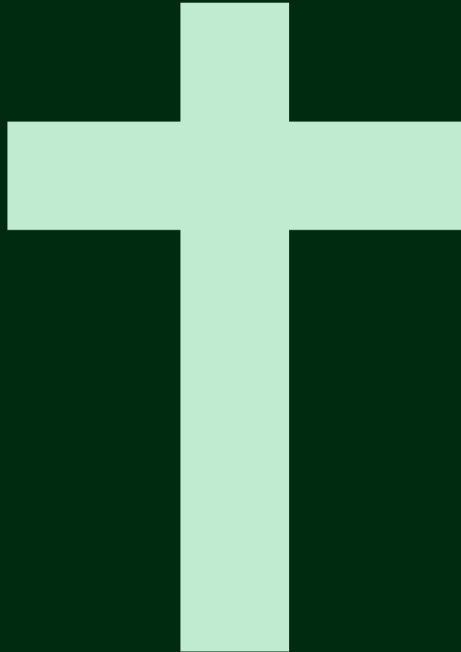

Õ'âkĩ hi yeere
uúkũri turi Tukano

New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

Õ'âkĩ hi yeere uúkũri turi Tukano New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
00ebd04f-7b0d-5a72-9407-eb53ae2bd086

Contents

FRT	1
Prefacio	2
GÉNESIS	3
ÉXODO	78
JOSUÉ	114
JUECES	138
RUT	159
ESTER	165
JONÁS	172
SAN MATEO	175
SAN MARCOS	236
SAN LUCAS	273
SAN JUAN	336
HECHOS	378
ROMANOS	435
1 CORINTIOS	460
2 CORINTIOS	483
GÁLATAS	497
EFESIOS	507
FILIPENSES	516
COLOSENSES	522
1 TESALONICENSES	528
2 TESALONICENSES	533
1 TIMOTEO	536
2 TIMOTEO	543
TITO	548
FILEMÓN	551
HEBREOS	553
SANTIAGO	573
1 PEDRO	580
2 PEDRO	589
1 JUAN	593
2 JUAN	599
3 JUAN	600
JUDAS	601
APOCALIPSIS	604
OTH	631
Glosario	632

Õ'acũ Yere Ucũrĩ Turi **El Nuevo Testamento y La versión parcial del Antiguo** **Testamento en tucano de Colombia** [tuo]

Primera Edición del Nuevo Testamento
 © 1988, Sociedad Bíblica Internacional

Edición revisada del Nuevo Testamento
 y versión parcial del Antiguo Testamento
 © 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Edición para la Web
 © 2015, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.ScriptureEarth.org

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 3.0 Unported)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Índice **los libros del Nuevo Testamento**

página

PREFACIO

Õ'acũ ye queti oja'que papera turiri pecasã ye me'rã peje ni'i. (Dios Habla Hoy, Reina Valera, Nueva Versión Internacional, Nacar Colunga, etc.) Te turirinũcũ ni'cãrõnojõ wãmenojõrẽ, macãrĩnojõrẽ, ãrũpagũnojõrẽ, ditararinojõrẽ, dianojõrẽ ojatisama.

Ejemplo: Juã wãmeyerĩ masũ pacore apeye pũrĩpure Isabel ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Elisabet ojasama. (Lc 1.5)

Abrahã pacure apeye pũrĩpure Térãh ojano'o. Apeye pũrĩ pe'ema tja Taré ojasama. (Gn 11.27)

Dasea ye me'rã nipe'tirã ni'cãrõnojõ ucũtisama. Ape curua mejẽcãcure ojasama. Ma'mapjia, bũcurãcure, bũcurã waro mejẽcãcure ucũsama. Apeye ucũse yoa ni'i. Æpẽrã ni'cã uurore nipe'tise letrari me'rã ucũsama. Æpẽrã ti uuroreta tja ðajacurero ucũsama.

Ejemplo: Æpẽrã “ũtãpaga” nisama. Æpẽrã ti uuroreta tja “ũtãpáa” nisama. Na “g” marĩrõ ucũsama. Nipe'tise ucũse “-paga” me'rã yapatisere, Æpẽrã “-páa” se'saro ucũsama. Apeye “-pagu” me'rã yapatisere, Æpẽrã “-pau” nisama.

Ejemplo: Æpẽrã “ãrũpagu” nisama. Æpẽrã ti uuroreta tja “ãrũpau” se'saro nisama. A'ti papera turipure nipe'tise letrari me'rã ojano'o.

Apeye ejemplos: Æpẽrã “quẽ'rã” nisama. Æpẽrã ti uuroreta “jẽrã” nisama. Æpẽrã “ojopu” nisama. Æpẽrã “yujupu” nisama. Æpẽrã “tocõ'rõ” nisama. Æpẽrã “tocã'rõ” nisama. Æpẽrã “a'mase” nisama. Æpẽrã “e'mase” nisama.

Peje apeye ucũse a'te weronõjõ mejẽcãcure ucũno'o. Musãnũcũ ucũwũaronõjõta bu'eya.

A'ti papera turipure Éxodo, Josué, Jueces, Ester nipe'tise capitulori, versículori ojape'ono'ña marĩ'i.

Génesis

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Génesis Ō'acū cū ucūse ojamū'tāca pūrī ni'i. Ne waro bajua, ninū'cā'que cjasere wereri pūrī ni'i. Génesis puaro ducawati'i. Nimū'tārō Ō'acū a'ti nucūcā, ū'muse bajurēnū'cā'que, tojo nicā masārē cū bajurēnū'cā'que cjasere were'e. (Capítulos 1–11)

Ō'acū Abrahārē “Mū'ū macū, mū'ū pō'rā, mū'ū pārāmerā nituriarā dia pajiri maa sumuto cjase nucūpori weronojō pājārā nirāsama. Mū'ū me'rā nipe'tirā a'ti nucūcācjārārē añurō wa'acā weeguti”, nicū niwī. Cū “Tojo wa'arosa'a” ní'caronojō wa'a, Abrahā pārāmi nituriagupū Jesucristo nimi.

Abrahā, Isaa, Jacob, José na catiri ūmūco na weeseti'quere were'e. Na nima ūpūtu ucūno'rā Génesipure. (Capítulos 12–50)

Ō'acū Jacob wāmerē Israe ducayucu niwī. Jacob cū wāmerē ducayu, cū pō'rā me'rā Israe curuacjārā nū'cācārā niwā. Ti curua nidecoti'i yujupū.

A'ti pūrī Génesire Moisé ojacū niwī.

Ū'muse, a'ti di'tare ne waro Ō'acū cū weenū'cā'que ni'i

¹ Ne waro Ō'acū ū'muse, tojo nicā di'tare bajurēcū niwī. ² Titare di'ta ne bajuticarō niwū. Tojo weero ne apeyenojō marīcaro niwū. Aco dia'cū nipe'tiropū nicaro niwū. Tojo nicā na'itī'arō nicaro niwū. Espíritu Santu aco bu'ipū wūcusiacu niwī.

³ Ō'acū tere ī'agū, a'tiro nicū niwī: “Bo'reyuse niato”, nicū niwī. Cū tojo nicāta, bo'reyua wa'acaro niwū. ⁴ Te bo'reyuse añuse nicā ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. To be'ro bo'reyusere ducawaacu niwī. ⁵ Tere ducawaagu, a'tiro wāmeyecu niwī. Bo'reyusere “ūmūco”, na'itī'asere “ñami” wāmeyecu niwī. Cū tojo nīca be'ro ūmūco, ñami nū'cācaro niwū. Ticūseta weecu niwī Ō'acū ne nū'cārī nūmūrē.

⁶ Tere wēeca be'ro ape nūmū pe'e, te acore ī'agū, Ō'acū a'tiro nicū niwī: “Acore ducawaarōa'a. Apeye ū'musepū, apeye nucūcāpū tojato”, nicū niwī. ⁷ Cū ní'caronojōta acore ducawaacu niwī. Apeye ū'musepū, apeye nucūcāpū tojacaro niwū. ⁸ Ū'muarōpū o'mecurari nirōpure “ū'muse” wāmeyecu niwī. A'tere weecu niwī Ō'acū, ni'cā nūmū be'ro cja nūmūrē.

⁹ Ape nūmūrē Ō'acū “Di'ta boposājā bajuato nīgū, aco ū'muse docapū nise ni'cārōputa nerēato”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta wa'acaro niwū. ¹⁰ Te boposājā'quere ī'agū, “di'ta” wāmeyecu niwī. Aco ni'cārō me'rā nerē'quere “dia pajiri maajo” wāmeyecu niwī. Ō'acū te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹¹ Te nipe'tise añurō bajucā ī'agū, “Di'tapūre no'o nise pī'rīato. No'o nipe'tise otese cape o'osenojō, tojo nicā yucupagu nipe'tise ducatisē cape o'osenojō pī'rīato. Tojo weero te ducata pī'rīturiarosa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū tojo ní'caronojōta wa'acaro niwū. ¹² Di'tapūre no'o otese cape cūosenojō pī'rī, ducaticaro niwū. Tojo nicā pacase yucupagu quē'rā pī'rī, ducaticaro niwū. A'te cū wee'quere ī'agū, “Añu'u”, nicū niwī. ¹³ A'tere weecu niwī Ō'acū pua nūmū be'ro cja nūmūrē.

¹⁴ I'tia nūmū be'ro Ō'acū nicū niwī tja: “Ū'musepūre sī'ose cūurōa'a. Tojo weecā, ūmūcore, ñamirē ducawaarosa'a. Te me'rā ī'amasīno'rōsa'a ūmūcori, ñamirī, cū'marī, pu'ecuri wa'asere. ¹⁵ A'te di'tare sī'oatje ū'musepū nirōsa'a”, nicū niwī Ō'acū. Cū ní'caronojōta tojacaro niwū. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū puarā mujīpūa weecu niwī. Ni'cū mujīpū pajigu ūmūcore sī'oacjūre, apī cā'gūacā ñamirē sī'oacjūre weecu niwī. Ñocōa quē'rārē weecu niwī. ¹⁷⁻¹⁸ Cū a'ti di'tare sī'oato nīgū, narē ū'musepū

cũucu niwĩ. Bo'reyusere, na'itĩ'asere ducawaagu, tojo weecu niwĩ. Te sĩ'ose añuse nicã ã'agũ, “Añu'u”, nicu niwĩ. ¹⁹ A'tere weecu niwĩ Õ'acũ i'tia numu be'ro cja numurẽ.

²⁰ Ba'paritise numurĩ be'rore Õ'acũ apeye bajurēnemocu niwĩ tja. A'tiro nicu niwĩ: “Diapure wa'i, no'o nirānojõ nirāsama. Na pājārã masāputirāsama. Tojo nicã u'muarõpure mirĩcũa wũrã nirāsama”, nicu niwĩ. ²¹ Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. Pacarã dia pajiri maapu nirã, tojo nicã wa'i, ãpērã nipe'tirã diapũ nirānojõrẽ, nipe'tirã wa'icũrã wũrãrẽ bajurēcũ niwĩ. Tu'ajatojanũ'cõ, “Añu'u”, ni ã'acu niwĩ.

²² Narẽ añurõ wa'ato nĩgũ, a'tiro nicu niwĩ: “Põ'rãti weetjĩarã, nipe'tiropũ u'muarõpũ, tojo nicã maarĩpure tuuse'sanũ'cãrã wa'aya”, nicu niwĩ.

²³ A'tere weecu niwĩ Õ'acũ ba'paritise numurĩ be'ro cja numurẽ.

²⁴ Ni'cãmocuse numurĩ be'rore Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ tja: “Di'tapure wa'icũrãrẽ cũugũti. Na nucũcjãrã, ecarã, buarã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarã nirāsama”, nicu niwĩ. Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. ²⁵ Tojo weegu wa'icũrã nucũcjãrã, ecarã, buarã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarãrẽ da'recũ niwĩ. Narẽ ã'agũ, “Añu'u”, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ nipe'tise wéeca be'ro a'tiro nicu niwĩ: “Ni'cũ masũ marĩ weronojõ niseti, bajugure da'rerã. Tũ'omasĩse cuogu nigũsami. Cũ wa'i, mirĩcũa, wa'icũrã ecarã, nucũcjãrã, buarã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarã, nipe'tirã a'ti nucũcãpũ nirã bu'ipũ dutigu nigũsami”, nicu niwĩ.

²⁷ Õ'acũ masũrẽ da'regu, cũ weronojõ niseti, bajugure weecu niwĩ.

Umũ, numio da'recũ niwĩ majã.

²⁸ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

“Musãrẽ añurõ wa'ato.

Pājārã põ'rãti masāputiya.

Nipe'tiropure tuuse'sanũ'cãña.

Musã a'ti di'ta wiorã nirāsa'a.

Wa'ire, mirĩcũarẽ, nipe'tirã wa'icũrãrẽ dutirāsa'a.”

²⁹ Be'ro narẽ ninemocu niwĩ: “No'o ba'ase otese peri cuosenojõrẽ, yucuduca ducatisennojõrẽ musãrẽ o'o'o. Te musã ba'ase nirõsa'a. ³⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, nipe'tirã wa'icũrã, wũrã, nucũcãpũ sĩ'cõsijarã, nipe'tirã catise cuorānojõ tá, tojo nicã pũrĩ ya'sasere ba'arāsama. Narẽ tere cũu'u”, nicu niwĩ Õ'acũ. Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ.

³¹ Te nipe'tise cũ wee'quere weetũ'ajanũ'cõ, “Añubutia'a”, ni ã'acu niwĩ. Tocã'rõta weecu niwĩ Õ'acũ ni'cãmocuse numurĩ be'ro cja numurẽ.

2

¹ Æ'muse, tojo nicã a'ti di'tare Õ'acũ nipe'tise cũ wee'quere tu'ajanũ'cõcu niwĩ.

² Nitũori numurẽ, cũ nipe'tise wéeca be'ro soocu niwĩ majã. ³ Tojo weegu Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Nitũori numu yũ'u weemũ'tã'que numurĩ weronojõ nisome. Ya numu, yũ'u soodutiri numu nirõsa'a. Ti numu añurĩ numu nirõsa'a”, ni cũucu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Æ'muse, di'ta nipe'tise Õ'acũ cũ wee'que a'tiro weeno'caro niwũ.

Õ'acũ umurẽ, tojo nicã numiorẽ bajurẽ'que ni'i

Ne waro Õ'acũ a'ti di'ta, u'musere wéegu, ⁵ maata acoro pejacã weeticu niwĩ. Tojo weero ne no'o nisennojõ pĩ'rĩticaro niwũ. Di'tare da'ragũ quẽ'rã marĩcu niwĩ. ⁶ Tojo nimicã, aco di'tapũ nise wijati, di'tare puocaro niwũ. ⁷ Õ'acũ masũrẽ bajurẽgũ, di'ta me'rã da'recũ niwĩ. Tojo weegu cũrẽ catise o'ogu, ã'quẽapũ putisãacu niwĩ. Cũ tojo weecãta, catinũ'cãcu niwĩ.

⁸ Cûrê tojo weéca be'ro Edê wāmetiropu, Ō'acû ni'cā wese cûrê da'rebosacu niwī. Mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. Topu cū umurê, cū da're'care cūucu niwī. ⁹ Ti wesepu peje yucupagu añuse ba'ase ducatisepagure pī'ricā weecu niwī. Tepagu añusepagu bajucaro niwū. Ti wese decopure puagu nicaro niwū. Ni'cāgū catinu'cūse o'ocju nicaro niwū. Apegu pe'e tu'omasīsere o'ocju nicaro niwū. Tigū ducare ba'arā, “A'tiro weese añu ni'i, a'te ña'a ni'i”, ni tu'omasīse o'ocju nicaro niwū.

¹⁰ Edēpure ni'cā maa nicaro niwū. Ti wese deco yu'rutērīwā'cā, ba'paritise maarī ducawaticaro niwū. ¹¹ Nimu'tārī maa Pison wāmeticaro niwū. Ti maa nipe'tiro Havila wāmetiropure o'maburocaro niwū. Topu peje uru ¹² añuse nicaro niwū. Topure añuse yucu u'mutisepagu, tojo nicā ūtāperi wapabujuse peri ónice wāmetise peri nicaro niwū. ¹³ Ape maa pe'e Gihón wāmeticaro niwū. Ti maa nipe'tiro Cus wāmetiri di'tare yu'rutērīcaro niwū. ¹⁴ Ape maa Tigris wāmeticaro niwū. Ti maa Asiria wāmetiro mujīpū mujātiro pe'e o'maburocaro niwū. Ape maa Éufrates wāmeticaro niwū.

¹⁵ Ō'acû masūrê ti wesere cūúgū, te otesere co'tedutigu, a'tiro ni werecu niwī: ¹⁶ “A'ti wese cjase nipe'tise yucuducare ba'agusa'a, ba'agu pe'e. ¹⁷ Tepagu wa'teropure ni'cāgū ni'i. Tigū ducare ba'aticā'ña. Tigū añuse, ña'asere masīse o'ocju ni'i. Tigū ducare ba'agu, ti numuta wērīgūsa'a”, nicu niwī.

¹⁸ Be'ro Ō'acû nicu niwī: “Masū ni'cūta nicā, añuwe'e. Cûrê ba'pati, weetamuacjore weeguti”, nicu niwī. ¹⁹⁻²⁰ Ō'acû ne waropure wa'icurārê, mirīcūarê di'ta me'rā da'recu niwī. Be'ro narê wāme ō'oato nīgū, masū tiropu miacu niwī. Ō'acû cū duti'caronojōta weecu niwī. Nipe'tirā ecarā, mirīcūa, wa'icurā nucūcjārārê wāme ō'ocu niwī. Tojo weerā cū ō'o'que wāme me'rā tojacārā niwā. Ā'rā pājārā nimicā, ne ni'cō cûrê ba'pati weetamuacjo marīco niwō. ²¹ Tojo weegu Ō'acû cûrê cārīyu'rucā weecu niwī. Cū cārīrī cura, ni'cā paatipa'maca ō'arê miicu niwī. Miitoja, ti ō'a cū mii'carore añurō bi'acā'cu niwī. ²² Ti ō'a me'rā cûrê weetamuacjore da'recu niwī majā. Co numiorê da'retojanu'cō, miiti, cûrê ī'ocu niwī. ²³ Cū core ī'agū, pūrō e'catise me'rā ī'acu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

“A'tigo pūrīcā, ye di'i, ya ō'a me'rā da'reno'co nimo. Co umupure miino'co niyugo, ‘numio’ pisuno'gōsamo”, nicu niwī.

²⁴ Tojo weegu umu cū pacure, cū pacore wijagusami. Cū numo me'rā nigūsami. Na puarā ni'cā upu weronojō nirāsama.*

²⁵ Titapure na puarā su'ti marīrā nicūcārā niwā. Tojo nimirā, ne bopoyase moocārā niwā.

3

Umu, numio nimu'tā'cārā Ō'acūrê yu'rūnu'cā'que ni'i

¹ Umu, numio Ō'acû cū narê weebosāca wesepu nicārā niwā. Topu na niseti, na puarā nirī curare, ni'cū pīrō* numio tiropu etacu niwī. Cū nipe'tirā wa'icurā yu'rūoro nisoome'rīgū nicu niwī. Co tiro etagu, core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta Ō'acû musārê a'tepagu ducare ba'adutitiati? nicu niwī.

² Cū tojo nicā tu'ogo, cûrê yu'tico niwō:

—Nipe'tise a'to nisere ba'adutiami. ³ Tojo nimigūta, ni'cāgū tepagu wa'tero nicju ducare ba'adutiami. “Musā tigū ducare ba'arā, ñe'eña'rā, wērīrāsa'a”, niami Ō'acû, ni yu'tico niwō pīrōrê.

⁴ Co tojo nicā tu'ogu, añurō nisoome'rīse me'rā core nicu niwī:

* 2:24 2.24 Mt 19.5; Mr 10.7-8; 1Co 6.16; Ef 5.31 * 3:1 3.1 Jn 8.44; Ap 12.9

—Wērīsome. ⁵ Ō'acũ añurõ masīsami. Mūsā te ducare ba'arā, cũ weronojõ nirāsa'a; ña'asere, añusere masīrāsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere tũ'ogo, co numio pe'e, tigu ducare ĩ'amorõ weeco niwõ. Co ĩ'acā, tigu ducare añuse waro bajucaro niwũ. “Añurõ u'suasenojõ ni'i” nígõ, ba'asĩ'rĩyũ'rũaco niwõ. Tojo nicā, “Tũ'omasĩse cũogoti”, ni wācũgõ, tigu ducare téé, ba'aco niwõ. Ba'atojanũ'cõ, co marāpũre o'oco niwõ. Cũ quẽ'rā ba'acu niwĩ. ⁷ Na tere ba'áca be'ro narẽ tũ'omasĩse ejacaro niwũ. Tere ba'atjĩarā, na su'ti marĩrā nisere tũ'omasĩcārā niwā. Tojo weetjĩarā, higuera wāmeticju pũrĩ me'rā mii, dero, cā'mota'asĩ'rĩmicārā niwā.

⁸ Be'ro na tojo wéeca be'ro ñamica'a mujĩpũ sājārĩ cura, Ō'acũ ti wesepũ sijawā'cāticā tũ'ocārā niwā. Cũrẽ uirā, yucupagu wa'teropũ du'ticārā niwā. ⁹ Tojo weegu Ō'acũ pe'e umurẽ pisucu niwĩ:

—¿No'opũ niti mu'ũ?

¹⁰ Cũ pe'e Ō'acũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'ũ wesepũ sijawā'cāticā tũ'oapũ. Yu'ũ pe'e su'ti marĩgũ niasũ. Tojo weegu uigu du'tiasũ, ni yu'ticu niwĩ.

¹¹ Cũ tojo nisere tuogu, Ō'acũ cũrẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa mu'ũrẽ “Su'ti marĩgũ ni'i”, niati? ¿Mu'ũ yucuduca yu'ũ “Ba'aticā'ña” ní'cu ducare ba'ati? Tere ba'atigu, mu'ũ masĩtiboapā, nicu niwĩ Ō'acũ cũrẽ.

¹² Cũ tojo nicā tũ'ogu, umu cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'ũ yu'ũre ba'pada're'co yu'ũre tigu ducare ecamo. Tojo weegu ba'asũ, ni yu'ticu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicā tũ'ogu, co numiorẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'ũ de'ro weego tojo weeati?

Co cũrẽ yu'tico niwõ:

—Pĩrõ yu'ũre nisoami. Yu'ũ tojo weego ba'asũ, ni yu'tico niwõ.

¹⁴ Ō'acũ co tojo nicā tũ'ogu, pĩrõrẽ nicu niwĩ:

—Mu'ũ niso'o'que wapa nipe'tirā āpērā wa'icurā nemorõ ña'arõ wa'agusa'a. Ni'cārõacā me'rāta téé no'o mu'ũ catiro põtëorõ di'tapũ sĩ'cõsijagusa'a. Tojo sĩ'cõsijagu, di'tare ba'agusa'a. ¹⁵ Numio mu'ũrẽ ne ĩ'asĩ'rĩtigosamo. Co põ'rā, co pārāmerā nituriarā quẽ'rā mejārõta weerāsama. Ni'cācā me'rā a'merĩ ĩ'atu'tinũ'cārāsa'a. Mu'ũ, co macũ ya du'podiare cũ'rĩgũsa'a. Cũ pe'e mu'ũ dupoare u'tamutõgũsami, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Cũrẽ tojo nitoja, numio pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'ũ yu'rũnũ'cā'que bu'iri wĩ'magũrẽ ñe'egõtigo, pũrõ pi'etigosa'a. Tojo põ'rāti, pũrĩno'migõ, mu'ũ marāpũ me'rā nisĩ'rĩgõsa'a. Cũ pe'e mu'ũ wiogu weronojõ nigũsami, nicu niwĩ.

¹⁷⁻¹⁸ Core tojo nitu'ajanũ'cõ, co marāpũ pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'ũ numo co ucũsere tũ'o ějõpeotjĩagũ, yu'ũ ba'adutiti'quere ba'a'que bu'iri, mu'ũ pũrõ pi'etise me'rā da'ra, ba'asere bocagusa'a. Ni'cācā me'rāta uputũ da'ratjĩagũ, pi'etinu'cāgũsa'a. Téé wẽrĩgũpũ tojo weetũogusa'a. Mu'ũ yu'ũre yu'rũnũ'cā'que bu'iri nipe'tiro di'tapũre ña'ase pĩ'rĩrõsa'a. Pota, tá, apeye peje ña'ase pĩ'rĩnemorõsa'a. Tojo nicā nucũ cjase otetisenojõrẽ ba'arāsa'a. ¹⁹ Ba'asere a'magũ, mu'ũ pũrõ asituuase me'rā da'ragusa'a. Téé wẽrĩgũpũ soogusa'a. Mu'ũ di'ta me'rā weeno'cu ni'i. Tojo weegu mu'ũ wẽrĩgũ, di'tata apaturi dojugusa'a, ni werecu niwĩ Ō'acũ cũrẽ.

²⁰ Adā cũ numorẽ Eva wāme õ'ocu niwĩ. “Co nipe'tirā paco nigõsamo,” nígũ, tojo wāme õ'ocu niwĩ.

²¹ Be'ro Ō'acũ narẽ na su'ti sãñatjere weebosacu niwĩ. Wa'icurā caseri me'rā weecu niwĩ. ²² Tojo wee, Ō'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Ā'rĩ yu'ũ dutisere yu'rũnũ'cātjĩagũ, marĩ

weronojō añuse, ña'asere tɔ'omasĩgũ wa'ami. Cũ apegũ catinu'cũsere o'ocjũ dũcare ba'acã, ña'a nibosa'a. Cũ tere ba'agũ pũrĩcã, catinu'cũcã'bosami", nicũ niwĩ.

²³ Tojo weegu cũrẽ apesepũ wĩorẽcũ niwĩ. Cũ, cũrẽ cũumi'carore niduticũ niwĩ majã. Ne waro añurõpũ Edẽpũ nimi'cũre cõ'awĩrõcã'cũ niwĩ. Cũ di'ta me'rã da'reno'cũre ba'asere a'magũ, di'tareta da'raduticũ niwĩ.

²⁴ Õ'acũ Adã, Evare cõ'awĩrõca be'ro na catinu'cũsere o'ocjũ dũcare ba'abosama nĩgũ, ɯ'musecĩarã Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ Edẽ mujĩpũ mujãtiro pe'ere co'tedutigu cũucũ niwĩ. Tojo nicã cũ di'pĩ pajiri pĩ pecame'e weronojō ɰjũ, sɯtɯanu'cũrĩ pĩrẽ cũucũ niwĩ. Ne ni'cũ catinu'cũse cɯocjũ tiropũ ejaticã'to nĩgũ, tojo weecũ niwĩ.

4

Caĩ, tojo nicã cũ acabiji Abel ye cjase ni'i

¹ Be'ro Adã, Eva añurĩ wese Edẽpũ ní'cãrã na wijáca be'ro aperopũ wa'acãrã niwã. Topũ Adã cũ nũmo me'rã nicũ niwĩ. Tojo weego nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũrẽ Caĩ wãme õ'ocãrã niwã. Cũ bajuacã ĩ'agõ, Eva, “Õ'acũ weetamuse me'rã yɯ'ɯ wĩ'magũrẽ wũapũ”, nico niwõ. ² Be'ro apaturi Eva apĩ wĩ'magũ wũaco niwõ. Cũ wãmeticũ niwĩ Abel. Cũ Abel, Caĩ acabiji nicũ niwĩ. Na pũarã bũcũa weetĩarã, nanɯcũ da'rase cɯocãrã niwã. Abel oveja co'tegũ nicũ niwĩ. Cũ ma'mi Caĩ pe'e otesere oteri masũ nicũ niwĩ.

³ Yoáca be'ro Caĩ ni'cã nũmũ cũ da'rase cjasere Õ'acũrẽ o'ogũ wa'acũ niwĩ. ⁴ Cũ acabiji Abel quẽ'rã cũ da'rasere miacũ niwĩ. Cũ yarã oveja ne põ'rãti'cãrã añurãrẽ miacũ niwĩ. Õ'acũ Abere, cũ mia'quere añurõ e'catise me'rã ĩ'acũ niwĩ. ⁵ Cũ ma'mi Caĩ pe'ere, cũ mia'quere Õ'acũ tɯ'saticũ niwĩ. Tojo weegu Caĩ ua wa'acũ niwĩ. ⁶ Cũ tojo uacã ĩ'agũ, Õ'acũ Caĩrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “¿De'ro weegu mɯ'ɯ uati? ⁷ Mɯ'ɯ añurõ weecã, e'catise me'rã mɯ'urẽ ĩ'agũsa'a. Añurõ weetigu pũrĩcã, ña'arõ nisetinu'cũgũsa'a. Tojo weegu mɯ'ɯ ña'arõ weesĩ'rĩsere tojo tɯ'oña'a, wãcũtutuaya”, ni werecũ niwĩ Õ'acũ Caĩrẽ.

⁸ Be'ro ni'cã nũmũ Caĩ cũ acabiji Abere, “Te'a cãpũpũ sijarã”, nicũ niwĩ. To cãpũpũ na pũarã nĩrã, Caĩ pe'e cũ acabijire wẽjẽcã'cũ niwĩ. ⁹ Õ'acũ cũ tojo weecã ĩ'agũ, Caĩrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Mɯ'ɯ acabiji Abel no'opũ niti? nicũ niwĩ.

Caĩ cũrẽ yɯ'ticũ niwĩ:

—Masĩtisa'a. Cũrẽ co'tegũ mejẽta ni'i, ni yɯ'ticũ niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yɯ'ticã tɯ'ogũ, Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro weegu mɯ'ɯ acabijire wẽjẽati? Mɯ'ɯ acabiji ye dí di'tapũ yɯ'ure pisu caricũcũñarõ weronojō ni'i. ¹¹ Tojo weegu mɯ'ɯ acabijire wẽjẽ'que bu'iri mɯ'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Pi'eti, bajaque'atinu'cũgũsa'a. Cũrẽ wẽjẽcã, cũ ye dí di'tapũ si'bisãjã wa'apũ. Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tare cõ'awĩrõno'gũsa'a. ¹² Mɯ'ɯ otecã, ne dũca marĩrõsa'a. Sooro marĩrõ nipe'tiropũ sijabajaque'atigu nigũsa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ Caĩrẽ.

¹³ Caĩ cũrẽ yɯ'ticũ niwĩ:

—Mɯ'ɯ yɯ'ure to cã'rõjo bu'iri da'recã, ne põtẽosome. ¹⁴ Ni'cãcã yɯ'ure a'ti di'ta nimi'cũre cõ'abutia'a. Tojo weegu mɯ'ɯ ĩ'orõpũre nisome. Sooro marĩrõ nipe'tiropũre sijabajaque'atigusa'a. Tojo weecãma, no'o yɯ'ure bocaajagũ wẽjẽgũsami, ni yɯ'ticũ niwĩ Caĩ Õ'acũrẽ.

¹⁵ Cũ tojo nicã tɯ'ogũ, Õ'acũ yɯ'ticũ niwĩ:

—No'o mɯ'urẽ bocaaja wẽjẽgũnojō sietetiri mɯ'urẽ bu'iri da'rero nemorõ da'reno'gũsami, nicũ niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Caĩrẽ wẽjẽticã'to nĩgũ, cũ upũpũre

apeyenojō ojaō'ocu niwĩ. Cãrẽ ĩ'amasĩ, wējēticã'to nígũ, tojo weecu niwĩ. ¹⁶ Tojo weegu, Caĩ Ō'acũ ĩ'orōpu nimi'cu wija wa'acu niwĩ. Nod* wāmetiropu, Edē mujĩpũ mujātiro pe'e nirōpu niseti'cu niwĩ majã.

Caĩ pārãmerã nituriarã nise ni'i

¹⁷ Caĩ yoáca be'ro numotia wa'acu niwĩ. Cũ numo me'rã nicu niwĩ. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwõ. Be'ro ni'cũ wĩ'magũ wuaco niwõ. Cũ wāmeti'cu niwĩ Enoc. Titare Caĩ ni'cã macã da'recu niwĩ. Tĩ macãrẽ Enoc wāmeyecu niwĩ. Cũ macũ nimu'tãgũ ye wāme weronojō ō'ocu niwĩ. ¹⁸ Enoc, Irad pacu nicu niwĩ. Irata Mehujael pacu nicu niwĩ. Mehujaeta Metusael pacu nicu niwĩ. Metusael Lamec pacu nicu niwĩ. ¹⁹ Cũ, Lamec puarã numia numoti'cu niwĩ. Ni'cõ Ada wāmetico niwõ, apego Zila. ²⁰ Ada ni'cũ pō'rático niwõ. Cũ Jabal wāmeti'cu niwĩ. Cũ pārãmerã nituriarã wecu cuorã nicãrã niwã. Na sijari masã nitĩjarã, su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire cuocũcãrã niwã. ²¹ Jabal acabiji Jubal wāmeti'cu niwĩ. Cũ Jubal pārãmerã nituriarã wēopawu putirã, buapũtērĩ masã nicũcãrã niwã. ²² Apego Lamec numo Zila wāmetigo ni'cũ pō'rático niwõ. Tubal-caĩ wāmetigu cõme, tojo nicã bronce wāmetise me'rã apeyenojō da'recũcu niwĩ. Cũ ni'cõ acabijoti'cu niwĩ. Co Naama wāmetico niwõ.

²³ Ni'cã numu Lamec cũ numosãnumiarẽ, Ada, Zilare a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u ucũsere añurõ tu'oya.

Yu'ure cãmida'rese wapa ni'cũ umurẽ wējēcã'pu.

Ni'cũ ma'murẽ yu'ure paase wapa mejãrõta weepu.

²⁴ “Caĩrẽ wējēgũnojō sietetiri cãrẽ a'meno'gũsami’, nicu niwĩ Ō'acũ.

Yu'u pe'ema setenta y sietetiri a'meno'rõsa'a”, nicu niwĩ.

Set, tojo nicã cũ macũ Enós ye cjase ni'i

²⁵ Adã apaturi cũ numo me'rã nicu niwĩ tja. Tojo weego co ni'cũ wĩ'magũ wuaco niwõ. Cũ bajuacã ĩ'agõ, cãrẽ Set wāme ō'oco niwõ. “Ō'acũ yu'ure o'omi” nígõ, tojo weeco niwõ. “Ō'acũ ã'rĩ, Caĩ wējē'cu Abere ducayugure yu'ure o'omi”, nico niwõ.

²⁶ Be'ro cũ Set quẽ'rã bucu, numoti'cu niwĩ. Cũ numo ni'cũ pō'rático niwõ. Cãrẽ Enós wāme ō'ocu niwĩ. Cũ bajuáca be'ro masã Ō'acũrẽ “Ësã wiogu ni'i” ni ějõpeo, sērĩnu'cãcãrã niwã.

5

Adã pō'rã nituriarã ye cjase ni'i

¹ A'te Adã pō'rã nituriarã ye queti oja'que ni'i.

Ne waro Ō'acũ masũrẽ wéegu, cũ weronojō bajuguta weecu niwĩ. ² Umũ, numio weecu niwĩ. Narẽ bajurẽgũ, “Ã'rã masã nima; narẽ añurõ wa'ato” ni, cũucu niwĩ.✧

³ Adã ciento treinta cũ'marĩ cuogu, ni'cũ cũ weronojō bajugu macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Set wāme ō'ocu niwĩ. ⁴ Set bajuáca be'rore Adã ochocientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Tojo weegu pãjãrã umua, numia pō'rãtinemocu niwĩ. ⁵ Nipe'tise cũ'marĩ catigu, novecientos treinta cũ'marĩ cati'cu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cuogu, Adã wērĩcu niwĩ.

⁶ Adã macũ Set ni'cũ macũticu niwĩ. Cũ wĩ'magũrẽ Enós wāme ō'ocu niwĩ. Cũ macũ Enós bajuácaterore ciento cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. ⁷ Cũ bajuáca be'rore Set ochocientos siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Cũ umua, numia pō'rãtinemocu niwĩ.

⁸ Set novecientos doce cũ'marĩ cuogu, wērĩcu niwĩ.

⁹ Cũ macũ Enós, Cainán wāmetigure macũticu niwĩ. Cainán bajuácaterore Enós noventa cũ'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁰ Be'ro Enós ochocientos quince cũ'marĩ catinemocu

* 4:16 4.16 Nod “sijabajaque'atise” nisĩ'rĩrõ wee'e. ✧ 5:2 5.2 Mt 19.4; Mr 10.6

niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ. ¹¹ Enós novecientos cinco cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

¹² Enós macũ Cainán Mahalaleel wāmetigure macũticu niwĩ. Mahalaleel bajuácaterore Cainán setenta cũ'marĩ cuocu niwĩ. ¹³ Cainán ochocientos cuarenta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Ticuse cũ'marĩ cuogu, ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ.

¹⁴ Cainán novecientos diez cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

¹⁵ Cainán macũ Mahalaleel Jared wāmetigure macũticu niwĩ. Jared bajuácaterore Mahalaleel sesenta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁶ Be'ro te cũ'marĩ be'rore ochocientos treinta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Pājārā ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ. ¹⁷ Mahalaleel ochocientos noventa y cinco cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

¹⁸ Jared quẽ'rā Enoc wāmetigure macũticu niwĩ. Enoc bajuácaterore Jared ciento sesenta y dos cũ'marĩ cuocu niwĩ. ¹⁹ Be'ro pājārā ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ. Ochocientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. ²⁰ Jared novecientos sesenta y dos cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

²¹ Be'ro Jared macũ Enoc, Matusalén wāmetigure macũticu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuácaterore sesenta y cinco cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²² Enoc Õ'acũ me'rā añurō niseti, cũ ɯaro weecu niwĩ. Cũ macũ Matusalén bajuáca be'rore Enoc trescientos cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Āpẽrā ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ. ²³ Enoc trescientos sesenta y cinco cũ'marĩ caticu niwĩ. ²⁴ Cũ Õ'acũ dutise weegũ nitjĩagũ, wẽrĩticu niwĩ. Ni'cā nɯmɯ bajudutia wa'acu niwĩ. Õ'acũ cūrẽ mia wa'acu niwĩ.

²⁵ Enoc macũ Matusalén Lamec wāmetigure macũticu niwĩ. Lamec bajuácaterore Matusalén ciento ochenta y siete cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²⁶ Be'ro setecientos ochenta y siete cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ. ²⁷ Matusalén cũ novecientos sesenta y nueve cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

²⁸ Be'ro Matusalén macũ Lamec ciento ochenta y dos cũ'marĩ cuogu, macũticu niwĩ. ²⁹ Cũ macũrẽ Noé* wāme õ'ogũ, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, ‘Di'tapure peje ña'ase, tá, pota pĩ'rĩrõsa'a', nicu niwĩ. Tojo weerā marĩ ba'asere a'marā, pũrõ pi'etise me'rā di'tare da'ra'a. Ā'rĩ yɯ'u macũ me'rā marĩ soose bocarāsa'a”, nicu niwĩ Lamec. ³⁰⁻³¹ Noé bajuáca be'rore Lamec quinientos noventa y cinco cũ'marĩ catinemocu niwĩ. Te cũ'marĩrẽ āpẽrā ɯmɯa, numia pō'rātinemocu niwĩ. Lamec setecientos setenta y siete cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

³² Be'ro cũ macũ Noé quinientos cũ'marĩ cuóca be'ro, cũ pō'rā Sẽ, Cā, Jafet bajuacārā niwā.

6

Masā a'ti ɯmɯcocjārā na ña'arõ weeseti'que ni'i

¹ Titare masā a'ti di'tapure pājārā waro masāputicārā niwā. Na pō'rā numia añubutiarā numia nicārā niwā. ² Õ'acũ yarā nimi'cārā na numiarẽ ĩ'arā, “Añubutiarā numia nima”, ni ĩ'acārā niwā. Tojo weerā nanucũ no'o na ɯagore, na tɯ'sagore nɯmoticũcārā niwā. ³ Õ'acũ pe'e a'tiro nicu niwĩ: “Yɯ'u masārẽ a'ti nucũcāpu catinu'cũcā weesome. Na boacjārā dia'cũ nima. Ciento veinte cũ'marĩta catirāsama”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁴ Titare Õ'acũ yarā nimi'cārā, na masā pō'rā numia me'rā nɯmoticā, na pō'rā pacarā waro, tutuarā nicārā niwā. Be'ropɯ quẽ'rārẽ na pārāmerā nituriarā pacarā nicārā niwā. Dɯporocjārā narẽ ucūrā, “Nipe'tirā āpẽrā masā yɯ'rɯoro tutuarā, tɯ'omasĩrā nima”, nicārā niwā.

* 5:29 5.29 Hebreo ye me'rā “Noé” nĩrõ, “soose” nisĩ'rĩrõ weronojõ bususa'a.

5-7 Titare masã ña'abutiario weeseticãrã niwã. Ña'arõ weese dia'cũrẽ wãcũcãrã niwã. Õ'acũ na tojo weeseticã ñ'agũ, narẽ ne tu'saticũ niwĩ. “Yu'u masãrẽ weeticã, añubopã”, ni wãcũcũ niwĩ. Tojo ni, pũrõ bɔjawetise me'rã a'tiro nicũ niwĩ: “Masã yu'u weemi'cãrãrẽ cõ'ape'ocũti. Tojo nicã wa'icũrã, nucũcãpũ nirã, wũurã, nipe'tirãrẽ cõ'ape'ocũti. Yu'u pũrõ bɔjaweti'i. Yu'u narẽ weeticã, añubopã”, nicũ niwĩ.

⁸ Tojo nimigũ, Noé cũ añurõ weesetisere ñ'agũ, cũ me'rã pũrõ e'caticũ niwĩ.

Õ'acũ Noerẽ yucũsũ pajipjũ cũ weeduti'que ni'i

⁹ A'te Noé ye queti ni'i.

Noé añugũ nicũ niwĩ. Õ'acũ cũ duti'caronojõta weeseticũ niwĩ. Masã nipe'tirã wa'teropũre cũ dia'cũ Õ'acũ ɥaronojõ niseti'cũ niwĩ. ¹⁰ Noé i'tiarã põ'rãticũ niwĩ. Sẽ, Cã, Jafet wãmeti'cãrã niwã.

¹¹ Æpẽrã masã pe'e Õ'acũ ñ'acã pe'ema, ña'ase dia'cũ weecãrã niwã. A'mewẽjẽse yu'rua wa'acaro niwã. ¹² Masã nipe'tirã ña'arõ weesetirã dia'cũ nicãrã niwã. Na tojo weesetisere ñ'agũ, ¹³ Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Yu'u nipe'tirã masãrẽ cõ'ape'ocũti. Na basu ña'arõ weecã, a'ti ɥmũcopũre a'mewẽjẽse yu'rũmajã wa'a'a. Tojo weegũ masã, di'tare miope'ocũti. ¹⁴ Tojo weegũ mũ'u a'tiro weeya. Yucũsũ pajipjũjo weeya. Yucũgũ añucjũ cjasere mii, a'medo'oya. Tiwũ po'peapũre peje tucũrĩ weeya. Aco sãjãrĩ nígũ, bu'ire, po'peapũ quẽ'rãrẽ ope me'rã añurõ bi'aya. ¹⁵ A'tocã'rõ pajipjũ weeya. Ciento treinta y cinco metro yoapjũ nirõsa'a. E'saro pe'e veintidos metro, ape metro deco nirõsa'a. Ɛ'muarõ pe'ema trece metro, ape metro deco ɥ'mũapjũ nirõsa'a. ¹⁶ I'tia casatipjũ weeya. Tiwũ dũposãrĩpũre añurõ mo'aña. To mo'a'caro docare bo'reyuse sãjãtjore dũ'aya. Ni'cã metro deco dũ'abaque'aya. Tojo nicã ni'cã sope sãjãtji sopere weeya. ¹⁷ Yu'u a'ti di'tare miogũtigũ wee'e. Nipe'tirã a'ti di'tacjãrã catise ɥuorãnojo mirĩ, wẽrĩpe'tia wa'arãsama. ¹⁸ Yu'u mũ'u me'rã pũrĩcãrẽ añurõ wee, apoguti. Mũ'u, mũ'u numo, mũ'u põ'rã ɥmũa, na numosãnumia me'rã tiwũpũre sãjãárãsa'a. ¹⁹ Tojo nicã, mũ'u tiwũpũre a'ticũrã wa'icũrãrẽ miisãagũsa'a. Nipe'tirã wa'icũrã a'ti di'tapũ nirãnũcũ ni'cũ ɥmũ, ni'cõ numio miisãagũsa'a. Na, mũsã me'rã nirãsama. Tojo weerã mũ'u me'rã wa'icũrã yu'rũwetirãsama. ²⁰ Mũ'u me'rã pũarẽrã sãjãárãsama. Wa'icũrãnũcũ, wũurã, bũarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã quẽ'rã sãjãárãsama. Mũ'u weronojõta na quẽ'rã yu'rũwetirãsama. ²¹ Tojo nicã mũ'u tiwũpũ nígũ ba'atjere miaña. Na wa'icũrã ba'atje quẽ'rãrẽ miaña”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²² Noé nipe'tisere Õ'acũ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ.

7

A'ti di'tare Õ'acũ mio'que ni'i

¹⁻² Be'ro Noerẽ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Nipe'tirã a'tocaterocjãrã masã ña'arã nima. Mũ'u ni'cũta yu'u dutisere queoro weegũ ni'i. Tojo weegũ mũ'u acawererã me'rã yucũsũpũ sãjãña. Wa'icũrã yu'ure ɥjũamorõpeojãrẽ siete ɥmũa, siete numia tiwũpũre miisãaña. Æpẽrã wa'icũrã ba'atirãnojo pe'ema nanũcũ ɥmũ, numio miisãaña. ³ Mirĩcũa quẽ'rãrẽ na ye cururinũcũ siete ɥmũa, siete numia miisãaña. Mũ'u tojo weecã, a'ti nucũcãpũre bajudutisome. ⁴ Siete numũrĩ be'ro acoro pejanũ'cãcã weeguti. Cuarenta ɥmũcori, cuarenta ñamirĩ* pejarosa'a. Nipe'tirã catirã yu'u weemi'cãrãrẽ miocõ'ape'ocũti”, nicũ niwĩ.

⁵ Noé nipe'tisere Õ'acũ cũ weeduti'caronojõta weecũ niwĩ.

⁶ Titare di'ta mirĩcaterore Noé seis'ciento cũ'marĩ ɥuocũ niwĩ. ⁷ Dia mirĩsere yu'rũwetirãti nĩrã, Noé, cũ numo, cũ põ'rã ɥmũa, na numosãnumia me'rã tiwũ

* 7:4 7.4 “Cuarenta ɥmũcori, cuarenta ñamirĩ” hebreo ye me'rã cuarenta numũrĩ nirõ wee'e.

yucusujopure sājāacārā niwā. ⁸ Na wa'icūrā nipe'tirā Ō'acūrē ūjūamorōpeojā, ba'atirānojō, wūrā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā ⁹ Noé me'rā sājāacārā niwā. Ō'acū cū duti'caronjōta wa'icūrā curarinucū umu, numio sājāacārā niwā.

¹⁰ Ō'acū cū ní'caronjōta siete nūmūrī be'ro acoro pejanu'cācaro niwā. ¹¹ Titare Noé seiscientos cū marī cuori curare ma'ma cū ma nū'cārī mujīpū be'ro cja mujīpū diecisiete nūmūrī ejari cura pejanu'cācaro niwā. Dia pajiri maa po'peapu aco wijase peri pāripe'tia wa'acaro niwā. Aco u'muarōpu nise quē'rā pajibutiario pejacaro niwā. ¹² Cuarenta umucori, cuarenta űamirī a'ti di'tapure pejacaro niwā. ¹³ Aco pejanu'cārī nūmūrē Noé tiwujopure cū nūmo, cū pō'rā Sē, Cā, Jafet, na nūmosānumia sājāacārā niwā. ¹⁴ Na me'rā nipe'tirā wa'icūrā, ecarā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā, mirīcūa, nipe'tirā wūrā, te curarinucū sājāacārā niwā. ¹⁵ Na wa'icūrā puarērā Noé me'rā tiwupure sājāacārā niwā. ¹⁶ Ō'acū Noerē duti'caronjōta na wa'icūrā curarinucū umu, numio sājāacārā niwā. Be'ro na nipe'tirā sājāca be'ro Ō'acū sopere bi'acā'cu niwī.

¹⁷ Cuarenta nūmūrī acoro pejacaro niwā. Siape'e me'rā di'ta mirīa wa'acaro niwā. Tojo weero tiwu yucusu wā'cāpa'a wa'acaro niwā. ¹⁸ Aco a'ti di'tapure mirīyu'rua wa'acaro niwā. Tiwu acopu pa'sacusiaco niwā. ¹⁹ Te aco nipe'tise űrūpagu u'muasepagure yu'rūmujā wa'a'caro niwā. ²⁰ Te aco űrūpagure siete metros yu'rūmujānemocarō niwā. ²¹ Tojo wa'acā, masā a'ti umucopu nīmī'cārā mirīpe'tia wa'acārā niwā. Mirīcūa, wa'icūrā, ecarā, buarā, di'tapu sī'cōsijarā mirīpe'tia wa'acārā niwā. ²² Nipe'tirā di'tapu nirā, catise cuomī'cārā wērīpe'tia wa'acārā niwā. ²³ Noé, tojo nicā cū me'rā tiwupu sājāa'cārā dia'cū yu'rucārā niwā. Āpērā tiwupu sājāati'cārāpu masā, wa'icūrā, ecarā, mirīcūa, buarā, di'tapu sī'cōsijarā mirī, wērīpe'tia wa'acārā niwā.

²⁴ Te aco ciento cincuenta nūmūrī di'tapure wetiro marīrō nicaro niwā.

8

A'ti di'ta mirīdu'u'que ni'i

¹ Na tiwupu nirī cura, Ō'acū Noerē, wa'icūrā, cū me'rā nirārē wācūcu niwī. Tojo weegu te acore wetidijato nīgū, wī'rō wēcā weecu niwī. Cū tojo weese me'rā dia wetidijanu'cācaro niwā. ² Aco, dia pajiri maa po'peapu wijase peri bi'a wa'acaro niwā. Tojo nicā, u'muarōpu peja'que quē'rā pejadu'ucaro niwā. ³ Tojo weero dia pajiri maa wetidijaro weecaro niwā majā. Ciento cincuenta nūmūrī aco pejanu'cāca be'ro dia wetidijacaro niwā. ⁴ Ti cū'marēta seis mujīpūrī be'ro cja mujīpū diecisiete nirī nūmu tiwu yucusujo űrūpagu Ararat wāmetisepagu bu'ipu wetiweepejacaro niwā. ⁵ Dia wetidijanu'cūcaro niwā. Nueve mujīpūrī be'ro cja mujīpū nīmū'tārī nūmu nicā, űrūpagu yapari bajuanu'cācaro niwā.

⁶ Cuarenta nūmūrī be'rore Noé sope cū wéeca sopere pāocu niwī. ⁷ Pāotojanu'cō, ni'cū yuca weronjō bajugu űnīgū, cuervo wāmetigure ti sopepu du'uwīrōcu niwī. Cū nipe'tiropu wūcusiacu niwī. Téé di'ta bajucāpu wūcusiātuocu niwī. ⁸ Be'ro, di'ta bajutojati nīgū, bujare du'uo'ócū niwī. ⁹ Buja pe'e ne cū ejapejacjare bocaticū niwī. Dia ne wetidijape'titicaro niwā yujupu. Tojo weegu buja Noé tiropu dajacā'cu niwī. Noé cū omocārē sīowīrō, bujare űne'e, tiwuputa apaturi mīsōrōcā'cu niwī.

¹⁰ Cū siete nūmūrī yucuecu niwī. Be'ro apaturi bujare du'uo'ócū niwī tja. ¹¹ Na'ique'ari cura buja cū ē'quēapu ni'cā pūrī olivo wāmeticju pūrī cuo'cu, Noé tiropu dajacu niwī. Tojo weegu Noé “Dia wetidijarota weesa'a”, ni masīcu niwī. ¹² Tojo nimīgū, siete nūmūrī yucuenemocu niwī. Apaturi bujare o'ócū niwī tja. Ti nūmu wa'a'cuputa buja ne dajaticū niwī majā.

¹³ Titare Noé seiscientos uno cũ'marĩ cuogu nicã, dia añurõ wetipe'ticaró niwũ majã. Ma'ma cũ'ma nimũ'tãrĩ nũmũ nicã Noé tiwũ yucusũjo mo'a'carore pãacu niwĩ. Tore pãa, di'tare i'acu niwĩ. Di'ta boporo weecaro niwũ. ¹⁴ Ape mujĩpũ veintisiete nirĩ nũmũ nicã, di'ta añurõ bopoa tojacaro niwũ. ¹⁵ Tojo weegu Õ'acũ Noerẽ a'tiro nicũ niwĩ: ¹⁶ “Mũ'ũ, mũ'ũ nũmo, mũ'ũ põ'rã, na nũmosãnumia me'rã wijaaya. ¹⁷ Mũ'ũ me'rã ní'cãrã wa'icũrã, mirĩcũa, ecarã, buarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã, nipe'tirãrẽ wĩorẽpe'ocã'ña. Mũ'ũ tojo weecã, na a'ti di'ta nipe'tiropũ wa'arãsama. Na pãjãrã põ'rãti, a'ti di'tare tuuse'sanũ'cãrãsama”, nicũ niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Noé Õ'acũ duti'caronojõta weecu niwĩ. Noé, cũ nũmo, cũ põ'rã, na nũmosãnumia tiwũ yucusũpũ ní'cãrã wijaacãrã niwã majã. ¹⁹ Nipe'tirã wa'icũrã, buarã, di'tapũ sĩ'cõsijarã, mirĩcũa, tiwũpũ ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. Te curarinũcũ morẽrõ marĩrõ wijaacãrã niwã.

²⁰ Be'ro Noé Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoguti ní'gũ, ni'cã mesã ãtã me'rã see-neocũucu niwĩ. Tore apope'otoja, Õ'acũrẽ ãjõpeogu wa'icũrã, mirĩcũa añurãnojõrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocu niwĩ. ²¹ Õ'acũ Noé tojo weecã i'agũ, cũ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeocã ỹ'mutisere wĩjĩgũ, e'caticũ niwĩ. Tojo weegu a'tiro wãcũcu niwĩ: “Ne apaturi di'tare ña'arõ weesome. Masã na ña'arõ weese bu'iri tojo weewũ. Masã maata wĩ'marã nĩrãputa ña'arõ weesere masĩtojasama. Nipe'tirã catise cũorãrẽ ne apaturi yũ'ũ narẽ mio'caro weronojõ weenemosome majã”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²² Apeye a'tiro nicũ niwĩ:

“A'ti ỹmũco nirĩ curare masã ote, te dũcare mii, ba'anũ'cũrãsama.

A'ti nucũcãpũre asise, yũsũase ninu'cũcã'rõsa'a.

Cũ'ma, pu'ecu quẽ'rã ninu'cũcã'rõsa'a.

Õmũcori, ñamirĩ quẽ'rã ne pe'tisome.

Tojo ninu'cũcã'rosa'a téé a'ti ỹmũco pe'ticãpũ”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

9

Õ'acũ Noé me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹ Õ'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ “Añurõ wa'ato” ní'gũ, a'tiro nicũ niwĩ: “Pãjãrã põ'rãti masãputiya. Nipe'tiropũre tuuse'sanũ'cãña. ² Ni'cãrõacã me'rã nipe'tirã wa'icũrã a'ti nucũcãcjãrã musãrẽ uirãsama. ỹ'muarõpũ wũurã, di'tapũ sĩ'cõsijarã, buarã, dia pajiri maapũ nirã nipe'tirã uirãsama. Musã na wiorã nirãsa'a. ³ Todũporo musã otese, yucũduca no'o nisenõjõrẽ ba'aduti'caronojõta na quẽ'rãrẽ musã ba'arãsa'a. ⁴ Wa'icũ di'i ba'arã, dí me'rã ba'aticã'ña. A'tiro ni'i. Te dípũreta catise ni'i. ⁵ Tojo weegu no'o ni'cũ masũrẽ wẽjẽgũnojõrẽ bu'iri da'redutiguti. No'o wa'icũ quẽ'rã, masũrẽ wẽjẽgũnojõrẽ wẽjẽdutiguti.

⁶ “A'tiro ni'i.

Masã yũ'ũ weronojõ bajurã weeno'cãrã nima.

Tojo weegu masãrẽ wẽjẽgũnojõ cũ quẽ'rã wẽjẽno'gũsami.

⁷ Musã pe'e pãjãrã põ'rãtiya.

A'ti nucũcã nipe'tiropũre tuuse'saya”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁸ Apeyere Õ'acũ Noerẽ, cũ põ'rãrẽ ninemocu niwĩ: ⁹ “Ni'cãrõacã musã me'rã a'tiro apoguti. Musã pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ tojota weeguti. ¹⁰ Tojo nicã nipe'tirã wa'icũrã musã me'rã nirãrẽ apoguti. Na musã me'rã yucusũpũ ní'cãrã mirĩcũa, wa'icũrã, ecarã, nucũcjãrã nipe'tirã me'rã apoguti. ¹¹ Yũ'ũ musã me'rã apo'que ne dũcayusome. A'tiro ni'i. Masãrẽ, wa'icũrãrẽ ne apaturi aco me'rã miosome. Ne a'ti di'tare tojo weenemosome. ¹² Yũ'ũ musãrẽ, musã pãrãmerã nituriarãrẽ, wa'icũrãrẽ ne apaturi tojo weesome majã nisere i'ogũ, a'tiro weeguti. ¹³ O'mecurari pũ bu'edare

cũugũti. Ti da me'rã yu'u a'ti nucũcãpu nirã me'rã yu'u apo'quere ï'ogũsa'a. ¹⁴ Tojo weero yu'u acoro ñiacã weecã, bu'eda bajarosa'a. ¹⁵ Ti dare ï'agũ, masã me'rã, tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãpu nirã me'rã yu'u apo'quere wãcũgũsa'a. Ne apaturi aco me'rã musãrẽ miocõ'asome. ¹⁶ Ti da o'mecuraripu bajuacã, yu'u ï'agũsa'a. ï'agũ, yu'u nipe'tirã masã me'rã, a'ti nucũcãpu nirã me'rã 'Yu'u apo'que ne pe'tisome' ní'quere wãcũgũti. ¹⁷ Ti da yu'u masã, wa'icũrã, nipe'tirã a'ti nucũcãpu nirã me'rã yu'u apo'quere ï'orĩ da nirõsa'a", nicu niwĩ Õ'acũ Noerẽ.

Noé, cũ põ'rã me'rã niseti'que ni'i

¹⁸ Noé põ'rã cũ me'rã yucũsupu ní'cãrã a'ticũrã nicãrã niwã: Sẽ, Cã, tojo nicã Jafet. Cã, Canaá pacu nicu niwĩ. ¹⁹ Na i'tiarã Noé põ'rã nicãrã niwã. Na nipe'tirã a'ti nucũcãjãrã ñecũsumua nicãrã niwã. Be'ro na pãrãmerã nituriarã nipe'tiropu se'sa wa'acãrã niwã.

²⁰ Noé di'tare se'e apocũu, u'sere otecũ niwĩ. ²¹ Be'ro, u'sedũcaco me'rã vino da're, sĩ'rĩcu niwĩ. Tere sĩ'rĩgũ, que'a wa'acu niwĩ. Tojo que'agu, cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu sãjãa, ejapeja, su'ti marĩgũ pesacu niwĩ. ²² Cũ tojo pesari cura cũ macũ Cã sãjãa, ï'acu niwĩ. Cã, Canaá pacu nicu niwĩ. Cã, cũ pacu Noerẽ su'ti marĩcã ï'agũ, cũ ma'misumuarẽ weregu wa'acu niwĩ. ²³ Cũ tojo werecã tu'orã, Sẽ, Jafet ni'cã casero, su'ti caserojore paapeowã'cã, aperopu ï'a, dustisãjãa, mo'acãrã niwã. Na pacu su'ti marĩgũ nicã ï'asĩ'rĩtirã, tojo weecãrã niwã.

²⁴ Be'ro Noé cũ que'ase pe'ticã, wã'cãcu niwĩ. Wã'cãgũ, cũ macũ du'sagupu cũrẽ tojo wee'quere masĩgũ, ²⁵ a'tiro nicu niwĩ:

“Cã macũ Canaárẽ ña'arõ wa'arõsa'a.
Cũ ma'misumuarẽ da'raco'tegu nigũsami.”

²⁶ Noé a'tiro ninemocu niwĩ:

“Sẽ wiogu Õ'acũrẽ 'Añuyũ'ruami', ni e'catipeoato.
Canaá Sẽrẽ da'raco'tegu niato.

²⁷ Õ'acũ Jafere pajiri di'ta o'oato.

Cũ Sẽ me'rã añurõ nisetiatio.

Canaá pe'e cũrẽ da'raco'tegu niato,” nicu niwĩ Noé.

²⁸ A'ti di'ta mĩrĩca be'ro Noé trescientos cincuenta cũ'marĩ catinemocu niwĩ. ²⁹ Cũ novecientos cincuenta cũ'marĩ cuogu, wẽrĩcu niwĩ.

10

Noé põ'rã nituriarã ye cjase ni'i

¹ A'te Sẽ, Cã, Jafet ye queti ni'i. A'ti di'ta mĩrĩca be'rore Noé põ'rã, Sẽ, Cã, Jafet na numosãnumia me'rã põ'rãticãrã niwã.

² Jafet põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Nimũ'tãgũ Gomer wãmeticu niwĩ. Cũ be'rocjãrã Magog, Madai, Javán, Tubal, Mesec nicãrã niwã. Nitũogu Tiras wãmeticu niwĩ.

³ Gomer, masã ma'mi põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Cũ põ'rãtimũ'tã'cu Askenaz wãmeticu niwĩ. Cũ be'rocjũ Rifat nicu niwĩ. Cũ be'rocjũ Togarma wãmeticu niwĩ.

⁴ Jafet macũ decocjũ Javán wãmetigu põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Elisa, Tarsis, Quitim, Dodanim wãmetirã nicãrã niwã.

⁵ Ñrã nipe'tirã Jafet põ'rã cũ ya curuacjãrã nicãrã niwã. Na dia pajiri maa sumutocjãrã nicãrã niwã. Na niatje di'tapu wa'astea wa'acãrã niwã. Te di'tapu nĩrã, te curarinucũ na ucũse me'rã nicãrã niwã.

⁶ Noé macũ du'sagupu Cã wãmetigu põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Nimũ'tãgũ Cus wãmeticu niwĩ. Cũ be'rocjãrã Misraim, Fut, tojo nicã Canaá nicãrã niwã.

⁷ Cã macũ nimũ'tãgũ Cus a'ticũrã põ'rãticu niwĩ: Seba, Havila, Sabta, Raama, tojo nicã Sabteca nicãrã niwã. Raama põ'rã Seba, Dedán wãmetirã nicãrã niwã.

⁸ Cus wāmetigu Nimrod pacu nicu niwī. Cū Nimrod nipe'tiropure a'mewējētutuagu wa'acu niwī. ⁹ Ō'acū ĩ'orōpūre cū wa'icūrā wējēmu'sīgū nicu niwī. Tojo weero wa'icūrā wējēmu'sīgūnojōrē a'tiro ucūwūase nicaro niwū: “Ō'acū ĩ'orōpūre Nimrod weronojō wa'icūrārē wējēmu'sīgū nīmī”, nicūcārā niwā. ¹⁰ Cū peje macārī wioḡu nicūcu niwī. Cū ne waro duti'que macārī a'ticūse macārī nicaro niwū: Babel, Erec, Acad, tojo nicā Calne nicaro niwū. Te macārī Sinar wāmetiri di'tapū nicaro niwū. ¹¹ Sinar wāmetiropū nī'cu Asiria wāmetiri di'tapū wa'acu niwī. Topure Nínive, Rehobot Ir, Cala wāmetise macārī da'recu niwī. ¹² Tojo nicā Resén wāmetiri macārē da'recu niwī. Ti macā, Nínive, Cala wāmetise macārī wa'teropū tojacaro niwū. Pajiri macā nicaro niwū.

¹³ Cā macū Misraim wāmetigu a'ticūse cururi ñecū nicu niwī: ludeo masā, anameo masā, leabita masā, naftuita masā, ¹⁴ patruseo masā, casluhita masā, tojo nicā caftorita masā nicārā niwā. Caftorita masā, filisteo masā ñecūsumua nicārā niwā.

¹⁵ Cā macū Canaá wāmetigu Sidō pacu nicu niwī. Sidō masā ma'mi nicu niwī. Cū docacjū Het wāmeticu niwī. ¹⁶ Canaá pāramerā nituriarā a'ticūrā nicārā niwā: jebuseo masā, amorreo masā, gergeseo masā, ¹⁷ heveo masā, araceo masā, sineo masā, ¹⁸ arvadeo masā, zemareo masā, tojo nicā hamateo masā nicārā niwā.

Be'ropure nipe'tirā Canaá ye cururicjārā nipe'tiro na ya di'tapure se'sa wa'acārā niwā. ¹⁹ Na ya di'ta Sidō wāmetiri macā me'rā ninū'cācaro niwū. Téé Gerar wāmetiri macāpū, tojo nicā Gazapū nituocarō niwū. Mujīpū mujātiro pe'e na ya di'ta Sodoma, Gomorra, Adma, Zeboim, tojo nicā Lasapū nituocarō niwū. ²⁰ Ā'rā nipe'tirā Cā pō'rā, cū ya curuacjārā nicārā niwā. Na ye di'tapū nīrā, te cururinucū na ye ucūse me'rā niseticārā niwā.

²¹ Apī Noé macū Sē quē'rā pō'rāticu niwī. Cū Jafet ma'mi nicu niwī. Sē nipe'tirā Heber pō'rā nituriarā ñecū nicu niwī.

²² Sē pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, tojo nicā Aram nicārā niwā.

²³ Aram pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Uz, Hul, Geter, tojo nicā Mas wāmetirā nicārā niwā.

²⁴ Sē macū Arfaxad Sala pacu nicu niwī. Salata Heber pacu nicu niwī.

²⁵ Sala macū Heber wāmetigu pūarā pō'rāticu niwī. Nimū'tāḡū Peleg wāmeticu niwī. Peleg “ducawatise” nisī'rīrō wee'e. Cū nīcateropure masā a'ti di'tacjārā ducawatinū'cā wa'acārā niwā. Tojo weegu tojo wāmeticu niwī. Peleg acabiji Joctán wāmeticu niwī.

²⁶ Cū Joctán pājārā pō'rāticu niwī. A'tiro wāmeticārā niwā. Na masā ma'mi Almodad nicu niwī. Cū be'rore Selef, Hazar-mavet, Jera, ²⁷ Adoram, Uzal, Dicla, ²⁸ Obal, Abimael, Seba, ²⁹ Ofir, Havila, tojo nicā Jobab nicārā niwā. Ā'rā nipe'tirā Joctán pō'rā nicārā niwā. ³⁰ Na Joctán pō'rā na ya di'ta Mesa wāmetiro me'rā ninū'cācaro niwū. Téé Sefar wāmetiro, ũrūpagū mujīpū mujātiro pe'e nīrōpū nituocarō niwū.

³¹ Ā'rā nipe'tirā, Sē pō'rā, cū ya curuacjārā nicārā niwā. Na ye di'tapū nīrā, te cururinucū na ye ucūse me'rā nicārā niwā.

³² Noé pō'rā nanucū na pāramerā nituriarā me'rā nicūcārā niwā. Te curarinucū na ya di'tapure wa'acārā niwā. Tojo weerā a'ti di'ta mīrīca be'ro na nipe'tiropū wa'astea wa'acārā niwā.

11

Masā u'mharī wi'i na weesī'rīmi'que cjase ni'i

¹ Noé pō'rā nituriarā nipe'tirā nī'cārōnojō ucūseticārā niwā.

² Be'ro majã masã mujîpû mujâtiro pe'e wa'a, Sinar wãmetiropu etacãrã niwã. Ti di'tapure añurî pa bocacãrã niwã. Topu na niseticãrã niwã.

³ Topu nîrã, ni'cã numu a'merî ucûcãrã niwã: “Marî di'ta cujirire da'rerã. Be'ro te cujirire, añurõ butiato nîrã, pecame'epu ãjûarã”, nicãrã niwã. Na da're'que cujiri me'rã wi'serire yeecãrã niwã. Ëtãpaga me'rã weeticãrã niwã. Tojo nicã ope me'rã yeemujãcãrã niwã. ⁴ Be'ro a'tiro nicãrã niwã: “Má, pajiri macã weerã. Tojo nicã, ni'cã wi'i téé u'musepu ejari wi'i yeerã. Tojo weerã marî be'ropure ãpêrãrê añurõ ucûno'rãsa'a. Marî tojo weerã a'ti macãpure añurõ nisetirãsa'a. Ne aperopu wa'astea wa'a weesome”, nicãrã nimiwã.

⁵ Na tojo weeri cura Ô'acû pe'e na tiropu dijati, na ya macã, tojo nicã na u'muarî wi'i na yeeri wi'ijore î'agû ejacu niwî. ⁶ Na tojo weesere î'agû, a'tiro nicu niwî: “Na ni'cã curuacjãrã nima. Ni'cãrõnojõ ucûma. Tojo weerã a'tere da'ranu'cãtojama. Na tojo da'ranu'cãse ne nu'cãse ni'i. A'te be'ro no'o na weesî'rîsere weerãsama. ⁷ Tojo weerã na tiro dija, na ucûse pe'ere ducayurã. Tojo weecã, na a'merî ucûmasîti, a'merî tu'osome”, nicu niwî Ô'acû.

⁸ Tojo weegu Ô'acû masã ucûsere ducayucu niwî. Na a'merî tu'otiyurã, ti macãrê weedu'ucã'cãrã niwã. Nipe'tiro a'ti di'tapu wa'astea wa'acã weecu niwî. ⁹ Titare ti macãpure Ô'acû nipe'tirã masãrê ucûsu'riacã weecu niwî. Tojo weero ti macã Babel wãmeticaro niwû. Ô'acû tojo weegu narê nipe'tiropu wa'acã weecu niwî.

Sê pãrãmerã nituriarã ye cjase ni'i

¹⁰ A'te Sê ye queti ni'i. Pua cû'ma dia mîrîca be'ro Sê cien cû'marî cuocu niwî. Ticuse cû'marî cuocã, cû numo ni'cû wî'magû wuaco niwõ. Cû Arfaxad wãmeticu niwî. ¹¹ Be'ro Sê cien cû'marî cuóca be'rore quinientos cû'marî catinemocu niwî. Te cû'marîrê umua, numia põ'rãtinemocu niwî.

¹² Cû põ'rãtimu'tã'cu Arfaxad numoti, ni'cû põ'rãticu niwî. Cû macû bajuácaterore treinta y cinco cû'marî cuocu niwî. Cû macû Sala wãmeticu niwî. ¹³ Be'ro Arfaxad cuatrocientos tres cû'marî catinemocu niwî. Pãjãrã ãpêrã umua, numia põ'rãticu niwî.

¹⁴ Cû macû Sala numoticu niwî. Cû numo ni'cû põ'rãtico niwõ. Cû wî'magû bajuácaterore Sala treinta cû'marî cuocu niwî. Cû macû Heber wãmeticu niwî. ¹⁵ Be'ro Sala cuatrocientos tres cû'marî catinemocu niwî. Te cû'marîrê umua, numia põ'rãtinemocu niwî.

¹⁶ Sala macû Heber treinta y cuatro cû'marî cuocã, cû numo ni'cû wî'magûrê põ'rãtico niwõ. Cû Peleg wãmeticu niwî. ¹⁷ Peleg bajuáca be'rore Heber cuatrocientos treinta cû'marî catinemocu niwî. Te cû'marîrê umua, numia põ'rãtinemocu niwî.

¹⁸ Heber macû Peleg numoticu niwî. Numoti, ni'cû wî'magû põ'rãticu niwî. Cû Reu wãmeticu niwî. Reu bajuácaterore Peleg treinta cû'marî cuocu niwî. ¹⁹ Te be'ro Peleg doscientos nueve cû'marî catinemocu niwî. Te cû'marîrê umua, numia põ'rãtinemocu niwî.

²⁰ Peleg macû Reu numoti, ni'cû põ'rãticu niwî. Cû Serug wãmeticu niwî. Cû bajuácaterore Reu treinta y dos cû'marî cuocu niwî. ²¹ Be'ro Reu doscientos siete cû'marî catinemocu niwî. Te cû'marîrê umua, numia põ'rãtinemocu niwî.

²² Reu macû Serug numoti, ni'cû macûticu niwî. Cû wî'magû Nacor wãmeticu niwî. Cû bajuácaterore Serug treinta cû'marî cuocu niwî. ²³ Cû bajuáca be'ro Serug doscientos cû'marî catinemocu niwî. Æpêrã pãjãrã umua, numia põ'rãtinemocu niwî.

²⁴ Serug macû Nacor ni'cû macûticu niwî. Cû Taré wãmeticu niwî. Cû macû bajuácaterore Nacor veintinueve cû'marî cuocu niwî. ²⁵ Be'ro Taré bajuáca be'ro

Nacor ciento diecinueve cū'marī catinemocu niwī. Te cū'marīrē umua, numia pō'rātinemocu niwī.

²⁶ Nacor macū Taré setenta cū'marī cuogu, ni'cū Abrā wāmetigure pō'rāticu niwī. Be'ro puarā pō'rātinemocu niwī. Nacor, Harā wāmeticārā niwā.

Taré pō'rā ye cjase ni'i

²⁷ A'te Taré ye queti ni'i. Taré i'tiarā umua pō'rāticu niwī. Na Abrā,* Nacor, Harā nicārā niwā. Harā macū Lot nicu niwī. ²⁸ Harā cū pacu Taré duporo wērīcu niwī. Ur wāmetiri macāpu wērīcu niwī. Ti macā caldeo masā nirī di'tapu tojacaro niwū. Harā cū bajua, masā'caroputa wērīcu niwī.

²⁹ Abrā, tojo nicā Nacor nanucū numoticārā niwā. Abrā numo Sarai† wāmetico niwō. Nacor numo Milca nico niwō. Milca Harā mijī macō nico niwō. Apego Isca wāmetigore pō'rāticu niwī. ³⁰ Co Sarai Abrā numo pō'rāmarīgōnojō nico niwō.

³¹ Be'ro majā Taré Ur wāmetiri macā caldeo masā nirī di'tapu ní'cu Canaá wāmetiri di'tapu wa'acu niwī. Topu wa'acā, cū macū Abrā, cū pārāmi Lot Harā mijī macū, tojo nicā Abrā numo Sarai cū me'rā wa'acārā niwā. Canaá di'tapu wa'amirā, na Harā wāmetiri macāpu eta, topu nicārā niwā. ³² To Harāpure Taré doscientos cinco cū'marī cuogu, wērīa wa'acu niwī.

12

Ō'acū Abrārē pijī'que ni'i

¹ Ni'cā numu Ō'acū Abrārē pijio weetjīagū, a'tiro nicu niwī: “Mū'u ya di'tare, mū'u acawererārē, mū'u pacu ya wi'ire wijayá. Ape di'tapu mū'u wa'agusa'a. Yū'u mū'urē ti di'tare i'ogūti. ² Mū'u pārāmerā nituriarā pājārā masāputicā weeguti. Mū'urē añurō weeguti. Nipe'tirā masā mū'urē añurō wācūrāsama. Mū'u me'rā āpērā quē'rārē añurō wa'arosa'a. ³ Masā mū'urē añurō nirārē añurō wa'acā weeguti. No'o mū'urē ña'arō wa'acā weerā pe'ere yū'u narē ña'arō wa'acā weeguti. Mū'u me'rā nipe'tirā a'ti turicjārārē añurō wa'acā weeguti”, nicu niwī Ō'acū.

⁴ Tojo weegu Abrā Ō'acū duti'caronjōta Harārē wijawā'cācu niwī. Titare cū setenta y cinco cū'marī cuocu niwī. Topu wija, Canaá di'tapu wa'acu niwī. ⁵ Cū wa'agu, a'ticūrārē miacu niwī. Cū numo Sarai, cū acabiji macū Lot, apeyenojō cū cuo'que, tojo nicā cūrē Harāpu da'raco'te'cārārē miacu niwī. Na wa'a, Canaá di'tare etacārā niwā. ⁶ Eta, Abrā Siquem wāmetiri macāpu yū'ruwā'cācu niwī. Ti macā pu'to ni'cū yucugu pajicju More wāmeticju nicaro niwū. Tigū pu'to Abrā tojaque'acu niwū. Tocjārā tigū pu'to na ējōpeorānojōrē ējōpeoseticārā niwā. Ti di'tapure cananeo masā nicūcārā niwā. ⁷ Cū topu nicā, Ō'acū cūrē bajuacu niwī. Abrārē a'tiro nicu niwī: “A'ti di'ta yū'u mū'u pārāmerā nituriarārē o'atji di'ta ni'i”, nicu niwī.

Cū tojo nicā tu'ogu, Abrā to cūrē bajua'caroputa wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Ō'acūrē ējōpeogu, tojo weecu niwī. ⁸ Topu ní'cu, ūrūpagu nirō Betel wāmetiri macā mujīpū mujātiro pe'e wa'acu niwī. Topu na cārīatje wi'serire nu'cōcu niwī. Betel mujīpū sājārō pe'e tojacaro niwū. Ape macā Hai wāmetiri macā mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. Topu quē'rārē wa'icūrārē ūjūamorōpeorore ni'cā mesā ūtā me'rā seeneocūucu niwī. Seeneocūutojanu'cō, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. ⁹ Be'ro Abrā Betel pu'to ní'cu wijawā'cācu niwī. Cū sojaro marīrō wa'a, téé Neguev wāmetiropu etacu niwī.

Abrā cū Egiptopu ní'que ni'i

* **11:27** 11.27 Abrā nīrō, “pacu añurō ucū ējōpeono'gū” nisī'rīrō wee'e. Gn 17.5 † **11:29** 11.29 Sarai nīrō, “wioغو docacjō” nisī'rīrō wee'e. Gn 17.15

¹⁰ Abrã Neguepũ nirĩ cura ba'ase marĩcaro niwã. Pũrõ ɯɯaboase wa'acã ï'agũ, Abrã Egiptopũ wa'a wa'acu niwĩ. “Topũ ba'ase niaporo” nicã tũ'otjĩagũ, wa'acu niwĩ. ¹¹ Be'ro Egipto di'tapũ etarã, Abrã cũ numo Saraire a'tiro nicũ niwĩ: “Yũ'ũ ï'acã, mũ'ũ numio añugõ ni'ĩ. ¹² Egiptocjãrã mũ'ũrẽ ï'arã, ‘A'tigo ã'rĩ numo nimo’, nirãsama. Mũ'ũrẽ ẽ'masĩ'rĩrã, yũ'ũrẽ wẽjẽrãsama. Mũ'ũ me'rã nisĩ'rĩrã, mũ'ũrẽ wẽjẽsome. ¹³ Tojo weego mũ'ũ, ‘Cũ numo ni'ĩ’, niticã'ña. ‘Yũ'ũ cũ acabijo ni'ĩ’, niña. Mũ'ũ tojo weecã, mũ'ũrẽ ɯarã, yũ'ũrẽ añurõ weerãsama. Tojo nicã yũ'ũrẽ wẽjẽsome”, nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ ní'caronojõ Abrã, Sarai Egiptopũ etacã, tocjãrã Saraire ï'arã, “Añugõ nimo”, ni ï'acãrã niwã. ¹⁵ Ti macã wiogu faraõ cũ docacjãrã core ï'arã, faraõrẽ, “Co numio añubutiago niamo”, ni werecãrã niwã. Tojo weerã core faraõ tiropũ miacãrã niwã.

¹⁶ “Sarai ma'mi nisami” ni wãcũgũ, faraõ Abrãrẽ añurõ weecu niwĩ. Cãrẽ pãjãrã ecarã, ovejare, wecuare, burroare, cameyoare tojo o'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã da'raco'teri masã, ɯmũarẽ, numiarẽ cãrẽ o'ocu niwĩ. ¹⁷ Saraire faraõ tiropũ mia'que bu'iri Õ'acũ faraõrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutitĩcã weecu niwĩ. ¹⁸ Tojo wa'acã ï'agũ, faraõ Abrãrẽ pijio, cãrẽ nicũ niwĩ: “¿De'ro weegu mũ'ũ tojo weeati yũ'ũrẽ? ¿De'ro weegu ‘A'tigo yũ'ũ numo nimo’, nitiatĩ? ¹⁹ ‘Yũ'ũ acabijo nimo’, nimiapũba. Tere tũ'ogu, yũ'ũ core cã'rõ numotimiasũ. ¡Ma! A'tigo nimo. Core miaña. Mũ'ũ quẽ'rã wa'aya”, nicũ niwĩ. ²⁰ Faraõ cũ yarã surarare Abrãrẽ, cũ numorẽ, tojo nicã nipe'tise cũ cuose me'rã Egiptopũrẽ wĩorẽdutigu o'ócu niwĩ.

13

Abrã Lot me'rã na dũcawati'que ni'ĩ

¹ Abrã, cũ numo, nipe'tirã cũ cuose me'rã Egiptopũ wijagu, na toduporopũ ní'caropũta Neguev wãmetiropũ dajacu niwĩ. Cũ acabiji macũ Lot na me'rã wa'acu niwĩ. ² Abrã peje waro cuocu niwĩ. Cũ uru, plata, tojo nicã pãjãrã ecarã cuocu niwĩ. ³ Neguepũ ní'cãrã sojaro marĩrõ dajatojaa wa'acãrã niwã téé Betel wãmetiri macãpũ. Betere yũ'rua, ne waro a'tigu cũ cãrĩ'caropũrẽ ejacu niwĩ. To Betel, Hai decopũ nicaro niwã. ⁴ Toduporopũrẽ Õ'acũrẽ e'catise o'oguti ní'gũ, wa'icũrãrẽ ɯjũamorõpeorore ni'cã mesã ɯtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Topũta Abrã Õ'acũrẽ apaturi e'catise o'ocu niwĩ tja.

⁵ Cũ acabiji macũ Lot quẽ'rã Abrã weronojõta peje cuocu niwĩ. Pãjãrã ecarã oveja, wecu tojo nicã pãjãrã da'raco'terã cuocu niwĩ. ⁶ Na nirõ pajiro di'ta niticarõ niwã. Tojo weero na pãjãrãrẽ ba'ase ne ejatu'ajaticaro niwã. Na ni'cãrõ me'rã ní'amasĩticãrã niwã majã. ⁷ Abrã yarã ecarã co'terã, Lot yarã ecarã co'terã me'rã a'metu'ticũcãrã niwã. Apeyema tja, titare cananeo masã, tojo nicã ferezeo masã topũrẽ nicãrã niwã. ⁸ Tojo weegu Abrã cũ acabiji macũ Lot me'rã a'tiro ni ucũcu niwĩ: “Marĩ ni'cũ põ'rã ni'ĩ. Tojo weerã marĩ cumuca marĩrõ nirõɯa'a. Marĩ yarã ecarã co'terã quẽ'rã mejãrõta nirãsama. ⁹ Tojo weerã marĩrẽ dũcawaaroua'a. Nipe'tiro a'ti di'tare ï'aña. Mũ'ũ tũ'sarore ‘A'tota nigũti’ ni, beseya. Mũ'ũ mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'ta pe'e wa'acã, yũ'ũ mujĩpũ sãjãrõ nirĩ di'ta pe'ere wa'aguti. Mũ'ũ mujĩpũ sãjãrõ pe'e wa'acã pũrĩcãrẽ, yũ'ũ mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti”, nicũ niwĩ Abrã.

¹⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Lot nipe'tiro dia Jordã wãmetiri maa sumuto nirĩ di'tare ï'acu niwĩ. Téé Zoar wãmetiri macãpũ opa pa'tiro añurõ acotiro nicã ï'acu niwĩ. Añurĩ di'ta Õ'acũ ne waro wéeca wese weronojõ nicaro niwã. Egipto di'ta weronojõ bajume'rĩcã'caro niwã. Õ'acũ Sodoma, Gomorrare ɯjũacõ'atjo dũporo añurõ bajucaro niwã. ¹¹ Lot ti di'ta añurĩ di'ta nicã ï'agũ, nipe'tiro Jordã sumuto nirĩ di'tare besecu niwĩ. Abrãrẽ, “Mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'aguti”, nicũ niwĩ. Na pũarã ni'cãrõ me'rã nimi'cãrã a'merĩ dũcawatia wa'acãrã niwã. ¹² Abrã Canaápu

tojacu niwĩ. Lot pe'e macãrĩ pu'to añurĩ pa nirõpu tojacu niwĩ. Cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire Sodoma pu'topu nu'cõcu niwĩ. ¹³ Ti macãcjãrã masã ña'abutarã Õ'acũ cũ dutítisennojõrẽ weeseticãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Lot wa'áca be'ro Õ'acũ Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mũ'u nirõ me'rã nipe'tiropure ñ'aña. Mujĩpũ mujãtiro pe'e, mujĩpũ sãjãrõ pe'e, diacjũ pe'e, cũpe pe'e añurõ ñ'aña. ¹⁵ Nipe'tiro mũ'u ñ'áca di'tare mũ'urẽ o'oguti. Mũ'urẽ, mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Musã ye di'ta ninu'cũrõsa'a. ¹⁶ Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nirãsama. Nucũpori queota basiotise weronojõ mũ'u pãrãmerã nituriarã quẽ'rãrẽ ne queopõtẽota basiotirãsama. ¹⁷ Nipe'tiro a'ti di'tare sijawã'cãña'rẽ. ¿No'ocã'rõ yoati, no'ocã'rõ e'sati? ni ñ'aña'rẽ. A'ti di'tare mũ'urẽ o'ogu wee'e. Tojo weegu nipe'tiro ñ'agũ wa'aya”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁸ Tojo weegu Abrã ni'cũ masũ Mamre wãmetigu pu'to wa'acu niwĩ. Yucu pacasepagu nirõ tojaque'acu niwĩ. Topu cũ ye wi'seri su'ti caseri me'rã wee'que wi'serire nu'cõcu niwĩ. To Hebrõ wãmetiri macã pu'topu nicaro niwũ. Topu Õ'acũrẽ ejõpeoguti nígũ, wa'icũrãrẽ ujãamorõpeorore ni'cã mesã ùtã me'rã seeneocũucu niwĩ.

14

Abrã Lore cũ wẽrĩbo'cure yu'rũweticã wee'que ni'i

¹ Titare Amrafel Sinar wãmetiri di'tare dutigu nicu niwĩ. Tojo nicã Arioc wãmetigu Elasar wãmetirote duticu niwĩ. Apĩ Quedorlaomer Elam wãmetiri di'tare duticu niwĩ. Apĩ wiogu Tidal wãmetigu Goim wãmetirote dutigu nicu niwĩ. ² Ñ'rã ba'paritirã wiorã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã a'ticũrã nicãrã niwã: Bera wãmetigu Sodomacjãrã wiogu, apĩ Birsã wãmetigu Gomorracjãrã wiogu, apĩ Sinab wãmetigu Admacjãrã wiogu, apĩ Semeber wãmetigu Zeboicjãrã wiogu, tojo nicã Bela wãmetirotjãrã wiogu nicãrã niwã. Apeterore Bela wãmetiri macã Zoar pisuno'caro niwũ. ³ Ñ'rã ni'cãmocuse macãrĩcjãrã na yarã surarare Sidim wãmetiropu neonu'cõcãrã niwã. Sidim diacjũca pa, ditara O'maburotiri ditara sumutopu tojacaro niwũ. ⁴ Toduporo na yoacã doce cũ'marĩ Quedorlaomer wãmetigu Elãcjãrã wiogu dutise doca nicãrã niwã. Be'ro majã trece cũ'marĩ wa'aboronojõ cũ dutisere weenemosĩrĩtirã, cũ me'rã a'mewẽjẽrãtirã, na basu apocãrã niwã.

⁵ Ape cũ'ma Quedorlaomer cũ me'rã nirã wiorã Astarot Karnaim wãmetiropu wa'acãrã niwã. Topure wa'a, refaita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Be'ro, Ham wãmetiropure zuzita masãrẽ a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã. Tojo nicã emita masã quẽ'rãrẽ Save-quiriatam wãmetiropure a'mewẽjẽ wapata'acãrã niwã.

⁶ Be'rore horeo masãrẽ ùrũpagu Seir wãmeticjũpũ wẽjẽsirutuwã'cãcãrã niwã téé El-parán wãmetiri papu. Ti pa yucu marĩrõpu tojacaro niwũ.

⁷ Be'ro totã Quedorlaomer, tojo nicã cũ me'rã wa'a'cãrã majãmitojaticãrã niwã. Tojatirã, En-mispat wãmetiropu etacãrã niwã. Apeterore En-mispat Cades pisuno'caro niwũ. Tojo weerã, nipe'tirã na no'o bocaearãrẽ amaleca masã na nirõpu wẽjẽcõ'ape'owã'cãcãrã niwã. Mejãrõta amorreo masã quẽ'rãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Amorreo masã Hazon-tamar wãmetiropu nicãrã niwã.

⁸ Be'ro na tojo weesere tu'orã, ãpẽrã ni'cãmocũrã wiorã Sodomacjũ, Gomorracjũ, Admacjũ, Zeboicjũ, Belacjũ na yarã surara me'rã Sidim wãmetiri papu wa'acãrã niwã. ⁹ Topu na ba'paritirã wiorã me'rã a'mewẽjẽrãtirã wa'acãrã niwã. Na me'rã a'mewẽjẽajã pe'e, a'ticũrã nicãrã niwã: Quedorlaomer Elam wãmetirotjũ, Tidal Goim wãmetirotjũ, Amrafel Sinar wãmetirotjũ, tojo nicã Arioc, Elasar wãmetirotjũ.

¹⁰ Topu na a'mewẽjẽatjopu Sidim wãmetiri papure ope coperi peje nicaro niwũ.

Puarã wiorã Sodomacjũ, Gomorracjũ a'mewējērõpũ omadu'timirã, te coperipũ burusãjãdijacãrã niwã. Na me'rãcjãrã ãpẽrã wiorã pe'e ũrũpagupũ du'tia wa'acãrã niwã.

¹¹ Tojo weerã na du'tisteaca be'ro Quedorlaomer quẽ'rã nipe'tise Sodoma, Gomorrapũ nimi'que ba'ase, apeyenojõ wapabujuse nimi'quere miicãrã niwã. ¹² Lot Abrã acabiji macũrẽ Sodomapũ nise bu'irĩ ñe'e, cũ ye nipe'tise me'rã miacãrã niwã.

¹³ Ni'cũ na a'mewējẽ'caropũ ni'cũ Abrã tiropũ omadu'tiwã'cãcũ niwĩ. Abrã hebreo masũ* nicũ niwĩ. Abrãrẽ Lore na mia'quere werecu niwĩ. Abrã nirõ pũ'to ni'cũ Mamre wãmetigũ amorreo masũ nicũ niwĩ. Cũ nirõ yucũ pacasepagũ nirõ nicaro niwũ. Mamre acabijirã Escol, tojo nicã Aner nicãrã niwã. Na quẽ'rã Abrã me'rã añurõ nisetiãrã niwã.

¹⁴ Abrã cũ acabiji macũrẽ “Ñe'e, mia wa'ama” nisere tũ'ogu, cũ tiro masã'cãrã, cũrẽ da'racoterãrẽ neocũucũ niwĩ. Tojo weetjãgũ, Lore mia'cãrãrẽ sirutucũ niwĩ. Abrã me'rã wa'a'cãrã trescientos dieciocho umũa nicãrã niwã. Na sirutuwã'cã, téé Dan wãmetiropũ wiorãrẽ bocaecãrã niwã. ¹⁵ Narẽ bocaecã, wiorã ne masĩtiri cura ñamipũ Abrã cũ masã me'rã a'mewējẽnũ'cãcãrã niwã. Na wiorã tojo weecã ñarã, du'tia wa'acãrã niwã. Abrã quẽ'rã narẽ sirutuwã'cãcãrã niwã téé Hoba wãmetiropũ. Ti macã Damasco wãmetiri macã yũ'rũropũ tojacaro niwũ. ¹⁶ Narẽ sirutu, nipe'tise na mia'quere ñmape'ocã'cãrã niwã. A'tiro wee, Abrã Lot cũ acabiji macũrẽ, cũ ye nipe'tise me'rã wijata'acũ niwĩ. Tojo nicã numia, ãpẽrã na mia'cãrãrẽ wijata'acũ niwĩ.

Ni'cũ pa'i Melquisedec wãmetigũ Abrãrẽ, “Mũ'ũrẽ añurõ wa'ato” ní'que ni'i

¹⁷ Abrã Quedorlaomer quẽ'rãrẽ a'mewējẽ wapata'aca be'ro dajatojaacũ niwĩ. Cũ dajari cura Save wãmetiri papũ Sodomacjũ wiogu cũrẽ põtẽrĩgũ ejacu niwĩ. Save wãmetiri pa, wiogu ya pa nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ. ¹⁸ Apĩ Melquisedec, Salem wãmetiri macãcjũ wiogu nicũ niwĩ. Tojo nicã cũ pa'i Õ'acũ nipe'tirã bu'ipũ nigũrẽ ñjõpeogu nicũ niwĩ. Cũ pã, tojo nicã ũ'sedũcaco vinorẽ miiti, ¹⁹ Abrãrẽ o'ogu, a'tiro nicũ niwĩ: “Õ'acũ nipe'tirã bu'ipũ nigũ, ũ'muse, a'ti di'tare wee'cũ mũ'ũrẽ añurõ weeto.

²⁰ Õ'acũ nipe'tirã bu'ipũ nigũrẽ ‘Añu'u’, nĩrã.

Mũ'ũrẽ ñatu'ti'cãrãrẽ a'mewējẽ wapata'acã weecu niami.”

Cũ tojo nĩca be'ro Abrã cũ a'mewējẽ wapata'a'quere diez mesãrĩ dũcawaacũucũ niwĩ. Ni'cã mesãrẽ Melquisedere o'ocu niwĩ. ²¹ Tojo wéeca be'ro Sodomacjũ wiogu Abrãrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'ũ wijata'a'que mũ'ũ yeta tojato. Masã dia'cũrẽ yũ'ũre wiaya. Ape'quema mũ'ũ miaña.

²² Abrã pe'e Melquisedere yũ'ticu niwĩ:

—Õ'acũ nipe'tirã bu'ipũ nigũ ũ'musere, a'ti di'tare wee'cũrẽ cũ tũ'oropũ mũ'ũ ye cjasere ucũtojapũ: ²³ “Ne cã'rõ mũ'ũ ye apeyenojõ me'rã tojasome. Ne ni'cã yuta da, ne ni'cã da sapatu dũ'teri danojõrẽ miasome. Yũ'ũ miacãma, be'ropũrẽ mũ'ũ yũ'ũre a'tiro nibosa'a, ‘Yũ'ũ cũrẽ niyerubucũ wa'acã weewũ’, nibosa'a. ²⁴ Tojo weegu yũ'ũ pe'e ne apeyenojõ mũ'ũ yere miasome. Yũ'ũ me'rã wa'a'cãrã na ba'a'quema dũcayuya. Tojo nicã, yũ'ũre ba'pati'cãrã pũrĩcã Aner, Escol, Mamre na ũasere miarãsama”, nicũ niwĩ Abrã.

15

Õ'acũ Abrã me'rã “A'tiro weegũti” ni apo'que ni'i

¹ Be'ro nipe'tise tojo wa'aca be'ro Õ'acũ quẽ'erõpũ Abrãrẽ a'tiro ni ucũcũ niwĩ:

—Abrã, uiticãña. Yũ'ũ mũ'ũrẽ co'teguti. Mũ'ũrẽ peje añuse o'oguti, nicũ niwĩ.

* 14:13 14.13 Ñaña glosariopũ “hebreo masã”.

² Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ, yu'u wiogu, ¿ñe'e me'rã yu'ure añurõ weebosari? Mu'u masĩ'i; yu'u põ'rã marĩ'i. Tojo weecã, yu'u cõose Eliezer Damascocjũ cõosirutugusami. ³ Mu'u yu'ure põ'rã o'otise bu'iri yu'ure da'raco'tegure yé ní'que tojarosa'a, nicu niwĩ Abrã.

⁴ Õ'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũ mu'u yere ñe'esome. Mu'u macũ diácjũ mu'u yere ñe'egũsami.

⁵ Cũ tojo nitojanu'cõ, Abrãrẽ wijaaropu pijiwiaca niwĩ. Cãrẽ nicu niwĩ:

—E'muarõpu ñ'amorõña. Mu'u põtõrõ ñocõarẽ ba'paqueoya. Na ñocõa pãjãrã weronojõ mu'u pãrãmerã nituriarã nirãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Abrã Õ'acũrẽ ejõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ cãrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicu niwĩ. ⁷ Cũ tojo ejõpeocã ñ'agũ, cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'u wiogu ni'i. Yu'uta mu'u Ur caldeo masã ya macãpu nimi'cure miiwijawu. A'ti di'ta mu'u ya di'ta niato ní'gũ, tojo weewu.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Õ'acũ, yu'u wiogu, ¿de'ro wee a'ti di'ta ya di'ta nirõsa'a nisere masĩbosari? nicu niwĩ Abrã.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure ni'cõ wecuo, ni'cõ cabra, ni'cũ oveja umu miitia. Nanucũ i'tiarẽ cũ'marĩ cuorã niato. Tojo nicã ni'cũ buja, apĩ buja wĩ'magũacãrẽ miitia, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Abrã nipe'tirã Õ'acũ miitiduti'cãrãrẽ miiticu niwĩ. Miiti, nanucũrẽ deco me'rã dutesurecu niwĩ. Te sirinucũ ñ'apõtõrõ peoburocu niwĩ. Na bujama ne dutesureticu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo wéeca be'ro yuca wa'icu di'ire ba'asĩ'rĩrã, te di'i bu'ipu ejapejamujãcãrã niwã. Na tojo weecã, Abrã narẽ nurũmujãcu niwĩ. ¹² Nurũcũmĩ, mujĩpũ sãjãrĩ cura Abrã cãrĩyu'rua wa'acu niwĩ. Maata pũrõ na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Tojo na'itĩ'a'cã ñ'agũ, uise me'rã tu'oña'cu niwĩ. ¹³ Tojo wa'acã, Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ wa'atjere masĩcã uasa'a. Na ãpẽrã ya di'tapu nirãsama. Topu na nicã, tocjãrã narẽ da'raco'terã cuorãsama. Topure ña'arõ weepeno'rãsama. Na cuatrocientos cũ'marĩ pi'etirãsama.✠ ¹⁴ Narẽ tojo weemicã, yu'u tocjãrã narẽ da'radutiperãrẽ bu'iri da'regutĩ. Be'ro na tojo pi'eti'cãrã nimirã, ti di'tapu nimi'cãrã wizarãsama. Peje apeque me'rã wizarãsama. ¹⁵ Mu'u pũrĩcã bucu waro wa'agu, añurõ soose me'rã wẽrĩgũsa'a. ¹⁶ Ba'paritise curari mu'u pãrãmerã nituriarã masãbajuaca be'ro a'ti di'tapure dajatojatirãsama. Maata a'tisome. A'tocaterore a'ti di'tacjãrã amorreo masã ña'arõ weesetima. Be'ropure nemorõ ña'arõ weesetirãsama. Tojo wa'ari cura, mu'u pãrãmerã nituriarã tojatirãsama tja. Tojati, amorreo masãrẽ cõ'awĩrõrãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁷ Be'ro ñamipu ni'cãrũ o'me bue ãjũtju, tojo nicã ãjũrĩ tuturo wa'icurã dutesure'cãrã wa'teropu yu'ruacarõ niwũ. ¹⁸ Ti numurẽta, Õ'acũ Abrã me'rã cũ “Mu'urẽ a'tiro weeguti” ní'quere apocu niwĩ. Abrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti di'tare mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti. Egipto cja dia me'rã nu'cã, téé dia pajiri maa Éufrates wãmetiri maapu nituorosa'a. ¹⁹ A'tiro nicã a'ti di'tacjãrã a'ticurã nima: ceneo masã, cenezeo masã, cadmoneo masã, ²⁰ hitita masã, ferezeo masã, refaíta masã, ²¹ amorreo masã, cananeo masã, gergeseo masã, jebuseo masã nima, nicu niwĩ Õ'acũ.

16

Agar macũ Ismae ye cjase ni'i

✠ 15:13 15.13 Ex 1.1-14; 12.40-41; Hch 7.6

¹ Abrã nũmo Sarai ne pō'rã marĩco niwō. Tojo nimigōta, ni'cō core da'raco'tego Egiptocjō, Agar wāmetigore cuoco niwō. ² Tojo weego Sarai co marāpu Abrārē a'tiro nico niwō:

—Ō'acũ yu'ure ne pō'rã marĩcã weemi. Tojo weego Agar yu'ure da'raco'tego me'rã mu'u nicã uasa'a. Apetero weego mu'u co me'rã pō'rãticã, yu'u pō'rã weronojō tojarāsama, nico niwō Sarai.

Co tojo nicã tu'ogu, Abrã “Jaũ”, nicu niwĩ. ³ Tojo weego cũ nũmo Sarai core da'raco'tego Agare cũ nũmo weronojō niato nígō, co marāpu Abrārē o'oco niwō. Titare Abrã diez cũ'marĩ Canaápu nígũ weecu niwĩ.

⁴ Tojo wee Abrã Agar me'rã nicu niwĩ. Cũ me'rã ni, co nijipaco niwã'cătico niwō. Tojo wee majã, siape'e me'rã co nijipaco nisere masígō, co wiogore tojo i'acō'aco niwō. ⁵ Co tojo weecã i'agō, Sarai Abrārē a'tiro nico niwō:

—Agar yu'ure i'acō'ase mu'u ye bu'iri ni'i. Yu'u basuta yu'ure da'raco'tegore mu'u nũmo weronojō cuoato nígō, mu'urē o'owu. Ni'cārōacã co nijipaco nitjagō, “Yu'u co nemorō wapati'i”, nisamo. Ō'acũ “¿Noa pe'e bu'iri cuoti?” ni beseato, nico niwō Sarai.

⁶ Abrã core yu'ticu niwĩ:

—Mu'urē da'raco'tego mu'u yago nimo. Mu'u haronojō weeya core.

Tojo weego Sarai Agare ña'arō weenu'cāco niwō. Co tojo weecã i'agō, Agar du'tia wa'aco niwō. ⁷ Co tojo du'tiwã'cārĩ cura Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cã,* core yucu marĩrōpu bajuacu niwĩ. Core bocaaja'caro ni'cã pe aco waari pe ma'a sumuto nicaro niwũ. Ti ma'a co wa'áca ma'a Shur wāmetiro wa'ari ma'a nicaro niwũ. ⁸ Core topu bocaejagu, a'tiro ni sērĩtiña'cu niwĩ:

—Agar, Saraire da'raco'tego, ¿no'opu ní'co a'tiati mu'u? Tojo nicã ¿no'opu wa'ago weeti? Cũ tojo nicã tu'ogo, cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u wiogo Saraire du'tigo wee'e, nico niwō.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Majāmitojaaya tja mu'u wiogo Sarai tiropu. Nipe'tise co weedutisere añurō yu'tiya, nicu niwĩ.

¹⁰ Ō'acũ cũ basuta nimigũ cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cã, apeye core ninemocu niwĩ tja:

“Yu'u mu'urē pājārã pō'rãticã weeguti.

Ne ni'cũ na pājārārē queo pōtēosome.

¹¹ Mu'u ni'cārōacārē nijipaco ni'i.

Mu'u wĩ'magũ wuagosa'a.

Cūrē Ismae† wāme ō'ogōsa'a.

Ō'acũ mu'u pi'etisere i'ami.

Tojo weego mu'u macūrē tojo wāme ō'ogōsa'a.

¹² Mu'u macũ ni'cũ burro nucūcjũ weronojō yucu marĩrōpu sijabaque'atigusami.

Nipe'tirã me'rã a'mewējēsetigusami.

Na pe'e quē'rã cũ me'rã mejārōta nisetirāsama.

Nipe'tirã cũ acawererārē i'atu'tiri masũ nigūsami”, ni werecu niwĩ.

¹³ Tojo weego majã Agar Ō'acũ me'rã ucũ weetjagō, a'tiro cūrē wāme ō'oco niwō: “Ō'acũ yu'ure i'agũ nimi”. Tojo nígō, a'tiro nisĩ'rīgō weeco niwō: “Ō'acũ yu'ure i'a'cure i'apu. Tojo weemigō, cati'i yujupu”. ¹⁴ Tojo weero ti aco wijari pe

* **16:7** 16.7 Pecasã ye me'rã “el ángel del Señor” nírō, “Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cāpu”, nisĩ'rĩrō wee'e. Jesucristo cũ a'ti turipu bajuáca be'ro Ō'acũ cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cābajuanemotipu majã. † **16:11** 16.11 “Ismae” nírō, “Ō'acũ tu'omi” nisĩ'rĩrō wee'e.

“Catinu'cũgũ, yu'ure ĩ'agũ ya pe” wãmeyeno'caro niwũ. Ti pe Cades, Bered wãmetise macãrĩ wa'tero nicaro niwũ.

¹⁵ Be'ro Agar Abrãrẽ cũ macũrẽ põ'rãtibosaco niwõ. Cũ wĩ'magũrẽ Ismae wãme õ'ocu niwĩ. ¹⁶ Ismae bajuácaterore Abrã ochenta y seis cũ'marĩ cuocu niwĩ.

17

Õ'acũ Abrã me'rã “A'tiro weeguti” ni aponemo'que ni'i

¹ Abrã noventa y nueve cũ'marĩ cuori cura Õ'acũ cũrẽ apaturi bajuacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, tutuayu'rũnu'cãgũ ni'i. Yu'u ĩ'orõpure añurõ bu'iri marĩgũ niña.

² Yu'u mu'u me'rã “A'tiro weeguti” ni ucũ'quere ĩ'ogũti. Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nicã weeguti, nicu niwĩ Õ'acũ.

³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Abrã paamu'rĩque'acu niwĩ.

Õ'acũ cũrẽ ninemocu niwĩ:

⁴ —Yu'u mu'u me'rã apogu, a'tiro weeguti. Mu'u peje di'tacjãrã ñecũ tojagusa'a.

⁵ Abrã wãmetisome majã. Yu'u nĩrõnojõta mu'urẽ peje di'tacjãrã ñecũ tojacã weegusa'a. Tojo weegu ni'cãcã me'rã Abrahã wãmetigusa'a. ⁶ Yu'u mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ pãjãrã weeguti. Na peje macãrĩcãrã nirãsama. Tojo nicã ni'cãrẽrã mu'u pãrãmerã nituriarã di'ta dutirã wiorã nirãsama. ⁷ Mu'u me'rã “A'tiro weeguti” nise ne pe'tisome. Yu'u mu'urẽ ni'caronõjõta mu'u pãrãmerã quẽ'rãrẽ añurõ weeguti. Mu'u wiogu, tojo nicã mu'u pãrãmerã nituriarã wiogu nigũti. Mu'u, tojo nicã na quẽ'rã yu'ure ějõpeorãsama. ⁸ Nipe'tise a'ti di'ta, mu'u ni'cãrõacã nĩrõrẽ mu'urẽ o'ogusa'a. Na quẽ'rãrẽ o'ogusa'a. Musã niatji di'ta ninu'cũcã'rõsa'a. Na wiogu nigũti, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁹ Apeyere ninemocu niwĩ tja:

—Mu'u pe'ema, a'tiro weecã ɯa'a. Tojo nicã mu'u põ'rã, mu'u pãrãmerã nituriarã yu'u weedutisere weerãsama. ¹⁰ Yu'u mu'u me'rã, tojo nicã mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã apo'que a'tiro ni'i. Musã tiropu nĩrã ɯmɯa nipe'tirã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'cãrã niato. ¹¹ Musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'que me'rã yu'u musã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'quere ĩ'ono'o. ¹² Ni'cãcã me'rã nipe'tirã wĩ'marã ɯmɯa ocho nũmũrĩ bajuáca be'ro õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'rãsama. No'o wĩ'magũ mu'u ya wi'ipɯ bajuacɯ, tojo nicã apesecjũ cũ duu'cu quẽ'rã mejãrõta weeno'gũsami. ¹³ Mu'u ya wi'i bajuacãrã, tojo nicã mu'u duu'cãrã quẽ'rã na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'rãsama. Tojo weese me'rã yu'u musã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ĩ'ono'rõsa'a. ¹⁴ No'o ni'cũ yejecõ'ano'ña marĩgũnojõ musã wa'teropure cõ'ano'gũsami. Musã me'rã nĩmasĩsome majã. Cũ yu'u ucũ'quere ějõpeotigu nĩmi. Tojo weegu cõ'ano'gũsami.

¹⁵ Õ'acũ tere nitojanu'cõ, Abrahãrẽ a'te quẽ'rãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u nũmo Sarai pe'e, Sarai wãmetisome majã. Co Sara wãmetigosamo.

¹⁶ Core añurõ weegusa'a. Co me'rã mu'u macũrẽ o'oguti. Co peje macãrĩcãrã ñecõ nigõsamo. Co pãrãmerã nituriarã di'ta dutirã wiorã nirãsama, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁷ Cũ tojo nisere tu'ogu, Abrahã paamu'rĩque'acu niwĩ. Õ'acũ ucũsere wãcũgũ, buji, cũ basu a'tiro ni wãcũcu niwĩ: “¿Ni'cũ cien cũ'marĩ cuogupũ põ'rãtibosari? ¿Sara quẽ'rã noventa cũ'marĩ cuomigõ, wĩ'magũrẽ wuamasĩbosari?” ¹⁸ Tojo weegu Õ'acũrẽ nicu niwĩ:

—Ismae mu'u “Añurõ wa'ato” nise me'rã niato. Mu'u cũrẽ añurõ weecã ɯa'a, nicu niwĩ.

¹⁹ Õ'acũ cũrẽ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Tojota ni'i, níró pe'e. Mũ'u nũmo Sara ni'cũ wĩ'magũrẽ wuabosagosamo. Mũ'u cũrẽ Isaa* wãmeyegusa'a. Cũ me'rã yu'u “A'tiro weeguti” ni apo'quere añurõ weeguti. Cũ me'rãta, cũ pō'rã nituriarãpure mejārõta añurõ weenu'cũgũti. ²⁰ Ismae pe'ere, cũ ye cjasere, mũ'u ní'quere tu'oapu. Cũ quẽ'rãrẽ añurõ wa'acã weeguti. Pãjãrã pō'rãticã weeguti. Cũ pãrãmerã nituriarã pãjãrã nirãsama. Cũ doce wiorã pacu nigũsami. Yu'u cũ me'rã pajibutiari curua weeguti. ²¹ Yu'u “Mũsã me'rã tojo weeguti” ní'que pe'ema Isaa, Sara macũ me'rã apoguti. Cũ ape cũ'ma a'tocateronojõta bajuagusami, nicu niwĩ Õ'acũ. ²² Cũ Abrahã me'rã ucũtojanu'cõ, wa'a wa'acu niwĩ.

²³ Ti nũmũta Abrahã cũ macũ Ismaere cũ ò'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tirã cũrẽ da'raco'terã, cũ ya wi'ipu bajua'cãrã, ãpẽrã cũ duu'cãrã, nipe'tirã umua cũ me'rã nirãrẽ Õ'acũ cũrẽ duti'caronojõta weecu niwĩ. ²⁴ Titare Abrahã noventa y nueve cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²⁵ Cũ macũ Ismae trece cũ'marĩ cuocu niwĩ. ²⁶ Abrahã cũ macũ me'rã ti nũmũta yejecõ'ano'cãrã niwã. ²⁷ Nipe'tirã umua cũ ya wi'ipu bajua'cãrã, tojo nicã apesecjãrã cũ duu'cãrã mejārõta weeno'cãrã niwã.

18

Õ'acũ Abrahãrẽ “Mũ'u ni'cũ macũtigusa'a” ní'que ni'i

¹ Ni'cã nũmu Õ'acũ Abrahãrẽ yucupagu pacasepagu nirõ, Mamre wãmetiropu bajuacu niwĩ. Dajaritero nicã uputu asiri cura Abrahã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i sope pu'topu dujicu niwĩ. ² To dujigu, ã'áoo, i'tiarã umua cũ diacjũ nu'cũrãrẽ ã'acu niwĩ. Narẽ ã'a, sojaro me'rã wã'cãnu'cã, narẽ põtẽrĩgũ wa'acu niwĩ. Na tiro eta, di'tapu paamu'rĩque'acu niwĩ.

³ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wiogu, yu'ure yu'ruaticã'ña; co'teniña yujupu. ⁴ Mũsã du'pocãrĩrẽ coecã, yu'u aco miitidutiguti. Be'ro mũsã yucu docapu soorã wa'arãsa'a. ⁵ Mũsãrẽ da'raco'tegu tiro a'tiapu. Tojo weegu mũsã ba'atjere miigũ wa'aguti. Mũsã tere ba'aca be'ro wãcũtutua, yu'rũwã'cãrãsa'a, nicu niwĩ Abrahã.

Na “Jaũ”, ni yu'ticãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ ya wi'ipu sãjãa, cũ nũmo Sarare nicu niwĩ:

—Quero, veinte kilo harina añuse miitjãgõ, pã weebaqu'e'oya.

⁷ Core tojo nitojanu'cõ, Abrahã wecu nirõpu omawã'cã, ni'cũ wecu wĩ'magũ añugũrẽ ã'abese weetjãgũ, cũrẽ da'raco'tegure wẽjẽdutigu o'ocu niwĩ. Tojo weegu maata cũrẽ wẽjẽ, na ba'atjere do'acu niwĩ. ⁸ Tu'ajanu'cõ, Abrahã narẽ wecu di'ire, wecu õpẽco, tojo nicã te õpẽco bu'a'quere ecacu niwĩ. Na yucupagu doca ba'ari cura narẽ ã'anu'cũ co'tecu niwĩ.

⁹ Sijari masã ba'atu'ajanu'cõ, Abrahãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mũ'u nũmo Sara, ¿no'opu niati?

—Wi'ipu niamo, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo yu'ticã tu'ogu, ni'cũ na me'rãcju Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—Ape cũ'ma mũsãrẽ ã'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã rõ a'ticã, mũ'u nũmo ni'cũ wĩ'magũ pō'rãtigosamo.

Sara cũ tojo ucũrĩ cura wi'i sãjãrõ Abrahã sã'ema ejanu'cã, na tojo ni ucũsere tu'o'pe'ocã'co niwõ. ¹¹ Abrahã, Sara bucurã waro nicãrã niwã. Sara co be'ti ã'ase pe'ti'copu nico niwõ. ¹² Tojo weego Sara bujidi'ocũ põtẽotico niwõ. A'tiro ni wãcũco niwõ: “¿De'ro weerã ãsã bucurã nimirã, ãsã uaripejase cuobosari?” ¹³ Õ'acũ pe'e Abrahãrẽ nicu niwĩ:

* 17:19 17.19 “Isaa” níro, “Cũ bujimi” nisĩrĩrõ wee'e.

—¿De'ro weego Sara bujiti? ¿Bucuo nimigõ, põ'rätigosa'a, ni ëjõpeoweti? ¹⁴ Musã tu'ona'cã, ¿yu'ure apeyenojõ weemasitise nibosari? Ape cû'ma musãrẽ ï'agũ a'tiguti tja. Yu'u tocã'rõ a'ticã, mu'u numo wĩ'magũ põ'rätigosamo.

¹⁵ A'tere tu'ogo, Sara uigo, a'tiro nico niwõ:

—Yu'u bujigo mejëta weepu.

Õ'acũ core yu'ticu niwĩ:

—Yu'u masĩ'ĩ; mu'u bujiapu, nicu niwĩ.

Sodoma cjasere Abrahã Õ'acũrẽ sërĩ'que ni'i

¹⁶ Be'ro sijari masã wã'cãnu'cã, Sodoma wãmetiri macãpu wa'acãrã niwã. Abrahã narẽ ï'atuogu wa'agu, na me'rã wa'acu niwĩ. ¹⁷⁻¹⁸ Na tojo wa'ari cura Õ'acũ a'tiro wãcũcu niwĩ: “Abrahã pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro, tutuarã nirãsama. Cũ me'rã nipe'tirã a'ti umucocjãrãrẽ añurõ wa'acã weeguti. Tojo weegu yu'u Sodomacjãrãrẽ weeatjere cũrẽ wererouasa'a. ¹⁹ Yu'u cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ yu'u bu'esere yu'tidutigu, tojo nicã añuse, diacjũ cjase weeato nígũ, cũrẽ besewu. Na tojo weecã, nipe'tise yu'u ‘Tojo weeguti’ ní'que queoro wa'arosa'a”, ni wãcũcu niwĩ.

²⁰ Tojo weegu Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Sodoma, Gomorracjãrã na ña'arõ weesetisere tu'oapu. Na tojo weese ña'abutiasse ni'i. ²¹ Tojo weegu ni'cãrõacã yu'u basuta topu ï'agũ wa'aguti. ¿Diacjũta yu'u tu'o'caronojõta ña'abutiaro weerã weeti? Tere ï'atojagupu, añurõ masĩgũsa'a majã, nicu niwĩ.

²² Be'ro puarã Sodomapu wa'acãrã niwã. Abrahã pe'e Õ'acũ tiropu tojánícu niwĩ.

²³ Cũ pu'tocure wa'a, sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ña'arã me'rã añurã quẽ'rãrẽ cõ'agũsari? ²⁴ Apetero weerã ti macãpure cincuenta añurã nibosama. ¿Tojo nimicã, ti macãrẽ cõ'agũsari? Na cincuenta añurã nimicã, ¿de'ro weegu mu'u ti macãcjarãrẽ acobojotibosari? ²⁵ Bu'iritirã, bu'iri marĩrã me'rã, narẽ ni'cãrõnojõ bu'iritirã weronojõ wẽjëta basiowe'e. Tere weeticã'ña. Mu'u nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ besegu ¿queoro weetibosari? nicu niwĩ Abrahã. ²⁶ Tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ yu'ticu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti macã Sodomacjãrãrẽ cincuenta añurã bocaejagu, nipe'tirã to nirãrẽ acobojoguti, nicu niwĩ Õ'acũ. ²⁷ Abrahã ninemocu niwĩ tja:

—Mu'u Õ'acũ ni'i. Yu'u pũrĩcã masũ mejõ nigũ ni'i. Tojo nimigũ, no'o uaro busuma'agũ weronojõ mu'urẽ ucũma'asa'a. ²⁸ ¿Apetero weegu na cincuenta ní'cãrã, cinco dijaro nicãrẽ, na cinco ye bu'iri ti macãcjarãrẽ cõ'agũsari tja?

Õ'acũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Na cuarenta y cinco añurã nicãrẽ cõ'asome.

²⁹ —¿Cuarenta añurã nicã warore, de'ro weegusari? nicu niwĩ Abrahã.

—Na cuarenta nicã quẽ'rãrẽ, ti macãcjarãrẽ cõ'asome, nicu niwĩ Õ'acũ.

³⁰ Abrahã pe'e sërĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—Yu'u me'rã uaticã'ña. Mu'urẽ apaturi sërĩtiña'nemogũti. ¿De'ro weegusari treinta añurãrẽ bocaejagu waro?

Õ'acũ apaturi nicu niwĩ:

—Treinta añurãrẽ bocaejagu, ti macãcjarãrẽ acobojoguti.

³¹ Abrahã sërĩtiña'nemosãjãcu niwĩ tja:

—Yu'u wiogu, uiro marĩrõ mu'urẽ ucũmiapuba. Veinte añurã bocaejagu, ¿de'ro weegusari?

Õ'acũ yu'ticu niwĩ tja:

—Na veinte añurã nicã quẽ'rãrẽ ti macãcjarãrẽ cõ'asome.

³² Abrahã sërĩtiña'tuocu niwĩ:

—Yũ'u wiogu, yũ'u me'rã uacupa. Mu'urẽ a'tota sêrĩtiña'tuoguti majã. Ne caribonemosome. ¿De'ro weegusari mu'u, diez dia'cũ añurãrẽ bocaejagu?

Õ'acũ nicu niwĩ:

—Diez añurã nicã, ti macãcjãrãrẽ cõ'asome.

³³ Õ'acũ Abrahã me'rã ucũtojanu'cõ, wa'a wa'acu niwĩ. Abrahã quẽ'rã cũ ya wi'ipu dajatojaa wa'acu niwĩ.

19

Õ'acũ Sodoma, Gomorrare cũ ãjũacõ'a'que ni'i

¹ Na'ique'ari cura, Õ'acũrẽ wereco'terã Sodomapure etacãrã niwã. Na topu etari cura Lot, Abrahã acabiji macũ, macã sãjãrĩ sope tiro dujicu niwĩ. To cũ dujiro nipe'tirã masã nerẽwũaro nicaro niwã. Na etacã ã'agũ, wã'cãnu'cã, paamu'rĩque'a, ² narẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u musãrẽ da'raco'tegu ni'i. Tojo weerã ya wi'ipu cãrĩrã a'tia. Topu musã du'pocãrĩrẽ coerãsa'a. Be'ro ñamiña'cũrõ musã wa'aropu yũ'rũwã'cãrãsa'a.

Cũ tojo nicã, yũ'ticãrã niwã:

—Niwe'e. A'to macã deco cãrĩrãsa'a.

³ Na tojo nimicã, Lot tutuaro me'rã, “Niwe'e; ya wi'i cãrĩrãsa'a,” nicu niwĩ. Cũ tojo nica be'ro, na “Jau” ni, cũ me'rã wa'acãrã niwã. Cũ ya wi'ipu sãjãa, Lot narẽ ba'ase da'rebosacu niwĩ. Cũ pã bucuase morẽña marĩsere weebosacu niwĩ. Na tere ba'acãrã niwã.

⁴ Be'ro, na cãrĩatji duporo nipe'tirã Sodomacjãrã umua, ma'mapjia, bucurã nipe'tirã Lot ya wi'i pu'tore sutuanu'cãcãrã niwã. ⁵ Na to sutuanu'cã, cũrẽ caricũcãrã niwã:

—¿Umua no'opu niti ñamipu mu'u tiro eta'cãrã? Narẽ o'owĩrõña. Numia me'rã weewuasenojõrẽ weesĩ'rĩsa'a na me'rã, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Lot cũ ya wi'i wijaa, na me'rã ucũgũtigu, sopere añurõ bi'acã'cu niwĩ. ⁷ Narẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u me'rãcjãrã, narẽ tojo ña'arõ weeticã'ña. ⁸ A'tiro pe'e weeya. Yũ'u põ'rã, puarã numia ne ni'cũ umu me'rã nitirã numia nima yujupu. Narẽ wĩorẽgũti. Musã narẽ no'o weesĩ'rĩrõ weeya. ã'rã umua yũ'u tiro eta'cãrã pe'ema, narẽ ña'arõ weeticã'ña. Na yũ'u pijio'cãrã nima. Narẽ añurõ co'teguti.

⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Siape'e wa'aya. Mu'u aperocjũ ni'i. Ësã mu'u dutino'bo'cãrã niwe'e. To pũrĩcãrẽ ni'cãrõacã ãsã narẽ tojo weesĩ'rĩrõ nemorõ mu'urẽ ña'arõ weerãti, nicãrã niwã.

Na Lore pũrõ tuuquenu'cõcãrã niwã. Ti wi'i sopere tuupã'rẽsĩ'rĩmicãrã niwã. ¹⁰ Na tojo weenu'cãrĩ cura sijari masã Lore ñe'e, wi'i po'peapu miisãjã wa'acãrã niwã. Tojo weetoja, na sopere añurõ bi'acã'cãrã niwã. ¹¹ Tojo weetojanu'cõ, na nipe'tirã sope pu'topu nĩ'cãrã umuarẽ, ma'mapjiare, bucurãrẽ caperi bajuticã weecãrã niwã. Caperi bajutirã, ti wi'ipu sãjãasĩ'rĩrã, sopere a'masijarã, põtẽotia wa'acãrã niwã. Ne bocaticãrã niwã.

¹² Wi'i po'peapu sijari masã Lore sêrĩtiña'cãrã niwã:

—¿A'tore ãpẽrã mu'u acawererã marĩti? Nipe'tirã mu'u põ'rã umua, numia, mu'u bujisumua, nipe'tirã mu'u acawererã a'ti macã nirãrẽ apero yoaropu miaña.

¹³ A'ti macãrẽ cõ'ape'ocã'rãsa'a. Õ'acũ a'ti macãcjãrã na peje ña'arõ weesetise queti tu'oami. Tojo weegu ãsãrẽ a'ti macãrẽ cõ'adutigu o'oami, nicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Lot cũ bujisumua niajãrẽ weregu wa'amicu niwĩ. Narẽ nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. A'ti macãrẽ wijayá. Õ'acũ a'ti macãrẽ cõ'agũtigu weemi, nicu niwĩ.

Cũ bujisumua niajã cũ tojo nisere, “Tojo nima'acũ weemi,” ni wãcũcãrã niwã. ¹⁵ Cũ na me'rã ucũrĩ cura bo'rearo weecaro niwũ. Tojo weerã Õ'acũrẽ wereco'terã tutuaro me'rã cũrẽ nicãrã niwã:

—¡Quero! Mũ'u nũmo, mũ'u põ'rã numiarẽ sojaro me'rã aperopũ miaña. Wa'aya ũsã a'ti macãrẽ ũjũacõ'acã, wẽrĩsĩ'rĩtirã, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nimicã, Lot sojaticũ niwĩ. Cũ ũmũñarõ wa'aticã ĩ'arã, na cũ omocãrẽ ñe'e, miacãrã niwã. Õ'acũ cũrẽ pajaña'gũ, tojo weeduticũ niwĩ. Lot nũmo, cũ põ'rã numia quẽ'rãrẽ macã sumutopũ miacãrã niwã. ¹⁷ Na macãpũ wijáca be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ narẽ nicũ niwĩ:

—¡Omaña catisĩ'rĩrã! Ne majãmiĩ'atõrõticã'ña. Wẽrĩsĩ'rĩtirã, a'tore ne to-janũ'cãtirãta, ũrũpagupũ wa'aya.

¹⁸ Lot pe'e narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'u wiorã, ũrũgũpũre wa'adutiticã'ña. ¹⁹ Mũsã yũ'ure añurõ weetamuapũ. Yũ'u wẽrĩbo'cure mũsã yũ'rũoapũ. Yũ'u ũrũgũpũre ejatibosa'a. To wa'ari curata macãrẽ ũjũase yũ'ure ĩmũejábosa'a. Tojo weegũ yũ'u ma'a deco wẽrĩbosa'a. ²⁰ Topũ wa'aronojõ o'ogu, ni'cã macã pũ'toacã nirĩ macãpũ wa'adutiya. Ti macã cã'macãcã ni'i. Topũ wa'agu, yũ'rũgusa'a, nicũ niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũrẽ wereco'tegũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Jau, mũ'u ní'caronojõta weeguti. Si macã, mũ'u níca macãrẽ ũjũacõ'asome.

²² ¡Quero, si macãpũ omawã'cãña! Mũ'u etaticãma, ne apeye macãrĩrẽ ũjũacõ'ano'ña marĩrõsa'a. Mũ'u etáca be'ropũ ũjũacõ'ano'rõsa'a, nicũ niwĩ.

Ti macã cã'macãcã niyuro, Zoar wãmeticarõ niwũ.

²³ Lot Zoapũ etacã, bo'rearo weecaro niwũ. ²⁴ Cũ topũ etáca be'ro Õ'acũ Sodoma, Gomorra bu'ipũre pecame'e, tojo nicã azufre acoro pejaro weronojõ ũjũdijaticã weecũ niwĩ. ²⁵ Cũ te macãrĩrẽ ũjũacõ'acã, to nimi'que nipe'tise ũjũpe'tia wa'acaro niwũ. Ti macã nimi'cãrã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Na otese nimi'que quẽ'rã ũjũpe'tia wa'acaro niwũ. ²⁶ Tojo wa'ari cura Lot nũmo cũ be'ro sirutuco nimiwõ. Tojo sirutugo, majãmiĩ'atõrõco niwõ. Totá co moa tuturo dojonũ'cã wa'aco niwõ.

²⁷ Ape nũmũ te macãrĩ ũjũacõ'aca be'ro Abrahã cũ Õ'acũ me'rã ucũ'caropũ wa'acũ niwĩ. ²⁸ Topũ wa'agu, Sodoma, Gomorra ní'caro nipe'tiro ti papũre ĩ'aquejocũ niwĩ. Yoaropũ cũ ĩ'acã, pã na ũjũarõ o'me mũjãrõ weronojõ o'mepũ'sumorõcaro niwũ.

²⁹ Ti pa'tiropũ nise macãrĩ Lot ní'carore ũjũacõ'agũ, Õ'acũ Abrahãrẽ wãcũcũ niwĩ. Tojo weegũ te macãrĩ ũjũacõ'ase duporo wẽrĩrĩ nígũ, Lore apesepũ miacũ niwĩ.

Moabita masã, tojo nicã amonita masã masãbajuanũ'cã'que ni'i

³⁰ Be'ro Lot uigũ, Zoapũre tojanemosĩ'rĩticũ niwĩ. Tojo weegũ cũ põ'rã pũarã numia me'rã ũrũpagupũ wa'acũ niwĩ. Topũ wa'a, na i'tiarã ni'cã ũtã tutipũ niseticũcãrã niwã. ³¹ Nĩ'cã nũmũ masã ma'mio co acabijore nico niwõ:

—Marĩ pacũ bucũ nimi majã. Marĩ nirõpũre marĩrẽ nũmotigũnojõ ne ni'cũ marĩmi. Tojo weero nipe'tirã masã weewũasenojõrẽ weeta basiowe'e. ³² Tojo weerã marĩ pacũre que'acã weerã. Cũ que'aca be'ro cũ me'rã cãjĩrã. Tojo weerã marĩ cũ me'rã põ'rãtirãsa'a.

³³ Ti ñami na pacũre que'ato nírá, ũ'sedũcaco vino tĩacãrã niwã. Be'ro masã ma'mio cũ me'rã cãjĩco niwõ. Cũ pe'e co tojo weesere ne tu'oña'ticũ niwĩ. Co dijaacã quẽ'rãrẽ, ne tu'oña'ticũ niwĩ. ³⁴ Ape nũmũ masã ma'mio co acabijore nico niwõ:

—Ñamica'a ñami yũ'u marĩ pacũ me'rã cãjĩapũ. A'ti ñami quẽ'rãrẽ cũrẽ que'acã weerã. Tojo weego mũ'u cũ me'rã cãjĩgõ wa'apa. Tojo weerã marĩnũcũ põ'rãtirãsa'a.

³⁵ Na ní'caronojõta weecãrã niwã. Na pacũre que'adutirã, ũ'sedũcaco vino tĩacãrã niwã tja. Du'sago co pacũ me'rã cãjĩco niwõ. Lot pe'e ne tu'oña'ticũ niwĩ. Co dijaacã

quē'rārē, ne tū'oña'ticu niwī. ³⁶ Na tojo weetjīarā, Lot pō'rā numia na pacu me'rā puarāputa pō'rāticārā niwā. ³⁷ Be'ro masā ma'mio ni'cū wī'magū wuaco niwō. Cūrē Moab wāmeyeco niwō. Cū moabita masā ñecū nicu niwī. ³⁸ Du'sago quē'rā macūtico niwō. Cūrē Ben-ammi wāmeyeco niwō. Cū amonita masā ñecū nicu niwī.

20

Abrahā, tojo nicā Abimelec ye cjase ni'i

¹ Abrahā cū ní'caro cō'awā'cāgū, Neguev wāmetiropu wa'acu niwī. Cū Cades, tojo nicā Shur wa'teropu tojacu niwī. Tita cū Gerar wāmetiri macāpu wa'acu niwī. ² Cū topu nīgū, cū nūmo Sarare “Yū'u acabijo nimo”, ni werecu niwī. Cū tojo nicā tū'o, Geracjū wiogu Abimelec Sarare nūmotiguti nīgū, miidutigu o'ócū niwī. ³ Ti ñami Ō'acū Abimelere quē'erōpu a'tiro nicu niwī: “Mū'u wērīgūsa'a. Mū'u miidutigu o'o'co marāputigo nimo”.

⁴ Abimelec pe'e Sara me'rā ne niticu niwī yujupu. Tojo weegu Ō'acūrē yu'ticu niwī: “Yū'u wiogu, yū'u ña'arō weetimicā, ¿yū'ure, tojo nicā a'ti macācjārā quē'rārē wējēgūsari? ⁵ Abrahā basuta yū'ure, ‘Co yū'u acabijo nimo’, niami. Co quē'rā, ‘Yū'u ma'mi nimi’, niamo. Tojo weegu ‘Marāpu moogō nimo’, ni wācūgū, tojo weeasu. Ne ña'arō weetiapu”, nicu niwī.

⁶ Cū tojo nisere tū'o, Ō'acū Abimelere quē'erōpu yu'ticu niwī: “Yū'u masī'i. Mū'u añurō wācūse me'rā tojo weeapu. Tojo weegu mū'u co me'rā cājīsī'rīcā cā'mota'apu. Mū'u co me'rā nīgū, yū'ure ña'arō wéegu weronojō weeboapā. ⁷ Ni'cārōacā pūrīcārē co marāpure wiaya tja. Cū Ō'acū ye queti weremū'tārī masū nimi. Mū'urē wērītīcā'to nīgū, mū'u ye cjasere sērībosagusami. Mū'u cū nūmorē wiatigu pūrīcā, mū'u, mū'u yarā nipe'tirā me'rā wērīgūsa'a”, nicu niwī.

⁸ Ape nūmu bo'reacāpu Abimelec wā'cā, cūrē da'raco'terārē pijio, cū quē'erōpu ī'a'quere werecu niwī. Tere tū'orā, pūrō uicārā niwā. ⁹ Narē wérēca be'ro Abrahārē pijio, a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weeati mū'u ūsārē? ¿Ñe'enojō yū'u mū'urē ña'arō wee'que wapa to cā'rōjo yū'ure, tojo nicā yarārē ña'abutiario tojacā weemiati? Mū'u yū'ure tojo wee'que ne ni'cū tojo weeya marīsere weeapu. ¹⁰ ¿De'ro weegu tojo weeati? ¿Ñe'enojōrē wācūgū, tojo weeati? ni sērītīña'cu niwī.

¹¹ Abrahā cūrē yu'ticu niwī:

—Yū'u a'tiro wācūcāti. “A'topu Ō'acūrē ne ējōpeotisama”, nicāti. Yū'u, “Yū'u nūmo nimo” nicārē, “Yū'ure wējēbosama”, ni wācūasu. ¹² Diacjūta ni'i. Co yū'u acabijota nimo. Yū'u pacu macō nimo. Paco pe'e apego nimo. Tojo weegu core nūmotiwu. ¹³ Yū'u pacu tiropu ní'cu Ō'acū dutiro me'rā wijagu, core a'tiro niwū: “No'o marī wa'aro etago, āpērārē, ‘Yū'u ma'mi nimi’, niña”, niwū.

¹⁴ Na tojo ucūca be'ro, Abimelec Abrahārē oveja, wecua o'ocu niwī. Tojo nicā da'raco'terā umua, numia o'ocu niwī. Abrahārē cū nūmo Sarare wiacu niwī.

¹⁵ Abimelec Abrahārē nicu niwī:

—A'ti dī'ta ya dī'ta ni'i. No'o mū'u tū'saro mū'u niatjore beseya.

¹⁶ Sarare a'tiro nicu niwī:

—Mū'u ma'mirē mil niyeru kujiri wapabujuse kujirire o'oapu. Te me'rā mū'u me'rā nirā mū'urē ne mejēcā wācūsome. Tojo weego na ī'orōpu bu'iri marīgō tojagosa'a, nicu niwī.

¹⁷⁻¹⁸ Abimelec tojo nīca be'ro, Abrahā Ō'acūrē sērībosacu niwī. Abimelec Sarare mia'que bu'iri cū nūmorē, narē da'raco'terā numiarē, nipe'tirā cū ya wī'i nirārē Ō'acū pō'rātimasīticā weecu niwī. Abrahā narē sērībosāca be'ro Ō'acū narē yū'ruocu niwī. Tojo weerā na pō'rātimasīcārā niwā tja.

21

Abrahã macũ Isaa bajua'que ni'i

¹ Õ'acũ cũ ní'caronojõta Sarare añurõ weecu niwĩ. Cũ, “Mũ'u wĩ'magũ cuogosa'a”, ní'que queoro wa'acã weecu niwĩ. ² Tojo weego nijipaco tojaco niwõ. Be'ro Abrahã cũ bucu waro nimicã, wĩ'magũrẽ wuabosaco niwõ. Õ'acũ cũrẽ “Ape cũ'ma musãrẽ ï'agũ a'tiguti tja; yũ'u tocã'rõ a'ticã, mũ'u nũmo ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtigosamo” ní'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. ³ Sara Abrahãrẽ põ'rãtibosa'cure, Isaa wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Be'ro Õ'acũ cũrẽ duti'caronojõta wĩ'magũ cũ ocho nũmurĩ bajuáca be'ro Abrahã cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acu niwĩ. ⁵ Cũ macũ Isaa bajuácaterore Abrahã cien cũ'marĩ cuocu niwĩ. ⁶ Tojo weego Sara a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yũ'ure e'cati, bujicã weemi. Tojo weerã ‘Sara wĩ'magũ wuapo’ nise quetire tu'orã, nipe'tirã yũ'ure e'catitaturãsama. ⁷ ¿Noa Abrahãrẽ, ‘Sara wĩ'magũ wuabosagosamo’ nibopari? Ne ni'cũ tojo nitimicã, cũ bucu waro nigũrẽ yũ'u ni'cũ wĩ'magũ põ'rãtibosawũ”, ni wãcũco niwõ.

Agar, Ismae Abrahã ya wi'i ními'cãrãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

⁸ Isaa bucu, cũ mi'rĩdu'uri nũmurẽ Abrahã pajiri bosenuũ weecu niwĩ. ⁹ Tojo weeri curare Sara Agar macũ Abrahãrẽ wuabosa'cu Isaare bujicã'cã ï'aco niwõ. ¹⁰ Tojo weego co Abrahã tiro wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Sico da'raco'tego macũ mũ'u wẽrĩca be'ro, mũ'u ye ní'quere ne ñe'esome. Yũ'u macũ Isaa pe'e ñe'egũsami. Tojo weegu da'raco'tegore, co macũ me'rãta cõ'awĩrõcã'ña, nico niwõ.

¹¹ Co tojo nicã tu'ogu, Abrahã cũ macũ Ismaere ma'ígũ, pũrõ bujaweticu niwĩ. ¹² Õ'acũ pe'e cũrẽ nicu niwĩ: “Narẽ sõ'owaro wãcũque'titicã'ña. Sara duti'caronojõta weeya. Isaa me'rã mũ'u pãrãmerã nituriarãsama. ¹³ Da'raco'tego macũ pe'ere a'tiro weeguti. Cũ quẽ'rãrẽ, pãjãrã cũ pãrãmerã nituriacã weegusa'a. Mũ'u macũ niyucã, pajiri di'tacjãrã nirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Ape nũmu ñamiña'cũrõ Abrahã Agare pã, aco ajuro wa'icu casero me'rã wéeca ajurore co sẽ'emapu miiõ'ocu niwĩ. Core, co macũ me'rã we'riti, narẽ wa'aduticu niwĩ. Co wa'a, no'o uaro yucu marĩrõ, masã marĩrõpu Beerseba wãmetiropu sijabague'atico niwõ. ¹⁵ Aco pe'ticã ï'agõ, co macũrẽ yucusti docapu cũuco niwõ. ¹⁶ “Cũ wẽrĩcã ï'asĩ'rĩtisa'a” nígõ, yoacureropu wa'a, dujico niwõ. Co topu dujiri cura cũ utĩu'cãcu niwĩ.

¹⁷ Õ'acũ co macũ uticã tu'ocu niwĩ. Cũ tojo weecã tu'ogu, cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã,* u'musepu ucũdijocu niwĩ: “¿Agar, de'ro wa'ati? Uiticã'ña. Õ'acũ mũ'u macũ uticã tuomi. ¹⁸ Wã'cãnu'cãña. Mũ'u macũrẽ wejewa'cõnu'cõña. Cũ me'rã pajiri di'tacjãrã wa'acã weeguti”, nicu niwĩ.

¹⁹ Tojo nica be'ro Õ'acũ Agare ni'cã pe aco wijari pe ï'abocacã weecu niwĩ. Co wa'icu casero me'rã wéeca ajuropu aco poseye, co macũrẽ tĩaco niwõ. ²⁰ Õ'acũ co macũrẽ añurõ weetamucu niwĩ. Cũ bucu, yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nicã'cu niwĩ. Topu nígũ, buacatjẽ me'rã buemu'sigũ wa'acu niwĩ. ²¹ Cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu Parán wãmetiropu nirĩ cura, cũ paco, Egiptocjõrẽ cũ nũmo niacjore bocabosaco niwõ.

Abrahã Abimelec me'rã na apo'que ni'i

²² Titare Abimelec Abrahã me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Tojo nicã cũ yarã surara wioyu Ficol wãmetigu me'rã wa'acu niwĩ. Cũ Abrahãrẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tise mũ'u weesere Õ'acũ mũ'urẽ weetamusami. ²³ Tojo weegu Õ'acũ tu'oropu mũ'u a'tiro weecã uasa'a. Yũ'ure, yũ'u põ'rãrẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ne mejẽcã

* 21:17 21.17 Ì'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

weeticã'ña. Yu'u mu'urẽ wée'caronojõta yu'ure añurõ weeya. Mu'u apesecjũ nimigũ, ùsã ya di'tapũ ni'i. A'ti di'tacjãrã quẽ'rãrẽ añurõ weeya. “Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti” niña, nicu niwĩ Abimelec.

²⁴ Abrahã a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ tu'oropu mu'u tojo ní'caronojõta añurõ weeguti.

²⁵ Tojo níca be'ro Abrahã Abimelere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'urẽ da'raco'terã yu'u aco waari pere ë'macãrã niama. ²⁶ Abimelec pe'e cũ tojo nicã tu'ogu, cũrẽ nicu niwĩ:

—Ne masĩtiasu, noa tojo weero weepã. Mu'u yu'ure ne weretiapũ. Ni'cãcãputa ne tu'ogu wee'e, nicu niwĩ Abimelec.

²⁷ Tojo níca be'ro Abrahã ovejare, wecuare mii, Abimelere o'ocu niwĩ. Cũ tojo o'óca be'ro, ti numuta “A'tiro weerãti”, ni a'merĩ apocãrã niwã. ²⁸ Na tojo wéeca be'ro Abrahã siete oveja numia wĩ'marãrẽ apesepũ oveja marĩrõpu cũucu niwĩ.

²⁹ Abimelec cũ tojo weecã ã'agũ, sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u ã'rã siete ovejare apesepũ cũuati?

³⁰ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ã'rã siete ovejare miiña. Narẽ miigũ, “A'ti pe aco waari pe Abrahã se'éca pe ni'i”, ni ã'agũsa'a.

³¹ Na puarã “A'tiro weerãti” ni apo'caro nitjĩarõ, na nirõpu Beerseba wãme õ'ono'caro niwũ.

³² Na a'merĩ apóca be'ro Beerseba wãmetiropũ ní'cãrã Abimelec, Ficol filisteo ya di'tapũ dajatojaacãrã niwã. ³³ Beersebapũ Abrahã ni'cãgũ yucugũ tamarisco wãmeticjũ otecũ niwĩ. Topũ Õ'acũ catinu'cũgũrẽ sërĩcu niwĩ. ³⁴ Abrahã yoacã filisteo ya di'tapũ nicu niwĩ.

22

Abrahãrẽ Õ'acũ “¿Diacjũta yu'ure ëjõpeomiti?” cũ ní'que ni'i

¹ Yoáca be'ropũ Õ'acũ Abrahãrẽ “¿Diacjũta yu'ure ëjõpeomiti?” nígũ, cũrẽ pisucu niwĩ.

—¿Abrahã! nicu niwĩ.

Cũ tojo pisucã tu'ogu, Abrahã, “A'to ni'i”, ni yu'ticu niwĩ.

² Cũ yu'tíca be'ro Õ'acũ cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u macũ, ni'cũ nigũrẽ, mu'u uputu ma'igũ Isaare aperopũ Moriah wãmetiri di'tapũ miaña. Topũ etagu, ãrũgũ, mu'urẽ ã'ocjupũ mujãña. Tigũ bu'ipũ cũrẽ wa'icure wẽjẽ ãjũamorõpeogu weronojõ weeya, nicu niwĩ.

³ Ape numu bo'reque'ari cura, Abrahã wã'cãnu'cã, cũ burro bu'ipũ dujiri caserore peocu niwĩ. Tojo weetu'ajanu'cõ, peca, cũ ãjũamorõpeoatjere paawa'acu niwĩ. Cũ macũ, tojo nicã cũrẽ da'raco'terã puarã me'rã téé Õ'acũ cũrẽ were'caropũ wa'acu niwĩ. ⁴ I'tia numu be'ro Abrahã Õ'acũ cũrẽ wa'aduti'carore yoaropũ ã'acu niwĩ. ⁵ Tojo weegu cũrẽ da'raco'terãrẽ nicu niwĩ:

—Musã burro me'rã a'to tojayá. Yu'u, yu'u macũ me'rã sõ'opũ Õ'acũrẽ e'catipeorã wa'arã wee'e. Tojo weetoja, musã tiro tojatirãsa'a tja.

⁶ Abrahã Õ'acũrẽ wa'icu ãjũamorõpeoatje pecare Isaare miaduticu niwĩ. Cũ pe'e pecame'e, tojo nicã di'pji miacu niwĩ. Na puarã ni'cãrõ me'rã wa'acãrã niwã. ⁷ To be'roacã Isaa cũ pacure nicu niwĩ:

—¿Pacu!

—¿Ñe'enojõ uati, macũ? ni yu'ticu niwĩ.

Isaa cũrẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—Marĩ peca, tojo nicã pecame'e cu'o. ¿Oveja wĩ'magũ marĩ ñjũamorõpeoacju no'opu nitĩ?

⁸ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Macũ, Õ'acũ marĩrẽ ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o'ogusami, nicu niwĩ.

Tojo ni, na puarã sijawã'cãcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ Abrahãrẽ were'caropure etarã, Abrahã wa'icũrãrẽ ñjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ùtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, pecare to bu'ipu seepeocu niwĩ. Seepeotoja, cũ macũrẽ du'te, peca bu'ipu peocu niwĩ. ¹⁰ Seepeotoja, cũ macũrẽ wẽjẽgũti níngũ, di'pjĩrẽ miicu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo weeri cura Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, * u'musepu cũrẽ pisudijocu niwĩ:

—¡Abrahã!

Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tota ni'i, nicu niwĩ.

¹² —Mu'u macũrẽ ne mejẽcã weeticã'ña. Ni'cãrõacã yu'u masĩ'i. Mu'u yu'ure, “Yu'u macũ ni'cũ nigũrẽ mu'urẽ o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u masĩ'i mu'u yu'ure wiopesase me'rã ï'a'a, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã, Abrahã ï'aoo, ni'cũ oveja umu ni'cã yucusti wa'teropu cũ capesa'ripu su'rinu'cũgũrẽ ï'acu niwĩ. Tojo wee cũrẽ ñe'e, wẽjẽ Õ'acũrẽ e'catise o'ogu, ñjũamorõpeocu niwĩ. Cũ macũrẽ wẽjẽbo'cu oveja pe'ere wẽjẽcu niwĩ. ¹⁴ Be'ro Abrahã tojo wee'carore a'tiro wãme õ'ocu niwĩ: “Õ'acũ marĩrẽ du'sasenojõrẽ o'omi”. Tojo weero ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ “Tigu Õ'acũ yagu ùrũgũrẽ marĩrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami”, nino'o.

¹⁵ Apaturi Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cũrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, u'musepu Abrahãrẽ pisudijocu niwĩ tja. ¹⁶ A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro niami: “A'te mu'u wee'quere masĩ'i. Yu'ure, Yu'u macũ ni'cũ nigũrẽ mu'urẽ o'osome”, ne nitiapu. Tojo weegu yu'u basu yu'u wãme me'rã mu'urẽ añurõ wa'acã weeguti. ¹⁷ Mu'urẽ peje añuse weeguti. Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ ñocõa weronojõ, tojo nicã pajiri maa sumuto nucũpori weronojõ pãjãrã wa'acã weeguti. Apeyema narẽ ï'atu'tirãrẽ docaque'acã weerãsama. ¹⁸ Mu'u yu'ure añurõ ñjõpeose wapa mu'u pãrãmerã me'rã nipe'tirã a'ti umucocjãrã añurõ weeno'rãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁹ Be'ro Abrahã cũrẽ da'raco'terã tiropu dajatojaacu niwĩ. Nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Beerseba wãmetiropu wa'acãrã niwã. Topu Abrahã niseticũcu niwĩ.

Nacor põ'rã ye cjase ni'i

²⁰ Yoáca be'ropu Abrahã cũ acabiji Nacor ye quetire tu'ocu niwĩ. Nacor numo Milca wĩ'marãrẽ cũrẽ põ'rãtibosaco niwõ. ²¹ Uz wãmetigu bajuamu'tã'cu niwĩ. Cũ be'rore cũ acabiji Buz bajuacu niwĩ. Buz be'rore Kemuel, Aram pacu nicu niwĩ. ²² Be'ro a'ticũrã bajuanemocãrã niwã: Quesed, Hazo, Pildas, Jidlaf, Betuel. ²³ Æ'rĩ Betuel Rebeca pacu nicu niwĩ. Æ'rã ochore Abrahã acabiji Nacor, Milca me'rã põ'rãticãrã niwã.

²⁴ Æpẽrã Nacor numo Milca pe'su Reúma põ'rã Teba, Gaham, Tahas, Maaca nicãrã niwã.

23

Sara wẽrĩ'que ni'i

¹ Sara ciento veintisiete cã'marĩ catico niwõ. ² Ticuse cã'marĩ cuogo, Quiriat-arba wãmetiropu Canaá di'ta nirĩ macãpu wẽrĩco niwõ. Quiriat-arba, apetero Hebrõ

* 22:11 22.11 ï'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

pisuno'caro niwũ. Abrahã Sara wẽrĩcã ï'agũ, uti, ðujasewã'acu niwĩ. ³ Tojo uti, co wẽrĩ'co tiropu ní'cu wija, hitita masã nirõpu na me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

⁴—Yũ'u musã wa'teropure apesecjũ nimicã, ni'cã ùtã tuti yũ'u numorẽ yaatji tutire duaya.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, hitita masã cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

⁶ —Ûsãrẽ tu'oníña yujupu. Mu'u ùsã wa'terore ni'cũ Õ'acũ bese'cu, wiogu macũ weronojõ ni'i. Tojo weegu mu'u numorẽ ùsã ye ùtã tutiri wa'tero añurĩ tutipu yaaya. Ne ni'cũ ùsã wa'teropu nigũ, “Ya tuti ni'i, yaaticã'ña”, nisome.

⁷ Tojo weegu Abrahã wã'cãnu'cã, hitita masãrẽ paamu'rĩque'a, ⁸ narẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ musã yũ'u numorẽ a'to yaacã ùarã, Efrõ, Zohar macũrẽ a'tiro ni sãrĩbosaya. ⁹ Ni'cã ùtã tuti Macpela wãmetiri tuti cũ ya di'ta nitũoro nirĩ tutire yũ'ure duato. Yũ'u ti tuti wapatiro ejatuaro wapayeguti. Yũ'u tore duugu, musã wa'teropu yaari tuti cuogusa'a.

¹⁰ Efrõ hitita masã na wa'teropu ðujicu niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã cũ acawererã tu'oropu, tojo nicã nipe'tirã macã sãjãrĩ sope tiro yũ'rũarã tu'oro a'tiro nicu niwĩ:

¹¹ —Niwe'e, yũ'u wiogu. Añurõ tu'oya. Yũ'u mu'urẽ ti di'tare, tojo nicã ti di'tapu nirĩ tutire wapamarĩrõ o'oguti. Yũ'u acawererã tu'oropu mu'urẽ ti di'tare o'o'o. Mu'u numorẽ yaaya majã.

¹² Abrahã pe'e apaturi tocjãrã masãrẽ paamu'rĩque'acu niwĩ tja. ¹³ Tojo wee, masã to nirã tu'oro Efrõrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'ure tu'oya. Ti di'ta wapa queoro wapayeguti. Mu'u “Jau”, nicã, topu yũ'u numorẽ yaaguti majã.

¹⁴ Cũ tojo nicã, Efrõ yũ'ticu niwĩ tja:

¹⁵ —Wiogu, yũ'ure tu'oya. Ti di'ta cuatrocientos niyeru cujiri wapati'i. Ti di'ta wapisere ucũnemotĩcã'rã. Mu'u numorẽ yaagu wa'aya, nicu niwĩ.

¹⁶ Abrahã, “Jau” ni, Efrõ hitita masã ï'orõpu tocã'rõ wapati'i ní'carore cuatrocientos niyeru cujirire wapayecu niwĩ. Tocjãrã duari masã wapaye'caronojõta wapayecu niwĩ. ¹⁷⁻¹⁸ Tojo weero nipe'tise Efrõ dua'que di'ta Abrahã ye tojacaro niwũ. Ûtãtuti, yucapagu nipe'tise cũ ye tojacaro niwũ. Ti di'ta Macpela wãmeticarõ niwũ. Mamre mujĩpũ mujãtiro pe'e tojacaro niwũ. Hitita masã, tojo nicã nipe'tirã ti macã sãjãrĩ sopere yũ'rũarã ï'orõpu wapayecu niwĩ.

¹⁹ Be'ro Abrahã cũ numo Sarare ùtã tutipu yaacu niwĩ. Ti tuti Macpela wãmetiropu Mamre mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ. Totã tja apetero Hebrõ wãmeticarõ niwũ. Canãã wãmetiri di'tapu tojacaro niwũ. ²⁰ Tojo weero ti di'ta, ùtã tuti topu nirĩ tuti, hitita masã Abrahã cũ acawererãrẽ yaatjore duacãrã niwã.

24

Abrahã Isaa numo niacjore a'mabosa'que ni'i

¹ Abrahã bucũ waro nicu niwĩ. Nipe'tise cũ weesetise me'rã Õ'acũ cãrẽ añurõ wa'acã weecu niwĩ. ² Ni'cã numu cãrẽ da'raco'tegu ãpẽrã yũ'ruoro bucũ nigũrẽ pijicu niwĩ. Cũ nipe'tise Abrahã cuosere ï'anurũgũ nicu niwĩ. Abrahã cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u omocãrẽ ya usó docapu cũña. ³ Õ'acũ marĩ wiogu u'muse, di'ta wee'cu wãme me'rã mu'u “A'tiro weeguti” nicã ùasa'a. Ne yũ'u macũ Isaare a'to Canãã yũ'u nirĩ di'tacjõ me'rã numotĩcã weeticã'ña. ⁴ Tojo weetigu, ya di'tapu wa'a, yũ'u acawererã numia wa'teropure cũ numo niacjore besegu wa'aya.

⁵ Cãrẽ da'raco'tegu yũ'ticu niwĩ:

—Co numio yũ'u me'rã a'tisĩ'rĩticã, ¿de'ro weegusari? ¿Tojo weecãma, yũ'u mu'u macũrẽ mu'u wijawã'cãtica di'tapure miagũsari?

⁶ Abrahã cûrê yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Topu yu'u macûrê miaticã'ña. ⁷ Yu'u wiogu Ô'acũ u'musecjũ, yu'u pacu ya wi'i ní'cure, tojo nicã yu'u acawererã ya di'tapu ní'cure miiwĩorẽwĩ. Miiwĩorẽ, a'ti di'tare “Mu'u pãrãmerã nituriarãrê o'oguti”, niwĩ. Cũta mu'u duporo cûrê wereco'tegure o'oyugusami. Tojo weegu mu'u yu'u macũ numo niacjo tocjõrê boca, miitigusa'a. ⁸ Co numio mu'u me'rã a'tisĩ'ríticã, yu'u mu'urê “Tojo weegusa'a” ní'que tojo tojacã'rõsa'a. Mejõ yu'u macûrê topu ne miaticã'ña, nicu niwĩ.

⁹ Tojo wee cûrê da'raco'tegu cũ ya omocãrê cũ wiogu Abrahã usó docapu ñapeocu niwĩ. Be'ro “Ô'acũ tu'oropu diacjũta weeguti mu'u duti'quere”, nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro cũ wiogu yarã cameyoa diez, tojo nicã apeye peje añuse Abrahã cũ o'eatjere miicu niwĩ. Tere mii, Nacor wãmetiri macã, Mesopotamia di'tapu wa'acu niwĩ.

¹¹ Abrahãrê da'raco'tegu ti macã sumuto ejari cura, na'ique'aro weecaro niwũ. Ti horata numia aco waarã wa'acãrã niwã. Cũ pe'e cameyoare aco waari pe tiro soodutigu cũucu niwĩ.

¹² Tojo weetoja, Ô'acûrê a'tiro sêrĩcu niwĩ: “Ô'acũ, yu'u wiogu Abrahã êjõpeogu, ni'cãcãrê yu'ure añurõ wa'acã weeya. Yu'u wiogure mu'u ma'isere i'õña. ¹³ A'to aco waari pe tiro tojánígũti yujupu. A'tocjãrã numia aco waarã a'ticã, ¹⁴ yu'u ni'cõrê a'tiro nigũti: ‘Acoture miidijoya. Sĩ'rĩgũtigu wee'e.’ Co ‘Sĩ'rĩña. Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrê tiagõti,’ tojo yu'tigo cóta mu'u bese'co mu'urê da'raco'tegu Isaa numo niacjo nigõsamo. Mu'u tojo weecã i'agũ, ‘Diacjũta yu'u wiogu Abrahãrê añurõ weemi’, nigũsa'a”, nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ Ô'acûrê sêritu'ajaticãta, ni'cõ numio acotu wuawã'cãtigore i'acu niwĩ. Co Rebeca, Betuel macõ nico niwõ. Betuel Milca, Nacor macũ nicu niwĩ. Nacor Abrahã acabiji nicu niwĩ. ¹⁶ Rebeca añugõ nico niwõ. Ne ni'cũ umu me'rã niña'tico niwõ. Aco waari pepu bu'a, acore waamii, majãgõ weeco niwõ. ¹⁷ Co majãcã i'agũ, Abrahãrê da'raco'tegu pe'e omasirutuwã'cã, core êmueja, nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure pajaña'cureya. Aco mu'u waa'quere cã'rõ tĩaña.

¹⁸ —Jau, sĩ'rĩgũ a'tia, nico niwõ.

Tojo wee, acoture miidijo, cûrê tiaco niwõ. ¹⁹ Cũ sĩ'rĩtojáca be'ro, Rebeca cûrê nico niwõ:

—Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrê miibosago wa'agoti. Na sĩ'rĩsĩ'rĩrõ põtëorõ sĩ'rĩrãsama, nico niwõ.

²⁰ Nipe'tirã cameyoa sĩ'rĩato nígõ, pejetiri acore waa, umuñarõ me'rã na sĩ'rĩrĩ co'ropu piosãamujãco niwõ. ²¹ Co tojo weesere i'agũ, Abrahãrê da'raco'tegu “Yu'u a'topu a'ticã, Ô'acũ cũ ‘A'tiro weeguti’ ní'quere ¿diacjũta weegusari?”, ni tu'õña'gũ, tojo i'acã'cu niwĩ. ²² Cameyoa sĩ'rĩtu'ajaca be'ro, Abrahãrê da'raco'tegu ê'quẽa yoosari be'to, uru me'rã wéeca be'to, seis gramo nucũrĩ be'tore mii, ê'quẽapu yoocu niwĩ. Tojo nicã pua be'to omocã tuusãase uru me'rã wee'que be'torire, cien gramo nemorõ nucũsere o'ocu niwĩ. ²³ O'otojanu'cõ, core nicu niwĩ:

—¿Noa macõ niti mu'u? ¿Mu'u pacu ya wi'ipure cãrĩrõ niati yu'umasã me'rã cãrĩatjo?

²⁴ Co yu'tico niwõ:

—Yu'u Betuel macõ ni'i. Cũ Milca, Nacor macũ nimi. ²⁵ Ûsã ya wi'ipure masã cãrĩatjo niapu. Tojo nicã cameyoa na ba'ase tá peje niapu.

²⁶ Tojo nicã tu'ogu, Abrahãrê da'raco'tegu ejaque'a, Ô'acûrê e'catipeocu niwĩ. ²⁷ A'tiro nicu niwĩ: “Ô'acũ, Abrahã yu'u wiogu êjõpeogu, mu'u añuyurua'a. Yu'u wiogure añurõ wéegu, mu'u ‘A'tiro weeguti’ ní'quere queoro weeapu. Yu'u quẽ'rãrê cũ acawererã ya wi'ipu miitiapu”, nicu niwĩ.

²⁸ Be'ro Rebeca nipe'tise core wa'a'quere werego wa'ago, co paco ya wi'ipu omawã'cãco niwĩ. ²⁹ Co ma'mi Labán wãmeticu niwĩ. Co tojo nicã tu'ogu, Abrahãrẽ da'raco'tegure a'magũ wa'agu, aco waari pe tiro omawã'cãcu niwĩ. ³⁰ Cũ acabijo ë'quẽapũ yoosari be'to, omocã tuusãase be'tori miiejacã i'atojacu niwĩ. Tojo nicã, Abrahãrẽ da'raco'tegu core were'quere tu'ope'ocã'cu niwĩ. Tojo weegu Labán cãrẽ a'magũ wa'acu niwĩ. Aco pe tiropũta, cũ yarã cameyoa me'rã nigũrẽ bocaiejacu niwĩ. ³¹ Labán cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tia, Õ'acũ añurõ weeno'gũ. ¿De'ro weegu mu'u a'to wijaropũ nu'cũti? Mu'u cãrĩatjo, tojo nicã cameyoa niatjo apobosatojapũ, nicu niwĩ.

³² Tojo weegu Abrahãrẽ da'raco'tegu wi'ipu sãjãacu niwĩ. Topũ Labán cameyoa na o'ma'quere miidijo, narẽ ba'ase ecacu niwĩ. Tojo wéeca be'ro Abrahãrẽ da'raco'tegu, cũ me'rãcjãrãrẽ du'pocãrĩ coeato nígũ, aco miacu niwĩ.

³³ Na ba'ase etiri cura, Abrahãrẽ da'raco'tegu a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ nigũti ní'quere weretinigũ, ba'atisa'a.

—To pũrĩcãrẽ ucũmu'taña, nicu niwĩ Labán.

³⁴ Abrahãrẽ da'raco'tegu narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u Abrahãrẽ da'raco'tegu ni'i. ³⁵ Õ'acũ yu'u wiogu Abrahãrẽ añurõ weeami. Peje cuogu wa'acã weeami. Cãrẽ oveja, wecu, uru, niyeru plata wãmetise, da'raco'terã umua, numia, cameyoa, tojo nicã burroa o'owĩ. ³⁶ Apeyema cũ numo Sara bucũo nimigõ, ni'cũ põ'rãtiwõ. Yu'u wiogu cũ macũrẽ nipe'tise cũ cuosere o'owĩ. ³⁷ Yu'u wiogu yu'ure, cũ macũrẽ ne ni'cõ ti di'ta Canaá cũ nirõcjõ me'rã omocã du'tedutitiwĩ. Tere nígũ, yu'ure cũ dutisere Õ'acũ wãme me'rã “Diacjũta mu'u dutiro weeguti”, ni yu'tidutiwĩ. ³⁸ Cũ yu'ure ninemowĩ: “Yu'u pacu acawererã tiropũ wa'a, to nirã numia wa'terore ni'cõ cũ numo niacjore a'maña”, niwĩ. ³⁹ Yu'u pe'e yu'u wiogũre niwũ: “Yu'u wiogu, co numio yu'u me'rã a'tisĩ'rĩticã warore, ¿de'ro weegusari?” ⁴⁰ Cũ yu'ure yu'tiwĩ: “Yu'u Õ'acũ uaronojõ nisetigu ni'i. Mu'u wa'aro añurõ wa'ato nígũ, mu'u me'rã Õ'acũ cãrẽ wereco'tegure o'ógusami. Tojo weegu yu'u pacu acawererã põ'rã numia wa'terore ni'cõ yu'u macũ numo niacjore bocagusa'a. ⁴¹ Na yu'u acawererã core o'osĩ'rĩticãma, mu'u ‘Tojo weeguti’ ní'que tojo tojacã'rõsa'a”, niwĩ yu'ure.

⁴² »Ni'cãcã aco waari pe tiropũ ejagu, Õ'acũ, yu'u wiogu Abrahãrẽ ãjõpeogũre sãrĩapũ: “Mu'u uaro yu'u a'topũ a'tisere añurõ wa'acã weebosaya. ⁴³ Mu'u a'tiro weecã uasa'a. Ni'cãrõacã yu'u aco waari pe tiro nirĩ cura a'tiro wa'ato. Ni'cõ numio aco waago a'ticã, yu'u a'tiro nigũsa'a: ‘Mu'u aco waasere cã'rõ tiacureya.’ ⁴⁴ Co yu'ure ‘Sĩ'rĩña, mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tiagõti,’ nigõ, cóta mu'u bese'co yu'u wiogu macũ numo niacjo nigõsamo”, ni sãrĩwũ. ⁴⁵ Yu'u Õ'acũrẽ sãrĩtu'ajatinigũ, Rebeca aco co waatjũre wuawã'cãtigore i'apũ. Aco waari pepũ bu'a, acore waamiamo. Core niapũ: “Mu'u aco waa'quere yu'ure cã'rõ tiãña”, niapũ. ⁴⁶ Tojo weego acotũre miidijo, yu'ure niamo: “Jaũ, sĩ'rĩña. Mu'u yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tiagõti.” Yu'ure aco tiã, yarã cameyoa quẽ'rãrẽ tiamo.

⁴⁷ »Be'ro core sãrĩtiña'pũ: “¿Noa macõ niti mu'u?” Co yu'ure yu'tiamo: “Yu'u Betuel macõ ni'i. Cũ Nacor, Milca macũ nimi”, niamo. Be'ro ë'quẽa yoosari be'tore ë'quẽapũ yooapũ. Tojo nicã pũa be'to omocã tuusãase be'torire tuusãapũ.

⁴⁸ Tojo weetoja, yu'u ejaque'a, Õ'acũrẽ, Abrahãrẽ yu'u wiogu ãjõpeogũre e'catise o'oapũ. Cũ yu'u wiogu acawererã tiropũ wa'ari ma'arẽ queoro i'oami. Cũ yu'u wiogu Abrahãrẽ macũ numo niacjore miidutigu, tojo weeami. ⁴⁹ Ni'cãrõacãma majã, yu'u wiogu uasere añurõ e'catise me'rã yu'tisĩ'rĩrã, wereya. Tojo yu'tisĩ'rĩtirã quẽ'rã, wereya. Tojo weegu yu'u weeatjere masĩgũsa'a, nicu niwĩ.

⁵⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, Labán, Betuel yu'ticãrã niwã:

—A'te nipe'tise Õ'acũ weese ni'i. Ësã ne “Tojota wa'ato, tojo wa'aticã'to”, nímásītisa'a. ⁵¹ A'tigo nimo Rebeca. Core miaña majã. Õ'acũ ɥaronojõta mɥ'u wioɥu macũ nũmo nigõsamo, nicãrã niwã.

⁵² Abrahãrẽ da'raco'tegɥ na tojo nicã tɥ'ogu, Õ'acũrẽ e'catipeogu ejaque'a, paamu'rĩque'acɥ niwĩ. ⁵³ Õ'acũrẽ e'catise o'óca be'ro, apeyenojõ uru, plata me'rã wee'quenojõrẽ, tojo nicã su'tire Rebecare o'ocɥ niwĩ. Tojo nicã co ma'mirẽ, co pacore apeyenojõ wapabɥusenojõrẽ o'ocɥ niwĩ. ⁵⁴ Be'ro cũrẽ ba'pati'cãrã me'rã ba'a, sĩrĩ, topɥta cãrĩcãrã niwã.

Ape nũmɥ wã'cã, Abrahãrẽ da'raco'tegɥ narẽ nicɥ niwĩ:

—Yɥ'u wioɥu ya wi'ipɥ dajatojaacã, mɥsã macõrẽ o'oya majã.

⁵⁵ Tojo nicã tɥ'orã, Rebeca ma'mi, co paco a'tiro nicãrã niwã:

—Co diez nũmɥrĩ Ësã me'rã tojáníato yujupɥ. Be'ro mɥ'u me'rã wa'agosamo majã.

⁵⁶ Abrahãrẽ da'raco'tegɥ pe'e a'tiro nicɥ niwĩ:

—Yɥ'u tojaacã, cã'mota'anemotĩcã'ña majã. Õ'acũ yɥ'u a'ti'quere añurõ wa'acã weetojami. Tojo weerã yɥ'u wioɥu ya wi'ipɥ dajatojaadutiya.

⁵⁷ Cũ tojo nicã tɥ'orã, na yɥ'ticãrã niwã:

—Jau. Rebecare pijiña'rã marĩ, ¿de'ro ni yɥ'tigosari co?

⁵⁸ Tojo weerã Rebecare pijio, sērĩtiña'cãrã niwã:

—¿Mɥ'u ã'rĩ ɥmɥ me'rã wa'asĩ'rĩsari?

—Ëɥ, wa'agoti, ni yɥ'tico niwõ.

⁵⁹ Co tojo nicã tɥ'orã, Rebecare, core masõ'co quẽ'rãrẽ o'ócãrã niwã. Tojo nicã, Abrahãrẽ da'raco'tegure, cũrẽ ba'pati'cãrã me'rã wa'aduticãrã niwã majã.

⁶⁰ Rebecare añurõ wa'ato nĩrã, a'tiro nicãrã niwã:

“Numió, Õ'acũ mɥ'urẽ pãjãrã paco nicã weeato.

Mɥ'u pãrãmerã nituriarã narẽ ĩ'atu'tirã nise macãrĩcãrã me'rã a'mewẽjẽ wap-ata'ato.”

⁶¹ Na core tojo nĩca be'ro, Rebeca, core da'raco'terã numia me'rã cameyoa bu'ipɥ mɥjãpeja, Abrahãrẽ da'raco'tegure sirutuwã'cãcãrã niwã. Tojo wee, Abrahãrẽ da'raco'tegɥ Rebecare mia, to nĩ'cɥ wa'a wa'acɥ niwĩ.

⁶² Isaa pe'e aco waari pe, “Catinu'cũgũ, yɥ'ure ĩ'agũ ya pe” wãmetiropɥ nĩ'cɥ majãmitojaticɥ niwĩ. Cũ pe'e Neguev wãmetiropɥ niseticɥ niwĩ.

⁶³ Na'ique'awã'cãtĩri cura sijagɥ wa'acɥ niwĩ. Tojo weegɥ cameyoa a'ticã ĩ'acɥ niwĩ.

⁶⁴ Rebeca quẽ'rã cũrẽ ĩ'aco niwõ. Isaare ĩ'agõta, cameyo bu'ipɥ pesa'co dijaco niwõ.

⁶⁵ Abrahãrẽ da'raco'tegure sērĩtiña'co niwõ:

—¿Noa niti sĩ'i marĩrẽ põtẽrĩgũ a'tigɥ? nico niwõ.

—Yɥ'u wioɥu nimi, nicɥ niwĩ. Tere tɥ'ogo, su'tiro casero me'rã co diapoare mo'aco niwõ.

⁶⁶ Abrahãrẽ da'raco'tegɥ Isaare nipe'tise cũ wee'quere werecɥ niwĩ. ⁶⁷ Be'ro Isaa Rebecare cũ paco Sara nĩca wi'i, wa'icɥ caseri me'rã wéeca wi'ipɥ mia wa'acɥ niwĩ. Tojo wee cũ nũmo tojaco niwõ. Isaa Rebecare pũrõ ma'icɥ niwĩ. A'te me'rã cũ paco wẽrĩ'quere wãcũtutuacɥ niwĩ.

25

Abrahã Cetura wãmetigo me'rã põ'rãti'que ni'i

¹ Abrahã apego nũorẽcɥ niwĩ. Co Cetura wãmetico niwõ. ² Co me'rã a'tiro wãmetirãrẽ põ'rãticɥ niwĩ. Zimram, Jocsán, Medán, Madiã, Isbac, Súa nicãrã niwã.

³ Jocsán põ'rã Seba, Dedán nicãrã niwã. Dedán pãrãmerã nituriarã asureo masã, letuseo masã, leumeo masã nicãrã niwã. ⁴ Madiã põ'rã Efa, Efer, Hanoc, Abida, Elda nicãrã niwã. Ærã nipe'tirã Cetura põ'rã nituriarã pãjãrã nicãrã niwã. ⁵ Isaa

Abrahã cũ pacu cuo'que nipe'tisere cuosirutucu niwĩ. ⁶ Āpērã cũ pō'rã, āpērã numia me'rã pō'rãti'cārã pe'ema cã'rō apeyenojōacārẽ o'ocu niwĩ. Abrahã cũ catícaterore cũ macũ Isaa tiropu niticã'to nígũ, narẽ apero mujĩpũ mujãtiro nirĩ di'tapu o'ócu niwĩ.

Abrahã cũ wērĩcã na yaa'que ni'i

⁷ Abrahã ciento setenta y cinco cũ'marĩ caticu niwĩ. ⁸ Cũ mu'ñu me'rã wērĩcu niwĩ. Cũ ñecũsumua mejārã wērĩ'caronojōta cũ quẽ'rã wērĩsirutudijacu niwĩ. ⁹ Cũ pō'rã Isaa, Ismae Macpela nirĩ tutipu cūrẽ yaarã wa'acārã niwã. To mujĩpũ mujãtiro Mamre wãmetiropu tojasa'a. Ti tuti Efrō Zohar macũ hitita masũ ya di'tapu tojasa'a. ¹⁰ Ti di'tare Abrahã hitita masārẽ duucu niwĩ. Topu Abrahãrẽ yaacārã niwã. Cũ numo Sarare yaa'caro pu'toputa yaacārã niwã. ¹¹ Abrahã wērĩca be'ro Ō'acũ cũ macũ Isaare añurō wa'acã weecu niwĩ. Cũ ni'cã aco pe tiro niseticu niwĩ. Ti pere a'tiro pisucārã niwã: “Catinu'cũgũ, yu'ure ĩ'agũ ya pe” pisucārã niwã.

Ismae cũ pō'rãti'que ni'i

¹² A'te Ismae, Abrahã macũ ye queti ni'i. Cũ Agar macũ nicu niwĩ. Agar Egiptocjō, Abrahã numo Sarare da'raco'tego nico niwō. Ismae pō'rã a'ticurã nicārã niwã. ¹³ Bajuamu'tã'cu me'rã werenũ'cãno'rōsa'a. Masã ma'mi Nebaiot wãmeticu niwĩ. Be'rocjārã Cedar, Adbeel, Mibsam, ¹⁴ Misma, Duma, Massa, ¹⁵ Hadar, Tema, Jetur, Nafis, Cedema wãmeticārã niwã. ¹⁶ Na Ismae pō'rã doce nicārã niwã. Na wãme me'rãta na ye di'ta wãmerẽ na nirōpure masĩno'caro niwũ. Nanucũ curari na yarã masārẽ wejepeori masã nicārã niwã.

¹⁷ Ismae ciento treinta y siete cũ'marĩ cuogu, wērĩcu niwĩ. Tojo weegu cũ ñecũsumua mejārã wērĩ'caronojōta wērĩsirutudijacu niwĩ. ¹⁸ Cũ pō'rã nituriarã pãjārã Havila wãmetiro me'rã nu'cã, téé Shur wãmetiropu niseticārã niwã. To Egipto pōtēorō Asiria wa'aropu nisa'a. To nirō nipe'tirã na acawererã uatimicã, niseticārã niwã.

Jacob, tojo nicã Esaú na baja'que ni'i

¹⁹ A'te Isaa, Abrahã macũ ye queti ni'i. ²⁰ Isaa cuarenta cũ'marĩ cuogu, Rebecare numoticu niwĩ. Co Betuel macō, Labán acabijo nico niwō. Na arameo masã Padan-arãcjārã nicārã niwã. ²¹ Rebeca ne pō'rã marĩco niwō. Tojo weegu Isaa Ō'acũrẽ sērĩbosacu niwĩ. Ō'acũ cũ sērĩsere tuocu niwĩ. Tojo weego co nijĩpaco tojaco niwō. ²² Wĩ'marã puarã paagapure a'mequēsãñacārã niwã. Tojo weego co a'tiro wãcũco niwō: “Na tojo weenu'cũcãma, yu'u mejō waro catima'abosa'a. Mejō pe'e wērĩrōusa'a”, ni wãcũco niwō. Tojo weego Ō'acũrẽ “¿De'ro weero tojo nimitito?” ni sērĩtiña'co niwō.

²³ Ō'acũ core yu'ticu niwĩ:

“Mu'u paaga po'peapure pua di'ta, pua macãcjārã sãñama.

Na bajuatji dūporo a'mequēsãñatojama.

Ni'cũ apĩ nemorō tutuayu'rūagu nigũsami.

Masã ma'mi cũ acabiji dutisere yu'tigusami”, nicu niwĩ Ō'acũ.

²⁴ Be'ro Rebeca wĩ'marãrẽ wuuri numu ejacaro niwũ. Na puarã su'rua'cārã páápu nicārã niwã. ²⁵ Ne bajuamu'tãgũ poari sō'agũ nicu niwĩ. Tojo nicã, cũ upupure poaripijagu nicu niwĩ. Cūrẽ Esaú pisucārã niwã. ²⁶ Be'ro cũ acabiji cũ du'podiapu ni'cã omocã me'rã ñe'etĩagũ bajuacu niwĩ. Tojo weeyucã, cūrẽ Jacob pisucārã niwã. Isaa sesenta cũ'marĩ cuori cura, Rebeca narẽ pō'rãtico niwō.

Esaú cũ masã ma'mi nisere dua'que ni'i

²⁷ Siape'e me'rã wĩ'marã bucuacārã niwã. Esaú cãpũpu sijasere tu'sa, wa'icurã mu'sĩgũ nicu niwĩ. Jacob pe'e sō'owaro niticu niwĩ. Cũ wĩ'ipu niseticã'cu niwĩ. ²⁸ Isaa

wa'icurã núcũcjarãrẽ ba'atu'sayugu, cũ macũ Esaú pe'ere ma'iyu'rũnu'cãcu niwĩ. Paco Rebeca pe'e Jacore ma'iyu'rũnu'cãco niwõ.

²⁹ Ni'cã nũmu Jacob cũ ba'ase do'ari cura Esaú núcũpu sijagu eja'cu ujuaboayurua'cu dajacu niwĩ. ³⁰ Tojo weegu cũ acabijire nicu niwĩ:

—Yũ'ure pajaña'ña. Sise ba'ase sõ'ase mu'u cuosere yũ'ure o'ocureya. Yũ'u ujuaboa wẽrĩgũ weesa'a, nicu niwĩ. (Tojo weerã ape wãme Esaúre Edom pisusama.)

³¹ Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—Tojo nĩgũ pũrĩcã, mu'u masã ma'mi nisere yũ'ure duamu'tãña.

³² Tere tu'ogu, Esaú nicu niwĩ:

—¿Mu'u yũ'ure i'aweti? Yũ'u ujuaboa wẽrĩgũ weesa'a. Tojo weero yũ'u masã ma'mi nise yũ'uma wapamarĩ'i, nicu niwĩ.

³³ Jacob cũrẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ Õ'acũrẽ wãmepeo, “Tojota weeguti”, nibaque'oya, nicu niwĩ.

Tere tu'ogu, Esaú “Õ'acũrẽ wãmepeo, diacjũta ni'i”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ acabijire cũ masã ma'mi nisere duacu niwĩ.

³⁴ Be'ro Jacob, Esaúre, pã, tojo nicã cũ ba'ase do'a'quere ecacu niwĩ. Esaú ba'a, sĩ'rĩtojugu, wã'cãnu'cã, wa'a wa'acu niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere “Tojo nisa'a”, ni wãcũticu niwĩ.

26

Isaa Gerar wãmetiropu wa'a'que ni'i

¹ Abrahã cũ caticũcateropu wa'a'caronojõta nipe'tiro ti di'tapure ba'ase marĩcaro niwã. Tojo weegu Isaa Gerar wãmetiropu wa'acu niwĩ. Topure filisteo masã wiogu Abimelec nicu niwĩ. ² Topu Õ'acũ cũrẽ bajua, ucũcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Egiptopure wa'aticã'ña. Yũ'u mu'urẽ tojadutirota tojapa. ³ Ni'cãrõacãrẽ a'ti di'tata toja, nĩni'ña yujupu. Yũ'u mu'u me'rã nigũti. Mu'urẽ añurõ wa'acã weeguti. Mu'urẽ, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tare o'oguti. A'tiro wéegũ, mu'u pacu Abrahãrẽ yũ'u ‘Tojo weeguti’ ní'quere queoro wa'acã weeguti. ⁴ Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã ñocõa weronojõ nicã weegusa'a. Nipe'tise a'te di'tare o'ogusa'a. Tojo nicã, nipe'tiri di'tacjãrã mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã añurõ wa'acã weeno'rõsa'a. ⁵ Abrahã yũ'u duti'quere, yũ'u ‘Tojo weeya’ ní'quere queoro yũ'tiwĩ. Tojo weegu tojo weegusa'a”, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tu'ogu, Isaa Gerapu tojacu niwĩ. ⁷ Topu nirã masã Isaare Rebecare “A'tigo waro ¿noanojõ niti?” ni sêrĩtiña'cãrã niwã. Isaa, “Yũ'ure co ye bu'iri wẽjẽbosama” ni uigu, “Yũ'u acabijo nimo”, nicu niwĩ. Co Rebeca añugõ niyucã, tojo nicu niwĩ.

⁸ Topu yoacã tojacu niwĩ. Ni'cã nũmu ti di'ta wiogu Abimelec ventanapu yu'ui'a'cu niwĩ. Tojo weeri cura Isaa cũ nũmo Rebecare paasu'su e'caticã i'acu niwĩ. ⁹ Be'ro Isaare pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—Co mu'u nũmo nimiapõ. ¿De'ro weegu “Yũ'u acabijo nimo” nisooati?

—Apetero weerã yũ'ure co ye bu'iri wẽjẽbosama, ni wãcũasu, ni yũ'ticu niwĩ Isaa.

¹⁰ Tere tu'ogu, Abimelec nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu ãsãrẽ tojo niati? “Cũ nũmo mejẽta nisamo”, ni wãcũgũ, ni'cũ a'ti macãcjũ core nũmotiboapĩ. Core tojo weecãma, mu'u ãsãrẽ Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãcã weeboapã, nicu niwĩ.

¹¹ Tojo weegu Abimelec nipe'tirãrẽ ni'cã dutise cũucu niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwã: “No'o ni'cũ Isaare o cũ nũmorẽ caribogunojõ wẽjẽno'gũsami”, nicaro niwã.

¹² Topure Isaa otesere otecũ niwĩ. Õ'acũ cũrẽ añurõ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weero ti cũ'marẽ cũ ote'que peje waro ducaticaro niwã. ¹³ Siape'e me'rã cũ cuose bucuanemocarõ niwã. Tojo weegu cũ peje waro apeyenojõ cuogu tojacu niwĩ.

¹⁴ Pājārā waro oveja, wecu cuocu niwī. Cūrē da'raco'terā quē'rārē pājārā waro cuocu niwī. Tere ĩ'arā, filisteo masā cūrē uocārā niwā. ¹⁵ Toduporopu cū pacu Abrahā caticateropure cūrē da'raco'tecū'cārā aco pēri se'ecārā niwā. Filisteo masā Isaare uorā, te perire di'ta me'rā yaabi'acārā niwā.

¹⁶ Be'ro cū peje waro cuocā, ĩ'acūmī, Abimelec Isaare a'tiro nicu niwī:

—Mu'u a'tore wijayá. Peje waro ũsā yu'ruoro apeyenojō cuoyu'rūnū'cā'a, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weegu Isaa Gerapu nimi'cu wijacu niwī. Wija, to opa pa'tiro nirōpu wi'seriacā wee, tojacu niwī. ¹⁸ Topure cū pacu catigu aco pēri se'e'que perire cū wērica be'ro filisteo masā di'ta me'rā yaacārā niwā. Isaa na yaa'que perire apaturi se'ecu niwī. Cū te perire se'ēca be'ro cū pacu catigu wāme ō'o'caronojōta ō'ocu niwī.

¹⁹ Ni'cā numu Isaare da'raco'teri masā opa pa'tiro nirōpu aco pére se'érā, pajiro o'mawīrōrī pere bocacārā niwā. ²⁰ Gerapu nirā ovejare co'teri masā ti pere āpērā Isaa yarā ovejare co'terā me'rā du'sasoocārā niwā. Na “Ŭsā ya pe ni'i”, nicārā niwā. Isaa yarā ovejare co'terā pe'e quē'rā “Ŭsā ya pe pe'e ni'i”, ni a'merī du'sasoomujācārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “cumuca pe” wāme ō'ocu niwī. Na du'sasooyucā, tojo wāme ō'ocu niwī. ²¹ Be'ro cūrē da'raco'terā ape pe se'ecārā niwā. Ti pe quē'rārē mejārōta du'sasoocārā niwā. Tojo weegu Isaa ti pere “a'merī ĩ'asī'rītiri pe” wāme ō'ocu niwī.

²² Be'ro Isaa yoaropu wa'a wa'acu niwī. Topure aco pé ape pe se'ecu niwī. Ti pema du'sasooticārā niwā majā. Tojo weegu ti pere “añurī pjoaca pe, cumuca marīrī pe” wāme ō'ocu niwī. A'tiro nicu niwī: “Ō'acū marīrē ni'cārōacāma añurī pjoa cūumi majā. Tojo weerā marī a'topure añurō niseti, da'rasetirāsa'a”, nicu niwī.

²³ To ní'cuta Isaa Beersebapu wa'acu niwī. ²⁴ Topu cū etāca ñamirē Ō'acū cūrē bajua, a'tiro nicu niwī:

“Yu'u, mu'u pacu Abrahā ějōpeogu ni'i.

Yu'u mu'u me'rā ni'i.

Tojo weegu uiticā'ña.

Yu'ure da'raco'tegu Abrahārē ma'ígū, mu'urē añurō wa'acā weeguti.

Tojo nicā mu'u pārāmerārē pājārā masāputicā weeguti”, nicu niwī.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa ni'cārō wa'icūrārē ũjūamorōpeorore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucu niwī. Topu Ō'acūrē e'catise o'ogu, tojo weecu niwī. Topu wi'seri nu'cō, niseticu niwī. Cūrē da'raco'terā ni'cā aco pé se'ecārā niwā.

Isaa, Abimelec na “A'tiro weerā” ni a'merī apo'que ni'i

²⁶ Ni'cā numu Abimelec Gerapu ní'cu Isaa tiropu ucūgū a'ticu niwī. Cūrē werecasagu Ahuzat, tojo nicā Ficol surara wiogu cūrē ba'paticārā niwā. ²⁷ Narē ĩ'agū, Isaa nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure ĩ'arā a'tiati? Yu'ure uatiwu. Musā ya di'tapu nigūrē cō'awīrōwā.

²⁸ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ŭsā mu'urē ĩ'acā, Ō'acū mu'u me'rā nimi. Tojo weerā “Mu'u ũsārē ña'arō weeri nīrā, mu'u me'rā Ō'acū tu'oropu a'merī aporoua'a”, ni wācūasu. ²⁹ Mu'urē ne cā'rō caribotiwu. Ŭsā mu'urē cariboronojō o'orā, añurō wejepeowu. Añurō me'rā mu'urē we'riti o'ówu. Ō'acū mu'urē ni'cārōacārē añurō weetamugū weemi, nicārā niwā.

³⁰ Tojo weegu Isaa narē pajiri bosenumu weepeocu niwī. Ti numurē na ba'a, sī'rī yapaticārā niwā. ³¹ Ape numu pe'e bo'reacā wā'cā, na Ō'acū wāme me'rā “A'tiro weerā” ni a'merī apocārā niwā. Be'ro Isaa narē we'riti, “Añurō wa'aya”, nicu niwī. Na ni'cārō me'rā tojacārā niwā.

³² Na tojo weeri numurêta Isaare da'raco'teri masã na se'eri pere “Aco bocapu” ni, cûrê queti wererã etacãrã niwã. ³³ Isaa ti pere Seba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo weero topu nirĩ macã ni'cãrõacãrẽ Beerseba wãmetisa'a.

³⁴ Esaú cuarenta cû'marĩ cuogu, Judit wãmetigore numoticu niwĩ. Co Beeri wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. Be'ro apego numotinemocu niwĩ tja. Co Basemat wãmetico niwõ. Co Elón wãmetigu hitita masũ macõ nico niwõ. ³⁵ ã'rã puarã Esaú numosãnumia Isaare, Rebecare pûrõ waro bujaweticã weecãrã niwã.

27

Isaa cû põ'rãrẽ Jacore, Esaúre “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acûrẽ sêrĩbosa'que ni'i

¹ Isaa bucu waro êjãgũ, cû caperi añurõ ï'aticu niwĩ. Tojo weegu ni'cã numu cû macũ masã ma'mi Esaúre pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—¡Macũ!

Cû tojo nicã, Esaú “¿De'ro niti, pacu?”, ni yu'ticu niwĩ.

² —Mu'u ï'acãta, yu'u bucu waro ni'i. Tojo weegu a'te numurĩ no'o nirĩ numu yu'u wêrĩmasĩ'i. ³ Mu'u cãpũpu wa'a, mu'u ya buacatjẽ me'rã wa'icurã buegu wa'aya.

⁴ Tu'ajanu'cõ, yu'u tu'saronojõta ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecã, yu'u wêriati duporo mu'urẽ añurõ wa'ato nígũ, Õ'acûrẽ sêrĩbosaguti, nicu niwĩ.

⁵ Rebeca pe'e Isaa Esaúre tojo nisere tu'oco niwõ. Tojo tu'o'co niyugo, Esaú cãpũpu cû pacure wa'icurã wêjẽbosagu wa'aca be'ro, ⁶ co macũ Jacore a'tiro nico niwõ:

—Mu'u pacu, mu'u ma'mi Esaúre a'tiro nicã tu'oapu. A'tiro niami: ⁷ “Macũ, cãpũpu wa'aya. Wa'a, wa'icu wêjẽ, ba'ase u'suase do'a, yu'ure ecaya. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ Õ'acũ ï'orõpu ‘Añurõ weeya’, ni sêrĩbosaguti”, niami. ⁸ Macũ, yu'u niatjere añurõ tu'o, tere weepa. ⁹ Mu'u ni'cãrõacã ecarã na nirõpu wa'a, puarã cabracãrẽ miitia. Mu'u pacu cû ba'atu'sasenojõta añuse ba'ase do'abosagoti. ¹⁰ Mu'u cûrẽ ecagu wa'agusa'a. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ cû wêriati duporo Õ'acûrẽ “Añurõ weeya”, ni sêrĩbosagusami, nico niwõ.

¹¹ Jacob pe'e cû pacore yu'ticu niwĩ:

—Yu'u ma'mi nipe'tiro cû upupu poaritigu nimi. Yu'u pe'e moo'o. ¹² Yu'u pacu yu'ure da'raña'a, “Cû mejêta nimi”, ni masĩgũ, “Mu'u yu'ure bujicã'gũ wee'e”, nibosami. Yu'ure “Añurõ wa'ato” ni sêrĩbosaronojõ o'ogu, “Ña'arõ pe'e wa'abata'to mu'urẽ”, nibosami, nicu niwĩ.

¹³ Cû paco cûrẽ yu'tico niwõ:

—Mu'urẽ ï'amasĩcãma, mu'urẽ “Ña'arõ wa'ato” nise yu'u pe'ere tojato. Mu'u pe'e yu'u dutiro weeya. Sõjã cabracãrẽ miigũ wa'aya, nico niwõ.

¹⁴ Tojo nicã tu'o, Jacob cabracãrẽ miigũ wa'a, pacore o'ocu niwĩ. Tojo weego Isaa tu'sasenojõrêta ba'ase do'abosaco niwõ. ¹⁵ Be'ro masã ma'mi Esaú ye su'ti añuyurũnu'cãse co wĩ'ipu nũrõ'quere mii, cû acabiji Jacore sãaco niwõ. ¹⁶ Be'ro na cabra caseri me'rã cû omocãrĩrẽ omaco niwõ. Tojo nicã wãmutare mo'aco niwõ.

¹⁷ Tu'ajanu'cõ, te ba'ase u'suase do'a'quere, pãrẽ co macũ Jacore o'oco niwõ.

¹⁸ Tojo weegu Jacob cû pacu tiropu sãjãa, a'tiro nicu niwĩ:

—¡Pacu!

—Åa, a'to ni'i. ¿Ni'inojõ pe'e niti mu'u? ni sêrĩtiña'cu niwĩ Isaa.

¹⁹ —Yu'u masã ma'mi Esaú ni'i. Mu'u yu'ure duti'caronojõta weepu. Wã'cãnujãña. Yu'u wa'icu wêjẽ do'a'quere ba'aya. Ba'atoja, yu'ure Õ'acûrẽ “Añurõ weeya”, ni sêrĩbosaya, nicu niwĩ.

²⁰ Isaa cûrẽ sêrĩtiña'cu niwĩ:

—Macũ ¿de'ronojõ maata waro wa'icure bocamiati?

—Mu'u wiogu Õ'acũ yu'ure maata bocacã weemi, nicu niwĩ.

²¹ Isaa cūrē nicu niwī:

—A'tocure a'tia. ¿Diacjūta yu'u macū Esaú niti mu'u? nígu, mu'urē da'raña'gūtigu wee'e.

²² Tojo weegu Jacob cū tiroacāpu wa'acu niwī. Cūrē da'raña'gū, cū pacu nicu niwī:

—Mejō mu'u ucūse pe'e Jacob ucūse weronojō nírōcoro. Tojo nimirō, omocārī pe'e Esaú ye omocārī nírōcoro. ²³ Esaú weronojō omocārī poaritiyucā, Isaa “Apī nimi”, ni masīticu niwī. Cū Ō'acūrē sērībosati dūporoacā, ²⁴ apaturi sērītiña'apocu niwī tja.

—¿Diacjūta Esaú niti mu'u?

—Esaúta ni'i, ni yu'ticu niwī Jacob.

²⁵ Tere tu'ogu, Isaa nicu niwī:

—Macū, ba'ase mu'u boca'quere o'oya majā. Ba'agutigu wee'e. Ō'acūrē “Yu'u macūrē añurō wa'ato”, ni sērībosacūgūti.

Jacob cū pacure ba'ase eca, cūrē u'seducaco vinorē tīacu niwī. Cū tere ba'a, sī'rīcu niwī. ²⁶ Be'ro cū pacu Isaa cūrē nicu niwī:

—Macū, yu'u tiroacāpu a'ti, yu'ure mi'miña.

²⁷ Tojo weegu Jacob cū pu'toacāpu wa'a, cūrē mi'micu niwī. Isaa cū ye su'tire wījīgū, cū ye niatjere Ō'acūrē a'tiro ni sērībosacu niwī:

“Ā'rī yu'u macū cāpū cjase o'ori Ō'acū wee'que weronojō añurō u'mūtime'rīcā'mi.

²⁸ Ō'acū mu'urē u'muarō cjase aco pejasere o'oato.

Mu'u otesere di'tapure añurō pī'rī, dūcaticā weeato.

Peje trigo, tojo nicā u'seducaco vinorē o'oato.

²⁹ Pājārā masā mu'u dutise doca niato.

Peje di'tacjārā mu'u dūporo ejaque'a, mu'urē ējōpeoato.

Mu'u ni'cū pō'rāpūreta dutigusa'a.

Mu'u paco pō'rā mūa mu'urē ējōpeorā paamu'rīque'ato.

Mu'urē ‘Ña'arō wa'ato’ nirā nemorō ‘Ña'abutiario wa'ato’, nino'rāsama.

Mu'urē ‘Añurō wa'ato’ nirā pe'e ‘Añurōta wa'ato’ nino'rāsama”, nicu niwī Isaa.

³⁰ Cū Jacore Ō'acūrē sērībosatu'ajāca be'roacā, cū wijaari cura Esaú wa'icūrā wējēgū eja'cu dajacu niwī. ³¹ Daja, cū quē'rā ba'ase añurō u'suase do'a, cū pacure ba'adutigu miacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Pacu, wā'cānujāña. Yu'u wa'icu wējē'cure ba'aya. Ba'a, yu'ure ye niatjere Ō'acūrē sērībosaya.

³² Tere tu'ogu, Isaa sērītiña'cu niwī:

—¿Noanojō niti mu'u?

—Yu'u Esaú ni'i. Masā ma'mi ni'i, ni yu'ticu niwī.

³³ Tere tu'ogu, cū pacu uputu narāsāgū, a'tiro nicu niwī:

—¿To pūrīcārē noa pe'e niapari, yu'ure wa'icu wējē, do'a, mejēpu miiti'cu? Mu'u dajati dūporoacā yu'u ba'atojapu. Ba'a, cūrē Ō'acūrē sērībosatojapu. Tojo weegu cū Ō'acūrē sērībosano'cupu nimi.

³⁴ Tere tu'ogu, Esaú uputu bujaweti ua, uticu niwī. A'tiro caricūcu niwī:

—Pacu, yu'u quē'rārē Ō'acūrē sērībosacureya, nicu niwī.

³⁵ Cū pacu cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u acabiji mu'u dūporo eja, yu'ure nisoopī. Cū mu'u ye nimi'quere Ō'acūrē yu'u sērībosabo'quere miatojami.

³⁶ Tere tu'ogu, Esaú cū pacure nicu niwī tja:

—Tu'omasīrāta cūrē Jacob wāme ō'ocārā niwū. Cū yu'ure puatipu ña'arō weetojami. Ne waro, yu'u masā ma'mi nisere yu'ure ē'mawī. Ni'cārōacārē tja mejārōta Ō'acūrē mu'u sērībosase, ye nībo'quere ē'mapī. ¿Yu'ure ne cā'rō apeyenojō dū'satibutiati? nicu niwī.

³⁷ Isaa cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u Jacore mu'u wiogu wa'acā weeasu. Nipe'tirā cū acawererā cūrē da'raco'teri masā nirāsama. Peje ba'ase trigo, u'seducaco vino cuogusa'a, niasu. Macū, yu'u ni'cārōacāma de'ro weemasītisa'a majā, nicu niwī.

³⁸ Esaú cū pacure ninemocu niwī:

—Pacu, ħni'cātita Ō'acūrē añusere sērīta basioti? Yu'u quē'rārē cūrē añusere sērībosaya, nicu niwī. Be'ro apaturi caricū, uticu niwī.

³⁹ Cū tojo nicā tu'ogu, Isaa cūrē nicu niwī:

“Mu'u di'ta añuse nitiropu nisetigusa'a.
U'muarō cjase aco pejase marīrōpu nigūsa'a.

⁴⁰ Mu'u, mu'u ya di'pjī me'rā wāmoti, mejēcā wa'acā cā'mota'agusa'a.

Mu'u acabijire da'raco'tegu nigūsa'a.

Be'ro mu'u tutuagu wa'agu, cū dutise doca nisome majā”, nicu niwī.

Jacob Esaúre uiwā'cā'que ni'i

⁴¹ Tojo wa'āca be'ro te me'rā Esaú cū acabijire ī'asī'rīti, uanu'cācu niwī. Cū pacu Jacob pe'ere Ō'acūrē sērībosa'que bu'iri tojo weecu niwī. “Yu'u pacu cū wērīatjo cārō du'sa'a. Cū wērīca be'ro yu'u acabijire wējēgūti”, ni wācūcu niwī.

⁴² Esaú tojo weeguti nise quetire tu'ogo, Rebeca Jacore pijio, a'tiro nico niwō:

—Mu'u ma'mi Esaú mu'urē a'megū, “Wējēgūti”, niapu. ⁴³ Tojo weegu, macū, yu'u dutiro weeya. Harāpu yu'u ma'mi Labán ya wi'ipu du'tiabaque'oya. ⁴⁴ Topu tojánīña. Téé mu'u ma'mi cū uase pe'tīca be'ropu topure nituoya. ⁴⁵ Mu'u cūrē wee'quere acobojōca be'ro mu'urē “A'tia tja” ni, queti o'ógoti. Musārē yu'u pō'rā puarārē ni'cā numuta wērīcā uawe'e, nico niwō.

⁴⁶ Be'ro Rebeca co marāpu Isaare nico niwō:

—Ā'rā hitita masā numia Esaú numosānumia me'rā yu'u caributiyu'rua wa'asa'a. Jacob cū a'ti di'ta Canaácjārā ā'rā hitita masā numia weronojō nigōrē cū numoticāma, mejō wērīa wa'asī'rīsa'a, nico niwō.

28

¹ Tere tu'ogu, Isaa Jacore pijio, cūrē “Ō'acū mu'urē añurō weeato”, nicu niwī. Tojo nicā, cūrē a'tiro weeduticu niwī:

—Mu'u a'ti di'ta Canaácjārā numiarē ne numotiticā'ña. ² Mu'u ñecū tiro Betuel Padan-arāpu wa'aya. Topu mu'u pacopānumu Labán macōrē numotiya. ³ Ō'acū tutuayū'rūnu'cāgū mu'urē añurō weeato. Pājārā mu'urē masāputi, pārāmerātīcā weeato. Cū tojo weecā, peje curaricjārā nirāsama. ⁴ Abrahārē Ō'acū “Añurō weeguti” ní'quere mu'urē, mu'u pārāmerārē o'oato. A'ti di'ta musā ya di'ta waro tojato nígū, tojo ni'i. Ni'cārōacārē a'ti di'tapu ape di'tacjārā weronojō ni'i yujupu, nicu niwī.

⁵ Tojo wee Jacore Padan-arāpu o'ócā'cu niwī. Topure Labán ya wi'ipu etacu niwī. Cū Betuel, arameo masū macū, tojo nicā Rebeca ma'mi nicu niwī. Rebeca, Jacob, Esaú paco nico niwō.

Esaú cū numotinemo'que ni'i

⁶ Esaú, cū pacu Isaa, Ō'acūrē “Jacore añurō weeya”, ni sērībosacā, tojo nicā cūrē Padan-arāpu numotidutigu o'ócā tu'ocu niwī. Tojo nicā cūrē Ō'acūrē añurō weedutigu, “A'tocjārā Canaácjārā numia me'rā ne numotiticā'ña” nicā tu'ocu niwī.

⁷ Apeyema Jacob cū pacusumua weeduti'caronojōta Padan-arāpu wa'acā ī'acu niwī.

⁸ Tojo weegu Esaú cū pacusumua Canaá di'tacjārā numiarē tu'satisere masīcu niwī.

⁹ Tere masīgū, Abrahā macū Ismae tiropu ī'agū wa'acu niwī. Topu cū macō Mahalat

wămetigore nūmoticu niwī. Co Nebaiot acabijo nico niwō. Cū Esau āpērā puarā numia Canaácjārā numiarē nūmotitocacu niwī.

Jacob Betepu cū quē'e'que ni'i

¹⁰ Jacob Beersebapū nī'cu wa'a, Harā wa'ari ma'apū bu'acu niwī. ¹¹ Wa'acūmī, ñamica'apū niyucā, cū no'o na'itō'orō cārīcu niwī. Topū cārīgūtīgū, ni'cāgā ūtāgā topū cūñacjare miicūú, cū dupoare ēotuucūuocu niwī. ¹² Topū a'tiro quē'ecu niwī. Nī'cārō mājārōjo nucūcāpū téé ū'musepū nimujānū'cācaro niwū. To mājārōpūre Ō'acūrē wereco'terā mājāmujā, dijatimujācārā niwā. ¹³ Tojo nicā, Ō'acūrē cū pu'to nu'cūcā ī'acu niwī. Cūrē a'tiro nicu niwī: “Yū'u mū'u ñecū Abrahā, mū'u pacu Isaa ējōpeogu Ō'acū ni'i. Mū'urē, mū'u pāramērā nituriarārē a'te mū'u cūñase di'tare o'ogusa'a. ¹⁴ Mū'u pāramērā pājārā waro nucūpori weronojō nirāsama. Nipe'tiropū se'sanū'cārāsama. Mujīpū cū mājātiro pe'e, cū sājārō pe'e, tojo nicā norte, téé surpū nirāsama. Nipe'tirā a'ti turicjārārē mū'u me'rā, tojo nicā mū'u pāramērā nituriarā me'rā añurō wa'acā weeguti. ¹⁵ Yū'u mū'u me'rā ni'i. Mū'urē, mū'u no'o wa'aro co'teguti. A'ti di'tare mū'urē apaturi dajanū'cācā weeguti. Yū'u ‘Tojo weeguti’ nī'quere weetimigū, ne cārō mū'urē cō'awā'cāsoma”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁶ Jacob cū quē'éca be'ro wā'cāgū, a'tiro wācūcu niwī: “Diacjūta Ō'acū a'to nimi. Yū'u ne masītasu”, nicu niwī. ¹⁷ Cū uputū ui, a'tiro wācūcu niwī: “A'to wiobutia'a. Ō'acū cū nirō waro ni'i. Cū ya wi'i ni'i. Ū'muse sājārī sope pu'to ni'i”, nicu niwī.

¹⁸ Ape nūmū pe'e maata wā'cā, ūtāgā cū dupoapū ēotuucūucagare añurō miinū'cōcu niwī. Tu'ajanū'cō, tigare Ō'acū yaga tojadutigū, ū'sere piopeocu niwī. ¹⁹ Ne waropūre tore nī'cā macā nicaro nimiwū. Tī macā Luz wāmeticarō niwū. Jacob pe'e mejēcā wāme ducayucu niwī. Betel wāme ō'ocu niwī.

²⁰ Topū Jacob Ō'acūrē “Mū'u me'rā a'tiro weeguti”, ni ucūcu niwī: “Ō'acū nī'cārōacā yū'u wa'arore ba'pati, co'te, yū'ure ba'ase, su'ti o'ogu, yū'u wiogu nigūsa'a. ²¹ Tojo nicā, ne cārō mejēcā wa'ati, apaturi yū'ure yū'u pacu ya wi'ipūre majāmitojaacā wéégū, tojo nigūsa'a. ²² Mū'u tojo weecā, a'tiga ūtāgā yū'u miinū'cōcaga Ō'acū ya wi'i nirōsa'a. Mū'u nipe'tisetiri yū'ure apeyenojō diez o'ocā, mū'urē nī'cārō o'oguti”, nicu niwī.

29

Jacob cū Harāpū eta'que ni'i

¹ Jacob wa'a, mujīpū mājātirocārā ya di'tapū etacu niwī.

² Topūre etagu, cāpūpū i'tia curua oveja aco sī'rīrī pe tiro soocūñarārē ī'acu niwī. Na ti pe cjase acore sī'rīcārā niwā. Tī pe sope pu'topūre pajiri pe ūtāpejo me'rā bi'ano'caro niwū. ³ Nipe'tirā oveja topūre nerēnū'cāca be'ro oveja co'terā ti pere pāa, ovejare aco tīacārā niwā. Na sī'rīca be'ro oveja co'terā ti pere bi'acārā niwā tja.

⁴ Jacob oveja co'terārē sērītiña'cu niwī:

—¿Ne, no'ocjārā niti musā?

—Ūsā Harācārā ni'i, ni yū'ticārā niwā.

⁵ Narē sērītiña'nemocu niwī tja:

—¿Musā Labārē Nacor pāramirē masīti?

—Masī'i, ni yū'ticārā niwā.

⁶ —¿Cū dutimarīati? ni sērītiña'nemocu niwī.

—Ūu, duti marīami, ni yū'ticārā niwā. Be'ro Jacore ninemocārā niwā:

—Ī'aña. Sico Raquel, Labán macō co yarā oveja me'rā a'timo, nicārā niwā.

⁷ Jacob narē a'tiro nicu niwī:

—Umucjo waro ni'i yujupu. Ovejare bi'asōrōrō mejēta ni'i. ¿De'ro weerā masā ovejare aco tīa, be'ro tá ba'adutirā, cāpūpu mianu'cōweti?

⁸ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Tojo weemasītisa'a. Nipe'tirā oveja nerēpe'tiato yujupu. Na nerēpe'tica be'ro oveja co'terā ti pere bi'ácaga ūtāgājore pāa, acore tīano'rōsa'a.

⁹ Jacob na me'rā ucūrī cura Raquel co pacu yarā oveja me'rā ejaco niwō. Co narē co'tego nico niwō. ¹⁰ Topu Raquere, Labán macōrē, cū pacopánumu Labán yarā oveja me'rā ejacā ī'agū, maata ūtāgājore pāogū wa'acu niwī. Pāotoja, narē aco tīacu niwī. ¹¹ Be'ro Raquere añudutigu mi'micu niwī. Tojo weetoja, e'catigu, uticu niwī. ¹² Jacob, “Yu'u Rebeca macū ni'i, Labán páácjū ni'i”, ni werecu niwī. Tere tu'ogo, co pacupure omawā'cā, weregō wa'aco niwō.

¹³ Labán, “Yu'u acabijo macū niapu” nisere tu'ogu, cūrē pōtērīgū wa'agu, omawā'cācu niwī. Cūrē paabu'a, wa'suporopu mi'micu niwī. Be'ro cū ya wi'ipu miacu niwī. Jacob nipe'tise cūrē wa'a'quere quetiwerepe'ocu niwī. ¹⁴ Labán cūrē nicu niwī: “Diacjūta mu'u yu'u acawerego macū nīgū, ye dí warota ni'i”, nicu niwī.

Jacob cū basucārā numiarē da'ra wapata'a'que ni'i

Jacob Labán tiropure ni'cā mujīpū tojacu niwī. ¹⁵ Ti mujīpū be'ro Labán Jacore a'tiro nicu niwī:

—Mu'u, yu'u acawerego macū nise wapa tojowaro da'ra, weesome. ¿Mu'u no'ocārō wapayecā uasari? nicu niwī.

¹⁶ Labán puarā numia pō'rāticu niwī. Masā ma'mio Lea wāmetico niwō. Du'sago pe'e Raquel wāmetico niwō. ¹⁷ Lea caperi añuse cuoco niwō. Raquel pe'e añugō, añurō uputigo nico niwō. ¹⁸ Jacob Raquere tu'sayugu, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u macō Raquere uagu, siete cū'marī mu'urē da'ratamugūti.

¹⁹ Labán cūrē yu'ticu niwī:

—Jau, añurōsa'a. Aperocjārā pe'ere o'oronojō o'ógū, mu'urē numisoguti. Yu'u me'rā tojayá, nicu niwī.

²⁰ Tojo weegu Jacob Raquere wapata'agu, siete cū'marī da'racu niwī. Cū Raquere uayu'ruayucā, te cū'marī ne yoabajuticaro niwū. ²¹ Te siete cū'marī yu'rúca be'ro Jacob Labārē nicu niwī:

—Yu'u numo niacjore wiaya majā. Yu'u core numotigusa'a. Ticuse cū'marī da'raguti ní'que pe'tia wa'a'a. Core da'ra, wapata'atoja'a, nicu niwī.

²² Tojo weegu Labán nipe'tirā cū pu'tocjārārē omocā du'teri bosenumurē pijiocu niwī. ²³ Be'ro ñamipu Labán masā ma'mio Lea pe'ere mia, Jacore o'ocu niwī. Jacob co me'rā cārīcu niwī. ²⁴ Apeyema tja Leare Labán ni'cō cūrē da'raco'tegore weetamudutigu o'ocu niwī. Co Zilpa wāmetico niwō. ²⁵ Ape numu bo'reacā Jacob “Apego Lea me'rā pe'e cārīapā”, ni ī'acu niwī. Tojo weegu Labārē sērītiña'gū wa'acu niwī.

—¿De'ro weegu yu'ure tojo weeati? Yu'u Raquere wapata'agutigu mu'u me'rā da'rawu. ¿De'ro weegu yu'ure tojo weesooati? nicu niwī.

²⁶ Labán cūrē yu'ticu niwī:

—A'ti di'tapu a'tiro weesetisa'a. Du'sago pe'e masā ma'mio duporo marāputitimo.

²⁷ Mu'u omocā du'teri bosenumu nirī semanarē Lea me'rāta nínī'ña yujupu. Ti semana pe'tica be'ro co acabijore o'oguti. Mu'u core da'ra wapayegu, siete cū'marī da'ranemogūsa'a, nicu niwī.

²⁸ Jacob “Añurōsa'a”, nicu niwī. Lea omocā du'teri bosenumu nirī semana pe'tica be'ro Raquel quē'rārē numisocu niwī. ²⁹ Labán cūrē da'raco'tegore Raquere weetamudutigu, co quē'rārē Bilha wāmetigore o'ocu niwī. ³⁰ Jacob Raquel me'rā

quê'rârê cârîcû niwî. Lea nemorô co pe'ere ma'iyu'rûnu'câcû niwî. Siete cû'marî Labán me'râ da'ranemocû niwî.

Jacob pô'râ ye cjase ni'i

³¹ Ô'acû Jacob Leare ma'iticâ ï'agû, core wî'marâ pô'râticâ weecû niwî. Raquel pe'ema wî'marâ bocamasîticâ weecû niwî yujupû. ³² Lea nijîpaco wa'a, wî'magû pô'râtico niwô. Cûrê Rubén wâme ô'oco niwô. A'tiro nico niwô: “Ô'acû yu'u bujaweticâ ï'agû, wî'magû o'oami. Tojo weegu ni'cârôacâma yu'u marâpu yu'ure ma'igûsami”, nico niwô.

³³ Be'ro Lea apî pô'râtico niwô tja. Cûrê Simeó wâme ô'oco niwô. Tojo weego a'tiro nico niwô: “Ô'acû yu'u marâpu yu'ure tojo ï'acô'acâ ï'ami. Tojo weegu apî yu'ure o'onemoami”, nico niwô.

³⁴ Apî cuonemoco niwô tja. Cûrê Leví wâme ô'oco niwô. “Yu'u marâpure i'tiarâ wî'marâ o'otoja'a. Tojo weegu ni'cârôacâma yu'u pe'ere nemorô ma'igûsami”, nico niwô.

³⁵ Lea apî wuanemoco niwô tja. “Ni'cârôacâma Ô'acûrê e'catipeogoti”, nico niwô. Tojo weego cûrê Judá wâme ô'oco niwô. Â'rî be'ro pô'râtidu'uníco niwô yujupû.

30

¹ Raquel yu'u Jacore pô'râtibosatisa'a nígô, co ma'miorê uoco niwô. Tojo tu'oña'gô, co marâpure nico niwô:

—Yu'ure pô'râticâ weeya. Mû'u tojo weeticâma, wêrîa wa'agoti, nico niwô.

² Tere tu'ogu, Jacob ua wa'a, core nicû niwî:

—¿To pûrîcârê yu'u Ô'acû niti? Cûta mû'urê wî'marâ bocaticâ weemi.

³ Be'ro cûrê nico niwô:

—A'tigo yu'ure da'raco'tego Bilhare miaña. Co me'râ ni, wî'magûrê pô'râtiya. Co tojo pô'râticâ, yu'u quê'râ pô'râti'co weronojô cuogosa'a, nico niwô.

⁴ Tojo weego Raquel core da'raco'tego Bilhare cû numo weronojô niato nígô, co marâpure o'oco niwô. Jacob co me'râ cârîcû niwî. ⁵ Co nijîpaco toja, ni'cû wî'magû Jacore wuabosaco niwô. ⁶ Co tojo weecâ ï'agô, Raquel nico niwô: “Âpêrâ ï'orôpu Ô'acû yu'ure queoro wa'acâ weemi. Cû yu'u sêrîsere tu'ogu, yu'ure wî'magû o'oami. Tojo weegu â'rî wî'magû Dan wâmetigûsami”, nico niwô.

⁷ Be'ro apî Bilha pô'râtinemoco niwô. ⁸ Raquel a'tiro nico niwô: “Yu'u ma'mio me'râ uputu waro a'metu'tiapu. Añu'u majâ, yu'u core yu'rûwetitojapu”, nico niwô. Tojo weego wî'magûrê Neftalí wâme ô'oco niwô.

⁹ Lea pe'e “Yu'u pô'râ bocamasîtisasa'a majâ” nígô, core da'raco'tego Zilpare co marâpu Jacore pe'suda'reco niwô. ¹⁰ Co Zilpa Jacob me'râ wî'magû pô'râtico niwô. ¹¹ Co tojo weecâ ï'agô, Lea a'tiro nico niwô: “Añubutiaro wa'a'a. Tojo weegu wî'magû Gad wâmetigûsami”, nico niwô.

¹² Be'ro Zilpa Jacore apî pô'râtibosaco niwô. ¹³ Tere ï'agô, Lea a'tiro nico niwô: “E'catiyu'ruasa'a. Numia ni'cârôacâma yu'ure ‘E'catiyu'ruamo’, nirâsama.” Tojo weego wî'magû Aser wâme ô'oco niwô.

¹⁴ Ni'câ numu na trigo tú'rêrîtero nicâ, Rubén câpûpu wa'acu niwî. Topu yucudûca mandrágora wâmetisere bocacû niwî. Boca, cû paco Leare miacû niwî. Tere miidajacâ ï'agô, Raquel Leare nico niwô:

—Yu'u quê'rârê mû'u macû miiti'que yucudûcare o'oya.

¹⁵ Lea pe'e core yu'tico niwô:

—¿De'ro weego o'obosari? Mû'u yu'ure ña'abutiaro weewu. Yu'u marâpure ê'mawû. ¿Ni'cârôacârê yu'u macû yucudûca boca'quere ê'masî'rîti tja?

Tere tu'ogo, Raquel nico niwô:

—To pũrĩcārē a'tiro weegoti. Mũ'u macũ yucũduca boca'quere mũ'u o'ocã, ni'cãcã ñamirē Jacob mũ'u me'rã cãrĩgũsami, nico niwõ.

¹⁶ Be'ro na'ique'ari cura Jacob cũ cãpũpu ní'cũ dajari cura Lea cũrē põtērĩgõ wa'a, a'tiro nico niwõ:

—Ni'cãcã ñamirē, mũ'u yũ'u me'rã cãrĩgũsa'a. Yũ'u macũ boca'que mandrágora yucũduca me'rã wapayeapu.

Tojo weegu ti ñamirē Jacob Lea me'rã cãrĩcu niwĩ. ¹⁷ Ō'acũ Lea sērĩsere yũ'ticu niwĩ. Tojo weego nijĩpaco wa'a, cũ me'rã ni'cãmocurã põ'rãtibosanemoco niwõ Jacore. ¹⁸ Tere ï'agõ, Lea nico niwõ: “Yũ'ure da'raco'tegore yũ'u marãpure o'owu. Tojo wee'que wapa Ō'acũ ni'cãrõacārē yũ'ure añurõ weemi majã. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Isacar wãmetigusami”, nico niwõ.

¹⁹ Be'ro Lea apĩ põ'rãtinemoco niwõ. Cũ me'rã seis põ'rãtico niwõ. ²⁰ A'tiro nico niwõ: “Ō'acũ yũ'ure añubutiasse o'oami. Ni'cãrõacārē yũ'u marãpu nemorõ ma'igũsami. Cũrē yũ'u seis umua põ'rãtibosatoja'a. Tojo weegu ã'rĩ wĩ'magũ Zabulõ wãmetigusami”, nico niwõ.

²¹ Lea põ'rãtituogo, numiorē wuaco niwõ. Core Dina wãmeyeco niwõ.

²² Be'ro Ō'acũ Raquel quē'rārē wãcũcu niwĩ. Co sērĩsere tũ'ogu, core põ'rãticã weecu niwĩ majã. ²³ Tojo weego co põ'rãtimu'tãgũrē wuago, a'tiro nico niwõ: “Yũ'u põ'rãmarĩgõ nígõ bopoya'quere Ō'acũ pe'ticã weemi. ²⁴ Cũ yũ'ure apĩ o'onemocã añuyũ'ruabosa'a”, nico niwõ. Tojo weego cũrē José wãmeyeco niwõ.

Jacob, Labán na ecarã me'rã a'merĩ weesoomujã'que ni'i

²⁵ Raquel Joseré wuáca be'ro Jacob mañecũ Labãrē nicu niwĩ:

—Yũ'ure ya di'tapu dajatojaadutiya. ²⁶ Yũ'u numosãnumiarē mũ'urē da'rawapata'a'cãrã numiarē, tojo nicã yũ'u põ'rãrē o'oya. Mũ'u yũ'ure yũ'tica be'ro wa'aguti. Yũ'u mũ'u me'rã uputu da'rasere añurõ masĩsa'a.

²⁷ Labán cũrē yũ'ticu niwĩ:

—Yũ'u nisetisere tũ'sagu, yũ'u me'rã tojayá. Yũ'u tũ'oña'se me'rã a'tiro masĩ'i. Ō'acũ mũ'u me'rã yũ'ure añurõ wa'acã weemi. ²⁸ ¿No'ocã'rõ wapata'asĩ'rĩsari mũ'u? Mũ'u werecã, yũ'u tocã'rõ wapayeguti, nicu niwĩ.

²⁹ Jacob cũrē yũ'ticu niwĩ:

—Mũ'u masĩsa'a. Yũ'u mũ'urē añurõ da'ratamuwũ. Mũ'u yarã wa'icũrãrē añurõ co'tebosawu. ³⁰ Yũ'u etati dũporore mũ'u pejetirãcã cuocu niwũ. Ni'cãrõacãma pãjãrã waro nima. Yũ'u etanu'cã'caro me'rã Ō'acũ mũ'urē añurõ weemi. Ni'cãrõacã yũ'u numosãnumia, yũ'u põ'rã ye pe'ere da'rabosasĩ'rĩsa'a.

³¹ —¿No'ocã'rõ yũ'u wapayecã uati? ni sērĩtiña'nemocu niwĩ Labã.

Jacob a'tiro yũ'ticu niwĩ:

—Ne wapayeticã'ña. Yũ'u mũ'urē “A'tiro weeya” nisere “Jau” nicã, mũ'u yarã ovejare co'tebosaguti tja, nicu niwĩ. ³² A'tiro weeguti. Ni'cãcã nipe'tirã mũ'u yarã ovejare ï'acusiagu wa'aguti. ï'acusia, oveja sereritirã, do'rorãrē, tojo nicã wĩ'marã ñirãcārē ducawaaguti. Nipe'tirã cabra sereritirã, do'rorãrē ducawaacũgũti. Narẽta mũ'u yũ'ure wapayegusa'a. ³³ Tojo wéeca be'ro mũ'u yũ'u wapata'asere ï'agũ a'tigu, “Queorota weepĩ, ne yajatiapĩ”, nigũsa'a. Yarã oveja, cabra tiropu do'rorã marĩcã, tojo nicã oveja ñirã marĩcãma, “Ã'rĩ yajagu weepĩ”, nigũsa'a, nicu niwĩ.

³⁴ Labán cũrē yũ'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a. Mũ'u tojo nise tojota wa'ato, nicu niwĩ.

³⁵ Ti numuta Labán pe'e cabra umua yũ'turãrē, do'rorãrē, tojo nicã cabra numia sereritirãrē, do'rorãrē, cã'rõ butise cuorãrē, nipe'tirã oveja wĩ'marã ñirãrē cũ põ'rãrē

co'tedutigu o'ócũ niwĩ. ³⁶ Be'ro topũ ní'cũ narẽ Jacob nirõpũ me'rã téé i'tia numu wa'aropũ narẽ miacũ niwĩ.

Jacob pe'e Labán yarã oveja, cabra ðu'sa'cãrãrẽ co'tecũ niwĩ. ³⁷ Narẽ co'teri cura a'tiro weecũ niwĩ. Cũ álamo, almendro, castaño wãmetise ya'sase ðupũrire ðutecũ niwĩ. Ðute, te ðupũrire butise dari pã'rẽcũ niwĩ. ³⁸⁻³⁹ Be'ro te pã'rẽ'que ðupũrire ecarã na aco sĩ'rĩrĩ co'ro tiro diacjã peocũ niwĩ. Topũta na amorĩ cura na sĩ'rĩrĩ a'tirã, te ðupũri tiro umua, numiarẽ ñe'ecãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã bajuarã, yu'turã, do'rorã bajuacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'marãrẽ mejẽcã cũucũ niwĩ. Æpẽrã pe'ere Labán yarã do'rorã, yu'turã, ñirã põtẽorõ cũucũ niwĩ. A'tiro wee cũ yarã pãjãrã wa'acã weecũ niwĩ. Narẽ Labán yarã me'rã morẽticũ niwĩ. ⁴¹ Apeyema tja Jacob a'tiro weecũ niwĩ. Oveja numia tutuarã amorã, Jacob sõ'onĩ'que ðupũrire na sĩ'rĩrĩ co'ro tiropũ cũucũ niwĩ. Te ðupũri põtẽorõpũ a'merĩ ñe'eato nĩgũ, tojo weecũ niwĩ. ⁴² Tutuatirã mejãrã a'ticã pe'ema, te ðupũrire cũuticũ niwĩ. Tojo weerã na mejãrã Labán yarã tojacãrã niwã. Tutuarã pe'e Jacob yarã nicãrã niwã. ⁴³ A'tiro wee siape'e me'rã Jacob pãjãrã waro ecarã cuocũ niwĩ. Pãjãrã waro oveja, cabra, cameyoa, burroa cuocũ niwĩ. Cãrẽ da'raco'terã numia, umua quẽ'rãrẽ cuocũ niwĩ.

31

Jacob Labãrẽ du'ti'que ni'i

¹ Jacob Labán põ'rã cãrẽ ucjase quetire tu'ocũ niwĩ. “Jacob marĩ pacũ ye ní'quere ã'mape'o, te me'rã cũ pe'e peje cuogu tojami,” nicãrã niwã. ² Apeye quẽ'rã Jacob Labán toduporopũ cãrẽ añurõ wee'caronojõ weeticã tu'oña'cũ niwĩ.

³ Tere ã'agũ, Õ'acũ Jacore nicũ niwĩ: “Mu'u pacusumua ya di'tapũ tojaaya. Mu'u acawererã tiropũ wa'aya. Yu'u mu'urẽ co'teguti,” nicũ niwĩ Õ'acũ.

⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob cũ numosãnumia Raquere, Leare cũ nirõ cãpũpũ cũ oveja, cabra co'teropũ pijidutio'ocũ niwĩ. ⁵ Narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'u ã'acãta, musã pacũ yu'ure toduporopũ cũ wee'caronojõ weetimi. Tojo weemicã, Õ'acũ, yu'u pacũ ãjõpeogu pe'e yu'ure añurõ co'temi. ⁶ Musã masĩsa'a, yu'u musã pacure nipe'tiro yu'u tutuaro põtẽorõ añurõ warota da'rabosawũ. ⁷ Yu'u tojo weemicã, cũ yu'ure nisoomujãwĩ. Na'irõ yu'u da'rase wapare queoro wapayetimujãwĩ. Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e yu'ure ña'arõ weedutitigu, cãrẽ cã'mota'ami. ⁸ Tojo weegu Labán cũ “Oveja, cabra do'rorã mu'u yarã nirãsama” nicã, oveja, cabra numia do'rorãta põ'rãtiwã. Tojo nicã, cũ “Oveja, cabra yu'turã mu'u yarã nirãsama” nicã, tojo bajurãta põ'rãtiwã. ⁹ Tojo weegu Õ'acũ cũ yarã ecarã pe'ere ã'ma, yu'ure o'owĩ.

¹⁰ »Ni'cã numu na wa'icũrã amorĩ cura a'tiro quẽ'ecãti. Cabra umua numiarẽ ñe'emujãwã. Na umua yu'turã, do'rorã, sereritirã niwã. ¹¹ Quẽ'erõpũ Õ'acũ cũ basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã* yu'u wãmerẽ pisuwĩ. Yu'u pe'e cãrẽ yu'tiwũ: “A'tota ni'i”, niwã. ¹² Tojo nicã tu'ogu, cãrẽ wereco'tegu weronojõ nigũ yu'ure niwĩ: “Añurõ ã'aña. Nipe'tirã ecarã umua numiarẽ ñe'erã, yu'turã, do'rorã, sereritirã nima. Yu'u Labán mu'urẽ wee'quere ã'ape'ocã'pu. ¹³ Yu'u Õ'acũ, mu'urẽ Betepũ bajua'cũ ni'i. Topũ mu'u ãtãgãrẽ miinu'cõ, u'se wa're, yu'ure ‘Tojo weeguti’, ni ucũwũ. Ni'cãrõacã a'tore wijayã. Mu'u bajuãca di'tapũ ðajaya”, niwĩ, ni werẽcũ niwĩ Jacob.

¹⁴ Tojo nicã tu'orã, Raquel, Lea cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ësã, ãsã pacũ tiroma be'ropure apeyenojõ ñe'eatje ne moosa'a. ¹⁵ Tojo weronojõ o'ogu, ãsãrẽ aperocjãrãrẽ weronojõ tojo ã'acõ'acã'mi. Ësãpũreta

* 31:11 31.11 ã'aña Gn 16.7 docapũ oja'quere.

mu'urē numotidutigu duasjāwī. Nipe'tise ūsārē dua'que wapare cō'astepe'ocā'mi.
¹⁶ Diacjūta ni'i. Ūsā pacure Ō'acū cū cuosere ē'ma'que ūsā ye, ūsā pō'rā ye ni'i. Ō'acū mu'urē ní'caronojōta weeya, nicārā niwā.

Jacob Padan-arāpu ní'cu wija'que queti ni'i

¹⁷⁻¹⁸ Jacob cū pacu Isaa nirī di'ta Canaápu dajatojaacu niwī. Tojo weegu cū pō'rārē, cū numosānumiarē cameyoa bu'ipu miipeocu niwī. Nipe'tise cū cuo'quere miacu niwī. Nipe'tirā ecarā cū da'ra'que wapa Padan-arāpu cū boca'quere miacu niwī.

¹⁹ Labán aperopu cū yarā ovejare poari seegu wa'ari cura, Raquel co pacu ējōpeose na queose yee'quere cū ya wi'ipu nisere yajaco niwō. ²⁰ Jacob cū mañecū Labán arameo masūrē we'rititimigū, weesoo, du'ticu niwī. ²¹ Nipe'tise cū cuose me'rā du'tiwā'cācu niwī. Éufrates wāmetiri maarē eja, pē'abaque'ocu niwī. Diacjū yurumajā, Galaad bu'papijaro nirōpu wa'acu niwī.

Labán Jacore sirutu'que ni'i

²² I'tia numu be'ro Labán Jacob cū du'ti'quere masīcu niwī. ²³ Tojo weegu Labán cū acawererā me'rā Jacore sirutugu wa'acu niwī. Siete numurī be'ro Galaad bu'papijaro nirōpu ēmuejacu niwī. ²⁴ Cū topu ejati ñamirē Ō'acū Labārē, arameo masūrē quē'erōpu bajuacu niwī. Bajua, a'tiro nicu niwī: “Tū'oya, Jacore pūrīrō ucūacupa”, nicu niwī.

²⁵ Labán Jacore Galaad bu'papijaro cū cārī'caropu ēmuejacu niwī. Toputa Labán, cū acawererā me'rā tojaque'acu niwī. ²⁶ Be'ro Jacore ĩ'a, a'tiro ni sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weeati mu'u? ¿De'ro weegu yu'ure weesooati? Mu'u yu'u pō'rā numiarē a'mewējērā ñe'eno'cārā numiarē weronojō miitiapā. ²⁷ ¿De'ro weegu yu'ure weretimidigū, weesoo, ĩ'atiro du'tiati? Yu'u queoro masīgū pūrīcā, mu'urē añurō we'ritiboapā. Buapūtērō, to'atu me'rā bosenumu weetuoboapā. ²⁸ Yu'u pō'rā numiarē, yu'u pārāmerārē ne cārō mi'mituotiasu. Mu'u ne tu'omasītibutiagu weronojō weepā. ²⁹ Yu'u musārē ña'arō weesī'rīgū weecā'boapā. Mu'u pacu ējōpeogu Ō'acū pe'e yu'ure ñamipu ucūami. A'tiro niami: “Tū'oya, Jacore pūrīrō ucūacupa”, niami. ³⁰ Mu'u, mu'u pacu tiropu uputu dajasī'rī'cu niyugu, a'titojapā. Tojo nimigū, ¿de'ro weegu yu'u ējōpeorā na queose yee'quere yajati? nicu niwī.

³¹ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u uiasu. Apetero weegu mu'u pō'rā numiarē tutuaro me'rā numita'abosami, niasu. ³² No'o mu'u ējōpeorā queose yee'quere cuogunojō wērīato. A'to nirā marī acawererā ĩ'orōpu a'maña. Narē bocagu, miaña.

Jacob pe'e, “Raquel co pacu ējōpeose yee'quere yajapō”, ni masīticu niwī.

³³ Labán Jacob ya wi'i, su'ti casero me'rā wéeca wi'ipu a'magū, sājāamū'tācu niwī. Be'ro Lea ya wi'ipu sājāacu niwī. To be'ro na puarā numia narē da'raco'terā ye wi'seriacāpu sājāacu niwī. Cū ējōpeose queose yee'quere ne bocaticu niwī. Lea ya wi'ipu ní'cu wijati, Raquel ya wi'ipu sājāacu niwī. ³⁴ Co pe'e cū sājāti duporo te queosere mīí, cameyo pesarā na dujiro docapu cūuco niwō. Be'ro te bu'ipu mujāpeja, dujidi'opesaco niwō. Labán nipe'tiro ti wi'ipure a'mape'ocu nimiwī. Ne bocaticu niwī. ³⁵ Raquel pe'e pacure nico niwō:

—Pacu, mu'u tiro yu'u dijaticā uacupa. Yu'u ni'cācārē be'tigo nisa'a, nico niwō.

Labán nipe'tiropu cū ējōpeose queose yee'quere a'macu nimiwī. Ne bocaticu niwī.

³⁶ Cū bocaticā ĩ'agū, Jacob ua wa'acu niwī. Tojo weegu “Mejō waro dioapā” nígu, Labārē a'tiro nicu niwī:

—¿Ñe'enojō mu'urē ña'arō weeati? Mu'u yu'ure ña'abutiario wéeca be'ro weronojō yu'ure sirutubutiapā. ³⁷ Nipe'tise yeacārē añurō ĩ'aweepe'obutiācā'a. ¿Mu'u ya wi'i cjase apeyenojōacā bocati? Bocagu, a'to mu'u acawererā ĩ'orō, tojo nicā yu'u acawererā ĩ'orō bajurōpu peoya. Na noa pe'e diacjū ucūti ni, beserāsama. ³⁸ Yu'u

mũ'u tiropure veinte cũ'marĩ da'rawũ. Te cũ'marĩrẽ ne ni'cãti mũ'u yarã oveja, cabra sãtiwã. Ne ni'cãti mũ'u yarã ecarã oveja, cabra umũarẽ ba'atiwũ. ³⁹ Ne ni'cãti wa'icũrã nũcũcĩarã wẽjẽno'cãrãrẽ mũ'u tiropũ miidajatiwũ. Yũ'u basu tere wapayewũ. Topũ umũco, ñami ãpẽrã masã na mũ'u yarãrẽ yajacãma, mũ'u yũ'ure wapaseewũ. ⁴⁰ Umũcjore yũ'u asise poowũ. Ñami pe'ere yũsũabũ'a narãsãwũ. Apeterore ne cãrĩtiwũ. ⁴¹ Mũ'u ya wi'ipure veinte cũ'marĩ niwũ. Mũ'u pũ'rã pũarã numiarẽ wapata'agũ, catorce cũ'marĩ mũ'u dutiro doca da'rawũ. Mũ'u yarã ecarãrẽ co'tẽgu seis cũ'marĩ da'rawũ. Yũ'u wapata'asere mũ'u na'irõ dũcayumũjãwũ. ⁴² Yũ'u ñecũ Abrahã wiogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, yũ'u pacũ Isaa wiopesase me'rã cũ ãjõpeogu Õ'acũ yũ'u me'rã niticãma, tojowarota mũ'u yũ'ure o'otõrõbopã. Ne moobutiagu dajabopã. Õ'acũ yũ'u pi'etisere ã'agũ, yũ'u da'ra'quere ã'agũ, ñamipũ mũ'urẽ tutuaro me'rã ucũapĩ.

Jacob, Labán me'rã a'merĩ “A'tiro weerã” na ni apo'que ni'i

⁴³ Tere tũ'ogu, Labán Jacore yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u pũ'rã numia, yũ'u pũ'rãta nima. Yũ'u pãrãmerã yũ'u pãrãmerãta nima. Oveja quẽ'rã yarã ovejata nima. Nipe'tise a'to mũ'u ã'ase ye dia'cũ ni'i. Tojo nimicã, ni'cãrõacãrẽ yũ'u pũ'rã numiarẽ, yũ'u pãrãmerãrẽ ¿de'ro weebosari yũ'u? ⁴⁴ Tojo weerã marĩ pũarã a'merĩ “A'tiro weerã” ni aporã. Tere marĩ be'ropure “Tojota ni apono'wũ” nino'rõsa'a, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Tere tũ'ogu, Jacob ni'cã ãtãgã mii, ni'cã tuturo weronojõ nũ'cõcũ niwĩ. ⁴⁶ Be'ro cũ acawererãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Õtãperire seeneocũuña.

Tojo weerã nipe'tirã ni'cã mesãjo seeneocũucãrã niwã. Na nipe'tirã ti mesã pũ'topũ ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Labán tore cũ ye ucũse me'rã a'tiro wãme õ'ocũ niwĩ “Jegar Sahaduta”. Jacob pe'e cũ ye me'rã “Galaad”† wãme õ'ocũ niwĩ.

⁴⁸ Tojo weegu Labán nicũ niwĩ:

—A'ti ãtãmesã me'rã marĩ ni'cãcã apo'quere wãcũno'rõsa'a. Tojo weero Galaad wãmeticaro niwũ. ⁴⁹ Tojo nicã Mizpa wãmeticaro niwũ. Labán a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ marĩ a'merĩ ã'tiri curare marĩ pũarãrẽ ã'anũrũato. ⁵⁰ Yũ'u pũ'rã numiarẽ mũ'u ña'arõ weecã o ãpẽrã numiarẽ mũ'u nũmotinemocã, apĩ marĩ a'merĩ aposere ã'atimicã, Õ'acũ basuta marĩ weesere masĩgũsami.

⁵¹ Labán Jacore apeye ninemocũ niwĩ tja:

—A'to ãtãmesã yũ'u seeneocũuca mesã, tojo nicã ãtãgã yũ'u miinũ'cõcaga marĩ deco nisere ã'aña. ⁵² A'ti mesã, tojo nicã a'tigare ã'arã, marĩ pũarã apo'quere wãcũrãsa'a. Yũ'u mũ'urẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ, a'ti mesãrẽ, a'tigare yũ'rũsome. Tojo nicã mũ'u quẽ'rã yũ'ure ña'arõ weesĩ'rĩgũ, yũ'rũsome. ⁵³ Marĩ mejẽcã weecã, Õ'acũ Abrahã ãjõpeogu, yũ'u ñecũ Nacor ãjõpeogu marĩ weesere queoro beseato, nicũ niwĩ Labán.

Tere tũ'ogu, Jacob Õ'acũ cũ pacũ Isaa ãjõpeogu wãme me'rã “Tojota wa'ato”, nicũ niwĩ. ⁵⁴ Be'ro ti bu'apũ wa'icũre wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, nipe'tirã cũ acawererãrẽ ba'adutigu pijiocũ niwĩ. Nipe'tirã ba'acãrã niwã. Ba'atoja, ti bu'apũ cãrĩcãrã niwã.

⁵⁵ Ape nũmũ ñamicureacã Labán wã'cã, wa'agutigu, cũ pãrãmerãrẽ, cũ pũ'rã numiarẽ mi'mituocũ niwĩ. Be'ro “Mũsãrẽ añurõ wa'ato”, ni sãrĩbosacũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, cũ ya di'tapũ majãmitojaacũ niwĩ.

† 31:47 31.47 Galaad nĩrõ “ãtãmesã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

32

Jacob cũ ma'mi Esaú me'rã a'merĩ bocaeja'que ni'i

¹ Be'ro Jacob apaturi wa'acu niwĩ tja. Topu wa'ari cura Õ'acũrẽ wereco'terã cãrẽ põtẽrĩrã a'ticãrã niwã. ² Narẽ ï'agũ, Jacob a'tiro nicu niwĩ: “Na Õ'acũ yarã surara nima.” Tojo weegu tore Mahanaim* wãmeyecu niwĩ.

³ Jacob cũ dũporo quetiwereri masãrẽ Seir di'tapu o'ómu'tãcu niwĩ. To Seir Edom wãmetiropu tojacaro niwũ. Cũ ma'mi Esaúre quetiweremu'tãdutigu, narẽ o'óyucu niwĩ. ⁴ Narẽ a'te quetire weredutigu o'ócu niwĩ: “Yũ'u ma'mi Esaúre a'tiro ni wereapa: ‘Mu'u acabiji Jacob mu'u dutiro doca nigũ a'tiro weredutiami: “Yũ'u yoacã Labán me'rã niapu. ⁵ Ni'cãrõacã wecu, burroa, oveja, da'raco'terã umua, numia cuo'o. Mu'u yũ'u wiogu yũ'ure añurõ wãcũcã uagu, a'te quetire o'ómu'tã'a” mu'urẽ niami', niapa”, nicu niwĩ.

⁶ Cũ quetiweredutigu o'ó'cãrã dajarã, Jacore a'tiro nicãrã niwã:

—Ësã mu'u ma'mi Esaú tiropu ejapu. Ni'cãrõacã mu'urẽ põtẽrĩgũ a'tiami. Cuatrocientos umua me'rã a'tiami, nicãrã niwã.

⁷ Te quetire tu'ogu, Jacob uputu uicu niwĩ. Pũrõ wãcũque'ticu niwĩ. Tojo weegu cũ me'rã ní'cãrãrẽ pua curua ducawaacu niwĩ. Cũ yarã oveja, wecu, cameyoa quẽ'rãrẽ mejãrõta weecu niwĩ. ⁸ A'tiro wãcũcu niwĩ: “Esaú cũ ni'cã curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽgũ sãjãcã, ape curuacjãrã du'tiarãsama.” ⁹ Be'ro Õ'acũrẽ a'tiro ñubue sẽrĩcu niwĩ: “Õ'acũ, yũ'u ñecũ Abrahã ãjõpeogu, tojo nicã yũ'u pacu Isaa ãjõpeogu, mu'u yũ'ure ya di'tapu, yũ'u acawererã tiropu dajadutiapu. ‘Mu'u acawererã tiropu dajacã, mu'urẽ añurõ wa'acã weeguti', niapu. ¹⁰ Mu'u yũ'ure añurõ pajaña'a, queoro weepu. Yũ'u ña'agũ nimicã, tojo weepu. Yũ'u a'ti maa dia Jordãrẽ yũ'rutẽrĩpẽ'agũ, yũ'u tuacjucã dia'cũ cuomiwũ. Ni'cãrõacãma pua curua masã cuo'o. ¹¹ Yũ'ure pajaña'cureya. Yũ'u ma'mi Esaú yũ'ure ne mejẽcã weecã weeticã'ña. Cũ yũ'ure, numiarẽ, wĩ'marãrẽ wẽjẽbosami ní'gũ, u'i. ¹² Tojo nimicã, mu'u yũ'ure ‘Añurõ mu'urẽ wa'acã weeguti. Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã waro nucũpori pajiri maa cjase weronojõ pãjãrã nirãsama. Ne narẽ queota basiosome', niwũ”, ni sẽrĩcu niwĩ.

¹³ Ti ñamirẽ Jacob topu cãrĩcu niwĩ. Cũ cuose, cũ mia'quere cũ ma'mi Esaúre o'ogutigu besecu niwĩ. ¹⁴ Doscientos cabra numia, veinte cabra umua, doscientos oveja numia, veinte oveja umua, ¹⁵ treinta cameyoa numia ne põ'rãti'cãrãrẽ na põ'rã wĩ'marã me'rãta, cuarenta wecu, diez wecu umuarẽ, veinte burroa numiarẽ, diez burroa umuarẽ besecu niwĩ. ¹⁶ Be'ro cãrẽ da'raco'terãrẽ wiacu niwĩ. Narẽ wiagu, mejẽcã dia'cũ wa'icũrãrẽ, nanucũ curaricjãrãrẽ wiacu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã yũ'u dũporo wa'ayuya. Na wa'icũrãrẽ te curarinucũ yoacurero ducawaa miaña, nicu niwĩ.

¹⁷ Ne waro cũ o'ómu'tãgũrẽ a'tiro weeduticu niwĩ:

—Yũ'u ma'mi Esaúre põtẽrĩgũ, cũ sẽrĩtiña'cã, “¿Noa mu'u wiogu niti, no'opu wa'ati, ã'rã wa'icũrã mu'u miarã, noa yarã niti?” nicã, ¹⁸ a'tiro yũ'tiya: “Yũ'u wiogu Jacob, mu'urẽ o'ó'cãrã nima. Jacob, mu'u dutise doca nigũ mu'urẽ o'oami. Cũ ãsã be'ro sirutusami,” niña.

¹⁹ Cũ o'ómu'tã'cu be'rocjũ, tojo nicã nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta wereduticu niwĩ. ²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro niduticu niwĩ: “‘Jacob mu'u dutise doca nigũ ãsã be'ro a'tisami', niapa”, nicu niwĩ.

Jacob a'tiro wãcũcu niwĩ: “Yũ'u dũporo apeyenojõ o'omu'tãse me'rã cũ uase pe'ticã weeguti. Be'ro yũ'u basu cãrẽ ï'acã, apetero weegu yũ'ure añurõ põtẽrĩgũsami”, ni

* 32:2 32.2 Mahanaim ní'rõ, “pua curua masã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

wăcûcû niwî. ²¹ Tojo wăcû'cû niyugû, cû o'eatjere cû duporo miayuduticû niwî. Cû pe'e topûta ti ñamirê tojánícû niwî.

Jacob Ô'acûrê wereco'tegu me'râ na a'merî ñadi'ocûupe'que ni'i

²² Tojo weegu ti ñamirêta ñamipû Jacob cârîatji duporo wă'cânû'câ, cû numosânumia pûarârê, narê da'raco'terâ numiarê, cû pŏ'râ umua oncere ti maa Jaboc wămetiri maa ũ'cûatiropû ñumupê'aduticû niwî. ²³ Cû nipe'tise cuose quê'rârê pê'rôcû niwî. ²⁴ Cû ni'cûta tojanû'cârî cura, ni'cû umû bajua, cû me'râ a'merî ñadi'ocûupêcârâ niwâ. Téé bo'remujâtîcâpû tojo weedu'ucârâ niwâ. ²⁵ Cû Jacob me'râ pŏtêoti, Jacob usó ô'a a'mesû'arore paaweecu niwî. Tojo weero to a'mesû'aro wetia wa'acaro niwâ. ²⁶ Be'ro umû cû me'râ a'mequê'cû Jacore nicû niwî:

—Yû'ure du'uya. Bo'rearopû wee'e, nicû niwî.

Jacob cûrê nicû niwî:

—Mû'u, yû'ure “Añurô wa'ato” niticâma, ne du'usome.

²⁷ —To pûrîcârê ¿mû'u de'ro wămetiti? nicû niwî.

—Yû'u Jacob wămeti'i, ni yû'ticû niwî. ²⁸ Tere tû'ogu, cû me'râ a'mequê'cû a'tiro nicû niwî:

—Mû'u Jacob wămetisome majâ. Ô'acû me'râ, masâ me'râ a'mequêgû, wap-ata'apû. Tojo weegu ni'cârôacârê majâ Israe wămetigusa'a, nicû niwî.

²⁹ —Mû'u quê'râ yû'ure wereya. ¿De'ro wămetiti mû'u? ni sêrîtiña'cû niwî Jacob.

—Yû'u wămerê sêrîtiña'ticâ'ña, ni yû'ticû niwî.

Be'ro topûta Jacore “Mû'urê añurô wa'ato”, nicû niwî. ³⁰ Jacob a'tiro nicû niwî: “Yû'u basuta Ô'acûrê bajuyoropû î'apû. Tojo nimigû, cati'i yujupû.” Tojo weegu to na a'merî ñadi'ocûupe'carore Jacob Peniel† wăme ô'ocu niwî.

³¹ Jacob cû Peniepure yû'ruari curare mujîpû mujâtigupû weecu niwî. Cûrê usó a'mesû'aropû paano'ca be'ro niyucâ, cû opa cu'siro sijacu niwî. ³² Tojo weerâ a'tocatero quê'rârê Israe pârâmerâ nituriarâ no'o nigû wa'icu usó ô'a a'mesû'ari wadare ba'atisama. Jacore topû páaca be'ro niyucâ, tojo weesama.

33

Jacob Esaú me'râ na a'merî apo'que ni'i

¹ Esaú cuatrocientos umua me'râ a'ticâ î'agû, Jacob a'tiro weecu niwî. Lea, Raquel, pûarâ narê da'raco'terâ numia me'râ nanûcû na pŏ'rârê ducawaacu niwî. ² Narê da'raco'terâ numiarê na pŏ'râ me'râ na duporo nû'côcû niwî. Be'ro Leare co pŏ'râ me'râ nû'côcû niwî. Nitûoropû Raquere co macû José me'râ nû'côcû niwî. ³ Be'ro Jacob na duporoacâ u'mutâwâ'câcû niwî. Esaúre pŏtêrîgû wa'agu, sietetiri cû diapoare nucûcâpû paamu'rîque'acu niwî. Téé cû tiropû ejagu, tojo weedu'ucu niwî. ⁴ Esaú pe'e cûrê pŏtêrîgû, omawâ'câti, paabû'a, mi'micu niwî. Na pûarâpûta a'merî uticârâ niwâ. ⁵ Tu'ajanû'cô, Esaú na numiarê, wî'marârê î'a, a'tiro ni sêrîtiña'cû niwî:

—¿Ă'râ waro noanojô niti? ni sêrîtiña'cû niwî.

—Na, yû'u pŏ'râ Ô'acû yû'ure, mû'u dutise doca nigûrê o'o'cârâ nima, nicû niwî Jacob.

⁶ Tojo nicâ tû'orâ, cûrê da'raco'terâ numia na pŏ'râ me'râ, Esaú tiroacâpû wa'a, cûrê wiopesase me'râ añudutirâ, nucûcâpû paamu'rîque'acârâ niwâ. ⁷ Be'ro Lea cû tiroacâpû a'ti, co quê'râ co pŏ'râ me'râ mejârôta weeco niwô. Yapatigopûa Raquel co macû José me'râ, mejârôta weeco niwô.

⁸ Esaú Jacore sêrîtiña'cû niwî:

† 32:30 32.30 Hebreo ye me'râ Peniel nîrô, “Ô'acû ya diapo” nisî'rîrô wee'e. Apeterore Penuel ojano'caro niwâ.

—¿De'ro weegusari mu'u, wa'icurã sō'onícãrã yu'ure pōtērĩwã'cã'cãrã pãjãrã me'rã?

Jacob cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u yu'ure añurō wãcũcã uagu, tojo weeasu.

⁹ —Niwe'e, nijã. Yu'u quẽ'rã pãjãrã cūoapu. Na mu'u yarã me'rãta tojayá, nicu niwĩ Esaú.

¹⁰ Jacob cũ ma'mirẽ ninemocu niwĩ:

—Yu'ure añurō wãcũgũ, yu'u o'osere ñe'eña. Yu'u mu'urẽ ï'agũ, Õ'acūrẽ ï'agũ weronojō ï'a'a. Mu'u yu'ure añurō pōtērĩ ñe'etojapu. ¹¹ Yu'u mu'urẽ miiti o'osere ñe'eña. Õ'acũ yu'ure peje apeyenojō cuocã weeami. Ne apeyenojō du'sawe'e.

Jacob cũ pejetiri tojo nicã tu'ogu, Esaú “Jau”, nicu niwĩ. ¹² Be'ro Esaú nicu niwĩ:

—Te'a. Yu'u mu'u duporo u'mutãgũti, nicu niwĩ.

¹³ Jacob pe'e cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ma'mi, yu'u ma'igũ, mu'u masĩsa'a. Wĩ'marã marĩ weronojō tutuatima. Oveja, wecu, na pō'rãrẽ yu'u wãcũsa'a. Na ni'cã numuta ñujũyurãrã, wẽrĩpe'tia wa'abosama.

¹⁴ Mu'u pe'e mu'u dutise doca nigũ duporo u'mutãwã'cãña. Mu'u tojo weecã, añurōsa'a. Yu'u pe'e wa'icurã, yu'u duporo wa'arã na sijaro ejatuario sajatiro wa'aguti. Tojo nicã wĩ'marã na sijaro ejatuario wa'aguti. Téé Seipu a'merĩ ï'arã, nicu niwĩ Jacob.

¹⁵ Esaú, “Jau, tojota weerã. Yu'u me'rã a'ti'cãrã umuarẽ mu'urẽ ba'paticã, pejetirã cũugũti”, nicu niwĩ.

Jacob pe'e cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurōsa'a. Cũuticã ña. Mu'urẽ caribosĩ'rĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹⁶ Na tojo ni ucũca numurẽta Esaú Seipu dajatojaacu niwĩ. ¹⁷ Jacob pe'e Sucot wãmetiropu wa'acu niwĩ. Topu cũ niatji wi'ire weecu niwĩ. Tojo nicã wa'icurã ye wi'seriacãrẽ paapecu niwĩ. Tojo weegu tore Sucot wãmeyecu niwĩ.

¹⁸ Jacob cũ Padan-arãpu ni'cu, cũ dajatojaticã, ne mejẽcã wa'aticaro niwũ. Canaápũre añurō dajacu niwĩ. Topũre Siquem wãmetiri macã pōtẽorō tojaque'acu niwĩ. ¹⁹ Cien cujiri niyeru cujiri me'rã ni'cã di'ta duucu niwĩ. Ti di'tare Hamor pō'rã duacãrã niwã. Cũ Siquem wãmetigu pacu nicu niwĩ. Topu Jacob cũ ya wi'i, su'ti caseri me'rã sēeopeocu niwĩ. ²⁰ Tu'ajanu'cō, Õ'acūrẽ ãjõpeogu wa'icurãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore El-Elohe-Israe* wãme õ'ocu niwĩ.

34

Dina ye bu'iri co acawererã Siquẽcjãrã umuarẽ wẽjẽ'que ni'i

¹ Lea macō Dina Jacore pō'rãtibosa'co, tocjãrã nu'miarẽ ï'agō wa'aco niwō. ² Tojo weeri cura, Siquem, Hamor heveo masũ macũ core ï'agũ, tutuaro me'rã ñe'e, ña'arō weecu niwĩ. Cũ Hamor tocjãrãrẽ dutigu nicu niwĩ. ³ Tojo ña'arō wee'cu nimigũ, core uagu, cūrẽ tu'sacã weesĩ'ricu niwĩ. ⁴ Tojo weegu, cũ pacu Hamor me'rã a'tiro ucũcu niwĩ:

—Pacu, yu'ure a'tigore numisẽrĩbosagu wa'aya, nicu niwĩ.

⁵ Jacob pe'e cũ macōrẽ ña'arō wee'quere masĩtojacu nimiwĩ. Cũ pō'rã pe'e cãpũpu na yarã ecarãrẽ co'terã weecãrã niwã. Tojo weegu téé na dajacãpu ne mejẽcã nima'aticu niwĩ. ⁶ Tojo weeri curare Hamor Siquem pacu Jacob me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ.

* 33:20 33.20 El-Elohe-Israe nĩrō “Õ'acũ, Israe curuacjãrã ãjõpeogu, Õ'acũta nimi” nisĩ'rĩrō wee'e.

⁷ Jacob pō'rā na cāpūpu ní'cārā dajarā, te quetire tu'orā, uayu'rua, a'tiro nicārā niwā: “Siquem Israe pō'rārē ña'abutiaro bopoyoro weepā, co me'rā wuacājīgū. Tenojōrē ne weeno'ña marī'i”, nicārā niwā.

⁸ Tojo nimicā, Hamor pe'e na me'rā ucū, a'tiro nicu niwī:

—Yū'u macū Siquem musā acabijore tu'sayu'ruami. Core cūrē numisoya. ⁹ Musā ũsā acawererā weronojō tojarāsa'a. Ŭsā musā pō'rā numiarē numoti, musā pe'e quē'rā ũsā pō'rā numiarē numotirāsa'a. ¹⁰ Ŭsā me'rā a'topu tojayá. A'ti di'ta nipe'tiro musā ya di'ta tojarosa'a. Di'tare duutjārā, duase tucūrī pāña, nicu niwī.

¹¹ Siquem pe'e quē'rā cū basu Dina pacu Jacore, co ma'misumuarē a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure core o'ocā uasa'a. Musā no'o sērīsere o'oguti. ¹² No'ocā'rō musā sērīrō pōtēorō sērīcā, o'oguti. Mejō yu'ure core numisoya majā, nicu niwī.

¹³ Cū Siquem tojo nimicā, na acabijo Dinarē ña'arō wee'que wapa Jacob pō'rā cūrē, cū pacu Hamorē nisoose me'rā yu'ticārā niwā. ¹⁴ A'tiro nicārā niwā:

—Ŭsā acabijore ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'tigure numisomasītisa'a. Ŭsā tojo weerā bopoyoro weerā weebosa'a. ¹⁵ Tojo weeno'cārā dia'cūrē ũsā numisorāti. Musā quē'rā ũsā weronojō niña. Nipe'tirā umua musā wa'teropu nirārē na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña. ¹⁶ Tojo wéeca be'ro pūrīcārē musā, ũsā pō'rā numiarē numotirāsa'a. Ŭsā quē'rā musā pō'rā numiarē numotirāsa'a. Marī ni'cārō me'rā nirāsa'a. Ni'cā macācjārāta nirāsa'a. ¹⁷ Musā ũsā tojo nisere yu'titicāma, ũsā a'tore wija, ũsā acabijore miarāsa'a, nicārā niwā.

¹⁸ Tere tu'orā, Hamor, cū macū Siquem “Jaū, añurōsa'a”, nicārā niwā. ¹⁹ Tojo weegu ne yoogoro marīrō Siquem cū ya ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cu niwī. Jacob macōrē tu'sayu'ruatjāgū, tojo weecu niwī. Cū Siquērēta cū ni'cū pō'rārē āpērā yu'ruoro cūrē wiopesase me'rā i'acārā niwā. ²⁰ Tojo weerā Siquem cū pacu Hamor me'rā macā sājārī sope pu'topu wa'acārā niwā. Topu na apeyenojōrē duase tiropu masārē a'tiro werecārā niwā:

²¹ —Sōjā masā marī me'rā maata ní'cārā weronojō nisetiama. Na a'topu nirāsama. A'topu apeyenojōrē duase wi'seri weerāsama. Di'ta pajiro nicā'a. Marī na pō'rā numiarē numotirāsa'a. Na pe'e quē'rā marī pō'rā numiarē numotirāsama. ²² Na marī me'rā nirāti, nīrā, a'tiro weecā uama. Na weesetironojōta marī pō'rā umuarē na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acā uama. ²³ Nipe'tise na cuose, nipe'tirā na yarā ecarā marī ye nirōsa'a. Marī “Tojota weerāti” nicā, na marī me'rā tojarāsama.

²⁴ Nipe'tirā umua ti macā sope pu'to nerērā Hamor, cū macū Siquem me'rā na tojo nisere “Añurōsa'a, tojota weerāti”, nicārā niwā. Tojo weerā nipe'tirā umua na ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā niwā. ²⁵ I'tia numu be'ro na yejecō'ano'cārā pūrīno'rī cura Jacob pō'rā puarā Simeó, Leví macāpu wa'acārā niwā. Na ye di'pjīrī me'rā na ne wācūtiri cura nipe'tirā umuarē wējēpe'ocā'cārā niwā. ²⁶ Hamor, cū macū Siquem quē'rārē di'pjī me'rāta wējēcārā niwā. Be'ro Dinarē Siquem ya wi'ipu ní'core miiwijaacārā niwā. ²⁷ Be'ro āpērā Jacob pō'rā sirutu, ejanemocārā niwā. Na wējēno'cārā cūñarō wa'teropu yu'rua, ti macāpu apeyenojōrē yajape'ocā'cārā niwā. Na acabijore ña'arō wee'que wapa a'merā, tojo weecārā niwā. ²⁸ Oveja, wecu, burroa, nipe'tise ti macāpu ní'quere, cāpūpu ní'quere yajacārā niwā. ²⁹ Wi'seri po'peapu na cuo'quere yajape'ocā'cārā niwā. Wī'marārē, tojo nicā numiarē ñe'e, miacārā niwā.

³⁰ Tere i'agū, Jacob Simeó, Levíre a'tiro nicu niwī:

—Musā yu'ure ña'abutiaro weepetíyeapā. Ni'cārōacāma a'topu nirā masā cananeo masā, ferezeo masā yu'ure ne i'asī'rītirāsama. Na yu'u me'rā a'mewējērātirā nerērāsama. Yū'u pejetirācā masā cuo'o. Marīrē wējēpe'ocā'rāsama.

³¹ Na pe'e cūrē yu'ticārā niwā:

—To pūrĩcārẽ ħcũ ũsã acabijore ɯmũarẽ a'metārãwapata'ari masõrẽ weronojõ cuobopari? nicārã niwã.

35

Õ'acũ Jacore Betepu “Añurõ wa'ato” nĩ'que nĩ'i

¹ Õ'acũ Jacore a'tiro nicu niwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Betepu wa'a, topu tojaque'aya. Topu ni'cārõ yu'ure ãjõpeogu wa'icurãrẽ ũjũamorõpeorore da'reapa. Mu'u ma'mi Esaüre uiwã'cãcaterore yu'u topu mu'urẽ bajua'caropu wa'aya.” ² Tere tu'ogu, cũ acawererãrẽ, nipe'tirã cũ me'rã nirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tise musã ãpērãnojõ ãjõpeorã queose yee'quere cõ'acã'ña. Tojo nicã u'acoe, su'ti ducayuya. ³ Te'a, Betepu wa'arã. Topu Õ'acũrẽ ãjõpeogu, ni'cārõ cũrẽ wa'icurãrẽ ũjũamorõpeorore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũugũti. Cũta yu'ure bũjawetiri curare weetamuwĩ. No'o wa'aro yu'ure ba'patiwã'cãwĩ, nicu niwĩ.

⁴ Na ãpērãnojõ ãjõpeorã queose yee'que na cuo'quere, tojo nicã na o'meperi yosasere Jacore o'ocãrã niwã. Jacob tere ñe'e, ni'cãgũ yucugu encina wãmeticũjo docapu tere yaacu niwĩ. Tigũjo Siquem pu'topu tojacaro niwũ. ⁵ Na topu ni'cārã wijawã'cãrĩ cura Õ'acũ to pu'topu nise macãrĩcjãrãrẽ ɯputu uicã weecu niwĩ. Tojo weerã Jacob põ'rãrẽ sirututicãrã niwã.

⁶ Jacob, cũ me'rã wa'a'cãrã, nipe'tirã Luz wãmetiri macãpu etacãrã niwã. Ti macãta tja Betel wãmeticaro niwũ. Canaã di'tapu tojacaro niwũ. ⁷ Topu ni'cārõ Õ'acũrẽ ãjõpeorã wa'icurãrẽ ũjũamorõpeorore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore Jacob cũ ma'mirẽ du'ticaterore Õ'acũ cũrẽ bajuacu niwĩ. Tojo weegu tore El-betel wãme õ'ocu niwĩ. ⁸ Toputa Rebecare co'te'co Débora wẽrĩco niwõ. Betel pu'toacã core ni'cãgũ yucugu encina wãmeticũjo docapu yaacãrã niwã. Jacob tore “encina dũjarigu” pisucu niwĩ.

⁹ Jacob cũ Padan-arãpu nĩ'cu dajatojaticã, toputa Õ'acũ apaturi bajua, “Mu'urẽ añurõ weeguti”, nicu niwĩ.

¹⁰ “Mu'u Jacob wãmeti'i.

Tojo wãmetisome majã.

Ni'cãcã me'rã mu'u wãme Israe[☆] nirõsa'a”, nicu niwĩ tja.

Cũ wãmerẽ ducayúca be'ro, ¹¹ a'tiro nicu niwĩ:

“Yu'u Õ'acũ tutuayurugu ni'i.

Mu'u pãjãrã põ'rãti, pãjãrã pãrãmerãtigusa'a.

Mu'u me'rã pãjãrã masãputirãsama.

Peje macãrĩ wa'arosa'a.

Mu'u pãrãmerã wa'tero nirã wiorã waro sãjãrãsama.

¹² Abrahã, Isaare yu'u o'o'que di'tare mu'u quẽ'rãrẽ o'oguti.

Mu'u be'rore, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ o'oguti”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹³ Õ'acũ topu Jacob me'rã ucũtoja, wa'a wa'acu niwĩ. ¹⁴ Be'ro cũrẽ Õ'acũ ucũ'caropu ni'cãgã ũtãgãrẽ miiwã'cõnu'cõcu niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeosere i'ogũ, tigare olivo ɯ'sere, tojo nicã ɯ'seducaco vinorẽ piopeocu niwĩ. ¹⁵ Tore Betel wãme õ'ocu niwĩ.

Raquel co wẽrĩ'que nĩ'i

¹⁶ Be'ro Betepu nĩ'cārã aperopu wa'acãrã niwã. Na Efrata wãmetiropu etatjo du'sacaro niwũ yujupu. Topu Raquel wĩ'magũrẽ ñe'eco niwõ. Ne maata wĩ'magũrẽ ñe'emasĩtico niwõ. ¹⁷ Co ɯputu pũrĩse pi'etiri curare, põ'rãtirãrẽ co'teri masõ a'tiro nico niwõ: “Uiticã'ña. Wĩ'magũ bajuatojami. Ƴmu nimi tja”, nico niwõ. ¹⁸ Co tojo

nirĩ cura, Raquel wẽrĩgõpũ nico niwõ. Co ejeripõ'rã du'uatĩ ðuporoacã co macãrẽ Benoni pisuco niwõ. Cũ pacũ Jacob pe'e cũrẽ Benjamí wãme õ'ocu niwĩ.

¹⁹ Tojo wee Raquel wẽrĩa wa'aco niwõ. Core Efrata wa'ari ma'apũ yaacãrã niwã. Ni'cãrõacãma to Belẽ wãmeti'i majã. ²⁰ Jacob core yaa'caro bu'ipũre ni'cã ãtãtuturo nũ'cõcũ niwĩ. Téé a'tocateropũ ti tuturore ã'arã, "A'to Raquere yaapã", ni ã'sama.

²¹ Be'ro Jacob yũ'rũa, Eder wãmetiro oveja co'terã na co'tedujiri wi'i yũ'rũropũ tojaque'acũ niwĩ. ²² Na topũ añurõ apoque'a nisetiri cura Rubén cũ pacũ nũmo weronojõ nigõ Bilha me'rã wũacãjĩ, co me'rã nicũ niwĩ. Tere masĩgũ, cũ pacũ upũtu waro uacũ niwĩ.

Jacob põ'rã ye cjase ni'i

Jacob põ'rã doce nicãrã niwã. ²³ Cũ Lea me'rã a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: Rubén masã ma'mi nicũ niwĩ. Be'ro Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulõ nicãrã niwã. ²⁴ Cũ Raquel me'rã a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: José, Benjamí nicãrã niwã. ²⁵ Bilha Raquere da'raco'tego ní'co me'rã a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: Dan, Neftalí nicãrã niwã. ²⁶ Zilpa, Leare da'raco'tego ní'co me'rã a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: Gad, Aser nicãrã niwã. ã'rã Jacob Padan-arãpũ nicã bajuacãrã niwã.

Isaa cũ wẽrĩ'que ni'i

²⁷ Jacob cũ pacũ Isaare Mamre wãmetiropũ ã'agũ wa'acũ niwĩ. Ti macãrẽ ãpẽrã Arba o Hebrõ pisuma. Topũ todũporopũ Abrahã, Isaa nisetiãrã niwã. ²⁸ Isaa ciento ochenta cũ'marĩ cũogu, wẽrĩcũ niwĩ. ²⁹ Cũ ñecũsumuarẽ sirutugu, cũ quẽ'rã bũcũ waro wa'a, wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ wẽrĩcã ã'a, cũ põ'rã Esaú, Jacob cũrẽ yaacãrã niwã.

36

Esaú põ'rã, cũ pãrãmerã nituriarã ye queti ni'i

¹ A'ticũrã Esaú põ'rã, cũ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã. Cũrẽta tja Edom pisucãrã niwã. ² Esaú Canaá di'tacjãrã numiarẽ nũmotiũ niwĩ. Ni'cõ Ada, Elón hitita masũ macõ nico niwõ. Apego Aholibama Aná macõ, Zibeón heveo masũ pãrãmeo nico niwõ. ³ Apego Basemat Ismae macõ, Nebaiot acabijo nico niwõ. ⁴ Ada me'rã cũ põ'rãti'cũ Elifaz wãmetiũ niwĩ. Basemat macũ Reuel wãmetiũ niwĩ. ⁵ Aholibama me'rã cũ põ'rãti'cãrã Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. ã'rã cũ Canaá di'tapũ nicã bajuacãrã niwã.

⁶ Esaú cũ nũmosãnumia me'rã, cũ põ'rã umũa, numia nipe'tirã cũ me'rã nirãrẽ piji, aperopũ macãrĩ wa'acũ niwĩ. Cũ acabiji Jacob tiropũ ní'cũ yoaropũ wa'acũ niwĩ. Nipe'tirã cũ yarã wa'icũrãrẽ, tojo nicã nipe'tise cũ Canaá di'tapũ boca'quere miape'ocu niwĩ. ⁷ Na cũ acabiji Jacob me'rã apeyenojõ cũoyũ'rũmajã wa'acãrã niwã. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nita basioticarõ niwũ. Tojo nicã wa'icũrã na cũorã pãjãrãrẽ ba'ase ejatuaticaro niwũ. ⁸ Tojo weegu Esaú, apetero Edom na nigũ, Seir opa bu'papijaro nirõpũ macãrĩ wa'acũ niwĩ.

⁹ Esaú pãrãmerã nituriarã edomita masã Seir opa bu'papijaro nirõpũ nisetiãrã niwã. ¹⁰ Esaú põ'rã umũa a'tiro wãmetiãrã niwã: Ada, Esaú nũmo Elifare põ'rãtico niwõ. Esaú nũmo apego Basemat Reuere põ'rãtico niwõ. ¹¹ Elifaz põ'rã umũa a'tiro wãmetiãrã niwã: Temán, Omar, Zefo, Gatam, Cenaz nicãrã niwã. ¹² ã'rã, Esaú nũmo Ada pãrãmerã nicãrã niwã.

Elifaz apego cũ nũmo nitigo me'rã põ'rãticũ niwĩ tja. Co Timna wãmetico niwõ. Co me'rã Amalec wãmetigure põ'rãticũ niwĩ. ¹³ Reuel põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Nahat, Zera, Sama, Miza nicãrã niwã. Na, apego Esaú nũmo Basemat pãrãmerã nicãrã niwã. ¹⁴ Apego Aholibama Esaú nũmo nico niwõ tja. Co me'rã a'ticũrã põ'rãticũ niwĩ: Jeús, Jaalam, Coré nicãrã niwã. Co Ana macõ, Zibeón pãrãmeo nico niwõ.

¹⁵ A'ticūrā Esaú pârâmerâ nituriarâ wiorâ nicârâ niwâ: Elifaz, Esaú macû masâ ma'mi pō'râ Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatam, Amalec nicârâ niwâ. Na Elifaz pō'râ Edom di'tapure wiorâ nicârâ niwâ. Na nipe'tirâ Ada pârâmerâ nituriarâ nicârâ niwâ. ¹⁷ Esaú pârâmerâ Reuel pō'râ Edom di'tapure a'ticūrâ wiorâ nicârâ niwâ: Nahat, Zera, Sama, Miza nicârâ niwâ. Na Basemat Esaú nûmo pârâmerâ nicârâ niwâ. ¹⁸ Esaú nûmo Aholibama pō'râ a'ticūrâ wiorâ nicârâ niwâ: Jeús, Jaalam, Coré nicârâ niwâ. Aholibama Aná macō nico niwō. ¹⁹ Na nipe'tirâ Esaú, Edom na nigû, pârâmerâ nicârâ niwâ. Na te curaricjârâ wiorâ nicârâ niwâ.

²⁰ Seir pō'râ, horeo masû na nigû pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán nicârâ niwâ. Na horeo masâ wiorâ nicârâ niwâ. Edom di'tapure Seir pârâmerâ nituriarâ nicârâ niwâ. ²² Lotán pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Hori, Hemam nicârâ niwâ. Timna Lotán acabijo nico niwō. ²³ Sobal pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Alván, Manahat, Ebal, Sefo, Onam nicârâ niwâ. ²⁴ Zibeón pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Aja, Aná nicârâ niwâ. Anáta yucû marîrōpûre nígû, aco asibususe o'maburose perire bocacû niwî. Cû pacû Zibeón yarâ burroare cû co'tecaterore tere bocacû niwî. ²⁵ Aná ni'cû macû Disón wâmetigure macûticu niwî. Tojo nicâ ni'cō numio Aholibamarê macōticû niwî. ²⁶ Disón pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán nicârâ niwâ. ²⁷ Ezer pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Bilhán, Zaaván, Acán nicârâ niwâ. ²⁸ Disán pō'râ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Uz, Arán nicârâ niwâ.

²⁹ Horeo masâ wiorâ a'ticūrâ nicârâ niwâ: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán nicârâ niwâ. Na horeo masâ wiorâ nicârâ niwâ. Na Seir di'tapure na ye curarinucû wiorâ nicârâ niwâ.

³¹ Israe curuacjârâ wiogu dutigu waro cûoatji daporore Edom di'tapure wiorâ dutirâ a'tiro wâmetirâ nicârâ niwâ: ³² Bela, Beor macû Edom di'ta wiogu dutigu nicû niwî. Cû ya macâ Dinaba wâmeticaró niwû. ³³ Bela wêrîca be'rore cû ducayuro Jobab, Zera macû duticu niwî. Cû Bosra wâmetiri macâcjû nicû niwî. ³⁴ Jobab cû wêrîca be'rore cû ducayuro Husam wâmetigu duticu niwî. Cû Temán wâmetirocjû nicû niwî. ³⁵ Husam cû wêrîca be'rore cû ducayuro Hadad, Bedad macû duticu niwî. Cû madianita masârê Moab cja câpûpû a'mewêjê wapata'acû niwî. Cû ya macâ Avit wâmeticaró niwû. ³⁶ Hadad cû wêrîca be'rore cû ducayuro Samla, Masreca macâcjû duticu niwî. ³⁷ Samla cû wêrîca be'rore cû ducayuro Saúl duticu niwî. Cû Rehobot wâmetiri macâcjû nicû niwî. Ti macâ dia sumutopû nicaro niwû. ³⁸ Saúl wêrîca be'rore cû ducayuro Baal-hanán, Achbor macû, duticu niwî. ³⁹ Baal-hanán wêrîca be'rore cû ducayuro Hadad, Pau wâmetiri macâcjû duticu niwî. Hadad nûmo Mehetabel wâmetico niwō. Co Matred macō, Mezaab pârâmeo nico niwō.

⁴⁰ Esaú pō'râ wiorâ te curarinucû su'ori niseti'cârâ a'ticūrâ nicârâ niwâ. Ni'cû pō'râ masâ ma'mi me'râ nu'câcaro niwû. Na niseti'caropû, tojo nicâ na ye curari wâmerê wereno'rôsa'a. Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Aholibama, Ela, Pinón, ⁴² Cenaz, Temán, Mibzar, ⁴³ Magdiel, Iram nicârâ niwâ. Esaú, apeterore Edom pisuno'gû nicû niwî. Na edomita masâ wiorâ nicârâ niwâ. Na, na nirōpûre, na yarâ masârê su'ori duticârâ niwâ.

Ã'rî Esaú, Edom masâ ñecû nicû niwî.

37

José quē'e'que ni'i

¹ Jacob pe'e Canaá di'tapû tojacâ'cû niwî. Ti di'tapûta cû pacû yoaticâ nínicu niwî.

² A'te Jacob ni'cû pō'râ niseti'que queti ni'i.

José diecisiete cû'marî cuogu, cû ma'misumua me'râ oveja co'tegu weecu niwî. Na cû pacû nûmosânumia pe'su da're'cârâ numia Bilha, Zilpa pō'râ nicârâ niwâ. José

na da'raropu cũ ma'misumua ña'arõ weeseticã ï'agũ, na pacupure “Ña'arõ weeama”, ni weredajamujãcu niwĩ.

³ Jacob José pe'ere âpẽrã cũ põ'rã nemorõ ma'iyu'rũnu'cãcu niwĩ. Cũ bucu waro nirĩ cura bajua'cu niyucã, tojo weecu niwĩ. Cũrẽ ma'iyu'rũgu, ni'cãrõ su'tiro cũ sãñatjo añurõ waro weecu niwĩ. ⁴ Cũ ma'misumua cũ pe'ere “Marĩ nemorõ ma'iyu'rũnu'cãmi” nĩrã, cũrẽ ï'asĩ'rĩti, uacãrã niwã. Cũrẽ ne cã'rõ añudutiticãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami José quẽ'ecu niwĩ. Tere cũ ma'misumuarẽ werecu niwĩ. Tere tu'orã, totã nemorõ cũ me'rã uacãrã niwã. ⁶ A'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u quẽ'e'quere musãrẽ weregutigu wee'e. Tere tu'oya. ⁷ Marĩ nipe'tirãputa cãpũpu niasu. Topure trigore opa dotori du'terã weeasu. Ni'cã ño ya doto cã ño wã'cãnu'cã, diacũ ejanu'cã wa'asu. Musã ye ñorĩ pe'e ya ño sumuto sutuanu'cãpu. Ya ñorẽ ejõpeoro weronojõ paamu'rĩque'apu, nicu niwĩ.

⁸ Tere tu'orã, cũ ma'misumua nicãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u ñsã wiogu nigũsari? ¿Mu'u ñsãrẽ dutipegusari?

Cũ quẽ'e'quere werecã, “Tojo wa'apu” nicã tu'orã, nemorõ ua, cũ me'rã a'pepũrĩcãrã niwã.

⁹ Be'ro apaturi José quẽ'enemocu niwĩ. Te quẽ'rãrẽ cũ ma'misumuarẽ werecu niwĩ:

—Tu'oya tja. Yũ'u apaturi quẽ'easu. A'tocaterore mujĩpũ umucocjũ, ñamicjũ, once ñocõa yu'ure ejõpeorã paamu'rĩque'ama.

¹⁰ Cũ pacure, cũ ma'misumuarẽ cũ quẽ'e'quere werecu niwĩ. Tere tu'ogu, cũ pacu pũrĩrõ me'rã cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti a'te mu'u quẽ'e'que? ¿To pũrĩcãrẽ, yũ'u, mu'u paco, mu'u ma'misumua mu'urẽ ejõpeorã paamu'rĩque'arãsari? nicu niwĩ.

¹¹ Cũ ma'misumua cũrẽ uoyu'ruacãrã niwã. Cũ pacu pe'e tere pũrõ wãcũnurũcu niwĩ.

Joseré cũ ma'misumua dua'que ni'i

¹² Ni'cã numu José ma'misumua Siquem wãmetiropu wa'acãrã niwã. Na pacu Jacob yarã ovejare tá ecarã wa'arã weecãrã niwã. ¹³ Be'ro Jacob cũ macũ Joseré nicu niwĩ:

—Mu'u masĩsa'a. Mu'u ma'misumua Siquẽpu ovejare tá ecaco'terã weesama. Narẽ ï'agũ wa'aya.

—Jau, wa'aguti, ni yu'ticu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jacob nicu niwĩ:

—Añu'u. ¿Mu'u ma'misumua, tojo nicã oveja, ¿de'ronojõ nisetiti? Narẽ ï'agũ wa'aya. Ì'atoja, yu'ure quetiweregu tojatia, nicu niwĩ. Jacob Joseré o'ógũ, Hebrõ wãmetiro ti pa'tiro nirõ me'rã o'ócũ niwĩ.

José Siquẽpu etagu, ¹⁵ cãpũpu wisia wa'acu niwĩ. Tojo weegu ni'cũ masũ cũrẽ bocaaja, sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ a'macusiagu weeti?

¹⁶ José cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yũ'u ma'misumuarẽ a'macusiagu wee'e. ¿No'opu na yarã ovejare co'terã weesari? ¿Mu'u masĩweti?

¹⁷ —Wa'atojama. A'to ní'cãrã “Dotán tiropu wa'arã” nicã tu'oasu, ni yu'ticu niwĩ cũrẽ.

Tojo weegu José cũ ma'misumuarẽ a'mawã'cã, Dotán sumutopu bocaejacu niwĩ.

¹⁸ Na pe'e cũrẽ yoaroputa a'ticã ï'acãrã niwã. Na tiropu ejase duporo, “Marĩ cũrẽ wẽjẽrã”, ni apoyucãrã niwã.

¹⁹ —Ì'aña. Sĩ'i quẽ'ese bucu a'timimiba, nicãrã niwã.

²⁰ —Te'a, cūrē wējērā. Wējētoja, copepu cūrē tuuquesārā. “No'o ni'cū yai nūcūcjū ba'agu ba'apī cūrē”, nīrā marī pacure. Tojo weero cū quē'e'que ¿de'ro wa'aro wa'arosa'a? nicārā niwā.

²¹ Rubén na tojo nisere tu'ogu, cū acabijire yu'ruosī'rīgū, narē nicu niwī:

—Wējētīcārā. ²² A'ti pe aco marīrī pepu tuuquesāña. Ne cūrē mejēcā weeticā'ña. Rubén cū acabijire yu'ruo, cū pacupure wiasī'rīgū, tojo nicu niwī.

²³ José cū ma'misumua tiropu etacā, na cūrē ñe'ea, cū sãñarō su'tiro cū pacu o'o'carore tuweecārā niwā. ²⁴ Tuwee, topu nīrī pe aco marīrī pepu tuuquesācārā niwā.

²⁵ Tu'ajanu'cō, ba'arātīrā ejanujācārā niwā. Na tojo weeri cura ismaelita masā* duari masā pājārā a'ticā ī'acārā niwā. Na Galaad wāmetiro me'rā, Egiptopu miarā, na yarā wa'icūrā cameyoa bu'ipū, u'mutise pejere, tojo nicā wa'rese bālsamo wāmetisere, mirra wāmetisere miacārā niwā.

²⁶ Narē ī'agū, Judā cū ma'misumuarē, cū acabijirārē nicu niwī:

—Marī cūrē wējē, āpērārē ya'yiorā, ñe'enojō añuse bocabosari? ²⁷ Cūrē wējērōnojō o'orā, sōjā duari masā pe'ere duarā. Cū quē'rā marī acabijita nīmī.

Judā cū tojo nisere tu'orā, “Jaū, tojota weerā”, nicārā niwā.

²⁸ Tojo weerā ismaelita masā apeyenojō duari masā na tiropu yu'ruacā, José ma'misumua ti pepu sãña'cure mīwīrō, narē duacārā niwā. Cūrē veinte niyeru kujiri wapayecārā niwā. Tojo weerā Joseré Egiptopu miacārā niwā.

²⁹ Rubén na duari cura marī'cu niyugu, na tiropu daja, ti pepu Joseré marīcā ī'agū, cū bujawetisere ī'ogū, cū yaro su'tirote tū'rēcū niwī. ³⁰ Be'ro cū acabijirā tiropu wa'a, narē nicu niwī:

—Marī acabiji marīamiba majā. ¿Ni'cārōacārē yu'u de'ro weegusari? nicu niwī.

³¹ Be'ro ni'cū cabra wī'magūrē wējēcārā niwā. Wējētoja, José yaro su'tiro na tuwee'carore mīi, cū ye dí me'rā tore tuuwa'recārā niwā. ³² Tu'ajanu'cō, to su'tirote na pacupure mia, ī'ocārā niwā.

—Ėsā a'to su'tirote bocapu. Ī'aña. Apetero weero mu'u macū yaro nīrō nibosa'a, nicārā niwā.

³³ Jacob ti su'tirote ī'amasīgū, a'tiro nicu niwī:

—Ėu. Yu'u macū yarota nī'i. Ni'cū yai nūcūcjū yu'u macūrē ñe'e, cū'rī wējēste, ba'apī, nicu niwī.

³⁴ Tojo weegu Jacob cū bujawetisere ī'ogū, cū su'tirote tū'rē, na weewuaronojōpuma su'ti wāquīsenojōrē sãnacū niwī. Cū macū wērī'quere yoacā uti, dūjasewā'acu niwī. ³⁵ Nipe'tirā cū pō'rā umua, numia cūrē “Tocā'rōta bujaweti, utiya”, nicārā nīmīwā. Cū pe'e na “Wācūtutuaya”, nimicā, ne uaticū niwī. Siape me'rā nemorō utinemosājācū niwī. A'tiro nicu niwī:

—Téē wērīgūpu bujawetidu'uguti, nicu niwī. Tojo weegu Jacob cū macū José bajuticā ī'agū, utinu'cūcā'cu niwī.

³⁶ Ismaelita masā Egiptopure etarā, Joseré Potifar wāmetigure duaturiacārā niwā. Cū Egiptocjārā wiogu faraōrē da'ratamugū nicu niwī. Tojo nicā faraōrē co'terā surara wiogu nicu niwī.

38

Judá, Tamar wāmetigo ye queti nī'i

¹ Joseré na duāca be'ro Judā cū ma'misumua, cū acabijirārē cō'awijacu niwī. Cō'awija, Adulam wāmetiri macāpu wa'acu niwī. Topu ti macācjū Hira wāmetigu ya wī'ipū cājīcu niwī. ²⁻³ Topu ni'cō numiorē Canaá dī'tacjū Súa wāmetigu macōrē ī'acu niwī. Core nūmotīcu niwī. Co me'rā nīca be'ro co nijīpaco nī, ni'cū wī'magū pō'rātico

* **37:25** 37.25 Ismaelita masā madianita masā nicārā niwā.

niwõ. Cûrê Er wãme õ'oco niwõ. ⁴ Be'ro apaturi nijîpaco wa'a, apî wî'magûrê põ'râtico niwõ. Cûrê Onán wãme õ'ocu niwõ. ⁵ Na be'rore apî põ'râtinemoco niwõ tja. Cûrê Sela wãme õ'oco niwõ. Cû Quezib wãmetiropu bajuacu niwî.

⁶ Be'ropu Judá cû macû masã ma'mi Er Tamar wãmetigore numiada'recu niwî. ⁷ Er cû ña'arõ weesetisere Õ'acû ne tu'saticu niwî. Tojo weegu cû catiri umucore ê'macã'cu niwî.

⁸ Cû wêrîca be'ro Judá cû macû Onárê a'tiro nicu niwî:

—Macû, marîrê dutisere queoro wéégû, mu'u ma'mi numo ní'core nuorêña. Tojo weegu mu'u ma'mi mijîrê põ'râtibosaturiagusa'a.*

⁹ Onán pe'e “Co me'rã yu'u põ'râtîcã, yu'u põ'rã nitibosama” ni, masîcu niwî. Tojo weegu nipe'tisetiri co me'rã nimigû, nijîpacoyoticu niwî. Tere tojo weegu, cû ma'mi põ'rã nituriarã wa'acã uasâtigû, tojo weecu niwî. ¹⁰ Õ'acû Onán cû tojo weesere î'agû, tere tu'saticu niwî. Tojo weegu cû quê'rârê wêrîcã weecu niwî.

¹¹ Tojo wa'aca be'ro Judá cû macû numo ní'core nicu niwî:

—Mu'u pacu ya wi'ipu wapewio tojánîña. Yu'u macû Sela cû bucu nicãpu cûrê marãputiapa, nicu niwî. Tojo weego, Tamar co pacu ya wi'ipu dajaco niwõ. Core tojo nimigû, Judá a'tiro wãcûcu niwî: “Apetero weegu Sela quê'rã cû ma'misumua weronojõ wêrîbosami”, nicu niwî.

¹² Yoáca be'ro Judá numo Súa macõ wêrîa wa'aco niwõ. Cû dajari pe'tîca be'ro Judá Timnat wãmetiri macãpu wa'acu niwî. Ti macãputa cû yarã oveja poarire seecãrã niwã. Cû me'rãcjû Hira Adulãcjû cûrê ba'paticu niwî.

¹³ Tamar, co mañecû “Timnat macãpu cû yarã oveja poarire seegu wa'apu” nicã tu'ogo, a'tiro weeco niwõ. ¹⁴ Co wapewio sãñarî su'tiroke tuweeco niwõ. Tuwee, na î'amasîticã'to nígõ, ni'cã casero me'rã co diapoare mo'aco niwõ. Tu'ajanucõ, Enaim macã sãjãrî sope pu'to dujico niwõ. Ti macã Timnat wa'ari ma'a tiropu nicaro niwû. Tamar, “Sela bucupu niapu” nisere tu'ogo, tojo weeco niwõ. Sela bucupu nimicã, Judá core Selare numiada'reticu niwî.

¹⁵ Judá core î'agû, “Umuarê a'metãrãwapata'ari masõ nisamo”, ni wãcûcu niwî. Co diapoare mo'a, î'ata basiotico niwõ. ¹⁶ Cû macû numo ní'co nisamo, ni masîtigû, ma'apu ní'cu co tiro ojanucã, core a'tiro nicu niwî:

—Yu'u, mu'u me'rã nisî'rîsa'a, nicu niwî.

Co pe'e “¿Ñe'enojõ yu'ure wapayegusari?” nico niwõ.

¹⁷ —Yu'u ecarã cuorârê ni'cû cabracârê mu'urê o'oguti, nicu niwî.

—Añu'u to pûrîcârê. Mu'u cûrê o'oati duporo apeyenojõ cûuña yujupu, nico niwõ.

¹⁸ —¿Ñe'enojõrê yu'u cûucã uati? ni sêrîtiña'cu niwî.

—Mu'u wãmerê ñacûurõrê ti da busari da me'rã, tojo nicã mu'u tuacju mu'u cuocjûre cûuña, nico niwõ.

Judá core tere o'otoja, co me'rã nicu niwî. Tojo wee co nijîpaco tojaco niwõ. ¹⁹ Cû me'rã níca be'ro topu ní'co Tamar wa'aco niwõ. Wa'a, co diapoa omáca caserore tuweeco niwõ. Tu'ajanucõ, co wapewio su'tiro co tuwee'carore sãñaco niwõ tja.

²⁰ Be'ro Judá cû ní'caronojõ cû me'rãcjû Adulãcjû me'rã cabracârê o'ócu niwî. Cû co me'rã topu cûu'quere wiatõrõdutigû, tojo weecu niwî. Cû me'rãcjû pe'e core ne bocaticu niwî. ²¹ Tojo weegu tocjãrã masãrê sêrîtiña'cu niwî:

—Musã î'acã sõ'oníco Enaícjõ, musã êjõpeori wi'icjõ umuarê a'metãrãwapata'ari masõ, ¿no'opu nisari? Na pe'e “A'toma ne ni'cõ conojõ marîmo a'ti macãma”, nicãrã niwã.

²² Tere tu'ogu, Judá tiropu cû majãmitojaacu niwî. Cûrê nicu niwî:

—Ne bocatiasu. Tocjãrã marîcã “Conojõ a'toma ne marîmo”, niama, nicu niwî.

²³ Judá cûrê yu'ticu niwî:

* 38:8 38.8 Rt 4.5; Mr 12.19-22

—Tocjārā marîrê bujiticâ'to, nîrā, yu'u cûu'que me'râta tojacâ'to. Yu'u cabracârê o'omiapu, o'ogu pe'e; mu'u bocatiapā, nicu niwî Judá.

²⁴ I'tiarā mujîpû be'ro âpērā Judāre a'tiro quetiwererā etacārā niwā:

—Mu'u macû nûmo âpērā umuarê a'metārā, nijîpacoyoja wa'aco niamo, nicārā niwā.

Judá tere tu'ogu, “Core miiwîrô, ãjûacô'acā'rā wa'aya”, ni caricûcu niwî.

²⁵ Core miiwîrôrî curare co pe'e cû wapaye cûu'quere o'o, co mañecûrê a'tiro queti o'óco niwô: “A'te noa cûu'que nîrô nisasa'a. A'te wioguta yu'ure nijîpacoyowî. Î'arê mu'u. ¿Noa yaro a'to wāme ñacûurô, a'ti da me'rā, tojo nicā a'tigu tuacju niti?”

²⁶ Judá cû yere î'amasîgû, a'tiro nicu niwî:

—Co pe'e yu'u yu'rûoro añurô weepô. Yu'u pe'e, yu'u macû Sela me'rā numiada'retigu, ña'arô weepā, nicu niwî. Tojo weegu Judá core ne apaturi a'metârānemoticu niwî majā.

²⁷ Tamar co wî'magû wûari nûmu ejacā, puarā su'rua'cārā bajuacārā niwā. ²⁸ Na bajuari curare ni'cû omocā sîowîrôcu niwî. Tojo weego pô'râtîrârê co'terî masô ni'cā da sô'arî da me'rā, omocāpu du'teô'oco niwô. A'tiro nico niwô: “Â'rî bajuamu'tāmi”, nico niwô. ²⁹ Co tojo nîrî curata cû omocārê wejequesôrôcu niwî. Cû tojo weecāta, cû acabiji pe'e bajuamu'tācu niwî. Tojo weego pô'râtîrârê co'tego cûrê a'tiro nico niwô: “¿De'ro weegu mu'u ma'mi pe'ere bajuamu'tācā weetiatî?” Tojo weerā cûrê Fares wāmeyecārā niwā. ³⁰ Be'ro apî omocāpu sô'arî da du'teô'o'cu pe'e bajuacu niwî. Cûrê Zara* wāme ô'ocārā niwā.

39

José ye queti, tojo nicā Potifar nûmo ye queti ni'i

¹ José Egiptopu miano'cu niwî. Cûrê topu miāca be'ro cûrê mia'cārā ismaelita masā Potifar wāmetigure duaturiacārā niwā. Cû Egiptocjû wiogu faraôrê da'ratamugû, tojo nicā cûrê co'terā surara wiogu nicu niwî.

² Ô'acû José me'rā ni, cûrê weetamucu niwî. Tojo weegu cû wiogu Potifar, Egiptocjû ya wi'ipu nîrî cura nipe'tise cûrê añurô dia'cû wa'acaro niwā. ³ Potifata Ô'acû Joseré weetamusere, tojo nicā cûrê añurô wa'asere î'acu niwî. ⁴ Tojo weegu Joseré añurô wācûcu niwî. Tojo wācûgû cûrê, cû ya wi'i wiogu, cûrê weetamuacju warore sôrôcu niwî. Nipe'tise cû yere su'ori î'anurûdutigu sôrôcu niwî. ⁵ Cûrê wiogu sôrôca nûmu me'râta Ô'acû Potifare añurô wa'acā weenu'cûcu niwî. Cû ya wi'i cjase cû cuosere, tojo nicā cû cāpûpu cuosere “Añurô wa'ato”, nicu niwî Ô'acû. ⁶ José tere co'tegu niyucā, Potifar ne cā'rô wācûque'titicu niwî. Ba'aritero ejacā dia'cûrê ba'agu wa'amujācu niwî.

José tutuagu, añurô bajugu nicu niwî. ⁷ Be'ro cû wiogu Potifar nûmo cûrê pûrô î'aco niwô. Joseré tu'sago, ni'cā nûmu cûrê, “Yu'u me'rā nîgû a'tia”, nico niwô.

⁸ José co tojo nisere tu'satigu, core a'tiro nicu niwî:

—Î'aña. Yu'u wiogu mu'u marāpu, nipe'tise musā cuosere yu'ure î'anurûdutigu cûuami. Yu'u a'topu nîrî curare cû ne apeyenojô wācûque'titimi. ⁹ A'ti wi'ipare ne apî yu'u nemorô nîgû marîmi. Yu'u wiogu yu'ure, yu'u sêrîsere o'otîcā weetimi. No'o nipe'tisere o'omi. Mu'u pûrîcārê basiowe'e. Mu'u yu'u wiogu nûmo ni'i. Tojo weegu yu'u to cā'rôjo ña'arô weemasîtisa'a. Ô'acûrê yu'rûnu'cāmasîtisa'a, nicu niwî.

¹⁰ Co cûrê nipe'tise nûmurî “Ba'pati, yu'u me'rā nîgû a'tia”, nimicā, ne wa'aticu niwî. ¹¹ Ni'cā nûmu José cû wiogu ya wi'ipu cû da'rasenojôrê weegu wa'acu niwî.

* 38:30 38.30 Apeterore Zarare Zérah ojano'caro niwā. Jos 7.1

Titare ãpẽrã ti wi'ipu da'raco'terã topu marĩcãrã niwã. ¹² Potifar namo cũ yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ tũawee, “Yu'u me'rã nígũ a'tia”, nico niwõ.

José pe'e su'tiro bu'icjãrõ moogũ ti wi'ipu ní'cu omawijaacu niwĩ. Co pe'e cũ yaro su'tiro me'rã tojanu'cãco niwõ. ¹³ Cũ bu'icjãrõrẽ topu cõ'a omawijaacã ï'agõ, ¹⁴ to da'raco'terãrẽ pijio, a'tiro nico niwõ:

—Ï'aña. Yu'u marãpu hebreo masũ cũ miiti'cu marĩrẽ ña'arõ bujicã'mi. Cũ yu'u me'rã nisĩ'rĩgũ, a'ti wi'ipure sãjãticu niami. Yu'u pe'e uputu caricũapu. ¹⁵ Yu'u tutuaro põtẽorõ caricũcã tu'ogu, cũ yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ cõ'a, omawijaami, nico niwõ.

¹⁶ Co marãpu wi'ipu dajari cura to su'tirote cuoco niwõ. ¹⁷ Cãrẽ mejãrõta wereco niwõ tja:

—Hebreo masũ mu'u da'raco'tegu miiti'cu, ya tucũpu sãjãa, yu'ure ña'arõ weesĩ'rĩgũ weeami. ¹⁸ Yu'u tutuaro põtẽorõ caricũcã, cũ yaro su'tiro bu'icjãrõ a'to doquecũ, omawijaa wa'ami.

¹⁹ Potifar cũ namo “Mu'urẽ da'raco'tegu tojo weeami”, nicã tu'ogu, uayu'rũacu niwĩ. ²⁰ Tojo weegu Joseré ñe'eduti, bu'iri da'reri wi'ipu sõrõduticu niwĩ. Ti wi'iputa bu'iriwi'ia wiogu faraõrẽ yu'rũnu'cã'cãrã dujicãrã niwã. ²¹ Tojo weemicã, Õ'acũ pe'e cũ ma'isere ï'ogũ, José me'rã ninu'cũcu niwĩ. Cãrẽ weetamugũ, topu bu'iri wi' i wiogure añurõ wãcũcã weecu niwĩ. ²² Tojo weegu José topu nipe'tirã bu'iri cuorãrẽ ï'anurũ, narẽ co'tegu tojacu niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise ti wi'ipu weesere su'ori duticu niwĩ. ²³ Õ'acũ José me'rã nígũ, nipe'tise añurõ dia'cũ wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu surara topu co'terã wiogu cũ Joseré cõu'quere wãcũque'titicu niwĩ.

40

José puarã quẽ'e'quere were'que ni'i

¹ Tojo wa'áca be'ro Egiptocjũ wiogure u'seducaco vino tĩaco'terã wiogu, tojo nicã apĩ pã weerã wiogu na faraõrẽ tu'saticã weecãrã niwã. ² Faraõ narẽ, u'seducacore tĩaco'terã wiogu, tojo nicã pã weerã wiogu me'rã uayu'rũacu niwĩ. ³ Tojo weegu cãrẽ co'terã surara wiogu ya wi'ipu narẽ bu'iri da'redutigu o'ócu niwĩ. Toputa José quẽ'rã bu'iri da'reno'cu dujicu niwĩ. ⁴ Ti wi'ipu co'terã wiogu Joseré “Ã'rãrẽ co'teya”, nicu niwĩ. Na topure yoacã bu'iri dujicãrã niwã.

⁵ Ni'cã ñami u'seducacore tĩaco'tegu, pãrẽ weeco'tegu nanucũ mejẽcã bajuse quẽ'ecãrã niwã. Na puaro quẽ'e'quenucũ mejẽcã dia'cũ nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

⁶ Bo'reacã José narẽ ï'awã'cãgũ ejagu, na bujawetirãrẽ bocaecacu niwĩ. ⁷ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrẽ tocã'rõ bujawetirã waro niti?

⁸ Na yu'ticãrã niwã:

—Ësã puarã mejẽcã bajuse quẽ'easu. A'topure ne ni'cũputa ãsã quẽ'e'quere “Tojo nisĩ'rĩrõ weepã” nigũnojõrẽ bocatisa'a, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, José a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ ni'cũta a'tennojõrẽ weremasĩsami. Yu'ure wereya musã quẽ'e'quere, nicu niwĩ.

⁹ Tojo weegu u'seducacore tĩaco'tegu cũ quẽ'e'quere Joseré a'tiro werecu niwĩ:

—Quẽ'erõpure ni'cã da u'sedare yu'u diacjũ pe'e ï'asu. ¹⁰ Ti da i'tia dupu cuoapu. Te dupuri pĩ'rĩ o'oritia wa'apu. Te tõ'orĩ u'se bucuamajãmujãpu. ¹¹ Topure faraõ sĩ'rĩrĩ pare cuoasu. Ë'se tõ'orĩrẽ mĩi, ti papu bipesãsu. Tu'ajanu'cõ, ti pare faraõpure o'oasu, nicu niwĩ.

¹² José cãrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u quē'e'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te i'tia dūpu, i'tia nūmu nisī'rīrō wee'e. ¹³ I'tia nūmu be'ro faraō mu'urē besegusami. Besetoja, mu'urē acobojo, mu'u da'ra'quere da'radutigusami tja. Todūporo mu'u wee'caronojōta faraōrē u'seducacore tīaco'tegusa'a. ¹⁴ Mu'urē a'tiro wa'acā, yu'ure wācūapa. Yu'u a'to bu'iri da'reri wi'ipu nigūrē miiwīrōdutigu, faraōrē ucūbosaya. Sajatiro yu'ure wācūcureapa. ¹⁵ Yu'ure hebreo masā ya di'tapu tutuaro me'rā ñe'e, miitiwā. Ña'arō weetimigū, mejō waro bu'iri da'reri wi'ipu dujisa'a, nicu niwī José.

¹⁶ Pā weeri masā wiogu José cū queoro wereme'rīcā ī'agū, cū quē'rā a'tiro nicu niwī:

—Yu'ua, quē'erōpure i'tia bati pā butisere tuupeoasu. ¹⁷ Bu'ipu pesamu'tārī bati faraō yere peje pā mejēcā bajuse i'pitisenojō posetiapu. Tojo nimicā, mirīcūa pe'e yu'u dūpoa bu'iacā pesari bati pe'ere ba'arā dijatiana.

¹⁸ Tere tu'ogu, José cūrē nicu niwī:

—Mu'u quē'e'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Te i'tia bati i'tia nūmu ni'i. ¹⁹ I'tia nūmu be'ro faraō mu'urē ni'cāgū yucugupu du'teyoodutigusami. Mu'u wērīca be'ro mirīcūa mu'u ye di'ire ba'arāsama, nicu niwī.

²⁰ I'tia nūmu be'ro José a'tere wérēca be'ro faraō cū bajuáca nūmu bosenuwajo weecu niwī. Nipe'tirā cūrē da'ratamurā me'rā tojo weecu niwī. Nipe'tirā cū pijio'cārā ī'orō wa'tero faraō bu'iri da'reri wi'ipu nirā u'seducaco vino tīaco'terā wiogure, pā weerā wiogure pijiwīrōduti'cu niwī. ²¹ U'seducaco vino tīaco'te'cuma mejārōta cūrē da'rase cūucu niwī. Cū todūporo wee'caronojōta faraōrē u'seducaco vino tīagū sājāacu niwī tja. ²² Pā weerā wiogu pe'ema yucugupu du'teyooduti'cu niwī. José cūrē ní'caronojōta wa'acaro niwū. ²³ Tojo wa'amicā, u'seducaco vino tīaco'tegu Joseré ne wācūticu niwī.

41

José faraōrē cū quē'e'que were'que ni'i

¹ José na puarā quē'e'que wérēca be'ro pua cū'ma yu'rūcaro niwū. Ni'cā nūmu faraō a'tiro quē'ecu niwī: Dia Nilo wāmetiri maa sumutopu nu'cūcu niwī. ² Cū tojo weeri cura ti maapure siete wecu añurā, di'itirā wijapa'acārā niwā. Ti maa sumutopu aco tiropu táre ba'anucūcārā niwā. ³ Be'ro ti maaputa tja āpērā siete wecu ña'arā mejārā, di'i marīrā wijapa'acārā niwā. Āpērā u'mutāwija'cārā tiro nu'cāejacārā niwā. ⁴ Ā'rā wecu ña'arā mejārā, di'i marīrā āpērā añurā siete wecu pacarā di'itirā pe'ere ba'ape'ocārā niwā. Tere quē'egūta, faraō wā'cācu niwī.

⁵ Be'ro cārīa wa'acu niwī tja. Apeye quē'enemocu niwī. Cū ī'acā, siete trigo pō'rārī añubutiase peritise ni'cā ñopureta pī'rīwijacaro niwū. ⁶ Be'ro tja siete ña'ase trigo pō'rārī mejā, ñai bopoa'que mejā pī'rībajuacaro niwū. Wī'rō mujīpū mujātiro cjase uputu asibusu wēetuuwā'cātise me'rā tojo wa'acaro niwū. ⁷ A'te siete ña'ase bopoa'que pō'rārī mejā apeye siete añuse trigo peritise pō'rārīrē ba'ape'ocā'caro niwū. Tojo wa'acā, faraō wā'cā, “Quē'ese niapā”, nicu niwī.

⁸ Ape nūmu ñamiña'cūrō wācūque'tiyu'ruacu niwī. Tojo weegu nipe'tirā nībocari masārē, tu'omasīrī masā Egiptopu nirārē pijio, cū quē'e'que werecu niwī. Ne ni'cū pe'eta “Tojo nisī'rīrō wee'e” ni, weremasīticārā niwā.

⁹ Na weremasīticā ī'agū, faraōrē u'seducaco vino tīaco'tegu a'tiro nicu niwī:

—Ni'cārōacāputa yu'u queoro weeti'quere wācūsa'a majā. ¹⁰ Wiogu, ti nūmupu mu'u pā weeri masā wiogu me'rā, tojo nicā yu'u me'rā uácaterore, ūsā puarāpureta surara wiogu ya wi'ipu ūsārē bu'iri da'regu sōrōwū. ¹¹ Ni'cā ñami pā weeri masā wiogu quē'ecu niwī. Yu'u quē'rā mejēcā bajuse quē'ewū. Ūsā quē'e'quenūcū mejēcā dia'cū nisī'rīrō weecaro niwū. ¹² Titare ni'cū hebreo masū ma'muacā ūsā me'rā niwī.

Cũ mu'urẽ co'terã surara wiogure da'raco'tegu niwĩ. Ɔsã quẽ'e'quere cãrẽ werewu. Cũ pe'e Ɔsãrẽ “Tojo nisĩ'rĩrõ weepã”, ni werewĩ. ¹³ Te cũ ní'caronojõta queoro wa'awu. Yũ'u apaturi yũ'u da'rase cũo'quere da'rawu tja. Apĩ du'teyoo wẽjẽno'wĩ, nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, faraõ “Joseré pijigu wa'aya”, nicu niwĩ. Tojo weerã maata cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu ní'cure pijiwijaacãrã niwã. José pe'e Ɔseca poarire wujawee, su'tiroke ducayu, faraõ tiropu wa'acu niwĩ.

¹⁵ Topu ejacã, faraõ cãrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u quẽ'e'quere ne ni'cũnojo “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni, weremasĩgũrẽ bocatiasu. Mu'urẽ “Cũ pe'e quẽ'esere weremasĩapu” nisere tu'o'o.

¹⁶ José faraõrẽ yũ'ticu niwĩ:

—A'tere yũ'u mejẽta weremasĩsa'a. Wiogu, a'tere Ɔ'acũ pe'e mu'urẽ aũurõ wa'adutigu, mu'u quẽ'e'quere “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni weregusami, nicu niwĩ.

¹⁷ Faraõ Joseré “A'tiro quẽ'easu”, nicu niwĩ:

—Dia Nilo sumutopu nu'cũasu. ¹⁸ Ti maapure siete wecua aũurã pacarã, di'itirã wijapa'ama. Na ti maa sumutopu tá nirõpu ba'anu'cũama. ¹⁹ Na be'ro tja siete wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã wijapa'ama. Ne ni'cãti tojo bajurã wecua a'to Egiptopure ã'atigu nicãti. ²⁰ A'ãrã wecua ña'arã mejãrã, di'i marĩrã siete aũurã, pacarã di'itirã pe'ere ba'acã'ma. ²¹ Na ba'a'cãrã nimirã, “Na ba'apã”, nita basiotiama. Mejãrõta ña'arã mejãrã, di'i marĩrã nicã'ma. Tere quẽ'egũ, yũ'u wã'cãpu. ²² Be'ro apaturi apeye quẽ'enemoapu tja. Siete trigo põ'rãrĩ aũubutiase peritise ni'cã ñopureta pĩ'rĩwijatiapu. ²³ Te be'ro tja siete põ'rãrĩ trigo ña'ase, te peri marĩse põ'rãrĩ ñai bopoa'que mejã pĩ'rĩwijatiapu. Wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro cjase uputu asibusu wẽetuuwã'cãtise me'rã tojo wa'apu. ²⁴ A'te siete põ'rãrĩ ña'ase mejã, apeye aũuse trigo peritise põ'rãrĩ pe'ere ba'ape'ocã'pu. Yũ'u a'tere ní'bocari masãrẽ weremiapu. Ne ni'cũnojo pe'eta “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e” ni weremasĩtiama, nicu niwĩ faraõ.

²⁵ Tere tu'ogu, José faraõrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Wiogu, puaroputa mu'u quẽ'e'que ni'cãrõnojo nisĩ'rĩrõ wee'e. Ɔ'acũ cũ weeatjere mu'urẽ wereyugu weepĩ. ²⁶ A'tiro ni'i: Siete wecua aũurã siete cũ'marĩ ni'i. Siete trigo põ'rãrĩ aũuse põ'rãrĩ quẽ'rã siete cũ'marĩ ni'i. Te puaroputa ni'cãrõnojo quẽ'ese niapã. ²⁷ Siete wecua ña'arã, di'i marĩrã mejãrã, na aũurã be'ro bajua'cãrã quẽ'rã siete cũ'marĩta ni'i. Tojo nicã, siete trigo põ'rãrĩ ña'ase bopoa'que mejã quẽ'rã, mejãrõta ni'i. Siete cũ'marĩ ba'ase marĩrõsa'a. ²⁸ Yũ'u mu'urẽ ní'caronojõta ni'i. Wiogu, Ɔ'acũ cũ weeatjere mu'urẽ wereyugu weepĩ. ²⁹ Siete cũ'marĩ nipe'tiro Egiptopure ba'ase niyũ'ruarosa'a. ³⁰ Be'ro siete cũ'marĩta tja ne ba'ase marĩrõsa'a. Tojo weero te cũ'marĩ peje ba'ase nimi'que acobojono'rõsa'a. Nipe'tiro Egiptopure ba'ase pe'tibutiarosa'a. ³¹ Ba'ase marĩbutiarosa'a. Tojo weerã “Siete cũ'marĩ Egiptopure ba'ase peje nimiwũ” ni, ne ni'cũnojoputa wãcũsome. ³² Wiogu, mu'u a'tere puatiputa mejãrõta quẽ'eapã. Ɔ'acũ “A'tere tojo weeguti”, nitojapĩ. Tojo weegu cũ ní'caronojõta a'tere maata weegusami.

³³ »Tojo weegu, wiogu, a'tiro weecã aũubosa'a. Ni'cũ masũ tu'omasĩse cuogu “A'tiro weeroua'a” nigũnojořẽ a'maña. Cũ a'ti di'ta Egiptopure su'ori ã'anurũgũsami.

³⁴ Wiogu, mu'urẽ a'tirowa'a. A'pẽrã wiorã mu'u doca nirãrẽ sõrõrõwa'a. Na nipe'tiro Egipto di'tapu wa'ato. Wa'a, trigo perire ni'cãmocuse pi'seri seeneocũu, ni'cã pi'ire be'ropu na ba'atjere nũrõdutirã o'oato. Te siete cũ'marĩ ba'ase peje nirĩ curare tojo seeneoato. ³⁵ Te ba'ase peje nise cũ'marĩrẽ mu'u wiogu dutiro me'rã na neoato. Te perire neo, macãrĩ na ba'ase nũrõse wi'seripu na be'ropu ba'atjere nũrõato. Nũrõ, surara tere ã'anurũato. ³⁶ Na tojo weecã, siete cũ'marĩ ba'ase marĩatje cũ'marĩrẽ

na nūrō'que nirōsa'a. A'ti di'ta Egiptopure ba'ase pe'tisome. Tojo weerã masã ne ujuaboa wērīsome, nicu niwī José faraōrē.

Faraō Joseré cū docacjũ wiogu sōrō'que ni'i

³⁷ Tere tũ'orã, faraō, tojo nicã cūrē da'ratamurã “Cũ ‘tojo weeya’ nise añu ni'i”, nicārã niwã. ³⁸ Tojo weegu faraō a'tiro nicu niwī:

—¿Marĩ apĩ ã'rĩ weronojō nigūrē bocarāsariba tja? Cũ Ō'acũ wăcūsere cuomi, nicu niwī.

³⁹ Be'ro Joseré faraō nicu niwī:

—Mũ'u weronojō apĩ añurō tũ'omasīgũ, masīse cuogu marĩmi. Ō'acũ mũ'urē a'te masīse o'opĩ. ⁴⁰ Ya wi'ire dutigusa'a. Nipe'tirã yarã masã mũ'u dutisere yũ'tirāsama. Yũ'u ni'cũta mũ'u nemorō nigūsa'a. Wiogu waro nitjīagũ, tojo nigūsa'a. ⁴¹ Yũ'u mũ'urē nipe'tiro Egipto wiogu sōrōgũti.

⁴² Tojo nígũta, faraō cū omopica tuusāarĩ be'tore tuwee, Joseré sãacu niwī. Ti be'to cū wiogu wãme cuori be'to nicaro niwũ. Be'ro ãpērārē cūrē añuse su'ti, lino wãmetise me'rã wee'que su'tire sãaduticu niwī. Tojo nicã, ni'cã da uru me'rã wéeca da, busari dare cūrē buocu niwī. ⁴³ Tu'ajanũ'cō, tũrũpju cabayua me'rã wejepju cū yawu be'ro sirutupjare sãjãduticu niwī. Tiwu dũporo surara masārē “Ejaque'aya”, ni caricũduticu niwī. Tojo wee Joseré wiogu sōrōcu niwī. Cũ nipe'tiro Egipto di'tapure dutigu sãjãcu niwī.

⁴⁴ Be'ro faraō Joseré nicu niwī:

—Yũ'u faraō, wiogu waro ni'i. Tojo nimicã, masã mũ'u dutiro marĩcã, ne apeyenojōacã weemasītisama, nicu niwī.

⁴⁵ Faraō Joseré cū wãmerē ducayucu niwī. Egiptocjārã wãme ō'ogũ, Zafnat-panea wãmeyecu niwī. Cũ Joseré Asenat wãmetigore numiada'recu niwī. Co, Potifera wãmetigu pa'i, On wãmetiri macãcjũ macō nico niwō. Tojo wee José Egipto wiogu sãjãcu niwī. ⁴⁶ José faraō me'rã da'ranũ'cãgũ, treinta cū'marĩ cuocu niwī.

Be'ro José faraō ĩ'orōpu wija, nipe'tiro Egipto di'tapure ĩ'acusianũ'cãcu niwī. ⁴⁷ Te siete cū'marĩrē Egipto di'tapure, to cjase otese añubutiaro pĩ'rĩ ducaticaro niwũ. ⁴⁸ Tojo weegu José nipe'tiropu trigore seeneocu niwī. Cũ cãpũpu seeneo'quere nipe'tise pacase macãrĩpu nūrōcũucu niwī. ⁴⁹ Ba'ase peje waro niyu'rũmajãcaro niwũ. Tojo weegu tere nucũpori pajiri maa cjase weronojō seemesãcũucu niwī. “Ticuse ni'i”, ni queota basioticararo niwũ. Tojo weegu ba'pagueonemoticu niwī.

⁵⁰ Siete cū'marĩ ujuaboase wa'ati dũporore José cū nũmo Asenat me'rã puarã pō'rãticu niwī. ⁵¹ Masã ma'mirē Manasés wãme ō'ocu niwī. “Ō'acũ yũ'ure nipe'tise yũ'u pi'etisere acobojocã weemi. Tojo nicã nipe'tirã yũ'u acawererārē acobojocã weemi” nígũ, tojo wãme ō'ocu niwī. ⁵² Be'rocjūrē Efraĩ wãme ō'ocu niwī. “Ō'acũ Egipto yũ'u pi'eti'caropu pō'rãticã weemi” nígũ, tojo wãme ō'ocu niwī.

⁵³ Titare Egiptopure te siete cū'marĩ peje ba'ase nimi'que pe'tia wa'acaro niwũ. ⁵⁴ José ní'caronojōta siete cū'marĩ ba'ase marĩatje cū'marĩ nũ'cãrōtiro weecaro niwũ. Nipe'tise di'tapure ba'ase marĩcaro niwũ. Egipto di'ta pe'ema ba'ase nicaro niwũ. ⁵⁵ Be'ro Egiptocjārã quē'rārē ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Tojo weerã faraō tiropu ba'ase sērĩrã wa'acārã niwã. Tojo weegu faraō nipe'tirã Egipto di'tacjārārē a'tiro nicu niwī: “José tiro wa'aya. Cũ musārē dutironojōta weeya.”

⁵⁶ Nipe'tiro Egiptopu ujuaboase se'sa wa'acã, José cū trigo nūrōcũu'que wi'serire pãoduti, tere duacu niwī. Siape'e me'rã nemorō ba'ase marĩcaro niwũ. ⁵⁷ Nipe'tiropu ba'ase ne marĩcaro niwũ. Tojo weerã nipe'tise di'tacjārã Egiptopu José tiro ba'ase duurã a'ticārã niwã.

42

José ma'misumua na Egiptopu ba'ase duurã wa'a'que ni'i

¹ Jacob, Egiptopu “Trigo niaporo” nisere tu'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ pō'rārē nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã a'merĩ ï'acũñabajaque'ati? ² Āpērã yu'ure “Egiptopure trigo niaporo”, ni wereama. Marĩ ujuaboa, wērĩrĩ nírã, topu marĩ ba'atje trigore duurã wa'aya.

³ Tojo weerã José ma'misumua diez Egiptopure trigo duurã wa'acārã niwã. ⁴ José acabiji waro Benjamí pe'ema Jacob cūrē mejēcã wa'ari nígũ, o'óticu niwĩ. ⁵ Āpērã Canaá di'tacjārã quē'rã na me'rã ba'ase duurã wa'acārã niwã. Nipe'tiro Canaá di'tapure ba'ase marĩcaro niwã.

⁶ José Egipto di'tapure dutigu nicu niwĩ. Cũta nipe'tirocjārã masārē topu etarārē trigo duagu nicu niwĩ. Cũ ma'misumua cũ tiropu etarã, añudutirã ejanu'cã, nucũcãpu paamu'rĩque'acārã niwã. ⁷ José cũ ma'misumuarē maata ï'amasĩcã'cu niwĩ. Masĩmigũ, ï'amasĩtigu weronojõ weecu niwĩ. Tojo weegu narē pūrĩrõ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Musã no'ocjārãpu a'tiati?

—Ēsã Canaá di'tapu a'tiapu. Trigo duurã a'tiapu, nicārã niwã.

⁸ José cũ ma'misumuarē ï'amasĩcu niwĩ. Na pe'e cūrē ï'amasĩticārã niwã. ⁹ Be'ro duporopu cũ narē quē'e'quere wãcũbocagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã ï'adu'tiri masã nisa'a. A'ti di'tare diape'e sãjãata añuti nírã, ï'arã a'tiapã.

¹⁰ —Niwe'e. Ēsã mu'u dutise doca nírã trigo dia'cūrē duurã a'tiapu. ¹¹ Ēsã nipe'tirãputa ni'cũ pō'rã, diacjũ weeri masã ni'i. ï'adu'tiri masã mejēta ni'i.

¹² José narē nicu niwĩ:

—Niwe'e. Musã a'ti di'tare no'o pe'e sãjãata basiosari nírã, ï'adu'tirã a'tiapã, nicu niwĩ.

¹³ Na pe'e yu'ticārã niwã tja:

—Ēsã mu'u dutise doca nírã ni'cũ pō'rãta doce ni'i. Ēsã Canaá di'tacjārã ni'i. Ēsã acabiji ni'cũta ěsã pacu me'rã tojami. Apĩ pe'e duporopu wērĩa wa'acu niwĩ, ni yu'ticārã niwã.

¹⁴ Tojo nisere tu'ogu, José narē ninemocu niwĩ tja:

—Yu'u ní'caronojõta musã a'ti di'tare ï'adu'tiri masã ni'i. ¹⁵ Musārē faraõ wãme me'rã a'tiro weeguti. Musã acabiji nituogu a'topure a'titicãma, musã a'tore wijasome.

¹⁶ No'o ni'cũ musã wa'teropu nigũ cūrē miigũ wa'ato. Āpērã pe'e a'to bu'iri da'reri wi'ipu tojarãsama. Tojo weese me'rã “Diacjũta ucũapã”, ni masĩno'rõsa'a. Miititicãma, diacjũta faraõ wãme me'rã “ï'adu'tiri masãta niapã”, nino'rõsa'a, nicu niwĩ.

¹⁷ José narē bu'iri da'reri wi'ipu i'tia numu narē cũucu niwĩ. ¹⁸ I'tia numu be'ro José narē a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Ō'acūrē wiopesase me'rã ï'a'a. Musã a'tiro wéerã, catirãsa'a. ¹⁹ Musã diacjũta “Mejēcã weetiri masã ni'i” nírã, ni'cūrē a'topu cũũña. Musã āpērãpu da'jatojaaya. Musã pō'rã, numosãnumia ujuaboaticã'to nírã, narē trigore miaña.

²⁰ Musã, “Ēsã mejēcã weeri masã niwe'e” nírã, musã acabiji nituogupure miitiapa. Tojo weerã, musã yu'rũwetirãsa'a, nicu niwĩ.

—Jau, tojota weerãti, nicārã niwã. ²¹ Be'ro na basu a'merĩ ucũcārã niwã:

—Diacjũta ni'i. Marĩ acabijire ña'abutiario wee'que wapa marĩrē tojo wa'a'a. Cũ “Yu'ure pajaña'cureya; tojo weeticã'ña” nimicã, tu'otiwu. Cũ ña'abutiario yu'rũmicã, tojo ï'acã'wã. Te bu'iri marĩ ni'cãrõacārē pi'etirã wee'e, nicārã niwã.

²² Rubén narē nicu niwĩ:

—Yu'u pūrīcā marī acabijire “Ŋa'arō weeticā'ña”, nimirwā. Musā pe'e yu'ure tu'otiwā. Ni'cārōacārē majā cū wērī'que wapa marī wapaseeno'rāsa'a, nicu niwī.

²³ Na, “José marī ucūsere tu'osami”, ni masīticārā niwā. José pe'ere na ucūsere apī pe'e “A'tiro nisi'rīrā weeama”, ni wereturiacu niwī.

²⁴ José na tiropu ní'cu apesepu wa'a, uticu niwī. Be'ro wācūtutua, na tiropu ejagu, ucūcu niwī. Nipe'tirā ī'orōpu Simeórē mejēcā pijioduti, du'teduticu niwī.

²⁵ Be'ro cūrē da'raco'terārē na ye ajuripu trigore poseyeduticu niwī. Na wapaye'que niyeru quē'rārē te ajuri po'peapu cūduticu niwī. Tojo nicā, ba'ase na ma'apu ba'atojaatjere o'oduticu niwī. José duti'caronojōta weecārā niwā. ²⁶ Be'ro na yarā burroa bu'ipu, te trigore miipeo, tore wijawā'cācārā niwā.

²⁷ Be'ro na cārīatjopu etarā, ni'cū cū yagu burrore trigo ecagutigu, cū ya ajurore pāacu niwī. Ti ajurore pāa, trigo bu'ipu nipe'tise niyeru cū wapaye'quere sāñacā ī'acu niwī. ²⁸ Tere ī'agū, cū ma'misumua, cū acabijirārē nicu niwī:

—Ī'arā a'tia. A'ti ajuropu ye niyeru nipe'ticā'a. Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā ucūape'tia wa'acārā niwā. Uirā, narāsārāta, a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē Ō'acū de'ronojō weebutiamiapari? nicārā niwā.

²⁹ Na Canaā di'tapu na pacu Jacob tiropu dajarā, nipe'tise narē Egiptopu wa'a'quere werecārā niwā. ³⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Ti di'ta wiogu dutigu pūrīcā ūsārē tutuabutiario ucūami. Ūsārē, “Musā a'ti di'tare ī'adu'tirā a'tirā weepā”, niami. ³¹ Ūsā pe'e cūrē “Ūsā diacjū weeri masā ni'i; ī'adu'tiri masā mejēta ni'i. ³² Ni'cū pō'rā doce waro ni'i. Ni'cū wērīa wa'acu niwī. Nituogupua Canaāpu ūsā pacu me'rā tojami”, niapu.

³³ »Tere tu'ogu, ti di'ta dutigu ūsārē niami: “To pūrīcārē diacjūta nimitito nīgū, a'tore ni'cū tojato. Āpērāpuā cārō trigo musā ye wi'sericjārā ba'aro ejatuaro miaña.

³⁴ Apaturi a'tirā, musā acabiji nituogure miitia. Musā tojo weecā, yu'u 'Diacjūta añurā nima', nigūsa'a. Musā tojo weecā, apī a'to toja'cure wiagusa'a. Be'ro musā a'ti di'tapure ne cā'mota'aro marīrō sjarāsa'a”, niami, nicārā niwā na pacure.

³⁵ Na ye trigo ajurire po'ocūrā, José ma'misumua na wapaye'que niyeru sāñape'ticā ī'acārā niwā. Te niyerure ī'arā, ucūayu'rua wa'acārā niwā. Na pacu Jacob quē'rā ucūacu niwī. ³⁶ Tere ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Musā yu'ure pō'rā marī'cu weronojō tojacā wee'e. José marī me'rā marīmi. Simeó quē'rā marīmi. Ni'cārōacārē “Benjamírē miarāti”, ni'i tja. Musā tojo weese yu'ure ŋa'arō wa'a'a, nicu niwī.

³⁷ Tere tu'ogu, Rubén cū pacure nicu niwī:

—Benjamírē yu'u su'ori miagūti. Mia, mu'u tiropu miidaja, wiaguti. Yu'u wiaticāma, yu'u pō'rā puarārē wējēapa, nicu niwī.

³⁸ Jacob cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u macū musā me'rā ne wa'asome. José musā acabiji wērīatojacu niwī. Ā'rī ni'cūta yu'ure du'sami majā. Cūrē ma'apu mejēcā ŋa'arō wa'acā, yu'u bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a, nicu niwī Jacob.

43

Benjamírē Egiptopu mia'que ni'i

¹ Canaā na nirī di'tapu ūjuaboase nemorō wa'acaro niwū. ² Na Egiptopu trigore duurā eja'que pe'ticā ī'agū, Jacob cū pō'rārē nicu niwī:

—Apaturi trigo marī ba'atjere cārō duunemorā wa'aya tja.

³ Cūrē Judá yu'ticu niwī:

—Sō'onīcu Egipto dutigu ūsārē tu'ota basiorota niwī: “Musā acabiji nituogupure miititīcā, musārē ŋe'enemosome majā”, niwī. ⁴ Tojo weerā mu'u ūsā me'rā

Benjamírē wa'aduticā, trigore duurā wa'arāsa'a. ⁵ Mū'u cūrē o'óticāma, wa'asome. Sō'onícū wioḡu ūsārē queoro niwī: “Mūsā acabiji nituogupū miititicā, mūsārē ñe'enemosome”, niwī.

⁶ Tere tu'ogū, Jacob nicū niwī:

—Mūsā yu'ure ¿de'ro weerā tocā'rō ña'arō weeati? ¿De'ro weerā cūrē “Ūsā acabiji nituogupū niami”, ni wereri?

⁷ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsārē, ūsā ye cjasere añurō sērītiña'nurūwī. Marī ni'cū pō'rā nise cjasere añurō sērītiña'wī: “¿Mūsā pacū catiati yujupū? ¿Apī mūsā acabiji marīati?” ni sērītiña'wī. Ūsā cū sērītiña'se dia'cūrē yu'tiwū. ¿Ūsā de'ro weerā ūsā acabijire miitidutigusami, ni masībosau?

⁸ Be'ro Judá cū pacū Jacore nicū niwī:

—Mū'u macū Benjamírē o'óya. Yu'u cūrē ī'anurūḡūti. Mū'u “Jau” nicā, maata wa'abaque'orāti. Tojo weerā marī, ūsā pō'rā ūjuaboa wērīsome. ⁹ Yu'u basu cūrē co'tegūti. Cū mū'u macūrē mejēcā wa'acāma, a'topū cū dajaticā, yu'ure “Mū'u bu'iriti'i” niapa. Téé yu'u catiro pōtēorō tojo bu'iritigusa'a. ¹⁰ Ūsā a'topūre tocā'rō yoogotirā, puati Egiptopūre wa'amajā, majāmitojatiboapā, nicū niwī Judá.

¹¹ Cū tojo nica be'ro na pacū Jacob narē yu'ticū niwī:

—Mūsā nírōnojōta ne mejēcā weeta basiotirotoro. Tojo weerā a'tiro weeya. Mūsā ye ajuripū apeyenojō cūrē o'ootjere miisāña. A'ti di'tapū añuse nisenojōrē cā'rō miaña. Wa'rese bálamo wāmetise, nūcūcjārā mumia yere, ū'mūtise, ba'ase morēsenojōrē miaña. Tojo nicā mirrare, nueces, almendras miaña. ¹² Niyeru quē'rārē puati mūsā toduporopū mia'caro nemorō miaña. Mūsā basuta cūrē mūsā ye ajuripū boca'quere wiaya. Apetero weegū wisigū weepī. ¹³ Ā'rī mūsā acabiji me'rā maata Egipto dutigū tiropū wa'aya. ¹⁴ Ō'acū tutuayū'rūnū'cāḡū mūsārē weetamuato. Cū mūsārē pajaña'cā weeato. Cū tojo weecā, mūsā ma'mi Simeórē du'uwīrōḡūsami. Tojo nicā, ā'rī Benjamí quē'rārē mūsā me'rā dajacā weegusami. Yu'u pe'e pō'rā marīḡū weronojō tojagū, tojo tojacūti, nicū niwī Jacob.

¹⁵ Tojo weerā Jacob pō'rā na o'ootjere poseye, niyerure na toduporo mia'que puati nemorō, na acabiji Benjamí me'rā, sojaro Egiptopū wa'acārā niwā. Topū etarā, José tiropū wa'acārā niwā. ¹⁶ Na etacā, Benjamí na me'rā nicā ī'agū, cū ya wi'i co'tegū wioḡure nicū niwī:

—Ā'rārē ya wi'ipū miaña. Wecūre wējē, ba'ase do'ayuya. Dajaritero nicā yu'u me'rā ba'arāsama, nicū niwī José.

¹⁷ Ti wi'i dutigū José duti'caronojōta weecū niwī. Cū basuta narē pijiwā'cācū niwī.

¹⁸ Na pe'e José ya wi'ipū cū miacā, ūcuayū'rūacārā niwā. A'merī a'tiro ucūcārā niwā:

—Marīrē tojo weeta'sagū weemi. Sō'oní'que niyeru marī ye ajuripū sāña'que wapa nitu'sa'a. Marīrē topū marī yarā wa'icūrā me'rā ñe'e, da'raco'terī masā sōrō, dutipeḡutigū weesami, nicārā niwā.

¹⁹ Tojo weerā na wi'i sope pu'topū ejarā, a'tiro weecārā niwā. Ti wi'i co'tegū wioḡu tiroacāpū wa'a, ucūcārā niwā. ²⁰ A'tiro nicārā niwā:

—Wioḡu, sō'onícaterore ūsā a'topūta trigo duurā ejawū. ²¹ Titare ūsā dajatojaarā cārīrātirā, ūsā yarā ecarārē ba'ase ecarātirā, ūsā ye ajurire pāawū. Te ajuripū ūsā niyeru wapaye'que sāñape'ticā'wū. Te niyerure wiarātirā, miitiapū. ²² Tojo nicā, apeye ūsā duuatje niyerure miitinemoapū. Niyeru ūsā ye ajuripū sāña'quema noa sārō sāapā, masītisa'a, nicārā niwā.

²³ Ti wi'i co'tegū yu'ticū niwī:

—Wācūtutuaya. Uiticā'ña. Ō'acū mūsā, tojo nicā mūsā pacū ējōpeogū mūsā ye ajuripū sāaboapī. Mūsā yu'ure wapaye'quema yu'u ñe'ewū, nicū niwī. Be'ro

Simeórë na tiropu miiejacu niwĩ. ²⁴ Na nipe'tirãpureta José ya wi'ipu pijisãjãacu niwĩ. Topu du'pocãrĩre coedutigu, acore o'ocu niwĩ. Na yarã wa'icũrã quẽ'rãrẽ ecabosacu niwĩ. ²⁵ Ti wi'ipu nĩrã, Joseré na o'otjere apoyucãrã niwã. “Dajaritero nicã José a'topu a'tigusami” nĩrã, tojo weecãrã niwã. “José ya wi'ipu ba'arãsa'a” nisere tu'otojacãrã niwã.

²⁶ José wi'ipu ejacã, na mia'quere cãrẽ o'ocãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, cãrẽ ãjõpeorã, paamu'rĩque'acãrã niwã. ²⁷ José narẽ nicu niwĩ:

—¿Añuti musã? ¿Musã pacu bucũ quẽ'rã añuati? ¿Cũ catiati yujupu?

²⁸ —Ësã pacu mu'urẽ da'raco'tegu weronojõ nigũ duti marĩami. Catiami yujupu, ni yu'ticãrã niwã. Be'ro apaturi cãrẽ ãjõpeose ã'orã, paamu'rĩque'acãrã niwã.

²⁹ Topu narẽ majãmiĩ'amigũ, Benjamĩrẽ ã'acu niwĩ. Na ni'cõ põ'rãta nicãrã niwã. Tojo weegu a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rĩta niti musã acabiji nituogupu musã were'cu? Be'ro Benjamĩrẽ: “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ.

³⁰ José cũ acabijire ã'a e'catiyu'ruagu, utisĩ'rĩcu niwĩ. Tojo wee põtẽoti, sojaro me'rã cũ ya tucũpu sãjãa, uputu uticu niwĩ. ³¹ Be'ro wãcũtutua, cũ utidu'uca be'ro diapoare coe, cũ ya tucũpu ni'cu wijaa, “Ba'ase etiya majã”, nicu niwĩ.

³² Cũ tojo nicã, ba'ase etirã Joseré cũ ya mesapu ba'ase peocãrã niwã. Cũ ma'misumuarẽ, cũ acabijire ape mesapu ba'ase peocãrã niwã. Egiptocjãrã José me'rã ba'amĩ'cãrã pe'ere ape mesapu ba'ase peocãrã niwã. Egiptocjãrã hebreo masã me'rã ba'adutino'ña marĩcãrã niwã. ³³ José cũ ma'misumuarẽ dujiduticu niwĩ. Masã ma'mirẽ dujimũ'tãduticu niwĩ. Téẽ nituogupure yapaticu niwĩ. Cũ tojo weecã ã'a ucuarã, a'merĩ ã'apõtẽocãrã niwã. ³⁴ José cũ ya mesapu nisere narẽ ecaduticu niwĩ. Benjamĩma ãpẽrã nemorõ ba'ase õrẽsãpeoduticu niwĩ. José cũ ma'misumua me'rã ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩ, ba'a, uputu ecaticãrã niwã.

44

José sĩ'rĩrĩ pa ye queti ni'i

¹ Na ba'aca be'ro José cũ ya wi'i cjase dutigure nicu niwĩ:

—Ã'rã ye ajuripu trigore na miarõ põtẽorõ poseyeya. Tojo nicã, na ye ajurinucũ na niyeru wapaye'quere sãaña. ² Tojo wéeca be'ro, na acabiji nituogu ya ajuropu yu'u sĩ'rĩrĩ pa, plata me'rã wéeca pare, niyeru cũ trigo wapaye'que me'rã sãaña, nicu niwĩ. Ti wi'i dutigu José cũ ní'caronojõta weecu niwĩ.

³ Ape numu bo'remujãtiri cura José narẽ, “Musã yarã burroa me'rã wa'arãsa'a majã”, nicu niwĩ. ⁴ Na ti macã pu'to nirĩ curata José cũ ya wi'i wiogure a'tiro nicu niwĩ:

—Sõ'onícãrã umuarẽ sirutugu wa'aya. Narẽ emugũ, a'tiro niña: “Yu'u wiogu musãrẽ añurõ weeami. ¿De'ro weerã cũ tojo wéeca be'ro nimicã, musã pe'e ã'arõ weeati? ⁵ ¿De'ro weerã cũ sĩ'rĩrĩ pa, plata me'rã wéeca pare yajati? Yu'u wiogu ti pa me'rã sĩ'rĩgũ niami. Tojo nicã, ti pa me'rã apeyenojõ quẽ'esere ‘Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e’ nigũ niami. Musã ã'abutiario weecãrã niapu,” niña narẽ, nicu niwĩ José.

⁶ Narẽ emuejagu, cũ niduti'caronojõta nicu niwĩ. ⁷ Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—¿De'ro weegu ãsãrẽ tojo ucũti? Ësã a'tenojõ pacama ne weemasĩwe'e.

⁸ Ësã sõ'onícatero niyeru ãsã ye ajuripu bocácatero marĩcãrẽ, tere wiarã a'tiwu. Ni'cãrõacãma plata, uru me'rã wee'quema mu'u wiogu ya wi'i cjasere yajamasĩtisa'a.

⁹ No'o ti pare cũ ya ajuropu cuogunojõ wẽrĩato. Ësã ãpẽrã pe'e cãrẽ da'raco'terã tojarãsa'a.

¹⁰ Tere tu'ogu, wi'i wiogu nicu niwĩ:

—Añurōsa'a. Musā ní'caronojōta wa'arosa'a. Mejō ti pare cuogu se'saro da'raco'tegu tojagúsami. Āpērāpua bu'iri moorāsama.

¹¹ Nanucū sojaro me'rā na ye ajurire dijanucā, te ajurire pāacārā niwā. ¹² Tojo weegu wi'i dutigu na ye ajuripure a'macu niwī. Masā ma'mi ya ajurore a'manucā, téé nituogu ya ajuropu yapticu niwī. Ti pare Benjamí ya ajuropu bocacu niwī. ¹³ Na, na bujawetisere ĩ'orā, na ye su'tire wejetū'rēcārā niwā. Be'ro na ye ajurire burroa bu'ipu miipeo, macāpu majāmitojaacārā niwā.

¹⁴ Judá cū ma'misumua, cū acabijirā me'rā ejari curare José cū ya wi'iputa nicu niwī yujupu. Cūrē pajaña'to nírā, paamu'rīque'acārā niwā. ¹⁵ José narē nicu niwī:

—¿De'ro weemiati musā? Musā yu'ure, “Masise cuogunojō, masā ya'yioropu weesere nibocase me'rā masīgū nibosami”, ¿ni wācūtiati? nicu niwī.

¹⁶ Judá cūrē yu'ticu niwī:

—Wiogu, ũsā de'ro nīmasītisa'a. ¿De'ro wee ũsā bu'iri marisere ĩ'omasībosari? Ō'acū ũsā ña'arō wee'que wapare, ũsārē bu'iri da'regutigu weetu'sami. Ni'cārōacā majā ti pa cuo'cu me'rā mu'urē da'raco'terā ni'i, nicu niwī.

¹⁷ José pe'e narē nicu niwī:

—Niwe'e. Yu'u tojo weemasītisa'a. Cū ti pare cuogu dia'cū tojagúsami. Āpērāpua wācūque'tiro marīrō musā pacu tiropu tojaaya.

Judá Benjamírē ucūbosa'que ni'i

¹⁸ Tere tu'ogu, Judá José tiroacāpu wa'a, ucūcu niwī:

—Wiogu, yu'u ĩ'acā, mu'u faraō weronojō ni'i. Tojo nimigū, yu'u me'rā uacupa. Cā'rō āpērā tu'otiropu mu'u me'rā ucūsī'rīsa'a. ¹⁹ Mu'u ũsārē sērītiña'wū: “¿Musā pacu niti? ¿Acabijirā cuoti?” niwū. ²⁰ “Ūsā cuo'o, cū bucu nimi”, ni yu'tiwu. “Ni'cū ma'mu nituogupu acabijiti'i. Cū ũsā pacu bucu waro nicā bajua'cu nimi. Ni'cō pō'rā cū ni'cūta du'sami. Apī wērīa wa'acu niwī. Tojo weegu cūrē ma'iyu'ruami”, niwū. ²¹ Mu'u cūrē ĩ'asī'rīgū, ũsārē miitidutiwu. ²² “Cū, cū pacure du'utimi”, niwū. “Cū du'ucāma, cū pacu wērīa wa'abosami”, niwū. ²³ Mu'u pe'e ũsārē “Cūrē miititicāma, musārē ne ñe'enemosome majā”, niwū.

²⁴ »Be'ro ũsā, ũsā pacu tiropu dajarā, mu'u ní'quere werepe'ocā'wū. ²⁵ Be'ropu ũsā pacu ũsārē niwī: “Apaturi trigo marī ba'atjere cā'rō duunemorā wa'aya tja”, niwī. ²⁶ Ūsā cūrē a'tiro werewu: “Benjamírē miaticāma, ũsārē ‘Ne ñe'esome’, niami”, niwū. ²⁷ Yu'u pacu, mu'urē da'raco'tegu weronojō nigū a'tiro yu'tiwī: “Musā masīsa'a. Yu'u nūmo yu'ure puarā umuarē pō'rātibosawō. ²⁸ Ni'cū yu'u me'rā ní'cu bajudutia wa'awī. ‘Apetero weegu ni'cū yai nūcūcjū ba'agu, ba'asapī, nīcāti. Ne cūrē apaturi ĩ'anemotisa'a. ²⁹ Ā'rī du'sagure mia, mejēcā wa'acā, yu'u bucu mijī bujawetise me'rā wērīgūsa'a. Tojo wa'acā, musā bu'iritirāsa'a”, niwī.

³⁰ »Yu'u pacu cū basu ma'irōnojoa Benjamírē ma'iyu'ruami. Tojo weegu cū marīrō ũsā dajacā, ³¹ cūrē ĩ'atigu, wērīa wa'abosami. Tojo weerā ũsā pacu bucu dūjasewā'a, wērīcā weebosa'a. ³² Yu'u, yu'u pacu “Benjamírē su'ori wa'aguti. Cūrē miidajatigu, yu'u catiro pōtēorō bu'iritigusa'a”, niwū. ³³ Tojo weegu yu'u pe'e cūrē ducayuro, mu'urē da'raco'tegu tojaguti. Cū pe'ema āpērā cū ma'misumua me'rā cū pacu tiropu o'ótōrōña. ³⁴ Cū wa'aticā, yu'u, yu'u pacu tiropu tojaamasītisa'a. Yu'u pacu ña'abutiario bujawetise tu'oña'cā ĩ'asī'rītisa'a, nicu niwī Judá.

45

José cū ma'misumuarē, “Musā acabiji ni'i” ní'que ni'i

¹ José utisī'rīgū, ne pōtēoticu niwī. Tojo weegu topu nírā cūrē da'raco'terārē caricūcu niwī:

—Nipe'tirā wijaape'tia wa'aya, nicu niwī. Be'ro José cū ma'misumuarē “Yū'u musā acabiji ni'i” ni, werebajurēcā, ne ni'cū cūrē da'raco'terā tojaticārā niwā. ² Be'ro José uputu uticu niwī. Egiptocjārā cū wijaaduti'cārā tū'ose'sacārā niwā. Te queti téé wioḡu faraō ya wi'ipu se'sa wa'acaro niwā.

³ José cū ma'misumuarē nicu niwī:

—Yū'u José ni'i. ¿Yū'u pacu catiati yujupu?

Na pe'e ucūayu'rua'cārā nitjārā, ne yu'timasitcārā niwā.

⁴ Be'ro José narē nicu niwī:

—Musā yū'u tirocure a'tia. Na cū tiroacā ejacā, narē nicu niwī:

—Yū'u José ni'i. Musā yū'ure Egiptopu dua'cu ni'i. ⁵ A'tere tū'orā, bujawetiticā'ña. Musā basu a'merī tuubuatcā'ña. Ō'acū musā dūporo yū'ure o'óyuwī. Masārē yū'ruogutigu, tojo weewī. ⁶ A'ti di'ta Egiptopure ujuaboase puā cū'ma wa'atoja'a. Ni'cāmocuse cū'marī dū'sa'a yujupu. Te cū'marī otemicā, ne pī'rīsime, ne dūcatissime. ⁷ Ō'acū musā dūporo yū'ure o'óyumtāwī. Musā pāramērā nituriato nígū, tojo nicā cū tutuase me'rā musārē yū'rūwetiato nígū, tojo weewī. ⁸ Tojo weegu Ō'acūta a'topure yū'ure o'ówī. Musā mejēta yū'ure o'ówu. Ō'acū yū'ure faraōrē werecasari masū sōrōwī. Tojo nicā nipe'tise cū ya wi'i cjasere dutigu, nipe'tiro Egiptopure dutigu sōrōwī. ⁹ Maata tojaaya marī pacu tiropu. Cūrē a'tere wererā wa'aya: “Mū'u macū José mū'urē a'tiro nidutiami: ‘Ō'acū yū'ure nipe'tiro Egipto wioḡu sōrōwī. Maata yū'ure i'agū a'tia. Yoogoticā'ña. ¹⁰ Mū'u a'topu Gosén wāmetiropu tojagusa'a. Yū'u tiroacā nigūsa'a. Nipe'tise mū'u cūose, nipe'tirā mū'u pō'rā me'rā, mū'u pāramērā me'rā, mū'u yarā wa'icūrā me'rā a'tia. ¹¹ A'topu mū'urē, mū'u pō'rārē, nipe'tirā mū'u me'rā nirārē ba'ase o'oguti. Ne apeyenojō dū'sasome. Ujuaboase cū'marī ni'cāmocuse cū'marī dū'sa'a yujupu. Tojo a'titirā pūrīcā, mū'u, mū'u pō'rā, mū'u pāramērā, apeyenojō moorā tojarāsa'a, ni wereya yū'u pacure. ¹² Apeyema tja yū'u acabiji Benjamí, tojo nicā musā basuta ‘Diacjū José tojo niami’, ni weremasī'i. ¹³ Marī pacure ‘Cū nipe'tiro Egiptopure dutigu niami’, tojo nicā nipe'tise musā i'a'quere cūrē wereya. Maatacure yū'u pacure miirā wa'aya”, nicu niwī.

¹⁴ Cū tojo nitoja, cū acabiji Benjamirē paabu'aguta, uticu niwī. Benjamí quē'rā cū ma'mi Joseré paabu'a, uticu niwī. ¹⁵ Be'ro nipe'tirārē paabu'a, mi'mi, uticu niwī. A'tiro wéeca be'roputa cū ma'misumua cū me'rā ucūcārā niwā.

¹⁶ Tojo wee faraō ya wi'ipure “José ma'misumua etapārā” nise se'sa wa'acaro niwā. Te quetire tū'orā, faraō, cūrē dutitamurā e'catiyu'ruacārā niwā. ¹⁷ Tojo weegu faraō Joseré a'tiro nicu niwī:

—Mū'u ma'misumuarē na yarā wa'icūrā bu'ipu trigore miipeo, Canaápu dajato-jaadutiya. ¹⁸ Tojaa, mū'u pacure, mū'u acawererārē miirā wa'ato. A'to Egiptopu di'ta añusere narē o'oguti. Tojo nicā a'ti di'ta cjase otese dūcare ba'arāsama. ¹⁹ Narē a'tiro weedutiya. A'to cjase tūrūsepawure miadutiya. Tepawu me'rā na nūmosānumiarē, na pō'rārē, musā pacure miitirāsama. ²⁰ Egipto cjase añubutiasa na ye nirōsa'a. Tojo weerā na topu miitidu'a'quere wācūque'titicā'to, ni wereduticu niwī faraō Joseré.

²¹ Tojo weerā Jacob pō'rā a'tiro weecārā niwā. Faraō cū o'oduti'caronojōta José tūrūsepawure o'ocu niwī. Tojo nicā, na ma'apu ba'atjere o'ocu niwī. ²² Nanūcū ma'ma su'ti o'ocu niwī. Benjamí cū acabiji waro pe'ema trescientos cujiri niyeru plata me'rā wee'que cujirire o'ocu niwī. Cū pe'ema ni'cāmocuse su'ti o'ocu niwī. ²³ Cū pacure diez burro umua bu'ipu Egipto cjase añusere miipeo, o'ócu niwī. Āpērā burra numia ticūrāta tja trigo, pā, cū pacu Egiptopu a'tigu, ma'apu ba'atjere miipeo, o'ócu niwī. ²⁴ José cū ma'misumuarē we'ritigu, a'tiro nicu niwī:

—Musā, no'o ma'apu wa'arā, a'metu'tiwā'cāticā'ña, nicu niwī narē.

²⁵ Tojo weerã na Egiptopu ní'cãrã wa'a, na pacu Jacob nirĩ di'ta Canaápu dajacãrã niwã. ²⁶ Topu daja, na pacure “José catiami. Cũ nipe'tiro Egiptopure dutiami”, ni werecãrã niwã. Tere tu'ogu, tu'oucuwa wa'acũ niwĩ. Na weresere ějõpeoticũ niwĩ. ²⁷ Nipe'tise José cũ ní'quere werecãputa, cãrẽ miitidutigu o'ó'que tũrũsepawure ĩ'agũputa ějõpeocu niwĩ. Tojo weegu tere ĩ'agũ, wãcũtutuacũ niwĩ. ²⁸ A'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u ĩ'acã, diacjũta nitũ'sa'a. To pũrĩcãrẽ yũ'u macũ José catisami yujupu. Yũ'u wẽrĩse duporo cãrẽ ĩ'awe'ogu wa'aguti, nicu niwĩ Jacob.

46

Jacob Egiptopu cũ macãrĩ wa'a'que ni'i

¹ Tojo weegu Jacob cũ cuose nipe'tise me'rã wa'acũ niwĩ. Wa'a, Beerseba wãmetiri macãpu etacu niwĩ. Topu etagu, cũ pacu Isaa ějõpeo'cu Ô'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ũjũamorõpeocu niwĩ. ² Topu cũ cãrĩca ñamirẽ Ô'acũ Jacore pisucu niwĩ:

—Jacob! nicu niwĩ.

Cũ pe'e cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—A'tota ni'i.

³ Ô'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u Ô'acũ, mũ'u pacu ějõpeo'cu ni'i. Mũ'u Egiptopure wa'agu, ne uiticã'ña. Topure yũ'u mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ pãjãrã masãputicã weegusa'a. ⁴ Mũ'u me'rãta Egiptopure ba'pawĩwã'cãgũsa'a. Topu mũ'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tapu miitigusa'a tja. Apeye quẽ'rãrẽ mũ'u wẽrĩrĩ cura José mũ'u me'rãta nigũsami, nicu niwĩ Ô'acũ.

⁵ Be'ro cũ Beersebapũ ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Jacob pũ'rã na pacure, na pũ'rãrẽ, na nũmosãnumiarẽ a'tiro weecãrã niwã. Faraõ cũ a'tidutigu cũ o'ó'quepawũ tũrũsepawũpũ narẽ miisãacãrã niwã. ⁶ Na Egiptopu wa'arã, na yarã wecuwa, oveja, nipe'tise na Canaá di'tapu cuo'quere miape'ocã'cãrã niwã. ⁷ Tojo nicã cũ pũ'rã, cũ pũ'rã numia, pãrãmerã mũuwa, numia nipe'tirã cũ me'rã wa'acãrã niwã.

⁸ Jacob pũ'rã, tojo nicã cũ pãrãmerã Egiptopu macãrĩ wa'a'cãrã a'tiro wãmeticãrã niwã:

Masã ma'mi Rubén nicu niwĩ. ⁹ Cũ pũ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã.

¹⁰ Be'rore Simeó pũ'rã a'ticũrã nicãrã niwã:

Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar nicãrã niwã. Tojo nicã Saúl, cananeocjõ macũ nicu niwĩ.

¹¹ Be'rore Leví pũ'rã Gersón, Coat, Merari nicãrã niwã.

¹² Be'rore Judá pũ'rã Er, Onán, Sela, Fares, Zara nicãrã niwã. Er, Onán na pũrĩcã Canaá di'tapu wẽrĩa wa'acãrã niwã. Fares pũ'rã Hezrón, Hamul nicãrã niwã.

¹³ Be'rore Isacar pũ'rã Tola, Fúa, Job, Simrón nicãrã niwã.

¹⁴ Be'rore Zabulõ pũ'rã Sered, Elón, Jahleel nicãrã niwã.

¹⁵ ã'rã Jacob Lea me'rã pũ'rãti'cãrã nicãrã niwã. Na Padan-aram wãmetiropu nĩrã pũ'rãticãrã niwã. Tojo nicã Dinarẽ pũ'rãticu niwĩ. Nipe'tirã Jacob pũ'rã, cũ pãrãmerã nituriarã Lea me'rã pũ'rãti'cãrã treinta y tres mũuwa, numia nicãrã niwã.

¹⁶ Be'rore Gad pũ'rã Zifión, Hagui, Ezbón, Suni, Eri, Arodi, Areli nicãrã niwã.

¹⁷ Be'rore Aser pũ'rã Imna, Isúa, Isúi, Bería nicãrã niwã. Na acabijo Sera nico niwõ. Beriã pũ'rã Heber, Malquiel nicãrã niwã.

¹⁸ ã'rãrẽ Jacob Zilpa me'rã pũ'rãticu niwĩ. Pũ'rãti, pãrãmerãticu niwĩ. Co Zilpa Labán macõ Leare da'raco'tedutigu o'ono'co nico niwõ. Co me'rã Jacob dieciseis pũ'rãti, pãrãmerãticu niwĩ.

¹⁹ Jacob Raquel me'rã José, Benjamirẽ pũ'rãticu niwĩ.

²⁰ José Asenat me'rā Manasés, Efraîrē pō'rāticu niwī. Na puarā Egiptopu bajuacārā niwā. Co Asenat pa'i Potifera, On wāmetiri macācjū macō nico niwō.

²¹ Benjamí pō'rā Bela, Bequer, Asbel, Gera, Naamán, Ehi, Ros, Mupim, Hupim, Ard nicārā niwā.

²² Ā'rā Jacob, Raquel pāramērā nituriarā catorce nicārā niwā.

²³ Be'rore Dan macū Husim ni'cūta nicu niwī.

²⁴ Neftalí pō'rā Jahzeel, Guni, Jezer, Silem nicārā niwā.

²⁵ Ā'rārē Jacob Bilha me'rā pō'rāticu niwī. Co Labán macō Raquere da'raco'tedutigu o'ono'co nico niwō. Nipe'tirā cū pō'rā, pāramērā siete nicārā niwā.

²⁶ Tojo weerā Egiptopure wa'arā, Jacob pō'rā, cū pāramērā waro sesenta y seis nicārā niwā. Na pō'rā numosānumiarē ba'paqueono'ña marīrā ticurā nicārā niwā.

²⁷ José puarā pō'rāticu niwī. Na Egiptopu bajuacārā niwā. Tojo weerā Egiptopure setenta Jacob acawererā nicārā niwā.✧

²⁸ Jacob cū macū Judáre José tiropu o'ómu'tācu niwī. Cūrē o'ógu, Joseré “Yū'ure Gosēpu pōtērīgū a'tiato”, ni queti o'ócu niwī. Tojo weerā na Gosén etacā, ²⁹ José cū yawu tūrūpjare apoduti, topu cū pacure pōtērīgū wa'acu niwī. Cūrē bocaēja, paabu'a, yoacā uticu niwī.

³⁰ Jacob cū macū Joseré a'tiro nicu niwī:

—Yū'u basuta mu'urē ĭ'a'a. Mu'u cati'i yujupu. Tojo weegu yu'u ni'cārōacāma añurō wērīmasī'i, nicu niwī.

³¹ Be'ro José cū ma'misumuarē, cū pacu acawererārē a'tiro nicu niwī:

—Yū'u faraō tiropu wa'aguti. “Yū'u ma'misumua, yu'u pacu acawererā, Canaá di'tapu ní'cārā yu'u me'rā macārī a'tirā etatojama”, ni quetiweregu wa'aguti. ³² “Na ovejare, wecuare co'terā nima. Na yarā oveja, wecu, nipe'tise na cuosenojōrē miitipe'ocārā niama,” nigāti. ³³ Tojo weegu faraō musārē pijio, sērītiña'cā, “¿Musā ñe'enojōrē da'rati?” nicā, a'tiro yu'tiapa. ³⁴ “Ūsā wī'marā nírāputa oveja co'tesere da'ranu'cāwū. Ūsā ñecūsumua da'ra'caronojōta tere da'radecoti'i,” niña. Egiptocjārā oveja co'tesere tu'satisama. Musā tojo yu'ticā, musārē Gosén di'tapu cūugūsami, nicu niwī José.

47

¹ Be'ro José faraō tiropu queti miacu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Yū'u pacu, yu'u ma'misumua Canaápū ní'cārā etatojama. Na Gosén di'tapu na yarā oveja, wecu, na cuose nipe'tise me'rā niama.

² Faraō tiropure ni'cāmocurā cū ma'misumuarē bese, miacu niwī. Narē ĭ'amasīato nígū, tojo weecu niwī. ³ Na topu etacā, faraō cū ma'misumuarē sērītiña'cu niwī. A'tiro nicu niwī:

—¿Musā ñe'enojōrē da'rati?

Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ūsā mu'u dutise doca nirā ovejare co'teri masā ni'i. Ūsā, ūsā ñecūsumua da'raseti'quereta da'ra'a. ⁴ Canaá di'tapure ujuaboase niyu'ruapu. Ūsā yarā oveja na ba'ase tá ne marīapu. Te ye bu'iri a'to Egiptopu macārī a'tirā weapu. Tojo weerā mu'urē a'tere sērī'i. Ūsārē Gosēpu di'ta o'oya. Ūsā topu nirāti, nicārā niwā.

⁵ Tere tu'ogu, faraō Joseré nicu niwī:

—Mu'u ma'misumua, mu'u pacu mu'u tiropu macārī a'tiapā. ⁶ Mu'u a'ti di'ta Egiptore dutigu ni'i. Tojo weegu Gosén añurī di'tare narē o'oya. Na ti di'tapu niato. No'o mu'u ma'misumua na wecu co'teme'rīrā nicā, narē te co'tesere sōrōña. Yarā wecu quē'rārē co'teato, nicu niwī.

⁷ Be'ro José cū pacu Jacore faraõ tiropu miacu niwĩ. Tojo weegu Jacob faraõrẽ wiopesase me'rã añuduticu niwĩ. ⁸ Faraõ cūrẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Dicuse cū'marĩ cuoti mu'u?

⁹ —Ciento treinta cū'marĩ cuo'o. Yu'u no'o nirõ wa'amujã, sijabaque'atise cū'marĩrẽ pi'etise me'rã nisetiwu. Tojo weemigũ, yu'u ñecũsumua na cati'que cū'marĩrẽ êmuejatisa'a yujupu, nicu niwĩ Jacob.

¹⁰ Tu'ajanu'cõ, Jacob faraõrẽ “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato” ni, we'riti wa'a wa'acu niwĩ.

¹¹ José narẽ Egipto cjase di'ta añusere o'ocu niwĩ. Faraõ duti'caronojõta weecu niwĩ. Tojo weerã cū pacu, cū ma'misumua Ramsés wãmetiropu di'ta o'o, cūucu niwĩ. ¹² José cū pacure, cū ma'misumuarẽ, cū acabijire, nipe'tirã cū acawererãrẽ ba'asere o'onu'cũcã'cu niwĩ. Nipe'tirã na pō'rã ba'atjo ejatuario o'ocu niwĩ.

José ba'ase marĩse cū'marĩrẽ duti'que ni'i

¹³ Egiptopure, tojo nicã Canaápure ne ba'ase marĩcaro niwũ. Ujuaboase siape'e me'rã nemorõ wa'acaro niwũ. Tojo weerã masã wẽrĩse pu'to nicãrã niwã. ¹⁴ Tere ñ'agũ, José a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã Egiptocjãrã, Canaácjãrã trigo wapare na wapaye'quere ñe'e, faraõ ya wi'ipu nurõcu niwĩ. ¹⁵ Be'ro nipe'tirã Egiptocjãrã, tojo nicã Canaã di'tacjãrã niyeru pe'ticã ñ'arã, José tiropu wa'a, a'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã ba'ase duurã, niyeru pe'tique'a wa'apu. Ûsãrẽ ba'ase o'oya. Mu'u o'oticã, mu'u ñ'orõta wẽrĩrãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã, José narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã niyeru moorã, musã yarã wa'icurãrẽ miitia. Na me'rã musãrẽ trigore ducayugusa'a.

¹⁷ Tojo weerã Egiptocjãrã na yarã cabayua, oveja, wecu, no'o na wa'icurã cuorãnojõrẽ trigo ducayurãtirã miacãrã niwã. A'tiro wéerã ti cū'marẽ na wa'icurã me'rã ba'ase ducayurã, ba'ase cuocãrã niwã. ¹⁸ Ape cū'ma José tiropu a'ticãrã niwã tja. A'tiro nicãrã niwã:

—Wiogu, mu'urẽ diacjũta wererãti. Ûsã niyeru moo'o majã. Tojo weerã Ûsã yarã wa'icurã, Ûsã cuo'cãrã musã yarã nima. Ûsã tojaque'a wa'asa'a majã. Tojo weerã Ûsã upu, Ûsã ye di'ta dia'cũ mu'urẽ wiamasĩ'i. ¹⁹ Mejõ waro mu'u ñ'orõpu wẽrĩbosa'a. Mu'u Ûsãrẽ, Ûsã ye di'tare duuya. Te wapare trigore ducayuya. Tojo weerã Ûsã, tojo nicã Ûsã ye di'ta me'rã faraõ dutise doca nirãsa'a. Mejõ Ûsãrẽ otese capere o'oya. Te di'tare da'ra, ote ba'arãsa'a. Tojo weerã Ûsã catirãsa'a. Tojo nicã, Ûsã ye di'ta apeyenojõ otese marĩrẽ di'ta nisome.

²⁰ A'tiro wee José nipe'tise di'tare duu, wiogu faraõpure wiacu niwĩ. Egiptocjãrã ujuaboayurã, nipe'tise na ye di'tare duacãrã niwã. Tojo weero na di'ta dua'que faraõ ye di'ta tojacaro niwũ. ²¹ Te me'rã nipe'tirã Egiptocjãrã faraõrẽ da'raco'teri masã tojacãrã niwã. ²² Pa'ia ye di'ta dia'cūrẽ José duuticu niwĩ. Narẽ faraõ queoro na ba'aro ejatuario o'ocu niwĩ. Tojo weerã te di'tare duaticãrã niwã.

²³ Be'ro José masãrẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacã me'rã musã, tojo nicã musã ye di'ta faraõ ye toja'a. Yu'u cū ye niatjere duubosapu. Musã oteatje cape a'te ni'i. Te me'rã musã nimi'que di'tare oterã wa'aya. ²⁴ Musã ote ducatisere ni'cãmocuse mesãrĩ seeneocũu, faraõrẽ ni'cã mesã cjase trigore o'oya. Apeye ba'paritise mesãrĩ cjase, musã oteatje cape, musã pō'rã me'rã ba'atje, nipe'tirã musã me'rã nirã na ba'atje nirõsa'a, nicu niwĩ.

²⁵ Tere tu'orã, na cūrẽ yu'ticãrã niwã:

—Mu'u Ûsãrẽ yu'rũweticã weepu. Mu'u Ûsãrẽ añubutiaro wee'e. Tojo weerã Ûsã faraõrẽ da'raco'teri masã tojarãsa'a, nicãrã niwã.

²⁶ José a'tiro dutise cūucu niwĩ. Te dutise a'tiro nicaro niwã: “Musã ote'que dāca ni'cāmocuse mesārĩ musã see'que ni'cā mesã faraõ ye nirōsa'a”, nicaro niwã. A'te dutise cūu'que nidecotisa'a yujupu. Pa'ia ye di'ta pūrĩcā faraõ ye di'ta mejēta nicaro niwã.

Jacob cã macũ Joseré “A'tiro weeya” ni weretuo'que ni'i

²⁷ Be'ro Israe curuacjārã Egipto di'tapu macārĩ niseticārã niwã. Gosén wāmetiropu di'ta ñe'e, tojacārã niwã. Topure pājārã waro masāputicārã niwã. ²⁸ Jacob to Gosēpure diecisiete cū'marĩ nicu niwĩ. Nipe'tise cū catise cū'marĩ ciento cuarenta y siete cū'marĩ nicaro niwã. ²⁹ Be'ro Jacob wērīgūtigu, cū macũ Joseré pijidutigu o'ocu niwĩ. Cũ tiro etacã ĩ'agũ, cūrē nicu niwĩ:

—Macũ, diacjũta yu'ure ma'ígũ, a'tiro weeya. Mu'u ya omocārē ya usó docapu cūuña. Diacjũ, mu'u pajaña'se me'rã yu'u “A'tiro weeya” nisere “Jau, tojota weeguti”, niña. Yu'ure a'to Egiptopure yaaticã'ña. ³⁰ Yu'u wērĩca be'ro yu'u ñecūsũma masāperi nirōpu yu'ure yaagu wa'aya. Topu na tiropu soogu wa'agusa'a.

—Pacu, mu'u nīrōnojōta weeguti, nicu niwĩ José.

³¹ —“Õ'acũ wāme me'rã diacjũta tojo weeguti” niña, ninemocu niwĩ cū macūrē.

Tere tu'ogu, José nicu niwĩ:

—Jau, Õ'acũ wāme me'rã tojota weeguti.

Cũ tojo nica be'ro Jacob Õ'acūrē ějōpeogu, cū cūñarō yapapu ejaque'acu niwĩ.

48

Jacob Efraĩ, Manasére Õ'acūrē sērĩbosa'que ni'i

¹ Cãrō yu'rũca be'ro José macāpu nigūrē “Mu'u pacu dutitigu weeamĩ”, nicārã niwã. Tere tu'ogu, Gosēpu nigūrē ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Cũ pō'rã puarārē Manasēs, Efraĩrē miacu niwĩ. ² Jacob cū macũ “Etapu” nise quetire tu'ogu, wācūtutua, cū cūñarōpu nícu wācānujācu niwĩ. ³ Jacob cū macūrē nicu niwĩ:

—Õ'acũ tutuayu'rũnũcāgũ Canaá di'ta Luz wāmetiri macāpu bajua, yu'ure “Añurō wa'ato”, ni ucũwĩ. ⁴ A'tiro niwĩ: “Mu'urē pājārã pō'rāticā weeguti. Mu'u pāramērã nituriarã peje curaricjārã nirāsama. Tojo nicã, a'ti di'tare narē o'oguti. Na ye di'ta ninu'cūrōsa'a”, niwĩ Õ'acũ yu'ure, nicu niwĩ Joseré. ⁵ Be'ro Jacob a'tiro ninemocu niwĩ: “Mu'u pō'rã Efraĩ, Manasēs a'ti di'ta Egiptopu bajuacārã niwã. Yu'u mu'u tiro macārĩ a'tiatji dūporo bajuatojacārã niwã. Yu'u pō'rã weronojō nirāsama. Na quē'rã Rubén, Simeó nīrōnojōta yarã nirāsama. ⁶ Na be'ro bajuasiruturã mu'u pō'rã nirāsama. Na Efraĩ, Manasēs acabijirã niyurã, na di'ta ñe'eatje na ma'misũma me'rāta ñe'esiruturāsama. ⁷ Yu'u Padan-arāpu nícu dajanũcārĩ cura Canaá di'tapu mu'u paco Raquel wērĩa wa'awō. Ėsã Efrata wāmetiro etati dūporoacã tojo wa'awō. Tojo weegu ma'a Efrata sumutopu core yaawu. Ni'cārōacāma to Belē wāmeti'i majã”, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro Jacob José pō'rārē ĩ'aboca, sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ā'rã waro noanojō niti?

⁹ José cūrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u pō'rã nima. Ā'rārē Õ'acũ yu'u a'to Egiptopu nicã o'owĩ, nicu niwĩ.

Tere tu'ogu, cū pacu cūrē nicu niwĩ:

—Narē yu'u tiroacāpu miitia. Õ'acūrē narē sērĩbosagutigu wee'e, nicu niwĩ.

¹⁰ Jacob bucũ waro nicu niwĩ. Tojo weegu añurō caperi ĩ'aejaticu niwĩ. José cū pō'rārē cū pacu tiroacāpu miiejacã, narē pōtērĩ, mi'mi, paabu'acu niwĩ. ¹¹ Be'ro Joseré nicu niwĩ:

—Mu'urẽ apaturi i'agũsa'a, nitiasu. Tojo nimicã, Ô'acũ yu'ure mu'u põ'rã quẽ'rãrẽ i'adutigu cõuapĩ.

¹² José cũ põ'rãrẽ cũ pacu usópũ duji'cãrãrẽ miinu'cõ, paamu'rĩque'acu niwĩ.

¹³ Be'ro na puarãrẽ na omocãrĩpu ñe'e, Jacob tiro weje ejanu'cõcu niwĩ. Efraĩrẽ cõpe pe'e, Manasére diacjũ pe'e nu'cõcu niwĩ. ¹⁴ Cũ tojo weemicã, Jacob cũ ye omocãrĩrẽ s̃oo, mii ducayuquejocã'cu niwĩ. Tojo weegu Efraĩ ya dũpoa bu'ipũ diacjũcamocãrẽ ñapeocu niwĩ. Cũ pe'e du'sagupũ nicu niwĩ. Cũpecamocã pe'ere Manasés ya dũpoa bu'ipũ ñapeocu niwĩ. Cũ pe'e masã ma'mi nicu niwĩ.

¹⁵ Narẽ “Añurõ wa'ato” ni, Ô'acũrẽ a'tiro ni s̃rĩbosacu niwĩ:

“Ô'acũ, yu'u ñecũ Abrahã, yu'u pacu Isaa mu'u dutisere yu'ticãrã niwã.

Ô'acũ, yu'u bajuáca numu me'rã yu'ure co'tenu'cã, a'tiro nicãpu quẽ'rãrẽ co'tenu'cũcã'a.

¹⁶ Mu'urẽ wereco'tegu yu'ure ña'arõ wa'abo'quere yu'rũweticã wee'cu ã'rãrẽ añurõ wa'acã weeato.

Mu'u ã'rã yu'u pãrãmerãrẽ be'ropure na me'rã yu'u wãmerẽ, yu'u ñecũ Abrahã wãmerẽ, yu'u pacu Isaa wãmerẽ wãcũcã weeya.

Ësãrẽ acobojoiticã'to.

Na pãjãrã põ'rãti masãputiato.

A'ti di'tapure pãjãrã waro niyu'rũoquejocã'to”, ni s̃rĩbosacu niwĩ.

¹⁷ José cũ pacure Efraĩ ya dũpoapure diacjũcamocã me'rã ñapeocã i'agũ, tu'saticu niwĩ. Tojo weegu Manasés ya dũpoa pe'ere diacjũcamocãrẽ ñapeodutigu, cũ pacu ya omocãrẽ miicu niwĩ. ¹⁸ A'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, tojo niwe'e. ã'rĩ pe'e masã ma'mi nimi. Tojo weegu diacjũcamocãrẽ cũ dũpoapure ñapeoya.

¹⁹ Cũ pacu pe'e, “Macũ, tere masĩ'i. Masã ma'mi quẽ'rã pãjãrã pãrãmerãtigusami. Be'ro ni'cã di'ta pajiri di'tajo sãjãrãsama. Tojo nimicã, cũ acabijĩ pe'e cũ yu'rũoro niyu'rũnu'cãgũsami. Cũ pãrãmerã nituriarã pũrĩcã pãjãrã waro masãputirãsama. Masãputi, peje curaricjãrã nirãsama”, nicu niwĩ Jacob.

²⁰ Ti numurẽta Jacob narẽ Ô'acũrẽ añurõ weedutigu, a'tiro s̃rĩbosacu niwĩ:

—Israe curuacjãrã musã puarã ye wãme me'rã ãpẽrãrẽ añurõ wa'adutirã, Ô'acũrẽ a'tiro nirãsama: “Ô'acũ Efraĩrẽ, Manasére añurõ wee'caronojõta musã quẽ'rãrẽ ‘Añurõ weeato’, nirãsama”, nicu niwĩ.

A'tiro wéegu, Jacob Efraĩrẽ, Manasés yu'rũoro cũ bu'ipũ tojacã weecu niwĩ.

²¹ Cũ Ô'acũrẽ s̃rĩbosãca be'ro Joseré nicu niwĩ:

—Yu'u wẽrĩgũtigu weesa'a. Ô'acũ musã me'rã ninu'cũgũsami. Musãrẽ, musã ñecũsumua ní'que di'tapũ macãrĩ dajanu'cãcã weegusami. ²² Mu'urẽ, ãpẽrã mu'u ma'misumua yu'rũoro o'oyu'rũnu'cã'a. Mu'urẽ Siquem, yu'u amorreo masã me'rã a'mewẽjẽ wapata'aca di'tare mu'urẽ o'oguti, nicu niwĩ Jacob.

49

Jacob cũ põ'rãrẽ weretũo'que ni'i

¹ Jacob nipe'tirã cũ põ'rãrẽ pijio, a'tiro nicu niwĩ: “Yu'u tirocureacã a'tia. Musãrẽ be'ropũ wa'atjere wereguti wee'e:

² ”Nipe'tirã yu'u põ'rã tu'orã a'tia.

Musã pacu ucũsere tu'oya.

³ Mu'u, Rubén, yu'u põ'rãtimu'tã'cu ni'i.

Yu'u tutuase mu'u me'rã du'pocãtiwũ.

Mu'u acabijirã yu'rũoro añurõ wãcũno'cu ni'i.

Tojo nicã, ãpẽrã yu'rũoro tutuase cuoyu'rũnu'cãgũ ni'i.

⁴ Tojo nimigũ, nipe'tirã mu'u acabijirã bu'ipũ nisome majã.
 Maa cã'mota'a'cã, aco mu'mu o'mayu'rũburoro weronojõ ni'i.
 Yu'ure da'raco'tego me'rã a'metãrãcu niwũ.
 Yu'u cãrĩpesarore ña'abutiario weecu niwũ.
 Bopoyoro weecu niwũ.

⁵ Simeó, Leví, musã ni'cõ põ'rã niyurã, ni'cãrõnojõ ña'arõ weeseti'i.
 Musã wãmo me'rã cumucapijarã ni'i.

⁶ Musã nerẽ, a'merĩ ucũrĩ curare musã me'rã ne nisĩ'rĩtisa'a.
 Musã uayu'rurã, pãjarã masãrẽ wẽjẽwũ.
 No'o uaro weema'arã, wecu ye du'pocãrĩ u'tacũuse wadarire dutesurewũ.

⁷ Musã uayu'ru'que wapa ña'arõ wa'arosa'a.
 Te bu'iri musã pãrãmerã Israe di'tapũre ape curuacjãrã wa'teropũ musãrẽ wa'astecã weeguti.

Musã ye curari me'rã nisome majã.

⁸ Judá, mu'uma mu'u ma'misumua, mu'u acabijirã mu'urẽ añurõ ucũ, ejõpeorãsama.
 Mu'urẽ i'atu'tirãrẽ docaque'acã weegusa'a.

Mu'u ma'misumua, mu'u acabijirã mu'urẽ ejõpeorã paamu'rĩque'arãsama.

⁹ Judá, mu'u yu'u macũ, mu'u ni'cũ yai uamu macũ weronojõ ni'i.
 Wa'icũre ñe'eba'a'cu pajigu yaijo weronojõ paamu'rĩque'a, ejaque'amujã'a.

Ne ni'cũ mu'urẽ caribomasĩtisami.

Mu'u i'oduagu tutuayu'ruagu ni'i.

¹⁰ Judá, mu'u dutisere ne ni'cũ mu'urẽ ã'masome.
 Téé nipe'tirocjarãrẽ dutiacju a'ticãpũ ninu'cũgũsa'a.

Mu'urẽ nipe'tise macãrĩcjãrã yu'tirãsama.

¹¹ Judá cũ yagu burrore u'sedapũ du'tenu'cõgũsami.

Cũ macũ quẽ'rã añurĩ dapũre du'tenu'cõgũsami.

Tojo weegu cũ ye su'tire vino u'seducaco me'rã coewéegu weronojõ weegusami.

Te dari peje pĩ'rĩ ducaticã i'arã, tojo weerãsama.

¹² Judá caperi u'seducaco nemorõ ñise ni'i.

Cũ upicari õpẽco nemorõ buti'i.

Cũ pãrãmerã nituriarã na otese, na ecarã nipe'tise añurõ wa'arosa'a, nígu, tojo nicu niwĩ.

¹³ Zabulõ, mu'u dia pajiri maa sumutopũ nigũsa'a.

Topũre pacase yucusupawũ pa'aejase petari nirõsa'a.

Téé Sidõ macãpũ mu'u ye nituorosa'a.

¹⁴ Isacar, mu'u burro tutuagu pua ajuro o'mase ajuri wa'teropũ soocũñagũ weronojõ ni'i.

¹⁵ Mu'u ya di'ta añurõ ejerisãjã soori di'ta nicã i'agũ, añurõ tu'sase me'rã ãpẽrãrẽ da'raco'te nigũsa'a.

Tojo nicã, ti di'ta añurĩ di'ta nicã i'agũ, tojo weegusa'a.

¹⁶ Dan, mu'u pũrĩcã mu'u yarã masãrẽ dutigusa'a.

Ni'cã curua Israe curuacjãrãrẽ dutigusa'a.

¹⁷ Dan, mu'u ni'cũ aña ma'a sumutopũ cũñagũ weronojõ mu'urẽ i'atu'tirãrẽ uicã weegusa'a.

Cabayu bu'ipũ pesagure burudijadutigu, cũ du'podiapũ cũ'rĩgũ weronojõ weegusa'a.

¹⁸ Õ'acũ, yu'ure wiosere yu'ruoya, nicu niwĩ Jacob.

Be'ro cũ põ'rãrẽ nicu niwĩ tja:

¹⁹ Gad, yajari masã mu'u tiropũ sãjãárãsama.

Be'ro mu'u pe'e narẽ wẽjẽ sirutugusa'a.

²⁰ Aser, peje waro ba'ase cuogusami.

Tojo weegu wiorã ba'asenojõrẽ ãpẽrãrẽ ecagusami.

²¹ Neftalí, ni'cõ ñama añurã põ'rãti, ne cã'mota'aro marĩrõ sijago weronojõ nimi.

²² José, ni'cã da u'seda aco wijari pe tiropu pĩ'rĩ, peje ducati, te dupuri añurõ pĩ'rĩ, te tũ'ruripũ páápejaro weronojõ nimi.

²³ Cũrẽ ĩ'atu'tirã bũemujã, caribonu'cũcã'ma.

²⁴ Jacob wiogu Õ'acũ tutuayũ'rũgu weetamuse me'rã José pe'e omocãrĩ tutuagu niyugu, cã bũecatjẽrẽ añurõ tuatu, cõonu'cũgũ weronojõ nimi.

Õ'acũta ovejare co'tegu weronojõ Israe curuacjãrãrẽ co'teato.

²⁵ Mũ'u pacu Jacob ĩjõpeogu Õ'acũ mũ'urẽ weetamuato.

Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ, nipe'tise mũ'urẽ añurõ wa'acã weeato.

Nipe'tise añuse u'muse cjase me'rã mũ'urẽ añurõ wa'acã weeato.

Tojo nicã nipe'tise aco ã'cũarõpu nise me'rã tojo weeato.

Mũ'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã masãputicã weeato.

Tojo nicã, mũ'u ecarã quẽ'rã mejãrõta pãjãrã masãputiato.

²⁶ Yũ'u ñecũsumua yũ'ure sẽrĩbosa'que nemorõ mũ'urẽ añurõ sẽrĩbosa'a.

Te mũ'urẽ sẽrĩbosase añuyũ'rũnũ'cã'a.

Téẽ ũrũpagu pe'ticãpu mũ'urẽ sẽrĩbosa'que nitũorosa'a.

Mũ'u, mũ'u ma'misumua wa'terore Õ'acũ beseno'cu ni'i.

Nipe'tise a'te 'Añurõ wa'ato' ni sẽrĩbosa'que mũ'upure ninu'cũcã'rõsa'a.

²⁷ Benjamí ni'cũ yai uagu weronojõ nimi.

Ñamiña'cũrõrẽ wa'icure ñe'eba'a'cu weronojõ nimi.

Ñamica'a pe'ere cã ba'adu'a'que di'ire ãpẽrãrẽ ducawaagu weronojõ nimi", nicu niwĩ Jacob.

²⁸ Náta nima doce curaricjãrã Jacob põ'rã nituriarã. Tere Jacob cã põ'rãrẽ nanucũrẽ añurõ wa'ato nígu, Õ'acũrẽ sẽrĩbosacu niwĩ.

Jacob cã wẽrĩ'que ni'i

²⁹ Ni'cã numu Jacob cã põ'rãrẽ "Yũ'u wẽrĩca be'ro a'tiro weeapa" ni, dutise cũucu niwĩ. "Yũ'u wẽrĩatjo cã'rõ du'sa'a. Yũ'u wẽrĩca be'ro yũ'u ñecũsumuarẽ yáaca tutiputa sĩosõrõcũuapa. Ti tuti Efrõ hitita masũ ya di'tapu nisa'a. ³⁰ Canaá di'tapu ti tuti Macpela wãmetiropu nisa'a. To Mamre wãmetiro diacjũpu tojasa'a. Abrahã ti tutire, ti di'ta me'rãta Efrõrẽ duucã'cu niwĩ. Tojo weero ti tuti nipe'tirã Abrahã acawererã nituriarãrẽ yaatji tuti nicaro niwã. ³¹ Topu Abrahãrẽ, cã numo Sarare yaarã sĩosõrõcũuocãrã niwã. Tojo nicã topu Isaare, cã numo Rebecare yaacãrã niwã. Yũ'u quẽ'rã yũ'u numo Leare topu yaawu. ³² Ti di'ta, ti tuti hitita masãrẽ duuno'caro niwã", nicu niwĩ.

³³ Jacob cã põ'rãrẽ a'tere wéréca be'ro apaturi ejapeja, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

50

¹ Cũ pacu wẽrĩcã ĩ'agũ, José cã pacu ya upure paamu'rĩpeja, utiguta, mi'micu niwĩ.

² Be'ro acoyerĩ masã cã me'rã da'rarãrẽ cã pacu Jacob ya upure boaticã'to nígu, u'se, tojo nicã boatisecore wa'reducũ niwĩ. Na cã duti'caronojõta weecãrã niwã. ³ Te tojo weese cuarenta numurĩ cjase nicaro niwã. Egiptocjãrã masã setenta numurĩ cã wẽrĩ'quere bũjaweticãrã niwã.

⁴ Ticuse numurĩ yũ'rũca be'ro José faraõ ya wi'ipu nirã me'rã ucũcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã, yũ'ure añurõ ĩjõpeorã, faraõrẽ a'tiro werebosarã wa'aya: ⁵ "Joseré cã pacu cã wẽrĩatji duporo Canaá di'tapu cã masãpe cã basu apóca tutipure yaadutiapu. 'Õ'acũ wãme me'rã tojota weeguti', nidutiapu. Tojo weegu José mũ'urẽ cã pacure

‘Yaagu wa'ato’, nidutiami. ‘Yaatoja, majãmitojatiguti’, niami”, niña, ni wereo'ocu niwĩ José.

⁶ Faraõ cūrē queti o'ócũ niwĩ:

—Mu'u pacũre yaagu wa'aya. Cũ weeduti'caronojõta weeya, nicũ niwĩ.

⁷ Be'ro José cũ pacũre yaagu wa'acũ niwĩ. Nipe'tirã wiorã faraõrē da'ratamurĩ masã Egiptocjārã Joseré ba'patiwã'cãcārã niwã. ⁸ Tojo nicã, cũ mijĩ acawererã waro, José acawererã, cũ ma'misumua wa'acārã niwã. Gosépuma na pō'rã wĩ'marã, tojo nicã na ecarã se'saro tojacārã niwã. ⁹ Āpērã quē'rã surara cabayua wejese co'ri me'rã, tojo nicã āpērã cabayua me'rã Joseré ba'patiwã'cãcārã niwã. Tojo weerã masã pājārã waro nicārã niwã.

¹⁰ Na Goren-ha-atad wãmetiro na trigo su'aweeropũ etarã, wērĩ'cũ mijĩrē wãcũ, uputũ caricũ, uticārã niwã. To Jordã wãmetiri maa pu'to tojacaro niwũ. Ni'cã semana José cũ pacũ mijĩrē wãcũ, bujaweticũ niwĩ. ¹¹ Ti di'tapũ nirã cananeo masã na tojo weesere ĩ'arã, a'tiro nicārã niwã: “Egiptocjārã masã wērĩ'cārãrē yaarã, pajirow bujawetise me'rã tojo weesama.” Tojo weerã na tojo wee'carore Abel-mizraim pisucārã niwã. Dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'e tojasa'a.

¹² Jacob pō'rã nipe'tise na pacũ duti'caronojõta weecārã niwã. ¹³ Tojo weerã cũ mijĩrē Canaápũ yaarã wa'arã miacārã niwã. Mia, Macpela wãmetiro nirĩ tutipũ yaacārã niwã. Ti tutire Abrahã Efrõ hitita masũrē dúuca tuti nicaro niwũ. Ti tutire Abrahã nipe'tirã yu'u acawererãrē yaatji tuti nirõsa'a nígu, duucũ niwĩ. Ti di'ta Mamre wãmetiro diacjũ pe'e tojasa'a. ¹⁴ José cũ pacũre yáaca be'ro, cũ ma'misumua, nipe'tirã cūrē ba'pati'cārã me'rã Egiptopũ majãmitojaacũ niwĩ.

José cũ catitũose nũmũrĩ cjase ni'i

¹⁵ Na pacũ Jacob wērĩca be'ro José ma'misumua a'tiro wãcũcārã niwã: “Apetero weegũ José marĩ me'rã uasami. Marĩrē ĩ'asĩ'rĩtibosami. Marĩ cūrē ña'arõ wee'quere marĩrē a'mebosami”, ni wãcũcārã niwã. ¹⁶ Tojo weerã José ma'misumua āpērã me'rã “Marĩ pacũ wērĩatji duporo a'tiro niwĩ”, ni queti o'ócārã niwã Josepure. ¹⁷ “Mu'u ma'misumuarē pajaña'cureapa. Na mũ'urē ña'arõ wee'quere acobojoya,” niwĩ marĩ pacũ. “Tojo weegũ mũ'u ũsãrē pajaña'a, acobojoya. Ũsã quē'rã mũ'u pacũ ějõpeo'cure ějõpeorã ni'i”, ni queti o'ócārã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, José uputũ uticũ niwĩ. ¹⁸ Cũ utĩca be'ro José ma'misumua cũ tiropũ ejacārã niwã. Cūrē ĩ'arã, paamu'rĩque'a, a'tiro nicārã niwã:

—Ũsã a'to ni'i. Mũ'urē da'rawã'ñaco'terã sãjã'a.

¹⁹ José pe'e narē yu'ticũ niwĩ:

—Ne uiticã'ña. Yu'u Ő'acũ mejēta ni'i. ²⁰ Musã yu'ure ña'arõ weesĩ'ricārã nimiwũ. Ő'acũ pe'e te ña'ase wa'abo'quere añurõ wa'acã weecũ niwĩ. Tojo weegũ pājārã masãrē ujuaboabo'cārãrē yu'ruweticã weecũ niwĩ. ²¹ Tojo weerã musã uiticã'ña. Yu'u musãrē, musã pō'rãrē ba'ase o'oguti.

José narē ma'ise me'rã ucũcũ niwĩ. Tojo weerã ne mejēcã wãcũnemoticārã niwã majã.

José cũ wērĩ'que ni'i

²² José nipe'tirã cũ pacũ acawererã pājārã me'rã Egiptopure niseticũ niwĩ. Cũ ciento diez cũ'marĩ caticũ niwĩ. ²³ Tojo weegũ Efraĩ pō'rã cũ pãrãmerã nituriarãpure ĩ'acũ niwĩ. Tojo nicã, Manasés macũ Maquir pō'rã bajuacã, cũ pō'rã weronojõ tojacārã niwã.

²⁴ Be'ro José cũ ma'misumuarē nicũ niwĩ:

—Yu'u wērĩatjo cã'rõ du'sa'a. Ő'acũ musãrē weetamugũ a'tigusami. Cũ Abrahãrē, Isaare, Jacore “Canaã di'tare o'oguti” nĩ'caronojõta weegusami. A'ti di'tapũ ní'cārãrē

topu miagũsami. ²⁵ Diacjũta Õ'acũ musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Tojo wa'acã, ye ã'arĩ mejãrẽ musã miaña. “Õ'acũ wãme me'rã tojota weerãti”, niña, nicu niwĩ.

—Jau, Õ'acũ wãme me'rã mu'u ní'caronojõ weerãti, nicãrã niwã.

²⁶ José ciento diez cũ'marĩ cuogu, Egiptopu wẽrĩcu niwĩ. Cũ ya upure boatiseco me'rã wa're, masãacaropu misãacãrã niwã.

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wāmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nisī'rīrō wee'e. Éxodo nū'cārī curare Israe curuacjārā Egipto di'tapū nicārā niwā. Israe curuacjū Egiptopū wa'anū'cā'cū José nicū niwī. Ī'āña Génesis 37. Génesis wāmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārā pājārā masāputi, Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā. Be'ropū Egiptocjū wioḡu faraō na nino'gū Joseré masīti'cū sājācū niwī. Cū narē da'rawā'ñaco'terā wa'acā weecū niwī. Egiptocjārā narē ʔpūtū da'raduticārā niwā. Israe curuacjārā pūrō pi'etirā, Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā. Na tojo sērīcā tū'ogū, Ō'acū narē Moisére ti di'tare sū'ori miiwijadutigū o'ócū niwī.

Ō'acū cū tutuase me'rā Moisé peje ĩ'a ʔcuasere wee'oca be'ro, Egiptocjū wioḡu Israe curuacjārārē Egiptopūre wijaduticū niwī. Be'ro na masā marīrō, yucū marīrōpū sijācaterore Ō'acū Moisé me'rā narē dutise cūcū niwī. Tojo nicā narē ni'cā wi'i wa'icūrā caseri me'rā wéeca wi'i, cūrē ējōpeori wi'ire weeduticū niwī. Ti wi'i po'peapū Ō'acū cū “Masā me'rā añurō weeguti” ní'quere cūori acaro nicaro niwā. Ti acaro po'peapū diez dutise ojano'que ũtā pīrī me'rā wee'que sāñacaro niwā.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacū niwī.

Israe curuacjārā Egiptopū pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Jacob pō'rā cū me'rā Egiptopū wa'a'cārā, a'ticūrā nicārā niwā. Nipe'tirā nanūcū na nūmosānumia, na pō'rārē miacārā niwā. ²⁻⁴ A'ticūrā nicārā niwā: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabulō, Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā. ⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pārāmerā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopū nitojacū niwī.

⁶ Be'ropū José, cū ma'misumua, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wērīa wa'acārā niwā. ⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyū'rua, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopūre se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropūre Egiptore apī wioḡu sājācū niwī. Cū José ye cjasere masīticū niwī. Cūmasārē nicū niwī: ⁹ “Israe curuacjārā marī yū'rūoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī yū'rūoro tutuarā nima. ¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemotīcā'to nírā, ¿de'ro weeroamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējēse wa'a, marīrē ĩ'atu'tirā me'rā a'mesū'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cābosama”, nicū niwī.

¹¹ Tojo weerā faraō, Egiptocjārā wioḡu, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē sū'ori da'rase dutiri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā. ¹² Narē pūrō da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. ¹⁴ Na catiri ʔmūcore ña'abutiario pi'eticā weecārā niwā. Di'ta sa'beduti, te di'ta cujirire yeeduti, tojo nicā cāpū cjasere da'radutipecārā niwā. A'te nipe'tise na Israe curuacjārārē tojo weesere ne pajaña'ticārā niwā. ¹⁵ Apeyema tja faraō numia wī'marā bajuari cura co'terā numia Sifra, Fúa wāmetirārē a'tiro nicū niwī:

* **1:7** 1.7 Israe curuacjārā Jacob pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” dūcayucū niwī. Gn 32.28

¹⁶ —Musã hebreo masã numia pô'rãticã co'terã, umu, numio niti nírã, añurõ ï'aña. Numio nicã, cūña. Umũ pūrĩcãrẽ wējēcã'ña, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo nimicã, co'terã numia pe'e Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rã, wiogu cũ dutisere weeticãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã umuarẽ wējēticãrã niwã. ¹⁸ Na tojo wējēticã tu'ogu, faraõ na numiarẽ pijiocu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã wĩ'marã umuarẽ wējētiati? ni sērĩtiña'cu niwĩ.

¹⁹ Na faraõrẽ yu'ticãrã niwã:

—Hebreo masã numia Egiptocjãrã numia weronojõ nitima. Na tutuarã numia niyurã, ãsã etase duporo wuatojacãrã niama, ni yu'ticãrã niwã.

²⁰⁻²¹ Na wĩ'marã umuarẽ wējētiyucã, Israe curuacjãrã pãjãrã waro masãputinemo, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Co'terã numia Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'yucã, na quẽ'rãrẽ pô'rãticã weecu niwĩ. ²² Be'ro faraõ nipe'tirã Egiptocjãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Nipe'tirã hebreo masã umua bajuacã, dia Nilopu doqueñocõ'acã'ña. Numia dia'cũrẽ du'aya”, nicu niwĩ faraõ.

2

Moisé cũ bajua'que ni'i

¹ Faraõ cũ Israe curuacjãrã pô'rã umuarẽ wējēdutiri cura ni'cũ umu Leví ya curuacjũ ti curuacjõ me'rãta omocã du'tecu niwĩ. ² Co nijĩpaco wa'a, umurẽ pô'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ añugũ nicã ï'agõ, i'tia mujĩpũ cũrẽ nuocucoco nimiwõ. ³ Co cũrẽ nuopõtēotibosa'a majã nígõ, ni'cã bati na su'aca batire mi, aco sãjãrĩ nígõ, ope me'rã bi'aco niwõ. Tojo weetu'ajanu'cõ, wĩ'magũrẽ ti batipu sãaco niwõ. Sãatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropu po'oburoco niwõ. ⁴ Po'oburotoja, cũ ma'miorẽ “¿De'ro wa'agusari?” nígõ, “Yoacureropu tojanu'cã ï'ao'oña”, nico niwõ.

⁵ To be'ro faraõ macõ diapũ u'ago bu'aco niwõ. Core da'raco'terã numia ti maa sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacã ï'abocaco niwõ. ï'a, ni'cõ core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwõ. ⁶ Ti batire pão, wĩ'magũ utigure ï'aco niwõ. Cũrẽ ï'agõ, pũrõ pajaña'co niwõ.

—Ãrĩ wĩ'magũ hebreo masã macũ nisami, nico niwõ.

⁷ Co tojo weecã ï'agõ, cũ ma'mio ï'awã'cã, faraõ macõrẽ nico niwõ:

—¿Ni'cõ hebreo masõ ãrĩ wĩ'magũrẽ miomasõacjore yu'u pijigo wa'acã uasari? nico niwõ.

⁸ —Uu, ni'cõ pijigo wa'aya, nico niwõ.

Co tojo nicã tu'ogo, wĩ'magũ pacore pijigo wa'aco niwõ.

⁹ Be'ro cũ paco etacã ï'agõ, faraõ macõ core nico niwõ:

—Ãrĩ wĩ'magũrẽ mia, yu'ure masõbosaya. Yu'u mu'urẽ wapayegoti, nico niwõ.

Tojo weego wĩ'magũ paco cũrẽ mia, masõco niwõ. ¹⁰ Cũ bucucure nicãpu, faraõ macõrẽ wiaco niwõ. Co pe'e co macũ diácjũrẽ weronojõ tojacã weeco niwõ. Cũrẽ Moisé wãme õ'oco niwõ. “Diapu po'oburo'cure miiwũ” nígõ, tojo wãme õ'oco niwõ.

Moisé Egiptopũ ni'cu du'tiwija'que ni'i

¹¹ Peje cũ marĩ be'ro Moisé bucupu nígũ, ni'cã numũ cũ acawererãrẽ ï'agũ wa'acu niwĩ. Topũ hebreo masãrẽ uputu da'radutipecã ï'acu niwĩ. Ni'cũ Egiptocjũ cũ acaweregu hebreo masũrẽ paacã ï'acu niwĩ. ¹² Cũrẽ tojo weecã ï'a, añurõ ï'astepeo, “Ãpẽrã marĩma” ni, Egiptocjũrẽ wējẽ, nucũporopu yaacũucã'cu niwĩ. ¹³ Ape numũ cũ acawererã nirõpu wa'acu niwĩ tja. Puarã hebreo masãrẽ a'mequẽcã ï'acu niwĩ. Tojo wee, apĩrẽ paagure sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u acaweregure paati? nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ pe'e yu'ticu niwĩ:

—¿Noa mu'urē ũsārē beseacju, wiogu sōrōati? ¿Mu'u Egiptocjūrē wējē'caro weronojō yu'are wējēsī'rīsari? nicu niwī.

Tere tu'ogu, Moisé pūrō uicu niwī. “¡Acoe! Yu'u Egiptocjūrē wējē'quere masītojpā”, nicu niwī.

¹⁵ Faraō cū Egiptocjūrē wējē'quere tu'ogu, Moisére wējēsī'rīgū, cūrē ñe'eduticu nimiwī. Moisé pe'e faraōrē du'tigu, Madiā wāmetiropu nisetigu wa'acu niwī. Topu etagu, aco wijari pe na se'éca pe pu'to ejanujācu niwī.

¹⁶ Madiācjū pa'i, Reuel* wāmetigu siete numia pō'rāticu niwī. Ti numūrēta na numia ti pepu aco waarā wa'acārā niwā. Na pacu yarā ovejare tīarātirā, sī'rīse co'ripu aco pio mu'muorā a'ticārā nimiwā. ¹⁷ Āpērā umua oveja, cabra co'terā pe'e eta, na numiarē cō'atōrōcā'cārā niwā. Na tojo weecā ī'agū, Moisé wā'cānu'cā, na numiarē caribocā cā'mota'acu niwī. Be'ro acore waamí, sī'rīse co'ripu piosā, na yarā ovejare tīacu niwī.

¹⁸ Na numia pacu tiropu dajacā, narē sērītiña'cu niwī:

—¿De'ro weerā ni'cācārē maata dajati?

¹⁹ Na cūrē yu'ticārā niwā:

—Ni'cū Egiptocjū oveja cabra co'terārē cā'mota'abosami. Be'ro aco waamí, marī yarā ovejare tīami.

²⁰ Na tojo nicā tu'ogu, narē sērītiña'cu niwī:

—¿No'opu niati cū? ¿De'ro weerā cūrē cō'awā'cātiati? Cūrē ba'adutirā pijirā wa'aya, nicu niwī.

²¹ Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipu eja, ba'acu niwī. Cū “Ūsā me'rā tojayá” nicā, “Jau” ni, na me'rā niseticu niwī. Be'ro Reuel cū macō Séforare Moisére numisocu niwī. ²² Be'ro co niĵipaco wa'a, ni'cū macūtico niwō. Moisé cūrē Gersón† wāme ō'ocu niwī. “Yu'u āpērā ye di'tapure aperocjū weronojō tu'oña'a. Tojo weegu cūrē Gersón wāme ō'o'o”, nicu niwī.

²³ Peje cū'marī be'ro Egiptocjū wiogu wērīa wa'acu niwī. Tojo wērīmicā, Egiptocjārā Israe curuacjārārē uputu da'radutipe, pi'eticā weenu'cūcā'cārā niwā. Tojo weerā na bujawetiyu'rua, Ō'acūrē “Ūsārē weetamuña”, ni sērī, caricūnu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū na caricūsere tu'ocu niwī. ²⁴ Tere tu'ogu, cū toduporopu Abrahā, Isaa, Jacob me'rā apo'quere wācūcu niwī. ²⁵ Tojo weegu na pi'etisere ī'agū, pajaña'cu niwī.

3

Ō'acū Moisére piji'que ni'i

¹ Moisé cū mañecū Jetro* yarā ovejare co'tecūcu niwī. Jetro Madiācjū pa'i nicu niwī. Ni'cā numu Moisé Jetro yarā ovejare masā marīrōpu yu'rua, téé Ō'acū yagu† ũrūgū Horeb‡ wāmeticjupu miacu niwī. ² Topu ni'cū zarza wāmetiri siti ũjūrī pō'rā decopu Ō'acū cū basuta nimigū cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā,§ cūrē bajuacu niwī. Ti pecame'e ũjūcaro niwū, ũjūrō pe'e. Mejō ũjūpe'tidijaticaro niwū. ³ Tere pūrō ī'agū, Moisé a'tiro wācūcu niwī: “¿Ñe'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti zarza ũjūpe'tiweti? nígū, ī'agū wa'aguti,” ni wācūcu niwī.

⁴ Ō'acū Moisére ti me'erē ī'awā'cāticā ī'acu niwī. Ti zarza siti decopu nígū, cūrē pisucu niwī:

* **2:16** 2.16 Reuere apeterore Jetro pisucārā niwā. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cūrē Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11

† **2:22** 2.22 Hebreo ye me'rā Gersón “ape di'tacjūpu weronojō tu'oña'se” nisī'rīrō wee'e. Ex 18.3 * **3:1** 3.1

Jetrore apeterore Reuel pisucārā niwā. Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11 † **3:1** 3.1 “Ō'acū yagu ũrūgū” nīrō, “Ō'acū tigupu nimi” nisī'rīrō wee'e. ‡ **3:1** 3.1 Ūrūgū Horeb apeterore Sinaí wāmeticaro niwū.

§ **3:2** 3.2 Ī'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

—¡Moisé! nicu niwĩ.

—A'topu ni'i, ni yu'ticu niwĩ Moisé.

⁵ Tojo nitoja, Ō'acũ cūrē nicu niwĩ:

—Pu'toacāpu a'titicā'ña. Mu'u ye sapatu caserire tuweeya. Mu'u u'tacūurō añurō yu'u nirō waro ni'i. ⁶ Yu'u mu'u ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob ējōpeo'cu Ō'acũ ni'i, nicu niwĩ.

Moisé Ō'acūrē ĩ'auī nicu niwĩ. Tojo weegu cū diapoare mo'acu niwĩ.

⁷ Be'ro Ō'acũ ninemocu niwĩ tja:

—Yarā masā Israe curuacjārā na Egiptopu pi'etisere añurō ĩ'apu. Narē su'ori da'rase dutiri masā da'radutipesere caributirā caricūcā tu'oapu. Na pi'etisere añurō masĩ'i. ⁸ Tojo weegu narē yu'ruogu, dijatiapu. Egiptocjārā doca nirārē miiwīorēgūti. Ti di'tapu nirārē miiwija, añurĩ di'ta, pajiri di'tapu miagūti. Cabra ōpēco, mumiacō pajiro aco o'maburoro weronojō nirĩ di'ta ni'i. Cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā na nirĩ di'ta ni'i. ⁹ Israe curuacjārā narē da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricūsere tu'oapu. Tojo nicā, Egiptocjārā narē ña'arō weepēcā ĩ'apu. ¹⁰ Tojo weegu wa'abaque'oya. Yarā masā Israe curuacjārārē Egiptopure miiwīrōdutigu, faraō tiropu mu'urē o'ógutigu wee'e.

¹¹ Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé Ō'acūrē nicu niwĩ:

—Yu'u mejō nigū ni'i. Tojo weegu ¿de'ro weegu yu'u faraō tiropu wa'a, Israe curuacjārā Egiptopu nirārē miiwīrōbosari? nicu niwĩ.

¹² Ō'acũ cūrē a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Yu'u mu'u me'rā nigūsa'a. Yarā masā Egiptopu nirārē miiwīrōca be'ro musā nipe'tirā a'tigu ūrūgūpu yu'ure e'catipeorāsa'a. Tojo wa'acā, “Diacjūta Ō'acũ yu'ure o'oāmi”, ni masīgūsa'a.

¹³ Moisé pe'e Ō'acūrē a'tiro ni yu'tinemocu niwĩ:

—Yu'u Egiptopu wa'a, Israe curuacjārārē “Ō'acũ, marĩ ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu musā tiropu yu'ure o'oāmi” ni werēcā, na yu'ure “¿De'ro wāmetiti cū?” ni sērītiña'bosama. To pūrīcārē, ¿narē de'ro ni yu'tibosari?

¹⁴ Ō'acũ cūrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'uta ni'i niwuaguta. Israe curuacjārārē weregu, “Yu'uta ni'i” nigū musā tiropu yu'ure o'oāmi, niña.

¹⁵ Apeye Ō'acũ Moisére nicu niwĩ tja:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Ō'acũ, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wioguta musā tiropu yu'ure o'oāmi”, ni wereya. A'te yu'u wāme ninu'cūcā'rōsa'a. Nipe'tirā be'rocjārāpu a'ti wāmerē yu'ure pisunu'cūcā'rāsama. ¹⁶ Egiptopu wa'a weetjīagū, Israe curuacjārā wiorārē neocūu, a'tiro niña: “Ō'acũ, musā ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu, yu'ure bajuami. Musā ye cjasere a'tiro niami: ‘Narē añurō ĩ'anurāpu. Egiptocjārā narē ña'arō weepesere ĩ'apu’, niami. ¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: ‘Egiptocjārā narē ña'arō weepesere yu'ruweticā weegusa'a,’ niami. Tojo wee musārē ti di'tapu miiwija, cananeo masā, hitita masā, amorreo masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masā nirĩ di'tapu miagūsami. Ti di'ta añurĩ di'ta cabra ōpēco, mumiacō aco o'maburoro weronojō nirĩ di'ta nisa'a”, ni weredutiami, nicu niwĩ. ¹⁸ Mu'u wiorārē tojo werēcā, mu'urē yu'tirāsama. Tojo weegu Egiptocjū wiogu tiropu na me'rā wa'aya. Cūrē a'tiro ni wereya: “Ō'acũ, hebreo masā wiogu, ūsārē pōtērīgū ejami. Tojo weegu i'tia numu wa'aro ūsārē yucu marīrō, masā marīrōpu du'uo'oya. Topu Ō'acũ ūsā wiogure wa'icūrārē wējē ūjūamorōpeorā wa'arāti”, niña. ¹⁹ Musā tojo nimicā, yu'u tutuaro me'rā cūrē weē'otićā, Egiptocjū wiogu

musârê du'uwîrôsosome. ²⁰ Tojo weegu yu'u tutuasere î'ogû, peje î'a ucuase me'râ Egiptocjârê bu'iri da'regutî. Tojo wéeca be'ro faraô musârê du'uwîrôgûsami. ²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjârâ musârê añurô wâcûcâ weeguti. Tojo weerâ apeyenojô marîrâ wa'asome. ²² Nipe'tirâ Israe curuacjârâ numia Egiptocjârâ numia na ye wi'seri pu'to nirârê, tojo nicâ âpêrâ numia na ya wi'ipu nirârê uru me'râ wee'que, plata me'râ wee'que, tojo nicâ su'ti sêrîrâsama. Te su'ti na pô'râ sâñatje nirôsa'a. Tojo wee Egiptocjârâ cuose añusere miape'ocâ'râsama, nicu niwî Ô'acû.

4

¹ Moisé Ô'acûrê yu'ticu niwî:

—Na yu'u tojo nisere êjôpeosome. Tojo nicâ yu'u dutisere yu'tisome. Yu'tironojô o'orâ, a'tiro pe'e nirâsama: “Ô'acû mu'urê bajuatiapî”, nirâsama, nicu niwî Moisé.

² Ô'acû, “¿Mu'u omocâpure ñe'enojôrê cuoti?” ni sêrîtiña'cu niwî.

“Yu'u tuacju ni'i”, ni yu'ticu niwî.

³ —Tigure nucûcâpu doquecûña, nicu niwî Ô'acû.

Moisé tere tu'ogu, nucûcâpu doquecûucu niwî. Cû tojo weecâta, tigu tuacju aña dojocaró niwî. Tojo wa'acâ î'agû, Moisé ui dustimajâcu niwî. ⁴ Ô'acû pe'e cûrê nicu niwî:

—Omocârê síoo, cû pîcôrôrê ñe'eña.

Moisé cû omocârê síoo, aña pîcôrôrê ñe'ecu niwî. Cû tojo ñe'ecâta, aña nimi'cu tuacju dojocaró niwî tja.

⁵ —A'tere î'arâ, “Ô'acû na ñecûsumua Abrahâ, Isaa, Jacob wiogu cûrê bajuapî”, nirâsama, nicu niwî Ô'acû.

⁶ Be'ro Ô'acû ninemocu niwî:

—Ni'cârôacârê mu'u ya omocârê mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sîosôrôña, nicu niwî.

Cû tojo nicâ, Moisé cû ya omocârê sîosôrôcu niwî. Be'ro cû ya omocârê miiwîrô, ti omocârê câmi boari omocâ î'acu niwî. ⁷ Tere î'agû, Ô'acû nicu niwî:

—Apaturi mu'u ya omocârê mu'u ya su'tiro doca cutiro tiropu sîosôrôña tja.

Ô'acû dutironojôta Moisé weecu niwî. Cû ya omocârê miiwîrôcâta, nipe'tiro cû upu weronojô añurî omocâ tojacaro niwî. ⁸ Be'ro Ô'acû ninemocu niwî:

—Mu'u nimu'tâse wee'ose me'râ êjôpeotirâ, mu'u dutisere weetirâ, apetero weerâ be'ro apaturi wee'ose me'râ êjôpeobosama. ⁹ Mu'urê a'te puaro mu'u wee'ose me'râ êjôpeoti, mu'u dutisere weeticâma, a'tiro weeya. Diapu acore waamí, nucûcâpu piocûoña. Mu'u topu waamí piocûse nucûcâpu dí dojorosa'a, nicu niwî.

¹⁰ —Acoe, yu'u wiogu. Yu'u ucûme'rîgû niwe'e. Toduporopu, tojo nicâ mu'u ni'cârôacâ yu'u mu'u me'râ ucûcâ quê'rârê añurô ucûmasîtisa'a. Nipe'tisetiri ucûgû, cu'cu nisa'a, nicu niwî Moisé.

¹¹ Ô'acû cûrê nicu niwî:

—¿Noa masârê ucûmasîcâ weeri? ¿Noa narê tu'otîcâ, ucûticâ weeri? ¿Noa narê î'amasîcâ, o caperi bajutîcâ weeri? Yu'uta tojo weewu. ¹² Tojo weegu mu'u na masâ tiropu wa'aya. Mu'u narê ucûcâ weetamugûti. Mu'u narê ucûatjere yu'u mu'urê weregutî.

¹³ Moisé ne wa'asî'rîticu niwî. Tojo weegu a'tiro nicu niwî:

—Acoe, yu'u wiogu. Apîrê wa'aduticureya, nicu niwî.

¹⁴ Tere tu'ogu, Ô'acû Moisé me'râ ua wa'acu niwî. Tojo weegu cûrê nicu niwî:

—Mu'u ma'mi Aarô pe'e añurô ucûme'rîgû nîmi. Mu'u weronojô Leví ya curuacjû nîmi. Cû mu'urê pôtêrîgû a'tisami. Mu'urê î'agû, uputu e'catigûsami. ¹⁵ Cû me'râ ucûña. Cû masârê ucûatjere añurô wereya. Yu'u musâ puarârê ucûcâ weeguti.

Musārē, musā weeatjere queoro wereguti. ¹⁶ Mũ'u Aarōrē ucũgũ, yũ'u Ō'acũ cūrē ucũgũ weronojō ucũgũsa'a. Aarō pe'e mũ'u weresere masārē wereturiagusami. ¹⁷ A'tigu tuacjere miaña. Tigu me'rā peje ĩ'a ucũase wee'ogũsa'a, nicu niwĩ Ō'acũ.

Moisé Egiptopũ majãmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cũ mañecũ Jetro ya wi'ipũ dajagu, cūrē nicu niwĩ:

—Yũ'u apaturi Egipto di'tapũ wa'acã yũ'ure du'uo'oya. Topũ yũ'u acawererã waro nisama. Na catimiti nígũ, narē ĩ'asĩ'rĩgũcoro, nicu niwĩ.

—Jau, añurō wa'aya, ni yũ'ticu niwĩ Jetro.

¹⁹ Moisé cũ Madiã wãmetiropũ nícaterore Ō'acũ cūrē a'tiro nicu niwĩ:

—Egiptopũ dajatojaaya. Mũ'urē wējēsĩ'rĩmi'cārã wērĩpe'tiatojama.

²⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Moisé cũ ñamorē, cũ pō'rārē “Te'a” nígũ, ni'cũ wĩ'magũ burro bu'ipũ narē miipeo, Egiptopũ sũ'ori dajatojaacu niwĩ. Tojo nicã tuacjũ, Ō'acũ cūrē miaduti'cũre miacu niwĩ.

²¹ Be'ro Ō'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u mũ'urē peje ĩ'a ucũasere wee'omasĩcã weepũ. Tojo weegu mũ'u Egiptopũre etagu, faraō ĩ'orōpũ te pejere wee'ũa. Yũ'u pe'e faraōrē musārē yũ'rũnũ'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjārārē du'uwĩrōsome. ²² Cũ tojo weecã, mũ'u cūrē nigũsa'a: “Ūsã wiogu Ō'acũ a'tiro niami: ‘Israe curuacjārã yũ'u macũ, masã ma'mi weronojō nima. ²³ Yũ'ure e'catipeorã wa'acã, narē du'uwĩrōña', mũ'urē nitojamiapũ. Mũ'u pe'e narē du'uwĩrōtiapũ. Tojo weegu mũ'u macũ masã ma'mirē wējēgũsa'a”, ni werecu niwĩ Ō'acũ.

²⁷ Moisé ma'apũ wa'ari curare Ō'acũ pe'e Aarōrē a'tiro nicu niwĩ: “Masã marĩrō, yucũ marĩrōpũ wa'a, mũ'u acabiji Moisére pōtērĩgũ wa'aya.” Tere tũ'ogu, Aarō wa'a, Moisére Ō'acũ yagu ũrũgũpũ* pōtērĩgũ wa'acu niwĩ. Topũ cūrē bocaejagu, pōtērĩ, añudutigũ mi'micu niwĩ. ²⁸ Be'ro Moisé, Aarōrē Ō'acũ cūrē wereduti'quere, tojo nicã peje cũ ĩ'a ucũase ĩ'orãsa'a ní'quere werecu niwĩ. ²⁹ Tu'ajanũ'cō, na pũarãpũta Israe curuacjārã wiorārē neocũurã wa'acārã niwã. ³⁰ Na tiropũ ejacã, Aarō nipe'tise Ō'acũ Moisére ní'quere werepe'ocã'cu niwĩ. Tojo nicã, masã ĩ'orōpũre, ĩ'a ucũase Ō'acũ narē wee'oduti'quere wee'ocu niwĩ.

³¹ Masã tere ĩ'arã, cũ ní'quere ějōpeocārã niwã. Ō'acũ na pi'etisere ĩ'a, narē pajaña'cã tũ'orã, cūrē e'catipeorã, ejaque'acārã niwã.

5

Moisé, Aarō faraō me'rã ucũ'que ni'i

¹ Moisé, Aarō Israe curuacjārã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraō tiropũ wa'a, cūrē a'tiro nicārã niwã:

—Ō'acũ, Israe curuacjārã wiogu, mũ'urē a'tiro weredutiami: “Yarã masārē masã marĩrō, yucũ marĩrōpũ du'uo'oya. Na topũ yũ'ure e'catipeorã, bosenuũ weepeorāsama”, niami, nicārã niwã.

² Tere tũ'ogu, faraō pe'e a'tiro yũ'ticu niwĩ:

—¿Noanojō niti musã wiogu nigũ? ¿De'ro wee cũ dutisere tũ'o, Israe curuacjārārē du'uwĩrōbosari? Musã “Ūsã wiogu Ō'acũ” musã nigũrē masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjārārē ne du'uwĩrōsome, nicu niwĩ.

³ Faraō tojo nicã tũ'orã, Moisé, Aarō cūrē nicārã niwã:

—Ō'acũ, hebreo masã wiogu, ũsārē pōtērĩgũ a'ticu niami. Tojo weerã ũsã masã marĩrō, yucũ marĩrōpũ wa'arãsa'a. ĩ'tia ñumũ wa'ano'rōsa'a. Topũ ũsã wiogu

* 4:27 4.27 Ex 3.1

Õ'acūrē wa'icūrārē wējē, ũjũamorōpeorā wa'arāsa'a. Tojo weeticāma, duti pūrīse me'rā ũsārē bu'iri da'regusami. Tojo weetigu, a'mewējēse me'rā wērīcā weegusami, nicārā niwā.

⁴ Tere tu'ogu, faraō pe'e a'tiro nicu niwī:

—Moisé, Aarō, ¿de'ro weerā masārē da'radu'ucā weeti? Da'rarā wa'ato, nicu niwī.

⁵ Apeyere faraō nicu niwī:

—Ni'cārōacāma Israe curuacjārā a'ti di'tapure pājārā waro masāputima. ¿Na pājārārē da'radu'ucā weesī'rīrā weeti?

⁶ Na tojo nica nūmurēta faraō su'ori da'rasedutiri masārē, tojo nicā Israe curuacjārā narē dutituriarārē a'tiro duticu niwī:

⁷ —Musā Israe curuacjārārē na wi'seri weerā yeese kujirire weedutirā, tábutire o'otīcā'ña majā. Na basu wa'a weetjārā tábutire miirā wa'ato. ⁸ Toduporo na wi'seri weerā yee'que kujiri wee'carocā'rota weeato tja. Ne ni'cā cuji duotīcā'to. Na nijīsijarā bajuróma a'tiro caricūma: “Te'a, marī wiogu Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē wējē ũjũamorōpeorā wa'arā”, nima. ⁹ Narē nemorō tutuaro da'ranemocā weeya. Tojo weese me'rā narē nisoo weresere wācūsōme, nicārā niwā.

¹⁰ Tojo weerā su'ori da'rasedutiri masā, tojo nicā Israe curuacjārā narē dutituriarā Israe curuacjārā wiorā tiropu masārē weredutirā wa'acārā niwā:

—Faraō musārē ni'cācā me'rā ne tábutire o'onemodutitiami. ¹¹ Ni'cārōacārē musā basuta tere musā no'o bocaro a'masijarā wa'arāsa'a. Tojo weemirā, toduporo musā yee'que kujirinūcūta yeerāsa'a tja. Ne duosōme, nicārā niwā.

¹² Tere tu'orā, Israe curuacjārā nipe'tiro Egiptopu tábutire a'marā wa'acārā niwā.

¹³ Faraō su'ori da'rasedutiri masā, nipe'tise nūmurī masārē na toduporo o'o'que kujiricā'rōta o'oduticārā niwā. ¹⁴ Tojo nicā Egiptocjārāta Israe curuacjārā narē dutituriarārē paamujā, a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weerā musā ñamica'a, ni'cācā quē'rārē toduporopu musā wee'carocā'rōta te kujirire weerā emuejaweti? nicārā niwā.

¹⁵ Israe curuacjārā narē dutituriarā pe'e faraō tiropu cūrē a'tiro ni wererā wa'acārā niwā:

—Wiogu, ũsā mu'urē da'raco'terārē ¿de'ro weegu tojo ña'arō weeti? ¹⁶ Mu'u yarā su'ori da'rasedutiri masā ũsārē tábutire o'otima. Tere o'otimirā, “Ticuse kujiri weeya”, nima. Tojo nicā, ũsārē paama. Ũsā mejēta bu'iriti'i. Wiogu, mu'u yarā da'rasedutiri masā bu'iritima, nicārā niwā.

¹⁷ Faraō pe'e narē yu'ticu niwī:

—Musā nijīsijarā ni'i. Tojo weerā a'tiro ninu'cū'u: “Ũsā wiogu Ō'acūrē wa'icūrārē wējē, ũjũamorōpeorā wa'acā du'uo'oya”, ni'i. ¹⁸ Da'rarā wa'aya majā. Musārē tábuti o'otimicā, toduporo musā yee'que kujiricā'rōta yeeya, nicu niwī.

¹⁹ Israe curuacjārā narē dutituriarā faraō “Ticuse kujirita yeeya” nicā tu'orā, diasaro tu'oña'cārā niwā. ²⁰ Na faraō tiropu ní'cārā wijaarā, Moisére, Aarōrē narē co'te'cārārē bocaecjārā niwā. ²¹ Narē a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū musā weepetiye'quere ī'a, musārē bu'iri da'reato. Faraō, tojo nicā āpērā cūrē su'ori da'rasedutiri masā ũsārē ña'arō ī'atu'tima. Musā basuta cūrē di'pji o'o, ũsārē wējēdutirā weronojō weepā. Tojo weerā musāta bu'iriti'i, nicārā niwā.

²² Na tojo nicā tu'ogu, Moisé Ō'acūrē a'tiro ni ñubue, sērīcu niwī:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u ā'rā masārē ña'arō weeti? ¿De'ro weedutigu yu'ure a'topu a'tidutiati? ²³ Mu'u ye cjasere yu'u faraō me'rā ucūnu'cāca nūmu me'rā, cū mu'u yarā masārē nemorō ña'arō weenu'cūcā'mi. Mu'u pe'e mu'u yarā masārē ne yu'rūweticā weewe'e, nicu niwī.

6

¹ Moisé Õ'acũrẽ sêrĩca be'ro Õ'acũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Ni'cãrõacã mu'u yu'u faraõrẽ weeatjere ï'agũsa'a. Yu'u tutuase me'rã narẽ wijacã weeguti. Yu'u tutuasere ï'agũ, Egiptopu nirãrẽ wijadutigusami, nicu niwĩ Õ'acũ.

² Õ'acũ apetero Moisére ucũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. ³ Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ucũgũ, “Õ'acũ tutuayurũnũ'cãgũ ni'i”, ni werewu. Tojo nimigũ, yu'u wãme waro pe'ere wereba-jurẽtiwu. Yu'uta ni'i Õ'acũ musã wiogu niwuaguta. ⁴ Apeyema tja, “Musã pãrãmerã nituriarãrẽ Canaá di'tare o'oguti” ni, na me'rã apowu. Na ti di'tare apesecjãrã weronojõ níni'wã yujupu. ⁵ Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã pi'eticã ï'agũ, Egiptocjãrã narẽ uputu da'raduticã ï'agũ, yu'u na ñecũsumua nituriarã me'rã apo'quere wãcũ'u. ⁶ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu, musã Egiptocjãrã dutise doca nirãrẽ na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yu'u tutuaro me'rã, Egiptocjãrãrẽ bu'iri da're, musãrẽ yu'rũweticã weeguti. ⁷ Musã, yarã masã nirãsa'a. Yu'u Õ'acũ, musã wiogu nigũsa'a. Tojo weese me'rã musã yu'ure Õ'acũ, ãsã wiogu nimi”, nirãsa'a. ‘Cũta ãsãrẽ Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrẽ wijacã weeami; na tutuaro me'rã da'radutipesere wijata'ami’, nirãsa'a. ⁸ Yu'u Abrahãrẽ, Isaare, Jacore o'oguti nica di'tapu musãrẽ miagũsa'a. Te musã ye di'ta nidojarosa'a. Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i”, nicu niwĩ.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacu niwĩ. Uputu Egiptocjãrã narẽ da'radutipeyucã, bujaweti, wãcũtutuadu'ucãrã niwã. Tojo weerã Moisé narẽ ní'quere yu'titicãrã niwã. ¹⁰ Tere ï'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

¹¹ —Faraõ tiropu wa'aya. Wa'a, cũrẽ Israe curuacjãrãrẽ ti di'tapu nirãrẽ wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Õ'acũrẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Israe curuacjãrã yu'ure ne cã'rõ yu'titima. Nemorõ faraõ pũrĩcã yu'titisami. Yu'u ucũgũ ne me'rĩtisa'a, nicu niwĩ.

¹³ Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Israe curuacjãrãrẽ, tojo nicã faraõrẽ a'tiro ni weredutigu o'ócũ niwĩ tja:

—Õ'acũ Israe curuacjãrã Egiptopu nirãrẽ ãsãrẽ miiwijadutiami, ni wereya, nicu niwĩ.

Aarõ, Moisé ñecũsumua ye curaricjãrã wãme ni'i

¹⁴ Israe curuacjãrã masã ma'misumua ã'rã nicãrã niwã:

Jacob macũ Rubén, masã ma'mi nicu niwĩ. Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã. ã'rã Rubén ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁵ Simeó põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicãrã niwã. Cũ Saúl cananeo di'tacjõ macũ nicu niwĩ. ã'rã Simeó ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cũ'marĩ caticu niwĩ. Masã ma'mi me'rã nu'cã, téé nituogu me'rã cũ põ'rã a'tiro wãmeticãrã niwã: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Libni, Simei. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres cũ'marĩ caticu niwĩ. Cũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Amram, Izhar, Hebrõ, Uziel. ¹⁹ Merari põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Mahli, Musi nicãrã niwã. ã'rã Leví ya curuacjãrã masã ma'mi me'rã ninũ'cã, téé nituogu me'rã nicãrã niwã.

²⁰ Amram cũ wãmeo Jocabed me'rã nũmoticu niwĩ. Na Aarõ, Moisére põ'rãticãrã niwã. Amram ciento treinta y siete cũ'marĩ caticu niwĩ.

²¹ Izhar põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aarō Elisabet wāmetigore numoticu niwī. Co Aminadab macō Naasón* acabijo nico niwō. Na a'ticūrā pō'rāticārā niwā: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré pō'rā a'ticūrā nicārā niwā: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjārā nicārā niwā.

²⁵ Nī'cū Aarō macū Eleazar, Futiel wāmetigu macō nī'cōrē numoticu niwī. Co Finees wāmetigure pō'rātico niwō. Leví ya curuacjārā masā ma'mi me'rā nū'cā, téé nituogu me'rā nicārā niwā.

²⁶ Aarō, Moiséreta Ō'acū Israe curuacjārārē Egipto di'tapu nī'cārārē su'ori miiwijaduticu niwī. Na ye curari me'rā tojo weeduticu niwī. ²⁷ Náta tja Israe curuacjārārē Egiptopure miiwijarāti nírā, faraō me'rā ucūcārā niwā.

Ō'acū Moisére, Aarōrē piji'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Ō'acū Egiptopu Moisé me'rā cū ucūca nūmūrē, cūrē a'tiro nicu niwī:

—Yū'u Ō'acū, mūsā wioḡu ni'i. Nipe'tise yū'u mū'urē wereatjere faraō, Egiptocjārā wioḡure wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cūrē yū'ticu niwī:

—Wioḡu, yū'uma yū'u ucūse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraō yū'u ucūsere ne yū'titigusami, nicu niwī Moisé.

7

¹ Moisé tojo nicā tu'ogu, Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Ī'aña majā. Mū'u faraōrē ucūcā, yū'u basu cūrē ucūḡū weronojō tu'oña'ḡūsami. Mū'u ma'mi Aarō pe'e mū'urē ucūbosagūsami. ² Mū'u Aarōrē nipe'tise yū'u dutisere wereḡusa'a. Be'ro cū pe'e faraōpure Israe curuacjārārē ti di'tapu nirārē wijadutigu ucūḡūsami. ³⁻⁴ Yū'u pe'e cūrē mūsārē yū'rūnū'cācā weeguti. Peje apeyenojō Ī'a ucūasenojōrē Egiptopure weeī'omicā, faraō mūsā sērīsere yū'tisome. Egiptopure yū'u tutuasere ĩ'ogūti. Queoro narē bu'iri da'reḡu, to Egiptopu nírā yarā masārē wijacā weeguti. ⁵ Egiptopure yū'u tutuasere ĩ'óca be'ro, tojo nicā Israe curuacjārārē miiwijāca be'ro, Egiptocjārā yū'u wioḡu ni'i nisere masīrāsama, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Moisé, Aarō Ō'acū cū duti'caronojōta queoro weecārā niwā. ⁷ Na faraō me'rā ucūcaterore Moisé ochenta cū'marī cūocu niwī. Aarō pe'e ochenta y tres cū'marī cūocu niwī.

Aarō cū tuacjū queti ni'i

⁸ Ō'acū Moisére, Aarōrē nicu niwī:

⁹ —Faraō mūsārē apeyenojō weeī'oduticā, Aarō cū ya tuacjūre mii, nucūcāpu faraō tiro doquecūudutiya. Cū tojo weecā, tigu tuacjū aña dojorosa'a, nicu niwī.

¹⁰ Moisé, Aarō, faraō tiropu cū me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Ō'acū duti'caronojōta weecārā niwā. Aarō cū tuacjūre faraō, tojo nicā cūrē da'raco'terā pōtēorōpu doquecūucu niwī. Cū tojo weecāta, tigu tuacjū aña dojocarō niwā. ¹¹ Tojo weecā ĩ'agū, faraō pe'e cū yarā masīrī masārē, tu'oña'rī masārē pijicu niwī. Na quē'rā na masīsere mejārōta weecārā niwā. ¹² Na ye tuasepagure nanūcū doquecūucārā niwā. Tepagunūcū aña dojocarō niwā. Aarō yagu tuacjū pe'e masīrī masā, tu'oña'rī masā yepagure ba'ape'ocā'caro niwā. ¹³ Tojo wa'amicā, faraō pe'e Ō'acūrē yū'rūnū'cācu niwī. Ō'acū “Tojo wa'arosa'a” nī'caronojōta ne yū'titicu niwī.

Ō'acū dí me'rā bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aarō faraō tiropu wijāca be'ro Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

* 6:23 6.23 Naasón Aminadab macū masā ma'mi nicu niwī. Num 1.7

—Faraõ yu'titi, ne Israe curuacjârârê wijacã weetimi. ¹⁵ Ñamiacã ñamicure, cã diapũ bu'ari cura cã me'rã ucũrã wa'aya. To dia sumutopũ co'teapa. Mũ'u yagũ tuacjũ añã dojacã wee'cũ me'rã wa'aya. ¹⁶ Topũ faraõrê a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, mũ'urê a'tiro nidutigũ yũ'ure o'oami: ‘Yarã masãrê yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ yũ'ure e'catipeorã wa'acã, du'uo'oato’, niami. Mũ'u pe'e ne ‘Jau’ niwe'e. ¹⁷ Tojo weegũ Õ'acũ a'tiro niami: ‘Ni'cãrõacã me'rã yũ'u wiogũ nisere masĩgũsa'a’, niami. Yũ'ũ, Moisé, yagũ tuacjũ me'rã acore paapo'ocã, aco dí dojorosa'a. ¹⁸ Wa'i wẽrĩrãsama. Te aco ỹrĩse dojorosa'a. Tere yabirã, Egiptocjãrã ne sĩ'rĩsome”, Õ'acũ Moisére tojo ni wereduticũ niwĩ faraõrê.

¹⁹ Õ'acũ Moisére a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Aarõrê a'tiro niña: “Nipe'tise maarĩrê, o'majã maarĩacãrê, tojo nicã ditararire, nipe'tise aco posetisenøjõ Egiptopũ nisere mũ'u yagũ tuacjũ me'rã s̃oo, wẽjẽtuato. Tojo weecã, aco na yucũ co'ripũ nise, ỹtã me'rã wee'queparũpũ nise dí dojorosa'a”, nicũ niwĩ.

²⁰ Moisé, Aarõ Õ'acũ duti'caronøjõta weecãrã niwã. Aarõ cũ yagũ tuacjũre diapũ paapo'ocũ niwĩ. Faraõ, cũ docacjãrã ĩ'orõpũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weecã, te aco dí dojacaro niwũ. ²¹ Wa'i wẽrĩcãrã niwã. Aco ỹrĩse tojacaro niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã masã ne te acore sĩ'rĩticãrã niwã. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwũ.

²² Tojo wa'amicã, Egiptocjãrã tũ'oña'rĩ masã na masĩse me'rã mejãrõta weecãrã niwã. Faraõ Õ'acũrê yũ'rũnũ'cã, Õ'acũ cũ ní'caronøjõta Moisé, Aarõ na nisere ne tũ'otĩcũ niwĩ. ²³ Faraõ tũ'oronøjõ o'ogũ, majãmitojaa, cũ ya wi'ipũ wa'a wa'acũ niwĩ.

²⁴ Nipe'tirã Egiptocjãrã aco añuse na waatje perire dia sumutopũ se'ecãrã niwã. Dia cjase pe'e ne sĩ'rĩse mejẽta nicaro niwũ.

Õ'acũ oma me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁵ Õ'acũ diare dí dojacã wéeca be'ro ni'cã semana yũ'rũcaro niwũ.

8

¹ Titare Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraõ tiropũ wa'a, cũrê a'tiro niña: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrê du'uo'oya. Na yũ'ure ejõpeorã wa'ato. ² Mũ'u narê du'uwĩrõticãma, oma me'rã nipe'tiro Egiptopũre bu'iri da'reguti. ³ Diapũre oma yũ'rũmajãrãsama. Na mũ'u wiogũ nirĩ wi'ipũre sãjãárãsama. Mũ'u cãrĩrĩ tucũpure, mũ'u cãrĩpesaropure, mũ'u docacjãrã wiorã ye wi'seripũre, nipe'tirã mũ'u yarã masã nirõpũre sãjãárãsama. Mũ'u pã ỹjũase wi'seripũre, tojo nicã pã tuumorẽse co'ripũre sãñarãsama. ⁴ Na oma mũ'u bu'ipũ bu'pupejarãsama. Mũ'u docacjãrã wiorã bu'ipũ, mũ'u yarã masã bu'ipũ bu'pupejarãsama’”, nicũ niwĩ.

⁵ Õ'acũ Moisére werenemocũ niwĩ:

—Aarõrê cũ yagũ tuacjũ me'rã nipe'tise maarĩrê, maarĩacãpũre, ditararipũre s̃oo, wẽjẽtuato. Cũ tojo weecã, oma tepũ ní'cãrã majãa, Egipto di'tapũre mu'mua wa'arãsama.

⁶ Tere tũ'ogũ, Aarõ Egipto di'tapũ nise aco bu'ipũ cũ tuacjũre s̃oo, wẽjẽtuocũ niwĩ. Cũ tojo weecã, oma pãjãrã nipe'tiro ti di'tapũre tuuse'sa wa'acãrã niwã. ⁷ Tojo nimicã, tũ'oña'rĩ masã, masĩrĩ masã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Egipto di'tapũre oma bajuacã weecãrã niwã. ⁸ Tere ĩ'agũ, faraõ Moisére, Aarõrê pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Mũsã wiogũ Õ'acũrê oma yũ'u, tojo nicã yarã masã tiro nirãrê pe'ticã weedutiya. Mũ'u tojo weecã, mũ'u yarã masãrê wa'icũrãrê wẽjẽ, Õ'acũrê ỹjũamorõpeodutigũ du'uo'oguti, nicũ niwĩ.

⁹ Moisé faraõrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro nicã mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ sêrĩbosacã uasari? Yu'u sêrĩcã, oma mu'urẽ, mu'u ya wi'ipure marĩrãsama. Diapu dia'cũ tojarãsama.

¹⁰ —Ñamiacãta sêrĩbaque'oya, nicu niwĩ faraõ.

Moisé pe'e cûrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta wa'arosa'a. Te me'rã ne apĩ Õ'acũ ãsã wiogu weronojõ tutuagu marĩmi nisere masĩgũsa'a. ¹¹ Oma mu'u wiogu nĩrĩ wi'ipureta pe'tirãsama. Pe'ti, diapũ dia'cũ tojarãsama. Mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ caribonemosome, nicu niwĩ.

¹² Tu'ajanũ'cõ Moisé, Aarõ faraõ ya wi'ipu ní'cãrã wijaa wa'acãrã niwã. Be'ro Moisé Õ'acũrẽ “Oma Faraõrẽ o'ó'cãrãre pe'ticã weeya” ni, sêrĩcu niwĩ. ¹³ Õ'acũ Moisé cũ sêrĩ'caronojõta weecu niwĩ. Oma wi'seripu ní'cãrã, wijaropu ní'cãrã, cãpũpu ní'cãrã wêrĩpe'tia wa'acãrã niwã. ¹⁴ Masã na oma wêrĩ'cãrãrẽ seeneocũucãrã niwã. Nipe'tiropu ña'arõ ûrĩcaro niwũ. ¹⁵ Oma pe'ticã ã'amigũ, faraõ na marĩcã ã'agũ, Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, Moisé, Aarõ na ucũsere ne tu'osĩ'rĩticu niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ.

Õ'acũ moarã dími'rĩrãcã me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Aarõrẽ cũ yagu tuacjure s̃oo, nucũcãpu di'tamarãrĩ nisere paacũudutiya. Tojo weecã, nipe'tiro Egiptopure moarã dími'rĩrãcã pãjãrã bajuarãsama, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aarõ cũ tuacjure s̃oo, nucũcãpu paacũucu niwĩ. Cũ tojo weecãta, nipe'tise di'tamarãrĩ Egiptopure moarã dími'rĩrãcã pãjãrã dojocãrã niwã. Na masãrẽ, wa'icũrãrẽ nu'rĩcãrã niwã. ¹⁸ Masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã quẽ'rã na weeĩ'omasĩse me'rã moarã dími'rĩrãcã pãjãrãrẽ bajurẽsĩ'rĩcãrã nimiwã. Põtẽoticãrã niwã. Na moarã dími'rĩrãcã masãrẽ, wa'icũrãrẽ nu'rĩcãrã niwã.

¹⁹ Na tojo wee põtẽotirã, faraõrẽ nicãrã niwã:

—A'te Õ'acũ cũ tutuaro me'rã weese ni'i, nicãrã niwã.

Tojo wa'amicã, faraõ pe'e Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, na ucũsere ne tu'oticu niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojõta weecu niwĩ.

Õ'acũ nurũrũa me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraõ ñamiacã ñamicure diapũ bu'agusami. Tojo weerã musã maata wã'cã, cûrẽ a'tiro nĩrã wa'apa: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ²¹ Mu'u narẽ du'uo'oticãma, mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ, musã ye wi'seripure nurũrũarẽ o'óguti. Egiptocjãrã ye wi'seripu nurũrũa mu'mua wa'arãsama. Mejãrõta nucũcãpu quẽ'rãrẽ mu'murãsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarã masã na nĩrõrẽ ne ni'cũ nurũrũ marĩgũsami. Mu'u faraõ, te me'rã yu'u Õ'acũ, a'ti di'tapu nisere masĩgũsa'a. ²³ A'tiro weecã, yarã masãrẽ, mu'u yarã me'rã ducawaasere masĩgũsa'a. A'te yu'u tojo nise ñamiacãta tojo wa'arosa'a', niami Õ'acũ”, ni werecu niwĩ Moisé.

²⁴ Cũ ní'caronojõta wa'acaro niwũ. Faraõ ya wi'ipure, tojo nicã cũ docacjãrã wiorã ye wi'seripure nurũrũa pãjãrã waro añurõ na'itĩ'arõ tuusãjãacãrã niwã. Nipe'tiro Egiptocjãrã na nĩrõpore tojo wa'acaro niwũ. Na nurũrũa pãjãrã niyu'rũarã, ti di'tare añurõ mu'muyũ'rua, dojorẽbutiacãrã niwã.

²⁵ Tojo wa'acã, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wêjẽ, ãjũamorõpeorã wa'aya. Mejõ a'ti di'tapure wijaticã'ña.

²⁶ Moisé cûrẽ yu'ticu niwĩ:

—Ne queoro nitirocoro. Ësã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã, Egiptocjãrã pe'ema na wa'icũrã na ëjõpeorã wiori nima. Tojo weerã na Egiptocjãrã ãsã wa'icũrã na ëjõpeorãrẽ ãjũamorõpeocã ï'arã, ãsãrẽ ãtãperi me'rã doqueuwẽjẽbosama. ²⁷ Ësã ï'tia numu wa'aro, yucu marĩrõ, masã marĩrõpu wa'arãsa'a. Topu Õ'acũ ãsã wiogure cũ duti'caronojõta wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorãsa'a, nicu niwĩ.

²⁸ Tere tu'ogu, faraõ nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ masã marĩrõpu wa'aya. Topu musã wiogu Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeoya. Yoaropu waro wa'aticã'ña. Yu'u quẽ'rãrẽ sërĩbosapa, nicu niwĩ.

²⁹ Moisé cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Maata a'to ní'cu wijaaguta, Õ'acũ yu'u wiogure sërĩgũti. Ñamiacãta nurũrũa mu'u tiropure, mu'u docacjãrã wiorã tiropure, mu'u yarã masã tiropure marĩrãsama. Mu'u “A'tiro weeguti” ni weecã, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ, Õ'acũ ãsã wiogure wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeodutigu du'uo'ocã, tojo wa'arosa'a, nicu niwĩ Moisé.

³⁰ Moisé faraõ ya wi'ipu ní'cu cũ wijáaca be'roacãta Õ'acũrẽ sërĩcu niwĩ. ³¹ Õ'acũ Moisé cũ sërĩ'caronojõta weecu niwĩ. Nurũrũa faraõ tiropu, cũ docacjãrã wiorã tiropu, cũ yarã masã tiropu ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. ³² Na pe'ticã ï'amigũ, faraõ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ tja.

9

Õ'acũ wa'icũrã ecarãrẽ bu'iri da'regu wẽrĩcã wee'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Faraõ tiropu wa'a, a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojõ o'ogu, narẽ du'uticã, ³ Õ'acũ cũ tutuasere ï'ogũ, mu'u yarã wa'icũrã cãpũpu nirãrẽ bu'iri da'regusami. Narẽ duti pũrĩse waro wã'cãrõsa'a. Cabayua, burroa, cameyua, wecu, oveja wẽrĩrãsama. ⁴ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ wẽrĩcã weegusami. Israe curuacjãrã yarã pe'ea ne ni'cũ wẽrĩsome’”, nicu niwĩ.

⁵ Õ'acũ cũ bu'iri da'reatji numurẽ cũtojacu niwĩ. A'tiro niami:

—Ñamiacã tere tojo weeguti, niami.

⁶ Ape numu cũ tojo ní'quere weecu niwĩ. Nipe'tirã wa'icũrã Egiptocjãrã yarã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Israe curuacjãrã yarã pe'e ne ni'cũ wẽrĩticu niwĩ. ⁷ Faraõ Israe curuacjãrã yarã wa'icũrãrẽ ï'adutigu o'ócũ niwĩ. Na yarã ne ni'cũ wa'icu wẽrĩticu niwĩ. Tojo wa'acã ï'amigũ, Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

Õ'acũ bipisepa me'rã bu'iri da're'que ni'i

⁸ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ bu'iri da'rẽca be'ro Moisére, Aarõrẽ nicu niwĩ:

—Pã na ãjũarõ cjase nujãrẽ ni'cã omocã ejatuaro õrẽmiiña. Moisé faraõ ï'orõ u'muarõpu tere doquestemorõato. ⁹ Te nujã añuse marãrĩ tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masãrẽ, wa'icũrãrẽ bipisepa wa'acã weerosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Tojo weerã Moisé, Aarõ pã ãjũarõ cjase nujãrẽ mii, faraõ tiropu cũ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Topu Moisé te nujãrẽ doquestemorõcu niwĩ. Cũ tojo weecã, masãrẽ, wa'icũrãrẽ na upu nipe'tiropu bipisepa wa'acaro niwũ. ¹¹ Egiptocjãrã masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã quẽ'rã ãpẽrã weronojõta bipisepa wa'ano'cãrã niwã. Tojo weerã Moisére ne põtẽoticãrã niwã. ¹² Õ'acũta faraõrẽ Moisére, Aarõrẽ yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ Moisére ní'caronojõta Moisé, Aarõ na ucũsere ne yu'titicu niwĩ.

Õ'acũ yũsũase aco peri bu'a'que peri paca me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Ñamiacã ñamicure wã'cã, faraõrẽ a'tiro nigũ wa'aya: “Õ'acũ, hebreo masã wioḡu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ¹⁴ Ni'cãrõacãma mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ Ɂputu waro bu'iri da'reḡuti. Te me'rã mu'u masĩḡũsa'a ne apĩ a'ti di'tapure yu'u weronojõ nigũ marĩmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere i'ogũ, ni'cãti me'rãta mu'urẽ, mu'u yarã masãrẽ bu'iri da're, wẽjẽpe'otojabopã. A'ti di'tapu nimi'cãrã bajudutipe'tiatocabopã. ¹⁶ Mu'urẽ yu'u tutuasere i'ato níḡũ, wẽjẽtiwu. Tojo nicã masã nipe'tise di'tacjãrã yu'ure masĩato níḡũ, tojo weewu. ¹⁷ Tojo weemicã, mu'u pe'e yarã masãrẽ cã'mota'agu, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urẽ a'tiro weeguti. Ñamiacã a'ti orata yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burucã weeguti. Ne ni'cãti Egiptopure tojo wa'ati'quere wa'acã weeguti. ¹⁹ Tojo weegu mu'u yarã wa'icũrãrẽ mejẽcã wa'ari níḡũ, añurõ nurõña. Tojo nicã, nipe'tise mu'u cãpũpu Ɂosere nurõpe'oya. Te yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burupejaro, masãrẽ, wa'icũrãrẽ wi'i po'peapu nitirãrẽ wẽjẽpe'orosa'a,” nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Ni'cãrẽrã faraõ docacjãrã wiorã tere tu'oyurã, uicãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icũrãrẽ wi'i po'peapu cũucãrã niwã. ²¹ Æpẽrã pe'e tere wiopesase me'rã tu'otĩcãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icũrãrẽ cãpũpu cũucãrã niwã.

²² Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocãrẽ Ɂ'muarõpu sĩomorõña. Mu'u tojo weecã, nipe'tiro Egiptopure yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burũrosa'a. Te peri masãrẽ, wa'icũrãrẽ, yucupagure, cãpũpu ote'quere nipe'tiro Egiptopu nisere burupejarosa'a, nicu niwĩ.

²³ Moisé cũ ya omocãrẽ Ɂ'muarõpu sĩomorõcu niwĩ. Cũ tojo weecã, Õ'acũ bupo paase, ya'base o'ócũ niwĩ. Tojo nicã yũsũase aco peri bu'a'que peri paca di'tapure burucã weecu niwĩ. Nipe'tiro Egiptopure te peri buru, tuuse'sanu'cãcaro niwũ. ²⁴ Bupo ya'ba, yũsũase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanu'cãrõ marĩrõ burunu'cũcaro niwũ. Egiptopure ne ni'cãti tocã'rõ tutuaro buruticaro niwũ. ²⁵ Te peri paca nipe'tiro Egiptopure topu nisere mutõdijocã'caro niwũ. Masãrẽ, wa'icũrãrẽ, yucupagure, otesere tojo weecaro niwũ. Tojo nicã, topu nise nipe'tise yucupagure doquewi'redijocã'caro niwũ. ²⁶ Tojo wa'amicã, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjãrã tirore ne ni'cã pe buruticaro niwũ.

²⁷ Tojo wa'acã i'agũ, faraõ Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u ña'arõ weepã. Yu'uta bu'iriti'i. Tojo nicã yu'umasã quẽ'rã bu'iritima. Õ'acũ pũrĩcã bu'iri moomi. ²⁸ Ɂputu waro bupo paase, yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burusere tu'oña'toja'a. Põtẽotisa'a. Tojo weegu masãrẽ du'uwĩrõḡũti majã. Musã Õ'acũrẽ ũsã ye cjasere sẽrĩbosaya. Yu'u masãrẽ du'uo'oguti, nicu niwĩ faraõ.

²⁹ Moisé cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Maata a'ti macãpure wijagu, Õ'acũrẽ sẽrĩ ñubuegu, ya omocãrẽ sĩomorõḡũti. Tojo weecã, aco bu'a'que peri paca burunemosome. Bupo paanemosome. Te me'rã nipe'tiro a'ti nucũcã “Õ'acũ ye ni'i” nisere masĩrãsa'a. ³⁰ Yu'u pe'e mu'u weesetisere añurõ masĩ'i. Mu'u, tojo nicã mu'u docacjãrã wiorã, Õ'acũ yu'u wioḡure ne wiopesase me'rã tu'oña'we'e, nicu niwĩ Moisé.

³¹ Cebada pupiropu weecaro nimiwũ. Lino pe'e o'oro weecaro nimiwũ. Tojo weero na ote'quere añurõ doquemutõcã'caro niwũ. ³² Trigo, centenoa pũrĩcã be'ropu pupisa'a. Tojo weero tea mejẽcã wa'aticaro niwũ.

³³ Moisé faraõ tiropu ní'cu ti macâpu wijagu, cũ ye omocârîrê sîomorõ, Õ'acûrê sêrîcu niwî. Cũ tojo weeri curata maata aco bu'a'que peri paca buradu'ucaro niwũ. Tojo nicã acoro pejadu'ucaro niwũ. Bupo quẽ'rã paadu'ucu niwî. ³⁴ Tojo wa'acã ï'amigũ, faraõ Õ'acûrê yu'rũnu'cãcu niwî. Cũ docacjãrã wiorã quẽ'rã mejãrõta yu'rũnu'cãrã niwã. ³⁵ Õ'acũ Moisé me'rã toduporopu ní'caronojõta faraõ Israe curuacjãrãrê ne du'uo'oticu niwî.

10

Õ'acũ mu'murîwi'ia me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwî:

—Faraõ me'rã ucũgũ wa'aya. Yu'uta cûrê, tojo nicã cũ docacjãrã wiorãrê mu'urê yu'rũnu'cãcã weepu. Narê yu'u tutuase, ï'a ucuasenojõrê weeï'ogũti nígũ, tojo weepu. ² Tojo nicã, mu'u põ'rãrê, mu'u pãrãmerãrê yu'u Egiptocjãrãrê bu'iri da're'quere, ï'a ucuae weeï'o'quere wereturiato nígũ, tojo weepu. Tojo weerã “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i” nisere masîrãsa'a, nicu niwî Õ'acũ.

³ Cũ tojo níca be'ro Moisé, Aarõ faraõ me'rã ucûrã wa'acãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wiogu mu'urê a'tiro nidutiami: “Yu'u weesere ï'amigũ, yu'u dutiro ne weewe'e. Yarã masãrê yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya.

⁴ Mu'u du'uo'oticãma, ñamiacãta mu'murîwi'ia a'ti di'tare a'ticã weeguti. ⁵ Tojo weerã mu'murîwi'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bu'a'que peri paca buru, doquewêjê du'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũpu yucupagu nise pũrîrê ba'ape'ocã'rãsama. ⁶ Mu'u ya wi'ire, mu'u docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mu'u ñecũsumua, mu'u pacũsumua na ninu'cãcaterore ï'ati'quere, téé ni'cãrõacãpu quẽ'rãrê musã ï'ati'quere ï'arãsa'a”, nicu niwî.

Tojo nitojaguta, Moisé majãminu'cã, faraõ ya wi'ire wijaa wa'acu niwî.

⁷ Tere tu'orã, faraõ docacjãrã wiorã cûrê a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãpu marîrê ã'rî ña'arõ weedu'ugusari? Õ'acũ na wiogure e'catipeorã wa'acã, narê du'uo'ocã'ña. Cũ marî ya di'tare dojorêpe'otojami. ¿Mu'u tere ï'aweti? nicãrã niwã.

⁸ Faraõ Moisére, Aarõrê pijiduticu niwî. Narê a'tiro nicu niwî:

—Õ'acũ, musã wiogure e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari musã me'rã?

⁹ Moisé yu'ticu niwî:

—Ësãpuma Õ'acũ ya bosenumu pajiri bosenumu nirõ wee'e. Tojo weerã wî'marã, ma'mapjia, bucãrã ãsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã ãsã yarã ovejare, wecuare miarãsa'a.

¹⁰ Faraõ cûrê yu'ticu niwî:

—Yu'ure musã numosãnumia, wî'marã me'rã du'uo'ogusami, ni wãcũmisa'a. Yu'u narê ne du'uo'osome. Yu'u ï'acã pe'ema, musã ña'arõ wãcũsere masîno'o. ¹¹ Niwe'e. Musã uaro weesome. Diacjũta Õ'acûrê e'catipeosî'rîrã, umua dia'cũ wa'aya, nicu niwî faraõ.

Tojo nitoja, faraõ Moisére, Aarõrê cũ tiro nirãrê cõ'awîrõduticu niwî.

¹² Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwî:

—Mu'murîwi'ia bajuato nígũ, Egipto di'tare mu'u omocãrê sîoo, wêjêtuoya. Mu'u tojo weecã, nipe'tiropu se'sa wa'arãsama. Nipe'tise yusuase aco peri bu'a'que peri paca buru, doquewêjê du'a'quere ba'ape'ocã'rãsama, nicu niwî.

¹³ Moisé Egiptopure cũ tuacjure sîoo, wêjêtuocu niwî. Õ'acũ umuco, ñami wî'rõrõ mujîpũ mujãtiro pe'e me'rã wêeona'ia, wêeobo'reacã weecu niwî. Ape numu bo'reacã wî'rõrõ wêeose me'rãta mu'murîwi'ia a'ticãrã niwã. ¹⁴ Na ti di'tare

nipe'tiropu tuuse'sanu'cã wa'acãrã niwã. Toduporopu ne ni'cãti ticurã pãjãrã mu'murĩwi'ia marĩcãrã niwã. Be'ropu quẽ'rãrẽ ã'ano'ña marĩrãsama majã. ¹⁵ Pãjãrã niyucã, di'ta ne bajuticarõ niwã. Cãpũpu na ote'que dũca, tojo nicã yucudũca aco bu'a'que peri burũ, doquewẽjẽ du'a'quere nipe'tiro Egiptopũre ba'ape'ocã'cãrã niwã.

¹⁶ Tojo wa'acã ã'agũ, faraõ sojaro me'rã Moisére, Aarõrẽ pijidutiĩagũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ musã wiogure, tojo nicã musãrẽ ã'arõ weeasu. ¹⁷ Ni'cãrõacã waroma yu'u ã'arõ wee'quere acobojoya. Õ'acũrẽ yu'ure sãrĩbosaya ã'rã mu'murĩwi'ia ã'arõ weerãrẽ cõ'abosacã, nicu niwĩ faraõ.

¹⁸ Moisé ti wi'ipu ní'cu wijaa, faraõ sãrĩduti'caronojõ Õ'acũrẽ sãrĩbosacu niwĩ.

¹⁹ Tojo weegu Õ'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e a'ti'quere mujĩpũ sãjãrõ pe'e dũcayucu niwĩ. Te wĩ'rõ tutuaro me'rã mu'murĩwi'iare Maa Sõ'arĩ maapu wẽequeñocã weecu niwĩ. Tojo weecã, Egiptopũre ne mu'murĩwi'ia du'saticãrã niwã.

²⁰ Õ'acũ pe'e faraõrẽ Moisére yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ.

Õ'acũ na'itĩ'ase me'rã bu'iri da're'que ni'i

²¹ Õ'acũ mu'murĩwi'ia me'rã bu'iri da'rẽca be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Nipe'tiro Egiptopũre na'itĩ'ato ní'gũ, u'muarõ pe'e mu'u ya omocãrẽ sĩomorõña. Uputu na'itĩ'arõ waro wa'ato, nicu niwĩ.

²² Moisé cũ ya omocãrẽ sĩomorõca be'ro, i'tia numu Egiptopũre uputu na'itĩ'acaro niwã. ²³ Tojo wa'ari curare ne ni'cũ Egiptopũ nirã a'merĩ ã'ati, ne aperopu wa'amasĩticãrã niwã. Tojo wa'amicã, Israe curuacjãrã ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwã.

²⁴ Tojo weegu faraõ Moisére pijiduti, a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ musã wiogure e'catipeorã wa'aya. Musã numosãnumiarẽ, musã põ'rãrẽ miaña. Musã yarã oveja, wecu pe'ema a'to cũuña, nicu niwĩ.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Ësã yarã wa'icũrãrẽ du'uo'oya. Náta Õ'acũ ã'sã wiogure e'catipeorã wẽjẽ, ãjũamorõpeojã nima. ²⁶ Tojo weerã ã'sã yarã wa'icũrãrẽ miape'ocã'rãsa'a. Ne ni'cũrẽ cũusĩ'rĩtisa'a. Ësã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeojãrẽ beserãtirã uarãsa'a. Topu ejarã, ã'sã Õ'acũrẽ ãjũamorõpeojãrẽ ñamarãnojojõrẽ uarã uabosa'a, masĩtisa'a, nicu niwĩ.

²⁷ Õ'acũ pe'e faraõrẽ cãrẽ yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ. ²⁸ Apeyema faraõ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicã'ña. Apaturi yu'u tiro a'tigu, boa wa'agusa'a.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé faraõrẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõ wéégũ, tojo ni'i. Apaturi mu'urẽ ã'anemosome, nicu niwĩ Moisé.

11

Õ'acũ masã ma'misũmũa wẽrĩse me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Ni'cãti faraõrẽ, tojo nicã Egiptocjãrã masãrẽ bu'iri da'retuogutigu wee'e majã. A'te be'ro faraõ musãrẽ du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejõ nipe'tise musã ye me'rã cõ'awĩrõbutiagusami. ² Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã umuarẽ, numiarẽ Egiptocjãrã na pu'to nirãrẽ uru, plata me'rã wee'quere sãrĩdutiya, nicu niwĩ.

³ Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ Israe curuacjãrãrẽ ã'a, e'caticã weecu niwĩ. Apeyema tja faraõ docacjãrã wiorã, tojo nicã ti di'tacjãrã Moisére wiopesase me'rã ã'acãrã niwã.

⁴ Moisé faraõrẽ nicu niwĩ:

—A'tiro niami Õ'acũ: “Ñami deco nicã nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a. ⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirã Egiptocjãrã põ'rã masã ma'misumua faraõ macũ cûrẽ wiogu sãjãducayucjũ me'rã, téẽ cûrẽ da'raco'tego trigo ãrũagõ macũ, tojo nicã wa'icũrã bajuamũ'tã'cãrã wẽrĩrãsama. ⁶ Tojo wa'acã, nipe'tiro Egiptopure caricũ utirãsama. Toduporopũ ne ni'cãti tocã'rõ utitiwã. Be'ropũ quẽ'rãrẽ ne apaturi tocã'rõ utisome majã”, niami. ⁷ Israe curuacjãrã wa'tero pe'ema ne ni'cũ masũrẽ, ne ni'cũ wa'icure diayi tu'tisome. Tojo weese me'rã musã Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ, Israe curuacjãrãrẽ ducawaasere masĩrãsa'a. ⁸ Be'ro nipe'tirã mu'u doca wiorã nirã yu'u tiro a'ti, ejaque'atjãrã, “Wa'agusa'a nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã”, nirãsama. Na yu'ure tojo niticãma, yu'u wa'asome, nicũ niwĩ Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rã faraõ ya wi'ire wijaa wa'acũ niwĩ. ⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraõ musã sẽrĩsere yu'tisome. Cũ o'óticãma, yu'u tutuasere weeĩ'onemono'rõsa'a Egipto di'tapure, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aarõ me'rã Õ'acũ ní'caronojõta faraõrẽ peje weeĩ'onemocãrã niwã. Õ'acũ pe'e faraõrẽ narẽ yu'rũnũ'cãcã weecũ niwĩ. Tojo weegu faraõ Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticũ niwĩ.

12

Israe curuacjãrã Egiptopure na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Egiptopũ nirãrẽ a'tiro ni werecũ niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ musãrẽ mejõ nirĩ mujĩpũ mejẽta nirõsa'a. A'ti cũ'marẽ ne ninũ'cãrĩ mujĩpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: ‘A'ti mujĩpũ diez nirĩ numũ nicã, ni'cã wi'icjãrã ni'cũ oveja wĩ'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e cuoyuya. ⁴ Ni'cã wi'icjãrã pejetirã nicã “Cũ wa'icure ba'ape'otibosa'a” nĩrã, a'tiro weerãsa'a. Musã ya wi'i pu'to nirĩ wi'icjãrãrẽ pijio, su'ori ba'arãsa'a. Musã ba'aro ejatuario “Ticũrã masã nima” ni, eti ba'arãsa'a. ⁵ Cũ wa'icũ ni'cã cũ'ma cuogu, umũ ne duti moogũ, cãmi marĩgũ niato. Cũ oveja wĩ'magũ o cabracã niato. ⁶ Cũ wa'icure ñe'e, cuoyuya. Téẽ a'ti mujĩpũ catorce nirĩ numupũ cuotuorãsa'a. Musã nipe'tirã Israe curuacjãrã, ni'cã wi'icjãrã ñamica'a na'ique'ari cura wa'icure wẽjẽrãsa'a. ⁷ Be'ro te díre mĩí, musã wa'icure ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rerãsa'a. ⁸ Ñamipũ te pecame'epũ pũo'que di'ire, tá sũ'ese me'rã morẽ'quere ba'arãsa'a. Tojo nicã pã bucũase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. ⁹ Ne cã'rõ catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticã'ña. Wa'icũ cũ dupoa, cũ du'pocãrĩ, cũ u'tamisĩ nipe'tise me'rã pecame'epũ pũono'ato. ¹⁰ Tere ape numupũ ba'arãti nĩrã, ne du'aticã'ña. Du'sacãma, mejõ ãjũape'ocã'ña. ¹¹ Su'ti, sapatu sãña, musã tuacjũre cwo, sojaro me'rã ba'arãsa'a. Yu'u Õ'acũ Egiptopure yu'ruasere wãcũrĩ numũ ni'i. ¹² Ti ñamita yu'u nipe'tiro Egiptopure yu'ruagusa'a. Tojo yu'ruagu, nipe'tirã Egiptocjãrã masã ma'misumuarẽ wẽjẽgũsa'a. Tojo nicã na yarã ecarã umua bajuamũ'tã'cãrãrẽ wẽjẽgũsa'a. Nipe'tirã Egiptocjãrã ejõpeorãnojojõrẽ bu'iri da'regutĩ. Yu'u Õ'acũ, musã wiogu weretojapũ.

¹³ ”Musã dí wa're'que wi'serire ã'agũ, “Israe curuacjãrã te wi'seripũ nima”, ni masĩgũsa'a. Tojo weegu Egiptocjãrãrẽ wẽjẽgũ, te díre ã'agũ, diacjũ yu'rua wa'agusa'a. Ne ni'cũ musã wẽrĩsome. ¹⁴ A'ti numurẽ musã wãcũsiruturãsa'a. Tere wãcũrã, ni'cã bosenumũ yu'u Õ'acũrẽ weepeorãsa'a. Musã ti bosenumurẽ weepeorã, tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Cũ'marĩnucũ musã, musã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenumurẽ weenu'cũcã'rãsama. A'te dutisere musãrẽ cũu'u. ¹⁵ Siete numurĩ pã bucũase me'rã morẽti'quere ba'arãsa'a. Bosenumũ nu'cãrĩ numũ me'rã musã ye wi'seripure pã bucũacã weesere ne cuoticã'ña. No'o te siete numurĩrẽ pã bucũase me'rã morẽ'quere ba'arãnojojõ Israe curuacjãrã me'rã nimi'cãrã cõ'awĩrõno'rãsama. ¹⁶ Bosenumũ

nu'cārī numu musā nerē, yu'ure e'catipeori numu nirōsa'a. Yapatiri numu quē'rārē nerē, yu'ure e'catipeori numu nirōsa'a. Te numurirē ne da'raticā'ña. Ba'ase dia'cūrē do'acā, añurōsa'a. ¹⁷ Pā bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenumurēta musārē nipe'tirā Egiptopu ní'cārārē miiwijagusa'a. Tojo weerā musā ti numurē bosenumu weeporāsa'a. Cū'marīnucū musā, musā be'rocjārā quē'rā ti bosenumurē tojo weenu'cūcā'rāsa'a. Musārē te dutisere cūu'u. ¹⁸ Nimu'tārī mujīpū pā bucuase me'rā morēti'quere ba'arāsa'a. Catorce nirī numu ñamica'a me'rā ba'anu'cā, téé veintiuno nirī numu ti mujīpūrēta ñamica'apu ba'atuorāsa'a. ¹⁹ Musā ye wi'seripure siete numurī ne pā bucuase me'rā morē'que marīato. No'o ni'cū pā bucuase me'rā morē'quere ba'agunojō, Israe curuacjū waro, o ape macācjū Israe curuacjārā me'rā nisetigunojō quē'rā cō'awīrōno'gūsami. ²⁰ Tere wācūrā, musā pā bucuase me'rā morē'quere ba'aticā'ña. Musā no'o nirō ti bosenumu nicā, pā bucuase me'rā morē'que marīrō ba'aya", ni werecu niwī Ō'acū.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirā Israe curuacjārā wiorārē pijidutio'ocu niwī. A'tiro nicu niwī: "Wa'aya. Wa'a, oveja wī'magūrē o cabracārē ñe'e, musā ya wi'icjārārē ecarātirā miitia. Miiti, Ō'acū Egiptopure yu'ruari numurē ba'acjūre wējēña. ²² Díre ni'cā pajopu cūña. Be'ro hisopo wāmetiri siti cja dupu mii, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati duporo ne ni'cū musā ye wi'seripu ní'cārā wijaaticā'ña. Toputa tojacā'ña. ²³ Ō'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēgū wa'agu, wi'serire yu'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere ī'agū, ti wi'ire diacjū yu'ruagusami. Tojo weegu Ō'acū cūrē wereco'tegu masārē wējēgūrē musā ye wi'serire sājācā cā'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cūu'quere musā, musā pārāmerā nituriarā wiopesase me'rā cuonu'cūrāsa'a. Musā be'rocjārā quē'rārē a'te dutise ninu'cūcā'rōsa'a. ²⁵ Ō'acū cū ní'caronojōta cū musārē 'O'oguti' nica di'tapure sājāca be'ro a'ti bosenumurē weenu'cūrāsa'a. ²⁶ Musā pō'rā musārē '¿A'ti bosenumu de'ro nisī'rīrō weeti?' ni sērītiña'cā, ²⁷ musā a'tiro yu'tiya: 'Ō'acūrē ējōpeorā, ā'rīnojō ovejare a'ti bosenumunojōrē wējēno'o. Ō'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcaterore cū Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ere diacjū yu'ruacu niwī. A'tiro wēégū, marī acawererā Israe curuacjārārē yu'ruocu niwī", ni wereya", nicu niwī Moisé.

Tere tu'orā, Israe curuacjārā Ō'acūrē e'catipeorā, paamu'rīque'acārā niwā. ²⁸ Be'ro nipe'tise Ō'acū Moisére, Aarōrē weeduti'caronojōta weecārā niwā.

Egiptocjārā masā ma'misumua na wērī'que ni'i

²⁹ Nami deco nicā, Ō'acū nipe'tirā Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcū niwī. Faraō ti di'ta wiogu macū masā ma'mi me'rā wējēnu'cā, téé bu'iri da'reri wi'ipu dujirā pō'rā masā ma'misumupure wējētūocu niwī. Tojo nicā wa'icūrā bajuamu'tā'cārārē wējēcū niwī. ³⁰ Tojo wa'acā, faraō, tojo nicā nipe'tirā cū docacjārā wiorā, nipe'tirā Egiptocjārā ti ñamirē wā'cāpe'tia wa'acārā niwā. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirā uti, caricūcārā niwā. Ne ni'cā wi'i masā ma'mi wērītiri wi'i du'saticaro niwā. ³¹ Ti ñamita faraō Moisére, Aarōrē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—A'tore yarā masā me'rā ninemoticā'ña. Wijaya. Musā, nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā wa'aya. Musā ní'caronojōta musā wiogu Ō'acūrē e'catipeorā wa'aya. ³² Musā ua'caronojōta musā yarā ovejare, wecuare miaña. Yu'ure Ō'acūrē sērībosapa, nicu niwī.

³³ Egiptocjārā Israe curuacjārārē na ya di'tare sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. "Na maata wijaticāma, ūsā quē'rā wērīpe'tia wa'abosa'a", ni wācūcārā niwā. ³⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā na pā weeatjere, bucuase marīrō miacārā niwā. Te morēse co'ripu na ye su'ti caseri me'rā oma weetjārā wuacārā niwā. ³⁵ Tojo nicā Moisé cū duti'caronojōta Egiptocjārārē uru me'rā wee'quere, plata me'rā wee'quere,

tojo nicã su'tire sêrîcârã niwã. ³⁶ Õ'acũ Egiptocjârãrê apeyenojô tu'saro me'rã Israe curuacjârãrê o'ocã weecu niwĩ. A'tiro weerã Egiptocjârãrê na cuomi'que wapatisenojôrê miape'ocârã niwã.

Israe curuacjârã na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjârã Ramsés wãmetiri macãpũ ní'cârã wija, Sucot wãmetiropũ wa'acârã niwã. Ûmua seiscientos mil wa'tero du'pocã me'rã wa'acârã niwã. Numia, wĩ'marã ba'paqueoya marĩrô nicârã niwã. ³⁸ Na me'rã pãjârã Israe curuacjârã nitirã, tojo nicã pãjârã oveja, wecu wa'acârã niwã. ³⁹ Egiptocjârã Israe curuacjârãrê sojaro me'rã wa'aduticârã niwã. Tojo weerã Israe curuacjârã na ba'atjere apoyuticârã niwã. Na pã weeatje bucuse marĩrô na Egiptopũ miiti'que me'rã opa caseri wee, pũ'oba'acârã niwã.*

⁴⁰ Na Israe curuacjârã cuatrocientos treinta cũ'marĩ Egiptopũre nicârã niwã. ⁴¹ Ticuse cũ'marĩ wa'ari numurêta Egiptopũre Õ'acũ yarã masã doce curari nirã wijape'ticârã niwã. ⁴² Ti ñamirê Õ'acũ narê añurô ñ'anurũ co'tecu niwĩ. Egiptopũ nirãrê miiwijaguti nígũ, tojo weecu niwĩ. Tojo weerã cũ'marĩnucũ Israe curuacjârã Õ'acũ ti ñamirê narê co'te'quere wãcũrã, cãrĩtibo'reasama.

13

O'mecurua, pecame'e ñjũrĩ põ'rã me'rã Õ'acũ ma'arê ñ'o'que ni'i

¹⁷ Faraõ Israe curuacjârãrê du'uwĩrôcaterore Õ'acũ narê filisteo masã nirĩ di'ta yu'rutêrĩrĩ ma'apũ miaticũ niwĩ. Ti ma'a diacjũca ma'a nimicã, a'tiro wãcũcu niwĩ: “Filisteo masã na me'rã a'mewêjêsĩ'rĩcã, na uirã, a'mewêjêrônojô o'orã, Egiptopũ dajatojabosama”, nicũ niwĩ. ¹⁸ Tojo weegu Maa Sõ'arĩ maapũ wa'adutigu, masã marĩrô, yucu marĩrô nirĩ ma'a pe'e be'toawã'cãcã weecu niwĩ. Israe curuacjârã Egipto di'tare wijarã, surara a'mewêjêrã wa'arã weronojô wijawã'cãcãrã niwã.

¹⁹ Moisé cũ José mijĩ ye õ'arĩ mejãrê miacũ niwĩ. Toduporopũ José Israe curuacjârãrê tojo weeduticũ niwĩ. Titare José narê nicũ niwĩ:

“Õ'acũ musãrê diacjũta weetamugũ a'tigusami. Te tojo wa'acã, ye õ'arĩ mejãrê musã miaña. Õ'acũ wãme me'rã ‘Tojota weerãti’, niña”, nicũ niwĩ.

²⁰ Israe curuacjârã Sucore wija, téé Etam wãmetiro masã marĩrô, yucu marĩrô sumutopũ tojaque'acârã niwã. ²¹ Õ'acũ na duporo wa'ayucu niwĩ. Ûmucjore o'mepõ'rã me'rã narê ma'a sũ'ori ñ'ogũ, ba'paticũ niwĩ. Ñami pe'ere ni'cã pecame'e ñjũrĩ põ'rã me'rã, narê sĩ'oo, ba'paticũ niwĩ. Cũ tojo weecã, ñami, umuco wa'amujãcãrã niwã. ²² O'mepõ'rã pe'e umucore na duporo umutãcaro niwũ. Ñami pe'ema pecame'e ñjũrĩ põ'rã umutãcaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'anucũcã'caro niwũ.

14

Israe curuacjârã Maa Sõ'arĩ maajore pẽ'a'que ni'i

¹ Israe curuacjârã Etãpũ nirĩ cura Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

² “Israe curuacjârãrê majãmitojatidutiya. Narê Pi-hahiot wãmetiri macã põtëorô, Baal-zefón pũ'topũ tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sõ'arĩ maa wa'tero toja'a. Na topũ maa sumutopũ na ye wi'seriacãrê bua, tojaque'ato. ³ Na tojo weecã, faraõ a'tiro wãcũgũsami: ‘Ã'rã Israe curuacjârã no'o apero wa'amasĩtima. Na masã marĩrô, yucu marĩrôpũ wisinu'cũbajaque'atima’, nigũsami. ⁴ Faraõrê yũ're yũ'rũnũ'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjârãrê ñe'esĩ'rĩgũ, sirutugusami. Cũ tojo weecã,

* **12:39** 12.39 Opa caseri wee, pũ'o, ãjũperã weronojô wee'acârã niwã.

yu'u pe'e cūrē, cū yarā surarare docaque'acā weegu, yu'u tutuasere i'ogūti. Nipe'tirā Egiptocjārā tojo wa'acā i'arā, 'Yu'u wioḡu ni'i' nisere masīrāsama", nicu niwī Ō'acū. Israe curuacjārā cū tojo duti'caronojōta weecārā niwā.

⁵ Egiptocjū wioḡu na du'tiwija'que quetire tu'ogū, cū, cū docacjārā wiorā me'rā na wācū'quere mejēcā ducayu, a'tiro nicārā niwā: "¿Marī de'ro weerā Israe curuacjārārē du'uo'omiapari? Na marīrē da'raco'terā nimiamā", nicārā niwā.

⁶ Maata faraō cū a'mewējēse cabayua wejesepawu tūrūsepawure apoduticu niwī. Cū yarā surara pājārā me'rā Israe curuacjārārē sirutucu niwī. ⁷ To wa'agū, seiscientopawu, tūrūse añusepawure miacu niwī. Tojo nicā, nipe'tise Egipto cjase surara yepawure miacu niwī. Tepawunucū ni'cū surara wioḡu wa'acu niwī. ⁸ Ō'acū faraōrē cūrē yu'rūnucācā weecu niwī. Tojo weegu faraō Israe curuacjārārē sirutucu niwī. Na pe'e wijarāpūta uiro marīrō wijatojacārā niwā.

⁹ Egiptocjārā yarā surara du'pocā me'rā wa'arā, cabayua pesarā me'rā, na ye a'mewējēsepawu me'rā Israe curuacjārārē siruturā wa'acārā niwā. Narē Maa Sō'arī maa sumutopu tojaque'arārē ēmajácārā niwā. To Pi-hahiot pu'topu Baal-zefón pōtēorōpu tojacārā niwā.

¹⁰ Israe curuacjārā faraō, tojo nicā Egiptocjārā na pu'to a'ticā i'arā, ucūacārā niwā. Tojo weerā Ō'acūrē weetamuse uputu sērīcārā niwā. ¹¹ Moisére a'tiro nicārā niwā:

—¿Egiptopure masā wērīcā yaase peri marīrī? ¿Ūsārē topu ní'cārārē a'to masā marīrō, yucu marīrōpu wērīdutigū miitiri? ¿De'ro weecju Egiptopu ní'cārārē a'topu miitiri? ¹² Ūsā Egiptopu nīrā quē'rā mu'urē a'tereta ucūmiwū: "Ūsārē cariboticā'ña. Ūsā Egiptocjārārē da'rawā'ñaco'tecā, tojo i'acā'ña," nimiwū. Ni'cārōacāma masā marīrō, yucu marīrōpu ūsā wērīcā ña'a ni'i. Narē da'raco'terā ninu'cūcā nemorō añubopā, nicārā niwā.

¹³ Na tojo nicā, Moisé narē yu'ticu niwī:

—Musā uiticā'ña. Totā tojaque'aya. Ō'acū ni'cācā musārē yu'ruoatjere i'arāsa'a. Egiptocjārā musā ni'cācā i'arārē ne apaturi i'anemosome. ¹⁴ Ō'acū cū basu musārē a'mewējēbosagusami. Tojo weerā ne wācūque'titicā'ña, nicu niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acū Moisére nicu niwī:

—¿De'ro weegu yu'ure weetamuse sērīgū caricūti? Israe curuacjārārē pijio, wa'adutiya. ¹⁶ Mu'u tuacjūre maajopure sīoña. Mu'u tojo weecā, maa deco me'rā ducawatirosa'a. Israe curuacjārā aco marī, bopori ma'apu pē'arāsama. ¹⁷ Yu'u pe'e Egiptocjārārē musārē ña'arō wācūcā weeguti. Tojo weerā musārē wējēsī'rīrā siruturāsama. Na tojo weecā, faraōrē, cū yarā surarare, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē yu'u tutuayuruasere i'ogūsa'a. ¹⁸ Yu'u faraōrē, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē docaque'acā wéeca be'ro Egiptocjārā yu'ure "Diacjūta Ō'acū wioḡu nimi", ni masīrāsama, nicu niwī Ō'acū.

¹⁹ Cū tojo ni ucūrī curata Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānucā* na siro pe'e sirutunucācū niwī. Tojo nicā o'mepō'rā na dūporo u'mutāmi'caro quē'rā na siro pe'e tja sirutunucācaro niwū. ²⁰ Tojo wee ti pō'rā Egiptocjārā surara, Israe curuacjārā decore ejanucācaro niwū. Ñamipu ti o'mepō'rā Egiptocjārārē na'iatī'acā weecaro niwū. Israe curuacjārā pe'ema bo'reyucaro niwū. Tojo weerā Egiptocjārā ti ñamirē Israe curuacjārārē ne ēmuticārā niwā.

²¹ Moisé cū ya omocārē maajopure sīonu'cūcū niwī. Cū tojo weeri cura Ō'acū mujīpū mujātiro pe'e cjase wī'rōrē uputu wēetuucā weecu niwī. Te wī'rō nipe'tiro ti ñamirē wēetuubo'reacaro niwū. Tojo weero ti maajore puaperi ducawaticaro niwū. A'tiro wee Ō'acū ti maajore bopori ma'a wa'acā weecu niwī. ²² Di'ta boposājārōpu

* 14:19 14.19 I'aña Gn 16.7 docapu oja'quere.

Israe curuacjārã pẽ'acārã niwã. Topure pua ta'tiajo aco ducawaano'caro niwã. Bu'i pe'e ape tu'rujo, siro pe'e ape tu'rujo nicaro niwã.

²³ Faraõ yarã surara, cû ye tûrûsepawu me'rã Israe curuacjārã be'ro ti maajo decopu narẽ sirututuocārã niwã. ²⁴ Bo'reati duporo Õ'acû ãjûrĩ põ'rã, o'mecuruapu nígû, Egiptocjārã surarare ï'adijocu niwĩ. Tojo ï'adijotjãgû, narẽ no'o uaro wa'ama'acã weecu niwĩ. ²⁵ Tojo nicã na ye tûrûsepawure tûrûsepa wetiwijacã weecu niwĩ. Tojo weerã umuñarõ wa'amasiticārã niwã. Tere ï'arã, Egiptocjārã a'tiro nicārã niwã:

—ïTe'a, Israe curuacjārãrẽ tocã'rõta sirutudu'urã marĩ! Õ'acû marĩrẽ ï'atu'tigu, narẽ a'mewẽjẽbosagu weemi, nicārã niwã.

²⁶ Be'ro Õ'acû Moisére nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocārẽ ti maajopure sñoña tja. Mu'u tojo weecã, aco ducawaanu'cõmi'que Egiptocjārã bu'ipu paamio, na ye tûrûsepawu, na surara cabayua bu'ipu ní'cārãrẽ miope'orosa'a, nicu niwĩ.

²⁷ Tojo weegu Moisé cû ya omocārẽ ti maajo bu'ipu sñocu niwĩ. Bo'reari cura mejãrõta ti maajo ní'caronojõta tojacaro niwã. Na Egiptocjārã du'tis'ĩrĩmirã, aco paamiono'cārã niwã. Tojo wee Õ'acû narẽ ti maapu miodijocu niwĩ. ²⁸ Tojo wa'acã, tûrûsepawu, surara cabayua pesa'cārã, nipe'tirã surara, ti maajopu Israe curuacjārãrẽ siruturã wa'ami'cārã mirĩpe'tia wa'acārã niwã. Ne ni'cû faraõ yarã yu'rũwetiticārã niwã. ²⁹ Tojo wa'amicã, Israe curuacjārã pe'e ti maajore di'ta boposãjãrõpu pẽ'acārã niwã. Aco pua ta'tiajo ducawaano'caropu, ni'cãrõ bu'i pe'e, apero siro pe'e nirõrẽ pẽ'acārã niwã.

³⁰ Ti numu nicã, Õ'acû Israe curuacjārã Egiptocjārã dutise doca ní'cārãrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Israe curuacjārã Egiptocjārã wẽrĩ'cārã mejãrãrẽ ti maa sumutopu cûñacã ï'acārã niwã. ³¹ Israe curuacjārã Õ'acû cû tutuayu'rũase me'rã Egiptocjārãrẽ tojo docaque'acã weecã ï'arã, Õ'acûrẽ wiopesase me'rã ï'a, cûrẽ ãjõpeocārã niwã. Moisé, Õ'acû dutisere da'raco'tegu quẽ'rãrẽ ãjõpeocārã niwã.

15

Moisé Õ'acûrẽ basapeo'que ni'i

¹ Õ'acû Egiptocjārãrẽ maajopu miope'ocã ï'arã, Moisé, tojo nicã Israe curuacjārã a'te basasere cûrẽ basapeocārã niwã:

“Õ'acû añubutiaro cû waparãrẽ docaque'acã weewĩ.

Cabayua pesa'cārãrẽ pajiri maajopu doqueñojã, mirĩdijacã weewĩ.

Tere wãcũgû, cûrẽ basapeoguti.

² Õ'acû yu'u wiogu yu'ure tutuacã weemi.

Cûrẽ wãcũgû, basapeo'o.

Cûta yu'ure ï'atu'ti'cārãrẽ yu'ure yu'rũweticã weemi.

Cû, yu'u ãjõpeogu Õ'acû nimi.

Cûrẽ basapeoguti.

Cû yu'u pacu ãjõpeo'cu nimi.

Cûrẽ e'catipeoguti.

³ Õ'acû a'mewẽjẽrĩ masũ tutuagu weronojõ nimi.

Cûrẽ ‘Mu'u wioguta ni'i’, nino'o.

⁴ Õ'acû, faraõ ye tûrûsepawu, tojo nicã cû yarã surarare Maa Sõ'arĩ maajopu mirĩdijacã weewĩ.

Cû yarã wiorã a'mewẽjẽtutuayu'rũrã, Maa Sõ'arĩ maajopu mirĩ boawã.

⁵ Na dia po'peapu ãtãperi nũcũrõ weronojõ di'adijawã.

Ti maa ũ'cũarĩ maajo miidijawu.

⁶ Ō'acũ, yu'u wiogu, mu'u ya omocã diacjũcamocã me'rã mu'urẽ ĩ'atu'tigure wẽjẽpe'owu.

Ti omocã me'rãta mu'u tutuasere ĩ'ano'o.

⁷ Mu'u tutuayuruase me'rã, mu'u me'rã a'mewẽjẽrãrẽ mejõ nirã tojacã weewu.

Mu'u uase pecame'e ũjũrĩ põ'rã tá boposãjãsere ũjũarõ weronojõ narẽ pe'owu.

⁸ Mu'u ẽ'quẽa me'rã ejerimiquejo, acore ducawaa, puaperi tuuneocũuwũ.

Te pã'cõrĩ paca puaperi nu'cãejawu.

Maa decopu bu'aro weronojõ ne a'meña'ma'atiwu.

⁹ Mu'urẽ ĩ'atu'tigu pe'e a'tiro wãcũcu nimiwĩ:

‘Narẽ sirutu, ẽmugũti.

Yu'u na cuosere ẽ'ma, ducawaaguti.

Yu'u no'o miisĩ'rĩrõ miigũti.

Ya di'pjĩjore mii, narẽ wẽjẽcõ'agũti', nicu nimiwĩ.

¹⁰ Mu'u pe'e putistegu weronojõ weewu.

Tojo weecã, ti maajo narẽ miocõ'awũ.

Na ti maajo uputu wĩ'rõ wẽetuuri cura cõme nucũrõ weronojõ di'adijawã.

¹¹ Wiogu, ne ni'cũ ãpẽrã ẽjõpeogũnojõ mu'urẽ ni'cãrõwijimasĩtimi.

Nipe'tirã yu'rũoro tutuayuru'ũnu'cã'a.

Ne ni'cũ mu'u weronojõ ña'ase moogũ marĩmi.

Añuse, wiopesase weeĩ'ogũ ni'i.

Tojo weerã nipe'tirã masã mu'urẽ ‘Añuyuru'ũami’, ni basapeoato.

¹² Mu'u ya diacjũcamocãrẽ sĩocã, dia mu'urẽ ĩ'atu'tirãrẽ miimádija wa'awu.

¹⁸ Ō'acũ, ũsã wiogu, mu'u dutise ninu'cũcã'rõsa'a”, ni basapeocãrã niwã.

María basa'que ni'i

¹⁹ Faraõ ye a'mewẽjẽse tũrũsepawu, cũ yarã cabayuapu pesarã, tojo nicã surara, ti maajopure na sãjãnu'cãwã'cãrĩ cura Ō'acũ na bu'ipu aco burupeja, mirĩcã weecu niwĩ. Israe curuacjãrã pe'e di'ta boporopu pẽ'a wa'acãrã niwã. ²⁰ Be'ro Aarõ ma'mio María, Ō'acũ yere weremu'tãgõ, ni'cãrõ na basarã omocã me'rã paawuarore miico niwõ. Nipe'tirã ãpẽrã numia co be'ro siruturã quẽ'rã tonojõ me'rã paarãta basacãrã niwã. ²¹ Co pe'e narẽ su'ori basaco niwõ:

“Ō'acũrẽ basapeoya.

Cũrẽ ĩ'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weewĩ.

Dia pajiri maajopu, cabayuare, surara na bu'ipu pesa'cãrãrẽ mirĩdijacã weewĩ”, ni basaco niwõ.

Aco sũ'ese cjase queti ni'i

²² Moisé Israe curuacjãrãrẽ Maa Sõ'arĩ maajopu ní'cãrãrẽ miijwĩaca be'ro aperopu su'ori miacu niwĩ. Na masã marĩrõ, yucu marĩrõ Shur wãmetiropu wa'acãrã niwã. Topure i'tia numu sijacãrã niwã. Ne aco bocaticãrã niwã. ²³ Na Mara wãmetiropu etarã, to cjase acore ne sĩ'rĩmasĩticãrã niwã. Te aco sũ'ese niyucã, tojo weecãrã niwã. Tojo weerã tore Mara* wãmeyecãrã niwã.

²⁴ Aco añusenojõ marĩcã ĩ'arã, masã Moisére ña'arõ ucũnu'cãcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro ni sũrĩtiña'cãrã niwã: “¿Marĩ ñe'enojõrẽ sĩ'rĩrãsari?” nicãrã niwã.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé Ō'acũrẽ weetamuse uputu sũrĩcu niwĩ. Cũ pe'e ni'cã yucudupu ĩ'ocu niwĩ. Moisé ti dupure acopu doqueñocu niwĩ. Cũ tojo weecãta, aco i'pitise wa'acaro niwũ.

* 15:23 15.23 Hebreo ye me'rã Mara “sũ'ese” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Õ'acũ narẽ “¿Yũ'u dutiro weerāsari?” nígũ, tojo weecu niwĩ. Toputa ni'cã dutiro na añurõ weesetiatjere cūucu niwĩ. ²⁶ A'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ, masã wioꝑu ni'i. Musārẽ dutire yu'rũoꝑu ni'i. Musã diacjũta yu'u dutisere yu'ticã, yu'u tu'sasenojõrẽ, yu'u dutise cūu'quere queoro weecã, yu'u Egiptocjārārẽ bu'iri da're'quenojõrẽ musārẽ ne cã'rõ weesome”, nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁷ Be'ro na yu'rua, Elim wāmetiropu etacārã niwã. Topure doce aco wijase peri nicaro niwũ. Tojo nicã setenta ñorĩ nicaro niwũ. Topure aco pu'toacã tojaque'acārã niwã.

16

Õ'acũ ba'ase maná wāmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjārã Elim wāmetiroke wijawã'cã, Sin wāmetiro masã marĩrõ, yucu marĩrõpu etacārã niwã. To Elim, Sinaí decopu tojacaro niwũ. Titare Egiptore na wijáca be'ro nimu'tārĩ mujĩpũ be'ro cja mujĩpũ quince nirĩ numu nicaro niwũ. ² Topu masã marĩrõ, yucu marĩrõpure na nipe'tirã Moisé, Aarõrẽ ña'arõ ũrũsãnu'cãcārã niwã. ³ A'tiro nicārã niwã:

—Marĩrẽ Õ'acũ Egiptopu wẽrĩcã weecã, añu nibopã. Topure marĩ ba'ase wa'icu di'i do'a'queparu wa'tero dujimiwũ. Marĩ ba'asĩ'rĩrõ ejatuario ba'a yapiwu. Musã pe'e ũsã nipe'tirārẽ masã marĩrõ, yucu marĩrõpu ujuaboase me'rã wẽrĩdutiã, miitiwu.

⁴ Na tojo ucũcã tu'ogu, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Yũ'u musārẽ u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronojõ dijaticã weeguti. Masã umucorinucũ te ba'asere miirã wa'arāsama. Na ni'cã numurẽ ba'atje ejatuario seerāsama. Te me'rã “¿Noanojõ yu'u duti'quere queoro weeti, noa yu'rũnu'cãti?” nĩmasĩgũsa'a. ⁵ Ni'cãmocuse numurĩ be'ro cja numurẽ, na puã numu ba'atjere seero weronojõ weeato, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã Moisé, Aarõ Israe curuacjārārẽ werecārã niwã:

—Ni'cãcã na'ique'ari cura musã marĩ wioꝑu Õ'acũta musārẽ Egiptopu ní'cārārẽ miiwija'quere masĩrãsa'a. ⁷ Ñamiacã ñamicure pe'ere Õ'acũ cũ asistesere ï'arãsa'a. Musã cūrẽ ũrũsāsere tu'oami. ¿De'ro weerã ũsārẽ ũrũsãti? ũsã mejõ nirã ni'i, nicārã niwã.

⁸ Moisé apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—Ñamica'a nicã Õ'acũ musã ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacãma musārẽ peje ba'ase pã weronojõ nisere o'ogusami. Musã cūrẽ ña'arõ ucũ, ũrũsāsere tu'oami. Musã ũrũsārã, ũsã mejẽtare ña'arõ ucũrã weeapũ. Õ'acũ pe'ere ña'arõ ucũrã weeapũ. ũsã mejõ nirã ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aarõrẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tirã Israe curuacjārārẽ Õ'acũ ï'orõpu a'tidutiya. Na ña'arõ ũrũsāsere tu'oami, nicu niwĩ Moisé.

¹⁰ Aarõ na me'rã ucũrĩ curata nipe'tirã Israe curuacjārã masã marĩrõ, yucu marĩrõpu ï'aquejocārã niwã. Wãcũña marĩrõ Õ'acũ asistese o'mecurua po'peapu bajucaro niwũ. ¹¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

¹² —Israe curuacjārã na ña'arõ ũrũsāsere tu'oapu. Narẽ a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura musã wa'icu di'i ba'arãsa'a. Ñamiacã ñamicure pe'ere pã musã ba'asĩ'rĩrõ põtẽorõ ba'arãsa'a. Te me'rã musã ‘Yũ'u musã wioꝑu Õ'acũ ni'i’, nisere masĩrãsa'a”, niña, nicu niwĩ.

¹³ Ti numu ñamica'ata putuá weronojõ bajurã pãjārã na tiropu dijatacārã niwã. Na nirõpure mu'mua wa'acārã niwã. Ape numu ñamicure nucũcãpure ñocõa u'seco na nirõpure cũñacaro niwũ. ¹⁴ Be'ro te ñocõa u'seco bopõca be'ro, te di'a dia'cũ bu'a

bopoque'a'que masã marĩrõ, yucu marĩrõpũre nucũcãpũ cũñacaro niwũ. ¹⁵ Na Israe curuacjãrã tere ne ï'amasĩtirã, “¿Ñe'enojõ niti?”, ni a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã.

Moisé narẽ nicu niwĩ:

—A'te musã pã weeatje Õ'acũ cũ o'ose ni'i. ¹⁶ Õ'acũ musãrẽ a'tiro weedutiami: “Musãnucũ musã ba'atjo ejatuaro seeya. Musã ye wi'seripũ nirãnucũ pua kilo cã'rõ seeya”, niami, ni werecũ niwĩ Moisé.

¹⁷ Na cũ miiduti'caronojõta weecãrã niwã. Æpẽrã pajiro, Æpẽrã cã'rõacã seecãrã niwã. ¹⁸ Na see'quere queocã, peje see'cure yu'rũoticaro niwũ. Pejeti see'cãrã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwũ. Du'saticaro niwũ. Nanucũ na ba'aro ejatuaro seecãrã niwã.

¹⁹ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ne ni'cũ musã ape numu ba'atjere du'aticã'ña.

²⁰ Moisé tojo nimicã, Æpẽrã cũ ní'quere yu'rũnũ'cãcãrã niwã. “Ape numupũ ba'arãti” nĩrã, du'acãrã niwã. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ãrĩa wa'acaro niwĩ. Tere ï'agũ, Moisé na me'rã ua wa'acu niwĩ.

²¹ Be'ro umucorinucũ ñamicurere nipe'tirã na ba'aro ejatuaro seeneocãrã niwã. Mujĩpũ asiro me'rã te acoape'tiacaro niwũ. ²² Ni'cãmocuse numurĩ be'ro cja numurẽ pua numu ba'atjere weronojõ seeneocãrã niwã. Ba'paritise kilo ni'cũ ba'atjere seeneocãrã niwã. Na tojo weecã ï'arã, Israe curuacjãrãrẽ su'ori nisetiri masã Moisé tiropũ wa'a, cũrẽ werecãrã niwã. ²³ Na tere werecã tu'ogu, Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro dutiami: “Ñamiacã musã sootji numu nirõsa'a. Yu'ure wãcũ, e'catipeoatji numu musãrẽ cũu'u. Musã ba'ase do'asenojõrẽ ni'cãcã do'awe'ocã'ña. Musã ba'ase pũosenojõrẽ pũowe'ocã'ña. Musãrẽ ba'ase du'sacã, Ñamiacãpũ ba'arãti' nĩrã du'aya”, niami Õ'acũ, nicu niwĩ Moisé.

²⁴ Moisé narẽ duti'caronojõta na ba'adu'a'quere ape numu ba'atjere du'acãrã niwã. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwũ. ²⁵ Be'ro Moisé narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãcã musãrẽ soodutiri numu, Õ'acũrẽ e'catipeori numu ni'i. Tojo weerã tere ba'aya. Musã ni'cãcãrẽ cãpũpũre ne apeyenojõ ba'ase bocasome. ²⁶ Musã seis numurĩrẽ ba'ase seeneorãsa'a. Siete numurĩ wa'ari cura sauru, Õ'acũ soodutĩca numu ni'i. Ti numuma ba'ase seese marĩrõsa'a, nicu niwĩ.

²⁷ Moisé tojo nimicã, ti numurẽta ni'cãrẽrã ba'ase seerã wa'acãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. ²⁸ Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—¿No'ocã'rõ yoacã musã yu'u dutise, yu'u bu'ese cũu'quere yu'rũnũ'cãrãsari? ²⁹ A'tere masĩña. Yu'u, musã wiogu, musãrẽ soodutigũ, ni'cã numu cũuapũ. Tojo weegu seis numu nirĩ numurẽ pua numu ba'asere o'oguti. Ape numu pe'e musãrẽ soodutiri numu nicã, nipe'tirã musã ye wi'seripũ tojayá. Ne wijaaticã'ña, nicu niwĩ Õ'acũ.

³⁰ Tojo weerã siete numu nirĩ numurẽ soocãrã niwã.

³¹ Israe curuacjãrã na ba'ase seeneosere maná* wãme pisucãrã niwã. Te cilantro wãmetise cape weronojõ butise peri bajucaro niwũ. Pũ'arõ usemerĩseacã mumiaco me'rã wee'que weronojõ i'pitime'rĩcã'caro niwũ.

³² Moisé narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro weedutiami: “Pua kilo ejatuaro see, nũrõña. Tere musã pãrãmerã nituriarãpũre musã masã marĩrõ, yucu marĩrõpũ nĩcaterore yu'u ba'ase o'o'quere ï'arãsama. Yu'u musãrẽ Egiptopũ miijijacã o'o'quere ï'arãsama”, niami, nicu niwĩ Moisé.

³³ Be'ro Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

* 16:31 16.31 Maná nĩrõ, “¿Ñe'e niti?” nĩsĩ'rĩrõ wee'e. Jos 5.12

—Ni'cārũ miiti, tirupũ pua kilo manárẽ miisãaña. ✱ Be'ro tere Õ'acũ i'orõpũ cũũa. Tere masã põ'rã, masã pãrãmerã nituriarã i'ato nígũ, nũrõbosaya.

³⁴ Õ'acũ Moisére tojo weeduti'caronojõta, Aarõ Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cuori acaro duporo tirure nũrõdutigu dupocu niwĩ.

³⁵ Israe curuacjãrã cuarenta cũ'marĩ manárẽ ba'acãrã niwã. Canaá di'ta sumuto etarãpũ tere ba'atuocãrã niwã. Canaá na niatji di'ta nicaro niwũ.

17

Õ'acũ ãtãgãpũ aco wijacã wee'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõ, Sin wãmetiropũ ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Õ'acũ cũ duti'caronojõta sajatiro wa'ame'rĩcã'cãrã niwã. Wa'a, Refidim wãmetiropũ tojaque'acãrã niwã. Topũre ne aco na sĩ'rĩse marĩcaro niwũ.

² Tojo weerã Moisére uase me'rã, “Ûsãrẽ aco sĩ'rĩse o'oya”, nicãrã niwã.

Moisé pe'e “¿De'ro weerã yũ'ure tojo ucũti? ¿De'ro weerã ¿Õ'acũ ãsãrẽ aco o'omasĩweti?”, ni wãcũti?” ni yũ'ticu niwĩ narẽ.

³ Na masã pe'e aco wũoyũ'ruarã, Moisére tojo ãrũsãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã: —¿De'ro weecjũ ãsã Egiptopũ ní'cãrãrẽ miijari? ¿Mũ'u ãsãrẽ, ãsã põ'rãrẽ, ãsã yarã wa'icũrãrẽ acowuose me'rã wẽjẽgũti nígũ, miijari?

⁴ Moisé tere tu'ogu, Õ'acũrẽ uputu sẽrĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Yũ'u de'ro weegũsari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã du'sa'a na ãtãperi me'rã yũ'ure doque wẽjẽatjo, nicu niwĩ.

⁵ Tere tu'ogu, Õ'acũ cãrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Masã duporo yũ'ruaya. Ni'cãrẽrã wiorã Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nirãrẽ mũ'urẽ ba'patidutigu pijiaya. Tojo nicã tuacjũ, mũ'u dia Nilore paapo'o'cũre miijã'cãña.

⁶ Yũ'u mũ'u duporo ãrũgũ Horeb wãmeticjũ pũ'to ãtãgãpũ nu'cũgũti. Mũ'u tigare doteya. Mũ'u dotecã, masã sĩ'rĩcã, aco wijarosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Israe curuacjãrã wiorã i'orõpũ Õ'acũ weeduti'caronojõta dotecu niwĩ. ⁷ Cũ tojo wee'caropũ Israe curuacjãrã na Moisé me'rã a'pẽpũrĩca be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocu niwĩ. Masã Õ'acũrẽ “¿Diacjũta Õ'acũ marĩ me'rã niti o niwetine?” níca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocu niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽ'que ni'i

⁸ Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidĩpũ Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã. ⁹ Tojo weegu Moisé Josuére a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrẽrã mũuarẽ beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'aya. Yũ'u ñamiacãrẽ a'tigu ãrũgũ duposãrĩpũ nigũti. Topũre tuacjũ Õ'acũ yũ'ure miaduti'cu me'rã nu'cũgũti, nicu niwĩ.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojõta weecu niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'acu niwĩ. Cũ topũ na mũua me'rã wa'ari cura Moisé, Aarõ, apĩ Hur wãmetigu, Moisére weetamugũ, tigu ãrũgũ bu'ipũ mujãcãrã niwã. ¹¹ Moisé cũ omocãrĩ sĩomorõrĩ curare Israe curuacjãrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Cũ omocãrĩ dijocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewẽjẽrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã.

¹² Moisé sĩomorõmigũ ñujũcã i'arã, ni'cã ãtãgã mi, cãrẽ dujidutirã dupocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, Aarõ, Hur cũ omocãrĩrẽ tuũne'e nu'cũcãrã niwã. Ni'cũ ni'cã pã'rẽ, apĩ ape pã'rẽ pe'e nu'cũcãrã niwã. Na tojo weeyucã, Moisé ye omocãrĩ ne ñujũticaro niwũ. Téé mujĩpũ sãjãcãpũ tigu tuacjũ me'rã sĩomorõtuocu niwĩ. ¹³ Tojo weegu

Josué surara amaleca masã me'rã a'mewêjêgũ, cũ ya di'pjĩjo me'rã wêjêpe'ocã'cu niwĩ.

¹⁴ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—A'tere acobojoicã'to nígũ, ni'cã tũrũpu ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirã amaleca masãrê pe'ocã'gũsa'a. Tojo weerã ne ni'cũ a'ti ɯmucocjãrã narê wãcũsome.” Tere Josuére wereturiacu niwĩ.

¹⁵ Moisé ni'cãrõ Õ'acũrê êjõpeorã, wa'icũrãrê ɯjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ɯtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tore a'tiro wãme õ'ocu niwĩ: “Yũ'u wiogu Õ'acũ yũ'ure wapata'acã weegũ nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucũcu niwĩ:

“Yũ'u wiogu Õ'acũ weetamusere sêrĩrã, omocãrĩ cũ tiropu sĩomorõno'wũ.

Õ'acũ amaleca masã me'rã a'mewêjênu'cũcjũsami.

A'tocaterocjãrã me'rã téé be'rocjãrãpu quẽrãrê tojota a'mewêjê yapatinu'cũgũsami”, nicu niwĩ Moisé.

18

Jetro Moisére ĩ'agũ eta'que ni'i

¹ Jetro Madiãcjũ pa'i, Moisé mañecũ, nipe'tise Õ'acũ Moisére wee'quere tũ'ocu niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ yarã masã Israe curuacjãrãrê wee'quere tũ'ocu niwĩ. Apeye quẽ'rãrê Õ'acũ na wiogu narê Egiptopu ni'cãrãrê miiwija'quere tũ'ocu niwĩ. ² Moisé cũ nũmo Séforare co pacu ya wi'ipu o'óyutojacu niwĩ. Jetro core, ³ tojo nicã co põ'rã puarãrê ñe'ecu niwĩ. Ni'cũ Gersón wãmeticu niwĩ. Moisé a'tiro nitojacu niwĩ: “Yũ'u ãpẽrã ye di'tapũre sijari masũ, aperocjũ weronojõ tũ'oña'a.”✱ Tojo weegu masã ma'mirê Gersón wãme õ'ocu niwĩ. ⁴ Cũ acabiji pe'e Eliezer* wãmeticu niwĩ. Moisé a'tiro ni ucũyutojacu niwĩ: “Õ'acũ yũ'u pacu êjõpeo'cu yũ'ure weetamuwĩ. Faraõ yũ'ure wêjêbo'cure yũ'rũweticã weewĩ.” Tojo weegu du'sagure tojo wãme õ'ocu niwĩ.

⁵ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã masã marĩrõ, yucu marĩrõ Õ'acũ yagu ɯrũgũ† pu'topu tojaque'acu niwĩ. Topu Jetro, cũ macõ Moisé nũmo, põ'rã me'rã cũ tiropu wa'acu niwĩ. ⁶ Moisére a'tiro queti o'ómũ'tãcu niwĩ:

—Yũ'u, mũ'u mañecũ, mũ'u nũmo me'rã, mũ'u põ'rã puarã me'rã mũ'u tiropu wa'aguti, nicu niwĩ.

⁷ Cũ etacã, Moisé su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapu ni'cu wijaa, cũ mañecũrê põtêrĩgũ wa'acu niwĩ. Cũrê añudutigu, paamu'rĩque'a, mi'micu niwĩ. A'merĩ añudutíca be'ro cũ ya wi'ipu narê su'ori pijisãjãacu niwĩ. ⁸ Topu Moisé Õ'acũ faraõrê, Egiptocjãrãrê wee'quere werepe'ocu niwĩ. Tojo nicã ma'apu a'tirã, nipe'tise na pi'etiwã'cãti'quere werecu niwĩ. “Õ'acũ, ɯsãrê a'tiro wee yũ'rũowĩ”, ni werecu niwĩ.

⁹ Jetro Õ'acũ Israe curuacjãrãrê ma'i pajaña'gũ, Egiptocjãrã doca ni'cãrãrê yũ'rũweticã wee'quere tũ'ogu, e'catiyũ'ruacu niwĩ. ¹⁰ A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ añuyũ'ruami, ni e'catipeoato. Cũta musãrê faraõ, Egiptocjãrã na dutise doca ni'cãrãrê yũ'rũweticã weepĩ. ¹¹ Egiptocjãrã musãrê ña'abutiario da'radutipecã, Õ'acũ musãrê yũ'rũweticã weepĩ. Tojo weegu ni'cãrõacã yũ'u masĩ'i. Õ'acũ nipe'tirã ãpẽrã masã na êjõpeorãnojõ yũ'rũoro tutuayũ'rũnu'cãmi, nicu niwĩ Jetro. ¹² Be'ro Jetro ni'cũ wa'icũre wêjê, Õ'acũrê e'catipeogu ɯjũamorõpeocu niwĩ. Tojo nicã apeye Õ'acũrê o'osenojõrê ɯjũamorõpeonemocu niwĩ. Tojo wéeca be'ro Aarõ, nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorã Õ'acũ ĩ'orõpu, Moisé mañecũ me'rã ba'arã wa'acãrã niwã.

Moisé, a'tiro wee nisetiroũa'a nirãrê bese'que ni'i

✱ **18:3** 18.3 Ex 2.22 * **18:4** 18.4 Hebreo ye me'rã Eliezer “Õ'acũ yũ'ure weetamugũ nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e.

† **18:5** 18.5 ĩ'aña e Ex 3.1 docapu oja'quere.

¹³ Na ba'áca be'ro ape numu pe'e Moisé Israe curuacjārã na ña'arõ ucũ, a'pepũrĩsere apogu, cũ dujiwuaropu dujicu niwĩ. Tere na nipe'tirã cũ aposere uarã, topu nina'iacārã niwã. ¹⁴ Cũ mañecũ nipe'tise Moisé masārẽ weebosa'quere ñ'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ weegu weemiti mu'u, ã'rã masã me'rã? ¿De'ro weegu mu'u se'saro tere weeti? Na pe'e mu'u tiro tojo nu'cũna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cūrẽ yu'ticu niwĩ:

—Na “¿Õ'acũ de'ro uati?” ni, yu'ure sērĩtiña'rã a'tiama. ¹⁶ Na tiropure mejecã wa'acã, “¿Ûsã de'ronojõ weerāsari?” nĩrã, “¿Noa pe'e queoro niti?” nĩrã, apodutirã, a'topure etama. Yu'u pe'e narẽ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ wereturia'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Tere tu'ogu, cũ mañecũ cūrẽ a'tiro ni werecasacu niwĩ:

—Mu'u tojo weese añuwe'e. ¹⁸ Mu'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masã quẽ'rã mu'u me'rã nĩrã caributia wa'arāsama. Tojo weese mu'urẽ tutuayurua'a. Mu'u ni'cũta tere põtēotisa'a. ¹⁹ Yu'u mu'urẽ “A'tiro weepa” ni weresere añurõ tu'oapa. Mu'u tojo weecã, Õ'acũ mu'urẽ weetamugūsami. Mu'u pe'e Õ'acũpure masã a'pepũrĩsere ucũbosagu nigũsa'a. ²⁰ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ weregusa'a. “A'tiro nisetiroma'a, a'te pe'ere weeya” ni, narẽ masĩcã weeya.

²¹ Israe curuacjārã wa'teropu umua añurõ tu'omasĩrãnojõrẽ, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rãrẽ, tojo nicã queoro ucũ weesetirãnojõrẽ, “No'o uaro weese me'rã wapata'arãti” ni wãcũtirãnojõrẽ beseya. Narẽ besegu, ãpẽrãrẽ mil masārẽ dutiajãrẽ bese sōrõña. Æpẽrãrẽ cien masārẽ dutiajãrẽ beseya. Æpẽrãrẽ cincuenta masārẽ dutiajãrẽ beseya. Æpẽrãrẽ diez masārẽ dutiajãrẽ beseya. ²² Na nipe'tirã Israe curuacjārãrẽ “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cũrāsama. Apeye na apomasĩtise diasase nicãma, mu'u tiropu aporã a'tirāsama. Mejõ niseacãma, na basu aporāsama. Na a'tiro weecã, sō'owaro mu'u pi'etisome. Na mu'urẽ su'ori tere weetamurāsama. ²³ A'te yu'u werecasa'quere queoro wéegu, Õ'acũ mu'urẽ “A'tere tojota weeya” nicã, mu'u te da'rasere põtēomasĩgũsa'a. Mu'u tojo weecã, masã e'catise me'rã na ye wi'seripu dajatojaarāsama, ni werecasacu niwĩ Jetro.

²⁴ Moisére cũ mañecũ “Tojo weepa” nĩ'caronojõta tere queoro weecu niwĩ. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjārãrẽ “Æ'rãta tu'omasĩma”, ni besecu niwĩ. Narẽ dutise cũúgũ, mil masārẽ, cien masārẽ, cincuenta masārẽ, diez masārẽ dutiajãrẽ besecu niwĩ.

²⁶ Na “Tojo pe'e ua'a” ni, Israe curuacjārãrẽ nipe'tiropu ñ'anurũnu'cũcãrã niwã. Na apomasĩtise diasasema Moisé tiropu aporã wa'acãrã niwã. Mejõ niseacã pe'ema na basu a'merĩ apocãrã niwã.

²⁷ Be'ro Moisé cũ mañecũ me'rã a'merĩ we'riticãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, Jetro cũ ya di'tapu dajatojaacu niwĩ.

19

Israe curuacjārã ãrũgũ Sinaípu na eta'que ni'i

¹⁻² Israe curuacjārã Refidĩpu nĩ'cãrã wija, masã marĩrõ, yucu marĩrõ ãrũgũ Sinaípu'topu etacãrã niwã. Eta, topuata tigu ãrũgũ põtēorõ tojaque'acãrã niwã. Pua mujĩpũ na Egiptopure wijãca be'ro topure etacãrã niwã.

³ Be'ro Moisé Õ'acũ me'rã ucũgũ wa'agu, tigupu mujãcu niwĩ. Õ'acũ tigupu nígu, Moisére pisucu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u ucũsereta Jacob pãrãmerã nituriarã, Israe curuacjārãrẽ wereya:

⁴ “Musã, yu'u Egiptocjārãrẽ wee'quere ñ'apu. Yu'u ni'cũ á pacu cũ pō'rãrẽ cũ wuuse bu'ipu wuubuegu weronojõ musārẽ ma'ĩ co'tegu, a'to yu'u nirõpu miitiapu. Musã

yü'u tojo wee'quere masĩ'i. ⁵ Tojo weerã müsã yu'u dutisere queoro yu'tirã, marĩ ni'cãrõ me'rã apo'quere queoro wéerã, nipe'tirã ãpẽrã masã yu'ruoro, yarã, yu'u tu'sarã nirãsa'a. Nipe'tirocjãrã yarãta nima, nírã pe'e. ⁶ Tojo nimirã, müsã pe'e yu'u uaro weerĩ masã, pa'ia ye cjasere da'rarã weronojõ nirãsa'a. Apesecjãrãrẽ ye cjasere wereturiarãsa'a. Yarã, ya macãcjãrã añurã nirãsa'a. A'tere nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ wereya", nicu niwĩ Õ'acũ.

⁷ Be'ro Moisé ãrũgũpu ní'cu dijaa, nipe'tirã wiorãrẽ pijio, Õ'acũ cũ were-duti'quenũcũ werepe'ocu niwĩ. ⁸ Moisé tere werecã tu'orã, Israe curuacjãrã ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Õ'acũ ãsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

Na tojo ni yu'ticã tu'ogu, Moisé na ní'quere Õ'acũrẽ weregu mujãcu niwĩ.

⁹ Moisé were'quere tu'óca be'ro Õ'acũ cũrẽ nicu niwĩ:

—Masã yu'u mu'u me'rã ucũcã tu'oato nígũ, o'mecurua po'peapu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerã mu'urẽ ãjõpeonu'cũcãrãsama, nicu niwĩ.

Cũ tojo nica be'ro Moisé Õ'acũrẽ masã ní'quere werecu niwĩ.

¹⁰ Be'ro Õ'acũ cũrẽ nicu niwĩ:

—Masã tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeoajã, ni'cãcã, ñamiacã, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. ¹¹ Ñamiacã yu'ruro apoyu'quepu nitojato. Tĩ nũmu yu'u, müsã wiogu, nipe'tirã ã'orõpu ãrũgũ Sinaĩpu dijatagusa'a. ¹² Tigũ ãrũgũ du'pocã masã yu'ruaticã'to nígũ, cã'mota'acũña. Narẽ a'tiro wereya: “Tigũ ãrũgũrẽ wiopesase me'rã ã'ña. Ne mujãticã'ña. Tigũ du'pocãrẽ ne cã'rõ u'tacũuticã'ña. No'o tigure da'raña'gũnojõ wẽrĩgũsami. ¹³ Tojo wee wẽrĩgũnojõrẽ ne ni'cũ cã'rõ omocã ñapeoma'aticã'ña. Ëtãperi me'rã doquewẽjẽno'rõsa'a. Tojo weetirã, mejõ buewẽjẽno'rõsa'a. No'o nigũ masũrẽ o wa'icu quẽ'rãrẽ wẽjẽcã'no'rõsa'a. Masã oveja mũmu capesa'ro me'rã dia'cũ puticã tu'orã, tigũ ãrũgũpure mujãrãsama”, ni wereya, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Be'ro Moisé ãrũgũpu ní'cu dijaticu niwĩ. Õ'acũrẽ e'catipeoajã, masãrẽ apoyuduticu niwĩ. Be'ro na ye su'tire coecãrã niwã. ¹⁵ Na su'tire coeca be'ro Moisé narẽ a'tiro werecu niwĩ:

—Ñamiacã yu'ruro apoyu'cãrãpu nitojaya. Tojo nicã a'te nũmũrĩ müsã nũmosãnumia me'rã ne wuacãjĩticã'ña, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Pua nũmu be'ro bo'reque'ari cura bupo paa, ya'bacu niwĩ. Tigũ ãrũgũ bu'ipure ni'cã o'mecurua tojanu'cãcaro niwũ. Cabra capesa'ro me'rã uputu putise busucaro niwũ. Nipe'tirã na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri nirõpu te bususere tu'o uirã, narãsãcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro Moisé Õ'acũrẽ põtẽrĩrã wa'ajã, narẽ su'ori miacu niwĩ. Wa'a, tigũ ãrũgũ du'pocãpu ejanu'cãcãrã niwã. ¹⁸ Nipe'tiro tigũ ãrũgũ Sinaĩ wãmeticjũpu o'mepu'sunu'cũcaro niwũ. Õ'acũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã me'rã dijatãca be'ro niyucã, tojo wa'acaro niwũ. Pã ãjũarõ weronojõ o'me buenu'cũcaro niwũ. Nipe'tiro tigũ ãrũgũ uputu waro narãsãcaro niwũ. ¹⁹ Oveja mũmu capesa'ro putise siape'e me'rã nemorõ busucaro niwũ. Tojo wa'ari cura Moisé Õ'acũ me'rã ucũmujãcu niwĩ. Cũ pe'e bupo busuro weronojõ cũrẽ yu'ticu niwĩ.

²⁰ Õ'acũ ãrũgũ Sinaĩ duposãrĩpu dijati, ejanu'cãcu niwĩ. Be'ro Moisé cũ tiropu mujãtiduticu niwĩ. Tere tu'ogu, Moisé mujãcu niwĩ. ²¹ Õ'acũ cũrẽ nicu niwĩ:

—Dijaya. Masãrẽ wiopesase me'rã weregu wa'aya: “Yu'ure ã'asĩrĩrã, a'tigũ ãrũgũ du'pocãpu cã'mota'a'carore ne yu'ruticã'to. Yu'rurã pũrĩcã, pãjãrã wẽrĩrãsama.

²² Pa'iaputa, yu'u tiropu a'tirãnojõ yu'u ã'orõpu ña'ase marĩrã nirãti nírã, apoyuato. Na tojo weeticã, narẽ bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicu niwĩ Õ'acũ.

²³ Moisé Õ'acũrẽ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Masã a'tigu ũrũgũpure ne mɔjãtinasĩtisama. Mu'uta narẽ “Tigu du'pocãrẽ cã'mota'a'carore yu'ruticã'to. Tigu yu'u nirõ ni'i”, ni weredutitojapu. Tojo weerã a'tore ne yu'rutisama, nicu niwĩ.

²⁴ Õ'acũ pe'e Moisére nicu niwĩ:

—Dija, Aarõrẽ a'topu miitia. Pa'ia, tojo nicã masã pũricã a'topu a'tisĩrĩrã, cã'mota'a'carore ne yu'ruticã'to. Tojo weecãma, yu'u narẽ bu'iri da'rebosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé dijata, Õ'acũ cũ ní'quere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacu niwĩ.

20

Õ'acũ diez dutise cũu'que ni'i

¹ Õ'acũ ũrũgũpu ucũgũ, nipe'tise a'te ucũsere ucũcu niwĩ:

² “Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Yu'uta musãrẽ Egiptopure miiwijawu. Topure musã narẽ da'raco'terã niwũ.

³ “Yu'u ni'cũrẽta ãjõpeoya. Ne ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeoticã'ña.

⁴ “Ne queosere yee, ãjõpeoticã'ña. Ƴ'muarõ cjase queosere, ne docapu a'ti di'tapu nisere, maa pajiri maajopu nise queose quẽ'rãrẽ yee ãjõpeoticã'ña. ⁵ Ne narẽ ãjõpeorã, paamu'rĩque'aticã'ña. Ne narẽ ñubuepeoticã'ña. Yu'u Õ'acũ musã wiogu ni'i. Musã ãpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã, ne uawe'e. Yu'ure ã'asĩrĩtirã tojo weema. Tojo weegu na põ'rãrẽ, na pãrãmerãrẽ, na pãrãmerã nituriarãrẽ bu'iri da'regusa'a. ⁶ Yu'ure mairã, yu'u duti'quere queoro weerã pe'ema peje turiri be'rocjãrãrẽ ma'inu'cũgũsa'a.

⁷ “Yu'u Õ'acũ, musã wiogure wiopesase me'rã wãcũtimirã, wãmepeoma'aticã'ña. Tojo ucũma'arãrẽ bu'iri da'regusa'a.

⁸ “Yu'u soodutigu cũuca nũmu saurure wãcũña. Ya nũmu, yu'ure ãjõpeori nũmu ni'i. ⁹ Seis nũmurĩta da'raya. Te nũmurĩrẽ nipe'tise musã da'rase cuosere da'rawe'ocã'ña. ¹⁰ Siete nũmu nirĩ nũmu pe'ema, yu'u musã wiogure wãcũ, soodutigu cũuca nũmu ni'i. Ti nũmurẽ ne cã'rõ da'raticã'ña. Musã macũ, musã macõ, musãrẽ da'raco'tegu o da'raco'tego, musã yarã wa'icũrã, ape di'tacjãrã musã tiropu nirã ne da'raticã'to. ¹¹ Yu'u Õ'acũ, musã wiogu seis nũmurĩta u'musere, di'tare, pacase maarĩrẽ, nipe'tise tepu nisere weewu. Tu'ajanu'cõ, siete nũmu nirĩ nũmurẽ soowu. Tojo weero ti nũmu sauru, ya nũmu ni'i. ‘Yu'ure ãjõpeori nũmu niato’, ni soodutigu cũuwũ.

¹² “Musã pacure, musã pacore añurõ wejepeoya. Yu'u Õ'acũ, musã wiogu musãrẽ o'ori di'tare yoacã catirãti nĩrã, tojo weeya.

¹³ “Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña.

¹⁴ “Musã nũmosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña.

¹⁵ “Yajaticã'ña.

¹⁶ “Beseropu ãpẽrãrẽ ña'arõ wa'adutirã, na ye cjasere nisooticã'ña.

¹⁷ “Ãpẽrã ya wi'ire ne uoticã'ña. Cũ nũmorẽ, cũrẽ da'raco'tegure, cũrẽ da'raco'tegore, cũ yagu wecure, cũ yagu burrore, nipe'tise cũ cuosere uoticã'ña” ni, dutise o'ocu niwĩ Õ'acũ.

Israe curuacjãrã Õ'acũ wee'quere ã'arã na ui'que ni'i

¹⁸ Israe curuacjãrã nipe'tirã bupo paacã, oveja umu capesa'ro busucã tu'orã, bupo ya'bacã, ũrũgũ o'mepu'sunu'cũcã ã'arã, ui narãsãcãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigu yoacureropu tojacãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ũsãrẽ ucũña. Mu'u dutisere yu'tirãti. Õ'acũ cũ basu ũsãrẽ ucũticã'to. Cũ ũsã me'rã ucũcã pũricãrẽ, ũsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

²⁰ Moisé narē yu'ticu niwĩ:

—Musā uiticā'ña. Ō'acũ marĩrē diacjũta yu'ure ējōpeomiti nígũ, a'tiami. Musā cūrē wiopesase me'rā wācũcā uagu, cūrē yu'rũnũ'cā, ña'arō weeticā'to nígũ, a'tiami.

²¹ Masā uirā, ũrũgũ yoacureropu tojaque'acārā niwā. Moisé pe'e Ō'acũ nirō, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topu ejanũ'cācu niwĩ.

24

Ō'acũ Israe curuacjārā me'rā apo'que ni'i

¹ Ō'acũ dutise cūu'quere wéréca be'ro Moisére nicu niwĩ:

—Aarō, cū pō'rā Nadab, Abihú, āpērā setenta Israe curuacjārā wiorā me'rā a'to yu'u nirōpu mujātia. Mejō yoacurero tojato. Topu paamu'rĩque'ato. ² Mu'u se'saro yu'u tiropure ejaya. Masā pe'e mu'u me'rā ne pu'toacāpu mujātinemoticā'to, nicu niwĩ.

³ Moisé masā tiropu wa'a, nipe'tise Ō'acũ ní'quere, tojo nicā cū duti'quere masārē weregu wa'acu niwĩ. Cū tojo werecā tu'orā, nipe'tirāputa ni'cārōnojō wācūseti, yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise Ō'acũ ũsārē weeduti'quere weerāti, nicārā niwā.

⁴ Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Ō'acũ duti'quere ojaō'ocu niwĩ. Ape numu pe'e ñamiña'cūrō wā'cā, ni'cārō Ō'acūrē ējōpeorā wa'icūrārē ũjũamorōpeoatjore ũrũgũ du'pocāpu ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocūucu niwĩ. Tojo nicā docepaga ũtāpaga te Israe curarinucūrē ni'cārēpaga miinu'cōcu niwĩ. ⁵ Be'ro ni'cārērā ma'mapjia Israe curuacjārārē wa'icūrā wējēdutigũ o'ócu niwĩ. Narē Ō'acūrē e'catipeorā, wa'icūrārē ũjũamorōpeoduticu niwĩ. Tojo nicā, apeyema Ō'acũ narē añurō weeato nírā, wecuā umuarē wējē, ũjũamorōpeoduticu niwĩ. ⁶ Moisé deco me'rā díre mii, bapari pacapu piosāacu niwĩ. Apeye du'sasere wa'icūrārē ũjũamorōpeoropu piopeocu niwĩ. ⁷ Tu'ajanũ'cō, Moisé “Ō'acũ masā me'rā a'tiro apoguti” ni ojāca turipure mii, masārē bu'eĩ'ocu niwĩ. Tere tu'orā, na pe'e a'tiro nicārā niwā:

—Nipe'tise marĩ wiogu Ō'acũ marĩrē weeduti'quere weerāti. Cū dutisere yu'tirāti, nicārā niwā.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masāpure tere wēeste, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te dí me'rā Ō'acũ “Masā me'rā tojo weeguti” ní'quere diacjũta cū duti'quenojōta weegusami, ni masīno'o, nicu niwĩ Moisé.

⁹ Tere tu'ajāca be'ro Moisé Aarō, Nadab, Abihú, tojo nicā setenta Israe curuacjārā wiorā me'rā ũrũgũpu mujācu niwĩ. ¹⁰ Topu na Ō'acũ, Israe curuacjārā wiogure ĩ'acārā niwā. Cū u'tacūrōrē añuse ya'sase peri zafiro wāmetise peri asipa'acũñacaro niwā. U'muse weronojō ya'same'rĩcā'caro niwā. ¹¹ Ā'rā Israe curuacjārā wiorā Ō'acūrē ĩ'amicā, narē ne mejēcā wa'acā weeticu niwĩ. Na ni'cārō me'rā ba'a, sī'rĩ weecārā niwā.

Moisé ũrũgũ Sinai wāmeticjupũ ní'que ni'i

¹² Ō'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u tiro ũrũgũpu mujātinemoña. Mujāti, topu yu'ure co'teya. Yu'u ũtā me'rā wee'que pĩrĩrē mu'urē o'oguti. Te pĩrĩpu yu'u oja'que nipe'tise yu'u weeduti'quere mu'u Israe curuacjārārē weregusa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cūrē weetamugũ Josué me'rā ũrũgũ Ō'acũ nirōpu mujānemocu niwĩ. ¹⁴ Cū mujānemoati duporo wiorārē a'tiro nicu niwĩ:

—A'tota co'teya, téé ũsā dijaticāpu. Aarō, tojo nicā Hur musā me'rā tojama. No'o musārē mejēcā wa'acā, narē wereya, nicu niwĩ.

¹⁵ Tojo níca be'ro Moisé ũrũgũpu mujăcu niwĩ. Tigure ni'cã o'mecurua tuubi'acaro niwũ. ¹⁶ Ő'acũ cũ añurõ asistese ũrũgũ Sinaípu dijatacã, seis numarĩrẽ omecurua tigure tuubi'acaro niwũ. Ape numu siete numu nirĩ numurẽ o'mecuruaputa Ő'acũ Moisére pijidijocu niwĩ. ¹⁷ Israe curuacjārã Ő'acũ asistesere ũrũgũ dũposārĩpu pecame'e ũjũacõ'arõ weronojõ ĩ'acārã niwã. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruapu sãjãa, tigu ũrũgũpu mujănemocu niwĩ. Topare cuarenta umăcori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ.

31

¹⁸ Ő'acũ ũrũgũ Sinaípu Moisé me'rã ucũca be'ro cŭrẽ pua pjĩ ũtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocu niwĩ. Te pjĩrĩpu Ő'acũ diez dutise cũu'que nicaro niwũ. Ő'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacu niwĩ.

32

Wecu wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ni'i

¹ Be'ro Israe curuacjārã Moisé cũ ũrũgũpu mujăa'cure yoogocã ĩ'arã, Aarõ tiropu nerēcārã niwã. Cŭrẽ a'tiro nicārã niwã:

—Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopu ní'cārārẽ miiti'cu waro ĵde'ro wa'apari cŭrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegu ũsã ějõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ dũporo wuamũ'tārāsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ĩ'orāsama, nicārã niwã.*

² Aarõ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã numosānumia, musã põ'rã umua, musã põ'rã numia o'meperi yosase uru me'rã wee'quere a'to yu'u tiropu miitia, nicu niwĩ.

³ Cũ tojo nicã tũ'orã, nipe'tirăputa na o'meperi yosase uru me'rã wee'quere tuweemii, Aarõ tiropu miacārã niwã. ⁴ Cũ tere ñe'e, ũjũasipiocu niwĩ. Na wecu wĩ'magũ queose wéeca co'ropu piosăcārã niwã. Be'ro te bu'aca be'ro wecu wĩ'magũ queose weronojõ bajugu wijacu niwĩ. Cŭrẽ ĩ'arã, masã a'tiro nicārã niwã:

—Israe curuacjārã, ã'rĩ marĩ ějõpeogu nimi. Cũta marĩrẽ Egiptopu ní'cārārẽ sũ'ori miiwijawĩ.

⁵ Na tojo weecã ĩ'agũ, Aarõ wecu wĩ'magũ queose põtëorõpu wa'icurărẽ ũjũamorõpeorore ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, masărẽ werecu niwĩ:

—Ñamiacã marĩ wiogu Ő'acŭrẽ bosenumu wee e'catipeorăsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Ape numu pe'e ñamiña'cŭrõ wã'cã, wa'icurărẽ wějẽ ũjũamorõpeocārã niwã. Tojo nicã, apeyema Ő'acũ narẽ añurõ weeato nĩrã, wa'icurărẽ wějẽ, ũjũamorõpeocārã niwã. Be'ro nipe'tirã masã ba'a, sĩ'rĩ, que'a, ejanujăcārã niwã. Tu'ajanũ'cõ, wã'cānũ'cã, tũ'omasĩti, bopoyase moorã basanu'cũsiacārã niwã. ⁷ Na tojo weecã ĩ'agũ, Ő'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mũ'u, Egiptopu miiwija'cārã ña'abutiarã dojorã weema. ⁸ Na maata waro yu'u weeduti'quere du'ucã'ma. Ni'cũ wecu wĩ'magũ queosere uru me'rã ũjũasipio wĩorëama. Cŭrẽ e'catipeorã, ejaque'ama. Tojo nicã, wa'icurărẽ wějẽ, cŭrẽ ũjũamorõpeoama. A'tiro ni ucũama: “Israe curuacjārã, ã'rĩ marĩ ějõpeogu nimi. Cũta Egipto di'tapure marĩrẽ sũ'ori miiwijawĩ”, niama, nicu niwĩ Ő'acũ.

⁹ Ő'acũ apeye Moisére ninemocu niwĩ:

—Yu'u sōjã masărẽ na nisetisere añurõ masĩ'i. Yu'ure yu'rũnũ'căsepjarã nima.

¹⁰ Na me'rã uayũ'rũmajã'a. Tojo weegu narẽ bu'iri da're bajuriope'oguti. Yu'u

* 24:18 24.18 ĩ'aña Gn 7.4 docapu oja'quere. ✧ 32:1 32.1 Hch 7.40

tojo weecã, ne cã'mota'aticã'ña. Mũ'u pãrãmerã nituriarã me'rã pe'ema pãjãrã masãputicã weeguti.

¹¹ Õ'acũ tojo nimicã, Moisé pe'e cã wiogu Õ'acũrẽ a'te ucũse me'rã nijĩsijosĩ'rĩcu niwĩ:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mũ'u, mũ'u yarã masã me'rã tocã'rõ uati? Mũ'u tutuayũ'ruse me'rã narẽ Egiptopũre miiwijawũ. ¹² Mũ'u narẽ bu'iri da'recãma, Egiptocjãrã a'tiro ni wãcũrãsama: “Õ'acũ narẽ ãrũpagũpũ wẽjẽ, a'ti di'tapũ nirãrẽ bajurioguti nígũ, miiwijapĩ”, nibosama. Uaticã'ña majã. Mũ'u yarã masãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere tocã'rõta du'uya. ¹³ Mũ'urẽ da'raco'terã Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ní'quere wãcũña. Mũ'u basuta mũ'u wãme me'rã narẽ a'tiro nicũpã: “Mũsã pãrãmerã nituriarãrẽ ñocõa weronojõ pãjãrã masãputicã weeguti. Tojo nicã, a'ti di'ta mũsãrẽ o'oguti ní'que di'tare mũsã pãrãmerã nituriarãrẽ o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cũcã'rõsa'a”, nicũpã.

¹⁴ Moisé tojo nicã tũ'ogu, Õ'acũ cã yarã masãrẽ “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ãrũgũpũ ní'cu Õ'acũ dutise pua pã'rẽpũ ojano'que pjĩrĩrẽ miidijaticũ niwĩ. ¹⁶ Õ'acũta te pjĩrĩrẽ weecu niwĩ. Cã basuta topũ ní'quere ñacũ, ojaõ'ocu niwĩ.

¹⁷ Josué masã na caricũsere tũ'ogu, Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Masã a'mewẽjẽrã caricũrõ weronojõ busurocoro marĩ cãrĩse u'turi wa'teropũre, nicũ niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cãrẽ a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Na a'mewẽjẽ wapata'aca be'ro caricũ e'catise mejẽta nĩrõcoro. Tojo nicã a'mewẽjẽ bajuriorã bujawetirã basase mejẽta nĩrõcoro. Mejẽcã basase tũ'ogucoro, nicũ niwĩ.

¹⁹ Moisé na nirõpũ etagũ, wecu wĩ'magũ na uru me'rã wĩorẽ'cure ã'agũ, na no'o ãaro basanu'cũcusiase ã'agũ, uayũ'ruacu niwĩ. Tojo weegu cã cõose pjĩrĩrẽ tigu ãrũgũ du'pocãpũ doquemutõcũucu niwĩ. ²⁰ Te be'ro wecu wĩ'magũ queose wĩorẽ'cure mii, pecame'epũ doquetĩacu niwĩ. Be'ro cãrẽ añuse marãrĩ doquemutõcu niwĩ. Te marãrĩrẽ aco bu'ipũ wẽestepo'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjãrãrẽ te acore sĩ'rĩcã weecu niwĩ. ²¹ Moisé Aarõrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiati mũ'urẽ? Mũ'u narẽ ña'abutiario weecã weepã.

²² Aarõ pe'e cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Yũ'u acabiji, yũ'u me'rã uatigũta. Mũ'u masĩmiba. Ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyũ'ruama. ²³ Na yũ'ure a'tiro niama: “Nĩ'cũ ãsã ejõpeoacjũ queose marĩrẽ su'ori miacjũre weebosaya. Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopũre su'ori miiwijati'cure de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a”, niama. ²⁴ Na tojo nicã, narẽ yũ'tiapũ: “No'o o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cãorãnojõ tuweemii miitia”, niapũ. Na yũ'ure miiti, tere o'oama. Yũ'u tere pecame'epũ doquetĩapũ. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicũ niwĩ Aarõ.

²⁵ Moisé na no'o ãaro weesere ã'acu niwĩ. Tere ã'amigũ, Aarõ pe'e narẽ “Tojo weeticã'ña”, niticũ niwĩ. Tojo weerã na ña'arõ weesere ã'arã, narẽ ã'atu'tirã bujicã'cãrã niwã. ²⁶ Tojo weecã ã'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri wa'tero sãjãa, ejanũ'cãcu niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—“Õ'acũ yarã nĩ'i” nĩrãnojõ yũ'u tiro a'tia, nicũ niwĩ.

Cã tojo nicã, nipe'tirã Levĩ ya curuacjãrã Moisé tiropũ nerẽnũ'cãcãrã niwã. ²⁷ Na tojo weecã ã'agũ, Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, a'tiro nimi: “Mũsãnũcũ di'pjĩrĩrẽ du'teõ'oña. Be'ro mũsã wi'seri nirõpũ tojaaya. Tojaa, wi'serinũcũ mũsã acabijirãrẽ, mũsã ma'misumũarẽ, mũsã me'rãcãrãrẽ, mũsã ya wi'i pũ'to nirãrẽ wẽjẽcã'ña”, ni werecu niwĩ Moisé.

²⁸ Leví ya curuacjārā Moisé tojo weeduti'quere queoro weecārā niwā. Ti numarē i'tiati mil umua wēricārā niwā. ²⁹ Be'ro Moisé narē nicu niwī:

—Masā Ō'acūrē yu'rūnū'cācā, masā cū dutiro wéerā, masā pō'rārē, masā acabijirārē, masā ma'misumapureta na ña'arō wee'quere ī'arā, wējēcā'mota'apū. Tojo weegu ni'cācā Ō'acū masārē cū dutisere da'radutigu cūuami. A'tiro wee masārē añurō wa'acā weeamī, nicu niwī.

³⁰ Ape numu pe'ere Moisé masārē a'tiro nicu niwī:

—Masā Ō'acū dutisere yu'rūnū'cārā, ña'abutiario weecārā niapū. Ni'cārōacārē Ō'acū tiropu mājāgūti. Apetero weegu masā yere cūrē sērībosacā, masārē acobojobosami, nicu niwī.

³¹ Cū tojo nica be'ro apaturi Moisé Ō'acū tiropu mājāa, cūrē nicu niwī:

—Diacjūta masā wecu wī'magū uru me'rā queose wīorē'cure e'catipeotjārā, ña'abutiario weecārā niama. ³² Ni'cārōacārē mu'urē uputu sērī'i. Narē acobojoya. Acobojotigu pūrīcā, mu'u ya pūrī catirā wāme ojaō'ono'ca pūrīpu yu'u wāmerē coecā'ña, nicu niwī Moisé.

³³ Ō'acū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u dutisere yu'rūnū'cā'cārā dia'cūrē ya pūrīpu ojaō'ono'cārā wāmerē coeguti.

³⁴ Ni'cārōacārē majā wa'aya. Masārē yu'u mu'urē “O'oguti” nica di'tapu su'ori miaña. Yu'ure wereco'tegu mu'urē su'ori ī'o miagūsami. Tojo weemicā, yu'u bu'iri da'reri numu ejacā, na ña'arō wee'que wapare narē bu'iri da'reguti, nicu niwī Ō'acū.

³⁵ Be'ro Ō'acū masārē bu'iri da'regu, duti ña'abutiase o'ócū niwī. Aarō wecu wī'magū queose yee'cure e'catipeo'que bu'iri tojo weecu niwī.

33

Ō'acū ūrūgū Sinaípu wijaduti'que ni'i

¹ Ō'acū masārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére a'tiro nicu niwī:

—A'tore wijayā. Masā mu'u Egiptopu miiwija'cārā me'rā wa'agusa'a. Yu'u Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nica di'tapu wa'aya. Ti di'tare na pārāmerārē “O'oguti” nitojawu. ² Yu'ure wereco'tegure masā duporo o'óguti. Yu'u ti di'tapu nirā cananeo masā, amorreo masā, hitita masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masārē cō'awīrōgūti. ³ Cibra ōpēcō, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirī di'tapure wa'arā wee'e. Yu'u pe'e masā me'rā wa'asome. Masā yu'rūnū'cāsepijarā ni'i. Yu'u wa'agu pūrīcā masā ña'arō weecā, bu'iri da're bajuriodijobosa'a, nicu niwī Ō'acū.

⁴ Masā te bujawetise quetire tu'orā, dūjasewā'arā weronojō pūrō bujaweticārā niwā. Na ne ni'cūputa busa, o'meperi yosaticārā niwā. ⁵ Ō'acū Moisére a'tiro wereyutojacu niwī:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Masā yu'rūnū'cāsepijarā ni'i. Masā wa'teropure masā me'rā yu'u cā'rō ba'patiquejogu, masārē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerā masā su'ti añusere, masā busasere, tojo nicā yosasere tuweemiicā'ña. Masā tere tuweemiica be'ro yu'u masārē weeatjere wācūgūsa'a”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tojo weerā Israe curuacjārā Horeb wāmeticju ūrūgūpu wijāca be'ro busanemoti, o'meperi yosanemoticārā niwā.

Ō'acū me'rā bocaajari wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacā cjase ni'i

⁷ Moisé Ō'acū su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacārē mia, masā na nirō yoacureropu cūucu niwī. Ti wi'iacārē “Ō'acū me'rā bocaajari wi'i ni'i”, nicu niwī. No'o ni'cū Ō'acūrē cū weeatjere sērītiña'sī'rīgūnojō topu wa'acu niwī. Ti wi'iacā na masā nirō

yu'ruro nicaro niwũ. ⁸ Moisé ti wi'iacãpu wa'acã ã'arã, masã nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'topu nu'cũcãrã niwã. Téé ti wi'ipu sãjãcãpu cãrẽ ã'asirutudu'ucãrã niwã. ⁹ Moisé ti wi'ipu sãjãcãta, o'mepõ'rã dijati, ti wi'i sãjãrã sopepu ejanu'cãcaro niwũ. Õ'acũ Moisé me'rã ucũrã cura tojo tojanu'cãcaro niwũ. ¹⁰ Masã o'mepõ'rã ti wi'i sopepu ejanu'cãcã ã'arã, nipe'tirã na ye wi'seri sope pu'to paamu'rĩque'acãrã niwã. Õ'acũrẽ e'catipeorã, tojo weecãrã niwã.

¹¹ Õ'acũ Moisé me'rã a'merĩ ã'apõtẽo, ni'cũ, cã me'rãcjũrẽ ucũgũ weronojõ ucũcãrã niwã. Na ucũca be'ro Moisé masã tiropũre dajatojaacu niwĩ. Cũrẽ weetamuco'tegũ ma'mũ Josué, Nun macũ pe'e pũrĩcã ti wi'iacã po'peapu toja, ninu'cũcã'cu niwĩ.

Õ'acũ Moisére cã asistesere ã'o'que ni'i

¹² Moisé Õ'acũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure “Ã'rã masãrẽ su'ori miaña”, niapu. Tojo nimigũ, yu'u me'rã wa'acjũre weretiapu. Tojo nicã “Mu'urẽ añurõ masĩ'i. Mu'u weesere ã'agũ, e'cati'i”, niapu. ¹³ Diacjũta yu'u me'rã e'catigu pũrĩcã, mu'u weeatjere yu'ure wereya. Mu'u tojo weecã, mu'urẽ masĩnemogũsa'a. Tojo nicã, mu'u tu'sasere weenu'cũgũsa'a. Wãcũña. ã'rã masã, mu'u yarã nima, nicu niwĩ.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Yu'u basuta musãrẽ ba'patiguti. Ba'pati, mu'urẽ soose o'oguti, nicu niwĩ.

¹⁵ Moisé pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u basu ãsãrẽ su'ori wa'atigu pũrĩcã, ãsãrẽ a'tore wijacã weeticã'ña. ¹⁶ Mu'u ãsã me'rã ba'patiwã'cãticãma, apeye di'tacjãrã masã “Õ'acũ Moisé me'rã, Israe curuacjãrã me'rã e'catimi”, ni masĩsome. ãsã me'rã wa'acã pũrĩcãrẽ, “Õ'acũ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã dia'cũ nimi”, ni masĩrãsama, nicu niwĩ Moisé.

¹⁷ Õ'acũ Moisére apaturi ucũapocu niwĩ:

—Mu'urẽ añurõ masĩ'i. Mu'u me'rã e'cati'i. Tojo weegu mu'u sãrĩ'caronojõta weegusa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁸ Cã tojo nicã tu'ogu, Moisé a'tiro ni sãrĩnemocu niwĩ:

—Mu'u asistesere yu'ure ã'oña.

¹⁹ Õ'acũ cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Nipe'tise yu'u asistesere mu'u duporo yu'ruacã weeguti. Tojo yu'ruacã, nipe'tise yu'u añubutiase nisere ã'agũsa'a. Tojo nicã mu'u ã'orõpu yu'u wãmerẽ wereguti. No'o yu'u pajaña'sĩ'rĩgũrẽ pajaña'gũti. ²⁰ Tojo nimicã, ya diapoama ne ã'asome. Ne ni'cũ yu'ure ã'aca be'ro catissime majã.

²¹ Õ'acũ apeye quẽ'rãrẽ nicu niwĩ:

—A'to yu'u tiro ãtãgãpu nu'cũña. ²²⁻²³ Yu'u asistese me'rã yu'ruagu, ni'cã cope tigapu nirĩ copepu mu'urẽ cũugũti. Yu'ure ã'arĩ nígũ, ya omocã me'rã mu'u ya diapoare cã'mota'aguti. Téé yu'u yu'ruagupu cã'mota'atuoguti. Yu'u sã'ema waroma ã'agũsa'a, ã'agũ pe'e. Yu'u diapoama pe'ema, ne ã'ano'ña marĩrõsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

34

Apeye ãtã pjĩrĩ me'rã Õ'acũ dutisere oja'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére cã asistesere ã'oca be'ro cãrẽ nicu niwĩ:

—Pua pjĩ ãtã pjĩrĩ mu'u doquemutõ'que pjĩrĩ weronojõta da'reya. Ne waro oja'quereta ojuguti tja. ² Ñamiacã ñamicurero ãrũgũ Sinaípu mujãgũtigũ apoyuya. Tigũ duposãrĩpu wa'a, yu'u tiro ejaya. ³ Ne apĩ mu'u me'rã mujãticã'to. Ne tigupũre ãpẽrã masã marĩato. Tojo nicã oveja, wecua tigu põtẽorõpũre ba'anu'cũticã'to.

⁴ Cũ ní'caronojõta Moisé toduporo ùtã pjĩrĩ ní'que weronojõ da'recu niwĩ. Ape nũmũ pe'e ñamicurero wã'cã, Õ'acũ cũ duti'caronojõta ùrũgũ Sinaípu te pjĩrĩrẽ miimujãcu niwĩ. ⁵ To cũ mujãejacã, Õ'acũ o'mecurua me'rã dijati, Moisé tiropu ejacu niwĩ. Cũ wãmerẽ weregu, “Wiogu ni'i”, nicu niwĩ. ⁶ Moisé duporo yu'ruagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ, musã wiogu ni'i. Masãrẽ pajaña'gũ, añurõ weesetigu ni'i. Uáyegu mejẽta ni'i. Masãrẽ yu'u ma'iyu'rũsere ï'o'o. Yu'u “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ⁷ Peje curari be'rocjãrã quẽrãrẽ ma'inu'cũcũsa'a. Masã ña'arõ weesere, yu'ure yu'rũnu'cãsere acobojo'o. Yu'u tojo weemicã, ña'arõ weegúa ne bu'iri da'reno'ña marĩgũ tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacusũmua ña'arõ wee'que wapa na põ'rãpũre, na pãrãmerãpũre, na pãrãmerã nituriarãpũre, tojota bu'iri da're yapatino'rãsama, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé maata nucũcãpu paamu'rĩque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocu niwĩ. ⁹ Cũrẽ e'catipeogu, a'tiro ni sãrĩcu niwĩ:

—Wiogu, diacjũta yu'u weesere tu'sagu, ùsãrẽ ba'patiya. Æ'rã masã yu'rũnu'cãsepijãrã nima. Tojo nimicã, ùsã ña'asere, ùsã ña'arõ weesere acobojoya. Æsãrẽ mu'u yarã masã tojacã weeya, ni sãrĩcu niwĩ.

Õ'acũ masã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹⁰ Õ'acũ Moisé sãrĩ'quere tu'óca be'ro a'tiro nicu niwĩ:

“Añurõ tu'oya. Ni'cãrõacãrẽ yu'u nipe'tirã musã Israe curuacjãrã me'rã ‘A'tiro weeguti’ ni apo'quere cũgũti. Nipe'tirã masã ï'orõpu añubutiasere weẽ'ogũsa'a. Te toduporopu ne ape di'tapu a'ti turipũre weẽ'ono'ña marĩ'quere ï'ogũti. No'o nipe'tirã musã wa'tero nirã yu'u musã wiogu musãrẽ añubutiaro weeatjere ï'arãsama.

¹¹ “Ni'cãcã yu'u musãrẽ weeduti'quere weeya. Musã tojo weecã, yu'u musã tiro nirã amorreo masãrẽ, cananeo masãrẽ, hitita masãrẽ, ferezeo masãrẽ, heveo masãrẽ, jebuseo masãrẽ cõ'awĩrõgũsa'a.

¹² “Musã sãjãti di'tacjãrã me'rã ne a'merĩ ‘Tojo weerã’, ni apoticã'ña. Musã tojo weecã pũrĩcãrẽ, musãrẽ na ãjõpeose queose yee'quere sirutucã weerãsama. ¹³ Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icũrãrẽ ùjũamorõpeosere paamutõcã'ña. Apeye ùtãpaga na miĩnu'cõ'que na ãjõpeosere mutõpe'ocã'ña. Tojo nicã Aserã wãmetigo na ãjõpeose yee'que yucu me'rã wee'que tuturire dutecõ'acã'ña.

¹⁴ “Ne apĩ Õ'acũ nitigure ãjõpeoticã'ña. Æpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã ne uawe'e. Yu'u dia'cũrẽ ãjõpeocã u'a'a.

¹⁵ “Ti di'tapu nirã me'rã ne a'merĩ ‘Tojo weerã’, ni apoticã'ña. Na Æpẽrãnojo Õ'acũ nitirãrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ùjũamorõpeorã, musãrẽ pijibosama. Musã quẽ'rã na wẽjẽ ùjũamorõpeo'quere na me'rã ba'atamubosa'a. ¹⁶ Apetero weerã na põ'rã numiarẽ musã põ'rã umuarẽ numisobosama. Numisoo, na põ'rã numia Õ'acũ nitirãrẽ ãjõpeorã, musã põ'rã umuarẽ mejãrõta narẽ ãjõpeocã weebosama.

¹⁷ “Musã ne cã'rõ Õ'acũ nitirãrẽ cõme me'rã ùjũasipio wĩorẽ'quere ãjõpeoticã'ña”, nicu niwĩ Õ'acũ.

Õ'acũ dutise cũu'quere Moisé oja'que ni'i

²⁷ Õ'acũ Moisére cũ dutise wérẽca be'ro cũrẽ nicu niwĩ: “Yu'u ucũsere ojaya. Te yu'u mu'u me'rã, Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i”, nicu niwĩ.

²⁸ Moisé topũre Õ'acũ me'rã cuarenta umucorĩ, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ. Ne ba'aro marĩrõ, sĩ'rĩrõ marĩrõ nicu niwĩ. Topu “Õ'acũ masã me'rã tojo weeguti” ni

* 34:28 34.28 Ì'aña Gn 7.4 docapu oja'quere.

apo'quere te ũtãpjĩrĩpũ ojaõ'ocũ niwĩ. Tetá diez Õ'acũ dutise cũu'que nicaro niwĩ. ²⁹ Be'ro Moisé ũrũgũ Sinaípu ní'cũ pũa pjĩ te dutise oja'que pjĩrĩrẽ miidijaticũ niwĩ. Tigu ũrũgũpũ ní'cũ dijatagũ, cũ diapoasistesere masíticũ niwĩ. Cũ, Õ'acũ me'rã ucũca be'ro niyucã, tojo asistecaro niwĩ. ³⁰ Aarõ, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã cũ diapoasistecã ã'arã, cũrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã cũ pũ'toacãpũ wa'aticãrã niwã. ³¹ Na tojo weecã ã'agũ, Moisé pe'e narẽ pijineocũ niwĩ. Tojo weerã Aarõ, nipe'tirã wiorã cũ tiropũ dajacãrã niwã. Na dajacã ã'agũ, na me'rã ucũcũ niwĩ. ³² Be'ro nipe'tirãputa Israe curuacjãrã etaburocãrã niwã. Na etacã, Moisé Õ'acũ ũrũgũ Sinaípu dutise o'o'quereta narẽ werecũ niwĩ.

³³ Na me'rã ucũpe'oca be'ro cũ diapoapũre ni'cã su'ti casero usemerĩĩ casero me'rã mo'acũ niwĩ. ³⁴ Moisé Õ'acũ me'rã bocaajari wi'ipũ cũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcũ niwĩ. Cũ wijatagũ, Õ'acũ dutisere Israe curuacjãrãrẽ wereturiamujãcũ niwĩ. ³⁵ Cũ ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjãrã Moisé diapoasistecã ã'acãrã niwã. Tojo weegũ ti casero me'rã diapoare mo'amujãcũ niwĩ tja. Õ'acũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcũ niwĩ.

40

Õ'acũ wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Õ'acũ wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Õ'acũ “Tojo weeya”, ni weeduti'quere were'e.

¹ Moisé masãrẽ Õ'acũ dutisere wéréca be'ro Õ'acũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

² “Nimũ'tãrĩ mujĩpũ, ninũ'cãrĩ nũmũ nicã, ya wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõña. ³ Ti wi'ipũ yũ'u ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cuori acarore cũña. Ti acaropopeapũ yũ'u diez dutise oja'que pjĩrĩ sãñasa'a. Ti acarodũporo usebutiri caserore yoo cã'mota'aya. ⁴ Mesare, sĩ'ocjũ quẽ'rãrẽ topũ cũña. Ti mesapũre docepaga pãrẽ añurõ apoapeoya.* Tigũ sĩ'ocjũpũre sĩ'osepagare sĩ'onũ'cõña. ⁵ Ë'mutise ũjũamorõpeoro uru me'rã wee'caro ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'que cuori acaropõteorõpũ peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãnũ'cãrõrẽ ni'cã casero usebutiri caserore yooya. ⁶ Tu'ajanũ'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeorore cũña. ⁷ To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeoro, a'te pũaro wa'tero, deco ti pare dũpoya. Ti pare aco piomu'muõña. ⁸ Yũ'u mũ'ũrẽ duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apooya. Tu'ajanũ'cõ, su'tiro casero usebutiri caserore topũ sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

⁹ ”Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato nígũ, u'se to wa'rewũasenojõrẽ ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipũ nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topũ nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a. ¹⁰ Tojo nicã, te u'sereta tja wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeoro bu'ipũ wa'reya. Topũ de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mũ'u tojo weegũ tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã weegusa'a. ¹¹ Be'ro te u'se me'rã bapa pajiri papũre wa'reya. Tojo nicã, to pesaro dũ'pocãrẽ wa'regusa'a. Tere wa'regũ, ye waro tojacã weegusa'a.

¹² ”Be'ro Aarõrẽ, cũ põ'rã umuarẽ ya wi'i sope pũ'topũ miaña. Topũ narẽ u'oya. ¹³ Aarõ pa'i cũ sãñarõnojõrẽ sãñato. Be'ro cũrẽ ‘Yé cjasere da'ragũ’ pa'i sãjãdutigũ, u'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanũ'cõ, cũ põ'rãrẽ miiti, narẽ su'ti yoase paca su'a'quere sãaña. ¹⁵ Na pacũ Aarõrẽ wee'caronojõ napũre u'sere piopeoya. Mũ'u tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia, yé cjasere da'rarã nirãsama. Mũ'u narẽ a'tiro u'se piopeose

* **40:4** 40.4 Te pãrẽ Õ'acũ ã'orõpũ peocãrã niwã. Israe curarinucũ ni'cãrẽ pã nicaro niwã. Pa'ia dia'cũ te pãrẽ ba'acãrã niwã.

me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Õ'acũ dutí'caronojõta Moisé nipe'tisere weepe'ocu niwĩ. ¹⁷ Tojo weerã na ni'cã cã'ma Egiptopure wijáca be'ro nimu'tãrĩ mujĩpũ, ninu'cãrĩ numurẽ Õ'acũ wi'ire aponu'cõcãrã niwã.

O'mecurua Õ'acũ wi'i bu'ipũ ní'que ni'i

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponu'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwũ. Õ'acũ cã asistese ti wi'ipure niyu'rũacaro niwũ. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sãjãamasĩticu niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipũ ní'que mujãáca be'ro Israe curuacjãrã na ye wi'serire pãámii, aperopu wa'amujãcãrã niwã. ³⁷ O'mecurua mujãaticãma, na ye wi'serire ne pãámiiticãrã niwã. Téé o'mecurua mujãacãpu co'temujãcãrã niwã. ³⁸ Israe curuacjãrã no'o na wa'aro nipe'tirã ĩ'orõpu Õ'acũ ya o'mecurua, umucore ti wi'i bu'ipũ nimujãcaro niwũ. Nami pe'ema ti curua po'peapu pecame'e ujũrĩ põ'rã nicaro niwũ.

Josué

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Moisé wērīca be'ro Ō'acū Josuére Israe curuacjārārē sū'ori nisetiaccjare sōrōcu niwī. Josué cū ojāca pūrī p̄aro ducawati'i. Nimū'tārō Israe curuacjārā na Canaá di'ta, Ō'acū narē o'oguti nīca di'tare sājāa, tocjārā me'rā a'mewējē, wapata'a, miiwapa'que ni'i. (Capítulos 1–12) Be'rocjārō na Israe curarinucū di'ta ducawaa'que ni'i. (Capítulos 13–22) Nitūoro Josué cū ucūtuo'que, cū masārē werecasatuo'que, tojo nicā cū wērī'que ni'i. (Capítulos 23–24)

Ō'acū Josuére Israe curuacjārā wiogū sājācā wee'que ni'i

¹ Be'ro Moisé, Ō'acū dutisere da'racote'cu wērīca be'ro, Ō'acū Josuére ucūcu niwī. Josué pe'e Nun wāmetigū macū, tojo nicā Moisére weetamuco'te'cu nicū niwī. Ō'acū cūrē a'tiro ni ucūcu niwī:

² “Moisé yū'u dutisere wee'cu wērīa wa'ami. Ni'cārōacāma mū'u pe'e nipe'tirā Israe curuacjārārē dia Jordārē sū'ori pē'agūsa'a majā. Yū'u musārē o'atji di'tapu wa'arāsa'a. ³ Yū'u Moisére ‘A'tiro weeguti’ ní'caronojōta musārē weegusa'a. Yū'u nipe'tiro musā di'ta sijatjo ejatuaro o'oguti. ⁴ Di'ta a'tocārō yoaro o'oguti. Yucu marīrōpū, téé Líbano di'tapu nitūorosa'a. E'saro pe'e maa yoari maa Éufrates, nipe'tiro hitita masā ye di'ta me'rā ninū'cā, téé pajiri maa Mediterráneo nirōpū nitūorosa'a. ⁵ Ne āpērā musā me'rā a'mewējērā pōtēosome. Moisé me'rā ní'caronojōta mejārōta nigūsa'a mū'u me'rā quē'rārē tja. Ne mū'urē cō'asome. ⁶ Tojo weegu wācūtutuaya, uiro marīrō nisetiya. Na ñecūsūmūarē ‘A'ti di'tare o'oguti’, niwā. Mū'u narē sū'ori mia, na me'rā a'ti di'tare miiwapa etigusa'a. ⁷ Tojo weegu yū'u ní'caronojō wācūtutuanu'cūcā'ña. Tojo nicā nipe'tise Moisé musārē dutise cūu'quere weepe'ocā'ña. Tojo weegu nipe'tise mū'u weesetise añurō wa'arosa'a. ⁸ Yū'u dutise cūu'quere masārē bu'enu'cūcā'ña. Ñamirīnucū, umūcori quē'rārē wācūnūrūnu'cūcā'ña. Tere weecā, nipe'tise mū'u weesetise queoro wa'arosa'a. ⁹ Yū'u mū'urē a'tiro dutiapū. Ne mū'urē mejēcā wa'acā uiticā'ña. Wācūtutua nisetiya. Yū'u Ō'acū, mū'u wiogū, mū'u me'rā ninu'cūcūsa'a. Mū'u no'o wa'aro mū'u me'rā wa'agusa'a”, nicū niwī Ō'acū.

Josué Canaá di'tacjārā me'rā cū a'mewējēatjere apoyu'que ni'i

¹⁰ Be'ro majā Josué Israe curuacjārā wiorārē a'tiro weeduticu niwī: ¹¹ “Nipe'tiro masā cārīse u'turipū wa'a weetjīarā, narē ‘Ba'ase musā mīatjere apoyuya’, nirā wa'aya. Marī i'tia nūmū be'ro dia Jordārē pē'arāsa'a. Ō'acū o'atji di'tare ñe'erā wa'arāsa'a”, ni werecu niwī narē.

¹² Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā pe'ere Josué a'tiro ni ucūcu niwī:

¹³ —Wācūña Moisé, Ō'acū haro weeco'tegū, musārē duti'quere: Ō'acū musārē “Sooato” nīgū, a'ti di'ta, musā nirī di'tare o'ocu niwī. ¹⁴ Musā nūmosānūmiarē, musā pō'rārē, musā yarā ecarārē a'to dia Jordā mujīpū mujātiro pe'e cūcūcā'ña yujupū. Moisé musārē o'óca di'ta ni'i. Musā nipe'tirā umūa pūrīcā a'mewējētutuarā nirānojō musā wāmo me'rā pē'arāsa'a. Musā acawererārē a'mewējētamurā, na dūporo u'mutāña. ¹⁵ Téé Ō'acū musārē soose o'o'caronojōta na quē'rārē o'ocāpū, musā narē a'mewējētamudu'urāsa'a. Narē Ō'acū o'atji di'tare ñe'ēca be'ropū, a'mewējētamutūorāsa'a. Tojo weetū'ajaca be'ropū musā ye di'ta dia a'ti pā'rē pe'e

dajatojatirãsa'a. Moisé musârê cûu'que di'tare miiwapa, sãjãque'arãsa'a majã, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'orã, na pe'e a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise mu'u dutisere weerãti. No'o mu'u wa'adutiro wa'arãti. ¹⁷ Ësã Moisé duti'quere queoro yu'ti'caronojõta mu'u quẽ'rãrẽ yu'tirãti. Ësã a'te dia'cũrẽ ɰa'a. Õ'acũ Moisé me'rã niwĩ. Mejãrõta cũ me'rã ní'caronojõta mu'u me'rã quẽ'rãrẽ nicã ɰasã'a. ¹⁸ No'o mu'urẽ yu'rũnu'cãgũnojõ, mu'u dutiro weetigũnojõ wẽjẽno'gũsami. Mu'u pe'e wãcũtutua, nisetiya, nicãrã niwã Josuére.

2

Josué Jericópu ï'adu'tiri masârê o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Josué puarã ɰmuarẽ ya'yioropu Canaá di'tare, Jericópu ï'adu'tirã wa'aduticu niwĩ. Tojo weerã na Sitĩpu ní'cãrã Jericópu wa'acãrã niwã. Ti ñamirẽ na ni'cõ ɰmuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ Rahab wãmetigo ya wi'ipu sãjãa, tojacã'cãrã niwã. ² Jericócjũ wioɰu “Ni'cãcã ñami Israe curuacjãrã marĩ ya di'tare ï'adu'tirã a'tiapãrã” nisere tu'obocacã'cu niwĩ. ³ Tojo weegu cũ yarã surarare co ya wi'ipu o'ócũ niwĩ. Ti wi'ipu wa'a weetjãrã, core a'tiro nicãrã niwã: “Na ɰmua mu'u ya wi'ipu nirãrẽ cõ'awĩrõña. Na ï'adu'tiri masã nima”, nicãrã niwã.

⁴ Rahab pe'e narẽ ɰutojaco niwõ. Na sërĩtiña'cã, wioɰu o'ó'cãrãrẽ a'tiro yu'tico niwõ:

—Diacjũta ni'i. Musã nírõnojõta a'ti wi'ita nimiamã. Na “Tocjãrã nima” nisere masĩtiasu.

⁵ Mujĩpũ sãjãrĩ cura, a'ti macã cja sopere bi'atji dɰporoacã wa'ama. Diape'e wa'arã wa'apã. Quero wa'abaque'oya. Apetero weerã narẽ ẽmũejábosa'a, nico niwõ.

⁶ Co ya wi'i bu'i opa sira nirõpu ñocãpũrĩ põ'rã sĩ'o'que weronojõ nise docapu narẽ ɰuocũuco niwõ.

⁷ Co tojo nicã tuorã, surara maata ti wi'ipu wijaa, dia Jordã tiropu ï'adu'tiri masârê a'marã wa'amicãrã niwã. Na wa'áca be'ro maata ti macã cja sopere bi'ano'caro niwũ.

⁸ Israe curuacjãrã cãrĩse dɰporo Rahab narẽ ɰuo'caropu mujãa, narẽ nico niwõ:

⁹ —Yu'u masĩ'i. Õ'acũ musã Israe curuacjãrãrẽ a'ti di'tare o'otojacu niwĩ. Cũ a'ti di'tacjãrãrẽ musârê uicã weecu niwĩ. Tojo weerã ẽsã nipe'tirã uibutiasa'a.

¹⁰ Ësã tu'owu Õ'acũ musârê Egiptopu ní'cãrãrẽ miiwija'quere. Maa sõ'arĩ maarẽ acore musârê pẽ'ato nígũ, dɰcawaanũ'cõ, boposãjãcã weecu niwĩ. Tojo nicã, puarã amorreo masã wiorã maa Jordã a'ti pã'rẽ pe'e nirã Og, tojo nicã Sehõrẽ wẽjẽpe'ocãrã niwũ. ¹¹ Tojo weerã ẽsã pũrõ uise me'rã musârê ï'a'a. Õ'acũ, musã wioɰu nipe'tiro ɰ'musepu, a'ti nucũcãpuere wioɰu nimi. ¹² Tojo weego musârê sërĩ'i. Õ'acũ wãme me'rã “Mu'u acawererãrẽ añurõ weerãti”, niña. Yu'u musârê añurõ weetamu'caronojõta weeya. “Diacjũta tojo weerãti” nírã, ¹³ yu'u pacusumuarẽ, yu'u ma'misumuarẽ, yu'u acawererã numiarẽ yu'rũweticã weeya, nico niwõ.

¹⁴ Na core a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Mu'u nírõnojõta weerãti. Weeticãma, Õ'acũ ẽsãrẽ wẽjẽato. Mu'u pe'e marĩ ni'cãrõacã ucũsere ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Tojo nicã, Õ'acũ a'ti di'tare o'ocãpu'a, ẽsã mu'urẽ añurõ wiopesase me'rã, añurõ pajaña'a, weetamurãsa'a, nicãrã niwã.

¹⁵ Rahab ya wi'i, ti macã yeecã'mota'aca tu'rũpu wã'ñacaro niwũ. Tojo weego narẽ ventana sopepu pũnu'mo da me'rã du'udijoco niwõ. ¹⁶ Tojo weetoja, narẽ nico niwõ:

—Musârê a'marĩ masã bocari nírã, ẽrũgũpu wa'aya. No'o i'tia ɰumũnojõ tojayá. Téé musârê a'marĩ masã macãpu dajatojatica be'ropu musã acawererã tiro tojááya, nico niwõ.

¹⁷ Co tojo nicã tu'orã, a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Mu'u ũsārē “Yu'ure tojo weepa” ní'caronojōta weerāsa'a. ¹⁸ Ũsā a'ti di'tare sājāácārē, sō'arī da pūnu'mo da mu'u ũsārē du'udijoca dare ventana sopepu yoodijoya tja. Mu'u ya wi'ipu mu'u pacu, mu'u paco, mu'u ma'misumua, nipe'tirā mu'u acawererārē neocūña. ¹⁹ No'o ni'cū cū uaro wijaama'agūnojō cū basu cūrē wējēsere bu'iritigusami. Ũsā bu'iri moorāsa'a. Ni'cū ũsānojō mu'u ya wi'ipu nirārē mejēcā weecā pūrīcārē, ũsāta bu'iritirāsa'a. ²⁰ Mu'u āpērārē werecāma, marī ucū'que wapamarīrōsa'a, nicārā niwā Rahare.

²¹ —Jau. Musā nīrōnojōta tojota weegosa'a, ni yu'tico niwō.

Be'ro tojo nitojanu'cō, wa'a wa'acārā niwā. Na wa'aca be'ro co na wee-duti'caronojōta weeco niwō. Pūnu'mo da, sō'arī dare ventana sopepu du'teō'odijoco niwō.

²² Be'ro na puarā Israe curuacjārā ī'adu'tiri masā ũrūgūpu du'ticārā niwā. Topure i'tia nūmu tojacārā niwā. Narē a'marā, surara pe'e nipe'tiropu a'macūmī, ne bocaticārā niwā. Tojo weerā Jericópu dajatojaa wa'acārā niwā. ²³ Be'ro ī'adu'tiri masā ũrūpagupu ní'cārā dijaa, maarē pē'aa, téé Josué tiropu dajacārā niwā tja. Topu daja, cūrē nipe'tise narē wa'a'quere werecārā niwā. ²⁴ A'tiro ni werecārā niwā: “Ō'acū marīrē ‘Nipe'tise ti di'tare o'oguti’, nitojami. Na masā ti di'tapu nirā marīrē pūrō uibutiarā weema”, ni quetiwerecārā niwā.

3

Israe curuacjārā dia Jordārē pē'a'que ni'i

¹ Ape nūmu pe'e, bo'reque'ari cura Josué nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā Sitim wāmetiropu ní'cārā dia Jordāpu bu'atacārā niwā. Na diare pē'ati dūporo ti maa sumutopu tojaque'acārā niwā. ² I'tia nūmu yu'rūca be'ro surara wiorā, nipe'tirā wa'teropure wa'a weetjārā, ³ a'tiro duticārā niwā: “Musā pa'ia, Leví ya curuacjārā Ō'acū ‘Masā me'rā añurō weeguti’ ní'quere cuori acarore na miacā ī'arā, na siro sirutuya. ⁴ Tojo weerā musā wa'arore masīrāsa'a. Musā ne ni'cū a'ti ma'apure wa'aña'tisa'a. Ti acarore yoacurero, ni'cā kilómetronojō sirutuya. Pu'toacā tu'aticā'ña”, ni werecārā niwā.

⁵ Tere na wérēca be'ro Josué a'tiro nicu niwī tja: “Ñamiacā Ō'acū cū tutuasere ī'arāsa'a. Tojo weerā musā Ō'acū ī'orōpu ña'ase marīrā niato nīrā, musā ye su'tire coe, tojo nicā musā ya upure u'acoecā'ña”, nicu niwī Josué. ⁶ Pa'ia pe'ema a'tiro nicu niwī: “Musā pa'ia Ō'acū ‘Masā me'rā añurō weeguti’ ní'quere cuori acarore wua, masā nipe'tirā dūporo maarē u'mutāpē'arāsa'a.”

Tojo weerā cū duti'caronojōta ti acarore wua, masā dūporo u'mutācārā niwā.

⁷ Be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: “Ni'cācā me'rā nipe'tirā Israe curuacjārārē mu'urē āpērā yu'rūoro añurō ī'acā weenu'cāgūti. Tojo weerā Moisé me'rā ní'caronojōta yu'u mu'u me'rā nisere masīrāsama. ⁸ Pa'ia yu'u ‘Masā me'rā añurō weeguti’ cuori acarore miarārē a'tiro ni wereya: ‘Musā dia Jordā sumutore etarā, ti maapure ñumuwija, tojanu'cāña’”, nicu niwī Ō'acū.

⁹ Be'ro Josué masārē pijio, nicu niwī: “Tu'orā a'tia marīrē Ō'acū nisere. ¹⁰ A'tiro weemasīrāsa'a Ō'acū catigu marī me'rā ninu'cūmī' nisere. Tojo nicā a'ti di'tacjārā cananeo masā, hitita masā, heveo masā, ferezeo masā, gergeseo masā, amorreo masā, jebuseo masārē cō'ape'owā'cāgūsami. ¹¹ Ī'aña. Ō'acū, nipe'tise di'ta wiogu ya acarore musā dūporo dia Jordārē pē'amutārōsa'a. ¹² Tojo weerā musā Israe curuacjārā doce curari nirā, te curarinucū ni'cūrē beseya. ¹³ A'tiro wa'arosa'a. Na pa'ia Ō'acū nipe'tise di'ta wiogu ya acarore miarā, na diapū ñumuwijacā, te aco

dacawatia wa'arosa'a. Te aco nimi'que o'maburosome. Puaperiputa opa ditara weronojō nicā'rōsa'a", ni werecū niwī.

¹⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, na cārī'que u'turire wijacārā niwā. Pa'ia Ō'acū “Masā me'rā añurō weeguti” nī'quere cuorī acarore na duporo miamū'tācārā niwā. ¹⁵ Titare masā otese ducatiri cura dia Jordā pajiro pu'eeja, mirīa wa'acaro niwā. Tojo nimicā, pa'ia ti acarore miarā, Jordāpu na du'pocārī ti maarē u'tacūucāta, ¹⁶ te aco bu'ipū buruti'que tojanū'cācaro niwā. Yoaropū ni'cā macā Adā wāmetiri macāpu opa ditara bi'a cā'mota'a'ro weronojō wa'acaro niwā. Adā Saretān wāmetiro pu'topū tojacaro niwā. Aco tosiropū toja'que pe'e O'maburotiri ditarapū wetiburudijacaro niwā. Tojo wa'acā, na Israe curuacjārā Jericó pōtēorō pē'acārā niwā majā. ¹⁷ Na pē'arī cura pa'ia Ō'acū ya acarore cuorā pe'e dia deco boporopū nū'cāejacā'cārā niwā. Téé nipe'tirā Israe curuacjārā pē'ape'tica be'ropū pē'acārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā boporopū pē'acārā niwā.

4

Ūtāpaga docepagare dia Jordā cjasere miī'que ni'i

¹ Nipe'tirā dia Jordārē pē'atāca be'ro Ō'acū Josuére nicū niwī: ² “Israe curuacjārārē te doce curarinūcū ni'cūrē beseya. ³ Narē wa'aduti weetjīagū, pa'ia dia deco na nu'cūrō tiropū docepaga ūtāpagare miicūudutiya. Musā ni'cācā űami cārīatjopū tepagare cūuñā.”

⁴ Tojo weegu Josué doce umuarē cū bese'cārārē pijio, ⁵ narē nicū niwī: “Musā Jordā decopū, Ō'acū musā wiogu ya acaro tiropū wa'a, musānūcū ūtāpaga ni'cārēpaga wuarā wa'aya. Tojo weerā musā docepaga cuorāsa'a. ⁶ Te tojo weesere musā pō'rā masābajuarāpu, ‘A'tepaga ¿de'ro nisī'rīrō weeti?’ nicā, musā a'tiro ni yū'tirāsa'a: ⁷ ‘Ūsā Ō'acū ya acarore dia Jordārē miipē'acā, ne aco marīrī maa wa'awū. A'tepaga Israe curuacjārā doce curari ti maa Jordārē pē'awū, nisī'rīrō wee'e, ni wereapa musā pō'rārē”, nicū niwī.

⁸ Tojo weerā na Josué cū weeduti'quere queoro weecārā niwā. Na ūtāpaga docepaga Jordā decopū nī'quepagare miīwūacārā niwā. Israe curuacjārā te curarinūcū ni'cū ni'cārēpaga miacārā niwā. Ō'acū Josuére nī'caronojōta na cārīrōpu tepagare mia, cūucārā niwā. ⁹ Apeyere tja Josué ti maa decopū pa'ia na Ō'acū ya acarore wuanu'cū'caropūre apeyepaga docepaga cūucū niwī. Tepaga topū nidecoti'i yujupū.

¹⁰ Téé nipe'tise Ō'acū Josuére duti'quere weepe'óca be'ro, pa'ia ti maa decopū ti acarore wuanu'cūcārā niwā yujupū. Moisé Josuére weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Masā pe'e sojaro me'rā ti maarē pē'acārā niwā. ¹¹ Nipe'tirā masā na pē'aejanū'cāca be'ro pa'ia Ō'acū “Masā me'rā tojo weeguti” nī'quere cuorī acaro me'rā pē'a, masā duporo nū'cāejacārā niwā. ¹² Ūmua Rubén ya curuacjārā, Gad ya curuacjārā, tojo nicā deco me'rā Manasés ya curuacjārā na wāmo me'rā āpērā Israe curuacjārā duporo pē'amū'tācārā niwā. Tojo weerā Moisé cū duti'caronojōta weecārā niwā. ¹³ Pājārā cuarenta mil a'mewējērī masā añurō wāmotirā nū'cāejaburocārā niwā. Jericó opa pa'tiro nirōpu wa'a, a'mewējērātirā apoyucārā niwā. Ti acaro topū niyucā, Ō'acū na me'rā nicū niwī.

¹⁴ Na tojo weeri nūmūrēta nipe'tirā Israe curuacjārā ī'orōpu Ō'acū Josuére āpērā yū'rūoro tojacā weecū niwī. Cū catiri umūcore nipe'tirā masā Josuére wiopesase me'rā ī'acārā niwā. Moisére wee'caronojōta cū me'rā quē'rārē mejārōta weecārā niwā.

15 Tu'ajanu'cō, Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: 16 “Pa'ia, Ō'acū masā me'rā ‘Tojo weeguti’ ní'quere cuori acarore cuorārē ti maa Jordāpu nirārē majātidutiya.”

17 Tere tu'ogu, Josué pa'iare “Majātia”, nicu niwī. 18 Na cū dutironojōta pa'ia Ō'acū ya acarore miimajācārā niwā. Nipe'tirā masā, pa'ia ti acaro me'rā pē'āca be'ro ti maa ne waropu ní'caronojōta o'maburocaro niwū tja.

19 U'mutārī mujīpūrē, diez numurī nirī numurē, Israe curuacjārā Jordāpu ní'cārā majāa, Gilgal wāmetiropu cārīrā wa'acārā niwā. Gilgal, Jericó macā mujīpū mujātiro pe'e nicaro niwū. 20 Gilgapu Josué ūtāpagare docepaga Jordāpu mii'quepagare cūucu niwī. 21 Josué Israe curuacjārārē a'tiro nicu niwī: “Be'ropu musā pārāmerā nituriarā na pacusumarē ‘¿A'tepaga de'ro nisī'rīrō weeti?’ nicā, 22 narē wereya: ‘Israe curuacjārā dia Jordārē pē'arā, aco ducawaanu'cō, bopori ma'apu pē'awā', nisī'rīrō wee'e. 23 Ō'acū marī wioгу dia Jordārē ma'a bopori ma'a weewī. Téé ūsā pē'ape'tica be'ropu tojo weedu'uwī. Ō'acū marī wioгу duporopu Maa sō'arī maarē wee'caronojōta weewī. Ūsā ti maarē pē'ape'tica be'ropu tojo bopori ma'a weewī. 24 Nipe'tirocjārā Ō'acū cū tutuasere masiāto nīgū, tojo nicā musā Ō'acū marī wioгуre wiopesase me'rā wācūnu'cūcā'to nīgū, tojo weewī”, ni wereya, nicu niwī Josué.

5

Gilgapu na niseti'que ni'i

1 A'tiro wee Ō'acū dia Jordārē Israe curuacjārārē pē'ato nīgū, boposājācā weecu niwī. Tere tu'orā, nipe'tirā amorreo masā wiorā dia Jordā mujīpū sājārō pe'e nirā pūrō ui, ucucārā niwā. Tojo nicā, mejārōta cananeo masā wiorā dia Mediterráneo sumutopu nirā uicārā niwā. Tojo weerā “Na me'rā a'mewējērōua'a” ni, ne wācūticārā niwā.

2 Titare Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: “Musā ūtāperi me'rā yejese pjīrīrē da'reya. Tu'ajanu'cō, musā toduporopu wee'caronojōta weeya tja. Musā Israe curuacjārā umuarē ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī.

3 Tere tu'ogu, Josué cū yejecō'atje pjīrīrē da'recu niwī. Te me'rā Israe curuacjārā umuarē Aralot wāmetiro opa bu'pa nirōpu na ō'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwī. 4 Nipe'tirā umua Egiptopu wija'cārā, surara sājārī cū'manojō cuorā yucu marīrōpu wērīpe'tia wa'acārā niwā. 5 Na nipe'tirāputa na ō'rēcju yapa caserore yejecō'ano'cārā nicārā niwā. Egiptopu wija'cārā pūrīcā yucu marīrōpu bajua'cārā yejecō'ano'ña marīcārā niwā. 6 Ō'acū na ñecūsumuarē “Musā pārāmerā nituriarāpure añuse di'tare o'oguti”, nicu niwī. Te di'ta añuse di'ta nujātu'que, apeye otese pī'rīse di'ta nirōsa'a. Tojo nimicā, umua surara sājārī cū'manojō cuorā Egiptopu wija'cārā pe'e Ō'acū dutisere queoro weeticārā niwā. Na tojo ña'arō weese bu'iri Ō'acū “Diacjūta na te di'tare ī'asome”, ni ucūcu niwī. Tojo weerā na yucu marīrōpu cuarenta cū'marī sijabaque'aticārā niwā. Téé na umua wērīpe'ticāpu topure sijadu'ucārā niwā. 7 Na wērī'cārā pō'rārē Ō'acū narē pō'rāti, ducayu'cārārē ō'rēcju yapa caserore Josué yejecō'acu niwī. Na sijari curare yejecō'ano'ña marīcārā niwā. 8 Na nipe'tirā yejecō'ano'ca be'ro na wi'seriacāpu te cāmirē sijorā, nicā'cārā niwā. 9 Be'ro Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: “Ni'cācā me'rā Egiptocjārā dutise doca musā bopoyoro ní'quere wijata'acā wee'e.” Cū tojo wéeca be'ro niyucā, to Gilgal wāmetisa'a.* A'tiro nicāpu quē'rārē mejārōta wāmetisa'a.

Ō'acū masārē Egiptopu miiwija'quere wācūrī bosenum ni'i

* 5:9 5.9 Hebreo ye me'rā Gilgal nirō “Tūrūmajāmidija'a”, weronojō bususa'a.

¹⁰ Israe curuacjārã Gilgapu que'ajácārã niwã. Nimu'tārĩ mujĩpũ pua semana be'ro opa pa'tiro nirõ Jericó põtëorõpu mujĩpũ sãjãrĩ cura Õ'acũ yu'ruari bosenumarẽ bosebã'acãrã niwã. ¹¹ Ape numu pe'e Canaã di'ta cjase cebada ùtẽ'que, tojo nicã pã bucuase marĩrõ ba'acãrã niwã. ¹² Ti numu me'rã Õ'acũ narẽ manárẽ* tocã'rõta burucã weetucũ niwĩ. Ti cũ'marẽ ti di'ta cjasere ba'acãrã niwã majã.

Josué Õ'acũ yarã surara wiogu me'rã ucũ'que ni'i

¹³ Ni'cã numu Josué Jericó pu'to nígu, cũ diacjũ ni'cũ masũ di'pjĩ ñosẽrĩ pjĩ me'rã sñojejanũ'cãcã ï'acu niwĩ. Josué cũ tiro wa'a, sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'u ùsã me'rãcjũ niti? ¿Niwetine? ¿Ûsãrẽ ï'atu'tirã me'rãcjũ niti? nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ yu'ticu niwĩ:

—Ne niwe'e. Yu'u Õ'acũ yarã surara wiogu musã tiropu a'tiapu, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué ejõpeose me'rã nucũcãpu paamu'rĩque'acu niwĩ.

—Wiogu, yu'u, mu'urẽ da'raco'tegu, ¿de'ro weecã usari? ni sërĩtiña'cu niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ yarã surara wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u sapature tuweeya. Mu'u nu'cũrõ Õ'acũ nirõ ni'i, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué cũ duti'caronojõta cũ sapature tuweecũcu niwĩ.

6

Israe curuacjārã Jericópu na sãjãa'que ni'i

¹ Jericócjārã Israe curuacjārãrẽ pũrõ uicãrã niwã. Israe curuacjārã sãjãrĩ nĩrã, ti macã cjase soperire añurõ bi'ape'ocã'cãrã niwã.* Tojo weerã ti macãrẽ ne ni'cũ sãjãti, ne wijaticãrã niwã. ² Na tojo weemicã, Õ'acũ Josuére a'tiro ni werecu niwĩ: “Yu'u mu'urẽ Jericóre, tocjũ wiogure, tojo nicã tocjãrã surarare wiatojapu. ³ Tojo weerã musã Israe curuacjārã surara umua wãmotirã a'tiro weerãsa'a. Musã seis numurĩ ti macãrẽ sutuarãsa'a. Ni'cã numurẽ ni'cãrẽtirita sutuaya. ⁴ Ya acarõ duporo siete pa'ia u'mutãrãsama. Nanucũ oveja umua na putise capesa'rĩre cuorãsama. Seis numurĩ pe'tica be'ro ape numu pe'e ti macãrẽ sietetiri sutuarãsa'a majã. Musã sutuari cura pa'ia oveja umua capesa'rĩre putirãsama. ⁵ Na uputu puticã tu'orã, musã caricũrõ põtëorõ caricũña. Musã tojo caricũcã, ti macã cjase ùtã tu'rurĩ se'tedija pe'tia wa'arosa'a. Tojo wa'ari cura musã maata ti macãpu sãjãárãsa'a.”

⁶ Tojo wee Josué pa'iare pijio, a'tiro ni werecu niwĩ: “Musã Õ'acũ ya acarore miiwã'cãña. Siete pa'ia ti acarõ duporo oveja umua capesa'ri na putiatje me'rã wa'ayuato”, nicũ niwĩ. ⁷ Surara pe'ere a'tiro nicũ niwĩ: “Wa'aya. Ti macãrẽ be'toanu'cãña. Surara wãmotirã Õ'acũ ya acarõ duporo wa'amũ'tãto”, nicũ niwĩ.

⁸ Nipe'tirã Josué duti'caronojõta weecãrã niwã. Tojo weerã siete pa'ia ti acarõ duporo capesa'rĩre putimũ'tãwã'cãcãrã niwã. ⁹ A'mewẽjẽrĩ masã surara pe'e pa'ia duporo u'mutãcãrã niwã. Æpẽrã surara ti acarõ siro pe'e sirutucãrã niwã. Du'ucũro marĩrõ pa'ia oveja capesa'rĩre putiwã'cãcãrã niwã. ¹⁰ Surara pe'ere Josué “Di'tamarĩrõ wa'aya. Yu'u caricũduticãpu, musã tutuaro põtëorõ caricũrãsa'a”, nicũ niwĩ. ¹¹ Josué pa'iare ti acarõ me'rã macãrẽ ni'cãti sutuabague'aduticu niwĩ. Tojo weetojanũ'cõ, na cãrĩ'caroputa daja, na'itõ'o, cãrĩcãrã niwã.

¹² Ape numu ñamiña'cũrõ Josué wã'cã, cũ duti'caronojõta pa'iare, surarare mejãrõta duticu niwĩ tja. Tojo weerã pa'ia Õ'acũ ya acarore miiwã'cãcãrã niwã. ¹³ Na siete pa'ia ti acarõ duporo sooro marĩrõ wa'a, na putisere putisutucãrã niwã. A'mewẽjẽrĩ masã surara pe'e na duporo wa'acãrã niwã. Æpẽrã surara ti acarõ siro pe'e sirutucãrã niwã. Na sutuari cura pa'ia ne putidu'uticãrã niwã. ¹⁴ Tojo weerã

* 5:12 5.12 Ex 16.31 * 6:1 6.1 Titare macãrĩ ùtã me'rã sã'rĩsãa, yee'que tu'rurĩ nĩcũcaro niwã.

nimũ'tārĩ nũmũ be'ro cja nũmurẽ apaturi ti macārẽ sutuanemocārã niwã. Tojo sutuatojanũ'cõ, dajacārã niwã na cārĩ'caropure tja. Seis nũmurĩ mejārõta weecārã niwã.

¹⁵ Be'ro ape nũmũ siete nũmurĩ nirĩ nũmurẽ, ñamiña'cũrõ wã'cã, na wee'caronojõta ti macã Jericóre sutuacārã niwã tja. Ti nũmurẽ majã sietetiri sutuacārã niwã. ¹⁶ Na sutuatuocã, pa'ia pũrõ puticã tũ'ogu, Josué masārẽ nicũ niwĩ: “Pũrõ caricũña. Õ'acũ marĩrẽ a'ti macārẽ o'otojami. ¹⁷ Õ'acũ cũ duti'caronojõta ti macã nipe'tise to nise me'rã cõ'ano'rõsa'a. Rahab, ɯmua me'rã a'metārãwapata'ari masõ, tojo nicã co ya wi'ipũ nirã dia'cũrẽ yũ'rũono'rõsa'a. Cõta marĩ ï'adu'tirã o'o'cārãrẽ nũoco niwõ. ¹⁸ Mũsã Õ'acũ cũ cõ'aduti'que to nisere ne miaticã'ña. Mũsã tojo weecãma, mũsã ye bu'iri Õ'acũ Israe curuacjārãrẽ ña'abutiario wa'acã weebosami. ¹⁹ Nipe'tise ti macã cjase uru, plata, bronce, cõme me'rã wee'quea Õ'acũ ye dia'cũ ni'i. Õ'acũ ya wi'i cjase nũrõrõpũ miicũuno'rõsa'a”, nicũ niwĩ.

²⁰ Pa'ia capesa'ri me'rã puticārã niwã. Tojo busucã tũ'orã, masã ni'cārõ me'rã ɯputũ caricũcārã niwã. Na tojo caricũcã, ti macã ɯtã tũ'ru, na yee cã'mota'ami'que se'temadija wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã ï'arã, surara ti macārẽ diacjũta omasãjã, miiwapa wa'acārã niwã. ²¹ Be'ro ti macãcjārã ɯmũarẽ, numiarẽ, ma'mapjiare, bucũrãrẽ, na yarã ecarã me'rãta wẽjẽcõ'acã'cārã niwã. Nipe'tirãrẽ wẽjẽpe'ocārã niwã.

²² Josué pũarã ɯmua todũporo ti macārẽ ï'adu'ti'cārãrẽ nicũ niwĩ: “Mũsã ɯmua me'rã a'metārãwapata'ari masõ ya wi'ipũ wa'a, core, co acawererãrẽ, na ye nipe'tise me'rã miiwĩrõrã wa'aya. Mũsã core ‘Tojo weerãti’ ní'caronojõta weeya”, nicũ niwĩ.

²³ Cũ tojo nisere tũ'o, ï'adu'tiri masã Rahare, co pacũsumũarẽ, co acawererãrẽ miirã wa'acārã niwã. Narẽ Israe curuacjārã nirõ yũ'rũropũ cũucārã niwã. ²⁴ Be'ro narẽ miiwĩrõca be'ro ti macã Jericóre ɯjũacõ'acã'cārã niwã. Plata, uru, bronce, cõme me'rã wee'que pe'ere Õ'acũ wi'i cjasere nũrõrõpũ cũucārã niwã. ²⁵ Josué Rahab, co acawererã dia'cũrẽ wẽjẽticũ niwĩ. Cõta Jericóre ï'adu'tiri masã Josué o'ó'cārãrẽ nũoco niwõ. Co narẽ weetamu'que me'rã yũ'rũwetico niwõ. Tojo weerã Rahab, co acawererã Israe curuacjārã me'rã nisetidecotima yujupũ.

²⁶ Be'ro Josué “Ne apaturi a'ti macārẽ weepoticã'to” nígũ, a'tiro nicũ niwĩ: “No'o ni'cũ a'ti macārẽ weeposĩ'rĩgũnojõrẽ Õ'acũ cũrẽ ña'arõ wa'acã weegũsami. Cũ ma'ma macã weenũ'cārĩ cura cũ macũ masã ma'mi wẽrĩgũsami. Ti macã yee'que tũ'rũri cjase soperire õ'orĩ cura cũ macũ dũ'sagu pe'e wẽrĩgũsami tja”, nicũ niwĩ.

²⁷ Õ'acũ Josuére weetamunu'cũcũ niwĩ. Tojo weerã ti di'tacjārã cũ añurõ weesetisere masĩpe'tia wa'acārã niwã.

7

Acã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que ni'i

¹ Israe curuacjārã wa'teropure ni'cũ Acã wãmetigu Jericó cjasere Õ'acũ cũ miadutiti'quere miacũ niwĩ. Cũ Judá ya curuacjũ, Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagu nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ cõ'aduti'quere mii'que bu'iri nipe'tirã Israe curuacjārã me'rã Õ'acũ pũrõ uacũ niwĩ.

² Josué ni'cãrẽrã surarare ape macã Hai wãmetiri macãpũ o'ócũ niwĩ. Ti macã Betel mujĩpũ mũjãtiro pe'e, Bet-aven pũ'topũ tojacaro niwũ. Narẽ o'ógũ, “Ti macārẽ, tojo nicã to sumutopure ï'adu'tirã wa'aya”, nicũ niwĩ. Tojo weerã na ti macārẽ ï'adu'tirã wa'acārã niwã. ³ Dajarã, Josuére werecārã niwã: “Haipure pejetirãcã ɯmua niama. Tojo weerã nipe'tirã surara ti macãcjārã me'rã a'mewẽjẽrã wa'aticã'to. Pũati mil, o i'tiati mil surara ticũrãta wa'acã añurõsa'a. Na me'rã ti macãcjārãrẽ docaque'acã weerãsama. Tojo weegu nipe'tirã surarare o'óticã'ña”, nicãrã niwã.

⁴ Tojo weerã i'tiati mil surara dia'cũ a'mewējērã wa'acārã niwã. Haicjārã pe'e narē docaque'acã weecārã niwã. Tojo nicã, narē ui, du'tiwã'cãcã weecārã niwã. ⁵ Israe curuacjārārē omasirutu wējēcārã niwã. Treinta y seis surara wējēno'cārã niwã. Macã sãjārĩ sope pu'to, téé di'ta se'te'caro nituoropu narē sirutu wējēcã'cārã niwã. Tojo weerã Israe curuacjārã bujaweti, ui wãcūtutuaticārã niwã.

⁶ Josué, cũ bujawetisere i'ogũ, cũ sãñase su'tire wejetũ'rēcũ niwĩ. Téé na'ique'ari curapu, Õ'acũ ya acaró tiropu paamu'rĩque'acu niwĩ. Bucurã quẽ'rã mejārõta weecārã niwã. Tojo nicã na dupopapure di'tare õrẽpeocārã niwã. ⁷ Tojo wee Josué Õ'acũrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ, ¿de'ro weegu mu'u ãsãrẽ dia Jordãrẽ miipẽ'rõrĩ? Mu'u amorreo masã ãsãrẽ wējēcõ'ato nígũ, ¿tojo weerine? Ësã ti maa ape pã'rẽpu tojacã añuyũ'rũabopã. ⁸ Wiogu, Israe curuacjārã surara ãsãrẽ i'atu'tirãrẽ uirã, omamu'tãma. Na tojo weecã i'agũ, yu'u ¿de'ro ni werebosari narẽ? ⁹ Cananeo masã, ãpẽrã a'ti di'tacjārã ãsãrẽ tojo wa'a'quere tu'ope'ticã'rãsama. Ësã nipe'tirãrẽ wējērãsama. Ne ni'cũ ãsã wa'teropure tojasome. To pũrĩcãrẽ Õ'acũ, nipe'tirã a'ti di'tacjārã mu'urẽ ña'arõ wãcũrãsama, tojo nicã mu'u wãmerẽ, nicũ niwĩ Josué Õ'acũrẽ.

¹⁰ Cũ tojo nisere tu'ogu, Õ'acũ Josuére yu'ticu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. ¿De'ro weegu mu'u nucũcãpu paamu'rĩque'ati? ¹¹ Israe curuacjārã yu'u dutisere yu'rũnu'cãma. Yu'u musãrẽ “Weeticã'ña” ní'quere queoro weetiama. Yu'u Jericó cjasere, yu'u miidutiti'quere miamo. “Ñã'a ni'i”, ni masĩmirã, yajama. Tere miitoja, na ye apeyenojõ wa'teropu ñuoama. ¹² Tojo weerã Israe curuacjārã na tojo wee'que wapa narẽ i'atu'tirãrẽ põtẽosome. Narẽ põtẽonu'cã, a'mewējẽronojõ o'orã, mejõ pe'e narẽ uiwã'cãrãsama. Na basu bu'iri da'reno'rãsama. Musã yu'u “Miaticã'ña” ní'quere maata cõ'aticãma, ne musã me'rã ninemosome majã. ¹³ Masãrẽ neocũu, narẽ weregu wa'aya: “Õ'acũ musãrẽ a'tiro niami: ‘Musã Israe curuacjārã, yu'u musãrẽ “Miaticã'ña” ní'que musã wa'teropu ni'i. Musã tere cõ'ape'oticãma, ne musã me'rã a'mewējẽrãrẽ docaque'acã weesome. Ñamiacãrẽ yu'u i'orõpu nu'cũrãsa'a. Tojo weerã yu'u i'orõpu ña'ase marĩrã niato nĩrã, musã ye su'tire coe, musã ya upure u'acoecã'ña. Apoyu'cãrãpu nitojaya. ¹⁴ Yu'u i'orõpu nipe'tirã musã ye curarinucũ bajuyoropu ejanu'cãña. Yu'u beseri cura nipe'tise nisirutuse curarire besewéeno'rõsa'a. Nisiruturi curua yu'u beséca curua ni'cũ põ'rã nise curari besewéeno'rõsa'a. Ni'cũ põ'rã yu'u beséca curua na umuarẽ beseno'rõsa'a. ¹⁵ Yu'u “Miaticã'ña” ní'quere cuogu cũ acawererã me'rã, tojo nicã cũ cuose nipe'tise me'rã ãjũacõ'ano'gũsami. Cũ Israe curuacjārãrẽ bopoyoro wee'que bu'iri, tojo nicã yu'u “A'tiro weeya” ní'quere yu'rũnu'cã'que bu'iri ãjũacõ'ano'gũsami”, nicũ niwĩ Õ'acũ Josuére.

Acãrẽ bu'iri da're'que ni'i

¹⁶ Ape nũmu ñamiña'cũrõ Josué masãrẽ te curarinucũ wijatiduticu niwĩ. Tojo weeri curare Õ'acũ Judã ya curuacjārãrẽ i'ocu niwĩ. ¹⁷ Be'ro Josué ti curuacjārãrẽ nisirutuse curarire wijatiduticu niwĩ. Õ'acũ Zera ya curuare i'ocu niwĩ. Ti curua wa'terore Zabdi acawererãrẽ besecu niwĩ. ¹⁸ Zabdi acawererã umuarẽ i'oburocã, Acã wãmetigu beseno'cu niwĩ. Acã Carmi macũ, Zabdi pãrãmi, Zera pãrãmi nituriagu, Judã ya curuacjũ nicũ niwĩ.

¹⁹ Tojo weegu Josué cãrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'u yu'u macũ weronojõ nigũ ni'i. Õ'acũ, Israe curuacjārã wiogure e'catipeoya. Mu'u wee'quere diacjũ wereya, nicũ niwĩ.

²⁰ Acã cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta mu'urẽ were'e. Israe curuacjãrã wiogu Ô'acũrẽ yu'runu'cãwũ. A'tiro weewu. ²¹ Jericó cjase marĩ mii'que wa'teropu ni'cãrõ su'tiro añubutiaro Babiloniacjãrã wéeca su'tiroke i'awũ. Tojo nicã plata cujiri doscientos cujiri, ni'cãgũ uru me'rã wee'cure, ni'cã kilo deco nucũcjure uaripeja, miicã'wũ. Ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapu yaacã'wũ. Niyeru apeye docapu ni'i, nicu niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Josué ãpẽrãrẽ Acã ya wi'ipu wa'aduticu niwĩ. Cũ ya wi'ipu Acã míca su'tiroke, niyerure, urugure bocacãrã niwã. ²³ Tere míi, Josuére, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ wiacãrã niwã. Ô'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cuori acaro põtëorõpu cũucãrã niwã. ²⁴ Be'ro Josué, Israe curuacjãrã me'rã Acã, Zera macũrẽ, niyeru cũ yaja'quere, su'tiroke, urure, cũ põ'rã umuarẽ, numiarẽ, cũ yarã ecarã wecuare, burroare, ovejare, tojo nicã cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ire, nipe'tise cũ cuosere na cãrĩrõ yu'rũro Acor wãmetiro pa'tiropu miacãrã niwã.

²⁵ Josué cũrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u marĩrẽ a'te bopoyoro bu'iri da'reatjere weeati? Ni'cãrõacã Ô'acũ mu'urẽ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ.

Tojo nitoja, nipe'tirã Israe curuacjãrã ãtãperi me'rã cũrẽ, cũ yarã ecarãrẽ doquewẽjẽcãrã niwã. Be'ro narẽ ãjũacõ'acãrã niwã. ²⁶ Na bu'ipu Josué ãtã mesãjo seepeocu niwĩ. Te me'rã Ô'acũ na me'rã ua'que pe'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero ti pa'tiro Acor wãmetidecotisa'a yujupu.

8

Israe curuacjãrã Haicjãrãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Tojo wéeca be'ro Ô'acũ Josuére a'tiro nicu niwĩ: “Ne uiticã'ña. Wãcũtutuaya. Mu'u yarã surara nipe'tirãrẽ neocũu, Haicjãrã me'rã a'mewẽjẽrã wa'aya tja. Yu'u Haicjãrã wiogure, tojo nicã ti macãcjãrãrẽ musãrẽ wapata'acã weetamugũti. Cũ ya macã, na ya di'ta nimi'caro musã ye tojarosa'a. ² Mu'u Jericócjũ wiogure, ti macãcjãrãrẽ wee'caronojõta Haicjãrãrẽ, na wiogu quẽ'rãrẽ weegusa'a tja. Ni'cãrõacãma na cuose, na yarã ecarã musã yarã tojarãsama. Musã a'tiro weeya. Macã sã'ema pe'e ni'cã curua mu'u yarã surarare wa'adutiya”, nicu niwĩ.

³ Tojo weegu Josué treinta mil surara añurõ a'mewẽjẽmasĩrãnojõrẽ ñamipure Haipure o'ógũ, ⁴ a'tiro nicu niwĩ: “Musã añurõ tu'oya. Macã sã'ema pe'e wa'a, bajutiropu niña. Na me'rã a'mewẽjẽajã, tu'omasĩ co'teya. ⁵ ãpẽrã surara yu'u me'rã bajuyoro pe'e pi'arãsama. Haicjãrã ãsãrẽ i'arã, ãsãrẽ wẽjẽrãtirã macãpu ní'cãrã wijatirãsama. Na tojo weecã, ãsã toduporopu wee'caronojõta ui omarãsa'a. ⁶ Na pe'e macãpu wija, ãsãrẽ siruturãsama. ‘Toduporo wee'caronojõ marĩrẽ uiwã'cãrã weema’, nirãsama. ⁷ Na tojo weecã i'arã, musã macã sã'ema pe'e ní'cãrã macãpu sãjãaña. Sãjãa, ti macãcjãrã nipe'tirãrẽ wẽjẽpe'ocã'ña. Ô'acũ musã wiogu ti macãrẽ musã ya macã tojacã weegusami. ⁸ Be'ro Ô'acũ duti'caronojõta ti macãrẽ ãjũacã'ña. Yu'u musãrẽ dutitoja'a”, nicu niwĩ Josué.

⁹ Tojo nica be'ro Josué narẽ Betel, Hai wa'teropu wa'a, tojaduticu niwĩ. Hai mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacaro niwũ. Josué pe'e cũ yarã masã me'rã ti ñamirẽ mejãrõputa yu'ruocu niwĩ. ¹⁰ Ape numu ñamiña'cũrõ cũ masãrẽ i'awã'cãcu niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã wiorã me'rã su'ori Haipu a'mewẽjẽgũ wa'acu niwĩ. ¹¹ Nipe'tirã surara cũ me'rã nirã ti macã põtëorõpu etacãrã niwã. Eta, ti macã yu'rũropu tojaque'acãrã niwã. To na nirõ me'rã opa pa'tiro nidijacaro niwũ. ¹² Josué ni'cãmocusetiri mil surarare Betel, Hai wa'teropu mujĩpũ sãjãrõ pe'e nuocũucu niwĩ. ¹³ A'tiro wee surarare pua curua ducawaacãrã niwã. Ni'cã curua ti macã mujĩpũ sãjãrõ pe'e tojacãrã niwã. Ape curua ti macã yu'rũro pe'e tojacãrã niwã. Ti ñamita Josué opa pa'tiro nidijaro decopu tojacu niwĩ.

¹⁴ Haicjũ wioḡu tojo wa'acã ï'agũ, sojaro me'rã cũ yarã surara me'rã ti macãpu ní'cãrã wija, dia Jordã cja pa'tiropu Israe curuacjãrã me'rã a'mewējēḡũ wa'acu niwĩ. “Ape curua Israe curuacjãrã ti macã sē'ema pe'e du'tiapã” ni, masĩticu niwĩ.

¹⁵ Josué, cũ surara me'rã du'tirã weronojõ weesoocãrã niwã. Tojo weerã yucu marĩrõ nirĩ ma'a pe'e uiwã'cãcãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã nipe'tirã surara Haicjãrã na wiorã dutisere tu'orã, Josuére siruturã, na ya macãrẽ wijawã'cãcãrã niwã. ¹⁷ Nipe'tirã umua Haicjãrã, tojo nicã Betecjãrã Israe curuacjãrãrẽ siruturã, wa'ape'tia wa'acãrã niwã. Tojo weero ti macã co'tero marĩrõ tojacaro niwũ.

¹⁸ Be'ro Ô'acũ Josuére nicu niwĩ: “Mu'u ñosẽrĩ pjĩ me'rã ti macãrẽ sĩopuaya. Ti macãrẽ mu'u ya macã tojacã weeguti.”

Tojo weegu surarare Josué ti pjĩ me'rã sĩopuatjĩagũ, “A'mewējērã wa'aya”, nicu niwĩ. ¹⁹ Cũ tojo nicãta, surara na bajutiropu ní'cãrã sojaro me'rã wijacãrã niwã. Ti macãpu omasãjã, pecame'e s'ayoobaque'ocãrã niwã.

²⁰ Haicjãrã surara majãmiñatõrõrã, na ya macãrẽ o'me mujãacã ï'acãrã niwã. Israe curuacjãrã uiwã'cãmi'cãrã majãmitojati, na me'rã a'mewējērã a'ticãrã niwã. Tojo weero ne aperopu narẽ du'tita basioticarõ niwũ. ²¹ Josué, nipe'tirã Israe curuacjãrã ti macã sē'emapu du'ti'cãrã ti macãrẽ ãjũacõ'acã ï'arã, majãmitojaa, Haicjãrã me'rã a'mewējērã a'ticãrã niwã. ²² Be'ro ti macãrẽ sãjãa'cãrã wijaa, Haicjãrãrẽ cã'mota'aque'acãrã niwã. Tojo weerã na Haicjãrã Israe curuacjãrã puu curua decopu tojacãrã niwã. Israe curuacjãrã na nipe'tirãrẽ wējēpe'ocã'cãrã niwã. ²³ Haicjãrã wioḡu dia'cũrẽ wējēticãrã niwã. Cũrẽ ñe'e, Josué tiropu miacãrã niwã.

²⁴ Israe curuacjãrã na sirutu'cãrãrẽ wējēpe'oca be'ro na Haipu daja, du'sa'cãrãrẽ wējēpe'ocã'cãrã niwã tja. ²⁵ Ti numurẽ doce mil masã Haicjãrã umua, numia wẽrĩcãrã niwã. ²⁶ Josué pe'e cũ ñosẽrĩ pjĩrẽ sĩopuanu'cũcu niwĩ. Téé na nipe'tirã Haicjãrãrẽ wējēpe'oca be'ropu du'udijocu niwĩ. ²⁷ Be'ro Ô'acũ Josuére weeduti'caronojõta Israe curuacjãrã ti macã cjase apeyenojõ, tojo nicã na yarã ecarã me'rã tojacãrã niwã.

²⁸ Josué Haire ãjũacõ'acã, te ãjũamo'a'que, tojo nicã ti macã cjase ãtãperiacã dia'cũ tojacaro niwũ. Ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ tojota bajudecotisa'a yujupu. ²⁹ Haicjũ wioḡure wējēca be'ro yucugupu du'teyoocu niwĩ téé ñamica'apu. Na'ique'ari cura cũrẽ miidijoduti, cũ upure macã sãjãarõpu cõ'aduticu niwĩ. Be'ro cũ bu'ĩ ãtãperi me'rã seebi'acũuduticu niwĩ. A'tocaterore ti ãtãmesã cũñasa'a yujupu.

Josué Ebal ãrũḡũ wãmeticjupu Moisé dutise cũu'quere bu'e'que ni'i

³⁰ Te be'ro Josué ãrũḡũ Ebal wãmeticjupu Israe curuacjãrã wioḡu Ô'acũrẽ ãjõpeorãtirã, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucu niwĩ. ³¹ Cũ Moisé, Ô'acũ dutisere weeco'tegu, Israe curuacjãrãrẽ duti'caronojõta da'reduticu niwĩ. Moisé cũ dutise cũuca turi oja'caronojõta ãtãpaga pááte, bopeno'ña marĩsepaga me'rã tojo weecãrã niwã. Tojo weerã topu Israe curuacjãrã Ô'acũrẽ ãjõpeorã, wa'icũrãrẽ wējē ãjũamorõpeocãrã niwã. ³² Topu Israe curuacjãrã ï'orõpu tepagaputa tja Josué Ô'acũ Moisére dutise cũu'quere ojaõ'ocu niwĩ. ³³ Nipe'tirã masã Israe curuacjãrã, Israe curuacjãrã nitirã na me'rã sjarã, nipe'tirã bucũrã, narẽ su'ori nirĩ masã, tojo nicã beseri masã Ô'acũ ya acaro tiro puaperi nu'cãejacãrã niwã. Pa'ia Levĩ ya curuacjãrã ti acarore wuawã'cãrã masã pãjãrã diacjũ pe'e ejanu'cãcãrã niwã. Ô'acũ narẽ “Añurõ wa'ato” nisere tu'orãtirã, ãrũḡũ Gerizim wãmeticju du'pocãpu deco me'rã masã nu'cãejacãrã niwã. ãpẽrã pe'e ãrũḡũ Ebal wãmeticju du'pocãpu nu'cãejacãrã niwã. Moisé ne waro dutinu'cã'caronojõta weecãrã niwã.

³⁴ Be'ro Josué nipe'tise Moisé cǎ duti'quenacǎ bu'eñocu niwĩ. “Añurõ wa'arosa'a” ní'quere, tojo nicǎ “Ña'arõ wa'arosa'a” ní'quere bu'ecu niwĩ. ³⁵ Ne ni'cǎ uuro Moisé duti'quere Josué bu'eticǎ weeticǎ niwĩ. Nipe'tirǎ Israe curuacjǎrǎ topu nerêrǎrê bu'eñope'ocǎ'cu niwĩ. Du'aro marĩrõ numiarê, wĩ'marǎrê, tojo nicǎ Israe curuacjǎrǎ nitirǎ na me'rǎ nirǎ quẽ'rǎrê bu'ecu niwĩ.

9

Gabaõcjǎrǎ Israe curuacjǎrǎrê nisoo'que ni'i

¹ Nipe'tirǎ wiorǎ dia Jordǎ mujĩpũ sǎjǎrõpu nirǎ Israe curuacjǎrǎ na a'mewêjê, wapata'a'quere tu'ocǎrǎ niwǎ. Na hitita masǎ, amorreo masǎ, cananeo masǎ, ferezeo masǎ, heveo masǎ, tojo nicǎ jebuseo masǎ nicǎrǎ niwǎ. Ërũpagupũ nirǎ, opa bu'pa nirõpu nirǎ, maa pajiri maa Mediterráneo sumutopũ nirǎ téé Líbanopũ nirǎ nicǎrǎ niwǎ. ² Tojo weerǎ na Josué, Israe curuacjǎrǎ me'rǎ a'mewêjêrǎ a'tirǎ, ni'cǎrõ me'rǎ nerêcǎrǎ niwǎ.

³ Tojo weemicǎ, heveo masǎ Gabaõpu nirǎ pe'e, Josué Jericó, tojo nicǎ Haipu wee'quere masĩcǎrǎ niwǎ. ⁴ Tojo weerǎ Israe curuacjǎrǎrê a'tiro weesoocǎrǎ niwǎ. Ma'apu wa'arǎ, na burro bu'ipu ajuri mejǎ, tojo nicǎ vino poseye'que ajuri mejamejǎ, tũ'rũ'que mejǎ, sereõ'o'quere miacǎrǎ niwǎ. ⁵ Tojo nicǎ su'ti mejǎ, sapatu caseri tũ'rũ'que, sereõ'o'quere sǎñacǎrǎ niwǎ. Ma'apu wa'arǎ, pǎ boposǎa'que, butiwija'quere miacǎrǎ niwǎ. ⁶ Na Josué nirõ Gilgapũ ejarǎ, cǔrê, tojo nicǎ Israe curuacjǎrǎrê a'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—Yoarocjǎrǎpu a'ti'i. Tojo weerǎ musǎ ũsǎ me'rǎ “A'tiro weerǎti”, ni apoya, nicǎrǎ niwǎ.

⁷ Israe curuacjǎrǎ heveo masǎrê yu'ticǎrǎ niwǎ:

—Apetero weerǎ musǎ ũsǎ pu'toacǎcjǎrǎ nisa'a. Tojo nicǎma, musǎ me'rǎ “A'tiro weerǎti”, nĩmasĩtisa'a.

⁸ Na pe'e Josuére nicǎrǎ niwǎ:

—Ësǎ musǎrê da'raco'terǎ nirǎsa'a.

Josué pe'e narê sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noanojõ niti musǎ? ¿No'ocjǎrǎpu a'tiati? nicu niwĩ.

⁹ —Ësǎ yoarocjǎrǎpu a'ti'i. Ësǎ musǎ wiogu Õ'acũ tutuasere tu'oapu. Nipe'tise cǎ Egiptopũ wee'quere, ¹⁰ tojo nicǎ puarǎ amorreo masǎ wiorǎrê maa Jordǎ si pǎ'rê pe'e ní'cǎrǎrê cǎ wee'quere tu'oapu. Na Sehón, Hesbón wiogu, tojo nicǎ Og, Basán wiogu nicǎrǎ niwǎ. Og Astaropũ macǎticu niwĩ. ¹¹ Tojo weerǎ ũsǎ wiorǎ, ũsǎ ya di'tacjǎrǎ ũsǎrê a'topu a'tidutiamá. “Musǎ ma'apu ba'atjere mia, Israe curuacjǎrǎ tiropu wa'aya”, ni o'óama. “Musǎrê da'raco'terǎ nirǎsa'a. Tojo weerǎ ‘A'tiro weerǎti’ ni apoya”, ni dutio'óama ũsǎrê. ¹² Ësǎ musǎ tiropu a'ticǎ, a'te pǎ asibususepaga niwǎ. Ni'cǎrõacǎma boposǎa'que, butiwija'que mejǎ ni'i majǎ. ¹³ Tojo nicǎ a'te vino poseye'que ajuri ma'ma ajuri nĩni'wũ yujupu. Ni'cǎrõacǎma tũ'rũ'que ni'i. Ma'a yoaro me'rǎ tojo wa'awu ũsǎ ye su'ti, sapatu caseri quẽ'rǎ, nicǎrǎ niwǎ.

¹⁴ Tere tu'orǎ, Israe curuacjǎrǎ, Õ'acũrê sêrĩtiña'timirǎ, Gabaõcjǎrǎ pǎ na cuosere ba'aña'cǎrǎ niwǎ. ¹⁵ Tojo weegu Josué narê “Musǎrê co'te, wêjêsoma”, ni apocu niwĩ. Æpêrǎ Israe curuacjǎrǎ wiorǎ “Õ'acũ wǎme me'rǎ tojota weerǎti”, nicǎrǎ niwǎ.

¹⁶ I'tia numu na apóca be'ro Israe curuacjǎrǎ “Ǻ'rǎ marĩ tiropu eta'cǎrǎ marĩ nirõ pu'tocjǎrǎ niapǎrǎ” nisere masĩcǎrǎ niwǎ. ¹⁷ Tojo weerǎ na Gabaõcjǎrǎ masǎrê a'marǎ wa'acǎrǎ niwǎ. I'tia numu be'ro na ye macǎrĩpure ejacǎrǎ niwǎ. Te macǎrĩ Gabaõ, Cafira, Beerot, tojo nicǎ Quiriat-jearim nicaro niwũ. ¹⁸ Te macǎrĩ pu'topu nimirǎ, tocjǎrǎrê wêjêticǎrǎ niwǎ. Na wiorǎ Õ'acũ, Israe curuacjǎrǎ wiogu wǎme me'rǎ “Narê wêjêsoma” ni apo'cǎrǎ niyurǎ, narê wêjêmasĩticǎrǎ niwǎ.

Tojo weerã masã na wiorãrẽ ña'arõ ucũco'tecãrã niwã. ¹⁹ Wiorã pe'e narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ûsã Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu wãme me'rã, “Narẽ wějėsoma”, ni apotojapũ. Tojo weerã ni'cãrõacãma narẽ ne mejẽcã weemasĩtisa'a. ²⁰ Na catinu'cũrãsama. Marĩ Õ'acũ me'rã “Tojo weerãti” ni'quere weeticãma, Õ'acũ marĩ me'rã uagusami, nicãrã niwã.

²¹ Tojo weerã wiorã narẽ wějẽdutiticãrã niwã. Mejõ Israe curuacjãrãrẽ peca paawa'aco'terã, tojo nicã aco waaco'terã nicãrã niwã majã. A'te me'rã na “A'tiro weerãti” ni'quere queoro weecãrã niwã.

²² Be'ro Josué Gabaõcjãrãrẽ pijio, narẽ sërĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã ãsã pu'to nimirã, yoaropũ a'tiapũ, nisooati? ²³ A'te me'rã musã Õ'acũ ña'arõ wa'arosa'a ní'que wapa tojarãsa'a. Tojo weerã musã Õ'acũ wi'i cjasenojõrẽ peca paawa'aco'terã, aco waaco'terã ninu'cũrãsa'a.

²⁴ Gabaõcjãrã Josuére yu'ticãrã niwã:

—Õ'acũ mu'u wiogu Moisére “A'ti di'tare o'oguti, tojo nicã a'to nirãrẽ cõ'agũti” ní'quere tu'owũ. Tojo weerã “Na marĩrẽ wějẽbosama” ni uirã, tojo weepũ. ²⁵ Ûsã mu'u yarã ni'i. Mu'u no'o ãsãrẽ weesĩ'rĩrõnojõ weeya, nicãrã niwã.

²⁶ Tojo weegu Josué Israe curuacjãrãrẽ “Ã'rã Gabaõcjãrãrẽ wějẽticã'ña”, nicũ niwĩ.

²⁷ Tojo nimigũ, ti nũmũta Gabaõcjãrãrẽ Israe curuacjãrãrẽ peca paawa'aco'terã, aco waaco'terã tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã, Õ'acũ wi'i na ñubuepeoro cjasere Õ'acũ cũ beseno'atjopũ quẽ'rãrẽ tojota weeduticũ niwĩ. A'tocateropure Gabaõ masã te da'rasere cuodecotisama yujupũ.

10

Israe curuacjãrã amorreo masãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Wiogu Jerusalẽcjũ Adonisedec wãmetigu Israe curuacjãrã Haicjãrãrẽ docaque'acã wee'quere tu'ocu niwĩ. Cũ “Jericóre, ti macã wiogure wee'caronojõta Haicjãrãrẽ, na wiogure weepũ” nisere tu'ocu niwĩ. Tojo nicã Gabaõcjãrã Israe curuacjãrã me'rã na ucũ a'merĩ apo'quere tu'ocu niwĩ. ² Tere tu'ogu, pũrõ uicu niwĩ. Gabaõ, wiorã nirĩ macã, Hai nemorõ pajiri macã nicaro niwã. Na Gabaõcjãrã umua a'mewějẽtutuarã nicãrã niwã. ³ Tojo weegu Adonisedec ba'paritise macãrĩcjãrã wiorãrẽ queti o'ócu niwĩ. Na Hoham Hebrõcjũ, Piream Jarmucjũ, Jafía Laquicjũ, tojo nicã Debir Eglõcjũ nicãrã niwã. ⁴ Narẽ a'tiro nío'ocu niwĩ: “Gabaõcjãrã Josué, tojo nicã Israe curuacjãrã me'rã apocãrã niama. Tojo weerã musã, musã yarã surara me'rã yu'ure Gabaõcjãrã me'rã a'mewějẽcã weetamurã a'tia”, nicũ niwĩ. ⁵ Tojo weerã na ni'cãmocurã amorreo masã wiorã nerẽ, na yarã surara me'rã Gabaõcjãrã me'rã a'mewějẽrã wa'acãrã niwã. Na wiorã Jerusalẽcjũ, Hebrõcjũ, Jarmucjũ, Laquicjũ, tojo nicã Eglõcjũ nicãrã niwã.

⁶ Na tojo weecã i'arã, Gabaõcjãrã Josué Gilgapũ nigũrẽ queti o'ócãrã niwã: “Ûsãrẽ, musãrẽ da'raco'terãrẽ cõ'awã'cãticã'ña. Quero, ãsãrẽ weetamurã a'tia. Ûsãrẽ yu'rũorã a'tia. Nipe'tirã wiorã amorreo masã ãrũpagucjãrã ãsã me'rã a'mewějẽrãtirã nerẽcãrã niama”, ni queti o'ócãrã niwã. ⁷ Tere tu'ogu, Josué nipe'tirã cũ yarã surara tutuarã me'rã Gilgapũ wijaa, Gabaõpũ wa'acãrã niwã. ⁸ Õ'acũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Narẽ uiticã'ña. Yu'u musãrẽ a'mewějẽbosa, wapata'acã weeguti. Ne ni'cũ na me'rã nigũ mu'urẽ põtẽomasĩtisami”, nicũ niwĩ.

⁹ Ñamipũ Josué Gilgapũ wija, wa'abo'rea, amorreo masã ne masĩtiri cura na me'rã a'mewějẽnu'cãcu niwĩ. ¹⁰ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ narẽ ucuacã weecu niwĩ. Tojo weegu Josué Gabaõpũre pãjãrã amorreo masãrẽ wějẽcu niwĩ. Narẽ Bethorón wãmetiri ma'apũ sirutu, téé yoaro apeye macãrĩpũ Azeca, Maceda wãmetise

macârîpũ wějěsirutuwã'câcũ niwĩ. ¹¹ Apeyema tja na Bet-horón bu'ari ma'apu uiwã'cârĩ cura Ô'acũ a'tiro weecũ niwĩ. Acoro pejaro weronojõ narẽ yũuase aco peri bu'a'que peri paca burucã weecũ niwĩ. Cũ tojo wee'que me'rã pãjãrã amorreo masã wěrĩcãrã niwã. Israe curuacjãrã surara narẽ wějě'caro nemorõ pãjãrã wěrĩcãrã niwã.

¹² Ô'acũ Israe curuacjãrã amorreo masãrẽ docaque'acã wéeca nũmũrẽ Josué Ô'acũrẽ masã i'orõpũ nicũ niwĩ:

“Mujĩpũ, Gabaõ bu'ipũ tojanũ'cãña.

Mujĩpũ ñamicjũ pe'e, Ajalón cja pa'tiro bu'ipũ tojanũ'cãña”.

¹³ Cũ tojo nicã, mujĩpũ Ʃmũcocjũ, ñamicjũ téé narẽ i'atu'tirãrẽ wějěcõ'aca be'ropũ tojanũ'cãtuocãrã niwã.

A'tere Justo wãmetiri turipũ ojano'wã. Tojo weegũ mujĩpũ Ʃmũcocjũ Ʃ'mũse decopũ tojanũ'câcũ niwĩ. Ni'cã nũmũ ejatuaro ne sãjãticũ niwĩ. ¹⁴ Todũporopũ ti nũmũ weronojõ Ô'acũ masũrẽ cũ tojo sěrĩsere yũ'tica nũmũ weronojõ wa'aticaro niwã. Be'ropũ quẽ'rãrẽ tojo wa'aticaro niwã. Ti nũmũrẽta Ô'acũ cũ tutuaro me'rã Israe curuacjãrãrẽ a'mewějẽtamucũ niwĩ.

¹⁵ Be'ro Josué na cãrĩrõ Gilgapũ nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã dajatojaacũ niwĩ.

¹⁶ Na ni'cãmocũse macãrĩcjãrã wiorã, ẽtã tutipũ Maceda nirĩ tutipũ du'ticãrã niwã.

¹⁷ Be'ro ãpẽrã na ni'cãmocũrã wiorã Macedapũ nirĩ tutipũ du'ti'cãrãrẽ boca, Josuére werecãrã niwã. ¹⁸ Josué tere tũ'ogu, a'tiro dutío'ocu niwĩ: “Ti tuti sãjãrĩ sopere ẽtãpaga paca me'rã tũrũwã'cã, tuubi'aya. Tojo nicã, ti tutire masãrẽ co'tedutiya.

¹⁹ Mũsã pe'e a'tore ne tojatĩcã'ña. Mũsãrẽ i'atu'tirãrẽ sirutuya. Narẽ na ya macãpũ dajacã weeticã'ña. Ô'acũ marĩ wiogu narẽ docaque'acã weetojami”, nicũ niwĩ.

²⁰ Tojo weerã Josué, Israe curuacjãrã pãjãrã amorreo masãrẽ wějěcãrã niwã. Pejetirã na wějẽdu'a'cãrã na ye macãrĩpũ dajacãrã niwã. ²¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã surara pe'e narẽ sirutu'cãrã Josué cũ nirõ Macedapũ cãmi marĩrã dajape'ticãrã niwã. Topũ nise macãrĩcjãrã ne cã'rõacã Israe curuacjãrãrẽ ña'arõ ucũticãrã niwã.

²² Be'ro Josué a'tiro nicũ niwĩ: “Ëtã tuti ne sãjãarõpũ pão weetjĩarã, na ni'cãmocũrã wiorãrẽ miiwĩrõ, yũ'ũ tiropũ miitia”, nicũ niwĩ. ²³ Tojo weerã ni'cãmocũrã wiorã Jerusalẽcjũ, Hebrõcjũ, Jarmucjũ, Laquicjũ, tojo nicã Eglõcjũrẽ miiwĩrõcãrã niwã.

²⁴ Na wiorãrẽ Josué tiropũ mĩejãca be'ro nipe'tirã Israe curuacjãrã Ʃmũarẽ pijiocũ niwĩ. Surara wiorã cũ me'rã a'mewějẽtamu'cãrãrẽ a'tiro duticũ niwĩ: “Mũsã ã'rã wiorã wãmutare Ʃ'tacũurã a'tia.” Cũ tojo nicã tũ'orã, cũ dutironojõta weecãrã niwã.

²⁵ Be'ro Josué surara wiorãrẽ nicũ niwĩ: “Wãcũtutuaya. Uiro marĩrõ nisetiya. Mũsã narẽ wee'caronojõta Ô'acũ weegũsami nipe'tirã mũsãrẽ i'atu'tirãrẽ”, nicũ niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nitoja, wiorãrẽ wějěcũ nimi. Be'ro cũ yarã surarare na upũre yucũpagũ ni'cãmocũsepagũpũ du'teyooduticũ niwĩ. Topũ yosana'itõ'ocãrã niwã. ²⁷ Be'ro na'ique'ari cura narẽ mĩidijoduti, na du'tica tutipũ cõ'aduticũ niwĩ. Ti tuti sãjãrõrẽ ẽtã pacasepaga me'rã bi'acãrã niwã. Tepaga topũ nidecoti'i yujupũ.

Apeye macãrĩcjãrãrẽ Josué a'mewějẽgũ, cũ docaque'acã wee'que ni'i

²⁸ Narẽ wějěca nũmũrẽta Josué Maceda wiogu, nipe'tirã ti macãpũ nirãrẽ wějẽpe'ocã'cũ niwĩ. Ne ni'cũ tocjũrẽ caticã weeticũ niwĩ. Cũ Jericõcjũ wiogũre wee'caronojõta Maceda wiogu quẽ'rãrẽ weecũ niwĩ.

²⁹ Maceda macãpũ ni'cãrã Josué, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã Libna wãmetiri macãpũ wa'acãrã niwã. Topũ wa'a, a'mewějẽrã wa'acãrã niwã. ³⁰ Ô'acũ Israe curuacjãrãrẽ ti macãcjũ wiogũre, cũ yarã masãrẽ na dutise doca cũucũ niwĩ. Tocjãrã nipe'tirã masãrẽ Josué, cũ yarã surara me'rã wějěcõ'ape'ocã'cũ niwĩ. Ne

ni'cũ yu'rūwetiticu niwĩ. Libna macācjũ wiogu Jericócjũ wiogure wa'a'caronojōta wa'acaro niwũ.

⁴⁰ Tojo weetjlagũ, Josué nipe'tiro ti di'tare ñe'epe'ocā'cu niwĩ. Tere ñe'egũ, ũrūpagu peje, Neguev yucu marĩbocureropu, tojo nicā opa pa'tirojo nirõ, opa bu'pa nirõpu ñe'ecu niwĩ. Topu nirã nipe'tirã wiorãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Ne ni'cũ wiogu catigu tojaticu niwĩ. Nipe'tirã masã wējēno'cārã niwã. A'tere Ō'acũ, Israe curuacjārã wiogu, cũ weeduti'caronojōta weecu niwĩ. ⁴¹ Titare Josué nipe'tirãrẽ nipe'tiropu docaque'acã weecu niwĩ. Cades-barnea wāmetiro me'rã nu'cã, téé Gazapu yapaticu niwĩ. Apero quẽ'rãrẽ Gosén wāmetiro me'rã nu'cã, téé Gabaõpu yapaticu niwĩ. ⁴² Ō'acũ Israe curuacjārã wiogu cũ yarã masãrẽ ma'ígũ, a'mewējēbosacu niwĩ. Tojo weeyucã, Josué cũ a'mewējēse me'rãta na nipe'tirã wiorã pājārãrẽ, tojo nicã te di'tare miiwapacã weecu niwĩ. ⁴³ Be'ro Josué cũ yarã surara me'rã Gilgal na ní'caropu dajatojaacu niwĩ.

11

Josué Hasocjũ wiogu Jabĩrẽ, āpērã wiorã cũ me'rācjārãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ “Tojo wa'aporo” nise quetire tu'ogu, Jabín Hasor macã wiogu a'tiro weecu niwĩ. Jobab wāmetigu Madón macã wiogure, tojo nicã Simrón, Acsaf macārĩcjārã wiorãrẽ pijiocu niwĩ. ² Apeyema wiorã ũrūpagu nortepu nirãrẽ pijiocu niwĩ. Tojo nicã, ditara Cineret* siropu nirãrẽ pijiocu niwĩ. Āpērãma opa pa'tiro nídijaro nirã Dor mujĩpũ sājārōcjārãrẽ pijiocu niwĩ. ³ Āpērã mujĩpũ mujātiro pe'ecjārã cananeo masãrẽ, mujĩpũ sājārō pe'ecjārã cananeo masãrẽ, amorreo masãrẽ, hitita masãrẽ, ferezeo masãrẽ, jebuseo ũrūpagupu nirĩ masãrẽ, heveo masã ũrũgũ Hermón wāmeticju nídijaro Mizpapu nirãrẽ pijiocu niwĩ. ⁴ Tojo weerã na wiorã na yarã surara me'rã a'mewējērã wa'acārã niwã. Na yarã cabayua pājārãrẽ, na a'mewējēse cabayua wejesepawu me'rã wa'acārã niwã. Na pājārã waro nitjārã, nucūpori maa sumuto cjase weronojō nicārã niwã. ⁵ Be'ro na Israe curuacjārã me'rã a'mewējērã wa'arātirã, “A'tiro weerã” ni, a'merĩ apocārã niwã. Tu'ajanu'cō, ni'cã curuajota aco nirõ Merom tiropu que'aejacārã niwã.

⁶ Na tojo weecã ĩ'agũ, Ō'acũ pe'e Josuére “Narẽ ne uiticã'ña. Ñamiacã a'ti orata na pājārãrẽ musã wējēpe'ocã weeguti. Musã pe'e na yarã cabayua du'pocārĩ u'tacūuse wadarire dutesureapa. Tojo nicã na tūrūsepawu a'mewējēsepawu cabayua na wejesere ũjũapa”, nicu niwĩ.

⁷ Tojo wee Josué, cũ yarã surara me'rã wa'a weetjlagũ, narẽ ĩ'atu'tirã masĩno'ña marĩrõ, aco nirõ Merõpu na me'rã a'mewējēnu'cācu niwĩ. ⁸ Ōacũ pe'e Israe curuacjārãrẽ narẽ miiwapa wa'acã weecu niwĩ. Na narẽ téé Sidõ macājopu, tojo nicã Misrefot-maim, apero opa pa'tiro Mizpa mujĩpũ mujātiropu narẽ sirututuocārã niwã. Ne ni'cũ catiticu niwĩ. ⁹ Ō'acũ cũ duti'caronojōta Josué queoro weecu niwĩ. Tere wéegu, cūrẽ ĩ'atu'tirã yarã cabayuare na du'pocārĩ u'tacūuse wadarire duteacu niwĩ. Tojo nicã na tūrūsepawu a'mewējēsepawure ũjũacu niwĩ.

¹⁰ A'mewējēgũ eta'cu cũ dajaca be'ro Josué Hasor macārẽ miiwapacu niwĩ. Titare cũ ya di'pjĩjo me'rã ti macācjũ wiogure wējēcu niwĩ. Ti macã Hasota apeye macārĩ nemorõ nirĩ macã nicaro niwũ. ¹¹ Israe curuacjārã nipe'tirã ti macāpu nirãrẽ wējēpe'ocārã niwã. Ti macã Hasore mutōdijope'o, ũjũacō'acārã niwã. ¹² Josué topu nise macārĩ nipe'tise macārĩrẽ na wiorã me'rāputa miiwapacu niwĩ. Wiorãrẽ di'pjĩjo me'rã wējēcō'ape'ocu niwĩ. Nipe'tirãrẽ, nipe'tisere mutōdijope'ocu niwĩ. Cũ tojo weese me'rã Josué Moisé, Ō'acũ dutisere weeco'tegu, cũ duti'quere queoro

* 11:2 11.2 Apetero ditara Cineret “Galilea” pisuno'caro niwũ.

weeme'ricã'cu niwĩ. ¹³ Israe curuacjãrã opa bu'papu nise macãrĩma ũjũaticãrã niwã. Hasor dia'cũrẽ ũjũacãrã niwã. ¹⁴ Te macãrĩpu nirãrẽ di'pĩjo me'rã wējẽcõ'acãrã niwã. Ne ni'cũ catigũ tojaticũ niwĩ. Te macãrĩ cjase, na yarã ecarã, na ye apeyenojõ nimi'que Israe curuacjãrãrẽ tojacaro niwũ. ¹⁵ Ō'acũ Moisére duti'caronojõta Moisé pe'e quẽ'rã Josuére dutituriacu niwĩ. Ā'rĩ Josué pũricã Ō'acũ cũ Moisére duti'que weeturiagu, te cũ dutise cũu'quere ne cã'rõ we'oticũ niwĩ. Nipe'tisere añurõpu weedutipe'ocu niwĩ.

¹⁶ Josué a'ticuse di'tare miiwapacu niwĩ. Nipe'tiro ũrũpagũ nirõrẽ miiwapacu niwĩ. Nipe'tiro Neguere, tojo nicã nipe'tiro Gosẽrẽ, nipe'tiro opa pa'tiro nirõrẽ, nipe'tiro Arabãre, tojo nicã Israe nipe'tiro ũrũpagũ tiropũ to opa pa'tiro nirõrẽ ñe'epe'ocu niwĩ.

²³ Toduporopũ Ō'acũ Moisére duti'caronojõta Josué nipe'tiro Canaã di'tapu peje macãrĩrẽ miiwapacu niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, Josué ti di'tare Israe curaricjãrãrẽ ducawaacu niwĩ. Nanũcũ na ye di'ta tojato nígũ, tojo weecu niwĩ. Be'ro ti di'tapũre ne a'mewẽjẽse marĩcaro niwũ majã.

12

Moisé dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Moisé caticatero Israe curuacjãrã pũarã wiorã dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrãrẽ docaque'acã weetojacãrã niwã. Na ye di'ta nimi'quere miiwapacãrã niwã. Te di'ta dia Arnón wãmetiri maa me'rã nũ'cã, tojo nicã nipe'tiro dia Jordã sumuto nirĩ pa'tiro, téẽ ũrũgũ Hermón wãmeticjũpũ nituocarõ niwũ. ² Ni'cũ wiogu Sehón amorreo masã wiogu nicũ niwĩ. Cũ Heshón wãmetiri macãpu niseticu niwĩ. Cũ dutiro Aroer wãmetiri macã me'rã nũ'cã, téẽ dia Arnón sumuto nicaro niwũ. Tojo nicã, ti pa'tiro deco me'rã nũ'cã, dia Jaboc me'rãpu nituocarõ niwũ. Dia Jaboc ape di'ta amonita masã ya di'ta sãjãrõpu nicaro niwũ. Tojo nicã Galaad di'ta deconojõ cũ dutiri di'ta nicaro niwũ. ³ Apeyema tja mujĩpũ mujãtiro dia Jordã pa'tiroke duticu niwĩ. Cineret* wãmetiri ditara me'rã dutinũ'cã, téẽ o'maburotiri ditara me'rãpu duti yapatituocu niwĩ. Toó Bet-jesimot mujĩpũ sãjãrõ pe'e toja, sur pe'e téẽ Pisga wãmeticjũ ũrũgũ dũ'pocãpu dutituocu niwĩ.

⁴ Apĩ pe'e Og wãmetigu Basán wãmetiro dutigu nicũ niwĩ. Cũ refaíta masã† pejetirã dũ'sagu me'rãcũ nino'gũ nicũ niwĩ. Cũ Astarot, tojo nicã Edrei wãmetise macãrĩpu niseticu niwĩ. ⁵ Og téẽ nortepu Hermón wãmeticjũ ũrũgũpũ dutituocu niwĩ. Cũ Salca macãrẽ, nipe'tiro Basán wãmetiroke duticu niwĩ. Téẽ ape di'ta na ta'a'caro Gesur wãmetiroke, tojo nicã Maaca wãmetiroke, apero Galaad di'ta decopũ Sehón, Heshón macã wiogu cũ dutiropũre dutituocu niwĩ.

⁶ Moisé, tojo nicã Israe curuacjãrã ã'rã wiorã pũarãrẽ a'mewẽjẽ docaque'acã weecãrã niwã. Be'ro Moisé te di'tare Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ na ye niatje di'tare ducawaacu niwĩ.

Josué dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã wiorãrẽ docaque'acã wee'que ni'i

⁷ A'ticũrã wiorãrẽ Josué Israe curuacjãrã me'rã dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'ecjãrã, to Baal-gad Líbano wãmetiri pa'tiropũ Halac wãmeticjũ ũrũgũpũ, tigu Seipu ũ'muatu'ajanũ'cõsa'a. Josué ã'rã wiorã ye di'ta nimi'quere a'mewẽjẽ, wapata'a, Israe curuacjãrãrẽ te curarinũcũrẽ te di'tare ducawaacu niwĩ. Te di'ta na ye waro tojanu'cũcã'caro niwũ. ⁸ Ũrũpagũ pijaro pe'e, opapa nirõ pe'ema, tojo nicã Jordã

* **12:3** 12.3 Ī'aña Jos 11.2 docapũ oja'quere. † **12:4** 12.4 Refaíta masã ni'cã curua masã pacarã waro nicãrã niwã.

pa'tiro pe'ema, opa tɔ'ruri nídjase co'ari, yucu marĩrõ, masã marĩrõ Neguev cjase ã'rã masã ye di'ta nicaro nimiwũ: Hitita masã, amorreo masã, cananeo masã, ferezeo masã, heveo masã, tojo nicã jebuseo masã ye di'ta nicaro nimiwũ.

⁹ Wiorã a'mewējērã docaque'a'cārã a'ticūrã nicārã niwã: Jericó wiogu, apĩ Hai, Betel macã pu'to wiogu, ¹⁰ apĩ Jerusalẽ wiogu, apĩ Hebrõ wiogu, ¹¹ apĩ Jarmut wiogu, apĩ Laquis wiogu, ¹² apĩ Eglón wiogu, apĩ Gezer wiogu, ¹³ apĩ Debir wiogu, apĩ Geder wiogu, ¹⁴ apĩ Horma wiogu, apĩ Arad wiogu, ¹⁵ apĩ Libna wiogu, apĩ Adulam wiogu, ¹⁶ apĩ Maceda wiogu, apĩ Betel wiogu, ¹⁷ apĩ Tapúa wiogu, apĩ Hefer wiogu, ¹⁸ apĩ Afec wiogu, apĩ Sarón wiogu, ¹⁹ apĩ Madón wiogu, apĩ Hazor wiogu, ²⁰ apĩ Simron-merón wiogu, apĩ Acsaf wiogu, ²¹ apĩ Taanac wiogu, apĩ Meguido wiogu, ²² apĩ Cedes wiogu, apĩ Jocneam wiogu, ũrũgũ Carmelo du'pocãpu nigũ, ²³ apĩ Dor wiogu, Dor majārõcjũ, apĩ Goim wiogu, Gilgal wãmetiri macãcjũ, ²⁴ apĩ Tirsa wiogu nicārã niwã. Na wiorã nipe'tirã nĩrã treinta y uno nicārã niwã.

13

Josué Canaã di'tare Israe doce curaricjārãrẽ dɔcawaa'que ni'i

¹ Josué bucu waro ějãcã, Ő'acũ cūrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mũ'u bucu waro ni'i. A'ti di'tare masã ñe'eatje peje du'sa'a yujupu.

⁶ Israe curuacjārã na ĩ'orõputa sidonio masãrẽ cõ'awĩrõgũti. Tojo nicã, nipe'tirã masã to ũrũgũpu nirãrẽ Líbano me'rã nũ'cã, téé Misrefot-maipu cõ'awĩrõgũti. Mũ'u pe'e te di'ta na wa'awe'o'quere Israe curuacjārãrẽ miiwapa, dɔcawaaya. Yũ'u mũ'urẽ duti'caronojõta weeya. ⁷ Tojo weegu nueve curari, tojo nicã Manasés ya curuacjārã deco me'rã nirãrẽ nipe'tise di'tare dɔcawaawe'oya”, nicu niwĩ Ő'acũ.

Josué Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjārãrẽ di'ta dɔcawaa'que ni'i

⁸ Moisé Rubén ya curuacjārãrẽ, Gad ya curuacjārãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjārã deco me'rã nirãrẽ na niatji di'tare o'otojacu niwĩ. Te di'ta dia Jordã mujĩpũ mujãtiro pe'e nicaro niwũ.

¹⁴ Moisé Leví ya curuacjārã pe'ema di'tare o'oticu niwĩ. Mejõ Ő'acũ Moisére ní'caronojõta “Leví ya curuacjārã ye niatje masã yũ'ure ñubuepeorã, wa'icūrãrẽ wējẽ ũjũamorõpeose cjase nirõsa'a”, nicu niwĩ.

14

Josué dia Jordã mujĩpũ sãjãrõ pe'e cjase di'tare dɔcawaa'que ni'i

¹ Te di'tata Canaã di'ta cjase nicaro niwũ. Pa'i Eleazar, Josué, Nun macũ, tojo nicã nipe'tise curaricjārã wiorã te di'tare dɔcawaacārã niwã. Na Israe curuacjārãrẽ dɔcawaáaca be'ro na ye di'ta tojacaro niwũ. ² Ő'acũ Moisére di'tare dɔcawaaduti'caronojõta níbocase me'rã te nueve curaricjārãrẽ, ape deco me'rã nirĩ curua quẽ'rãrẽ te di'tare dɔcawaacārã niwã. ³⁻⁴ Moisé te di'tare mujĩpũ mujãtiro dia Jordãpu na puã curuacjārã Rubén, Gad, tojo nicã Manasés deco me'rã nirĩ curuacjārãrẽ o'otojacu nimiwĩ. Tojo wéeca be'ro nimicã, José yarã pe'e puã curuapu dɔcawaticārã niwã. Na Manasés ya curua, tojo nicã Efraĩ ya curua nicārã niwã. Pa'ia Leví ya curua pe'ema di'tare o'oticārã niwã. Mejõ macãrĩrẽ, cã'rõ di'ta nisenõacãrẽ wa'icūrã na tá ba'anucũatjo nirõ ejatuario o'ocārã niwã. ⁵ Ő'acũ Moisére duti'caronojõta Israe curuacjārã Canaã di'tare dɔcawaacārã niwã.

Caleb ya di'ta cjase ni'i

⁶ Judá ya curuacjārã ɯmua Gilgapu Josué me'rã ucūrã wa'acārã niwã. Caleb, cenezeo masũ, Jefone macũ, Josuére a'tiro nicu niwĩ: “Cades-barneapu Õ'acũ Moisére ní'quere wãcũña. Cũ marĩ puarã ye cjasere niwĩ. ⁷ Moisé yu'u ti macãpu ní'cure Canaá di'tare ï'acusiagu o'ócaterore cuarenta cũ'marĩ cuowu. ï'adajagu, ya'yioro marĩrõ diacjũ nise me'rã yu'u ï'a'quere cūrẽ werewu. ⁸ Yu'u me'rã wa'a'cārã pe'e masārẽ uisãwã. Yu'u pũrĩcã nipe'tise yu'u wãcũ, ějõpeose me'rã Õ'acũ uaro weewu. ⁹ Tojo weegu Moisé Õ'acũ tu'oropu yu'ure a'tiro niwĩ: ‘Mu'u Õ'acũ dutiro queoro weenu'cũwũ. Tojo weegu Canaá di'tapu mu'u u'tacũusija'caro ejatuaro mu'u ye nirõsa'a. Tojo nicã mu'u pãrãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a', niwĩ. ¹⁰ Õ'acũ Moisére tojo ní'que cuarenta y cinco cũ'marĩ yu'rutojawu. Israe curuacjārã marĩ yucu marĩrõpu sijácaterore tojo niwĩ. Cũ ní'caronojõta te cũ'marĩrẽ yu'ure catise o'owĩ. Nĩ'cãrõacã ochenta y cinco cũ'marĩ cuo'o. ¹¹ Tojo nimigũ, Moisé yu'ure a'ti di'tare ï'adu'tidutigu o'ócatero weronojõ tutua ni'i yujupu. Titare yu'u a'mewējētutua'caro weronojõ mejārõta tu'oña'a. ¹² Tojo weegu ni'cãrõacã opa bu'papijaro nirõrẽ, Õ'acũ yu'ure o'oguti ní'que di'tare o'oya. Tita me'rã tocjārã ye cjasere mu'u tu'owu. Masã pacarã Anac pãrãmerã nituriarã topu niwã. Tojo nicã, na ye macãrĩ pacase macãrĩ, añurõ bi'a cã'mota'a'que macãrĩ niwũ. Tojo nimicã, Õ'acũ cũ weetamurõ me'rã, cũ ní'caronojõ narẽ na ye macãrĩrẽ nũrũwĩrõgũti”, nicu niwĩ.

¹³ Tojo weegu, Josué Caleb, Jefone macūrẽ “Añurõ wa'ato” ni, Õ'acūrẽ sērĩbosacu niwĩ. Be'ro Hebrõ macārẽ cūrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ o'ocu niwĩ. ¹⁴ Ti numu me'rã ti macã Hebrõ Caleb, cũ pãrãmerã ya macã, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ nidecoti'i yujupu. Cũ Õ'acũ Israe curuacjārã wiogu dutisere queoro weeme'rĩ'cu niyucã, tojo niwũ. ¹⁵ Duporo cjase wãme Hebrõ Quiriat-arba wãmeticaró nimiwũ. Arba ãpẽrã Anac pajigũjo pãrãmerã nituriarã yu'ruoro niyu'rũnu'cãcu niwĩ.

A'te be'rore ti di'tapure ne a'mewējẽse marĩcaro niwũ majã.

15

Josué Judá ya curuacjārãrẽ di'ta o'o'que ni'i

¹ Níbocase me'rã Judá ya di'ta sur nibũruaropu boca'que Edom di'ta nitũoropu, téé yucu marĩrõ, masã marĩrõ Zin wãmetiropu nitũocaró niwũ.

Caleb Hebrõ, tojo nicã Debir macãrĩrẽ cũ miiwapa'que ni'i

¹³ Õ'acũ cũ “Tojo weeya” ní'caronojõta Josué Caleb, Jefone macūrẽ ni'cã di'ta Judá ya curuacjārãrẽ opa bu'papijaro ní'carore o'ocu niwĩ. Cũ o'o'que di'ta Quiriat-arba nicaro niwũ. Be'ro ti macārẽ Hebrõ pisucārã niwã. Ti macã Anac pajigu, u'muagũjo pãrãmerã nituriarã niyu'rũnu'cãrĩ macã nicaro niwũ. ¹⁴ Hebrõ macãpu ní'cãrãrẽ Caleb i'tiarã Anac pãrãmerã nituriarãrẽ aperopu cõ'aõ'ocu niwĩ. Na a'ticũrã nicãrã niwã: Sesai, Ahimán, tojo nicã Talmai nicãrã niwã. ¹⁵ Topu ní'cũta majãa, Debir macãcjārã me'rã a'mewējẽgũ wa'acu niwĩ. Ti macãta todũporopure Quiriat-sefer wãmeticaró nimiwũ. ¹⁶ Caleb a'tiro nicu niwĩ: “No'o ni'cũ ɯmu Quiriat-sefer macārẽ a'mewējẽ miiwapagure yu'u macõ Acsare numisoguti”, nicu niwĩ.

¹⁷ Tere cũ tojo nicã tu'ogu, Otoniel, Cenaz macũ, Caleb acabiji macũ Quiriat-sefer macārẽ a'mewējẽ, miiwapa wa'acu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, Caleb cũ macõ Acsare Otonierẽ numisocu niwĩ. ¹⁸ Co cũ tiropu etacã, Otoniel core “Di'ta marĩ oteatjere sērĩña”, nicu niwĩ. Co pe'e “Jaũ”, ni yu'tico niwõ. Acsa burro bu'ipu pesa'co dijacã, co pacu Caleb core sērĩña'cu niwĩ:

—Macõ, ğñe'enojõrẽ mu'u uati?

19 —Пачу, му'у уу'уре weetamuña. Neguev yucu marĩrõpu уу'уре di'ta o'otojapu. Ni'cārõacāma majā aco wijase peri nise di'tare o'oya, nico niwõ.

Tojo weetjĩagũ, Caleb cũ macõrẽ u'muase bu'papure, tojo nicā bu'aro aco wijase di'ta nirõpure o'ocu niwĩ.

63 Judá ya curuacjārā nituriarā pe'e Jerusalēpu nirā jebuseo masārẽ cõ'awĩrõmasĩticārā niwā. Tojo weerā na ni'cārõacāpu quẽ'rārẽ Judá pāramerā nituriarā me'rā nidecotisama yujupu.

16

Josué Manasés ya curuacjārārẽ, tojo nicā Efraĩ ya curuacjārārẽ di'ta o'o'que ni'i

4 José pāramerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraĩ ya curuacjārā narẽ o'o'que di'tare ñe'ecārā niwā.

10 Efraĩ ya curuacjārā pe'e Gezer macāpu nirā cananeo masārẽ cõ'awĩrõticārā niwā. Tojo weemirā, narẽ uputu waro tutuaro da'rase dutipecārā niwā. Ni'cārõacā quẽ'rārẽ na tiroputa nidecotima yujupu.

17

José pāramerā nituriarā na di'ta ñe'e'que ni'i

14 José pāramerā nituriarā Manasés ya curuacjārā, tojo nicā Efraĩ ya curuacjārā Josuére a'tiro nicārā niwā:

—¿De'ro weegu ũsārẽ ũsā ye niatjere ni'cā di'tacāta o'oati? ũsārẽ ejatuatu'sawe'e. Ő'acũ ũsārẽ añurõ wéegu, pājārā masāputicā weeami, nicārā niwā.

15 Na tojo nicā tu'ogu, Josué narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musā pājārā ni'i nírā, musārẽ o'óca di'ta Efraĩ, bu'papijaro nirõ ejatuaticā, ferezeo masā, tojo nicā refaíta masā ya di'ta yucupagu pejepagu nirõpu wa'aya. Wa'a, tere paa, ote, topu nisetiya, nicu niwĩ. 16 Na cūrẽ yu'ticārā niwā:

—Diacjũta ni'i. A'te bu'papijaro nirõ ũsārẽ ejatuatisa'a. Mejõ cananeo masā opa pa'tiro nirõpu nirā pe'e pejepawu cabayua wejesepawu cõme me'rā wee'quepawure cuoma. Bet-seāpu nirā, to sumuto nise nirā, tojo nicā Jezreel opa pa'tiro nirā quẽ'rā mejārõta cuoma, nicārā niwā.

17 Na tojo nicā tu'ogu, Josué José pāramerā nituriarā Efraĩ, Manasés ya curuacjārārẽ nicu niwĩ:

—Diacjũta musā pājārā, tutuarā ni'i. Tojo weerā ni'cā di'ta dia'cũ cuomasĩtisa'a.

18 Opa bu'papijaro, yucupagu peje nirõ quẽ'rā musā ye nirõsa'a. Musā tepagure paacõ'a, no'ocā'rõ musā paacõ'arõ põtëorõ te musā ye di'ta nirõsa'a. Sõjā cananeo masā, cõme me'rā wee'quepawure cuomicā, na tutuamicā, narẽ nũrũstewĩrõmasĩrāsa'a, nicu niwĩ Josué.

18

Israe curuacjārā di'ta ñe'eti'cārārẽ ducawaa'que ni'i

1 Israe curuacjārā ti di'tacjārārẽ docaque'acā wéeca be'rore nipe'tirā Silo macāpu nerēcārā niwā. Toputa Ő'acũ wi'i, wa'icurā caseri me'rā wéeca wi'ire apo, nerẽwuacārā niwā. Ti wi'i Ő'acūrẽ na ëjõpeo, ucũrĩ wi'i nicaro niwũ. 2 Titare siete curari na di'ta o'o, ducawaasere ñe'eticārā niwā yujupu.

³ Tojo weegu Josué Israe curuacjārārē nicu niwī: “¿No'ocā'rō yoacā te di'tare musā ñe'erātirā co'terāsari? Te di'ta Ō'acū musā ñecūsumua ējōpeogu musārē o'o'que ni'i. ⁴ Te curarinucū i'tiarā umua bese, o'óya. Yu'u narē na ye di'ta 'To nituo'o', ni i'abesedutigu, o'ógutigu wee'e. Na i'áca be'ro 'Tocā'rō ũsā ye di'ta nituopu', ni ojarāsama. Tu'ajanu'cō, dajatojatirā, ⁵ siete di'ta ducawaanu'cōato. Judá ya curuacjārā ye di'ta sur pe'e tojarosa'a. José ya curuacjārā nituriarā ye di'ta pe'e norte pe'e tojarosa'a. ⁶ Musā siete di'tare ducawáaca be'ro yu'ure te oja'quere miitia. Be'ro yu'u marī wioгу Ō'acū i'orōpu bese, nóbocase me'rā musārē 'Topu tojarāsa'a', ni cūguśsa'a. ⁷ 'Leví ya curuacjārā pūrīcā ne cā'rō di'ta ñe'esome' nisere masītojasama. Te ñe'erōnojō o'orā, náma Ō'acū ye cjasere da'ratje nirōsa'a. Tojo nicā Gad, Rubén, deco me'rā nirā Manasés ya curuacjārā pūrīcā na ye di'ta niatjere ñe'etojacārā niwā. Na ye di'ta Jordā mujīpū mujātiro ape pā'rē pe'e ni'i. Moisés Ō'acū uaro weeco'tegu te di'tare narē o'otojacu niwī”, nicu niwī.

⁸ Na umua te di'tare añurō i'abese, “To niapu” ni, na aporā wa'arātirā weeri cura Josué pe'e a'tiro weeduticu niwī: “Nipe'tiro a'ti di'tare i'asijabi'arā wa'a, 'A'tiro bajuri di'ta ni'i', ni ojarā wa'aya. Tu'ajanu'cō, yu'u tiropu tojatia. Be'ro a'ti macā Silopu Ō'acūrē ‘¿De'ro wee a'ti di'tare nóbocase me'rā ducawaagusari?', ni sērīgūti”, nicu niwī.

⁹ Tojo weerā na umua Josué cū weeduti'caronojōta queoro weecārā niwā. Na Silopu dajarā, ti di'tare na “To niapu” ni, na oja apo'quere miidajacārā niwā. Macārīnucūrē “To niapu”, nicārā niwā. Te na ducawaa'quere siete curari cjasere na oja'quere miidajacārā niwā. ¹⁰ Topure Josué Ō'acū i'orōpure “¿Noarē te di'ta tojarosari?” ni, nóbocase me'rā ducawaacu niwī. Tojo weegu Israe curuacjārārē na di'ta niatjere nanucū o'o, ducawaanu'cōcu niwī.

Josué Benjamí ya curuacjārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹¹ Ducawaanu'cō, Benjamí ya curuacjārā na nise curarinucūrē o'onu'cācu niwī. Ō'acū “A'ti di'ta narē o'oya”, ni i'óca be'ro na niatje di'tare o'ocu niwī. Te di'ta Judá ya curuacjārā wa'tero, tojo nicā José ya curuacjārā wa'tero tojacaro niwā.

19

Simeó, Zabulō, Isacar, Aser, Neftalí, Dan na ye curarinucūcjārārē di'ta o'o, ducawaa'que ni'i

¹ Benjamí ya curuacjārā be'rore Simeó ya curuacjārā na niatje di'tare o'ocu niwī. Te curarinucū o'ono'cārā niwā. Te di'ta Judá ya di'ta wa'teropu tojacaro niwā.

¹⁰ Na puu curuacjārā be'rore Zabulō ya curuacjārā, na niatje di'tare o'ocu niwī. Ti di'ta téé Sarid wāmetiri macāpu nituocarō niwā.

¹⁷ Na i'tia curua be'rore Isacar ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

²⁴ Te ba'paritise curaricjārā be'rore Aser ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

³² Ni'cāmocuse curaricjārā be'rore Neftalí ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

⁴⁰ Seis curaricjārā be'rore Dan ya curuacjārārē, na niatje di'tare o'ocu niwī.

Josué ya di'ta cjase ni'i

49-50 Be'ro te di'tare etíca be'ro, Israe curuacjārā Ō'acū duti'caronojōta Josuére cū niatji macārē o'ocārā niwā. Ti macā cū sērīca macā Timnat-sera, Efraí ya di'ta opa bu'papijaropu nicaro niwā. Topu ti macārē apaturi apo, niseticu niwī.

51 A'tiro wee pa'i Eleazar, Josué, tojo nicā nipe'tise curaricjārā wiorā te di'tare ducawaanu'cōcārā niwā. Silopu Ō'acū wi'i, su'ti caseri me'rā wéeca wi'i sope pu'topu “Ō'acū, ¿noanojōrē ti di'ta tojarosari?” nībocaca be'ropu eticārā niwā. Tojo weero na eti'que queoro ducawaanu'cōno'caro niwā.

20

Wācūña marīrō apī masūrē wējēca be'ro cū du'ti nisetiatje macārī cjase ni'i

1 Ō'acū Josuére a'tiro nicu niwī: 2 “Mu'u Israe curuacjārārē musā du'ti nisetiatje macārīrē besedutiya. Yu'u Moisére weeduti'caronojōta weeya. 3 Tojo weeyucā, no'o wācūña marīrō apīrē wējēgūnojō te macārīpu du'tiwā'cāmasīsami. Tojo weegu wējēno'cu acaweregu waro cūrē wējēa'merī nīgū, topu du'ti, nicā'masīsami. 4 Tojo wee masū te macārīpu du'tiagūnojō ne sājārī sopepu etagu, tocjārā bucurārē ‘Tojo weeasu’, ni weregusami. Tojo wéeca be'ro bucurā ‘A'to tojayá’, nirāsama. Tojo nicā, cū nisetiatji wi'ire cūrāsama. 5 Wējē'cure wējēa'merī masū cūrē ti macāpu sirutucāma, na bucurā cūrē nuo cuorāsama. Cū uase, wācūña marīrō ‘Tojo weeapu’ ni wérēca be'ro niyucā, tojo wa'arosa'a. 6 Na weresāno'cu ti macāpu du'ti, nicā'bosami téé nipe'tirā ti macācjārā masā nerē beséca be'ro yu'ruwetigusami. Tojo nicā pa'ia wiogu cū wērīcāpu topu nituogusami. A'tiro wa'aca be'ro cū, cū ya wi'ipu, cū ya macā, cū uiwijaca macāpu dajagusami tja”, nicu niwī.

7 Ō'acū Josuére tojo nicā tu'orā, na du'ti niatje macārī Galileapu nirī macā Quedes wāmetiri macārē besecārā niwā. Ti macā Neftalí ye di'ta ūrūpagu pijaropu tojacaro niwā. Ape macā Siquem Efraí ye di'ta ūrūpagu pijaropu tojacaro niwā. Nitūori macāpu majā Quiriat-arba nicaro niwā. Ti macārēta tja na Hebrō pisusama. Judá ye di'ta ūrūpagu pijaropu tojacaro niwā. 8 Mujīpū mujātiro dia Jordā siaquiji pe'ema i'tia macā na du'ti niatje macārīrē besecārā niwā. Nimu'tārī macā Beser nicaro niwā. Ti macā Rubén ye di'ta opa bu'pa, yucu marīrōpu tojacaro niwā. Ape macā Ramot, Galaad na nino'rōpu, Gad ye di'tapu tojacaro niwā. Nitūori macāpu Golán nicaro niwā. Basán na nino'rōpu Manasés ya curuacjārā nirōpu tojacaro niwā. 9 Tojo weerā nipe'tirā Israe curuacjārā, tojo nicā apesecjārā na me'rā nirā no'o wācūña marīrō wējēgūnojō te macārīpu du'tita basiocarō niwā. Na te macārīcjārā pājārā nerē beseatji dūporo tojo weeta basiocarō niwā. Tojo weeticāma, cūrē wējēa'mebosama nīrā, tojo weeno'caro niwā.

21

Leví ya curuacjārā ye macārī cjase ni'i

1-2 Leví ya curuacjārā wiorā Silopu pa'ia wiogu Eleazar, Josué, āpērā Israe curuacjārā wiorā me'rā ucūrā wa'acārā niwā. Silo Canaá di'tapu nicaro niwā. Topu Leví ya curuacjārā wiorā narē a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū Moisé me'rā ūsārē ūsā niatje macārīrē o'oduticu niwī. Tojo nicā, di'ta te macārī sumutopu ūsā wa'icūrārē eca nisetiatjere o'oduticu niwī”, nicārā niwā. 3 Tojo nicā tu'orā, Ō'acū cū duti'caronojōta Israe curuacjārā na ye di'ta cuo'quere Leví ya curuacjārārē queoro o'ocārā niwā. Tere o'orā, macārī, tojo nicā cāpūpu na wa'icūrārē eca nisetiatjere o'ocārā niwā.

41 Tojo weerā Israe curuacjārā ye di'tapure Leví ya curuacjārā cuarenta y ocho macārī, tojo nicā na cāpūpu wa'icūrārē eca nisetiajere ñe'ecārā niwā. 42 Te macārī nipe'tisepureta tja sumutopu wa'icūrā na eca nisetiatje di'ta nibajaque'acaro niwā.

⁴³ Õ'acũ nipe'tise na ñecũsumuarẽ “A'tiro o'oguti” ní'que di'tare queoro o'ocu niwĩ. Tojo weerã na te di'tare ñe'e, topu nisetiãrã niwã. ⁴⁴ Tere wéegũ, nipe'tise Õ'acũ cũ “Weeguti” ní'quere queorota weecu niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapu narẽ soose o'ocu niwĩ. Õ'acũ weetamurõ me'rã Israe curuacjãrã narẽ i'atu'tirãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrãrẽ ne mejẽcã weemasĩticãrã niwã. ⁴⁵ Õ'acũ nipe'tise cũ “Weeguti” ní'quere queorota weecu niwĩ. Ne ni'cãrõ weedu'a weeticu niwĩ; weepe'ocã'cu niwĩ.

22

Rubén, Gad ye curaricjãrã, Manasés ye curaricjãrã deco me'rã nirã dia Jordã ape pã'rẽpu na dajatojaa'que ni'i

¹ Be'ro ti di'tare etipe'otoja, Josué Rubén ya curuacjãrãrẽ, Gad ya curuacjãrãrẽ, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirãrẽ piji, narẽ ² nicu niwĩ: “Musã nipe'tise Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ cũ duti'quere queoro weepu. Tojo nicã nipe'tise yu'u musãrẽ weeduti'quere weepu. ³ Ne ni'cãti musã acawererã Israe curuacjãrãrẽ cõ'awã'cã weetiapu. Narẽ weetamunu'cũcã'pu. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ na me'rã ninu'cũ'u yujupu. Tojo nicã nipe'tise Õ'acũ, musã wiogu cũ dutisere añurõ weepe'oapu. ⁴ Ni'cãrõacãma Õ'acũ cũ ‘Tojo weeguti’ ní'quere queoro weemi. Tojo weegu musã acawererãrẽ soocã weemi. Tojo weerã musã ye di'ta Moisé, Õ'acũ dutisere da'raco'tegũ, musãrẽ o'o'que di'ta, Jordã ape pã'rẽpu nisepe dajatojaaya majã. ⁵ A'te dia'cũ musã weecã uasa'a. Moisé cũ duti'quere queoro weeya. Õ'acũ marĩ wiogure ma'i nisetiya. Cũrẽ sirutu, cũ dutisere queoro weeya. Nipe'tise musã ejõpeose me'rã, musã wãcũse me'rã cũ uaro weenu'cũcã'ña”, nicu niwĩ Josué.

⁶ Narẽ werepe'otoja, “Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato” ni, “Musã ye wi'seripu dajatojaaya”, nicu niwĩ.

⁹ Cũ tojo nica be'ro Rubén ya curuacjãrã, Gad ya curuacjãrã, Manasés ya curuacjãrã deco me'rã nirã ãpẽrã Israe curuacjãrã Silopu nirã, Canaã di'tapure a'merĩ du'u, ducawati, na ya di'ta Galaad, dia Jordã apese pã'rẽpu pẽ'ape'tia wa'acãrã niwã. Duporopu te di'ta Õ'acũ Moisé me'rã “Musãrẽ o'oguti” ní'que di'ta nicaro niwã.

23

Josué masãrẽ cũ werecasatu'o'que ni'i

¹ Peje cũ'marĩ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ narẽ i'atu'tirã me'rã a'mewẽjẽ, soo nisetica be'ro yu'rũcaro niwũ. Titare Josué bucu ejãgũ, ² nipe'tirã Israe curuacjãrã bucurãrẽ, wiorãrẽ, beseri masãrẽ pijionu'cõ, narẽ werecasatu'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

“Yu'u bucu waro ejã'a. ³ Musã nipe'tise Õ'acũ a'ti di'tacjãrã musãrẽ i'atu'tirã wee'quere i'apã. Cũta musã ye niatjere a'mewẽjẽtamuwĩ. ⁴ Yu'u musã nipe'tirãrẽ to di'ta nĩbocase me'rã nipe'tise curarire Õ'acũ i'orõpu ducawaawu. Yu'u musã te di'tare a'mewẽjẽ wapata'a'quere ducawaawu. Tojo nicã apeye di'ta a'mewẽjẽ wapata'ano'ña marĩ'que quẽ'rãrẽ ducawaawu. Mujĩpũ mujãtiro dia Jordã me'rã nu'cã, téé mujĩpũ sãjãrõ maajo Mediterráneo me'rãpu ducawaatuowu. ⁵ Õ'acũ masã te di'tapu nirãrẽ cõ'awĩrõgũsami. Musã pe'e te di'tare miiwaparãsa'a. Õ'acũ musã wiogu cũ ‘Tojo weeguti’ ní'caronojõta weegusami.

⁶ ”Tojo weerã wãcũtutuaya. Nipe'tise Moisé oja'quere, cũ dutise cũu'quere queoro weeme'ricã'ña. ⁷ Musã ãpẽrã masã, cõ'awĩrõno'ña marĩrã a'ti di'tapu du'sarã me'rã ne a'mesu'aticã'ña. Na ejõpeorãrẽ Õ'acũ nitirãrẽ ne cã'rõacã ejõpeo, ejaque'aticã'ña.

Na wāmerē pisu, wāmepeoticā'ña. ⁸ Ō'acū ni'cūrēta cū ɰaro wee, ējōpeonu'cūcā'ña. Musā ni'cārōacā weronojōta tojota añurō weeyapaticā'ña. ⁹ Ō'acū peje curaricjārārē na tutuamicā, musā ī'orōpu cō'awīrōwī. A'tocateropu quē'rārē ne ni'cā curua musārē a'mewējēpōtēowe'e. ¹⁰ Ō'acū cū nī'caronojōta musārē a'mewējētamuwī. Tojo weegu cū weetamuse me'rā musā me'rācjū ni'cū mil masārē nūrūstemasīsami. ¹¹ Tojo weerā musā tu'omasīña. Ō'acū musā wiogure queoro ma'inu'cūcā'ña. ¹² Musā Ō'acū dutisere yu'rūnu'cā, na musā wa'teropu du'sarā me'rā a'mesu'a, numoticā pūrīcārē, ¹³ Ō'acū marī wiogu narē cō'anemosome majā. Na du'sarā musārē ña'arō wa'acā weerāsama. A'ti di'ta añurī di'ta Ō'acū marīrē o'óca di'tare ē'magūsami. A'ti di'tapure ninemosome majā.

¹⁴ ”Masā nipe'tirā wērīwuaronojō cārōacā be'ro yu'ɰ wērīgūsa'a. Musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā Ō'acū cū queoro wee'quere añurō masī'i. Ne ni'cārō Ō'acū marī wiogu cū 'Añurō weeguti' nī'quere weeticā weetiwi. Nipe'tisere weepe'ocā'wī. ¹⁵ Musā cūrē yu'rūnu'cācā pūrīcā, cū musārē añurō wee'caro weronojō mejārōta peje ña'ase musārē wa'acā weegusami. Ne ni'cū a'ti di'ta añurī di'ta, marīrē o'óca di'tapu tojasome. ¹⁶ Musā Ō'acū marī wiogu me'rā apo'quere yu'rūnu'cācā, āpērānojōrē ejaque'a ējōpeocā, Ō'acū musā me'rā uagusami. A'ti di'ta añurī di'ta marīrē o'óca di'tapu ninemosome majā”, nicu niwī Josué.

24

Josué cū weretɰo'que ni'i

¹ Be'ro Josué Siquēpu nipe'tise curari Israe curuacjārārē neocu niwī. Bucurārē, wiorārē, beseri masārē, masārē sɰ'ori nirārē pijineocu niwī. Na Ō'acū ī'orōpu nerēcārā niwā. ² Tu'ajanu'cō, Josué narē nicu niwī:

—Ō'acū marī Israe curuacjārā wiogu a'tiro nimi: “Daporopure musā ñecūsūmua Taré, tojo nicā cū pō'rā Abrahā, Nacor dia Éufrates wāmetiri maa yu'rūropu nisetiwā. Topu nīrā, āpērānojōrē ējōpeosetiwā. ³ Musā ñecū Abrahā ti maa yu'rūropu nī'cure, mia weetjāgū, nipe'tiro a'to Canaā di'tapu sɰ'ori sijawu. Cūrē pājārā masāputicā weewu. Cū ne waro pō'rātigure Isaare o'owu. ⁴ Cū Isaare tja cū pō'rā puarā Jacob, Esaúre o'owu. Esaúre di'ta opa bu'papijaro Seir wāmetiri di'tare cūuwū. Jacob pe'e cū pō'rā me'rā Egiptopu bu'awā.

⁵ ”Be'ro Moisére, Aarōrē to Egiptoputa o'ówu. Yu'ɰ tutuaro me'rā wee'quere tocjārā Egiptocjārārē ña'arō wa'acā weewu. Tu'ajanu'cō, musārē topu nī'cārārē miiwijawu. ⁶ Musā ñecūsūmua Egiptopu wijacā, Egiptocjārā na yarā cabayua me'rā, na cabayua wejesepawu me'rā narē wējēsī'rīrā sirutuwā. Téé Maa sō'arī maa tiropu sirututuwā. ⁷ Musā ñecūsūmua yu'ɰ weetamusere warā, yu'ure sērīwā. Na tojo weecā, yu'ɰ Egiptocjārārē cā'mota'adutigu, Israe curuacjārā, Egiptocjārā decopu na'itī'asere cūuwū. Tojo weerā Egiptocjārā narē ī'abocatiwā. Tojo nicā, Egiptocjārā maarē pē'arī curare, narē mirīcā weewu. Musā basu yu'ɰ Egiptocjārārē wee'quere ī'amiwūba.

”Musā Egiptopu wijāca be'ro peje cū'marī yucu marīrōpure nicā'wū. ⁸ Be'ro musārē amorreo masā ya di'ta, dia Jordā mujīpū mujātiropu miipē'atiwu. Topu musā me'rā a'mewējēmīwā. Yu'ɰ pe'e musārē narē docaque'acā weewu. Tojo weerā na ye di'ta nimi'quere musā miiwapawu. ⁹ Be'ro Balac, Zipor, moabita masā wiogu macū, musā me'rā a'mewējēsī'rīmīwī. Balac apī Balaā, Beor macūrē musārē dojadutigu pijidutiwī. ¹⁰ Yu'ɰ pe'e Balaā musārē dojasī'rīcā, cā'mota'awu. Musārē dojaronojō o'ogu, 'Narē añurō wa'ato' ni, yu'ure sērīwī. Tojo wee musārē yu'rūweticā weewu.

¹¹ "Be'ro musã dia Jordãrê pê'awũ. Pê'aa, Jericópu etawu. Ti macãcjãrã musã me'rã a'mewêjêmiwã. Tojo nicã, âpêrã ti di'tacjãrã amorreo, ferezeo, cananeo, hitita, gergeseo, heveo, jebuseo masã mejãrõta musã me'rã a'mewêjêwã. Yu'u musãrê nipe'tirãrê docaque'acã weewu. ¹² Sõjã amorreo masã wiorã puarãrê musã di'pjĩrĩ, buacatjê me'rã docaque'acã weetiww. Yu'u pe'e narê uise da'rewu. Tojo weerã musã na tiropu etati duporo uiwã'cãtojawã. ¹³ Musã di'tare da'ratimicã, âpêrã na da'ra'que di'tapure musãrê o'owu. Tojo nicã macãrĩ musã da're'que mejêtare o'owu. Musã te macãrĩpu niseti, u'se weserĩ, tojo nicã olivo weserĩ musã oteti'que ducare ba'a'a", ni werecu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Be'ro Josué a'tiro ninemocu niwĩ:

—Tere wãcũrã, wiopesase me'rã, diacjã nise me'rã, Õ'acũrê êjõpeo, cã dutiro weeya. Õ'acũ nitirãrê marĩ ñecũsumua dia Éufrates yu'rurõpu, tojo nicã Egiptõpu êjõpeo'cãrãrê êjõpeodu'u, cõ'acã'ña. Õ'acũ dia'cũrê êjõpeoya. ¹⁵ Musã Õ'acũrê êjõpeo sirututu'satirã pũrĩcã, musã basu êjõpeojãrê beseya. Marĩ ñecũsumua Éufrates yu'rurõpu êjõpeo'cãrãrê, o amorreo masã, a'ti di'tapu nirã na êjõpeorãrê êjõpeosĩ'rĩrã, narê beseya. Yu'u pũrĩcã, ya wi'icjãrã quẽ'rã Õ'acũrê êjõpeo, cã dutiro weerãsa'a, nicu niwĩ Josué.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'orã, masã a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Ësã Õ'acũrê êjõpeodu'usome. Âpêrã Õ'acũ nitirã pe'ema ne êjõpeosirutusome.

¹⁷ Marĩ wiogu Õ'acũ cũta marĩrê, marĩ ñecũsumua Egiptõpu ña'arõ yu'ru'cãrãrê miiwijawĩ. Cũta tja cã tutuaro me'rã añuse cã tutuasere weel'owĩ. Nipe'tiro ãsã ma'apu a'ti'quere, peje macãrĩcjãrã wa'teropu yu'ru'quere mejêcã wa'ari nígũ, co'tewĩ. ¹⁸ Cũ marĩ wa'acã, nipe'tise macãrĩcjãrãrê cõ'awĩrõcã'wĩ. Amorreo masã, a'ti di'tacjãrãpureta tojo weewĩ. Ësã quẽ'rã mu'u weronojõta Õ'acũrê êjõpeo, cã dutiro weerãsa'a. Cũta marĩ wiogu nimi, nicãrã niwã.

¹⁹ Na tojo nicã tu'ogu, Josué a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Õ'acũrê añurõ êjõpeo, sirutupõtêosome. Cũ añugũ waro, ña'ase moogũ nimi. Cũ dia'cũrê marĩ êjõpeocã uami. Âpêrãnojõrê êjõpeocã, doesami. Musã cũrê yu'runu'cãcã, musã ña'arõ weesere nu'cãsome. ²⁰ Musã Õ'acũrê êjõpeodu'u, âpêrãrê êjõpeocã, cũta musãrê ña'arõ wa'acã weegusami. Musãrê añurõ wée'cu nimigũ, musãrê cõ'ape'ogusami, nicu niwĩ Josué.

²¹ Masã Josuére a'tiro ni yu'ticãrã niwã:

—Mu'u tojo nĩrõnojõ wa'asome. Ësã Õ'acũrê êjõpeo, cã dutiro weerãti, nicãrã niwã.

²² Na tojo nisere tu'ogu, Josué nicu niwĩ:

—Musã basu nipe'tirã tu'orõpu “Õ'acũrê êjõpeo siruturãti”, niapu.

Masã “Tojota niapu”, nicãrã niwã.

²³ Josué narê a'tiro ninemocu niwĩ:

—To pũrĩcãrê âpêrãnojõ musã êjõpeo yee'quere musã wa'teropu cuosere cõ'ape'ocã'ña. Õ'acũ marĩ Israe curuacjãrã wiogure nipe'tise musã añuse wãcũse me'rã êjõpeoya.

²⁴ Masã Josuére a'tiro yu'ticãrã niwã tja:

—Ësã Õ'acũ marĩ wiogure êjõpeo, siruturãti. Cũ dutiro weerãti, nicãrã niwã.

²⁵ Ti numuta topu Siquẽpu Josué masã me'rã “A'tiro weeguti”, ni apocu niwĩ. Narê na weesetiatjere, narê dutiatjere cũucu niwĩ. ²⁶ Tere Õ'acũ dutise cuori turipu ojaõ'ocu niwĩ. Tere ojatoja, ni'cãgã ãtãgã pajicjare mii, yucugu encina wãmeticjũ du'pocã Õ'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” ní'quere cuori acaro tiropu nu'cõcu niwĩ.

²⁷ Nipe'tirã masãrê a'tiro nicu niwĩ:

—A'tiga ũtāgā nipe'tise Ō'acũ marĩrē ucũ'quere tũ'ope'o'caro weronojō a'topu toja'a. Tojo weerā musā Ō'acũ dutisere yũ'rũnũ'cā, musā queoro weetisere ĩ'ono'rōsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Tojo nitoja, Josué masārē, na ye di'tapu nanũcārē dajatojaaduticũ niwĩ.

Josué cũ wērĩ'que ni'i

²⁹ Cā'rōacā be'ro Josué, Nun macũ, Ō'acũ dutisere da'raco'tegũ, ciento diez cũ'marĩ cuogũ, wērĩa wa'acũ niwĩ. ³⁰ Cũ ya di'ta Timnat-sera wāmetiri macāpu cūrē yaacārā niwā. Ti macā bu'papijaro Efraĩ, ũrũgũ Gaas wāmeticjũ yũ'rũropũ nicaro niwũ.

³¹ Josué catiri curare, Israe curuacjārā Ō'acūrē ějōpeo, cũ dutiro weecārā niwā. Cũ wērĩca be'ro bũcurā nipe'tise Ō'acũ Israe curuacjārārē añurō wee'quere masĩrā catiro pōtēorō tojota Ō'acūrē ějōpeo, cũ dutiro añurō weesirutucārā niwā.

Israe curuacjārā José mijĩ ō'arĩrē yaa'que ni'i

³² José mijĩ cũ ō'arĩ nimi'quere Siquēpu yaacārā niwā. Te ō'arĩ Egiptopũ Israe curuacjārā na miiti'que nicaro niwũ. Di'ta José pacũ mijĩ Jacob cũ duu'que di'ta nicaro niwũ. Ti di'ta cien kujiri plata wāmetise kujiri Hamor pō'rā ũmũarē duucũ niwĩ. Hamor, Siquem pacũ nicũ niwĩ. Be'ro ti di'ta José pāramērā nituriarā ya di'ta tojaturiacaro niwũ.

Eleazar cũ wērĩ'que ni'i

³³ Be'ro pa'i Eleazar, Aarō macũ wērĩa wa'acũ niwĩ. Cũ wērĩcā, cũ macũ Finees ya di'tapu yaacārā niwā. To Efraĩ ya di'ta opa bu'papijaropũ nicaro niwũ.

Jueces

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Josué, tojo nicā bucurā cū nícaterocjārā wērīca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē ějōpeodu'u, na űaro weeseticārā niwā. Titare Canaá di'tacjārā Israe curuacjārā yere yaja, ña'arō weecārā niwā. Be'ro Israe curuacjārā ʊpʊtu pi'eti, bujaweti, Ō'acūrē acoboJose sērīcārā niwā. Tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ narē yu'ruodutigu, su'ori nisetiri masārē cūcu niwĩ. Su'ori nisetiri masũ catiri cura añurō nisetiċcārā niwā. Cũ wērīca be'ro masā Ō'acūrē sirutudu'u, no'o űaro ějōpeoseticċārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ na me'rā ua, narē ĩ'atu'tirā dutise doca wa'acā weecu niwĩ. Be'ro Israe curuacjārā ʊpʊtu pi'etĩ, bujaweti, Ō'acūrē acoboJose sērīcārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agũ, Ō'acũ narē ni'cũ su'ori nisetiri masūrē o'ócũ niwĩ tja. Su'ori nisetiri masũ narē ĩ'atu'tiri masā doca nirārē a'mewējē wijata'acu niwĩ. Be'ro tja toduporo na ña'arō weeseti'caronojōta weenu'cũcā'cārā niwā.

Su'ori nisetiri masā wa'teropare nibutia'cārā Débora, Barac, Gedeō, Sansón nicārā niwā. Āpērā su'ori nisetiri masā quē'rā nicārā niwā.

Judá ya curuacjārā, tojo nicā Simeó ya curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējē'que ni'i

¹ Josué wērīca be'ro Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro ni sērītiña'cārā niwā:

—¿Ěsā wa'tero nirā Israe curuacjārā dinojō curuacjārā cananeo masā me'rā a'mewējērā wa'amũ'tārāsari?

² Ō'acũ narē a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Judá ya curuacjārā wa'amũ'tārāsama. Yu'u a'ti di'tare narē o'otojapu, nicu niwĩ.

³ Cũ tojo nicā tu'orā, Judá ya curuacjārā ʊmua na ma'misumua Simeó ya curuacjārārē pijineocārā niwā. Narē a'tiro nicārā niwā: “Te'a, ěsā ya di'ta niatjopu wa'arā. Cananeo masārē a'mewējētamurā a'tia. Be'ro ěsā quē'rā musā ya di'ta niatjore musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. Na tojo nicā tu'orā, Simeó ya curuacjārā, “Jau, cananeo masārē musā me'rā a'mewējētamurā wa'arāsa'a”, nicārā niwā. ⁴ Tojo weerā Judá ya curuacjārā na acawererā Simeó ya curuacjārā me'rā cananeo masārē, tojo nicā ferezeo masā me'rā a'mewējē, na ye di'ta nimi'quere ě'macārā niwā. Ō'acũ cū tutuaro me'rā tojo weecārā niwā. Bezepure diez mil ʊmuarē wējēcārā niwā.

¹⁹ Ō'acũ Judá ya curuacjārā me'rā nicu niwĩ. Tojo weerā na di'ta opa bu'papijaro nirārē cō'awīrō, ě'macārā niwā. Tojo weemirā, opa pa'tiro nirā pe'ere cō'awīrōmasīticārā niwā. Na cabayua wejesepawu cōme me'rā wee'quepawu cuocā ĩ'arā, tojo weemasīticārā niwā. ²⁰ Moisé Calere ní'caronojōta Hebrō wāmetiروه o'ocārā niwā. Cale i'tiarā Anac pō'rārē cō'awīrōcā'cu niwĩ. ²¹ Benjamí ya curuacjārā pe'e jebuseo masā, Jerusalēpu nirārē cō'awīrōmasīticārā niwā. Tojo weerā jebuseo masā, tojo nicā Benjamí ya curuacjārā a'tocaterore ni'cārō me'rā topu nidecotima ujuju.

José pāramērā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējē, docaque'acā wee'que ni'i

²² José pāramērā nituriarā Betecjārā me'rā a'mewējērātirā, majācārā niwā. Na tojo weecā, Ō'acũ narē weetamucu niwĩ. ²³ Na ĩ'adu'tiri masārē Betepure o'ócārā niwā. Toduporopu ti macā Luz wāmeticarō niwā. ²⁴ Na ĩ'adu'tiri masā ti macācju ni'cũ

wijaticā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā: “¿Ŭsā macārē no'o pe'e sājācā añubosari? ĩ'oña. Mu'u tojo ĩ'ocā, mu'urē añurō co'terāti”, nicārā niwā. ²⁵ Tojo weegu cū macā sājārōrē ĩ'ocū niwī. Be'ro ti macārē sājāa, nipe'tirā topu nirārē wējēpe'ocā'cārā niwā. Ti macā sājārōrē ĩ'o'cūma, tojo nicā cū acawererārē wējētīcārā niwā. ²⁶ Be'ro ti macā sājārōrē ĩ'o'cū hitita masā ya di'tapu wa'a, topu ni'cā macā pāacu niwī. Ti macārē Luz wāme ō'ocū niwī. Tojota wāmetidecotisa'a yujupu.

2

Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā Boquīpu ba-jua'que ni'i

¹ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā* Gilgapu ní'cu majāa, Boquīpu ejacu niwī. Israe curuacjārārē a'tiro nicū niwī: “Yu'u musārē Egiptopu ní'cārārē miijawu. A'ti di'ta, musā ñecūsumuarē o'oguti ní'que di'tapu miitiwu. Yu'u narē a'tiro niwū: ‘Yu'u musā me'rā “A'tiro weeguti” ní'quere weedu'usome. ² Musā quē'rā a'ti di'tacjārā me'rā apo nisetisome. Na ējōpeose mesārīrē ũtā me'rā seeneocūu'que mesārīrē paastedijorāsa'a,' nimiwū. Musā pe'e yu'u tojo ní'quere weetiwu. ¿De'ro weerā musā tojo weetiri? ³ Tojo weegu ni'cārōacārē musārē were'e. Yu'u a'ti di'tacjārārē cō'awīrōnemosome. Na musārē cariborāsama. Tojo nicā, na ējōpeose me'rā musārē ña'arō wa'acā weerāsama”, nicū niwī Ō'acū.

⁴ Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegu weronojō upusājānu'cā narē tojo ni ucūca be'ro, Israe curuacjārā nipe'tirā uputu uti, caricūcārā niwā. ⁵ Tojo weerā to na utirote Boquim† wāme ō'ocārā niwā. Tojo wee wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē ũjūamorōpeocārā niwā.

¹⁰ Josué cū nícaterocjārāpu wērīpe'tia wa'acārā niwā. Na be'rocjārā Ō'acūrē, tojo nicā cū Israe curuacjārārē añurō wee'quere masīticārā niwā.

Israe curuacjārā na Ō'acūrē ējōpeodu'u'que ni'i

¹¹ Na no'o nirā Baal wāmetirā queosere ējōpeocārā niwā. Ō'acū ĩ'orōpure na tojo weese ña'a nicaro niwū. ¹² Na ñecūsumua Egiptopu ní'cārārē wīorē'cu pe'ema ējōpeodu'ucārā niwā. Na ye macārī pu'tocjārā ējōpeorānojōrē sirutu, ējōpeosirutucārā niwā. Na tojo weecā ĩ'agū, Ō'acū pūrō uacu niwī. ¹³ Cūrē ējōpeodu'u, āpērānojō Baal queose, tojo nicā Astarté queose yee'quere ējōpeocārā niwā. ¹⁴ Tojo wee Ō'acū na me'rā uagu, yajari masā na ote'quere, na ye nimi'quere yajape'ocā weecu niwī. Tojo nicā, narē ĩ'atu'tirā na tiro nirārē na me'rā a'mewējē, pōtēoticā weecu niwī. ¹⁵ Cū narē ní'caronojō nipe'tisetiri na a'mewējēsetirinacu Ō'acū narē ña'arō wa'acā weecu niwī. Tojo weerā na pūrō pi'eticārā niwā.

¹⁶ Na tojo pi'eticā ĩ'agū, Ō'acū narē su'ori nisetiri masārē cūunu'cācu niwī. Na me'rā Israe curuacjārārē ña'arō wee yajarārē yu'rūweticā weecu niwī. ¹⁷ Cū tojo weemicā, su'ori nisetiri masārē tu'otīcārā niwā. Āpērānojō Ō'acū nitirā pe'ere ējōpeoseticārā niwā. Na ñecūsumua pe'e Ō'acū dutisere añurō weecārā niwā. Na, na weronojō weeticārā niwā. Maata Ō'acūrē ējōpeodu'ucā'cārā niwā. ¹⁸ Israe curuacjārārē ĩ'atu'tirā narē ña'arō wee, pūrō pi'eticā weecārā niwā. Na uti caricūsere tu'ogu, Ō'acū narē pajaña'cu niwī. Tojo weegu masārē su'ori nisetiacjare cūūgū, cūrē weetamucu niwī. Cū catiro ejatuario masārē narē ĩ'atu'tirārē yu'rūweticā

* 2:1 2.1 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere. † 2:5 2.5 Hebreo ye me'rā Boquim nīrō, “utirā” nisī'rīrō wee'e.

weecu niwĩ. ¹⁹ Su'ori nisetiri masũ wě́řica be'ro masã apaturi ña'arõ weedojacãrã niwã. Na pacusumua yu'ruoro ña'arõ weeseti, ãpērãnojõ Õ'acũ nitirãnojõrẽ ějõpeoseticãrã niwã. Na ña'arõ weesetisere ne du'uti, na wãcũsere ducayusĩ'ríticãrã niwã.

²⁰ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ Israe curuacjãrã me'rã pũrõ uacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Ã'rã na ñecũsumua me'rã yu'u ‘A'tiro weeya’ ní'quere yu'runu'cãma. Yu'u dutisere ne tu'osĩ'rítima. ²¹ Tojo weegu Josué cũ wě́řise duporo masã cõ'awĩrõti'cãrãrẽ cõ'awĩrõsome. ²² Na ñecũsumua yu'ure ějõpeo'caronojõta ějõpeorãsari ní'gũ, apeye macãrĩcjãrãrẽ cõ'asome yujupu”, nicu niwĩ. ²³ Tojo weegu Õ'acũ maata Josuére te macãrĩcjãrãrẽ nurũpe'ocã weeticu niwĩ. Narẽ totá tojacã weecu niwĩ.

3

Israe curuacjãrã Canaá di'tapure cõ'awĩrõno'ti'cãrã queti ni'i

¹ Israe curuacjãrã Canaá di'tacjãrã me'rã a'mewějēcaterore pãjãrã Israe curuacjãrã pãrãmerã bajuaticãrã niwã yujupu. Na yu'ure ějõpeorãsari ní'gũ, ãpērã ti di'tacjãrãrẽ Õ'acũ cõ'awĩrõticu niwĩ. ² Ma'mapjia a'mewějēmasĩtirãrẽ a'mewějēmasĩato ní'gũ, Canaácjãrãrẽ topu tojacã weecu niwĩ. ³ Ã'rã topure tojacãrã niwã: Ni'cãmocurã filisteo masã wiorã, nipe'tirã cananeo masã, sidonio masã, heveo masã ũrũpagu Líbano di'tapu nirã Canaápũ tojacãrã niwã. Heveo masã ũrũgũ Baal-hermón wãmeticju me'rã téé Hamat sãjãrõpu me'rã niseticãrã niwã. ⁴ Õ'acũ “¿Israe curuacjãrã na ñecũsumuarẽ Moisé me'rã yu'u dutise cũu'quere yu'tirãsari?” ní'gũ, Canaácjãrãrẽ ti di'tapu tojacã weecu niwĩ.

⁵ Israe curuacjãrã ã'rã masã wa'teropu macãríticãrã niwã. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã tiropu niseticãrã niwã. ⁶ Israe curuacjãrã põ'rã sõ'oní'que macãrĩcjãrã põ'rã me'rã pũaperi numiso, niseticãrã niwã. Tojo weerã tocjãrã ějõpeorã, Õ'acũ nitirãnojõrẽ ějõpeo niseticãrã niwã.

Otoniel Israe curuacjãrãrẽ Mesopotamia wiogũre yu'rũweticã wee'que ni'i

⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ wãcũti, Baal, tojo nicã Astarté wãmetirã na queose yee'quere ějõpeocãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ ĩ'orõpũre ña'arõ weecãrã niwã. ⁸ Na tojo weecã ĩ'agũ, Õ'acũ na me'rã ua, Cusán-risataim, Mesopotamia di'ta wiogũre wiacu niwĩ. Ocho cũ'marĩ Cusán-risataim dutiro docapu nicãrã niwã. ⁹ Be'ro na Õ'acũ weetamusere uputu sě́řicã tu'ogu, narẽ yu'ruoato ní'gũ, Otoniel, Cenaz macũ, Caleb acabijire o'ócu niwĩ. ¹⁰ Espíritu Santu Otoniepure sãjãa, Israe curuacjãrãrẽ su'ori nisetiri masũ sãjãcu niwĩ. Cũ Cusán-risataim yarã masã me'rã a'mewějēgũ wa'acu niwĩ. Õ'acũ Otoniere Cusán-risataĩrẽ wapata'acã weecu niwĩ. ¹¹ Be'ro cuarenta cũ'marĩ ti di'tapure a'mewějēse marĩcaro niwũ. Téé Otoniel, Cenaz macũ cũ wě́řicãpu soose nicaro niwũ.

Aod Israe curuacjãrãrẽ moabita masãrẽ yu'rũweticã wee'que ni'i

¹² Otoniel wě́řica be'ro Israe curuacjãrã apaturi Õ'acũ ĩ'orõpu ña'arõ weeseticãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ Moab di'ta wiogu Eglõ wãmetigure Israe curuacjãrã nemorõ tutuagu wa'acã weecu niwĩ. ¹³ Cũ Eglõ amonita masãrẽ, tojo nicã amaleca masãrẽ a'mewějētamudutigu sě́řicu niwĩ. Tojo weerã na Israe curuacjãrã me'rã a'mewějē, Jericó opa ñorĩ nirĩ macãrẽ wapata'acãrã niwã. ¹⁴ Dieciocho cũ'marĩ Israe curuacjãrã Eglõ dutiro doca nicãrã niwã.

¹⁵ Ticuse cũ'marĩ be'ro Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ cũ weetamusere uputu sêrĩcãrã niwã tja. Na tojo weecã, Õ'acũ narẽ yu'ruoacju cũpecamocã me'rã a'mewējēgũrẽ Aod wãmetigure o'ócũ niwĩ. Cũ Gera macũ, Benjamĩ ya curuacjũ nicũ niwĩ. Ni'cã numũ Israe curuacjãrã cũrẽ na wapaseese me'rã Eglõpu o'ócãrã niwã. ¹⁶ Aod di'pjĩ pũaperi osoyojaca pjĩ, ni'cã metro deco yoari pjĩrẽ da'recũ niwĩ. Ti pjĩrẽ cũ yaro su'tiro doca, diacjũca usó pe'e du'teõ'ocũ niwĩ. ¹⁷ Be'ro Israe curuacjãrãrẽ wapaseesere Eglõrẽ wiagu wa'acũ niwĩ. Eglõ di'ibujagu nicũ niwĩ. ¹⁸ Te na wapasee'quere Eglõrẽ wiaca be'ro cũ me'rã ba'pati'cãrã me'rã majãmitojaacũ niwĩ. ¹⁹ Gilgal tiro ti macãcjãrã ejõpeorã yee'que pu'topũ eja, Aod majãmitojaati, Eglõ tiropũre a'titicũ niwĩ tja. Cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogu, ãpẽrã tu'otiro, mu'urẽ quetire weregu a'tiapũ.

Cũ tojo nicã tu'ogu, wiogu cũ docacjãrãrẽ, tojo nicã cũrẽ da'raco'terãrẽ “Ucũtirãta wijaaya”, nicũ niwĩ.

²⁰ Na wijãaca be'ro Aod Eglõ cũ ya wi'i bu'i opa sira nirõ ti'aya marĩrĩ tucũpu dujigu pu'to eja, cũrẽ nicũ niwĩ:

—Queti yu'u mu'urẽ miitise Õ'acũ mu'urẽ weredutise ni'i.

Tere tu'ogu, wiogu dujiri cũmurõpu ní'cũ wã'cãnu'cãcũ niwĩ. ²¹ Aod di'pjĩ diacjũca usõpu du'teõ'oca pjĩrẽ cũpecamocã me'rã wejewĩrõ, wiogũre paagapu ñosẽwējẽcũ niwĩ.

²³ Be'ro Aod ti tucũ sopere sawi me'rã bi'a, ventana sopepu wijaacũ niwĩ.

²⁵ Be'ropũ wiogũre da'raco'terã yoacã ĩ'acũmĩ, cũ bajuticã ĩ'arã, wãcũque'ti, “¿De'ro wa'apari marĩ wiogũre?” nĩrã, sawire mii, sopere pãocãrã niwã. Ti tucũpu sãjãa, na wiogũre Aod wējẽcũ'cure bocaecjãrã niwã.

²⁶ Na wiogũre co'teri cura Aod pe'e du'tiwã'cã wa'acũ niwĩ. Tocjãrã ejõpeose ũtã me'rã yee'que Gilgal cjasere yu'rua, Seirat wãmetiropũ du'tia wa'acũ niwĩ. ²⁷ Cũ Israe curuacjãrã ya di'tapũre eja, Efraĩ curuacjãrã di'ta opa bu'papijaropũ surarare pijineogũ, coronetare puticũ niwĩ. Be'ro Israe curuacjãrã opa bu'papijaropũ ní'cãrã cũ me'rã sirutubu'acãrã niwã.

²⁸⁻²⁹ Aod narẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Te'a, yu'ure sirutuya. Õ'acũ marĩrẽ ĩ'atu'tirã moabita masãrẽ docaque'acã weegusami”, nicũ niwĩ.

Tojo weerã cũrẽ sirutubu'a, dia Jordã ũ'cũatiropũ Moab di'ta wa'arore cã'mota'anũ'cãejacãrã niwã. Tojo weerã ne ni'cũ yu'rupẽ'acã weeticãrã niwã. Titare diez mil moabita masã surara tutuarãrẽ wējẽpe'ocã'cãrã niwã. ³⁰ To be'ro ochenta cũ'marĩ ti di'tapũre a'mewējẽse marĩcaro niwũ. Soose nicaro niwũ.

Israe curuacjãrãrẽ Samgar filisteo masãrẽ yu'rũweticã wee'que ni'i

³¹ Aod be'ro Samgar wãmetigu, Anat macũ, Israe curuacjãrãrẽ su'ori nisetiri masũ sãjãcũ niwĩ. Cũ yucũgu osoyojacju, wecua nurũcju me'rã seiscientos filisteo masãrẽ ñosẽwējẽcũ niwĩ. Cũ quẽ'rã Israe curuacjãrãrẽ yu'ruocũ niwĩ.

4

Débora, tojo nicã Barac, na Sísarare docaque'acã wee'que ni'i

¹ Aod wẽrĩca be'ro Õ'acũ ĩ'orõpũre Israe curuacjãrã apaturi ña'arõ weeseticãrã niwã. ² Tojo weegu Õ'acũ narẽ Jabín, cananeo masã wiogu dutise doca tojacã weecu niwĩ. Jabín Hasor wãmetiri macãpu masãrẽ su'ori dutigu nicũ niwĩ. Cũ yarã surara wiogu Sísara wãmetigu nicũ niwĩ. Cũ Haroset-goĩpu macãticũ niwĩ. ³ Jabín novecientos cabayua wejesepawũ, cõme me'rã wee'quepawũre cõocũ niwĩ. Veinte

cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ ña'abutiario dutipeca niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrã Õ'acũrẽ cũ weetamusere Ɂputu sêricãrã niwã.

⁴ Titare Débora wãmetigo Õ'acũ yere weremu'tãgõ Israe curuacjãrãrẽ na a'pepũrsere apo, su'ori añurõ nisetiri masõ nico niwõ. Co Lapidot numo nico niwõ. ⁵ Co, masãrẽ besego, ni'cã ño docapu dujisetico niwõ. Tiño “Débora ya ño” wãmeticarõ niwũ. Ɛrũpagu Efraĩ wãmetiri di'ta, Ramá, Betel decopu tojacaro niwũ. Israe curuacjãrã na a'pepũrsere apodutirã, co tiropu wa'acãrã niwã.

⁶ Ni'cã numu Débora Barac wãmetigure pijidutico niwõ. Cũ Abinoam macũ, Quedes wãmetiri macãcjũ nicu niwĩ. Quedes Neftalí ya curua nirĩ macã nicaro niwũ. Cũrẽ a'tiro nico niwõ:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, mu'urẽ a'tiro dutimi: “Ɛrũgũ Tabopu wa'aya. Topu mu'u me'rã diez mil umua Neftalí, tojo nicã Zabulõ ye curaricjãrãrẽ miaña. ⁷ Sísara, Jabín yarã surara wiogu, cũ yepawu, cũ yarã surara me'rã mu'u me'rã a'mewẽjëato nígũ, dia Cisõpu wa'acã weeguti. Topu cũrẽ docaque'acã weeguti”, mu'urẽ a'tiro ni weredutiami Õ'acũ, nico niwõ.

⁸ Barac Déborare a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Mu'u yu'ure ba'paticã, wa'aguti. Mu'u wa'aticãma, wa'asome, nicu niwĩ.

⁹ —Añurõsa'a; mu'u me'rã wa'agoti, nico niwõ Débora. “Mejõ mu'u tojo ní'que bu'iri, masã ‘Mu'u me'rã Õ'acũ Sísarare docaque'acã weepu’ nisome. Numio me'rã pũricã Õ'acũ Sísarare docaque'acã weepu” nirãsama, nico niwõ.

To be'ro Débora Barac me'rã Quedespu wa'aco niwõ. ¹⁰ Topu Barac Zabulõ, Neftalí ya curuacjãrã umuarẽ pijineocu niwĩ. Diez mil surara cũ me'rã a'mewẽjëtamurã wa'acãrã niwã. Débora quẽ'rã cũrẽ ba'patico niwõ.

¹¹ Cedese pu'topu, yucugu pajicju encina wãmeticju Zaanaípu nicaro niwũ. Topu Heber, quenita masũ cũ ya wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwũ. Cũ ãpẽrã quenita masã me'rã ní'cu wijawã'cãcu niwĩ. Na quenita masã Hobab, Moisé mañecũ pãrãmerã nituriarã nicãrã niwã.

¹² Sísara pe'e “Barac Ɛrũgũ Tabor wãmeticjure mujãpu” nicã tu'ogu, ¹³ cũ novecientos tũrũsepawu, cõme me'rã wee'quepawure, tojo nicã nipe'tirã surarare neocũucu niwĩ. Neo, Haroset-goípu ní'cãrã wija, Cisón wãmetiri maapu wa'acãrã niwã.

¹⁴ Cũ tojo weecã ï'agõ, Débora Barare a'tiro ni wereco niwõ:

—Wa'aya. Ni'cãcã Õ'acũ marĩ wiogu mu'urẽ Sísarare wiagusami. Marĩ wiogu musã duporo u'mutãtojacu niami, nico niwõ. Co tojo nicã, Barac cũ yarã surara diez mil umua Ɛrũgũ Tabopu ní'cãrã Sísara yarã surara me'rã a'mewẽjëãrã wa'arã dijaacãrã niwã. ¹⁵ Barac yarã surara Sísara yarã me'rã a'mewẽjëãrã dijáaticã, Õ'acũ Sísara yarã surarare ucucã weecu niwĩ. Sísara pe'e cũ yawu tũrũpju cõme me'rã wéecawupu sãña'cu dijaa, omadu'tia wa'acu niwĩ. ¹⁶ Cũ tojo weeri cura Barac yarã surarare, na yepawure téé Haroset-goim wãmetiropu narẽ wẽjësirutucu niwĩ. Nipe'tirã Sísara yarã surara wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Ne ni'cũ yu'rũwetiticu niwĩ.

¹⁷ Sísara pe'e Jael, Heber ceneo masũ numo ya wi'i, su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu du'ticu niwĩ. Heber, cũ acawererã, Sísara wiogu Jabín, Hasor macã wiogu me'rã añurõ a'mesu'acu niwĩ. Tojo weegu Sísara ti wi'ipu ejacu niwĩ. ¹⁸ Cũ etacã ï'agõ, Jael cũrẽ nico niwõ:

—Sãjãtia, yu'u wiogu. Ne uiticã'ña.

Co tojo nicã, Sísara ti wi'ipu sãjãacu niwĩ. Sãjãa, cũ ejaque'acã, omacãjĩrõ me'rã cũrẽ omaco niwõ.

¹⁹ —Acowhosa'a. Yu'ure aco cã'rõacã tĩaña, nicu niwĩ.

Tojo weego cabra õpẽcõrẽ cabra casero me'rã poseyeca ajurore pão, cũrẽ tĩaco niwõ. Tĩatoja, cũrẽ omaco niwõ tja.

²⁰ Sísara core a'tiro weeduticũ niwĩ:

—Sopepu nu'cũña. Āpērã yu'ruarã, mu'u tiro “Āpērã marĩti?” ni sērĩtiña'cã, “Marĩma” niña, nicũ niwĩ.

²¹ Sísara, uputu ñujũ'cu niyugu, cãrĩyu'rũacu niwĩ. Cũ tojo weecã ĩ'agõ, Jael, Heber numo busuro marĩrõ ti wi'i cjase ni'cãgũ yucugu ti wi'ire tũapuanũ'cõ'cure mĩi, cũ diapoare di'tapu paabi'pe wējẽco niwõ. Tojo wee wērĩa wa'acu niwĩ.

²² Be'ro Barac Sísarare a'magũ etacã, Jael co ya wi'ipu ní'co wijaa, cãrẽ põtẽrĩgõ wa'aco niwõ.

—Sãjãtia. Mu'u a'magũrẽ ĩ'ogõti, nico niwõ.

Co tojo nicã, Barac ti wi'ire sãjãacu niwĩ. Ti wi'ipu Sísara wērĩ'cupu cũñacu niwĩ. Ti wi'ire tũapuanũ'cõ'cu me'rã cũ diapoare paabi'peyu'rutẽrĩno'cure ĩ'acu niwĩ.

²³ Ti numurẽta Ō'acũ Jabín, cananeo masã wiogure docaque'acã weecu niwĩ.

²⁴ Israe curuacjãrã Jabĩrẽ, cananeo masã wiogu me'rã a'mewējẽrã, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Tojo wee siape'e me'rã narẽ wējẽpe'obutiacãrã niwã.

5

Débora, Barac na Ō'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Ti numurẽta Débora, tojo nicã Barac, Abinoam macũ Sísara, cũ yarã surarare docaque'acã wee'quere basapeocãrã niwã.

³¹ Ō'acũrẽ basapeorã, a'tiro ni basacãrã niwã:

“Ō'acũ, nipe'tirã mu'urẽ ĩ'atu'tirã Sísara weronojõ wērĩpe'tia wa'ato.

Mu'urẽ mairã pe'e tutuarã ninu'cũcã'to.

Mujĩpũ umucocjũ asistero weronojõ niato”, ni basacãrã niwã.

Be'ro ti di'tapũre Israe curuacjãrã nirõpũre cuarenta cũ'marĩ a'mewējẽse marĩcaro niwũ.

6

Ō'acũ Gedeõrẽ piji'que ni'i

¹ Be'ropu tja Israe curuacjãrã apaturi Ō'acũ ĩ'orõpu ña'arõ weecãrã niwã. Tojo weegu Ō'acũ narẽ siete cũ'marĩ madianita masã dutise doca tojacã weecu niwĩ.

² Siape'e me'rã madianita masã narẽ ña'arõ da'radutipecãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã narẽ uirã, ũrũpagupu, ũtã tutiripu du'tise na nisetise u'turire weecãrã niwã. ³⁻⁴ Na otese pĩ'rĩsetirinucũ, madianita masã, amaleca masã, āpērã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã Israe curuacjãrã nirõpu sãjãa, topu ejaque'acãrã niwã. Nipe'tiro na ote'quere no'o uaro du'aste cõ'acã'cãrã niwã. Téé Gaza tiropu tojo weetũocãrã niwã. Israe curuacjãrã na ba'abo'quere, tojo nicã na yarã ecarã ovejare, wecuare, burroare, ne apeyenojõ du'aticãrã niwã. ⁵ Ti di'ta cjasere dojorẽrã a'tirã, na yarã cameyoa pãjãrã me'rã, na ye wi'seri su'ti me'rã wee'que wi'seri peje me'rã a'ticãrã niwã. Mu'murĩwi'ia pãjãrã otesere ba'ape'orã a'tirã weronojõ a'ticãrã niwã. Na pãjãrã niyucã, ba'paqueota basioticarõ niwũ. ⁶ Madianita masã tojo weecã, Israe curuacjãrã uputu pi'eticãrã niwã. Tojo weerã Ō'acũrẽ cũ weetamusere uputu sērĩcãrã niwã.

⁷ Israe curuacjãrã Ō'acũrẽ “Madianita masãrẽ yu'rũweticã weeya”, ni sērĩcã, ⁸ Ō'acũ narẽ ni'cũ cũ yere weremu'tãrĩ masũrẽ o'ócu niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Ō'acũ Israe curuacjãrã wiogu musãrẽ a'tiro niami: ‘Yu'u musã Egiptopu ní'cãrãrẽ miiwijawu. Topũre musã narẽ da'raco'terã nimiwũ. ⁹ Musã Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrẽ yu'rũweticã weewu. Tojo nicã nipe'tirã musãrẽ ña'arõ wee'cãrãrẽ tojo weewu. Na ye di'ta nimi'quere cõ'aõ'o, musãrẽ o'owu. ¹⁰ Musãrẽ a'tiro nimiwũ: “Yu'u Ō'acũ, musã

wiogü ni'i. Masã amorreo masã ya di'tapü ni'i. Na ëjöpeorãrë ne ëjöpeoticã'ña,” nimiwã. Yü'u tojo nimicã, masã pe'e yü'u tojo dutisere ne yu'titiwü”, ni werecü niwĩ Õ'acü yere weremü'tãrĩ masü.

¹¹ Be'ro Õ'acü cü basuta nimigü, cürë wereco'tegü weronojõ upusãjãnu'cã* a'ti, Ofra nirõpü yucü pajicü docapü dujicü niwĩ. Tigü Joás wãmetigü yagü nicaro niwã. Joás Abiézer wãmetiri curuacjã nicü niwĩ. Topü cü macü Gedeõ trigore doque, sü'aweegü weecü niwĩ. Madianita masã ï'aticã'to nígü, na vino wéerã ü'sepaga ü'tatãrõpü tere sü'aweegü weecü niwĩ.

¹² Õ'acü cü basuta nimigü, cürë wereco'tegü weronojõ upusãjãnu'cã Gedeõrë bajua, a'tiro nicü niwĩ:

—Gedeõ, Õ'acü mü'u me'rã nimi. Mü'u a'mewëjëtutuagu ni'i.

¹³ Gedeõ cürë yu'ticü niwĩ:

—Õ'acü üsã me'rã nimicã, ¿de'ro weero a'te ña'ase üsãrë tojo wa'ati? Üsã ñecüsumüa Õ'acü tutuaro me'rã cü wee'quere werecãrã niwã. Na “Õ'acü üsã Egiptopü ni'cãrãrë miiwijawĩ”, nicãrã niwã. Üsã pe'e cü tutuasere ï'awe'e. Õ'acü üsãrë cõ'awã'cãwĩ. Üsãrë madianita masã dutise doca nicã weewĩ, nicü niwĩ Gedeõ.

¹⁴ Õ'acü cürë majãmiĩ'a, a'tiro nicü niwĩ:

—Mü'u tutuase me'rã Israe curuacjãrãrë madianita masã dutise doca nirãrë yu'ruogu wa'aya. Yü'uta mü'urë wa'adutigü wee'e, nicü niwĩ.

¹⁵ Gedeõ cürë yu'ticü niwĩ:

—Wiogü, ¿de'ro wee yü'u Israe curuacjãrãrë yu'ruogusari? Ya curua Manasés pãrãmerã nituriase curari yapatiri curuacjãrã nima. Yü'u quë'rã ni'cã põ'rã dü'sagupü ni'i.

¹⁶ Õ'acü cürë yu'ticü niwĩ:

—Yü'u mü'u me'rã nigüti. Mü'u nipe'tirã madianita masãrë ni'cã masürë wëjëgü weronojõ weegusa'a.

¹⁷ Cü tojo nicã tu'ogu, Gedeõ nicü niwĩ:

—Yü'ure ni'cãrõacã e'catise me'rã ï'agü, “Diacjüta yü'u Õ'acü ni'i” nígüa, mü'u tutuase me'rã apeyenojõ wee'ioña. ¹⁸ A'tota yucueya yujupü. Yü'u mü'urë ëjöpeosere ï'ogü, apeyenojõ o'osĩ'rĩsa'a, nicü niwĩ.

Õ'acü cürë “Jau, mü'urë yucueguti”, nicü niwĩ.

¹⁹ Cü tojo nicã, Gedeõ wa'a, ni'cã cabracãrë wëjë, do'a, tojo nicã pã bucüase me'rã morëti'quere apocü niwĩ. Tu'ajanü'cõ, di'irore pi'ipü miisãa, tecore sutuwupü piosãacü niwĩ. Te nipe'tisere cü yucü doca dujigare mia, o'ocü niwĩ.

²⁰ Õ'acü basuta nimigü, cürë wereco'tegü weronojõ upusãjãnu'cã, cürë nicü niwĩ:

—Di'iro, pã bucüase morëti'quere ütãgã bu'ipü cüña. Tecore piostepeoya, nicü niwĩ. Cü dutironojõta Gedeõ weecü niwĩ.

²¹ Õ'acü cü basuta nimigü, cürë wereco'tegü weronojõ upusãjãnu'cã cü tuacjü yapa me'rã sïoo, di'irore, tojo nicã pãrë ñapeocü niwĩ. Tojo weecãta, pecame'e ütãgãpü üjũñe'emajã wa'acaro niwã. Ti me'e di'irore, pãrë üjũape'ocã'caro niwã. Tojo weetoja, Õ'acürë wereco'tegü bajudutia wa'acü niwĩ. ²² Tojo wa'acã ï'agü, Gedeõ Õ'acü cü basuta nimigü, cürë wereco'tegü weronojõ upusãjãnu'cãsere masĩcü niwĩ. Be'ro ücua, caricücü niwĩ:

—¡Acoe, yü'u wiogu! Mü'u basuta nimigü, mü'urë wereco'tegü weronojõ upusãjãnu'cã cüre bajuyoropü ï'a'a, nicü niwĩ.

²³ Õ'acü cürë yu'ticü niwĩ:

—Ne uiticã'ña. Mü'u wërĩsome. Wãcũque'tiro marĩrõ niña, nicü niwĩ.

* 6:11 6.11 ï'aña Gn 16.7 docapü oja'quere.

²⁴ Be'ro Gedeō topu Ō'acūrē ějōpeogu wa'icūrārē ũjũamorōpeorore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocũucu niwĩ. Ti mesārē “Ō'acũ wācũque'tiro marĩrō, añurō tũ'oña'se o'ogu nimi”, ni wāmepeocu niwĩ. A'ti mesā Ofra, Abiēzer ya curuacjārā ya macāpu nidecotisa'a yujupu.

²⁵ Ti ñamita Ō'acũ Gedeōrē a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cũ wecu ũmu mu'u pacu yarā wa'teropu nigũ, siete cũ'ma cuogure ñe'egũ wa'aya. Baare wa'icūrārē ũjũamorōpeoro, mu'u pacu yarore paamutōdijogu wa'aya. Tojo nicā, to pu'to nirĩ tuturo Astarté queose nirĩ tuturore paacō'aña. ²⁶ Tere cō'atoja, Ō'acũ mu'u wiogure ni'cārō wa'icūrārē ũjũamorōpeoatjore ni'cā mesā ũtā me'rā seeneocũuña tja. Musā du'tiro nirĩ bu'a dũposārĩpu seeneocũuña. Tu'ajanu'cō, wecure wējē, topu peca, musā paacō'aca tuturo me'rā Ō'acūrē ũjũamorōpeoya, nicu niwĩ.

²⁷ Be'ro Gedeō diez ũmua, cūrē da'raco'terā me'rā Ō'acũ cūrē weeduti'caronojōta weecu niwĩ. Cũ acawererārē, ti macācjārārē uiyugu, ũmucō ũjũamorōpeosĩ'riticu niwĩ. Tojo weegu ñamipu ũjũamorōpeocu niwĩ.

²⁸ Ape numu bo'reacā ti macācjārā wā'cā, Baare ějōpeorore paamutōdijo'carore, tojo nicā Astarté ějōpeori tuturo paacō'aca tuturore ĩ'acārā niwā. Apeyema tja, apero, ma'ma ũjũamorōpeoropu wecu ũjũa'cure ĩ'acārā niwā.

²⁹ Na a'merĩ sērĩtiña'cārā niwā: “¿Noanojō tojo weepari?” nicārā niwā.

Na a'merĩ sērĩtiña'ca be'ro tũ'omasĩcārā niwā: “Gedeō, Joás macũ tojo weepĩ”, nicārā niwā.

³⁰ Be'ro ti macācjārā ũmua Joáre a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u macūrē ũsārē o'oya. Cũ Baare wa'icūrārē ũjũamorōpeorore, tojo nicā to pu'to nirĩ tuturo Astarté ějōpeori tuturore paacō'acu niami. Tojo weese wapa wējēno'gūsami, nicārā niwā.

³¹ Joás, Gedeō pacu pe'e narē yu'ticu niwĩ:

—¿Musā Baare a'mewējēbosarāsari? ¿Cūrē yu'ruorāsari? No'o cūrē a'mewējēbosagu bo'reati dũporo wērĩato. “Diacjũta Baal wiogu waro nimi” nígũ, cũ basu a'mewējēato. Na paamutōdijo'caro cũ yarota nicaro niapu, nicu niwĩ.

³² Ti numu me'rā masā Gedeōrē “Jerubaal” pisunu'cācārā niwā. Gedeōta Baare ějōpeorore paamutōdijocu niwĩ. Tojo weerā “Baal basu a'mewējēato” nĩrā, tojo nicārā niwā.

³³ To be'ro nipe'tirā madianita masā, amaleca masā, tojo nicā āpērā mujĩpũ mujĩtiro pe'ecjārā nerē, dia Jordārē pē'acārā niwā. Añurĩ pa Jezreel wāmetiropu ejaque'a, cārĩcārā niwā. ³⁴ Na tojo weecā, Espĩritu Santu Gedeōpure sājāacu niwĩ. Sājāa, Gedeō Abiēzer ya curuacjārārē cūrē sirutudutigu, oveja capesa'rore puticu niwĩ. ³⁵ Āpērā queti wererārē nipe'tiro Manasés ya curuacjārārē nerēdutigu o'ócu niwĩ. Tojo nicā Aser ya curuacjārā, Zabulō ya curuacjārā, Neftalĩ ya curuacjārā cũ me'rā a'mewējētamurā wa'ajārē pijiduticu niwĩ. Tojo weerā nipe'tirā cũ me'rā nerēcārā niwā.

³⁶ Gedeō Ō'acūrē a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u yu'u me'rā Israe curuacjārārē yu'ruogusa'a ní'caronojōta diacjũ wéegũ, a'tiro weeĩ'obosaya. ³⁷ Oveja casero añurō poarĩtĩ casero trigo su'tiweeropu di'tapu cũugũti. Bo'reacā ñocōa u'seco ti caseropu dia'cũ nicā ĩ'agũ, mu'u yu'ure ní'caronojōta yu'u me'rā Israe curuacjārārē yu'ruosere masĩgũsa'a”, nicu niwĩ. ³⁸ Tojota wa'acaro niwũ. Ape numu Gedeō wā'cā, poari añurō pũuca caserore bocacu niwĩ. Ti caserore bipecā, ni'cā pa mu'murō aco wijacaro niwũ.

³⁹ Be'ro Gedeō Ō'acūrē nicu niwĩ tja: “Yu'u me'rā uaticā'ña. Ni'cāti mu'u weeĩ'osere sērĩnemogũti. Ni'cārōacāma bo'reacā di'tapu dia'cũ ñocōa u'seco niato. Oveja poari

pe'e añurõ bopori casero niato”, nicu niwĩ. ⁴⁰ Ti ñamirẽ Õ'acũ mejārõta weecu niwĩ tja. Oveja poari dia'cũ aco marĩcaro niwũ. Di'ta nipe'tiropure ñocõa u'seco acoticaro niwũ.

7

Gedeõ madianita masārẽ docaque'acã wee'que ni'i

¹ Ape numu bo'reacã Gedeõ, na Jerubaal pisuno'gũ, nipe'tirã umua cũ me'rã nirã wã'cã, aco wijari pe Harod wāmetiri pepu wa'acārã niwã. Madianita masã to yu'raro e'sari pa ũrũgũ More wāmeticju pu'topu nerēcārã niwã.

² Õ'acũ Gedeõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u me'rã nirã pājārã nima. Na pājārã me'rã yu'u madianita masārẽ docaque'acã weecã, na ‘Ŭsã tutuase me'rã yu'ruwu’, nibosama. ³ Tojo weegu narẽ a'tiro niña: ‘No'o ui narāsārānojõrẽ, mūsã ye wi'seripu dajatojaaya’, niña”, nicu niwĩ Õ'acũ.

Cũ tojo nicã, veintidos mil umua na ye wi'seripu dajatojaacārã niwã. Diez mil umua du'sacārã niwã. ⁴ Õ'acũ ninemocu niwĩ: “Na pājārã nima yujupu. Tojo weegu acore sī'rĩdutigu, narẽ aco wijari pepu miibu'aya. Topu yu'u beseña'gũti. ‘Ā'rĩ mu'u me'rã wa'agusami’ nino'gũ wa'agusami. Apĩ ‘Ā'rĩ wa'atisami’ nino'gũ wa'asome”, nicu niwĩ.

⁵ Tojo weegu Gedeõ narẽ acore sī'rĩdutigu, ti pepu pijibu'acu niwĩ. Õ'acũ cūrẽ a'tiro nicu niwĩ: “A'tiro ducawaaya narẽ. Na omocārĩ me'rã aco waamĩ, diayia weronojõ ne'rẽ, sī'rĩrārẽ mejēcã cūuña. Āpērã ejaque'a, mu'rĩpa'a sī'rĩrārẽ mejēcã cūuña”, nicu niwĩ.

⁶ Omocã me'rã diayia weronojõ ne'rẽ, sī'rĩrã trescientos nicārã niwã. Āpērã du'sarã pe'e ejaque'a, mu'rĩpa'a sī'rĩcārã niwã. ⁷ Na tojo weecã, Õ'acũ Gedeõrẽ nicu niwĩ: “Ā'rã trescientos umua me'rã mūsārẽ yu'ruogusa'a. Na me'rã madianita masārẽ docaque'acã weeguti. Āpērã pe'e na ye wi'seripu tojaarāsama”, nicu niwĩ.

⁸ Tojo weegu Gedeõ narẽ su'ti caseri me'rã wee'que wi'seripu dajatojaaduticu niwĩ. Trescientos umua cũ me'rã tojacārã niwã. Āpērã na wa'ase dūporo na ba'abo'quere, na ye sutuparu, na putise oveja umua capesa'rire cūucārã niwã. Madianita masã na cārĩrõ Gedeõ bu'aropu opa pa'tiro pajiri papu nicārã niwã.

⁹ Ti ñamita Õ'acũ Gedeõrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Wã'cānu'cāña. Madianita masã me'rã a'mewējēgũ bu'aya. Narẽ mu'urẽ wiagutigu wee'e. ¹⁰ Mu'u uigu, mu'urẽ da'raco'tegu Fura me'rã na nirõpu bu'aya. ¹¹ Topu na ucūserẽ tu'ogu wa'aya. Tojo wéeca be'ro wācūtutuase me'rã a'mewējēgũsa'a”, nicu niwĩ.

Tojo weegu Gedeõ cūrẽ da'raco'tegu Fura me'rã madianita masã nerērõ sumutopu bu'a wa'acārã niwã. ¹² Madianita masã, amaleca masã, āpērã mujĩpũ mujātiro pe'ecjārã pajiri papu mu'murĩwi'ia pājārã weronojõ nerēcārã niwã. Na yarã cameyoa maa pajiri maa sumutopu nucūpori weronojõ pājārã waro nicārã niwã. ¹³ Gedeõ bu'a etacã, ni'cũ madianita masũ cũ quē'esere apĩ cũ me'rācjūrẽ weregu weecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tiro quē'easu. Ni'cāgã pã cebada me'rã wéecaga marĩ nirõpu tūrūmaacātiasu. Tiga ni'cã wi'i su'ti caseri me'rã wéeca wi'ipu doquewāarõta, ti wi'ire doquestemajã wa'apu, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo werecã tu'ogu, cũ me'rācjũ a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Mu'u tojo quē'ese Gedeõ, Joás macũ, Israe curuacjũ, cũ ya di'pjĩ, a'mewējērĩ pjĩ nīsĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũ marĩ madianita masã, nipe'tirã a'topu nerērārẽ, tojo nicã nipe'tise marĩ cuosere Gedeõrẽ wiagusami, nicu niwĩ.

¹⁵ Gedeõ cũ quē'esere tu'ogu, ejaque'a, Õ'acūrẽ ējõpeocu niwĩ. Be'ro Israe curuacjārã nerērõpu daja, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Õ'acũ sôjã madianita masã surarare marîrê wiagusami, nicu niwĩ.

¹⁶ Cã tojo nica be'ro cũ yarã trescientos umuarê i'tia curua ducawaacu niwĩ. Nanucûrê putiatje capesa'rire o'o, tojo nicã sutuparu ope pecame'e na sî'a'que posetiseparure o'ocu niwĩ. ¹⁷ Be'ro narê a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure î'aña. Na nerêrô ape pã'rêpu yu'u etacã, yu'u weronojôta weeya. ¹⁸ Yu'u, nipe'tirã yu'u me'rã nirã ûsã capesa'rire puticã, musã sumutopu nu'cûrã ni'cârônojô putiburoya. Putitoja, “Õ'acûrê, tojo nicã Gedeôrê a'mewêjêbosarã”, ni caricûña, nicu niwĩ.

¹⁹ Nami deco nicã, madianita masã surara co'terã ducayúca be'ro Gedeô cien surara cũ me'rã nirã madianita masã surara nerêrô ape pã'rêpu etacãrã niwã. Topu eta, na ye putise capesa'rire puti, sutuparu na cuoseparure bopecãrã niwã. ²⁰ Na i'tia curua ni'cârô me'rã puticãrã niwã. Tojo nicã na ye sutuparure bopecãrã niwã. Cûpecamocã me'rã na sî'a'quere sîomorô, diacjûcamocã me'rã capesa'rire cuocãrã niwã. Ni'cârô me'rã “Õ'acûrê, Gedeôrê a'mewêjêbosarã”, ni caricûcãrã niwã. ²¹ Israe curuacjãrã madianita masã surara nerêrôpu tojo nu'cûbe'toacãrã niwã. Madianita masã narê uirã, no'o uaro caricû, du'tiwã'cãcãrã niwã. ²² Trescientos capesa'ri busucã, Õ'acũ na madianita masãrê na basu a'merĩ a'mewêjêcã weecu niwĩ. Na surara yu'rûweti'cãrã yoaropu Bet-sita wãmetiri macã, Zerera wa'ari ma'apu, téé Abel-mehola nituoro Tabat wãmetiri macã pu'topu omadu'ticãrã niwã.

²³ Tojo wa'aca be'ro Israe curuacjãrã Neftalí, Aser, nipe'tirã Manasés ya curuacjãrãrê pijicãrã niwã. Tojo weerã na quẽ'rã madianita masã surarare sirutucãrã niwã. ²⁴ Gedeô quetiwereco'terãrê weredutigu, Efraïpu opa bu'pa nirôpu o'ócu niwĩ. A'tiro ni queti o'ócu niwĩ: “Madianita masã me'rã a'mewêjêrã a'tia. Dia Jordã pê'arĩ maa û'cûatiropu Bet-bara wãmetiropu na duporo nitojaya. Na pê'arĩ nírã, cã'mota'aya”, nicu niwĩ. Tojo weerã Efraï ya curuacjãrã surara Gedeô duti'quere weecãrã niwã. ²⁵ Apeyema tja madianita masã surara wiorã Oreb, Zeeb wãmetirãrê ñe'ecãrã niwã. Orere ni'cãgã ûtãgãpu wêjêcãrã niwã. Tiga a'tocaterore “Oreb yaga” wãmetisa'a. Zeere cũ u'se biperopu wêjêcãrã niwã. Âpêrã madianita masã surarare sirutúca be'ro Oreb, Zeeb na dupopare Gedeôrê, dia Jordã ape pã'rêpu nigú tiropu o'orã wa'arã miacãrã niwã.

8

Gedeô cũ ya camisare uru me'rã wee'que ni'i

²² Be'ro Israe curuacjãrã Gedeôrê a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ûsãrê madianita masã doca ní'cãrãrê yu'rûowu. Tojo weegu ûsã wiogu sãjãña. Mu'u pô'rã, mu'u pãrãmerã mu'u be'ro dutisirutuato, nicãrã nimiwã.

²³ Gedeô pe'e narê yu'ticu niwĩ:

—Niwe'e. Yu'u, tojo nicã yu'u macũ musã wiogu nisome. Õ'acũ pe'e musã wiogu nigûsami, nicu niwĩ. ²⁴ Narê a'tiro ninemocu niwĩ:

—A'tiro pe'e sêrĩ'i. Musãnucũ musã madianita masãrê ã'ma'quere omopica tuusãase be'torire o'oya, nicu niwĩ. Titare ismaelita masã* yucu marîrôcjãrã na omopica tuusãase be'torire uru me'rã weecãrã niwã. ²⁵ Na “Jaû, mu'urê e'catise me'rã o'orãti”, nicãrã niwã. Tojo nica be'ro ni'cã su'ticasero nucûcãpu sêeocûu, na suraranucũ omopica tuusãase be'tori na boca'quere ti casero bu'ipu peocãrã niwã.

* 8:24 8.24 Î'aña Gn 37.25-28 docapu oja'quere.

²⁷ Te uru me'rã Gedeō ni'cārō camisa, omocārī marīrō weecu niwī. To camisare cū ya macã Ofrapũ cūucũ niwī. Be'ro nipe'tirã Israe curuacjārã Ō'acūrē ějōpeoronojō o'orã, to camisa pe'ere ějōpeocārã niwã. Tojo weerã Gedeō, tojo nicã cū acawererã ña'arō yapaticārã niwã.

²⁸ Tojo weese me'rã Israe curuacjārã madianita masārē docaque'acã weecārã niwã. Na ne apaturi tutuarã wa'anemoticārã niwã majã. Tojo weerã Gedeō catiri curare cuarenta cū'marī Israe curuacjārã soose me'rã nicārã niwã.

Gedeō cū wērī'que ni'i

²⁹ Madianita masārē docaque'acã wéeca be'ro Gedeō, “Jerubaal” na nino'gũ, cū ya macãpũ nisetigu wa'acu niwī. ³⁰ Cū pãjārã numosãnumia cuoyugu, setenta umua pō'rãticũ niwī. ³¹ Apego Siquēcjō, cū cuo'co, cū numo nitigo me'rã, ni'cũ pō'rãticũ niwī. Cūrē Abimelec wãme ō'ocu niwī.

³² Gedeō bucũ ějãyu'rugu, wērīcũ niwī. Cū pacũ Joãre yáaca tutipũ cūrē sīosōrōcũuocārã niwã. Ti tuti Ofra, Abiēzer ya curua ya macãpũ nicaro niwũ.

³³ Gedeō wērīca be'ro maata Israe curuacjārã apaturi Ō'acūrē ějōpeodu'u, Baal pe'ere ějōpeocārã niwã tja. Ni'cũ Baal-berit wãmetigure ějōpeocārã niwã. ³⁴ Ō'acũ nipe'tirã Israe curuacjārãrē ĩ'atu'ti'cārãrē docaque'acã weecu niwī. Tojo weemicã, Ō'acũ na wiogu ni'cure acoboja wa'acārã niwã. ³⁵ Tojo nicã, Gedeō, Jerubaal na nino'gũ, Israe curuacjārãrē peje añuse weemicã, na pe'e cū acawererãrē añurō pajaña'ticārã niwã.

9

Abimelec ye cjase ni'i

¹ Gedeō* wērīca be'ro Abimelec Siquēpũ cū paco acawererãrē ĩ'agũ wa'acu niwī. Narē, nipe'tirã cū paco ya curuacjārãrē a'tiro nicũ niwī:

² —Musã a'ti macã Siquēcjārãrē sērītiña'ña:

¿Dise pe'ere musã nemorō uasari? ¿Setenta umua Jerubaal pō'rã umua musārē duticã uasari? ¿O, ni'cũta musārē wiogu duticã uasari? Wãcũña. Yu'ũ pe'e musã acaweregu waro ni'i, nicũ niwī Abimelec.

³ Cū paco acawererã Siquēcjārãrē Abimelec ye cjasere ucũbosacārã niwã. Na tojo nicã tũ'orã, Siquēcjārã Abimelere “Marī acaweregu nimi. Tojo weerã cūrē siruturãsa'a”, nicārã niwã. ⁴ Cūrē setenta niyeru cujiri plata me'rã wee'que cujirire Baal-berire ějōpeori wi'i cjasere o'ocārã niwã. Te niyeru me'rã umua ña'arãrē wapaye, sirutuduticũ niwī. ⁵ Be'ro cū pacũ ya wi'i Ofrapũ wa'acu niwī. Topũ ni'cãgã ũtãgã bu'ipũ cū acawererã setenta Gedeō pō'rãrē wējēcã'cũ niwī. Gedeōrēta Jerubaal pisucārã niwã. Jotam, du'sagupũ dia'cũ, ãpērã ĩ'atiropũ du'ti, yu'rũcũ niwī. ⁶ Be'ro nipe'tirã Siquēcjārã, tojo nicã Bet-milocjārã yucũ pajicjũ encina wãmeticjũ pu'to, ũtã me'rã wéeca tuturo na ějōpeori tuturo pu'to nerēcārã niwã. Topũ Abimelere wiogu sōrōcārã niwã.

⁷ Na tojo weecã tũ'ogu, Jotam ũrũgũ Gerizim bu'ipũ mũjãa, tocjārãrē uputu caricũcũ niwī:

“Musã Siquēcjārã, Ō'acũ musārē tũ'ocã uarã, yu'ure tũ'oya.

¹⁶ “Musārē sērītiña'gũti. ¿Musã Abimelere wiogu sōrōrã, queoro weeati? ¿Musã Gedeō, cū pō'rãrē queoro weeati? ¿Cũ musārē añurō wee'caronojōta weeati? ¹⁷ Yu'ũ pacũ cū catiri umucore ma'itimigũ, musārē a'mewējēbosawī. Madianita masã doca nirãrē yu'rũogu, tojo weecu niwī. ¹⁸ Musã pe'e ni'cãcã yu'ũ pacũ acawererã, cū pō'rã setentare ni'cãgã ũtãgã bu'ipũ narē wējē, yu'rũnũ'cãcārã niapũ. Apeyema tja

* **9:1** 9.1 Gedeōrē apeterore “Jerubaal” pisucārã niwã.

musã Abimelec, yu'u pacure da'raco'tego macûrê Siquêrê wiogu sôrôcârã niapu. Cũ musã acawerêgu niyucã, tojo weecârã niapu. ¹⁹ Musã ni'cãcã Gedeõ, cũ acawererârê queoro, diacjũ nise me'rã wéerã, Abimelec me'rã e'catiya. Cũ quê'rã musã me'rã e'catiato. ²⁰ Musã queoro weeticã pûrîcârê, pecame'e Abimelepure wijaa, musã Siquêcjârã, tojo nicã Bet-milocjârârê ãjũape'ocã'to. Mejârõta pecame'e musãpure wijaa, Abimelere ãjũacõ'acã'to", nicu niwĩ Jotam.

²¹ Tojo nitoja, Jotam Beer wãmetiropu du'tia wa'acu niwĩ. Cũ ma'mi Abimelere uigu, topu niseticu niwĩ.

²² Abimelec Israe curuacjârârê i'tia cũ'ma duticu niwĩ. ²³ Be'ro Ô'acũ Abimelere, Siquêcjârã me'rã na basu a'metu'ticã weecu niwĩ. Tojo weerã Siquêcjârã Abimelere yu'rũnu'cãcârã niwã. ²⁴ Ô'acũ Abimelec Gedeõ põ'rã umua setentare wêjê'que wapa tojo weecu niwĩ. Tojo nicã Siquêcjârã Abimelec cũ ma'misumuarê wêjê'tamu'que wapa na quê'rârê bu'iri da'recu niwĩ.

⁴⁵ Be'ropure Abimelec Siquêpu ti macãcjârã me'rã a'mewêjê, wapata'acu niwĩ. Tocjârârê wêjêpe'ocu niwĩ. Be'ro ti macã cjasere cõ'ape'ocã'cu niwĩ. Tojo wéeca be'ro topure ne apeyenojõ pĩ'rĩnemoticã'to nígu, moarê doquestecũucu niwĩ.

⁴⁶ Æpêrã Migdal-Siquêcjârã ti macã umuarĩ wi'i, na me'rã a'mewêjêrã a'tirârê co'tedujati wi'ipu nicârã niwã. Abimelec Siquêcjârârê wêjêcã tu'orã, na êjõpeogu El-berit êjõpeori wi'ipu du'tisãjãacârã niwã. Ti wi'i ãtã tu'ru yeecã'mota'aca wi'i nicaro niwũ. ⁴⁷⁻⁴⁸ Abimelec na topu nerêcã tu'ogu, cũ, cũ yarã masã me'rã ãrũgũ Salmón wãmeticjupu wa'acu niwĩ. Cõmea me'rã yucudupurire dute, wuacu niwĩ. Cũ yarã masârê “Quero, yu'u weronojõ weeya”, nicu niwĩ. ⁴⁹ Nipe'tirã yucudupurire dute, Siquêcjârã na du'tiri wi'ipu Abimelere sirutucârã niwã. Topu nipe'tise dupurire seecũu, pecame'e wĩjãcârã niwã. Nipe'tirã ti wi'ipure nirã mil umua, numia ãjũpe'tia wa'acârã niwã.

⁵⁰ Tojo wéeca be'ro Abimelec Tebes wãmetiri macãpu wa'a, tocjârã me'rã a'mewêjê, narê docaque'acã weecu niwĩ. ⁵¹ Ti macã po'peapu umuarĩ wi'i, surara na co'tedujiri wi'i nicaro niwũ. Ti wi'ipu nipe'tirã umua, numia du'tisãjãacârã niwã. Ti wi'i sopere bi'a, ti wi'i bu'ipu mĩjãcârã niwã. ⁵² Abimelec ti wi'i sopepu eja, tore tuupã'rê, ãjũagũtigu weecu niwĩ. ⁵³ Cũ tojo weeguti nirĩ cura ni'cõ numio ti wi'i bu'ipu nigõ co trigo tuumatõcjare cũ dupoapu doquepeoco niwõ. Co tojo weecã, cũ dupoa pe'toro bata wa'acaro niwũ. ⁵⁴ Maata cũ wãmorê miaco'tegure piji, cûrê nicu niwĩ: “Mu'u ya pjĩ miwĩrõ, yu'ure ñosêwêjêcã'ña. ‘Numio cûrê wêjêcã'mo’ nicã uatigu, ‘Tojo weeya’”, nicu niwĩ. Tojo weegu cûrê da'raco'tegu cûrê ñosêwêjêcu niwĩ. Tojo wee Abimelec wêrĩa wa'acu niwĩ. ⁵⁵ Cũ wêrĩcã ã'arã, Israe curuacjârã na ye wi'seripu dajatojaacârã niwã.

⁵⁶ Tojo weegu Abimelec cũ acawererã setentare wêjêgũ, cũ pacure ña'arõ wee'que wapare Ô'acũ wapaseecu niwĩ. ⁵⁷ Tojo nicã Ô'acũ Siquêcjârã umuarê na ña'arõ wee'que wapare tojo weecu niwĩ. Tojo wee Jotam, Gedeõ macũ Siquêcjârârê “Ña'arõ wa'arosa'a” ní'que narê queoro wa'acaro niwũ.

10

Tola ye cjase ni'i

¹ Abimelec wêrĩca be'ro Isacar ya curuacjũ Tola wãmetigu, Fúa macũ, Dodo pãrãmi, Israe curuacjârârê narê ã'atu'tirârê yu'ruocu niwĩ. Cũ Samir wãmetiri macã Efraĩ bu'papijaropu macãrĩticu niwĩ. ² Veintitrés cũ'marĩ Israe curuacjârârê duticu niwĩ. Be'ro wêrĩa wa'a, Samipu yaano'cu niwĩ.

Jair ye cjase ni'i

³ Tola be'ro Jair Galaad wāmetirocjă veintidos cū'marī Israe curuacjārārē duticu niwī. ⁴ Cū treinta ɯmua pō'rāticu niwī. Nanucū na yarā burroare pesacārā niwā. Na treinta macārī Galaare duticārā niwā. ⁵ Jair wērīca be'ro Camón wāmetiri macāpu cūrē yaacārā niwā.

Amonita masā Israe curuacjārārē da'radutipe'que ni'i

⁶ Israe curuacjārā apaturi Ō'acū ī'orōpu űa'arō weeseticārā niwā. Na Baal, tojo nicā Astartére ējōpeocārā niwā. Tojo nicā Siria di'tacjārā na ējōpeorārē, Sidōcjārā, moabita masā, amonita masā, filisteo masā na ējōpeorānojōrē ējōpeocārā niwā. Ō'acū pe'ere ējōpeodu'u, cū weeduti'quere weeticārā niwā. ⁷ Tojo weegu Ō'acū na me'rā ua, filisteo masā, amonita masā doca wa'acā weecu niwī. ⁸ Tojo wa'ari cū'ma me'rā dieciocho cū'marī Israe curuacjārārē űa'arō dutipe da'raduticārā niwā. Nipe'tirā Israe curuacjārā dia Jordā mujīpū mujātiro pe'ecjārā Galaad di'tapu nirārē tojo weecārā niwā. Ti di'ta amorreo masā ya di'ta nicaro niwā. ⁹ Tojo nicā amonita masā Judācjārā, Benjamīcjārā, Efraīcjārā me'rā a'mewējērātirā, dia Jordāpu pē'aticārā niwā. Tojo weerā Israe curuacjārā pūrō wioro tū'oña'cārā niwā. ¹⁰ Tojo wa'acā, Israe curuacjārā Ō'acū cū weetamusere sērīcārā niwā: “Ō'acū, mu'urē ējōpeodu'u, Baal pe'ere ējōpeosiruturā, mu'urē yu'rūnū'cāpu”, nicārā niwā.

¹¹ Ō'acū narē yu'ticu niwī: “Dūporopu Egiptocjārā, amorreo masā, amonita masā, filisteo masā, ¹² Sidōcjārā, amaleca masā, tojo nicā madianita masā musārē űa'arō weecā, musā yu'ure weetamusere sērīcā, yu'u musārē yu'rūowu. ¹³ Yu'u tojo weemicā, āpērānojōrē ējōpeorātirā, yu'ure ējōpeodu'ucā'wū. Tojo weegu musārē yu'rūonemosome majā. ¹⁴ Na musā ējōpeorā, musā bese'cārārē na weetamusere sērīrā wa'aya. Musārē mejēcā wa'acā, nāta musārē yu'rūoato”, nicu niwī Ō'acū.

¹⁵ Cū tojo nicā tū'orā, Israe curuacjārā Ō'acūrē a'tiro nicārā niwā: “Ūsā mu'urē yu'rūnū'cāpu. No'o mu'u űsārē weesī'rīrōnojō weeya. Mejō ni'cārōacā waroma űsārē yu'rūoya”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nīca be'ro ape di'tacjārā na ējōpeorānojō na wa'teropu nirārē cō'a, Ō'acūrē apaturi ējōpeocārā niwā tja. Na tojo weecā ī'agū, Ō'acū na pī'etisere ī'anemosī'rīticu niwī.

¹⁷ Be'ro amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējērātirā, nerē, Galaapu cārīcārā niwā. Israe curuacjārā pe'e nerēque'a, Mizpapu cārīrā wa'acārā niwā. ¹⁸ Galaacjārā wiorā a'merī ucūcārā niwā: “No'o amonita masārē su'ori u'mutā, a'mewējēgūnojō, cūta nipe'tirā Galaacjārā wiogu sājāgūsamī”, nicārā niwā.

11

Jefté ye cjase ni'i

¹ Jefté, Galaad di'tacjū, a'mewējētutuagu nicu niwī. Cū pacu Galaad nicu niwī. Cū paco pe'e ɯmua me'rā a'metārāsijari masō nico niwō. ² Galaad nūmo quē'rā ɯmuarē pō'rātico niwō. Na bucuarā, Jeftére na ya wi'ipu nīmī'cure cō'awīrōcārā niwā. Cārē a'tiro nicārā niwā: “Mu'u apego macū ni'i. Tojo weegu marī pacu cū wērīca be'ro cūuatjere űe'esome”, nicārā niwā. ³ Na tojo nicā, Jefté cū acawererārē du'tigu, apero Tob wāmetiropu macārī wa'acu niwī. Topu ɯmua no'o űaro weema'arārē, na tū'omasīrō marīrō weesetirārē neocūucu niwī. Cū me'rā ba'patisijacārā niwā.

⁴ Be'ropu amonita masā Israe curuacjārā me'rā a'mewējēcārā niwā. ⁵ Na tojo weeri cura Galaad wiorā Jefté Tob wāmetiropu nigūrē pijirā wa'acārā niwā.

⁶ —A'tia. Marī amonita masā me'rā a'mewējērā wa'acā, mu'u űsā wiogu nicā űasa'a, nicārā niwā.

⁷ Jefté narē nicu niwī:

—Musã yu'ure ï'asĩ'rĩti, yu'u pacu ya wi'ipu ní'cure cõ'awĩrõcã'wũ. ¿De'ro weerã ni'cãrõacãrẽ musãrẽ mejẽcã wa'acã, yu'u tiropu a'tiati? nicu niwĩ.

⁸ Galaacjãrã bucũrã cũrẽ nicãrã niwã:

—Tojo wee'cãrã nimirã, ni'cãrõacãrẽ mu'urẽ a'marã a'tiapu. Mu'u ãsã me'rã a'ti, amonita masã me'rã a'mewẽjẽcã ɯa'a. Tojo nicã, mu'u nipe'tirã Galaacjãrã wiogu sãjãcã ɯa'a, nicãrã niwã.

⁹ Jeftẽ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'ure amonita masã me'rã a'mewẽjẽato nĩrã miacã, tojo nicã Õ'acũ yu'ure narẽ docaque'acã weecã, diacjũta musã wiogu nigũti, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, Galaacjãrã bucũrã cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Õ'acũ marĩ ucũsere tu'ogu weemi. Nirõta mu'u nĩrõnojõta weerãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tojo weegu Jeftẽ Galaacjãrã bucũrã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tirã masã cũrẽ na wiogu sõrõcãrã niwã. Jeftẽ nipe'tise cũ narẽ ní'quere apaturi Mizpapu Õ'acũ tu'oropu nicu niwĩ tja.

¹² Be'ro Jeftẽ queti wererãrẽ amonita masã wiogu tiro o'ócũ niwĩ. Cũrẽ a'tiro ni sãrĩtiña'duticu niwĩ: “¿Ñe'e bu'iri mu'u ãsã ya di'tapu sãjãti, ãsã me'rã a'mewẽjẽsĩ'rĩti?” ni queti o'ócũ niwĩ.

¹³ Amonita masã wiogu Jeftẽ cũ quetiweredutigu o'ó'cãrãrẽ yu'ticu niwĩ: “Israe curuacjãrã Egiptopu ní'cãrã wĩjarã, dia Arnón me'rã nu'cã, téẽ Jaboc, Jordã wãmetise maarĩ wa'tero nise di'tare ẽ'macãrã niwã. Tojo weerã a'mewẽjẽse marĩrõ te di'tare yu'ure wiaya”, nicu niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, Jeftẽ ãpẽrã queti wererãrẽ amonita masã wiogure o'ócũ niwĩ tja.

¹⁵ A'te quetire cũrẽ werenemoduticu niwĩ: “Jeftẽ mu'urẽ a'tiro ni weredutiami: ‘Israe curuacjãrã moabita masã ye di'ta, tojo nicã amonita masã ye di'tare ẽ'maticãrã niwã.

¹⁶ Na Egiptopu ní'cãrã wĩjarã, yucu marĩrõpu wa'a, yu'ruacãrã niwã. Téẽ Maa sõ'arĩ maajopu yu'rupẽ'a wa'a, be'ro Cadespu ejacãrã niwã. ¹⁷ Topu nĩrã, Israe curuacjãrã edomita masã wiogure queti wererãrẽ o'ócãrã niwã. Cũrẽ a'tiro nicãrã niwã: “Ûsã musã ya di'tapu yu'rutẽrĩwã'cãcã, ‘Añurõsa'a' niña”. Edomita masã wiogu pe'e narẽ yu'rutẽrĩcã ɯaticu niwĩ. Moabita masã wiogu quẽ'rãrẽ mejãrõta sãrĩcãrã niwã. Cũ quẽ'rã cũ ya di'tare narẽ yu'rutẽrĩcã ɯaticu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrã Cadespu tojacãrã niwã.

¹⁸ ”Be'ro na yucu marĩrõpu yu'rutẽrĩ, Edom, Moab di'ta sumuto yu'rua, Moab di'ta mujĩpũ mujãtiro pe'e eja, dia Arnón ape pã'rẽ pe'e tojaque'acãrã niwã. Dia Arnón me'rã Moab di'ta nu'cãcaro niwũ. Tojo weerã Moab di'ta pe'ere sãjãtĩcãrã niwã.

¹⁹ ”Be'ro tja Israe curuacjãrã queti wererãrẽ Sehón, amorreo masã wiogu, Hesbón wãmetiri macãcjũ tiropu o'ócãrã niwã. Cũrẽ “Ûsã ya di'tapu wa'acã, mu'u ya di'tapu yu'rutẽrĩwã'cãdutiya”, ni sãrĩcãrã niwã. ²⁰ Sehón pe'e Israe curuacjãrã tojo nisere ẽjõpeoticu niwĩ. Tojo weegu narẽ cũ ya di'tapu yu'rutẽrĩcã cã'mota'acu niwĩ. Cũ yarã surarare neocũu, Jahas tiropu tojaque'acã weecu niwĩ. Tojo wee Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽcãrã niwã. ²¹ Be'ro Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogu, narẽ Sehõrẽ, cũ yarãrẽ docaque'acã weecu niwĩ. Nipe'tise amorreo masã ya di'tare na ya di'ta tojacã weecãrã niwã. ²² Dia Arnón me'rã nu'cã, téẽ dia Jaboc na ye di'ta tojacaro niwũ. Tojo nicã, yucu marĩrõ me'rã téẽ dia Jordãpu nituocaro niwũ. ²³ ¿Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ amorreo masãrẽ cõ'awĩrõ'que di'tare, Israe curuacjãrãrẽ o'o'que di'tare ãsãrẽ cõ'asĩ'rĩti?

²⁷ Yu'u mu'urẽ ña'arõ weetiapu. Mu'u pe'e ãsã me'rã a'mewẽjẽgũ a'tigu, yu'ure ña'arõ weegu wee'e. Õ'acũ, nipe'tirãrẽ besegu ¿noa ye di'ta nisari? níngũ, Israe curuacjãrãrẽ, amorreo masãrẽ queoro besegusamĩ”, nicu niwĩ Jeftẽ.

²⁸ Cũ tojo nimicã, amonita masã wiogu Jefté ní'quere tu'osĩ'rĩticu niwĩ.

²⁹ Be'ro Espíritu Santu Jeftére sãjãacu niwĩ. Cũ tutuaro me'rã Jefté Galaacjãrã ya di'ta, tojo nicã Manasés ya curuacjãrã ya di'tare yu'rutêrĩcu niwĩ. Amonita masã ya di'tare sãjãgũ, Mizpa Galaad nirĩ macã me'rã yu'rũacu niwĩ.

³² Jefté amonita masã me'rã a'mewējēgũ wa'acu niwĩ. Ō'acũ Jeftére narē docaque'acã weecu niwĩ. ³³ Jefté pãjãrã cūrē ĩ'atu'tirã me'rã a'mewējēcũ niwĩ. Veinte macãrĩcjãrãrē Aroer me'rã, téé Minit, Abel-keramimpũ docaque'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Israe curuacjãrã amonita masãrē na doca tojãcã weecãrã niwã.

12

⁷ Jefté seis cũ'marĩ Israe curuacjãrã wiogu nicu niwĩ. Cũ wěrica be'ro Galaapu, cũ bajuáca macãpu cūrē yaacãrã niwã.

13

Sansón bajua'que ni'i

¹ Apaturi Israe curuacjãrã Ō'acũ ĩ'orõpu ña'arõ weecãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'agũ, Ō'acũ narē filisteo masãrē wiacu niwĩ. Tojo weerã cuarenta cũ'marĩ na dutise doca nicãrã niwã.

² Ni'cũ mũũ Manoa wãmetigu Dan ya curuacjũ nicu niwĩ. Zoracjũ nicu niwĩ. Manoa nũmo põ'rãmarĩgõ nico niwõ. ³ Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã* co tiro eta, a'tiro nicu niwĩ: “Mũ'u põ'rãmarĩgõ ni'i. Ni'cãrõacãrē nijĩpaco wa'a, ni'cũ põ'rãtigosa'a. ⁴ Ne vino, si'bio'quere sĩ'rĩticã'ña. Tojo nicã Moisé ba'adutiti'quenojõrē ba'aticã'ña. ⁵ Mũ'u põ'rãtiacjũ ne poari seeno'ña marĩgũsami. Cũ bajuati duporo Ō'acũ yagu, Nazareo masũ† cũuno'yutojagũsami. Cũ Israe curuacjãrã filisteo masãrē da'raco'te'cãrãrē yu'rũweticã weenu'cãgũsami”, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo níca be'ro Manoa nũmo marãpu tiropũ wa'a, a'tiro ni wereco niwõ: “Ō'acũ o'ó'cu yũ'u tiro etami. Ō'acũ cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã'cu bajuami. ‘¿No'ocjũ niti mũ'u?’ ni sērĩtiña'tiasũ. Cũ quē'rã cũ wãmerē weretiami. ⁷ A'tiro niami: ‘Mũ'u nijĩpaco wa'a, ni'cũ põ'rãtigosa'a. Ni'cãcã me'rã ne vinorē, si'bio'quere sĩ'rĩticã'ña. Moisé ba'adutiti'quenojõrē ba'aticã'ña. Cũ wĩ'magũ ne bajua'cu téé wěrĩgũpu Ō'acũ yagu nazarero masũ nigũsami,’ niami”, ni wereco niwõ.

⁸ Co tojo nicã tu'ogu, Manoa Ō'acũrē a'tiro ni sērĩcu niwĩ: “Ō'acũ, mũ'u ũsãrē o'ó'cũre apaturi ũsã tiropũ o'óya tja. Cũ wĩ'magũ bajuacjũre de'ro wee masõrãsari, ni weregu a'tiato”, nicu niwĩ.

⁹ Ō'acũ cũ sērĩsere tu'o, Manoa nũmo cãpũpu nigõrē cũ basuta nimigũ, cūrē wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, apaturi core bajuacu niwĩ. Co marãpu Manoa pe'e co me'rã marĩcu niwĩ. ¹⁰ Cũ bajuacã ĩ'agõ, sojaro me'rã co marãpũre werego wa'aco niwõ:

—Cãrũ yũ'u ĩ'a'cu apaturi bajuami tja, nico niwõ.

* **13:3** 13.3 ĩ'aña Gn 16.7 docapu oja'quere. † **13:5** 13.5 Nazareo masã nĩrõ, “Ō'acũ yarã cũuno'cãrã nima”, nisĩ'rĩrõ wee'e. Na Nazareo masã nĩrĩ curare vinorē, si'bio'quere ne sĩ'rĩticãrã niwã. Na ye poarire seeticãrã niwã. Tojo nicã wěrĩ'cãrã upũ tiropũ wa'aticãrã niwã. Nazareo masã sãjãrã, apeterore yoaticã tojo niseticũcãrã niwã. Apetero pe'ere na catiro põtëorõ tojo sãjã, yapaticãrã niwã.

¹¹ Co tojo nicã tu'ogu, Manoa wã'cãnu'cã, cã numorẽ sirutuwã'cã, cã tiropu ejacu niwĩ.

—¿Mu'uta niti yu'u numo me'rã ucũ'cu? ni sêrĩtiña'cu niwĩ.

—Ûu, cãta ni'i, nicu niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tu'ogu, Manoa cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u were'que queoro wa'acã, ¿ũsã de'ro wee wĩ'magũrẽ masõrãsari? ¿De'ro weerãsari cã me'rã? ni sêrĩtiña'cu niwĩ.

¹³ Ô'acũ cã basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, cãrẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Mu'u numo nipe'tise yu'u core were'quere weeato. ¹⁴ Ne cã'rõ u'seducaco, tojo nicã vino, si'bio'quere sĩ'rĩticã'to. Te u'sepaganojõ me'rã wee'que quẽ'rãrẽ ba'aticã'to. Tojo nicã Moisé ba'adutiti'quenojõrẽ ba'aticã'to. Nipe'tise yu'u core duti'quere weeato, nicu niwĩ.

¹⁵ Be'ro Manoa cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ũsã me'rã tojãniña yujupu. Mu'u ba'acã, ni'cũ cabracãrẽ wẽjẽ, do'arãtirã wee'e.

¹⁶ Cũ pe'e Manoarẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'ure tojadutimicã, musã ba'asere ba'asome. Mejõ pe'e Ô'acũrẽ cabracãrẽ wẽjẽ ũjũamorõpeoya. Manoa cã “Ô'acũ cã basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cãmi”, ni masĩticu niwĩ.

¹⁷ Be'ro Manoa cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti mu'u? Mu'u ũsãrẽ were'que queoro wa'acã ĩ'arã, ãpẽrã tu'oropu mu'urẽ “Diacjũta wereapĩ”, nirãsa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ pe'e Manoarẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'u wãmerẽ masĩsĩ'rĩti? Yu'u werecãma, musã tu'omarĩa wa'abosa'a, nicu niwĩ.

¹⁹ Be'ro Manoa cabracãrẽ wẽjẽ, tojo nicã otese dũca perire mĩí, ũtã bu'ipu ũjũamorõpeo, Ô'acũrẽ e'catipeocu niwĩ. Manoa, cã numo na ĩ'arĩ cura Ô'acũ na ĩ'ati'quenojõrẽ ĩ'ocu niwĩ. ²⁰ Pecame'e o'me mũjãarĩ cura Ô'acũ cã basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cã, o'me wa'teropu mũjãa wa'acu niwĩ. Tojo weecã ĩ'arã, Manoa, cã numo di'tapu paamu'rĩque'acãrã niwã. ²¹ Cũ narẽ apaturi bajuaticã, Manoa “Ô'acũ cã basuta nimigũ, cãrẽ wereco'tegu weronojõ upusãjãnu'cãpĩ”, ni masĩcu niwĩ.

²² Tojo weegu cã numorẽ nicu niwĩ:

—Marĩ Ô'acũrẽ ĩ'apu. Tojo weerã marĩ wẽrĩrãsa'a, nicu niwĩ.

²³ Cũ numo pe'e nico niwõ:

—Ô'acũ marĩrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ, a'te marĩ ũjũamorõpeo'quere, tojo nicã otese dũca peri marĩ o'o'quere ñe'etibopĩ. A'tere ĩ'otibopĩ. Tojo nicã, marĩrẽ a'tere weretibopĩ, nico niwõ.

²⁴ Be'ro Manoa numo wĩ'magũrẽ põ'rãtigo, cãrẽ Sansón wãmeyeco niwõ. Wĩ'magũ bucucã, Ô'acũ cãrẽ añurõ weecu niwĩ. ²⁵ Siape'e me'rã bucua, ni'cã numu Sansón Dan ya curuacjãrã ya di'tapu nirĩ cura Espĩritu Santu cãpũrẽ sãjãnu'cãcu niwĩ. Zora, Estaol wãmetise macãrĩ wa'teropu tojo wa'acaro niwũ.

14

Sansón cã omocã dũ'te'que ni'i

¹ Ni'cã numu Sansón Timnat wãmetiri macãpu bu'acu niwĩ. Topu ni'cõ numio filisteo masõrẽ ĩ'acu niwĩ. ² Be'ro wi'ipu dajagu, cã pacusumuarẽ werecu niwĩ:

—Timnapu ni'cõ filisteo masõrẽ ĩ'apu. Yu'ure numisẽrĩbosarã wa'aya, nicu niwĩ.

³ Cũ pacusumua cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—¿De'ro weegu mu'u sōjā filisteo masā, Ō'acūrē ējōpeotirā wa'teropure mu'u numo niacjore a'mati? ¿Marī Israe curuacjārā wa'teropure mu'u basucārā numia mu'u me'rā omocā du'teacjo marīti? nicārā niwā.

Sansón pe'e pacusumuarē yu'ticu niwī:

—Core miirā wa'aya. Yu'u tu'sago niamo, nicu niwī.

⁴ Ō'acū filisteo masārē cō'agūti nīgū, tojo weecu niwī. Cū pacusumua “A'te Ō'acū cū cūu'que nisa'a”, ni masīticārā niwā. Titapure filisteo masā Israe curuacjārārē duticārā niwā. ⁵ Be'ro Sansón cū pacusumua me'rā Timnapu bu'acārā niwā. Na Timnat u'se wesepu ejari cura, wācūña marīrō yai wī'magū Sansón tiropu “Ji” pi'aticu niwī. ⁶ Espiritu Santu Sansōpure sājāa, tutuase cūrē o'ocu niwī. Tojo weegu cū omocārī me'rā dia'cū yaire wējēgū, tūasurecā'cu niwī. Cabra wī'magūrē tūasurero weronojō tojo weecu niwī. Tojo weemigū, cū pacusumuarē cū wee'quere wereticu niwī. ⁷ Be'ro numio tiropu bu'a, co me'rā ucūcu niwī. Core tu'sayuracu niwī.

⁸ Be'ro co me'rā omocā du'tegutigu bu'agu, yai cū wējē'cure ma'a ojaropu ī'agū wa'acu niwī. Cū upamejārōrē mumia yeebi'aque'a, na te co me'rā sñacā ī'acu niwī.

⁹ Tere mī, ne'rēbu'acu niwī. Cū pacusumuarē bocaajagu, narē ecacu niwī. Na quē'rā tere ne'rēcārā niwā. “Topu miapu” ni wereticu niwī.

¹⁰ Be'ro cū pacu cū macū numo niacjore ī'agū bu'acu niwī. Topu Sansón bosenumu weepeocu niwī. Na ma'mapjia omocā du'teatji dūporo weewaronojō weecu niwī.

¹¹ Filisteo masā cū ejacā ī'arā, cūrē ba'patiajārē treinta umua o'ocārā niwā.

¹² Sansón narē nicu niwī:

—Musārē nībocapesere werema. Siete numurī bosenumu nise numurī queoro musā nībocacā, yu'u musānucū ni'cārō su'tiro lino me'rā wéeca su'tiro, tojo nicā bosenumu sñawuase su'tinojōrē o'oguti. ¹³ Musā nībocatirā pūrīcā, yu'ure treinta su'ti lino me'rā wee'que su'ti, tojo nicā ticuse bosenumu sñawuase su'tinojōrē o'orāsa'a, nicu niwī.

Cū tojo nicā tu'orā, “Jau, mu'u nībocasere ūsārē wereya”, nicārā niwā.

¹⁴ Be'ro narē werecu niwī:

“Ba'ayapi'cupure ba'ase wijasa'a.

Tutuagare i'pitise wijasa'a”, nicu niwī.

Itia numu na nībocamasīticārā niwā.

¹⁵ Ba'paritise wa'ari numurē Sansón numo niacjore a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u marāpu niacjare te nībocasere weredutiya. Mu'u wereticā, mu'urē, mu'u pacu acawererārē ūjūape'ocā'rāsa'a. ¿Ūsā yere yajasī'rīgō, ūsārē pijiatī? nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicā tu'ogo, Sansón numo cū tiropu wa'a, utigota, cūrē nico niwō:

—Mu'u yu'ure uawe'e. Ne yu'ure ma'iwe'e. Yu'u acawererārē nībocasere sērītiña'cu niapu. Yu'u pe'ere weretiapu, nico niwō.

Sansón core yu'ticu niwī:

—Te nībocasere yu'u pacusumua marīcārē weretiapu. ¿De'ro weegu mu'u pe'ema werebosari? nicu niwī.

¹⁷ Cū wereti'que bu'iri ti semanarē utipe'ocā'co niwō. Nitūori numurē tu'omī, caributi, core werecu niwī. Tere tu'ogo, co acawererārē wereturiaco niwō.

¹⁸ Bosenumu nitūori numu mujīpū sājārī cura, ti macācārā umua Sansōrē nicārā niwā:

“Mumiaco nemorō i'pitise apeyepua ba'ase marī'i.

Yai yu'rūoro tutuagu marīmi”, nicārā niwā.

Na tojo nicā tu'ogu, Sansón narē yu'ticu niwī:

“Yago wecuo me'rā di'ta se'emorēcūuwā'cātirā, nībocasere masītibopā”,* nicu niwī.

* 14:18 14.18 “Yu'u numorē sērītiña'nurūtīrā pūrīcā, nībocasere masītibopā”, nisī'rīgū, tojo nicu niwī.

¹⁹ Maata Espíritu Santu tutuaro me'rã cûpure sãjãacu niwĩ. Tojo weegu Sansón Ascalón wãmetiri macãpu bu'acu niwĩ. Tocjãrã umua treintare wějê, na su'ti sãña'quere ê'macu niwĩ. Tere cû níbocasere were'cãrãrê o'ocu niwĩ. Na me'rã pũrõ uagu, cû pacu ya wi'ipu dajacu niwĩ. ²⁰ Tere i'agũ, Sansón mañecũ ní'cu cû macõrê na omocã du'tecã co'te'cu pe'ere numisocu niwĩ.

15

Sansón filisteo masã me'rã a'mewējê'que ni'i

¹ Yoáca be'ro trigo bũcuatu'ajari cura Sansón cû numorê i'agũ wa'agu, ni'cũ cabracãrê miacu niwĩ. Topu ejagu, a'tiro ni wãcũcu niwĩ: “Yũ'u numo ya tucũpu sãjãagũti”, nicu nimiwĩ. Co pacu pe'e cãrê sãjãadutiticu niwĩ.

² A'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'u a'tiro wãcũwũ. Yũ'u macõrê ne uatisami, nimiwũ. Tojo weegu mu'u me'rãcjũrê core o'owu. Co acabijo co yu'ruoro añugõ nimo. Co pe'ere miaña, nicu niwĩ.

³ Sansón cãrê yu'ticu niwĩ:

—Ni'cãrõacã pũrĩcãrê filisteo masãrê ña'arõ wéegu, bu'iri moogũsa'a.

⁴ Tojo weegu cû trescientos zorra, diayia weronojõ bajurãrê ñe'e, pũarẽrã na ye pĩcõrĩrê du'tecũucu niwĩ. Te cû du'te'caropu ope tĩarĩ õ'ocu niwĩ. ⁵ Te tĩarĩrê sĩ'ayoo, filisteo masã na otese cũoropu zorrare du'uo'ocu niwĩ. Nipe'tise trigo na tũ'rêcũu'que mesãrĩ, u'se weseri, olivo weseri ãjũñe'epe'tia wa'acaro niwũ.

⁶ Filisteo masã tere i'arã, “¿Noa tojo weepari?” ni, a'merĩ sêrĩtiña'cãrã niwã. “Sansón, Timnacjũ buji tojo weecu niami. Cû numorê cû me'rãcjũrê o'o'que bu'iri tojo weecu niami”, ni wereno'cãrã niwã. Tere tu'orã, filisteo masã core, co pacure ãjũacõ'acãrã niwã.

⁷ Be'ro Sansón narê nicu niwĩ:

—Musã tojo wee'que wapa yũ'u musã me'rã tojo a'pepũrĩnu'cũgũsa'a. Téé musãrê a'méca be'ropu añugũsa'a, nicu niwĩ.

⁸ Ʋpũtu uatĩagũ, na me'rã a'mewējê, pãjãrãrê wějêcu niwĩ. Tojo weetu'ajanu'cõ, ãtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipu bu'a, topu niseticu niwĩ.

Sansón burro uséca õ'a me'rã a'mewējêgũ wa'a'que ni'i

⁹ Be'ro filisteo masã Judá di'tapu majãa, topu nerêcãrã niwã. Téé Lehi pu'topu tuustenu'cãcãrã niwã. ¹⁰ Judácjãrã narê sêrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã ãsã me'rã a'mewējêrã a'tiati?

Na yu'ticãrã niwã:

—Ʋsã Sansõrê ñe'erã a'tirã weepu. Ʋsãrê cû ña'arõ wee'caronojõta cãrê a'merãti, nicãrã niwã.

¹¹ Tere tu'orã, i'tiati mil umua Judácjãrã ãtãgã Etam wãmeticja nirĩ tutipu bu'acãrã niwã. Sansõrê a'tiro nicãrã niwã:

—¿Mu'u masĩweti? Filisteo masã marĩrê dutirã, marĩ nemorõ tutuarã nima. ¿De'ro weegu ãsãrê tojo weeati?

Narê yu'ticu niwĩ:

—Na yu'ure wee'caronojõta yu'u quẽ'rã mejãrõta weepu.

¹² Cũ tojo nicã tu'orã, cãrê a'tiro nicãrã niwã:

—Filisteo masãrê wiarãtirã, mu'urê du'terã a'tirã weepu.

Sansón narê yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ wãme me'rã wãmepeo, “Mu'urê wějêsome”, niña, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicã tu'orã, “Jau”, nicãrã niwã. “Mejõ mu'urê du'te, filisteo masãrê wiarãti. Mu'urê wějêsome”, nicãrã niwã. Tojo weerã pua da pũnu'mo dari, ma'ma dari me'rã cãrê du'tecãrã niwã. Du'te, cãrê ãtã tutipu ní'cure miiwijaacãrã niwã.

14 Cũ Lehipu ejari curare filisteo masã cūrē ĩ'arã, pūrō e'catise me'rã caricũwã'cãticãrã niwã. Na tojo weecã, Espiritu Santu tutuaro me'rã cūpure sãjãacu niwĩ. Cūpure sãjãcã, cūrē dũ'te'que dari lino ẽjũ'que ca'bise dari weronojō wa'acaro niwũ. Tojo weero te dari surustedijacaro niwũ. 15 Be'ro burro usẽca õ'a, bopoticureri õ'arẽ boca, ti õ'a me'rã mil umuarẽ wẽjẽcu niwĩ.

16 Be'ro Sansón nicu niwĩ:
“Burro usẽca õ'a me'rã wẽjẽ, narẽ puã mesã seeneocũuapũ.
Burro usẽca õ'a me'rã mil umuarẽ wẽjẽcã'pu”, nicu niwĩ.

17 Cũ tojo nĩca be'ro ti õ'arẽ cõ'acã'cu niwĩ. Cũ a'mewẽjẽ'carore Ramat-lehi* wãmeyecãrã niwã.

18 Cũ a'mewẽjẽca be'ro pūrō acowuocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ uputu sērĩcu niwĩ: “Yũ'u mu'urẽ da'raco'tegu ni'i. Mu'u yu'ure filisteo masã me'rã a'mewẽjẽcã, narẽ docaque'acã weepũ. ¿Ni'cãrõacãma acowuose me'rã wẽrĩgũsari? ¿Tojo nicã ã'rã mu'urẽ ẽjõpeotirã tiropu wẽrĩgũsari?” nicu niwĩ.

19 Cũ tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ ni'cã cope aco wijacã weecu niwĩ. Ti pe wijasepure Sansón aco sĩ'rĩcu niwĩ. Sĩ'rĩtoja, mejãrõta tutuagu wa'acu niwĩ tja. Tojo weero aco wijari pe En-hacore wãmeyeno'caro niwũ. Topu Lehipu aco wijari pe nidecoti'i yujupu.

20 Filisteo masã na duticaterore Sansón veinte cũ'marĩ Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori niseticu niwĩ.

16

Sansón Gaza wãmetiri macãpu weeseti'que ni'i

1 Ni'cã numu Sansón Gaza wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topu ejagu, ni'cõ numio umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõrẽ ĩ'acu niwĩ. Be'ro co ya wi'ipu co me'rã cãrĩgũ sãjãacu niwĩ. 2 Gazacjãrã “Sansón ti macãpu niapu” nicã tu'ocãrã niwã. Tojo weerã ti macã sãjãrĩ sope pu'to cã'mota'anũ'cãeja, co'tebo'reacãrã niwã. “Bo'reacã cūrẽ wẽjẽrãti” nĩrã, ti ñamirẽ ne cūrẽ cariboticãrã niwã.

3 Sansón pe'e ñami deco wã'cã, ti macã cja sopere te botari me'rãta du'uamĩ, tere wua, ẽrũgũ Hebrõ wãmetiri macã põtẽorõ nicju bu'ipu miacu niwĩ.

Sansón, Dalila ye queti ni'i

4 Be'ropu cũ ni'cõ numio Dalila wãmetigore uacu niwĩ. Co e'sari pa ẽrũpagu deco nirĩ pa Sorec wãmetiri pa'tirocjõ nico niwõ. 5 Tere masĩrã, filisteo masã wiorã co tiropu wa'acãrã niwã. Core a'tiro nicãrã niwã:

—Sansõrẽ “¿De'ro wee tocã'rõ tutuati?” nĩgõ, weesoose me'rã cūrẽ weredutiya. Tojo wee ẽsã cūrẽ dũ'te, tutuaticã weemasĩrãsa'a. Mu'u tojo weecã, ẽsãnucũ mu'urẽ niyeru pajiro o'orãti, nicãrã niwã.

6 Tojo weegu Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Wereya yu'ure. ¿De'ro weegu mu'u tocã'rõ tutuase cuoti? Mu'u tutuase moogũ wa'acã, ¿ñe'e me'rã mu'urẽ dũ'tebosari? ni sērĩtiña'co niwõ.

7 Sansón core yu'ticu niwĩ:

—Siete dari buacatjẽ nise dari, bopotise dari me'rã yu'ure dũ'tecã, yu'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicu niwĩ.

8 Cũ tojo nicã tu'orã, filisteo masã wiorã siete dari bopotise darire core miiticãrã niwã. Te dari me'rã Dalila Sansõrẽ dũ'teco niwõ. 9 Filisteo masã wiorã ti tucũ bajutiropu nicãrã niwã. Sansõrẽ dũ'tetoja, cūrẽ a'tiro caricũco niwõ:

—¿Sansón, filisteo masã mu'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

* 15:17 15.17 Ramat-lehi nĩrõ, “Burro usẽca õ'a bu'pa” nĩsĩ'rĩrõ wee'e.

Co tojo nicã tã'ogu, Sansón te darire yuta dare ãjãasurero weronojõ surecã'cu niwĩ. Tojo weerã filisteo masã de'ro wee cã tutuati nisere masĩticãrã niwã.

¹⁰ Tojo wa'acã, Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Yũ'ure bujicã'pã. Tojo nicã, yũ'ure nisoopũ. Wereya. ¿Ñe'enojõ da me'rã mũ'urẽ dũ'tebosari, mũ'u sureticã? nico niwõ.

¹¹ Sansón core yũ'ticu niwĩ:

—Pũnũ'mo dari ma'ma dari, dũ'teno'ña marĩse dari me'rã yũ'ure añurõ dũ'tecã, mejõ nigũ weronojõ tutuatigũ tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹² Cũ tojo nicã tũ'ogo, Dalila ma'ma darire mii, cãrẽ dũ'teco niwõ. Dũ'tetoja, cãrẽ caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama!

Filisteo masã ti tucũ bajutiropu nico'tecãrã niwã. Co tojo nicã tũ'ogu, Sansón yuta darire weronojõ te darire wejesurecu niwĩ.

¹³ Be'ro Dalila Sansõrẽ a'tiro nico niwõ:

—Mũ'u yũ'ure bujicã'a, nisoodecoti'i yujupũ. ¿De'ro weecã mũ'u tutuatigũ tojagusari? Wereya, nico niwõ.

Cũ yũ'ticu niwĩ:

—Su'ti su'awuaropũ yuta paasu'aro weronojõ ye poarire seepa'ta'que siete darire paasu'atĩagõ, dũ'tecũña. Mũ'u tojo weecã, yũ'u tutuatigũ, mejõ nigũ weronojõ tojagusa'a, nicu niwĩ. ¹⁴ Tojo weego cã cãrĩrĩ cura Dalila cã poarire siete dari seepa'ta'que su'ti su'aropũ su'a a'mesũ'ocũuco niwõ. Tojo weetũ'aja, tuturire di'tapu paabi'anũ'cõ, co su'a'que darire dũ'teñe'ecũuco niwõ.

Be'ro apaturi Sansõrẽ caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ. Cũ cãrĩ'cu nimigũ, wã'cã, cãrẽ seepa'ta'que dari dũ'tecũ'que tuturire wejedu'acu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo weecã, co nico niwõ:

—Mũ'u yũ'ure ãjõpeotigũ, ¿de'ro weegu “Mũ'urẽ ma'i'i”, nimiti? I'tiati yũ'ure bujicã'gũ weepũ. A'tiro wee tutua'a nisere ne werewe'e, nico niwõ.

¹⁶ Peje numũrĩ cãrẽ tojo cariboco niwõ. ¹⁷ Tojo weegu caributicũmĩ, core queoro werepe'ocã'cu niwĩ:

—Yũ'u bajuase dũporo “Õ'acũ yagu nazareo cũuno'yutojagusami” nino'cu ni'i. Nazareo nitĩagũ, ye poari ne ni'cãti seeno'ña marĩ'i. Ye poarire seecõ'acãma, yũ'u tutuase pe'tirosa'a. Mejõ nigũ weronojõ tutuatigũ tojagusa'a, nicu niwĩ.

¹⁸ Dalila “Queoro werepe'ocã'mi” ni masĩgõ, filisteo masã wiorãrẽ queti o'óco niwõ. Tere tũ'orã, filisteo masã wiorã na “Mũ'urẽ o'orãti” nĩ'que niyeru me'rã co ya wi'ipu ejacãrã niwã. ¹⁹ Sansón cã numo ya usó bu'ipu dũpoa peo, cãrĩyũ'rũacu niwĩ. Cũ cãrĩyũ'rũcã ã'agõ, ni'cãrẽ cã poarire siete seepa'ta'que darire seedutigo pijico niwõ.

²⁰ Cũ seetojaca be'ro caricũco niwõ:

—¡Sansón, filisteo masã mũ'urẽ ñe'erã a'titojama! nico niwõ.

Sansón wã'cã, “Todũporo wee'caronojõ wa'arosa'a”, ni wãcũcu nimiwĩ. Õ'acũ cãrẽ wijaacã, ne masĩticu niwĩ.

²¹ Be'ro filisteo masã cãrẽ ñe'e, cã caperire oreweecã'cãrã niwã. Tojo weetoja, Gaza wãmetiri macãpu cãrẽ miibu'acãrã niwã. Cõme dari me'rã dũ'tetĩarã, bu'iri da'rerĩ wi'ipu trigore ãrũaduticãrã niwã. ²² Siape'e me'rã cã poari pĩ'rĩwianũ'cãcaro niwã tja.

Sansón cã wẽrĩ'que ni'i

²³ Be'ro filisteo masã wiorã na ãjõpeogu Dagõrẽ ãjõpeori wi'ipu nerẽcãrã niwã. Na cãrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorãtirã, tojo nicã bosenuũu weeporãtirã, tojo weecãrã niwã. A'tiro basacãrã niwã:

“Marĩ ějōpeogu marĩrē ĩ'atu'tigu Sansōrē marĩrē wiacu niami”.

²⁴ Masā ti wi'ipu nirā quē'rā na ějōpeogu Dagōrē a'tiro ni basapeocārā niwā:

“Marĩ ějōpeogu marĩrē ĩ'atu'tigu Sansōrē marĩrē wiacu niami.

Cũ marĩ ye trigo weserire ũjũa'cu, pājārā marĩ acawererārē wējē'cure wiacu niami.”

²⁵ Na pūrō e'catitjārā, a'tiro caricūcārā niwā: “Sansōrē marĩ wa'teropu miitia, cūrē bujicārā”, nicārā niwā. Tojo weerā cū bu'iri da'reri wi'ipu ní'cure na nerērōpu miiejacārā niwā. Na tojo weecā ĩ'arā, masā cūrē bujicā'cārā niwā. Ti wi'i na ějōpeogu Dagōrē ějōpeori wi'i cjase tuuñe'ese tuturi deco cūrē nu'cūduticārā niwā. ²⁶ Tojo wéeca be'ro Sansón ma'mu cūrē tũawā'cāgūrē a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ure a'ti wi'i tuuñe'ese tuturi wa'tero nu'cōña, te tuturipu ñatuuwā'cācā, nicu niwĩ.

²⁷ Ti wi'ipure umua, numia mu'muyu'ruacārā niwā. Nipe'tirā filisteo masā wiorā topu nicārā niwā. Tojo nicā ti wi'i bu'i opa sira nirōpu i'tiati mil masā Sansōrē bujicā'cā ĩ'adijocārā niwā. ²⁸ Tojo wa'ari cura Sansón Ō'acūrē a'tiro sērīcu niwĩ: “Yũ'ure wācũña. Ni'cāti yũ'ure tutuase o'onemoña tja. Ye caperire filisteo masā orewee'que wapa a'megūtigu wee'e”, nicu niwĩ. ²⁹ Sansón tojo sērītoja, ti wi'i deco tuuñe'ese tuturi pua tuturo wa'teropu diacjūcamocā me'rā ni'cā tuturopu, cūpecamocā me'rā ape tuturopu ñatuunū'cāejacu niwĩ. ³⁰ Tojo weetoja, a'tiro caricūcu niwĩ: “¡Filisteo masā me'rā yũ'ure wērīcā weeya!” nicu niwĩ.

Be'ro nipe'tise cū tutuase me'rā te tuturire tuunuadijocu niwĩ. Cũ tojo weecā, ti wi'i wiorā, tojo nicā nipe'tirā ti wi'ipu ní'cārā bu'ipu doquepejacaro niwĩ. Tojo weerā wērīpe'tia wa'acārā niwā. Tojo wee Sansón cū wērīrĩ numūrē cū catiri umucore wējē'caro yũ'ruoro filisteo masārē wējēnemocu niwĩ.

³¹ Be'ro cū acabijirā, nipe'tirā cū pacu acawererā cū upure miirā wa'acārā niwā. Cū pacu Manoarē yáaca tutipu Zora Estaol decopu cūrē yaacārā niwā. Sansón veinte cū'marĩ Israe curuacjārārē sũ'ori niseticu niwĩ.

Rut

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī “Rut” Israe curuacjārārē sū'ori nisetiri masā nícūcaterore wa'a'que cjase ni'i. Titare Israe curuacjārā ape di'tacjārā me'rā a'mewējēse yu'ruacarō niwā. A'te Rut cjase tojo wa'ari curare Israe curuacjārā, moabita masā me'rā añurō niseticārā niwā.

Noemí, co marāpū, co pō'rā umua Israe curuacjārā nicārā niwā. Judá di'tapure ba'ase marīcā ī'arā, Moab di'tapū wa'acārā niwā. Be'ro co pō'rā umua tocjārā numia Rut, Orfa wāmetirārē numoticārā niwā. Na marāpusumua wēřica be'ro Noemí co ya macā Belēpū dajatojaaco niwō. Rut co mañecōrē ma'igō, co me'rā ba'patiwa'cāco niwō. Topū eja, co mañecōrē weetamuco niwō. Co Belēpū da'ra nisetiūco niwō. Be'ro Ō'acū Noemí acaweregū diacjū, peje cuogu Booz wāmetigure Rure marāputicā weecu niwī. Na pārāmi macūpū wioogu Davi nicū niwī. Be'ropūta na pārāmi nituriagupū Jesucristo nimi majā.

Elimelec ni'cū pō'rā ye cjase ni'i

¹⁻² Israe curuacjārārē wiorā sū'ori nisetiri masā narē wejepeocaterore ti di'tapure acoro pejatiyucā, uputū ujūaboase nicaro niwā. Tojo weegu titare ni'cū Belēcjū Judá ya curuacjū Elimelec wāmetigu “Marī Moab di'tapū yoaticā nisetirā wa'arā”, nicū niwī. Cū numo Noemí, cū pō'rā umua Mahlón, Quelión me'rā wa'acu niwī. Na efrateo masā Belēcjārā nicārā niwā. Moapū eta, topū niseticārā niwā.

³ Topū na nirī cura Elimelec, Noemí marāpū, wēřiwe'o wa'acu niwī. Co ni'cōta co pō'rā puarā me'rā tojaco niwō. ⁴ Be'ro na puarāpūta moabita masā numiarē numoticārā niwā. Ni'cō Orfa, apego Rut wāmeticārā niwā. Topure diez cū'marī nisetica be'ro ⁵ Mahlón, Quelión na quē'rā wēřia wa'acārā niwā. Tojo weego Noemí wapewio, pō'rāmarīgō ni'cōta tojaco niwō.

Noemí, Rut na Belēpū wa'a'que ni'i

⁶ Be'ro Noemí Moapū nirī curare Ō'acū cū yarā masā Israe curuacjārārē weeta-musere tū'oco niwō. Narē weetamugū, na otese añurō pī'rī dūcaticā wee'quere tū'oco niwō. ⁷ Tere tū'o'co niyugo, “Apaturi Judá di'tapū dajatojaagoti tja”, ni wācūco niwō. Tojo weego co pō'rā numosānumia ní'cārā me'rā na ní'caropū wija, Judá tiro wa'ari ma'apū wa'arā weecārā niwā.

⁸ Ma'apū wa'ago, Noemí na numiarē a'tiro nico niwō:

—Musā pacosānumia tiropū dajatojaaya. Musā yu'ure, yu'u pō'rā umuarē añurō wee'caronojōta Ō'acū musārē añurō weeto. ⁹ Tojo nicā, cū musārē tocjārārē apaturi marāputi, e'cati nime'řicā weeto, nico niwō.

Tojo nitojanū'cō, Noemí narē we'eritigo, mi'mico niwō. Na pe'e uputū uticārā niwā.

¹⁰ Utirā, a'tiro nicārā niwā:

—Niwe'e. Ūsā quē'rā mu'u me'rāta mu'u ya di'tapū dajatojaarāti, nicārā niwā.

¹¹ Noemí pe'e narē ninemoco niwō tja:

—Yu'u pō'rā numosānumia ní'cārā, musā ye wi'seripū tojaarāsa'a. ¿De'ro weejā yu'u me'rā wa'asī'riti? Yu'u musārē nuorēdutigo, pō'rātinemosome. ¹² Wa'arāsa'a. Musā ye wi'seripū dajatojaaya. Yu'u bucuo ni'i. Apaturi marāputimasītisa'a. Ní'cācā ñami yu'u marāputi, umuarē pō'rāticāma, ¹³ ¿na bucuari curare yoacā co'tebosari? ¿Āpērārē nuorētimirā, narē co'tebosari? Niwe'e, yu'u pō'rā numosānumia, a'tenojōrē tojo weeticā'rōua'a. Ō'acū yu'ure uputū pi'eticā weeami. Musā pi'eticā ī'agō, nemorō ña'arō tū'oña'bosa'a.

¹⁴ Tere tu'orã, apaturi pûrõ uticãrã niwã. Be'ro Orfa co mañecõrẽ we'eritigo, core mi'mico niwõ. Tojo weetoja, dajatojaa wa'aco niwõ. Rut pe'e wa'asĩrĩtigo, co mañecõ me'rã tojaco niwõ. ¹⁵ Co tojo weecã ì'agõ, Noemí core a'tiro nico niwõ:

—Ì'aña. Mũ'u pe'su ní'co co acawererã tiro, co ëjõpeorã tiropũ dajatojaago weemo. Co me'rãta mũ'u quẽ'rã dajatojaagosa'a.

¹⁶ Rut pe'e a'tiro ni yu'tico niwõ:

—Yu'ure “Tojaagosa'a”, niticã'ña. Yu'ure mũ'u me'rã wa'adutiya. Mũ'u no'o wa'aro wa'agoti. Mũ'u no'o macãrĩtiro mejãrõta macãrĩtigosa'a. Mũ'umasã, yarã masã nirãsama. Mũ'u wiogu Õ'acũ yu'u wiogu nigũsami. ¹⁷ No'o mũ'u wẽrĩ yaano'rõ, yu'u quẽ'rã wẽrĩgõti. Toputa yu'u quẽ'rãrẽ yaarãsama. Yu'u “Tojo weegoti” ní'quere weeticãma, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Wẽrĩgõpũ mũ'urẽ cõ'agõti, nico niwõ Rut.

¹⁸ Co tojo ba'pati yapatisĩrĩcã ì'agõ, Noemí core “Yu'u me'rã wa'aticã'ña” ninemotico niwõ majã.

¹⁹ Tojo weerã na pũarãputa wa'a, téé Belẽpũ etacãrã niwã. Belẽpũ sãjãcã, nipe'tirã ti macãcjãrã numia ì'amarĩa, a'merĩ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Sico Noemí mejẽta nitiba? nicãrã niwã.

²⁰ Co pe'e: “Yu'ure Noemí* pisuticã'ña majã. Yu'ure Mara† pisuya majã. Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ yu'ure ña'arõ tojacã weemi. ²¹ A'ti macãrẽ wijago, peje cuomiwũ. Nĩ'cãrõacãma ne apeyenojõacã moogõ Õ'acũ yu'ure miitojãtiami. Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãgũ ‘Bu'iri cuomo’ nĩgũ, yu'ure pi'eticã weemi. Tojo weerã yu'ure Noemí pisuticã'ña”, nico niwõ.

²² A'tiro wee Noemí Moapũ ní'co co macũ numo ní'co Rut, moabita masõ me'rã dajaco niwõ. Na Belẽpũ etácaterore masã na ote'que cebadare tũ'rẽnũ'cãrĩ cura nicaro niwũ.

2

Rut Booz ya wesepũ da'ra'que nĩ'i

¹ Noemí co marãpũ Elimelec ní'cu mijĩ Booz wãmetigure acaweregutico niwõ. Cũ peje cuogu, aũgũ nino'gũwioro nicu niwĩ.

² Nĩ'cã numu Rut Noemĩrẽ a'tiro nico niwõ:

—Yu'ure cãpũpũ na ote'caropũ wa'acã weeya. Apetero weegu nĩ'cũ te põ'rãrĩ duteri masũ yu'ure aũrõ wéegu, cũ be'ro cebada dũtestedijosere “Mũ'u seesirutucã aũrõsa'a”, nibosami.

Co mañecõ pe'e: “Jaũ, yu'u macũ numo ní'co, wa'agosa'a”, ni yu'tico niwõ.

³ Tojo weego Rut na dũteropũ wa'a, cebada dũterã be'ro te põ'rãrĩrẽ seesirutugo wa'aco niwõ. Core aũrõ wa'acaro niwũ. To ote'caro Booz, Elimelec ya curuacjũ yaro nicaro niwũ. ⁴ Co tojo da'rari cura Booz, Belẽpũ ní'cu ejacu niwĩ. Cebada da'rarãrẽ aũduticu niwĩ:

—Õ'acũ musã me'rã niato, nicu niwĩ.

Na pe'e quẽ'rã “Õ'acũ mũ'urẽ aũrõ weeato”, ni yu'ticãrã niwã.

⁵ Be'ro Booz, Rure ì'agũ, cũ yarã da'rarã wiogure sẽrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Sico nu'mio noa acawerego niti? nicu niwĩ.

⁶ Da'rari masã wiogu cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Co moabita masõ nimo. Ti di'tapũ ní'co Noemí me'rã a'tico niamo, nicu niwĩ.

⁷ Co yu'ure, “¿Yu'u cebada dũterã be'ro na dũtestedijosere seesirutucã aũsari?” nĩ sẽrĩamo. Co bo'reacã a'ti'co da'rana'iamo. Nĩ'cãrõacãputa soori u'tupũ cã'rõ soogo a'tiamo, ni yu'ticu niwĩ.

⁸ Tere tu'ogu, Booz Rure a'tiro nicu niwĩ:

* 1:20 1.20 Noemí “e'catigo” nisĩrĩrõ wee'e. † 1:20 1.20 Mara “bũjawetigo, tu'satigo” nisĩrĩrõ wee'e.

—Acawerego, yu'u ucūsere añurō tu'oya. Āpērā na ote'que nirōpu otese dūca pō'rārīrē seego wa'aticā'ña. Yu'ure da'raco'terā numia me'rā tojayá. ⁹ No'o dūterā na da'rarore ī'agō, numiarē sirutuya. Yu'ure da'raco'terā umuarē mu'urē “Cariboticā'ña”, nitojapu. Mu'u acowūogo, te sī'rīsepaa dujise tiro wa'a, na aco waa'quere sī'rīña, nicu niwī.

¹⁰ Tere tu'ogo, Rut co ējōpeosere ī'ogō, paamu'rīque'aco niwō. Be'ro Boore sērītiña'co niwō:

—¿De'ro weegu yu'u aperocjō nimicā, yu'ure tocā'rō añurō weeti?

¹¹ Core yu'ticu niwī:

—Mu'u marāpu wērīca be'ro mu'u mañecōrē añurō weesetisere tu'ope'ocā'pu. Tojo nicā mu'u pacusumuarē, mu'u ya di'tare du'ucūu, a'to mu'u todūporo masīti'cārā tiropu, macārī a'tico niapu. ¹² Ō'acū mu'u tojo wee'quere wapayeato. Mu'u Ō'acū, Israe curuacjārā ējōpeogu cū co'tesere a'magō a'tiapā. Cūta mu'urē añurō weeato, nicu niwī.

¹³ Cūrē yu'tico niwō:

—Mu'u yu'ure añurō weepu. Mu'u ucūse yu'ure wācūtutuacā wee'e. Mu'urē da'raco'terā numia weronōjō nitimicā, yu'ure añurō ma'ise me'rā ucū'u.

¹⁴ Ba'aritero ejacā, Booz Rure pijicu niwī: “A'to a'tia. Pārē cārō mī, na yosoba'asere yosoba'aya.”

Rut da'rari masā tiropu ejanujāco niwō. Booz core cebada peri pū'o'que perire ba'adutigu o'ocu niwī. Co tere ba'a, co ba'asī'rīrō pōtēorō ba'aco niwō. Ba'ase core o'o'que dū'sacā'caro niwū. ¹⁵ Be'ro co apaturi cebada perire seego wa'āca be'ro Booz cūrē da'raco'teri masārē a'tiro duticu niwī:

—Co cebada dotori wa'teropu te pō'rārīrē seecā quē'rārē, ne core cā'mota'aticā'ña.

¹⁶ Mejō pe'e apeye no'o musā ñe'ese dotoripureta core seedutirā, cūña. Core ne tu'titicā'ña, nicu niwī.

¹⁷ Tojo weego Rut, Booz ya cāpūpu cebadare seena'itō'oque'a wa'aco niwō. Be'ro co see'quere su'tiweeco niwō. Te veinte kilo wa'tero nūcūcaro niwū. ¹⁸ Be'ro co su'tiwee'que perire wūa, macāpu dajatojaaco niwō. Tere co mañecōrē ī'oco niwō. Tojo nicā, co ba'adū'a'quere Noemīrē o'oco niwō.

¹⁹ Noemí core sērītiña'co niwō:

—¿Ni'cācārē no'opu da'rati? ¿No'opu te pejere ticase seeati? Mu'urē tojo weetamu'cure añurō wa'ato, nico niwō.

Rut co mañecōrē wereco niwō:

—Yu'u Booz wāmetigu me'rā da'rapu, nico niwō.

²⁰ Noemí core yu'tico niwō:

—Ō'acū cūrē añurō weeato. Ō'acū todūporo wērī'cārārē pajaña'caronōjōta ni'cārōacā catirā me'rā quē'rārē añurō pajaña'a weetamunu'cūapī. Booz marī acaweregu waro nimi. Tojo weegu marīrē añurō co'temasīmi.

²¹ Rut pe'e apeye werenemoco niwō:

—Cū yu'ure cūrē da'raco'terā numia me'rā da'radutiami. Téé cebadare seepe'ocāpu da'radu'udutiami.

²² Co tojo nicā tu'ogo, Noemí Rure a'tiro yu'tico niwō:

—Cūrē da'raco'terā numia me'rā mu'urē tojacā añu nitu'sa'a. Āpērā ye weseripu seego wa'aticā'ña. Āpērā mu'urē caribobosama, nico niwō.

²³ Tojo wee Rut, Boore da'raco'terā numia me'rā te pō'rārīrē seego wa'aco niwō tja. Téé trigo pō'rārīrē, tojo nicā cebada pō'rārīrē tū'rēpe'ocāpu da'ratuoco niwō. Co topu da'rasedūmūrē co mañecō me'rā nisetico niwō.

3

Booz cũ weetamu'que ni'i

¹ Ni'cã numu Noemí Rure a'tiro nico niwõ:

—Ni'cũ mu'u marãpu niacjũre a'mabosagoti. Cũ mu'urẽ añurõ e'cati nisetiã weegusami. ² Mu'u masĩsa'a. Booz marĩ acaweregu nimi. Mu'u cũrẽ da'raco'terã numia me'rã da'raco niapu. Ni'cãcã ñami cãpũpu cũ trigo, cebada perire su'tiweegu wa'agusami.

³ Mu'u a'tiro weeya. U'aya. Mu'u upure u'mutise me'rã wa're, mu'u yaro su'tiro añurõ niyu'rũnu'cãrõrẽ sãñaña. Tu'ajanu'cõ, cũ su'tiweeropu wa'aya. Mejõ cũ ba'a, sĩ'rĩ tu'ajati duporo mu'urẽ i'acã weeticã'ña. ⁴ Cũ no'o cãriatjore añurõ i'awe'oya. Be'ro cũ tiro wa'a, cũ du'pocãrĩ oma'carore pãaña.* Topu cũñaña. Be'ro cũ basu mu'u weeatjere weregusami, nico niwõ.

⁵ Rut core yu'tico niwõ:

—Nipe'tise mu'u ní'caronojõta weegoti, nico niwõ.

⁶ Tojo weego Rut na su'tiweeropu wa'a, nipe'tise co mañecõ duti'caronojõta weeco niwõ.

⁷ Booz ba'a, sĩ'rĩ, añurõ e'catigu nicu niwĩ. Tojo weéca be'ro na su'tiweéca mesã tiro cãrigũ ejaque'acu niwĩ. Be'ro Rut di'tamarĩrõacã wa'a, cũ du'pocãrĩ omáca caserore pãa, topu ejaque'a, cũñaco niwõ. ⁸ Ñami deco ucũamajã wã'cã, majámique'amigũ, ni'cõ numio cũ du'pocãrĩ tiro cũñacã i'amarĩacu niwĩ.

⁹ Booz core “¿Noa niti mu'u?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

—Yu'u Rut, mejõ nigõ ni'i. Mu'u yu'u acaweregu diácjũ, yu'ure co'tegunojõ ni'i. Tojo weego mu'u yu'ure numoticã uasa'a, nico niwõ.

¹⁰ Booz core yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato. Mu'u marãpu mijĩ wẽrĩca be'rore mu'u mañecõrẽ añurõ weesetiapu. Mu'u ni'cãrõacã yu'ure sãrise pe'e mu'u mañecõrẽ weese nemorõ añu'u. Mu'u apĩ yu'u nemorõ ma'murẽ a'maboapã. No'o peje cuogunojõrẽ o pajasecuogunojõrẽ a'maboapã. Tojo weetiapã. ¹¹ Ne uiticã'ña. Nipe'tirã yá macãcjãrã mu'u numio queoro weesetisere masĩpe'titojama. Tojo weegu yu'u nipe'tise mu'u sãrisere weeguti. ¹² Diacjũta yu'u mu'u acaweregu waro, mu'urẽ co'tegunojõ ni'i, nígu pe'e. Tojo nimicã, apĩ yu'u nemorõ mu'u acaweregu waro nimi. ¹³ A'ti ñamirẽ a'topũta tojánĩña. Ñamiacã cũ mu'u acaweregu nisetisere queoro weecã, añurõsa'a. Cũ mu'urẽ numotigusami. Cũ weeticãma, Õ'acũ tu'oropu “Yu'u mu'urẽ numotiguti”, nigũti. Ni'cãrõacãrẽ a'topũta cãrĩbo'retõ'oña.

¹⁴ Tojo weego ti ñamirẽ Rut Booz du'pocãrĩ tiropu cãrĩco niwõ. Booz a'tiro ucũtojacu niwĩ: “Numio a'to cebada su'tiweeropu a'ticã, ne ni'cũ masĩticã'to”. Tojo weego ape numu pe'ere ñamiña'cũrõ bo'reque'ati duporo wã'cãco niwõ.

¹⁵ Booz core a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u bu'icjãrõ su'tiro sãñarõrẽ tuwee, añurõ sãeo cuoya. Co ti caserore tojo cuonu'cũrĩ cura Booz pe'e veinte kilos cebadare õrẽsãacu niwĩ. Be'ro core wuadutigu miipeocu niwĩ. Co te me'rã macãpu pi'aco niwõ.

¹⁶ Rut co mañecõ tiropu etacã, core a'tiro sãrĩtiña'co niwõ:

—¿Yu'u macũ numo ní'co, mu'urẽ añurõ wa'amiatito?

Rut core nipe'tise Booz añurõ weetamu'quere wereco niwõ. ¹⁷ Apeye quẽ'rãrẽ werenemoco niwõ:

—A'te peje cebada yu'ure o'oami. Yu'ure a'tiro niami: “Mu'u mañecõ tiropure apeyenojõ moogõ dajaticã'ña”, niami, ni wereco niwõ.

¹⁸ Tere tu'ogo, Noemí core nico niwõ:

* 3:4 3.4 Cũ du'pocãrĩ oma'carore pãagõ, cũ co'tesere sãrigõ weeco niwõ.

—Co'teniña yujupũ. De'ro wa'aro wa'arosa'a. Cũ ni'cãcãrẽ tere apotu'ajanũ'cõgũpũ, soogusami, nico niwõ.

4

Booz Rure numoti'que ni'i

¹ Be'ro Booz ti macã sãjãrĩ sope pu'topũ wa'a, dujicu niwĩ. Topũ masã nerẽwũacãrã niwã. Cũ topũ dujiri curare Booz Rure “Apĩ musã acaweregũ waro musãrẽ co'teacjũ nisami” ní'cũ yũ'rũacu niwĩ.

Booz cũrẽ ã'agũ, “A'to dujigu a'tia”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ tiro wa'a, ejanujãcũ niwĩ. ² Be'ro Booz diez bũcũrã wiorãrẽ, ti macãcjãrãrẽ pijio, dujiduticu niwĩ. Na dujica be'ro Booz cũ acaweregũre a'tiro nicũ niwĩ:

³ —Noemí Moab di'tapũ ní'co dajamo. Co marĩ acaweregũ Elimelec mijĩ ya di'ta nĩca di'tare duasĩ'rĩgõ weeamo. ⁴ Tere masĩdutigu, mũ'ũrẽ were'e. Mũ'u ti di'tare duusĩ'rĩgũ, ã'rã bũcũrã, ãpẽrã a'to dujirã tu'oro “Duugũti”, niña. Mũ'ũta Elimelec acaweregũ waro ni'i. Tojo weegu ti di'tare duumasĩ'i. Mũ'u duusĩ'rĩtigũ, yũ'ũre wereya. Mũ'u ti di'tare duumũ'tãmasĩ'i. Mũ'u be'rocjũ yũ'ũta ni'i, nicũ niwĩ Booz.

Tojo nicã tu'ogu, Booz acaweregũ pe'e: “Ti di'tare duugũti”, ni yũ'ticu niwĩ.

⁵ Booz cũrẽ apeyere werecasanũ'cõcũ niwĩ:

—Mũ'u Noemí ya di'tare dúúgu pũrĩcã, Rut quẽ'rãrẽ numotigusa'a. Co moabita masõ wapewio nimo. Mũ'u tojo weecã, co me'rã musã macũtigũre, ti di'ta wẽrĩ'cũ mijĩ Mahlõrẽ wãmepeosirutuno'rõsa'a.

⁶ Tere tu'ogu, Booz acaweregũ yũ'ticu niwĩ:

—Tojo nicãma, ti di'tare duumasĩtisa'a. Be'ropũ yũ'u põ'rãrẽ cũuatje to wa'atibosa'a. Mũ'u duusĩ'rĩgũ, duuya. Yũ'u duumasĩtisa'a, nicũ niwĩ.

⁷ Titapũre Israe curuacjãrã tiropũre a'tiro weesetise nicaro niwã. Ni'cũ di'tare duagu o o'oyũ'rũogu, di'ta cũogu cũ ya sapatũre tuwee, apĩ duugũre o'oturiamũjãcũ niwĩ. Na duusere, duasere ã'orã, tojo weecãrã niwã. ⁸ Na weeseti'caronojõta wéegũ, Booz acaweregũ cũ ya sapatũre tuwee, Boore o'ocũ niwĩ. Be'ro cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u pe'e duuya.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, bũcũrãrẽ, ãpẽrã topũ dujirãrẽ Booz a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã tu'oro ni'cãcã yũ'u Noemĩrẽ co marãpũ mijĩ Elimelec, cũ põ'rã Queliõn, Mahlõn ye di'tare duugu wee'e. ¹⁰ Tojo nicã Rut moabita masõ, Mahlõn mijĩ numo ní'co quẽ'rãrẽ numotiguti. Tojo weecã, co marãpũ wẽrĩ'cũ mijĩ wãme ninu'cũcã'rõsa'a. Cũ wãmerẽ cũ acawererã wa'teropũre, tojo nicã ti macãpũre ne acobojosome. Ni'cãcã musã ãsã tojo wee'quere ã'apũ. Be'ropũre “Tojota queoro weewã”, nĩmasĩrãsa'a, nicũ niwĩ.

¹¹ Bũcũrã, nipe'tirã ãpẽrã topũ nirã a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Ëũ, ãsã musã wee'quere queorota tu'oapũ. Õ'acũ mũ'u numo mũ'u ya wi'ipũ miisãjãacjore pãjãrã põ'rãticã weeato. Raquel, tojo nicã Lea weronojõ niato. Marĩ Israe curuacjãrã na numia pãrãmerã nisirutudijatirã ni'i.

Efratapũre tocjãrãrẽ wiopesase me'rã ã'ano'gũ niña. Belẽpũre masũ bajuyoagu niña. ¹² Õ'acũ mũ'ũrẽ co me'rã pãjãrã põ'rãticã weeato. Mũ'u põ'rã pãjãrã waro masãputiato. Tamar, Judá na macũ Fares wa'a'caronojõ wa'ato.

¹³ Booz cũ ní'caronojõta, Rure cũ ya wi'ipũ miaa, core numoticu niwĩ. Be'ro co me'rã nicã, Õ'acũ core nijĩpaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo wee ni'cũ põ'rãtico niwõ.

¹⁴ Tojo wa'acã ã'arã, Belẽcjãrã numia Noemĩrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũrẽ “Añuyũ'rũami”, ni e'catipeorã. Ni'cãcã mũ'ũrẽ pãrãmiticã weeami. Cũrẽ mũ'ũrẽ co'tedutigu o'oami. Israe curuacjãrã cũrẽ añurõ ucũyũ'rũnũ'cãto. ¹⁵ Cũ mũ'u pãrãmi mũ'ũrẽ wãcũtutuacã weegusami. Mũ'u bũcũo nirĩ curare mũ'ũrẽ

co'tegusami. Mu'ɥ macũ numo ní'co cǔrẽ pǔ'râtiamo. Co mu'urẽ ɥpɥtɥ waro ma'imo. Mu'ɥ siete pǔ'râtibo'caro nemorǔ wapatimo, nicǎrǎ niwǎ.

¹⁶ Be'ro Noemí wĩ'magũrẽ wɥamii, cǔrẽ ĩ'anurũ, co'te masõco niwǔ. ¹⁷ Numia co ya wi'i pɥ'tocjǎrǎ a'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—Ni'cǎrǔacǎrẽ Noemí ni'cũ wĩ'magũ pǎrǎmitimo, nicǎrǎ niwǎ.

Cǔrẽ Obed wǎme õ'ocǎrǎ niwǎ. Be'ropɥre cũ Isaí pacɥ nicɥ niwĩ. Isaí pe'e Davi pacɥ nicɥ niwĩ.

Davi ñecũsumɥa wǎme ni'i

¹⁸ A'ticɥrǎ Fares pǎrǎmerǎ nisirutudijarǎ nicǎrǎ niwǎ:

Fares Hezrón pacɥ nicɥ niwĩ.

¹⁹ Hezrón Ram pacɥ nicɥ niwĩ. Ram Aminadab pacɥ nicɥ niwĩ.

²⁰ Aminadab Naasón pacɥ nicɥ niwĩ. Nahasón Salmón pacɥ nicɥ niwĩ.

²¹ Salmón Booz pacɥ nicɥ niwĩ. Booz Obed pacɥ nicɥ niwĩ.

²² Obed Isaí pacɥ nicɥ niwĩ. Isaí Davi pacɥ nicɥ niwĩ.

Ester

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise nī'i

Ester wāmetiri pūrī Persia di'tapu core wa'a'quere, co weeseticū'quere were'e. Ti di'ta wiogu waro Asuero wāmetigu cū nūmorē cō'āca be'ro Ester core ducayuco niwō.

Tojo wa'āca be'ro co mūgū Mardoqueo pūarā surara wiorā Asuerore wējēsī'rīcā tū'ogu, Estere werecū niwī. Co pe'e wiogupure wereturiaco niwō. Mardoqueo, Ester judío masā nicārā niwā. Tojo wa'āca be'ro Asuero Amārē cū docacjū wiogu sōrōcū niwī. Amán judío masārē wējēsī'rīcūcū niwī. Tojo weegu cū wiogu dutiro me'rā nipe'tirā judío masā Persiapu nirārē wējēatjere apocū niwī. Mardoqueo tere tū'ogu, Estere “Te cjasere wiogu me'rā ucūbosago wa'aya”, nicū niwī. Wiogu me'rā co ucūca be'ro, co acawererā judío masārē yū'rūweticā weeco niwō. Tojo weegu wiogu judío masārē wējērōnojō o'ogu, Amán pe'ere wējēduticū niwī.

A'tiro wee judío masā yū'rūweticūcārā niwā.

Ester nirī pūrī dasea ye me'rā quetiwerero weronojō ojano'caro niwā. Nipe'tise versiculi ojano'ña marīcaro niwā. “Apeye yū'rūoro nī'i” nise pe'e pejeti ucūse useri me'rā ojano'caro niwā.

Wiogu Asuero cū bosenumū wee'que nī'i
(Est 1.1-22)

A'te queti wiogu Asuero wāmetigu peje waro ciento veintisiete di'ta cū dutise cuori cura tojo wa'acaro niwā. Te di'ta India wāmetiropu me'rā nū'cā, téé Etiopía wāmetiropu nituocarō niwā. Cū pe'e Susa wāmetiri macāpu nibutiacū niwī. Tojo weerā surara ti macārē añurō co'temujācārā niwā.

Asuero i'tia cū'ma cū wiogu sājāca be'ro cū me'rā da'rarārē, cūrē weetamurārē, nipe'tirā wiorārē da'ratamurārē bosenumū sū'ori weepeocū niwī. Tojo nicā Persiacjārā surara wiorārē, Medocjārā surara wiorārē, nipe'tiro cū dutise di'tacjārā wiorārē sū'ori tojo weecū niwī. Na topu nise nūmūrīrē cū wiogu cuosere añubutiase nipe'tisere ī'ocū niwī narē. Ti bosenumū wéerā, seis mujīpūrī bosenumūticārā niwā. Ti bosenumū yapare wiogu Asuero cū wiogu nirī wī'i wijaaropu ni'cā semana bosenumū sū'ori weenemopeocū niwī. Nipe'tirā Susa wāmetiri macāpu nirā wiorā, tojo nicā mejō nirāputa ti bosenumūrē pijiono'cārā niwā.

Wiogu nūmo Vasti pe'e quē'rā wiogu Asuero ya wī'ipū na pijio'cārā nūmosānumiarē sū'ori ba'aco niwō.

Siete nūmūrī wiogu bosenumū nirī nūmū majā wiogu u'seducaco vino sī'rītjāgū e'caticū niwī. Tojo weeri curare siete umūa cūrē da'ratamurā cū “Añurō weema” nī, cū ī'arārē pijicū niwī. Na Mehumán, Bizta, Harbona, Bigta, Abagta, Zetar, Carcas wāmeticārā niwā. Narē a'tiro nicū niwī:

“Yū'u nūmo, wiogo Vastire yū'u tiropu pijiwā'cātia. Co wiogo dupoapu pesari be'tore pesawā'cātiato”, nicū niwī. Co añugō wiogo nisere masā, tojo nicā wiorā ī'amarīato nīgū, core pijiocū niwī. Diacjūta co añugō nico niwō. Co pe'e wiogu sō'oni'cārā cū “Añurō weerā nima” nī, cū pijidutigu o'ó'cārā pijicā, wa'asī'rītico niwō. Tojo weegu wiogu uputu waro uacū niwī.

Cū uayū'rūmajāgū, añurō masīrārē “¿De'ro weegusari yū'u co me'rā?” nī sērītiña'cū niwī.

Na wiorānojō dutise masībutiarā pe'e wiogure weresācārā niwā. “Apego numio a'maña. Mū'u tojo weecā, Vasti mejēta wiogo nigōsamo. Apego nigōsamo. Tojo weese me'rā dia'cū numia nipe'tiro mū'u dutiri di'tacjārā na marāpusumuarē

wiopesase me'rã yu'tirāsama”, nicārã niwã. Na tojo nisere wiogu tu'sayu'ruacu niwĩ majã.

2

Estere wiogo sōrō'que ni'i (Est 2.1-11,17-20)

Tojo weegu cūrē da'raco'terārē pājārã numia añurã numiarē a'madutigu o'ócũ niwĩ. Narē bocatoja, Vastire ducayucio, ma'ma wiogo wa'acjore besegutigu, cã wiogu nirĩ wi'ipũ narē miitiduticũ niwĩ.

Susa wāmetiri macapũ ni'cũ judío masũ Mardoqueo wāmetigu nicũ niwĩ. Cũ Jair macũ, Simei, tojo nicã Cis pārāmi nituriagu, Benjamí ya curuacjũ nicũ niwĩ. Cũ āpērã pājārã me'rã Babilonia wiogu Nabucodonosore Jerusalēpũ ní'cũ cō'awīrōno'cũ niwĩ. Jeconías, Judá di'ta wiogu me'rã cō'awīrōno'cũ niwĩ. Cũ Mardoqueo, cã pacũ ma'mi macō Hadasa wāmetigore pacũ, paco wēřica be'ro masōcũ niwĩ. Co apetero Ester pisuno'co, numio añugō waro nico niwō. Tojo weerã wiogu Asuerore da'raco'terã cã ya wi'ipũ āpērã numia pājārã me'rã core miacārã niwã. Core Hegai, wiogu ya wi'ire numiarē co'tegupũre wiacārã niwã.

Wiogure da'raco'tegu, numiarē su'ori co'tegu, Hegai Estere tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu core añurō weecu niwĩ. Cũ co judío masō nisere masīticũ niwĩ. Mardoqueo core ne āpērārē tere weredutiticũ niwĩ. Nipe'tise numũrĩ Mardoqueo wiogu ya wi'i numia na nirō pōtēorōpũ Estere “¿De'ro wa'amiti?”, ni masīsĩ'rīgũ, ĩ'abajaque'amujācũ niwĩ.

Ni'cã cũ'ma yu'rúca be'ropũ Estere majã wiogu tiropũ ni'cã ñami cũ me'rã cārīrō nicaro niwũ. Wiogu āpērã numia yu'rũoro Estere tu'sayu'rumajāgũ, wiogo pesari be'tore co dupoapũ peocũ niwĩ. Tojo wee Vasti ducayuro core wiogo sōrōcũ niwĩ. Be'ro core pajiri bosenumũ weepeogu, su'ori ba'acu niwĩ. Ti bosenumũ nicārē nipe'tirã cũ me'rã da'rarārē, cūrē weetamurārē pijiocũ niwĩ. Nipe'tise di'ta cũ dutiro doca nise di'tacjārārē “Bosenumũ wa'arotiro wee'e”, nío'ocũ niwĩ. Wiorã na weewuaronojōta narē peje apeyenojō o'ocũ niwĩ. Titare wiogu core, “Judío masō nimo” ni, masīticũ niwĩ.

Mardoqueo surara na wiogure wējēsĩ'rīsere tu'oboca'que ni'i (Est 2.21-23)

Ni'cã numũ Mardoqueo wiogure co'terã pũarã surara wiorã, Bigtán, Teres wāmetirārē, na “Wiogure wējērã” ni aposere tu'ocũ niwĩ. Tojo weegu cũ Estepũre werecũ niwĩ. Co pe'e quē'rã Mardoqueo cũ ní'quere wiogupũre wereturiaco niwō. Wiogu tere tu'ogu, na tojo weesĩ'rīsere besecũ niwĩ. Beseboca, “Wiogo Ester ní'que diacjũta niapã”, nicũ niwĩ. Be'ro na pũarã surara wiorārē yucugupũ du'teyooduticũ niwĩ. Te tojo wa'asere, ni'cã pũrĩ cũ wiogu sājānũ'cācatero wee'quere ojaō'orĩ pũrĩpũ ojaō'oduticũ niwĩ.

3

Amán cũ judío masārē wējēsĩ'rĩmi'que ni'i (Est 3.1-15)

Be'ro wiogu ni'cũ cũ me'rã da'ragũ, Amán wāmetigu me'rã e'catiyũ'ruacu niwĩ. Cũ Hamedata macũ, Agag pārāmi nituriagupũ nicũ niwĩ. Tojo weegu cūrē āpērã da'rarã bu'ipũ da'rase cūucũ niwĩ. Tojo nicã, wiogu nipe'tirārē Amārē ējōpeose ĩ'orã, paamu'rĩque'aduticũ niwĩ. Te dutisere nipe'tirã wiorã cã ya wi'ipũ nirã queoro weecārã niwã.

Mardoqueo dia'cũ cãrẽ ã'agũ, paamu'rĩque'aticũ niwĩ. Amán cãrẽ wiopesase me'rã paamu'rĩque'aticã ã'agũ, uayũ'ruacu niwĩ. Cũ Mardoqueore “Ti curuacjũ nimi” ni, tũ'otojacũ niwĩ. Tojo weegu “Cũ se'sarore bu'iri da'reesome”, nicũ niwĩ. Tojo weeronojõ o'ogu, “¿De'ro wee nipe'tirã judío masã Asuero cũ dutise di'tapu nirãrẽ pe'orouamitito?”, ni wãcũcũ niwĩ.

Tojo weegu judío masãrẽ wẽjẽatji numãrẽ beseduticũ niwĩ. Na tojo weebocãca numũ nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwũ.

Be'ro Amán wiogu tiropũ ã'agũ wa'acu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Nipe'tise mu'ũ dutise di'tapũre ni'cã curuacjãrã ãpẽrã wa'teropũre mejẽcã weesetirã, mu'ũ dutisere weetima. Tojo weegu narẽ wẽjẽcõ'arõũa'a, nicũ niwĩ Amán.

Cũ tojo nicã tũ'ogu, wiogu cãrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mu'ũ de'ro weesĩ'rĩrõ weeya. Ni'cã dutiro “Narẽ tojo wee wẽjẽrãti” nisere ojaya, nicũ niwĩ. Be'ro Amán, judío masãrẽ ã'atu'tiri masũrẽ cũ wiogu omopica tuusãarĩ be'tore te dutise oja'quere ñacũudutigũ o'ocu niwĩ.

Tojo weegu Amán, wiogu Asuero cũ dutise macãrĩcjãrãrẽ nipe'tisepũre pa-pera ojaõ'oduticũ niwĩ. Ti pũrĩpũre nipe'tirãpũre “Ni'cã numũta judío masãrẽ wẽjẽpe'ocã'ña. Nipe'tirã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã, numiarẽ wẽjẽpe'ocã'ña. Na ye ní'quere miiwapaya”, ni ojano'caro niwũ. Narẽ wẽjẽatji numũ pe'e nituori mujĩpũ trece nicã nicaro niwũ.

4

Mardoqueo Estere weetamuse sãrĩ'que ni'i (Est 4.1-17)

Mardoqueo nipe'tise tojo wa'asere masĩgũ, cũ bujawetisere ã'ogũ, cũ ye su'tire tũ'rẽcũ niwĩ. Tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, cũ dupoapũre nujãrẽ õrẽpeocũ niwĩ. Tojo nicã, upũtu ña'arõ tũ'oña'gũ, dujasewã'a, nipe'tiri macãpũ caricũsijacũ niwĩ. Téẽ wiogu ya wĩ'i sãjãarõ tiropũ caricũejacũ niwĩ. Tojo su'ti sãñarãnojojõrẽ ne topũre sãjãadutiticãrã niwã. Tojo nicã, apeye macãrĩpũ wiogu cũ judío masãrẽ wẽjẽdutio'ose etacarõ niwũ. Tojo weerã judío masã te macãrĩpũ nirã ña'abutiarõ tũ'oña'cãrã niwã. Na bujawetisere ã'orã, be'ticãrã niwã. Uti, upũtu caricũcãrã niwã. Pãjãrã nujã bu'ipũ cũña, tojo nicã su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã.

Be'ro ni'cãrẽrã da'raco'terã Estepũre “Mardoqueo su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña weetĩagũ, upũtu warõ bujawetigũ, caricũ utigũ weeami,” ni werẽcãrã niwã. Tojo nicã tũ'ogo, co ni'cũ core da'raco'tegũ Hatac wãmetigure “¿De'ro wa'amiaparito?” ni sãrĩtiña'dutigo o'óco niwõ. Cũ wa'a, Mardoqueore sãrĩtiña'cũ niwĩ.

Mardoqueo Hatare, wiogu judío masãrẽ wẽjẽdutise cũ cũu'quere werẽcũ niwĩ. Tojo nicã, narẽ wiogu wẽjẽdutise oja'quere ã'adutigũ, wiogopũre ni'cã pũrĩ te oja'quere o'ócu niwĩ. “Mu'ũ wiogupũre marĩ acawererã judío masãrẽ ‘Wẽjẽticã'ña’, ni sãrĩbosaya”, ni queti o'ócu niwĩ. Hatac wiogo tiropũ eta, Mardoqueo cũ ní'quere werepe'ocu niwĩ.

Co apaturi Hatare Mardoqueo tiropũ “Wiogu nirõpũ ne ni'cũ sãjãata basiowe'e. Cũ pijicãpũ dia'cũ sãjãata basio'o”, ni werẽdutigo o'óco niwõ. “Tojowarõ sãjãácãma, cũ wẽjẽcũsami. Cũ wiogu cuocjũ uru me'rã da're'cũ me'rã sĩopuacã dia'cũrẽ yũ'rũwetino'rõsa'a”, nico niwõ. Ni'cã mujĩpũ yũ'rũcaro niwũ, cũ core ne pijiotiro.

Be'ro Hatac wa'a, Mardoqueore co ní'quere wereturiacũ niwĩ. Mardoqueo co tojo nisere tũ'ogu, core a'tiro ni queti o'ócu niwĩ: “Mu'ũ, ‘Wiogu ya wĩ'ipũ nise me'rã dia'cũ ni'cõta judío masõ yũ'rũgosa'a’, ni wãcũticã'ña. Mu'ũ ni'cãrõacã wiogure sãrĩtigo, tojowarõ tũ'oña'gõ, ãpẽrã pe'e judío masãrẽ yũ'rũorãsama. Mu'ũ, mu'ũ pacũ acawererã wẽrĩpe'tia wa'arãsa'a. Mu'ũ ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'asenojojõrẽ

weetamuacjota wiogo sãjãpã,” ni wereduticũ niwĩ. Be'ro Hatac co tiropũ wa'a, Mardoqueo cũ ní'quere core werecũ niwĩ.

Tojo nicã tũ'ogo, co a'tiro Mardoqueore yũ'tio'oco niwõ: “Mũ'u wa'a weetjãgũ, nipe'tirã judío masã Susa macãpũ nirãrẽ nerẽdutigu wa'aya. Ye niatjere yũ'ure be'tibosato. Ñami, umũco i'tia numũ, ne ba'ati, sĩ'rĩticã'to. Yũ'u quẽ'rã, yũ'ure da'raco'terã numia me'rã mejãrõta weerãsa'a. Tu'ajanũ'cõ, wiogu tiropũ ã'agõ wa'agoti. Yũ'ure pijitimicã wa'ago, wiorã dutisere yũ'rũnũ'cãgõ weebosa'a. Yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩrã, wẽjẽato”, nico niwõ.

Be'ro da'raco'tegũ Mardoqueo tiropũ te quetire weregũ etacũ niwĩ. Tere tũ'ogu, Mardoqueo nipe'tise Ester cõ duti'caronojõta weecũ niwĩ.

5

Ester wiogu Asuerore co ucũ'que ni'i

(Est 5.1-8)

I'tia numũ na be'tica be'ro Ester wiogo sãñase su'tire sãña, wiogu nirĩ tucũ põtẽorõpũ wa'aco niwõ. Wiogu core ã'agũ, cũ duticjũ uru me'rã da're'cũ me'rã sĩopuocũ niwĩ. Cũ tojo weecã ã'agõ, cũ nirĩ tucũpũ sãjãaco niwõ.

Be'ro wiogu core sẽrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Wiogo Ester, yũ'u mũ'urẽ de'ro weecã uati? Mũ'u yũ'ure deco me'rã yũ'u dutisere sẽrĩcã, mũ'urẽ o'omasĩ'i, nicũ niwĩ.

Co cũrẽ yũ'tico niwõ:

—Wiogu, mũ'urẽ añucã, ni'cãcã yũ'u mũ'urẽ ba'ase do'aduti'quere Amán me'rã ba'agũ a'ticã uasa'a, nico niwõ.

Tojo nicã tũ'ogu, wiogu Amárẽ pijiduticũ niwĩ. Be'ro na pũarãpũta co tiropũ ba'arã wa'acãrã niwã. Na ba'adujiri cura wiogu Estere a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u uasere sẽrĩña. Mũ'u deco me'rã yũ'u dutisere sẽrĩcã, mũ'urẽ o'omasĩ'i, nicũ niwĩ.

Ester cũrẽ yũ'tico niwõ:

—A'te dia'cũrẽ mũ'urẽ sẽrĩgõti. Wiogu, mũ'u yũ'ure ma'ígũ, yũ'u sẽrĩsere o'osĩ'rĩgũ, a'tiro weeya. Ñamiacã Amán me'rã ba'patitjãgũ, yũ'u ba'ase do'adutisere apaturi ba'agũ a'tia. Mũ'u ba'agũ ejacã, yũ'u uasere mũ'urẽ sẽrĩgõti, ni yũ'tico niwõ.

Amán Mardoqueore cũ ã'atu'ti'que ni'i

(Est 5.9-14)

Na ba'aca be'ro Amán cũ ya wi'ipũ tojáágũ, Mardoqueore bocaiejacũ niwĩ. Mardoqueo cũ weewũaranojõpũma cũrẽ ã'agũ, ne wã'cãnũ'cãti, cũrẽ wiopesase me'rã ã'aticũ niwĩ. Tere ã'agũ, Amán uayũ'ruacũ niwĩ. Tojo uamigũ, ne mejẽcã weetiguta, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acũ niwĩ. Topũ tojatagũ, cũ numorẽ, tojo nicã cũ me'rãcjãrãpũre pijineocũ niwĩ. Nipe'tise cũ niyeru cũosere, cũ põ'rã umũarẽ, cũrẽ wiogu añubutiasẽ da'rascũ'quere werecũ niwĩ. A'tiro ninemocũ niwĩ narẽ:

—Apeyema wiogo Ester yũ'u se'sarore wiogu me'rã ba'adutigo pijiamo. Tojo weego ñamiacã quẽ'rãrẽ apaturi ba'adutigo pijiamo. Tojo nimicã, judío masũ Mardoqueo wiogu ya wi'i sope pũ'to cũ dujicã, tũ'satisa'a. Tojo weero wiogo co yũ'ure ba'adutigo pijise yũ'ure ne wapamarĩ'i, nicũ niwĩ.

Tojo nicã tũ'orã, cũ numo, cũ me'rãcjãrã cũrẽ “A'tiro pe'e weeya”, nicãrã niwã:

—Ni'cãgũ masãrẽ na dũ'teyoo wẽjẽacjũre nũ'cõdutiya. Tigure veintidós metros u'muacjũ nũ'cõdutiya. Ñamiacã ñamiña'cũrõ wiogure, “Mardoqueore topũ dũ'teyoodutiya”, ni sẽrĩña. Tojo weegu mũ'u ne wãcũque'tiro marĩrõ wiogu me'rã ba'agũ wa'agusa'a, nicãrã niwã cũrẽ.

Na tojo nisere tũ'ogu, Amán tũ'sayũ'ruacũ niwĩ. Tojo weegu na dũ'teyoo wẽjẽacjũre nũ'cõdutigũ o'ócũ niwĩ.

6

Mardoqueore añurõ wa'a'que ni'i
(Est 6.1-14)

Ti ñamirẽ wiogũ Asuero ne cãrĩmasĩticũ niwĩ. Tojo weegũ ni'cũ cãrẽ da'raco'tegũre na wiogũ cũ sãjãnu'cãcateropũ “Tojo wa'a'a”, ni ojaõ'orĩ pũrĩrẽ miiwijatiduti, bu'eña'duticũ niwĩ. Wiogũre tere bu'ewã'cãgũ, Mardoqueo puarã surara wiorã, Bigtán, Teres wãmetirã, na wiogũre “Wějērãti” ni apoyu'quere cũ were'quere bu'eejacũ niwĩ.

Tere tu'ogu, wiogũ cãrẽ da'raco'terãrẽ “Mardoqueore yũ'ure añurõ wee'que wapare ¿ñe'enojõrẽ cãrẽ o'ori?” ni sērĩtiña'cũ niwĩ.

Cãrẽ da'raco'terã pe'e “O'ono'ña marĩwũ”, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura Mardoqueore na “Wějērãti” ni nu'cõ'cupũ du'teyoodutiguti nígũ, Amán wiogũre sērĩgũ sãjãacũ niwĩ. Amán ne ni'cã ɯsero ni wĩorẽtimicã, wiogũ cãrẽ ĩ'a, a'tiro sērĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cã, yũ'ure añurõ wee'que wapa ñe'enojõ yũ'u o'ocã añubosari?

Amán pe'e “Yũ'ureta nigũ weesami; yũ'ure apeyenojõ añurõ wees'ĩrĩgũ weesami” ni wãcũgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u tu'oña'cã, cãrẽ mu'u wiogũ su'ti sãñasenojõrẽ sãñagũsami. Tojo nicã, ni'cũ mu'u yagũ cabayu mu'u pesagũnojõ bu'ipũ mujãpejagũsami. Be'ro mu'u me'rã da'ragũ waro Susa macã decopũ cabayure wejee, su'ori a'tiro caricũsijagũsami: “Wiogũ, masũrẽ cũ añurõ wees'ĩrĩgũrẽ a'tiro añurõ wee'ĩomi,” nicũ niwĩ Amán.

Tere tu'ogu, wiogũ nicũ niwĩ:

—¿Mu'u tojo wãcũse añuyũ'rua'a! Maata wa'a weetjĩagũ, nipe'tise mu'u “Weeguti” ní'quere Mardoqueo judío masũrẽ tojo weegũ wa'aya, nicũ niwĩ.

Wiogũ tojo níca be'ro maata Amán cãrẽ ĩ'atu'timi'cure cũ wiogũre “Tojo weeroua'a” ní'quere weecũ niwĩ. Tojo weegũ Mardoqueore wiogũ su'ti sãñasenojõrẽ sãa, ni'cũ wiogũ yagũ cabayu bu'ipũ miipeo, macã decopũ cãrẽ su'ori a'tiro ni caricũsijacũ niwĩ: “Wiogũ masũrẽ cũ añurõ wees'ĩrĩgũrẽ a'tiro añurõ wee'ĩomi,” ni caricũcũ niwĩ.

Cũ tere tu'ajaca be'ro Amán cũ ya wi'ipũ ɯputũ bujawetise me'rã bopoyagu tojaa wa'acũ niwĩ. Topũ tojatagũ, cũ ñumore, cũ me'rãcjãrãrẽ, cãrẽ wa'a'quere werecũ niwĩ. Cũ wiogũpure “Mardoqueore du'teyoo wējẽdutioua'a” ni, ne cã'rõ sērĩma'aticũ niwĩ.

Tere tu'orã, cũ ñumo, cũ me'rãcjãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ Mardoqueo judío masũ nicãma, mu'u cãrẽ ne mejẽcã weemasĩsome. Cũ pe'e mu'urẽ mejẽcã wa'acã weegũsami, nicãrã niwã.

Na tojo nirĩ cura wiogũ Asuerore da'raco'teri masã Amárẽ Ester tiropũ apaturi ba'adutirã pijirã etacãrã niwã.

7

Amárẽ na yucũgũpũ du'teyoo wējẽ'que ni'i
(Est 7.1-10)

Tojo weegũ wiogũ, Amán me'rã Ester tiropũ ba'arã wa'acãrã niwã. Wiogũ na sĩ'rĩ, ba'ari cura wiogore “¿Mu'u ñe'enojõrẽ sērĩsĩ'rĩmiati? Mu'u yũ'u dutisere deco me'rã sērĩcã, o'oguti”, nicũ niwĩ.

Co cãrẽ a'tiro yũ'tico niwõ:

—Yũ'ure, yũ'u acawererã judío masãrẽ wējẽticã'ña, ni sērĩgõti. Ʋsãrẽ ĩ'atu'tigu nipe'tirãrẽ wējẽpe'ogutigu weemi. Ʋsãrẽ ãpẽrãpure da'rawã'ñaco'tedutirã duacãma, mu'urẽ caribotiboapã, nico niwõ.

Tere tu'ogu, wiogũ core sērĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noanojõ a'te ña'ase pacare weebutiabosari?

Wioغو cārē yu'tico niwō:

—A'to dujimi. Ā'rī Amán nimi ūsārē ī'atu'ti “Wējēcō'agūti” nigū, nico niwō.

Co weresāsere tu'ogu, Amán uiyu'ru, bu'agu weronojō tojacu niwī.

Wioغو Asuero pe'e uputu uase me'rā wijaaropu na o'ori ote'caropu wijaa wa'acu niwī. Amán pe'e “Wioغو yu'ure wējēdutigusami”, ni wācūcu niwī. Tojo weegu Estere “Yu'ure wējēticā'to”, ni sērīgū, co me'rā ti tucūpu tojacu niwī.

Cū co me'rā ucūrī cura wioغو wijaaropu ní'cu apaturi sājāejacu niwī tja. Amán co tiropu ejaque'acā ī'agū, wioغو a'tiro ni caricūcu niwī:

—ĠYa wī'i, yu'u ī'orōpu wioغو warore ña'arō weesī'rī weeti mu'u? nicu niwī. Wioغو cū ucūca be'ro maata cārē da'raco'terā Amán diapoare mo'acārā niwā.* Maata cārē da'raco'terā Amán cū “Mardoqueore du'teyoo wējēgūti” ni apoyu'quere werecārā niwā. Na tojo nicā tu'ogu, “Amán cū nu'cōduti'cuputa cārē duteyoo, wējērā wa'aya”, nicu niwī wioغو.

Tojo weerā Amārē cū Mardoqueore du'teyoobo'cupu du'teyoo wējēcā'cārā niwā. Te me'rā wioغو cū uputu ua'que pe'tia wa'acaro niwū.

8

Wioغو judío masārē apeye dutise oja'que ni'i (Est 8.1-13)

Ti numuta Ester Mardoqueore “Cū yu'u ma'mi nimi”, nico niwō. Tojo wee wioغو Amán cū da'rase cuomi'quere Mardoqueore o'ocu niwī. Tojo nimicā, judío masārē wējēdutise nicā'caro niwū yujupu. Tojo weego, be'ro Ester apaturi wioغو tiropu wa'aco niwō. Co wioغو tiropu ejacā, cū yagu tuacju uru me'rā da're'cure sīopuocu niwī tja. Co wioغو “Amán cū dutise cūu'quere weeticā'to. Tojo weecāma, judío masārē wējēpe'ocā'bosama”, ni sērīco niwō.

Co tojo nicā tu'ogu, core werecu niwī:

—Te dutisere yu'u omopica tuusāarī be'to me'rā yu'u wāmerē ñacūuno'wū. Tojo weegu tere “Weeticā'ña”, ni cā'motata basiowe'e, nicu niwī. Tojo nimigū, mu'u, Mardoqueo me'rā apeye dutise ojaya, nicu niwī. Na cū ní'caronojōta weecārā niwā. Na oja'que judío masārē “Musā quē'rā na ‘Wējērāti’ cūūca numarē masārē wējēsī'rīrānojōrē wējēa'meña” nisere ojacārā niwā. Te dutise nipe'tirā na ucūse me'rā nipe'tiro wioغو Asuero cū dutise di'tapure, te macārīpure oja o'óno'caro niwū. Nipe'tise macārīpu te pūrīrē o'ócārā niwā. Nitūori mujīpū trece nicā wioغو dutise na judío masārē wējēatje nicaro nimiwū.

9

Judío masā na a'mewējē wapata'a'que ni'i (Est 9.1-10)

Ti numu nicā, judío masārē waparātīrā “Narē wējēcō'arāti” ni, na co'teri numu nicaro nimiwū. Na wācū'caronojō ne wa'aticaro niwū. Judío masā pe'e narē wējē yu'rūoquejocā'cārā niwā. Nipe'tiro Asuero wioغو cū dutise di'tapure judío masā na nise macārīpure narē wējēsī'rīrānojō me'rā a'mewējērāti nīrā, nerēcārā niwā. Ne āpērā na me'rā a'mewējēsī'rīticārā niwā. Judío masārē na uise nipe'tiropu se'sape'tia wa'acaro niwū. Nipe'tirā, te di'ta, te macārīcjārā wiorā, wiorārē weetamurānojō Mardoqueore uirā, judío masā pe'ere weetamucārā niwā. Cū wioغو ya wī'ipure cū quē'rā wioغو niyucā, cū “Tojo weepu” nise nipe'tiro ti di'ta nise macārīpure se'sa wa'acaro niwū. Tojo weegu Mardoqueo umucorinucū nemorō tutuagu wa'acu niwī.

* 7: 7.1-10 Persia di'tapure bu'iritirārē na wējēacjare na diapoare mo'acūcārā niwā. Tojo nicā, wioغو apaturi ī'anemosome nīrā, tojo weecūcārā niwā.

Judío masã di'pjĩrĩ paca me'rã narẽ waparãti'cãrãrẽ wějẽpe'ocãrã niwã. Nipe'tirãpũreta pe'obutiacãrã niwã. Na de'ro weesĩ'rĩrõ narẽ weecãrã niwã. Judío masã Susa, wiogu nirĩ macãpu nirã narẽ waparãti'cãrãrẽ quinientos wa'tero masãrẽ wějẽcãrã niwã. Tojo nicã diez Amán põ'rã ní'cãrãrẽ wějẽcãrã niwã. Na cwo'que pe'ema ñe'eticãrã niwã. Na a'tiro wãmeticãrã niwã: Parsandata, Dalfón, Aspata, Porata, Adalía, Aridata, Parmasta, Arisai, Aridai, Vaizata nicãrã niwã. Amán, Hamedata macũ, judío masãrẽ i'atu'tiri masũ nicu niwĩ.

Purim wãmetiri bosenũmũrẽ cũu'que ni'i

(Est 9.20-23,26)

Na a'mewějẽca be'ro ni'cã nũmu bosenũmu cũucãrã niwã. Mardoqueo cũ oja'quenojõrẽta narẽ cũ'marĩnucũ ti mujĩpũnojojõrẽta catorce, quinze nicã bosenũmutiduticu niwĩ. Tojo weese me'rã narẽ waparãtimi'cãrãrẽ yũ'rũweti'quere wãcũsirutucãrã niwã. Tojo weerã na te nũmũrĩrẽ e'catise me'rã bosenũmũrĩ paca ba'ase me'rã weecãrã niwã. Āpẽrãrẽ na basu a'merĩ apeyenojõ o'ocãrã niwã. Pajasecũorã quẽ'rãrẽ weetamurã, apeyenojõ o'ocãrã niwã. A'ti bosenũmu weesere cũ'marĩnucũ judío masã tojo weesetinu'cũcã'cãrã niwã. Mardoqueo cũ oja'quereta weecãrã niwã.

Ti bosenũmũrẽ Purim pisucãrã niwã.

10

Mardoqueo wiogu dutise doca wa'a'que ni'i

(Est 10.3)

Persiapũre Mardoqueo wiogu mejõ nigũ mejẽta wa'acu niwĩ. Wiogu Asuero se'saro Mardoqueo nemorõ wiogu waro nicu niwĩ. Na nipe'tirãputa cũrẽ wiopesase me'rã i'acãrã niwã. Mardoqueo nipe'tirã judío masãrẽ upũtu weetamucu niwĩ.

Joná

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrī Joná, Israe curuacjũ, Ō'acũ yere weremu'tārī masũ ye cjasere were'e. Ō'acũ cūrē ape di'tapu Nínive wāmetiri macāpu cū bu'iri da'reatje cjasere weredutigu o'ómicu niwĩ. Cū pe'e wa'asĩ'rītigu, aperopu du'tiamicu niwĩ. Cū du'tiari cura Jonárē wa'iwũ pajigujō ba'acu niwĩ. Wa'iwũ cūrē e'ocūuca be'ro Joná Nínivepu a'tiro ni weregu wa'acu niwĩ: “Mūsārē cuarenta nūmārī be'ro Ō'acũ bu'iri da'regusamī”, nicu niwĩ. Be'ro Ō'acũ na ña'arō wee'quere bujaweti, ducayucā ĩ'agũ, acobojocu niwĩ. Joná pe'e cū tojo weecā ĩ'agũ, ua wa'acu niwĩ. Cū tojo uacā ĩ'agũ, Ō'acũ “Masārē pajaña'rōña'a” nisere werecu niwĩ.

A'ti pūrī Ō'acũ masā na ña'arō wee'quere acobojose sērīcā, pajaña'sami nisere were'e.

Joná Ō'acūrē du'tia'que queti ni'i

¹ Ni'cā nūmu Ō'acũ Joná Amitai macūrē a'tiro nicu niwĩ: ² “Pajiri macā Nínivepu wa'a weetjagũ, a'tiro weregu wa'aya. Na ña'arō weesetise yu'upure eja'a. Tojo weegu yu'u narē bu'iri da'reguti”, nicu niwĩ.

³ Joná pe'e Ō'acūrē yu'tironojō o'ogu, Ō'acūrē du'tigu, Jope nirī petapu bu'acu niwĩ. Topu yucusu Tarsis wāmetiri macāpu wa'apjare bocaajacu niwĩ. Cū ti macāpu wa'aguti nígu, topu wa'ase wapare wapayecu niwĩ. Wapayetoja, tiwupu mujāsājācu niwĩ. ⁴ Cū tojo weecā, Ō'acũ ti maajo decopu uputu wĩ'rō wēe, bupo paacā weecu niwĩ. Tojo wa'acā, tiwupu nirā “Yucusu batarotiro wee'e”, nicārā niwā. ⁵ Tiwure da'racoterā uputu uirā, nanucū na ējōpeorānojōrē “Weetamuña”, ni sērīcārā niwā. Be'ro tiwu nūcūtipju tojato nírā, na miase nūcūsere ti maajopu doqueño'ocārā niwā. Joná pe'e tojo wa'ari curare na apeyenojō nūrōrī tucūpu dijaa, cārīyu'ruque'a wa'acu niwĩ. ⁶ Cū tojo weecā ĩ'agũ, tiwure dutigu cū tiropu dijaa, cūrē nicu niwĩ:

—Mu'u wujabucu, ¿de'ro weegu cārīsāñati? Wā'cāña. Mu'u ējōpeogure sērīña. Apetero weegu cū marīrē ĩ'a, yu'ruogusami, nicu niwĩ.

⁷ Tojo wa'ari curare tiwupu da'rarā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Marīrē noa ye bu'iri tojo wa'amitito? nírā, marī ējōpeorārē besedutirā, mejō nībocarā, nicārā niwā. Na tojo weecā, Joná bu'iritigu wijacu niwĩ. ⁸ Tojo wa'acā ĩ'arā, cūrē nicārā niwā:

—Ūsārē wereya. ¿De'ro weero marīrē tojo ña'arō wa'amitito? ¿Mu'u ñe'enojōrē da'rati? ¿No'opu ní'cu a'tiati? ¿Di di'tacjũ niti? ¿Di curuacjũ o ñamanojō masũ niti mu'u? ni sērītiña'cārā niwā.

⁹ Joná narē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u hebreo masũ ni'i. Ō'acũ u'musecjũ, dia pajiri maa, di'tare wee'cure ējōpeo'o.

¹⁰⁻¹¹ Joná tiwu da'rarārē “Ō'acūrē du'tigu wee'e”, ni werecu niwĩ. Cū tojo nisere tu'orā, uputu uicārā niwā. Siape'e me'rā wĩ'rō uputu wēe, pā'cōrī pacase wā'cācā ĩ'arā, cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u tojo weeati? Ūsā a'ti maajore di'tamarīacā uarā, ¿mu'urē de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹² Cū narē yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure dia pajiri maapu doqueñoña. Mūsā tojo weecā, maa di'tamarīarōsa'a. Ye bu'irita wĩ'rō wēe, bupo uputu paami, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nimicã, tiwure na tutuaro pôtëorõ sumutopu wa'arã, wajanujãmicãrã niwã. Ne pôtëoticãrã niwã. Dia siape'e me'rã nemorõ pã'cõrĩ wã'cãcaro niwũ.

¹⁴ Tojo wa'acã ï'arã, Õ'acũrẽ uputu sërĩcãrã niwã: “Õ'acũ, ãsãrẽ ã'rĩ ye bu'iri wërĩcã weeticã'ña. Cũ bu'iri moocãma, ãsãrẽ ‘Na bu'iritima’, niticã'ña. Õ'acũ, mu'u weesĩ'rĩrõ weeya”, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nitoja, Jonárẽ maapu doqueñocãrã niwã. Na tojo wéeca be'ro pã'cõrĩ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. ¹⁶ Tojo weecã ï'arã, tiwu da'rarã Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'cãrã niwã. Tojo weerã cũrẽ wa'icure wējẽ, ãjũamorõpeocãrã niwã. Tojo weetoja, “Mu'u me'rã a'tiro weerãti” ni, apocãrã niwã.

¹⁷ Õ'acũ pe'e na tojo weeri cura ni'cũ wa'iwũ pajigu Jonárẽ ba'adutigu o'ócũ niwĩ. Joná cũ po'peapure umuco, ñami i'tia numu sãñacu niwĩ.

2

Joná Õ'acũrẽ sërĩ'que ni'i

¹ Joná cũ wa'iwũ po'peapu sãñágũ, Õ'acũ cũ wiogure a'tiro ni sërĩcu niwĩ:

² “Õ'acũ, yu'u ña'arõ tu'oña'gũ, mu'urẽ uputu sërĩapu.

Mu'u yu'u sërĩsere yu'tiapu.

Yu'u wërĩse pu'to nígũ, mu'urẽ uputu sërĩapu.

Mu'u yu'u sërĩsere tu'oapu.

³ Yu'ure maa ã'cũabutiaropu doqueñoapu.

Aco põ'rãrĩ yu'ure õ'maqueõ'oapu.

Pã'cõrĩ paca mu'u o'ó'que yu'ure paaqueõ'omujãpu.

⁴ Tojo wa'acã, mu'u yu'ure cõ'awã'cãsere tu'oña'pu.

‘Mu'u ya wi'i, mu'urẽ ejõpeori wi'i, ña'ase marĩrĩ wi'i, Jerusalẽ cja wi'ire ï'asome majã', ni wãcũasu.

⁵ Yu'u aco po'peapu nígũ, wërĩmiasu.

Dia pajiri maa po'peapu niapu.

Ti maa cjase áburĩ yu'u dupoapure su'riwã'amujãpu.

⁶ Yu'u ã'cũabutiaropu dijatasu.

‘Ne wã'cãsome’, ni wãcũmiasu.

Õ'acũ mu'u pe'e, yu'u wiogu, yu'u wërĩbo'cure yu'ruapu.

⁷ ‘Yu'u catiri umuco pe'tirotiro wee'e' nígũ, mu'urẽ wãcũapu.

Yu'u sërĩse mu'upure mu'u ya wi'i, ña'ase marĩrĩ wi'ipu ejapu.

⁸ Äpẽrã masã na ejõpeorã yee'quere ejõpeosiruturãnojõ, mu'u narẽ ma'isere masĩtisama.

⁹ Yu'u pũrĩcã mu'urẽ e'catise o'ogu, wa'icurãrẽ wējẽ ãjũamorõpeoguti.

Mu'urẽ ‘Yu'u tojo weeguti’ ní'quere weeguti.

Õ'acũ, mu'u ni'cũta masãrẽ yu'ruogu ni'i”, nicu niwĩ Joná.

¹⁰ Cũ tojo nica be'ro Õ'acũ wa'iwũpure sãña'cure nucũporopu e'ocũucã weecu niwĩ.

3

Nínivecjãrã na bujaweti ducayu'que ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ apaturi tja Jonárẽ Nínivecjãrãrẽ a'tiro weredutigu o'ócũ niwĩ:

² “Nínivepu wa'aya. Yu'u mu'urẽ weredutisere tocjãrãrẽ weregu wa'aya”, nicu niwĩ.

³ Tojo weegu Joná Nínivepu weregu wa'acu niwĩ. Õ'acũ duti'caronojõta weecu niwĩ majã. Ti macã pajibutiari macã nicaro niwũ. Ti macãrẽ nipe'tiropu yu'ruasĩ'rīgũ, i'tia numu pe'ori macã nicaro niwũ. ⁴ Joná ti macãpu ne etari numurẽ uputu busaro

ucûcusiaccu niwĩ: “‘Cuarenta nûmûrĩ be'ro a'ti macã Nínive pe'odijono'rõsa'a', nimi Õ'acũ”, nicu niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tu'orã, ti macãcjãrã nipe'tirã bucûrã, wĩ'marã Õ'acũ cũ tojo nisere ëjõpeocãrã niwã. Tojo weerã “Be'tirowa'a” ni, na bujawetisere ï'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñacãrã niwã. ⁶ Nínivecjũ wioġu te quetire tu'ogu, cũ wioġu dujiri cûmurõpu duji'cu wã'cãnu'cãcu niwĩ. Wã'cãnu'cã, cũ wioġu su'ti sãña'quere tuweecu niwĩ. Tuwee, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nucûcãpu ejanujãcu niwĩ.

⁷ Be'ro wioġu, tojo nicã cũ docacjãrã wiorã dutise ojacãrã niwã. Nipe'tirã ti macãcjãrãrẽ tere masĩcã weecãrã niwã.

Te na oja'que a'tiro nicaro niwũ: “Ne ni'cũ ba'aticã'ña. Tojo nicã, ne musã yarã wecuare, musã yarã ovejare ba'ase ecati, aco na sĩ'rĩsere tĩaticã'ña. ⁸ Tojo weronojõ o'orã, nipe'tirã musã ecarã me'rãta musã bujawetisere ï'orã, su'ti wãquĩsenojõrẽ sãñaña. Musã wãcûrõ põtëorõ Õ'acûrẽ weetamuse uputu sërĩña. Musã basu ña'arõ weesetisere du'uya. Musã cumuca weesere du'uya. ⁹ Apetero weegu Õ'acũ marĩrẽ pajaña'a, cũ uasere du'ubosami. Tojo weecã, marĩ wërĩsome”, ni ojacãrã niwã.

¹⁰ Õ'acũ na ña'arõ weesere du'ucã ï'agũ, cũ bu'iri da'reġuti nimi'quere weeticu niwĩ.

4

¹ Õ'acũ Nínivecjãrãrẽ bu'iri da'reticã, Joná tu'sati, ua wa'acû niwĩ. ² Tojo weegu Õ'acûrẽ ñubue, a'tiro ni ucûcu niwĩ:

—Õ'acũ, yá di'tapu nícaterore “A'tirota wa'arosa'a”, nimiwũ. Tojo weegu “Sojaro me'rã Tarsis wãmetiri macãpu du'tiaguti”, nimiwũ. Yu'u masĩ'i, mu'u ma'ise cuogu, masãrẽ añurõ pajaña'a. Ne uamũñawe'e. Mu'u pajaña'yu'rũatjĩagũ, “Bu'iri da'reġuti” ní'cu nimigũ, ne weewe'e. ³ Tojo weegu Õ'acũ, yu'ure wërĩcã weeya. Yu'u wërĩcã, nemorõ añurõsa'a, nicu niwĩ.

⁴ Õ'acũ cûrẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Mu'u a'tiro uacã, mu'urẽ añu niti? nicu niwĩ.

⁵ Joná ti macãpu ní'cu wija, ti macã yu'rurõpu mujĩpũ mujãtiro pe'e wa'acû niwĩ. Topu ni'cã wi'iacã bua, weetjĩagũ, acoroadujicu niwĩ. “Õ'acũ ti macãrẽ ¿de'ro weegusari?” ni, co'tedujigu weecu niwĩ.

⁶ Cũ to dujiri cura Õ'acũ Joná tiropu ni'cã da pĩ'ricã weecu niwĩ. Ti da cũ dupoare cã'mota'adutigu, añurõ tu'oña'dutigu, tojo weecu niwĩ. Joná ti da cã'mota'acã, ti da me'rã uputu e'caticu niwĩ. ⁷ Ape nûmu bo'reacã pe'e Õ'acũ ti dare wãquĩni'marãwûrẽ ba'acã weecu niwĩ. Tojo wee ti da ñaia wa'acaro niwũ. ⁸ Mujĩpũ cũ asimujãticã, Õ'acũ wĩ'rõ mujĩpũ mujãtiro pe'e asi wëetuumujãticã weecu niwĩ. Joná cũ dupoa diacjũ asiquepeoyucã, “Yu'u tu'omasise pe'tia wa'asa'a”, ni tu'oña'cu niwĩ. “Wërĩa wa'arouasa'a. Yu'u wërĩcã, nemorõ añurõsa'a”, nicu niwĩ.

⁹ Õ'acũ pe'e cũ tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u ti da ñaise me'rã a'tiro uacã, añu niti?

—Yu'uma añu ni'i. Mejõ yu'u uase yu'rumajãsa'a, ni yu'ticu niwĩ Joná.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cûrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ti dare otetipã. Ti dare bucûacã weetipã. Ti da se'saro ni'cã ñami bucua, ape ñami ñaidija wa'apã. Tojo weemicã, mu'u ti dare ma'iapã. ¹¹ Yu'u pũrĩcã tjãgũta Nínivecjãrãrẽ pajaña'a. Ti macã pajiri macãrẽ ciento veinte mil yu'rurõro wĩ'marã bu'iri marĩrã nima. Wa'icûrã quẽ'rã pãjãrã nima. Ti macãcjãrã pãjãrãrẽ pajaña'rõwa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Mateo Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanu'pā nise ni'i

Ā'rī romano masā wiogure wapaseebosari masū nicu niwī. Cūrē Jesú Capernaupu nigūrē cū bu'esere sirutudutigu pijicu niwī.

A'te añuse quetire ojaḡu, cū tū'oña'rōnojō, cū ojasī'rīrōnojō ojaḡu niwī. Cū queoro nū'cā'que me'rā ojanu'cā, tū'ota basioro, queoro ojayapada'reocu niwī.

Ō'acū dūporocjārāpūre “Ni'cū masārē yu'rūoacjūre o'ógutī”, nicu niwī. A'ti pūrī me'rā cū tojo ní'quere “Diacjūta weepī”, ni masīno'o.

Tojo weegū Mateo a'tiro ojaḡī. Ne waro dūporocjārāpūre ojanu'cāmujātīpī. Be'ro Jesú cū bajua'quere ojaḡī. Jesú treinta cū'marī bucuari cura Juā wāmeyeri masū ye cjasere ucūpī. Jesú wāmeyeno'sere, be'ro Galileapu werecusia'quere, cū masārē yu'rūomujā'quere téé Jerusalēpu wērīgū wa'atuo'quere ojaḡī. Be'ro Jesú masāca be'ro cū bu'erā cūrē sirutu'cārārē “Nipe'tiro a'ti umucopu bu'ecusiarā wa'aya” cū ní'quere ojayapatīpī.

A'ti pūrī Jesú masārē bu'eme'rīyū'rūapī nisere, Ō'acū cū dutise cūu'quere a'tiro nisī'rīrō wee'e, ni werepī. Tojo nicā Jesú wiogū sājātjere werepī, ni ojanu'o.

Jesucristo ñecūsūmua na nituriamujāti'que ni'i
(Lc 3.23-38)

¹ A'ti pūrī Jesucristo ñecūsūmua wāme me'rā ojanu'cāno'o. Jesucristo Ō'acū macū masū bajua'cu Abrahā judío masū nimu'tā'cu pārāmi nituriagū nicu niwī. Tojo nicā dūporocjāpu judío masā wiogū Davi pārāmi nituriagū nicu niwī.

² Abrahā Isaa pacu nicu niwī. Isaa quē'rā Jacob pacu nicu niwī. Jacob Judá, tojo nicā cū ma'misūmua, cū acabijirā pacu nicu niwī. ³ Judá Fares, Zara su'rua'cārā pacu nicu niwī. Na paco Tamar wāmetico niwō. Fares Esrom pacu nicu niwī. Esrom Aram pacu nicu niwī. ⁴ Aram Aminadab pacu nicu niwī. Aminadab Naasón pacu nicu niwī. Naasón Salmón pacu nicu niwī. ⁵ Salmón Booz pacu nicu niwī. Booz paco Rahab wāmetico niwō. Booz Obed pacu nicu niwī. Cū paco Rut wāmetico niwō. Obed Isaí pacu nicu niwī. ⁶ Isaí judío masā wiogū Davi pacu nicu niwī. Davi Urías nūmo ní'co me'rā Salomórē pō'rāticu niwī.

⁷ Salomó Roboam pacu nicu niwī. Roboam Abías pacu nicu niwī. Abías Asa pacu nicu niwī. ⁸ Asa Josafat pacu nicu niwī. Josafat Joram pacu nicu niwī. Joram Uzías pacu nicu niwī. ⁹ Uzías Jotam pacu nicu niwī. Jotam Acaz pacu nicu niwī. Acaz Ezequías pacu nicu niwī. ¹⁰ Ezequías Manasés pacu nicu niwī. Manasés Amón pacu nicu niwī. Amón Josías pacu nicu niwī. ¹¹ Josías Jeconías, tojo nicā cū acabijirā pacu nicu niwī. Titapūre Babilonia wāmetiri di'tacjārā Israe curuacjārārē ñe'e, na ya di'ta Babiloniapu miamujācārā niwā.

¹² Tojo wa'āca be'ro āpērā bajuacārā niwā. Jeconías Salatiel pacu nicu niwī. Salatiel Zorobabel pacu nicu niwī. ¹³ Zorobabel Abiud pacu nicu niwī. Abiud Eliaquim pacu nicu niwī. Eliaquim Azor pacu nicu niwī. ¹⁴ Azor Sadoc pacu nicu niwī. Sadoc Aquim pacu nicu niwī. Aquim Eliud pacu nicu niwī. ¹⁵ Eliud Eleazar pacu nicu niwī. Eleazar Matán pacu nicu niwī. Matán Jacob pacu nicu niwī. ¹⁶ Jacob José pacu nicu niwī. José María marāpu nicu niwī. Co Jesú masārē yu'rūoacjū Cristo na nigū paco nico niwō.

¹⁷ Tojo weero Abrahã me'rã du'pocãti, téé Davi wiogu nirĩ curapu catorce turiricjãrã wa'acãrã niwã. Be'ro Davi me'rã ticuſeta tja nicaro niwũ. Israe curuacjãrãrẽ Babilonia di'tapu na miacateropu nituocaró niwũ. Be'ro Israe curuacjãrãrẽ Babiloniapu miãca be'rore tja ticuſeta nicaro niwũ. Téé Cristo cũ bajuari curapu nituocaró niwũ.

Jesucristo bajua'que ni'i
(Lc 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo bajua'que a'tiro wa'acaro niwũ. María cũ paco José me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. Na ni'cãrõ me'rã nise duporo co nijipaco nitojaco niwõ. Espiritu Santu cũ tutuaro me'rã core tojo wa'acã weecu niwĩ. ¹⁹ José co marãpu niacju añurõ ejõpeori masũ nicu niwĩ. Co nijipaco nisere masimigũ, core ma'i cõ'asĩrĩtigũ, “Wiorãpure weresãwe'e”, nicu niwĩ. A'tiro pe'e wãcũcu niwĩ. “Ya'yioropu core du'uguti”, nicu nimiwĩ. ²⁰ Cũ tojo wãcũrĩ cura cũrẽ quẽ'erõpu ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ a'tiro nicu niwĩ:

—José, Davi pãrãmi nituriagu, Mariãre ña'arõ wãcũticã'ña. Espiritu Santu cũ tutuaro me'rã co upupu sãjãnu'cã, core nijipaco wa'acã weecu niwĩ. Tojo weegu bopoyaro marĩrõ core mu'u numotiya. ²¹ Co wĩ'magũrẽ wuagosamo. Cũ, cũ yarã masãrẽ na ña'arõ wee'quere yu'ruoacju nigũsami. Tojo weegu Jesú wãmeyeya, ni werecu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu. Jesú nĩrõ, “Masãrẽ yu'ruogu” nisĩ'rĩrõ wee'e.

²² Toduporopu cũ ye queti weremu'tãrĩ masũ me'rã Õ'acũ cũ ucũ'quere queoro wa'adutigu tojo weecu niwĩ. ²³ A'tiro ni ojaduticu niwĩ:

Ni'cõ numio umu me'rã nitimigõ, nijipaco ni, be'ro põ'rãtigosamo.

Cũ Emanuel wãmetigusami, ni ojano'caro niwũ.

Emanuel “Õ'acũ marĩ me'rã nimi”, nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

²⁴ Be'ro José wã'cãgũ, Õ'acũrẽ wereco'tegu duti'quere weecu niwĩ. Mariãre cũ ya wi'ipu numotiguti nigũ miacu niwĩ. ²⁵ Tojo weemigũ, co macũ wuati duporo co me'rã niticu niwĩ. Co macũ bajuãca be'ro cũrẽ Jesú wãmeyecu niwĩ.

2

Masĩrĩ masã na Jesure i'arã wa'a'que ni'i

¹ Herode Judea di'ta wiogu nirĩ cura Jesú Belẽ wãmetiri macãpu bajuacu niwĩ. Cũ bajuãca be'ro umu masĩrĩ masã mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã Jerusalẽpu etacãrã niwã.

² Topu etarã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Judío masã wiogu niacju wĩ'magũ ¿no'opu bajuapari? Ësã ya macã mujĩpũ mujãtiro pe'e duporopu ñocõawũ Ësã i'ati'cure i'awũ. Cũrẽ i'arã, “Wiogu niacju bajuatojapĩ”, niwũ. Tojo weerã cũrẽ ejõpeorã a'tiapu, nicãrã niwã.

³ Herode na tojo nisere tu'ogu, mejẽcã pejaro tu'oña'cu niwĩ. Jerusalẽcjãrã quẽ'rã nipe'tirã mejãrõta tu'oña'cãrã niwã. ⁴ Tojo weegu pa'ia wiorãrẽ pijiocu niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã masãrẽ Moisé duti'quere bu'eri masãrẽ pijiocu niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cu ¿no'opu bajuagusari? nicu niwĩ. ⁵ Cũ tojo nicã, na yu'ticãrã niwã:

—A'ti di'ta Judea Belẽ wãmetiri macãpu bajuagusami. Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ bajuatjere a'tiro ni ojacu niwĩ:

⁶ Belẽ, Judea di'tapu nirĩ macã mejõ nirĩ macã mejẽta ni'i.

Ti di'ta nise macãrĩ wa'teropure ti macãcjũ ni'cũ wiogu wijagusami.

Yarã masã Israe curuacjãrãrẽ co'teacju nigũsami, ni ojano'caro niwũ, ni werecãrã niwã Herodere.

⁷ Na tojo nica be'ro Herode ya'yioropu masĩrĩ masãrẽ cũ tiropu pijiocu niwĩ. Narẽ sãrĩtiña'gũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro nicã waro ñocõawũ bajuabutiamirĩ cũ? nicu niwĩ. ⁸ “Tita bajuawĩ” tojo nica be'ro narẽ Belẽpu wa'adutigu a'tiro nicu niwĩ:

—Topu wĩ'magũrẽ añurõ sērĩtiña'baque'aya. Cũrẽ bocarã, yu'ure wereya. Yu'u quẽ'rã cũrẽ ãjõpeogu wa'aguti wee'e, nisoocu niwĩ narẽ.

⁹ Narẽ tojo ni wérẽca be'ro masĩrĩ masã Belẽpu yu'ruacãrã niwã. Topu yu'ruarã, ñocõawũ na ya macãpu ñawã'cãti'cuta tja na duporo u'mutãwã'cãcu niwĩ. Be'ro wĩ'magũ nirõ bu'ipu ejagu, ñocõawũ tojanu'cãcu niwĩ majã. ¹⁰ Masĩrĩ masã ñocõawũrẽ ñarã, pũrõ e'caticãrã niwã. ¹¹ Ti wi'ipu sãjãejarã, wĩ'magũrẽ cũ paco María me'rã nigũrẽ ñacãrã niwã. Cũrẽ ñarã ãjõpeorã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro na mia'que acarire pãa, cũrẽ uru, u'mutise inciensore, tojo nicã apeye u'mutiseta tja mirra wãmetisere o'ocãrã niwã. ¹² Be'ro narẽ quẽ'erõpu Õ'acũ “Herode tiropu majãmitojaaticã'ña”, nicu niwĩ. Tojo weerã na ya di'tapu tojaarã, ape ma'apu majãmitojaacãrã niwã.

Herodere Egiptopu José quẽ'rã na du'tia'que ni'i

¹³ Masĩrĩ masã tojáaca be'ro Joserẽ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ quẽ'erõpu bajua, a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãña. Wĩ'magũ cũ paco me'rã Egiptopu du'tiaya. Topu tojáníña. Yu'u “Tocã'rõta tojatia” nica be'ropu tojatia tja. Herode wĩ'magũrẽ wẽjẽsĩ'rĩgũ a'magũsami, nicu niwĩ.

¹⁴ Cũ tojo nicã tu'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ paco me'rã ñamita Egiptopu su'ori miacu niwĩ. ¹⁵ Topure Herode catiro põtẽorõ tojánicãrã niwã. A'te Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwũ. Tere a'tiro ni ojamu'tãcu niwĩ: “Yu'u macũ Egiptopu nigũrẽ pijiwijawu', tojo nicu niwĩ Õ'acũ”, ni ojano'wũ.

Herode umua wĩ'marãrẽ wẽjẽduti'que ni'i

¹⁶ Herode masĩrĩ masãrẽ, yu'ure bujicã'pã nígũ, uayu'rumajãcu niwĩ. Tojo uagu, nipe'tirã umua wĩ'marãrẽ Belẽpu, tojo nicã ti macã sumutopu nirãrẽ pua cũ'ma cuorãrẽ, na ñujaro cuorãrẽ wẽjẽduticu niwĩ. Na masĩrĩ masã cũrẽ were'caro ejatuaro tocã'rõta bucuasami nígũ, umua wĩ'marã ticuse cũ'marĩ cuorãrẽ wẽjẽduticu niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo weedutisere Jeremía Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojacu niwĩ:

¹⁸ Ramá wãmetiri macãpure masã bujaweti, uti caricũcã tu'ono'rõsa'a. Raquel pãrãmerã nituriarãnumiapu Israe curuacjãrã ñamosãnumia na põ'rãrẽ pũrõ ñujasewã'a, utirãsama. Na põ'rãrẽ wẽjẽcã ñarã bujaweticã, ãpẽrã wãcũtutuase o'omasĩtirãsama, ni ojano'wũ.

¹⁹ Herode wẽrĩca be'ro quẽ'erõpu ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu José Egiptopu nigũrẽ nicu niwĩ:

²⁰ —Wã'cãña. Wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapu su'ori dajatojaaya. Wĩ'magũrẽ wẽjẽsĩ'rĩ'cãrã boape'tia wa'ama, nicu niwĩ.

²¹ Tojo nicã tu'ogu, José wã'cã, wĩ'magũrẽ cũ paco me'rã Israe curuacjãrã nirĩ di'tapu su'ori miacu niwĩ. ²² Be'ro “Herode macũ Arquelao cũ pacure Judea di'ta wiogu ñucayupu” nicã tu'ogu, uicu niwĩ. Tojo weegu topure wa'asĩ'ríticu niwĩ. Õ'acũrẽ quẽ'erõpu wereno'cu niyugu, Galilea wãmetiri di'ta pe'e yu'ruacu niwĩ.

²³ Topure etarã, Nazare wãmetiri macãpu tojaque'acãrã niwã. Na topu wa'acã, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'acaro niwũ. “Masã cũrẽ ‘Nazarecjũ nimi’ nirãsama”, ni ojano'wũ.

3

Juã masārē wāmeyeri masũ bu'e'que ni'i

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesú cũ Nazarepu nirĩ cura Juã masārē wāmeyeri masũ Judea di'tapu yucu marĩrõ, masã marĩrõpu wa'acu niwĩ. Topu masã cũ tiropu ejarārē bu'ecu niwĩ. ² A'tiro ni werecu niwĩ:

—Cãrõacã be'ro Õ'acũ bese'cu pãjārã masã wiogu sãjãgũsami. Tojo weerã musã ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uya. Musã wãcũsere ducayuya, nicu niwĩ. ³ Juã ye cjasere Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaía a'tiro ojacu niwĩ:

Ni'cũ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu a'tiro caricũnu'cũbajaque'atigusami:

“Marĩ wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjũca ma'a añurĩ ma'a quẽ'rãrõ weronojõ weeyuya”, ni ojacu niwĩ.

Marĩ wiogu a'tiati duporo musã nisetisere apoyuya, musã wãcũsere ducayuya nígũ, tojo nicu niwĩ.

⁴ Juã ya su'tiro cameyo poari me'rã na su'a'caro nicaro niwũ. Wa'icurã casero me'rã ejeritucu niwĩ. Pajasecuorã na ba'asetisere poreroa, nucũ cjase mumia yere ba'acu niwĩ.

⁵ Pãjārã Jerusalécjārã, ãpērã ti di'ta Judeapu nirã cũ tiropu cũ bu'esere tu'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã dia Jordã wãmetiri maa pu'tocjārã tu'orã wa'acãrã niwã.

⁶ Na ña'arõ wee'quere wereyu'rũca be'ro narē wãmeyecu niwĩ.

⁷ Tojo weeri cura pãjārã fariseo masã, ãpērã saduceo masã wãmeyeduticãrã niwã. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayusi'rĩticã ã'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã weeta'sari curuacjārã aña weronojõ ni'i. Aña nucũ ãjũcã, uiwã'cãsama. Musã aña weronojõ bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirã, musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayusi'rĩtimirã, wãmeyedutirã a'tiapu. ⁸ Musã, diacjũta ãsã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuapu nĩrã, musã weesetise me'rã ã'oña. ⁹ Musã a'tiro wãcũticã'ña: “Ësã Abrahã pãrãmerã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ tiropu wa'arãsa'a”, ni wãcũticã'ña. Musã wãcũsere ducayuticã, Abrahã pãrãmerã nise wapamarĩ'i. Õ'acũ uagu, a'te ãtãperi me'rã Abrahã pãrãmerã wa'acã weemasĩmi. Cũ tojo weecãma, na pe'e Õ'acũ uaro weebosama. ¹⁰ Marĩ yucupagu ote'quepagu weronojõ ni'i. Õ'acũ musārē yucupagu dũca marĩsepagure besecõ'arõ weronojõ weegusami. Yucu añurõ ducaticjũre paacõ'a, ãjũacõ'acã'no'sa'a. Tere wee'caro weronojõ musã wãcũsere ducayuticã, añurõ weesetiticã, Õ'acũ musārē cõmea me'rã paacõ'agũ weronojõ bu'iri da'regusami. ¹¹ Yu'u musārē na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'uama nígũ, aco me'rã wãmeye'e. Yu'u be'ro apĩ yu'u nemorõ tutuagu a'tigusami. Cũ añugũ waro nĩmi. Yu'u pe'e mejõ nigũ tu'oña'a. Ne cũrē ni'cãrõwijimasĩtisa'a. Cũ pũrĩcã Espĩritu Santure musārē o'ógusami. Cũrē masã me'rã ninu'cũcã weegusami. Ña'arõrē ãjũaweero weronojõ musārē añurõ tojato nígũ, ña'arõ wee'quere cõ'agũsami. ¹² Yu'u be'ro a'tigu ni'cũ trigo su'tiweeri masũ weronojõ nĩmi. Cũ te su'tire mejẽcã su'awee, cõ'asami. Te trigo peri quẽ'rãrē mejẽcã mĩi, te nurõrĩ wi'ipu nurõsami. Te su'tire pecame'epu ãjũacõ'asami. A'te weronojõ cũ, cũ yarã warore bese, cũ tiropu miagũsami. ãpērãrē pecame'epu cõ'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, ni werecu niwĩ Juã.

Juã Jesure wãmeye'que ni'i

(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Juã wãmeyeri curare Jesú Galileapu ní'cu Jordã wãmetiri maapu wa'acu niwĩ. Topure wa'agu, Juãrē wãmeyedutigu wa'agu weecu niwĩ. ¹⁴ Topu cũ etacã, Juã cũrē wãmeyesĩ'rĩticu nĩmiwĩ.

—Yu'u pe'e mu'urẽ wāmeyedutironojõ o'ogu, ¿mu'u pe'e yu'ure wāmeyedutigu a'titi? nicu niwĩ Jesure.

¹⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú “Wāmeyeya. Nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ weeduti'caronojõta weeroua'a. Añucã'rõsa'a”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, Juã “Jau” ni, cãrẽ wāmeyecu niwĩ. ¹⁶ Cãrẽ wāmeyeca be'ro cũ majãnu'cãcãta, u'muse pãrĩcaro niwũ. Jesú Espíritu Santu buja weronojõ bajugu cãpũre dijatacã ejapejagure ï'acu niwĩ.

¹⁷ Tojo wa'acã, u'musepu cũ pacu Õ'acũ ucũdijocu niwĩ.

—Ãrĩ yu'u macũ uputu yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i, nicu niwĩ.

4

Jesure wãtĩ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Jesú wāmeyeno'ca be'ro Espíritu Santu cãrẽ yucu marĩrõ, masã marĩrõpu sũ'ori miacu niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacure yu'rũnu'cãdutigu niquesãcu nimiwĩ.

² Topũre Jesú cuarenta nũmũrĩ, cuarenta ñamirĩ ne cã'rõ ba'aticu niwĩ. Be'ro ujaboayu'rũacu niwĩ. ³ Jesú tojo ujaboacã ï'agũ, wãtĩ cũ pu'to wa'acu niwĩ. Cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'te ãtãperire pã dojorẽ ba'aya, nicu niwĩ.

⁴ Cũ tojo nicã, Jesú a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ cati-masĩtisama. Na añurõ nisĩ'rĩrã, nipe'tise Õ'acũ ucũsere yu'ti ejõpeosama”, niwũ, nicu niwĩ.

⁵ Be'ro wãtĩ cãrẽ Jerusalẽpu “Õ'acũ ya macã”, na nino'ca macãpu miacu niwĩ. Topũre Õ'acũ wi'i dũposãrĩpu sũ'ori miimũjãcu niwĩ. ⁶ Jesure nicu niwĩ tja:

—Mu'u diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'topu bu'pudijaya. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ni ojano'o:

Õ'acũ cãrẽ wereco'terã me'rã mu'urẽ co'tedutigusami.

Mu'urẽ ãtãgãpu doquepejari nĩrã, mu'urẽ tuuñe'erãsama, ni ojano'caro niwũ, nicu niwĩ wãtĩ.

⁷ Tojo nisere Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'te quẽ'rã ojano'caro niwũ: “Mu'u wiogu Õ'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cãti ¿diacjũta nimitito? nĩrã, cãrẽ weeĩ'odutiticã'ña”, ni ojano'wũ, nicu niwĩ Jesú.

⁸ Be'ro wãtĩ ãrũgũ u'muacjũpu miacu niwĩ tja. Topũre nipe'tise a'ti di'ta cjase macãrĩrẽ, tojo nicã te macãrĩ cuosere ï'ope'ocã'cu niwĩ. ⁹ ï'ogũ, cãrẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tise a'te mu'urẽ ï'o'quere o'oguti mu'u yu'ure ejaque'a ejõpeocã, nicu niwĩ.

¹⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Wa'aya, wãtĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Õ'acũ mu'u wiogu ni'cũrẽta ejõpeoya. Cũ ni'cũrẽta yu'tiũa'a”, niwũ, nicu niwĩ.

¹¹ Tojo nicã tu'ogu, wãtĩ wa'a wa'acu niwĩ. Be'ro Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã Jesure weetamurã, ba'ase ecarã a'ticãrã niwã.

Jesú ne waro cũ Galileapũ bu'enũ'cã'que ni'i
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² Be'ro Jesú “Juã wāmeyeri masũrẽ bu'iri da'reri wi'ipu niapu” nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, Galilea di'tapu wa'acu niwĩ. ¹³ Topũre cũ ya macã Nazarepũre tojaque'aticu niwĩ. Ape macã Capernau pe'e tojaque'acu niwĩ. Ti macã ditara sumuto Zabulõ, tojo nicã Neftalĩ wāmetiro wa'teropu nicaro niwũ. ¹⁴ A'te Isaía Õ'acũ ye queti

weremə'tārĩ masũ cũ oja'que queoro wa'adutiro tojo wa'acaro niwĩ. ¹⁵ A'tiro ojacu niwĩ:

Zabulõ, tojo nicã Neftalĩ wāmetise di'ta Galilea wāmetiri ditara pu'topu ni'i.

Jordã wāmetiri maa ape pã'rēpu ni'i.

Topu Galilea di'tapu judío masã nitirã nisama.

¹⁶ Tocjārã masã na'itĩ'arōpu nirã weronojõ Õ'acũrẽ masĩtisama.

Tojo nimirã, añurõ bo'reyusere i'arã weronojõ narẽ yu'rɔoacjɔre i'arāsama.

Na Õ'acũ yere masĩtimirã tere werecã, tu'orāsama.

Na bu'iri da're bajuriono'bo'cārã nimirã, masābajuama, ni ojano'wũ.

¹⁷ Titare topu Jesú masārẽ ne waro bu'ewã'cōcu niwĩ. Narẽ “Musã ña'arõ weesetisere bujaweti, du'uya. Musã wācūsere ducayuya. Cã'rōacã be'ro Õ'acũ cũ wioɣu nimi nisere masārẽ masĩcã weegusami”, ni bu'ecu niwĩ.

Jesú ba'paritirã wa'i wējẽrĩ masārẽ pijĩ'que ni'i

(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopu sijabaque'acu niwĩ. Topu wa'a, ni'cũ pō'rã puarã umuarẽ bocaajacu niwĩ. Ni'cũ Simó, apetero Pedro pisuno'gũ nicu niwĩ. Apĩ cũ acabiji André nicu niwĩ. Na wa'i wējẽrĩ masã nicārã niwã. Tojo weerã na wejecure ditarapu doqueñorã weecārã niwã. ¹⁹ Na tojo weecã i'agũ, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã. Musã ni'cārōacārẽ wa'i wējẽrĩ masã ni'i. Be'ropure majã wa'i wējẽrã weronojõ masārẽ yé quetire wererāsa'a. Tojo weecã, pājārã ejōpeorāsama, nicu niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, maata na wa'i wējẽse cuo'quere du'ucũupe'o, cũ me'rã sirutuwã'cācārã niwã.

²¹ Cã'rō yu'rɔaa, āpērã cũ acabiji me'rã nirārẽ tja i'acu niwĩ. Na Zebedeo pō'rã Santiago, Juã nicārã niwã. Na, na pacu me'rã yucɔsupu wejecupagure dero aporã sãñacārã niwã. Jesú na quẽ'rārẽ “Te'a”, nicu niwĩ. ²² Cũ tojo nicã tu'orã, na yawu yucɔsure, tojo nicã na pacure totá cō'acũu, Jesú me'rã sirutuwã'cācārã niwã.

Jesú pājārã masārẽ bu'e'que ni'i

(Lc 6.17-19)

²³ Jesú nipe'tiro Galilea di'tapu judío masã nerẽwuase wi'seripu bu'ecusiacu niwĩ. Cũ añuse queti Õ'acũ yere, cũ wioɣu nimi nisere bu'ecu niwĩ. No'o na de'ro nise dutitisere yu'rɔowã'cācu niwĩ. ²⁴ Cũ tojo weese quetire nipe'tiro Siria di'tacjārã masĩpe'ticārã niwã. Tojo weerã de'ro nise pi'etirārẽ cũ tiropu miacārã niwã. Do'atirārẽ, wātĩ sãjāno'cārārẽ, no'o ñama wẽrĩse cuorārẽ, tojo nicã sijamasĩtirārẽ cũ tiro miaa, yu'rɔoduticārã niwã. Nipe'tirārẽ yu'rɔocu niwĩ. ²⁵ Cũ tojo weecã tu'orã, pājārã Galilea di'tacjārã, Decápoli wāmetise macārĩcjārã sirutucārã niwã. Tojo nicã Jerusalēcjārã, Judea di'tacjārã, Jordã wāmetiri maa siaquijicjārāpu sirutucārã niwã.

5

Jesú ɔrũgũpu masārẽ bu'e'que ni'i

¹ Jesú pājārã sirutucã i'agũ, ɔrũgũpu mɔjãa, ejanujācu niwĩ. Tojo weecã, cũ bu'erã cũ sumuto nerẽnujācārã niwã. ² Be'ro Jesú narẽ a'tiro bu'enũ'cācu niwĩ:

A'tiro weerãnojõ e'catima nise ni'i

(Lc 6.20-23)

³ “Õ'acũ weetamurõ me'rã dia'cũ cũ ɔaro weemasĩ'i' nirãnojõ e'catirāsama. Tojo nirãnojõ Õ'acũ wioɣu nirōpu sãjāārāsama.

4 "Bujawetirānojō e'catima. Ō'acū narēta weetamugūsami. Narē wācūtutuacā weegūsami.

5 "No'o 'Yū'u basu āpērā yū'rūoro ni'i' nitirānojō e'catisama. Tojo weerā na Ō'acū 'O'oguti' nique di'tare ñe'erāsama.

6 "Ō'acū ye, diacjū nisere masīsī'rīrā, ujaboa, acowuo'cārā weronjō nisama. Tojo ujaboa, acowuorā weronjō masīsī'rīrārē Ō'acū e'catise o'ogūsami. Na Ō'acū yere masīca be'ro ba'a, sī'rītuurā weronjō nisama.

7 "Āpērārē pajaña'rā e'catima. Ō'acū quē'rā narē pajaña'gūsami.

8 "No'o ña'ase moorānojō e'catima. Náta Ō'acūrē ī'arāsama.

9 "No'o a'mequēse marīrō ninu'cūsī'rīrānojō e'catima. Ō'acū narē 'Yū'u pō'rā nima', nigūsami.

10 "No'o Ō'acū uaro weecā ña'arō weesirutuno'rānojō e'catima. Náta Ō'acū wioḡu nīrōpū wa'arāsama.

11 "Yū'ure ējōpeose bu'iri mūsārē āpērā ña'arō bujicā'a, pi'etise o'orāsama. No'o nise nisoo, nima'arāsama mūsārē. Na tojo weecā, e'catiya. 12 Dūporocjārāpū Ō'acū ye quetire weremu'tārī masārē mejārōta weecārā niwā. Mūsā u'mūsepare pajibutiaro e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā e'catiya", nicu niwī Jesú.

A'ti umucopure Jesure ējōpeorā moa, sī'ose weronjō nima nise ni'i
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Jesú a'tiro bu'enemocu niwī:

"Marī ba'arā, u'suato nīrā moarē sā'a. Mūsā moa weronjō ni'i a'ti nucūcāpure. Mūsā añurō nisetica ī'arā, āpērā quē'rā ī'acūu, yū'ure ējōpeorāsama. Mūsā tojo weeticāma, moa ocatiro weronjō nīrāsa'a. Moa ocaticā, u'suatisa'a. Te tojo nicā, cō'acā'no'o. ¿Apaturi de'ro wee moa ocacā weebosari tja?

14 "Mūsā yū'ure ējōpeorā sī'ose weronjō ni'i masārē. Tojo weerā mūsā āpērā yū'ure masītīrārē masīcā wee'e. Ni'cā macā ūrūḡūpū nīrī macā bajutiropū niticā weetisa'a. 15 Masā sī'ocjare apeyenojō docapū sī'ótisama. Tojo weronjō o'orā, nipe'tirā ti wi'ipū nīrārē bajuato nīrā u'muarōpū peosama. 16 A'te weronjō bajuyoropū yū'u uaronjō añurō weesetiya. Mūsā añurō weecā ī'arā, āpērā quē'rā marī pacu u'mūsepu nigūrē 'Añuyū'rūḡu nīmī', ni e'catirāsama.

Jesú Moisé duti'que cjasere ucū'que ni'i

17 "A'tiro wācūtīcā'ña yū'ure. 'Jesú Moisé duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā na wereyu'quere cō'agū a'tiḡu weepī', niticā'ña. Tere cō'agū mejēta a'tiwū. Tere queoro weepe'ogū a'tiḡu weewū. 18 Diacjū mūsārē wereguti. Ū'mūse, a'ti turi nīrī curare Ō'acū ne cā'rōacā te dutisere cō'asome. Nipe'tise cū 'A'tiro weeguti' nique queoro weegūsami. 19 Tojo weegū no'o cā'rōacā te dutisere yū'rūnū'cāḡūnojō mejō nigū waro nigūsami Ō'acū wioḡu nīrōpūre. Tojo nicā āpērārē yū'rūnū'cācā weegūnojō mejārōta nigūsami. Apī Moisé dutisere weegū pe'e, tojo nicā āpērārē tere weedutigu pe'e wioḡu weronjō nigūsami Ō'acū wioḡu nīrōpūre. 20 Mūsārē a'tiro wereguti. Moisé duti'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā yū'rūoro Ō'acū dutise pe'ere añurō weeyū'rūnū'cātīrā, Ō'acū tiropū wa'asome", nicu niwī.

Jesú uase cjasere masārē were'que ni'i
(Lc 12.57-59)

21 Jesú a'tiro werenemocu niwī: "Mūsā tu'opā mūsā ñecūsūmūarē duti'quere: 'Masārē wējēcō'aticā'ña. No'o apīrē wējēcō'agūnojō tenojō besegu tiropū beseno'o, bu'iri da'reno'gūsami', niwā. 22 Yū'u pe'e a'tiro wereguti. No'o cū acawereḡu

me'rã uagunojõ bu'iri da'reno'gũsami. No'o cũ acaweregure 'Mu'u wapamarĩ'i' ni bujicã'gũnojõ wiorã tiropu beseno'gũsami. No'o cũ acaweregure 'Wa'icu weronojõ tu'omasise moobutia'a' nigũnojõrẽ Õ'acũ pecame'epu bu'iri da're, cõ'atawio ni'i.

²³ "Tojo weegu Õ'acũ wi'ipu no'o Õ'acũrẽ ejõpeoacju apeyenojõ o'ogutigu, 'Yu'u acaweregure ña'arõ weecãti' ni wãcũbocagu, a'tiro weeroua'a. ²⁴ Cũ o'ootjere du'upeo, cũrẽ acoboJose sêrĩmu'tãgũ wa'aroua'a. Be'ro 'Õ'acũrẽ o'oguti' ní'quere o'oroua'a.

²⁵ "Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Ni'cũ musãrẽ weresãsĩ'rĩgũ besewuwaropu miasĩ'rĩcã, maata topu wa'ase duporo apowe'ocã'ña. Tojo weecã, musãrẽ beseri masũrẽ o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarapure o'o, bu'iri da'reri wi'ipu sôrõbosami. ²⁶ Diacjũta musãrẽ wereguti. Bu'iri da'reri wi'ipu sãjãa wapayepe'oticã, ne du'uwĩrõsome", ni werecu niwĩ Jesú.

Jesú "Musã numosãnumia, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña" nise ni'i

²⁷ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Apeyere toduporopu duti'quere tu'opã. 'Musã numosãnumia nitirãrẽ, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña', niwũ. ²⁸ Yu'u pe'e a'tiro wereguti. No'o numiorẽ ña'arõ weesĩ'rĩ uaripejase me'rã i'agũnojõ cũ po'peapu co me'rã ña'arõ weetojasami.

²⁹ "Tojo weerã musã caperi me'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, tigare orewee cõ'abo'caro weronojõ maata i'adu'ucã'ña. Ña'arõ weedu'utirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Musã capeare cõ'arã, ti capea dia'cũrẽ bajuriorãsa'a. Nipe'tiro musã upu pecame'epu wa'acã, ña'ayurusa'a. ³⁰ Mejãrõta bu'iri bocari nĩgũ, diacjũcamocã me'rã ña'arõ weesĩ'rĩgũ, weedu'ucã'ña. Tojo weecã, nipe'tiro upu pecame'epu bu'iri bocabo'caro bu'iri da'reno'some", nicu niwĩ Jesú.

Jesú, marãputirã, numotirã a'merĩ cõ'ase cjasere ucũ'que ni'i

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ Jesú ninemocu niwĩ: "Apeye toduporocjãrãpũre ní'quere tu'opã: 'No'o numorẽ cõ'agũ, "A'te ye bu'iri mu'urẽ cõ'a'a" nirĩ pũrĩrẽ oja, core o'oroua'a', niwũ. ³² Yu'u pe'e a'tiro wereguti. Ni'cũ cũ numorẽ co apĩ me'rã ña'arõ nitimicã cõ'agũnojõ core umua me'rã ña'arõ weeri masõrẽ weronojõ tojacã weesami. No'o marãpu cõ'ano'co me'rã numotigunojõ quẽ'rã ña'arõ cũ numo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami", nicu niwĩ Jesú.

Jesú "A'tiro weerãti" nise cjasere cũ bu'e'que ni'i

³³ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Apeyere toduporocjãrãrẽ ní'quere tu'opã: 'Musã "Õ'acũ wãme me'rã weeguti" ní'caronojõta nisooro marĩrõ queoro weeya', niwũ. ³⁴ Yu'u pe'e a'tiro wereguti. Musã ãpẽrãrẽ 'A'tiro weerãti' nĩrã, Õ'acũrẽ wãmepeoticã'ña. 'U'muse me'rã weerãti', niticã'ña. Õ'acũ nirõ topũta ni'i. ³⁵ 'A'ti nucũcã me'rã ni'i', niticã'ña. Õ'acũ wéeca di'ta ni'i. Jerusalẽ quẽ'rã marĩ wiogu Õ'acũ ya macã ni'i. Tojo weerã Jerusalẽ me'rã wãmepeoticã'ña. ³⁶ Tojo nicã 'Usã ya dupoa me'rã ni'i', niticã'ña. Musã tojo nise me'rã ni'cã poadare ñirĩ da o butiri da ducayumasĩtisa'a. ³⁷ A'tiro dia'cũ niña. Diacjũ nicã, wãmepeoro marĩrõ 'Diacjũta ni'i', niña. Tojo niticã, 'Diacjũ niwe'e', niña. Musã ninemopeosepu no'o wãtĩ wãcũse o'ose nibosa'a.

Jesú ãpẽrã mejẽcã weecã a'medutitise ni'i

(Lc 6.29-30)

³⁸ "Apeyere toduporocjãrãrẽ ní'quere tu'opã: 'Ni'cũ musãrẽ capea paatĩ'acã, musã quẽ'rã mejãrõta cũrẽ paatĩ'aa'meña', niwũ. Tojo nicã 'Upicare paape'ecã, mejãrõta cũrẽ paape'ea'meña', niwũ. ³⁹ Yu'u pe'e musãrẽ a'tiro wereguti. Musãrẽ ña'arõ

weecã, tojo tu'oña'cã'ña. A'meticã'ña. Tojo weronojõ o'ogu, mu'urẽ ni'cã pe'e pã'rẽ diapoapu paacã, ape pã'rẽ du'sari pã'rẽ pe'ere majãminu'cã, paadutiya tja. ⁴⁰ Ni'cũ beseri masã tiropu mu'urẽ weresã'cu mu'u ya camisare sërĩbosami. Cũ tojo weecã, bu'icjãrõ mu'u sãñarõ quẽ'rãrẽ tuweeo'oya. ⁴¹ Surara mu'urẽ ni'cã kilómetro cũ yere miabosaya nicã, mu'u pe'e cũ uacã, pua kilómetro miabosaya. ⁴² No'o mu'urẽ apeyenojõ sërĩcã, o'oya. Apeyenojõ mu'urẽ wasocã, 'Wasowe'e', niticã'ña", nicu niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ĩ'atu'tirãrẽ ma'idutise ni'i
(Lc 6.27-28,32-36)

⁴³ Jesú werenemocu niwĩ: "Apeye toduporocjãrãrẽ ní'que quẽ'rãrẽ tu'opã: 'Musã me'rãcjũrẽ ma'iña. Musãrẽ ĩ'atu'tigu pe'ere a'pepũrĩña', niwũ. ⁴⁴ Yu'u pe'e musãrẽ wereguti. Musãrẽ ĩ'atu'tirãrẽ ma'iña. Musãrẽ ña'arõ ucũrãrẽ 'Añurõ wa'ato', niña. Musãrẽ ña'arõ weecã, ña'arõ bujicã'micã, na ye niatjere Õ'acũrẽ sërĩbosaya. ⁴⁵ Tojo weerã marĩ pacu u'musepu nigũ põ'rã ni'i nisere ĩ'orãsa'a. Cũ añurã, ña'arã tiropu mujĩpũrẽ bo'reyucã weemi. Mejãrõta añurõ weerã, ña'arõ weerã tiropu aco pejacã weemi. ⁴⁶ Musãrẽ mairã dia'cũrẽ ma'írã, ĩ'ne'enojõrẽ musã Õ'acũ o'ootjere bocabosau? Niyeru wapaseeri masã quẽ'rã tojota weema. Na ña'arã nimirã, na me'rãcjãrãrẽ ma'isama. ⁴⁷ Musã acawererã dia'cũrẽ añudutirã, ĩ'ne'enojõrẽ añuse weerã weebosau? Õ'acũrẽ ějõpeotirã quẽ'rã tojota na acawererã dia'cũrẽ añudutisama. Tojo weerã nipe'tirãrẽ a'merĩ ma'i, añudutiya. ⁴⁸ Marĩ pacu u'musepu nigũ ña'ase moogũ nimi. Musã quẽ'rã cũ weronojõ ña'ase moorã ninu'cũcã'ña", ni werecu niwĩ Jesú.

6

Añurõ weesetise cjasere Jesú bu'e'que ni'i

¹ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Musã weesere ãpẽrãrẽ ĩ'adutirã, na ĩ'orõpu dia'cũ añurõ weeticã'ña. Musã tojo weecãma, marĩ pacu u'musepu nigũ ne cã'rõ añusere musãrẽ o'osome. ² Tojo weerã musã pajasecuorãrẽ weetamurã, nipe'tirãrẽ werestepe'otićã'ña. Weeta'sari masã na nerẽwũasepu, tojo nicã macã decopu na wee'quere werestepe'ocã'ma. Masãrẽ añurõ ucũdutirã tojo weesama. Musã na weronojõ weeticã'ña. Diacjũ musãrẽ wereguti. Narẽ masã añurõ ucũse me'rã wapata'atojama. Tojo weerã na be'ropure bocasome. ³ Musã pe'e pajasecuorãrẽ apeyenojõ o'orã, no'o mu'u me'rãcjũ ĩ'atiri cura o'oya. ⁴ Ya'yioro ãpẽrã na masĩtiro o'oya. Tojo weecã, marĩ pacu nipe'tise marĩ ya'yioro weesere ĩ'ape'ogu, musãrẽ añusere o'ogusami.

Jesú 'Õ'acũrẽ sërĩrã, a'tiro ñubueya' nise ni'i
(Lc 11.2-4)

⁵ "Musã ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na nerẽwũase wi'seripu, tojo nicã masã pãjãrã yu'rũaropu nu'cũ, masã ĩ'ato nĩrã ñubuesama. Musãrẽ diacjũ wereguti. Na ãpẽrã ĩ'ase me'rã wapata'atojama. Be'ropure bocasome. ⁶ Musã yu'ure ějõpeorã, musã ya tucũpu sãjãa, sopere bi'a, musã pacu Õ'acũ musã me'rã nigũrẽ sërĩ, ñubueya. Tojo weecã, marĩ pacu no'o bajutiropu weesere ĩ'ape'ogu, musãrẽ añusere o'ogusami.

⁷ "Õ'acũrẽ ñubuerã wãcũtimirã, pejetiri mejãrõta ñubuemũjãticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã, ãsãrẽ peje ucũse me'rã tu'ogusami nĩrã, tojo weesama. ⁸ Musã na weronojõ weeticã'ña. Marĩ pacu musã uasenojõrẽ sërĩatji duporo masĩtojasami. ⁹ Tojo weerã musã a'tiro ñubueya:

"Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirã mu'urẽ wiopesase me'rã ëjõpeoato.

¹⁰ A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiato.

U'musepũre mu'u uaro dia'cũ weesama.

A'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

¹¹ Ësãrẽ umucorinucũ ba'ase o'oya.

¹² Ësã ña'arõ wee'quere acobojoya.

Ësã ãpẽrãrẽ acobojo'caro weronojõta ãsã quẽ'rãrẽ acobojoya.

¹³ Ësã ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ãsãrẽ niquesãcã, cã'mota'aya.

Mu'u ni'cũta dutimasĩ'i.

Tutuayũ'rũgu ni'i.

Mu'u ni'cũrẽta masã ëjõpeorãsama.

Mu'u ninu'cũcũsa'a', ni sãrĩña Õ'acũrẽ.

¹⁴ "Ãpẽrã musãrẽ ña'arõ wee'quere acobojocã, marĩ pacũ u'musepu nigũ quẽ'rã musãrẽ acobojogusami. ¹⁵ Tojo weeticãma, marĩ pacũ musã ña'arõ wee'quere acobojosome", nicũ niwĩ Jesú.

Jesú "Be'ti ñubuerã, a'tiro weeya" nise ni'i

¹⁶ Jesú narẽ bu'enemocu niwĩ: "Musã be'ti ñubuerã, weeta'sari masã weronojõ weeticã'ña. Na ãpẽrãrẽ añurõ wãcũduti, be'tima nidutirã bujawetirã weronojõ weesoosama. Diacjũ musãrẽ wereguti. Na masã añurõ wãcũse dia'cũrẽ wapata'atojasama. Be'ropure bocasome. ¹⁷ Musã pe'e be'ti ñubuerã, musã weewaronojõta weeya. Diapoa waacoe, wujapoame'ricã'ña. ¹⁸ Tojo weecã, ãpẽrã musã be'tisere masĩsome. Marĩ pacũ dia'cũ marĩ ya'yioro weesere ã'ape'ogu masĩgũsami. Cũ musãrẽ añusere o'ogusami", nicũ niwĩ Jesú.

U'musepu marĩ bocatjere wãcũnrũdutise ni'i

(Lc 12.33-34)

¹⁹ Jesú bu'enemocu niwĩ: "Apeyenojõ a'ti turi cjasere peje seeneocũuticã'ña. Te butiwiji, boadija wa'asa'a. Tere ãpẽrãnojo ba'abajuriodijocã'sama. Musã neocũusere yajari masũ sãjãa, yajape'ocũsami. ²⁰ Tojo weronojõ o'orã, u'muse cjasere pe'ere seeneocũuyuya. Õ'acũ uaronojõ weenu'cũcã'ña. Tojo weerã topure peje añuse cuorãsa'a. Topure musã seeneocũu'que musã cuoatje ne butiwijisome. ãpẽrãnojo ne ba'atirãsama. Yajari masã quẽ'rã Õ'acũ tiropũ sãjãa, yajasome. ²¹ Marĩ uputu ma'isere wãcũnrũsa'a. Tojo weerã a'ti turi cjasere dia'cũrẽ wãcũnrũticã'ña. Õ'acũ ye pe'ere wãcũnrũña", nicũ niwĩ Jesú.

Marĩ caperi sĩ'ocja weronojõ ni'i nise ni'i

(Lc 11.34-36)

²² Jesú a'tiro werenemocu niwĩ: "Marĩ caperi sĩ'omũ'tãcja weronojõ ni'i. Marĩ caperi añucã, añurõ ã'amasĩ'i. ²³ Marĩ caperi ã'aejaticãma, añurõ ã'atisa'a. A'te weronojõ musã Õ'acũrẽ ëjõpeo, cũ yere weecã, caperi añurõ weronojõ ni'i. Musã a'ti turi cjasere pe'ere wãcũnrũcãma, caperi ã'aejatirã weronojõ ni'i. Õ'acũ uaronojõ weetirã, na'itĩ'arõpu nirã, cũrẽ masĩtirã weronojõ ni'i.

Niyerure ma'irã, Õ'acũ pe'ere ma'itisa'a nise ni'i

(Lc 16.13)

²⁴ "Ni'cũ ãpẽrãrẽ da'raco'tegu puarã dutisere weemasĩtisami. Ni'cũrẽ ma'ígũ, apĩrẽ ma'itisami. Tojo nicã ni'cũ dutisere yu'tigu, apĩ dutise pe'ere yu'titisami. ã'rã weronojõ niyeru, a'ti nucũcã cjasere ma'irã, Õ'acũ pe'ere ma'imasĩtisa'a.

Õ'acũ cũ yarārẽ co'tese ni'i
(Lc 12.22-31)

²⁵ "Musārẽ a'tiro wereguti: '¿Ñe'enojõ ba'arāsari? ¿Ñe'enojõ sī'rīrāsari? ¿Ñe'enojõ sãnarāsari?' ni wãcũque'titicã'ña. Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upũ quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i. ²⁶ Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'asī'rīrã, otese capere ote, pĩ'rĩ ducaticã weetisama. Te ducati'quere ba'ase nũrõse wi'seripũ nũrõtisama. Tojo weetimirã, ujaboatisama. Marĩ pacũ u'musepũ nigũ narẽ ba'ase o'osami. Musã pe'ere mirĩcũa nemorõ ma'iyũ'rũnũ'cãsami. ²⁷ No'o musã upũtũ wãcũque'tirã, pajicurero bũcũanemotisa'a. Mejõ waro wãcũque'tima'asa'a.

²⁸ "¿De'ro weerã musã sãnatje su'tire wãcũque'titi? O'ori, nũcũ cjasere wãcũña. Te no'o uaro pĩ'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãnarõ weronojõ baju'u. ²⁹ Marĩ ñecũ wiogu Salomó añuse su'ti sãnacũ niwĩ. Cũ tojo sãnamigũ, o'orire ni'cãrõwijiticũ niwĩ. Te o'ori añubutiasa ni'i. ³⁰ Ni'cã nũmũ catĩni'i, ape nũmũ ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epũ uũũacõ'ano'sa'a. Yoaticã catimicã, Õ'acũta o'orire tojo añurõ bajume'rĩcã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ejõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i. ³¹ Tojo weerã '¿Ñe'enojõrẽ ba'arāsari? ¿Ñe'enojõrẽ sī'rīrāsari? ¿Ñe'enojõrẽ sãnarāsari?' ni wãcũque'titicã'ña. ³² A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ejõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ pacũ u'musepũ nigũ musã uasenojõrẽ masĩtojasami. ³³ Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyũ'rũnũ'cãña. Tojo nicã cũ dutisere weesirutuya. Tojo weecã, nipe'tise musārẽ du'sasenojõrẽ o'obu'ipeogusami. ³⁴ Tojo weerã '¿Ñamiacã de'ro wa'arosari?' ni wãcũque'titicã'ña. Ni'cãcãrẽ musã ña'arõ yũ'rũatje nitoja'a. Tojo weerã ni'cãcã cjase dia'cũrẽ wãcũña. Ape nũmũ cjasere wãcũque'titicã'ña. Uũũcorinũcũ Õ'acũ musārẽ weetamugũsami", nicũ niwĩ.

7

Ãpẽrãrẽ "Musã ña'arã ni'i" niticã'ña nise ni'i
(Lc 6.37-38,41-42)

¹ Jesú ninemocũ niwĩ:

"Musã ãpẽrãrẽ 'Na ña'arã nima', ni beseweeticã'ña. Tojo weecã, Õ'acũ quẽ'rã musārẽ besesome. ² Musã ãpẽrãrẽ bese'caronojõta, tojo nicã musã bese'caro ejatuario Õ'acũ musã quẽ'rãrẽ besegusami. ³ Musã basu ña'arã nimirã, ¿de'ro weerã ãpẽrã pe'ere 'Ña'arã nima', niti? ãpẽrãrẽ 'Musã ña'arã ni'i' nise duporo musã ye pe'ere ã'amũ'tãña. ⁴ Musã a'te weronojõ nibosa'a. Musã acaweregure 'Mu'ũ ya capeapũ cã'po'caroacã ni'i', nibosa'a. Musã ya capeapũ pajiri po'caro pe'ere ã'amũ'tãtimirã, tojo nibosa'a. Musã basu musã ya capeapũ pajiri po'caro cuomirã, musã acaweregu cã'rõacã cuogu pe'ere 'Mu'ũ ya capeapũ nisere miicõ'arãti', ¿niti? ⁵ Musã tojo wéerã, weeta'sari masã ni'i. Musã ye caperipũ nise pe'ere miicõ'amũ'tãña yujupũ. Tojo wéeca be'ro musã acaweregu cã'rõacã caperipũ nise pe'ere miicõ'amasĩrãsa'a", ni queose o'ocũ niwĩ Jesú.

⁶ Apeye ninemocũ niwĩ tja:

"Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ cũ ye queti añusere wereticã'ña. Narẽ wererã, diayiare añusere o'orã weronojõ weebosa'a. Diayia uamarã añuse o'omicã, majãmiĩ'a, cũ'rĩsama. Mejãrõta Õ'acũrẽ ejõpeosĩ'rĩtirãrẽ añuse cũ ye cjasere wereticã'ña. Narẽ wererã, yeseare ñaquẽ wapabujuri dare doqueo'orã weronojõ weebosa'a. Yesea ti dare u'tacũu, te perire no'o uaro weestecusiasama. Na weronojõ nirãrẽ mejõ waro Õ'acũrẽ yabi bujicã'rãrẽ añuse cũ ye cjasere werebosa'a.

‘Ō'acūrē sērīña' nise ni'i
(Lc 11.9-13; 6.31)

⁷ "Ō'acūrē sērīña. Cūrē sērīcā, o'ogusami. Musā sērī a'manu'cūrā, bocarāsa'a. Musā me'rācjū ya wi'ire sope pu'to pisunu'cūcā, cū musārē pāosōrōrō weronojō weegusami. ⁸ Ō'acū cūrē sērīrārē o'osami. No'o a'magūnojo bocagusami. Sope pu'to pisugu weronojō sērīnu'cūgūrē o'ogusami.

⁹ "Musā pō'rā ba'ase sērīcā, ne ni'cū narē ūtāpere o'otibosa'a. ¹⁰ Na wa'i sērīcā quē'rārē, añarē o'otibosa'a. ¹¹ Musā ña'arā nimirā, musā pō'rārē añusere o'omasī'i. To pūrīcārē marī pacu u'musepu nigū cūrē sērīrārē nemorō añusere o'ogusami.

¹² "Musārē āpērā añurō weeme'rīcā uasa'a. Musā quē'rā tojota narē añurō weeme'rīcāña. Moisé duti'que, tojo nicā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā oja'que tojo weeduti'i.

Ū'muse cja sope cā'sopeacā ni'i nise ni'i
(Lc 13.24)

¹³ "Musā e'satiri sopepu, e'satiri ma'apu sājāaña. Pecame'epu wa'atjo pe'e e'sari sope, tojo nicā ma'a quē'rā e'sari ma'ajo ni'i. Pājārā ti ma'apure wa'ama. ¹⁴ Ū'musepu wa'ari sope pe'e, ma'a e'satiri ma'acā ni'i. Pejetirācā ti ma'apure wa'asama. Yū'ure ējōpeorā cā'sopeacāpu, cā'ma'acāpu sājāarā weronojō nima.

Yucugure tigu dūca me'rā ī'amasīno'o nise ni'i
(Lc 6.43-44)

¹⁵ "Āpērā 'Ūsā Ō'acū ye quetire weremu'tārī masā ni'i', nisoosama. Marī ī'acā, na añurā bajumima. Oveja uatirā weronojō bajuma. Na tojo bajumirā, na wācūsepure yaiwa uamarā weronojō musā ējōpeosere dojorēsī'rīsama. Narē tojo weeri nīrā, añurō ī'anurūña. ¹⁶ Musā narē na weese me'rā ī'amasīrāsa'a. Potagu u'se dūcatiwe'e. Wīsō quē'rā ne ojo dūcatiwe'e. ¹⁷ Tojo weero añucju yucugu añuse dia'cū dūcati'i. Ō'acju quē'rā ña'asere dūcati'i. ¹⁸ Ne ni'cāgū yucugu añuse dūcaticju ña'ase dūcatitisa'a. Ō'ase dūcaticju quē'rā añuse dūcatitisa'a. ¹⁹ Añuse dūca marīcjure paadijo, ūjūacō'acā'no'o. ²⁰ Tojo weerā musā nisoori masārē na weese me'rā ī'amasīrāsa'a", nicu niwī Jesú.

Nipe'tirā Ō'acū nirōpu wa'asome nise ni'i
(Lc 13.25-27)

²¹ Jesú narē werenemocu niwī:

"Nipe'tirāputa no'o yū'ure 'Wiogu' niwuarānojo u'muse yū'u nirōpure sājāasome. Yū'u pacu u'musepu nigū cū uaro weerā dia'cū sājāārāsama. ²² Yū'u añurā, ña'arārē beseatji numu nicā, pājārā yū'ure a'tiro nirāsama: 'Ūsā wiogu, mu'u ye cjase masārē bu'ewu, mu'u wāme me'rā wātīarē cō'awīrōwū. Tojo nicā mu'u wāme me'rāta peje añuse weeī'owū', nirāsama. ²³ Na tojo nimicā, 'Musārē ne masīticāti. Musā ña'arō wee'cārā ni'i. Wa'arāsa'a', nigūsa'a narē", nicu niwī Jesú.

Puarā wi'i yeenū'cāse queose ni'i
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

²⁴ Jesú masārē a'tiro werecu niwī:

"Yū'u ucūserē tu'óca be'ro yū'u dutisere weegunojo tu'omasīgū, wi'i yee'cu weronojō nisami. Cū ū'cūarōpu se'esājā, ūtāpu tutuari wi'i yeemujāti'cu weronojō nisami. ²⁵ Be'ro acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i wī'rō wēecā, ūtāgā bu'ipū wēeca wi'i niyuro, ne se'tedijatisa'a. ²⁶ Apī pe'e yū'u ucūserē tu'omigū, yū'u dutisere weetisami. Cū tu'omasītigū, nucūporo ōjērōpu wi'i wee'cu weronojō nisami. ²⁷ Be'ro

acoro pejaa, dia pu'eejasa'a. Ti wi'i uputu wĩ'rõ wēecā, nucūporopu wēeca wi'i niyuro, maata wēecō'ape'ocā'no'sa'a. Ña'abutiario wa'asa'a ti wi'i", nicu niwĩ Jesú.

²⁸ Be'ro Jesú bu'etu'ajaca be'ro masā cū bu'esere i'amarĩarā, “Bu'eme'rĩyurũami”, nicārā niwā. ²⁹ Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronojõ bu'eticu niwĩ. Dutisere cuogu weronojõ narē bu'ecu niwĩ. Tojo weerā i'amarĩacārā niwā.

8

Jesú cāmi boagure yu'rũo'que ni'i

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesú ũrũgũpu ní'cu dijaticā, pājārā masā cūrē sirutucārā niwā. ² Cū ma'apu wa'ari cura ni'cū cāmi boagu Jesú tiropu wa'acu niwĩ. Cū tiro ejagu, ejaque'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Wiogu, mu'u dutire yu'rũogu ni'i. Yu'ure yu'rũoya, nicu niwĩ.

³ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē ñapeo, nicu niwĩ:

—Jau. Mu'urē yu'rũoguti. Cāmi marĩgũ tojayá, nicu niwĩ.

Cū tojo nicāta, cū cāmi boase yatipe'tia wa'acaro niwā. ⁴ Tojo wa'aca be'ro Jesú cūrē nicu niwĩ:

—Ne āpērārē wereticā'ña. Diacjũta pa'i tiropu mu'u ye cāmi yati'quere i'ogũ wa'aya. Cū mu'urē “Mu'u cāmi boasere pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cū tojo nica be'ro Moisé cū Ō'acūrē e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rũca be'ro masā me'rā nisetigusa'a tja, nicu niwĩ.

Jesú surara wiogure da'raco'tegure yu'rũo'que ni'i

(Lc 7.1-10)

⁵ Be'ro Jesú Capernaupu ejacu niwĩ. Topu ni'cū wiogu romano masũ Jesú pu'to a'ticu niwĩ. Cūrē weetamuse sērĩcu niwĩ.

⁶ —Wiogu, yu'ure da'raco'tegu pũrõ dutitigu, ya wi'ipu cũñami. Cū sijamasĩtiami. Uputu waro pũrĩno'ami, ni werecu niwĩ.

⁷ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Jau. Cūrē yu'rũogu wa'aguti, nicu niwĩ.

⁸ Surara wiogu cūrē yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, ya wi'ipu mu'urē sājācā weemasĩtisa'a. Yu'u mejõ nigũ ni'i. Mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rā yu'ure da'raco'tegu yu'rũgusami. ⁹ Yu'u āpērā surara docapu ni'i. Na dutisere wee'e. Yu'u quē'rā āpērā surarare dutituria'a. Yu'u docacjũrē “Wa'aya” nicā, cū wa'asami. Apĩrē “A'tia” nicā, a'tisami. Yu'ure da'raco'tegure “A'tiro weeya” nicā, yu'u duti'quere weesami. Tojo weegu mu'u yu'ure da'raco'tegure yu'rũduticā, yu'rũgusami, nicu niwĩ.

¹⁰ Jesú surara tojo nisere tu'ogu, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Cūrē to siruturā pe'ere nicu niwĩ:

—Ā'rĩ romano masũ yu'ure añurõ ějõpeomi. Diacjũ musārē were'e. Ā'rĩ weronojõ ějõpeogu ne ni'cū Israe curuacjũrē bocaetaticāti. ¹¹ Musārē wereguti. Pājārā judío masā nitirā ā'rĩ weronojõ yu'ure ějõpeorāsama. Na nipe'tirocjārā judío masā nitimirā, Ō'acū wiogu nirõpũre nirāsama. Na quē'rā u'mũsepũre marĩ judío masā ñecũsumua Abrahā, Isaa, Jacob me'rā duji ba'arāsama. ¹² Āpērā judío masā nimirā, ějõpeotise bu'iri u'mũsepũre wa'abo'cārā wa'asome. Na'itĩ'arõ aperopu Ō'acū narē cõ'abajuriogusami. Topu na pũrĩno'rā, upicari cū'rĩdio, utirāsama, nicu niwĩ Jesú.

¹³ Tojo nica be'ro surara wiogure nicu niwĩ:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u ějõpeo'caronojõta wa'arosa'a, nicu niwĩ. Cūrē tojo nirĩ curata da'raco'tegu cū dutire yu'rũcu niwĩ.

Pedro mañecõrẽ Jesú yu'rũo'que ni'i
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Be'ro Jesú Pedro ya wi'ipũ wa'acũ niwĩ. Ti wi'ipũ sãjãtagũ, Pedro mañecõ ujaque upũtũ dutitigo cũñagõrẽ bocaiejacũ niwĩ. ¹⁵ Tojo weegũ co omocãrĩrẽ ñe'ecũ niwĩ. Cũ tojo weeri curata maata ujaque surua wa'acaro niwũ. Be'ro co wã'cãnũ'cã, narẽ ba'ase etico niwõ.

Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Na'ique'ari cura masã pãjãrã wãtĩ sãjãno'cãrãrẽ Jesú pu'topũ miacãrã niwã. Cũ ucũse me'rã wãtĩa napũre sãjãa'cãrãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã dutitirãrẽ yu'ruocũ niwĩ. ¹⁷ Jesú cũ tojo weecã, duporocjũpũ Isaia Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'caronojõta wa'acaro niwũ. A'tiro ni ojacũ niwĩ: “Marĩ tutuatísere, marĩ dutire cũ miiwapasami”, ni ojano'wũ.

Jesú me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Jesú pãjãrã cũ sumutopũ nerẽnũ'cãcã ã'agũ, cũ bu'erãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:
—Te'a ditara siaquijipũ, nicũ niwĩ. ¹⁹ Cũ tojo nicã, ni'cũ Moisé duti'quere bu'eri masũ Jesú pu'to wa'a, ucũcũ niwĩ:

—Masãrẽ bu'egũ, mũ'u no'o wa'aro mũ'urẽ sirutusijaguti, nicũ niwĩ. ²⁰ Jesú cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Wa'icũrã cãrĩrĩ tuti cũosama. Mirĩcũa quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cũosama. Yũ'u pũrĩcã Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diácjũrẽ moo'o, nicũ niwĩ.

²¹ Apĩ Jesure ãjõpeogũ cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Wiogũ, yũ'u quẽ'rã mũ'urẽ sirutuguti. Mejõ yũ'u pacũ tiropũ wa'aguti yujupũ. Topũ ni, be'ro yũ'u pacũ wẽrĩca be'ro yaatojagupũ mũ'u me'rã wa'aguti, nicũ niwĩ.

²² Jesú cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yũ'u me'rã wa'asĩ'rĩgũ, ni'cãrõacã yũ'ure sirutuya. Yũ'ure ãjõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta tja ãpẽrã wẽrĩ'cãrãrẽ a'merĩ yaato, nicũ niwĩ.

Jesú wĩ'rõrẽ, tojo nicã pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã wee'que ni'i
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Be'ro Jesú yucũsupũ mujãsãjãcũ niwĩ. Cũ bu'erã cãrẽ ba'patiwã'cãcãrã niwã.

²⁴ Na ditarapũ nirĩ cura upũtũ wĩ'rõ a'ticarũ niwũ. Tojo weero na yucũsure pacase pã'cõrĩ paaquesãamũjãcaro niwũ. Tojo wa'ari curare Jesú cãrĩa wa'acũ niwĩ. ²⁵ Tojo weerã cũ bu'erã cũ siropũ sãñagũrẽ wã'cõrã buruacãrã niwã. Cãrẽ “Wiogũ, ãsãrẽ yũ'ruoya. Marĩ mirĩdijarã wee'e”, nicãrã niwã.

²⁶ Cũ wã'cã, narẽ yu'ticũ niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ uiti? Musã yũ'ure cã'rõacã waro ãjõpeose cũo'o, nicũ niwĩ. Tojo nitoja, wã'cãnũ'cã, wĩ'rõrẽ, pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã weecũ niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdijape'tia wa'acaro niwũ. ²⁷ Tojo wa'acã ã'arã, cũ bu'erã ã'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿Ñamũnojõ masũ nimiticũ ã'rĩ? Wĩ'rõ, pã'cõrĩputa cãrẽ tũ'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

Jesú wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Jesú wĩ'rõrẽ yũũóca be'ro ape pã'rẽpũ pẽ'ajacãrã niwã. To Gadara wãmetiropũ nicaro niwũ. Topũ puarã mũua wãtĩa sãjãno'cãrã masãperi wa'teropũ ni'cãrã Jesú tiro a'ticãrã niwã. Na uarã waro niyucã, ne ni'cũ ti ma'apũre yũ'ruaticãrã niwã.

²⁹ Na Jesure ã'arã, caricũcãrã niwã:

—Jesú, Õ'acũ macũ, ¿de'ro weegu ãsãrẽ caribogu a'titi? ¿Õ'acũ cũ bu'iri da'reatje duporo ãsãrẽ bu'iri da'reyugu a'tiati? nicãrã niwã.

³⁰ Na yu'rũro pãjãrã yesea to auba'a nu'cũcãrã niwã. ³¹ Wãtĩa narẽ ï'arã, Jesure nicãrã niwã:

—Mu'u ãsãrẽ cõ'awĩrõgũ, sõjã yeseapure sãjãaduticureya, nicãrã niwã.

³² Jesú “Tojota wa'ato”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicãta, na masãpure nimi'cãrã yeseapure sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtĩa sãjãca be'ro opa tu'rupu ní'cãrã omamaati, ditarapu doqueñojã wa'acãrã niwã. Topu mirĩboape'tia wa'acãrã niwã.

³³ Yesea co'terã tojo wa'acã ï'arã, uputu ucuarã, macãpu omatojaacãrã niwã. Topu ejarã, nipe'tise wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ wa'a'quere werẽcãrã niwã. ³⁴ Tere tu'orã, macãcãrã nipe'tirã Jesú tiropu wa'acãrã niwã. Cũrẽ ï'arã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore wijawã'cãña. Apesepu wa'aya, nicãrã niwã.

9

Jesú sijamasĩfigure yu'ruo'que ni'i

(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Jesú wãtiarẽ cõ'awĩrõca be'ro yucũsupu mujãsãjã, cũ ya macãpu majãmipẽ'acu niwĩ tja. ² Topu ãpẽrã ni'cũ sijamasĩfigure Jesú tiropu cũ pesaro me'rã wuawã'cãcãrã niwã. Na “Jesú ãsã me'rãcjũrẽ yu'ruogusami”, nicãrã niwã. Na ejõpeocã ï'agũ, Jesú sijamasĩfigure a'tiro nicu niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwĩ.

³ Cũ tojo nirĩ curare Moisé duti'quere bu'eri masã topu nicãrã niwã. Na a'tiro wãcũcãrã niwã: “Ã'rĩ cũ tojo ucũse me'rã Õ'acũrẽ ña'arõ ucũgũ weemi. Cũ ‘Õ'acũ weronojõ tutuagu ni'i’, ¿ni wãcũsari? Ã'rĩ marĩ weronojõ uputigu masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wãcũcãrã niwã. ⁴ Jesú na tojo wãcũsere masĩgũ, narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã yu'ure ña'arõ wãcũti? ⁵ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” o “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nise pe'e diasaweti? “Mu'u ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã ï'atimirã, ejõpeoya marĩ'i. “Wã'cãnu'cã, sijawã'cãña” nicã pe'ema, cũ sijasere ï'atojarãpu “Diacjũta ni'i”, ni ejõpeo'o. ⁶ Tojo weegu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'u tutuasere ï'ogũ, ã'rĩ sijamasĩfigure yu'ruoguti. Te me'rã musã yu'u masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicu niwĩ.

Be'ro sijamasĩfigure a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Mu'u cũña'carore tuutũrẽ, miiwua tojaagusa'a mu'u ya wi'ipũ, nicu niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, sijamasĩtigu wã'cãnu'cã, cũ ya wi'ipũ tojaa wa'acu niwĩ. ⁸ Masã cũ tojo wa'asere ï'arã, uputu ucucãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ u'musepu nigũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u tutuase masũpure o'o'que añuyũ'rua'a, nicãrã niwã.

Jesú Mateo a'ti pũrĩ oja'cure piji'que ni'i

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Jesú sijamasĩfigure yu'ruóca be'ro wa'agu, yu'ure ï'abocawĩ. Yu'u romano masã wiogure niyeru wapaseebosari wi'ipũ da'ragu dujiwũ. Yu'ure ï'agũ, “Yu'u me'rã a'tia”, niwĩ. Cũ tojo nicãta, cũ me'rã wa'awũ.

¹⁰ Be'ro ya wi'ipũ cũ bu'erã me'rã ba'agu wa'awĩ. Na ba'ari cura ãpẽrã quẽ'rã pãjãrã niyeru wapaseeri masã, tojo nicã judío masã “Ña'arõ weeri masã nima” nino'rã quẽ'rã ba'arã ejawã. ¹¹ Fariseo masã tojo weecã ï'arã, cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿De'ro weegu musârê bu'egu niyeru wapaseeri masã, âpêrã ña'arõ weeri masã me'rã ba'ati? niwã.

¹² Na tojo nisere tu'ogu, Jesú a'tiro niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã duturure a'matisama. Dutitirã pūrĩcã a'masama.

¹³ Õ'acũ ye queti ojáca pūrĩpũ na oja'quere bu'erã wa'aya. Õ'acũ cũ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã: “Yũ'u âpêrãrê pajaña'duti'i. Wa'icũrã ũjũamorõpeosere uawe'e', nicũ niwĩ Õ'acũ”, ni ojano'wũ. Yũ'u “Añurã ni'i” nirãrê a'magũ a'titiwũ. Âpêrã “Ësã ña'arã ni'i” nirã pe'ere a'magũ a'tiwũ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwũ, niwĩ Jesú.

“Mũ'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Be'ro Juã masârê wãmeyeri masũ bu'esere siruturi masã Jesú tiropũ sêrĩtiña'rã etawã:

—¿De'ro weerã ũsã weronojõ, tojo nicã fariseo masã weronojõ mũ'u bu'erã pe'e Õ'acũrê ñubuerã, be'tiweti? niwã.

¹⁵ Na tojo nicã, Jesú yũ'tiwĩ:

—¿De'ro weeacjũ omocã du'tegu na me'rã nígũ, cũ pijio'cãrãrê bujaweti, be'tidutibosari? Be'ro cũrê âpêrã aperopũ miáca be'ro pūrĩcãrê bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yũ'u na me'rã ni'i yujupũ; yũ'u na me'rã niticã pūrĩcãrê, be'tirãsama nígũ, tojo niwĩ.

¹⁶ Apeye queose me'rã narê ninemowĩ. Tojo nígũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã toduporopũ na weeseti'que a'mesũ'amasĩtisa'a, nígũ weewĩ. A'tiro queose o'owĩ:

—Mejã su'tiro ma'ma casero coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã wejedũ'o, mejã su'tirote maata wejetũ'rêsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rũnemosa'a. ¹⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuro wa'icũrã casero me'rã wéeca ajuropũ poseyecã. Pã'muyũ'ru, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. Tojo weero ma'ma vinorê ma'ma ajuropũ poseyeno'o. A'tiro weecã vino, tojo nicã ti ajuro queoro tojame'rĩcã'sa'a, niwĩ Jesú. Duporopũ weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morêta basiowe'e nígũ, tojo niwĩ.

Jairo macõrê, tojo nicã dí mejã cõogore Jesú yũ'rũo'que ni'i

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Jesú Juã wãmeyeri masũ bu'erãrê ucũrĩ curare ni'cũ judío masã nerẽrĩ wi'i wioгу etawĩ. Jesú pu'to ejaque'a, niwĩ:

—Yũ'u macõ ni'cãrõacã wẽrĩa wa'amo. Tojo wa'amicã, ya wi'ipũ wa'a, core ñapeocã, masãgõsamo tja, niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ me'rã wa'awĩ. Ësã cũ bu'erã quẽ'rã ba'patiwã'cãwũ.

²⁰ Ma'apũ ũsã wa'ari cura ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejãrê dutitigo a'tico niwõ. Co Jesú sê'emapũ a'ti, cũ yaro su'tiro yapapũ ñe'eña'co niwõ. ²¹ A'tiro wãcũco niwõ: “Yũ'u cũ ya su'tirote da'raña'seacã me'rã yũ'rũgosa'a”, nico niwõ. ²² Co ñe'eña'cã tu'oña'gũ, Jesú core majãmiĩ'a, niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Mũ'u ãjõpeotjĩagõ, yũ'rũono'copũ toja'a, niwĩ.

Cũ tojo nicãta, dí wijami'que bu'anũ'cã pe'tia wa'acaro niwũ.

²³ Be'ro Jesú wioгу ya wi'ipũ ejagu, na weewũaronojõpũma wẽrĩ'core yaari cura basapeorãrê bocaejawĩ. Tojo nicã masã quẽ'rã upũtu uticã ĩ'awĩ. ²⁴ Cũ ti wi'ĩ po'peapũ nirãrê “Wijaaya. Co wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo”, niwĩ.

Tere tu'orã, masã cũrê bujicã'wã. ²⁵ Jesú narê wijaadutiwĩ. Be'ro wẽrĩ'co pesari tucũpũ sãjãa, co ya omocãpũ ñe'ecũ niwĩ. Tojo weecã, co wã'cãnũ'cãco niwõ. ²⁶ Be'ro nipe'tiro ti di'tapũre Jesú core masõ'que queti se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú p̄arã caperi ï'atirãrẽ yu'r̄uo'que ni'i

²⁷ Jesú wiogu ya wi'ip̄u ní'cu wijaari cura p̄arã caperi ï'atirã cãrẽ caricũsirutuwa. —Davi p̄arãmi nituriagu, ũsãrẽ pajaña'cureya, ni caricũwã.

²⁸ Be'ro wi'ip̄u sãjãcã, caperi ï'atirã cã pu'top̄u ejawã. Narẽ sërĩtiña'wĩ:

—¿Yu'u musãrẽ ï'acã weemasĩsere ëjõpeoti? niwĩ.

—Ëjõpeo'o, ni yu'tiwã.

²⁹ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú na caperip̄u ñapeowĩ.

—Musã ëjõpeo'caronojõ queoro wa'ato, niwĩ. ³⁰ Tojo nicãta, na ï'awã. Be'ro “Yu'u musãrẽ tojo weesere ãpërãrẽ wereticã'ña”, niwĩ.

³¹ Cã tojo nimicã, na wijáaca be'roacãta nipe'tiro ti di'tap̄u cã narẽ yu'r̄uo'quere werestepe'ocã'cãrã niwã.

Ucũmasĩtigure Jesú ucũcã wee'que ni'i

³² Caperi bajuno'ti'cãrã wijaari cura a'tiro wa'awu. Æpërã Jesú tirop̄u ni'cã ucũmasĩtiḡu wãtĩ sãjãno'cure miiejawã. ³³ Jesú cãrẽ ï'agũ, wãtĩ cãp̄ure nigũrẽ cõ'awĩrõwĩ. Tojo weecã, cã ucũmasĩti'cu ucũnu'cãwĩ. Tocjãrã tere up̄utu ï'amarĩatjãrã, a'tiro niwã:

—Marĩ a'to Israe curuacjãrã tirop̄ure tojo wa'acã, ne ni'cãti ï'atirã nicãti, niwã.

³⁴ Fariseo masã pe'e a'tiro niwã:

—Wãtĩa wiogu tutuaro me'rã ã'rĩ wãtĩarẽ cõ'awĩrõsami, niwã.

Jesú masãrẽ pajaña'que ni'i

³⁵ Jesú nipe'tise macãrĩp̄u judío masã nerẽse wi'serinucũ bu'ecusiagu wa'awĩ. Añuse queti Õ'acũ masãrẽ yu'r̄uose quetire werewĩ. Tojo nicã Õ'acũ wiogu nimi nise quetire weregu wa'awĩ. Dutitirãrẽ de'ro na pũrĩno'sere yu'r̄uowĩ. ³⁶ Masãrẽ ï'agũ, pũrõ pajaña'wĩ. Na bujawetirã, wãcũtutuaturã ovejare co'tegu moorã weronojõ niwã. ³⁷ Tojo weegu Jesú ũsã cã bu'erãrẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Marĩ otese peje pĩ'rĩ ducati'i. Tere miirã pe'e marĩbocurema.

³⁸ Tojo weerã te otese wiogure ãpërã miitamuajãrẽ sërĩnemoña, niwĩ Jesú. A'te weronojõ Õ'acũ ye quetire masĩsĩ'rĩrã, pãjãrã waro nima. Mejõ te quetire wererã pe'e pejetirãcã nima. Tojo weerã ãpërã cã o'ónemocã, Õ'acũrẽ sërĩña, niwĩ Jesú.

10

Jesú cã bu'erãrẽ bese'que ni'i

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesú masãrẽ bu'eca be'ro ũsã cã bu'erã docere besewĩ. Æsãrẽ masãp̄u nirã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'owĩ. Tojo nicã nipe'tise duti yu'r̄uomasĩsere o'owĩ.

² Æsã cã bese'cãrã doce a'tiro wãmetiwu. Ne waro Simó niwĩ. Apetero cãrẽta tja Pedro pisuwã. Be'ro cã acabiji André niwĩ. Cã be'ro Santiago, tojo nicã cã acabiji Juã, na p̄arãp̄uta Zebedeo põ'rã niwã. ³ Apĩ Felipe, apĩ Bartolomé, apĩ Tomás niwã. Yu'u Mateo romano masã wiogure niyeru wapaseebosagu ní'cu quẽ'rã na me'rã niwũ. Apĩ Santiago Alfeo macũ niwĩ. Tojo nicã Tadeo niwĩ. ⁴ Apĩ Simó celote curuacjũ niwĩ. Apĩ Juda Iscariote, be'rop̄u Jesure ï'atu'tirãp̄ure o'oacjũ quẽ'rã niwĩ.

Jesú cã bese'cãrãrẽ bu'edutio'o'que ni'i

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Cã beséca be'ro ũsã docere a'tiro niwĩ:

—Judío masã nitirã tirop̄u wa'aticã'ña. Tojo nicã Samaria di'tap̄u nise macãrĩp̄ure wa'aticã'ña. ⁶ Israe curuacjãrã tiro pe'e wa'aya. Na Õ'acũ cã dutisere sirututirã, oveja na wiogure du'tiwija wisi'cãrã weronojõ nisama. ⁷ Narẽ wererã wa'aya. “Cã'rõacã be'ro Õ'acũ bese'cu wiogu sãjãgũsami”, niña. ⁸ Dutitirãrẽ yu'r̄uoya. Wẽrĩ'cãrãrẽ

masõña. Cãmi boarãrẽ yu'ruoya. Wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõña. Yu'u musãrẽ weemasĩsere wapamarĩrõ o'o'o. Tojo weerã narẽ yu'ruorã, wapaseeticã'ña.

⁹ »Musã wa'arã, ne niyeru miaticã'ña. ¹⁰ Ne ajuronojõ miaticã'ña. Su'ti, tojo nicã sapatu musã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Tuacjũ miaticã'ña. Da'rari masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã musã bu'erã wa'acã, musãrẽ ba'ase weetamurãsama.

¹¹ »Macãpũ etarã, “Ã'rĩta añutũ'sami” musã nigũ tiro tojaque'aya. Musã to nirõ ejatuario cũ ya wi'ipũ niña. ¹² Cũ ya wi'ipũ sãjãarã, ti wi'icjãrãrẽ põtẽrĩ añudutiya. ¹³ Musãrẽ ñe'ecã, “Musãrẽ añurõ wa'ato”, niña. Musãrẽ ñe'eticã, niticã'ña. ¹⁴ Musãrẽ ñe'eti, musã bu'esere tũ'osĩ'rĩticã, ti wi'ipũre wijaarã, o ti macãpũre wijaarã, ti macã cjase di'ta musãrẽ wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã a'ti macãcjãrã bu'iritima, ni ñ'orãsa'a. ¹⁵ Diacjũ musãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji nũmũ narẽ uputũ waro bu'iri da'regusami. Toduporopũ Sodoma, Gomorra wãmetise macãrĩcjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ narẽ bu'iri da'regusami, niwĩ Jesú.

Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weeatje cjase ni'i

¹⁶ Cũ apaturi ninemowĩ:

—Masĩña. Yu'u musãrẽ wioro wa'teropũ o'ógũ wee'e. Ovejare yaiwa wa'teropũ o'ógũ weronojõ o'ó'o. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ weeri nĩrã, pũ capeatiya. Musãrẽ ña'arõ weemicã, añurõ weeya narẽ. ¹⁷ Añurõ ñ'aña. Musãrẽ ñe'e, judío masã wiorã tiropũ miarãsama. Na nerẽse wi'seripũ musãrẽ tãrãrãsama. ¹⁸ Tojo nicã yũ'ure ãjõpeose bu'iri to cjase di'ta wiorã tiropũ miarãsama. Narẽ yé quetire wereya. Tojo nicã ãpẽrã judío masã nitirãrẽ wererãsa'a. ¹⁹ Musãrẽ miacã, musã ucũatjere “¿De'ro wa'arosau? ¿De'ro nĩrãsari?” ni wãcũque'titicã'ña. Musã ucũrĩ cura Õ'acũ musã ucũatjere o'ogusami. ²⁰ Tojo weerã musã basu mejẽta ucũrãsa'a. Espĩritu Santu marĩ pacũ o'ó'cũ musãrẽ ucũdutisere ucũrãsa'a.

²¹ »Masã yũ'ure ãjõpeocã ñ'arã, na acawererã warore wia, wẽjẽdutarãsama. Na põ'rã quẽ'rãrẽ tojota weerãsama. Põ'rã quẽ'rã na pacũsumuarẽ mejãrõta weerãsama. ²² Yé bu'iri nipe'tirã musãrẽ ñ'atu'tirãsama. No'o yũ'ure ãjõpeoyapatigũnojo yũ'rũgusami. Cũ yũ'u pacũ tiropũ catinu'cũcũsami. ²³ Ni'cã macãpũ musãrẽ ña'arõ weecã, ape macãpũ du'tiya. Diacjũta musãrẽ were'e. Nipe'tiro Israe curuacjãrã nise macãrĩpũ musã werecusiabi'ati duporo yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ apaturi a'tigusa'a tja, niwĩ Jesú.

²⁴ »Ne ni'cũ bu'egũ, cãrẽ bu'egũ yũ'ruoro nĩmasĩtisami. Mejãrõta da'raco'tegũ quẽ'rã cũ wiogũ yũ'ruoro nĩmasĩtisami. ²⁵ Bu'egũ, cãrẽ bu'egũ weronojõ nigũti, nĩrõua'a. Mejãrõta da'raco'tegũ cũ wiogũ weronojõ nigũti, nĩrõua'a. Bu'eri masũ, wiogũ, na ña'arõ yũ'rũcã, bu'eno'gũ, da'raco'tegũ quẽ'rã ña'arõ yũ'rũsama. Tojo weero yũ'u musãrẽ bu'egũre “Beelzebú, wãtĩa wiogũ nĩmi” nicã, ¿de'ro weerã musã yũ'u bu'erãrẽ tojo nitibosabau? niwĩ Jesú.

Jesú “¿Noanojõrẽ uiroñati?” nĩ'que ni'i (Lc 12.2-7)

²⁶ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musã yũ'u me'rã ni'i. Tojo weerã musãrẽ uatirãrẽ uiticã'ña. Ne bajuyoropũ weetise ñ'ano'ticã weesome. Ñ'ano'rõsa'a. Ne ñ'atiropũ wee'que quẽ'rã masĩno'ticã weesome. ²⁷ Yu'u musãrẽ tũ'otiroopũ nĩ'quere ãpẽrã tũ'oropũ werestepe'ocã'ña. Masĩno'ña marĩ'quere masãrẽ masĩcã weeya. ²⁸ Musã upũre wẽjẽcõ'arãrẽ uiticã'ña. Na upũ dia'cũrẽ wẽjẽcõ'amasĩsama. Õ'acũ pe'e upũ, ejeripõ'rãrẽ pecame'epũ cõ'abutiamasĩsami. Cũ tojo weegũ pũrĩcãrẽ uiya, niwĩ.

²⁹ Jesú queose me'rã cũ pacũ marĩrẽ ma'isere werenemowĩ:

—Puarã mirĩcũa o'majārãcã cã'rõacã wapatisama. Na tojo wapaticã, Õ'acũ narẽ añurõ co'tesami. Ne ni'cũ mirĩcũacã yucũgũpũ pesagũ marĩ pacũ “Tocã'rõ wẽrĩgũsami” niticã, wẽrĩtisami. ³⁰ Apeyema tja Õ'acũ marĩ poarire “Ticũse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami. ³¹ Musã pãjãrã mirĩcũa yũ'rũoro wapatisa'a. Tojo weerã musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrãrẽ uiticã'ña. Õ'acũ musãrẽ añurõ co'tegũsami, niwĩ Jesú.

Masã tũ'oropũ Jesucristore ãjõpeose ni'i
(Lc 12.8-9)

³² Jesú werenemowĩ:

—No'o masã tũ'oropũ yũ'ũre “Ëjõpeo'o” ni werecã, yũ'u quẽ'rã narẽ yũ'u pacũ u'musepũ nigũrẽ añurõ ucũgũsa'a. ³³ Ni'cũ masãrẽ uigũ, masã tũ'oropũ yũ'ũre “Ëjõpeowe'e” nigũrẽ yũ'u quẽ'rã cãrẽ yũ'u pacũ u'musepũ nigũrẽ “Yagũ mejẽta nimi”, nigũsa'a, niwĩ Jesú.

Jesú ye bu'iri masã dũcawatima nise ni'i
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Apaturi werenemowĩ:

—Musã yũ'ũre “Añurõ nisetiatjere miitigũ weepĩ”, ni wãcũticã'ña. Yũ'u tere miititiwũ. Yũ'u a'tise wapa a'pepũrĩato nígũ a'tiwũ. Æpẽrã yũ'ũre uatirã, yũ'ũre uarã me'rã a'metu'tirãsama. ³⁵ Tojo weerã ni'cũ cũ pacũ me'rã a'metu'tigusami. Apego quẽ'rã co paco me'rã mejãrõta weegosamo. Tojo nicã macũ nũmo co mañecõ me'rã a'metu'tirãsama. ³⁶ Tojo weerã ni'cã wi'icjãrã, yé bu'iri a'metu'tirãsama.

³⁷ »Yũ'ũre ma'irõ nemorõ musã pacũsumũa pe'ere ma'iyũ'rũnũ'cãrã, yarã nímasĩtisama. Tojo nicã pacũsumũa quẽ'rã na põ'rãrẽ ma'iyũ'rũnũ'cãrã, yarã nímasĩtisama. ³⁸ Apetero weegũ ni'cũ “Yũ'u Jesure ãjõpeogũ, wẽrĩbosa'a” ni uigũ, yũ'ũre ãjõpeodu'usami. Tojo weegũnojõ yagũ nímasĩtisami. ³⁹ Yũ'ũre ãjõpeose me'rã ña'arõ yũ'rũsĩ'rĩtigũ, yũ'ũre ãjõpeodu'ugũnojõ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yũ'ũre ãjõpeonu'cũgũnojõ pe'e yũ'u me'rã catinu'cũgũsami, niwĩ Jesú.

Añurõ wee'que wapa wapata'ase ni'i
(Mr 9.41)

⁴⁰ Jesú werenemowĩ:

—Musãrẽ e'catise me'rã ñe'erã, yũ'ũre ñe'erãta weema. Yũ'ũre ñe'erã quẽ'rã, yũ'u pacũ yũ'ũre o'ócũre ñe'erãta weema. ⁴¹ Ni'cũ Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masũrẽ cũ Õ'acũ o'ócũ niyucã, ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ cãrẽ o'osenojõrẽta cãrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogũsami. Ni'cũ masũ añugũrẽ ñe'egũ, cũ añugũ niyucã, cãrẽ ñe'egũrẽ a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masũ añugũrẽ o'ocaranojõta cãrẽ ñe'egũ quẽ'rãrẽ o'ogũsami. ⁴² Ni'cũ apĩrẽ Jesucristore ãjõpeogũ nimi nígũ, acowũogũre acotĩagũ diacjãta añuse bocagũsami, niwĩ Jesú.

11

Juã cã bu'erãrẽ Jesú tiropũ o'ó'que ni'i
(Lc 7.18-35)

¹ Jesú ãsã docere wérẽca be'ro wa'a wa'awĩ. Galileapũ nise macãrĩrẽ bu'ecusiagu wa'awĩ.

² Juã masãrẽ wãmeyeri masũ bu'iri da'reri wi'ipũ nicũ niwĩ. Topũ nígũ, Jesú masã wa'teropũ weesere tũ'ocũ niwĩ. Tere tũ'ogũ, æpẽrã cũ bu'esere siruturãrẽ cũ tiropũ wa'aduticũ niwĩ. ³ A'tiro narẽ sãrĩtiña'duticũ niwĩ:

—“¿Mu'uta niti ‘Masãrẽ yũ'rũoacjũ a'tigusami’ nino'cũ, o apĩpũre yucuerãsari yujupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicũ niwĩ.

⁴ Jesú tiro etarã, Juã sêrĩtiña'duti'quere sêrĩtiña'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u weecã ã'asere, musã tu'osere Juãrẽ wererã wa'aya. ⁵ “Caperi ã'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ ã'apãama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cãrã tu'oma. Æpẽrã wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasecũorã añuse masãrẽ yu'ruose quetire tu'oma. ⁶ Yu'ure ãjõpeodu'utigũnojõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrẽ, niwĩ Jesú.

⁷ Na wa'aca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrẽ werenũ'cãwĩ:

—Musã masã marĩrõpu Juãrẽ ã'arã wa'apã. Topu wa'arã, uigũnojõrẽ, wãcũtutuatigũre ã'arã wa'atipã. Cũ tutuatigũ tãbuti wĩ'rõ wẽecũaro weronõjõ nitimi. ⁸ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩrõpu ã'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojõ wiorã ye wi'seripu nisama. ⁹ To pũrĩcãrẽ musã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũrẽ ã'arã wa'arã weepã. Nirõta Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã nemorõ niyu'rũnũ'cãmi. ¹⁰ Õ'acũ Juãrẽ o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

“Yu'u mũ'u ye quetire wereyuacjũre mũ'u dũporo o'óguti.

Cũ mũ'u wa'atji ma'arẽ apoyugũsami”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

Ma'a quẽ'rãyumũ'tãgũ weronõjõ mũ'u wa'ati dũporo masã wãcũsere bujaweti dũcayudutigũsami nĩgũ, tojo nicũ niwĩ.

¹¹ »Diacjũta musãrẽ wereguti. Todũporopu, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ne ni'cũ Juã yu'ruoro nigũ marĩmi. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogu nirõpu nirã Juã yu'ruoro nima. Mejõ nigũpuu cũ yu'ruoro nimi.

¹² »Juã bu'enũ'cãcateropu, téé a'tocateropu quẽ'rãrẽ Õ'acũ wiogu nisere uatirã, cumuca weema. ¹³ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã na oja'que me'rã, tojo nicã Moisé cũ dutise cũu'que me'rã Õ'acũ wiogu nimi nisere werenũ'cũcãrã niwã. Juã masãrẽ wãmeyeri masũputa weretuocu niwĩ. ¹⁴ Musã yu'ure ãjõpeosĩ'rĩcãma, a'tiro nigũti. Dũporocjũpu Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ a'tiro nicũ niwĩ: “Masãrẽ yu'ruoacjũ a'tise dũporo Elía Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ weronõjõ nigũ a'tigusami”, ni ojano'wũ. Juã na tojo ojano'cuta nimi. ¹⁵ O'meperi cũorãnojõ a'tere añurõ tu'oya.

¹⁶ »Masã a'tocaterocjãrã, yé quetire tu'osĩ'rĩtirã ã'rã weronõjõ nima. Wĩ'marã macã decopu apedujirã, na me'rãcãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronõjõ nima. A'tiro caricũsama: ¹⁷ “Ësã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapu. Ësã bujawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapu.” Na weronõjõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tu'satima. ¹⁸ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, musã “Wãtĩ cũomi”, nisa'a. ¹⁹ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronõjõ uputigũ quẽ'rãrẽ ba'a, yu'u vino sĩ'rĩcã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sĩ'rĩwãrĩgũ nimi. Niyeru wapaseeri masã, tojo nicã ña'arã me'rãcã nimi”, ni'ĩ yu'ure. Musã ni'cũpureta ãjõpeowe'e. Tojo ãjõpeotimirã, yu'u weeĩ'o'quere ã'arã, “Õ'acũ cũrẽ masĩse o'opĩ” ni, masĩbosa'a, niwĩ Jesú.

Jesure ãjõpeotise macãrĩcãrã ye queti ni'ĩ
(Lc 10.13-15)

²⁰ Be'ro Jesú cũ tutuaro me'rã weeĩ'oyu'rũnũ'cã'que macãrĩcãrãrẽ a'tiro tu'tiwĩ. Na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayuticã, tojo weewĩ.

²¹ —Musã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcãrãrẽ ña'arõ wa'arosa'a. Yu'u weeĩ'o'quere ã'amirã, dũcayuwe'e. Yu'u ãpẽrã judío masã nitirã tiropu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu weeĩ'ocãma, dũporopu na ña'arõ wee'quere bujaweti dũcayutojabopã. Na bujawetisere ã'orã, na weewũaronõjõpuma su'tire

wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na ðupoapu õrẽstepeobopã. ²² Musãrẽ were'e. Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, musã pe'ere Tiro, Sidõcjãrã nemorõ bu'iri da'reyũ'rũnu'cãgũsami.

²³ »Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'musepu mujãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epu cõ'abutiagusami. Sõ'oníca macã Sodoma yu'u musã tiropu wee'caronojõ weel'ocãma, ti macã ni'cãrõacãpu quẽ'rãrẽ ninu'cũbosa'a. ²⁴ Musãrẽ nigũti. Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, Sodomacjãrãrẽ nemorõ musã pe'ere Õ'acũ bu'iri da'regusami, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'u me'rã ejerisãjãse cuoya” nise ni'i
(Lc 10.21-22)

²⁵ Narẽ tojo níca be'ro Jesú cã pacu Õ'acũrẽ a'tiro niwĩ:

—Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. “Masĩyu'rũnu'cãrã ni'i” nirãrẽ mu'u ye cjasere tu'omasĩcã weewe'e. Æpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tu'o ejõpeorã pe'ere tere masĩcã wee'e. Mu'u tojo weesere wãcũgũ, “Añu'u”, ni e'catise o'o'o. ²⁶ Pacu, mu'u u'caronojõta a'tere queoro wee'e, niwĩ.

²⁷ Be'ro Jesú masãrẽ ninemowĩ:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasĩsere yu'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yu'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yu'u quẽ'rã ni'cũta cã nisetisere masĩpe'o'o. No'o yu'u masĩcã weeno'rã quẽ'rã cã nisetisere masĩsama. ²⁸ Musã basu weetutuase me'rã Õ'acũrẽ e'caticã weesĩ'rĩ'i. Tojo weerã nucũsere wuarã, da'ra caributirã weronojõ ni'i. Musã bu'iri tu'oña'rã, bujawetirãrẽ a'tiro nigũti. Musã tojo tu'oña'sere yu'ure wereya. Yu'u musãrẽ weetamugũti. Musã tojo weecã, yu'u musãrẽ ejerisãjãsere o'oguti. ²⁹ Yu'u dutisere, yu'u uaronojõ weeya. Musã tojo weecã, weetamugũti. Yu'u da'radutipegu niwe'e. Yu'u musãrẽ pajaña'gũ, mejõ nigũ weronojõ wee'e. Musã bujawetisere yu'ure werecã, musãrẽ e'catise ðucayuguti. ³⁰ Yu'u weetamuyucã, yu'u dutise uputu waro musãrẽ tutuawe'e. Masã apeyenojõ ca'rasãasere o'marã weronojõ tu'oña'rãsa'a, ni werewĩ Jesú.

12

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tã'rẽ'que ni'i
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Titare sauru nicã ãsã judío masã soowuari numu Jesú trigo wesepu yu'rũawĩ. Æsã cã bu'erã ujaboarã, trigo na ote'quere tã'rẽ, te perire ba'awu. ² Fariseo masã ãsã tojo weecã ã'arã, Jesure niwã:

—Ï'aña. Mu'u bu'erã ni'cãcãnojõrẽ weedutitisere weema. Marĩ soowuari numurẽ da'radutiwe'e, niwã.

³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã ðuporocjũ wiogu Davi cã me'rãcjãrã me'rã ujaboarã wee'quere bu'epã.

⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'que narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Pa'ia ðia'cũrẽ ba'ata basiocaro nimiwũ. ⁵ Apero Moisé duti'caropu quẽ'rãrẽ bu'epã. Marĩ soowuari numu nicã pa'ia Õ'acũ wi'ipu da'rasama. Cũ ye cjasere da'rãrã, sootisama. Na tojo sootirã, ña'arõ weerã mejẽta weema. ⁶ Musãrẽ wereguti. A'tore yu'u Õ'acũ wi'i yu'rũoro niyu'rũnu'cãgũ ni'i. ⁷ Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'quere tu'omasĩwe'e. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yu'u masãrẽ a'merĩ pajaña'cã u'a'a. Wa'icũrã ãjũamorõpeo'caro nemorõ te pe'ere uasãyu'rũnu'cã'a”, ni ojano'wũ. Musã tere tu'omasĩrã pũrĩcã, masã mejẽcã weetirãrẽ “Ña'arõ weema”, nitibosa'a. ⁸ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowuari numurẽ dutise nemorõ dutimasĩ'i, niwĩ Jesú.

Jesú omocã bu'awia'cure yu'ruo'que ni'i
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesú trigo wesepu nica be'ro judío masã nerērĩ wi'ipu sãjãawĩ. ¹⁰ Ti wi'i po'peapu ni'cũ omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. Fariseo masã ¿de'ro wee Jesure weresãrãsari? nĩrã, cūrẽ sērĩtiña'wã:

—¿Marĩ soowuuri numurẽ dutitigure yu'ruocã añuti? niwã.

¹¹ Na tojo nicã tu'ogu, narẽ yu'tiwĩ:

—Ni'inojõta marĩ soowuuri numu nicã oveja copepu burusãjãcã, cūrẽ wejewã'cõgũ wa'aticã weetisami. ¹² Ni'cũ masũ oveja nemorõ wapatiyu'rũnu'cãmi. Tojo weero marĩ soowuuri numurẽ añuse weecã añu ni'i, niwĩ.

¹³ Cũ tojo nica be'ro omocã bu'awia'cure niwĩ:

—Mu'u omocãrẽ sioña, niwĩ. Tojo nicã tu'ogu, sio'wĩ. Cũ tojo weecãta, ape omocã weronojõ añua wa'awu. ¹⁴ Cũ tojo weecã i'arã, fariseo masã uawijaa wa'awã. Tojo uawijaarã, “¿De'ro wee Jesure wējērãsari?” ni apocãrã niwã.

Duporocjãrãpu Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã Jesure ojayu'que ni'i

¹⁵ Jesú cūrẽ wējēsĩ'rĩsere masĩgũ, omocã bu'awia'cure yu'ruo'caropu ni'cu wi-jaawã'cãwĩ. Cūrẽ masã pãjãrã sirutu'wã. Nipe'tirã dutitirãrẽ yu'ruowĩ. ¹⁶ Yu'ruo, narẽ ne cũ ye cjasere weredutitiwĩ. ¹⁷ Jesú na pãjãrãrẽ yu'ruocã, Isaia Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awu. A'tiro ojacu niwĩ:

¹⁸ Æ'rĩ yu'ure da'raco'tegu, yu'u bese'cu nimi.

Yu'u ma'igũ nimi.

Cũ me'rã e'cati'i.

Yu'u Espĩriture cūrẽ o'oguti.

Cũ yu'u nipe'tirã masãrẽ añurõ weesere weregusami.

¹⁹ Cũ ne du'saso, macã decopu caricũsijasome.

²⁰ No'o wãcũtutuatigũno'jõ quẽ'rãrẽ cõ'asome.

Cõ'arõno'jõ o'ogu, wãcũtutuacã weegusami.

Ėjõpeotutuatirãrẽ tu'tisome.

Narẽ añurõ weetamugũsami.

Cũ wiogu sãjãca be'ropu, cũ ña'asere docaque'aca be'ropu tojo weedu'ugusami.

Cũ queoro dutime'rĩcũsami.

²¹ Tojo weerã nipe'tirocjãrã cũ dutiatjere co'terãsama, tojo ni ojano'wũ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã weẽ'omi” ni ucja'que ni'i
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

²² Be'ro Jesú tiropu caperi bajutigu, ucũtigu wãtĩ sãjãno'cure miiejawã. Na cūrẽ miiejacã i'agũ, Jesú cūrẽ yu'ruowĩ. Tojo weẽca be'ro i'a, ucũwĩ. ²³ Wãtĩ sãjãno'cu yu'rucã i'arã, nipe'tirã masã i'amarĩawã. Na a'merĩ sērĩtiña'wã:

—¿Æ'rĩ duporocjãpu Davi pãrãmi “Na a'tiacju niapu” ni'cu niti? niwã.

²⁴ Fariseo masã na tojo nicã tu'orã, a'tiro niwã:

—Æ'rĩ wãtĩa wiogu Beelzebú wãmetigu tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã'sami, niwã.

²⁵ Jesú na tojo nisere masĩgũ, narẽ niwĩ:

—Ni'cã curuacjãrã a'merĩ ducawati a'mequẽrã, masãpe'tia wa'asama. Tojo nicã ni'cã macãcãrã o ni'cã wi'icjãrã na quẽ'rã a'merĩ ducawati a'metu'tirã, pe'tidija wa'asama. ²⁶ Mejãrõta wãtĩa wiogu cũ yarã wãtĩarẽ cõ'awĩrõgũ, cũ basuta ducawatigu weesami. Tojo weegu cũ de'ro wee tutuanemobosabe. ²⁷ Musã yu'ure “Cũ wãtĩ Beelzebú tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi”, ni'i. Tojo nicãma, musã bu'esere siruturã wãtĩarẽ cõ'awĩrõrã, ¿noa tutuaro me'rã cõ'awĩrõsari? Narẽ musã “Ō'acũ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõma”, ni'i. Tojo weero masĩno'o. Musã yu'ure nise

diacjũ niwe'e. ²⁸ Yũ'u wãtĩarẽ Espíritu Santu tutuaro me'rã pe'e cõ'awĩrõ'o. Te me'rã “Õ'acũ wiogu nise musã tiropure nitoja'a”, nino'o.

²⁹ »Queose me'rã musãrẽ werenemogũti tja. Ni'cũ tutuamũ ya wi'ipure dũ'tecũutimigũ, yajamasĩno'ña marĩ'i. Dũ'teca be'ropũ yajamasĩsami, niwĩ. Yũ'u wãtĩ yũ'rũoro tutuayũ'rũnũ'cã'a nígũ, tojo niwĩ Jesú.

³⁰ Jesú ninemowĩ:

—Yũ'ure uatirã yũ'ure ñ'atu'tirã nima. Yũ'ure seeneotamutigũnojo do-questewã'cãgũ weronojo nimi. Yũ'ure ejõpeotirã masãrẽ Õ'acũrẽ ejõpeocã weeta-murã mejẽta weema.

³¹ »Tojo weegũ musãrẽ diacjũ wereguti. Õ'acũ masã ña'arõ weesere, ña'arõ ucũsere acobojogũsami. Espíritu Santure ña'arõ ucũcã pũrĩcãrẽ, acobojosome.

³² Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojo uputigũ ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojogũsami. Espíritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojosome. Ni'cãrõacã, be'ropũ quẽ'rãrẽ mejãrõta acobojosome, niwĩ Jesú.

Yucugure tigu dũca me'rã ñ'amasĩno'o nise ni'i

(Lc 6.43-45)

³³ Jesú ninemowĩ:

—Yucugũ añucjũ nicã, tigu dũca me'rã “Añucjũ ni'i”, nino'o. Yucugũ ña'acjũ nĩrõ, tigu dũca me'rã “Ña'acjũ ni'i”, ni ñ'amasĩno'o. Yucugure tigu dũca me'rã ñ'amasĩno'o. ³⁴ Musã aña weronojo pũrĩrã ni'i. Ña'arã nitjĩarã, ¿de'ro wee añusere ucũmasĩbosau? Marĩrẽ ña'ase pũúturo, ña'asetã marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añusetã wija'a. ³⁵ Tojo weegũ masũ añugũ añuse wãcũse cuoyugũ, añurõta ucũsami. Apĩ ña'agũ pe'e cũ wãcũse ña'ase niyucã, ña'arõ ucũsami. ³⁶ Musãrẽ wereguti. Õ'acũ masãrẽ beseatji numũ nicã, musã wãcũtimirã no'o uaro ucũma'a'quenũcũ besegũsami. ³⁷ Musã añurõ ucũca be'ro nicã, Õ'acũ musãrẽ “Añurõ ucũpã, bu'iri moo'o”, nigũsami. Musã ña'arõ ucũca be'roma “Bu'iri cuo'o”, nigũsami, niwĩ Jesú fariseo masãrẽ.

Masã ña'arã Jesure weeĩ'odutimi'que ni'i

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

³⁸ Be'ro fariseo masã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro niwã:

—Masãrẽ bu'egũ, mũ'u añuse weeĩ'ocã ñ'asĩ'rĩsa'a, niwã.

³⁹ Na tojo nicã tũ'ogũ, Jesú niwĩ:

—Musã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Musã weeĩ'oña nĩrã, musã ejõpeotisere yũ'ure ñ'o'o. Musãrẽ weeĩ'osome. A'te dia'cũrẽ wereguti. Duporocjũpũ Joná Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ wa'a'caronojo dia'cũrẽ ñ'ogũti. ⁴⁰ Joná wa'iwũ pajigũjo paaga po'peapũ i'tia umũco, i'tia ñami cũpure sãñacu niwĩ. Cũ weronojõta yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojo uputigũ quẽ'rã yũ'ure yáaca be'ro i'tia umũco, i'tia ñami di'ta po'peapũ cũñagũsa'a. ⁴¹ Joná Nínive wãmetiri macãcjãrãrẽ Õ'acũ ye quetire werecã, na ña'arõ wee'quere bujaweti, du'ucãrã niwã. Yũ'u pe'ere Joná yũ'rũoro nimicã, musã ejõpeowe'e. Musã na wee'caronojo ña'arõ wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerã Õ'acũ masãrẽ beseatji numũ nicã, Nínivepũ ní'cãrã a'tocateropucjãrãrẽ “Musã Jesure ejõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nirãsama. ⁴² Apeye quẽ'rãrẽ wereguti. Duporocjõ mujĩpũ mujãtiro diacjũ pe'e nĩrĩ di'tapũ wiogo Israe curuacjãrã wiogu Salomó masĩsere tũ'ogo a'tico niwõ. Yũ'u Salomó yũ'rũoro masĩyũ'rũnũ'cãmicã, musã pe'e yũ'ure tũ'osĩ'rĩwe'e. Tojo weego Õ'acũ masãrẽ beseatji numũ nicã, ti di'ta wiogo ní'co a'tocateropucjãrãrẽ “Musã Jesure ejõpeotirã, ña'arõ weewũ”, nigõsamo, niwĩ.

Wātī toduporopu cū n'cūpure majāmisājāase ni'i
(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesú fariseo masārē ninemowī:

—Wātī masūpure cō'awīrōno'ca be'ro aco marīrōpu sijabaque'atisami. Cū niatjore a'magū, tojo weesami. Cū nirō bocatigu, a'tiro wācūsami: ⁴⁴ “Yū'u wijaa'cūpure dajasājāagūti tja”, nisami. Cūpure dajasājāagū, wi'i o'aca wi'i, añurō apóca wi'i weronojō bocaejasami. ⁴⁵ Be'ro āpērā wātīa sietere cū yu'rūoro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro toduporopu cū wijaa'cūpure na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masū cū toduporopu ní'caro nemorō ña'arō tojasami. Ā'rā quē'rā yu'ure ējōpeotirā tojota ña'abutiario wa'arāsama, niwī Jesú.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā ye cjase ni'i
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Jesú masārē tojo ucūrī cura cū paco, cū acabijirā cū nirī wi'ipu ejawā. Na sopepu tojanu'cā, cū me'rā ucūsī'rīwā. ⁴⁷ Tojo weecā, to nigū ni'cū werewī Jesure:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'topu niama. Mu'u me'rā ucūsī'rīama, ni werewī.

⁴⁸ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú cūrē niwī:

—¿Noanojō niti yu'u paco, yu'u acabijirā? niwī.

⁴⁹ Be'ro ūsā cū bu'erārē ñupu'a, niwī:

—Ā'rārē yu'u paco, yu'u acawererā waro tu'oña'a. ⁵⁰ No'o Ō'acū ūaro weerānojō náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojō nima, niwī.

13

Jesú oterī masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Ti numūrēta tja Jesú wi'ipu ní'cu ditara sumutopu wa'awī. Wa'a, topu dujiwī.

² Masā pājārā waro cū tiropu nerēcā ī'agū, yucusupu mujāsājāa, dujiwī. Masā pe'e ditara sumutopu nu'cūwā. ³ Be'ro Jesú queose me'rā narē bu'ewī:

—Ni'cū masū cū ya wesepu otegu wa'asami. ⁴ Cū otegu wēestewā'cācā, apeye otese cape ma'apu doqueque'asa'a. Mirīcūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama.

⁵ Apeye ūtāpaga cā'rōacā di'ta cuoro bu'ipu doqueque'asa'a. Te di'ta cā'rōacā niyucā, asibusu maata marā, pī'rīsa'a. ⁶ Be'ro mujīpū asimujātiri cura di'ta boposājāyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cōrī cuoti'caro nitjārō, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu buruque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyu'rua, wējēcā'sa'a.

⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'asa'a. Te añurō pī'rī, ducatisa'a. Ni'cā ño cien peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri, ape ño treinta peri ducatisa'a. ⁹ O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, niwī Jesú.

Jesure cū bu'erā “¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?” ní'que ni'i
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro ūsā cū bu'erā cū pu'to wa'a, cūrē sērītiña'wū:

—¿De'ro weegu masārē queose me'rā bu'eti? niwū.

¹¹ Jesú ūsārē yu'tiwī:

—Ō'acū musārē a'tiro weemi. Musā āpērā toduporopu masīña marīmi'quere cū wiogu nisere masīcā weemi. Āpērā yu'ure ējōpeotirā pe'ere masīticā weemi. ¹² Tojo weegu yu'u bu'esere ējōpeorārē narēta Ō'acū masīse o'onemogūsami. Na tu'omasīse cuoyu'rūarāsama. Āpērā yu'u bu'esere ējōpeotirā pe'ere na cā'rōacā masīmi'quere tu'omasīticā weegusami. ¹³ Na yu'u weesere ī'amirā, ī'atirā weronojō nisama. Yū'u

bu'esere tu'omirã, tu'omasītisama. Tojo weegu queose me'rã narẽ were'e. ¹⁴⁻¹⁵ Isaía Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta narẽ wa'a'a. A'tiro ojacu niwĩ: Musã Õ'acũ ye cjasere teerã, i'asĩ'rĩsome.

Õ'acũrẽ ejõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tu'osĩ'rĩsome.

Tojo ejõpeotitjĩarã, yu'ure acoboJose sērĩsome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tu'orãsa'a, tu'orã pe'e.

Mejõ ¿de'ro nirõ weesari? ni tu'omasĩsome.

Musã añurõ yu'u weesere i'amirã, i'amasĩsome, ni ojacu niwĩ Isaía, niwĩ Jesú.

¹⁶ Ësã pe'ere niwĩ:

—Musã pũrĩcã yu'ure ejõpeorã, e'cati'i. Yu'u weesere i'arã, yu'u bu'esere tu'orã, ejõpeo'o. ¹⁷ Diacjũ musãrẽ wereguti. Pãjãrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã dũporocjãrã masã añurã nĩ'cãrã nĩ'cãrõacã yu'u musãrẽ weesere i'asĩ'rĩcãrã nimiwã. Yu'u musãrẽ weresere tu'osĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo weesĩ'rĩ'cãrã nimirã, i'ati, tu'otiyu'rũocã'cãrã niwã, niwĩ Jesú.

Jesú oteri masũ quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Be'ro Jesú Ësãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Oteri masũ ye queti a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. ¹⁹ Yu'u a'ti turipu wiogu nigũsa'a nisere tu'omirã, tere tu'omasītĩrã, a'tiro weronojõ nisama. Otese cape ma'apu buruque'a'que weronojõ nisama. Wãtĩ a'ti, na tu'omi'quere ã'mape'ocã'sami. ²⁰ Æpẽrã ãtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire e'catise me'rã tu'osama. ²¹ Tojo tu'omirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ejõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ejõpeodu'ucã'sama. ²² Æpẽrã otese cape pota wa'teropu buruque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tu'oma, tu'orã pe'e. A'ti umuco cjase pe'ere wãcũyu'rũnu'cãsama. No'o de'ro nisere uaripejayu'rũasama. Na tojo nisetĩcã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tu'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ nisama. ²³ Æpẽrã di'tapu añurõpu buruque'a'que peri weronojõ nima. Yé quetire tu'o, añurõ ejõpeo, yu'u dutironojõ weesetĩrã, añurõ dũcatĩrã weronojõ nima. Cien peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama. Æpẽrã sesenta peri, ãpẽrã treinta peri dũcati'caro weronojõ añusere weesama, niwĩ Jesú.

Trigo wa'teropu apeye ña'ase cape pĩ'rĩbajua'que ni'i

²⁴ Jesú apeye queose me'rã Ësãrẽ werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ añuse capere cũ ya wesepu otesami. ²⁵ Be'ro nipe'tirã cãrĩca be'ro te ote'cure i'atu'tigu cũ ote'caropu wa'asami. Wa'a, trigo cape wa'teropu ña'ase capere otesami. ²⁶ Trigo pĩ'rĩmujã, te pupiri cura ña'ase cũ ote'que pe'e quẽrã pĩ'rĩbajuasa'a. ²⁷ Tere i'arã, cũrẽ da'raco'terã na wiogupure wererã wa'asama: “Wiogu, marĩ ote'que añuse cape dia'cũ nimiwũto”, nisama. “¿De'ro wee a'te ña'ase cape a'tipari?” nisama. ²⁸ Na wiogu narẽ yu'tisami: “Ni'cũ marĩrẽ i'atu'tigu tojo weeapĩ”, nisami. Be'ro da'raco'terã na wiogure sēritiña'sama tja: “¿Mu'u Ësã ña'asere cureweerã wa'acã uasari?” nisama. ²⁹ Cũ pe'e narẽ nisami: “Weeticã'ña. Musã cureweerã, apeye trigore du'acõ'abosa'a. ³⁰ Totã trigo me'rã bucuacã'to. Trigo bucuatu'ajaca be'ropu da'rari masãrẽ o'óguti. Na ña'ase pĩ'rĩ'quere cureweemu'tãrãsama. Curewee, tere opa dotori dũ'te, ãjũarãsama. Tu'ajanu'cõ, trigore na nũrõwuropu nũrõrãsama”, nisami, niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wãmetise cape me'rã queose o'o'que ni'i

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Jesú apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ yarã pãjãrã sãjãrãsama nise otese mostaza cape weronojõ ni'i. Tere ni'cũ cã ya wesepũ otesami. ³² Mostaza cape cã'caperoacã waro ni'i. Tócacaperoacã nimirõ, bucuaropua pajibutiacyu yucugu pĩ'rĩsa'a. Pajicyu waro wa'acã ĩ'arã, mirĩcũa a'ti, tigu dũpuripũ na diepeoatje su'tire weesama, niwĩ. Õ'acũ wiogu nise cã'caperoacã weronojõ nu'cãsa'a. Be'ro pajicyu bucua'caro weronojõ nipe'tiropũ cã ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicã pãjãrã cã yarã sãjãrãsama nígu, tojo niwĩ.

Pã bucua'cã weese me'rã queose ni'i
(Lc 13.20-21)

³³ Be'ro apeye queose me'rã werenemowĩ tja:

—Õ'acũ wiogu nise a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cõ numio pã weegotigo pã weese harinarẽ i'tiapa queo, po'osãasamo. Te me'rã levadura pã bucua'cã weesere morẽsamo. Be'ro te nipe'tise bucua se'sape'tia wa'asa'a, niwĩ. Levadura harinarẽ bucua'cã wee'caro weronojõ Õ'acũ wiogu nise nipe'tiropũ se'sarosa'a nígu, tojo niwĩ.

Jesú masãrẽ queose me'rã bu'e'que ni'i
(Mr 4.33-34)

³⁴ Jesú masãrẽ bu'egu, queose me'rã wereticã weetiwi. ³⁵ Cũ tojo weecã, Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ oja'que queoro wa'awũ. Jesú masãrẽ wereatjere a'tiro ojano'wũ:

Queose me'rã masãrẽ weregusa'a.

Õ'acũ a'ti umuco weecãpũ masĩno'ña marĩ'quere musãrẽ were bajurẽgũti, ni ojano'wũ.

Jesú “Ña'ase cape trigo tiropũ pĩ'rĩbajua'quere a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” nise ni'i

³⁶ Be'ro Jesú masãrẽ we'eriti, wi'ipũ sãjãawĩ. Ësã cã bu'erã cũrẽ sirutusãjãwũ. Topũ cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—Mu'ũ mejẽpũ ña'ase cape trigo wa'teropũ queose were'quere wereapoya. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeati? niwũ.

³⁷ Ësã tojo nicã tu'ogu, Jesú yu'tiwi:

—Añuse trigo capere ote'cu yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ni'i. ³⁸ Ti wese pe'e a'ti turi nisĩ'rĩrõ wee'e. Añuse cape yu'ũre ejõpeorã Õ'acũ põ'rã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Ña'ase cape pĩ'rĩ'que pe'e wãtĩ yarã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. ³⁹ Ti wese ote'cure ĩ'atu'tigu ña'asere ote'cu wãtĩ nimi. Trigo bucua'ajaca be'ro na tũ'rẽse a'ti umuco pe'tiatje ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Trigore tũ'rẽrĩ masã Õ'acũrẽ wereco'terã umusecjãrã weronojõ nima. ⁴⁰ Ña'asere curewee ãjũacõ'asama. Na tojo wee'caro weronojõ a'ti turi pe'ticãpure ña'arãrẽ cõ'arãsama. ⁴¹ Yu'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'ũre wereco'terãrẽ nipe'tiropũ o'ógusa'a. “Nipe'tirã ña'arõ weerãrẽ, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weerãrẽ neoña”, nigũsa'a. ⁴² Narẽ pecame'epũ cõ'arãsama. Topũ na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsama. ⁴³ Tojo wa'ari curare Õ'acũ uaro weerã pe'e a'tiro weerãsama. Cũ tiropũ wa'arã, mujĩpũ umucocjũ weronojõ asisterãsama. Topũ ninu'cũcã'rãsama. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, niwĩ.

Dĩ'tapũ niyeru cujiri yaacũu'que queose ni'i

⁴⁴ Jesú a'tiro werenemowĩ:

—Musãrẽ Õ'acũ wiogu nisere werenemogũti. Cũ musã wiogu nise nipe'tise yu'rũoro añuyũ'rũnu'cã'a. Ni'cũ apeyenojõ wapabujusere ãpẽrã ya di'ta po'peapũ nu'o'quere boca'caro weronojõ ni'i. Tere bocãca be'ro mejãrõputa yaacũusami tja.

Be'ro e'catise me'rã wa'a, nipe'tise cã cuosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti di'tare duumiicã'sami, niwĩ.

Jesú perla wãmetiri pe, wapabujuri pe me'rã queose o'o'que ni'i

⁴⁵ Apeye quẽ'rãrẽ Jesú werenemowĩ:

—Õ'acũ wiogu nise ni'cũ duari masũ añurõ asistese peri perla wãmetisere a'macusiario weronojõ ni'i. ⁴⁶ Cũ wapabujuri pe, ni'cã pere bocaejagu, a'tiro weesami. Bocaaja, cã cuosere duape'ocã'sami. Cũ dua'que wapa me'rã ti pe wapabujuri pere duumiicã'sami. Õ'acũ musã wiogu nicã, ti pe wapabujuri pere bocase weronojõ ni'i.

Wejecu me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

⁴⁷ »Be'ropu Õ'acũ masãrẽ beseatjere wereguti. Wa'i wẽjẽrĩ masã ni'cãgũ wejecujo dia pajiri maapu doqueñosama. Tigupure nirãnucũ wa'i su'riwã'sama. ⁴⁸ Tigu mu'muyurucã ï'arã, wa'i wẽjẽrĩ masã dia sumutopu wejemajã'sama. Topu wa'ire besedujisama. Añurãrẽ pi'ipu besesãasama. Ña'arãrẽ doqueñocã'sama. ⁴⁹ A'ti umuco pe'ticã, tojota wa'arosa'a. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã a'tirã'sama. Añurã, ña'arãrẽ ducawaanucõrã'sama. ⁵⁰ Ña'arãrẽ pecame'epu cõ'arã'sama. Topu na pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirã'sama, niwĩ Jesú.

Jesú cã bu'erãrẽ be'ropu na weeatjere were'que ni'i

⁵¹ Be'ro Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—¿A'te yu'u ní'quere tu'oti musã? niwĩ.

Ësã “Ëu, tu'o'o”, niwũ.

⁵² Ësã tojo nicã, cã niwĩ:

—Nipe'tirã Moisé oja'quere bu'erã yu'u wiogu nigũsa'a nisere ejõpeorã, ni'cũ wi'i cuogu weronojõ nima. Cũ, cã ya wi'icjãrãrẽ o'oacju, ti wi'ipu cã apeyenojõ nũrõ'quere ma'marẽ, mejãrẽ miiwĩrõmasĩsami. Cũ weronojõ yé niatjere mejã, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'quere weremasĩsama. Tojo nicã ma'ma, yu'u bu'ese quẽ'rãrẽ weremasĩsama nígũ, tojo niwĩ ãsãrẽ.

Jesú cã ya macã Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³⁻⁵⁴ Jesú te queose wérẽca be'ro to ní'cu Nazare cã masãca macãpu wa'awĩ. Topu judío masã na nerẽwũari wi'ipu bu'enucãwĩ. Topu nirã cã bu'esere tu'o, ï'amarĩamujãwã. A'tiro niwã:

—¿No'opu bu'epari ã'rĩ tocã'rõ masĩgũ? ¿De'ro wee a'te masã dutitirãrẽ yu'ruosenojõrẽ wee'omasĩti? ⁵⁵ ã'rĩ ni'cũ capiteru macũ nimi. Cũ a'ti macãcjõ María macũ nimi. Cũ acabijirã Santiago, José, Simó, Juda nima. ⁵⁶ Cũ acabijirã numia quẽ'rã a'toputa nima. Tojo weegu ¿no'opu masĩmipari cã a'tere? niwã.

⁵⁷ Cũ tocjũ nise bu'iri cã weresere ejõpeosĩ'rĩtiwã. Jesú pe'e narẽ niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ tu'o ejõpeosama. Cũ ya di'tacjãrã, cã ya wi'icjãrã dia'cũ ejõpeotisama, niwĩ.

⁵⁸ Tojo weegu ti macãpure na ejõpeoticã ï'agũ, peje waro narẽ wee'otiwĩ.

14

Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ tojo wee wẽjẽcãrã niwã nise ni'i

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Titare Herode Galilea di'tacjãrãrẽ dutigu Jesú wee'quere tu'ocu niwĩ. ² Tere tu'ogu, cã me'rã da'rarãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Cũ Juã masãrẽ wãmeyeri masũ yu'u wẽjẽduti'cu masã'cu nígũ nisami. Tojo weetigu mejẽta, peje waro wee'otutuayurapu, nicu niwĩ.

³ Cũ Herodeta toduporopure Juãrẽ ñe'eduticũ niwĩ. Ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu du'tecũuduticũ niwĩ. A'te ye bu'iri tojo weecũ niwĩ. Herode cũ acabiji Felipe numo, Herodía wãmetigore Felipe cũ catimicã, core ẽ'ma, numoticũ niwĩ. ⁴ Cũ tojo weesere tu'ogu, Juã Herode tiropũ wa'a, a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u acabiji numorẽ numoticã, ña'a ni'i. Core cuoticã'ña, nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'que bu'iri Herode cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sãrõduticũ niwĩ.

⁵ Cũ Juãrẽ wẽjẽsĩ'rĩcũ niwĩ. Masã pe'e “Juã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ nimi”, nicãrã niwã. Tojo weegũ yũ'u cãrẽ wẽjẽcã, masã yũ'u me'rã uabosama ni uigũ, maata cãrẽ wẽjẽticũ niwĩ. ⁶ Be'ro Herode cũ bajuáca numurẽ bosenumũ weecũ niwĩ. Titare Herodía macõ cũ piji'cãrã tiropũ basaĩ'ogõ wijaco niwõ. ⁷ Herode co basaĩ'ocã tu'sayũ'ruacũ niwĩ. Tojo weegũ “Ne nisooro marĩrõ no'o mũ'u hasennojõrẽ o'oguti”, nicũ niwĩ. ⁸ Co pe'e co pacore “¿Ñe'enojõrẽ sãrĩgõsariba?” nico niwõ. Co paco wérẽca be'ro Herode tiropũ wa'a, cãrẽ nico niwõ:

—Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ dupoare datesure, ni'cã papũ miiti, yũ'ure o'oya, nico niwõ. ¿Diacjũta Juãrẽ wẽjẽgũsari? ní'gõ, tojo weedutico niwõ.

⁹ Co tojo nicã tu'ogu, Herode bujaweticũ niwĩ. Juãrẽ wẽjẽsĩ'rĩticũ nimiwĩ. Cũ masã tu'oropũ “Mũ'u hasennojõrẽ o'oguti” ní'cũ niyugũ, masã yũ'ure bujiri ní'gũ, co ní'caronjõta weecũ niwĩ. ¹⁰ Tojo weegũ Juã bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ cũ dupoare datesureduticũ niwĩ. ¹¹ Datesureca be'ro cũ dupoare bapapũ sãa, Herodía macõrẽ o'ocãrã niwã. Co pe'e quẽ'rã co pacopure o'oturiaco niwõ.

¹² Be'ro Juã bu'esere sirutu'cãrã cũ upure miirã wa'a, yaacãrã niwã. Be'ro Jesupure wererã wa'acãrã niwã.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil umuarẽ ba'ase eca'que ni'i
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Jesú Juãrẽ wẽjẽ'que quetire tu'ogu, a'tiro weewĩ. Yucusupũ mujãsãjãa, apero masã marĩrõpũ ãsã cũ bu'erã me'rã wa'awĩ. Ësã wa'asere tu'orã, tocjãrã masã ma'apũ cãrẽ sirutu'wã'cãcãrã niwã. ¹⁴ Jesú ape pã'rẽpũ pẽ'ajagũ, dijanũ'cãwĩ. Be'ro masã pãjãrãrẽ bocaejapejawĩ. Narẽ ã'agũ, pajaña'wĩ. Dutitirã na mia'cãrãrẽ yũ'ruowĩ. ¹⁵ Ësã cũ bu'erã na'ique'ari cura cũ pu'to wa'a, werewũ:

—Na'ique'aropũ wee'e. A'topũ marĩ nirõpũ masã marĩma. Tojo weegũ masãrẽ macãpũ wa'adutiya. Topũ duuba'arã wa'ato, nimiwũ.

¹⁶ Ësã tojo nicã tu'ogu, “Wa'aticã'to. Mũsã narẽ ecaya”, niwĩ.

¹⁷ Ësã cãrẽ niwũ:

—Nĩ'cãmocuse pã, wa'i puarã dia'cũ cuo'o, niwũ.

¹⁸ Be'ro “Te mũsã cuosere miitia”, niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, cũ tiro miawũ. Be'ro Jesú masãrẽ tá bu'ipu dujidutiwĩ. Tu'ajanũ'cõ, te pã ni'cãmocuse pagare, na wa'i puarãrẽ mii, u'muarõpũ ã'amorõ, cũ pacũ Õ'acũrẽ e'catise o'owĩ. Be'ro pãrẽ ducawaa, ãsãrẽ o'owĩ. Ësã pe'e masãrẽ tere etiwũ. ²⁰ Nipe'tirã ba'a yapiwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowũ. ²¹ Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ umua se'saro ni'cãmocũsetiri mil niwã.

Jesú acopũ sija'que ni'i
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Jesú masãrẽ ba'ase ecãca be'ro ãsã cũ bu'erãrẽ yucusũ me'rã ditarapũ pẽ'ayudutiwĩ. Cũ pe'e topũ masãrẽ we'eritigu, tojacã'wĩ yujupũ. ²³ Be'ro masãrẽ we'eritica be'ro ãrũgũpũ cũ se'saro ñubuegũ mujãcũ niwĩ. Topure ñami ẽjãcã, ni'cũta nicũ niwĩ. ²⁴ Ësã pe'e ditara decopũ pẽ'arã weewũ. To ãsã ejacã, wĩ'rõ uputu wẽepõtẽowũ. Tojo weero pã'cõrĩ paca yucusure wẽecuwũ. ²⁵ Bo'remujãtiri cura Jesú ãsã tiropũ acopũ sijawã'cãtiwĩ. ²⁶ Ësã cãrẽ ã'amasĩtiwũ. Tojo weerã cũ topũ

sijawã'câticã ï'arã, ʔpʔtʔ ʔcʔawʔ. Cũrẽ ï'arã, “Abʔ, masʔ wẽrĩ'cʔ wãtĩ nisami”, ni caricũwĩ.

²⁷ Jesú ʔsãrẽ nʔcũadutigu a'tiro niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yʔ'u ni'i. Yʔ'ure uiticã'ña, niwĩ.

²⁸ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Wiogu, mʔ'u nígũ, yʔ'ure mʔ'u tiro acopʔ sijawã'cãdutiya, niwĩ.

²⁹ Jesú cũrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ a'tia, niwĩ. Tojo weegu Pedro dija, Jesú tiropʔ wa'agu, sijawã'cãwĩ.

³⁰ Be'ro ʔpʔtʔ wĩ'rõ wẽecã ï'agũ, ʔcʔa wa'awĩ. Tojo weegu cũ di'adijagu, caricũwĩ:

—Wiogu, ñe'egũ a'tia, ni caricũwĩ.

³¹ Be'ro maata Jesú cũrẽ ñe'ewĩ. A'tiro niwĩ:

—¿Mʔ'u cã'rõacã waro ẽjõpeose cʔoti? ¿De'ro weegu yʔ'u tiro a'tisĩ'rĩmigũ, yʔ'ure ẽjõpeotiatĩ? niwĩ.

³² Be'ro na yucʔsʔpʔ mʔjãsãjãrĩ cura wĩ'rõ yʔsʔa wa'awʔ. ³³ Tojo wa'acã ï'arã, ʔsã tiwʔpʔ sãñarã Jesure ẽjõpeorã, ejaque'awʔ. Cũrẽ niwĩ:

—Nirõta mʔ'u Õ'acũ macũ ni'i, niwĩ.

Jesú Genesarepʔ dutitirãrẽ yʔ'rʔo'que ni'i
(Mr 6.53-56)

³⁴ Be'ro ʔsã Genesare wãmetiropʔ pẽ'ajawʔ. ³⁵ Tocjãrã Jesure ï'amasĩrã, topʔ cũ ejase quetire nipe'tiropʔ werese'sabi'acãrã niwã. Nipe'tirã dutitirãrẽ yʔ'rʔodutirã cũ tiropʔ miiejawã.

³⁶ —Mʔ'u quẽ'rã ʔsãrẽ mʔ'u yaro su'tiro sumutopʔ ñe'eña'duticureya, niwã. Nipe'tirã tojo weerã yʔ'rʔono'pe'ticã'wã.

15

Masãrẽ ña'arã wa'acã weese ni'i
(Mr 7.1-23)

¹ Be'ro fariseo masã Jesú tiropʔ ejawã. Tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã Jerusalẽpʔ a'ti'cãrã Jesú tiropʔ eja, sẽrĩtiña'wã:

² —¿De'ro weerã mʔ'u bu'erã marĩ ñecũsumʔa weemʔjãti'quere yʔ'rʔnʔ'cãti? Ba'ase dʔporo marĩ ñecũsumʔa weewʔa'caronojõ omocoetima, niwã.

³ Jesú narẽ yʔ'tiwĩ:

—Yʔ'u quẽ'rã mʔsãrẽ sẽrĩtiña'gũti. Mʔsã ñecũsumʔa weemʔjãti'quere weesirurã, ¿de'ro weerã Õ'acũ dutiro pe'ere yʔ'rʔnʔ'cãti? ⁴ Õ'acũ a'tiro duticʔ niwĩ: “Mʔsã pacʔ, mʔsã pacore ẽjõpeoya.” Tojo nicã “No'o cũ pacʔ, cũ pacore ña'arõ ucũgũnojõ wẽrĩato”, nicʔ niwĩ. ⁵ Mʔsã pe'e mʔsã pacure o mʔsã pacore na apeyenojõ sẽrĩcã, weetamusĩ'rĩtirã, narẽ a'tiro nisa'a: “Nipe'tise ʔsã cʔose mʔsãrẽ o'obo'quere Õ'acũrẽ o'otojapʔ”, nisa'a. ⁶ Mʔsãta a'tiro nirãnojõrẽ na pacʔ o na pacore weetamuta basiotisa'a nisere bu'e'e. A'tiro wéerã, Õ'acũ dutisere tojowaro ï'acõ'abutiãcã'a. Mʔsã ñecũsumʔa weemʔjãti'quere weesĩ'rĩrã, tojo wee'e. ⁷ Diãcjũ wéerã weronojõ weeta'sa'a. Isaía dʔporocjʔpʔ Õ'acũ ye quetire weremʔ'tãrĩ masʔ mʔsãrẽ diãcjũta nisapĩ. A'tiro ojacʔ niwĩ:

⁸ “Ã'rã masã ʔsero me'rã dia'cũ yʔ'ure ẽjõpeoma.

Na tʔ'oña'se waro pe'e no'opʔ nirõ nisa'a.

⁹ Tojo weerã na yʔ'ure ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yʔ'u dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicʔ niwĩ Õ'acũ, ni ojacʔ niwĩ Isaía, ni yʔ'tiwĩ Jesú fariseo masãrẽ.

¹⁰ Narẽ tojo nica be'ro Jesú masãrẽ pijio, niwĩ:

—Yé cjasere tu'omasĩrãti nĩrã, tu'oya. ¹¹ Marĩ ɯsero me'rã ba'ase mejẽta Ō'acũ ĩ'orõpu marĩrẽ ña'arõ wa'acã wee'e. Tojo weronojõ o'oro, marĩrẽ ɯseropu wijatise pe'e ña'arõ wa'acã wee'e, niwĩ.

¹² Tojo nĩca be'ro ɯsã cũ bu'erã cũ pu'to wa'a, cũrẽ niwũ:

—Mu'ɯ tojo nisere tu'orã, fariseo masã tu'satiama, niwũ.

¹³ Ʋsã tojo nicã, Jesú queose me'rã yu'tiwĩ:

—Wese cuogu ña'ase, topu pĩ'rĩbajuasere du'acõ'agũsami. Yu'ɯ pacu ɯ'musepu nigũ nisoose me'rã bu'erãrẽ mejãrõta weegusami. Narẽ cõ'abutiagusami. ¹⁴ Tojo weerã narẽ tojo ĩ'acõ'acã'ña. Na nisoose me'rã bu'erã, caperi ĩ'atirã ãpẽrã caperi ĩ'atirãrẽ wejemu'tãrã weronojõ nima. Ni'cũ ĩ'atigu apĩ ĩ'atigure wejemu'tãgũ, na puarãputa no'o nĩrĩ copepu burusãjãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Pedro Jesure niwĩ:

—Ʋsãrẽ wereya. Mu'ɯ ní'que ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? niwĩ.

¹⁶ Jesú cũrẽ niwĩ:

—¿Musã quẽ'rã a'tere tu'omasĩweti yujupu? ¹⁷ Nipe'tise marĩ ba'asõrõse paapu wa'a, be'ro yu'rũwijaa wa'asa'a. ¹⁸ Masã na ucũse, ɯseropu wijase pe'e wãcũsepũ wadatiwijati'i. A'te pũrĩcã Ō'acũ ĩ'orõpu masãrẽ ña'arã wa'acã wee'e. ¹⁹ Marĩ wãcũse ña'arõ wãcũsepũ du'pocãtiwijati'i. Āpẽrãrẽ wẽjẽcõ'ase, numo nitigore a'metãrãse, numio me'rã ña'arõ weese, yajase, nisoose, ucjase a'te nipe'tise wãcũsepũ du'pocãtiwijatisa'a. ²⁰ A'te peje pũrĩcã Ō'acũ ĩ'orõpũre masãrẽ ña'arã wa'acã weesa'a. Marĩ na weewuasenojõrẽ ba'ase duporo omocoetirã pũrĩcã, masãrẽ ña'arã wa'acã weetisa'a, niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di'tacjõpu Jesure ejõpeo'que ni'i
(Mr 7.24-30)

²¹ Be'ro Jesú Genesarepu ní'cu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu wa'awĩ. Tocjãrã judío masã nitiwã. ²² Topu eja, ni'cõ numio topu nigõ Canaácjõ Jesú tiro caricũwã'cãtiwõ:

—Yu'ɯ wiogu, Davi duporocjũ wiogu pãrãmi, yu'ure pajaña'ña. Yu'ɯ macõ wãtĩ sãjãno'co nitjãgõ, pũrõ pi'etimo, niwõ.

²³ Jesú core yu'titiyu'rucã'wĩ. Tojo weerã ɯsã cũ bu'erã cũ pu'to wa'a, cũrẽ niwũ:

—Marĩ siro ña'arõ caricũwã'cãtisamo. Core wa'adutiya, niwũ.

²⁴ Be'ro Jesú core niwĩ:

—Ō'acũ yu'ure Israe curuacjãrã oveja bajuduti'cãrã weronojõ nĩrã dia'cũrẽ a'madutigu o'ówĩ, niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nimicã, co cũrẽ ejõpeogo, cũ pu'to ejaque'awõ. A'tiro niwõ:

—Wiogu, yu'ure weetamuña, niwõ.

²⁶ Jesú core yu'tiwĩ:

—Wĩ'marã ba'asere ě'ma, diayiare doquecũucã, ña'a ni'i, niwĩ.

²⁷ Cũ tojo nimicã, co pe'e cũrẽ niwõ:

—Yu'ɯ wiogu, tojota ni'i, nĩrõ. Diayiaputa mesapu na wiorã ba'astedijosere ba'asama. Tojo nĩgõ, yu'ɯ judío masõ nitimicã, judío masã na “Diayi weronojõ nimo” nigõrẽ, judío masãrẽ mu'ɯ weetamudu'a'quere weetamuña nĩgõ, tojo niwõ.

²⁸ Co tojo nicã, Jesú niwĩ:

—Mu'ɯ pũrĩcã ejõpeose cuoyu'rua'a. Tojo weero mu'ɯ ní'caronojõta wa'ato, niwĩ. Cũ tojo nĩrĩ curata co macõ wãtĩ cõ'awĩrõno'copu tojaco niwõ.

Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i

²⁹ Jesú Tiro, Sidõpu ní'cu wijawã'cãgũ, Galilea wãmetiri ditara sumutopu yu'rũawĩ. Be'ro ɯrũgũpu mujãa, ejanujãwĩ. ³⁰ Pãjãrã masã cũ dujiropu etawã. Na opa cõ'ñerĩ sijarãrẽ, caperi bajuno'tirãrẽ, omocã, du'pocã dojoriwi'iare, ucũmasĩtirãrẽ, no'o duti

c̣uorãnojõrẽ miiejawã. Jesú tiropu narẽ miiejacũuowã. Narẽ yu'ruowĩ. ³¹ Tojo weecã, ucũmasĩtimi'cãrã ucũwã. Omocãrĩ, du'pocãrĩ dojoriwi'ia yu'ruono'wã. Opa cõ'ñerĩ sija'cãrã diacjũ sijawã. Ī'atimi'cãrã ĩ'awã. Tere ĩ'arã, masã ĩ'amarĩawã. Be'ro Ō'acũrẽ “Marĩ Israe curuacjãrã wiogu tutuayũ'ruami”, ni e'catise o'owã.

Jesú ba'paritisetiri mil umuarẽ eca'que ni'i

(Mr 8.1-10)

³² Be'ro Jesú ũsã cũ bu'erãrẽ pijio, niwĩ:

—Ā'rã masãrẽ pajaña'a wa'asa'a. Na marĩ me'rã nirõ i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerã na ba'ase toja wa'asama. Na ũja me'rã na ye wi'seripu tojaacã uatisa'a. Na ba'atirã, ma'apu tu'omasĩse pe'tique'a wa'abosama, niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã, ũsã cũrẽ niwũ:

—¿De'ro wee ũsã ba'ase bocabosari ā'rã pãjãrãrẽ? A'tore masã marĩma, niwũ.

³⁴ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—¿Dicusepaga pã cuoti? niwĩ.

Ŭsã cũrẽ niwũ:

—Sietepaga pã, tojo nicã wa'i pejetirãcã cuo'o, niwũ.

³⁵ Ŭsã tojo nĩca be'ro masãrẽ dujidutiwĩ. ³⁶ Be'ro pã sietepagare, tojo nicã wa'ire mii, cũ pacu Ō'acũrẽ e'catise o'owĩ. Tu'ajanũ'cõ, pãrẽ ducawaa, ũsãrẽ o'owĩ. Ŭsã pe'e tere masãrẽ etiwũ. ³⁷ Nipe'tirã ba'a, yapiyu'ruawã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneowũ. ³⁸ Tere ba'arã numia, wĩ'marã ba'paqueono'ña marĩrõ umua se'saro ba'paritisetiri mil niwã. ³⁹ Be'ro Jesú masãrẽ we'eriti, ũsã yucũsupu mujãsãjãa, Magdala wãmetiropu pẽ'a wa'awũ.

16

Jesure fariseo masã, tojo nicã saduceo masã Ō'acũ tutuaro me'rã weeĩ'odutimi'que ni'i

¹ Ŭsã Magdala wãmetiropu ejacã, fariseo masã, tojo nicã saduceo masã Jesure ĩ'arã etawã. Na ¿diacjũ Ō'acũ o'ócũta nimiti? nĩrã, cũrẽ Ō'acũ tutuaro me'rã weeĩ'odutiwã. ² Jesú pe'e narẽ yu'tiwĩ:

—Mujĩpũ sõ'asãjãcã, musã “Añurõ cũ'marõsa'a”, ni'i. ³ Bo'reacã ñiarĩ numũjo nicã, “Aco pejarosa'a”, ni'i. Ŭ'muarõ cjasere ĩ'arã, tojo bajuri numu nirõsa'a nisere masĩ'i. Tojo nimirã, Ō'acũ a'tocatero cũ weeĩ'ose pe'ere masĩwe'e. ⁴ Musã a'tocaterocjãrã ña'arã ni'i. Musã weeĩ'oña nĩrã, musã yu'ure ejõpeotisere ĩ'o'o. Musãrẽ weeĩ'osome. A'te dia'cũrẽ wereguti. Duporocjũpu Ō'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ Jonãrẽ wa'a'caronojõ dia'cũrẽ ĩ'ogũti, niwĩ. Tojo nĩca be'ro na tiropu nĩ'cu apesepu wa'awĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i

(Mr 8.14-21)

⁵ Be'ro ũsã ape pã'rẽpu pẽ'a wa'awũ. Topu wa'arã, pã ũsã ba'atjere acobojocãrã niwũ. ⁶ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Musã fariseo masã, saduceo masã na ye levadura pã bucuacã weesere tu'omasĩña, niwĩ.

⁷ Cũ tojo nicã, ũsã cũ nisere tu'otirã, a'merĩ niwũ:

—Marĩ pãrẽ miititiasu. Tojo weegu marĩrẽ tojo nisami, nimiwũ.

⁸ Jesú ũsã tojo nisere masĩgũ, a'tiro niwĩ:

—Musã pã marĩ ba'atjere miititiasu nĩrã, queoro wãcũwe'e. Musã ejõpeose moobutia'a. ⁹ ¿Musã tu'omasĩweti yujupu? ¿Yu'u ni'cãmocusepaga pã me'rã ni'cãmocusetiri mil umuarẽ eca'quere wãcũweti? Peje pi'seri na ba'adu'aquere seeneowũ. ¹⁰ ¿Cãrũ wee'que quẽ'rãrẽ wãcũweti? Sietepaga pã me'rã ba'paritisetiri

mil masārē ecawu. Tita quē'rārē na ba'adu'a'quere peje pi'seri seeneowu. ¹¹ ¿De'ro weerā masā tu'omasītiati? Yu'u fariseo masā, saduceo masā ye levadurare ucūgũ, pã mejētare nigũ weepu, niwĩ.

¹² Cũ tojo nicāputa, ũsārē tu'omasise ejawu.

—Marĩrē levadura pã bucuacã weese mejētare ucūgũ weepĩ; fariseo masā, saduceo masā na nisoose me'rã bu'ese pe'ere tu'omasīato nīgũ, tojo niapĩ, niwũ.

Pedro Jesure “Mu'u Ō'acũ bese'cu ni'i” ní'que ni'i
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Be'ro Jesú Cesarea Filipo wāmetiri macāpu wa'awĩ. Topu eja, ũsã cũ bu'erārē sērĩtiña'wĩ:

—Masā yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō upatigũre ¿de'ro ucũti? niwĩ.

¹⁴ Ũsã cūrē yu'tiwu:

—Āpērã “Juã masārē wāmeyeri masũ nimi”, nima. Āpērã “Duporocjũpu Ō'acũ ye quetire weremu'tārĩ masũ Elía nīgũ nisasami”, nima. Āpērã “Jeremía nimi o apĩ Ō'acũ ye quetire weremu'tārĩ masũ nīgũ nisasami”, nima mu'urē, ni yu'tiwu cūrē.

¹⁵ Ũsã tojo nicã, niwĩ:

—Musã waro, ¿de'ro wācũti yu'ure? ni sērĩtiña'wĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, Simó Pedro cūrē yu'tiwĩ:

—Mu'u Ō'acũ bese'cu Cristo ũsã yoacã yucue'cu ni'i. Ō'acũ catinu'cūgũ macũ ni'i, niwĩ.

¹⁷ Jesú cūrē niwĩ:

—Simó, Joná macũ, mu'u tojo ucūgũ, diacjũta ucũ'u. Ne ni'cũ masũ mu'urē tere weretiapĩ. Yu'u pacu u'musepu nigũ mu'urē tere masise o'oapĩ. Tojo weegu e'catiya. ¹⁸ Mu'urē wereguti. Mu'u wāme Pedro ũtāgã nisĩ'rĩrō wee'e. Mu'u weronojō ējōpeorārē ya curuacjārārē wa'acã weeguti. Wātĩ cũ yarã me'rã ya curuacjārārē docaque'acã weesome. ¹⁹ Yu'u mu'urē u'musepu marĩ wiogu nirōpu cja sawire o'oguti. Tojo weero a'ti nucũcāpure mu'u cã'mota'acã, u'musepu quē'rārē cã'mota'ano'rōsa'a. Mu'u a'ti nucũcāpure du'tecũucã, u'musepu quē'rārē du'tecũuno'rōsa'a. A'ti nucũcāpure “Tojota weeato” nicã, u'musepu quē'rārē tojota wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro Jesú ũsārē niwĩ:

—Ne āpērārē “Cũ Ō'acũ bese'cu Cristo nimi”, niticã'ña, niwĩ.

Jesú cũ wērĩatjere were'que ni'i
(Mr 8.31–9.1; Lc 9.22-27)

²¹ Tita me'rã Jesú ũsārē a'tiro werenu'cāwĩ:

—Yu'ure Jerusalēpu wa'aro ni'i. Topu judío masā bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masā yu'ure uputu pi'eticã weerāsama. Yu'ure wējērāsama. Tojo weemicã, i'tia numu be'ro masāgũsa'a, niwĩ ũsārē. ²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesure yoacurero wejewa'cã, a'tiro tu'ticu niwĩ:

—Yu'u wiogu, ne mu'u tojo nise wa'aticã'to. Ō'acũ tojo wa'acã cã'mota'ato, nicu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú majāminu'cã, cūrē nicu niwĩ:

—Wātĩ wa'aya. Mu'u tojo nīgũ, Ō'acũ yu'ure dutisere cã'mota'asĩ'rīgũ wee'e. Ō'acũ cũ uasere wācũwe'e. Masã na wācũwuaronojō pe'e wācũ'u, nicu niwĩ.

²⁴ Be'ro Jesú ũsã āpērārē niwĩ:

—No'o yu'ure ējōpeosirutugunojō cũ weesĩ'rĩrōnojō weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rīgũ, “Jesure ējōpeogu, wērĩbosa'a” nitiguta sirutuato.

²⁵ Yu'ure ējōpeose me'rã ña'arō yu'rusĩ'rĩtigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu

bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wějësere uiti, yu'ure ějõpeonu'cũgũnojõ pe'e yu'u me'rã catinu'cũgũsami.

²⁶ »Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cũ ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ğñe'enojõrẽ wapata'abosari? Cũ pecame'epu wa'agu, cũ ya ejeripõ'rãrẽ de'ro wee wapayewĩrõmasĩtisami. ²⁷ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiro weeguti. Yu'u pacu asistese me'rã, cũrẽ wereco'terã me'rã a'ti turipure a'tiguti tja. Yu'u apaturi a'tigu, nipe'tirãrẽ de'ro na wee'quenucũrẽ wapayeguti. ²⁸ Diacjũ musãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topu nirã na wẽrĩse duporo a'tere ĩ'arãsama. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu wiogu sãjãcã ĩ'atimirã, wẽrĩsome, niwĩ.

17

Jesú cũ bajuse ducayu'que ni'i
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Jesú “Yu'u wiogu nisere ĩ'arãsa'a” níca be'ro ni'cã semana yu'rũwũ. Titare Pedro, Santiago, cũ acabiji Juãrẽ ĩrũgũ u'muacjupu miacu niwĩ. Na se'saro wa'acãrã niwã. ² Topu na ĩ'orõpu cũ bajusere ducayucu niwĩ. Cũ diapoare mujĩpũ umucocjũ weronojõ asistecu niwĩ. Cũ ye su'ti añurõ bo'reyuse wa'acaro niwũ. ³ Tojo wa'ari cura maata Moisé, Elía duporocjãrãpu Jesú me'rã ucũcã ĩ'acãrã niwã. ⁴ Tere ĩ'agũ, Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u wiogu, marĩ a'topu nicã añuyũ'rua'a. Mu'u uacã, ũsã i'tia wi'iacã weerãti. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerãti, nicu niwĩ.

⁵ Pedro tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua asisteri curua a'ti, narẽ tuubi'acã'caro niwũ. Ti curuapure ni'cũ ucũcã tũ'ocãrã niwã:

—Ãrĩ yu'u macũ, yu'u ma'igũ nimi. Cũ me'rã pũrõ e'cati'i. Cũ ucũsere tũ'o ějõpeoya, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tere tũ'orã, cũ bu'erã uputu ucuarã, di'tapu mu'rĩque'acãrã niwã. ⁷ Be'ro Jesú na pũ'to wa'a, narẽ ñe'eña'a, nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro na ĩ'acã, ãpẽrã ne marĩcãrã niwã. Jesú ni'cũta nicu niwĩ.

⁹ Na tigupu ni'cãrã dijaticã, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã ni'cãrõacã ĩ'a'quere ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu wẽrĩ masãca be'ropu wereya, nicu niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã, cũ bu'erã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—ğDe'ro weerã Moisé oja'quere bu'eri masã “Masãrẽ yu'rũoacju a'tise duporo Elía a'timũ'tãgũsami” nisari?

¹¹ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta Elía a'timũ'tãgũsami. Cũ nipe'tisere apomũ'tãgũsami. ¹² Yu'u pe'e a'tiro nigũti. Elía a'titojacu niwĩ. Cũrẽ masã ĩ'amasĩticãrã niwã. Na cũrẽ no'o uaro weesĩ'rĩsere weecãrã niwã. Cũrẽ wee'caronojõta yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu quẽ'rãrẽ pi'eticã weerãsama, nicu niwĩ.

¹³ Cũ tojo nicãpu, cũ bu'erã tũ'omasĩcãrã niwã. “Cũ Elía a'titojacu niwĩ nígũ, Juã masãrẽ wãmeyeri masũrẽ nigũ weesami”, nicãrã niwã.

Jesú wĩ'magũrẽ wãtĩ sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Be'ro na ĩrũgũpu ní'cãrã masã wa'teropu dijatawã. Titare ni'cũ a'ti, Jesú tiropu ejaque'awĩ. Cũrẽ a'tiro niwĩ:

¹⁵ —Yũ'u wioḡu, yũ'u macũrẽ pajaña'ña. Cũ wãcũña marĩrõ wẽrĩamujãmi. Ʋputu waro pi'etiyũ'rumajãmi. Pejetiri pecame'epu doqueque'a, diapũ quẽ'rãrẽ doqueñojãmujãmi. ¹⁶ Cũrẽ mũ'u bu'erã tiropũ miiejamiapũ. Na cũrẽ yũ'ruomasĩtiama, niwĩ.

¹⁷ Be'ro Jesú masãrẽ niwĩ:

—Musã ějõpeose moorã ña'arã ni'i. Yũ'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupũ. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yũ'ure ějõpeoticã wãcũtutuagũsari? Cũ wĩ'magũrẽ yũ'u tiro miitia, niwĩ.

¹⁸ Topũ miiejacã, wãtĩ wĩ'magũpũ ní'care cõ'awĩrõwĩ. Cũ tojo weeri curata wĩ'magũ yũ'ruono'cũpũ tojawĩ.

¹⁹ Be'ro ũsã cũ bu'erã ãpẽrã tu'otiroppũ cũrẽ sẽrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weerã ũsã wãtĩrẽ cõ'amasĩtiapari? niwũ.

²⁰ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Musã yũ'ure añurõ ějõpeotise ye bu'iri cũrẽ cõ'awĩrõmasĩtiapã. Diacjũ musãrẽ wereḡuti. Musã mostaza capeacã weronojõ cã'rõacã ějõpeose cuorã, a'tigũ ũrũḡũrẽ “Aperoppũ wa'aya”, nĩmasĩbosa'a. Musã tojo nicã, aperoppũ wa'arosa'a. Musã diacjũta ějõpeocãma, nipe'tisere weeta basiorosa'a. ²¹ Ā'rĩ wãtĩ sãjãḡũnojõrẽ Ō'acũrẽ sẽrĩ, be'tise me'rã dia'cũ cõ'awĩrõta basio'o, niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

²² Be'ro ũsã Galileapũ sijařã wa'awũ. Topũ Jesú ũsãrẽ niwĩ:

—Yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũre wiorãpũre o'orãsama. ²³ Yũ'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numũ be'ro masãḡũsa'a tja, niwĩ. Ʋsã cũ “Yũ'ure wẽjẽrãsama” nicã tu'orã, pũrõ bũjawetiũ.

Ō'acũ wi'i cjase niatjere na niyeru o'o'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú, ũsã cũ bu'erã Capernau wãmetiri macãpũ wa'awũ. Ʋsã topũ ejari curare Ō'acũ wi'i cjase niatjere niyeru wapaseeri masã Pedro tiropũ wa'awã. A'tiro sẽrĩtiña'cãrã niwã cũrẽ:

—¿Musãrẽ bu'egũ Ō'acũ wi'i cjase niatjere niyeru wapayeweti? nicãrã niwã.

²⁵ Pedro narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Wapayesami, nicũ niwĩ.

Be'ro Pedro Jesú nirĩ wi'ipũ sãjãejawĩ. Cũ Jesure sẽrĩtiña'ḡũti weeri cura Jesú pe'e cũrẽ ucũwe'ocã'wĩ:

—¿De'ro tu'oña'ti, Simó? ¿A'ti umucocjãrã wiorã niyeru ñarã, na acawererãrẽ sẽrĩsari, o aperocjãrãpũre sẽrĩsarine? niwĩ.

²⁶ Pedro cũrẽ yũ'tiwĩ:

—Aperocjãrãpũre wapayedutisama, niwĩ.

Jesú cũrẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ na acawererãrẽ sẽrĩtisama. Tojo weero yũ'u Ō'acũ macũ niyucã, cũ ya wi'i cjase niatjere niyeru sẽrĩmasĩtisama. ²⁷ Tojo nimicã, narẽ mejẽcã wãcũdutitigũ wapayegũti. Mũ'u ditarapũ wẽjẽrĩ da mii, wa'i wẽjẽḡũ wa'aya. Ba'amũ'tãḡũrẽ wejemorõña. Cũ Ʋseroppũ niyeru cujire bocagũsa'a. Ti cuji me'rã marĩ pũarã yere wapayegũ wa'aya, niwĩ Jesú.

18

Añurõ weeyũ'ḡũũ'cãḡũ yere oja'que ni'i

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Ō'acũ wi'i cjase wapaseeri masãrẽ Pedro wapayegũ wa'acaterore ũsã Jesú tiropũ wa'a, cũrẽ niwũ:

—Ɛ'musepure ¿noanojō ũsā mu'u besecũ'cārā āpērā yu'ruoro niyu'rũnu'cāgũsari? niwĩ.

² Ɛsā tojo nicā tu'ogu, Jesú ni'cũ wĩ'magũrē pijio, ũsā tiropu nu'cōwĩ. ³ Ɛsārē niwĩ:

—Musārē diacjũ wereguti. Āpērā yu'ruoro niyu'rũnu'cāsĩ'rĩsere du'ucā'ña. Musā tere wācũnu'cūrā, ā'rĩ weronojō nitirā, u'musepu yu'u wiogu niatjopu wa'asome.

⁴ A'tiro ni'i. No'o ā'rĩ wĩ'magũ weronojō āpērā yu'ruoro nisere wācũtiganojō cūta yu'u niatjopure āpērā yu'ruoro niyu'rũnu'cāgũsami. ⁵ Apeye quē'rārē wereguti. Yu'ure maigũnojō ni'cũ ā'rĩ wĩ'magũrē ñe'egũ weronojō weemi. Cūrē ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi, niwĩ.

Āpērārē ña'arō weecā weeticā'ña nise ni'i
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ Jesú apeye ũsārē werenemowĩ:

—No'o yu'ure ějōpeogu wĩ'magũrē ña'arō weecā weegũ uputu bu'iri da'reno'gũsami. Ɛtāgā pajicja cū wāmutupu du'teyoo, cūrē maa pajiri maapu doqueñocā, nemorō añubosa'a. Tojo weecā, cū maata wērĩa wa'a, dojorēnemotibosami. ⁷ Masārē ña'arō weecā weese ña'abutia'a. Ña'arō weenu'cūcārāsama, wéerā pe'ea. Mejō tojo weeganojō uputu waro bu'iri da'reno'gũsami.

⁸ »A'tiro weeya. Musā omocā, musā du'pocā me'rā ña'arō weesĩ'rĩrā, dutecō'abo'caro weronojō ña'arō weedu'ucā'ña. Musā ni'cā omocā me'rā o ni'cā du'pocā me'rā u'musepu wa'acā, nemorō añu'u. Pua omocā me'rā, pua du'pocā me'rā pecame'epu wa'acā pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a. ⁹ Musā caperi me'rā mejārōta ña'arō weesĩ'rĩrā, musā caperire orewee cō'abo'caro weronojō ña'asere ĩ'adu'ucā'ña. Musā ni'cā capea me'rā u'musepu wa'acā, nemorō añu'u. Musā pecame'epu pua capea me'rā wa'acā pe'ere, ña'ayu'ruabosa'a.

Oveja bajuduti'cu queose ni'i
(Lc 15.3-7)

¹⁰ »Ā'rā wĩ'marānojōrē tojo ĩ'acō'aticā'ña. A'tiro ni'i. Ɛ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā ā'rā wĩ'marārē co'terā yu'u pacu u'musepu nigũ ĩ'orōpu ninu'cūma. ¹¹ Masā Ō'acūrē wācũtirā oveja bajuduti'cārā weronojō nima. Yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputigu narē yu'ruogu a'tigu weewu.

¹² »Yu'u weresere ¿de'ro tu'oña'ti? Ni'cũ cien oveja cuogu ni'cũ bajuduticā, āpērā du'sarā noventa y nuevere opa bu'pa na ba'aropu cūsami. Be'ro apĩ bajuduti'cure a'magũ wa'asami. ¹³ Cūrē bocagu, pūrō e'catisami. Āpērā noventa y nueve bajudutiti'cārā nemorō cū me'rā e'catisami. ¹⁴ Mejārōta marĩ pacu u'musepu nigũ ne ni'cũ ā'rā wĩ'marānojōrē pecame'epu wa'acā uatimi, niwĩ Jesú.

Marĩ acawererā marĩrē ña'arō weecā a'tiro weeroña'a nise ni'i

¹⁵ Jesú werenemowĩ:

—Mu'u acaweregu mu'urē ña'arō weecā, mu'u se'saro cū tiropu weregu wa'aya. Cū ña'arō wee'quere masĩcā weeya. Cū “Yu'u ña'arō weepu” ni tu'oña'cā, musā apaturi a'merĩ ucũ, e'catirāsa'a tja. ¹⁶ Cū yu'titicāma, ni'cũ o puarārē pijio, cū tiropu wa'aya. Na tu'oropu wereya cū mu'urē ña'arō wee'quere. Tojo weero Ō'acũ ye queti ojāca pūrĩ ní'caronojōta puarā o i'tiarā tu'oropu “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'rōsa'a. ¹⁷ Na quē'rārē yu'titicā, nipe'tirā yu'ure ějōpeorā na nerērōpu wereya. Na quē'rārē yu'titicā, yu'ure ějōpeotigu o wiorārē niyeru wapaseebosari masūrē weronojō tu'oña'ña.

¹⁸ »Diacjũ musārẽ wereguti. No'o musã a'ti nucũcãpu da'tecũucã, u'musepu quẽ'rãrẽ da'tecũuno'rõsa'a. A'ti nucũcãpure “Tojota weeato” nicã, u'musepu quẽ'rãrẽ tojota wa'arosa'a, niwĩ. Cũ tojo nĩgũ, musã “Bu'iritimi” o “Bu'iri marĩmi” nĩmasĩrãsa'a nĩgũ, tojo niwĩ.

¹⁹ Jesú ninemowĩ:

—Apeyere wereguti. Puarã “Marĩ a'tennojõrẽ Õ'acũrẽ sẽrĩrã” nicã, yu'u pacu u'musepu nigũ musã sẽrĩrõnojõta weegusami. ²⁰ No'o puarã o i'tiarã yu'ure ejõpeorã nerẽcã, yu'u na wa'teropu nigũti, niwĩ.

Ãpẽrã ña'arõ weecã acobojose cjase ni'i
(Lc 17.3)

²¹ Tojo nicã tu'ogu, Pedro Jesú tiro wa'a, sẽrĩtiña'wĩ:

—Wiogu, yu'u acaweregu yu'ure ña'arõ weecã, ¿dicusetiri cũrẽ acobojogusari? ¿Sietetiriputa cũ ña'arõ weesere acobojosari? niwĩ.

²² Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—“Ticusetiri acobojoya”, niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'ogu, “Na ña'arõ weesetisetirinucũ acobojoya”, nigũti.

²³ »Tojo weegu musārẽ yu'u pacu cũ acobojose cjasere wereguti. Cũ ni'cã di'ta wiogu weronjõ nimi. Ti di'ta wiogu cũrẽ da'raco'terã na wapamoosere apogutigu pijiosami. ²⁴ Cũ narẽ wapaseenu'cãrĩ cura ni'cũ pajiro waro wapamoogũrẽ miiwã'cãsama. ²⁵ Cũ de'ro wee wapayeta basioticã ï'agũ, wiogu cũrẽ, cũ numorẽ, cũ põ'rãrẽ, nipe'tise cũ cuosere ãpẽrãpure duaturiadutisami. Cũ wapamoosere wapayeduodutigu tojo weesami. ²⁶ Tere ï'agũ, da'raco'tegu wiogu tiro ejaque'a, nisami: “Wiogu, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u wapayepe'ocũti”, nisami. ²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, a'tiro weesami. Cũrẽ pajaña'gũ, cũ wapamoo'quere cõ'a, cũrẽ du'ucã'sami. ²⁸ Tojo wéeca be'roacã wa'a, apĩ cũ me'rãcjũ da'raco'tegure bocaejasami. Cũ pe'e cũrẽ cã'rõacã wapamoosami. Be'ro cũrẽ wapayedutigu uputu wãmutapu ñe'esami. “Mu'u wapamoosere wapayebaque'oya”, nisami.

²⁹ »Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ wee'caro weronjõ cũ duporo ejaque'a, nisami: “Yu'ure pajaña'cureya. Mu'urẽ wapayepe'ocũti”, nisami. ³⁰ Apĩ pe'e ne uatisami. Maata cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipu miaa, sõrõdutisami. “Cũ wapayepe'ocã'pu, du'uwĩrõña”, nisami. ³¹ Be'ro ãpẽrã da'raco'terã cũ tojo weesere ï'arã, ne tu'satisama. Tojo weerã na wiogupure tere werepe'ocã'sama. ³² Tere tu'ogu, wiogu cũrẽ pijidutio'osami. Cũrẽ nisami: “Da'raco'tegu queoro weetigu ni'i. Mu'u yu'ure sẽrĩcã, nipe'tise mu'u wapamoo'que pacare acobojope'ocã'pu. ³³ Mu'u quẽ'rã yu'u mu'urẽ pajaña'caronjõ mu'u me'rãcjũrẽ pajaña'boapã”, nisami. ³⁴ Wiogu uputu waro uagu, cũrẽ pũrõ bu'iri da'resami. Bu'iri da'reri wi'ipu cũrẽ pi'eticã weedutisami. Téé nipe'tise cũ wapamoosere wapayepe'otigu, topu ninu'cũgũsami, ni werewĩ Jesú.

³⁵ Be'ro Jesú tere wéréca be'ro niwĩ:

—Yu'u pacu u'musepu nigũ musã acawererãrẽ diacjũ acobojoticã, tojota weegusami musārẽ, niwĩ.

19

Nũmotirã, marãputirã a'merĩ cõ'aticã'ña nise ni'i
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú ãpẽrãrẽ a'merĩ acobojosere ucũca be'ro ãsã a'tiro weewu. Galilea di'tapu ní'cãrã ãsã Judea di'tapu Jordã wãmetiri maa mujĩpũ mujãtiro ape pã'rẽpu pẽ'awũ.

² Topu wa'acã, pãjãrã masã Jesure sirutuwã. Narẽ dutitirãrẽ yu'rũowĩ. ³ Narẽ yu'rũocã ï'arã, fariseo masã Jesure bu'iri bocasĩ'rĩrã, cũ tiro wa'a, sẽrĩtiña'wã:

—¿Ni'cũ no'o mejõ niseacã me'rã cũ ñumore cõ'amasĩsari? ¿Marĩrẽ dutise tojo niti? niwã.

⁴ Jesús narẽ yu'tiwĩ:

—¿Musã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'emirã, masĩweti? Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenu'cãcateropu umu, numio weecu niwĩ. ⁵ Tu'ajanu'cõ, a'tiro nicu niwĩ: “Tojo weegu umu cũ pacure, cũ pacore wija, cũ numo me'rã nigũsami. Na puarã ni'cã upu weronojõ nirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. ⁶ Tojo weerã na puarã nitima. Ni'cã uputa nima. Tojo weerã Õ'acũ a'mesu'o'cãrãrẽ masã ducawaaticã'rõua'a, niwĩ Jesús.

⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, fariseo masã sërĩtiña'wã tja:

—To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weegu Moisé a'tiro nipari? “Ni'cũ cũ ñumore cõ'agũ, ‘A'te ye bu'iri mu'urẽ cõ'a'a' nirĩ pũrĩrẽ ojao'oroa'a”, ni ojacu niwĩ, niwã.

⁸ Jesús narẽ niwĩ:

—Musã ñecũsumua ejeripõ'rã butise ye bu'iri Moisé na ñumosãnumiarẽ cõ'acã, cã'mota'aticu niwĩ. Tojo nimicã, Õ'acũ ne waroputa “A'merĩ cõ'aña”, niticu niwĩ. ⁹ Yu'u cũ ñumore cõ'agũrẽ a'tiro nigũti. Co apĩ me'rã ña'arõ weetimicã, cõ'agũnojo apegore ñumotigu, cũ numo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami. No'o marãpu cõ'ano'core ñuorẽgũnojo quẽ'rã mejãrõta tja cũ numo nitigore a'metãrãgũ weronojõ nisami. Õ'acũ core “Nimũ'tã'cu numo nimo yujupu”, ni ñasami. Na tojo weérã, Õ'acũ cũ dutisere yu'rũnu'cãrã weema, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, ñsã cũ bu'erã niwũ:

—Tojo nicã pũrĩcãrẽ marĩ ñumotiticã, nemorõ añusa'a, niwũ.

¹¹ Jesús ñsãrẽ niwĩ:

—Nipe'tirã numo marĩrã nímasĩtisama. Õ'acũ numo marĩrã nímasĩato ní'cãrã dia'cũ nímasĩsama. ¹² Æpẽrã a'te ye bu'iri ñumotitisama. Æpẽrãrẽ dojoriwi'ia bajua'que bu'iri ñumotita basiotisa'a. Æpẽrãrẽ ñumotidutitirã na upu cjasere yejecõ'ano'cãrã nisama. Tojo weerã na ñumotimasĩtisama. Æpẽrã Õ'acũ ye cjase dia'cũrẽ weesĩ'rĩrã ñumotitisama. “Tojo numo marĩgũ nigũti” nigũnojo numo marĩgũ tojato, niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sërĩbosa'que ni'i

(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro Æpẽrã na põ'rãrẽ Jesús tiropu miiejawã. Narẽ ñapeo, Õ'acũrẽ sërĩbosadutirã tojo weewã. Na tojo weecã, ñsã wĩ'marãrẽ miiejarãrẽ tu'tiwu:

—Cũrẽ caribotirãta, nimiwũ. ¹⁴ Æsã tojo nicã, Jesús ñsãrẽ niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojo'rẽ añurõ ñjõpeoma. Æpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ñjõpeorã yu'u pacu wlogu nirõpu wa'arãsama, niwĩ.

¹⁵ Be'ro wĩ'marãrẽ ñapeo, sërĩbosawĩ. Tu'ajanu'cõ, ñsã apesepu wa'a wa'awu.

Ma'mu peje cuogu Jesús me'rã ucũ'que ni'i

(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Be'ro ni'cũ ma'mu Jesure ñ'agũ ejawĩ. Cũrẽ sërĩtiña'wĩ:

—Mu'u masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. Yu'u catinu'cũacju ¿ñe'enojõ añusere weegusari? niwĩ.

¹⁷ Jesús cũrẽ yu'tiwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure añuse cjasere sërĩtiña'ti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. Mu'u catinu'cũsĩ'rĩgũ, Õ'acũ dutise cõu'quere weeya, niwĩ.

¹⁸ Ma'mu yu'tiwĩ:

—¿Disenojo'rẽ weegusari?

Jesú cũrẽ niwĩ:

—Masārē wējēcō'aticā'ña. Apī numorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. ¹⁹ Mũ'u pacure, mũ'u pacore ējōpeoya. Mũ'u basu ma'irōnojōta āpērārē ma'ña, niwī.

²⁰ Ma'mũ Jesure yu'tiwī:

—Yu'u wī'magūputa a'tere queoro weemujātiwũ. ¿Ñe'enojō apeyenojō yu'u weenemogūsari? niwī.

²¹ Jesú cūrē niwī:

—Mũ'u Ō'acũ dutisere weepe'osī'rīgũ, nipe'tise mũ'u cuosere duape'ocjũ wa'aya. Duatoja, te dua'que wapare pajasecuorārē o'oya. Mũ'u tojo weegu u'musepu peje añuse cuogusa'a. Tojo weetojanu'cō, yu'ure sirutugu a'tia, niwī.

²² Cũ tojo nicā tu'ogu, ma'mũ peje cuogu nitjāgũ tere ma'iyu'rugu, bujawetise me'rā dajatojaawī.

²³ Cũ wa'aca be'ro Jesú ũsārē niwī:

—Diacjũ musārē wereguti. Peje cuogu Ō'acũ wiogu nirōpu u'musepu wa'acā, diasa ni'i. ²⁴ Apaturi musārē nigūti tja. Cameyo wāmetigujō awiga yuta da pī'osōrōrī pepu sājāa yu'rutērīcā, diasa ni'i. Yu'u pacu wiogu nirōpu peje cuogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasa ni'i, niwī.

²⁵ Cũ tojo nicā tu'orā, ũsā tu'omarīa wa'awũ. Ŭsā a'merī sērītiña'wũ:

—To pūrīcārē ¿noanojō pe'e Ō'acũ tiropu wa'amasīrāsari? niwī.

²⁶ Jesú ũsārē ī'agūta ī'a, niwī:

—Masā na basu weetutuase me'rā yu'rūmasītisama. Ō'acũ pūrīcārē basio'o. Cāma ne apeyenojō weeta basiotise marī'i, niwī.

²⁷ Cũ tojo nicā tu'ogu, Pedro niwī:

—Wiogu, ũsā pe'e mũ'urē siruturā, nipe'tise ũsā cuomi'quere du'ucūupe'ocā'wũ. Ŭsā tojo wee'que wapare ¿Ō'acũ ñe'enojōrē o'ogusari? niwī.

²⁸ Jesú ũsārē niwī tja:

—Diacjũ musārē nigūti. Ō'acũ a'ti turire ne waropu wee'caro weronojō apaturi weecā, yu'u Ō'acũ macũ wiogu sājāgūsā'a. Tojo yu'u weecā, musā quē'rā yu'ure dutitamurāsa'a. Tojo nicā musā yu'ure ējōpeorā doce cururi Israe cururicjārārē dutirāsa'a. ²⁹ Āpērā nipe'tirā yu'ure ējōpeose bu'iri na ye wi'serire, na acawererārē, na pacusumuarē, na pō'rārē, na ye di'tare du'ucūuwā'cārā quē'rārē a'tiro wa'arosa'a. Peje waro na cō'awā'cā'que nemorō ñe'enenemorāsama. Tojo nicā Ō'acũ me'rā catinu'cūrāsama. ³⁰ Tojo nimicā, pājārā ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā ni'cārōacārē mejō nirā pe'e quē'rā be'ropure wiorā weronojō nirāsama, niwī.

20

Jesú u'se wese da'rari masā me'rā queose o'o'que ni'i

¹ Jesú be'ropu cū o'otjere queose me'rā werenemowī:

—U'musepu yu'ure ējōpeorārē o'otje a'tiro weronojō ni'i. Ni'cū u'se wese cuose weronojō ni'i. Cũ ñamiacācure u'se wi'reajārē a'masami. ² Narē bocagu, “Ni'cā numu wapayewuaronojō musārē wapayeguti”, nisami. Na yu'tica be'ro narē cū ya wesepu da'radutigu o'ócā'sami. ³ Be'ro nueve nicā āpērā da'rajārē a'manemogu wa'asami. Topu macā decopu da'rase moorā dujirārē bocaejasami. ⁴ Bocaēja, narē nisami: “Musā quē'rā ya wese u'se wesepu da'rarā wa'aya. Musārē queoro wapayeguti”, nisami. Cũ tojo nicā tu'orā, na “Jau” ni, na quē'rā da'rarā wa'asama. ⁵ Be'ro dajaritero nicā, tojo nicā ñamica'a tres nicā mejārōta a'magũ wa'a, narē o'ósami tja. ⁶ Be'ro tja cinco nicā macā decopu wa'asami. Topu āpērā da'rase moorā nibajaque'atirārē

bocaejasami. Bocaejagu, nisami: “¿De'ro weerã musã da'rase ni'cãrĩ dujina'iatì?” nisami. ⁷ Na yu'tisama: “Äpẽrã ùsãrẽ ‘Da'rarã wa'aya’, nitiamã. Tojo weerã da'rawe'e”, nisama. Tojo nicã tu'ogu, wese wiogu narẽ nisami: “Mũsã quẽ'rã ya wesepu da'rarã wa'aya. Queoro wapayeguti”, nisami. Tojo weerã na quẽ'rã da'rarã wa'asama.

⁸ »Ñamipu ti wese wiogu su'ori da'ragure pijio, nisami: “Da'rarãrẽ pijíne, wapayeya. Be'ropu eja'cãrãrẽ wapayemu'tãña. Be'ro ñamiacãcure da'ranu'cã'cãrãrẽ wapayetu'ajanu'cõña”, nisami. ⁹ Tojo weegu a'tiro weesami. Cinco nicãpu wesepu da'ranu'cã'cãrãrẽ pijiomu'tãsami. Ni'cã numu da'rase wapa wapayewuaronojõ narẽ wapayesami. ¹⁰ Be'ro bo'reacã da'ranu'cã'cãrã “Ûsã na nemorõ wapata'arãsa'a”, nimisama. Tojo nimicã, na wãcũ'caronojõ wa'atisa'a. Na quẽ'rã mejãrõta wapata'asama. ¹¹ Tojo weerã ti wese wiogu me'rã tu'satirã, a'tiro nisama: ¹² “Ä'rã be'ropu da'rarã eja'cãrã yoaticã ni'cã horata da'rama. Ûsã pũricã yoacã asise poo, da'rana'itõ'opu. Tojo weemicã, ùsãrẽ wapaye'caronojõta na quẽ'rãrẽ wapayeapu”, nisama. ¹³ Wiogu pe'e ni'cũ tojo busunu'cũgũrẽ a'tiro nisami: “Yu'u me'rãcjũ, mu'urẽ ña'arõ weegu weewe'e. Mu'u da'rase duporo ‘Ni'cã numu da'rawapata'awuaronojõ wapata'agusa'a’, nino'tojapu. ¹⁴ Tojo weegu mu'u wapata'a'quere ñe'e, tojaa wa'aya. Yu'u ã'rĩ be'ropu da'ragu a'ti'cure mu'urẽ wapaye'caronojõ wapayeguti. ¹⁵ Yé niyeru niapu. Tojo weegu yu'u uaronojõ wapayemasĩ'i. ¿Yu'u masãrẽ pajaña'cã uogu weeti?” nisami.

¹⁶ »A'tiro ni'i. Yarã sãjãmu'tã'cãrã, na be'ro ëjõpeo'cãrã quẽ'rãrẽ mejãrõta Õ'acũ aũsere o'ogusami. Tojo weerã nimu'tã'cãrã “Ûsãrẽ o'onemogũsami”, nímasĩsome, niwĩ.

Jesú cã wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Be'ro ùsã Jesú me'rã Jerusalẽ wa'ari ma'apu wa'awu. Ûsãrẽ, cã bu'erã docere mejẽcã pijiauwĩ. Ûsãrẽ niwĩ:

¹⁸ —Mũsã ì'a'a. Marĩ Jerusalẽpu wa'arã wee'e. Topu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũfigure a'tiro weerãsama. Pa'ia wiorãpũre, tojo nicã Moisé oja'quere bu'erĩ masãpũre o'orãsama. Na yu'ure wẽjẽdutiãsama. ¹⁹ Náta tja ape di'tacjãrã judío masã nitirã wiorãpũre wiaturiarãsama. Yu'ure bujicã'a, tãrã, curusapu wẽjẽdutiãsama. Na tojo weemicã, yu'u i'tia numu be'ro masãgũsa'a, niwĩ Jesú.

Santiago, Juã paco Jesú me'rã ucũ'que ni'i
(Mr 10.35-45)

²⁰ Zebedeo numo co põ'rã Santiago, Juã me'rã Jesú tiropu ejawõ. Jesure apeyenojõ sẽrĩgõ, cã pu'topu ejaque'awõ. ²¹ Jesú core niwĩ:

—¿Ñe'enojõrẽ yu'u weecã uasari? niwĩ.

Cũrẽ yu'tiwõ:

—Mu'u wiogu sãjãgũ, ã'rã yu'u põ'rã puarãrẽ mu'urẽ dutitamudutigu sõrõapa. Ni'cũ mu'u diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dupoapa, niwõ.

²² Co tojo nicã tu'ogu, Jesú co põ'rãrẽ niwĩ:

—Mũsã yu'ure sẽrĩsere tu'omasĩwe'e. Yu'u uputu pi'eti, wẽrĩgũsa'a. ¿Mũsã quẽ'rã yu'u weronojõ pi'etimasĩti? niwĩ. Na yu'tiwã:

—Ëu. Pi'etimasĩ'i.

²³ Na tojo nicã, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Mũsã quẽ'rã pi'etirãsa'a. Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e musãrẽ dupomasĩtisa'a. A'te yu'u weese niwe'e. Yu'u pacu beseyu'cãrã pe'e topũre dujirãsama, niwĩ.

²⁴ Ësã diez na tojo sêrîcã tu'orã, na me'rã ua wa'awu. ²⁵ Tojo weecã ï'agũ, Jesú ãsãrê pijio, niwĩ:

—Musã masĩsa'a. A'ti nucũcãrê dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta dutipesama. ²⁶ Musã pũrîcã na weronojõ weesome. Tojo weronojõ o'orã, musã wa'teropu wiorã nisî'rîrã, ãpẽrãrê da'raco'terã weronojõ niña. ²⁷ No'o ãpẽrã nemorõ nisî'rîgũnojo ãpẽrãrê da'raco'teri masũ weronojõ niña. ²⁸ Yu'u Õ'acũ macũ weronojõ weeya. Yu'ure ãpẽrã weetamuato nîgũ mejêta a'tiwu. Yu'u pe'e narê weetamugũ a'tiwu. Tojo nicã ña'arõ wee'que wapare pãjãrãrê wẽrĩbosa, wapayewĩrõgũ a'tiwu, niwĩ.

Jesú pũarã caperi bajutirãrê yu'rũo'que ni'i
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Be'ro ãsã Jericó wãmetiri macãpure wijawã'cãwũ. Titare pãjãrã masã Jesure sirutuwã. ³⁰ Ësã wa'aro ti ma'a sumuto pũarã caperi bajuno'tirã dujiwã. Jesú yu'rũasere tu'oña'rã, caricũwã:

—Wiogu, Davi pãrãmi nituriagu, ãsãrê pajaña'ña, niwã.

³¹ Masã pe'e narê “Caricũticã'ña”, nimiwã. Tojo nicãta, na pe'e nemorõ caricũnemowã:

—Wiogu, Davi pãrãmi nituriagu, ãsãrê pajaña'ña, niwã.

³² Na tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, narê pijio sêrîtiña'wĩ:

—¿De'ro yu'u weecã uasari? niwĩ.

³³ Na cũrê yu'tiwã:

—Ësãrê caperi bajucã weeya, niwã.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narê pajaña'gũ, na caperire ñapeowĩ. Cũ tojo weeri cura na pũarãputa caperi ï'awã. Be'ro na quẽ'rã Jesure sirutuwã'cãwã.

21

Jesú Jerusalẽ wãmetiri macãpu sãjãa'que ni'i
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Ësã Jerusalẽpu ejase duporo Betfagẽ ãrũgũ Olivo wãmeticju bu'aropu ejawu. Topu eja, Jesú pũarã ãsã me'rãcjãrãrê ti macãpu o'ówĩ. ² Narê niwĩ:

—Si macã marĩ põtẽorõ nirĩ macãpu wa'arãsa'a. Topu ni'cõ burra du'tenũ'cõ'core co macũ me'rã bocaearãsa'a. Narê pãa, miitia. ³ No'o ni'cũ musãrê mejẽcã nicã, a'tiro niña: “Marĩ wiogu uami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, niwĩ.

⁴ Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ cũ oja'caronojõta tojo wa'awu. Cũ Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

⁵ Jerusalẽcjãrãrê a'tiro niña:

“Ï'aña. Musã wiogu musã tiropu a'timi.

Mejõ nigũ weronojõ burra macũ wĩ'magũ bu'ipu pesawã'cãtimi”, ni ojacu niwĩ.

⁶ Be'ro Jesú cũ o'ó'cãrã ti macãpu wa'a, cũ weeduti'caronojõta weecãrã niwã.

⁷ Burrore cũ paco me'rã miiticãrã niwã. Be'ro ãsã ye su'ti bu'icjasere na bu'ipu pũutãpeowu. Tu'ajanu'cõ, Jesú wĩ'magũ bu'ipu mujãpejawĩ. ⁸ Topure pãjãrã masã niwã. Na ejõpeosere ï'orã, na ye su'ti bu'icjasere Jesú yu'rũaropu sêeocũuwã. ãpẽrã ma'a sumuto pũrĩ nise querire dũtecũuwã. ⁹ Masã cũ duporo wa'arã, cũ be'rocjãrã quẽ'rã e'catise me'rã caricũwã:

—Duporocjũpu wiogu ní'cu Davi pãrãmire e'catise o'orã. Añurõ wa'ato ã'rĩ Õ'acũ o'ó'cure. Ë'musecjãrã cũrê “Añubutiami” ni, e'catise o'oato, ni caricũwã'cãwã.

¹⁰ Be'ro Jesú Jerusalẽpu sãjãcã, topu nirã ucũape'tia wa'awã. Pãjãrã sêrîtiña'wã:

—¿Noa niti cũ? niwã.

¹¹ Narē Jesú me'rã wa'arã yu'tiwã:

—Cũ Jesú Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Nazare macã Galilea di'tacjũ nimi, niwã.

Jesú Ō'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Topure wa'icurã na Ō'acũrẽ ãjũamorõpeojã niwã. Nipe'tirã ti wi'i po'peapũ narẽ duarãrẽ, duarã quẽ'rãrẽ ã'agũ, cõ'awĩrõpe'ocã'wĩ. Na niyeru ducayuri mesare, bujare na dua dujise quẽ'rãrẽ tuuquecũpe'ocã'wĩ. Na queoro weetise bu'iri tojo weewĩ. ¹³ Be'ro narẽ niwĩ:

—Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Ñubueri wi'i ni'i’, nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã wee'e, ni tu'tiwĩ narẽ.

¹⁴ Ti wi'ipure caperi bajuno'tirã, sijamasĩtirã cũ tiropũ a'tiwã. Na tojo weecã ã'agũ, narẽ yu'ruowĩ. ¹⁵ Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e cũ añuse weẽ'ocã ã'arã, tu'satiwã. Wĩ'marã ti wi'i po'peapũ nirã a'tiro caricũwã:

—Duporocjũpũ wioqu ní'cũ Davi pãrãmirẽ e'catise o'orã, niwã. Tere tu'orã, pa'ia wiorã quẽ'rã ua wa'awã. ¹⁶ Tojo weerã Jesure a'tiro sãrĩtiña'wã:

—¿Sõjã wĩ'marã na nisere tu'oti?

—Tu'o'o. Musã Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ ní'quere bu'epã. A'tiro ni'i: “Ō'acũ, mu'ũ wĩ'marã, tojo nicã mi'rĩrãrẽ a'tiro weecã weepũ.

Mu'urẽ e'catise o'orã, queoro basapeome'ricã weepũ”, ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Tojo nica be'ro pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ cõ'awã'cã, Betaniapũ wa'a wa'awĩ. Topũ ãsã cãrĩwã.

Jesú higuera wãmeticjũ dũca marĩcjũre ñaidijacã wee'que ni'i

(Mr 11.12-14,20-26)

¹⁸ Ape numũ bo'reacã Jesú Jerusalẽpũ majãmitojagu, ãjaboayũ'rua wa'awĩ. ¹⁹ Tojo weegũ ma'a sumutopũ nicjũ higuera wãmeticjũre ã'agũ, tigu tiro wa'a, tigu dũcare ã'ama'gũ wa'awĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. Pũrĩ peje dia'cũ niwũ. Tojo dũca marĩcã ã'agũ, Jesú tigure niwĩ:

—Ne apaturi ducatinemosome, niwĩ. Cũ tojo nica be'ro maata ñaidija wa'awũ.

²⁰ Tojo wa'acã, ãsã cũ bu'erã ã'amarĩarã, cũrẽ sãrĩtiña'wũ:

—¿De'ro weero tigu maata ñaidijati? niwũ.

²¹ Jesú ãsãrẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã ãjõpeose cuorã, diacjũta yu'tigusami nĩrã, yu'ũ tigure ñaicã weecaro weronojõ weemasĩrãsa'a. A'te yu'ũ tigu ñaicã weecaro yu'ruoro weemasĩrãsa'a. A'tigu ãrũgũrẽ apero dia pajiri maapũ wa'acã weemasĩrãsa'a.

²² Musã ãjõpeose cuorã, nipe'tise musã ñubue sãrĩsere bocarãsa'a, niwĩ.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipũ sãjãawĩ. Cũ ti wi'ipũ bu'eri cura pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bucurã cũ tiropũ a'tiwã. Cũrẽ bu'iri bocasĩrĩrã, sãrĩtiña'wã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urẽ tojo weedutigu dutise o'oati? niwã.

²⁴ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ sãrĩtiña'megũti. Musã yu'ticã, yu'ũ quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti. ²⁵ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigu o'ópari? ¿Ō'acũ tojo weedutiri? ¿O masã pe'e cũrẽ tojo weedutiri? niwĩ.

Be'ro na basu a'merĩ niwã:

—Marĩ “Ō'acũ Juārẽ wāmeyedutiwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pũrĩcārẽ ¿de'ro weerã Juārẽ ějõpeotiri?” nigũsami. ²⁶ Marĩ “Ō'acũ o'óticũ niwĩ; masã cūrẽ o'ócārã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tibosama. Nipe'tirã masã “Juã Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ niwĩ”, ni ějõpeosama, niwã. ²⁷ Tojo weerã “Masĩtisa'a”, niyũ'ruocã'wã. Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'rã “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, niwĩ narẽ.

Jesú ni'cũ pũ'rã pũarã queose me'rã narẽ were'que ni'i

²⁸ Be'ro Jesú narẽ queose me'rã werewĩ:

—Yũ'ũ ni'cārõacã weresere ¿de'ro tu'oña'rāsari musã? Ni'cũ pũarã umũa pũrātisami. Ni'cūrẽ a'tiro nisami: “Macũ, ya wese u'se wesepũ da'ragũ wa'aya”, nimisami. ²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ macũ “Wa'awe'e”, ni yũ'tisami. Be'ro mejẽcã wãcũ tja, da'ragũ wa'asami. ³⁰ Be'ro cũ pacũ apĩ cũ macũ tiropũ ĩ'agũ wa'asami. Mejārõta cūrẽ “Da'ragũ wa'aya”, nisami. Cũ macũ yũ'tisami: “Jau, pacũ, wa'aguti”, nisami. Cũ tojo ni'cũ nimigũ, wa'atisami, ni werewĩ Jesú pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã wiorãrẽ. ³¹ Cũ macũ ¿ni'inojõ pe'e cũ uaro weepari? ni sũrĩtiña'wĩ narẽ.

Na a'tiro yũ'tiwã:

—Cũ dutimu'tã'cũ queoro weepĩ, ni yũ'tiwã.

Tere tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. “Ña'arã”, musã nirã, niyeru wapaseeri masã, tojo nicã umũarẽ a'metãrãwapata'ari masã numia musã u'musepũ wa'atiri cura na pe'e wa'arāsama. ³² Juã masãrẽ wāmeyeri masũ Ō'acũ uaronojõ a'tiro añurõ nisetirowami nisere bu'ecã, musã ějõpeotiwũ. Na musã “Ña'arã waro nima” nirã pũrĩcã cũ weresere ějõpeo, na wãcũsere ducayucãrã niwã. Na tojo weecã ĩ'amirã, musã pe'e ducayuti, cũ weresere ějõpeoticãrã niwũ, niwĩ Jesú.

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Jesú apaturi werewĩ:

—Apeye queose me'rã musãrẽ werenemogũti. Tere tu'oya. Ni'cũ pajiro di'ta cuogu u'se wese weesami. Ti wesere sã'rĩsāsami. Topũ na u'se bipesãati pere ũtãgãpũ se'esãjāsami. Tojo nicã u'mũarĩ wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami. Tojo wéeca be'ro aperopũ wa'agũ, ãpẽrãrẽ ti wesere co'tedutigũ cũusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yũ'ure u'se wiapa”, nisami.

³⁴ »Be'ro u'se ducatiiri cura ãpẽrã cūrẽ da'raco'terãrẽ topũ o'ósami. Narẽ o'ógũ, “Ya di'ta da'rarãrẽ yé u'sere sũrĩrã wa'aya”, nisami. ³⁵ Topũ ejacã, ti wese co'terã cũ o'ó'cãrãrẽ ñe'esama. Ni'cūrẽ paasama. Apĩrẽ wẽjẽcõ'asama. Apĩrẽ ũtãperi me'rã doquesama. ³⁶ Na tojo weecã tu'ogu, ti wese wiogu toduporo o'ómu'tã'cãrã nemorõ o'ósami. Na ejacã ĩ'arã, ti wese co'terã na quẽ'rãrẽ mejārõta weesama.

³⁷ »Be'ro o'ótuogupũ majã, cũ macũrẽ o'ósami. A'tiro ni wãcũmisami: “Yũ'ũ macũrẽ wiopesase me'rã ĩ'arāsama”, nimisami. ³⁸ Cũ macũrẽ ĩ'arã, ti wese co'terã na basu a'merĩ ucūsama: “Ã'rĩta nimi be'ropũ a'ti wesere ñe'eacjũ. Ma, cūrẽ wẽjẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, nisama. ³⁹ Tojo nĩca be'ro cũ macũrẽ ñe'e, ti wese sumutopũ mĩaa, cūrẽ wẽjẽcõ'asama, ni werewĩ Jesú.

⁴⁰ Cũ wérẽca be'ro Jesú wiorãrẽ sũrĩtiña'wĩ:

—To pũrĩcārẽ ti wese wiogu a'tigu, ¿de'ro weegusari ti wese co'terãrẽ? niwĩ.

⁴¹ Cūrẽ yũ'tiwã:

—Pajaña'rõ marĩrõ na ña'arãrẽ wẽjẽcõ'agũsami. Be'ro cũ ya wesere ãpẽrã pe'ere co'tedutigũsami. Na pe'e u'se ducati'quere queoro cũ ye nisere wiarāsama, niwã.

⁴² Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Musã Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩrẽ bu'epã. Yũ'ure wa'atjere a'tiro ojano'wũ: Ëtã pĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pĩ na uatica pĩrẽ cõ'arāsama. Na cõ'áca pĩ me'rã ãpẽrã pe'e añurõ tutuari wi'i yeenũ'cãmũjāsama.

Õ'acũ marĩ wiogu na cõ'áca pĩ me'rã tojo weesami.

Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'oña'no'o, ni ojano'wũ, niwĩ Jesú.

⁴³ Tojo weegu musãrẽ wereguti. Sĩ'i wese wiogu sōjã co'terãrẽ di'ta ã'ma'caro weronojõ Õ'acũ musãrẽ weegusami. Õ'acũ musã wiogu nisĩ'rĩmiwĩ. Nipe'tise añuse cũ wiogu nirõpu nise musã ye nibopã. Musã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masãrẽ, tojo nicã yũ'ure uatise ye bu'iri Õ'acũ musã cuobo'quere ã'magũsami. ãpẽrã pe'ere o'ogusami. Na yũ'ure ãjõpeo, Õ'acũ uaro weerāsama. ⁴⁴ Ëtãgã yũ'u werecagare a'tiro wereguti. No'o tigapu burupejaganojõ mutõdijono'gũsami. No'o tiga pe'e cũ bu'ipu doquepejacãma, añuse po'capu wa'agusami, niwĩ. Tojo nĩgũ, cũrẽ uatirã be'ropu bu'iri da'reno'rāsama nĩgũ, tojo niwĩ.

⁴⁵ Pa'ia wiorã, ãpẽrã fariseo masã Jesú te queose me'rã werecã tu'orã, “Marĩrẽ tojo nĩgũ weesami”, niwã. ⁴⁶ Tojo weerã cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sōrōrãtirã ñe'esĩ'rĩmiwã. Na tojo weesĩ'rĩmirã, a'tiro wãcũcãrã niwã: “Masã cũrẽ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ nĩmĩ, nisama.” Tojo weerã marĩ cũrẽ ñe'ecã, marĩrẽ ña'arõ weebosama nĩrã, weemasĩtiwã.

22

Wiogu macũ omocã ã'tegũ masãrẽ neocũduti'que queose ni'i
(Lc 14.15-24)

¹ Jesú apaturi queose me'rã wiorãrẽ werenemowĩ tja. A'tiro niwĩ:

² —Õ'acũ masãrẽ cũ wiogu nirõpu wa'acã weese a'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ di'ta wiogu cũ macũ omocã ã'tecã bosenuũ weepeoro weronojõ ni'i. ³ Cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Yũ'u cãrũ were'cãrãrẽ pijirã wa'aya”, nisami. Be'ro na pe'e narẽ pijicã, “Wa'awe'e”, nisama. ⁴ Na tojo weecã ã'agũ, ãpẽrãrẽ o'ósami tja. Narẽ nisami: “Yũ'u piji'cãrãrẽ wererã wa'aya. Ba'ase tu'ajano'toja'a. Yarã wecua, ãpẽrã ecarã di'iyojacã wee'cãrãrẽ wẽjẽdutitojapu. Nipe'tise apono'toja'a. Quero, bosenuũ weepeorã a'tiato”, nisami. ⁵ Tojo weerã na quẽ'rã pijirã wa'amisama. Na quẽ'rãrẽ yũ'titiyũ'ruocã'sama. “Wa'awe'e”, nicã'sama. Apĩ cũ pijino'cũ cũ ya wesepu wa'asami. Apĩ cũ da'raropu wa'asami. ⁶ ãpẽrã, wiogu o'ó'cãrãrẽ ñe'e, paa, wẽjẽcõ'acã'sama. ⁷ Na tojo weesere tu'ogu, wiogu uputu uasami. Tojo weegu narẽ wẽjẽcõ'a'cãrãrẽ cũ yarã surarare wẽjẽdutigu o'ósami. Tojo nicã na ya macãrẽ ãjũadutisami. ⁸ Be'ro ãpẽrã cũrẽ da'raco'terãrẽ nisami: “Nipe'tise yũ'u macũrẽ bosenuũ weepeoatjere apotojapu. Tojo weemicã, yũ'u piji'cãrã ña'arã nitjĩarã a'tita basiotiyucã, a'titicãrã niama. ⁹ Tojo weerã no'o musã macã decopu bocaearãrẽ pijiya”, nisami. ¹⁰ Be'ro cũrẽ da'raco'terã macã decopu pijirã wa'asama. Nipe'tirã na bocaearã añurã, ña'arãrẽ piji neocũu, wiogu ya wi'ipu miasama. Na tojo weecã, topu na nerẽrĩ tucũ mu'mua wa'asa'a.

¹¹ »Be'ro wiogu narẽ ã'agũ, añudutigu wa'asami. Ni'cũ na wa'teropu nĩgũ na omocã ã'tecã sãñawaranojõ sãñatigure ã'asami. ¹² Wiogu cũrẽ nisami: “Acaweregũ, a'ti bosenuũrẽ ¿de'ro wee su'ti omocã ã'tecã sãñawaranojõ sãñatimigũ sãjãtiati?” nisami. Cũ pe'e yũ'titiyũ'ruocã'sami. ¹³ Be'ro wiogu ti bosenuũ su'ori weerãrẽ nisami: “Cũrẽ ñe'e, ã'pocãrĩ, omocãrĩpu ã'tebutuaya. Wijaaro na'itĩ'arõpu cõ'acã'ña. Topu pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami”, nisami wiogu. ¹⁴ A'te weronojõ ni'i Õ'acũ wiogu nise. Õ'acũ pãjãrã masãrẽ pijimicã, pejetirãcã cũ wiogu nirõpu sãjãarāsama, niwĩ Jesú.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sêrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Cũ tojo nĩca be'ro fariseo masã wa'a wa'awã. Be'ro na Jesure bu'iri bocasĩrĩrã, “A'tiro weerã”, ni apoyucãrã niwã. ¹⁶ Tojo weerã na bu'esere siruturãrẽ, tojo nicã ãpẽrã Herode ya curuacjãrã me'rã Jesú tiropu o'ócãrã niwã. Na cũ tiropu etarã, niwã:

—Masãrẽ bu'egu, ãsã mu'u nisetisere masĩ'i. Mu'u diacjũ ucũ'u. Masã yu'ure ¿de'ro wãcũrãsari? nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Õ'acũ yere diacjũ were'e. Æpẽrã wiorã nima nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'a'a. ¹⁷ Tojo weerã mu'urẽ apeyenojõ sêrĩtiña'rã a'tiapu. Romano masã wiogure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti, o ña'a nitine? Na Jesure bu'iri bocasĩrĩrã, tojo niwã. (Jesú “Wapayeroua'a” nicãma, judío masã “Õ'acũ ni'cãrẽta ãjõpeoroua'a; mu'u tojo nise ña'a ni'ĩ”, nibocãrã niwã. “Wapayeticã'rõu'a'a” nicã pe'e, “Romano masã wiogure yu'rũnũ'cãgũ wee'e”, nibocãrã niwã.)

¹⁸ Tojo weegu Jesú na ña'arõ wãcũsere ï'agũ, a'tiro niwĩ:

—Musã tojo nĩrã, weeta'sari masã ni'ĩ. ¿De'ro weerã yu'ure mejẽcã yu'tigu, bu'iri bocagusami nĩrã, sêrĩtiña'ti? ¹⁹ Niyeru cuji romano masã wiogure wapayeri cujinojõrẽ miitia, niwĩ. Cũ tojo nicã tu'orã, ni'cã numu da'rawapata'ari cujinojõrẽ miitiwã. ²⁰ Tojo weecã ï'agũ, Jesú narẽ sêrĩtiña'wĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati a'ti cujipure? niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na yu'tiwã:

—César, romano masã wiogu cũ queose, cũ wãme wã'ña'a, niwã.

Be'ro Jesú narẽ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ romano masã wiogu wapayedutisenojõrẽ cũrẽ o'oya. Õ'acũ ye pe'ema cũrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, tu'omarĩa, be'ro wa'a wa'awã.

Masã wẽrĩca be'ro masãsere Jesure sêrĩtiña'que ni'i
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Jesure “¿Romano masã wiogure wapayerouati?” nĩca numurẽta ãpẽrã pa'ia saduceo masã cũrẽ ï'arã etawã. Na “Wẽrĩ'cãrãpu masãsome”, ni ãjõpeoma. Tojo weerã Jesure masãse cjasere a'tiro niwã:

²⁴ —Masãrẽ bu'egu, duporopu Moisé a'tiro duticu niwĩ: “Ni'cũ numotigu põ'rãtitimigũ wẽrĩcã, cũ acabijĩ cũ numo ní'core nuorẽato. Be'ro cũ co me'rã ne waro põ'rãtimũ'tãgũrẽ cũ ma'mi wẽrĩ'cure põ'rãtibosato”, nicu niwĩ Moisé. ²⁵ Tojota wa'a'a ãsã wa'terore. Siete umua ni'cũ põ'rã niwã. Masã ma'mi numoti, be'ro wẽrĩa wa'acu niwĩ. Põ'rã marĩyugu, cũ numo ní'core cũ acabijire cũucu niwĩ. ²⁶ Cũ quẽ'rã põ'rãtitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Be'rocjũ quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. Tojo dia'cũ wa'aturiadijacaro niwũ téé nituogupure. ²⁷ Na nipe'tirã be'ro co quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwõ. ²⁸ Na siete co me'rã omocã du'tecãrã niwã. Tojo weero wẽrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'ĩ numo tojabutiagosari? ni sêrĩtiña'wã.

²⁹ Tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Musã wisiyu'rua'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere ne masĩwe'e. Õ'acũ cũ tutuase quẽ'rãrẽ masĩwe'e. ³⁰ Wẽrĩ'cãrã na masãca be'ro numotisome. Põ'rã numia quẽ'rãrẽ numisosome. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepu nirã weronojõ nirãsama.

³¹ Apeyenojõ wẽrĩ'cãrã masãsere werenemogũti tja. Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpu musãrẽ ní'quere bu'epã. A'tiro nicu niwĩ: ³² “Yu'u Õ'acũ ni'ĩ. Abrahã, Isaa, Jacob wiogu ni'ĩ”, nicu niwĩ. Cũ “Na wiogu ni'ĩ” níngũ, “Yu'u tiropu catima” níngũ, tojo nicu niwĩ. Õ'acũ catirã wiogu nimi. Wẽrĩbajuduti'cãrã marĩma, niwĩ Jesú.

³³ Cũ bu'esere tu'orã, masĩse me'rã yu'ticã ï'arã, masã tu'omarĩa wa'awã.

Moisé cũ dutise cũu'que, ni'cārō añuyũ'rũnũ'cārō ni'i nise ni'i
(Mr 12.28-34)

³⁴ Be'ro Jesú saduceo masārē di'tamarĩacā weesere fariseo masā tũ'ocārā niwā. Tere tũ'o, nerēcārā niwā. ³⁵ Na me'rā ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesure mejēcā yũ'ticā uagũ, cūrē sērĩtiña'wĩ:

³⁶ —Masārē bu'egũ, Moisé duti'que ¿disenojō waro apeye yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cāti? niwĩ.

³⁷ Jesú cūrē a'tiro yũ'tiwĩ:

—A'tiro ni'i. “Õ'acũ marĩ wiogũre nipe'tise musā ějōpeose me'rā, musā wācũse me'rā, musā tũ'oña'se me'rā ma'ĩña.” ³⁸ A'te ni'i apeye yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cāse.

³⁹ A'te be'rore tojocureta ni'i, nĩrō. A'tiro ni'i. “Marĩ basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōña'a.” ⁴⁰ A'te puaro dutisere wéerā, nipe'tise Moisé cũ duti'quere, tojo nicā Õ'acũ ye queti weremũ'tārĩ masā na bu'e'quere yũ'tirāta wee'e, niwĩ Jesú.

Jesú masārē “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sērĩtiña'que ni'i
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Fariseo masā na nerērĩ cura Jesú narē sērĩtiña'wĩ:

⁴² —Musā Cristo Õ'acũ bese'cure ¿de'ro tũ'oña'ti? ¿Noa macũ niti cũ? niwĩ. Cūrē yũ'tiwā:

—Duporocjũpu wiogũ Davi pãrãmi nituriagũ nimi, niwā.

⁴³ Na tojo nicā tũ'ogũ, Jesú narē niwĩ:

—Cristo, Õ'acũ bese'cũ Davi pãrãmi nituriagũ nicā, to pũrĩcārē ¿de'ro weegũ Davi Espĩritu Santu tutuaro me'rā ucũgũ, cūrē “Yũ'u wiogũ nimi”, nĩpari? Marĩ, marĩ pãrãmĩrē “Yũ'u wiogũ nimi”, niwe'e. Davi Õ'acũ bese'cure ucũyugũ, a'tiro ojacũ niwĩ:

⁴⁴ Õ'acũ u'musepu nigũ cũ macũrē, yũ'ure yũ'rũoacjũre a'tiro nicũ niwĩ:

“Yũ'u tiro wiogũ dujiri cũmurõpu dujigũsa'a.

Mũ'u topũ dujicā, mũ'urē ĩ'atu'timi'cārārē docaque'acā weeguti”, nicũ niwĩ Õ'acũ, ni ojacũ niwĩ Davi.

⁴⁵ ¿De'ro weegũ Õ'acũ bese'cũ Cristo Davi pãrãmi nĩmasĩbosabe? Davi basuta cūrē “Yũ'u wiogũ nimi”, nicũ niwĩ. Tojo weegũ cũ pãrãmi se'saro nĩrōnojō o'ogũ, cũ wiogũ nicũ niwĩ, niwĩ Jesú.

⁴⁶ Cũ tojo nisere tũ'orā, ne ni'cũ ni'cā usero yũ'tima'atiwā. Tita me'rā be'ro majā uirā, ne sērĩtiña'nemotiwā.

23

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

¹ Be'ro Jesú masārē, tojo nicā ũsā cũ bu'erārē niwĩ:

² —Moisé oja'quere bu'eri masā, āpērā fariseo masā Õ'acũ dutise Moisére cũu'quere wererā nima. ³ Tojo weerā na weresere tũ'o, tere weesirutuya. Na weesetise pe'ere ĩ'acũuticā'ña. Na añurō wereme'rĩma, wererā. Tojo weemirā, na nise pe'ere weetima. ⁴ Na dutiwũaronojō dutiyũ'rũocā'sama. Masā tere põtēotisama. Na tojo wéerā, wũapõtēoña marĩse nucũsere dũ'tepearā weronojō weesama. Na masārē tere wũapeorā weronojō weesama. Na tere wũadutirā, ne āpērā tã'rĩrārē weetamutirā weronojō weesama. Ne pajaña'ti, masārē ne cã'rō weetamutisama.

⁵ Nipe'tise na weesere masārē añurō ĩ'adutirā weeta'sasama. Masā narē “Õ'acũrē añurō ějōpeosama” nicā tũ'osĩ'rĩrā, a'tiro weesama. Na diapoapu, na omocãpu Õ'acũ ye queti ojāca pũrĩ cjasere pajiri casero me'rā oja'quere dũ'teõ'osama. Tojo

nicã na ñubuecã ï'adutirã ãpẽrã yu'ruoro na ñubuewuari su'tiro sumutopu opa dari cuorojore sãnasama. ⁶ Bosenumu nicã wiorã na dujiwuase cûmurîpu dujisî'rîsama. Na nerêse wi'serîpu quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama. ⁷ Masã narẽ macã decopu wiopesase me'rã añuduticã uasama. Narẽ, “Ësãrẽ bu'erã” pisucã uasama.

⁸ »Musã pûrîcã ãpẽrãrẽ “Musã ùsãrẽ bu'erã ni'i”, nino'ticã'ña. A'tiro ni'i. Musã ni'cũ põ'rãta ni'i. Yu'u ni'cûta musãrẽ bu'egu ni'i. ⁹ Musã ne ni'cûrẽ a'ti nucûcãpûre “Ësã pacu”, niticã'ña. Musã ni'cûta pacuti'i. Cũ Õ'acũ u'musepu nimi. ¹⁰ Diacjûta musã pûrîcã “Ësã wiogu”, ni pisuno'ticã'ña. Yu'u Cristo Õ'acũ bese'cu ni'cûta musã wiogu ni'i. ¹¹ No'o ãpẽrãrẽ weetamugũ, cûta nimi ãpẽrã yu'ruoro bu'ipu niyu'rûnu'cãgũ. ¹² No'o “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro niyu'rûnu'cã'a” ni tu'oña'gũnojõ Õ'acũ cûrẽ mejõ nigûacã waro tojacã weegusami. No'o “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Õ'acũ ãpẽrã yu'ruoro tojacã weegusami.

¹³ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Masã yu'ure ëjõpeosî'rîrãrẽ cã'mota'a. Tojo wéerã, yu'u pacu wiogu nirõpu wa'ari ma'arẽ narẽ bi'arã wee'e. Musã basuta yu'ure ëjõpeowe'e. Æpẽrã quẽ'rãrẽ ëjõpeosî'rîcã uasãwe'e. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ.

¹⁴ »Musã wapewia numia ye wi'serire ë'masa'a. Musã ña'arõ wee'quere wãcûdutitirã yoacã ñubueta'sa'a. Tojo weerã musã ãpẽrã nemorõ bu'iri bocayû'rûnu'cãrãsa'a.

¹⁵ Jesú a'tiro ninemowî Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ:

—Musã uputu waro weeta'sa'a. Musã ëjõpeosere no'o ni'cũ nigûacãrẽ musã weronojõ ëjõpeocã uarã, nipe'tiropu sijabi'a'a. Be'ro tu'ajanu'cõ, cûrẽ musã nemorõ ña'arõ pecame'epu wa'ata basiocã weesa'a.

¹⁶ »Ña'arõ wa'arosa'a musãrẽ. Caperi bajutirãrẽ a'merî wejero weronojõ ni'i. A'tiro ni bu'e'e masãrẽ: “Ni'cũ ‘A'tiro weeguti’, nisami Õ'acûrẽ. ‘Õ'acũ wi'i me'rã tojo weeguti’ nica be'ro cũ ní'quere queoro weeticã, ‘Bu'iri marî'i’”, nisa'a. “Cũ ‘Õ'acũ wi'i cjase uru me'rã tojo weeguti’ ní'quere queoro weeticã pûrîcãrẽ, ‘Ña'a ni'i’”, nisa'a.

¹⁷ Musã tojo nîrã, diacjû wãcûwe'e. Tu'omasîwe'e. Uru Õ'acũ wi'ipu niyuro, Õ'acũ ï'orõpu añuse tojasa'a. Õ'acũ wi'i, ti wi'i cjase uru nemorõ añuyû'rûnu'cã'a. ¹⁸ Musã Õ'acũ dutiro weesî'rîtirã, ucûme'rîse me'rã weeta'sa'a. Masãrẽ a'tiro nisa'a: “Musã ‘Õ'acûrẽ wa'icûrã ãjûamorõpeowuaropu me'rã tojo weerãti’ ní'quere weeticã, bu'iri marîsa'a. Wa'icu Õ'acûrẽ o'ose topu peo'que me'rã pûrîcãrẽ wapatisa'a”, ni'i. ¹⁹ Musã tu'omasîwe'e. Õ'acûrẽ o'ose nemorõ na wa'icûrã ãjûamorõpeowuaro pe'e wapati'i. Topu ãjûpesase me'rã na Õ'acûrẽ o'ose añuse tojasa'a. ²⁰ Tojo weerã musã “Õ'acûrẽ wa'icûrã ãjûamorõpeowuaropu me'rã tojo weerãti” nîrã, te se'sarore nîrã weewe'e. “Topu peoatje quẽ'rãrẽ mejãrõta weerãti”, nîrã weesa'a. ²¹ Õ'acũ cũ ya wi'i, Õ'acũ wi'ipu nisami. Tojo weerã Õ'acûrẽ “Ti wi'i me'rã tojo weerãti” nîrã, “Cũ me'rãta tojo weerãti”, nîrã wee'e. ²² Mejãrõta “Ë'muse me'rã tojo weerãti” nîrã, “Õ'acũ dujiro me'rãta, topu dujigu me'rãta” nîrã wee'e.

²³ »Ña'arõ wa'arosa'a musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ. Musã weeta'sasebujurã ni'i. Musã otese o'majãcã, menta, anís, comino wãmetise ba'ase sãamorẽsere seeneo, opa sũ'urî weesa'a. Diez sũ'urî cuorã, ni'cã sũ'u Õ'acũ wi'ipu miaa, Õ'acûrẽ wãmepeo, pa'ire o'osa'a. Musã tojo añurõ weemirã, Moisé oja'que apeye pacase pe'ere weewe'e. Æpẽrãrẽ queoro weesere, pajaña'sere, Õ'acûrẽ ëjõpeose pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musã otesere cûrẽ o'odu'utimirã, a'te añuyû'rûnu'cãsere weeya.

²⁴ »Musã basu diacjũ weewe'e. Āpērã quē'rārē sũ'ori diacjũ weewe'e. Tojo weerã musã Ō'acũ ye cjasere bu'érã, caperi bajutirã a'merĩ sũ'ori tũawã'cārã weronojō ni'i. Moisé cũ oja'que, mejō niseacã dutise pe'ere wācũyũ'rurã, apeye paca pe'ere weewe'e.

²⁵ »Musã weeta'sarã a'tiro wee'e. Bajuyoropũ dia'cũ añurō wee'e. Baparire bu'ipũ dia'cũ añurō coerã weronojō weeta'sa'a. Ti pa po'peapure peje ña'ase musã āpērã yere yaja'que, āpērã yere ɰaripejayũ'rũnũ'cā'que ũ'irĩ weronojō wā'ñasa'a. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musārē. ²⁶ Musã fariseo masã tũ'omasitirã, caperi bajuno'tirã weronojō ni'i. Ne waro po'peapũ cjase musã wācũsere dũcayumũ'tãña. Be'ro bajuyoropũ añurã, ña'ase moorã tojarãsa'a. Bapari po'peapũ coemũ'tã'caro weronojō bu'ipũ quē'rã ũ'irĩ marĩrō tojaro weronojō weerãsa'a.

²⁷ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sari masã ni'i. Tojo weero ña'abutiario wa'arosa'a musārē. Wērĩ'cārã masāperi weronojō ni'i. Bu'ipure añurō bajudutirã bo're me'rã wa're'que cujirire nũ'cōsa'a. Ti pe po'peapure wērĩ'cārã ō'arĩ mejã, tojo nicã dicuse na upũ ña'ase boa'que sãñasa'a. ²⁸ Musã a'tiro niseti'i. Masã ĩ'orōpũre añurã weronojō baju'u. Po'peapũ pe'ere weeta'sasebujarã ni'i. Musāpũre ña'ase niyũ'rua'a.

²⁹ »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã, fariseo masã weeta'sasebucurã ni'i. Musã dũporocjārã Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masã masāperi bu'ipũ añurō bajudutirã yeenũ'cō'o. Tojo nicã āpērã masã añurã ní'cārārē masāperi bu'ipũ mejārōta ma'masu'anũ'cō'o. ³⁰ Tu'ajanũ'cō, a'tiro ucũsa'a. “Ŭsã ñecũsumua Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masārē wējēcārã niwã. Ŭsã na catícateropũre nĩrã, narē wējēcã, wējětamutibopã”, ni'i. ³¹ Musã a'tere tojo nĩrã, “Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masārē wējē'cārã pãrãmerã nituriarã ni'i”, nĩrã wee'e. ³² Musã, musã ñecũsumua weemujãti'caronojōta weeyapaticã'ña, ni tu'tiwĩ.

³³ »Musã weeta'sari curuacjārã aña weronojō ni'i. Musã de'ro wee Ō'acũ pecame'epũ bu'iri da'reatjere yũ'rũwetimasĩsome. ³⁴ Tojo weegũ yũ'u musã tiropũre Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masã, masĩrĩ masārē, bu'eri masārē o'óguti. Musã pe'e na ni'cārērārē wējē, āpērārē curusapũ paabi'penũ'cōrãsa'a. Āpērārē na nerēwũase wi'seripũ paape, na no'o wa'ase macārĩpũ sirutucusiarãsa'a. ³⁵ Tojo weero nipe'tirã masã añurārē wējē'que wapa musārē bu'iri wã'a'a. Musã ñecũsumua añugũ Abel me'rã ne waro wējē dũ'pocaticārã niwã. Téé Zacaríá Berequíá macũ me'rã yapada'reocārã niwã. Cũrē na ñubuepeowũaropũ Ō'acũ wi'i decopũ wējēcārã niwã. ³⁶ Diacjũ musārē wereguti. Tojo wee'que wapare ni'cārōacã a'tocateropũ nĩrārē bu'iri wa'arosa'a, niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalêrē ĩ'agũ uti'que ni'i
(Lc 13.34-35)

³⁷ Fariseo masārē tojo nĩca be'ro Jesú Jerusalēcjārã, tojo nicã todũporopũ ti macāpũ ní'cārārē wācũgũ, a'tiro niwĩ:

—Jerusalēcjārã, musã Ō'acũ ye queti weremũ'tārĩ masārē wējēcō'a'a. Ō'acũ o'ó'cārã cũ ye quetiwereri masārē ũtãperi me'rã doquewējē'e. Musārē pejetiri yũ'u ma'ígũ, neocũusĩ'rĩmiwũ. Ni'cō cārē'quē co pō'rārē wũuse docapũ neocũu'caro weronojō weesĩ'rĩmiwũ. Musã ɰatiwũ. ³⁸ Tojo weero musã nĩmi'que wi'seri masã marĩrō tojarosa'a. ³⁹ A'tere tũ'omasĩña. Yũ'ure apaturi ĩ'anemosome majã. Be'ro yũ'u a'ti turipũ apaturi a'ticāpũ, musã “Ō'acũ dũporopũ ‘O'óguti’ ní'cu añubutiagu nĩmi” nĩrãpũ ĩ'arãsa'a tja, niwĩ Jesú.

24

Jesú “Ō'acũ wi'i Jerusalē cja wi'i cō'ano'rōsa'a” ní'que ni'i
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Ō'acũ wi'ipũ ní'cu wijaa wa'awĩ. Cũ wa'ari cura ũsã cũ bu'erã cũ tiro wa'a, niwũ:

—Ī'aña a'ti wi'ire. Añubutiari wi'i, pajiri wi'i waro ni'i, nimiwũ. ² Ŭsã tojo nicã, Jesú niwĩ:

—Musã a'te pejere ĩ'a'a, ĩ'arã. Diacjũ musārē wereguti. Nipe'tise a'ti wi'i cjase ne ni'cã ũtãgã apega bu'ipũ yeeturiamujã'que tojasome. Nipe'tise mutōdijono'rōsa'a, niwĩ.

A'ti umũco pe'tise dũporo Jesú “A'tiro wa'arosa'a” ní'que ni'i
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro ũsã wa'a, ũrũgũ Olivo wãmeticjupũ ejawũ. Jesú topũ ejanujārĩ cura ũsã ya'yioropũ sērĩtiña'wũ:

—Ŭsārē wereya. ¿De'ro nicã tojo wa'arosari? ¿Ñe'enojō me'rã ĩ'ogũsari mu'ũ apaturi a'tiatjere? Tojo nicã a'ti umũco pe'tiatjo dũporo ¿de'ro wee masĩrāsari? ni sērĩtiña'wũ.

⁴ Jesú ũsārē yu'tiwĩ:

—Āpērã musārē nisooticã'to nĩrã, añurō tũ'omasĩyuya. ⁵ Pājārã a'tiro nisorāsama. “Yu'ũ Ō'acũ tutuaro me'rã wee'e; Ō'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nĩrāsama. Na tojo nisere tũ'orã, pājārã siruturāsama. ⁶ Musã a'mewējēse quetire tũ'o, “Topũ tojo wa'aporo” nicã tũ'orãsa'a. Tere tũ'orã, ũcuaticã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirō, a'ti umũco pe'tiatjo dũ'sarosa'a yujupũ. ⁷ Ni'cã curuacjārã ape curuacjārã me'rã a'mequērāsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjārã ape di'tacjārã me'rã a'mewējērāsama. Peje apesepure ũjaboase nĩrōsa'a. Aperopure peje di'ta narāsãse nĩrōsa'a. ⁸ A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwã'cōse ni'i. Numio co macūrē wũase dũporoacã pũrĩse nu'cārō weronojō nĩrōsa'a.

⁹ »Tojo wa'acã, yu'ũre ějōpeotirã musārē ña'arō weerāsama. Musārē ñe'e, wiorã tiropũ miaa, bu'iri da'redutirāsama. Musārē wējērāsama. Yu'ũre ějōpeose bu'iri nipe'tirocjārã masã musārē ĩ'atu'tirāsama. ¹⁰ Tojo wa'acã, pājārã yu'ũre ějōpeomi'cārã ějōpeodu'urāsama. Na a'metu'ti, āpērã wiorāpũre bu'iri da'redutirã o'orāsama. ¹¹ Pājārã “Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masã ni'i”, nisorāsama. Pājārārē niso, ějōpeocã weerāsama. ¹² Ña'ase niyu'rũmajārōsa'a. Tojo wa'acã, pājārã a'merĩ ma'idu'urāsama. ¹³ Yu'ũre ějōpeoyapatirã pũrĩcã yu'rũwetirāsama. Yu'ũ pacũ tiropũ catinu'cūrāsama. ¹⁴ Nipe'tiro a'ti di'tapũ Ō'acũ masārē yu'rũose quetire werese'sabi'ano'rōsa'a. Na quē'rārē masĩdutirowereno'rōsa'a. “Ña'arō wee'quere bujaweti dũcayucã, Ō'acũ ñe'egũsami”, ni wereno'rōsa'a. A'te nipe'tiropũ se'sáca be'ro a'ti umũco pe'tirosa'a majã. ¹⁵ Dũporocjũpũ Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ Danie wãmetigũ a'ti umũco pe'tiatjo dũporo wa'atjere ojayucũ niwĩ. “Ña'agũ, Ō'acũ yabigũnojō cũ ya wi'i añurĩ wi'ipũ sãjātígũnojō Jerusalē cja wi'ipũ sãjãagũsami”, ni ojayucũ niwĩ. Cũ ti wi'ipũ nu'cũcã ĩ'arã, musã a'ti pũrĩrē bu'e, tũ'omasĩña. ¹⁶ Tojo wa'acã ĩ'arã, Ō'acũ bu'iri da'regusami nĩrã, Judeapũ nĩrã ũrũpagupũ du'tiaya. ¹⁷ Wi'i dũposārĩ opa sirapũ soo pesagũnojō po'peapũ cjasere sãjãa, duretimgũ, diacjũ du'tiaya. ¹⁸ No'o wesepũ tō'ogũ quē'rã ne wi'ipũ tojaa, duregũ wa'aticã'ña. Sojaro me'rã du'tiaya. ¹⁹ Tojo wa'ase numurĩ numia nijĩpacosãnumiarē, tojo nicã pō'rã mi'rĩrã cuorārē bujaweose numurĩ nĩrōsa'a. Na umũñarō wa'amasĩsome. ²⁰ Musã Ō'acūrē sērĩña: “Yusũase numurĩrē, soowũari numũ ũsã judío masã yoaropũ wa'atiri numurē wa'aticã'to”, niña. ²¹ Tojo wa'ase numurĩrē uputũ waro pi'etise nĩrōsa'a.

Õ'acũ a'ti turi wéeca be'rore tocã'rõ pi'etise marĩcaro niwã. Be'ropu quẽ'rãrẽ tocã'rõ waro pi'etise marĩrõsa'a. ²² Õ'acũ na pi'etise numurĩrẽ duoticãma, ne ni'cũ yu'rũwetitibutiabosami. Õ'acũ pe'e cũ yarã, cũ bese'cãrãrẽ pajaña'gũ, tojo wa'ase numurĩrẽ duogusami.

²³ »Ãpẽrã musãrẽ a'tiro nisoorãsama. “Jãa, ï'aña. Õ'acũ bese'cu Cristo a'to nimi.” O apetero weerã “Sõ'opu nimi”, nirãsama. Na tojo nicã, ãjõpeoticã'ña. ²⁴ Pãjãrã nisoori masã a'tirãsama. A'tiro nirãsama: “Yu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i. Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ ni'i”, nisoorãsama. Narẽ ãjõpeocã weesĩ'rĩrã, peje wee'ose ï'orãsama. Basiocãma, Õ'acũ cũ bese'cãrãpũreta ãjõpeodu'ucã weesĩ'rĩrãsama. ²⁵ Musã basu masĩña majã. Yu'u musãrẽ be'ropu wa'atjere wereyutoja'a. ²⁶ Tojo weerã ãpẽrã musãrẽ “Sõ'opu yucu marĩrõpu Cristo nisami, ï'arã wa'aya” nicã, wa'aticã'ña. Ãpẽrã “A'ti tucũpu nimi, ï'arã a'tia” nicã, ãjõpeoticã'ña. ²⁷ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura a'tiro nirõsa'a. Mujĩpũ mujãtiro pe'e, cũ sãjãrõ pe'e quẽ'rãrẽ bupo ya'baro weronojõ nirõsa'a. Ya'yioropu a'tisome. ²⁸ Apĩnojõ wa'icu boacã, yuca maata masĩ, wĩjĩwã'cãsama. Tojo wa'acã ï'arã, “Apĩnojõ boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronojõ yu'u a'ticã, masã masĩrãsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

²⁹ Jesú a'tiro ninemowĩ:

—Te pi'etise numurĩ yu'rũca be'ro mujĩpũ umucocjũ na'itĩ'a wa'agusami. Ñamicjũ quẽ'rã bo'reyusome. Ñocõa burudijarãsama. Nipe'tirã u'muarõpu nirã narãsãcã weeno'rãsama. ³⁰ Tojo wa'acã, u'musepu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yu'u a'tisere ï'arãsama. Nipe'tise macãrĩcjãrã uirã, utirãsama. Yu'u o'mecururipu tutuaro me'rã asistedijaticã, ï'arãsama. ³¹ Yu'ure wereco'terã u'musecjãrãrẽ nipe'tiro a'ti di'tapu o'óguti. Yaro coroneta uputu busucã, yu'u bese'cãrã nipe'tiro no'o nirõcjãrãrẽ neorãsama.

³² »Musãrẽ otese higueraçu wãmeticjũ me'rã queose o'oguti. Tigũ dupuripu pũrĩ ñasãwijicã, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ³³ A'te weronojõ yu'u toduporo ní'que peje wa'acã ï'arã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogu sãjãtjo du'sa'a”, niña. ³⁴ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te peje tojo wa'ari cura nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ï'ape'ocã'rãsama. ³⁵ A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yu'u ucũse, yu'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yu'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁶ »Yu'u apaturi a'tiatjema ti namu nicã, ti hora nicã a'tigusa'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã, yu'u Õ'acũ macũ quẽ'rã masĩwe'e. Yu'u pacu Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³⁷ »Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura quẽ'rãrẽ duporocjũpu Noé cũ nícateropu wee'caronojõ weerãsama. ³⁸ Õ'acũ a'ti turi miose duporo masã ba'a, sĩ'rĩ, omocã du'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. A'tere weetuocãrã niwã téé Noé cũ yucusujopu sãjãrĩ curapu. ³⁹ Na, ne “Mejẽcã wa'arosa'a”, ni wãcũma'aticãrã niwã. Be'ro acoro pejaa, narẽ dia miorĩ curapu tu'omasĩcãrã niwã. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura quẽ'rãrẽ masã mejãrõta weerãsama. ⁴⁰ Yu'u a'tiri cura umua puarã ni'cãrõ me'rã wesepu da'rãrã, ni'cũ yu'ure ãjõpeogu miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigu tojagúsami. ⁴¹ Puarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yu'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yu'ure ãjõpeotigo tojagósamo.

⁴² »Yu'u musã wiogu apaturi a'tiatjere musã masĩtisa'a. Tojo weerã añurõ wãcũ, tu'omasĩyuya. ⁴³ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro masĩña. Yajari masũ ti hora nicã a'tigusami ní'gũ, wi'ĩ wiogu cãrĩtisami. Cãrẽ co'te, cũ ya wi'ire yajari masũ pãosãjãacã,

cã'mota'asami. ⁴⁴ Musã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ niña. Musã ne cã'rõ wãcũtibusiari cura yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu a'tigusa'a, niwĩ.

Jesú pũarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Jesú a'tiro ninemowĩ:

—¿Noanojõ pe'e yu'u dutiro weenu'cũgũ, tu'omasĩgũ waro nisari? nĩgũ, queose me'rã weregati. Wiogu aperopu wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigu ni'cũ cũrẽ da'raco'tegure cũasami. “Ãpẽrã da'raco'terãrẽ no'o du'sasenojõrẽ ba'ase ecaya”, nisami. ⁴⁶ Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaejano'gũ e'catisami. ⁴⁷ Diacjũ musãrẽ weregati. Cũ queoro weese wapa wiogu nipe'tise cũ cuosere co'tedutigu sõrõgũsami. ⁴⁸ Cũrẽ da'raco'tegu ña'agũ, “Yu'u wiogu maata dajosome” nigũnojõ pũrĩcã a'tiro weesami. ⁴⁹ Ãpẽrã da'raco'terãrẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Ãpẽrã que'arã me'rã ba'a, sĩ'rĩsami. ⁵⁰ Cũ tojo weeri cura wiogu wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. ⁵¹ Cũ cũa'cure duti'quere weeti'que wapa uputu waro cũrẽ bu'iri da'regusami. Ãpẽrã ña'arã, weeta'sari masãrẽ wa'a'caronojõ bu'ipejasirutugusami. Tojo wa'acã, cũ pũrĩno'gũ, upicari cũ'rĩdio, utigusami, niwĩ Jesú.

25

Diez nu'mia me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cũ wiogu nirõpu ¿noanojõ sãjãarõsari? nĩgũ, a'te queose me'rã werewĩ:

—Yu'u wiogu nirõpure sãjãatje a'tiro weronojõ ni'i. Diez nu'mia na me'rãcjõ marãpu niacju a'ticã co'tesama. Nánucũ u'se me'rã sĩ'osepare cuosama. ² Ni'cãmocurã nipe'tisere añurõ apoyutisama. Ãpẽrã ticurãta tja añurõ apoyu, co'tesama. ³ Apoyutirã numia na ye sĩ'osepare miarã, u'se na piosãa ducayuatjere miatisama. ⁴ Apoyu'cãrã numia pe'e poseye'quepapure miasama. Tojo nicã borewaria me'rã u'sere mianemosama. ⁵ Co marãpu niacju maata etatisami. Tojo weerã narẽ wuja pũrĩcã, cãrĩa wa'asama. ⁶ Be'ro ñami deco ejãcã, ãpẽrã pe'e a'tiro caricũmu'tãsama: “Co marãpu niacju a'titojami. Põtẽrĩrã a'tia”, nisama. ⁷ Na tojo caricũcã, nipe'tirã numia wã'cãpe'tia wa'asama. Wã'cã, na ye sĩ'osepare apoburosama. ⁸ U'se miati'cãrã numia pe'e ãpẽrã mia'cãrãrẽ a'tiro nisama: “Ûsã quẽ'rãrẽ cã'rõ sĩ'ose u'se o'oya. Ûsã sĩ'osepa yatiro wee'e”, nisama. ⁹ U'se mia'cãrã numia pe'e narẽ yu'tisama: “Musãrẽ o'osome. Ûsã musãrẽ o'ocãma, ãsãrẽ ejati, musã quẽ'rãrẽ ejatibosa'a. Musã basu na u'se duawuaropu duurã wa'aya”, nisama. ¹⁰ Na ni'cãmocurã numia u'se duurã wa'aca be'ro na me'rãcjõ marãpu niacju etasami. Ãpẽrã apoyu'cãrã numia pe'e cũ me'rã bosenuwu weeri wi'ipu sãjãasama. Na sãjãaca be'ro ti wi'icjãrã sopere bi'acã'sama. ¹¹ Be'ropu u'se duurã eja'cãrã numia sopepu eta, “Wiogu, ãsãrẽ pãoña”, nisama. ¹² Na tojo pisucã tu'ogu, na me'rãcjõ marãpu niacju narẽ yu'tisami: “Diacjũta musãrẽ ne masĩtisa'a”, nisami, ni werewĩ Jesú.

¹³ Jesú te queosere wérẽca be'ro ãsãrẽ niwĩ:

—A'te queose weronojõ yu'u a'tiatji numurẽ musã masĩwe'e. Tojo weerã añurõ wãcũ apoyuya, niwĩ.

I'tiarã da'raco'terã me'rã Jesú queose o'o'que ni'i

¹⁴ Jesú ãsãrẽ a'tiro werenemowĩ:

—Yu'u a'ti turipu apaturi a'tigu, masãrẽ o'otaje a'te queose weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ ape di'tapu wa'agu, cũrẽ da'raco'terãrẽ pijiosami. Narẽ cũ yere co'tedutigu cũusami.

¹⁵ »Narē na da'ratjo pōtēorō cūuburosami. Ni'cūrē ni'cāmocusetiri mil niyeru kujiri wapabujuse kujirire o'osami. Apīrē puati mil kujiri o'osami. Apīrē mil kujiri o'osami. O'otoja, wa'a wa'asami. ¹⁶ Cū wa'āca be'ro ni'cāmocusetiri mil kujiri o'ono'cu maata te niyeru me'rā da'ra, ticuseta wapata'anemosami. ¹⁷ Puati mil kujiri cuo'cu quē'rā mejārōta apeye puati mil kujiri wapata'anemosami. ¹⁸ Mil kujiri ñe'e'cu pe'e cope se'e, cū wiogu da'radutimi'quere yaacā'sami.

¹⁹ »Be'ro, yoāca be'ropu na wiogu sijagu eja'cu dajasami. Cūrē da'raco'terārē pijio, na da'ra'quere aposami. ²⁰ Ni'cāmocusetiri mil kujiri cuo'cu ejamu'tāsami. Apeye ticuseta cū wapata'a'quere wiagu, cū wiogure nisami: “Yū'u wiogu, yū'ure ni'cāmocusetiri mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rā apeye ticuseta mu'urē wapata'abosawu”, nisami.

²¹ »Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu nisami: “Mu'u añurō weepā. Yū'u duti'caronojōta queoro weeme'ricā'pā. Yū'u cā'rōacā cūu'que me'rā añurō weepā. Tojo weegu peje yū'u cuosere co'tedutigu sōrōgūti. A'tia. Yū'u me'rā e'catitamuña”, nisami.

²² »Be'ro apī da'raco'tegu puati mil kujiri o'ono'cu ejasami. Wiogure a'tiro nisami: “Yū'u wiogu, yū'ure puati mil kujiri o'owu. A'te cuo'o. Te me'rā ticuseta tja mu'urē wapata'abosawu”, nisami.

²³ »Wiogu cūrē nisami: “Mu'u añurō weepā. Yū'u duti'caronojōta queoro weeme'ricā'pā. Yū'u cā'rōacā cūu'que me'rā añurō weepā. Tojo weegu peje yū'u cuosere co'tedutigu sōrōgūti. A'tia. Yū'u me'rā e'catitamuña”, nisami.

²⁴ »Be'ro majā mil kujiri o'ono'cu eja, cū wiogure a'tiro nisami: “Yū'u wiogu, mu'u tutuaro da'radutiri masū nisere masīwū. Mu'u da'ratimigū, āpērā ye da'rase wapa me'rā mu'u wapata'a. ²⁵ Tojo weegu uigu, mu'u ye niyerure di'ta po'peapu yaacūuwū. A'te ni'i mu'u yēta tja”, nisami.

²⁶ »Cū tojo nicā tu'ogu, wiogu a'tiro yu'tisami: “Yū'u cūu'que me'rā mu'u ña'arō weepā. Ña'agū, nijīsijagu ni'i. Mu'u yū'ure a'tiro wācūwū. 'Da'ratimigū, āpērā da'rase wapa me'rā wapata'ami', niwū. ²⁷ Mu'u tojo wācūgū, yé niyerure yaatimigū, niyeru nūrōrī wi'ipu bucuamujādutigu cūubopā. Tojo wéeca be'ro yū'u dajagu, ti wi'ipu cūñarō mujā'que me'rā ñe'eboapā”, nisami.

²⁸ »Tojo nica be'ro āpērā topu nirārē nisami: “Cū ye mil kujirire ē'ma, diez mil cuogu pe'ere o'oya. ²⁹ A'tiro ni'i. No'o peje cuogure nemorō o'ono'rōsa'a. Cū peje cuoyu'rūogusami. Apī moogū pe'ere cū cuomi'queacāpūreta ē'mape'ocā'no'gūsami.

³⁰ Ā'rī da'raco'tegu queoro weetigure ñe'e, na'itī'arō wijáropu cō'acā'ña. Topu pūrīno'gū, upicari cū'rīdio, utigusami”, nisami na wiogu, niwī Jesús.

Jesú nipe'tise di'tacjārārē beseatje ni'i

³¹ Jesús āsārē werenemowī:

—Be'ro yū'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu a'ti turicjārārē dutigu a'tiguti. Yū'ure wereco'terā u'musecjārā me'rā a'tigu, asistese me'rā a'tiguti. Be'ro wiogu dujiri cūmurōpu dujigusa'a. ³² Nipe'tise di'tacjārā yū'u dujiro tiropu nerērāsama. Tojo weegu yū'ure ējōpeorārē mejēcā, āpērā yū'ure ējōpeotirārē mejēcā ducawaanu'cōgūti. Ni'cū ecarā co'tegu ovejare mejēcā, cabrare mejēcā ducawaanu'cōgū weronojō weeguti. ³³ Cū ovejare diacjūcamocā pe'e nu'cōsami. Cabra pe'ere cūpe pe'e nu'cōsami. A'te weronojō yū'ure ējōpeorārē diacjū pe'e nu'cōgūti. Yū'ure ējōpeotirā pe'ere cūpe pe'e nu'cōgūti. ³⁴ Tojo wéeca be'ro diacjū pe'e nu'cūrārē nigūti. “A'tia. Yū'u pacu musārē añurō weeami. Ne waropu cū a'ti turire weenu'cācateropu musā niatjore apoyutojacu niwī. Tere ñe'erā a'tia majā. ³⁵ Yū'u ujaboacā, yū'ure ecawu. Yū'u acowuocā, sī'rīse tīawū. Yū'u aperopu sijacā, yū'ure cārīrō o'owu. ³⁶ Su'ti du'sacā, yū'ure sāawū. Dutitica, yū'ure ī'acusiawu. Āpērā yū'ure bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcā, yū'ure ī'arā etawu”, nigūti. ³⁷ Tere tu'orā,

diacjũ pe'e nu'cũrã, na ña'arõ wee'quere acobocono'cãrã a'tiro nirãsama: “Ûsã wiogu ¿de'ro nicã mu'urẽ ujaboacã, ecari? ¿De'ro nicã mu'u acowuocã, tĩari? ³⁸ ¿De'ro nicã aperopu sijacã, mu'urẽ cãrĩrõ o'ori o su'tinojõ du'sacã, mu'urẽ sãari? ³⁹ ¿De'ro nicã mu'urẽ dutitigure, o bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ ñ'arã etari?” nirãsama.

⁴⁰ »Na tojo nicã, narẽ yu'tiguti: “Musãrẽ diacjũ wereguti. Musã yu'ure ejõpeorãrẽ, no'o mejõ nirãpũreta añurõ wéerã, yu'ureta weerã weewu.”

⁴¹ »Be'ro cũpe pe'e nu'cũrãrẽ a'tiro nigũti: “Musã Õ'acũ bu'iri da'reno'ajã ni'i. Tojo weerã a'tore niticãña. Pecame'e ñjũnu'cũrĩ me'e tiropu wa'aya. Ti me'e wãtĩ wiogu, cũ me'rã u'musepu cõ'adijo'cãrãrẽ apoyuca me'e ni'i. ⁴² Yu'u ujaboacã, musã yu'ure ecatiwu. Yu'u acowuocã, tĩatiwu. ⁴³ Yu'u aperopu sijacã, yu'ure cãrĩse o'otiwu. Yu'ure su'ti du'sacã, sãatiwu. Yu'u dutiticã, yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nicã quẽ'rãrẽ, ñ'arã wa'atiwu.”

⁴⁴ »Tere tu'orã, a'tiro nirãsama: “Wiogu, mu'u ujaboacã, acowuocã, aperopu sijacã, su'ti moocã, dutiticã, bu'iri da'reri wi'ipu nicã, ¿de'ro nicãnojõ ñsã mu'urẽ weetamutiri?” nirãsama.

⁴⁵ »Yu'u narẽ yu'tiguti: “Diacjũ musãrẽ wereguti. Musã ã'rã mejõ nirãrẽ weetamutiwu. Narẽ weetamutirã, yu'ureta weetamutirã weewu”, nigũti.

⁴⁶ »Be'ro narẽ bu'iri da're bajurioguti. Æpẽrã ña'arõ wee'quere acobocono'cãrã pe'e catinu'cũsere boca, u'musepu wa'arãsama, niwĩ Jesú.

26

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i

(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesú apaturi cũ a'tiatjere wérẽca be'ro ñsã cũ bu'erãrẽ niwĩ:

² —Musã masĩ'i, Pascua bosenuwu wa'atjo pua numu du'sa'a. Ti bosenuwu nicã, yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure wiorãpũre o'o, curusapu paabi'pe wẽjẽrãsama, niwĩ.

³ Titare pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã bucurã, Caifá pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu nerẽcãrã niwã. ⁴ Topu na Jesure nisoose me'rã ñe'e, wẽjẽatjere apoyucãrã niwã. ⁵ Tere apomirã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenuwu nicã weeticã'rã. Masã cũrẽ ma'írá, no'o uaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyu'ruugo u'mutise piopeo'que ni'i

(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

⁶ Na “Jesure wẽjẽrãti” ni apocaterore Jesú Betaniapu niwĩ. Simó cãmi boa, yu'ru'cu ya wi'ipu niwĩ. ⁷ Topu cũ nicã, ni'cõ numio cũ pu'to a'tiwõ. Co u'muticja acosticjare cuowõ. Te u'mutise wapabujuse waro niwũ. Co Jesú ba'adujigure cũ dupoa bu'ipu u'mutise piopeowõ. ⁸ Co tojo weecã ñ'arã, ñsã cũ bu'erã uputu uawu. Ûsã basu a'merĩ niwũ:

—¿De'ro weego tojo weeti? Mejõ waro a'tere bajuriogo weemo. ⁹ Co tojo weetigo, ãpẽrãrẽ pajiro duawapata'aboapõ. Te me'rã pajasecuorãrẽ weetamuboapõ, niwũ.

¹⁰ Jesú ñsã tojo nisere masĩgũ, ñsãrẽ niwĩ:

—¿De'ro weerã core cariborã weeti? A'tere yu'ure tojo wéego, añurõ weego weemo. ¹¹ Pajasecuorã musã wa'teropu ninu'cũcã'rãsama. Yu'u pũrĩcãrẽ musã wa'teropũre ninu'cũcã ñ'asome. ¹² Co yu'ure tere piopeogo, yu'u wẽrĩca be'ro na yaatji duporo wa'reatjere weronojõ weeyugo weemo. ¹³ Diacjũ musãrẽ wereguti. Yu'u masãrẽ yu'ruose quetire no'o nirõ werecusiarã, nipe'tiro a'ti di'tapũre a'tiro weerãsama. A'tigo co yu'ure wee'quere core wãcũdutiã wererãsama, niwĩ Jesú.

Juda Jesure cūrē ī'atu'tirā tiropu o'o'que ni'i
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesú numiorē tojo nica be'ro ūsā Jesú bu'erā me'rācjū ní'cu, Juda Iscariote na nigú a'tiro weewī. Pa'ia wiorā tiropu wa'atjīgū, ucūgū wa'acu niwī. ¹⁵ Narē a'tiro nicu niwī:

—Yū'u Jesure musārē o'ocā, ¿no'ocā'rō niyeru yū'ure wapayerāsari? nicu niwī.

Tojo nicā tū'orā, na treinta niyeru cujirire o'ocārā niwā. ¹⁶ Na wapayéca be'ro cū “¿De'ro nicā Jesure wiorāpūre o'oroamitito yū'ure?” ni wācūcu niwī.

Jesú cū bu'erā me'rā cū ba'atuo'que ni'i
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Ūsā Jesú bu'erā na pā bucuase me'rā morēti'quere ba'ari bosenuu ninu'cācā, cū tiro wa'a, sērītiña'wū:

—¿No'opu marī Pascua bosenuu ba'atjore apoyucā uasari? niwū.

¹⁸ Cū ūsārē niwī:

—Jerusalēpu wa'aya. Topu ni'cū nisami. Cūrē a'tiro niña. “Ūsārē bu'egu a'tiro nidutiami: ‘Yū'u pi'etiatjo cārōacā du'sa'a. Mu'u ya wi'ipu yū'u bu'erā me'rā ba'atuoguti', ni weredutiami Jesú”, niña.

¹⁹ Tojo weerā Jesú o'ó'cārā cū duti'caronojōta weecārā niwā. Pascua nicā ūsā ba'atjere apoyucārā niwā.

²⁰ Na'ique'aca be'ro Jesú ūsā cū bu'erā doce me'rā ba'aduiwī. ²¹ Ūsā ba'ari cura Jesú ūsārē niwī:

—Diacjūta musārē weregati. Ni'cū musā wa'teropu nigú yū'ure wiorāpūre wējēdutigu o'ogusami, niwī.

²² Cū tojo nicā, ūsā uputu bujawetiwu. Be'ro a'merī sērītiña'burowu:

—Ūsā wiogu, yū'uta nicā'sa'aba, niwū.

²³ Jesú ūsārē yū'tiwī:

—Yū'u me'rā a'ti papu yosoba'agu cūta nigūsami wiorāpūre o'oacju. ²⁴ Yū'u Ō'acū macū masū weronojō uputigure Ō'acū ye queti ojāca pūrī ní'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, yū'ure wiorāpūre o'oguma ña'abutiario wa'arosa'a. Cū diacjūta bajuatiyu'rucā, nemorō añubopā, niwī.

²⁵ Tojo nica be'roacā Juda Jesure wiorāpūre o'oacju a'tiro niwī:

—Ūsārē bu'egu, yū'uta nicā'sa'aba, niwī.

Jesú cūrē yū'tiwī:

—Mu'uta ni'i, niwī.

²⁶ Ūsā ba'ari cura Jesú pāgārē mii, cū pacu Ō'acūrē e'catise o'owī. Tu'ajanu'cō, pārē ducawaa, ūsārē ecawī. Ducawaagu, ūsārē niwī:

—Ba'aya. A'te yū'u upu ni'i, niwī.

²⁷ Be'ro sī'rīrī pare mii, Ō'acūrē e'catise o'owī tja. Ti pare ūsārē tīagū, a'tiro niwī:

—Nipe'tirā a'ti pa cjasere sī'rīpe'ticā'ña. ²⁸ A'te yé dí ni'i. Masā ña'arō wee'quere wērī wapayebosagusa'a. Ō'acū masārē apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cūugūsami. Tojo weegu yū'u wērīgū dí o'maburose me'rā pājārā masā ña'arō wee'quere acobojogusami. ²⁹ Musārē weregati. A'te u'seducaco vino ni'cārōacā marī sī'rīrā weronojō weenemosome. Be'ro yū'u pacu yū'ure wiogu sōrōcā, musā me'rā apaturi ma'ma vino sī'rīnemogūsa'a tja, niwī Jesú.

Jesú Pedrore “Mu'u yū'ure ‘Masīwe'e’ nigūsa'a” ní'que ni'i
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

³⁰ Ūsā ba'aca be'ro Ō'acūrē basapeotojanu'cō, ti wi'ire wijaa wa'awu. Wijaa, ūrūgū Olivo wāmeticjupu wa'awu. ³¹ Topu wa'agu, Jesú ūsārē niwī:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegure wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o ñaro omastearãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ cũ ye queti ojãca pũrĩpu. ³² Yu'u wẽrĩ'cupu masãca be'ro musã ñuporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'tiwĩ:

—Ãpẽrã mu'urẽ cõ'awã'cãcã, yu'u pũrĩcã ne wa'asome, niwĩ.

³⁴ Tojo nisere tu'ogu, Jesú cũrẽ niwĩ:

—Diacjũ mu'urẽ wereguti. Ni'cãcã ñamita cãrẽ'quẽ uuati ñuporo i'tiati “Cũrẽ ne masĩwe'e”, nigũsa'a, niwĩ.

³⁵ Pedro cũrẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u pũrĩcã na yu'ure wẽjẽsĩ'rĩcãma, “Cũ me'rã boaguti”, nigũsa'a. “Cũrẽ masĩwe'e”, nisome, niwĩ. Be'ro nipe'tirã ãsã cũ bu'erã cũ ní'caronojõta niburõwũ.

Jesú Getsemaní wãmetiropu cã pacure ñubue'que ni'i
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Be'ro Jesú ãsã cũ bu'erã me'rã masã na otero Getsemaní wãmetiropu etawũ. Topu eta, ãsãrẽ niwĩ:

—A'to ñujĩniña yujupu. Sõ'opu yu'u pacure sẽrĩgũ wa'aguti, niwĩ.

³⁷ Topu wa'agu, Pedro, tojo nicã Zebedeo põ'rã puarãrẽ miawĩ. Cũ uputu waro bujaweti, wãcũque'ticu niwĩ. ³⁸ Tojo weegu narẽ nicu niwĩ:

—Yu'ure wẽritawioro, bujawetise yu'rumajãsa'a. Musã a'to tojayá. Yu'ure co'teya. Ne cãrĩticã'ña, nicu niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nĩca be'ro na yu'rũro yoacurero wa'a, di'tapu mu'rĩque'aejacu niwĩ. Topu Õ'acũrẽ sẽrĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, mu'u uacã, yu'ure a'te ña'arõ yu'ruatje wa'aticã'to. Yu'u tojo nimicã, yu'u ñaro weeticã'ña. Mu'u ñaro pe'e wa'ato, ni sẽrĩcu niwĩ.

⁴⁰ Be'ro cũ bu'erã i'tiarã tiropu majãmitojacu niwĩ. Na cãrĩ'cãrãpure bocaajacu niwĩ. Pedore a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ne cã'rõacã cãrĩtimirã, musã tu'sumasĩtisari? ⁴¹ Cãrĩticã'ña. Wãtĩ ãsãrẽ niquesãticã'to nĩrã, Õ'acũrẽ sẽrĩña. Musã wãcũsepũ me'rãma yu'ure ejõpeonu'cũsĩ'rĩmisa'a. Musã se'saro tojo weesĩ'rĩmirã, wãcũtutuamasĩtisa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ sẽrĩña, nicu niwĩ.

⁴² Be'ro apaturi wa'a, cũ pacure sẽrĩnemocu niwĩ tja:

—Pacu, ña'arõ pi'etisere yu'ure cã'mota'asĩ'rĩtigũ, mu'u ñaro weeya. Yu'u ñaro wa'aticã'to, nicu niwĩ.

⁴³ Be'ro apaturi na i'tiarã tiropu majãmitojacu niwĩ. Na cãrĩ'cãrãpure bocaajacu niwĩ tja. Narẽ wũja pũrĩyu'ruacarõ niwĩ. ⁴⁴ Tojo weegu narẽ wã'cõtimigũ, apaturi cũ pacure sẽrĩgũ wa'acu niwĩ tja. Cũ sẽrĩ'caronojõta sẽrĩcu niwĩ tja. ⁴⁵ Be'ro na tiropu majãmitojagu, narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacãma sooya; cãrĩña majã. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure masã ña'arãpure o'oa'tje ejatoja'a. ⁴⁶ Wã'cãnu'cãña. Te'a na tiropu wa'arã. Yu'ure o'oa'cu a'titojami, nicu niwĩ.

Jesure na ñe'ewã'cã'que ni'i
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú ucũrĩ cura Juda, ãsã Jesú bu'erã me'rã nimi'cu etawĩ. Pãjãrã masã di'pĩrĩ, yucupagu cuo'cãrã cũ me'rã a'tiwã. Na pa'ia wiorã, judío masã bucurã na o'ó'cãrã niwĩ. ⁴⁸ Juda Jesure o'oa'cu a'tiro wereyutojacu niwĩ:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cũta nigũsami. Cũrẽ ñe'eña, ni wereyucu niwĩ.

⁴⁹ Cũ narẽ ní'caranojõta weewĩ. Maata Jesú tiropu ejanu'cãgũ, “Yu'ure bu'egu”, niwĩ. Tojo nígũta, Jesure wa'suporopu mi'miwĩ.

⁵⁰ Tojo weecã ã'agũ, Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yu'u me'rãcjũ, mu'u weegu a'tisere weeya. Tojo níca be'ro masã a'ti, Jesure ñe'ewã'cã wa'awã.

⁵¹ Na cãrẽ ñe'ewã'cãrĩ cura ni'cũ Jesú bu'egu cũ ya di'pjĩrẽ wejewee, pa'ia wiogure da'raco'tegure o'mepero dute'pã'rẽcã'wĩ. ⁵² Cũ tojo weecã ã'agũ, Jesú cãrẽ niwĩ:

—Weeticã'ña. Mu'u ya di'pjĩrẽ nurõña. Di'pjĩ me'rã a'mequẽrãno'jõ di'pjĩ me'rãta wẽrĩrãsama. ⁵³ ¿Mu'u masĩweti? Yu'u, yu'u pacure sẽrĩcãma, maata doce cururi cãrẽ wereco'terãrẽ yu'ure weetamudutigu o'óbosami. Yu'u tojo weemasĩ'i. ⁵⁴ Yu'u tojo weecãma, Õ'acũ ye queti o'jáca pũrĩpu ní'que wa'atibosa'a, niwĩ.

⁵⁵ Jesú cãrẽ ñe'erã a'tirãrẽ niwĩ:

—¿Yajari masũrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati? Nipe'tise numurĩ Õ'acũ wi'ipu masãrẽ bu'eduiwu. Tojo weemicã, musã yu'ure ñe'etiwu. ⁵⁶ Musã ni'cãrõacã weese Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã yu'ure oja'caranojõta wa'a'a, niwĩ Jesú.

Cãrẽ ñe'ecã ã'a, ni'cãrẽta ãsã cũ bu'erã pe'e cõ'anu'cõcã, du'tiwã'cãpe'tia wa'awu.

Jesure wiorã tiropu na mia'que ni'i

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵⁷ Be'ro Jesure pa'ia wiogu Caifã tiropu miacãrã niwã. Topure Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã judío masã bucurã nerẽyutojacãrã niwã. ⁵⁸ Pedro pe'e Jesure yoacurero sirutucu niwĩ. Pa'ia wiogu ya wi'i sope pu'topu sirututucocu niwĩ. Topu ti sã'rĩrõpu sãjãa, surara pu'to dujicu niwĩ. ¿De'ro wa'abutiarosari? nígũ, tojo weecu niwĩ.

⁵⁹ Pa'ia wiorã, judío masã bucurã, nipe'tirã wiorã Jesure wẽjẽsĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã diacjũ nitise me'rã cãrẽ weresãtjere a'macãrã niwã. ⁶⁰ Pãjãrã na tiro wa'a, mejẽcã nisoomirã, ne cãrẽ “Te ye bu'iri wẽjẽrõua'a” nisere bocaticãrã niwã. Tojo weecũmĩ, be'ropu puarã nisoori masãrẽ bocacãrã niwã. ⁶¹ A'tiro nisoocãrã niwã:

—Ã'rĩ masũ a'tiro niwĩ: “A'ti wi'i Õ'acũ wi'ire cõ'ape'omasĩ'i. I'tia numu be'ro apaturi tu'ajanu'cõpe'omasĩ'i tja”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁶² Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wiogu wã'cãnu'cã, Jesure nicu niwĩ:

—¿Mu'u yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigusari na weresãsere? nicu niwĩ.

⁶³ Jesú yu'titiyu'rucã'cu niwĩ. Tojo weecã, Caifã cãrẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ wãme me'rã mu'urẽ diacjũ yu'ticã ua'a. Wereya. ¿Mu'uta niti Õ'acũ macũ cũ bese'cu Cristo na nigũ? nicu niwĩ.

⁶⁴ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũta ni'i mu'u nĩrõno'jõta. Apeye quẽ'rãrẽ musãrẽ werenemogũti. Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu Õ'acũ tutuayurugu pu'topu dujicã ã'arãsa'a. Tojo nicã yu'u o'mecururi bu'ipu apaturi dijaticã ã'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Caifã pa'ia wiogu uagu, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rẽcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ã'rĩ masũ tojo ucũgũ, Õ'acũrẽ ña'abutiaro nigũ weemi. ãpẽrã masã cãrẽ weresãrã uanemowe'e. Musã cũ ña'arõ ní'quere tu'otojapu. ⁶⁶ ¿De'ro ni wãcũti? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—Cũ bu'iritimi. Wẽrĩato, nicãrã niwã.

⁶⁷ Tojo níca be'ro cũ diapoapu u'seco e'owa're, cãrẽ dotecãrã niwã. ãpẽrã diapoapu paacãrã niwã. ⁶⁸ Be'ro cãrẽ a'tiro ni bujipe'cãrã niwã:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i nígũ, nĩbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Pedro Jesure “Masīwe'e” cǎ ní'que nǐ'i
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁹ Na wi'i po'peapu tojo weeri cura Pedro wijaaro sope pu'topu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicǎ, ni'cõ ti wi'i da'raco'tego cǎ tiropu wa'a, “Mu'u Jesú Galileacjũ me'rǎ sija'cuta ni'iba”, nico niwõ.

⁷⁰ Co tojo nicǎ tu'ogu, Pedro nipe'tirǎ tu'oropu nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:
—Mu'u tojo ucũsere tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷¹ Tojo nitoja, sǎ'rĩrõ sope pu'topu wijaacu niwĩ. To cǎ wijaacǎ, apego cǎrẽ ĩ'abocaco niwõ tja. Topu nirǎrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ǻ'rĩ quẽ'rǎ Jesú Nazarecjũ me'rǎ sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁷² Mejārõta core nisoogu, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ me'rǎ diacjũta cǎrẽ ne masĩtbutiacǎ'sa'a, nicu niwĩ.

⁷³ Cǎrõacǎ be'ro masǎ topu nirǎ Pedro tiro wa'a, cǎrẽ nicǎrǎ niwǎ:

—Mu'u quẽ'rǎ Jesú bu'erǎ me'rǎ sija'cuta ni'i. Mu'u ucũseputa tu'ota basio ni'i, nicǎrǎ niwǎ.

⁷⁴ Na tojo nicǎ tu'ogu, cǎ narẽ nisoonepococu niwĩ:

—Yu'u diacjũta ucũticǎ, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u musǎ ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicũñarĩ cura cǎrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁷⁵ Tojo wa'acǎ, Jesú cǎrẽ ucũ'quere wǎcũbocacu niwĩ. Jesú toduporopu a'tiro wereyucu niwĩ: “Cǎrẽ'quẽ uuati duporo mu'u i'tiati yu'ure ‘Cǎrẽ masīwe'e’, nigũsa'a.” Tere wǎcũboca wijaa, uputu utiwǎ'cǎ wa'acu niwĩ.

27

Jesure romano masǎ wiogu Pilato tiropu miieja'que nǐ'i
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Ñamiacǎcure nipe'tirǎ pa'ia wiorǎ, tojo nicǎ judío masǎ bucurǎ nerẽcǎrǎ niwǎ. Nerẽ, ni'cārõnojõ wǎcũseticǎrǎ niwǎ. “¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrǎsari?” ni apoyucǎrǎ niwǎ. ² Apotoja, Jesure cõme dari me'rǎ du'tetjǎrǎ, Poncio Pilato, Judea di'ta wiogu tiropu miiejacǎrǎ niwǎ.

Juda cǎ wẽrĩ'que nǐ'i

³ Be'ro Juda “Jesure wẽjẽrǎsama” nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, pũrõ waro bujaweticu niwĩ. Tojo weegu na niyeru wapaye'que treinta cujirire pa'ia wiorǎrẽ, tojo nicǎ judío masǎ bucurǎrẽ wiacǎ'cu niwĩ. ⁴ Narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u ña'abutiario weeasu. Masũ añugũ, bu'iri marĩgũrẽ wẽjẽdutigu wiorǎpure o'oasu, nicu niwĩ.

Na cǎrẽ yu'ticǎrǎ niwǎ:

—Mu'u tojo weese ãsǎ ye mejẽta ni'i. Mu'u ye cjase nisa'a, nicǎrǎ niwǎ.

⁵ Na tojo nicǎ tu'ogu, Juda niyerure Õ'acũ wi'ipu doquewiacǎ'cu niwĩ. Be'ro wa'a, cǎ basu wǎmutapu du'teyoja, wẽrĩa wa'acu niwĩ.

⁶ Pa'ia wiorǎ niyeru cujirire seeneorǎ, a'tiro nicǎrǎ niwǎ:

—A'te niyeru masũrẽ wẽjẽse wapa ni'i. Tojo weerǎ marĩ Õ'acũ wi'i niyeru cũurĩ acaropu cũumasĩtisa'a. Marĩrẽ dutise tojo weedutiwe'e, nicǎrǎ niwǎ.

⁷ Be'ro na basu a'merĩ ucũ, a'tiro wǎcũcǎrǎ niwǎ:

—Marĩ a'te niyeru me'rǎ di'ta sutuparu yeerǎtirǎ na di'i miirõrẽ duurǎ. Tojo weerǎ marĩ aperocjǎrǎ na wẽrĩcǎ yaatjo nirõsa'a, ni apocǎrǎ niwǎ.

⁸ Masũ wẽjẽse wapa me'rǎ duuca di'ta nicaro niwǎ. Tojo weero a'tocatero quẽ'rǎ ti di'ta “Dĩ cõ'áca di'ta” wǎmeti'i.

9-10 Daporocjũputa Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Jeremía cũ “A'tiro wa'arosa'a” ní'que queoro wa'acaro niwĩ. Cũ a'tiro ojacu niwĩ: “Israe curuacjãrã ‘Treinta niyeru cujiri wapatimi’ ní'caro weronojõta te niyeru me'rã di'ta sutaparũ yeerãtirã na di'i miirõrẽ duurãsama. Ô'acũ yu'ure ojaduti'caronojõta weerãsama”, ni ojacu niwĩ Jeremía.

Jesú romano masã wiogu Pilato tiropu ní'que ni'i
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Be'ro Jesure Judea di'ta wiogu Pilato tiropu miacãrã niwã. Pilato cãrẽ sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cãta ni'i, nicu niwĩ.

12 Pa'ia wiorã, judío masã bucãrã weresãse pe'ema ne yu'titiyu'ruocã'cu niwĩ.

13 Tojo weegu Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u na ucũse pejere yu'tiweti? nicu niwĩ.

14 Jesú ne cã'rõ yu'titicu niwĩ. Cũ yu'titicã ã'agũ, Pilato ã'amarĩa wa'acu niwĩ.

Jesure wẽjẽduti'que ni'i
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

15 Cũ'marĩnucũ Pascua bosenumu nicã Judea di'ta wiogu a'tiro weeseticũcu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutigure du'uwĩrõcũcu niwĩ.

16 Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũ Barrabá wãmetigu nicu niwĩ. Nipe'tirã cũ ña'arõ wee'quere masĩcãrã niwã. 17 Pilato masã pãjãrã cũ tiropu nerẽcã ã'agũ, narẽ sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ni'irẽ yu'u du'uwĩrõcã uasari? ¿Barrabãre du'uwĩrõsari, o Jesú na Cristo pisuno'gũ pe'ere du'uwĩrõsari? nicu niwĩ.

18 Jesure masã ma'icã ã'arã, wiorã Jesure uocãrã niwã. Cãrẽ uorã, Pilatopure wiacãrã niwã. Na tojo uosere Pilato masĩcu niwĩ. Tojo weegu Jesure du'uwĩrõsĩ'rĩgũ, tere sêrĩtiña'cu niwĩ.

19 Pilato masãrẽ besewuaropu dujicu niwĩ. Cũ topu dujicã, cũ nũmo a'tiro queti o'óco niwõ: “Cũ masũ bu'iri moogũrẽ mejẽcã weeticã'ña. Ñamipu cãrẽ tojo wa'atjere wiobutiaro quẽ'easũ”, ni queti o'óco niwõ.

20 Pa'ia wiorã, tojo nicã judío masã bucãrã masãrẽ a'tiro niduticãrã niwã:

—Barrabá pe'ere du'uwĩrõdutiya. Jesú pe'ere wẽjẽdutiya, nicãrã niwã.

21 Be'ro Pilato masãrẽ sêrĩtiña'nemocu niwĩ:

—Ã'rã puarãrẽ ¿ni'í pe'ere yu'u du'uwĩrõcã uasari? nicu niwĩ.

Na a'tiro yu'ticãrã niwã:

—Barrabãre du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

22 Na tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ Jesú na Cristo nigũrẽ ¿de'ro weegusari?

Nipe'tirã yu'ticãrã niwã:

—Curusapu paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

23 Tojo nicã tu'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? ã'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticu niami, nicu niwĩ.

Cũ tojo nimicã, masã pe'e caricũnemocãrã niwã:

—Curusapu paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

24 Masã Pilato ucũsere tu'osĩ'rĩticãrã niwã. Tojo tu'oronojõ o'orã, mejõ pe'e cumuca wã'cõcãrã niwã. Na tojo weecã ã'agũ, Pilato aco miitiduticu niwĩ. Te me'rã masã ã'orõpu omocoe, a'tiro nicu niwĩ:

—Ā'rī masā bu'iri moogūrē wējēcā, yu'u bu'iri moogūsa'a. Masā basu bu'iritirāsa'a, nicu niwī.

²⁵ Cū tojo nicā tu'orā, masā nipe'tirā topu nirā yu'ticārā niwā:

—Cū wērīse wapa ūsā pō'rā me'rā bu'iri cuorāti, nicārā niwā.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, Pilato Barrabāre du'uwīrōcu niwī. Jesú pe'ere tārāduticu niwī. Be'ro curusapu surarare paabi'pe wējēduticu niwī.

²⁷ Be'ro Pilato yarā surara cū ya wi'ipu Jesure miacārā niwā. Topu nipe'tirā surara nerēnu'cātjīrā, Jesure be'toanu'cācārā niwā. ²⁸ Be'ro cū yaro su'tiroke tuwee, su'tiro sō'arō wiorā sānarōnojōrē sāacārā niwā. ²⁹ Cū dupoapu ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore peocārā niwā. Ni'cāgū tuacju wiorā cuocjunojōrē Jesure diacjūcamocāpu o'ocārā niwā. Tojo weetoja, cū pu'topu ejaque'a, cūrē bujicā'cārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogure, ni bujicā'cārā niwā.

³⁰ Tojo nicā apeye u'seco e'owa'recārā niwā. Cū tuacjūre tūawee, dupoapu paamujācārā niwā. ³¹ Na tojo bujicā'ca be'ro cū sānarī su'tiro wiogu ya su'tiroke tuweecārā niwā. Be'ro cū toduporo sānaca su'tiroke sāacārā niwā tja. Tu'ajanu'cō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Na Jesure wējērā wa'arā miarī cura ni'cū masā Simó Cirene wāmetiri macācjūrē bocaejawā. Cūrē Jesú ya curusare wuadutiwā.

³³ Tojo weewā'cārā, ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu ejawā. Gólgota nīrō, “Masā boaweeca dūpoa” nīrō weesa'a. ³⁴ Topu pūrīse tu'oña'ticā'to nīrā, Jesure vino sū'ese me'rā morē'quere tīawā. Jesú cā'rō sī'rīña'cūmī, sī'rīdu'ucā'wī.

³⁵ Jesure curusapu paabi'peca be'ro surara cū ye su'tire nībocape wapata'a'cārārē ducawaawā. Na tojo weecā, dūporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū oja'que queoro wa'acaro niwū. A'tiro ojano'caro niwū Jesure wa'atjere: “Yé su'tire na basu nībocape, ducawaawā”, nicaro niwū. ³⁶ Be'ro curusa docapu surara cūrē co'terā ejanujāwā. ³⁷ Jesú dūpoa bu'ipu ni'cā pjī me'rā “A'te ye bu'iri cūrē wējē'e” nisere ojaō'owā. A'tiro ojano'wū: “Ā'rī Jesú nimi. Cū judío masā wiogu nimi”, niwū.

³⁸ Jesú me'rā āpērā quē'rā puarā yajari masā curusapu paabi'penu'cōno'wā. Ni'cū diacjū pe'e, apīrē cūpe pe'e nu'cōwā. ³⁹ Jesú pu'to masā yu'ruarā, cūrē bujicā'rā dūpoa yuremujāwā. ⁴⁰ Cūrē a'tiro niwā:

—“Ō'acū wi'ire cō'agūti, i'tia nūmu be'rota tu'ajatojaguti”, nimiwū mu'u. Tojo ní'cu mu'u basuta yu'ruoya. Mu'u Ō'acū macū nīgū, curusapu wā'ñagū dijatia, niwā.

⁴¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā judío masā bucurā cūrē bujicā'wā. Na basu a'merī a'tiro ucūcārā niwā:

⁴² —Āpērāmarīcārē yu'ruowī. Cū basu pe'e yu'ruomasītimi. “Israe curuacjārā wiogu ni'i”, niwī. To pūrīcārē curusapu wā'ñagū dijatiato. Tojo weecā, marī cūrē ējōpeorāsa'a. ⁴³ Cū “Ō'acūrē ējōpeo'o”, niwī. Ō'acū cūrē ma'īgū pūrīcā, cūrē yu'ruoato. Cū marīrē “Ō'acū macū ni'i”, nitojamiwība, ni bujicā'wā.

⁴⁴ Yajari masā Jesú me'rā curusapu paabi'penu'cō'cārāpūta bujicā'sājāwā.

Jesú wērī'que ni'i

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁵ Jesú curusapu wērīrī cura dajaritero nicā nipe'tiropu na'itī'a wa'awu. Téé űamica'a tres nicāpu na'itī'atuowu. ⁴⁶ Jesú titata tres nicā uputu caricūwī. Cū arameo me'rā a'tiro niwī:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? niwĩ. A'tiro nígũ, tojo niwĩ: “Õ'acũ, Õ'acũ, ¿de'ro weegu yu'ure cõ'awã'cãti?” niwĩ.

⁴⁷ Æpẽrã ni'cãrẽrã topu nirã tojo nisere tu'orã, a'tiro niwã:

—Ã'rĩ daporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Eliare pisugu weesami, niwã.

⁴⁸ Tojo nicã, ni'cũ topu nigũ sojaro me'rã yosori si'tire miigũ wa'awĩ. Be'ro vino pi'ase me'rã morẽ'quere yosowĩ. Yosotoja, ni'cãgũ yucugupu du'teõ'o, Jesure sĩ'rĩato nígũ sĩomorõwĩ. ⁴⁹ Cũ tojo weecã, æpẽrã pe'e a'tiro niwã:

—Weetiguta. Ĩ'anirã marĩ yujupu. Elía yu'ruogu a'tigu a'tigusami cũrẽ.

⁵⁰ Be'ro Jesú apaturi uputu caricũnemo, wẽrĩa wa'awĩ. ⁵¹ Cũ wẽrĩrĩ cura a'tiro wa'acaro niwũ. Õ'acũ wi'ipu pa'ia sãjãarõpu cã'mota'ayooca casero u'muarõ pe'e tũ'rũdijati, deco me'rã tũ'rũyojacaro niwũ. Tojo nicã di'ta narãsãwũ. Ëtãperi nimi'que bata wa'awu. ⁵² Ëtã tutiri masãrẽ yaa'que pãrĩa wa'acaro niwũ. Tojo wa'acã, wẽrĩ'cãrãputa Õ'acũrẽ ëjõpeo'cãrã masãwã. ⁵³ Jesú cũ masãca be'ro masãperipu ni'cãrã wijawã. Wijaa, Jerusalẽ Õ'acũrẽ ñubuepeori macãpu sãjãawã. Narẽ pãjãrã ĩ'acãrã niwã.

⁵⁴ Surara wiogu cũ surara me'rã Jesure co'te'cãrã di'ta narãsãcã ĩ'arã, nipe'tise to wa'asere ĩ'arã, pũrõ ucua wa'awã. A'tiro niwã:

—Diacjũta ã'rĩ Õ'acũ macũta niapĩ, niwã.

⁵⁵ Pãjãrã numia Jesure yoaropu ĩ'anu'cũwã. Na Galileaputa Jesure weetamurã sirutunũ'cãwã. ⁵⁶ Na wa'teropure ã'rã niwã: María Magdalena, tojo nicã María Santiago, José paco, apegõ Zebedeo numo niwã.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Na'ique'ari cura ni'cũ José wãmetigu peje cuogu Arimatea wãmetiri macãcjũ etacu niwĩ. Cũ quẽ'rã Jesure ëjõpeocu niwĩ. ⁵⁸ Pilato tiropu wa'a, Jesú ya upure sẽrĩcu niwĩ. Tojo weegu Pilato surarare “Jesú ya upure cũrẽ o'oya”, nicu niwĩ. ⁵⁹ Be'ro José Jesú ya upure miidijoo, su'tiro añurĩ, ũ'irĩ marĩrĩ casero me'rã omacu niwĩ. ⁶⁰ Omatoja, ãtã tuti ma'ma tutipu sĩosõrõcũuocu niwĩ. Ti tuti Joserẽ yaaboca tuti cũ se'edutica tuti nicaro nimiwũ. Be'ro ãtãgã pajicja me'rã ti tutire tuubi'acu niwĩ. Bi'atoja, wa'a wa'acu niwĩ. ⁶¹ Ti tuti põtẽorõpu María Magdalena, tojo nicã apegõ María ĩ'adujicãrã niwã.

Surara Jesure yaa'caropu co'te'que ni'i

⁶² Ape numu, sauru ũsã soowuari numu nicã pa'ia wiorã, tojo nicã fariseo masã Pilato tiropu wa'acãrã niwã. ⁶³ Topu etarã, Pilatore a'tiro nicãrã niwã:

—Wiogu, ũsã sõ'onícu catigupu nisoosepijagu ní'quere wãcũ'u. Cũ “I'tia numu yu'u wẽrĩca be'ro masãgũti”, niwĩ. ⁶⁴ Tojo weegu mu'u yarã surarare cũrẽ yaa'caropu co'tedutigu o'óya. I'tia numu añurõ co'tedutiya. Tojo weeticã, cũ bu'erã ñamipu cũ ya upure yajarã wa'abosama. Na yajaca be'ro masãrẽ a'tiro nirãsama. “Wẽrĩ'cupu nimigũ, masã wa'acu niami”, nibosama. Na a'tiro nicãma, a'te toduporo niso'o'que nemorõ ña'abutiarosa'a, nicãrã niwã.

⁶⁵ Tere tu'ogu, Pilato narẽ nicu niwĩ:

—Ã'rã nima surara. Narẽ miaña. Ti masãpe mejẽcã wa'ari nĩrã, no'o masã põtẽorõ co'tedutiya, nicu niwĩ.

⁶⁶ Tojo weerã na surarare Jesure yaa'caropu co'tedutirã cũucãrã niwã. Jesú bu'erã ti tutipu sãjãaticã'to nĩrã ãtãgã na bi'acaga bu'i ni'cã da pi'ra õ'ocãrã niwã. Na sãjãacã, ĩ'amasĩrãti nĩrã, tojo weecãrã niwã.

28

*Jesú cã masã'que ni'i**(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)*

¹ Sauru ãsã soowuari numu be'ro soorinumu nicã, ñamiacã ña'cũrõ bo'restedijatiri cura María Magdalena, apego María me'rã Jesure yaa'caropu i'arã wa'acãrã niwã.

² Wãcũña marĩrõ di'ta uputu narãsãcaro niwã. Tojo wa'ari cura ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ dijaticu niwĩ. Cũ Jesure yaa'caropu etagu, na bi'áca ãtãgãrẽ pãocu niwĩ. Pãotoja, tiga bu'ipu dujicu niwĩ. ³ Cũ bupo ya'baro weronojõ asistecu niwĩ. Cũ yaro su'tiro uputu buticarõ niwã. ⁴ Surara cãrẽ i'arã, uputu ui narãsã, wẽrĩ'cãrã weronojõ buruque'acãrã niwã.

⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegu sõ'onícãrã numiarẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ure uiticã'ña. Yũ'u masĩ'i, musã Jesú na curusapu paabi'pe wẽjẽ'cure a'marã wee'e. ⁶ A'tore marĩmi. Cũ ní'caronojõta masãtojami. Cũrẽ cõu'carore i'arã a'tia, ni pijisãjãacu niwĩ. ⁷ Narẽ i'otoja, “Cũ bu'erãrẽ sojaro me'rã wererã wa'aya. A'tiro ni wereya narẽ: ‘Wẽrĩ'cupu nimigũ, masãtojacu niami. Galileapu musã duporo wa'ayugusami. Topu cãrẽ i'arãsa'a', ni wereya. A'tere musãrẽ weregu a'tiapu”, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, numia Jesure yaa'caropu ní'cãrã maata wa'a wa'acãrã niwã. Uimirã, e'catise me'rã wa'acãrã niwã. Jesú bu'erã ní'cãrãrẽ quetiwererã wa'arã omawã'cãcãrã niwã.

⁹ Na topu wa'ari cura Jesú narẽ bajua, añuduticu niwĩ. Tojo weecã, cũ pu'to wa'a ejaque'a, du'pocãrĩpu ñe'e, ãjõpeocãrã niwã. ¹⁰ Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ure uiticã'ña. Yũ'u bu'erãrẽ Galileapu wa'adutirã wa'aya. Topu yũ'ure i'arãsama, nicu niwĩ.

Surara na i'a'quere ãpẽrãrẽ were'que ni'i

¹¹ Numia Jesú bu'erãrẽ wererã wa'ari cura ni'cãrãrẽ surara Jesure yaa'caropu co'te'cãrã macãpu pi'acãrã niwã. Pa'ia wiorãrẽ nipe'tise topu wa'a'quere werecãrã niwã. ¹² Na tojo nicã tu'orã, pa'ia wiorã, judío masã bucurã me'rã nerẽcãrã niwã. Na “¿De'ro weerouati?” ni apocãrã niwã. Na ni'cãrõnojõ wãcũ, a'tiro weecãrã niwã. Masãrẽ nisooato nĩrã surarare pajiro niyeru wapayecãrã niwã. ¹³ A'tiro nicãrã niwã:

—A'tiro niña masãrẽ: “Ñamipu ãsã cãrĩca be'ro Jesú bu'erã ejacãrã niamã. Eja, cũ ya upure yajawã'cãcãrã niamã”, niña, nicãrã niwã surarare. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ ninemocãrã niwã:

—Pilato Judea di'ta wiogu a'tere masĩcã, ãsã “Diacjũta tojo wa'acaro niapu”, nitamurãti. ãsã tojo nicã, musãrẽ su'risome. Musãrẽ bu'iri da'reesome, nicãrã niwã.

¹⁵ Tojo nicã tu'orã, surara niyeru ñe'ecãrã niwã. Be'ro narẽ wereduti'caronojõta weecãrã niwã. Na tojo nise se'sa wa'acaro niwã. A'tocateropu quẽ'rãrẽ judío masã surara na nisoo'quere ãjõpeo ucũdecotima yujupu.

*Jesú cã wẽrĩ masãca be'ro cã bu'erãrẽ “A'tiro weeya” ní'que ni'i**(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)*

¹⁶ Be'ro ãsã Jesú bu'erã once Galileapu wa'awu. Jesú cã wẽrĩse duporo ãrũgũpu ãsãrẽ wa'aduti'cupu wa'awu. ¹⁷ Topu Jesure i'awũ. Cũrẽ i'a ejaque'a, ãjõpeowu. Tojo weemicã, ãsã ni'cãrãrẽ “¿Cũta nitiba?” ni wãcũwũ. ¹⁸ Be'ro Jesú ãsã pu'topu a'ti, a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ yũ'ure wiogu sõrõtojami. Nipe'tiro u'muse, a'ti di'tare dutimasĩ'i. ¹⁹ Tojo weerã nipe'tirocjãrãpure yé quetire wererã wa'aya. Narẽ musã weronojõ yũ'u bu'erã sãjãcã weeya. Narẽ wãmeyerã, yũ'u pacu, yũ'u, Espiritu Santu wãme me'rã wãmeyeya. ²⁰ Nipe'tise yũ'u musãrẽ duti'quere narẽ yũ'ti bu'ecã weeya. Narẽ

nipe'tise nũmũrĩ yũ'u mũsãrẽ bu'e'quere wereya. A'tere masĩña. Nipe'tise nũmũrĩ mũsã me'rã ninu'cũcũsa'a. Téé a'ti turi pe'ticãpũ quẽ'rã mũsã me'rã ninu'cũcũsa'a, ni werewĩ Jesú.

Marco Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Judío masā Jerusalēcjū pua wāme cūocu niwī. Hebreo ye me'rā Juā nicārā niwā. Romano masā bujicā'se me'rāma Marco wāmeticu niwī.

Cū Jesucristore de'ro nicā ējōpeogu, ējōpeopī. Masīno'ña marī'i. Sō'onícatero Bernabé, Pablo ā'rīrēta Antioquíapu miacārā niwā. Cū Bernabé basucu nicu niwī. Titare cū quē'rā na ne waro masārē Jesucristo ye quetire bu'enū'cācā, narē weetamuco'tegu wa'acu niwī. Be'ro Pablō, Bernabé Jerusalēpu wa'agu, cō'atojaa wa'acu niwī. (Hch 13.5,13; 15.37-39) Tojo weecā, Pablo, Bernabé apaturi masārē bu'erā wa'abo'cārā na basu a'pepūrī dūcawatia wa'acārā niwā. Be'ro Marco nemorō ējōpeotutua, Pablō weetamucu niwī tja. Be'ro a'ti pūrīrē ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Jesucristo catiri mūco cjasere apeye pūrī yu'rūoro ojamū'tāca pūrī ni'i, nisama. A'ti pūrī apeye pūrī dūjaro yoa, pejeti ojano'o. Ti pūrī queoro nū'cāmūjāti'quere Mateo weronojō ojano'ña marī'i. Masā no'o nirā ucūwūaronojō ojano'caro niwā.

Marco judío masā nimigā, judío masā nitirā Cristore ējōpeorā pe'ere ojagu weronojō ojapī.

A'ti pūrī Jesús cū ucū'quere mūtū waro ucūwe'e. Cū weeseti'que pe'ere ucūyū'rūnū'cā'a.

Juā masārē wāmeyeri masā bu'e'que ni'i
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

¹ Jesucristo Ō'acū macū ye, añuse queti a'tiro nū'cācaro niwā.

² Dūporocjūpu Isaía Ō'acū ye queti weremū'tārī masā Ō'acū ucū'quere ojacu niwī. Cū Jesucristo a'ti turipu a'tiatjere a'tiro ojayucu niwī:

Yū'u mū'u ye quetire wereyuacjūre mū'u dūporo o'óguti.

Cū mū'u wa'atji ma'arē apoyugusami.

Ma'a quē'rāyumu'tāgū weronojō masā wācūsere būjaweti dūcayudutigusami.

³ Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpu a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

“Marī wioгу a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya”, ni ojacu niwī.

Marī wioгу a'tiati dūporo mūsā nisetisere apoyuya, mūsā wācūsere dūcayuya nīgū, tojo nicu niwī.

⁴ Tojo weegu Juā wāmeyeri masūta nicu niwī Isaía tojo nino'cu. Cū yucu marīrō, masā marīrōpu wāmeyecusiacu niwī. Cū masārē bu'égū, a'tiro nicu niwī:

—Mūsā ña'arō weesetisere būjaweti dūcayū, wāmeyeno'ña. Tojo weerā mūsā ña'arō wee'quere acobojono'rāsa'a, nicu niwī. ⁵ Pājārā ti di'ta Judeapu nirā, tojo nicā Jerusalēcjārā cū bu'esere tū'orā wa'acārā niwā. Na ña'arō wee'quere wereyu'rūca be'ro Jordā wāmetiri maapu narē wāmeyecu niwī.

⁶ Cū ye su'ti cameyo poari me'rā weeno'que nicaro niwā. Cū ejerituri da wa'icu casero da nicaro niwā. Cū pajasecūorā na ba'asetise poreroare, nūcū cjase mumia yere ba'acu niwī. ⁷ Juā masārē a'tiro werecu niwī:

—Yū'u be'ro apī yū'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añuyū'rūagu nimi. Yū'u pe'e mejō nīgū waro tū'oña'a. Cū ye sapatūre tuweemasītigu weronojō cūrē ne cārō ni'cārōwijimasītisa'a. ⁸ Yū'u mūsārē aco me'rā wāmeye'e. Cū pūrīcā Espīritu Santu me'rā wāmeyegusami. Cū tojo wéégū, Espīritu Santu mūsāpure dijatacā weegusami. Mūsā me'rā ninu'cūcūsami, nicu niwī Juā.

Juã Jesure wāme'ye'que ni'i

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Juã masārē wāme'yeri cura Jesú a'tiro weecū niwĩ. Nazare, Galilea di'ta nirĩ macāpū n'cū wijawā'cā, Juã tiropū ejacū niwĩ. Juã cūrē Jordā wāmetiri maapū wāme'ye'cū niwĩ. ¹⁰ Cū ti maapū n'cū majānū'cārĩ cura Jesú ũ'muse pā'ricā ĩ'acū niwĩ. Espíritu Santu ni'cū buja weronojō bajugū cūpure dijatacū niwĩ. ¹¹ Tojo wa'ari cura ni'cū ũ'musepū a'tiro ucūdijocū niwĩ:

—Mu'ū yu'ū macū ũputū ma'igū ni'i. Mu'ū me'rā pūrō e'cati'i, nidijocū niwĩ Ō'acū.

Jesure wātĩ Ō'acūrē yu'rūnū'cācā weesĩ'rĩmi'que ni'i

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Jesure wāme'ye'ca be'ro maata Espíritu Santu yucū marĩrō, masā marĩrōpū cūrē wa'aduticū niwĩ. ¹³ Jesú topūre cuarenta nūmūrĩ nicū niwĩ. Wa'icūrā uamarā wa'teropū nicū niwĩ.

Wātĩ Jesure cū pacūre yu'rūnū'cādutigū niquesācū nimiwĩ. Be'ro ũ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā Jesure co'terā dijatacārā niwā.

Jesú ne waro Galileapū masārē bu'enū'cā'que ni'i

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Be'ro Herode Juã masārē wāme'yeri masārē bu'iri da'reri wi'ipū sōrōduticū niwĩ. Titare Jesú Galilea di'tapū añuse queti Ō'acū yere, cū wiogu nimi nisere bu'egū wa'acū niwĩ. ¹⁵ A'tiro nicū niwĩ:

—Ni'cārōacārē musā toduporopū yoacā co'te'cū etatojami. Cū cārōacā be'ro wiogu sājāgūsami. Tojo weerā musā ña'arō weesetisere bujaweti, du'uya. Musā wācūsere ducayuya. Ō'acū masārē yu'rūogusami nisere ějōpeoya, ni bu'ecū niwĩ.

Jesú ba'paritirā wa'i wējērĩ masārē pijĩ'que ni'i

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Be'ro Jesú Galilea wāmetiri ditara sumutopū sijabaque'acū niwĩ. Topū wa'agū, Simórē, apĩ cū acabiji Andrére boca'ejapū. Na wa'i wējērĩ masā nicārā niwā. Ditarapū na wejecūre doqueñorā weecārā niwā. ¹⁷ Na tojo weecā ĩ'agū, Jesú nicū niwĩ:

—Te'a yu'ū me'rā. Musā ni'cārōacārē wa'i wējērĩ masā ni'i. Be'rore majā wa'i wējērā weronojō masārē yé quetire wererāsa'a. Tojo werēcā, pājārā ějōpeorāsama, nicū niwĩ.

¹⁸ Cū tojo nicā tu'orā, maata na ye wejecūpagure totá du'ucūu, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

¹⁹ Cārō yu'rua, puarā Zebedeo pō'rārē Santiago, cū acabiji Juārē ĩ'acū niwĩ tja. Na yucūsupū wejecūpagure dero aposañacārā niwā. ²⁰ Narē ĩ'agūta, Jesú na quē'rārē tja pijicū niwĩ. Cū tojo nicā tu'orā, na pacū Zebedeore, cūrē da'raco'terārē cō'awā'cācārā niwā. Cō'awā'cā, Jesú me'rā wa'acārā niwā.

Jesú wātĩ sājāno'cūre cō'awĩrō'que ni'i

(Lc 4.31-37)

²¹ Be'ro Capernau wāmetiri macāpū etacārā niwā. Saurure judío masā soowu'ari nūmū nicā Jesú na nerēwu'ari wi'ipū sājāacū niwĩ. Sājāa, masā ti wi'ipū nirārē bu'enū'cācū niwĩ. ²² Cū Moisé oja'quere bu'eri masā weronojō bu'eticū niwĩ. Dutisere cuogu weronojō narē bu'ecū niwĩ. Tojo weerā masā cū bu'esere tu'omarĩa wa'acārā niwā. ²³ Ti wi'i na nerērĩ wi'ipū ni'cū masū wātĩ sājāno'cū nicū niwĩ. Cū a'tiro caricūcū niwĩ:

²⁴ —Mu'ū Jesú Nazarecjū, ũsārē cariboticā'ña. ¿Ũsārē bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'urē ĩ'amasĩ'i. Ō'acū o'ó'cū ña'ase moogū, añubutiagu ni'i, nicū niwĩ.

²⁵ Cū tojo nicā tu'ogu, Jesú wātĩ masūpure nigūrē tu'tigu, a'tiro nicū niwĩ:

—Di'tamarĩaña. Cũpure nigú wijaaya, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nicã, wãtĩ cũpure nigú masũrẽ buruque'a narãsãcã weecu niwĩ. Uputu waro caricũ, wãtĩ cũpure ní'cu wijaacu niwĩ. ²⁷ Nipe'tirã ti wi'ipu nirã ñ'amarĩacãrã niwã. Na basu a'merĩ sērĩtiña'mujãcãrã niwã:

—¿Ñe'enojõ niti a'te tojo wa'ase? ¿Ma'ma bu'ese niti? Ñ'rĩ masũ wãtiapureta cõ'awĩrõmasĩsere cuodojami. Na cũ cõ'awĩrõcã, wijaama, nicãrã niwã.

²⁸ Cũ tojo weéca be'ro yoaticãta Jesú ye quetire Galilea di'tacjãrã tu'ose'sape'tia wa'acãrã niwã.

Jesú Simó Pedro mañecõrẽ yu'rũo'que ni'i

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesú na nerẽwuari wi'ipu wijáaca be'ro Simó, André me'rã na ya wi'ipu wa'acu niwĩ. Tojo nicã Santiago, Juã wa'acãrã niwã. ³⁰ Topu Simó mañecõ ujaque dutitigo cãjĩco niwõ. Jesure maata “Co dutitigo weeamo”, ni werecãrã niwã. ³¹ Tojo nicã tu'ogu, Jesú co tiropu sãjãacu niwĩ. Core omocãpu ñe'e wejewa'cõdupocu niwĩ. Cũ tojo weeri curata ujaque surupe'tia wa'acaro niwã. Be'ro maata narẽ ba'ase ecaco niwõ.

Jesú pãjãrã masã dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Mujĩpũ sãjãca be'ro ñamipu masã Jesú tiropu nipe'tirã dutitirãrẽ miacãrã niwã. Wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rãrẽ miacãrã niwã. ³³ Nipe'tirã ti macãcjãrã Jesú cũ nirĩ wi'i sope pu'topu nerẽcãrã niwã. ³⁴ Nipe'tirã no'o nise duti cuorãrẽ yu'rũope'ocã'cu niwĩ. Pãjãrã wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõcu niwĩ. Wãtĩa Jesú cũ Ñ'acũ macũ nisere masĩcãrã niwã. Tojo weegu narẽ ne cã'rõ ucũdutiticu niwĩ. Tojo nirõ me'rã ucũticãrã niwã.

Jesú Galilea di'tapu cũ ye quetire werecusia'que ni'i

(Lc 4.42-44)

³⁵ Ape numu bo'rease duporo Jesú wã'cã, macã sumuto masã marĩrõpu cũ pacure ñubuegu wa'acu niwĩ. ³⁶ Be'ro Simó, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã me'rã Jesure a'marã wa'acãrã niwã. ³⁷ Cũrẽ bocarã, a'tiro ni werecãrã niwã:

—Nipe'tirã mu'urẽ a'marã weeama.

³⁸ Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Te'a apero pu'toacã nise macãrĩpu. Topu quẽ'rãrẽ yé quetire weregu wa'aguti. A'tere weeguta yu'u a'ti nucũcãpu a'ti'cu ni'i, nicu niwĩ.

³⁹ Tojo weegu Jesú nipe'tiro Galilea na nerẽwuase wi'seripu bu'ecusiabi'acu niwĩ. Tojo nicã wãtiarẽ cõ'awĩrõmujãcu niwĩ.

Jesú cãmi boagũre yu'rũo'que ni'i

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Jesú Galileapu nirĩ cura ni'cũ masũ cãmi boagu Jesú tiro wa'acu niwĩ. Cũ tiro ejagu ejaque'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u dutire yu'rũogu ni'i. Yu'ure yu'rũoya, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesú cũrẽ pajaña'gũ, cũrẽ yu'rũogu da'raña'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'urẽ yu'rũoguti. Cãmi marĩgũ tojayá, nicu niwĩ.

⁴² Cũ tojo nirĩ curata cũ cãmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwã. Cũ a'ti upu tojacu niwĩ. ⁴³ Be'ro Jesú cũrẽ we'eritigu, tutuaro me'rã “A'tiro weeya”, nicu nimiwĩ.

⁴⁴ —Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña. Diacjũta pa'i tiropu mu'u ye cãmi yati'quere ñ'ogũ wa'aya. Cũ mu'urẽ mu'u cãmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigũsami. Cũ tojo níca be'ro Moisé cũ ñubuepeoduti'quere o'oya. Mu'u tojo weecã, nipe'tirã mu'u cãmi yatino'quere masĩrãsama. Be'ro na me'rã nisetigusa'a tja, nicu niwĩ.

⁴⁵ Cũ pe'e cũ weeduti'caronojõ weeticu niwĩ. Wa'a, nipe'tirãpure cữrẽ wa'a'quere werecusiaca niwĩ. Tojo weegu Jesú masã ì'orõ macãrĩpure sãjãamasĩticu niwĩ. Te macãrĩ sumuto, masã marĩrõpũ sijacu niwĩ. Cũ tojo weemicã, nipe'tirocjãrã masã a'ti, cữrẽ ì'acusiacaãrã niwã.

2

Jesú sijamasĩtigũre yũ'ruo'que ni'i

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Pejeti nũmũrĩ cãmĩ boagũre yũ'ruoca be'ro Jesú apaturi Capernaupũ wa'acu niwĩ tja. Cũ topũ nicã, ti macãcjãrã wi'ipũ nĩmĩ nise quetĩre tũ'ocãrã niwã. ² Tojo weerã maata masã pãjãrã Jesú nĩrĩ wi'ipũ nerẽcãrã niwã. Ti wi'ire mu'muyũ'ruacãrã niwã. Mejãrõta sopepũ quẽ'rãrẽ mu'muyũ'ruacãrã niwã. Ne sãjãata basioticarõ niwũ. Narẽ cũ ye bu'esere werecu niwĩ. ³ Tojo weeri cura Jesú tiro ni'cũ sijamasĩtigũre ba'paritĩrã umũa wũawã'cãcãrã niwã. ⁴ Na masã pãjãrã nise bu'iri Jesú pũ'toacãpũ ejamasĩticãrã niwã. Tojo weerã wi'i bu'ipũ mũjãa, Jesú nĩrõ bu'ipũ ni'cã pe seeweecãrã niwã. Ti pepũ cũ sijamasĩtigũre cũ cũñarõ me'rã du'udijocãrã niwã. ⁵ Jesú na upũtũ ejõpeocã ì'agũ, dutitĩgũre nicu niwĩ:

—Mũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nicã tũ'orã, topũ dujĩrã Moisé oja'quere bu'eri masã a'tiro wãcũcãrã niwã: ⁷ “Ã'rĩ tojo ucũticã'rõũa'a. Tojo nĩgũ, Õ'acũrẽ ña'arõ ucũgũ weemi. ¿Cũ 'Õ'acũ weronojõ tutuagu ni'i, ni wãcũsari? Õ'acũ ni'cũta ña'arõ wee'quere acobojomasĩmĩ. Ã'rĩ marĩ weronojõ upũtigũ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩtisami”, ni wãcũcãrã niwã. ⁸ Jesú cũ basu na wãcũsere ì'amasĩgũ, a'tiro nicu niwĩ narẽ:

—¿De'ro weerã musã yũ'ũre ña'arõ mejẽcã wãcũti? ⁹ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiatĩ? ¿“Mũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” o “Wã'cãũ'cãña, mũ'ũ cũña'caro me'rã sijawã'cãña” nise pe'e diasaweti? “Mũ'ũ ña'arõ wee'quere acobojono'toja'a” nicã ì'atimigũ, ejõpeoya marĩ'i. “Wã'cãũ'cã sijawã'cãña” nicã pe'ema, cũ sijasere ì'atojagupũ “Diacjũta ni'i”, ni ejõpeono'o. ¹⁰ Tojo weegu yũ'ũ Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ yũ'ũ tutuasere ì'ogũ, ã'rĩ sijamasĩtigũre yũ'ruoguti. Te me'rã musã yũ'ũ masã ña'arõ wee'quere acobojomasĩsere masĩrãsa'a, nicu niwĩ.

Be'ro sijamasĩtigũre a'tiro nicu niwĩ:

¹¹ —Mũ'ũ pe'ema a'tiro nigũti. Wã'cãũ'cãña. Mũ'ũ cũña'carore miiwũa, mũ'ũ ya wi'ipũ tojaagusa'a, nicu niwĩ.

¹² Cũ tojo nĩrĩ curata sijamasĩtigũ wã'cãũ'cãcũ niwĩ. Wã'cãũ'cã, cũ cũña'carore miiwũa, masã nipe'tirã ì'orõpũ wa'a wa'acu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã ì'amarĩarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩ pacũ Õ'acũ tutuayũ'ruami. Ne ni'cãti ãsã a'tiro weesere ì'atĩrã nicãti, nicãrã niwã.

Jesú Levĩre piji'que ni'i

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Jesú sijamasĩtigũre yũ'ruoca be'ro apaturi Galilea ditara sumutopũ wa'acu niwĩ tja. Nipe'tirã masã cũ tiropũ nẽrẽca be'ro narẽ bu'ecu niwĩ. ¹⁴ Ti dítarapũ wa'agũ, Levĩ, Alfeo macũrẽ ì'abocacu niwĩ. Cũ romano wiogũre niyeru wapaseebosari masũ nicu niwĩ. Tojo weegu cũ da'rari tucũpũ dujicũ niwĩ. Jesú cữrẽ ì'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a yũ'ũ me'rã.

Tojo weegu Levĩ wã'cãũ'cã, cũ me'rã wa'acu niwĩ.

¹⁵ Be'ro Jesú Levĩ ya wi'ipũ ba'agũ wa'acu niwĩ. Topũ pãjãrã wapaseeri masã, tojo nicã “Ña'arã nima” nino'rãnojõ nicãrã niwã. Pãjãrã waro nanojõ Jesure sirutucãrã niwã. Tojo weerã na Jesú tiro cũ bu'erã me'rã dujicãrã niwã. ¹⁶ Na tojo weecã ì'arã,

Moisé oja'quere bu'eri masã, ãpẽrã fariseo masã Jesú na pãjãrã me'rã ba'acã ì'arã, cû bu'erãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weegu musã bu'egu wapaseeri masã me'rã, ña'arõ weeri masã me'rã sî'rî, ba'ati? nicãrã niwã.

¹⁷ Jesú na tojo nicã tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Duti moorã ocoyerì masũrẽ a'matisama. Dutitirã pũrĩcã ocoyegure a'masama. “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwu. “Ña'arã ni'i” nirã pe'ere yu'ruogu a'tiwu, nicu niwĩ.

“Mũ'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Ni'cã nũmu Juã masãrẽ wãmeyerì masũ bu'esere siruturi masã, tojo nicã fariseo masã Õ'acũrẽ ãjõpeorã, be'ticãrã niwã. Na tojo be'tiri cura ni'cãrẽrã Jesú tiro wa'a, cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyerì masũ bu'esere siruturã, tojo nicã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acũrẽ ãjõpeorã, be'tima. ¿De'ro weerã mũ'u bu'erã pe'e be'tiweti? nicãrã niwã.

¹⁹ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro weecũ omocã du'tegu na me'rã nígũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? ²⁰ Be'ro cũrẽ ãpẽrã aperopu miáca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'u na me'rã ni'i yujupu; yu'u na me'rã niticã pũrĩcãrẽ be'tirãsama nígũ, tojo nicu niwĩ.

²¹ Apeyere queose me'rã narẽ werenemocu niwĩ. Tojo nígũ, ma'ma cũ bu'ese me'rã toduporopu na weeseti'que a'mesu'amasĩtisa'a, nígũ weecu niwĩ.

—Mejãrõ su'tiro ma'ma casero, coeya marĩrĩ casero me'rã sereõ'ota basiowe'e. Tojo weecãma, ma'ma casero coecã, wejedu'osa'a. Mejãrõ su'tiro pe'ere wejetũ'rẽsa'a. Nemorõ pajiri pe tũ'rũnemosã'a. ²² Tojota wa'asa'a marĩ ma'ma vino mejã ajuro wa'icũrã casero me'rã wéeca ajuropu poseyecã. Pã'mũyu'rũ, ti ajuro tũ'rũ, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo wa'acã, vino bajudutia wa'asa'a. Ti ajuro quẽrã cõ'a wa'asa'a. Tojo weerã ma'ma vinorẽ ma'ma ajuropu poseyeno'o, nicu niwĩ Jesú. Duporopu weeseti'que me'rã Jesú cũ ni'cãrõacã ma'ma bu'ese morẽta basiowe'e nígũ, tojo nicu niwĩ.

Sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Ni'cã nũmu judío masã na soowuari nũmu nicã, Jesú cũ bu'erã me'rã trigo wesepu yu'ruacu niwĩ. Cũ bu'erã ti wesepu yu'ruarã, trigore tũ'rẽ ba'acãrã niwã. (Moisé cũ duti'caronojõta na tojo weese yajase mejẽta nicaro niwũ.) ²⁴ Tojo weecã, fariseo masã ì'acãrã niwã. Tojo weerã Jesure nicãrã niwã:

—Ì'aña. ¿De'ro weerã marĩ soowuari nũmũrẽ da'radutitimicã, mũ'u bu'erã tojo weeti? nicãrã niwã.

²⁵ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã duporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcjãrã ujaboarã wee'quere bu'etojapã.

²⁶ Davi Abiatar cũ pa'ia wiogu nirĩ cura Õ'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'quere ba'acu niwĩ. Cũ me'rãcjãrã quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Te marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiomicarõ niwũ. Yu'u bu'erã tere ba'arã, yu'rũnu'cãrã mejẽta weema nígũ, tojo nicu niwĩ.

²⁷ Jesú yu'tinemocu niwĩ tja:

—Marĩ ye niatjere Õ'acũ marĩ soowuari nũmũrẽ cũucu niwĩ. Ti nũmu mejẽta marĩrẽ dutimasĩ'i. ²⁸ Tojo weegu yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu soowuari nũmu dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ Jesú.

3

Jesú omocã bu'awia'cure yu'rũo'que ni'i
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Jesú apaturi cû weewuaronojõpuma judío masã na nerẽrĩ wi'ipu sãjãacu niwĩ. Topu ni'cû omocã bu'awia'cu nicu niwĩ. ² Æpẽrã ¿marĩ soowuari numurẽ cûrẽ yu'rũogusari? nĩrã, Jesure ï'aco'tecãrã niwã. Jesú yu'rũocã, weresãta basiorosa'a nĩrã, tojo ï'acãrã niwã. ³ Be'ro Jesú omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—A'tia, ã'rã nipe'tirã decopu ejanu'cãña. ⁴ Tu'ajanu'cõ, to nĩrã ãpẽrãrẽ nicu niwĩ:

—¿Marĩ soowuari numu nicã añusere weerouati o ña'ase pe'ere uati? ¿Yu'rũosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ. Na nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã. ⁵ Na yu'titicã ï'agũ, ua wa'acu niwĩ. Na tu'osĩ'rĩticã, bujawetise me'rã omocã bu'awiagure nicu niwĩ:

—Mu'u omocãrẽ sĩoña, nicu niwĩ. Cû tojo nicã, omocãrẽ sĩocu niwĩ. Sĩoo, cû omocãrẽ yu'rũono'cupu tojacu niwĩ. ⁶ Be'ro fariseo masã uawija wa'acãrã niwã. Na Herode ya curuacjãrã me'rã “¿De'ro wee marĩ Jesure wẽjẽrãsari?” ni wãcũwã'cãcãrã niwã.

Ditara sumutopu pãjãrã masã nerẽ'que ni'i

⁷ Jesú na nerẽwuarĩ wi'ipu ní'cu cû bu'erã me'rã ditara sumutopu wa'acu niwĩ. Pãjãrã Galilea di'tacjãrã cûrẽ sirutuwã'cãcãrã niwã. ⁸ Cû peje añuse weecã tu'orã, pãjãrã masã cû tiropu wa'acãrã niwã. Judea di'tacjãrã, Jerusalẽcãrã, Idumea di'tacjãrã, Jordã wãmetiri maa mujĩpũ mujãtiro pe'ecjãrã, Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcãrã na quẽ'rã Jesure ï'arã wa'acãrã niwã. ⁹ Na pãjãrã nicã ï'agũ, Jesú cû bu'erãrẽ ni'cãwũ yucusu cuoyuduticu niwĩ. Cûrẽ masã tuutĩ'abosama nĩgũ, tojo weeduticu niwĩ. ¹⁰ Cû pãjãrãrẽ yu'rũocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã dutitirã cûrẽ ñe'eña'sĩ'rĩrã, cû tiropu dia'cũ tuuwã'cãcãrã niwã. Cûrẽ ñe'ese me'rã yu'rũrãsa'a ni wãcũrã, tojo weecãrã niwã. ¹¹ Wãtĩa sãjãno'cãrã Jesure ï'arã, cû pu'to ejaque'amujãcãrã niwã. Ejaque'arã, a'tiro ni caricũcãrã niwã:

—Mu'u Õ'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

¹² Jesú pe'e narẽ ne ucũdutiticu niwĩ. Cû Õ'acũ macũ nisere werebajurẽrĩ nĩgũ, tojo weecu niwĩ.

Jesú cû bu'erãrẽ bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Be'ro Jesú ãrũgũpu mujãcu niwĩ. Topu cû besesĩ'rĩrãrẽ beseacju pijiocu niwĩ. ¹⁴ Na cû tiropu ejacã, cû me'rã wa'ajã warore doce umuarẽ besecu niwĩ. Narẽ cû ye quetire weredutio'ocu niwĩ. ¹⁵ Wãtĩarẽ cõ'awĩrõsere o'ocu niwĩ. ¹⁶ Na a'ticũrã nicãrã niwã: Simó, cûrẽta Jesú pe'e Pedro wãme õ'ocu niwĩ. ¹⁷ Santiago, tojo nicã cû acabiji Juã na Zebedeo põ'rã nicãrã niwã. Narẽ Boanerges wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nĩgũ, na ï'oduarã niyucã, “Bũpo Põ'rã” nĩgũ weecu niwĩ. ¹⁸ Æpẽrã André, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ nicãrã niwã. Tojo nicã Tadeo, Simó celote curuacjũ nicãrã niwã. ¹⁹ Apĩ Juda Iscariote be'ropu Jesure ï'atu'tirãrẽ o'oacju nicu niwĩ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmi” ni ucja'que ni'i
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

Be'ro Jesú cû bu'erã me'rã ni'cã wi'ipu sãjãacu niwĩ. ²⁰ Topure tja pãjãrã masã nerẽcãrã niwã. Tojo weerã ti wi'i mu'mucã, Jesú cû bu'erã me'rã ba'ata basioticarõ niwũ. ²¹ Tojo wa'asere Jesú acawererã tu'ocãrã niwã. Cûrẽ maatia wa'asami nĩrã, pijirã wa'acãrã niwã.

²² Æpẽrã masã Jerusalẽpu a'ti'cãrã Moisé oja'quere bu'eri masã a'tiro nicãrã niwã:

—Ā'rī Beelzebú wātīa wioḡu sājāno'cu nimi. Cū tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi, nicārā niwā.

²³ Na tojo nicā tu'ogū, Jesú narē pijio, queose me'rā werecu niwī:

—Wātī cū basu cō'awīrōmasītisami. ²⁴ Ni'cā curuacjārā ducawatirā, na basu a'mequērā masāpe'tia wa'asama. ²⁵ Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quē'rā pe'tia wa'asama. ²⁶ Wātī cū yarā me'rā ducawatigū, cū quē'rā ninu'cūtisami. Te me'rā yapatidija wa'asami.

²⁷ »Ni'cū tutuagū ya wi'ipure cūrē du'tecūutimigū, cū yere yajamasītisami. Du'tecūuca be'ropū yajamasīsami, nicū niwī. Jesú, yu'u wātī yu'rūoro tutuagū ni'i nīgū, tojo nicū niwī.

²⁸ Be'ro ninemocu niwī:

—Diacjūta musārē wereguti. Ō'acū nipe'tise masā ña'arō weesere, ña'arō ucūsere acobojoḡusami. ²⁹ Espiritu Santure ña'arō ucūcā pe'ema, ne acobojoḡisami. Tojota acobojoḡiyu'rūocūsami. Bu'iritinu'cūḡūsami, nicū niwī.

³⁰ A'tere na “Wātīrē cuomi” nise bu'iri tojo nicū niwī.

Jesú paco, tojo nicā cū acabijirā na cūrē a'ma'que ni'i
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Cū tojo nirī cura Jesú paco, cū acabijirā etacārā niwā. Na sope pu'topū ejanu'cā, Jesure pijidutisōrōcārā niwā. ³² Jesú pu'to dujirā cūrē nicārā niwā:

—Mu'u paco, mu'u acabijirā sope pu'to mu'urē a'marā weepārā, nicārā niwā.

³³ Cū narē nicū niwī:

—¿Noanojō nisari yu'u paco, yu'u acabijirā? nicū niwī.

³⁴ Cū sumuto dujirārē ī'a, narē nicū niwī:

—Ā'rā pe'e yu'u paco, yu'u acabijirā weronojō nima. ³⁵ A'tiro ni'i. No'o Ō'acū ūaro weerānojō náta yu'u acabiji, yu'u acabijo, yu'u paco weronojō nima, ni ucūcu niwī.

4

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Apaturi Jesú ditara sumutopū bu'ecu niwī. Pājārā masā cū pu'topū nerēcārā niwā. Na pājārā niyu'rūcā ī'agū, Jesú yucūsupū mujāsājāa, ejanujācu niwī. Masā pe'e nucūporopū tojacārā niwā. ² Be'ro narē peje queose me'rā bu'ecu niwī. Narē a'tiro nicū niwī:

³ —Ni'cū masū cū ya wesepū oteḡu wa'asami. ⁴ Cū oteḡu wēestewā'cācā, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Mirīcūa a'ti, te perire ī'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁵ Apeye ūtāpaga cā'rōacā di'ta cuoro bu'ipū doqueque'asa'a. Te di'ta cā'rōacā niyucā, asibusu maata marā, pī'rīsa'a. ⁶ Be'ro mujīpū asimujātiri cura di'ta boposājāyu'rua wa'asa'a. Tojo weero nu'cōrī cuoti'caro nitjārō, maata ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropū buruque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyu'rua, wējēcā'sa'a. Tojo weero ne ducatiḡimīrō, boadija wa'asa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu buruque'asa'a. Te pī'rī, bucuamujā, peje ducatisa'a. Ni'cā ño treinta peri ducatisa'a. Ape ño sesenta peri ducatisa'a. Ape ño cien peri ducatisa'a.

⁹ Be'ro narē nicū niwī:

—O'meperi cuorānojō a'tere añurō tu'oya, nicū niwī.

Jesure cū bu'erā “¿De'ro weegū queose me'rā bu'eti?” ní'que ni'i
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

¹⁰ Be'ro Jesú cū bu'erā doce, tojo nicā āpērā cū pu'to nirā me'rā se'saro tojaque'acu niwī. Cūrē a'tiro sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro nisī'rīrō weeati sō'oní'que mu'u queose me'rā bu'e'que? ni sērītiña'cārā niwā.

¹¹ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ ãpẽrã toduporopu masĩña marĩmi'quere cũ wiogu nisere masĩcã weemi. Yũ're ãjõpeotirãma queose me'rã wereno'o. ¹² Tojo weerã yũ'u weesere ã'amirã, ã'amasĩsome. Yé cjasere tũ'omirã, tũ'omasĩtirã tojarãsama. Na ña'arõ wee'quere du'u ducayutitĩarã, acoboJose sãrĩsome, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cũ queose o'o'quere “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

¹³ Apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—¿Musã yũ'u queose o'o'quere tũ'oweti? To pũrĩcãrẽ a'tere tũ'otirã, ¿de'ro wee apeyepure tũ'obosau? ¹⁴ Otese capere otegu, yé quetire weregu weronojõ nisami. ¹⁵ Masã ãpẽrã ma'apu otese cape buruque'a'que weronojõ nisama. Na, yé quetire tũ'osama. Be'ro wãtĩ a'ti, na tũ'omi'quere ã'mape'ocã'sami. ¹⁶ ãpẽrã ãtãpaga wa'teropu doqueque'a'que peri weronojõ nisama. Yé quetire añurõ e'catise me'rã tũ'osama. ¹⁷ Na tojo tũ'omirã, nũ'cõrĩ marĩrã weronojõ nisama. Narẽ mejẽcã wa'acã, o ãpẽrã te quetire ãjõpeose bu'iri narẽ tu'ticã, maata ãjõpeodu'ucã'sama. ¹⁸ ãpẽrã otese cape pota wa'tero doqueque'a'que weronojõ nisama. Yé quetire tũ'oma, tũ'orã pe'e. ¹⁹ A'ti umuco cjase pe'ere wãcũyũ'ruoquejocã'sama. No'o de'ro nisere uaripejayũ'ruasama. Na tojo nisetiã, a'te narẽ dojorẽcã'sa'a. Na tũ'o'quere acobojo, dũca marĩrã weronojõ tojasama. ²⁰ ãpẽrã pe'e yé quetire tũ'orã, añurõ ãjõpeosama. Na tojo weerã peje ducatiro weronojõ nisama. Otese cape di'ta añurõ buruque'a'que weronojõ nisama. ãpẽrã treinta peri ducati'caro weronojõ nisama. ãpẽrã sesenta peri, ãpẽrã cien peri ducati'caro weronojõ nibũrosama, ni ucũcu niwĩ Jesú.

Jesú sĩ'ocja me'rã queose o'o'que ni'i
(Lc 8.16-18)

²¹ Apeye queosere werenemocu niwĩ:

—Masã sĩ'ocjare acaro docapu sĩ'otisa'a. Tojo nicã na cãrĩrõ docapu sĩ'odupotisama. Tojo weronojõ o'orã, nipe'tiropu sĩ'odutirã u'muarõpu yoosama. ²²⁻²³ A'te weronojõ toduporopu masã masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rõsa'a. Ya'yioropu ní'que quẽ'rã bajarosa'a. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tũ'oya, nicu niwĩ. Yé queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropure sĩ'ocja bo'reyuro weronojõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a ní'gũ, tojo nicu niwĩ.

²⁴ A'tiro ninemocu niwĩ tja:

—Musã tũ'osere añurõ tũ'oña'nũrũña. Yé quetire tũ'o ãjõpeo'caronojõta Õ'acũ musãrẽ tũ'omasĩsere o'ogusami. Añurõ tũ'orãrẽ Õ'acũ nemorõ añuse o'ogusami. ²⁵ Yũ'u bu'ese tũ'o ãjõpeonemorãrẽ Õ'acũ masĩse o'onemogũsami. ãpẽrã yũ'u bu'esere tũ'osĩ'rĩtibutiarã pe'ere na masĩmi'quere ã'mape'ocã'no'rãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú otese cape bũcũamũjãse me'rã queose o'o'que ni'i

²⁶ Jesú apeye queose o'onemocu niwĩ:

—Yũ'u bu'ese, Õ'acũ wiogu nise ni'cũ masũ otese capere otero weronojõ ni'i. ²⁷ Otetojanu'cõ, cũ ã'anũrũtimigũ, wa'a wa'asami. Be'ro umucori, ñamirĩ yóacãta yũ'rusa'a. Te numũrĩrẽ, te ñamirĩrẽ cũ ote'que te uaro pĩ'rĩ bũcũasa'a. Cũ tojo wa'asere masĩtisami. ²⁸ Cũ ote'que ã'anũrũña marĩrõ te di'tapure pĩ'rĩsa'a. Ne waro pĩ'rĩwijamũ'tãsa'a. Be'ro pupi, be'roputa te peri dũca o'osa'a majã. ²⁹ Te peri ñaica be'ro cũ tere tũ'rẽgũ wa'asami. Tere tũ'rẽrĩtero ejacã, tojo weesami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú mostaza wāmetise cape me'rā queose o'o'que ni'i
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Jesú narē werenemocu niwī:

—Ō'acū yarā pājārā sājārāsama nisere a'te queose me'rā wereguti. ³¹ A'tiro ni'i. Ni'cā mostaza cape ote'que weronojō ni'i. Tī caperota cā'caperoacā waro ni'i. ³² Tócapeacā nimirō, otéca be'ro pī'rīrōpua pajibutiacyu yucugu pī'rīsa'a. Pacase dūpūritisa'a. Mirīcūa tigupū acoroápesasama. Ō'acū wiogu nise oterī pe cā'peacā weronojō nūcāsa'a. Be'ro pajicjū búcua'caro weronojō nipe'tiropū cū ye queti se'sa wa'asa'a. Tojo nicā pājārā cū yarā sājārāsama nígū, tojo werecu niwī.

Jesú masārē queose me'rā bu'e'que ni'i
(Mt 13.34-35)

³³ Jesú cū ye quetire bu'égu, peje queose me'rā bu'emujācu niwī. Na tū'omasīrō ejatuaro bu'ecu niwī. ³⁴ Narē bu'égu, queose marīrō wereticā weeticū niwī. Cū bu'erā pe'ere na se'saro nicā, nipe'tisere te queosere “A'tiro nisī'rīrō wee'e”, ni werepe'omujācu niwī.

Jesú wī'rōrē, tojo nicā pā'cōrīrē yusūodijo'que ni'i
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Jesú masārē otese me'rā queose wéréca nūmūrēta na'isājāri cura cū bu'erārē a'tiro nicū niwī:

—Te'a siaquiji ditara sumutopū, nicū niwī.

³⁶ Cū tojo nicā tū'orā, na yucusū sāñacawupū Jesure miipē'acārā niwā. Masā pe'e na ní'caroputa tojacā'cārā niwā. Apeyepawū quē'rā na me'rā pē'acaro niwū. ³⁷ Na pē'arī cura wī'rō uputu a'ticaro niwū. Pā'cōrī yucusūpure paaquesāamujācaro niwū. Tojo wa'acā, tiwū mirīdijaropū weecaro niwū. ³⁸ Tojo wa'ari cura Jesú pe'e siropū cū dūpoare apeyenojō me'rā ēotutjāgū cārīsāñacu niwī. Tojo wa'acā ī'arā, cū bu'erā cūrē wā'cōcārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—¿Ūsārē bu'egu, mū'ū ī'aweti? Marī mirīrāta wee'eba, nicārā niwā.

³⁹ Na tojo nicā tū'ogu, Jesú wā'cānū'cā, wī'rōrē yusuocu niwī. Pā'cōrīrē a'tiro nicū niwī:

—Di'tamarīaña, nicū niwī.

Cū tojo nicā, wī'rō di'tamarīa wa'acaro niwū. Nipe'tise yusūdijape'tia wa'acaro niwū. ⁴⁰ Be'ro Jesú cū bu'erārē nicū niwī:

—¿De'ro weerā tocā'rō uiatī? ¿Musārē ējōpeose marībutiatī? nicū niwī.

⁴¹ Na uputu waro ucua'cārā nitjārā, na basu a'merī ucūcārā niwā:

—¿Noanojō nisariba ā'rī? Cūrē wī'rō, pā'cōrīputa tū'omaatidojacā'a, nicārā niwā.

5

Jesú wātīa sājāno'cūre cō'awīrō'que ni'i
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jesú cū bu'erā me'rā Galilea cja ditarare pē'a, Gerasa wāmetiropū pē'ajacārā niwā. ² Jesú yucusūpū ní'cū majānū'cārī cura ní'cū wātīa sājāno'cū wērī'cārārē yaaropū ní'cū Jesú tiropū a'ticu niwī. ³ Cū masāperi wa'teropū ninu'cūcu niwī. Ne ní'cū cūrē dū'tecūumasīticārā niwā. Cōme dari me'rā quē'rārē ne basioticarō niwū. ⁴ Pejetiri cōme dari me'rā cū omocārīrē, cū dū'pocārīpū dū'tecūumicārā niwā. Te darire wejesuremujācu niwī. Ne ní'cū pōtēoticārā niwā. ⁵ Ūmūcori, ñamirīrē cū ūrūpagupū, masā boa'cārārē na yaa'caropū caricūsijamujācu niwī. Ūtāperi me'rā cū basuta cū upure dotesija, cāmida'remujācu niwī. ⁶ Cū Jesure yoaropū ī'agūta omawā'cāti, cū tiro ejaque'acu niwī. ⁷⁻⁸ Jesú cūrē a'tiro nicū niwī:

—Wātī ā'rīpure sāñagū wijaaya.

Cũ tojo nicã tu'ogu, ʋputu caricũse me'rã Jesure nicu niwĩ:

—Jesú Ō'acũ ʋ'musepu nigũ macũ, ʒde'ro weegu yu'ure caribogu a'tiati? Mu'u pacu i'orõpu sērĩ'i. Yu'ure ña'abutiario pi'eticã weeticã'ña.

⁹ Be'ro Jesú cūrẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wāmetiti? nicu niwĩ. Cũ pe'e yu'ticu niwĩ:

—Legión wāmeti'i. Pājārã wātĩa ũsã nicã'a nígũ, tojo nicu niwĩ.

¹⁰ Jesure ʋputu waro “Ūsārẽ ape di'tapu cõ'aõ'oticã'ña”, ni sērĩcārã niwã. Totã tojasĩ'rĩrã, tojo nicārã niwã. ¹¹ Tojo wa'ari cura titare ũrũgũ pu'to pājārã yesea ba'a nu'cũcārã niwã. ¹² Narẽ i'arã, wātĩa a'tiro ni Jesure sērĩcārã niwã:

—Ūsārẽ yesea tiro o'óya. Ūsã napure sājāarāti, nicārã niwã.

¹³ Jesú “Tojota weeya”, nicu niwĩ. Tojo weerã na masũpure ní'cārã wijaa, yeseapure sājāacārã niwã. Topure pājārã yesea puati mil wa'tero nicārã niwã. Yesea wātĩa sājāaca be'ro opa tu'rupu omamaati, ditarapu doqueñojã, mirĩpe'tia wa'acārã niwã.

¹⁴ Tojo wa'acã, yesea co'terã a'tiro weecārã niwã. Na ʋputu ʋcuarã macãpu, cãpũpu omawã'cã, weresterã wa'acārã niwã. Na werecã tu'orã, masã nipe'tirã i'arã wa'acārã niwã. ¹⁵ Jesú tiropu ejarã, wātĩ sājāno'cure i'acārã niwã. Cũ su'ti sãña, añurõ wãcũse cuogu dujicu niwĩ. Cūrẽ i'arã, uise me'rã nicārã niwã. ¹⁶ Jesú masũrẽ wātĩarẽ cõ'awĩrõ'quere i'a'cārã nipe'tise cūrẽ wa'a'quere werecārã niwã. Tojo nicã yeseare wa'a'que quẽ'rãrẽ werecārã niwã. ¹⁷ Tere tu'orã, masã tocjārã Jesure tutuaro me'rã “Mu'u a'ti di'tapure niticã'ña, aperopu wa'aya”, nicārã niwã.

¹⁸ Be'ro Jesú tojo nicã tu'ogu, yucusupu mujāsājācu niwĩ. Tojo weecã, wātĩ cuomi'cu Jesure ʋputu sērĩmicu niwĩ:

—Yu'u quẽ'rã mu'u me'rã wa'aguti. ¹⁹ Jesú cūrẽ “Te'a”, niticu niwĩ. A'tiro pe'e nicu niwĩ:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Tojaa, mu'u acawererã nipe'tirãrẽ nipe'tise yu'u mu'urẽ wee'quere werepe'ocã'ña. Tojo nicã yu'u mu'urẽ pajaña'gũ wee'quere weregu wa'aya, nicu niwĩ.

²⁰ Tojo weegu cūrẽ wa'a'quere weregu wa'acu niwĩ. Decápoli wāmetise macãrĩpu nipe'tise Jesú cūrẽ wee'quere werecu niwĩ. Nipe'tirã cũ weresere tu'orã, ʋcuwa'acārã niwã.

*Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cuogore Jesú yu'rũo'que ni'i
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Jesú wātĩarẽ cõ'awĩrõca be'ro ape pã'rẽpu ní'cu pẽ'ajacu niwĩ tja. Pẽ'ata, ditara sumutopu nu'cũrĩ cura cũ tiropu pājārã masã nerēcārã niwã. ²² Topure ni'cũ na nerẽrĩ wi'i wiogu Jairo wāmetigu etacu niwĩ. Jesure i'agũ, cũ tiro ejaque'acu niwĩ.

²³ Cūrẽ yu'ruodutigu ʋputu sērĩcu niwĩ:

—Yu'u macõ wẽrĩgõpu weeamo. Te'a yu'u me'rã. Mu'u core ñapeose me'rã yu'rũgosamo. Tojo weecã, masãgõsamo, nicu niwĩ.

²⁴ Jairo tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ me'rã wa'acu niwĩ. Topu wa'acã, pājārã masã cūrẽ siruturã tuumaawã'cãcārã niwã. ²⁵ Na masã pājārã wa'teropu ni'cõ numio dí mejã dutitigo nico niwõ. Co tere dutitiro doce cũ'marĩ yu'rũcaro niwã. ²⁶ Duturua pājārã na ocoyemicã, pũrõ waro pi'etico niwõ. Co niyeru cuomi'quere narẽ wapayemigõ, tojaque'a wa'aco niwõ. Ne duti tu'otico niwã. Yu'rũronojõ wa'ago, pũrõ waro wa'aco niwõ. ²⁷ Jesú masãrẽ yu'rũosere tu'oco niwõ. Tere tu'ogo, Jesú sẽ'ema masã wa'teropu ejanu'cã, cũ yaro su'tirote da'raña'co niwõ. ²⁸ “Yu'u cũ ya su'tiro da'raña'se me'rãta yu'rũgosa'a” ni wãcũgõ, tojo weeco niwõ. ²⁹ Co da'raña'se me'rã co duti maata bu'anu'cã wa'acaro niwã. Co basu maata tu'oña'co niwõ. ³⁰ Maata Jesú “Yu'u tutuaro me'rã ni'cõrẽ yu'rũoasu”, ni tu'oña'cu niwĩ. Majãmiĩ'a, masãrẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa, yáro su'tirote da'raña'ti?

³¹ Tere tu'orã, cã bu'erã cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—¿Mu'u i'aweti? Masã pãjãrã tuuwã'cãcã i'amigũ, “¿Noa, yáro su'tiroke da'raña'ti?” ¿ni sêrĩtiña'ti? nicãrã niwã.

³² Na weremicã, Jesú ¿noa, yáro su'tiroke da'raña'pari? nígũ, nipe'tirãrẽ i'ama'cu niwĩ. ³³ Tojo weecã, cã yu'ruono'co uigo narãsãgõta, cã tiropu ejaque'aco niwõ. Co cã yu'ruo'quere masico niwõ. Tojo weego cãrẽ diacjũ wereco niwõ.

³⁴ Jesú core nicu niwĩ:

—Mu'u ejõpeotjãgõ, yu'ruono'copu toja'a. Dutu marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicu niwĩ.

³⁵ Jesú core ucũrĩ cura Jairo ya wi'icjãrã na tiropu ejacãrã niwã. Topu ejarã, Jairore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u macõ wẽrĩa wa'amo. Marĩrẽ bu'egure tocã'rõta caribodu'uya, nicãrã niwã.

³⁶ Jesú narẽ tu'ope'otimigũta, Jairore a'tiro nicu niwĩ:

—Ucuatiguta. Tojo weronojõ o'ogu, yu'ure ejõpeoya.

³⁷ Jesú cã me'rã pãjãrã wa'acã uaticu niwĩ. A'ticũrã dia'cũ pijicu niwĩ. Pedro, Santiago, cã acabiji Juãrẽ pijicu niwĩ. ³⁸ Jesú judío masã nerẽrĩ wi'i wiogu ya wi'ipu ejacu niwĩ. Topu ejagu, masã uti, ñajariwã'a caricucusiarã pãjãrã i'acu niwĩ. ³⁹ Ti wi'ipu sãjãagũ, to masã pãjãrã nirãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ caricũ, utiti? Wĩ'magõ wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicu niwĩ.

⁴⁰ Cã tojo nicã, ti wi'ipu ní'cãrã mejõ bujicã'cãrã niwã. Be'ro Jesú nipe'tirãrẽ wijaaduticu niwĩ. Na wijaáca be'ro wĩ'magõ pacure, pacore, cã bu'erã i'tiarãrẽ co pesari tucũpu pijisãjãacu niwĩ. ⁴¹ Topu sãjãtagu, co omocãrẽ ñe'e, arameo me'rã nicu niwĩ:

—Talita, cumi. Tojo nígũ, “Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña” nígũ, tojo nicu niwĩ.

⁴² Cã tojo nirĩ cura wĩ'magõ doce cã'marĩ cuogo wã'cãnu'cã, sijaco niwõ. Co masãcã i'arã, na ucuayũ'rua wa'acãrã niwã. ⁴³ Jesú tojo wee'quere tutuaro me'rã ãpẽrãrẽ ne weredutiticu niwĩ. Be'ro “Wĩ'magõrẽ ba'ase ecaya”, nicu niwĩ.

6

Jesú cã ya macã Nazarepu dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jesú Capernaupu ní'cu cã ya macãpu tojaacã, cã bu'erã quẽ'rã wa'acãrã niwã.

² Judío masã soowuuri nũmu nicã, Jesú na nerẽwuuri wi'ipu bu'ecu niwĩ. Pãjãrã masã cã bu'esere tu'orã, tu'omarĩacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿No'opu bu'epari ã'rĩ a'te nipe'tise pejere? ¿Noa ã'rĩrẽ tocã'rõ masĩsere o'opari? ¿A'te cã weẽ'ose quẽ'rãrẽ no'opu bu'epari? ³ ã'rĩ capiteru, María macã nimi. Santiago, José, Juda, Simó ma'mi nimi. Cã acabijirã numia quẽ'rã a'to marĩ wa'teropu nima, nicãrã niwã. Tere wãcũrã, cãrẽ ne ejõpeosĩ'rĩticãrã niwã. ⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tirã ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ tu'o ejõpeosama. Cã ya di'tacjãrã, cã acawererã waro, cã ya wi'icjãrã dia'cũ cãrẽ ejõpeotisama, nicu niwĩ.

⁵ Ejõpeoti'que ye bu'iri Jesú topure peje narẽ weẽ'omasĩticu niwĩ. A'te dia'cãrẽ weecu niwĩ. Pejetirãta dutitirãrẽ omocã ñapeo yu'ruocu niwĩ. ⁶ Na ejõpeoticã i'agũ, ucuayũ'ruacu niwĩ.

Jesú cã bese'cãrãrẽ bu'edutio'o'que ni'i

(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

Nazare ti macã pu'toacã nise macãrĩpu bu'ecusiacu niwĩ.

⁷ Na docere cã pu'topu pijigu, puarẽrã dia'cũ o'ónu'cãcu niwĩ. Narẽ wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'ocu niwĩ. ⁸ Ne apeyenojõ miadutiticu niwĩ. Na tuacjũ me'rã dia'cũ wa'aduticu niwĩ. Ne pu'enojõ, ajuronojõ, niyeru miadutiticu

niwĩ. ⁹ Na sapatu sãñase caseri me'rã dia'cũ, tojo nicã su'ti na sãñase me'rã dia'cũ wa'aduticu niwĩ. ¹⁰ A'tiro nicu niwĩ:

—Musã wi'ipu sãjãarã, ti macãpu musã niatjo põtëorõ tojaque'aya. ¹¹ No'o musãrẽ aperopu ñe'eticã, musã ucũsere tu'osĩrĩticã, tore wijawã'cãña. Tore wijarã, ti macã cjase di'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã musã “A'ti macãcjãrã bu'iritima”, ni ï'orãsa'a. Diacjũta nigũti. Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, ti macãcjãrã musãrẽ ñe'eti'cãrãrẽ a'tiro weegusami. Sodoma, Gomorracjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ narẽ da'regusami, nicu niwĩ Jesú.

¹² Cũ tojo nica be'ro na wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, masãrẽ “Musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayuya”, nicãrã niwã. ¹³ Tojo nicã pãjãrã wãtĩa sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõcãrã niwã. Pãjãrã dutitirãrẽ u'se me'rã wa're, narẽ yu'ruomujãcãrã niwã.

Juã masãrẽ wãmeyeri masãrẽ tojo wee wējẽcãrã niwã nise ni'i

(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Nipe'tiropu Jesú weesere tu'ose'sa wa'acãrã niwã. Herode ti di'ta wioqu quẽ'rã tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Juã masãrẽ wãmeyeri masũ wējẽno'cupu nimigũ, masãgũ masãpĩ. Tojo weetigu mejẽta cũ peje waro wee'otutuayu'ruami, nicu niwĩ.

¹⁵ Æpẽrã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nitimi. Cũ dũporocjũpu Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ Elía masãgũ masãpĩ, nicãrã niwã.

Tojo nicã tja Æpẽrã a'tiro nicãrã niwã:

—Dũporocjãrã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã weronojõ nígũ nisasami, nicãrã niwã.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Herode nicu niwĩ:

—Todũporo yu'u dũpoa dũtesureduti'cu Juã wãmeyeri masũ nisami. Cũta ni'cãrõacãrẽ masãpĩ, nicu niwĩ.

¹⁷ Herode todũporopu Herodía wãmetigo ye bu'iri Juãrẽ bu'iri da'reri wi'ipu miaa, dũ'tecũuduticu niwĩ. Herodía cũ acabiji Felipe numo nico niwõ. Tojo nimicã, Herode pe'e cũ acabiji catimicã, core ã'ma, numoticu niwĩ. ¹⁸ Cũ tojo weecã ï'agũ, Juã wãmeyeri masũ Herodere a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u acabiji numorẽ numoticã, ña'a ni'i. Core cõtoticã'ña, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nise bu'iri Herodía Juã me'rã a'pepũrĩgõ, cũrẽ wējẽsĩ'rĩco nimiwõ. Tojo wãcũmigõ, wējẽmasĩtico niwõ. ²⁰ Herode pe'e Juãrẽ añugũ, bu'iri moogũ nimi nígũ, nũcũĩ'ase me'rã tu'oña'cu niwĩ. Tojo weegu co ña'arõ weesĩ'rĩsere weedutiticu niwĩ. Juã ucũsere tu'omasĩtimigũ, añurõ tu'sase me'rã tu'ocu niwĩ, tu'ogu pe'e.

²¹ Herodía Juãrẽ ï'atu'tigo nitjãgõ, Herode cũ bajuáca numu bosenumu weeri cura Juãrẽ co wējẽsĩ'rĩ'quere bocaejapejaco niwõ. Ti numurẽ Herode bosenumu wéegũ, cũ me'rã da'rarãrẽ pijinerẽcu niwĩ. Tojo nicã surara wiorãrẽ, Galilea di'tacjãrã wiorã nirãnojõrẽ pijiocu niwĩ. Pijio, narẽ su'ori ba'acu niwĩ. ²² Na ba'aropu Herodía macõ sãjãa, basaĩ'oco niwõ. Co basaĩ'osere Herode, Æpẽrã cũ me'rã ba'adujirã tu'sayu'ruacãrã niwã. Tojo weegu Herode nicu niwĩ core:

—No'o mu'u uasenojõrẽ sãrĩcã, mu'urẽ o'oguti, nicu niwĩ.

²³ Tojo weegu masã ï'orõpu “Nisooro marĩrõ no'o yu'u dutiri di'ta deco me'rã mu'u sãrĩcã, o'omasĩ'i”, nicu niwĩ. ²⁴ Be'ro co paco tiro wa'a, sãrĩtiña'co niwõ:

—Ma'u, ¿ñe'enojõrẽ sãrĩgõsari cũrẽ? nico niwõ.

Co paco yu'tico niwõ:

—Juã wãmeyeri masũ ya dũpoare dũtesure miitidutiya, nico niwõ.

²⁵ Be'ro maata Herode tiropu wa'a, cũrẽ nico niwõ:

—Ni'cārōacāta bapapū Juā wāmeyeri masū ya dūpoare dutesure misāa o'oya, nico niwō.

²⁶ Co tojo nicā tū'ogu, Herode bujawetiyū'ruacu niwī. Cū nipe'tirā to nerē'cārā tū'oropū “No'o mū'u sērīsere o'oguti” nī'cu niyucā, de'ro weeta basioticarō niwī. Tojo weegu cū “O'owe'e”, nīmasīticū niwī. ²⁷ Be'ro maata ni'cū surarare Juā ya dūpoare dutesure miitidutio'ocu niwī. ²⁸ Tojo weegu surara bu'iri da'reri wī'ipū wa'a, Juā ya dūpoare dutesure, bapapū misāa miacu niwī. Be'ro cū Herode core o'ocu niwī. Co pe'e quē'rā co pacopure o'oturiaco niwō.

²⁹ Juārē tojo weese quetire tū'orā, cū bu'esere sirutu'cārā cū upure mii, yaarā wa'acārā niwā.

Jesú ni'cāmocūsetiri mil ɯtɯarē ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Jesú besecū'cārā na bu'ecusiaca be'ro Jesú tiropū dajacārā niwā. Daja, cū tiro nerē'cārā niwā. Nipe'tise na wee'quere, masārē bu'e'quere werēcārā niwā.

³¹ Tu'ajanū'cōca be'ro Jesú narē “Te'a sijācatirā masā marīrōpū”, nicū niwī.

Masā na tiropū na'irō wa'amūjāyucā, na ba'anūcūaticārā niwā. ³² Tojo weegu Jesú, cū bu'erā me'rā na se'saro yucūsupū mūjāsājāa, masā marīrōpū wa'acārā niwā.

³³ Pājārā na wa'acā ī'acārā niwā. Tojo weerā Jesure ī'a'cārā, cū wa'aropū nipe'tise macārīcjārā omasirutu'wā'cācārā niwā. Na dūporo na pē'atatjore yucuetojacārā niwā. ³⁴ Be'ro Jesú yucūsupū sāña'cu dujinū'cāgū, masā pājārārē ī'agū, pajaña'cu niwī. “Oveja co'tegu moorā weronojō nima”, ni tū'oña'cu niwī. Tojo weegu narē peje bu'enū'cācu niwī. ³⁵ Ŋamica'apū cū bu'erā cū tiro eja, a'tiro nicārā niwā:

—Ŋamica'apū ni'i. A'topure ne masā marīma. ³⁶ Tojo weegu masārē macārīpū no'o pū'to nise macārīpū tojaadutiya. Topū duuba'arā wa'ato. Ba'ase mooma, nicārā niwā.

³⁷ Jesú narē yū'ticū niwī:

—Musā narē ba'ase ecaya.

Na pe'e cūrē yū'ticārā niwā:

—¿Ocho mūjīpūrī cārō da'rawapata'ase me'rā ūsā pā duurā wa'arāsari ā'rārē ecajā? nicārā niwā.

³⁸ Jesú narē yū'ticū niwī:

—¿Musā dicuse pā cuoti? Ī'arā wa'aya.

Na ī'atoja, cūrē werēcārā niwā:

—Ni'cāmocuse pā, tojo nicā puarā wa'i niama, nicārā niwā.

³⁹ Be'ro ni'cārē cururi masārē tá bu'ipū dujidunticū niwī. ⁴⁰ Tojo weerā na ni'cārē cururire cien masā dujicārā niwā. Apeye cururire cincuenta masā dujiburocārā niwā. ⁴¹ Be'ro Jesú te ni'cāmocuse pārē, na wa'i puarārē mii, ū'muarōpū ī'amorō, cū pacū Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tu'ajanū'cō, pārē pe'este, cū bu'erārē masārē etiduntigū o'ocu niwī. Wa'i quē'rārē mejārōta weecu niwī. ⁴² Nipe'tirā ba'a yapicārā niwā. ⁴³ Be'ro doce pi'serī na ba'adu'a'quere seeneocārā niwā. ⁴⁴ Tere ba'a'cārā ūmua se'saro ni'cāmocūsetiri mil nicārā niwā.

Jesú acopū sija'que ni'i

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵ Jesú masārē ba'ase ecāca be'ro maata cū bu'erārē ditarapū pē'ayuduticū niwī. Narē cū dūporo Betsaidapū ejayudutigū o'ócu niwī. Cū pe'e masārē we'eritigū weecu niwī. ⁴⁶ Narē we'eritica be'ro ūrūgūpū ŋubuegū mūjācu niwī. ⁴⁷ Na'íca be'ro yucūsu ditara decopū nicaro niwā. Jesú pe'e majārōpūre ni'cūta nicū niwī. ⁴⁸ Wī'rō na pē'arōta wēepōtēocarō niwā. Tojo weegu Jesú na wajawā'cāmasīticā ī'acu niwī. Bo'remūjātiri cura Jesú na tiropū wa'agu, acopū sijawā'cācu niwī. Cārō

narẽ yu'ruacu nimiwi. ⁴⁹ Tojo wa'ari cura cũ acopu sijawã'caticã ï'acãrã niwã. Cũrẽ ï'arã, masũ wẽrĩ'cu wãtĩ nisami nĩrã, caricũcãrã niwã. ⁵⁰ Na nipe'tirã cũrẽ ï'arã, ucũape'tia wa'acãrã niwã. Tojo weegu Jesú maata narẽ a'tiro niquejocu niwĩ:

—Wãcũtutuaya. Yu'u ni'i. Uiticã'ña, nicu niwĩ.

⁵¹ Be'ro na sãñapjupũ mujãsãjãcu niwĩ. Cũ mujãsãjãrĩ cura wĩrõ di'tamarĩa wa'acaro niwũ. Tere ï'arã, upũtu ucua, ï'amarĩacãrã niwã. ⁵² Pã me'rã cũ weeĩ'o'quere na añurõ waro tu'omasĩbutiaticãrã niwã yujupũ. Tojo weerã ucũayũ'ruacãrã niwã.

Jesú Genesarepu dutitirãrẽ yu'ruo'que ni'i
(Mt 14.34-36)

⁵³ Na ti ditarapũre pẽ'a, Genesare wãmetiropũ ejacãrã niwã. Topũ ejarã, na yawu yucũsure du'tepo'o, majãcãrã niwã. ⁵⁴ Topũ na majãnu'cãrĩ cura tocjãrã maata Jesure ï'amasĩcãrã niwã. ⁵⁵ Tojo weerã na nipe'tiropũ omawã'cã, dutitirãrẽ na cũñase me'rã Jesú no'o wa'aro miamujãcãrã niwã. ⁵⁶ No'o cũ wa'ari macãpũ, sumutopũ, cãpũpũ, no'o bajuyoro cũ yu'ruatjopũ dutitirãrẽ miaa, cũumujãcãrã niwã. Jesure a'tiro sẽrĩcãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã ãsãrẽ cãrõ mu'u yaro su'tiroke ñe'eña'duticureya, nicãrã niwã. Nipe'tirã ñe'eña'cãrã duti yu'rũno'pe'tia wa'acãrã niwã.

7

Masãrẽ ña'arõ wa'acã weese ni'i
(Mt 15.1-20)

¹ Nĩ'cã nũmu fariseo masã, tojo nicã ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesú tiropũ ejacãrã niwã. Na Jerusalẽpu nĩ'cãrã wa'acãrã niwã. ² Jesú bu'erãrẽ ni'cãrẽrãrẽ omocoetimirã ba'acã ï'acãrã niwã. Ba'ase duporo na weewũaranojõ weeticãrã niwã. Tojo weerã ña'arã weronojõ ï'ano'cãrã niwã. ³ Fariseo masã, nipe'tirã judío masã na ñecũsumua weemujãti'quere a'tiro weesirutucãrã niwã. Pejetiri omocoeca be'ropũ dia'cũ ba'acãrã niwã. ⁴ Na ba'ase duurã eja'cãrã quẽ'rã mejãrõta weecãrã niwã. Na ñecũsumua wee'caronojõta weesirutucãrã niwã. Na sĩ'rĩse pare, piosãase pare, cõme me'rã wee'queparure, na soo dujisere coemujãcãrã niwã. Na tojo weetirã, Õ'acũ ï'orõpũ ña'arã nibosa'a nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁵ Tojo weerã Jesú bu'erã omocoeticã ï'arã, Jesure sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã mu'u bu'erã marĩ ñecũsumua weemujãti'quere weesirutuweti? Na omocoetimirã ba'arã, ña'arõ weerã weema, nicãrã niwã.

⁶ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta musãrẽ Isaía duporocjũpũ Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ a'tiro ni ojacu niwĩ:

“Ã'rã masã ũsero me'rã dia'cũ yu'ũre ãjõpeoma.

Na tu'oña'se waro pe'e no'opũ nirõ nisa'a.

⁷ Tojo weerã na yu'ũre ñubuepeose wapamarĩ'i.

Na bu'ese yu'u dutise mejẽta ni'i.

Masã dutise ni'i”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ.

⁸ Musã, masã na weemujãti'quere weesiruturãtirã, Õ'acũ dutise pe'ere du'ucũu'u, ni yu'ticu niwĩ.

⁹ A'tiro ninemocu niwĩ:

—Musã ñecũsumua weemujãti'quere weesiruturã, me'rĩse me'rã Õ'acũ dutise pe'ere weewe'e. ¹⁰ Moisé a'tiro nicu niwĩ: “Musã pacu, musã pacore ãjõpeoya. Narẽ ña'arõ ucũgũnojõrẽ wẽjẽcõ'ato”, nicu niwĩ. ¹¹ Musã pe'e masãrẽ a'tiro weeduti'i. “Musã pacure o musã pacore na apeyenojõ sẽrĩcã, weetamusĩ'rĩtirã,

‘Corbán ni’i, niña.” Tojo nírã, “Nipe’tise ãsã cuose masãrẽ weetamubo’quere Õ’acũrẽ o’o’quepu ni’i” nidutirã, tojo nisa’a. ¹² Musã tojo nírã, pacure, pacore “Ne weetamumasĩtisa’a”, nírã weesa’a. ¹³ A’tiro wãcũrã, Õ’acũ dutisere tojowaro ï’acõ’abutiaca’a. Musã ñecũsumua weemujãti’quere wéerã, tojota pẽ’rĩpejasirutu’u. Apeye peje na wee’quenojõrẽ weesirutubajaque’a’a, nicu niwĩ.

¹⁴ Narẽ tojo níca be’ro Jesú masãrẽ pijio, nicu niwĩ:

—Yé cjasere tu’omasĩrãti nírã, tu’orã a’tia. ¹⁵ Marĩ usero me’rã ba’ase mejẽta Õ’acũ ï’orõpu marĩrẽ ña’arõ wa’acã wee’e. Tojo weronojõ o’oro, marĩ ya usero wijatise pe’e ña’arõ wa’acã wee’e. ¹⁶ O’meperi cuorãnojõ a’tere añurõ tu’oya, nicu niwĩ.

¹⁷ Be’ro Jesú pãjãrã tiropu ní’cu wa’acu niwĩ. Wa’a, wi’ipu sãjãacu niwĩ. Be’ro topu cũ queose were’quere cũ bu’erã sãrĩtiña’cãrã niwã. ¹⁸ Jesú narẽ yu’ticu niwĩ:

—¿Musã quẽ’rã a’tere tu’omasĩweti? Nipe’tise marĩ ba’asõrõsenojõ Õ’acũ ï’orõpu marĩrẽ ña’arõ wa’acã weewe’e. ¹⁹ Te marĩ ba’asõrõse ejeripõ’rãpu wa’atisa’a. Paagapu ba’asõrõno’o. Be’ro yu’ruwija wa’asa’a, nicu niwĩ.

Tojo nígũ, nipe’tise ba’ase añuse ni’i nígũ, tojo nicu niwĩ.

²⁰ Jesú apeye werenemocu niwĩ:

—Masũpure wijase pũrĩcã cũrẽ ña’arõ wa’acã wee’e. ²¹ A’tiro ni’i. Marĩ ña’arõ wãcũse po’peapu du’pocãtiwijatisa’a. Apĩ numorẽ a’metãrãsĩ’rĩse, numiarẽ ña’arõ weese, masãrẽ wẽjẽcõ’ase ña’ase ni’i. ²² Tojo nicã yajase, apeyenojõrẽ uaripejase, ãpẽrãrẽ ña’arõ weese, ãpẽrãrẽ weesoosẽ, marĩ ña’arõ weesere du’utise wãcũseputa wijati’i. Apeye tja, uose, ãpẽrãrẽ ña’arõ ucũse, ãpẽrã yu’ruoro tu’oña’sẽ, marĩ no’o uaro weema’ase, te quẽ’rã wãcũseputa wijati’i. ²³ A’tẽ nipe’tise ña’ase po’peapu wijati’i. Te pũrĩcã Õ’acũ ï’orõpu masãrẽ ña’arõ wa’acã wee’e, ni werecu niwĩ.

Judío masõ nitigo ape di’tacjõpu Jesure ãjõpeo’que ni’i
(Mt 15.21-28)

²⁴ Jesú Genesarepu ní’cu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu wa’acu niwĩ. Topure ãpẽrã masĩticã’to nígũ, ni’cã wi’ipu sãjãacu niwĩ. Tojo weemigũ, masĩcã’no’cu niwĩ. ²⁵ Maata wãtĩ sãjãno’co paco Jesú topu niapu nisere masĩco niwõ. Co a’ti, cũ weetamusere sãrĩgõtigo, Jesú tiropu cũrẽ ãjõpeogo, ejaque’aco niwõ. ²⁶ Co ape macãcjõ Sirofeniciacjõ nico niwõ. Be’ro Jesú tiropu eta, wãtĩ co macõpure nigũrẽ cõ’awĩrõdutico niwõ. ²⁷ Jesú core nicu niwĩ:

—Wĩ’marã pe’ere ecamu’tãrõua’a. Marĩ na ba’amu’tãtimicã, ba’asere ã’ma, diayiare doquecũucã ña’a ni’i, nicu niwĩ. A’tiro nígũ, tojo nicu niwĩ. Judío masã pe’ere weetamumu’tãrõua’a. Be’ropu judío masã nitirãrẽ weetamurõua’a nígũ, tojo nicu niwĩ.

²⁸ Co cũrẽ yu’tico niwõ:

—Yu’u wiogu, tojota ni’i, nírõ. Diayiaputa mesa doca dujirã põ’rã ba’acã burudijasere ba’asama, nico niwõ. Judío masã nitirã quẽ’rã cã’rõ mu’u añurõ weesere ñe’emasĩma nígõ, tojo nico niwõ.

²⁹ Co tojo nicã, Jesú yu’ticu niwĩ:

—Mu’u añurõ wãcũ’u. Wãtĩ mu’u macõpure ní’cure cõ’awĩrõtoja’a. Wa’agosa’a, nicu niwĩ.

³⁰ Be’ro co wi’ipu tojaa wa’aco niwõ. Topu tojaatago, co macõrẽ co cũñarõpu pesacã ï’aco niwõ. Wãtĩ copure nimi’cu wijaatojacu niwĩ.

Jesú tu’otigure, ucũmasĩtigure yu’ruo’que ni’i

³¹ Jesú Tiro wãmetiropu ní’cu wijawã’cãcu niwĩ. Topu wijawã’cãgũ, Sidõ wãmetiropu, Decápoli nise macãrĩpu yu’ruacu niwĩ. To yu’ruaa, Galilea cja ditarapu ejacu niwĩ. ³² Topu ni’cũ tu’otigure, añurõ ucũwĩrõmasĩtigure Jesú tiro miacãrã niwã. Jesure “Cũrẽ ñapeo yu’ruoya”, nicãrã niwã. ³³ Tojo weegu Jesú cũrẽ apero,

masã ï'atiropu miacu niwĩ. Topu cũ ye omopicarire tu'otigu ye o'meperipu siosõrõcu niwĩ. Be'ro u'seco e'opeo, cũ ya ñe'merõrẽ ñapeocu niwĩ. ³⁴ Be'ro u'musepu ï'amorõ ejerisãjã, arameo me'rã a'tiro nicu niwĩ:

—Efata. “Pãrĩña” nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nise me'rã cũ ye o'meperi pãrĩa wa'acaro niwã. Cũ ya ñe'merõ ca'bia wa'a, añurõ ucũmasĩcu niwĩ. ³⁶ Tu'ajanu'cõ, Jesú narẽ “Ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña”, nicu nimiwĩ. Cũ narẽ “Ne cã'rõ weretibutiãcã'ña” nimicã, na nemorõ werepãacãrã niwã. ³⁷ Na uputu ï'amarĩa, a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tisere añurõ weemi. Masã tu'otirãpureta tu'ocã weesãjãmi. Ucũtirãpureta ucũcã weesãjãmi, nicãrã niwã.

8

Jesú ba'paritisetiri mil umuarẽ eca'que ni'i
(Mt 15.32-39)

¹ Jesú masãrẽ yu'ruocaterore pãjãrã masã cũ tiropu nerẽcãrã niwã. Be'ro na ba'ase toja wa'acãrã niwã. Tojo wa'acã ï'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ pijio, nicu niwĩ:

² —Yu'u ã'rãrẽ pajaña'a wa'asa'a. Na marĩ me'rã nirõ i'tia numu yu'ru'u. Tojo weerã na ba'ase toja wa'ama. ³ Na ye wi'seripu yu'u tojaaduticã, ujaboarã ma'apu tu'omasĩse pe'tique'a wa'abosama. ãpẽrã yoabutiaropu a'ti'cãrã nima, nicu niwĩ Jesú.

⁴ Be'ro cũ bu'erã Jesure yu'ticãrã niwã:

—Marĩ a'to masã marĩrõpure ¿de'ro wee ã'rã pãjãrãrẽ ba'ase boca ecabosari? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿Dicusepaga pã cuoti?

Na yu'ticãrã niwã:

—Sietepaga cuo'o, ni yu'ticãrã niwã.

⁶ Tojo nica be'ro Jesú masãrẽ dujiduticu niwĩ. Cũ tepagare mii, cũ pacu Õ'acũrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Be'ro, pe'é, cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigu o'ocu niwĩ. Na masãpure etituriãcãrã niwã. ⁷ Wa'i o'majãrãcãrẽ pejetirãcã cuocãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ cũ pacure e'catise o'otoja, mejãrõta tja etiduticu niwĩ. ⁸ Nipe'tirã ba'a yapiyu'ruacãrã niwã. Be'ro siete pi'seri na ba'adu'a'quere seeneo, miisãacãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Topu ba'a'cãrã ba'paritisetiri mil wa'tero umua nicãrã niwã. Be'ro narẽ na ye wi'seripu tojaadutigu, Jesú cũ bu'erã me'rã yucusupu mujãsãjãa, Dalmanuta wãmetiropu wa'a wa'acu niwĩ.

Jesure fariseo masã Õ'acũ tutuaro me'rã weeĩ'odutimi'que ni'i
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Jesú cũ bu'erã me'rã Dalmanutapu etacu niwĩ. Topu fariseo masã Jesure tutuaro me'rã ucũcãrã niwã. ¿Diacjũta Õ'acũ macũ nimiticũ? nĩrã, cũrẽ Õ'acũ tutuaro me'rã weeĩ'oduticãrã niwã. ¹² Jesú na tojo nisere caributi, tu'satigu, narẽ nicu niwĩ:

—Aa. ¿De'ro weerã a'tocaterocjãrã weeĩ'odutisari? Diacjũta nigũti. Ne cã'rõ narẽ weeĩ'osome, nicu niwĩ.

¹³ Be'ro narẽ cõ'awã'cãgũ, yucusupu apaturi mujãsãjãa, ape pã'rẽpu pẽ'a wa'acu niwĩ.

Jesú queose o'o'que ni'i
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Ape pã'rẽpu pẽ'arã, Jesú bu'erã na ba'atjere miaticãrã niwã. Pã ni'cãgãta cuocãrã niwã. ¹⁵ Be'ro Jesú narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Fariseo masã, tojo nicã Herode na ye levadura pã bucuacã weesere masã tu'omasĩña, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ bu'erã cũ nisere tu'otirã, na basu nicãrã niwã:

—Marĩ pã moocã, tojo nisami, nicãrã niwã.

¹⁷ Jesú na tojo nisere masĩgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã masã “Ba'ase moo'o”, niti? ¿Musã tu'omasĩweti yujupu? Musã ejeripõ'rã butiyu'rua'a. ¹⁸ Musã ye caperi me'rã ĩ'a'a. Musã ye o'meperi me'rã tu'o'o. ¿Tojo weemirã, yu'u toduporopu wee'quere wãcũtibutiatĩ? ¹⁹ Toduporopu ni'cãmocusetiri mil masãrẽ ni'cãmocusepaga pã me'rã ecawu. ¿Dicuse pi'seri na ba'adu'a'quere seeneorĩ? nicu niwĩ.

Cũ bu'erã cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Doce pi'seri seesãawũ, ni yu'ticãrã niwã.

²⁰ Jesú narẽ ninemocu niwĩ:

—Apeye quẽ'rã sietepaga pã me'rã ba'paritisetiri mil masãrẽ ecawu. Tita quẽ'rãrẽ ¿dicuse pi'seri seeneono'rĩ? nicu niwĩ.

Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Siete pi'seri seeneono'wũ, nicãrã niwã.

²¹ Na tojo nica be'ro Jesú narẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcã tere masĩmirã, ¿de'ro weerã tu'omasĩweti yujupu? nicu niwĩ.

Jesú Betsaidapu caperi ĩ'atigure yu'ruo'que ni'i

²² Jesú cũ bu'erã me'rã dítarare pẽ'a, ape pã'rẽ Betsaida wãmetiri macãpu pẽ'ajacãrã niwã. Topu na ejacã, Jesú tiro ni'cũ caperi ĩ'atigure miiejacãrã niwã. Na Jesure a'tiro sãrĩcãrã niwã:

—Ã'rĩrẽ ñapeo yu'ruoya, nicãrã niwã. ²³ Tojo weegu Jesú caperi ĩ'atigu ya omocãpu ñe'e, macã sumutopu tũawã'cãcu niwĩ. Be'ro Jesú cũ ye u'seco me'rã caperipu tuuwa'recu niwĩ. Tojo weetojanu'cõ, Jesú omocãrĩ me'rã cũ ye caperire ñapeocu niwĩ. Be'ro cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'urẽ apeyenojõ bajumitito? nicu niwĩ. ²⁴ Cũ, cũ ye caperire ĩ'apãa, a'tiro nicu niwĩ:

—Masãrẽ ĩ'a'a, ĩ'agũ. Yucupagu weronojõ bajurã sijacã ĩ'a'a, nicu niwĩ.

²⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú cũ ye caperipu apaturi ñapeonemocu niwĩ. Toputa cũ añurõ waro ĩ'abutiacu niwĩ. Nipe'tisere queoro ĩ'acu niwĩ. ²⁶ Be'ro Jesú cãrẽ cũ ya wĩ'ipu o'õtõrõgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Macãpu wa'aticã'ña. Ne ni'cũ tocjũrẽ yu'u mu'urẽ yu'ruo'quere wereticã'ña, nicu niwĩ.

Pedro Jesure “Mu'u Õ'acũ bese'cũta ni'i” ní'que ni'i

(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Be'ro Jesú cũ bu'erã me'rã Cesarea Filipo wãmetiri macã pu'to nise macãrĩpu wa'acãrã niwã. Na to wa'aropu cũ bu'erãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro masã ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

²⁸ Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ãpẽrã mu'urẽ “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Ãpẽrã “Duporocjũpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Ãpẽrã “No'o nigũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ ní'gũ nisasami”, nima, nicãrã niwã.

²⁹ Be'ro Jesú narẽ sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Musã waro, yu'ure de'ro wãcũti? nicu niwĩ. Cũ tojo nicã, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

³⁰ Pedro tojo ní'quere Jesú ne ãpẽrãrẽ weredutiticu niwĩ.

Jesú cǎ wēĩatjere were'que ni'i

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Tu'ajanu'cǎ, cǎ bu'erārē a'tiro ni bu'enu'cǎcu niwĩ:

—Yu'u Ō'acǎ macǎ masǎ weronojō uputigu pūrō pi'etigusa'a. Tojo nicǎ judío masǎ bucurǎ, pa'ia wiorǎ, Moisé oja'quere bu'eri masǎ yu'ure ɰatirāsama. Yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicǎ, i'tia numu be'ro masǎgǎsa'a, nicu niwĩ. ³² Narē tu'ota basioro wereme'ricǎ'cu niwĩ. Tere tu'ogu, Pedro aperopu Jesure pijiwǎ'cǎ, tu'ticu niwĩ. ³³ Be'ro Jesú majāmiĩ'a, cǎ bu'erārē i'a, Pedore tu'ticu niwĩ:

—Wa'aya. Mu'u wātĩ weronojō ucũ'u. Mu'u Ō'acǎ wǎcǎsere masĩwe'e. Masǎ na wǎcǎwuaronojō wǎcǎ'u, nicu niwĩ.

³⁴ Be'ro Jesú cǎ bu'erārē, tojo nicǎ masārē pijio, werecu niwĩ:

—No'o yu'ure ējōpeosirutugunojō cǎ weesĩ'rĩrōnojō weeticǎ'to. Yu'u ɰaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rīgǎ “Jesure ējōpeogu, wēribosau” nitiguta sirutuato.

³⁵ Yu'ure ējōpeose me'rǎ ña'arō yu'rusĩ'rītigu, yu'ure ējōpeodu'ugunojō pecame'epu bajuriono'gǎsami. Apĩ wējēsere uiti, yu'ure ējōpeonu'cǎgǎnojō pe'e yu'u me'rǎ catinu'cǎgǎsami. ³⁶ Ni'cǎ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'a, cǎ ejeripō'rǎ pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojōrē wapata'abosari? ³⁷ Pecame'epu wa'agu, cǎ ya ejeripō'rārē de'ro wee wapayewĩrōmasītisami. ³⁸ A'ti turicjārǎ masǎ ña'arō weeri masǎ yu'ure ējōpeotirǎ nima. Na wa'teropu yu'ure, tojo nicǎ yé quetire bopoyasǎticǎ'ña. Musǎ bopoyasǎcǎ, yu'u Ō'acǎ macǎ masǎ weronojō uputigu a'tiro weegusa'a. A'ti turipure yu'u pacu asistese me'rǎ, cǎrē wereco'terǎ me'rǎ apaturi a'tigu, yu'u quē'rǎ musārē bopoyasǎgǎsa'a, nicu niwĩ.

9

¹ Jesú masārē, tojo nicǎ cǎ bu'erārē bu'eca be'ro apeye ninemocu niwĩ narē:

—Diacǎ musārē weregutĩ. Ni'cārērǎ a'topu nirǎ yu'u tutuaro me'rǎ wioгу sǎjǎgǎ a'ticǎ i'atimirǎ, wēĩsome, nicu niwĩ.

Jesú cǎ bajuse dɰcayu'que ni'i

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Ni'cǎ semana be'ro Jesú ɰrǎgǎ ɰ'muacjupu mujǎcu niwĩ. Tigupure wa'agu, Pedro, Santiago, Juǎ na se'sarore miacu niwĩ. Topu na i'orōpu Jesú cǎ bajusere dɰcayucu niwĩ. ³ Cǎ su'ti asistea wa'acaro niwǎ. Pūrō butise wa'acaro niwǎ. Ne a'topure te butise weronojō masǎ su'ti coetima. ⁴ Tojo wa'ari cura Elía, Moisé bajuanu'cǎ, Jesú me'rǎ ucũcǎ i'acārǎ niwǎ. ⁵⁻⁶ Tere i'arǎ, cǎ bu'erǎ ɰcɰayu'rua wa'acārǎ niwǎ. Tojo weegu Pedro de'ro nímasītigu, ucũquejocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Wioгу, marĩ a'topu nicǎ añuyu'rua'a. I'tia wi'iacǎ weerǎ. Ni'cǎ wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerǎ, nicu niwĩ Pedro.

⁷ Be'ro ni'cǎ curua o'mecurua dijati, narē tuubi'acǎ'caro niwǎ. Ti curuapu ni'cǎ a'tiro ucũcǎ tu'ocārǎ niwǎ:

—Ā'rĩ yu'u macǎ uputu yu'u ma'igǎ nimi. Cǎ ucǎsere tu'o ējōpeoya, nicu niwĩ.

⁸ Be'ro i'aquejocārǎ nimiwǎ. Ne āpērǎ marĩcārǎ niwǎ. Jesú ni'cǎta nu'cǎcu niwĩ.

⁹ Na ɰrǎgǎpu ni'cārǎ dijarǎ, na topu i'a'quere Jesú ne weredutiticu niwĩ.

—Be'ro yu'u Ō'acǎ macǎ masǎ weronojō uputigu wēĩ masǎca be'ropu wereya, nicu niwĩ. ¹⁰ Tojo weerǎ na se'saro tere tu'oña'cārǎ niwǎ. Na basu a'merĩ sēritiña'cārǎ niwǎ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrō weesari cǎ wēĩca be'ropu masǎse? nicārǎ niwǎ. ¹¹ Be'ro Jesure sēritiña'cārǎ niwǎ:

—¿De'ro weerǎ Moisé oja'quere bu'eri masǎ “Masārē yu'rɰoacjɰ a'tise dɰporo Elía a'timu'tǎgǎsami”, ni bu'eti?

¹² Jesú narē yu'ticu niwĩ:

—Musā nírōnojōta Elía a'timū'tāgūsami. Cũ nipe'tisere apomū'tāgūsami. Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpu yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputigu ye cjasere a'tiro ni'i. “Cũ pi'etigusami. Ūano'tigusami”, ni'i. ¹³ Yu'u pe'e musārē nigūti. Elía a'titojacu niwĩ. Cũrē Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpu ní'caronojōta queoro wa'acaro niwũ. Masā cũrē no'o weesĩ'rísere weecārā niwā, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'magūrē wātĩ sājāno'cure cō'awīrō'que ni'i
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Na ūrūgūpu ní'cārā āpērā na me'rācjārā nirōpu dijatarā, pājārā masā nicā ĩ'acārā niwā. Āpērā quē'rā Moisé oja'quere bu'eri masā Jesú bu'erā me'rā uputu ucūcārā niwā. ¹⁵ Be'ro Jesú cũ wācūña marīrō a'ticā ĩ'arā, nipe'tirā ĩ'amarīacārā niwā. Cũ tiropu omawā'cā, añuduticārā niwā. ¹⁶ Jesú cũ bu'erārē sērītiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojōrē tocā'rō ūrūsārā weeti na me'rā? nicu niwĩ.

¹⁷ Ni'cũ na pājārā wa'teropu nigú yu'tiquejocu niwĩ:

—Ūsārē bu'egu, yu'u macũ wātĩ sājāno'cure miitiapu. Yu'u macūrē ucūmasīticā weemi. ¹⁸ Cũ no'o wa'aro wātĩ cũrē ñe'e paaquecūumujāmi. Cũ tojo weecā, ūseropu so'potu'u, cũ upicarire cūrīdiomujāmi. Tojo wa'agu, bu'amujāmi. Yu'u mu'u bu'erārē “Wātīrē cō'awīrōña”, nitojamiapu. Na pōtēotīama, nicu niwĩ.

¹⁹ Jesú narē nicu niwĩ:

—Musā ne ějōpeose moobutia'a. Yu'u musārē yoacā bu'emicā, ne tu'omasīwe'e yujupu. ¿No'ocā'rō yoacā musā yu'ure ějōpeoticā wācūtutuagusari? Cũ wĩ'magūrē yu'u tiro miitia, nicu niwĩ.

²⁰ Cũ tiropu miiejacā, wātĩ Jesure ĩ'agũ, wācūña marīrō wĩ'magūrē wērīacā weecu niwĩ. Cũ doqueque'a, tūrūmaacusia, ūseropu so'potu'uacu niwĩ. ²¹ Tojo wa'acā ĩ'agũ, Jesú wĩ'magũ pacure sērītiña'cu niwĩ:

—¿No'ocátero yoati a'te cũrē tojo wa'aro? nicu niwĩ.

Cũ pacu yu'ticu niwĩ:

—Wĩ'magūpu tojo du'pocātiwĩ. ²² Pejetiri wātĩ cũrē wējēsī'rīgũ, pecame'epu doqueque'a, diapu doqueñojācā weemujāmi. Mu'urē basiocā, ūsārē pajaña'gũ weetamuña, nicu niwĩ.

²³ Jesú cũrē nicu niwĩ:

—Mu'u ějōpeocāma, basiocā'a. No'o ějōpeorāma nipe'tise weeta basio'o, ni yu'ticu niwĩ.

²⁴ Tojo nicā tu'ogu, wĩ'magũ pacu caricūquejocu niwĩ:

—Ějōpeo'o. Nemorō ějōpeonemocā weeya, nicu niwĩ.

²⁵ Jesú masā pājārā na tiropu omawā'cāticā ĩ'agũ, wātīrē cō'awīrōgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Wātĩ ucūticā, tu'otićā weegú, mu'urē wijaaduti'i. Ā'rĩ wĩ'magūpure nigú, wa'aya. Ne apaturi sājāanemoticā'ña, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nicā, wātĩ caricūwijaagu, wĩ'magūrē apaturi wērīacā weecu niwĩ. Cũ wijaagu, cũrē wērī'cu weronojō tojacā weecu niwĩ. Tojo weerā cũrē āpērā “Wērīa wa'amī”, nicārā nimiwā. ²⁷ Jesú pe'e cũrē omocāpu ñe'e wejewa'cōcu niwĩ. Tojo weecā, cũ wā'cānu'cācu niwĩ.

²⁸ Be'ro Jesú wi'ipu sājācā, cũ bu'erā āpērā tu'otiropu cũrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weerā ūsā wātīrē cō'awīrōmasītiapari? nicārā niwā.

²⁹ Cũ narē nicu niwĩ:

—Cũ wātĩ tojo sājāgūnojōrē Ō'acūrē sērī, be'tise me'rā dia'cũ cō'awīrōta basio'o, nicu niwĩ.

Jesú cũ wērīatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Na Cesarea Filipopu ní'cārã Galilea di'tapu yu'ruacārã niwã tja. Na wa'asere Jesú ne âpērārẽ masĩcã uaticu niwĩ. ³¹ Cũ wērĩatjere, âpērã cūrẽ wiorãpure o'otjere cũ bu'erārẽ bu'egũ, tojo weecu niwĩ. A'tiro bu'ecu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure wiorãpure o'orāsama. Be'ro yu'ure wējērāsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a tja, nicu niwĩ. ³² Na cũ tojo nisere tu'omasĩticārã niwã. Tu'omasĩtimirã, uirã, sērĩtiña'masĩticārã niwã.

Añurõ weeyu'rũnu'cãgũ yere oja'que ni'i
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Be'ro Capernau wãmetiri macãpu etacārã niwã. Topure na wi'ipu sãjëejáca be'ro Jesú cũ bu'erārẽ sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Musã ma'a a'tirã, ñe'enojõ ucũ a'metu'tiwã'cãtirã weeati?

³⁴ Na pe'e ma'apure a'tiro ucũwã'cãticārã niwã. ¿Noa marĩ wa'teropure âpērã yu'ruoro niyu'rũnu'cãgũsari? nisere ucũcārã niwã. Tojo ucũ'cārã nitjĩarã, ne yu'titiyu'ruocã'cārã niwã. ³⁵ Jesú ejanujã, cũ bu'erã docere pijio, nicu niwĩ:

—Musã âpērã yu'ruoro ni'i nisĩ'rĩrã, a'tiro nirõua'a: “Nipe'tirã be'rocjũpu nisa'a”, nirõua'a. Apeye, nipe'tirãrẽ weetamurõua'a, nicu niwĩ.

³⁶ Be'ro ni'cũ wĩ'magũrẽ pijio, na wa'teropu nu'cõcu niwĩ. Cūrẽ wuamorõ, nicu niwĩ:

³⁷ —Yu'ure maigũnojõ ni'cũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ ñe'egũ weronojõ weemi. Cūrẽ ñe'egũ, yu'ureta ñe'egũ weemi. Yu'ure ñe'egũ quẽ'rã yu'u dia'cūrẽ ñe'egũ weetimi. Yu'ure o'ócũ Õ'acũ quẽ'rãrẽ mejãrõta ñe'egũ weemi, nicu niwĩ.

Marĩrẽ ĩ'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi nise ni'i
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicu niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egũ, ni'cũ mu'u wãmerẽ pisutjĩagũ wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã ĩ'apu. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiami. Tojo weerã cūrẽ cã'mota'apu.

³⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Tojo weegure cã'mota'aticã'rõua'a. Ne ni'cũ yu'u wãmerẽ pisutjĩagũ añurõ weel'ocũ, be'ro yu'ure ña'arõ ucũmasĩtisami. ⁴⁰ A'tiro ni'i. Marĩrẽ ĩ'atu'titigu marĩ me'rãcjũ nimi. ⁴¹ Musãrẽ yu'u bu'erã niyucã, âpērã weetamurāsama. Tojo weegu diacjũ musãrẽ weregutĩ. No'o musãrẽ ni'cũ cã'rõacã aco tĩagũnojõrẽ diacjũta Õ'acũ añuse o'ogusami.

Âpērãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² »No'o yu'ure ejõpeogu wĩ'magũrẽ ña'arõ weecã weegũ uputu bu'iri da'reno'gũsami. Cūrẽ ãtãgã pajicja wãmutapu du'teyoo, dia pajiri maapu doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wẽrĩa wa'a, dojorẽnemotibosami. Cũ dojorẽbo'que pe'tia wa'abosa'a. ⁴³ Musã ya omocã me'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, dutecõ'abo'caro weronojõ ña'asere weedu'ucã'ña. Musã ni'cã omocã me'rã Õ'acũ tiropu ejacã, nemorõ añu'u. Pecame'epu pua omocã me'rã wa'acã pe'ema, ña'ayu'rua'a. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añubosa'a. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere wéerã pecame'epu wa'acã, ña'a ni'i. Topure pecame'e ne yatitisa'a. ⁴⁴ Becoa ne boatisama. Pecame'e quẽ'rã ãjũnu'cũcã'sa'a. ⁴⁵⁻⁴⁸ Tojo nicã musã ya du'pocã me'rã ña'arõ wéerã, dutecõ'abo'caro weronojõ mejãrõta weeya tja. Musã pecame'epu pua du'pocã me'rã wa'acã, ña'ayu'rua'a. Opa cõ'ñerõ u'musepu sãjãcã pe'ema, nemorõ añu'u. Capea me'rã quẽ'rã ña'arõ weesĩ'rĩrã, mejãrõta weeya. Musã capea orewee cõ'abo'caro weronojõ ña'asere ĩ'adu'ucã'ña. Musã pecame'epu pua capea me'rã wa'acã, ña'a ni'i. Tojo nicã u'musepu ni'cã capea me'rã wa'acã, nemorõ

añu'u. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã, nemorõ añu ni'i. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere weérã pecame'epu wa'acã, ña'a ni'i. Topure becoa ne boatisama. Pecame'e quẽ'rã ne yatitisa'a.

⁴⁹ »Nipe'tise ba'asere pecame'e me'rã do'ano'o. A'te weronojõ a'ti di'tapure nipe'tirã yu'ure ejõpeorã pi'etise me'rã nemorõ wãcütutuanemorãsama. ⁵⁰ Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e. Musã pũricã moa ocaro weronojõ niña. A'mequẽse marĩrõ añurõ nisetiburoya, nicu niwĩ.

10

Nũmotirã, marãputirã a'merĩ cõ'aticã'ña nise ni'i

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesú Capernaupu ní'cu Judea di'tapu wa'a wa'acu niwĩ. Topu ní'cu Jordã wãmetiri maarẽ, mujĩpũ mujãtiro ape pã'rẽpu pẽ'acu niwĩ. Topure apaturi masã nerẽcãrã niwã. Cũ weewaronojõta narẽ bu'ecu niwĩ. ² Fariseo masã cũ mejẽcã yu'ticã uarã, bu'iri bocasĩ'rĩrã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'ata basiosari? ¿Marĩrẽ dutise tojo niti? ³ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Moisé de'ro dutipari?

⁴ Na yu'ticãrã niwã:

—Moisé ni'cũ nũmorẽ “A'te ye bu'iri mũ'urẽ cõ'a'a” nirĩ pũrĩrẽ core ojao'oduticu niwĩ. “Tojo apõca be'ro cõ'ata basio'o”, nicu niwĩ Moisé, nicãrã niwã.

⁵ Na tojo nica be'ro Jesú nicu niwĩ:

—Musã ñecũsumua ejeripõ'rã butise ye bu'iri Moisé musã nũmosãnumiarẽ cõ'acã cã'mota'aticu niwĩ. ⁶ Õ'acũ nipe'tise cũ ne waro weenũ'cãcateropure umu, numio weecu niwĩ. ⁷ “Tojo weegu umu cũ pacu, cũ pacore cõ'awija, cũ nũmo me'rã nigũsami.

⁸ Na puarã ni'cã upu weronojõ nirãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. Tojo weerã puarã nitima. Ni'cã uputa nima. ⁹ A'te ye bu'iri Õ'acũ a'mesu'o'cãrãrẽ masã ne ducawaaticã'rõua'a, nicu niwĩ Jesú.

¹⁰ Be'ro wi'ipu dajarã, Jesú bu'erã cũrẽ apaturi sãrĩtiña'nemocãrã niwã te cjasereta tja. ¹¹ Narẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Cũ nũmorẽ cõ'a, apegore nũmotigunojõ cũ nũmotimũ'tã'core ña'arõ weegu weesami. ¹² Mejãrõta numio co marãpure cõ'a, apĩ me'rã marãputigo quẽ'rã co marãputimũ'tã'cure ña'arõ weego weesamo. Te Õ'acũrẽ yu'runũ'cãseta ni'i, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sãrĩbosa'que ni'i

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Be'ro narẽ ñapeodutirã wĩ'marãrẽ Jesú tiro miacãrã niwã. Na tojo weecã ï'arã, narẽ miarãrẽ cũ bu'erã tu'ticãrã niwã. ¹⁴ Na tojo weecã ï'agũ, Jesú ua wa'acu niwĩ. Narẽ nicu niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ejõpeoma. Æpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ejõpeorã yu'u pacu wiogu nirõpu wa'arãsama. ¹⁵ Diacũ musãrẽ wereguti. Ærã weronojõ yu'ure ejõpeotigunojõ ne cã'rõ yu'u pacu nirõpu wa'asome, nicu niwĩ.

¹⁶ Be'ro wĩ'marãrẽ wũamorõmujã, narẽ ñapeo, cũ pacure “Ærãrẽ añurõ weeya”, ni sãrĩbosacu niwĩ.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Jesú aperopu wa'ari cura ni'cũ cũrẽ omasirutuwã'cãcu niwĩ. Omasirutuwã'cã, ejõpeogu cũ duporo ejaque'a, sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Mũ'u masārē bu'egu añugũ ni'i. ¿Yũ'u ñe'enojō weegusari catise pe'titisere bocasĩ'rĩgũ? nicu niwĩ.

¹⁸ Jesú cūrē nicu niwĩ:

—¿Yũ'ure añugũ ni'i nĩgũ, diacjũta nigũ weeti? Ni'cũta Ō'acũ añugũ nimi.
¹⁹ Mũ'u Ō'acũ dutise cūu'quere masĩsa'a. “Masārē wējēcō'aticā'ña. Apĩ ñumorē a'metārāticā'ña. Yajaticā'ña. Āpērā ye cjasere nisooticā'ña. Āpērā yere ɯarā, weeta'saticā'ña. Mũ'u pacu, mũ'u pacore ējōpeoya”, ni'i, nicu niwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicā tũ'ogu, yũ'ticu niwĩ:

—Bu'egu, yũ'u wĩ'magũputa a'tere queoro weemujātiwũ, nicu niwĩ.

²¹ Jesú cūrē pajaña'se me'rā ĩ'a, nicu niwĩ:

—Mũ'urē apeyenojōacā dũ'sa'a. Mũ'u cɯosere duape'ocjũ wa'aya. Te dua'que wapare pajasecɯorārē dɯcawaaya. Tojo weegu ɯ'musepu peje añuse cɯogusa'a. Tu'ajanũ'cō, yũ'ure sirutuya, nicu niwĩ.

²² Cũ tojo nicā tũ'ogu, tũ'saticu niwĩ. Cũ peje waro cɯoyũ'ruatjĩagũ, cũ cɯosere ma'iyũ'rũgũ bujaweti, tojaa wa'acu niwĩ.

²³ Be'ro Jesú cũ sumuto ĩ'aste, cũ bu'erārē nicu niwĩ:

—Peje cɯorārē Ō'acũ tiropu wa'acā diasabutia'a, nicu niwĩ.

²⁴ Tojo nicā tũ'orā, cũ bu'erā tũ'omarĩacārā niwā. Jesú narē ninemocu niwĩ tja:

—Yũ'u pō'rā weronojō nirā, a'tiro ni'i. No'o na cɯosere ējōpeoyũ'rũnũ'cācā, yũ'u pacu nirō ɯ'musepu wa'ase diasabutia'a. ²⁵ Wa'icu cameyo wāmetigũjo awiga yuta da pĩ'osōrōrĩ pepu sājāa yũ'rutērĩcā, diasayũ'rũmajā wa'asa'a. Ƴ'musepu yũ'u pacu nirōpu peje cɯogu wa'acā pe'ema, totā nemorō diasaa'a, nicu niwĩ.

²⁶ A'tere tũ'orā, ɯputu ĩ'amarĩa, a'merĩ sērĩtiña'cārā niwā:

—To pũrĩcārē ¿noanojō pe'e Ō'acũ tiropu wa'amasĩrāsari? nicārā niwā.

²⁷ Jesú narē ĩ'agũta ĩ'a, nicu niwĩ:

—Masā na basu weetutuase me'rā yũ'rũmasĩtisama. Ō'acũ pũrĩcārē basio'o. Cũma ne apeyenojō weeta basiotise marĩ'i, nicu niwĩ.

²⁸ Cũ tojo nicā tũ'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Wiogu, nipe'tise ɯsā cɯosere du'ucũu, mũ'urē sirutuwũ.

²⁹ Jesú yũ'ticu niwĩ:

—Diacjũta nigũti. No'o nigũnojo, yé bu'iri, tojo nicā masārē yũ'rũose quetire werese bu'iri cũ ya wĩ'i, cũ acawererā, cũ pacusũma, cũ pō'rā, cũ ye weseri du'ucũuwā'cā'cārānojo'rē a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ Na cō'awā'cā'que nemorō peje waro bocarāsama. A'ti ɯmucopure nemorō wi'seri, acawererā, pacosānumia, pō'rā, weseri bocarāsama. Āpērā narē ña'arō weemicā, tere bocarāsama. Be'ropu quē'rārē Ō'acũ me'rā ninu'cũcā'rāsama. ³¹ Tojo nimicā, ni'cārōacārē wiorā weronojō nirā be'ropure mejō nirā nirāsama. Pājārā mejō nirā quē'rā be'ropure wiorā weronojō nirāsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cũ wēĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

³² Be'ro Jesú Jerusalē wa'ari ma'apu cũ bu'erā duporo ɯ'mutāwā'cācu niwĩ. Na Jerusalēpu Jesure wējēsĩ'rĩrāsama nĩrā, cũ uiticā ĩ'arā, cũ bu'erā ĩ'amarĩacārā niwā. Masā na be'ro siruturā quē'rā uicārā niwā. Be'ro Jesú cũ bu'erā docere pijiocu niwĩ. Pijio, cūrē wa'atjere werecu niwĩ.

³³ —Musā masĩ'i. Marĩ Jerusalēpu wa'arā wee'e. Topu yũ'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputĩgure a'tiro weerāsama. Pa'ia wiorā, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masāpure o'orāsama. Na yũ'ure wējēdutarāsama. Náta tja ape di'tacjārā judío masā

nitirã wiorãrẽ wiaturiarãsama. ³⁴ Yũ'ũre bujicã'a, tãrãrãsama. Ƴ'seco e'opeo, yũ'ũre wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia nũmũ be'ro masãgũsa'a, nicũ niwĩ.

Santiago, Juã Jesure na sêrĩmi'que ni'i
(Mt 20.20-28)

³⁵ Be'ro Santiago, Juã Zebedeo põ'rã Jesú tiro wa'a, cãrẽ nicãrã niwã:

—Ƴsãrẽ bu'egũ, Ƴsã sêrĩsere mũ'u o'ocã Ƴasa'a.

³⁶ Na tojo nicã, sêrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõ yũ'u weecã Ƴasari?

³⁷ Na yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'u wiogu sãjãgũ, Ƴsãrẽ mũ'ũrẽ dutitamuajã sõrõapa. Ni'cũ mũ'u diacjũ pe'e, apĩ cũpe pe'e dupoapa, nicãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã tũ'ogu, Jesú nicũ niwĩ:

—Musã yũ'ũre sêrĩsere tũ'omasĩwe'e. Yũ'u upũtu pi'eti, wẽrĩgũsa'a. ¿Yũ'u pi'eti wẽrĩatjere weronojõ musã quẽ'rã weemasĩti?

³⁹ Na yũ'ticãrã niwã:

—Ƴũ. Pi'eti, wẽrĩmasĩ'i, nicãrã niwã.

Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Diacjũta ni'i. Musã quẽ'rã yũ'u weronojõ pi'eti, wẽrĩrãsa'a. ⁴⁰ Tojo weemicã, diacjũ pe'e, cũpe pe'e musãrẽ dupomasĩtisa'a. A'te yũ'u weese niwe'e. Yũ'u pacũ cũ beseyu'cãrã pe'e topũ dujirãsama, nicũ niwĩ.

⁴¹ Be'ro diez ãpẽrã Jesú bu'erã na tojo sêrĩcã tũ'orã, Santiago, Juã me'rã ua wa'acãrã niwã. ⁴² Tojo weecã i'agũ, Jesú pijio, narẽ nicũ niwĩ:

—Musã masĩsa'a. A'ti nucũcãrẽ dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Na docacjãrã quẽ'rã mejãrõta dutipesama. ⁴³ Musã pũrĩcã na weronojõ weesome. Tojo weronojõ o'orã, musã wa'teropũ wiorã nĩsĩ'rĩrã, ãpẽrãrẽ da'raco'terã weronojõ niña. ⁴⁴ No'o ãpẽrã nemorõ nĩsĩ'rĩgũnojo nipe'tirãrẽ da'raco'tegũ weronojõ tũ'oña'ña. ⁴⁵ Yũ'u weronojõ weeya. Ƴ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ nimigũ, ãpẽrã yũ'ũre weetamuato nĩgũ mejẽta a'tiwũ. Yũ'u pe'e narẽ weetamugũ a'tiwũ. Tojo nicã pãjãrã na ña'arõ wee'que wapare wẽrĩbosa wapayewĩrõgũ a'tiwũ, nicũ niwĩ.

Jesú Bartimeo wãmetigũ caperi bajuno'tigure yũ'rũo'que ni'i
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Na Jerusalẽpũ majãrã, Jericópũ etacãrã niwã. Be'ro ti macãpũ Jesú cũ bu'erã me'rã yũ'rũacu niwĩ. Pãjãrã masã cũrẽ sirutucãrã niwã. Topũ Bartimeo wãmetigũ Timeo macũ caperi bajuno'tigũ ma'a sumutopũ niyeru sêrĩdujicũ niwĩ. ⁴⁷ “Jesú Nazarecjũ a'timi” nicã tũ'ogu, Bartimeo caricũnũ'cãcũ niwĩ:

—Jesú, Davi pãrãmi nituriagu, yũ'ũre pajaña'ña, nicũ niwĩ.

⁴⁸ Pãjãrã cũrẽ “Caricũticã'ña”, ni tu'ticãrã nimiwã. Cũ pe'e tojo nimicã, nemopeocã'cũ niwĩ.

—Davi pãrãmi nituriagu, yũ'ũre pajaña'ña, nicũ niwĩ.

⁴⁹ Tojo nicã tũ'ogu, Jesú tojanũ'cã, a'tiro nicũ niwĩ:

—Pijioya.

Na cũrẽ pijio, nicãrã niwã:

—Quero wã'cãnũ'cãbaque'oya. Mũ'ũrẽ pijimi, nicãrã niwã.

⁵⁰ Tojo weegu cũ bu'icjãrõrẽ to tuweecũu bu'pumajã, Jesú tiro wa'acu niwĩ. ⁵¹ Topũ ejacã, Jesú cũrẽ sêrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro yũ'u weecã Ƴasari?

—Masãrẽ bu'egũ, yũ'ũre caperi bajucã Ƴasa'a, nicũ niwĩ.

⁵² Jesú cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mu'u yu'ure ějõpeoapu. Tojo weegu mu'u yu'ruono'toja'a. Wa'agusa'a, nicu niwĩ.

Tojo nirĩ curata cũ caperi ĩ'acu niwĩ. Be'ro Jesure ma'apu sirutuwã'cãcu niwĩ.

11

Jesú Jerusalẽ wãmetiri macãpu sãjãa'que ni'i

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesú cũ bu'erã me'rã Jerusalẽpu ejatjo cã'rõ du'sacaro niwũ. Betfagé, Betania wãmetise macãrĩ ũrũgũ Olivo wãmeticju põtẽorõpu ejacãrã niwã. Topu cũ bu'erã puarãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

² —Si macã marĩ põtẽorõ nirĩ macãpu wa'aya. Topu ejarã, ni'cũ burro wĩ'magũ du'tenũ'cõ'cure bocaekarãsa'a. Cũ ne pesano'ña marĩgũ nigũsami. Cũrẽ pãa miitia.

³ No'o musãrẽ ãpẽrã “¿De'ro weerã tojo weeti?” nicã, “Ûsã wiogu uami. Maata wiano'rõsa'a tja”, niña, nicu niwĩ.

⁴ Be'ro na wa'a, sope pu'to ma'a sumuto du'tenũ'cõ'cure bocaecãrã niwã. Bocaēja, cũrẽ pãacãrã niwã.

⁵ Na tojo weeri cura topu nu'cũrã narẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weerãtirã cũrẽ pãati? nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'orã, Jesú duti'caronojõta narẽ yu'ticãrã niwã. Tojo weerã narẽ “Miaña”, nicãrã niwã. ⁷ Be'ro Jesú tiro miaa, cũ burro bu'ipu na ye su'ti bu'icjasere tuweepeocãrã niwã. Tojo wéeca be'ro Jesú cũ bu'ipu mujãpejacu niwĩ. ⁸ Cũrẽ ějõpeorã, pãjãrã cũ yu'ruaro ma'apu na ye su'ti bu'icjasere sêeocũucãrã niwã. ãpẽrã pũrĩ nise quere dũtecũucãrã niwã.

⁹ Cũ dũporo wa'arã, cũ be'rocjãrã quẽ'rã a'tiro caricũcãrã niwã:

—Marĩ wiogure e'catise o'orã. ãrĩ Õ'acũ o'ó'cu añubutiami. ¹⁰ Cũ wiogu sãjãtje añurõ wa'ato. Marĩ ñecũ Davi wiogu ní'caro weronojõ añurõ wa'ato. Nipe'tirã u'musecjãrã cũrẽ “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicãrã niwã.

¹¹ Be'ro Jesú Jerusalẽpu sãjãejagu, Õ'acũ wi'ipu wa'acu niwĩ. Topu nipe'tise ti wi'i cjasere ĩ'ape'o, Betaniapu cũ bu'erã me'rã wa'a wa'acu niwĩ. Ñamica'apu niyucã, tojo weecu niwĩ.

Jesú higuera wãmeticju dũca marĩcjure ñaidijaduti'que ni'i

(Mt 21.18-19)

¹² Ape numu bo'reacã Betaniapu ní'cãrã Jerusalẽpu wa'acã, Jesú ujaboayu'ruacu niwĩ. ¹³ Yoaropu ma'a sumuto higuera wãmeticju ni'cãgũ añurõ pũriticjũre ĩ'acu niwĩ. Be'ro tigu tiro dũcatisa'aba ní'gũ, ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Pũrĩ peje dia'cũ nicaro niwũ. Dũcatiritero niticarõ niwũ. ¹⁴ Dũca marĩcã ĩ'agũ, Jesú tigure nicu niwĩ:

—Ne ãpẽrã a'tigu dũcare ba'anemosome majã, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, cũ bu'erã tu'ocãrã niwã.

Jesú Õ'acũ wi'ipu duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Be'ro Jerusalẽpu ejacãrã niwã. Jesú Õ'acũ wi'ipu sãjãejagu, Õ'acũrẽ ũjũamorõpeoatjere duarãrẽ, tere duarãrẽ cõ'awĩrõ'cu niwĩ. Na niyeru dũcayuri mesare, na bujare duadujisere cõ'agũ, tuuquecũupe'ocã'cu niwĩ. ¹⁶ Ne apeyenojõ duasenojõrẽ ti wi'ipu mii, yu'rutẽrĩwijadutiticu niwĩ. ¹⁷ Narẽ bu'égũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Ya wi'i ‘Nipe'tirocjãrã ñubueri wi'i ni'i’, nino'ca wi'i ni'i.” Musã pe'e queoro weewe'e. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepu musã, nicu niwĩ.

¹⁸ Pa'ia wiorã, âpêrã Moisé oja'quere bu'eri masã cũ tojo nisere tu'ocãrã niwã. Be'ro na tu'o, “¿De'ro wee marĩ ã'rĩrẽ wějêrãsari?” ni, bu'iri a'manu'cãcãrã niwã. Cũ bu'esere nipe'tirã tu'omarĩamũjãcã ĩ'arã, cŭrẽ uicãrã niwã. ¹⁹ Be'ro na'ique'ari cura Jesú ti macãrẽ ní'cu wijawã'cã, wa'a wa'acu niwĩ tja.

Higuera wãmeticjũ ñaidija'que ni'i
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ape numũ bo'reacã tja Jerusalẽpu wa'arã, higuerağure nu'cõrĩputa ñai'care ĩ'acãrã niwã. ²¹ Tojo weegũ Pedro Jesú “A'tigũ ñucare ba'anemosome majã” ní'quere wãcũgũ, Jesure nicũ niwĩ:

—Ûsãrẽ bu'egũ, ĩ'aña. Sicũ mu'ũ ñaiduti'cu ñaia wa'apã, nicũ niwĩ.

²² Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũrẽ ějõpeoya. ²³ Diacjũ musãrẽ wereğuti. No'o a'tigũ ũrũğũrẽ “Dia pajiri maapu doqueñorãti” nicã, queoro wa'arosa'a. Musã diacjũta ějõpeocã, “Ûsã nise diacjũta wa'arosa'a” nicã, tojo wa'arosa'a. ²⁴ Tojo weegũ musãrẽ nigũti. Nipe'tise musã Õ'acũrẽ sërĩcã, “Ûsãrẽ diacjũta o'ogusami” ni ějõpeocã, tojo wa'arosa'a. ²⁵ Musã Õ'acũrẽ sërĩrãtirã, âpêrã me'rã apeyenojõ a'metu'ti'que cuorã, narẽ acobojomũ'tãña yujupũ. Tojo weecã, marĩ pacũ u'musepu nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojogusami. ²⁶ Âpêrãrẽ acobojoticãma, marĩ pacũ u'musepu nigũ quẽ'rã musã ña'arõ wee'quere acobojosome, nicũ niwĩ.

Jesure “¿Noa dutiro me'rã tojo weeti?” ní'que ni'i
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Be'ro apaturi Jerusalẽpu ejacãrã niwã. Jesú Õ'acũ wi'ipũ nirĩ cura a'tiro wa'acaro niwã. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã, âpêrã judío masã bucurã Jesú tiropũ wa'acãrã niwã. ²⁸ Jesure sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ronojõ dutise me'rã mu'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mu'urẽ tojo weedutigu dutise o'ori? nicãrã niwã.

²⁹ Jesú narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ sërĩtiña'megũti. Musã yu'ure yu'ticã, musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, nigũti. ³⁰ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigu o'ópari? ¿Õ'acũ o masã o'ópari cŭrẽ? Yu'tiya, nicũ niwĩ.

³¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ “Õ'acũ o'ócũ niwĩ” nicã, cũ marĩrẽ “To pŭrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ějõpeotiri?” nigũsami. ³² Marĩ “Õ'acũ o'óticũ niwĩ; masã cŭrẽ o'ócãrã niwã” nicã, masã marĩrẽ tu'tirãsama, nicãrã niwã.

Masã Juãrẽ “Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ějõpeocãrã niwã. Tojo weerã wiorã masãrẽ uinícãrã niwã. ³³ Tojo weerã na yu'ticãrã niwã:

—Masĩtisa'a, niyu'rũocã'cãrã niwã. Tere tu'ogu, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã musãrẽ “A'te dutiro me'rã wee'e”, ni werewe'e, nicũ niwĩ.

12

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Be'ro Jesú pa'ia wiorãrẽ, Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, judío masã wiorãrẽ queose me'rã werecu niwĩ:

—Nĩ'cũ cũ ya di'tapu u'se ote, sã'rĩsãnu'cõsami. Topũ na u'se bipesãati pere ũtãgãpu se'esãjãsami. Tojo nicã u'muarĩ wi'i na co'tedujiati wi'ire weesami.

»Be'ro aperopũ sijagu wa'agu, âpêrãrẽ ti wesere co'tedutigu cũusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yu'ure u'se wiapa”, niwã'cãsami. ² Be'ro u'se

ducatiriterore ti wese wiogu aperopu nisami. Topu nígu, ni'cũ cûrẽ da'raco'tegure o'ósami. Cûrẽ o'ógu, “Ya di'ta da'rarârẽ yé u'sere sêrîgũ wa'aya”, nisami. ³ Cũ topu ejacã, ti wese da'rarã cûrẽ ñe'e, paa, ne câ'rõ o'otimirã, o'ótôrõsama. ⁴ Be'ro apĩ cûrẽ da'raco'tegure o'ósami tja. Cũma dupoapu cãmida're, ña'arõ bujicã'a, o'ótôrõsama. ⁵ Ti wese wiogu apĩrẽ o'ónemosami tja. Ìrĩma diacjũta wějẽcã'sama. Be'ro pãjãrã o'ónemosami. Ìpẽrãrẽ paasama. Ìpẽrãrẽ wějẽcã'sama.

⁶ »Cũ macũ uputu ma'igũ dia'cũ du'sasami. Be'ropu cûrẽ o'ósami. A'tiro wãcũmisami: “Yũ'u macũrẽ wiopesase me'rã ì'arãsama”, nimisami. ⁷ Wiogu macũ na tiropu etacã, ti wese da'rari masã a'tiro nisama: “Ìrĩta nimi be'ropu a'ti wesere ñe'eacjũ. Ma. Cûrẽ wějẽrã. Be'ro a'ti wese marĩ ya wese tojarosa'a”, ni wãcũsama. ⁸ Be'ro cûrẽ ñe'e, wějẽcã'sama. Tu'ajanu'cõ, ti wese sumutopu cũ upure cõ'asama, nicu niwĩ Jesú.

⁹ Be'ro Jesú narẽ ninemocu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ ti wese wiogu narẽ ¿de'ro weegusari? A'tiro weegusami. Cũ a'ti, cũ ya di'ta da'rarârẽ wějẽcõ'ape'o, Ìpẽrãrẽ ti di'tare o'ogusami.

¹⁰ »Mũsã Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'epã. Yũ'ure wa'atjere a'tiro ojano'wũ: Ëtã pĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ni'cã pĩ na uatica pĩrẽ cõ'arãsama. Na cõ'aca pĩ me'rã Ìpẽrã pe'e ni'cã wi'i tutuari wi'i yeenũ'cãmũjãsama.

¹¹ Ò'acũ marĩ wiogu na cõ'aca pĩ me'rã tojo weesami. Cũ tojo wee'que “Añubutia'a”, ni tu'ona'no'o, ni ojano'wũ, nicu niwĩ Jesú.

¹² Wiorã te queose me'rã cũ ucũcã, “Ësãrẽta ucũgũ weesami”, nicãrã niwã. Tojo weerã cûrẽ ñe'esĩrĩmicãrã niwã. Masãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã ñe'emasĩti, wa'a wa'acãrã niwã.

Weeta'sase me'rã Jesure bu'iri a'marã na sêrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Be'ro wiorã fariseo masãrẽ, tojo nicã Herode ya curuacjãrãrẽ Jesú tiropu o'ócãrã niwã. Na Jesure mejẽcã yu'ticã ñarã, bu'iri bocasĩrĩrã, tojo weecãrã niwã. ¹⁴ Be'ro na o'ócãrã Jesú tiropu ejarã, a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mũ'u nisetisere masĩ'i. Masã yũ'ure “¿De'ro wãcũrãsari?” nirõ marĩrõ diacjũ ucũ'u. Ò'acũ yere diacjũ were'e. Ìpẽrã “Wiorã nima” nirõ marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ì'a'a. Mũ'urẽ apeyenojõ sêrĩtiña'sĩ'rĩsa'a. Romano masã wiogure cũ niyeru wapaseesere wapayecã, marĩrẽ dutise ¿añuti o ña'a nitine? ni sêrĩtiña'cãrã niwã.

¹⁵ Jesú pe'e na weeta'sase me'rã sêrĩtiña'cã ì'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yũ'ure mejẽcã yu'tigu, bu'iri bocagusami nisĩrĩrã, sêrĩtiña'ti? Niyeru kujire miitia, nicu niwĩ.

¹⁶ Tojo weerã ti kujire miiticãrã niwã. Tere ì'agũ, Jesú sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Noa queose, noa wãme wã'ñati? nicu niwĩ.

Na yu'ticãrã niwã:

—César, romano masã wiogu queose, cũ wãme wã'ña'a, nicãrã niwã.

¹⁷ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ nicu niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ César, romano wiogu wapayedutisenojõrẽ cûrẽ o'oya. Ò'acũ ye pe'ema cûrẽ o'oya. Cũ weedutisere weeya, nicu niwĩ.

Cũ tojo yu'ticã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

Masã wêrĩca be'ro masãsere Jesure sêrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Be'ro Ìpẽrã pa'ia saduceo masã Jesú tiro wa'acãrã niwã. Na “Wêrĩ'cãrã masãsome”, ni ëjõpeosama. Tojo weerã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

19 —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū numotigu pō'rātitimigū wērīcā, cū acabijī cū numo ní'core nūorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātīmū'tāgūrē cū ma'mi wērī'cure pō'rātibosato”, nicu niwī. 20 Ni'cū pō'rā sietere tojota wa'acaro niwū. Masā ma'mi numoti, pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī. 21 Cū be'rocjū cū ma'mi numorē nūorēcū niwī. Cū quē'rā pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī. Be'rocjū quē'rārē tojota wa'acaro niwū. 22 Tojo dia'cū te nituogupure tojo wa'aturiadijacaro niwū. Be'ro na numo ní'co quē'rā wērīa wa'aco niwō. 23 Na siete core numoticārā niwā. To pūrīcārē wērī'cārā masācā, ¿ni'í numo tojabutiagosari? nicārā niwā.

24 Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—Musā wisiyu'rua'a. Ō'acū ye queti ojáca pūrī cjasere ne masīwe'e. Ō'acū cū tutuase quē'rārē masīwe'e. 25 Wērī'cārā na masāca be'ro numotisome. Pō'rā numia quē'rārē numisosome. Ō'acūrē wereco'terā u'musepu nirā weronojō nirāsama. 26 Apeyenojō musārē wērī'cārā masāsere werenemogūti. Musā Moisé ojáca pūrīrē bu'epā. Ō'acū cūrē ni'cā yucusiti ūjūrī sitipū a'tiro ucūcu niwī: “Yu'u Ō'acū ni'í. Mu'u ñecūsūmua Abrahā, Isaa, Jacob wiogu ni'í”, nicu niwī. 27 Cū, “Na wiogu ni'í” nīgū, “Yu'u tiropū catima”, nīgū weecu niwī. Ō'acū catirā wiogu nimi. Wērībajuduti'cārā marīma. Tojo weerā musā, “Wērī'cārā masāsome” nírā, wisiyu'rua'a, nicu niwī Jesú.

Moisé dutise cūu'que ni'cārō añuyū'rūnū'cārō ni'í nise ni'í
(Mt 22.34-40)

28 Apī quē'rā topū Moisé oja'quere bu'eri masū Jesú tiro nicu niwī. Jesure saduceo masā me'rā uputū ucūcā tu'ocu niwī. Tojo weegu Jesú añurō yu'time'rīcā ī'agū, cūrē sērītiña'cu niwī:

—Moisé cū duti'que ¿disenojō waro apeye yu'rūoro añuyū'rūnū'cāti? nicu niwī.

29 Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Apeye dutise yu'rūoro a'te nemorō añuyū'rūnū'cā'a. A'tiro ni'í: “Tu'oya, Israe curuacjārā. Ō'acū marī wiogu ni'cūta wiogu waro nimi. 30 Tojo weerā Ō'acū marī wiogure nipe'tise musā ējōpeose me'rā, musā wācūse me'rā, musā tu'oña'se me'rā, tojo nicā musā tutuase me'rā ma'īña.” A'te ni'í apeye yu'rūoro niyu'rūnū'cāse. 31 A'te be'rore tojocureta ni'í, nírō. A'te ni'í. “Marī basu ma'irōnojōta āpērārē ma'irōña'a.” Apeyepua a'te nemorō marīsa'a, nicu niwī Jesú.

32 Cū tojo nicā tu'ogu, Moisé oja'quere bu'eri masū a'tiro nicu niwī:

—Masārē bu'egu, mu'u diacjū waro ucū'u. Tojota ni'í mu'u nise. Ō'acū ni'cūta nisami. Apī cū yu'rūoro nigūpua marīsami. 33 Ō'acūrē marī ējōpeose me'rā, marī tu'oña'se me'rā, marī wācūse me'rā, marī tutuase me'rā ma'ise apeye nemorō niyu'rūnū'cā'a. Tojo nicā marī basu ma'irōnojōta āpērārē ma'ise añu ni'í. Nipe'tise marī wa'icūrā ūjūamorōpeose nemorō wapati'í. Tojo nicā nipe'tise ñubuepeoropū ūjūamorōpeorāti nise nemorō wapati'í, nicu niwī.

34 Jesú cū weesooro marīrō añurō ucūme'rīcā ī'agū, cūrē nicu niwī:

—Cārōacā du'sa'a mu'u Ō'acūrē añurō ējōpeo yu'ratērīatjo, nicu niwī.

A'te be'rore ne ni'cū Jesure sērītiña'ma'aticu niwī.

Jesú masārē “Cristo na nigū ¿noa macū niti?” ni sērītiña'que ni'í
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Jesú Ō'acū wi'ipū bu'egu, masārē a'tiro nicu niwī:

—¿De'ro weerā Moisé oja'quere bu'eri masā Cristo Ō'acū bese'cure “Davi pārāmi nimi” nisari? 36 Davita Espíritu Santu cū masīse o'oro me'rā a'tiro ni ojacu niwī: Ō'acū u'musepu nigū cū macūrē, yu'ure yu'rūoacjūre a'tiro nicu niwī: “Yu'u tiro wiogu dujiri cūmurōpū dujigusa'a.

Mu'u to dujicã, mu'urẽ ã'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weeguti", nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

³⁷ Davi basuta Õ'acũ bese'cu Cristore "Yu'u wiogu nimi", nicu niwĩ. Tojo weegu cã pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cã wiogu nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesú.

Masã pãjãrã topure nirã tu'saroputa Jesú weresere tu'otu'sacãrã niwã.

Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ "Na tojo weema" nise ni'i

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesú masãrẽ bu'egu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'omasĩña. Musãrẽ ã'ato nĩrã, su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopu wiopesase me'rã añuduticã masama. ³⁹ Na nerẽse wi'seripu wiorã na dujiwũase cãmurĩpu dujisĩ'rĩsama. Bosenuwu weeropu quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama. ⁴⁰ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdutitirã yoacã ñubueta'sasama. Náta ãpẽrã yu'rũoro bu'iri da'reyu'rũnu'cãno'ajã nima, nicu niwĩ Jesú.

Ni'cõ wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'i

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Jesú Õ'acũ wi'ipu nígũ, masã niyeru o'orã sãawũase acari põtẽorõ dujicu niwĩ. Masã te acaripu niyeru sãacã, ã'adujibajaque'acu niwĩ. Pãjãrã pajiro niyeru cãorãrẽ pajiro sãacã ã'acu niwĩ. ⁴² Na te acaripu sãarĩ cura ni'cõ wapewio pajasecũogo ejaco niwõ. Co puã cuji niyeru wapamarĩse cujiri ni'cã acaropu sãaco niwõ. ⁴³ Co tojo weẽca be'ro Jesú cã bu'erãrẽ pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Diacũ musãrẽ wereguti. Õ'acũ ã'orõpu a'tigo wapewio pajasecũogo nipe'tirã yu'rũoro o'oyu'rũnu'cãmo. ⁴⁴ ãpẽrã pe'e narẽ du'sasere o'oama. Co pe'e pajasecũogo nimigõ, co cãomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicu niwĩ.

13

Jesú "Õ'acũ wi'i, Jerusalẽ cja wi'i cõ'ano'rõsa'a" ní'que ni'i

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipu wijaari cura ni'cũ cã bu'egu a'tiro nicu niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, a'ti wi'i na ãtãpaga me'rã yee'que pacare ã'aña. Ti wi'i añubutiari wi'ijo ni'i, nicu niwĩ.

² Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u a'ti wi'i yéca wi'ire ã'amisa'a. Be'ro ne ni'cãgã ãtãgã apegã bu'ipu yeeturiãmujã'que tojasome. Nipe'tise mutõdijono'rõsa'a, nicu niwĩ.

A'ti umuco pe'tise dũporo Jesú "A'tiro wa'arosa'a" ní'que ni'i

(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Be'ro Jesú cã bu'erã me'rã ãrũgũ Olivo Õ'acũ wi'i põtẽorõ nicjupu wa'acãrã niwã. Jesú topu dujiri cura Pedro, Santiago, Juã, André ãpẽrã tu'otiropu cãrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

⁴ —Wereya ãsãrẽ. ¿De'ro nicã mu'u "Õ'acũ wi'i cjase ãtãpagare mutõdijono'rõsa'a" ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ã'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

⁵ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—ãpẽrã musãrẽ nisoori nĩrã, tu'omasĩña. ⁶ Pãjãrã a'tiro nisoorãsama: "Yu'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i", nĩrãsama. Na tojo nisere tu'orã, pãjãrã siruturãsama.

⁷ »Musã a'mewẽjẽse quetire tu'orã, "Topu tojo wa'aporo" nicã tu'orãsa'a. Tere tu'orã, ucuatĩcã'ña. Te a'tirota wa'arosa'a. Tojo nimirõ, a'ti umuco pe'tiatjo

du'sarosa'a yujupũ. ⁸ Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequêrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewêjêrãsama. Pũrõ apesepũre di'ta narãsãse wa'arosa'a. Ujaboase wa'arosa'a. A'te nipe'tise peje me'rã masã ne waro pi'etiwa'cõse ni'i. Numio co macũrẽ wũase dũporo pũrĩse nũ'cãrõ weronojõ nirõsa'a.

⁹ »Musãrẽ ñe'e, wiorã tiropũ miarãsama. Musã nerẽse wi'seripũre paaperãsama. Musã yũ'ũre êjõpeose wapa wiorã wa'teropũ miano'rãsa'a. Tojo weecã, yé cjasere wererãsa'a. Tojo weerã musã basu añurõ wãcũtũ'oña'ña. ¹⁰ A'ti umũco pe'tiatjĩ dũporo nipe'tirocãrãrẽ Ô'acũ masãrẽ yũ'rũose quetire werese'sabi'ano'rõsa'a.

¹¹ Musãrẽ wiorã tiropũ miacã, wãcũque'titirãta wa'aya. “¿Ûsã de'ro ucũrãsariba topũre?” ni wãcũticã'ña. Ô'acũ musãrẽ wãcũse o'osere topũre ucũña. Musã mejêta ucũrãsa'a. Espĩritu Santu ucũgũsami. ¹² Ni'cũ põ'rã wiorãpũre a'merĩ weresã, wêjẽcã weerãsama. Na pacũsumũa quẽ'rã na põ'rãrẽ wiorãpũre weresãrãsama. Na põ'rã quẽ'rã mejãrõta na pacũsumũarẽ yũ'rũnũ'cã, wẽrĩcã weerãsama. ¹³ Nipe'tirocãrã masã musãrẽ yũ'ũre êjõpeose bu'iri i'atu'tirãsama. Yũ'ũre êjõpeoyapatirã pũrĩcã yũ'rũwetirãsama. Yũ'u pacũ tiropũ catinu'cũrãsama.

¹⁴ »Dũporocjũpũ Ô'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Danie wãmetigu a'ti umũco pe'tiatjĩ dũporo wa'atjere ojayucũ niwĩ. “Ña'agũ Ô'acũ yabigũnojo cũ ya wi'ipũ sãjãtĩgũnojo Jerusalẽ cja wi'i añurĩ wi'ipũre sãjãa, nu'cũgũsami. Tojo weegu cũ sãjãase me'rã ti wi'i ña'ase marĩrĩ wi'ire dojorẽgũsami”, ni ojayucũ niwĩ. Cũrẽ ti wi'ipũ nicã i'arã, musã a'ti pũrĩrẽ bu'e tũ'omasĩña. Tojo wa'acã i'arã, Ô'acũ bu'iri da'regusami nĩrã, Judeapũ nĩrã ãrũpagupũ du'tiaya. ¹⁵ Tojo wa'ari numũrẽ wi'i dũposãrĩ opa sirapũ soo pesagũnojo po'peapũ cjasere sãjãa duretimgũ, diacjũta wa'a wa'aya. ¹⁶ Wesepũ tũ'ogũ quẽ'rã ne wi'ipũ tojaa, duregu wa'aticã'ña. ¹⁷ Tojo wa'ase numũrĩ numia nijipacosãnumiarẽ, põ'rã mi'rĩrã cuorãrẽ bujaweose numũrĩ nirõsa'a. Na umũñarõ wa'amasĩsome. ¹⁸ “Yũsũase numũrĩrẽ tojo wa'aticã'to” ni, Ô'acũrẽ sẽrĩña. ¹⁹ Tojo wa'ase numũrĩ pi'etise numũrĩ nirõsa'a. Ô'acũ a'ti turire wéeca be'rore tocã'rõ pi'etise marĩcaro niwũ. Be'ropũ quẽ'rãrẽ tocã'rõ waro pi'etise marĩrõsa'a. ²⁰ Ô'acũ pi'etise numũrĩrẽ duoticãma, ne ni'cũ yũ'rũwetitibutiabosami. Ô'acũ pe'e cũ yarã, cũ bese'cãrãrẽ wéegu, tojo wa'ase numũrĩrẽ duogũsami.

²¹ »Tojo wa'ari curare ãpẽrã musãrẽ nisoorãsama: “Jãa, i'aña. Ô'acũ bese'cũ Cristo a'to nimi. Topũ nimi”, nirãsama. Na tojo nicã, êjõpeoticã'ña. ²² Pãjãrã nisoori masã a'tirãsama. A'tiro nirãsama: “Yũ'u Ô'acũ bese'cũ Cristo ni'i. Ô'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã ni'i”, nisoorãsama. Peje weel'ose weerãsama narẽ êjõpeoato nĩrã. Basiocãma, Ô'acũ cũ bese'cãrãpũreta êjõpeodu'ucã weesĩ'rĩrãsama. Tojo weerã narẽ ne êjõpeoticã'ña. ²³ Musã tojo wa'asere añurõ tũ'omasĩña. Te niatjeta musãrẽ wereyutoja'a, nicũ niwĩ Jesú.

*Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ ¿de'ro wee a'tigũsari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Lc 21.25-36)*

²⁴ Jesú a'tiro ni werenemocũ niwĩ:

—Te pi'etise numũrĩ yũ'rũca be'ro mujĩpũ umũcocjũ na'itĩ'a wa'agusami. Ñamicjũ quẽ'rã bo'reyusome. ²⁵ Ñocõa burũdijarãsama. Nipe'tirã u'mũarõpũ nĩrã narãsãcã weeno'rãsama. ²⁶ Tojo wa'ari cura nipe'tirã yũ'u Ô'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ o'mecururipũ tutuaro me'rã asistedijaticã i'arãsama. ²⁷ Be'ro yũ'ũre wereco'terãrẽ o'ogũti. Na neorãsama yũ'u bese'cãrã nipe'tiro no'o nirõcjãrãrẽ.

²⁸ »Musãrẽ otecjũ higueraquũ wãmeticjũ me'rã queose o'ogũti. Tigũ dũpuripũ pũrĩ ñasãwijisãjãcã, “Cũ'ma wa'arotiro wee'e”, nisa'a. ²⁹ A'te weronojõ yũ'u todũporo ní'que peje wa'acã i'arã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogu sãjãtjo dũ'sasa'a”, niña.

³⁰ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'te peje tojo wa'ari curare nirã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ï'ape'ocã'rãsama. ³¹ A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yũ'u ucũse, yũ'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yũ'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³² »Yũ'u apaturi a'tiatjema ti nũmu nicã, ti hora nicã a'tigusa'a nisere ne masĩno'ña marĩ'i. Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã, yũ'u Õ'acũ macũ quẽ'rã masĩwe'e. Yũ'u pacu Õ'acũ ni'cũta masĩsami.

³³ »Tojo weerã musã añurõ wãcũ, tu'omasĩyuya. “¿De'ro nicã a'tigusari?” ni ñubue, co'tenu'cũcã'ña. Yũ'u a'tiatjere musã ne masĩwe'e. ³⁴ Musãrẽ queose me'rã wereguti. Ni'cũ masũ yoaropu sijagu wa'asami. Cũ wa'ase duporo cũrẽ da'raco'terãrẽ cũ ya wi'ire “Co'teapa”, nisami. Nánucũrẽ na da'ratjere cũusami. Sope co'tegure “Sopere co'teya”, nisami. ³⁵ Na weronojõ musã niña. Námarĩcã na wiogu dajatjere ne masĩtisama. Na'ique'ari cura, ñami deco, cãrẽ'quẽ uuri cura, o bo'reacã nígu nibosami. Musã quẽ'rã na weronojõ masĩtimirã, yũ'ure co'teya. ³⁶ Yũ'u wãcũña marĩrõ a'ti, musãrẽ cãrĩrãrẽ weronojõ bocaejapejasĩrĩtisa'a. ³⁷ Yũ'u musãrẽ nisere nipe'tirãrẽ nigũti. Añurõ wãcũ, co'teyuya, ni werecu niwĩ Jesú.

14

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Pua nũmu Pascua bosenuũ, pã bucuase me'rã na morẽti'quere ba'ari bosenuũ du'sacaro niwũ. Ti bosenuũ judío masã na ñecũsumua Egiptopu ní'cãrã wi-jawã'cã'quere wãcũrĩ bosenuũ nicaro niwũ. Pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã ¿de'ro wee Jesure ñe'e wẽjẽrãsari? nĩrã, weesoomerĩse me'rã na weeatjere apoyucãrã niwã. ² Tojo nĩrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Bosenuũ nicã weeticã'rã. Masã cũrẽ ma'írá, no'o uaro caricũma'a, marĩ tojo weesere dojorẽbosama, nicãrã niwã.

Ni'cõ numio Jesure ma'iyũ'rũgo u'mutise piopeo'que ni'i
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Na “Jesure wẽjẽrãti” ni apocaterore Jesú Betaniapu nicu niwĩ. Simó cãmi boa, yũ'rũcu ya wi'ipu nicu niwĩ. Jesú cũ ba'adujiri cura ni'cõ numio u'muticja cũgo ejaco niwõ. Tiga acosticja u'mutise nardo wãmetise wapabujusere poseticaro niwũ. Ti ñacõrẽ pe'eguejo, Jesú dupoa bu'ipu u'mutisere piopeoco niwõ. ⁴ Æpẽrã topu nĩrã co tojo weecã ï'arã, uayũ'rũacãrã niwã. Tojo weerã a'tiro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weego co a'te u'mutise wapabujusere mejõ waro tojo weecõ'ati? ⁵ A'te ni'cã cũ'ma da'rase wapa wapata'aro weronojõ duago, bocano'boapã. Te me'rã pajasecuorãrẽ weetamuboapõ, nicãrã niwã. Co tojo weesere tu'satirã, pũrõ tu'ticãrã niwã.

⁶ Jesú pe'e narẽ nicu niwĩ:

—Cariboticã'ña. ¿De'ro weerã core cariboti? A'tere yũ'ure tojo wéego, añurõ weego weemo. ⁷ Pajasecuorã musã wa'teropu ninu'cũcã'rãsama. Musã no'o uaritero narẽ añurõ weetamumasĩ'i. Yũ'uma musã wa'teropu ninu'cũcã ï'asome. ⁸ A'tigo yũ'ure co weesĩrĩrõ põtẽorõ añurõ weemo. Co yũ'ure piopeogo u'mutisere apoyu, na yaarã u'mutise wa'reatjo weronojõ yũ'ure weeyumo. ⁹ Diacjũ musãrẽ wereguti. A'ti di'tapure no'o nĩrõ yũ'u masãrẽ yũ'rũose quetire werecusiarã, a'tigo co yũ'ure wee'quere wãcũdutirã wererãsama, nicu niwĩ.

Juda wiorãpũre Jesure o'oatje cjase ni'i
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Jesú numiorë tojo níca be'ro Jesú bu'erã doce me'rãcjũ ní'cu Juda Iscariote a'tiro weecu niwĩ. Pa'ia wiorã tiropu wa'a, Jesure cũ o'eatje cjasere na me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. ¹¹ Cũ tojo nisere tu'orã, uputu e'catirã, “Mu'urë niyeru wapayerãti”, nicãrã niwã Judare. “¿De'ro nicã yu'ure Jesure wiorãpũre o'orouamitito?” ni wãcũcu niwĩ Juda.

Jesú cũ bu'erã me'rã ba'atũo'que ni'i

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹² Masã pã bucuase me'rã morëti'quere ba'ari bosenuu ninu'cãcaro niwũ. Ti nuu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũ na Pascua bosenuu ba'acjure wẽjësama. Titare Jesú bu'erã cũrë sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opu marĩ Pascua bosenuu ba'atjore apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹³ Tojo nicã tu'ogu, puarã cũ bu'erãrë o'ocu niwĩ. A'tiro narë werecu niwĩ:

—Jerusalẽpu wa'aya. Topu ni'cũ masũ acoga tuupeogũre bocaejapejarãsa'a. Cũ no'o wa'aro sirutuya. ¹⁴ Cũ sãjãarõ ti wi'i wiogũre niña: “Ësãrë bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenuu ba'atji tucũ?’ niami”, niña.

¹⁵ Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopu musãrë i'ogũsami. Topu marĩ ba'atjere apoyuya, nio'ocu niwĩ Jesú.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erã wa'a, Jerusalẽpu etacãrã niwã. Topu etarã, Jesú cũ ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topu na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁷ Na'ique'aca be'ro Jesú cũ bu'erã doce me'rã ti wi'ipũre etacu niwĩ. ¹⁸ Na ba'ari cura Jesú cũ bu'erãrë nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrë wereguti. Musã me'rãcjũ ni'cũ marĩ me'rã ba'adujigu wiorãpũre yu'ure wẽjẽdutigu o'ogusami, nicu niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, uputu bujaweticãrã niwã. Nãucũ a'merĩ sërĩtiña'cãrã niwã:

—Yu'uta nicã'sa'aba, nicãrã niwã.

²⁰ Jesú narë yu'ticu niwĩ:

—Ni'cũ musã doce me'rãcjũ yu'u me'rã a'ti papu yosoba'agu nimi. ²¹ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ ní'caronojõta wa'arosa'a. Tojo wa'acã, yu'ure wiorãpũre o'ogu ma ña'abutiario wa'arosa'a. Cũ diacjũta bajuatiyu'rucã, nemorõ añubopã, nicu niwĩ.

²² Jesú cũ bu'erã me'rã ba'ari cura pãgãrë mii, cũ pacu Õ'acũrë e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, tigare ducawaa, narë o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Ba'aya. A'te yu'u upu ni'i, nicu niwĩ.

²³ Be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, Õ'acũrë e'catise o'ocu niwĩ tja. Tu'ajanu'cõ, cũ bu'erãrë tiacu niwĩ. Nipe'tirã ti pa cjasere sĩ'rĩpe'ticã'cãrã niwã. ²⁴ Narë tĩagũ, nicu niwĩ:

—A'te yé dí ni'i. Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosagusa'a. Õ'acũ masãrë apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yu'u wẽrĩgũ, dí o'mabũrose me'rã pãjãrã añurõ weeno'rãsama. ²⁵ Diacjũ musãrë wereguti. A'te u'seducaco vino marĩ ni'cãrõacã sĩ'rĩrõ weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sörõcãpu, musã me'rã apaturi ma'ma vino sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Pedore “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e' nigũsa'a” ní'que ni'i

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

²⁶ Jesú cũ bu'erã me'rã ba'aca be'ro Õ'acũrë basapeotoja, ti wi'ire wijaa wa'acãrã niwã. Wijaa, ãrũgũ Olivo wãmeticjupu wa'acãrã niwã. ²⁷ Topu wa'agu, Jesú narë nicu niwĩ:

—Musã nipe'tirã a'ti ñami uirã, yu'ure cõ'awã'cãpe'tia wa'arãsa'a. Musã tojo weeatje Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojoita wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u oveja co'tegure wẽjẽno'cã weegusa'a. Tojo weecã, cũ yarã oveja no'o uaro

omastearāsama”, niwã. ²⁸ Be'ro yu'u wērī'cupu masāca be'ro masā dūporo Galilea di'tapu wa'ayutojagusa'a, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicā tu'ogu, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Āpērā mu'urē cō'awā'cācā, yu'u pūrīcā ne wa'asome, nicu niwĩ.

³⁰ Tojo nisere tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Diacjũ mu'urē wereguti. Ni'cācā ñami puati cārē'quē uuati dūporo yu'ure i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nigūsa'a, nicu niwĩ.

³¹ Tojo nicā tu'omigũ, Pedro ninemocu niwĩ:

—Yu'u pūrīcā na yu'ure wējēsī'rīcāma, “Cũ me'rā boaguti”, nigūsa'a. “Cūrē masīwe'e” nisome, nicu niwĩ. Be'ro nipe'tirā cũ bu'erā Pedro ní'caronojōta niburocārā niwã.

Jesú Getsemaní wāmetiropu cũ pacure ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Olivo wāmeticju ũrūgũpu wa'arā, tigu dū'pocā Getsemaní wāmetiropu etacārā niwã. Topu Jesú cũ bu'erārē a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u ñubuegu wa'ari cura a'topu dujiniña yujupu, nicu niwĩ.

³³ Topu ñubuegu wa'agu, Pedro, Santiago, Juārē miacu niwĩ. Cũ uputu waro ejeripō'rāpu wācūque'ti, bujaweticu niwĩ. ³⁴ Narē nicu niwĩ:

—Yu'ure wērītawioro, bujawetise yu'rumajāsa'a. Musā a'to tojayá. Ne cārīticā'ña, nicu niwĩ narē.

³⁵⁻³⁶ Tojo nica be'ro yoacurero na yu'raro wa'a, di'tapu paamu'rīque'agu, cũ pacure sērīgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, mu'urē nipe'tise basio'o. Mu'u uacā, yu'ure a'te ña'arō yu'ruatje wa'aticā'to. Yu'u tojo nimicā, yu'u uaro weeticā'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwĩ.

³⁷ Be'ro cũ bu'erā tiropu majāmitojacu niwĩ. Narē cārī'cārāpure bocaejacu niwĩ. Pedore nicu niwĩ:

—Simó, ¿mu'u cārīgũ weeti? ¿Ne cārōacā cārītimigũ, tu'sumasītisari?

³⁸ Cārīticā'ña. Wātī musārē niquesāticā'to nírā, Ō'acūrē sērīña. Musā wācūsepū me'rāma yu'ure ējōpeonu'cūsī'rīmisa'a. Musā se'saro tojo weesī'rīmīrā, wācūtutuamasītisa'a. Tojo weerā Ō'acūrē sērīña, nicu niwĩ.

³⁹ Tojo nica be'ro majāmitojagu, cũ pacure sērī'caronojōta sērīcu niwĩ tja. ⁴⁰ Sērīca be'ro cũ bu'erā tiropu majāmitojagu, cārī'cārāpure bocaejacu niwĩ tja. Narē wuja pūrīyū'ruacarō niwũ. Tojo weerā cūrē de'ro wee yu'timasiticārā niwã. ⁴¹ Be'ro apaturi Jesú cũ pacure sērītuogu wa'acu niwĩ. Tojatagu, cũ bu'erārē nicu niwĩ:

—Ni'cārōacāma sooya, cārīña majā. Tocā'rōta ni'i. Ni'cārōacārē yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputigure masā ña'arāpure o'otaje etatoja'a. ⁴² Wā'cānu'cāña. Te'a, na tiropu wa'arā. Yu'ure o'oacju a'titojami, nicu niwĩ Jesú.

Jesure ñe'ewā'cā'que ni'i
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Jesú cũ bu'erārē ucūrī cura na me'rācjũ ní'cu Juda etacu niwĩ. Cũ me'rā pājārā masā di'pājīrī cuorā yucupagu me'rā a'ticārā niwã. Na pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā, judío masā bucurā o'óno'cārā nicārā niwã. ⁴⁴ Juda Jesure wiari masũ narē a'tiro niyutojacu niwĩ:

—Yu'u wa'suporopu mi'miacju cūta nigūsami. Cūrē ñe'e, añurō dū'te miapa, nicu niwĩ.

⁴⁵ Juda Jesú tiropu etagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure bu'egu. Tojo nígũta, cūrē mi'micu niwĩ. ⁴⁶ Tojo weecā ĩ'arā, Jesure ñe'ewā'cā wa'acārā niwã.

⁴⁷ Cãrẽ ñe'erĩ cura ni'cũ topu nu'cũgũ cũ ya di'pjĩrẽ wejewee, pa'ia wioğure da'raco'tegure o'mepero dutepã'rēcã'cu niwĩ. ⁴⁸ Jesú masãrẽ nicu niwĩ:

—¿Yajari masũrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ure di'pjĩrĩ, yucupagu me'rã ñe'erã a'tiati? ⁴⁹ Nipe'tise numurĩ yu'u Õ'acũ wi'i masã wa'teropu bu'edujiwu. Titare masã yu'ure ñe'etiwu. A'te masã ni'cãrõacã weese toduporopu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'a'a, nicu niwĩ.

⁵⁰ Jesure ñe'ecã ĩ'arã, cũ bu'erã ni'cũrẽta cõ'anu'cõ, du'tiwa'cãpe'tia wa'acãrã niwã.

Ni'cũ ma'mu du'tiwã'cã'que ni'i

⁵¹ Jesure ñe'ewã'cãcã, ni'cũ ma'mu cũ cãrĩgũ omáca casero me'rã omatjĩagũ sirutucu niwĩ. Be'ro ãpẽrã cãrẽ ñe'ecãrã niwã. ⁵² Tojo weecã, cũ oma'carore cõ'acã'cu niwĩ. Cõ'a, su'ti marĩgũ omawã'cã wa'acu niwĩ.

Jesure wiorã tiropu mia'que ni'i

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

⁵³ Jesure ñe'e, pa'ia wioğu tiropu miacãrã niwã. Topu nipe'tirã pa'ia wiorã, judío masã bucũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerēcãrã niwã. ⁵⁴ Pedro pe'e Jesure yoacurero pa'ia wioğu ya wi'i sope pu'topu sirututuocu niwĩ. Topu surara pu'to ejanujã, na me'rã pecame'e sõ'madujicu niwĩ.

⁵⁵ Pa'ia wiorã, tojo nicã nipe'tirã wiorã “¿De'ro wee Jesure weresãrõuamitito?” nicãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩrã, tojo nicãrã niwã. Cũrẽ wẽjẽsĩ'rĩmirã, bu'iri ne bocaticãrã niwã. ⁵⁶ Pãjãrã cũrẽ weresã, nisoocãrã niwã. Ni'cãrõnojõ weresãtiyucã, basioticarõ niwũ. ⁵⁷ Æpẽrã wã'cãnu'cã, nisoose me'rã weresãcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

⁵⁸ —Ã'rĩrẽ a'tiro nicã tu'owu: “Yu'u a'ti wi'i Õ'acũ wi'ire masã wéeca wi'ire cõ'adijope'oguti. Be'ro ĩ'tia numu be'ro ape wi'i tu'ajanu'cõgũti. Tĩ wi'i masã wéeca wi'i mejẽta nĩrõsa'a”, niwĩ, nicãrã niwã.

⁵⁹ Tojo nimirã, na nisere ni'cãrõnojõ wãcũticãrã niwã.

⁶⁰ Na tojo nicã tu'ogu, pa'ia wioğu na wa'teropu wã'cãnu'cã, Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'urẽ tojo nisere yu'tiweti? ¿De'ro ni yu'tigusari na weresãsere? nicu niwĩ.

⁶¹ Jesú yu'titiyu'rũocã'cu niwĩ. Cũ yu'titicã ĩ'agũ, pa'ia wioğu apaturi sãrĩtiña'nemocu niwĩ:

—¿Mu'uta niti Õ'acũ bese'cu Cristo, Õ'acũ añugũ macũ na nigũ? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

⁶² Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Cũta ni'i. Masã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu Õ'acũ pu'topu dujicã ĩ'arãsa'a. Cũ u'musepu nigũ tutuayurũami. Yu'u o'mecururipu dijaticã ĩ'arãsa'a, nicu niwĩ.

⁶³ Tojo nicã tu'ogu, pa'ia wioğu uasere ĩ'ogũ, cũ basu cũ ye su'tire wejetũ'rēcũ niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Æpẽrã cũrẽ weresãrã uanemowe'e. ⁶⁴ Masã Õ'acũrẽ ña'arõ cũ ní'quere tu'oapu. ¿De'ro tu'oña'ti masã? nicu niwĩ.

Nipe'tirã topu nĩrã “Cũrẽ wẽjẽrõu'a'a”, nicãrã niwã.

⁶⁵ Na tojo nicã tu'orã, ãpẽrã a'tiro weecãrã niwã. Cũrẽ u'seco e'opeocãrã niwã. Cũ caperire bi'apecãrã niwã. Cũrẽ paamujãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Nĩbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

Surara quẽ'rã diapoapu Jesure paacãrã niwã.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Jesure wi'i po'peapu ñe'esājāca be'ro Pedro sope pu'topu tojacu niwĩ. Cũ tojo weeri cura ni'cõ pa'ia wiogure da'raco'tego etaco niwõ. ⁶⁷ Cũ pecame'e sõi'madujigure ã'agõta ã'a, cõrẽ nico niwõ:

—Mu'u Jesú Nazarecjũ me'rã sija'cũta ni'iba, nico niwõ.

⁶⁸ Pedro core nisoogu, a'tiro ni yu'ticu niwĩ:

—Cõrẽ masĩtisa'a. Ñe'enojõrẽ ucũgõ ucũsa'a. Tu'omasĩtisa'a, nicu niwĩ.

Cũ sã'rĩrõ sope pu'topu topu wijaanu'cãcã, cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶⁹ Pa'ia wiogure da'raco'tego apaturi cõrẽ ã'agõ, topu nirãrẽ a'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã na me'rã sija'cũta nimi, nico niwõ.

⁷⁰ Cũ apaturi nisoocu niwĩ tja. Be'roacãta topu nirã Pedrore a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u quẽ'rã Jesú bu'erã me'rã sija'cũta ni'i. Mu'u Galileacjũ ni'i. Mu'u ucũse quẽ'rã na ucũwuaronojõ bususa'a, nicãrã niwã.

⁷¹ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro nisooneemocu niwĩ tja:

—Yu'u diacjũta ucũticã, Õ'acũ yu'ure bu'iri da'reato. Yu'u musã ucũgũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁷² Cũ tojo nicũñarĩ cura cãrẽ'quẽ apaturi uucu niwĩ tja. Tojo weecã, Pedro Jesú toduporopu ní'quere wãcũbocacu niwĩ. Jesú a'tiro nicu niwĩ: “Cãrẽ'quẽ puati uuse duporo mu'u yu'ure i'tiati ‘Cõrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicu niwĩ. Tere wãcũgũ, uputu uticu niwĩ.

15

Jesure romano masã wiogu Pilato sãrĩtiña'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Bo'reacã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Judío masã bucũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã quẽ'rã nerẽcãrã niwã. ã'rã nipe'tirã wiorã nerẽque'a, “Jesure ¿de'ro weerãsari marĩa?” ni ucũcãrã niwã. Ucũtoja, Jesure du'tetjĩarã, Pilato tiropu miiejacãrã niwã.

² Pilato Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'ũta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

³ Pa'ia wiorã Pilatopure peje weresãcãrã niwã. ⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato apaturi Jesure sãrĩtiña'nemocu niwĩ tja:

—¿Mu'ũrẽ na tojo nisere yu'tiweti? ¿Dicuse peje mu'ũrẽ weresãrã weeti? nicu niwĩ.

⁵ Jesú ne yu'titiyu'rũocã'cu niwĩ. Tojo weegu Pilato ã'amarĩacu niwĩ.

Jesure wẽjẽduti'que ni'i

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38–19.16)

⁶ Cũ'marĩnucũ Pascua bosenuu nicã Pilato a'tiro weeseticu niwĩ. Ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ masã na du'uwĩrõdutigure du'uwĩrõmujãcũcu niwĩ. ⁷ Titare ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipu Barrabá wãmetigu wiorãrẽ yu'rũnu'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩ, cã me'rãcjãrã masãrẽ wẽjẽ'cãrã me'rã dujicu niwĩ. ⁸ Masã Pilato tiropu wa'a, “Mu'u bosenuu nicã weewuaronojõ weeya”, nicãrã niwã. ⁹ Pilato narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿Musã judío masã wiogure yu'u du'uwĩrõcã uasari? nicu niwĩ.

¹⁰ Pilato pa'ia wiorã uose ye bu'iri Jesure cãpure wia'quere masĩcu niwĩ. ¹¹ Pa'ia wiorã Barrabá pe'ere du'uwĩrõdutiãrã masãrẽ no'o uaro caricũsitenu'cõcã'cãrã niwã.

¹² Tojo nicã tu'ogu, Pilato narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Musã judío masã wiogu nigũ me'rã pe'ere ¿de'ro weecã uasari? nicu niwĩ.

¹³ Tojo nicã nipe'tirã caricũmajãcãrã niwã:

—Cãrẽ curusapu paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

¹⁴ Pilato narē nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu tojo weebosari? Ā'rĩ ne cā'rō ña'arō weeticu niami, nicu niwĩ.

Cũ tojo nimicā, masā caricūnemocārā niwā:

—Curusapu paabi'pe wējēña, nicārā niwā.

¹⁵ Tojo nicā tu'ogu, Pilato masā me'rā añurō tojasĩ'rīgũ, Barrabáre du'uwĩrōcu niwĩ. Be'ro Jesure surarare tārādutitoja, curusapu paabi'pe wējēduticu niwĩ.

¹⁶ Tojo weerā na Pilato ya wi'i po'pea nirĩ tucũjopu cūrē miacārā niwā. Topu nipe'tise cururi surara nerēcārā niwā. ¹⁷ Na Jesure ni'cārō su'tiro uputu sō'arō, wiorā sãñarōnojōrē sãacārā niwā. Tojo nicā ni'cā be'to pota me'rā wéeca be'tore cū dupoapure peocārā niwā. ¹⁸ Be'ro cūrē caricūcārā niwā:

—E'catipeoya judío masā wiogure, ni caricūcārā niwā.

¹⁹ Ni'cāgũ yucugu me'rā dupoapure paamujācārā niwā. U'seco e'opeo, cūrē bujicārā, ejaque'apecārā niwā. ²⁰ Na cūrē a'tiro bujicā'ca be'ro wiogu sãñarĩ su'tirote tuweecārā niwā. Be'ro cū sãñamutā'carore sãacārā niwā tja. Tu'ajanucō, cūrē curusapu wējērā wa'arā miacārā niwā.

Jesure curusapu paabi'pe wējē'que ni'i

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

²¹ Jesure wējērā wa'arā na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó Cirene wāmetiri macācjũ cāpũpu ní'cu tojaticu niwĩ. Cũ puarā Alejandro, Rufo pacu nicu niwĩ. Jesú curusa wuawā'cārōpu cū yu'ruacā ĩ'arā, curusare cūrē wuaduticārā niwā.

²² Jesure ni'cā bu'a Gólgota wāmetiropu miacārā niwā. Gólgota nírō, “Masā boaweeca dūpoa” nírō weesa'a. ²³ Topu pũrise tu'oña'ticā'to nírā, vino mirra wāmetise me'rā morē'quere tĩacārā nimiwā. Jesú sĩ'rĩticu niwĩ. ²⁴ Be'ro cūrē curusapu paabi'pe wējēcārā niwā. Surara cū ye su'tire ducawaarā, nĩbocape wapata'acārā niwā. ¿Ñe'enojōrē bocarāsari? nírā, tojo weecārā niwā.

²⁵ Jesure curusapu paabi'penucōcatero, ñamiña'cūrō nueve nicā nicaro niwũ. ²⁶ A'te ye bu'iri cūrē wējē'e nírā, curusapu ni ojaō'oca pjĩ a'tiro ojano'caro niwũ: “Ā'rĩ judío masā wiogu nimi”, nicaro niwũ. ²⁷ Jesú me'rā āpērā puarā yajari masā curusapu paabi'penucōno'cārā niwā. Ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrē cūpe pe'e nũ'cōcārā niwā. ²⁸ Tojo weecā, Ō'acũ ye quetire ojāca pũrĩpu oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ: “Cũ quē'rā ña'arā wa'teropure morēsu'utamucu niwĩ”, niwũ.

²⁹⁻³⁰ Masā Jesú pu'to yu'ruarā, cūrē bujicārā, dūpoa yuremujācārā niwā. A'tiro nicārā niwā:

—Jũ. Mu'u pũrĩcā “Ō'acũ wi'ire cō'agũti”, nimiwũña. “T'tia nũmu be'ro weepe'oguti”, niwũ. Tojo ní'cu mu'u basuta yu'ruoya. Topu curusapu wā'ñagũ dijatia, ni bujicā'cārā niwā.

³¹ Na weronojōta pa'ia wiorā, Moisé oja'quere bu'eri masā bujicā'cārā niwā. Na basu a'merĩ a'tiro nicārā niwā:

—Cũ āpērāmarĩcārē yu'ruowĩ. Cũ basu pe'e yu'ruomasĩtimi. ³² Ō'acũ bese'cu Cristo Israe curuacjārā wiogu nígũ, curusapu dijatiato. Cũ dijaticā pũrĩcārē, ējōpeorāti, nicārā niwā.

Yajari masā Jesú me'rā curusapu paabi'penucō'cārāputa bujicā'sājācārā niwā.

Jesú wēĩrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

³³ Jesú curusapu wēĩrĩ cura dajaritero nicā nipe'tiro ti di'tapu na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téé ñamĩca'a tres nicāpu na'itĩ'atuocaro niwũ. ³⁴ Tita ti horata Jesú uputu caricūcu niwĩ. Arameo ye me'rā a'tiro nicu niwĩ:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? A'tiro nígũ, “Ō'acũ, Ō'acũ, ¿de'ro weegu yu'ure cō'awā'cāti?” nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁵ Āpērā ni'cārērā topu nirā tojo nisere tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Tu'oya sī'i ucūsere. Daporocjūpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elíare pisugu weesami, nicārā niwā.

³⁶ Cū caricūcā tu'ogu, ni'cū omawā'cā, ni'cā si'ti vino pi'ase me'rā morē'quere yosocu niwī. Yosotoja, ni'cāgū yucugupu du'teō'o, Jesure sīomorō tīagū, a'tiro nicu niwī:

—Ī'anirā marī yujupu. Elía yu'ruogu a'tigu a'tigusami cūrē.

³⁷ Be'ro Jesú uputu caricū, wērīa wa'acu niwī. ³⁸ Cū wērīrī cura a'tiro wa'acaro niwā. Ō'acū wi'ipu pa'ia sājāarōpu cā'mota'ayosari casero u'muarō pe'e tū'rūdijati, pua casero ducawatiyojacaro niwā. ³⁹ Surara wiogu romano Jesú doca nu'cūgū cū caricūcā ī'agū, cū de'ro wee wērīcā ī'agū, a'tiro nicu niwā:

—Diacjūta ā'rī Ō'acū macū niapī, nicu niwī.

⁴⁰ Numia yoaropu Jesure ī'anu'cūcārā niwā. Na wa'teropu ā'rā numia nicārā niwā: María Magdalena, apegō María José, Santiago nituogu na nigū paco, tojo nicā Salomé nicārā niwā. ⁴¹ Ā'rā numia Jesure Galileapu nicā sirutu'cārā, cūrē weetamu'cārā nicārā niwā. Tojo nicā āpērā numia pājārā Jesú Jerusalēpu wa'acā sirutu'cārā topu ī'anu'cūcārā niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jesú wērīca numu judío masā sootji numu dūporo nicaro niwā. Tojo weerā na ba'atjere apoyurā weecārā niwā. Na'ique'ari cura José, Arimatea wāmetiri macācjū etacu niwī. Judío masā wiorā me'rācjū wiogu nicu niwī. Josēta Jesure “Ō'acū bese'cu nīmī”, ni ējōpeocu niwī. Tojo nicā cū wiogu sājātje quē'rārē co'tecu niwī. Tojo weegu uiro marīrō wācūtutuario me'rā Pilato tiropu sājāacu niwī. Sājāa, Jesú ya upure sērīcu niwī. ⁴⁴ Pilato ti upure sērīcā tu'ogu, cū wērīatoja'quere masīgū, tu'omarīa wa'acu niwī. Be'ro surara wiogure ¿diacjūta wērīapari? nīgū, sērītiña'cju pijiocu niwī. ⁴⁵ Surara wiogu “Diacjūta niapu” nicā tu'ogu, Pilato Jesú ya upure Joseré o'oduticu niwī. ⁴⁶ Tojo weegu José cūrē omatji casero añurī caserore duucu niwī. Be'ro Jesú ya upure miidijoo, ti casero me'rā omacu niwī. Tu'ajanu'cō, ni'cā tuti ūtāgāpu se'éca tutipū sīosōrōcūuocu niwī. Be'ro ti pere ūtāgājo me'rā tuubi'acu niwī. ⁴⁷ María Magdalena, apegō María puarā José, Santiago paco Jesure yaa'carore ī'acārā niwā.

16

Jesú cū wērī'cupu masā'que ni'i

(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Sauru na soowuari numu yu'rūca be'ro María Magdalena, apegō María Santiago paco, tojo nicā apegō Salomé u'mutise duucārā niwā. Te me'rā Jesure cū upure piopeorā wa'arā weecārā nīmīwā. ² Mujīpū mujātiri cura ma'ma semana sājānu'cārī numu soorinumū nicā Jesure yaa'caropu wa'acārā niwā. ³ Na topu wa'arā, a'merī sērītiña'cārā niwā:

—¿Noa marīrē tiga ūtāgārē tuupāobosarosari? nicārā niwā.

⁴ Topu ejarā, tiga ūtāgājo ti tutire bi'acaga aperopu cūñacā ī'acārā niwā. ⁵ Tojo weerā ti tutipū diacjū sājāa wa'acārā niwā. Topu diacjū pe'e ni'cū ma'mu dujicā ī'acārā niwā. Cū yoaro su'tiro butiro sāñacā ī'arā, uputu ucacārā niwā. ⁶ Cū narē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Mūsā Jesú Nazarecjūrē na curusapu paabi'pe wējē'cure a'marā wee'e. Cū masātojami. A'tore marīmi. Cūrē na cūu'carore ī'arā a'tia.

⁷ Be'ro cū bu'erārē, tojo nicā Pedrore wererā wa'aya. “Cū mūsā dūporo Galileapu

wa'ayugusami. Cũ masârê toduporopu ní'caronojôta topu cûrê î'arâsa'a", ni wererã wa'aya, nicu niwĩ.

⁸ Cũ tojo nicã tu'orã, numia Jesure yaa'caropu ní'cârã ucua narâsârãta, omawã'cã wa'acãrã niwã. Uputu î'a ucua'cârã nitjãrã, na î'a'quere, na tu'o'quere âpêrãrê wereticãrã niwã.

Jesú María Magdalenarê bajuamũ'tã'que ni'i
(Jn 20.11-18)

⁹ Jesú bo'reacã soorinũmu nicã wêrĩ'cupu masãcu niwĩ. Titare María Magdalenarê bajuamũ'tãcu niwĩ. Coreta toduporopure Jesú siete wãtĩa cuogore cõ'awĩrõcu niwĩ.

¹⁰ Cũ core bajuáca be'ro cũ me'rã sija'cãrãrê, cũ wêrĩ'quere ñajasewã'a utirãrê werego wa'aco niwõ. ¹¹ "Jesú catiami, yu'u cûrê î'apu" nicã tu'orã, êjõpeoticãrã niwã.

Jesú pũarã cũ bu'esere sirutu'cãrãrê bajua'que ni'i
(Lc 24.13-35)

¹² Jesú María Magdalenarê bajuáca be'ro âpêrã pũarã cûrê êjõpeorãrê bajuacu niwĩ tja. Na cãpũpu sijarãrê cũ apĩ weronojõ bajugu bajuacu niwĩ. ¹³ Be'ro cûrê î'amasĩca be'ro âpêrã cũ bu'erã ní'cãrãrê wererã wa'acãrã niwã. Na quẽ'rãrê êjõpeoticãrã niwã.

Jesú cũ bu'erãrê "A'tiro weeya" nise ni'i
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁴ María Magdalenarê, tojo nicã âpêrãrê bajuáca be'ro Jesú cũ bu'erã oncere bajuacu niwĩ. Na ba'adujiri cura bajuacu niwĩ. Na "Cũ masãcu niami" nisere êjõpeoticãrã niwã. Na êjõpeotise bu'iri narê tu'ticu niwĩ. ¹⁵ Be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Nipe'tiropu nipe'tirãrê yu'u masârê yu'ruoguti nisere quetiwererã wa'aya.

¹⁶ No'o yu'ure êjõpeo, wãmeyeno'gũ yu'ruono'gũsami. Yu'ure êjõpeotigu pũrĩcã bu'iri da'reno'gũsami. ¹⁷ Êjõpeorã na êjõpeosere î'orã, a'tiro weemasĩrãsama. Yu'u tutuaro me'rã wãtĩa masârê sãjãa'cãrãrê cõ'awĩrõmasĩrãsama. Apemasã ye, na ucũmasĩti'quere ucũmasĩrãsama. ¹⁸ Na añarê ñe'ecã, tojo nicã nímá sĩ'rĩcã, ne mejẽcã wa'asome. Dutitirãrê omocã ñapeocã, yu'rurãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú u'mũsepũ mũjãabutia'que ni'i
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Be'ro marĩ wiogu Jesú cũ bu'erãrê wérẽca be'ro Õ'acũ u'mũsepũ cûrê miimũjãa wa'acu niwĩ. Topure cũ pacu tiropu diacjũ pe'e ejanujãcu niwĩ. ²⁰ Tojo wa'áca be'ro cũ bu'erã nipe'tiropu cũ yu'ruose quetire weresterã wa'acãrã niwã. Na werecã, Jesú cũ basuta narê weetamucu niwĩ. Na weresere diacjũta ni'i nígũ, añuse na weeĩ'omũjãcã weecu niwĩ.

Luca Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Ā'rī ni'cūta āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā wa'teropure judío masū nitigu nicu niwī. Cū Pablo me'rācjū waro nīgū, cū me'rā tojota da'rayapaticā'cu niwī. Cū Jesucristo ējōpeonū'cā'quema de'ro nicā, no'opu ējōpeogu ējōpeonū'cāpī. Masīno'ña marī'i. Añurō weeri masū, tojo nicā ocoyeri masū nicu niwī. Cū Siria di'tapu niri macā Antioquíapu bajuacu niwī.

A'ti pūrī nipe'tirāpūreta Jesús yu'rūogu a'ticu niwī nisere ojano'caro niwā. Israe curuacjārā se'sarore yu'rūogu a'ticu niwī, ni ojano'ña marīcaro niwā.

Āpērā Jesucristo ye quetire oja'cārā nemorō Jesús cū catiri umūcore, cū weeseti'quere ojayu'rūnū'cācu niwī. Tere ojase dūporo queoro ojasī'rīgū, a'tiro weecu niwī. Āpērā Jesús ye quetire werecā ī'abesejojagupu, tojo nicā nipe'tise Jesús weeseti'quere besenu'cōpe'otojagupu ojacu niwī.

A'ti pūrīrē Teófilo wāmetigu, judío masū nitigure ojacu niwī.

Luca ¿de'ro weegu a'ti pūrīrē ojapari? nise ni'i

¹ Pājārā masā ūsā wa'teropu wa'a'quere Jesús ye quetire ojasī'rīcārā niwā. ² Ūsārē bu'e'caronojōta ojacārā niwā. Jesús ne waro weenu'cā'quere ī'a'cārā, cū ye quetire weretamu'cārā wereturiacārā niwā. Tereta āpērā ojacārā niwā. ³⁻⁴ Yu'u quē'rā ne waro nu'cā'que me'rā nipe'tise Jesús ye quetire ī'abesepe'ocā'a. Tojo weetojagupu, yu'u a'tere queoro ojame'rīcā'sī'rīsa'a. A'tiro weecā, añusī'rī nīgū, wiogu Teófilo, mu'urē oja'a. Mu'urē āpērā bu'e'que diacjāta ni'i nidutigu ojaguti.

Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū Juā wāmeyeri masū cū bajuatjere wereyu'que ni'i

⁵ A'te me'rā mu'urē werenū'cāgūti. Herode Judea di'ta wiogu nīcaterore ni'cū pa'i Zacarīa wāmetigu nicu niwī. Cū Abías wāmetigu ya curuacjū pa'i nicu niwī. Cū nūmo Isabe wāmetico niwō. Co quē'rā dūporocjūpu pa'i Aarō pārāmeo nituriago nico niwō. ⁶ Na pūarāputa Ō'acū ī'orōpure añurā nicārā niwā. Ō'acū duti'quere, tojo nicā Moisé duti'quere queoro weecārā niwā. Tojo weerā masā narē “Ña'arā nima”, nīmasīticārā niwā. ⁷ Isabe pō'rā bocamasītico niwō. Tojo weerā na pō'rāmarīcārā niwā. Tojo nicā na pūarāputa bucurā waro nicārā niwā.

⁸ Ni'cā nūmu Zacarīa ya curuacjārārē Ō'acū ī'orōpu Ō'acū wī'ipu da'rase nicaro niwā. ⁹ Na pa'ia weewararonojōpūma nībocaca be'ro Zacarīare Ō'acū Nibutiari Tucū tiro u'mutise ūjūamorōdutrā sōrōcārā niwā. ¹⁰ Cū u'mutise ūjūapeori cura nipe'tirā masā sopepu űubuerā weecārā niwā. ¹¹ Cū tojo weeri cura ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'mūsecjū cū ūjūamorōpeoro diacjū pe'e bajuacu niwī. ¹² Cūrē ī'agū, Zacarīa de'ro wéemasīticu niwī. Ūcuayū'ruacu niwī. ¹³ Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acūrē wereco'tegu cūrē nicu niwī:

—Yu'ure uiticā'ña. Ō'acū mu'u űubuesere tu'oami. Mu'u nūmo Isabe ni'cū pō'rātigosamo. Cūrē Juā wāmeyeya. ¹⁴ Mu'u cū me'rā pūrō e'catigusa'a. Āpērā quē'rā cū bajuacā, pājārā e'catirāsama. ¹⁵ Mu'u macū Ō'acū ī'orōpure mejō nigū mejēta nigūsami. Ne vinorē, si'bio'quere sī'rīsome. Cū bajuase dūporo Espīritu Santure cuoyū'ruatojagusami. ¹⁶ Pājārā Israe curuacjārā Ō'acū na wiogure ējōpeodu'u'cārārē ējōpeocā weegusami tja. ¹⁷ Cū marī wiogu dūporo weremu'tāsijagusami. Dūporocjūpu Ō'acū ye cjasere weremu'tārī masū Elīamarīcā Espīritu Santu tutuasere cuoyū'ruacu niwī. Cū weronojō cū quē'rā cuoyū'ruagusami.

A'tiro weegusami. Pacusumuarẽ na pō'rã me'rã cumuca marĩrõ nisetica weegusami. Tojo nicã yu'rũnu'cãrĩ masãrẽ wiorã dutisere yu'ticã weegusami. A'tiro wee masãrẽ marĩ wioğure ñe'edutigu bu'eyugusami, nicu niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu.

¹⁸ Cũ tojo nicã, Zacarĩa sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wee yu'u a'tere “Diacjũta ni'i” nĩmasĩbosau? Yu'u bucu waro ni'i. Yu'u nũmo quẽ'rã bucuo waro nimo, nicu niwĩ.

¹⁹ Õ'acũrẽ wereco'tegu cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũrẽ da'raco'tegu Gabriele wãmeti'i. Yu'u Õ'acũ ĩ'orõpu ni'i. Cũ mu'u me'rã ucũdutigu, a'te queti añusere weredutigu o'óami. ²⁰ Ni'cãrõacãrẽ mu'u ĩjõpeoti'que bu'iri ucũmasĩtigũ tojagúsa'a. Téẽ mu'u macũ bajuatiro põtẽorõ ne cã'rõ ucũsome. Õ'acũ cũ uaro põtẽorõ tojo wa'arosa'a, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo weeri cura sope pu'tocjãrã pe'e co'terã weecãrã niwã. Na Zacarĩa bajuticã, cũ yoogocã ĩ'arã, “¿De'ro wa'apariba cũrẽ?” nicãrã niwã. ²² Zacarĩa na tiropũ wijaatagu, ucũmasĩticu niwĩ. “Topũta Õ'acũ apeyenojõ cũrẽ ĩ'oapĩ”, nicãrã niwã. Cũ ucũmasĩtĩjĩgũ ucũrõnojõ o'ogu, omocãrĩ me'rã narẽ weequocũ niwĩ.

²³ Cũ Õ'acũ wi'ipu da'rase nũmũrĩ pe'tica be'ro cũ ya wi'ipu dajatojaacu niwĩ.

²⁴ Be'ro, cũ nũmo Isabe nijĩpaco tojaco niwõ. Ni'cãmocuse mujĩpũrĩ co ne wijatico niwõ. ²⁵ Co a'tiro wãcũco niwõ: “Õ'acũ yu'u pō'rãmarĩgõ ní'core weetamuami. Masã tojowaro ĩ'acõ'adutitigu yu'ũre añurõ weemi”, nico niwõ.

Marĩare Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mũsecjũ Jesũ bajuatjere wereyu'que ni'i

²⁶ Seis mujĩpũrĩ Isabe nijĩpaco nirõ yu'rũcaro niwũ. Ticuse mujĩpũrĩ be'ro Õ'acũ cũrẽ wereco'tegu Gabriere a'tiro weecu niwĩ. Galilea di'ta nirĩ macã Nazarepu o'ócu niwĩ tja. ²⁷ Cũrẽ ni'cõ numio Marĩare, ne apĩ umu me'rã niña'ti'core quetiweredutigu o'ócu niwĩ. Co ni'cũ Davi pãrãmi nituriagu José wãmetigu me'rã omocã du'tegotigo weeco niwõ. ²⁸ Õ'acũrẽ wereco'tegu co nirõpu sãjãa, añudutigu a'tiro nicu niwĩ:

—Marĩa, mu'ũrẽ añudutise miiti'i. Õ'acũ mu'ũrẽ añurõ wéegu pajaña'mi. Cũ marĩ wioğũ mu'u me'rã nimi. Nipe'tirã numia yu'rũoro mu'ũrẽ añurõ weeyu'rũnu'cãğũsami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogo, tu'omarĩa wa'aco niwõ.

—¿De'ro weegu yu'ũre tojo añudutiti? nico niwõ. ³⁰ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiro nicu niwĩ:

—Marĩa, yu'ũre uiticã'ña. Õ'acũ ĩ'orõpũre mu'u añuse bocapu. Mu'u me'rã e'catisami. ³¹ Ni'cãrõacãrẽ mu'u nijĩpaco tojagósa'a. Ni'cũ pō'rãtigosa'a. Cũrẽ Jesũ wãme õ'oña. ³² Cũ mejõ nigũ mejẽta nigũsami. “Õ'acũ u'mũsecjũ macũ nimi”, nino'gũsami. Cũ ñecũ Davire wee'caronojõ Õ'acũ wioğũ sōrõğũsami. ³³ Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ dutinu'cũcũsami. Cũ dutise ne pe'tisome. Wioğũ ninu'cũcũsami, nicu niwĩ.

³⁴ Cũ tojo nicã tu'ogo, Marĩa Õ'acũrẽ wereco'tegure sērĩtiña'co niwõ:

—¿De'ro wee a'te tojo wa'abosari? Yu'u ne ni'cũ umu me'rã niwe'e, nico niwõ.

³⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegu core yu'ticu niwĩ:

—Espĩritu Santu mu'ũpũre dijatagusami. Õ'acũ u'mũsecjũ cũ tutuase mu'ũpũre o'mecurua weronojõ dijati, tuubi'arosa'a. Tojo weegu mu'u macũ Õ'acũ yagu añugũ waro tojagũsami. Cũ “Õ'acũ macũ nimi”, nino'gũsami. ³⁶ Mu'u basuco Isabe quẽ'rã bucuo waro nimigõ, ni'cũ macũ wũagosamo. Co na “Pō'rã marĩmo” nino'co co nijĩpaco nirõ seis mujĩpũrĩ yu'rũtoja'a. ³⁷ Õ'acũrẽ nipe'tise weeta basio'o, nicu niwĩ.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, Marĩa yu'tico niwõ:

—Yũ'u Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tego ni'i. Õ'acũ mũ'u ní'caronojõta yũ'ure weeato, nico niwõ.

Co tojo nitu'ajaca be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ wa'a wa'acu niwĩ.

María Isabere ï'agõ wa'a'que ni'i

³⁹ Õ'acũrẽ wereco'tegũ wéréca be'ro María yoogoro marĩrõ a'tiro weeco niwõ. Te numurĩta co basuco Isabere opa bu'pa nirĩ macã Judea di'tapũ ï'agõ wa'aco niwõ.

⁴⁰ Topũ ejago, Zacaría ya wi'ipũ sãjãaco niwõ. Sãjãagõ, Isabere añudutico niwõ.

⁴¹ Co añuduticãta, Isabe macũ paa po'peapũ sãñagũ a'meña'cu niwĩ. Isabe Espíritu Santure cwoyũ'ruago tojaco niwõ. ⁴² Tojo weego co upũtũ tutuaro me'rã ucũco niwõ:

—Nipe'tirã numia yũ'ruoro Õ'acũ mũ'urẽ añurõ weeyũ'rũnũ'cãmi. Mũ'u macũ quẽ'rãrẽ añurõ weemi. ⁴³ Mũ'u yũ'u wioğũ paco yũ'ure ï'agõ a'ticã, añubutiaro wa'a'a. ⁴⁴ Mũ'u añudutisere tũ'ocãta, yũ'u macũ paa po'peapũ sãñagũ e'catise me'rã a'meña'mi. ⁴⁵ Õ'acũ marĩ wioğũ mũ'urẽ “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a. Mũ'u cũ tojo ní'quere tũ'o ějõpeo'co e'cati'i, nico niwõ Isabe.

⁴⁶ Be'ro María a'tiro nico niwõ:

Yũ'u ejeripõ'rãpũ Õ'acũ yũ'u wioğure e'catise o'o'o.

⁴⁷ Õ'acũ yũ'ure yũ'ruogũ me'rã e'cati'i.

⁴⁸ Yũ'u mejõ nigõrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niami.

Cũrẽ da'rawã'ñaco'tegore wãcũcu niami.

A'tiro nicã me'rã nipe'tirã yũ'ure “Õ'acũ añurõ weemi core”, nirãsama.

⁴⁹ Õ'acũ tutuayũ'ruagũ yũ'ure añubutiasẽ waro weemi.

Cũ añuyũ'ruagũ, ña'ase moogũ niami.

⁵⁰ Nipe'tirã cũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'rãrẽ pajaña'nu'cũcũsami.

⁵¹ Cũ tutuaro me'rã peje añuse weemi.

Ãpẽrã yũ'ruoro ni'i ni tũ'oña'rãrẽ docaque'acã weemi.

⁵² Wiorã nimi'cãrãrẽ mejõ nirã tojacã weemi.

Mejõ nirã pe'ere wiorã weronojõ morõmi.

⁵³ Ujaboarãrẽ peje waro añuse o'omi.

Peje cwoimi'cãrãrẽ ne ñe'enojõ marĩrã tojacã weemi.

⁵⁴ Israe curuacjãrã cũrẽ da'raco'terãrẽ weetamumi.

Ne cã'rõ narẽ pajaña'ticã weetimi.

⁵⁵ Cũ marĩ ñecũsumũarẽ “Tojo weeguti” ní'caronojõta weemi.

Abrahãrẽ, tojo nicã cũ pãrãmerã nituriarãrẽ pajaña'nu'cũcũsami, nico niwõ María.

⁵⁶ María Isabe tiropũ i'tia mujĩpũ tojánico niwõ. Be'ro co ya wi'ipũ dajatojaaco niwõ.

Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bajua'que ni'i

⁵⁷ Be'ro Isabe co macũrẽ wũariteronojõ ejacaro niwũ. Titare co macũ bajuacu niwĩ. ⁵⁸ Cũ bajuáca be'ro co acawererã, ãpẽrã co ya wi'i pũ'to nirã core e'catitamurã wa'acãrã niwã. Õ'acũ core añubutiasẽ weecã ï'arã, tojo weecãrã niwã. ⁵⁹ Ni'cã semana cũ bajuáca be'ro Moisé duti'caronojõta weecãrã niwã. Cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutirã wa'acãrã niwã. Masã cũrẽ cũ pacũ wãme weronojõ Zacaría wãmeyesĩ'rĩcãrã nimiwã. ⁶⁰ Na tojo weesĩ'rĩmicã, cũ paco narẽ nico niwõ:

—Niwe'e. Cũ Juã wãmetigusami, nico niwõ.

⁶¹ Masã pe'e “¿De'ro weegũ? Mũ'u acawererã Juã wãmetirã marĩma”, nicãrã niwã.

⁶² Be'ro Zacariare “¿Mũ'u de'ro wãme õ'osĩ'rĩsari?” nĩrã, weequeose me'rã sẽrĩtiña'cãrã niwã. ⁶³ Na tojo nicã, ni'cã pjĩ sẽrĩcu niwĩ. Ti pjĩpũ cũ “Juã wãmetigusami”, ni ojacũ niwĩ. Nipe'tirã cũ tojo weesere ï'arã, ucũape'tia wa'acãrã niwã. ⁶⁴ Cũ ojãca be'ro maata Zacaría apaturi ucũnũ'cãcu niwĩ tja. Tojo nicã Õ'acũrẽ

e'catise o'ocu niwĩ. ⁶⁵ Zacaríá tojo weese me'rã nipe'tirã cũ pu'to nirã ucuape'tia wa'acãrã niwã. Nipe'tirã to u'muase bu'papu nirã Judeacjãrã tojo wa'a'quere werestewã'cãcãrã niwã. ⁶⁶ Nipe'tirã na tojo wereturiasere masĩrã, pũrõ wãcũcãrã niwã. Cũ Õ'acũ tutuaro me'rã bajuacã ĩ'arã, a'merĩ sērĩtiña'mujãcãrã niwã:
—¿Cũ wĩ'magũ bucu ějãgũ, de'ro nigũnojõ nigũsari? nicãrã niwã.

Zacaríá Õ'acũrẽ basapeo'que nĩ'i

⁶⁷ Wĩ'magũ pacu Zacaríá Espĩritu Santure cuoyu'ruacu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ucũdutisere a'tiro ucũcu niwĩ:

⁶⁸ Marĩ wiogu Õ'acũ Israe curuacjãrã wiogure añurõ ucũrã.

Marĩ tiro, cũ yarã tiropu a'timi.

Marĩrẽ weetamugũ, añurõ yu'rucã weegusami.

⁶⁹ Cũ marĩrẽ yu'ruoacju tutuayu'ruagure o'ógusami.

Cũrẽ Davi pãrãmerã nituriarã wa'teropu nigũrẽ o'ógusami.

Davi Õ'acũrẽ da'rawã'ñaco'tegu nicu niwĩ.

⁷⁰ A'tere ne waroputa cũ ye queti weremu'tãrĩ masã ña'ase moorã me'rã Õ'acũ “Tojo weeguti”, nicu niwĩ.

⁷¹ Nipe'tirã marĩrẽ waparãtirãrẽ, marĩrẽ ĩ'atu'tirãrẽ yu'ruweticã weegusami.

⁷² Tojo nicã marĩ ñecũsumuarẽ “Musãrẽ pajaña'gũti.

Yu'u ‘Tojo weeguti’ nĩ'que añusere ne acobojosome”, nicu niwĩ.

⁷³ A'tere Õ'acũ cũ basuta marĩ ñecũ Abrahãrẽ “Tojo weeguti”, nicu niwĩ.

⁷⁴ Marĩrẽ ĩ'atu'tirãrẽ yu'rucã weegusami.

Tojo nicã uiro marĩrõ marĩrẽ cũ ñutiro weecã weegusami.

⁷⁵ Nipe'tiro marĩ catiro põtẽorõ añurã, cũ yarã cũ haro weecã weegusami, nicu niwĩ Zacaríá.

⁷⁶ Mu'u, yu'u macũacã, marĩ wiogu a'tiatji ma'arẽ apoyumu'tãgũ nigũsa'a.

Tojo weegu “Õ'acũ u'musecjũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ nimi”, nino'gũsa'a.

⁷⁷ Mu'u Õ'acũ yarãrẽ a'tiro nigũsa'a:

“Musã ña'arõ wee'quere acoboJose sērĩcã, musãrẽ acobojogusami.

A'tiro wéégũ, musã pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruogusami”, nigũsa'a.

⁷⁸ Õ'acũ marĩ wiogu marĩrẽ ma'i pajaña'tjãgũ, cũ macũ marĩrẽ yu'ruoacjũre o'ógusami.

⁷⁹ Cũ na'itĩ'arõpu nirãrẽ sĩ'orõ weronojõ marĩ cũrẽ masĩtirã, pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ cũrẽ masĩcã weegusami.

Tojo wee marĩ ña'arõ wee'quere acobojogu, marĩrẽ cũ me'rã añurõ niseticã weegusami, nicu niwĩ Zacaríá.

⁸⁰ Wĩ'magũ bucu, siape me'rã Õ'acũrẽ nemorõ ějõpeowã'cãcu niwĩ. Yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nibajaque'aticu niwĩ. Téé Israe curuacjãrãrẽ bu'enũ'cãcateropu topu nituocu niwĩ.

2

Jesú cũ bajua'que nĩ'i

(Mt 1.18-25)

¹ Jesú cũ bajuase duporo nipe'tirã romano masã wiogu Augusto wãmetigu nipe'tirã masãrẽ ba'paqueogutigu, na wãmerẽ ojaõ'oduticu niwĩ. ² Cirenio, Siria di'ta wiogu nĩcatero ne waro ojaõ'ose nu'cãcaro niwũ. ³ Nipe'tirãrẽ na ñecũsumua bajua'que macãrĩpu ojaõ'ogũ wa'aduticu niwĩ.

⁴ Tojo weegu José Nazare Galilea di'ta nirĩ macãpu nĩ'cu wijawã'cãcu niwĩ. Belẽ Judea di'ta nirĩ macãpu wa'acu niwĩ. Topu cũ ñecũ Davi bajuacu niwĩ. Cũ Davi

pārāmi niyugu, topu ojaō'odutigu wa'acu niwī. ⁵ Cū, cū omocā du'teacjo María me'rā Belēpu ojaō'odutigu wa'acu niwī. Co wī'magū cūogo nico niwō. ⁶ Na Belēpu nirī cura María co wī'magū ñe'erītero ejacaro niwū. ⁷ Topure na cārīrī wī'i bocaticārā niwā. Tojo weerā ecarā na cārīrī wī'ipu wa'acārā niwā. Topu co ne waro wī'magū wuaco niwō. Cūrē su'ti caseri me'rā oma, ecarā na ba'ari co'ropu cūuco niwō.

Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā oveja co'terārē Jesú bajuasere were'que ni'i

⁸ Belē sumutopu oveja co'terā nicārā niwā. Na, na yarā ovejare co'terā, cāpūpu nibo'reamujācārā niwā. ⁹ Wācūña marīrō narē ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū bajuacu niwī. Ō'acū cū asistese na tiropu añurō bo'reyuse'sa wa'acaro niwū. Tojo wa'acā ī'arā, ucuayurūacārā niwā. ¹⁰ Ō'acūrē wereco'tegu narē a'tiro nicu niwī:

—Yū'ure uiticā'ña. Musārē añuse quetire miitigu wee'e. Te quetire tu'orā, nipe'tirā e'catirāsama. ¹¹ Ni'cācā ñami Davi ya macā Belēpu musārē yu'rūoacju bajuami. Cū Ō'acū bese'cu Cristo marī wiogu nimi. ¹² Cū wī'magūrē su'ti caseri me'rā oma'cure bocaekarāsa'a. Wa'icūrā nirī wī'ipu cūñagūrē ī'arāsa'a. Musā a'tere ī'arā, “Diacjūta wereapī”, nirāsa'a, nicu niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

¹³ Cū tojo nica be'roacā cū tiropu pājārā Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā bajuanemocārā niwā. Na Ō'acūrē ējōpeorā, a'tiro e'cati basapeocārā niwā:

¹⁴ Ō'acū u'musecjūrē e'catipeorā.

Nipe'tirā cūrē “Añubutiami”, ni basapeoato.

A'ti di'ta pe'ere cū añurō weeno'cārā ejerisājāse cūoato, nicārā niwā.

¹⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'terā u'musepu mujāca be'ro oveja co'terā na basu a'merī ucūcārā niwā:

—Te'a quero Belēpu. Tojo wa'a'quere, Ō'acū marīrē wereduti'quere ī'arā marī, nicārā niwā.

¹⁶ Tojo weerā sojaro me'rā macāpu pi'acārā niwā. Topu pi'atarā, María, Joseré bocaecārā niwā. Wī'magū quē'rārē ecarā ba'ari co'ropu cūñagūrē ī'acārā niwā.

¹⁷ Cūrē ī'āca be'ro Ō'acūrē wereco'tegu wī'magū ye quetire narē ní'quere werestecārā niwā. ¹⁸ Nipe'tirā na weresere tu'orā, tu'o ucuamujācārā niwā. ¹⁹ María pe'e oveja co'terā tojo nisere co se'saro wācū tu'oña'cā'co niwō. Uputu tere wācūnūrūco niwō.

²⁰ Oveja co'terā Ō'acūrē wereco'tegu narē ní'caronojōta queoro wa'acā ī'arā, Ō'acūrē “Añuyurūami”, ni e'catitojaacārā niwā.

Jesure na Ō'acū wī'ipu mia'que ni'i

²¹ Ni'cā semana Jesú bajuāca be'ro na weewaronojō weecārā niwā. Jesure cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acārā niwā. Titareta cūrē Jesú wāme ō'ocārā niwā. Ti wāmerēta Ō'acūrē wereco'tegu María co nijīpaco nise duporo ō'oduticu niwī. Tojo weerā tojo wāmeyecārā niwā.

²² Wī'magū co wāca be'ro ticuse numurī yu'rūca be'ro na weewaronojōpuma weecārā niwā. Moisé dutise a'tiro nicaro niwū. Numia wī'magū wāca be'ro ticuse numurī be'ro apaturi na ní'caronojōta tojato tja nīrō tojo duticaro niwā. Titare wī'magūrē Jerusalēpu miacārā niwā. Topu Ō'acū wī'ipu miisājāa, Ō'acūrē “Mu'u yagu nimi”, ni ī'orā wa'acārā niwā. ²³ Ō'acū dutise tojo niyucā, tere tojo weecārā niwā. A'tiro nicaro niwū: “Nipe'tirā bajuamu'tārā umua Ō'acū yarā sājācā weeno'rāsama”, niwū. ²⁴ Be'ro María, tojo nicā José Ō'acū duti'caronojōta weecārā niwā tja. A'tiro nicaro niwū: “Ō'acūrē ējōpeorā, puarērā buja weronojō bajurārē o'oya. Na marīcā buja puarā o'oya”, nicaro niwū.

²⁵ Titare ni'cū Jerusalēcū Simeó wāmetigu nicu niwī. Cū añugū waro Ō'acūrē ējōpeoyurūgu nicu niwī. Israe curuacjārārē yu'rūoacjure yucuegu weecu niwī.

Espíritu Santu Simeó me'rã ninu'cũcu niwĩ. ²⁶ Espiritu Santu cãrẽ a'tiro wereyu-tojacu niwĩ:

—Cristo Õ'acũ bese'cure ï'atimigũ, mu'u wẽĩsome, nicu niwĩ. ²⁷ Õ'acũ wi'ipu Jesure miáca numurẽ Espiritu Santu Simeórẽ ti wi'ipu wa'aduticu niwĩ. Be'ro Jesure cũ pacusumua Moisé duti'caronojõta wéerã, Õ'acũ wi'ipu miacãrã niwã. ²⁸ Wĩ'magũrẽ ï'agũ, Simeó miiwuacu niwĩ. Miiwua, Õ'acũrẽ e'catipeogu, a'tiro nicu niwĩ:

²⁹ Wiogu, mu'u “A'tiro weeguti” ní'quere queoro weepu.

Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ yu'u mu'urẽ da'raco'tegu e'catise me'rã wẽĩmasĩ'i.

³⁰ Masãrẽ yu'ruoacjũre ï'atoja'a.

³¹ Mu'u nipe'tirã masã ï'orõpu cãrẽ masĩdutigu tojo weewu.

³² Cũta judío masã nitirãrẽ mu'urẽ ãjõpeodutigu sĩ'ogũ weronojõ weegusami.

Tojo nicã nipe'tirã mu'u yarã Israe curuacjãrã “Õ'acũ añurõ weeamĩ”, nino'rãsama, nicu niwĩ Simeó.

³³ Simeó wĩ'magũrẽ tojo nicã tu'orã, José, tojo nicã Jesú paco tu'omarĩa wa'acãrã niwã. ³⁴ Be'ro Simeó narẽ “Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. María, Jesú pacore a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ a'tiro weedutigu beseapĩ. Cãrẽ uatirã Israe curuacjãrã cõ'adijono'rãsama. Cãrẽ uarã pe'e morõpeono'rãsama. Cũ Õ'acũ ye cjasere ï'omu'tãgũ nigũsami. Pãjãrã cãrẽ teerãsama. ³⁵ Tojo weese me'rã nipe'tirã wãcũsere bajuyoropu masĩno'rõsa'a. Mu'u pe'ere te di'pji me'rã ñosẽrõ weronojõ pũrĩse tu'oña'gõsa'a, nicu niwĩ Maríare.

³⁶ Apego Õ'acũ wi'ipure Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masõ nico niwõ. Co Ana wãmetico niwõ. Fanuel macõ Aser curuacjõ nico niwõ. Bucuo waro nico niwõ. Ne waropure nu'mio waro omocã du'teco niwõ. Co omocã du'teca be'ro siete cũ'marĩ co marãpu me'rã nico niwõ. Ticuse cũ'marĩ be'ro co marãpu wẽrĩa wa'acu niwĩ.

³⁷ Jesure na Õ'acũ wi'ipu miacaterore co wapewio ochenta y cuatro cũ'marĩ cuoco niwõ. Co Õ'acũ wi'ipure ne wijatico niwõ. Topu Õ'acũrẽ ãjõpeogo, ñamirĩ, umucori be'ti, ñubueni'cũcã'co niwõ. ³⁸ Simeó Maríare, Joseré ucũrĩ cura Ana na tiropu wa'aco niwõ. Jesure ï'agõ, Õ'acũrẽ e'catise o'oco niwõ. Be'ro nipe'tirã Jerusalécjãrã masãrẽ yu'ruoacjũre co'terãrẽ Jesú ye cjasere wereco niwõ.

María, José, Jesú na ya macã Nazarepu dajatojaa'que ni'i

³⁹ Nipe'tise Õ'acũ duti'quere weetu'ajaca be'ro María, José, Jesú na ya macã Nazare, Galilea di'tapu dajatojaacãrã niwã. ⁴⁰ Wĩ'magũ siape me'rã bucua, nemorõ tutuagu, masĩnemogũ wa'acu niwĩ. Õ'acũ cãrẽ añurõ weecu niwĩ.

Jesú Õ'acũ wi'ipu wiorã me'rã ucũ'que ni'i

⁴¹ Jesú pacusumua nipe'tise cũ'marĩ Pascua bosenumu nicã Jerusalẽpu bosenumurĩ wa'awuacãrã niwã. ⁴² Tojo weerã Jesú doce cũ'marĩ cuocã, na weewuaronojõpuma wa'acãrã niwã tja. Jesú titare ne waro bosenumu wa'agu weecu niwĩ. ⁴³ Bosenumu yu'rũca be'ro José, María na ya macãpu dajatojaacãrã niwã. Titare Jesú pe'e cũ paco María, José masĩrõ marĩrõ Jerusalẽpu tojacã'cu niwĩ. ⁴⁴ Na Jesure “Ãpẽrã marĩ me'rãcjãrã me'rã wa'ayusami”, nicãrã nimiwã. Tojo weerã na wãcũque'tiro marĩrõ ni'cã numu ma'apure wa'acãrã niwã. Be'ropu na acawererã, na ï'amasĩrã wa'tero cãrẽ a'macãrã nimiwã. ⁴⁵ Ne bocaticãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ a'marã, Jerusalẽpu majãmitojacãrã niwã.

⁴⁶ I'tia numu na Jerusalẽpu wijáca be'ro Õ'acũ wi'ipu cãrẽ bocacãrã niwã. Cũ Moisé oja'quere bu'eri masã wa'teropu dujicu niwĩ. Na ucũsere tu'o, cũ quẽrã

narē sērītiña'mujācu niwī. ⁴⁷ Nipe'tirā cū masīsere ī'arā, cū yu'time'rīsere tu'orā, ī'amarīamujācārā niwā. ⁴⁸ Cū Ō'acū wi'ipu dujicā ī'arā, cū pacusumua ī'amarīacārā niwā. Cū paco cūrē nico niwō:

—Macū ¿de'ro weegu ūsārē tojo weeti? Mu'u pacu, yu'u uputu mu'urē a'mapu. Uputu wācūque'tiapu, nico niwō.

⁴⁹ Co tojo nicā tu'ogu, Jesú nicu niwī:

—¿De'ro weerā yu'ure a'mati? ¿Musā yu'u pacu ye cjasere weeroua'a nisere masītiati? nicu niwī.

⁵⁰ Cū pacusumua Jesú tojo nisere tu'omasīticārā niwā.

⁵¹ Be'ro na me'rā Nazarepu dajatojaacu niwī. Cū toduporopu wee'caronojōta na dutisere añurō yu'tinu'cūcu niwī. Cū paco nipe'tise Jerusalēpu tojo wa'a'quere wācūnūrūco niwō. ⁵² Jesú siape me'rā bucua, masīnemowā'cācu niwī. Ō'acū cūrē “Añugū nimi”, ni ī'acu niwī. Masā quē'rā nipe'tirā cūrē añurō wācūcārā niwā.

3

Juā masārē wāmeyeri masū bu'e'que ni'i

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

¹ Quince cū marī Tiberio wāmetigu nipe'tirā romano masā wiogu nirī cura a'ticūrā cū docacjārā wiorā nicārā niwā. Poncio Pilato Judea di'ta wiogu nicu niwī. Herode Galilea di'ta wiogu nicu niwī. Herode acabiji Felipe Iturea, Traconite wāmetise di'ta wiogu nicu niwī. Lisantias wāmetigu Abilinia di'ta wiogu nicu niwī. ² Anás, tojo nicā Caifá pa'ia wiorā nicārā niwā. Tita na wiorā nirī cura Ō'acū Zacaría macū Juārē masā marīrō, yucu marīrōpu ucūcu niwī. ³ Be'ro Juā nipe'tiro dia Jordā wāmetiri maa wa'teropu yu'rūwā'cācu niwī. Masārē a'tiro bu'ecu niwī:

—Musā ña'arō weeseti'quere bujaweti ducayu, wāmeyeno'ña. Tojo weerā musā ña'arō wee'quere acobojono'rāsa'a, nicu niwī. ⁴ Duporocjūpu Ō'acū ye queti weremū'tārī masū Isaía oja'caronojōta Juā queoro weeseticu niwī. A'tiro ojayuno'caro niwū:

Ni'cū yucu marīrō, masā marīrōpu a'tiro caricūnu'cūbajaque'atigusami:

“Marī wiogu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjūca ma'a añurī ma'a quē'rārō weronojō weeyuya.”

(Marī wiogu a'tiati duporo musā nisetisere apoyuya, musā wācūsere ducayuya nígu, tojo nicu niwī.)

⁵ Nipe'tise di'ta tu'ruri yaa, ni'cārōwijino'rōsa'a.

Nipe'tise ūrūpagu, opa bu'pa diacjūca pa weeno'rōsa'a.

Ma'arī diacjū nitise ma'arī diacjūnu'cōno'rōsa'a.

Ma'arī coperibujuse yaamu'muono'rōsa'a.

(Musā ña'arō weeseti'quere ducayu, apoya nígu, tojo nicu niwī.)

⁶ Musā tojo weecā, Ō'acū masārē yu'rūosere nipe'tirā ī'arāsama, ni ojacu niwī Isaía.

⁷ Masā Juā tiropu wāmeyedutirā wa'acārā niwā. Na tojo weecā, narē a'tiro nicu niwī:

—Musā weeta'sari curuacjārā aña weronojō ni'i. Aña nūcū ūjūcā, uiwā'cāsama.

Musā aña weronojō bu'iri da'resere ui'i. Tojo uirā, musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayusī'rītimirā, wāmeyedutirā a'tiapu. ⁸ Musā diacjūta ūsā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuapu nīrā, musā weesetise me'rā ī'oña. A'tiro wācūticā'ña:

“Ūsā Abrahā pārāmerā ni'i. Tojo weerā Ō'acū tiropu wa'arāsa'a”, ni wācūticā'ña.

Musā wācūsere ducayuticā, Abrahā pārāmerā nise wapamarī'i. Ō'acū uagu, a'te ūtāperi me'rā Abrahā pārāmerā wa'acā weemasīmi. Cū tojo weecāma, na pe'e

Ō'acū uaro weebosama. ⁹ Marī yucupagu ote'quepagu weronojō ni'i. Ō'acū

musārē yucupagu dūca marīsepagure besecō'arō weronojō weegusami. Yucu añurō ducatiticjure paacō'a, ũjũacō'acā'no'sa'a. Tere wee'caro weronojō musā wācūsere ducayuticā, añurō weeseticā, Ō'acū musārē cōmea me'rā paacō'agū weronojō bu'iri da'regusami, nicu niwī Juā.

¹⁰ Cū tojo nicā tū'orā, masā cūrē sērītiña'cārā niwā:

—To pūrīcārē ¿de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹¹ Juā narē yu'ticu niwī:

—No'o puaro su'tiro cuogunojō apī moogūrē ni'cārō o'oya. Ba'ase cuogunojō ba'ase moogū me'rā ducawaa ba'aya, nicu niwī.

¹² Āpērā quē'rā romano masā wiorārē niyeru wapaseebosari masā Juā tiropu wāmeyedutirā wa'acārā niwā. Cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Ūsārē bu'egu, ¿ūsā de'ro weerāsari? nicārā niwā.

¹³ Juā narē yu'ticu niwī:

—Romano masā na wapaseeduti'caro nemorō wapaseeticā'ña. Na dutiro ejatuario wapaseeya, nicu niwī.

¹⁴ Āpērā surara quē'rā cūrē sērītiña'cārā niwā:

—Ūsā waro, ¿de'ro weerāsari? nicārā niwā.

Juā narē yu'ticu niwī:

—Ne āpērā cuosere ē'maticā'ña. Na o'oticā, tutuaro me'rā narē uise o'o, ña'arō weeticā'ña. Tere uarā, na weeti'quepureta weresādojaticā'ña. Musā wapata'ase me'rā dia'cū e'catiya, nicu niwī.

¹⁵ Masā Juā bu'esere tū'orā, uputu wācūcārā niwā.

—Apetero weegu Juā Ō'acū bese'cu Cristo marī yoacā yucue'cu nisami, ni wācūcārā niniwā. ¹⁶ Na tojo nisere masīgū, Juā nipe'tirārē a'tiro nicu niwī:

—Yu'u musārē na ña'arō wee'quere bujaweti, du'uama nīgū, aco me'rā wāmeye'e. Yu'u be'ro apī yu'u nemorō tutuagu a'tigusami. Cū añugū waro nimi. Yu'u pe'e mejō nīgū tū'oña'a. Cū ye sature tuweemasītigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a. Cū pūrīcā Espiritu Santure musārē o'ógusami. Cūrē masā me'rā ninu'cūcā weegusami. Ña'arōrē ũjũaweero weronojō musārē añurō tojato nīgū ña'arō wee'quere cō'agūsami. ¹⁷ Yu'u be'ro a'tigu ni'cū trigo su'tiweeri masū weronojō nimi. Cū te su'tire mejēcā su'awee, cō'asami. Te trigo peri quē'rārē mejēcā mii, te nūrōrī wi'ipu nūrōsami. Te su'tire pecame'epu ũjũacō'asami. A'te weronojō cū, cū yarā warore bese, cū tiropu miagūsami. Āpērārē pecame'epu cō'abajuriogusami. Ti me'e ne pe'tisome, nicu niwī Juā.

¹⁸ Tojo weesenojō me'rā peje apeye werecasanemocu niwī. Tenojō me'rā Juā Ō'acū ye añuse quetire masārē werecu niwī. ¹⁹ Apeyema tja Herode ti di'ta Galilea wiogure tu'ticu niwī. Herode cū acabiji Felipe nūmo Herodía wāmetigore ē'ma, nūmoticu niwī. Tojo nicā apeye peje ña'ase weenemo'que bu'iri tu'ticu niwī. ²⁰ Herode Juā cū were'quere tū'oronojō nīgū, mejō ña'arō weenemocu niwī. Juārē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōduticu niwī.

Juā Jesure wāmeye'que ni'i
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Juārē bu'iri da'reri wi'ipu sōrōatji dūporo Juā pājārā masārē wāmeyecu niwī. Be'ro Jesús quē'rārē wāmeyecu niwī. Cūrē wāmeyegu ñubueri cura u'muse pāricaro niwā. ²² Tojo wa'acā, Jesús bu'ipu Espiritu Santu buja weronojō bajugu cūpure dijatacu niwī. U'musepu cū pacu Ō'acū ucūdijogu, a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'u macū yu'u uputu ma'igū ni'i. Mu'u me'rā pūrō e'catī'i, nicu niwī.

*Jesú ñecũsumta na nituriamũjãti'que ni'i**(Mt 1.1-17)*

²³ Jesú treinta cũ'marĩ wa'tero cuogu, bu'enũ'cãcu niwĩ. Masã cũrẽ “José macũ nĩmĩ”, nicãrã nĩmĩwã. José Elĩ macũ nicu niwĩ. ²⁴ Elĩ Matat macũ nicu niwĩ. Matat Levĩ macũ nicu niwĩ. Levĩ Melqui macũ nicu niwĩ. Melqui Jana macũ nicu niwĩ. Jana José macũ nicu niwĩ. ²⁵ José Matatĩas macũ nicu niwĩ. Matatĩas Amós macũ nicu niwĩ. Amós Nahúm macũ nicu niwĩ. Nahúm Esli macũ nicu niwĩ. Esli Nagai macũ nicu niwĩ. ²⁶ Nagai Maat macũ nicu niwĩ. Maat Matatĩas macũ nicu niwĩ. Matatĩas Semei macũ nicu niwĩ. Semei Josec macũ nicu niwĩ. Josec Judá macũ nicu niwĩ. ²⁷ Judá Joanãn macũ nicu niwĩ. Joanãn Resa macũ nicu niwĩ. Resa Zorobabel macũ nicu niwĩ. Cũ Salatiel macũ nicu niwĩ. Salatiel Neri macũ nicu niwĩ. ²⁸ Neri Melqui macũ nicu niwĩ. Melqui Adi macũ nicu niwĩ. Adi Cosam macũ nicu niwĩ. Cosam Elmadam macũ nicu niwĩ. Cũ Er macũ nicu niwĩ. ²⁹ Er Josué macũ nicu niwĩ. Josué Eliezer macũ nicu niwĩ. Eliezer Jorim macũ nicu niwĩ. Jorim Matat macũ nicu niwĩ. ³⁰ Matat Levĩ macũ nicu niwĩ. Levĩ Simeó macũ nicu niwĩ. Simeó Judá macũ nicu niwĩ. Judá José macũ nicu niwĩ. José Jonam macũ nicu niwĩ. Jonam Eliaquim macũ nicu niwĩ. ³¹ Cũ Melea macũ nicu niwĩ. Melea Mena macũ nicu niwĩ. Mena Matata macũ nicu niwĩ. Matata Natãn macũ nicu niwĩ. ³² Natãn Davĩ macũ nicu niwĩ. Davĩ Isaĩ macũ nicu niwĩ. Isaĩ Obed macũ nicu niwĩ. Obed Booz macũ nicu niwĩ. Booz Sala macũ nicu niwĩ. Sala Naasón macũ nicu niwĩ. ³³ Naasón Aminadab macũ nicu niwĩ. Cũ Admin macũ nicu niwĩ. Admin Arnĩ macũ nicu niwĩ. Arnĩ Esrom macũ nicu niwĩ. Esrom Fares macũ nicu niwĩ. Fares Judá macũ nicu niwĩ. ³⁴ Judá Jacob macũ nicu niwĩ. Jacob Isaa macũ nicu niwĩ. Isaa Abrahã macũ nicu niwĩ. Abrahã Taré macũ nicu niwĩ. Taré Nacor macũ nicu niwĩ. ³⁵ Nacor Serug macũ nicu niwĩ. Serug Ragau macũ nicu niwĩ. Ragau Peleg macũ nicu niwĩ. Peleg Heber macũ nicu niwĩ. Heber Sala macũ nicu niwĩ. ³⁶ Sala Cainãn macũ nicu niwĩ. Cainãn Arfaxad macũ nicu niwĩ. Arfaxad Sẽ macũ nicu niwĩ. Sẽ Noé macũ nicu niwĩ. Noé Lamec macũ nicu niwĩ. ³⁷ Lamec Matusalén macũ nicu niwĩ. Matusalén Enoc macũ nicu niwĩ. Enoc Jared macũ nicu niwĩ. Jared Mahalaleel macũ nicu niwĩ. Cũ Cainãn macũ nicu niwĩ. ³⁸ Cainãn Enós macũ nicu niwĩ. Enós Set macũ nicu niwĩ. Set Adã macũ nicu niwĩ. Adã Ô'acũ cũ ne waro wee ã'pócãti'cu nicu niwĩ. Tojo weegu cũ Ô'acũ macũ nicu niwĩ.

4*Jesure wãtĩ Ô'acũrẽ yũ'rũnu'cãcã weesĩ'rĩmi'que ni'i**(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)*

¹ Juã Jesure wãmeyeca be'ro Jesú Espĩritu Santure cuoyũ'ruacu niwĩ. Cũrẽ dia Jordã wãmetiri maapu nĩ'cure Espĩritu Santu maata yucu marĩrõ, masã marĩrõpu miacu niwĩ. ² Topũre cuarenta nũmũrĩ nicu niwĩ. Wãtĩ Jesure cũ pacure yũ'rũnu'cãdutigu nĩquesãcu nĩmĩwĩ. Cũ topũ nise nũmũrĩrẽ Jesú ne cã'rõ ba'aticu niwĩ. Tojo weegu ãjaboacu niwĩ. ³ Tojo wa'ari curare wãtĩ cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'ũ diacjũta Ô'acũ macũ ni'i nĩgũ, a'te ãtãperire pã dojorẽ ba'aya, nicu niwĩ.

⁴ Jesú cũrẽ yũ'ticu niwĩ:

—Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Masã ba'ase me'rã dia'cũ cati-masĩtisama”, nĩ ojano'wũ, nicu niwĩ.

⁵ Be'ro wãtĩ Jesure u'muacju ãrũgũpu miacu niwĩ tja. Topũ nipe'tisere ni'cãtita a'ti nucũcã cjase macãrĩ pejere ĩ'ope'ocã'cu niwĩ. ⁶ ĩ'otoja, wãtĩ a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ũ mu'urẽ a'te macãrĩ wioгу, te macãrĩpu nise nipe'tise wioгу sũrũgũti. A'te nipe'tise yé ni'i. Tojo weegu yũ'ũ no'o o'osĩ'rĩgũrẽ o'oguti. ⁷ Mu'ũ yũ'ure ejaque'a ĩjũpeocã, nipe'tise mu'ũ ye tojarosa'a, nicu niwĩ wãtĩ.

⁸ Jesú a'tiro yũ'ticu niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ a'tiro ojano'o: “Õ'acũ mũ'u wiogu ni'cũrẽta ĩjõpeoya. Cũ se'sarore, cũ dutise dia'cũrẽ weeco'teya”, niwũ, nicũ niwĩ Jesú.

⁹ Be'ro wãtĩ Jesure Jerusalẽpũ miaa, Õ'acũ wi'i dũposãrĩpũ miimũjãcũ niwĩ. Topũ cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ tja:

—Mũ'u diacjũta Õ'acũ macũ ni'i nígũ, a'topũ me'rãta nucũcãpũ bu'pudijaya.

¹⁰ Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ mũ'urẽ a'tiro ojano'o:

Õ'acũ cũrẽ wereco'terãrẽ mũ'urẽ co'tedutigũ o'ógusami.

¹¹ Mũ'urẽ ẽtãgãpũ doquepejari nĩrã, mũ'urẽ tuuñe'erãsama, ni ojano'caro niwũ, nicũ niwĩ wãtĩ.

¹² Jesú cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũre a'te quẽ'rã ojano'caro niwũ: “Mũ'u wiogu Õ'acũ cũ ucũ'quere ne ni'cãti ¿diacjũta nimitito? nĩrã, cũrẽ weeĩ'odutiticã ña”, ni ojano'wũ, nicũ niwĩ Jesú.

¹³ A'tiro wéegũ, wãtĩ apeye de'ro mejẽcã Jesure weenemomasĩticũ niwĩ. Weenemomasĩti, yoaticã cũrẽ cõ'awã'cãnicũ niwĩ.

Jesú ne waro cũ Galileapũ bu'enũ'cã'que ni'i

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Jesú masã marĩrõpũ ní'cũ Espíritu Santure cũoyũ'ruagu, Galileapũre dajacũ niwĩ. Āpẽrã cũ ye quetire nipe'tiro Galilea wa'terocjãrã ucũse'sa wa'acãrã niwã. ¹⁵ Jesú macãrĩnucũ na nerẽwũasepũ bu'ecũ niwĩ. Nipe'tirã cũrẽ e'cati, “Añuyũ'ruami”, nicãrã niwã.

Jesú cũ ya macã Nazarepũ dajatojaa'que ni'i

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Be'ro Jesú Nazare cũ masãca macãpũ dajatojaacũ niwĩ. Judío masã na soowũari nũmũ cũ weewũaronojõpũma na nerẽwũari wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. Topũ wã'cãnũ'cã, Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩrẽ bu'eĩ'ocu niwĩ. ¹⁷ Cũrẽ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía ojáca pũrĩrẽ bu'edutirã o'ocãrã niwã. Cũ ti pũrĩrẽ pão, a'tiro oja'quere bocacũ niwĩ. A'tiro nicaro niwũ:

¹⁸ Espíritu Santu yũ'ũpũre nimi.

Cũ añuse quetire pajasecũorãrẽ yũ'ũre weredutigũ cũuwĩ.

Bũjawetirãrẽ wãcũtutuacã weedutigũ o'ówĩ.

Āpẽrã dutise doca niwã'ñarãrẽ yũ'rũweticã weedutigũ o'ówĩ.

Caperi ĩ'atirãrẽ ĩ'acã weedutigũ o'ówĩ.

Āpẽrãrẽ dutipe, ña'arõ weepeno'rãrẽ wijata'adutigũ o'ówĩ.

¹⁹ Õ'acũ masãrẽ yũ'rũoritero etatoja'a nisere weredutigũ o'ówĩ, ni ojacũ niwĩ Isaía, ni bu'ecũ niwĩ Jesú.

²⁰ Be'ro, Jesú cũ bu'eca be'ro ti pũrĩrẽ tuutũrẽtoja, ti wi'i co'tegũre wiacũ niwĩ. Wia, narẽ bu'egutigũ ejanujãcũ niwĩ. Nipe'tirã ti wi'ipũ nĩrã cũrẽ ne ĩ'adu'uticãrã niwã. ²¹ Cũ narẽ a'tiro ucũnũ'cãcũ niwĩ:

—Nĩ'cãcã me'rã masã tũ'oropũ bu'eĩ'o'que queoro wa'a'a, nicũ niwĩ.

²² Nipe'tirã Jesure añurõ ucũcãrã niwã. Cũ ucũsere tũ'orã, te añuse niyucã, tũ'omarĩa wa'acãrã niwã. Na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Ā'rĩ José macũ mejẽta niti? nicãrã niwã.

²³ Na tojo nisere masĩgũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Apetero weerã a'te masã na ucũwũasenojõrẽ yũ'ũre nĩrã nisa'a: “Ocoyeri masũ mũ'u basu pe'e ocoye yũ'ruoya”, nisa'a. Tojo nicã “Mũ'u Capernaupũ weeĩ'o'quere ẽsã tũ'owũ. Te ẽsã tũ'o'quere a'to mũ'u ya macã waropũ quẽ'rãrẽ weeĩ'oña”, nĩrã nisa'a, nicũ niwĩ.

²⁴ Be'ro narẽ ninemocũ niwĩ:

—Diacjũ musârẽ wereguti. Ne ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'târĩ masârẽ cũ ya macãcjãrã waro añurõ põtêrĩtisama. ²⁵ Musârẽ a'tere diacjũ masĩcã uasa'a. Õ'acũ ye queti weremu'târĩ masũ Elía cũ nícateropure Israe di'tapure pãjãrã wapewia numia nicãrã niwã. Titare i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco acoro pejaticaro niwũ. Tojo weerã nipe'tirã ti di'tacjãrã uputu ujaboacãrã niwã. ²⁶ Tojo nimicã, ne ni'cõ Israe curuacjõ wapewiore weetamudutigu Õ'acũ o'óticu niwĩ. Ape di'tacjõ Sarepta wãmetiro Sidõ pu'to nigõ pe'ere weetamudutigu o'ócũ niwĩ. ²⁷ Apeye quẽ'rã Eliseo Õ'acũ ye queti weremu'târĩ masũ nícateropure a'te weronojõta wa'acaro niwũ. Israe di'tapure pãjãrã cãmi boarã nicãrã niwã. Tojo nimicã, Eliseo ne ni'cũ ti di'tacjũrẽ yu'rũoticu niwĩ. Naamán aperocjũ Siria di'tacjũ pe'ere yu'rũocu niwĩ. Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ weetamutigu, Israe curuacjãrã nitirã pe'ere weetamucu niwĩ, nicu niwĩ.

²⁸ Ti wi'ipũ nerẽ'cãrã pãjãrã Jesú a'tiro nisere tu'orã, uayu'rũacãrã niwã. ²⁹ Be'ro nipe'tirã to nirã wã'cãnu'cã, Jesure macã sumutopũ cõ'aõ'ocãrã niwã. Na nirĩ macãcjũ ãrũgũ dũposãrĩpũ cũrẽ tuuquedijorãtirã miimujãcãrã niwã. ³⁰ Na tojo weesi'rĩmicã, Jesú na wa'tero wa'a, yu'rũwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesú wãtĩ sãjãno'cũre cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mr 1.21-28)

³¹ Be'ro Jesú Capernaupũ wa'acu niwĩ. Ti macã Galilea di'tapũ nicaro niwũ. Topũ masârẽ na soowuari numurẽ bu'ecu niwĩ. ³² Dutisere cuogu weronojõ bu'ecã ã'arã, tu'omarĩamujãcãrã niwã.

³³ Na nérẽca wi'ipure ni'cũ wãtĩ sãjãno'cu nicu niwĩ. A'tiro uputu caricũcu niwĩ:

³⁴ —Jesú Nazarecjũ, ãsãrẽ cariboticã'ña. ¿Ësãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'tigu weeti? Mu'urẽ ã'amasĩ'i. Õ'acũ o'ó'cu ña'ase moogũ, añubutiagu ni'i, nicu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú wãtĩ masãpũ nigũrẽ tu'tigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Di'tamarĩaña. ã'rĩpure nigũ wijaaya, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, wãtĩ na ã'orõpũ tuuquecũu, cãpure ní'cu wijaacu niwĩ. Ne cũrẽ mejẽcã cãmida'rema'arõ marĩrõ wijaacu niwĩ. ³⁶ Tojo wa'asere ã'arã, nipe'tirã ucũacãrã niwã. Na basu a'merĩ a'tiro ucũcãrã niwã:

—ã'rĩ dutise cuose ¿ñe'enojõ nimitito? Cũ tutuaro me'rã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmasĩmi. Cũ narẽ cõ'awĩrõcã, na wijaama, nicãrã niwã.

³⁷ Tojo weero nipe'tiro Galileapũ Jesú ye cjase se'sa wa'acaro niwũ.

Jesú Simó Pedro mañecõrẽ yu'rũo'que queti ni'i

(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

³⁸ Jesú na nerẽwuaropũ ní'cu wijaa wa'acu niwĩ. Wijáaca be'ro Simó ya wi'ipũ wa'acu niwĩ. Cũ mañecõ uputu ujaque dutitico niwõ. Tojo weerã Jesure “Yu'rũoya”, ni sêrĩcãrã niwã. ³⁹ Jesú co pu'to ejanu'cã mu'rĩ'a, ujaquere suruduticu niwĩ. Cũ tojo weecã, ujaque surupe'tia wa'acaro niwũ. Tojo wéeca be'ro maata co wã'cãnu'cã, narẽ ba'ase etigo wa'aco niwõ.

Jesú pãjãrã masã dutitirãrẽ yu'rũo'que ni'i

(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

⁴⁰ Mujĩpũ sãjãrĩ cura nipe'tirã no'o nise duti cuorãrẽ Jesú tiropũ miacãrã niwã. Jesú na dutitirãncũrẽ omocã ñapeogu, nipe'tirãrẽ yu'rũocu niwĩ. ⁴¹ Na dutitirã wa'teropure wãtĩa masãpure sãjãa'cãrã quẽ'rãrẽ cõ'awĩrõcu niwĩ. Na wijaarã, a'tiro caricũwijaacãrã niwã:

—Mu'ũ Õ'acũ macũ ni'i, nicãrã niwã.

Wãtĩa Cristo Õ'acũ bese'cu nimi nisere masĩcãrã niwã. Tojo weegu Jesú narẽ tu'tigu, ucũdutiticu niwĩ.

Jesú Galilea di'tapu cã ye quetire werecusia'que ni'i
(Mr 1.35-39)

⁴² Bo'reque'ari cura Jesú macã sumuto masã marĩrõpu wa'acu niwĩ. Cũ tojo weecã, masã cũrẽ a'ma, cũ nirõpu sirutuejacãrã niwã. Cũrẽ aperõpu wa'adutiticãrã nimiwã.

⁴³ Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u apeye macãrĩpu quẽ'rãrẽ añuse queti, Õ'acũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ wiogu nigũsami nisere wereroua'a. Õ'acũ na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayucã, cũ yarã sãjãcã weegusami. A'te niatjereta yũ'u pacu yũ'ure o'ówĩ, nicu niwĩ.

⁴⁴ Tojo weegu Jesú na nerẽwãse wi'seri Galilea di'ta nise macãrĩpure werecusiacu niwĩ.

5

Jesú cã tutuaro me'rã wa'i pãjãrã wẽjẽcã wee'que ni'i
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

¹ Ni'cã numu Jesú Genesare wãmetiri ditara sumutõpu nicu niwĩ. Cũ topu nirĩ cura pãjãrã masã etacãrã niwã. Cũ Õ'acũ ye queti weresere tũ'osĩ'rĩrã, cũ pu'to pãjãrã tuuwã'cãcãrã niwã. ² Ditara sumuto nucũporõpu puawu masã marĩsepawu pa'sacã i'acu niwĩ. Wa'i wẽjẽrã eja'cãrã tepawure topu po'o, na ye wejecupagure coerã wa'arã majãnu'cãcãrã niwã. ³ Jesú tepawure i'agũ, Simó yawupu mujãsãjãcu niwĩ. Simórẽ “Sõ'ocurepu wajawĩrõña”, nicu niwĩ. Cũ tojo nica be'ro Jesú tiwupu ejanujã, masã sumutõpu nu'cũrãrẽ bu'enũ'cãcu niwĩ. ⁴ Narẽ bu'eca be'ro Simórẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Yucũsure decocurepu wajawijaya. Topu mu'u ya wejecure doqueñoña, nicu niwĩ.

⁵ Simó cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, ùsã pi'eti, ñamipure wẽjẽbo'reamiapu. Ne wẽjẽtiasu. Mu'u dutiguta dutitoja'a. Tojo weegu wejecure doqueñoğuti, nicu niwĩ.

⁶ Na tigure doqueñooca be'ro pãjãrã waro wa'i sãjãno'cãrã niwã. Tojo weero tigu wejecu tũ'rũrõpu weecaro niwã. ⁷ Tere i'arã, na me'rãcjãrã apewu yucũsupu nirãrẽ weetamudutirã buapijicãrã niwã. Na, na tiropu eta, narẽ weetamucãrã niwã. Tepawu puawuputa wa'i me'rã cã'rõ mirĩdijawe'socarõ niwã. ⁸ A'tiro wa'acã i'agũ, Simó Pedro Jesú tiro ejaque'a, cũrẽ nicu niwĩ:

—Yũ'u wiogu, yũ'u ña'arõ weesebucu ni'i. Tojo weegu mu'u añugũ, ña'ase moogũ yũ'u tiro niticã'ña, nicu niwĩ.

⁹ Wa'i pãjãrãrẽ i'amarĩatjĩagũ, tojo nicu niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã cũ me'rã ní'cãrã quẽ'rã mejãrõta i'amarĩacãrã niwã. ¹⁰ Apewupu ní'cãrã Zebedeo põ'rã Santiago, Juã Simó me'rãcjãrã na quẽ'rã i'amarĩacãrã niwã. Be'ro Jesú Simórẽ nicu niwĩ:

—Uiticã'ña. Ni'cãcã me'rã mu'u wa'i wẽjẽmu'sĩgũ weronojõ masãrẽ yé quetire wereğusa'a. Were, pãjãrã yũ'ure ãjõpeocã weegusa'a, nicu niwĩ.

¹¹ Be'ro na yucũsupawure sumutõpu wajanujãcãrã niwã. Nipe'tise na cuomi'quere topu cãucã, Jesú me'rã wa'a wa'acãrã niwã.

Jesú cãmi boagure yũ'ruo'que ni'i
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

¹² Jesú ni'cã macã Galilea di'ta nirĩ cura ni'cũ nipe'tiro upupu cãmi boagu cũ tiro wa'acu niwĩ. Cũrẽ i'agũ, cũ pu'to di'tapu paamu'rĩque'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Wiogu, mu'u dutire yũ'ruogu ni'i. Yũ'ure yũ'ruoya, nicu niwĩ.

¹³ Tojo nicã tũ'ogu, Jesú cũrẽ yũ'ruogu ñapeo, a'tiro nicu niwĩ:

—Yũ'ruoguti. Cãmi marĩgũpu tojayá, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicãta, cũ cãmi nimi'que yatipe'tia wa'acaro niwã. ¹⁴ Tu'ajanu'cõ, Jesú cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—A'tere âpêrârê wereticâ'ña. A'tiro pe'e weeya. Diacjûta pa'i tiropu mu'u ye câmi yati'quere i'ogû wa'aya. Cû mu'urê i'âca be'ro mu'u câmi boasere “Pe'tia wa'a'a”, nigûsami. Cû tojo nica be'ro Moisé cû Ô'acûrê e'catise o'oduti'quere o'oya. Mu'u tojo wee yu'rûca be'ro masâ me'râ nisetigusa'a tja, nicu niwî.

¹⁵ Jesú ye cjase pe'e siape me'râ nemorô masîno'caro niwî. Tojo weerâ pājārâ masâ cû ucûsere tu'orâtirâ nerêcârâ niwâ. Tojo nicâ na dutire yu'rûocâ uarâ, cû tiro nerêcârâ niwâ. ¹⁶ Na tojo weemujâmicâ, Jesú pe'e masâ marîsepû wa'acu niwî. Terpu cû pacu Ô'acûrê ñubuemujâcu niwî.

Jesú sijamasitigure yu'rûo'que ni'i

(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

¹⁷ Ni'câ numu Jesú masârê bu'egu weecu niwî. Titare masâ wa'teropûre ni'cârêrâ fariseo masâ, âpêrâ Moisé oja'quere bu'eri masâ dujicârâ niwâ. Ni'cârêrâ Galilea di'tapu nise macârîcjârâ nicârâ niwâ. Âpêrâ Judea di'tapu nise macârîcjârâ nicârâ niwâ. Tojo nicâ âpêrâ Jerusalêcjârâ nicârâ niwâ. Na to nirî cura Jesú dutitirârê yu'rûogu, Ô'acû tutuase me'râ yu'rûocu niwî. ¹⁸ Jesú masârê bu'eri cura âpêrâ masâ ni'cû sijamasitigure cû cûñarô me'râ wuaejacârâ niwâ. Na wi'ipu miisâjâa, Jesú tiropu cûusi'rîcârâ nimiwâ. ¹⁹ Tojo weesî'rîmirâ, masâ pājārâ waro niyucâ, ne wuasâjâamasîticârâ niwâ. Tojo weerâ wi'i duposârîpu mujâa, ni'câ pe seeweecârâ niwâ. Ti pepu cû cûñarô me'râ cûrê Jesú tiropu, masâ wa'teropu du'udijocârâ niwâ.

²⁰ Jesú na êjôpeocâ i'agû, dutitigure a'tiro nicu niwî:

—Mu'u ña'arô wee'quere acobojono'toja'a, nicu niwî.

²¹ Cû tojo nicâ tu'orâ, Moisé oja'quere bu'eri masâ, fariseo masâ a'tiro wâcûcârâ niwâ: “Â'rî cû tojo ucûse me'râ Ô'acûrê ña'arô ucûgû weemi. ¿Noa niti cû tojo weegû? Cû Ô'acû weronojô tutuagu ni'i, ¿ni wâcûsari? Marî weronojô uputigu masâ ña'arô wee'quere acobojomasîtisami. Ô'acû ni'cûta ña'arô wee'quere acobojomasîmi”, nicârâ niwâ.

²² Jesú na wâcûsere i'amasîgû, a'tiro nicu niwî:

—¿De'ro weerâ musâ yu'ure mejêcâ wâcûma'ati? ²³ ¿De'ro nise pe'e diasatibutiati? ¿“Mu'u ña'arô wee'quere acobojono'toja'a” nicâ, o “Wâ'cânû'câ, sijawâ'câña” nise pe'e diasawetine? “Mu'u ña'arô wee'quere acobojono'toja'a” nicâ i'atimirâ, êjôpeoya marî'i. “Wâ'cânû'câ, sijawâ'câña” nicâ pe'ema, cû sijasere i'atojarâpu “Diacjûta ni'i”, ni êjôpeono'o, nicu niwî. ²⁴ Tojo weegu yu'u Ô'acû macû masû weronojô uputigu yu'u tutuasere i'ogû, â'rî sijamasitigure yu'rûoguti. Te me'râ musâ yu'u masâ ña'arô wee'quere acobojomasîsere masîrâsa'a, nicu niwî.

Tojo weegu sijamasitigure a'tiro nicu niwî:

—Mu'u pe'ema a'tiro nigûti. Wâ'cânû'câña. Mu'u cûñarôrê miiwûa, mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwî.

²⁵ Cû tojo nicâta, na nipe'tirâ i'orôpu sijamasîti'cu wâ'cânû'câcu niwî. Wâ'cânû'câ, cû cûña'carore miiwûa, Ô'acûrê e'catise o'oguta, cû ya wi'ipu tojaa wa'acu niwî.

²⁶ Nipe'tirâ tojo wa'asere i'amarîa, Ô'acûrê e'catise o'ocârâ niwâ. I'amarîarâ, a'tiro nicârâ niwâ:

—Ni'câcâma ne i'awûaya marîsere i'asu, nicârâ niwâ.

Jesú Levíre piji'que ni'i

(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

²⁷ Jesú sijamasitigure yu'rûoca be'ro wi'ipu ní'cu wijaacu niwî. Wijaa, ni'cû romano masâ wiogure niyeru wapaseebosari masûrê i'abocacu niwî. Cû Levî wâmeticu niwî. Cû da'rawuaropu dujicu niwî. Jesú cûrê i'agû, “Te'a, yu'u me'râ a'tia”, nicu niwî.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Leví wã'cãnu'cã, nipe'tise cũ da'ra'quere du'ucũupeco, Jesú me'rã wa'acu niwĩ.

²⁹ Be'ro Leví cũ ya wi'ipu Jesure pajiri bosenuwu weepeocu niwĩ. Leví me'rãcjãrã pãjãrã wapaseeri masã nicãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã quẽ'rã pãjãrã masã na me'rã ba'arã ninemocãrã niwã. ³⁰ Na tojo weecã, fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã narẽ i'anu'cũco'tecãrã niwã. Tojo weerã Jesú bu'erãrẽ ucjacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã musã niyeru wapaseeri masã me'rã, ña'arõ weeri masã me'rã sĩ'rĩ, ba'ati? nicãrã niwã.

³¹ Jesú na tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Duti moorã ocoyedutirã, duturure a'matisama. Dutitirã pũrĩcã a'masama.

³² “Añurã ni'i” nirãrẽ a'magũ a'titiwu. ãpẽrã “Ûsã ña'arã ni'i” nirã pe'ere a'magũ a'tiwu. Na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayudutigu a'tiwu, nicu niwĩ.

“Mu'u bu'erã ¿de'ro weerã be'tiweti?” Jesure ní'que ni'i

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Be'ro Jesure sãrĩtiña'nemocãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyeru masũ bu'esere siruturã, tojo nicã ãsã fariseo masã bu'esere siruturã Õ'acũrẽ ëjõpeorã be'ti ñubuesama. ¿De'ro weerã mu'u bu'erã pe'e be'titimirã, sĩ'rĩ ba'ati? nicãrã niwã.

³⁴ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—¿De'ro weecã omocã du'tegu na me'rã nígũ, cũ pijio'cãrãrẽ bujaweti, be'tidutibosari? ³⁵ Be'ro cũrẽ ãpẽrã aperopu miãca be'ro pũrĩcãrẽ bujaweti, be'tirãsama. Jesú, yu'u na me'rã ni'i yujupũ; yu'u na me'rã niticã pũrĩcãrẽ, be'tirãsama nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁶ Narẽ queose me'rã werenemocu niwĩ:

—Ne ni'cũ ma'marõ su'tiroke tũ'rẽ, mejãrõ su'tiropu sereõ'otisami. Tojo weegu ma'marõ su'tiroke bajuriogu weesami. Tojo nicã ma'marõ su'tiroke mejã su'tiropu sereõ'ocã, ña'arõ baju'u. ³⁷ Tojota wa'asa'a ma'ma vino mejã ajuri wa'icũrã caseri me'rã wee'que ajuripu poseyecã. A'tiro weecãma, vino pã'muyũ'rũ, te ajurire tũ'rẽcã'sa'a. Tojo wa'acã, vino piostepe'tia wa'asa'a. Tojo weero vino cõ'awa'a, te ajuri quẽ'rã cõ'a wa'asa'a. ³⁸ Tojo weero ma'ma vinorẽ ma'ma ajuripu poseyeroua'a. ³⁹ Ne ni'cũ vino mejãrẽ sĩ'rĩpo'cu ma'marẽ sĩ'rĩsĩ'rĩtisami. Cũ a'tiro nisami: “Yu'u sĩ'rĩmu'tã'que mejã pe'e, nemorõ añuapũ”, nisami. Musã toduporopu weeseti'quere musã weepo'quere ma'ma yu'u bu'ese pe'ere ducayusĩ'rĩwe'e nígũ, tojo nicu niwĩ.

6

Judío masã na soowuari numu sauru nicã Jesú bu'erã trigore tũ'rẽ'que ni'i

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Ni'cã numu judío masã na soowuari numu nicã, Jesú trigo wesepu yu'ruacã, cũ bu'erã trigore wejetũ'rẽ, sã'quẽwee, te perire ba'acãrã niwã. ² Fariseo masã na tojo weecã i'arã, narẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã marĩ soowuari numurẽ da'radutitimicã, musã tojo weeti? nicãrã niwã.

³ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã duporocjũ wiogu Davi cũ me'rãcjãrã me'rã ujaboarã na wee'quere bu'epã.

⁴ Na a'tiro weecãrã niwã. Õ'acũ wi'ipu sãjãa, pã “Õ'acũ ye ni'i” ní'quere, narẽ ba'adutiti'quere ba'acãrã niwã. Cũ me'rãcjãrã quẽ'rãrẽ ducawaacu niwĩ. Pa'ia dia'cũrẽ te pã ba'ata basiocaro nimiwũ. Yu'u bu'erã tere ba'arã, yu'rũnu'cãrã mejẽta weema nígũ, tojo nicu niwĩ.

⁵ Narẽ ninemocu niwĩ Jesú:

—Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ soowuari nũmu dutise nemorõ dutimasĩ'i, nicu niwĩ.

Jesú omocã bu'awia'cũre yũ'rũo'que ni'i
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Jesú ape nũmu na soowuari nũmu nicã, judío masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãa, narẽ bu'ecu niwĩ. Topũ ni'cũ omocã diacjũcamocã bu'awia'cũ nicu niwĩ. ⁷ Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesure ï'aco'tecãrã niwã. Na, ¿marĩ soowuari nũmurẽ yũ'rũogũsari cũ? nĩrã, tojo weecãrã niwã. Cũ yũ'rũocã, weresãta basiorosa'a nĩrã, tojo ï'acãrã niwã. ⁸ Jesú na wãcũsere ï'amasĩgũ, omocã bu'awia'cũre a'tiro nicu niwĩ:

—Wã'cãnu'cã, wijatia masã decopũ, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã, omocã bu'awia'cũ wã'cãnu'cã, wijaticu niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecã, Jesú fariseo masã mejẽcã wãcũrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musãrẽ apeyenojõ sẽrĩtiña'se cuo'o. Marĩ soowuari nũmu nicã ¿añusere weeroati o ña'ase pe'ere weeroati? ¿Yũ'rũosere uati o wẽjẽcõ'ase pe'ere uati? nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro Jesú nipe'tirã to nĩrãrẽ ï'atoja, omocã bu'awia'cũre nicu niwĩ:

—Mu'u ya omocãrẽ sĩaña.

Cũ tojo nicã tu'ogu, sĩacu niwĩ. Maata yũ'rũono'ca omocã tojacaro niwũ. ¹¹ Cũ tojo weecã ï'arã, fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã uayũ'rua wa'acãrã niwã. Tojo weerã “Marĩ ¿de'ro weerãsari ã'rĩrẽ?” ni a'merĩ sẽrĩtiña'cãrã niwã.

Jesú cũ bu'erã docere bese'que ni'i
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

¹² Jesú te nũmurĩrẽ ũrũgũpu cũ pacũre ñubuegu wa'acu niwĩ. Topũre ti ñamirẽ ñubuebo'reacu niwĩ. ¹³ Bo'reque'aca be'ro cũ bu'esere siruturã pãjãrãrẽ pijiocu niwĩ. Pijio, na wa'tero nĩrã docere besecu niwĩ. Narẽ “Yé quetire werecusiari masã yũ'u besecũú'cãrã nĩrãsa'a”, nicu niwĩ. ¹⁴ A'ticũrã nicãrã niwã: Simó, be'ro Jesú cũrẽ Pedro pisucu niwĩ. Apĩ cũ acabiji André nicu niwĩ. Tojo nicã Santiago, Juã, Felipe, Bartolomé nicãrã niwã. ¹⁵ ãpẽrã Mateo, Tomás, Santiago Alfeo macũ, apĩ Simó wãmetigu celote curuacjũ nicãrã niwã. ¹⁶ Apĩ Juda Santiago acabiji nicu niwĩ. Tojo nicã Juda Iscariote, be'ropũ Jesure cũrẽ ï'atu'tirãrẽ o'oacjũ quẽ'rã nicu niwĩ.

Jesú pãjãrã masãrẽ bu'e'que ni'i
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Jesú ũrũgũpu ní'cu cũ besecũú'cãrã me'rã tigu du'pocãpu dijacu niwĩ. Topũ dijacũ, ni'cã pa añurĩ papũ tojaque'acu niwĩ. Topũ pãjãrã cũ bu'esere siruturã nicãrã niwã. ãpẽrã masã quẽ'rã pãjãrã Judea di'tacjãrã, Jerusalẽcãrã, pajiri maa sumuto nise macãrĩ Sidõ, Tirocãrã nicãrã niwã. Na nipe'tirã Jesú bu'esere tu'orã wa'acãrã niwã. Tojo nicã na ye dutire yũ'rũodutirã wa'acãrã niwã. ¹⁸ ãpẽrã wãtĩa sãjãno'cãrã quẽ'rã wa'acãrã niwã. Jesú na quẽ'rãrẽ yũ'rũocu niwĩ. ¹⁹ Cũ tutuaro me'rã nipe'tirã dutitirãrẽ yũ'rũocu niwĩ. Tojo weerã nipe'tirã cũrẽ ñe'eña'sĩ'rĩcãrã niwã.

E'catise queti, e'catiya marĩse queti ni'i
(Mt 5.1-12)

²⁰ Jesú ũrũgũpu dijãca be'ro cũ bu'erãrẽ ï'a, nicu niwĩ:

—Musã pajasecuorã Õ'acũ wiogu nĩrõpu wa'arãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²¹ »No'o ni'cãrõacãrẽ ujaboarãnojo be'ropũre yapirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

»No'o ni'cãrõacãrẽ utirãnojo be'ropũre bujirãsa'a. Tojo weerã e'catiya.

²² »Musã yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũre ejõpeocã, masã a'tiro weerãsama. Musãrẽ ï'atu'tirãsama. Na me'rã nĩmĩ'cãrãrẽ cõ'awĩrõmũjãrãsama.

Musārē bujicā'a, yabirāsama. Musārē “Ŋa'arā nima”, nirāsama. Narē tojo weeno'rā e'catiya. ²³ Musā ű'musepu pajibutiario e'catise bocarāsa'a. Tojo weerā na tojo weeri curare űputu waro e'catiyu'rũnu'cāña. Dũporocjārāpu quē'rā Ō'acũ ye quetire weremu'tārī masārē musā űnecũsumua mejārōta weecārā niwā.

²⁴ »Musā peje cuorā pe'e a'ti turi cjase dia'cūrē wācũnurũ, e'catitoja'a. Tojo weero musārē űa'a nirōsa'a.

²⁵ »Musā ni'cārōacā ba'a yapirānojō e'catitoja'a. Tojo weero musārē űa'a ni'i. Be'ropure űjaboarāsa'a.

»Musā ni'cārōacārē e'cati bujirānojōrē űa'a ni'i. Be'ropure bujawetirā utirāsa'a.

²⁶ »A'ti űmucocjārā añurō ucũno'rārē űa'arō wa'arosa'a. Dũporopu “Ō'acũ ye queti wererā ni'i” nisoori masārē musā űnecũsumua mejārōta añurō dia'cũ narē ucũcārā niwā.

Marĩrē ĩ'atu'tirārē ma'idutise ni'i
(Mt 5.38-48; 7.12)

²⁷ »No'o ye cjasere tũ'osĩ'rĩrānojōrē a'tiro nigũti. Musārē ĩ'atu'tirārē ma'ĩña. Musārē űa'arō weerārē añurō weeya. ²⁸ Musārē űa'arō ucũrārē “Narē añurō wa'ato”, niña. Musārē űa'arō tu'ti, bujicārārē na ye niatjere sērĩbosaya. ²⁹ Ni'cũ mu'urē ni'cā pā'rē diapoapu paacā, ape pā'rē dũ'sari pā'rē pe'ere majāminu'cā, paadutiya tja. No'o ni'cũ mu'ũ yaro su'tiro bu'icjārōrē ě'macā, mu'ũ ya camisa quē'rārē tuweeo'oya. ³⁰ Nipe'tirā musārē sērĩrārē o'oya. No'o musā yere miacā, “Wiapa”, niticā'ña. ³¹ Musārē āpērā añurō weeme'ricā űasa'a. Musā quē'rā tojota narē añurō weeme'ricā'ña.

³² »Musārē mairā dia'cūrē ma'ĩrā, ıñe'enojō añuse wéerā weebosau? űa'arā quē'rā tojota na me'rācjārārē ma'isama. ³³ Musārē añurō weerā dia'cūrē añurō wéerā, ıñe'enojō pe'ere añuse weebosau? űa'arā quē'rā narē añurō weerā dia'cūrē mejārōta añurō weesama. ³⁴ Musā āpērārē apeyenojō wasorā, “Na wiarāsama” nirā dia'cūrē o'ocā, wapamarĩsa'a. űa'arā quē'rā mejārōta āpērā űa'arārē na wiarāsama nĩrā, wasosama. ³⁵ Musā yũ'ure ějōpeorā pe'e musārē ĩ'atu'tirārē ma'ĩña. Narē añurō weeya. Na apeyenojō wasocā, wasose wapa “Apeyenojō dũcayurāsama” nirō marĩrō narē wasoya. Tojo weecā, Ō'acũ musārē peje añuse o'ogusami. Cũ ű'musepu nigũ pō'rā nirāsa'a. Cũmarĩcā queoro weetirārē, tojo nicā űa'arō weeri masārē pajaña'yugu, añurō weesami. ³⁶ Tojo weerā marĩ pacu pajaña'rōnojō musā quē'rā nipe'tirārē pajaña'ña.

Āpērārē “Musā űa'arā ni'i” niticā'ña nise ni'i
(Mt 7.1-5)

³⁷ »Musā āpērārē “Na űa'arā nima”, ni ĩ'abeseticā'ña. Tojo weecā, Ō'acũ quē'rā musārē besesome. Tojo nicā āpērārē “űa'abutia'a, bu'iri da'reroűa'a”, niticā'ña. Tojo weecā, Ō'acũ quē'rā musārē tojo nisome. Āpērārē acobojoya. Ō'acũ quē'rā mejārōta musārē acobojogusami. ³⁸ Āpērā apeyenojō moorārē o'oya. Tojo weecā, Ō'acũ quē'rā musārē o'ogusami. Musārē ni'cā ajuro űnadioca ajuro, añurō mu'muyũ'rũri ajuro weronojō o'ogusami. Musā āpērārē o'o'caronojōta Ō'acũ musārē o'ogusami, nicu niwĩ Jesú.

³⁹ Jesú cũ bu'erārē a'te queose o'ocu niwĩ:

—Ni'cũ ĩ'atigu apĩ ĩ'atigure tũawā'cāmasĩtisami. Na pũarāputa no'o nirĩ copepu burusājābosama. ⁴⁰ Ni'cũ bu'egu cūrē bu'egu nemorō masĩyu'rũnu'cātisami. Cũ bu'etu'ajaca be'ropu cũ quē'rā cūrē ni'cārōwĩjigusami.

⁴¹ »Musā basu űa'arā nimirā, ıde'ro weerā musā acaweregure “űa'agũ nimi”, niti? Āpērārē “Musā űa'arā ni'i” nise dũporo marĩ ye pe'ere ĩ'amũ'tārōűa'a. ⁴² Musā

a'te weronojō nibosa'a. Musã acaweregure “Mu'u ya capeapu cã'po'caroacã ni'i”, nibosa'a. Musã ya capeapu pajiri po'caro i'atimirã, musã acaweregure “Capeapu niseacãrẽ miicō'arãti”, nĩmasĩtisa'a. Musã tojo wéerã, weeta'sari masã ni'i. Musã ye caperipu nisere miicō'amũ'tãña. Tojo wéeca be'ropu musã acaweregu cã'rōacã caperipu nise pe'ere miicō'amasĩrãsa'a, ni queose o'ocu niwĩ Jesú.

Yucugure tigu dũca me'rã i'amasĩno'sa'a nise ni'i
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Jesú a'tiro werenemocu niwĩ:

—Ne ni'cãgũ yucugu añuse dũcaticju ña'ase dũcatitisa'a. Ña'ase dũcaticju quẽ'rã añuse dũcatitisa'a. ⁴⁴ Nipe'tise yucupagu te dũca me'rã i'amasĩno'sa'a. Potagu ne higuera wãmetise dũcatitisa'a. Pota cuose quẽ'rã ne u'se dũcatitisa'a. ⁴⁵ Masũ añugũ añuse wãcũse cũoyugu, añurõta ucũsami. Apĩ ña'agũ pe'e cũ wãcũse ña'ase niyucã, ña'arõ ucũsami. Marĩrẽ ña'ase pũúturo, ña'aseta marĩ ucũse wija'a. Añuse nicã, añuseta wija'a.

Mejẽcã dia'cũ wi'seri yeenu'cãse queose ni'i
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ »¿De'ro weerã yu'ure “Yu'u wioгу” nimirã, yu'u dutiro weeweti? ⁴⁷ No'o yu'u tiropu a'ti, yu'u ucũsere tu'o, be'ro yu'u dutiro queoro weegũ a'tiro weronojō nimi. ⁴⁸ Ni'cũ wi'i weegutigu, di'tapu se'esãjã, ãtãgãrẽ bocasami. Be'ro tiga bu'ipu yeenu'cãmũjãsami. Be'ro dia pu'eejacã, ti wi'ipu aco o'mapõtẽocã, a'meña'tisa'a. Ti wi'i ãtãgãpu yeenu'cãca wi'i niyuro, tojo wa'asa'a. ⁴⁹ Apĩ yu'u bu'e'quere tu'omigũ, tere queoro weetigu, a'tiro weronojō nimi. Wi'i weegutigu, ne po'peapu yeenu'cãmũjãtiro marĩrõ weesami. Be'ro dia pu'eejacã, ti wi'ire aco o'mapõtẽo, o'mapĩ'abũrocã'sa'a. Ti wi'i ne cã'rõ dũ'sanu'cãtisa'a, nicu niwĩ Jesú.

7

Jesú surara wioгure da'raco'tegure yu'ruo'que ni'i
(Mt 8.5-13)

¹ Jesú ãrũgãpu masãrẽ bu'eca be'ro Capernaupu pi'acu niwĩ. ² Topu ni'cũ surara wioгу romano masũ nicu niwĩ. Cũrẽ da'raco'tegu cũ ma'iyu'rũnu'cãgũ uputu dutitigu wẽrĩse pu'to nicu niwĩ. ³ Surara wioгу Jesú ye quetire tu'ogu, ni'cãrẽrã judío masã bucũrãrẽ cũ tiropu o'ócu niwĩ. Cũrẽ da'raco'tegure yu'ruogu a'tidutigu tojo weecu niwĩ. ⁴ Na Jesú tiropu etarã, tutuaro me'rã cũrẽ weetamuse sẽrĩcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ãrĩ surara wioгure weetamurõua'a. ⁵ Cũ a'ti di'tacjãrã judío masãrẽ añurõ ma'imi. Cũta cũ ye niyeru me'rã ãsã nerẽwuari wi'ire yeedutiwĩ. Tojo weerã cũrẽ weetamurõua'a, nicãrã niwã.

⁶ Tere tu'ogu, Jesú na me'rã wa'acu niwĩ. Wi'ipu ejase dũporoacã surara wioгу ãpẽrã cũ me'rãcjãrãrẽ tja Jesure weredutigu o'ócu niwĩ. A'tiro niduticu niwĩ:

—Wioгу, mu'urẽ caribosĩ'rĩtiami. Cũ “Yu'u mejõ nigũ nisa'a”, niami. Tojo weegu cũ “Ya wi'ipu sãjãcã weemasĩtisa'a”, niami. ⁷ Te ye bu'iri ne cũ basu quẽ'rã mu'urẽ a'magũ a'titiami. A'tiro pe'e niami. “Mejõ mu'u wa'atimigũ, mu'u dutio'ose me'rã cũrẽ da'raco'tegu yu'rugusami”, niami. ⁸ Cũ “Ãpẽrã surara dutiro docapu ni'i”, niami. “Yu'u quẽ'rã ãpẽrã surarare dutituria'a. Yu'u ni'cũrẽ o'ócã, cũ wa'asami. Apĩrẽ yu'u ‘A'tia’ nicã, a'tisami”, niami. Cũrẽ da'raco'tegure “‘A'tiro weeya’ nicã, weesami”, niami, nicãrã niwã Jesure.

⁹ Jesú cũ tojo ní'quere tu'ogu, tu'omarĩa wa'acu niwĩ. Be'ro majãmiĩ'a, cũrẽ siruturãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ă'rî surara wiogu Israe curuacjũ mejêta yu'ure añurõ ejõpeomi. Diacjũ masãrẽ nigũti. Ne ni'cũ Israe curuacjãrã wa'teropure ă'rî weronojõ ejõpeose cuogure î'aticãti, nicu niwĩ.

¹⁰ Be'ro surara wiogu o'ó'cãrã wi'ipũ dajatojaacãrã niwã. Na tojatarã, surarare da'raco'tegure yu'ru'cupure î'acãrã niwã.

Jesú wapewio macãrẽ masõ'que ni'i

¹¹ Jesú surara wiogure da'raco'tegure yu'ruóca be'ro Naín wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã, tojo nicã ăpērã pãjãrã masã cũ me'rã wa'acãrã niwã.

¹² Ti macã pu'to cũ ejari cura ni'cã puti masãputi yaarã wa'arã wuawã'cãcãrã niwã. Wẽrĩ'cu, wapewio macũ ni'cũ waro nigũ nicu niwĩ. Pãjãrã ti macãcjãrã core ba'paticãrã niwã. ¹³ Core î'agũ, Jesú pajaña'cu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Utigota, nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú cãrẽ masõgũ, ti acarore da'rapeocu niwĩ. Cũ tojo weecã, ti acarore wuawã'cãrã tojanu'cãcãrã niwã. Wẽrĩ'cure a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u mu'urẽ duti'i. Wã'cãnujãña, nicu niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nica be'ro wẽrĩ'cu wã'cãnujã, ucũnu'cãcu niwĩ. Masõtoja, Jesú cũ pacore wiacu niwĩ. ¹⁶ A'tere î'arã, nipe'tirã masã ucuacãrã niwã. Tojo weerã Ō'acũrẽ e'catipeorã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ tutuayũ'rugũ marĩ wa'teropure bajuami, nicãrã niwã.

Apeye quẽ'rãrẽ ninemocãrã niwã:

—Ō'acũ cũ yarãrẽ weetamugũ a'tigu weepĩ, nicãrã niwã.

¹⁷ Nipe'tiro Judea di'tapure, to sumutopure cãrẽ masõ'que se'sa wa'acaro niwã.

Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ Jesú tiropũ o'ó'que ni'i

(Mt 11.2-19)

¹⁸ Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ bu'iri da'reri wi'ipũ nicu niwĩ. Titare cũ bu'esere siruturã Jesú ye quetire cãrẽ werecãrã niwã. Tere tu'ogu, puarã cũ bu'ese siruturãrẽ pijiocu niwĩ. ¹⁹ A'tiro nicu niwĩ:

—Jesú tiropũ wa'aya. “¿Mu'uta niti ‘Masãrẽ yu'ruoacjũ a'tigusami’ nino'cu o apĩpure yucuerãsari yujupũ?” ni sãrĩtiña'ña, nicu niwĩ. ²⁰ Be'ro na Jesú tiropũ eja, cãrẽ nicãrã niwã:

—Juã masãrẽ wãmeyerĩ masũ mu'urẽ sãrĩtiña'dutiami. “¿Diacjũta mu'u ‘Masãrẽ yu'ruoacjũ a'tigusami’ ní'cuta niti? o ¿apĩpure yucuerãsari yujupũ?” niami, nicãrã niwã.

²¹ Na ejari curare Jesú pãjãrã dutitirãrẽ yu'ruogu weecu niwĩ. Cãmi boarãrẽ, wãtiã sãjãno'cãrãrẽ cõ'awĩrõgũ, caperi bajuno'tirãrẽ yu'ruogu weecu niwĩ. ²² Jesú, Juã o'ó'cãrã sãrĩtiña'cã, a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Musã yu'u weecã î'asere, musã tu'osere Juãrẽ wererã wa'aya. “Caperi î'atimi'cãrã ni'cãrõacãrẽ î'ama. Sijamasĩtimi'cãrã sijama. Cãmi boarã yatipe'tiano'ma. O'meperi tu'oti'cãrã quẽ'rã tu'oma. Wẽrĩ'cãrã masãma. Pajasecuorã masãrẽ yu'ruose queti, añuse quetire tu'oma. ²³ Yu'ure ejõpeodu'utigunojõ e'catigusami”, ni wererã wa'aya Juãrẽ, nicu niwĩ Jesú.

²⁴ Juã o'ó'cãrã wa'aca be'ro Jesú Juã ye cjasere masãrẽ werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Musã masã marĩrõpu Juãrẽ î'arã wa'apã. Topu wa'arã, uigunojõ, wãcũtutuatigunojõrẽ î'arã wa'atipã. Cũ tutuatigu tábuti wĩ'rõ wẽecuaro weronojõ nitimi. ²⁵ Tojo nicã añuse waro su'ti sãñagũrẽ masã marĩrõpu î'arã wa'atipã. Su'ti añuse sãñarãnojo, ma'masu'awee nisetirãnojo wiorã ye wi'seripu nisama. ²⁶ To pũrĩcãrẽ musã topu cãrẽ î'arã wa'arã, ni'cũ Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũrẽ î'arã

wa'arã weepã. Musârê nigũti. Diacjũta cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi. Totã Juã ãpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã nemorõ niyu'rũnu'cãmi. ²⁷ Õ'acũ Juãrẽ o'óyuatjere cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

“Yũ'u mu'u ye quetire wereyuacjũre mu'u ðuporo o'ógũti.

Cũ mu'u wa'atji ma'arẽ apoyugũsami.

Ma'a quẽ'rãyumũ'tãgũ weronojõ mu'u wa'ati ðuporo masã wãcũsere bujaweti ðucayudutigũsami”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojano'caro niwũ.

²⁸ Musârê weregũti. Nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã wa'teropũre ne ni'cũ Juã masârê wãmeyerĩ masũ yu'rũoro nigũ marĩcu niwĩ. Tojo nimicã, nipe'tirã Õ'acũ wiogu nirõpu nirã Juã yu'rũoro nima. Mejõ nigũpũa cũ yu'rũoro nimi, nicu niwĩ Jesũ.

²⁹ Cũ tojo nisere tũ'orã, nipe'tirã masã, tojo nicã niyeru wapaseeri masã Juã cũ wãmeyeno'cãrã a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ diacjũta weemi, nicãrã niwã.

³⁰ Fariseo masã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã pe'e Juã wãmeyeno'ña marĩ'cãrã nitĩjarã, Õ'acũ narẽ weesĩ'rĩsere uaticãrã niwã.

³¹ Tojo weegu Jesũ narẽ nicu niwĩ:

—Masã a'tocaterocjãrã, yẽ quetire tũ'osĩ'rĩtirã ã'rã weronojõ weesetima.

³² Wĩ'marã macã decopũ apedujirã, na me'rãcjãrãrẽ pijirã caricũbajaque'atirã weronojõ nima. A'tiro caricũsama: “Ûsã wẽowũ putimicã, basarã wijatiapũ. Ûsã bujawetise basacã quẽ'rãrẽ, utitiapũ.” Na weronojõ a'tocatero nirã no'o añurõ, ña'arõ weecã, mejãrõta tũ'satima. ³³ Juã masârê wãmeyerĩ masũ be'ti, vino sĩ'rĩtisami. Cũ tojo weecã, musã “Wãtĩ cuomi”, nisa'a. ³⁴ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ quẽ'rãrẽ ba'a, yu'u vino sĩ'rĩcã, mejãrõta ña'arõ ucũ'u. “Ba'awãrĩgũ, sĩ'rĩwãrĩgũ nimi”, ni'i. “Niyeru wapaseeri masã me'rãcjũ, tojo nicã ña'arã me'rãcjũ nimi”, ni'i. Ne ni'cũpũreta ëjõpeowe'e. ³⁵ Tojo ëjõpeotimirã, yu'u wee'quere ï'arã, Õ'acũ yu'ũre masĩse o'osere masĩno'o, nicu niwĩ Jesũ.

Jesũ fariseo masũ Simó wãmetigu ya wi'ipũ ni'que ni'i

³⁶ Ni'cũ fariseo masũ Jesure cũ ya wi'ipũ ba'adutigũ pijiacu niwĩ. Tojo weegu Jesũ wa'acu niwĩ. ³⁷ Na ba'ari cura ti macãcjõ numio ña'arõ weeri masõ Jesũ tiro wa'aco niwõ. Co Jesũ fariseo masũ ya wi'ipũ ba'agu wa'apũ nisere tũ'ogo, u'muticja acosticjare cũ tiropũ miaco niwõ. ³⁸ Co utigota, cũ sẽ'ema pe'e ejanũ'cãco niwõ. Co ya'coco co uticã, cũ ye ðu'pocãrĩpu doquepejacaro niwũ. Be'ro te ya'cocore co poanũ'mo me'rã tuucoeco niwõ. Be'ro te ðu'pocãrĩrẽ mi'mi, co u'mutise mia'quere ðu'pocãrĩpu piopeoco niwõ. ³⁹ Co tojo weecã ï'agũ, Jesure ba'aduti'cu fariseo masũ a'tiro wãcũcu niwĩ:

—Ã'rĩ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nígũ pũrĩcã, “¿Noanojõ yu'ũre ñe'eña'gõ weeti? ¿Ñamonojõ masõ niti co?” ni masĩboapĩ. “Co numio ña'arõ weeri masõ nimo”, ni masĩboapĩ, nicu niwĩ. ⁴⁰ Tojo wãcũsere ï'agũ, Jesũ fariseo masũrẽ nicu niwĩ:

—Simó, mu'ũrẽ apeyenojõ nisĩ'rĩsa'a.

Fariseo yu'ticu niwĩ:

—Masârê bu'egu, niña'rẽ mu'ũ, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesũ cãrẽ nicu niwĩ:

—Pũarã umũa niyeru wasori masũrẽ wapamoosama. Ni'cũ quinientos numũrĩ da'rase wapa weronojõ wapamoosami. Apĩ pe'e cincuenta numũrĩ da'rase wapa weronojõ wapamoosami. ⁴² Cũ na pũarãpu de'ro wee wapayemasĩticã ï'agũ, na wapamoosere tojo acobojobajuriopocã'sami. A'te cjasere mu'ũrẽ sẽrĩtiña'gũti. ¿Ni'inojõ pe'e niyeru wasori masũrẽ ma'iyu'rũnu'cãsari? nicu niwĩ.

⁴³ Simó cǎrē yu'ticu niwĩ:

—Yu'u a'tiro tu'oña'sa'a. Pajiro wapamoo'cu pe'e ma'iyu'rɛnɛ'cāsami, nicu niwĩ.

Jesú cǎrē nicu niwĩ:

—Mu'u queoro yu'ti'i.

⁴⁴ Be'ro Jesú numiorē ĩ'a, Simórē nicu niwĩ:

—Mu'u a'tigo numiorē ĩ'a'a. Yu'u mu'u ya wi'ipu sājātacā, yé du'pocārĩrē coedutigu yu'ure aco o'tiapu. A'tigo pe'e mu'u weeti'quere weeamo. Co ya'coco me'rā yé du'pocārĩrē coeamo. Be'ro co poari me'rā tuucoeamo. ⁴⁵ Mu'u yu'ure añudutigu, mi'mitiapu. Co pe'e yu'u sājāejacāputa, yé du'pocārĩrē mi'mimo. Mi'midu'utimo yujupu.

⁴⁶ »Mu'u yu'u dupoapure u'se, marĩ piopeosenojōrē piopeotiapu. Co pe'e yé du'pocārĩpūre u'mutisere piopeoamo. ⁴⁷ Tojo weegu a'tiro nigūti. Co peje ña'arō wee'quere acobojono'mo. Tojo weego yu'ure tojo weese me'rā co uputu ma'isere ĩ'omo. Cā'rō na wee'quere acobojorā, cā'rō ma'isere ĩ'ono'o. Nemorō waro ña'arō wee'quere acobojorā, uputu ma'isere ĩ'ono'o, nicu niwĩ.

⁴⁸ Be'ro numiorē a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ña'arō wee'quere acobojono'pe'ocā'a, nicu niwĩ.

⁴⁹ Āpērā ba'adutirā pijino'cārā topu dujirā na basu a'merĩ a'tiro ucūcārā niwā:

—¿Noanojō nisari ā'rĩ ña'arō wee'quepūreta acobojosājādojagu? nicārā niwā.

⁵⁰ Na tojo nimicā, Jesú pe'e numiorē a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u yu'ure ējōpeotjāgō, ña'arō wee'quere acobojono'apu. Wācūque'tiro marĩrō wa'agosa'a, nicu niwĩ.

8

Jesú weresijari cura numia cǎrē weetamu'que ni'i

¹ Jesú ña'arō wee'core acobojóca be'ro nipe'tise macārĩpu nipe'tiropu sijabi'acu niwĩ. Tocjārārē cǎ ye cjasere bu'e werecusiagu weecu niwĩ. Tojo nicā Ō'acǎ wiogu nigūsami nisere werecu niwĩ. Cǎ bu'erā doce cǎ me'rā ba'patisijacārā niwā.

² Āpērā quē'rā numia na me'rā ba'patisijacārā niwā. Na Jesú toduporo wātīa cō'awīrōno'cārā numia, duti yu'rūono'cārā numia nicārā niwā. Ni'cō na wa'tero María, na “Magdalena” nigō, siete wātīa cō'awīrōno'co nico niwō. ³ Tojo nicā apego Juana, Cuza wāmetigu numo nico niwō. Co marāpu Herode yere da'raco'teri masū nicu niwĩ. Susana wāmetigo quē'rā nico niwō. Āpērā pājārā numia Jesure na cūose me'rā weetamucārā niwā.

Jesú oteri masū ye quetire queose me'rā were'que ni'i

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Pājārā masā peje macārĩcjārā Jesú tiropu ĩ'arā wa'acārā niwā. Na pājārā nerēcā ĩ'agū, Jesú queose me'rā narē bu'ecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

⁵ —Ni'cū masū cǎ ya wesepu otegu wa'asami. Cǎ otegu, wēestewā'cācā, ma'apu apeye otese cape doqueque'asa'a. Ti ma'apu yu'rūarā, tere āpērā u'tacūuwā'cāsama. Be'ro mirīcūa a'ti, te perire ĩ'aboca, ba'ape'ocā'sama. ⁶ Apeye ũtāpaga wa'teropu doqueque'asa'a. Te peri pī'rī, aco marīyucā, ñaidija wa'asa'a. ⁷ Apeye otese cape pota wa'teropu burūque'asa'a. Pota pe'e tere pī'rīyu'rua, wējēcā'sa'a. ⁸ Apeye otese cape di'ta añurōpu burūque'asa'a. Te añurō pī'rī, dūcatisa'a. Ni'cā ño cien peri dūcatisa'a, nicu niwĩ.

To be'ro Jesú uputu tutuaro me'rā narē nicu niwĩ:

—O'meperi cūorānojō a'tere añurō tu'oya, nicu niwĩ.

Jesure cǎ bu'erā “¿De'ro weegu queose me'rā bu'eti?” ní'que ni'i

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Be'ro cũ bu'erã “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti mu'u queose were'que?” ni sěrĩtiña'cãrã niwã. ¹⁰ Narẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ musãrẽ a'tiro weemi. Æpẽrã toduporopu masĩña marĩmi'que cũ wiogu nisere musãrẽ masĩcã weemi. Yu'ure ãjõpeotirãma queose me'rã weren'o. Tojo weerã yu'u weesere ã'amirã, ã'amasĩsome. Yẽ cjasere tu'omirã, tu'omasĩtirã tojarãsama.

Jesú oterĩ masũ ye quetire “A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e” ni were'que ni'i
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ »Yu'u queose were'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Otese cape Õ'acũ ye queti weronojõ ni'i. ¹² Ma'apu buruque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Masã, yẽ quetire tu'oma. Be'ro na tu'o'quere wãtĩ a'ti, tere ã'mape'ocã'sami. Napu tere ãjõpeo, Õ'acũ narẽ yu'ruweticã weeri nĩgũ, tojo weesami. ¹³ Apeye otese cape ãtãpaga wa'teropu buruque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Na, yẽ quetire añurõ e'catise me'rã tu'osama. Tojo weemirã, nu'cõrĩ marĩrã weronojõ añurõ ãjõpeotisama. Yoaticã añurõ ãjõpeocũmĩ, be'ro narẽ ãpẽrã ña'arõ weecã ã'arã, ãjõpeodu'ucã'sama. ¹⁴ Apeye pota wa'teropu buruque'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Yẽ quetire tu'oma, tu'orã pe'e. Mejõ siape me'rã a'ti umuco cjasere wãcũque'tiyu'ruasama. Peje cuosĩ'rĩsama. A'ti umucopu e'catisere uputu wãcũsama. Tojo weero a'te nipe'tise narẽ dojorẽcã'sa'a. A'tiro wéerã, na dũca marĩrã weronojõ tojama. ¹⁵ Apeye otese cape di'ta añurõpu buruque'a'que pe'e a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Na, yẽ quetire añurõ tu'osĩ'rĩrõ põtẽorõ tu'oma. Tere tu'o, Õ'acũ uaronojõ queoro weeme'rĩcã'ma. Añurõ ãjõpeonu'cũrã peje ducatrã weronojõ nima, nicu niwĩ.

Jesú sĩ'ocja me'rã queose o'o'que ni'i
(Mr 4.21-25)

¹⁶ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro werenemocu niwĩ:

—Ne ni'cã sĩ'ocjare sĩ'otoja, apeyenojõ me'rã mo'atisami. Tojo weetigu, cũ cãrĩrõ docapu cũutisami. A'tiro pe'e weesami. Nipe'tirã topu sãjãarã ã'ato nĩgũ, u'muarõpu du'teyoosami. ¹⁷ A'tiro ni'i. Toduporopu masã masĩno'ña marĩ'quere masĩno'rõsa'a. Ya'yioropu nĩ'que quẽ'rã bajarosa'a. Jesú, yẽ queti masĩno'ña marĩmi'que be'ropure sĩ'ocja bo'reyuro weronojõ masĩpe'ticã'no'rõsa'a nĩgũ, tojo nicu niwĩ.

¹⁸ »A'tere tu'orã, añurõ tu'oya. Yu'u bu'ese tu'o ãjõpeorãrẽ Õ'acũ masĩse o'onemogũsami. Æpẽrã yu'u bu'esere tu'osĩ'rĩtibutiarã pe'ere na masĩmi'quere ã'mape'ocũsami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú paco, tojo nicã cũ acabijirã cjase ni'i
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

¹⁹ Be'ro Jesú paco, cũ acabijirã cãrẽ a'marã a'ticãrã niwã. Na masã mu'muyru'rucã ã'arã, wi'ipũ sãjãamasĩticãrã niwã. ²⁰ Topu nigũ Jesure werecu niwĩ:

—Mu'u paco, mu'u acabijirã sope pu'to niama. Mu'urẽ ã'sĩ'rĩapãrã, nicu niwĩ.

²¹ Tere tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—No'o Õ'acũ ye quetire tu'o, tere queoro weerãnojõ náta yu'u paco, yu'u acabijirã weronojõ nima, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'rõrẽ, tojo nicã pã'cõrĩrẽ di'tamarĩacã wee'que ni'i
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

²² Ni'cã numu Jesú cũ bu'erã me'rã yucusupu mujãsjãgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a siaquiji ditara sumutopu, nicu niwĩ.

Cũ tojo nicã tu'orã, wa'acãrã niwã. ²³ Na pẽ'arĩ cura Jesú cãrĩa wa'acu niwĩ. Wãcũña marĩrõ wĩ'rõ uputu wẽetuuwã'cãticaro niwã. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ

yucusupure paaquesãamujãcaro niwã. Tiwã mirĩdijatawio nicaro niwã. ²⁴ Tojo wa'acã ì'arã, Jesure wã'cõrã buruacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, marĩ mirĩrãtirã wee'e, nicãrã niwã.

Na tojo nicã tu'ogu, Jesú wã'cã, te wĩ'rõrẽ, pã'cõrĩrẽ yusuocu niwĩ. Nipe'tise di'tamarĩdijape'tia wa'acaro niwã. ²⁵ Tu'ajanu'cõ, cã bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—¿Musãrẽ ãjõpeose de'ro wa'amitito? nicu niwĩ.

Na uputu ucua'cãrã nitjĩarã ì'amarĩa, a'merĩ nicãrã niwã:

—¿Noanojõ nisariba ã'rĩ? Wĩ'rõ, pã'cõrĩputa tu'omaatidojacã'a, nicãrã niwã.

Jesú Gerasa wãmetirocjũ wãtĩa sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que nĩ'i
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

²⁶ Be'ro Jesú cã bu'erã me'rã pẽ'acu niwĩ. Pẽ'a, ape pã'rẽ Galilea põtẽorõpu Gerasa wãmetiropu pẽ'ajacãrã niwã. ²⁷ Jesú yucusupu nĩ'cu majãnu'cãrĩ cura ni'cũ Gerasacjũ cã tiro ejacu niwĩ. Yoacã waro ã'rĩ masũ wãtĩa sãjãno'cu cã nirĩtero yu'rũcaro niwã. Ne su'ti marĩ, ne wi'ipu niticu niwĩ. Masãperi wa'teropu nibajaque'aticu niwĩ. ²⁸⁻²⁹ Jesú cãrẽ ì'agũ, wãtĩ masũpure sãñagũrẽ “Wijaaya”, nicu niwĩ. Cũ cõ'awĩrõcã ì'agũ, Jesú tiropu ejaque'a, uputu caricũcu niwĩ:

—Jesú, Õ'acũ u'musepu nigũ macũ, ¿de'ro weegu yu'ure caribogu a'titi? Yu'ure ña'abutiario pi'eticã weeticã'ña, ni tutuaro me'rã sãrĩcu niwĩ.

Pejetiri wãtĩ masũrẽ ñe'ea, buruque'amujãcã weecu niwĩ. Masã cãrẽ aperopu wa'aticã'to nĩrã, omocãrĩ, du'pocãrĩpu cõme dari me'rã du'tecũumujãcãrã nĩmiwã. Tojo weemicã, cã wejesuremujãcu niwĩ. Wãtĩ cãrẽ masã marĩrõpu su'ori miamujãcu niwĩ. ³⁰ Jesú cãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro wãmetiti?

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Legiõn wãmeti'i, nicu niwĩ. Pãjãrã wãtĩa ãsã nicã'a nĩgũ, tojo nicu niwĩ. ³¹ Wãtĩa Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Ësãrẽ ì'abajudutidijari pejopu bu'iri da're bajurioticã'ña ni, uputu sãrĩcãrã niwã.

³² Titare ãrũgũpu pãjãrã yesea ba'a nu'cũcãrã niwã. Narẽ ì'arã, wãtĩa Jesure “Napure sãjãarãti” ni, tutuaro me'rã sãrĩcãrã niwã. Jesú narẽ “Tojota weeya”, nicu niwĩ.

³³ Tojo weerã na masũpure nĩ'cãrã wijaa, yeseapure sãjãacãrã niwã. Yesea na wãtĩa sãjããca be'ro opa tu'rupu omamaati, ditarapu doqueñojã, mirĩpe'tia wa'acãrã niwã.

³⁴ Tojo wa'asere ì'arã, yeseare co'terã a'tiro weecãrã niwã. Na uputu ucuarã macãpu, cãpũpu omawã'cã, weresterã wa'acãrã niwã. ³⁵ Te quetire tu'orã, masã tojo wa'asere ì'arã wa'acãrã niwã. Na Jesú tiropu ejarã, wãtĩa sãjãno'cure Jesú pu'toacã dujicã ì'acãrã niwã. Cũ su'ti sãña, añurõ wãcũse cuogu dujicu niwĩ. Na cãrẽ ì'arã, uise me'rã ì'acãrã niwã. ³⁶ Æpẽrã topu ì'arã ejarãrẽ Jesú wãtĩa sãjãno'cure cõ'awĩrõcã ì'a'cãrã “A'tiro wee wãtĩarẽ cõ'awĩrõami”, ni werecãrã niwã. ³⁷ Jesú a'tiro weecã ì'arã, nipe'tirã masã Gerasapu nĩrã Jesure tutuaro me'rã “Mu'u aperopu wa'aya”, nicãrã niwã. Na uputu waro uicãrã niwã. Tojo weerã Jesure tojo nicãrã niwã. Tere tu'ogu, Jesú yucusupu mujãsjãa, wa'a wa'acu niwĩ. ³⁸ Wãtĩa cuomi'cu Jesure “Yu'u quẽ'rã mu'u me'rã wa'aguti” nĩgũ, uputu sãrĩcu nĩmiwĩ. Jesú pe'e cãrẽ nicu niwĩ:

³⁹ —Mu'u ya wi'ipu tojaa, nipe'tise Õ'acũ mu'urẽ wee'quere werepe'ocũ wa'aya, nicu niwĩ.

Tojo weegu cã nipe'tiro cã ya macãcjãrãrẽ Jesú cãrẽ wee'quere werecusiagu wa'acu niwĩ.

Jairo macõrẽ, tojo nicã dí mejã cuogore Jesú yu'rũo'que nĩ'i
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

⁴⁰ Be'ro Jesú ditara ape pã'rẽpu nĩ'cu pẽ'atãca be'ro masã e'catise me'rã cãrẽ põtẽrĩcãrã niwã. Nipe'tirã cãrẽ yucue'cãrã nitjĩarã, tojo weecãrã niwã. ⁴¹ Titare

ni'cũ su'ori nerẽwũari wi'i wiogu Jairo wãmetigu Jesú tiro etacu niwĩ. Cũ Jesú tiro ejaque'a, Jesure “Yũ'ure pajaña'cureya. Ya wi'ipũ te'a”, nicũ niwĩ. ⁴² Cũ macõ ni'cõ nigõ doce cũ'marĩ cũogo wẽrĩse pu'topũ nico niwõ. “Jau” ni, Jesú to wa'ari cura pãjãrã masã sirutucãrã nitjãrã, cũrẽ añurõ tuutĩ'awã'cãcãrã niwã. ⁴³ Na tojo weerã wa'tero ni'cõ numio doce cũ'marĩ dí mejã dutitigo nico niwõ. Co ocoyedutise wapa nipe'tise niyeru tojaque'a wa'aco niwõ. Ne ni'cũ core ocoyeyũ'ruoticũ niwĩ. ⁴⁴ Tojo weego co Jesú sẽ'ema wa'a, cũ su'tiro yapapũ ñe'eña'co niwõ. Co ñe'erĩ curata co dí wijami'que bu'anũ'cã wa'acaro niwã. ⁴⁵ Tojo wa'ari cura Jesú sërĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Noa yũ'ure ñe'eti? nicũ niwĩ.

Nipe'tirãputa “Ne ni'cũ ñe'etimi”, nicãrã niwã. Tojo weegu Pedro, tojo nicã cũ me'rãcjãrã Jesure nicãrã niwã:

—Ûsãrẽ bu'egũ, masã mũ'urẽ nipe'tiro doquewãwã'cã, tuuquejoma. Tojo wa'acã masĩmigũ, mũ'u ¿de'ro weegu “¿Noa yũ'ure ñe'eti?” niti? nicãrã niwã.

⁴⁶ Na tojo nicã tũ'ogu, Jesú nicũ niwĩ:

—Ni'cõ yũ'ure ñe'ecã tũ'oña'pũ. Core yũ'u tutuaro me'rã yũ'rucã weeasũ, nicũ niwĩ.

⁴⁷ Cũ tojo nicã tũ'ogo, cũ masĩtojami, yũ'uta weeasũ nígõ, narãsãgõta Jesú pu'to a'ti, ejaque'aco niwõ. Co nipe'tirã tũ'oropũ werepe'ocã'co niwõ. A'te ye bu'iri cũ yaro su'tirote ñe'easũ nígõ, tojo nicã “Yũ'u ñe'ecãta, yũ'ruono'copũ tojasũ”, ni wereco niwõ. ⁴⁸ Co tojo nicã tũ'ogu, Jesú core nicũ niwĩ:

—Mũ'u ãjõpeotjãgõ, yũ'ruono'copũ toja'a. Dutĩ marĩgõ e'catise me'rã tojaaya, nicũ niwĩ.

⁴⁹ Jesú core ucũrĩ cura ni'cũ Jairo nerẽwũari wi'i wiogu ya wi'icjũ ejacu niwĩ. Jairore nicũ niwĩ:

—Mũ'u macõ wẽrĩatojamo. Marĩrẽ bu'egure caribonemotigũta majã, nicũ niwĩ.

⁵⁰ Jesú tojo nicã tũ'ogu, Jairore nicũ niwĩ:

—Uitigũta. Yũ'ure ãjõpeoya. Mũ'u tojo weecã, mũ'u macõ masõno'gõsamo, nicũ niwĩ.

⁵¹ Ti wi'ipũre etagũ, co pesari tucũpũre ne ãpẽrãrẽ sãjãadutiticũ niwĩ. Pedro, Santiago, Juã, tojo nicã co pacũsumũa dia'cũrẽ sãjãadutiticũ niwĩ. ⁵² Nipe'tirã ti wi'ipũ nirã upũtu utirã, ãjasewã'arãrẽ Jesú nicũ niwĩ:

—Utiticã'ña. Co wẽrĩtimo. Cãrĩgõ weemo, nicũ niwĩ.

⁵³ Masã co wẽrĩ'quere masĩcãrã niwã. Tojo weerã cũ tojo nicã tũ'orã, cũrẽ bujicã'cãrã niwã. ⁵⁴ Jesú pe'e ucũgũta, co ya omocãrẽ ñe'e, nicũ niwĩ:

—Wĩ'magõ, wã'cãnu'cãña, nicũ niwĩ.

⁵⁵ Cũ tojo nirĩ curata wẽrĩ'co masã, wã'cãnu'cãco niwõ. Jesú co pacũsumũarẽ “Ba'ase ecaya”, nicũ niwĩ. ⁵⁶ Cũ tojo weesere ĩ'arã, co pacũsumũa upũtu ĩ'aucũacãrã niwã. Jesú core masõ'quere ne ãpẽrãrẽ weredutiticũ niwĩ.

9

Jesú cũ bese'cãrãrẽ weredutio'o'que ni'i
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

¹ Jesú cũ bu'erã docere neocũucũ niwĩ. Be'ro narẽ cũ tutuasere o'ocũ niwĩ. Wãtĩa no'o nirãrẽ cõ'awĩrõmasĩsere o'ocũ niwĩ. Tojo nicã duti yũ'ruomasĩsere o'ocũ niwĩ.

² Narẽ Õ'acũ wiogu nimi nisere wereduticũ niwĩ. Dutitirãrẽ yũ'ruoduticũ niwĩ.

³ A'tiro nío'ocũ niwĩ:

—Wa'arã, ne apeyenojõ miaticã'ña. Tuacjũ, ajuronojõ, ba'ase pu'e, niyeru ne miaticã'ña. Mũsã sãñase me'rã dia'cũ wa'aya. Ne apeye mianemoticã'ña. ⁴ Mũsã no'o nirĩ wi'i ejarã, mũsã to nirõ põtẽorõ tojaque'aya. ⁵ No'o ãpẽrã mũsãrẽ ñe'eticã,

ti macãpure wijarã, ti macã cjase di'ta wã'a'quere paastecõ'aña. Tojo weerã masã “A'ti macãcjãrã bu'iritima” ni ï'orãsa'a, nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nica be'ro wa'a wa'acãrã niwã. Wa'a, nipe'tise macãrĩpu Jesú masãrẽ yu'ruose quetire werecusiãcãrã niwã. Tojo nicã dutitirãrẽ yu'ruocãrã niwã.

Herode Jesú weesere tu'o'que ni'i

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Galilea di'ta wiogu Herode nipe'tise Jesú wee'quere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, Herode de'ro wéemasĩticu niwĩ. Āpẽrã “Cũ Juã wãmeyerĩ masũ wẽrĩ'cupu masãcu nimi”, nicãrã niwã. ⁸ Āpẽrã “Dũporocjũpu Ō'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ Elía bajuapĩ”, nicãrã niwã. Āpẽrã “Apetero weegu ni'cũ todũporocjũ Ō'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ masã'cu nígũ nisamigu”, nicãrã niwã. ⁹ Herode pe'e a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'uta Juã ya dũpoare dũtesuredutiwu. To pũrĩcãrẽ ¿noanojõ nisari tocã'rõ na ucũno'gũ? Cũrẽ ï'asĩ'rĩmisa'a, nicu niwĩ.

Jesú ni'cãmocũsetiri mil mũmarẽ ba'ase eca'que ni'i

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

¹⁰ Be'ro Jesú besecũ'cãrã na bu'ecusiaca be'ro cũ tiro daja, na weecusia'quere werecãrã niwã. Be'ro narẽ Jesú masã marĩrõpu Betsaida wãmetiri macã pu'topu su'ori wa'acu niwĩ. ¹¹ Masã pe'e na wa'ase quetire tu'ocã'cãrã niwã. Tojo weerã tere tu'orã, narẽ sirutu'wã'cãcãrã niwã. Jesú narẽ añuduti, Ō'acũ wiogu nimi nisere were, dutitirãrẽ yu'ruocu niwĩ.

¹² Be'ro ñamica'apu nicã ï'arã, cũ bu'erã doce cũ tiro wa'a, cũrẽ ucũcãrã niwã:

—Masãrẽ “Tocã'rõta ni'i”, niña. Macãrĩpu, no'o pu'to nise macãrĩpu ba'ase, cãrĩrõ a'magũ wa'adutiya. A'to marĩ nirõpure ne apeyenojõ marĩbutiacã'a, nicãrã niwã.

¹³ Jesú pe'e nicu niwĩ:

—Musã narẽ ba'ase ecaya.

Na cũrẽ nicãrã niwã:

—Ūsã ni'cãmocũsepagata pã, tojo nicã wa'i puarãta cu'o'o. Masãrẽ ne a'teacã se'satisa'a. ¿Ūsãrẽ ã'rã pãjãrã ye niatjere ba'ase duudutigu weeti? nicãrã niwã.

¹⁴ Na pãjãrã, mũma se'saro ni'cãmocũsetiri mil wa'tero nicãrã niwã. Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Masãrẽ te cururinucũ cincuenta dujudutiya, nicu niwĩ.

¹⁵ Na cũ duti'caronojõta wee, dujipe'ticã'cãrã niwã. ¹⁶ Be'ro Jesú te ni'cãmocũse pãrẽ, na wa'i puarãrẽ mii, mũmarõpu ï'amorõ, cũ pacu Ō'acũrẽ na ye niatjere e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanucõ, cũ pe'esteca be'ro cũ bu'erãrẽ masãrẽ etidutigu o'ocu niwĩ.

¹⁷ Nipe'tirã ba'a, yapicãrã niwã. Be'ro doce pi'seri na ba'adu'a'quere seeneocãrã niwã.

Pedro Jesure “Mũ'u Ō'acũ o'ó'cũta ni'i” ní'que ni'i

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Ni'cãti Jesú cũ se'saro ñubuegu weecu niwĩ. Titare cũ bu'erã quẽ'rã cũ me'rã nicãrã niwã. Narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Masã ¿de'ro ni ucũti yu'ure? nicu niwĩ.

¹⁹ Na cũrẽ yu'ticãrã niwã:

—Āpẽrã mũ'urẽ “Juã wãmeyerĩ masũ nimi”, nima. Āpẽrã mũ'urẽ “Dũporocjũpu Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Elía nimi”, nima. Āpẽrã “No'o nigũ dũporocjũpu Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ masã'cu nígũ nisasami”, nima, nicãrã niwã.

²⁰ Be'ro narẽ sãrĩtiña'cu niwĩ tja:

—¿Musã waro, de'ro wãcũti yu'ure? nicu niwĩ. Pedro cũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i, nicu niwĩ.

Jesú cã wẽĩatjere were'que ni'i

(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

²¹ Jesú narẽ ne cã'rõ ãpẽrãpure cã Õ'acũ bese'cu nisere weredutiticu niwĩ. ²² Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ pũrõ pi'etigusa'a. Judío masã bucurã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã yu'ure ã'atu'tirãsama. Yu'ure wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ.

²³ Be'ro nipe'tirã masãrẽ nicu niwĩ:

—No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũnojo nipe'tise numurĩ sirutuato. Cũ weesĩ'rĩrõnojo weeticã'to. Yu'u uaro pe'e weeato. No'o yu'ure sirutusĩ'rĩgũ, “Jesure ãjõpeogu, wẽĩbosa'a” nitiguta sirutuato. ²⁴ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rũsĩ'rĩtigũ, yu'ure ãjõpeodu'ugũnojo pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojo yu'u me'rã catinu'cũgũsami. ²⁵ Ni'cũ a'ti turi cjase nipe'tisere wapata'agu, cã ejeripõ'rã pe'ere bajuriogu, ¿ñe'enojõrẽ wapata'abosari? ²⁶ Yu'ure, tojo nicã ye quetire bopoyasãticã'ña. Musã bopoyasãcã, yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigũ a'tiro weegusa'a. Apaturi a'ti turipure a'tigu, yu'u pacu asistese me'rã, cãrẽ wereco'terã me'rã yu'u quẽ'rã musãrẽ bopoyasãgũsa'a. Yu'u tutuase me'rã a'tigu, tojo weegusa'a. ²⁷ Diacjũ musãrẽ wereguti. Ni'cãrẽrã a'topu nirã yu'u wiogu sãjãcã ã'atimirã wẽĩsome, nicu niwĩ.

Jesú cã bajusere ducayue'que ni'i

(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

²⁸ Ni'cã semana Jesú “Yu'u wiogu sãjãcã ã'arãsa'a” nica be'ro ãrũgũpu ñubuegu mũjãgũ, Pedro, Santiago, Juãrẽ miacu niwĩ. ²⁹ Topu cã ñubuegu, cã bajusere ducayua wa'acu niwĩ. Cũ ye su'ti añurõ butise, asistese wa'acaro niwũ. ³⁰ Tojo wa'acã, puarã umua bajua, cã me'rã ucũcãrã niwã. Na dũporocjãrãpu Moisé, Elía nicãrã niwã. ³¹ Na asistese me'rã nĩrã, Jesú cã Jerusalẽpu wẽĩatjere ucũcãrã niwã. ³² Pedro quẽ'rã uputu wũja cuo'cãrã nimirã, wã'cãcãrã niwã. Wã'cã, Jesú cã asistesere, tojo nicã cã me'rã nĩrãrẽ ã'acãrã niwã. ³³ Na Jesú tiro nĩ'cãrã wa'ari cura Pedro Jesure nicu niwĩ:

—Wiogu, marĩ a'topu nicã añuyurua'a. I'tia wi'iacã weerã. Ni'cã wi'i mu'u ya wi'i, ape wi'i Moisé ya wi'i, ape wi'i Elía ya wi'i weerã, nicu niwĩ.

Pedro cã tojo nisere tu'oña'timigũ, de'ro nĩmasĩtigũ, tojo nicu niwĩ. ³⁴ Cũ tojo ucũrĩ cura ni'cã o'mecurua dijati, tuubi'acã'caro niwũ. Na ti o'mecurua po'peapu nĩrã, ucuwa wa'acãrã niwã. ³⁵ Be'ro ti curuapu ni'cũ a'tiro ucũcã tu'ocãrã niwã:

—Ãrĩ yu'u macũ yu'u bese'cu nimi. Cũ ucũsere tu'o ãjõpeoya, nicu niwĩ.

³⁶ Tojo nica be'ro Jesú ni'cũta tojanu'cãcu niwĩ. Moisé, Elía marĩcãrã niwã majã. Cũ bu'erã na ã'a'quere tojota tu'oña'yu'rucã'cãrã niwã. Ne cã'rõ ãpẽrãrẽ wereticãrã niwã.

Jesú wĩ'magũ wãtĩ sãjãno'cure cõ'awĩrõ'que ni'i

(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

³⁷ Ape numu pe'e ãrũgũpu nĩ'cãrã dijatacã, pãjãrã Jesure põtẽrĩcãrã niwã. ³⁸ Ni'cũ na wa'teropu nigũ uputu Jesure ucũquejocu niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, yu'u macũ ni'cũ nigũrẽ pajaña'cureya. ã'agũ a'tia. ³⁹ Wãtĩ cãrẽ sãjãa'cu ñe'ea, caricũ, wẽĩamũjãcã weemi. Tojo nicã ueropu so'potu'umi. Cãrẽ ña'abutiaro wéegu, pi'eticã weeyu'ruami. Ne du'usĩ'rĩtimi. ⁴⁰ Mu'u bu'erãrẽ “Wãtĩrẽ cõ'awĩrõña”, nitojamiapu. Ne põtẽotiana, nicu niwĩ.

⁴¹ Jesú yu'ticu niwĩ:

—Musã ějõpeose moorã ña'arã ni'i. Yũ'u musãrẽ yoacã bu'emicã, ne tu'omasĩwe'e yujupũ. ¿No'ocã'rõ yoacã musã yũ'ure ějõpeoticã wãcũtutuagũsari? Mũ'u macũrẽ yũ'u tiro miitia, nicũ niwĩ.

⁴² Wĩ'magũ cũ tiro wa'acã, wãtĩ cũrẽ nucũcãpũ doqueque'acã weecũ niwĩ. Apaturi wãcũña marĩrõ cũrẽ wẽrĩacã weecũ niwĩ tja. Cũ tojo weecã, Jesú wãtĩrẽ cõ'awĩrõ, yũ'ruocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, cũ pacũre wiacũ niwĩ. ⁴³ Nipe'tirã to nirã Õ'acũ tutuasere ĩ'amarĩacãrã niwã.

Jesú cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Na Jesú weei'o'quere ĩ'amarĩarĩ cura cũ bu'erãrẽ nicũ niwĩ:

⁴⁴ —Yũ'u ni'cãrõacã nisere añurõ tu'oya. Acobojoticã'ña. Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigure wiorãpure o'orãsama, nicũ niwĩ.

⁴⁵ Cũ tojo nisere cũ bu'erã pe'e ne tu'omasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ tojo masĩtabasioticã weecũ niwĩ. Na cũ ni'quere “¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti?” ni sãrĩtiña'ui nicãrã niwã.

Añurõ weeyũ'rũnũ'cãgũ ye cjase ni'i
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶ Be'ro Jesú bu'erã na basu ¿noa marĩ wa'teropũ nigũ ãpẽrã yũ'ruoro niyũ'rũnũ'cãgũsari? nĩrã, upũtu du'sasocãrã niwã. ⁴⁷ Jesú na tojo wãcũsere ĩ'amasĩcã'cũ niwĩ. Tojo weegũ ni'cũ wĩ'magũrẽ cũ pu'to wejeonũ'cõ, ⁴⁸ narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ure maigũnojo ni'cũ ã'rĩ wĩ'magũrẽ ñe'egũ weronojõ weemi. Cũrẽ ñe'egũ, yũ'ureta ñe'egũ weemi. Yũ'ure ñe'egũ, yũ'ure o'ó'cũ Õ'acũ quẽ'rãrẽ ñe'egũta weemi. No'o musã wa'teropũre “Ãpẽrã yũ'ruoro ni” ni wãcũtigũ cũta nimi ãpẽrã yũ'ruoro nigũ, nicũ niwĩ Jesú.

Marĩrẽ ĩ'atu'titigũ marĩ me'rãcjũ nimi nise ni'i
(Mr 9.38-40)

⁴⁹ Be'ro Juã Jesure a'tiro nicũ niwĩ:

—Ësãrẽ bu'egũ, ni'cũ mũ'u wãmerẽ pisutĩagũ, wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã ĩ'awũ. Cũ marĩ me'rãcjũ nitiami. Tojo weerã cũrẽ cã'mota'awũ, nicũ niwĩ.

⁵⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú a'tiro nicũ niwĩ:

—Tojo weegũre cã'mota'aticã'rõũa'a. Marĩrẽ ĩ'atu'titigũ marĩ me'rãcjũ nimi, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú Santiagore, Juãrẽ tu'ti'que ni'i

⁵¹ Jesú wẽrĩ, cũ u'mũsepũ mũjãti dũporo uiro marĩrõ wãcũtutuario me'rã “Jerusalẽpũ wa'agũti”, nicũ niwĩ. ⁵² Cũ dũporo ãpẽrãrẽ o'óyucũ niwĩ. Na ni'cã macã Samaria di'ta nĩrĩ macãpũ Jesú cũ cãrĩatjore a'mayurã wa'acãrã niwã. ⁵³ Ti macã Samariacjãrã judío masã me'rã a'pepũrĩrã nitĩjarã, Jesú o'ó'cãrãrẽ ñe'esĩ'rĩticãrã niwã. Na, Jerusalẽpũ Jesú wa'agũsami nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁵⁴ Samariacjãrã tojo weesere ĩ'arã, Jesú bu'erã Santiago, Juã a'tiro nicãrã niwã:

—Ësã wiogu, narẽ bu'iri da'rerã, ¿pecame'erẽ u'mũsepũ dijatiduticã uati? ¿Dũporocjũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Elía wee'caronojõ weeroũati? nicãrã niwã.

⁵⁵ Tere tu'ogu, Jesú narẽ ĩ'a, tutuario me'rã tu'tigũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã tojo wãcũse Espĩritu Santu o'ose mejẽta ni'i. ⁵⁶ Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ masãrẽ bu'iri da're bajuriogu a'titiwũ. Narẽ yũ'ruogu a'tigũ weewũ, nicũ niwĩ.

Be'ro na ape macãpũ yũ'rua wa'acãrã niwã.

Jesú me'rã wa'asĩ'rĩmi'cãrã ye queti ni'i

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Na ape macãpu yu'ruari cura ni'cũ masũ Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u mu'u no'o wa'aro sirutuguti, nicu niwĩ.

⁵⁸ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Wa'icũrã na cãrĩrĩ tuti cũoma. Mirĩcũa quẽ'rã na põ'rãtiri su'tiro cũoma. Yu'u pũrĩcã Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ne cã'rõ cãrĩpesaro, yaro diácjũrẽ moo'o, nicu niwĩ.

⁵⁹ Apĩ pe'ere Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã, nicu niwĩ.

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yu'u pacu tiropu wa'aguti yujupu. Topu ni, be'ro yu'u pacu wẽrĩca be'ro yaatojagupu mu'u me'rã wa'aguti, nicu niwĩ.

⁶⁰ Jesú cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ure ejõpeotirã wẽrĩ'cãrã weronojõ nima. Náta wẽrĩ'cãrãrẽ yaato. Mu'u pũrĩcã yu'ure sirutuya. Sirutu, Õ'acũ wiogu nigũsami nisere weregu a'tia, nicu niwĩ.

⁶¹ Be'ro Jesure apĩ nicu niwĩ:

—Wiogu, mu'u me'rã wa'aguti. Yu'u mu'u me'rã wa'ati dũporo ya wi'icjãrãrẽ we'eritisĩ'rĩsa'a yujupu, nicu niwĩ.

⁶² Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Di'ta se'ecũugũ, opanũrẽ wa'ari nígũ, sẽ'ema pe'e ã'tõrõtisami. ã'rĩ weronojõ Õ'acũrẽ ejõpeo'cũpua todũporo cũ weeseti'quere wãcũnũrũtisami. Wãcũnũrũgũ Õ'acũ ye cjasere queoro weemasĩtisami, nicu niwĩ.

10

Jesú setenta y dos masãrẽ cũ ye quetire weredutigu o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Jesú setenta y dos ãpẽrã mũuarẽ pijinemocu niwĩ. Narẽ puarẽrã dia'cũ nipe'tise cũ wa'atje macãrĩpu cũ dũporo o'óyucu niwĩ.

² Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Diacjũ musãrẽ wereguti. Marĩ otese peje pĩ'rĩ dũcati'i. Tere miirã pe'e marĩbocurema. Tojo weerã musã te otese wiogure ãpẽrã miitamudutirã sẽrĩnemoña, nicu niwĩ. A'te weronojõ Õ'acũ ye quetire masĩsĩ'rĩrã pãjãrã waro nima. Te quetire wererã pe'e pejetirãcã nima. Tojo weerã ãpẽrã cũ o'ónemocã Õ'acũrẽ sẽrĩña.

³ Musã wa'aya. Yu'u musãrẽ wiose wa'teropu o'ógũ wee'e. Oveja wĩ'marãrẽ yaiwa wa'teropu o'ógũ weronojõ o'ó'o. ⁴ Musã wa'arã, ajuri miaticã'ña. Niyeru sãarĩ ajuro quẽ'rãrẽ miaticã'ña. Sapatu ape pa'a miaticã'ña. Ma'apu wa'arã, ãpẽrãrẽ añudutirã, yoacã ucũticã'ña. Diacjũ wa'aya. ⁵ Musã wi'ipu sãjãarã, ti wi'icjãrãrẽ añudutirã, a'tiro nimu'tãña: “Musã a'ti wi'icjãrãrẽ añurõ wa'ato”, niña. ⁶ Ti wi'icjãrã cumuca marĩrõ nicã, musã añudutise “Añurõ wa'ato” nise na ye tojarosa'a. Tojo niticãma, musã tojo nise musãrẽta tojarosa'a tja. ⁷ Musã ni'cã wi'ipu ejarã, ti wi'iputa tojayá. Na ba'asenojõrẽ, na sĩ'rĩsenojõrẽ, musã quẽ'rã ba'asirutuya. Da'rari masã na da'rase wapa wapata'aba'amasĩma. Tojo weerã musã bu'erã wa'acã, musãrẽ ba'ase weetamurãsama. Apeye wi'seripu wa'amujã, cãrĩbajaque'atiticã'ña. ⁸ Musã ni'cã macãpu etacã, ti macãcjãrã añurõ ñe'eme'rĩcã, no'o na ecasere ba'aya. ⁹ Ti macãpu dutitirãrẽ yu'ruoya. Narẽ a'tiro wereya: “Õ'acũ cũ wiogu nise musã tiropu a'tiatje cã'rõ dũ'sa'a.” ¹⁰ Ni'cã macãpu musã etacã, tocjãrã añurõ põtẽrĩticãma, macã decopu wa'aya. A'tiro niña: ¹¹ “A'ti macã cjase ãsã dũ'pocãrĩpu di'ta wã'a'quepũreta paastecõ'arãti. A'ti macãcjãrã bu'iritisere ã'orã, tojo weerãti”, niña. Narẽ a'tiro

ninemoña. “Musã a'tere masña. Õ'acũ cũ wiogu nise musã tiropu a'tiatje cã'rõ du'sa'a”, niña. ¹² Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

—Musãrẽ wereguti. Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, ti macãcjãrã musãrẽ uati'cãrãrẽ a'tiro weegusami. Sodomacjãrãrẽ bu'iri da're'caro nemorõ da'reno'rãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesure ejõpeotise macãrĩcjãrã ye queti ni'i

(Mt 11.20-24)

¹³ Be'ro Jesú apeye macãrĩcjãrãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã Corazĩ, tojo nicã Betsaida wãmetise macãrĩcjãrãrẽ ña'abutiario wa'arosa'a musãrẽ. Yu'u weeĩ'o'quere ĩ'amirã, ducayuwe'e. Yu'u ãpẽrã judío masã nitirã nirõpu Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩpu weeĩ'ocãma, dũporopu na ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutojabopã. Na bujawetisere ĩ'orã, na weewuaronojõpuma su'ti wãquĩsenojõrẽ sãña, nujãrẽ na dũpoapu õrẽstepeobopã. ¹⁴ Õ'acũ masãrẽ beseatji numu nicã, Tiro, Sidõcjãrã nemorõ musã pe'ere bu'iri da'reyu'rũnu'cãgũsami. ¹⁵ Ni'cãrõacãma Capernaucjãrãrẽ were'e. “Tojowaro u'musepu mũjãrãti”, ni wãcũticã'ña. Õ'acũ musãrẽ pecame'epu cõ'abutiagusami, nicu niwĩ.

¹⁶ Be'ro cũ bu'erãrẽ a'tiro werenemocu niwĩ:

—Musã bu'esere tu'orã, yu'ureta tu'oma. Musãrẽ uatirã, mejãrõta yu'ure uatima. Tojo yu'ure uatirã, yu'ure o'ócũpu Õ'acũ quẽ'rãrẽ uatima, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cũ o'óyu'cãrã setenta y dos na daja'que ni'i

¹⁷ Be'ro Jesú setenta y dos cũ o'óyu'cãrã e'catise me'rã tojatacãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ûsã wiogu, wãtiaputa mu'u dutiro, mu'u wãme me'rã ùsã cõ'awĩrõmũjãcã, yu'tiama, nicãrã niwã.

¹⁸ Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta ni'i. Wãtĩrẽ u'musepu ní'cu bũpo ya'baro weronojõ docaque'a dijacã ĩ'awũ. ¹⁹ Yu'u musãrẽ tutuasere o'owu. Musã añapure u'tapeomicã, cutipapure u'tapeomicã, na cũ'rĩcã, toacã pũrĩno'tisere o'owu. Nipe'tise wãtĩ cũ tutuasere docaque'adutigu o'owu. Ne cã'rõ musã ña'arõ weeno'some. ²⁰ “Wãtĩa ùsãrẽ yu'tiama” nise dia'cũrẽ e'catiticã'ña. A'te pe'ere e'catiya. U'musepu Õ'acũ yarã catinu'cũse cuorã na wãmerẽ ojaõ'orĩ turipu musã wãmerẽ ojaõ'ocã, e'catiya, nicu niwĩ.

Jesú ye queti, cũ pacu Õ'acũ ye queti ni'i

(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Jesú cũ bu'erãrẽ ucũrĩ cura Espĩritu Santu cũrẽ e'catise o'oyu'rũacu niwĩ. Titare cũ pacure a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, mu'u u'muse, a'ti turi wiogu ni'i. “Ûsã masĩyu'rũnu'cãrã ni'i” nirãrẽ mu'u ye cjasere masĩcã weeticu niwũ. ãpẽrã wĩ'marã weronojõ maata tu'o ejõpeorã pe'ere tere masĩcã weecu niwũ. Mu'u tojo weesere wãcũgũ, mu'urẽ e'catise o'o'o. A'tere mu'u uacaronojõta queoro wee'e, nicu niwĩ cũ pacure.

²² Be'ro masãrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yu'u pacu nipe'tise weemasĩsere yu'ure o'owĩ. Cũ ni'cũta yu'u nisetisere masĩpe'ocã'sami. Yu'u quẽ'rã ni'cũta cũ nisetisere masĩpe'o'o. No'o yu'u masĩcã weeno'rã quẽ'rã cũ nisetisere masĩsama, nicu niwĩ Jesú.

²³ Be'ro cũ bu'erãrẽ ĩ'a, na se'sarore nicu niwĩ:

—Yu'ure musã, musã ye caperi me'rã ĩ'a'a. ²⁴ Musãrẽ a'tiro wereguti. Pãjãrã dũporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã wiorã musã ni'cãrõacã

ĩ'asere ĩ'asĩ'rĩcārã nimiwã. Ne ĩ'aticārã niwã. Yũ'u masārẽ weresere tũ'osĩ'rĩcārã nimiwã. Ne ni'cãti tũ'oticārã niwã, nicũ niwĩ.

Jesú Samariacjũ me'rã queose o'o'que ni'i

²⁵ Be'ro ni'cũ Moisé oja'quere bu'eri masũ Jesú cũ ucũsere tũ'ogu, wã'cãũ'cã, Jesú me'rã ucũgũ wa'acũ niwĩ. Cũrẽ mejẽcã yũ'ticã uagu, a'tiro sērĩtiña'cũ niwĩ:

—Masārẽ bu'egu, yũ'u Ō'acũ me'rã catinu'cũsĩ'rĩgũ, ¿de'ro weegũsari? nicũ niwĩ.

²⁶ Jesú cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¿Moisé ye queti ojãca pũrĩpũ de'ro ojano'tito? Mũ'u tere bu'egu, ¿de'ro tũ'oti? nicũ niwĩ.

²⁷ Moisé oja'quere bu'eri masũ cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—A'tiro ojano'o: “Ō'acũ marĩ wiogure nipe'tise mũ'u ějõpeose me'rã, mũ'u wãcũse me'rã, mũ'u tutuase me'rã, mũ'u tũ'oña'se me'rã ma'ĩña. Mũ'u basu ma'irõnojõta ãpẽrãrẽ ma'irõũa'a”, ni'i, nicũ niwĩ.

²⁸ Tere tũ'ogu, Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u queoro waro yũ'ti'i. Mũ'u a'tere wéegu, Ō'acũ me'rã catinu'cũgũsa'a, nicũ niwĩ.

²⁹ Moisé oja'quere bu'egu pe'e cũrẽ añurõ wãcũcã uagu, Jesure a'tiro nicũ niwĩ tja:

—¿Noanojõ niti ãpẽrãrẽ ma'irõũa'a nirãnojõ? nicũ niwĩ.

³⁰ Jesú cũrẽ queose me'rã yũ'ticũ niwĩ:

—Ni'cũ umũ Jerusalẽcjũ ma'a Jericó wa'ari ma'apu bu'acũ niwĩ. Topũ cũ wa'ari cura yajari masã cũrẽ ñe'e, cũ cũosere yajape'ocã'cãrã niwã. Su'ti cũ sãña'quepũ quẽ'rãrẽ tuweemiicã'cãrã niwã. Cũrẽ upũtu paawẽjẽcũu, wa'a wa'acãrã niwã. ³¹ Tojo wa'ari cura ni'cũ pa'i cũ bu'aca ma'apũta bu'acũ niwĩ. Cũrẽ ĩ'agũ, ĩ'atigu weronojõ diacjũ yũ'rũbu'a wa'acũ niwĩ. ³² Cũ be'ro tja apĩ Leví ya curuacjũ cũ cũñarõpũta cũ quẽ'rã ejacũ niwĩ. Cũrẽ ĩ'agũ, cũ quẽ'rã ape pã'rẽ pe'e pẽ'a, ĩ'ayũ'rũbu'a wa'acũ niwĩ. ³³ Na be'ro apĩ tja Samariacjũ judío masã na yabigu ti ma'apũta bu'acũ niwĩ. Cũ cũrẽ ĩ'agũ, pũrõ pajaña'cũ niwĩ. ³⁴ Tojo weegu cũ, cũ tiro wa'a, cũ cãmire ocoyegu, u'sere, tojo nicã vino me'rã cũ ye cãmipũ piopeocũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, su'ti caseri me'rã dũ'recũ niwĩ. Be'ro cũ yagu burro bu'ipũ cũrẽ miipeocũ niwĩ. Miipeo, ni'cã wi'i sijari masã cãrĩrĩ wi'ipũ miaa, cũrẽ co'tedutigu cũucũ niwĩ. ³⁵ Ape nũmũ pe'e tja Samariacjũ co'tedutigu pũa nũmũ da'rase wapa weronojõ niyeru ti wi'i co'tegure o'ocũ niwĩ. Cũrẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Ã'rĩrẽ co'teya. Yũ'u mũ'urẽ o'o'que nemorõ nicã, dajatojagu mũ'urẽ wapayepẽ'oguti”, nicũ niwĩ. ³⁶ A'tere wérẽca be'ro Jesú Moisé oja'quere bu'egũre a'tiro nicũ niwĩ:

—Mũ'u ĩ'acã, ¿ni'inojõ pe'e na ĩ'tiarã wa'terore yajari masã na ña'arõ wee'care pajaña'pari? nicũ niwĩ.

³⁷ Moisé oja'quere bu'eri masũ yũ'ticũ niwĩ:

—Cũrẽ pajaña'a weetamu'cũ añurõ weepĩ, nicũ niwĩ.

Jesú cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u quẽ'rã ãpẽrãrẽ ã'rĩ weronojõ weegu wa'aya, nicũ niwĩ.

Jesú Marta, María ya wi'ipũ cũ nĩ'que ni'i

³⁸ Jesú cũ wa'aro yũ'rũagu, ni'cã macãpũ ejacũ niwĩ. Ti macãpũ ni'cõ Marta wãmetigo co ya wi'ipũ cũrẽ põtẽrĩ, cãrĩse o'oco niwõ. ³⁹ Co ni'cõ María wãmetigore acabijotico niwõ. Cóta Jesú ucũsere tũ'ogo, cũ dũ'pocãrĩ tiroacãpũ dujico niwõ. ⁴⁰ Co tojo weeri cura Marta pe'e co da'rasere wãcũque'tiyũ'rũaco niwõ. Tojo weego co Jesú tiro wa'a, cũrẽ nico niwõ:

—Yũ'u wiogu, a'tigo yũ'u acabijo yũ'ure weetamusere ne wãcũtimo. ¿Mũ'u ne mejẽcã tũ'oña'weti co tojo weesere? Core yũ'ure weetamudutiya, nico niwõ.

⁴¹ Jesú core yũ'ticũ niwĩ:

—Marta, mu'u weesere uputu waro wăcũque'ti'i. ⁴² María pe'e yu'u ucũsere tu'ogo, añuse warore weego weemo. Co tu'o ějõpeo'quere ne âpērâ ě'mamasĩtisama. Tenojõ pe'ere weerona'a, nicu niwĩ.

11

Jesú “Ō'acũrẽ sērĩrã, a'tiro ñubueya” nise ni'i
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ni'cã numu Jesú aperopu ñubuegu weecu niwĩ. Cũ ñubuetu'ajaca be'ro ni'cũ cũ bu'egu Jesure nicu niwĩ:

—Ėsã wiogu, Juã masãrẽ wămeyerĩ masũ cũ bu'erãrẽ Ō'acũrẽ ñubuesere bu'ecu niwĩ. Mu'u quẽ'rã ũsãrẽ bu'eya, nicu niwĩ.

² Jesú yu'ticu niwĩ:

—Ō'acũrẽ ñubuerã, a'tiro niña:
“Pacu, mu'u u'musepu ni'i.

Nipe'tirã mu'urẽ wiopesase me'rã ějõpeoato.

A'ti turipure mu'u bese'cu maata wiogu sãjãgũ a'tiato.

U'musepure mu'u uaro dia'cũ weesama.

Na weronojõ a'ti turicjãrã quẽ'rã mejãrõta weeato.

³ Ėsãrẽ umucorinucũ ba'ase o'oya.

⁴ Ėsã ña'arõ wee'quere acobojoya.

Ėsã âpērãrẽ acobojo'caro weronojõta ũsã quẽ'rãrẽ acobojoya.

Ėsã ña'arõ weesi'rĩsere cã'mota'aya.

Tojo nicã ña'agũ ũsãrẽ niquesãsi'rĩcã, cã'mota'aya”, nicu niwĩ.

⁵ Jesú apeye ninemocu niwĩ:

—No'o musã wa'teropure ni'cũ cũ me'rãcjũ cuobosami. Cũ ñami deco musã ya wi'ipu wa'a, a'tiro nibosami: “Yu'u me'rãcjũ, i'tiaga pã yu'ure wasoya. ⁶ Yu'u me'rãcjũ apĩ aperopu sijagu eja'cu yá wi'ipu ejami. Ne cũrẽ apeyenojõ cã'rõ ecase moosa'a”, nisami. ⁷ Cũ apetero weegu mu'urẽ wi'i po'peapu a'tiro yu'tiwĩrõbosami: “Yu'ure wã'cõtiguta. Sope pu'to añurõ waro bi'acã'no'apu. Yu'u põ'rã yu'u me'rã cãrĩrã pesama. Yu'u mu'urẽ wã'cã apeyenojõ o'ogu wa'amasĩtisa'a”, nisami. ⁸ Musãrẽ wereguti. Cũ, cũ me'rãcjũ nimicã, wã'cã, cũrẽ apeyenojõ o'ogu wa'atisami. A'tiro pe'e weesami. Cũrẽ sērĩnu'cũcã ĩ'agũ, caribonemotica'to nígũ, nipe'tise cũ uasere o'osami. Cũ, cũ me'rãcjũ nise ye bu'iri mejẽta tojo weesami. ⁹ Tojo weegu musãrẽ wereguti. Ō'acũrẽ sērĩña. Cũrẽ sērĩcã, o'ogusami. Musã sērĩ a'manu'cũrã, bocarãsa'a. Musã me'rãcjũ ya wi'ire sope pu'to pisunu'cũcã cũ musãrẽ pãosõrõrõ weronojõ weegusami. ¹⁰ Ō'acũ cũrẽ sērĩrãrẽ o'osami. No'o a'magũnojo' bocagusami. Sope pu'to pisugu weronojõ sērĩnu'cũgũrẽ o'ogusami.

¹¹ »Musã põ'rã ba'ase sērĩcã, ne ni'cũ ũtãpere o'otibosa'a. Wa'i sērĩcã quẽ'rãrẽ, añarẽ o'otibosa'a. ¹² Tojo nicã cãrẽ'quẽ die sērĩcã, cutipare o'otibosa'a. ¹³ Musã ña'arã nimirã, musã põ'rãrẽ añusere o'omasĩ'i. To pũrĩcãrẽ marĩ pacu u'musepu nigũ, nemorõ añuse o'ogusami. Cũrẽ sērĩrãrẽ Espĩritu Santure o'ogusami, nicu niwĩ.

Jesure “Wãtĩ tutuaro me'rã weeĩ'omi” ni na ucja'que ni'i
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

¹⁴ Ni'cũ masũ wãtĩ sãjãno'cu ucũmasĩtigu tojacu niwĩ. Jesú cũrẽ cõ'awĩrõgũ weecu niwĩ. Cũrẽ cõ'awĩrõcã, ucũmasĩtimi'cu ucũcu niwĩ. Tere ĩ'arã, masã ĩ'amarĩacãrã niwã. ¹⁵ Ni'cãrẽrã a'tiro nicãrã niwã:

—Ă'rĩ Jesú wãtĩa wiogu Beelzebú wãmetigu tutuaro me'rã wãtĩrẽ cõ'awĩrõmi, nicãrã niwã.

¹⁶ Āpērā pe'e ɛdiacjũta Jesú tutuamiticũ? nírā, cūrē u'muse cjasere weeĩ'oduticārā nimiwā. ¹⁷ Cũ na tojo wācūsere masīgũ, narē nicu niwĩ:

—Ni'cā curuacjārā a'merĩ ducawati, a'mequērā, masāpe'tia wa'asama. Ni'cā wi'icjārā ducawatirā, na quērā pe'tidijasama. ¹⁸ A'te weronojō wātīa wiogu cũ basu ducawatigu, cũ de'ro wee tutuanemotisami majā. Musārē a'tere ucūgũti. Musā yu'ure “Wātī Beelzebú tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōmi”, nimi'i. ¹⁹ To pūrīcārē yu'u tojo weecāma, musā bu'esere siruturā wātīarē cō'awīrōrā, ɛnoa tutuaro me'rā cō'awīrōsari? Narē musā “Ō'acũ tutuaro me'rā wātīarē cō'awīrōma”, ni'i. Tojo weero masīno'o. Musā yu'ure nise diacjũ niwe'e. ²⁰ Yu'u Ō'acũ dutiro me'rā pe'e wātīarē cō'awīrō'o. A'te me'rā “Ō'acũ wiogu nise musā tiropure nitoja'a”, nino'o, nicu niwĩ.

²¹ Jesú narē a'tiro ninemocu niwĩ:

—Ni'cũ umu tutuamu nipe'tise wāmotigu cũ ya wi'ire co'tecā, cũ yere mejēcā weetisama. ²² No'o cũ nemorō tutuagu a'ti, cūrē wapata'agu, cũ wāmotimi'quere ē'mape'ocā'sami. Tojo weegu cũ wāmo marīgũ mejō nigũ tojacā'sami. Ē'ma'cu cũ me'rācjārārē tere ducawaasami. Jesú, yu'u wātī yu'rũoro tutuayurũnũ'cā'a nīgũ, tojo nicu niwĩ.

Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

²³ —Yu'ure uatirā yu'ure ĩ'atu'tirā nima. Yu'ure seeneotamutigũnojo do-questewā'cāgũ weronojō nimi. Yu'ure ējōpeotirā masārē Ō'acūrē ējōpeocā weeta-murā mejēta weema nīgũ, tojo nicu niwĩ.

Wātī toduporopu cũ ní'cupure majāmisājāase ni'i
(Mt 12.43-45)

²⁴ Jesú masārē a'tiro ninemocu niwĩ:

—Wātī masūpure cō'awīrōno'ca be'ro aco marīrōpu sijabaque'atisami. Cũ niatjore a'magũ, tojo weesami. Cũ nirō bocatigu, a'tiro wācūsami: “Yu'u wijaa'cupure dajasājāagũti tja”, nisami. ²⁵ Cūpure dajasājāagũ, wi'i o'aca wi'i, añurō apóca wi'i weronojō bocaejasami. ²⁶ Be'ro āpērā wātīa sietere cũ yu'rũoro ña'arārē pijisami. Piji, be'ro toduporopu cũ wijaa'cupure na nipe'tirā sājāasama. Tojo weegu masũ cũ toduporopu ní'caro nemorō ña'arō tojasami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú “E'catise waro a'tiro ni'i” ní'que ni'i

²⁷ Jesú ucūrĩ cura ni'cō numio masā pājārā wa'teropu nigō caricūquejoco niwō:

—Mu'urē pō'rāti masō'co añurō waro e'catiyurũsamo, nico niwō.

²⁸ Jesú core nicu niwĩ:

—Yu'u pe'e a'tiro nigũti. Ō'acũ cũ ucūsere tu'o, cũ dutisere weerā pe'e pūrīcā añurō waro co nemorō e'catisama, nicu niwĩ.

Masā ña'arā Jesure weeĩ'odutimi'que ni'i
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Jesú tiro pājārā masā nerēwā'cācārā niwā. Na tojo weecā, cũ ucūcu niwĩ:

—Masā a'tocaterocjārā ña'ayurũama. Na ña'arā nírā, weeĩ'ose dia'cūrē uama. Na tere uamicā, a'te dia'cūrē wereguti. Joná dūporocjūpu wa'a'quenojō dia'cūrē ĩ'ogũti. ³⁰ Joná Nínivecjārārē queose o'ogu weecu niwĩ. Te weronojō yu'u Ō'acũ macũ masũ weronojō uputigu quērā a'tocateropu nirārē queose o'o'o. ³¹ Dūporocjō mujīpũ mujātiro diacjũ pe'e nirĩ di'ta wiogo Israe curuacjārā wiogu Salomó masīsere tu'ogo a'tico niwō. Yu'u Salomó yu'rũoro masīyurũnũ'cāmicā, musā pe'e yu'ure tu'osĩ'rīwe'e. Tojo weego Ō'acũ masārē beseatji namu nicā, ti di'ta wiogo ní'co a'tocaterocjārārē “Musā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewu”, nigōsamo. ³² Apeye quērārē wereguti. Joná Nínive wāmetiri macācjārārē Ō'acũ ye quetire werecā, na ña'arō wee'quere bujaweti, du'ucārā niwā. Yu'u pe'ere Joná yu'rũoro nimicā, musā

ējōpeowe'e. Musā na wee'caronojō ña'arō wee'quere bujawetiwe'e. Tojo weerā Ō'acū masārē beseatji nūmū nicā, Nínivepū ní'cārā a'tocaterocjārārē “Musā Jesure ējōpeotirā, ña'arō weewū”, nirāsama, nicū niwī Jesú.

Marī caperi sī'ocja weronojō ni'i nise ni'i
(Mt 5.15; 6.22-23)

³³ Jesú masārē a'tiro werenemocū niwī:

—Masā sī'ocjare sī'óca be'ro bajutiropū, acaronojō docapū sī'otisama. Tojo weronojō o'orā, topū sājāejarānūcū ī'ato nírā, ũ'muarōpū sī'oideosama. ³⁴ Marī caperi sī'omū'tácja weronojō ni'i. Marī caperi añucā, añurō ī'amasī'i. Marī caperi ī'aejaticāma, añurō ī'atisa'a. A'te weronojō musā Ō'acūrē ējōpeo, cū yere wéerā, caperi añurō weronojō ni'i. Musā a'ti turi cjase pe'ere wācūnūrūcāma, caperi ī'aejatirā weronojō ni'i. Ō'acū ũaro weetirā, na'itī'arōpū nirā, cūrē masītirā weronojō ni'i. ³⁵ Musā ējōpeosere sī'ose weronojō cuo'o. Tere na'itī'arōpū weronojō ña'arō weese me'rā dojorētīcā'ña. ³⁶ Tojo weerā musā Ō'acūrē ējōpeo, ña'ase marīrō cū ũaro wéerā, cū ye cjasere añurō tū'omasīrāsa'a, nicū niwī Jesú.

Jesú fariseo masārē, tojo nicā Moisé oja'quere bu'eri masārē tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Jesú weretu'ajaca be'ro ni'cū fariseo masū cū ya wi'ipū ba'adutīgū pijiacū niwī. Tojo weegū Jesú sājāa, ba'acjū mesapū ejanujācū niwī. ³⁸ Be'ro fariseo na weewuaronojō ba'ase dūporo Jesú cū omocoeticā ī'agū, ī'amarīacū niwī. ³⁹ Tere masīgū, Jesú cūrē nicū niwī:

—Musā fariseo masā bajuyoropū dia'cū añurō weeta'sa'a. Baparire bu'ipū dia'cū coerā weronojō ni'i. Tī pa po'peapūre peje ña'ase musā āpērā yere yaja'que, āpērā yere ũaripejayū'rūnū'cā'que ũ'irī weronojō wā'ña'a. ⁴⁰ Musā tū'omasīwe'e. Ō'acū bu'icjasere wee'cuta po'peapū cjasepū quē'rārē weecu niwī. ⁴¹ Musā cuosere āpērārē pajaña'rā, o'oya. Tojo weerā baparire po'peapū coerā weronojō weerāsa'a. Be'ro bu'ipū, po'peapū quē'rārē ũ'irī marīrā weronojō añurā tojarāsa'a.

⁴² »Musā fariseo masārē ña'arō wa'arosa'a. Musā otese o'majācā menta, ruda wāmetise, nipe'tise opa dari dūcatisenojōacārē seeneo, opa sū'urī weesa'a. Diez sū'urī cuorā, ni'cā sū'ū Ō'acū wi'ipū miaa, Ō'acūrē wāmepeo, pa'ire o'osa'a. Tojo weemirā, añurō weese, Ō'acūrē ma'ise pe'ere weewe'e. A'tiro pe'e weeya. Musā otesere cūrē o'odu'utimirā, a'te añuyū'rūnū'cāsere weeya.

⁴³ »Musā fariseo masārē ña'arō wa'arosa'a. Musā nerēwuase wi'seripūre wiorā na dujiwuase cūmurīpū dujisī'rī'i. No'o musā wa'aro wiopesase me'rā añudutīcā ũa'a.

⁴⁴ »Musā Moisé oja'quere bu'eri masā, tojo nicā fariseo masā, weeta'sari masā ni'i. Ña'arō wa'arosa'a masārē. Masāperi na yaa'que bajutise weronojō ni'i. Āpērā a'ti, masītīmirā, te peri bu'i ũ'tacūuwā'cāsama. A'te weronojō musā po'peapūre ña'arā ni'i. Āpērā musā ña'arō weesere masītisama, nicū niwī.

⁴⁵ Cū tojo nicā tū'ogu, ni'cū Moisé oja'quere bu'eri masū a'tiro nicū niwī:

—Masārē bu'egu, mū'ū a'tiro nīgū, ũsā quē'rārē tu'tīgū wee'e, nicū niwī.

⁴⁶ Jesú cūrē nicū niwī:

—Musā quē'rārē ña'arō wa'arosa'a. Āpērārē weepōtēoña marīsere dū'tiyū'rūocā'sa'a. Tere dutīmirā, musā pe'e ne weewe'e.

⁴⁷ »Ña'abutiario wa'arosa'a masārē. Musā dūporocjārā Ō'acū ye queti weremū'tārī masā masāperi bu'ipū yeeaponū'cō'o. Narēta musā ñecūsumapū wējēmujātīcārā niwā. ⁴⁸ Musā Ō'acū ye quetire weremū'tārī masā na ní'quere weewe'e. Yū'ū quē'rārē ējōpeowe'e. Musā a'tiro weese me'rā musā ñecūsumūa wee'quere

bu'ipejatamusere masĩno'o. Na Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masārẽ wējẽcõ'acārã niwã. Musã pe'e na ye masãperire yeeaponu'cõ'o.

⁴⁹ »Tojo weegu Õ'acũ yu'u pacu duporopu masise me'rã a'tiro nicu niwĩ: “Yé queti weremu'tārĩ masārẽ, tojo nicã yé queti bu'eri masārẽ o'óguti. Ni'cārẽrãrẽ wējẽcõ'a, ãpẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã, no'o na wa'aro sirutucusiarãsama”, nicu niwĩ Õ'acũ. ⁵⁰ Tojo weegu nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masārẽ wējẽ'que wapa Õ'acũ a'tiro weegusami. A'tocaterocjãrã masārẽ bu'iri wapaseegusami. ⁵¹ A'ti turi weenu'cãcaterore musã ñecũsumua Abere wējẽmu'tãcãrã niwã. Be'ro téé Zacaríã na ñubuepeowuaro põtẽorõpu wējẽ'que me'rã yapati'i. Tojo weegu musārẽ nigũti. Tojo wee'que wapare a'tocateropu nirãrẽ bu'iri wa'arosa'a.

⁵² »Musã Moisé oja'quere bu'eri masã Õ'acũ yere masĩ'i. Tere masĩmirã, ãpẽrãrẽ masĩcã weewe'e. Musã basuta yu'ure ejõpeowe'e. Æpẽrã quẽ'rãrẽ ejõpeosĩ'ricã uasãwe'e. Tojo weero ña'arõ wa'arosa'a musārẽ, nicu niwĩ Jesú.

⁵³ Jesú a'tere nica be'ro Moisé oja'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã cã me'rã uayu'ruacãrã niwã. Tojo weerã cãrẽ peje sãrĩtiña'wã'cõcãrã niwã. ⁵⁴ Cũ mejẽcã nicã, cãrẽ weresãrãti nĩrã, tojo weecãrã niwã.

12

Jesú “Fariseo masã nisoose me'rã bu'esere tu'omasĩña” ní'que ni'i
(Mt 16.6; 10.26-27; Mr 8.15)

¹ Jesú masārẽ bu'eri cura pãjãrã waro masã nerẽcãrã niwã. Na pãjãrã waro nitĩjarã, a'merĩ u'tatĩ'a, doquewãmujãcãrã niwã. Jesú ne waro cũ bu'erã dia'cãrẽ weremu'tãcu niwĩ yujupu. A'tiro nicu niwĩ:

—Musã fariseo masã na ye levadura pã bucucã weesere tu'omasĩña. Levadura nígu, na nisoose me'rã bu'esere tu'omasĩña nigũ wee'e, nicu niwĩ. ² Ne bajuyoropu weetise i'ano'ticã weesome. I'ano'rõsa'a. Ne i'atiropu wee'que quẽ'rã masĩno'ticã weesome. ³ Tojo weerã musã ñamipu weronojõ wee'que ãpẽrã tu'otiropu ní'que a'tiro weeno'rõsa'a. Umucopu weronojõ nipe'tirã tu'oropu wereno'rõsa'a. Apeye musã wi'i po'peapu ya'yioropu ní'que quẽ'rã wi'i bu'ipu caricũrõ weronojõ uputu busucã weeno'rõsa'a, nicu niwĩ.

Jesú “¿Noanojõrẽ uiroñati?” nise ni'i
(Mt 10.28-31)

⁴ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro werecu niwĩ:

—Musã yu'u me'rãcjãrãrẽ a'tiro wereguti. A'ti upure wējẽcõ'arãrẽ uiticã'ña. Wējẽca be'ro na mejẽcã weemasĩtisama. ⁵ Musārẽ “Ã'rĩ pe'ere uiya”, nigũti. Õ'acũ marĩ wẽrĩca be'ro pecame'epu cõ'abutiamasĩsami. Cũ tojo weegu pũrĩcãrẽ uiya.

⁶ »Ni'cãmocurã mirĩcũa o'majãrãcã cã'rõacã waro wapatima. Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e ne ni'cãrẽ masĩticã weetisami. ⁷ Tojo nicã musã poaripureta “Ticuse ni'i”, ni masĩpe'ocã'sami. Tojo weerã masārẽ uiticã'ña. Õ'acũ i'orõpu pãjãrã mirĩcũa nemorõ musã wapati'i. Õ'acũ musārẽ añurõ co'tegusami.

Æpẽrã i'orõpu “Jesucristore ejõpeo'o” nise ni'i
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ »Musārẽ wereguti. No'o masã i'orõpu yu'ure “Æjõpeo'o” ni werecã, yu'u quẽ'rã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã i'orõpu narẽ añurõ ucũgũsa'a. ⁹ Ni'cũ masārẽ uigu, masã i'orõpu yu'ure “Æjõpeowe'e” nigũrẽ yu'u quẽ'rã Õ'acũrẽ wereco'terã i'orõpu narẽ “Yagu mejẽta nimi”, nigũti.

¹⁰ »Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojogusami. Espíritu Santu pe'ere ña'arõ ucũcã, Õ'acũ acobojosome.

¹¹ »Ãpẽrã musãrẽ weresãrã, nerẽwuase wi'seripu, beseri masã tiropu, wiorã tiropu miabosama. Na tojo weecã, musã ucũatjere “¿De'ro yu'tirãsari? ¿De'ro nirãsari?” ni wãcũque'titicã'ña. ¹² Musã ucũrĩ cura Espíritu Santu musã yu'tiatjere weregusami, nicu niwĩ Jesú.

Peje apeyenojõ cuogu ye queti ni'i

¹³ Jesú bu'eri cura ni'cũ masã wa'teropu nigũ a'tiro nicu niwĩ:

—Masãrẽ bu'egu, yu'u pacu wẽrĩgũ, apeyenojõ ãsãrẽ cũucu niwĩ. Tere yu'u ma'mirẽ, yé nisere ducawaadutiya, nicu niwĩ.

¹⁴ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Mu'u de'ro wãcũti? Yu'u pacu yu'ure musãrẽ besedutigu, musãrẽ apeyenojõ ducawaadutigu sôrõpĩ, ¿ni wãcũmiti? nicu niwĩ.

¹⁵ Apeye ninemocu niwĩ:

—Musã nipe'tise ñaripejasenojõrẽ tu'omasĩ, wãcũña. Marĩ catise peje apeyenojõ cuose mejẽta ni'i, nicu niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nica be'ro a'tiro queose me'rã werecu niwĩ:

—Ni'cũ peje cuori masũ nicu niwĩ. Cũ otẽca be'ro peje waro ducaticaro niwĩ.

¹⁷ Te peje nicã ã'agũ, a'tiro wãcũcu niwĩ: “¿De'ro weegusari yu'u te peje me'rã? Tere yu'u no'opu nũrõrõ moo'o”, nicu niwĩ. ¹⁸ Be'ro wãcũapocu niwĩ tja: “A'beya. A'tiro weeguti. Yu'u ba'ase nũrõrĩ wi'ire cõ'ape'o, nemorõ pajiri wi'i nũ'cõgũti. Topu nipe'tise otese ducare no'o yu'u cuosere nũrõgũti”, nisami. ¹⁹ “Tu'ajanu'cõ, yu'u basu a'tiro nigũti: ‘Peje cã'marĩ cjase niatjere nũrõ'que cuo'o. Tojo weegu yu'u ñaro soo, ba'a, sĩ'rĩ e'catiguti”, nisami. ²⁰ Õ'acũ pe'e tojo weecã ã'agũ, a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u tu'omasĩwe'e. Ni'cãcã ñamita mu'u wẽrĩgũsa'a. To pũrĩcãrẽ mu'u nũrõ'que peje ¿noa ye tojarosari?” nicu niwĩ Õ'acũ. ²¹ Tojota wa'arosa'a peje cuogu Õ'acũrẽ wãcũtigu, cã ye dia'cũ mineocũugũrẽ. Cũ Õ'acũ ã'orõrẽ pajasecuogu waro nisami, nicu niwĩ Jesú.

Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tese ni'i

(Mt 6.25-34)

²² Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Musãrẽ nigũti. ¿Ñe'enojõ ba'arãsari? ¿Ñe'enojõ sãñarãsari? ni wãcũque'titicã'ña. ²³ Marĩ catise ba'ase nemorõ wapati'i. Marĩ upu quẽ'rã su'ti nemorõ wapati'i. ²⁴ Mirĩcũarẽ wãcũña. Na ba'asĩ'rĩrã, otese capere ote, pĩ'rĩ ducaticã weetisama. Ba'ase nũrõse wi'seri, na ecarã nũrõse wi'seri quẽ'rãrẽ moosama. Tojo nimicã, Õ'acũ narẽ ba'ase o'osami. Musã pe'e totã mirĩcũa nemorõ wapatiyu'rũnu'cã'a. ²⁵ No'o musã uputu wãcũque'tirã, pajicurero bucuanemomasĩtisa'a. ²⁶ A'tiro ni'i. Teacãmarĩcãrẽ musã wãcũque'tise me'rã ne cã'rõacã bucuanemowe'e. Tojo nicãma apeyema ba'ase, sĩ'rĩse, su'tire tjãrãta bocamasĩtisa'a.

²⁷ »O'ori, nũcũ cjasere wãcũña. Te no'o ñaro pĩ'rĩbajaque'atisa'a. Da'rati, su'atimirõ, su'ti añurõ sãñarõ weronojõ baju'u. Marĩ ñecũ wlogu Salomó añuse su'ti sãñacu niwĩ. Cũ tojo sãñamigũ, o'orire ni'cãrõwijiticu niwĩ. Te o'ori añubutiasa ni'i. ²⁸ Ni'cãcãrẽ cã'rõ catĩni'i, ñamiacã ñaidija wa'asa'a. Be'ro pecame'epu ãjũacõ'ano'sa'a. Tojo nimicã, Õ'acũta o'orire añurõ bajume'rĩcã weesami. Cũ o'orire añurõ co'tero nemorõ musã pe'ere weesami. Musã, musã ãjõpeotise bu'iri wãcũque'ti'i. ²⁹ Tojo weerã musã ba'atjere, musã sĩ'rĩatjere wãcũque'ti, wãcũnũrũsijaticã'ña. ³⁰ A'ti turicjãrã Õ'acũrẽ ãjõpeotirã tere wãcũque'tisama. Marĩ

pacu u'musepu nigũ musã uasenojõrẽ masĩtojasami. ³¹ Tojo weerã Õ'acũ yere wãcũyũ'rũnũ'cãña. Tojo weecã, nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'obu'ipeogusami.

U'musepu marĩ bocatjere wãcũnrũdutise ni'i
(Mt 6.19-21)

³² »Musã yu'u bu'erã, yarã oveja weronojõ ni'i. Musã pejetirãcã nimirã, uiticã'ña. Marĩ pacu cũ wiogu nirõpu musã wa'acã uasami. ³³ Musã cuosere dua, ãpẽrã moorãrẽ o'oya. A'ti turi cjase boadijatjere wãcũticã'ña. U'muse cjase boatiatje pe'ere wãcũña. Topure musã añuse cuoatje ne pe'tisome. Ne yajari masã sãjãa yajasome. Æpẽrãnojõ quẽ'rã ba'abajuriosome. ³⁴ Marĩ uputu ma'isere wãcũnrũsa'a. Tojo weerã a'ti turi cjase dia'cũrẽ wãcũnrũticã'ña. Õ'acũ ye pe'ere wãcũnrũña.

Jesú "Musã apoyu'cãrãpu niña" nise ni'i

³⁵ »Musã s'osepare s'oyooro weronojõ apoyu'cãrãpu nitojaya. ³⁶ Da'raco'teri masã na wiogu omocã du'teri bosenuu wa'aca be'ro cũ dajatjere co'te'caro weronojõ weeya. Cũ sope pu'topu pisucã, maata pãosõrõrãti nĩrã, co'tesama. Musã quẽ'rã na weronojõ weeya. ³⁷ Da'raco'terã na wiogu dajatjere queoro co'tesama. Cũ dajari cura queoro bocaetano'rãnojõ e'catisama. Diacjũ musãrẽ wereguti. Narẽ tojo bocaetagu, wiogu basuta ba'ase etiacju dujidutisami. Be'ro narẽ etiburosami. ³⁸ Nami deco o bo'reari cura tu'subo'rearã bocaetano'rã e'catisama. ³⁹ Apeyere a'tiro masña. Wi'i wiogu ti hora nicã yajari masũ a'tigusami nĩgũ, cãritibosami. Yajari masũ cũ ya wi'ire pãosãjãasere cã'mota'abosami. ⁴⁰ Musã quẽ'rã ã'rĩ weronojõ apoyu niña. Musã ne cã'rõ wãcũtibutiarĩ cura yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tigusa'a, nicu niwĩ.

Jesú puarã da'raco'terã me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 24.45-51)

⁴¹ Jesú bu'erĩ cura Pedro sãrĩtiña'cu niwĩ:
—Ûsã wiogu, ¿mu'u a'te queosere Ûsã dia'cũrẽ o'ogu weeati, o nipe'tirã ye niti? ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

⁴² Jesú nicu niwĩ:

—¿Noanojõ yu'u dutiro weeme'rĩgũ, tu'omasĩgũ waro nisari? nĩgũ, queose me'rã wereguti. Wiogu aperopu wa'agu, cũ ya wi'ire co'tedutigu ni'cũ cãrẽ da'raco'tegure cũasami. "Æpẽrã da'raco'terãrẽ no'o du'sasenojõrẽ ba'ase ecaya", nisami. ⁴³ Be'ro aperopu eja'cu dajasami. Cũ dajacã, queoro da'ra bocaetano'gũ e'catisami. ⁴⁴ Diacjũ musãrẽ wereguti. Cũ queoro weese wapa wiogu nipe'tise cũ cuosere co'tedutigu sõrõgũsami. ⁴⁵ "Yu'u wiogu maata dajasome" nigũnojõ pũrĩcã a'tiro weesami. Æpẽrã da'raco'terã umuarẽ, numiarẽ ña'arõ paa pi'eticã weesami. Cũ wiogu maata bajutigusami nĩgũ, ba'a, sĩ'rĩ, que'asami. ⁴⁶ Cũ tojo weeri cura wiogu wãcũña marĩrõ cũ co'tetiri cura dajasami. Cũ cũuwã'cã'cure duti'quere weeti'que wapa uputu bu'iri da'regusami. Cũ quẽ'rã wiogu ña'arã, cũ dutisere weeti'cãrãrẽ cõ'abutia'quere bu'ipejatamugũsami.

⁴⁷ »Da'raco'tegu cũ wiogu uasere queoro masĩsami. Tojo masĩmigũ, cũ dutisere queoro weeyuti, yu'rũnũ'cãgũ uputu tãrãno'gũsami. ⁴⁸ Apĩ da'raco'tegu wiogu uasere masĩtisami. Tojo masĩtimigũ ña'ase, bu'iri da'reno'sere wéegũ, sajatirocure tãrãno'gũsami. Peje masĩse o'ono'cu nemorõ wapaseeno'gũsami. Tojo nicã "Añubutiaro weegusami" nino'cu nemorõ "Tojo weerua'a" nino'gũsami, nicu niwĩ Jesú.

Jesú "Yé bu'iri masã ducawatima" nise ni'i
(Mt 10.34-36)

⁴⁹ Jesú a'tiro ninemocu niwĩ:

—Yũ'u pecame'e wĩjãwã'cõgũ weronojõ masã ña'arõ weesere cõ'agũ a'tiwũ. Ti me'e ãjũnu'cũrõ weronojõ ni'cãrõacãrẽ ña'asere yũ'rũweti'cãrãpũ nicã weet-ojasĩ'rĩmisa'a. ⁵⁰ Yũ'u pi'etinĩgũsa'a yujupũ. Yũ'u pi'etiatjere wãcũgũ, ña'arõ ejeripõ'rãti'i. Pi'etitojagupũ, ejerisãjãgũsa'a. ⁵¹ Musã tu'oña'cã, ¿yũ'u a'ti di'tapũre añurõ nisetiatjere miitigu weepari? Niwe'e. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri masãrẽ ducawatise miitigu wee'e. ⁵² Ni'cãcã me'rã ni'cãmocurã ni'cã wi'icjãrã a'merĩ ducawatinũ'cãrãsama. I'tiarã puarã me'rã a'pepũrĩrãsama. Puarã i'tiarã me'rã a'pepũrĩrãsama. ⁵³ Pacũ cũ macũ me'rã a'pepũrĩgũsami. Cũ macũ quẽ'rã cũ pacũ me'rã mejãrõta weegosami. Paco macõ me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macõ quẽ'rã paco me'rã mejãrõta weegosamo. Mañecõ co macũ nũmo me'rã a'pepũrĩgõsamo. Co macũ nũmo mañecõ me'rã mejãrõta weegosamo. Yũ'ure ãjõpeose bu'iri tojo weerãsama, nicũ niwĩ Jesú.

Ƴmũco bajusere ucũse queti ni'i

(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

⁵⁴ Jesú masãrẽ apeye quẽ'rãrẽ nicũ niwĩ:

—Mujĩpũ mujãtiro pe'e ñiamujãticã, “Acoro pejarotiro wee'e”, nisa'a. Musã ní'caronojõta pejasa'a. ⁵⁵ Musã mujĩpũ uputũ asimujãticã, “Ni'cãcã cũ'marõsa'a”, nisa'a. Musã ní'caronojõta cũ'masa'a. ⁵⁶ Musã weeta'sari masã ni'i. A'ti nucũcã cjase, u'muarõ cjasemarĩcãrẽ “Tojo ni'i”, nĩmasĩ'i. Tojo nimirã, ¿de'ro weerã a'tocatero yũ'u weel'ose pe'ere “Tojo nĩsĩ'rĩrõ wee'e”, nĩmasĩweti? nicũ niwĩ.

A'metu'ti'cãrã añurõ apoya nise ni'i

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesú masãrẽ a'tiro ninemocũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã basu queoro besemasĩweti? ⁵⁸ Ni'cũ mu'urẽ weresãsĩ'rĩcã, wiorã tiropũ cũ me'rã wa'aya. Topũ ejase dũporo ma'apũ cũ me'rã apowe'ocã'ña. Tojo weecã, mu'urẽ cũ beseri masũrẽ o'otibosami. Tojo weeticãma, beseri masũ surarare pijio, bu'iri da'reri wi'ipũ mu'urẽ sõrõdutibosami. ⁵⁹ Mu'urẽ weregũti. Bu'iri da'reri wi'ipũ sãjãa wapayepe'oticã, mu'urẽ ne du'uwĩrõsome. A'te weronojõ musã ña'arõ weesere Ô'acũ me'rã apowe'ocã'ña nígũ, tojo nicũ niwĩ.

13

Jesú “Musã nisetisere ducayuya” ní'que ni'i

¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura ãpẽrã masã cũ tiropũ ejacãrã niwã. Eja, Pilato ni'cãrẽrã Galilea di'tacjãrãrẽ cũ wẽjẽduti'quere werecãrã niwã. Na “Galileacjãrãrẽ wẽjẽca be'ro na ye díre wa'icũrã Ô'acũrẽ ãjũamorõpeorã ye dí me'rã morẽsu'uduticũ niwĩ”, ni werecãrã niwã. ² Jesú tere tu'ogu, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Musã ¿de'ro wãcũti? ¿Galileacjãrã ãpẽrã yũ'ruoro ña'abutiarã niyũ'rũnũ'cãpari? “Te ye bu'iri tojo wa'apã”, ¿ni wãcũmiti? ³ Niwe'e. Musãrẽ weregũti. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutirã, wẽrĩrãsa'a. ⁴ Apeyere Siloé wãmetiri macãpũ na yéeca tuturo nu'rĩdijacã, sõ'onícãrã dieciocho wẽrĩcãrã niwã. ¿Na quẽ'rãrẽ a'tiro wãcũmiti? “Nipe'tirã Jerusalẽpũ nirã yũ'ruoro ña'abutiarã waro nipã”, ¿nimiti? ⁵ Niwe'e. Musã quẽ'rã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayutirã, mejãrõta wẽrĩrãsa'a, nicũ niwĩ Jesú.

Jesú higuera wãmeticjũ dũca marĩcũ me'rã queose o'o'que ni'i

⁶ Jesú masãrẽ wérẽca be'ro a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Ni'cũ masũ cũ ya di'tapũ ni'cãgũ higuera wãmeticjũre otetjĩagũ cuocu niwĩ. Be'ro ¿ducatisari? nígũ, ñ'agũ wa'acu niwĩ. Ne dũca marĩcaro niwũ. ⁷ Tigure ñ'agũ, ti di'ta co'tegure a'tiro nicũ niwĩ: “Í'aña. Yũ'u a'tigu dũcare ba'asĩ'rĩgũ, a'magũ a'tiro

i'tia cǎ'ma wa'a'a. Ne ni'cǎti bocatisa'a. Tojo weegu tigure paacǎ'acǎ'ña. Tigu mejǎ waro apeyenojǎ weebo'carore cǎ'mota'anu'cǎ'u", nicu niwĩ. ⁸ Cǎ tojo nicǎ tǎ'ogu, ti di'ta co'tegu a'tiro yu'ticu niwĩ: "Yu'u wioгу, a'ti cǎ'ma dia'cǎ du'anu'cǎniña yujupu. Yu'u tigu sumuto di'ta añurǎ se'ecǎu, nujǎtuña'gǎti wee'e. ⁹ A'tiro weecǎ, apetero weero ducatibosa'a. Ducatiticǎma, paacǎ'adutiya", nicu niwĩ, ni werecu niwĩ Jesú. Tere tojo nígǎ, masǎ na ducayucǎ co'ténigǎti yujupu, maata bu'iri da'reesome nígǎ, tojo nicu niwĩ.

Jesú na soowuari numu nicǎ opa mutĩrǎ nigǎrǎ yu'rǎo'que ni'i

¹⁰ Ni'cǎ numu judío masǎ na soowuari numu nicǎ Jesú na nerǎwuari wi'ipu bu'egu weecu niwĩ. ¹¹ Ti wi'ipu ni'cǎ numio dieciocho cǎ'marĩ dutitigo, opa mutĩrǎ nigǎ nico niwǎ. Wǎtĩ core tojo wa'acǎ weecu niwĩ. Co ne cǎ'rǎ diacjǎ nu'cǎmasĩtico niwǎ. ¹² Jesú core ĩ'agǎ pijio, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u dutire yu'rǎono'toja'a, nicu niwĩ.

¹³ Tojo nígǎti, Jesú core ñapeocu niwĩ. Cǎ tojo weeri curata co diacjǎnu'cǎco niwǎ. Be'ro "Ō'acǎ añubutiagu nimi" ni, e'catise o'oco niwǎ. ¹⁴ Jesú na soowuari numu core yu'rǎocǎ ĩ'agǎ, ti wi'i na nerǎwuari wi'i wioгу uayurǎacu niwĩ. Be'ro masǎrǎ nicu niwĩ:

—Ni'cǎ semanarǎ da'rase numurĩ seis numurĩ ni'i. Te numurĩnojǎrǎ masǎ yu'rǎodutirǎ a'tiroa'a. Ni'cǎcǎ soowuari numurǎ yu'rǎodutirǎ a'titicǎ'rǎa'a, nicu niwĩ.

¹⁵ Cǎ tojo nisere tǎ'ogu, Jesú cǎrǎ yu'ticu niwĩ:

—Musǎ weeta'sasebucǎrǎ ni'i. ¿No'o musǎ yagu wecure o musǎ burrore du'tenu'cǎ'cure aco tǎarǎ wa'arǎ pǎa, miatisari? ¹⁶ A'tigore Abrahǎ pǎrǎmeo nituriagore wǎtĩ dutida'recu niwĩ. Core dieciocho cǎ'marĩ sijamasĩticǎ weecu niwĩ. To pǎrĩcǎrǎ musǎ tǎ'oña'cǎ, ¿soowuari numurǎ core yu'rǎoticǎ'rǎuamiapari? Soowuari numu pǎrĩcǎrǎ tǎgǎti core nemorǎ yu'rǎorǎa'a, nicu niwĩ.

¹⁷ Jesú cǎ a'tiro nisere tǎ'orǎ, nipe'tirǎ cǎ me'rǎ a'pǎpǎrĩmi'cǎrǎ bopoyape'tia wa'acǎrǎ niwǎ. Āpǎrǎ pe'e Jesú cǎ wee'ose pacare ĩ'arǎ, e'caticǎrǎ niwǎ.

Jesú mostaza caperoacǎ me'rǎ queose o'o'que ni'i

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

¹⁸ Be'ro Jesú nicu niwĩ:

—Ō'acǎ yarǎ pǎjǎrǎ sǎjǎrǎsama nisere a'te queose me'rǎ wereguti. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cǎ cǎ ya wesepu ni'cǎ pe mostaza caperoacǎrǎ ote'caro weronojǎ ni'i. Tigu bucuaropua pajicjǎ waro wa'asa'a. Tojo weerǎ mirĩcǎ tigurǎ na diepeoatje su'tire weesama. Ō'acǎ wioгу nise cǎ'caperoacǎ weronojǎ nu'cǎsa'a. Be'ro pajicjǎ bucua'caro weronojǎ nipe'tiropu cǎ ye queti se'sa wa'arosa'a. Tojo nicǎ pǎjǎrǎ cǎ yarǎ sǎjǎrǎsama nígǎ, tojo werecu niwĩ.

Pǎ bucǎacǎ weese me'rǎ queose o'o'que ni'i

(Mt 13.33)

²⁰ Jesú werenemocu niwĩ tja:

—Ō'acǎ cǎ wioгу nisere ¿ñe'enojǎ queose me'rǎ marĩ "Tojo nirǎ wee'e" nĩmasĩsari? ²¹ Te levadura pǎ bucǎacǎ weese weronojǎ ni'i. Tere ni'cǎ numio pǎ weegotigo harinarǎ i'tiapa queo, po'osǎasamo. Te me'rǎ levadura pǎ bucǎacǎ weesere morǎsamo. Be'ro co levadura morǎ'que nipe'tiropu bucua, se'sape'tia wa'asa'a, nicu niwĩ. Levadura harinarǎ bucǎacǎ wee'caro weronojǎ Ō'acǎ wioгу nise nipe'tiropu se'sarosa'a nígǎ, tojo werecu niwĩ.

U'muse cja sope cǎ'sopeacǎ ni'i nise ni'i

(Mt 7.13-14,21-23)

²² Jesú Jerusalépu wa'agu, to nise macārĩpure bu'eyu'ruwã'cãcu niwĩ. ²³ Topu ni'cũ Jesure sērĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ûsã wiogu, Õ'acũ wiogu nirõpu wa'ajã pejetirãcã nisari?

Jesú cūrẽ yu'ticu niwĩ:

²⁴ —Pãjãrã u'musepu sãjãasĩ'rĩrãsama, sãjãarã pe'e. Sãjãasĩ'rĩmirã, wa'asome. Musã pũrĩcã sope, cã'sopeacãpu uputu sãjãasĩ'rĩña, nicu niwĩ. ²⁵ Apeye queose me'rã narẽ werecu niwĩ:

—Wi'i wiogu wã'cãnu'cã, sopere bi'acã'sami. Be'ro musã pe'e sopepu pisurã, a'tiro nirãsa'a: “Wiogu, pãosõrõgũ a'tia”, nirãsa'a. Cũ pe'e musãrẽ yu'tigusami: “Musãrẽ masĩtisa'a. No'ocjãrã nĩrã niasa'a”, nigũsami. ²⁶ Be'ro musã cūrẽ a'tiro ninu'cũbajaque'arãsa'a: “Marĩ ni'cãrõ me'rã ba'awu. Ni'cãrõ me'rã sĩ'rĩwũ. Mu'u ùsã ya macãpure bu'esijawu”, nirãsa'a. ²⁷ Cũ pe'e musãrẽ yu'tigusami: “Yu'u musãrẽ ‘Masĩtisa'a,’ nitojamiapuba. Musã ña'arõ wee'cãrã ni'i. Wa'arãsa'a”, nigũsami. Musã yu'ure ejõpeoticã, ã'rãrẽ wee'caro weronojõ musãrẽ wa'arosa'a. ²⁸ Dũporocjãrãpu Abrahã, Isaa, Jacob, nipe'tirã Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã Õ'acũ wiogu nirõpu nirãrẽ ï'arã, musã pũrĩno'rã, upicari cũ'rĩdio, utirãsa'a. Musã pe'e wijããropu cõ'awĩrõno'rãsa'a. ²⁹ Nipe'tirocjãrã Õ'acũ cũ wiogu nirõpu nirãsama. Mujĩpũ mujãtirocjãrã, mujĩpũ sãjãarõcjãrã, sumutoricjãrã nirãsama. Topu cũ me'rã e'cati ba'adujirãsama. ³⁰ A'tiro nicãrẽ ni'cãrẽrã mejõ nirã topure wiorã weronojõ nirãsama. Ni'cãrõacã ni'cãrẽrã wiorã nirãnojõ pe'e topure mejõ nirã tojarãsama, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Jerusalêrẽ ï'agũ cũ uti'que ni'i (Mt 23.37-39)

³¹ Jesú masãrẽ bu'eri cura ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropu etarã, a'tiro nicãrã niwã:

—A'tore mu'u niticã'ña. Herode mu'urẽ wējēsĩ'rĩami. Tojaagusa'a, nicãrã niwã.

³² Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—A'tiro nirã wa'aya Herode me'rĩsebucure: “Jesú a'tiro nidutiami” ñña. “‘Ni'cãcã, ñamiacã wãtĩarẽ cõ'awĩrõmujã, dutitirãrẽ yu'ruoguti yujupu. Be'ro ñamiacã yu'rũro yu'u da'rasere queoro pe'ogusa'a', niami”, ñña. ³³ Yu'u weesere yu'u wa'aro weeguti. Ni'cãcã, ñamiacã, ñamiacã yu'rũro weeguti. Ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masũ apero Jerusalẽ nitiropu wẽrĩta basiowe'e. Jerusalépu wẽrĩgũ wa'aguti nígũ, tojo nicu niwĩ.

³⁴ Fariseo masãrẽ tojo nĩca be'ro Jesú Jerusalécjãrãrẽ, tojo nicã todũporopu ti macãpu ni'cãrãrẽ wãcũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Jerusalécjãrã, musã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wējēcõ'a'a. Õ'acũ o'ó'cãrã cũ ye quetiwereri masãrẽ ùtãperi me'rã doquewējẽ'e. Musãrẽ pejetiri yu'u ma'ígũ, neocũusĩ'rĩmiwũ. Ni'cõ cãrẽ'quẽ co põ'rãrẽ wũuse docapu neocũu'caro weronojõ weesĩ'rĩmiwũ. Musã uatiwũ. ³⁵ Tojo weero musã nimi'que wi'seri masã marĩrõ tojarosa'a. Musã a'tere tu'omasĩña. Yu'ure apaturi ï'anemosome majã. Be'ro yu'u a'ti turipu apaturi a'ticãpu, musã “Õ'acũ dũporopu ‘O'óguti’ ní'cu añubutiagu nimi” nĩrãpu ï'arãsa'a tja, nicu niwĩ Jesú.

14

Jesú upu doquedũpogure yu'ruo'que ni'i

¹ Ni'cã nũmu na soowuuri nũmu nicã Jesú ni'cũ fariseo wiogu ya wi'ipu ba'agu wa'acu niwĩ. Æpẽrã fariseo masã Jesure ¿mejēcã weeweti? nĩrã, ï'adu'ticãrã niwã.

² Na ba'aro tiropu ni'cũ cũ upupu doquedũpose cuogu Jesú põtẽorõpu nicu niwĩ.

³ Cũrẽ ã'agũ, Jesú Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ, tojo nicã fariseo masãrẽ sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Moisé duti'que “Soowuuri nũmu nicãrẽ dutitirãrẽ yu'ruorua'a” niti o niweti? nicu niwĩ.

⁴ Na ne yu'tima'aticãrã niwã. Tojo weegu Jesú dutitigure ñapeo, yu'ruocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, “Wa'agusa'a”, nicu niwĩ. ⁵ Fariseo masã pe'ere a'tiro nicu niwĩ:

—Musã macũ o musã yagu wecu copepu burusãjãbosami. Na burusãjãcã, soowuuri nũmu nimicã, ¿musã maata miiwĩrõrã wa'atibosari? nicu niwĩ.

⁶ Cũ tojo nisere ne yu'titiyu'ruocã'cãrã niwã.

Jesú ba'adutirã pijiosere were'que ni'i

⁷ Fariseo cũ ya wi'ipu ba'adutirã pijio'cãrãrẽ Jesú ã'acu niwĩ. Na dujise añuse u'mutãsepũ bese dujicãrã niwã. Tere ã'agũ, Jesú narẽ a'tiro werecasacu niwĩ:

⁸ —Ni'cũ musãrẽ omocã du'teri bosenuurẽ pijicã, u'mutãse dujisepure dujiwe'oticã'ña. Apetero weegu apĩ musã nemorõ wiogu pijino'cu etabosami. ⁹ Musã puarãpure pijio'cu a'tiro nibosami: “Ã'rĩrẽ a'to dujiro o'oya. Mu'u pe'e siropũ dujigu wa'aya”, nibosami. Tojo weegu mu'u siroca cũmurõpu dujigu wa'agu, bopoyoro yu'rubosa'a. ¹⁰ Mu'urẽ ba'aduticã, a'tiro pe'e weeya. Siroca cũmurõpu dujiya. Mu'u tojo weecã ã'agũ, mu'urẽ ba'aduti'cu a'tiro nigũsami: “Yu'u me'rãcjũ, a'to u'mutãcureropũ a'tia”, nigũsami. Cũ tojo weecã, nipe'tirã ãpẽrã pijicãrã wiopesase me'rã mu'urẽ ã'arãsama. ¹¹ A'tiro ni'i. “Ãpẽrã yu'ruoro niyu'rũnu'cã'a” ni tu'oña'gũnojo mejõ nigũ weeno'gũsami. “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Õ'acũ ãpẽrã yu'ruoro tojacã weegusami, nicu niwĩ.

¹² Cũ a'tere ucũca be'ro Jesú ba'adutigu pijio'cu fariseo masãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'u ba'adutigu, ã'rãnojo'rẽ pijioticã'ña. Mu'u me'rãcjãrãrẽ, mu'u ma'misũmuarẽ, mu'u acabijirãrẽ, mu'u acawererãrẽ, mu'u pu'tocjãrã peje cuorãrẽ pijioticã'ña. Mu'u narẽ pijiocã, na quẽ'rã mu'urẽ ba'adutirã pijia'mebosama. Tojo weese me'rã na ba'a'quere mu'urẽ eca a'mesama. ¹³ Mu'u bosenuu weepo, ãpẽrãrẽ pijio'cu, a'tiro pe'e weeya. Apeyenojo moorãrẽ, dojoriwi'iare, sijamasitirãrẽ, ã'atirãrẽ pijioya. ¹⁴ Tere wéegũ, mu'u e'catiyu'ruagusa'a. Na pũrĩcã mu'urẽ eca a'memasitisama. Tojo weese me'rã mu'u añurã wẽrĩ'cãrã na masãrĩ nũmurẽ añuse waro bocagusa'a, nicu niwĩ.

Ba'ase me'rã Jesú queose were'que ni'i

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Jesú cũ queose o'o'quere tu'ogu, ni'cũ topũ ba'adujigu a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ wiogu nirõpu ba'adujirã pũrõ e'catirãsama.

¹⁶ Tere tu'ogu, Jesú cũrẽ queose me'rã nicu niwĩ:

—Ni'cũ masũ boseba'agutigu, pãjãrã masãrẽ pijidutio'osami. ¹⁷ Nipe'tise apoyúca be'ro cũrẽ da'raco'tegure a'tiro nio'osami: “Nipe'tirã yu'u wereo'o'cãrãrẽ pijigu wa'aya. Apope'otojano'apũ. ‘Te'a’, niña”, nisami. ¹⁸ Nipe'tirãputa “Basiowe'e”, nisami. Pijimũ'tãno'cu a'tiro nisami: “Di'ta ni'cãrõacã duutu'ajanu'cõ'o. Ti di'tare ã'agũ wa'agu wee'e. Wereya cũrẽ. ‘A'timasitiami,’ niña”, nisami. ¹⁹ Be'rocjũ a'tiro nisami: “Diez wecu yu'u duu'cãrãrẽ ¿no'ocã'rõ añumiti? nígũ, beseña'gũ wa'agu wee'e. Tojo weegu wa'amasitisa'a”, nisami. ²⁰ Apĩ tja a'tiro nisami: “Ni'cãrõacã omocã du'tetu'ajanu'cõapũ. Tojo weegu wa'amasitisa'a”, nisami. ²¹ Da'raco'tegu tojaa, wiogupure nipe'tise na tojo ní'quere werepe'ocã'sami. Tere tu'ogu, wiogu uayu'ruagu, a'tiro nisami: “Quero wa'abague'oya. Macã decopũ, no'o na nirõpu pajasecuorãrẽ, dojoriwi'iare, sijamasitirãrẽ, ã'atirãrẽ pijiwã'cãtia”, nisami. ²² Cũ pijigu ejãca be'ro da'raco'tegu wiogure a'tiro nisami: “Mu'u duti'caronojõta weepũ. Wi'i pe'e mu'muwe'e yujupũ”, nisami. ²³ Tere tu'ogu, wiogu cũrẽ nisami tja:

“Wa'agusa'a ma'arĩpu. No'o mu'u bocaearãrẽ tutuaro me'rã pijiwã'cãtia. Tojo weecã, wi'i mu'murõsa'a”, nisami. ²⁴ A'te me'rã musãrẽ a'tiro wereguti. Ne ni'cũ yu'u pijimu'tãmi'cãrã na ba'abo'quere cã'rõ ba'aña'some, nicu niwĩ Jesú.

Jesure sirutusĩ'rĩrã, a'tiro weeru'a'a nise ni'i
(Mt 10.37-38)

²⁵ Jesú bu'esijari curare pãjãrã masã cũrẽ sirutucãrã niwã. Tojo weegu narẽ majãmiĩ'a, a'tiro nicu niwĩ:

²⁶ —Yu'u bu'esere siruturã, a'tiro weeru'a'a. Musã pacusumua, musã pacosãnumia, musã numosãnumia, musã põ'rã, musã acawererã nemorõ yu'u pe'ere ma'iyu'rũnu'cãrõu'a'a. No'o musã catiri umuco nemorõ yu'u pe'ere ma'iyu'rũnu'cãrõu'a'a. Musã tojo weetirã, yu'u bu'erã nĩmasĩtisa'a. ²⁷ Apetero weegu ni'cũ “Yu'u Jesure ejõpeogu, wẽribosa'a” ni uigu, yu'ure ejõpeodu'usami. Tojo weegunojõ yu'u bu'egu nĩmasĩtisami. ²⁸ No'o musã wa'teropu nigũ u'muarĩ wi'i co'tedujati wi'ire yeenu'cõsĩrĩgũ, a'tiro weesami. ¿Wi'ire tu'ajanu'cõgũsari? nĩgũ, ¿ñe'enojõ me'rã yu'u pe'ogusari? nĩgũ, ti wi'i weese duporo besemu'tãsami. ²⁹ Tojo weeticãma, cũ cã'rõ yeenu'cã pe'omasĩticã, tere ã'arã nipe'tirã bujicã'sama. ³⁰ A'tiro nisama: “Cũ yeenu'cãmiapĩ, yeegu; ne pe'omasĩtimi”, nisama. ³¹ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro weeno'bosa'a. Ni'cã di'ta wiogu ape di'tacjũ me'rã a'mewẽjẽgũti nĩgũ, a'tiro weemu'tãsami. Cũ surara diez mil cuosami. Apĩ ape di'tacjũ pe'e veinte mil surara cuosami. ¿Yu'ure na me'rã a'mewẽjẽta basiosari? nĩgũ, ã'abesemu'tãsami. ³² Basioticãma, apĩ wiogu yoaropu nigũrẽ a'mewẽjẽticã'rã nĩgũ, queti o'ósami. ³³ A'te weronojõ musã quẽ'rã yu'ure sirutusĩ'rĩrã, ã'abesemu'tãña. Nipe'tise musã cuosere, nisetisere du'usĩ'rĩtirã, yu'u bu'erã nĩmasĩtisa'a.

Jesú moa ocadu'use me'rã queose o'o'que ni'i
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ »Moa ocaro ba'acã, añu ni'i. Ocase pe'tica be'ro apaturi ocacã weeta basiowe'e. ³⁵ Moa ocaticã, ne añutisa'a. Di'tapũre, tojo nicã nujãtuati mesãpu cũucã quẽ'rãrẽ, wapamarĩsa'a. Tojo cõ'abajuriono'sa'a. Musã moa ocadu'use weronojõ niticã'ña. O'meperi cuorãnojõ a'tere añurõ tu'oya, nicu niwĩ.

15

Oveja bajuduti'cu queose ni'i
(Mt 18.10-14)

¹ Pãjãrã romano masã wiogu'e niyeru wapaseebosari masã, tojo nicã ña'arõ weeri masã Jesú ucũsere tu'orã nerẽcãrã niwã. ² Narẽ fariseo masã, Moisé oja'quere bu'eri masã ña'arõ wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Jesú tiro wa'acã ã'arã, ucjacãrã niwã.

—Ã'rĩ masã ña'arãrẽ ñe'e, na me'rã ba'ami, nicãrã niwã.

³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú narẽ a'tiro queose o'ocu niwĩ:

⁴ —Musã cien oveja cuorã, ni'cũ bajuduticã, noventa y nueve cãpũpu bi'acũusa'a. Bi'acũutoja, apĩ bajuduti'cure a'marã wa'asa'a. Bocarãpu, a'madu'usa'a. ⁵ Boca, cũrẽ e'catigu, cũrẽ miiwuasa'a. ⁶ Wi'ipu dajarã, musã me'rãcjãrãrẽ, musã ya wi'i pu'tocjãrãrẽ neocũu, narẽ nisa'a: “Yagu oveja bajuduti'cure bocapu. E'catitamurã a'tia”, nisa'a. ⁷ Musãrẽ diacjũta wereguti. A'te weronojõ ni'cũ ña'arõ weesebucu cũ nisetisere ducayucã, u'musepũre e'catise niyu'ruasa'a. Noventa y nueve añurã nitoja'cãrã yu'ruoro ña'agũ ducayu'cu pe'ere e'catise ni'i, nicu niwĩ.

Niyeru cuji, bajudutica kujire o'ama'que ni'i

⁸ Apeye Jesú a'te queose werenemocu niwĩ:

—Ni'cō numio diez cujiri niyeru cuosamo. Core ni'cā cuji wapabujuri cuji bajudutibosa'a. Ti cujire a'magō, sī'ocjare sī'oyoo, wi'ipū añurō o'ama'samo. Téé bocagopū, a'madu'usamo. ⁹ Be'ro co me'rācjārārē, co pu'to nirārē neocūu, a'tiro nisamo: “Yū'ure e'catitamuña. Niyeru cuji bajudutica cujire bocapū”, nisamo. ¹⁰ A'tigo wee'caro weronojō ni'cū cū ña'arō wee'quere bujaweti ducayucā, Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā e'catiyū'rūmajāsama, nicu niwī Jesú.

Jesú puarā pō'rātigu ye cjasere queose o'o'que ni'i

¹¹ Jesú queose me'rā bu'ennemocu niwī:

—Ni'cū masū puarā pō'rāticu niwī. ¹² Du'sagu pe'e cū pacure a'tiro nicu niwī: “Pacu, yé tojatjere mu'u wērīgū cūuatjere o'owe'oya”, nicu niwī. Cū tojo nicā tu'ogu, cū cuose di'tare na puarāpure ducawaacu niwī. ¹³ Pejete numarīacā cūrē o'óca be'ro du'sagu pe'e cū ya di'tare duacā'cu niwī. Cū dua'que wapa niyeru me'rā ape di'ta yoaropu wa'acu niwī. Topu te niyerure cū no'o uaro ña'arō wee bajuriope'ocā'cu niwī. ¹⁴ Cū bajuriope'oca be'ro ti di'tapure ba'ase pe'tiyu'rua wa'acaro niwī. Titare cū pūrō ujaboagu, pi'eticu niwī. ¹⁵ Tojo weegu ti di'tacjūrē da'rased sērīma'gū wa'acu niwī. Cūrē yesea co'tesere sōrōcu niwī. ¹⁶ Cū yapisī'rīgū, yesea na ba'asepureta ba'asī'rīdojacu niwī. Ne ni'cū cūrē ba'ase o'oticārā niwā. ¹⁷ Be'ro cūrē a'tiro wācūse ejacaro niwī: “Yū'u pacu ya wi'ipure cūrē da'raco'terā pājārā nimicā, ba'ase du'sano'wā. Yū'u pe'e a'topure ujaboa, wērīgū weesa'a. ¹⁸ Yū'u pacu tiropu yū'ure tojaarouasa'a. Topu tojatagu, cūrē a'tiro nigūti: ‘Pacu, Ō'acū me'rā ña'arō weeasu. Mu'u me'rā quē'rārē tojota weeasu. ¹⁹ Yū'u ña'agū nisa'a. Mu'u macū weronojō nīmasītisa'a majā. Ni'cū mu'urē da'raco'tegure weronojō yū'ure cuoya', nigūti”, ni wācūcu niwī. ²⁰ A'tere wācūca be'ro cū pacu ya wi'ipū dajatojaacu niwī.

»Cū topu tojaejacā, cū pacu yoaroputa ī'agū, pūrō pajaña'cu niwī. Be'ro cūrē pōtērīgū omawā'cā, na weesetiwaropuma cūrē paabu'a, mi'micu niwī. ²¹ Tojo weeri cura cū pacure nicu niwī: “Pacu, Ō'acū me'rā ña'arō weeasu. Mu'u me'rā quē'rārē tojota ña'arō weeasu. Yū'u ña'agū nisa'a. Mu'u macū weronojō nīmasītisa'a majā”, nicu niwī. ²² Cū tojo nicā tu'ogu, pacu cūrē da'raco'terārē a'tiro nicu niwī: “Quero, su'ti añuse warore miiti, cūrē sāña. Tojo nicā ni'cā be'to omopica tuusāarī be'tore, sapatu quē'rārē sāña. ²³ Wecu wī'magū ba'a di'iyoaduti'cure miiti, wējēña. Cūrē ba'a, yū'u macūrē bosenu mu'weepeerā. ²⁴ Ā'rī apaturi ‘Yū'u macū wērīa wa'asami’ nī'cu dajami. Cū yoaro wa'a bajuduti'cure marī apaturi ī'a'a”, nicu niwī. Be'ro bosenu mu'cācārā niwā.

²⁵ »Na tojo weeri cura masā ma'mi cāpūpu nicu niwī. Cū dajatojatigu wi'ipū topu ejagu, uputu basase busucā tu'ocu niwī. ²⁶ Tere tu'ogu, ni'cū cū pacure da'raco'tegure pijio, sērītiña'cu niwī: “¿De'ro wa'ati wi'ipure?” nicu niwī. ²⁷ Cū pacure da'raco'tegu yū'ticu niwī: “Mu'u acabiji tojatami. Cū dutimarīgū tojatami. Tojo weegu mu'u pacu wecu wī'magū ba'a di'iyoaduti'cure wējēduti'ami”, nicu niwī. ²⁸ Tere tu'ogu, masā ma'mi uayū'rugu, sājāasī'rīticu niwī. Tojo weegu cū pacu cūrē pijigu wa'acu niwī. ²⁹ Cū pacure a'tiro nicu niwī: “Pacu, peje cū'marī mu'urē ne ni'cāti yū'rūnu'cārō marīrō da'rawā'ñawū. Yū'u tojo weemicā, ne cārō ni'cū marī ecagure, wapamarīgūacānojōrē yū'u me'rācjārā me'rā bosenu mu'weedutigu o'oma'atiwu. ³⁰ Ni'cārōacārē a'tiro wee'e. Ā'rī mu'u macū numia ña'arā numia me'rā mu'u o'o'que niyerure bajurio sijacu niwī. Cū pe'ema wecu wī'magū ba'a di'iyoaduti'cure wējēeca'a”, nicu niwī. ³¹ Tere tu'ogu, cū pacu cūrē yū'ticu niwī: “Macū, mu'u yū'u me'rā ninu'cūcā'a. Nipe'tise yū'u cuose mu'u ye dia'cū ni'i. ³² Marī mu'u acabijire bosenu mu'weepeerā e'caticā, añu ni'i. A'tiro ni'i. ‘Cū wērīa wa'asami’ nī'cu apaturi tojatami. Cū bajuduti'cure marī apaturi ī'a'a. Tojo weerā marī bosenu mu'wee, e'catiroña'a”, nicu niwī, ni werecu niwī Jesú.

16

Peje cuogure da'raco'tegu queoro weeti'que ni'i

¹ Jesús cū bu'esere siruturārē apeye werenemocu niwī:

—Ni'cū masū niyerubucu āpērā da'raco'terārē dutigu sōrōcu niwī. Da'raco'terā niyerubucu tiropu wa'a, a'tiro weresācārā niwā: “Mū'u wiogu sōrō'cu mū'u ye niyerure ña'arō wee bajuriogu weemi”, nicārā niwā. ² Tojo weegu niyerubucu cūrē pijio, a'tiro nicu niwī: “Mū'urē weresā'que ¿diacjūta niti? Mū'u da'rase cjase ojaō'orī pūrīrē yu'ure ī'oña. Mū'u āpērā da'raco'terā wiogu ninemosome majā”, nicu niwī. ³ Cū tojo nicā tū'ogu, a'tiro wācūcu niwī: “Yu'u wiogu yu'ure cō'awīrōmi. Tojo weegu ¿de'ro weegusari? Yu'u da'ratutuawe'e. Āpērārē niyeru sērīdujigu, bopoya nisa'a. ⁴ To pūrīcā yu'ure ñe'eato nīgū, a'tiro weeguti”, nicu niwī. ⁵ Tojo weegu cū, cū wiogure wapamoorārē ni'cārērā nānucūrē pijiocu niwī. Nimū'tāgūrē a'tiro sērītiña'cu niwī: “Mū'u yu'u wiogure ¿no'ocā'rō wapamooti?” ⁶ Cū cūrē yu'ticu niwī: “Yu'u cien tuturi u'se tuturi wapamoo'o.” Tere tū'ogu, da'rarā wiogu ni'cā papera pūrīacāpu ojagu, cūrē a'tiro nicu niwī: “Ma, mū'u wapamoorī pūrī ni'i. Cincuenta u'se tuturi wapa wapayebaque'oya”, nicu niwī. ⁷ Be'ro tja apīrē sērītiña'cu niwī: “Mū'u waro ¿no'ocā'rō wapamooti?” Cū cūrē yu'ticu niwī: “Cien ajuri trigo ajuri wapamoo'o”, nicu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī: “Ma, mū'u wapamoorī pūrī a'ti pūrī ni'i. Ochenta ajuri dia'cū wapayeya”, nicu niwī. ⁸ Tojo weecā ī'agū, niyerubucu da'raco'terā wiogu ña'agūrē cū weeme'rīsere masīgū, “Mū'u me'rīyu'ruapu”, nicu niwī. A'ti umucocjārā Ō'acūrē ējōpeotirā na cuosere āpērā na weronojō nirā me'rā me'rīyu'ruama. Ō'acūrē ējōpeorā yu'ruoro me'rīma, nicu niwī Jesús.

⁹ Jesús narē a'tiro werecasacu niwī:

—Musā a'ti nucūcāpu musā cuosere pajasecuorārē añurō o'owe'oya. Tojo weerā musā me'rācjārā bocarāsa'a. Be'ro musā cuose pe'tica be'ro musā āpērārē weetamu'que u'musepu niyutojarosa'a. Musā weetamu'cārā u'musepu nirā topure musārē pōtērīrāsama.

¹⁰ »Cā'rō na cuose me'rā añurō wéerā, peje cuose me'rā quē'rārē tojota weebosama. Āpērā na cā'rō cuose me'rā queoro weetirā, na peje cuose me'rā quē'rārē queoro weetibosama. ¹¹ Musā a'ti nucūcā cjase me'rā queoro weeticā, Ō'acū musārē añuse, u'muse cjasere o'osome. ¹² Musā āpērā ye cjasere queoro weewe'e. Tojo weerā musā, musā ye nibo'quere ñe'esome.

¹³ »Ne ni'cū puarārē da'raco'temasītisami. Ni'cūrē ma'ígū, apīrē ma'itisami. Tojo nicā ni'cū dutisere yu'tigu, apī ye pe'ere yu'runu'cāsami. Ā'rā weronojō musā niyerure ma'írā, Ō'acū pe'ere ma'imasītisa'a, nicu niwī.

¹⁴ Jesús tojo nisere fariseo masā tū'ocārā niwā. Na niyeru uaripejasebucurā nitjīarā, cū ucūsere tū'orā, bujicā'cārā niwā. ¹⁵ Tojo weecā ī'agū, Jesús narē nicu niwī:

—Musā masā ī'orōpu dia'cūrē “Añurā nima” nicā u'a. Ō'acū pe'e po'peapu musā weesetisere ī'ape'ocā'mi. Masā ī'orōpu “Añuyu'rua'a” nisenojōrē Ō'acū tū'satisami, nicu niwī Jesús.

Ō'acū dutise, cū wiogu nise pe'tisome nise ni'i

¹⁶ Jesús a'tiro ninemocu niwī:

—Juā masārē wāmeyeri masū nícateropu Moisé cū duti'quere, tojo nicā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'quere bu'etuocārā niwā. Tita me'rā ma'ma queti nu'cācaro niwū. A'tiro nicaro niwū. Ō'acūrē ējōpeose me'rā dia'cū cū wiogu nirōpu wa'ano'rōsa'a, nicaro niwū. Nipe'tirā topure uputu sājāasī'rīma.

¹⁷ »Õ'acũ Moisére cūu'que queoro wa'arosa'a. Cũ ye queti weremu'tārĩ masã na oja'que quẽ'rã queoro wa'arosa'a. Ë'muse, a'ti di'ta pe'timicã, Õ'acũ cũ ní'caronojõ queoro wa'arosa'a, nicu niwĩ Jesú.

Marãputirã, nũmotirã cõ'ase cjasere Jesú ucũ'que ni'i
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

¹⁸ Apeyere ninemocu niwĩ:

—Ni'cũ cũ nũmorẽ cõ'a, apegore nũmotigũnojo ña'arĩ masũ weronojõ tojasami. No'o marãpu cõ'ano'co me'rã nũmotigu quẽ'rã cũ nũmo nitigo me'rã a'metãrãgũ weronojõ tojasami.

Jesú peje cuogu ye quetire, tojo nicã pajasecuogu Lázaro wãmetigu ye quetire were'que ni'i

¹⁹ Jesú fariseo masãrẽ a'tiro queose o'ocu niwĩ:

—Ni'cũ masũ peje cuogu a'tiro weecu niwĩ. Añuse su'ti sãña, ma'masu'a, nipe'tise nũmũrĩ bosenuũrĩ weecu niwĩ. Te bosenuũrĩrẽ de'ro nise nipe'tise me'rã añurõ weemũjãcu niwĩ. ²⁰ Titare ni'cũ pajasecuogu waro Lázaro wãmetigu cũ ya wi'i sope pu'topu dujimũjãcu niwĩ. Cũ upu nipe'tiro cãmi boacu niwĩ. ²¹ Cũ peje cuogu ba'aste'quere yapisĩ'rĩgũ seeba'acu niwĩ. Cũ ye cãmirẽ diayiaputa wa'a, ne'rẽcãrã niwã. ²² Ni'cã nũmu wẽrĩa wa'acu niwĩ. Cũ wẽrĩcã, Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã Abrahã nirõ añurõpu cũrẽ miacãrã niwã. Be'ro peje cuo'cu quẽ'rã wẽrĩa wa'acu niwĩ. Cũrẽ yaacãrã niwã. ²³ Peje cuogu ña'arã Õ'acũ cũ bu'iri da'reno'cãrã tiropu wa'acu niwĩ. Topu cũ ï'amorõgũ, Abrahãrẽ yoaropu ï'acu niwĩ. Lázaro cũ me'rã nicu niwĩ. ²⁴ Cũrẽ ï'agũ, a'tiro caricũcu niwĩ: “Abrahã, yu'ure pajaña'cureya. Yu'u tiropu Lázarore o'óya. A'ti, cũ ya omopica me'rã acopu yoso, yu'u ñe'merõ yapare yusũasãjãcã weeato. Yu'u a'ti me'e pecame'epure uputu waro pi'etigu weesa'a”, nicu niwĩ. ²⁵ Abrahã cũrẽ yu'ticu niwĩ: “Mu'u wãcũña. Mu'u catigu, añubutiaro nisetiwu. Ñ'ĩrĩ Lázaro pe'ema ña'abutiaro wa'awu. Ni'cãrõacãrẽ cũ a'topu ejerisãjãse bocami. Mu'u pe'e pi'etigu wee'e. ²⁶ Apeyema tja a'tiro ni'i. Ësãrẽ musã tiropu wa'ata basiowe'e. Decore pajiri copejo ni'i. Tojo weerã musã a'to a'tisĩ'rĩrã, ãsã pe'e quẽ'rã topu wa'asĩ'rĩcã, basiowe'e”, nicu niwĩ. ²⁷ Cũ tojo nicã tu'ogu, peje cuogu a'tiro nicu niwĩ Abrahãrẽ: “To pũrĩcãrẽ a'tere weebosaya. Lázarore yu'u pacu ya wi'ipu o'óya. ²⁸ Topure yu'u ni'cãmocurã acabijirãti'i. Topu wa'a, cũ narẽ ucũgũsami. Tojo weecã, na tu'o, na quẽ'rã a'to yu'u pi'etiropure a'tisome”, nicu niwĩ. ²⁹ Abrahã cũrẽ nicu niwĩ: “Na Moisé oja'quere, Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masã oja'quere cuosama. Tere bu'e ãjõpeoato”, nicu niwĩ. ³⁰ Peje cuogu yu'ticu niwĩ: “Abrahã, tojota ni'i, nĩrõ. Wẽrĩ'cupu wa'a werecã, ña'arõ na nisetisere ducayubosama”, nicu niwĩ. ³¹ Abrahã cũrẽ nicu niwĩ: “Moisé cũ ní'quere, Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masã na ní'quere ãjõpeotirã, wẽrĩ'cupu masãa, weregu wa'acã quẽ'rãrẽ, ãjõpeotisama”, nicu niwĩ.

17

Ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña nise ni'i
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

¹ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Ãpẽrãrẽ ña'arõ weecã weese ninu'cũrõsa'a, nĩrõ pe'e. Tojo ninu'cũmirõ, ña'arõ weecã weegũnojoẽrẽ ña'abutiaro wa'arosa'a. ² A'tiro weecã, cũrẽ nemorõ añubosa'a. Ëtãgã pajicja cũ wãmutapu du'teyoo, cũrẽ dia pajiri maapu doqueñocã, nemorõ añubosa'a. Tojo weecã, cũ maata wẽrĩa wa'a, yu'ure ãjõpeorãnojoãcãrẽ dojorẽnemotibosami. ³ A'tere añurõ tu'oña'ña.

»Mu'u acaweregu mu'urẽ ña'arõ weecã, cũ tojo weesere wereya. Cũ “Tojota weesasũ” ni bujaweti ducayucã, cũrẽ acobojoya. ⁴ Cũ sietetiri ni'cã numu mu'urẽ ña'arõ weecã, ticusetirita tja mu'urẽ acobojoye sêrĩgũ a'ticã, acobojoya, nicu niwĩ.

“Ējõpeose c̃uorã, a'tiro weeta basio'o” Jesú cũ ní'que ni'i

⁵ Jesú bu'erã cũrẽ a'tiro sêrĩcãrã niwã:

—Ēsãrẽ ějõpeose o'onemoña, nicãrã niwã.

⁶ Na tojo nicã tu'ogu, marĩ wiogu a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Mostaza pe cã'caperoacã ni'i. Tojo nimirõ, yucu pajicju pĩ'rĩsa'a. A'tiro weronojõ ějõpeose cã'rõacã nimicã, a'tigu yucugure a'tiro nimasĩbosa'a: “A'tore aupĩawã'cã, dia pajiri maa decopu pĩ'rĩrõ wa'aya”, nimasĩsa'a. Musã ějõpeocãma, tigu musã dutironojõta weebosa'a, nicu niwĩ.

Āpẽrãrẽ weetamurã, a'tiro pe'e weeroña'a nise ni'i

⁷ Jesú apeye quẽ'rãrẽ a'tiro queose o'onemocu niwĩ:

—No'o musã wa'teropu nigũ da'raco'tegure cuosami. Da'raco'tegu oteacju cũ di'ta se'ecũuca be'ro o wecuare co'téca be'ro wi'ipu dajasami. Cũ dajacã, musã ne a'tiro nitibosa'a: “Sãjãtia. Ba'agu a'tia”, nitibosa'a. ⁸ A'tiro pe'e nisa'a: “Ba'asere apoya. Yu'u ba'ari cura yu'u uasenojõrẽ miitiacju apoyubaque'oya. Yu'ure ecãca be'ropu ba'a, sĩ'rĩapa mu'ua”, nitibosa'a. ⁹ Mu'urẽ da'raco'tegu weetamu'que wapa “Mu'u añurõ weepu” ¿cũrẽ nisari? Nitisa'a. ¹⁰ A'te weronojõ musã quẽ'rã weeya. Nipe'tise Ō'acũ duti'quere weetu'ajarã, a'tiro niña: “Ēsã da'raco'terã mejõ nirã ni'i. Ō'acũ ũsãrẽ cũu'que dia'cũrẽ weepu”, niña, nicu niwĩ Jesú.

Jesú diez cãmi boarãrẽ yu'ruo'que ni'i

¹¹ Jesú Jerusalẽpu wa'agu, Samaria, tojo nicã Galilea wãmetise wa'teropu yu'ruacu niwĩ. ¹² To wa'tero ni'cã macãpu cũ ejari cura umua diez cãmi boarã cũrẽ põtêrĩcãrã niwã. Moisé duti'que cãmi boarãrẽ āpẽrã wa'teropu nidutiticaro niwũ. Tojo weerã yoaropu tojanu'cã, ¹³ Jesure caricũcãrã niwã:

—Jesú, masãrẽ bu'egu, ũsãrẽ pajaña'cureya, nicãrã niwã.

¹⁴ Jesú narẽ ĩ'abocagu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musã pa'ia tiropu musã upure ĩ'orã wa'aya, nicu niwĩ.

Na ma'apu wa'ari cura narẽ cãmi yatipe'tia wa'acaro niwũ. ¹⁵ Ni'cũ topu yatino'cã ĩ'agũ, Jesú tiro majãmitojaticu niwĩ. Ō'acũrẽ pũrõ e'catise o'ocu niwĩ. ¹⁶ Jesú tiro etagu, cũrẽ e'catise o'ogu, di'tapu paamu'rĩque'acu niwĩ. Cũ tojo weegũ Samariacjũ nicu niwĩ. ¹⁷ Jesú cũ ni'cũrẽta ĩ'agũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u diez cãmi boarãrẽ yu'ruoapu. Āpẽrã waro ¿no'o wa'ati? ¹⁸ Ā'rĩ ni'cũ judío masũ nitigu dia'cũ Ō'acũrẽ e'catise o'ogu, yu'u tiropu tojatiapĩ, nicu niwĩ.

¹⁹ Tu'ajanu'cõ, Samariacjũrẽ nicu niwĩ:

—Mu'u ějõpeotjĩagũ, yu'ruono'apu. Wã'cãnu'cãña. Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a, nicu niwĩ.

Jesucristo a'ti turipu wiogu niatje a'tiro wa'arosa'a nise ni'i
(Mt 24.23-28,36-41)

²⁰ Fariseo masã Jesure a'tiro sêrĩtiña'cãrã niwã:

—Ō'acũ bese'cu ¿de'ro nicã a'ti turi wiogu sãjãgũsari? nicãrã niwã.

Narẽ yu'ticu niwĩ:

—Bajuyoropu ĩ'ose mejẽta ni'i. ²¹ A'tiro nino'ña marĩrõsa'a. “A'topu ni'i. Sõ'opu ni'i”, nino'ña marĩrõsa'a. Ō'acũ bese'cu wiogu nigũ musã wa'teropu nitojami, nicu niwĩ.

²² Be'ro Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Musã be'ro a'tiro nirãsa'a. “Ûsã Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiatje numurĩrẽ ï'asĩ'rĩsa'a”, nirãsa'a. No'o ni'cã numunojõrẽ yu'ure ï'asĩ'rĩmirã, ne ï'asome. ²³ Æpẽrã musãrẽ “Jesú a'titojami. A'to nimi, sã'o nimi”, nirãsama. Na tojo nicã, narẽ sirututicã'ña. ²⁴ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri numu mujĩpũ mujãtiro pe'e, cũ sãjãarõ pe'e quẽ'rã bupo ya'babi'aro weronojõ nirõsa'a. ²⁵ Yu'u tojo weese duporo uputu pi'etinígũsa'a. A'tocaterocjãrã yu'ure uasome. ²⁶ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri cura duporocjũpu Noé, cũ nícateropu wee'caro weronojõ weerãsama. ²⁷ Titapure na ba'a, sĩ'rĩ, omocã du'te, na põ'rã numiarẽ numisocãrã niwã. Tere Noé cũ yucusujopu sãjãarĩ curapu weetuocãrã niwã. Be'ro dia mirĩ, narẽ miope'ocã'caro niwã. ²⁸ Lot nícatero quẽ'rãrẽ mejãrõta weecãrã niwã. Ba'a, sĩ'rĩ, duumujã, duamujã, otesere ote, wi'serire weecãrã niwã. ²⁹ Lot Sodomarẽ wijaca numurẽ acoro weronojõ ti macãcjãrãrẽ pecame'e, tojo nicã asise peri burupejacaro niwã. Narẽ wẽjẽpe'ocã'caro niwã. ³⁰ Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'tiri curare mejãrõta weerãsama.

³¹ »Ti numu nicã ni'cũ wi'i duposãrĩ opa sirapu soo pesagunojõ po'peapu cjasere sãjãa duretimigũ, diacũ wa'ato. Apĩ no'o wesepu tõ'ogũ cũ ya wi'ipu majãmitojaticã'to. ³² Lot numo ní'core wãcũña. Cómarĩcã macãpu majãmiĩ'atõrõmigõ, moa tuturo dojonu'cãco niwõ. ³³ Yu'ure ãjõpeose me'rã ña'arõ yu'rusĩ'rĩtigu, yu'ure ãjõpeodu'ugunojõ pecame'epu bu'iri da're bajuriono'gũsami. Apĩ wẽjẽsere uiti, yu'ure ãjõpeonu'cũgũnojõ yu'u me'rã catinu'cũgũsami.

³⁴ »Musãrẽ weregutĩ. Tojo wa'atji ñami nicã, puarã ni'cã camapu pesarã, ni'cũ yu'ure ãjõpeogu miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigu tojagũsami. ³⁵ Puarã numia ni'cãrõ me'rã ojoca ãrũarã, ni'cõ yu'ure ãjõpeogo miano'gõsamo. Apego yu'ure ãjõpeotigo tojagõsamo. ³⁶ Puarã ni'cãrõ me'rã wesepu nirã ni'cũ yu'ure ãjõpeogu miano'gũsami. Apĩ yu'ure ãjõpeotigu tojagũsami.

³⁷ Jesú tojo nisere tu'orã, cũ bu'erã sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ûsã wiogu, ¿no'opu wa'arosari a'te? nicãrã niwã.

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Apĩnojõ wa'icu boacã, yuca maata masĩ, wĩjĩwã'cãsama. Tojo wa'acã ï'arã, “Apĩnojõ boapĩ”, ni masĩ'i. A'te weronojõ yu'u a'ticã, masã masĩrãsama, nicu niwĩ.

18

Jesú wapewio me'rã queose o'o'que ni'i

¹ Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro weeya nígũ, queose me'rã werecu niwĩ. Narẽ du'ucũurõ marĩrõ, bujawetiro marĩrõ ñubueni'cũdutigu a'te queosere o'ocu niwĩ.

² A'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cã macãpu ni'cũ beseri masũ uamu Õ'acũrẽ ãjõpeotigu, ãpẽrãrẽ ne wãcũma'atigu nisami. ³ Ti macãpureta tja ni'cõ numio wapewio nisamo. Co beseri masũ tiropu besedutigo wa'amujãmisamo. Core ï'atu'tigure bu'iri da'redutigo tojo weesamo. ⁴ Yoacã pejetiri beseri masũ core weetamusĩ'rĩtisami. Be'ro a'tiro wãcũsami: “Yu'u Õ'acũrẽ ãjõpeowe'e, ãjõpeogu. Ne ãpẽrã quẽ'rãrẽ ‘Na nima,’ ni ãjõpeowe'e. ⁵ Tojo nimicã, a'tigo wapewio yu'ure na'irõ caribomo nígũ, core weetamugũti. Yu'u co caribocã uanemotisa'a majã. Yu'u core põtẽotibosa'a majã”, nisami, nicu niwĩ Jesú.

⁶ Be'ro tja marĩ wiogu Jesú werenemocu niwĩ:

—Beseri masũ ña'agũ wee'quere wãcũña. Cũ ña'agũ nimigũ, wapewio weeta-muduti'quere weesami. ⁷ Tojo nicãma, ¿Õ'acũ to pũrĩcãrẽ cũ bese'cãrãrẽ ñamirĩ, umucori cũrẽ sãrĩnu'cũrãrẽ weetamutisari? ¿Na sãrĩ'quere yoogosari? ⁸ Musãrẽ weregutĩ. Ne yoogoro marĩrõ na sãrĩsere yu'tisami. Cũ tojo yu'timicã, yu'u Õ'acũ

macũ masũ weronojõ upatigu a'ti turipu apaturi a'tiri curare ¿masã ejõpeose cuorãsari yujupu? nicu niwĩ.

Jesú fariseo masũ me'rã, tojo nicã niyeru wapaseebosari masũ me'rã queose o'o'que ni'i

⁹ Jesú “A'tiro ni'i” nirãnojõrẽ masĩdutigu apeye queose me'rã werenemocu niwĩ. Na “Ãpẽrã yu'ruoro ãsã añurã ni'i”, nisama. Tojo “Añurã ni'i” nĩrã, ãpẽrãrẽ tojo ã'acõ'asama. Nanojõrẽ masĩdutigu a'te queosere o'ocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

¹⁰ —Puarã umua Õ'acũ wi'ipu ñubuerã sãjãacãrã niwã. Ni'cũ fariseo masũ nicu niwĩ. Apĩ pe'e romano masã wiogure niyeru wapaseebosari masũ nicu niwĩ.

¹¹ Fariseo masũ nu'cũ ã'amorõ, Õ'acũrẽ ñubuegu, a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, yu'u ãpẽrã weronojõ ña'agũ niwe'e. Tojo weegu mu'urẽ e'catise o'o'o. Na yajari masã, ña'arĩ masã numotimirã ãpẽrã numia me'rã a'metãrãbajaque'atirã weronojõ niwe'e. Ne cã'rõ sã'i romano masã wiogure niyeru wapaseebosari masũ weronojõ niwe'e. ¹² Yu'u ni'cã semanarẽ pua numu ba'atimigũ, be'ti ñubuenu'cũ'u. Yu'u cien apeyenojõ wapata'agu, diez yu'u wapata'asere mu'urẽ o'o'o”, nicu niwĩ. ¹³ Wapaseeri masũ pe'e ne sãjãarõpu tojanu'cã, ñubuecu niwĩ. Ne cã'rõ u'muarõpu ã'amorõma'aticu niwĩ. Cũ weronojõ o'ogu, yu'u bu'iritisa'a nĩgũ, cũ cutirore paacu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ, yu'u ña'agũ nisa'a. Yu'ure pajaña'ña”, nicu niwĩ.

¹⁴ Te queosere wérẽca be'ro Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Musãrẽ wereguti. Wapaseeri masũ Õ'acũ me'rã añurõ apotojagupu cũ ya wi'ipu dajatojaacu niwĩ. Fariseo masũ pe'e tojo weeticu niwĩ. A'tiro ni'i. Cũ basu, “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'gũnojõ Õ'acũ cãrẽ mejõ nigũ tojacã weegusami. No'o “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” ni tu'oña'tigu pe'ere Õ'acũ ãpẽrã yu'ruoro tojacã weegusami, nicu niwĩ.

Jesú wĩ'marãrẽ ñapeo sãrĩbosa'que ni'i

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

¹⁵ Apeye quẽ'rãrẽ masã wĩ'marãrẽ Jesú tiropu ñapeodutirã miacãrã niwã. Tojo weecã ã'arã, narẽ miarãrẽ Jesú bu'erã tu'ticãrã niwã. ¹⁶ Na tojo nicã ã'agũ, Jesú cũ bu'erãrẽ pijiocu niwĩ:

—Wĩ'marãrẽ yu'u tiro a'ticã du'uo'oya. Narẽ cã'mota'aticã'ña. Wĩ'marã marĩnojõrẽ añurõ ejõpeoma. ãpẽrã quẽ'rã wĩ'marã weronojõ yu'ure ejõpeorã yu'u pacu wiogu nirõpu wa'arãsama. ¹⁷ Musãrẽ diacjũta nigũti. ã'rã weronojõ yu'ure ejõpeotigunojõ ne cã'rõ yu'u pacu nirõpu wa'asome, nicu niwĩ.

Ma'mu peje cuogu Jesú me'rã ucũ'que ni'i

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

¹⁸ Be'ro ni'cũ judío masã wiogu Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—Mu'u masãrẽ bu'egu añugũ ni'i. ¿Yu'u ñe'enojõ weegusari catinu'cũatjere bocasĩ'rĩgũ? nicu niwĩ.

¹⁹ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure “Añugũ ni'i,” niti? ¿Mu'u tojo nisere tu'omasĩti? Ni'cũta añugũ nimi. Cũ Õ'acũ nimi. ²⁰ Mu'u Õ'acũ dutise cũu'quere masĩsa'a. “Apĩ numorẽ a'metãrãticã'ña. Masãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Yajaticã'ña. ãpẽrã ye cjasere nisooticã'ña. Mu'u pacu, mu'u pacore ejõpeoya”, ni'i, nicu niwĩ.

²¹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesure nicu niwĩ:

—Yu'u wĩ'magũputa a'tere queoro weemujãtiwu.

²² Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú nicu niwĩ:

—Mũ'urẽ apeyenojõacã du'sa'a yujupu. Mũ'u cuosere duape'ocjũ wa'aya. Te dua'que wapare pajasecuorãrẽ o'oya. Tojo weegu mũ'u u'musepare peje añuse cuogusa'a. Tu'ajanu'cõ, yũ'ure sirutuya, nicu niwĩ.

²³ Cũ tojo nicã tu'ogu, peje cuogu nitjĩagũ cũ cuosere ma'iyu'rugũ, bujawetiyu'ruacu niwĩ. ²⁴ Tojo weecã i'agũ, Jesú nicu niwĩ:

—Peje cuorãrẽ Õ'acũ wiogu nirõpu u'musepu wa'acã, diasã ni'i. ²⁵ Wa'icu cameyo wãmetigu awiga yuta da pĩ'osõrõrĩ pepu sãjãa yu'rutẽricã, diasã ni'i. Yũ'u pacu wiogu nirõpu peje cuorã wa'acã pe'ema, totã nemorõ diasã'a, nicu niwĩ.

²⁶ Cũ tojo nisere tu'orã, masã a'tiro nicãrã niwã:

—To pũricãrẽ ¿noanojõ pe'e Õ'acũ tiropu wa'amasĩrãsari?

²⁷ Jesú narẽ nicu niwĩ:

—Masã na basu weetutuase me'rã yu'rũmasĩtisama. Õ'acũ pũricãrẽ basio'o. Cũma ne apeyenojõ weeta basiotise marĩ'i.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Wiogu, ãsã pũricã ãsã cuosere du'ucũu, mũ'urẽ sirutuwũ.

²⁹ Tojo nicã tu'ogu, Jesú yu'ticu niwĩ:

—Diacjũta nigũti. No'o nigũnojo, yé quetire werese bu'iri cũ ya wi'ire, cũ pacusumuarẽ, cũ acawererãrẽ, cũ numorẽ, cũ pũ'rãrẽ du'ucũuwã'cãgũnojo'rẽ a'tiro wa'arosa'a. ³⁰ A'ti nucũcãpũre cũ cuo'que nemorõ bocanemogũsami. Be'ropu quẽ'rãrẽ Õ'acũ me'rã ninu'cũgũsami, nicu niwĩ.

Jesú cũ wẽrĩatjere apaturi werenemo'que ni'i

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Jesú cũ bu'erã docere na se'sarore pijio, narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacã marĩ Jerusalẽpu wa'arã wee'e. Topu nipe'tise Õ'acũ ye queti ojamũ'tãrĩ masã na yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputiguare ojayu'que wa'arosa'a.

³² Na yũ'ure ape di'tacjãrã wiorãrẽ o'o, yabi bujicã'a, ña'arõ ucũ, u'seco e'opeorãsama. ³³ Yũ'ure tãrã, be'ro wẽjẽrãsama. Na tojo weemicã, i'tia numu be'ro masãgũsa'a, nicu niwĩ.

³⁴ Cũ bu'erã a'tiro nisere ne tu'omasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ tere tu'omasĩcã weeticu niwĩ. Tojo weerã cũ tojo nisere tu'omasĩticãrã niwã.

Jesú ni'cũ caperi bajuno'tigu Jericócjũrẽ yu'rũo'que ni'i

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Jesú Jericó pu'to nirĩ cura ni'cũ caperi bajuno'tigu ma'a sumutopu niyeru sẽrĩdujicu niwĩ. ³⁶ Cũ pãjãrã masã wa'acã tu'oña'gũ, to nirãrẽ “¿De'ro wa'ati?” ni sẽrĩtiña'cu niwĩ.

³⁷ Na yu'ticãrã niwã:

—Jesú Nazarecjũ yu'ruagu weemi, nicãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã tu'ogu, caricũmajãcu niwĩ:

—Jesú, Davi pãrãmi nituriagu, yũ'ure pajaña'ña, nicu niwĩ.

³⁹ Tojo nicã tu'orã, cũ pu'to yu'rũarã “Caricũticã'ña”, ni tu'ticãrã nimiwã. Na tojo nicãta, cũ pe'e nemopecã'cu niwĩ:

—Davi pãrãmi nituriagu, yũ'ure pajaña'ña, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo nicã tu'ogu, Jesú tojanu'cã, ãpẽrãrẽ cũ tiropu miitiduticu niwĩ. Cũ pu'to ejacã, cũrẽ sẽrĩtiña'cu niwĩ.

⁴¹ —¿De'ro yũ'u weecã uasari? nicu niwĩ.

Caperi bajuno'tigu yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yũ'ure caperi bajucã uasa'a.

⁴² Jesú cũrẽ nicu niwĩ:

—Jau. Ī'agūsa'a. Mū'u yu'ure ējōpeoapu. Tojo weegu yu'ruono'toja'a, nicu niwī.

⁴³ Cū tojo nirī curata cū caperire Ī'acu niwī. Be'ro Jesure sirutu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Nipe'tirā cūrē tojo wa'acā Ī'a'cārā quē'rā Ō'acūrē e'catise o'ocārā niwā.

19

Jesú Zaqueore ĩ'aboca'que ni'i

¹ Jesú caperi ĩ'atigure yu'ruóca be'ro Jericópū sājāa yu'ruwā'cācu niwī. ² Topū ni'cū peje cuogu nicu niwī. Cū Zaqueo wāmetigu romano masā wiogure wapaseebosari masā wiogu nicu niwī. ³ Cū Jesure ĩ'asī'rīcu nimiwī. Cū u'muatiguacā nitjāgū, pājārā masā niyucā, ĩ'aticu niwī. ⁴ Tojo weegu Jesure ĩ'asī'rīgū, cū yu'ruatjopū omawā'cācu niwī. Omawā'cā, ni'cū yucu sicómoro wāmeticjupū mājāpejacu niwī. ⁵ Jesú cū docapū yu'ruagu, cūrē ĩ'amorō, a'tiro nicu niwī:

—Zaqueo, quero dijabatibaque'oya. Ni'cācārē mū'u ya wi'ipū tojánígūti, nicu niwī.

⁶ Tojo weegu Zaqueo sojaro me'rā dijati, Jesure e'catise me'rā pōtērīgū wa'acu niwī.

⁷ Jesú tojo weesere ĩ'arā, nipe'tirā a'tiro ucjacārā niwā:

—Jesú ni'cū ña'arō weesebucu ya wi'ipū wa'ami, nicārā niwā. ⁸ Be'ro cū ya wi'ipū Zaqueo wā'cānū'cā, marī wiogure a'tiro nicu niwī:

—Yū'u wiogu, tu'oya. Pajasecuorārē yū'u cuosere deco me'rā ducawaaguti. No'o yū'u āpērārē nisoose me'rā yajāca be'ro nicā, ba'paritisetiri narē yū'u yaja'que nemorō wiaguti, nicu niwī.

⁹ Jesú tere tu'ogu, cūrē a'tiro nicu niwī:

—Ni'cācā me'rā mū'u, mū'u ya wi'icjārā ña'arō wee'quere yu'ruono'o. Mū'u quē'rā āpērā yū'ure ējōpeorā weronojōta Abrahā pārāmerā nituriagu ni'i. ¹⁰ Yū'u Ō'acū macū masū weronojō uputigu bajuduti'cārā mū'u weronojō nirārē a'ma, yu'ruogu a'tigu weewu, nicu niwī.

Jesú masārē niyeru cujiri me'rā queose o'o'que ni'i (Mt 25.14-30)

¹¹ Jesú Zaqueore ucūcā, masā tu'ocārā niwā. Cū Jerusalē pu'topū nicā ĩ'arā, “Maata Jesú wiogu sājāgūsamī”, wācūcārā nimiwā. ¹² Na tojo wācūsere masīgū, ni'cā queose me'rā narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Ni'cū masū cū wiogu sājāti dūporo yoaro ape di'tapū wa'a wa'asami. Cūrē wiogu sōrōca be'ropū dajatojaasami tja. ¹³ Cū wa'ase dūporo diez cūrē da'raco'terārē pijiosami. Narē nánucū niyeru pajiro wapatiri kujire o'osami. Ti kujire o'ogu, a'tiro nisami: “Téé yū'u dajari curapū a'ti cuji me'rā apeyenojō duu, dua wapata'aya”, nisami. ¹⁴ Wiogu sājācju ya di'tacjārā waro pe'e cūrē uatisama. Tojo weerā āpērā masārē a'tiro nidutio'osama. “Cūrē ūsā wiogu sājārōuatisa'a”, nisama. ¹⁵ Na tojo nimicā, wiogu sōrōno'sami. Be'ro cū ya di'tapū dajatojatasami. Topū tojatagu, cū niyeru cujiri o'o'cārārē pijiosami. “¿Niyeru no'ocārō wapata'apari nánucū?” ni masīsī'rīgū tojo weesami. ¹⁶ Cū tiropū etamū'tāgū, a'tiro nisami: “Wiogu, mū'u o'óca cuji nemorō apeye diez cujiri wapata'anemoapu”, nisami. ¹⁷ Wiogu cūrē yū'tisami: “Añurō weepā. Mū'u da'raco'tegu añugū ni'i. Yū'u cārōacā cūu'que me'rā mū'u queoro weepā. Tojo weegu mū'urē diez macārī wiogu sōrōgūti”, nisami. ¹⁸ Be'ro apī cū tiropū wa'asami tja: “Wiogu, mū'u niyeru o'óca cuji me'rā apeye ni'cāmocuse cujiri wapata'anemoapu”, nisami. ¹⁹ Cū quē'rārē a'tiro yū'tisami: “Mū'urē ni'cāmocuse macārī wiogu sōrōgūti”, nisami. ²⁰ Be'ro apī a'ti, cūrē nisami: “Wiogu, mū'u ya niyeru cuji a'ti cuji ni'i. Su'tiro casero me'rā oma nūrōcā'wū. ²¹ Mū'u tutuaro da'radutiri masū niwū. Tojo weegu mū'urē uiwū. Āpērā na da'rase me'rā wapata'awū. Mū'u otetimīgū, ducatino'wū”, nisami. ²² Tere tu'ogu, wiogu cūrē nisami: “Mū'u da'raco'teri masū queoro weetiwū. Mū'u ucūse me'rā mū'u ña'arō

wee'quere beseno'toja'a. Mu'u yu'u da'rase tutuasere masīapā. Yu'u āpērā da'rase wapa wapata'asere, yu'u otetimigū ducatino'sere masīapā. ²³ Masīmigū, to pūrīcārē ğde'ro weegu yé niyerure niyeru nūrōrī wi'ipū bucuānemodutigu cūutiati? Yu'u mu'u cūucā, dajagu, ti wi'ipū cūñarō mujā'que me'rā ñe'eboapā”, nisami. ²⁴ Be'ro topū nirārē a'tiro nisami: “Ni'cā cuji cuogure ē'ma, apī diez cuogu pe'ere o'oya”, nisami. ²⁵ Cū tojo nicā, na a'tiro nisama: “Wiogu, cū diez kujiri cuotojami”, nisama. ²⁶ Tere tu'ogu, wiogu “Musārē wereguti. No'o peje cuogure nemorō o'ono'rōsa'a. Apī moogū pe'ere cū cuomi'queacāpūreta ē'mape'ocā'no'gūsami”, nisami. ²⁷ “Apeyema yu'ure wiogu sājācā uati'cārārē a'topū miitia. Miiti, yu'u ī'orōpū wējēña”, nisami, ni queose werecu niwī Jesú. Tere nígū, u'musepu mujāca be'ro apaturi a'tigu, masārē besegusa'a nígū, tojo nicu niwī.

Jesú Jerusalēpu sājāa'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

²⁸ Jesú queose me'rā masārē wérēca be'ro Jerusalēpu wa'acu niwī. ²⁹ Topū wa'agu, Betfagé, Betania wāmetise macārīpu ejase dūporo cū bu'erā pūarārē a'tiro ni o'ócū niwī. Te macārī ūrūgū Olivo wāmeticju tiropū nicaro niwā.

³⁰ Cū bu'erārē nicu niwī:

—Si macā marī pōtēorō nirī macāpu wa'aya. Topū ejarā, musā ni'cū burro wī'magū du'tenū'cō'cure bocaejarāsa'a. Cū ne ni'cāti pesano'ña marīgū nigūsami. Cūrē pāa, miitia. ³¹ No'o ni'cū musārē “ğDe'ro weerā pāati?” nicā, “Ūsā wiogu uami”, niña, nicu niwī.

³² Na cū duti'caronojōta weecārā niwā. Topū ejarā, cū ní'caronojōta wa'acaro niwā. ³³ Na cū burrore pāarī cura cū wiorā narē sērītiña'cārā niwā:

—ğDe'ro weerā cūrē pāati? nicārā niwā.

³⁴ Na yu'ticārā niwā:

—Ūsā wiogu uami, nicārā niwā.

³⁵ Be'ro cūrē Jesú tiro miacārā niwā. Burro bu'ipure na ye su'ti bu'icjasere tuweepeocārā niwā. Tojo wéeca be'ro Jesure cū bu'ipū miipeocārā niwā. ³⁶ Jesú cū pesawā'cārī cura masā cūrē ējōpeorā, na ye su'ti bu'icjasere ma'apu sēeocūucārā niwā. ³⁷ Jesú ūrūgū Olivo wāmeticju tiropū dijari cura a'tiro weecārā niwā. Nipe'tirā cū bu'esere siruturā, e'catise me'rā caricūnū'cācārā niwā. Jesú weeī'ocā ī'a'quere wācūrā, Ō'acūrē e'catipeorā, caricūcārā niwā. ³⁸ A'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū o'ócū marī wiogure añurō wa'ato. Ū'musepure e'catise niyu'ruato. Nipe'tirā Ō'acūrē “Añubutiami” ni e'catise o'oato, nicārā niwā.

³⁹ Na caricūcā tu'orā, ni'cārērā fariseo masā topū nirā Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Masārē bu'egu, ā'rā mu'urē siruturārē di'tamarīdutiya, nicārā niwā.

⁴⁰ Na tojo nicā, Jesú yu'ticu niwī:

—Na di'tamarīcāma, Ō'acū yu'ure e'catise o'odutigu a'te ūtāperire caricūcā weebosami, nicu niwī.

⁴¹ Jesú Jerusalē tiropū ejagu, ti macārē ī'agū, uticu niwī. ⁴² A'tiro nicu niwī:

—Jerusalēcjārā, Ō'acū musārē yu'ruosīrīmiami. Cā'rō ni'cācārē cū yu'ruosere tu'omasīcā, añuboapā. Musā pe'e yu'ure uawe'e. Tojo weerā yu'ruono'some. Musā yu'ruono'bo'quere du'utoja'a. ⁴³ Be'ro pi'etise numurī a'tirosa'a. Te numurīrē musārē ī'atu'tirā a'ti macācjārārē wijadutitirā ni'cā sā'rīrōjo weebi'ato'orāsama. Na be'toanū'cā, nipe'tise pā'rērīpu cā'mota'arāsama. ⁴⁴ Nipe'tise musā yere cō'adijope'orāsama. Musārē, musā pō'rārē wējēpe'orāsama. A'ti macā cjase wī'seri mutōdijono'rōsa'a. Yu'u Ō'acū macū musārē yu'ruogu a'ticā uatiwū. Te ye bu'iri tojo wa'arosa'a, nicu niwī Jesú.

Jesú Õ'acũ wi'ipũ duarãrẽ cõ'awĩrõ'que ni'i
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

⁴⁵ Jesú Jerusalẽpũ ejagũ, Õ'acũ wi'ipũ sãjãacũ niwĩ. Topũ Õ'acũrẽ ãjãamorõpeoatjere duarãrẽ cõ'awĩrõcũ niwĩ. ⁴⁶ Narẽ cõ'awĩrõgũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũ a'tiro ojano'wã: “Ya wi'i ‘Ñubueri wi'i ni'i’, nino'ca wi'i ni'i.” Mũsã pe'e queoro weetiapã. Yajarã ya wi'ire weronojõ tojacã weepã, nicũ niwĩ Jesú.

⁴⁷ Nipe'tise nũmũrĩ Jesú masãrẽ Õ'acũ wi'ipũ bu'ecũ niwĩ. Cũ tojo weecã, pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã, ti macã wiorã quẽ'rã “Cũrẽ ¿de'ro wee wẽjẽrõuati?” nicãrã niwã. ⁴⁸ Masã Jesú weresere tũ'otu'sayũ'ruacãrã niwã. Tojo weerã wiorã pe'e cũrẽ de'ro weemasĩticãrã niwã. Masã ãsã me'rã uabosama nĩrã, wẽjẽmasĩticãrã niwã.

20

Jesure “¿Noa dutiro me'rã weesetiti?” nĩ'que ni'i
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

¹ Ape nũmũ Jesú Õ'acũ wi'ipũ masãrẽ bu'égũ, cũ masãrẽ yũ'ruose quetire werecũ niwĩ. Topũ pa'ia wiorã, ãpẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã, judío masã bũcũrã me'rã Jesú tiro wa'acãrã niwã. ² Cũrẽ sẽrĩtiña'cãrã niwã:

—Wereya. ¿De'ronojõ dutise me'rã mũ'ũ weesere tojo weeti? ¿Noa mũ'ũrẽ tojo weedutigũ dutise o'oati? nicãrã niwã.

³ Tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'rã mũsãrẽ sẽrĩtiña'megũti. Yũ'tiapa. ⁴ ¿Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'ópari? ¿Õ'acũ o masã o'ópari? nicũ niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicã tũ'orã, na se'saro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro marĩ yũ'tirãsari? Marĩ “Õ'acũ o'ócũ niwĩ” nicãma, “To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã Juãrẽ ãjõpeotiri?” nigũsami. ⁶ Marĩ “Masã cũrẽ o'ócãrã niwã” nicã quẽ'rãrẽ, nipe'tirã masã marĩrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽrãsama. Na a'tiro ãjõpeoma. “Juã Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ niwĩ”, ni ãjõpeoma, nicãrã niwã.

⁷ Tojo weerã a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Masĩtisa'a. Noa Juãrẽ wãmeyedutigũ o'óro o'ópã, nicãrã niwã. ⁸ Tojo nicã tũ'ogũ, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—Yũ'ũ quẽ'rã mũsãrẽ “A'te dutiro me'rã a'tere tojo wee'e”, ni werewe'e, nicũ niwĩ.

Da'raco'terã queoro weeti'que ni'i
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

⁹ Be'ro Jesú masãrẽ a'tiro queose o'ocũ niwĩ:

—Nĩ'cũ masũ cũ ya di'tapũ u'se otesami. Tu'ajanũ'cõ, ãpẽrãrẽ ti wesere co'tedutigũ cũusami. Narẽ cũ ya di'tare da'rase wapa “Tocã'rõ yũ'ũre u'se wiapa”, niwã'cãsami. Be'ro ape di'tapũ yoacã nigũ wa'asami. ¹⁰ U'se dũcatiritero nĩrĩ cura nĩ'cũ cũrẽ da'raco'tegure u'se nĩrõpũ ã'adutigũ o'ósami. Cũrẽ o'ógũ, “Yé di'ta da'rarãrẽ yé u'sere sẽrĩgũ wa'aya”, nisami. Cũ topũ ejacã, ti wese da'rarã cũrẽ ñe'e, paasama. Ne cã'rõ o'otimirã, cũrẽ o'ótõrõsama. ¹¹ Be'ro ti wese wiogu apĩ cũrẽ da'raco'tegure o'ósami tja. Cũ quẽ'rãrẽ ña'arõ bujicã'a, upũtu paa, ñe'enojõ marĩgũ tojatacã weesama. ¹² Be'ro ti wese wiogu apĩrẽ o'ónemosami tja. Da'raco'terã cũ quẽ'rãrẽ mejãrõta weesama. Cũrẽ cãmida're, ti wese sumutopũ cõ'acã'sama.

¹³ »Be'ro majã ti wese wiogu “¿De'ro weegusari yũ'ũ?” nisami. “Yũ'ũ macũ upũtu maigũrẽ o'óguti. Apetero weerã cũrẽ wiopesase me'rã ã'abosama”, nimisami.

¹⁴ Wiogu macũ topũ etacã ã'arã, na a'merĩ nisama: “Ã'rĩta nĩmi be'ropũ a'ti wesere

ñe'eacju. Ma, cūrē wējērā. Be'ro a'ti wese marī ya wese tojarosa'a", nisama. ¹⁵ Tojo weerā cūrē ñe'e, ti wese sumutopu miaa, cūrē wējēcō'asama, ni werecu niwī Jesú.

Be'ro Jesú masārē sērītiña'cu niwī:

—To pūrīcārē ti wese wiogu ¿de'ro weegusari narē? ¹⁶ A'tiro weegusami. Cū a'ti, cū ye di'ta da'rarārē wējēcō'ape'ogusami. Be'ro āpērārē ti di'tare o'ogusami, nicu niwī.

Jesú tojo nicā tu'orā, a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acū tojo wa'asere cā'mota'ato, nicārā niwā.

¹⁷ Be'ro Jesú narē ī'a, nicu niwī:

—To pūrīcārē ¿de'ro nisī'rīrō weeti Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nise? A'tiro ni'i: Ūtā pjīrī me'rā wi'i yeeri masā ni'cā pjī na uatica pjīrē cō'arāsama.

Na cō'āca pjī me'rā āpērā pe'e añurō tutuari wi'i yeenu'cāmujāsama, niwā.

¹⁸ No'o tiga bu'ipu burupejagunojō mutōdijono'gūsami. No'o tiga pe'e cū bu'ipu doquepejacāma, añuse po'capu wa'agusami, nicu niwī. Tojo nīgū, cūrē uatirā be'ropu bu'iri da'reno'rāsama nīgū, tojo nicu niwī.

Jesure bu'iri bocasī'rīrā weesoose me'rā na sērītiña'que ni'i

(Mt 21.45-46; 22.15-22; Mr 12.13-17)

¹⁹ Pa'ia wiorā, āpērā Moisé oja'quere bu'eri masā cū tojo nirī curata Jesure ñe'esī'rīcārā nimiwā. Te queose me'rā Jesú ūsārēta ucūgū weesami nírā, tu'omasīcārā niwā. Tojo weerā cūrē ñe'esī'rīmirā, masārē uirā, weemasīticārā niwā.

²⁰ Āpērā ī'adu'tiri masārē nisooodutio'ocārā niwā. Na Jesure mejēcā nicā tu'osī'rīcārā niwā. “Te me'rā ‘Bu'iri cuomi’ ni, wiogupare weresāta basiorosa'a”, nicārā niwā. Wiogu Jesure bu'iri da'reri wi'ipu sōrōcā uarā, tojo weecārā nimiwā. Añurā, diacjū ucūrā weronojō nisoocārā niwā. ²¹ Tojo weerā Jesú tiro wa'a, sērītiña'cārā niwā:

—Masārē bu'egu, mu'u diacjū ucūsere ūsā masī'i. Masārē diacjū cjasere bu'e'e. Āpērā “Wiorā nima” nirō marīrō nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'a'a. Ō'acū ye cjasere diacjū bu'eme'rīcā'a. ²² Ūsārē wereya. Romano masā wiogure cū niyeru wapaseesere wapayecā, marīrē dutise ¿añuti, o ña'a nitine? ni sērītiña'cārā niwā.

²³ Jesú pe'e na ña'arō weesī'rīse me'rā sērītiña'cā ī'amasīcā'cu niwī. Tojo weegu a'tiro nicu niwī:

²⁴ —Ni'cā cuji niyeru cuji miitia. ¿Noa queose, noa wāme wā'ñati? nicu niwī.

Na a'tiro yu'ticārā niwā:

—César, romano masā wiogu queose, cū wāme wā'ña'a, nicārā niwā.

²⁵ Tojo nicā tu'ogu, Jesú narē yu'ticu niwī:

—To pūrīcārē romano masā wiogu wapayedutisenojōrē cūrē o'oya. Ō'acū ye pe'ema cūrē o'oya. Cū weedutisere weeya, nicu niwī.

²⁶ Jesure masā tu'oropu mejēcā ucūcā weemasīticārā niwā. Cū pe'e cū ucūse me'rā, cū yu'tise me'rā mejō ī'amariāmujācā weecu niwī. Masā cū tojo weecā, di'tamariāmujācārā niwā.

Masā wērīca be'ro masāsere Jesure sērītiña'que ni'i

(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

²⁷ Be'ro āpērā pa'ia saduceo masā Jesú tiro wa'acārā niwā. Na “Wērī'cārā masāsoma”, ni ējōpeosama. Tojo weerā Jesure a'tiro nicārā niwā:

²⁸ —Masārē bu'egu, Moisé a'tiro dutise cūucu niwī: “Ni'cū numotigu pō'rātitimigū wērīcā, cū acabijī cū numo ní'core nuorēato. Be'ro cū co me'rā ne waro pō'rātīmūtāgūrē cū ma'mi wērī'care pō'rātibosato”, nicu niwī Moisé. ²⁹ Ni'cū pō'rā sietere tojota wa'acaro niwā. Masā ma'mi numoti, pō'rātitimigū wērīa wa'acu niwī.

³⁰ Be'rocjū quērā co wapewiore nuorēcu niwī. Cū quērā pō'rā marīgū mejārōta boadijacu niwī. ³¹ Tojo wa'acā ī'agū, na be'rocjū nuorēcu niwī tja. Cū quērā

põ'rätitimigũ wẽrĩa wa'acu niwĩ. Nipe'tirã cũ be'rocjãrã quẽ'rã tojo dia'cũ nũorẽ, põ'rätitimirã wẽrĩdijape'tia wa'acãrã niwã. ³² Be'ro majã na nũmo quẽ'rã wẽrĩa wa'aco niwõ. ³³ To pũrĩcãrẽ wẽrĩ'cãrã masãcã, ¿ni'í nũmo waro tojabutiagosari? Na nipe'tirãputa core nũmoticãrã niwã, nicãrã niwã.

³⁴ Na tojo nicã tũ'ogu, Jesú narẽ yũ'ticu niwĩ:

—A'ti umucopure umua, numia nũmoti, marãputima. Ape turipu tojo weesetitima.

³⁵ Ña'arõ wee'quere acobojono'cãrã, wẽrĩca be'ro masã'cãrã u'musepu nũmoti, marãputisome. ³⁶ Na wẽrĩca be'ro masã'cãrã nitjãrã, Õ'acũ põ'rã nima. Tojo nicã Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepu nirã weronojõ nirãsama. Tojo weerã wẽrĩsome majã.

³⁷ Moiséputa a'te cjasere ojacu niwĩ. Õ'acũ yucũsiti, ãjũrĩ sitipu cãrẽ wẽrĩ'cãrã masãsere ï'ocu niwĩ. Topure Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ ni'i. Mũ'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogu ni'i”, nicu niwĩ. Tojo nígũ, “Na yũ'u tiropu catima” nígũ, tojo nicu niwĩ. ³⁸ Õ'acũ catirã wiogu nimi. Wẽrĩbajuduti'cãrã marĩma. Cũma nipe'tirã catinu'cũpe'ticã'ma, nicu niwĩ.

³⁹ Cũ tojo nicã tũ'orã, ni'cãrẽrã Moisé oja'quere bu'eri masã Jesure a'tiro nicãrã niwã:

—Masãrẽ bu'egu, mũ'u diacjũ waro ucũ'u, nicãrã niwã.

⁴⁰ Be'ro cãrẽ apeye sãrĩtiña'sĩ'rĩrã, ui nicãrã niwã.

Jesú masãrẽ “Cristo na nigũ ¿noa macũ niti?” ni sãrĩtiña'que ni'i
(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

⁴¹ Jesú masãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerãtirã masã Cristo Õ'acũ bese'cure “Davi pãrãmi nimi”, niti? ⁴² Davita Salmo wãmetiri pũrĩpu a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ u'musepu nigũ cũ macũrẽ, yũ'ure yũ'rũoacjũre a'tiro nicu niwĩ:
“Yũ'u tiro wiogu dujiri cũmurõpu dujigusa'a.

⁴³ Mũ'u to dujicã, mũ'urẽ ï'atu'timi'cãrãrẽ docaque'acã weeguti”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacu niwĩ Davi.

⁴⁴ Davi basuta Õ'acũ bese'cu Cristore “Yũ'u wiogu nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cũ pãrãmi se'saro nirõnojõ o'ogu, cũ wiogu nicu niwĩ, nicu niwĩ Jesú.

Jesú Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tu'ti'que ni'i
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

⁴⁵ Nipe'tirã masã tũ'oropu Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

⁴⁶ —Mũsã Moisé oja'quere bu'eri masãrẽ tũ'omasĩña. Masã ï'ato nĩrã su'ti yoase paca me'rã sãña, ñubuesijatũ'sama. Tojo nicã macã decopu wiopesase me'rã añuduticã uasama. Na nerẽse wi'seripu wiorã na dujiwũase cũmurĩpu dujisĩ'rĩsama. Na ba'awũaropu quẽ'rãrẽ mejãrõta nisĩ'rĩsama. ⁴⁷ Wapewia numia ye wi'serire ã'masama. Na ña'arõ wee'quere wãcũdutipirã yoacã ñubueta'sasama. Náta ãpẽrã yũ'rũoro bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãno'rãsama, nicu niwĩ Jesú.

21

Wapewio pajasecũogo Õ'acũrẽ o'o'que ni'i
(Mr 12.41-44)

¹ Jesú Õ'acũ wi'ipu nígũ, niyeru o'orã sãawũase acaripu pajiro niyeru cũorãrẽ sãacã ï'acu niwĩ. ² Tojo nicã ni'cõ wapewio pajasecũogore ni'cã acaropu pua cuji niyeru wapamarĩse kujirire sãacã ï'acu niwĩ. ³ Tere ï'agũ, Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Diacjũta musārẽ wereguti. Õ'acũ ï'orõpu a'tigo wapewio pajasecũogo nipe'tirã yu'rũoro o'oyu'rũnu'cãmo. ⁴ Æpẽrã pe'e narẽ du'sasere o'oma. Co pe'e pajasecũogo nimigõ, co cũomi'que, co ba'acatibo'queacãrẽ o'ope'ocã'mo, nicu niwĩ.

Jesú “Õ'acũ wi'i cõ'ano'rõsa'a” ní'que ni'i
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

⁵ Ni'cãrẽrã cũ bu'erã Jesure Õ'acũ wi'i cjasere ucũcãrã niwã.

—A'ti wi'i ãtãpaga paca añuse me'rã wéeca wi'i añubutiari wi'i ni'i, nicãrã niwã. Tojo nicã ti wi'ipũ cjase ma'masu'ase masã o'o'quere ucũcãrã niwã.

Jesú tojo nisere tu'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

⁶ —Musã a'to ï'ase mutõdijono'rõsa'a. Ne ni'cã ãtãgã apegã bu'ipũ yee-turiamujã'que tojasome, nicu niwĩ.

A'ti umuco pe'tise duporo Jesú a'tiro wa'arosa'a ní'que ni'i
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

⁷ Be'ro cũrẽ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, ¿de'ro nicã mu'u ní'que wa'arosari? ¿Ñe'enojõ me'rã ï'ogũsari a'te tojo wa'atjere? nicãrã niwã.

⁸ Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Æpẽrã musārẽ nisoori nĩrã, tu'omasĩña. Pãjãrã “Yu'u Õ'acũ tutuaro me'rã wee'e; Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nirãsama. Tojo nicã “Jesucristo cũ a'tiatji numu nitoja'a”, nirãsama. Na tojo nicã, tu'oticã'ña. ⁹ Musã a'mewẽjẽse quetire tu'orã, ucuaticã'ña. A'teta wa'amũ'tãrõsa'a. Tojo nimirõ, a'ti umuco pe'tiatjo du'sa'a yujupu.

¹⁰ Be'ro narẽ ninemocu niwĩ:

—Ni'cã curuacjãrã ape curuacjãrã me'rã a'mequẽrãsama. Tojo nicã ni'cã di'tacjãrã ape di'tacjãrã me'rã a'mewẽjẽrãsama. ¹¹ Peje apesepure uputu di'ta narãsãse wa'arosa'a. Tojo nicã ujaboase, dutitise wa'arosa'a. Ë'musepure wiose paca bajuarosa'a.

¹² »A'te tojo wa'ase duporo Æpẽrã musārẽ bu'iri ñe'erãsama. Ña'arõ weerãsama. Musārẽ musã nerẽse wi'seripu beserãsama. Bese, bu'iri sãrõrãsama. Yu'ure ãjõpeose bu'iri wiorã tiropũ musārẽ miarãsama. ¹³ Na tojo weecã musã, yé cjasere wererãsa'a. ¹⁴ “Wiorãrẽ a'tiro nĩrãti”, ni wãcũque'tiyuticã'ña. ¹⁵ Yu'u pe'e musārẽ ucũmasiatjere o'oguti. Musārẽ ï'atu'tirã ne ni'cũ põtẽosome. Na “Tojo niwe'e”, ni ye'sumasĩsome. ¹⁶ Musã pacusumũaputa musārẽ wiorãpure weresãrãsama. Musã ni'cũ põ'rã nimirã, musã acawererã quẽ'rã, musã me'rãcjãrã mejãrõta weerãsama. Musã ni'cãrẽrãrẽ wẽjẽrãsama. ¹⁷ Yu'ure ãjõpeose bu'iri nipe'tirocjãrã musārẽ ï'atu'tirãsama. ¹⁸ Tojo weemicã, musārẽ ne mejẽcã wa'ama'asome. ¹⁹ Yu'ure ãjõpeodu'utirã, yu'rũwetirãsa'a. Yu'u pacu tiropũ catinu'cũrãsa'a.

²⁰ »Musã Jerusalẽrẽ surara ti macã sumuto be'toanu'cãcã ï'arã, masĩña. “Ti macã maata cõ'ano'rõsa'a”, niña. ²¹ Tojo wa'acã ï'arã, Judea di'tapu nĩrã ãrũpagupu du'tiaya. Macãpu nĩrã aperopũ wa'aya. No'o weseripu nĩrã macãpure majãmitojatiticã'ña. ²² Te numurĩ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'caronojõta wa'arosa'a. Bu'iri da'rese numurĩ nĩrõsa'a. ²³ Tojo wa'ase numurĩ numia nijipacosãnumiarẽ, tojo nicã põ'rã mi'rĩrã cuorãrẽ bujaweose numurĩ nĩrõsa'a. Na umũñarõ wa'amasĩsome. A'ti di'tapure uputu pi'etise nĩrõsa'a. Õ'acũ masãrẽ uputu waro bu'iri da'regusami. ²⁴ Æpẽrã a'mewẽjẽrõpu wẽjẽno'rãsama. Æpẽrãrẽ nipe'tiro di'tapu bu'iri ñe'e miarãsama. Ape di'tacjãrã judío masã nitirã Jerusalẽrẽ mutõdijorãsama. Mutõdijo, ti macã wiorã sãjãrãsama. Õ'acũ judío masã nitirãrẽ “Tocã'rõ tojo weerãsama” ní'caro ejatuaro tojo weerãsama, nicu niwĩ Jesú.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ¿de'ro wee a'tigusari? nise ni'i
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ Jesú cã bu'erãrẽ a'tiro ninemocu niwĩ:

—A'ti umuco pe'tiati duporo mujĩpũ umucocjũrẽ, ñamicjũrẽ, ñocõarẽ peje mejẽcã bajuse wa'arosa'a. A'ti di'tapure nipe'tise di'tacjãrã dia pajiri maa bususe, pã'cõrĩrẽ tũ'orã, ¿ñe'enojõ nisari? nĩrã, ucuarãsama. ²⁶ Masã a'ti di'tapure wa'atjere wãcũrã, uputu uirã, tũ'omasĩse pe'tirãsama. Nipe'tirã u'muarõpu nĩrã narãsãcã weeno'rãsama. ²⁷ Tojo wa'ari cura yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu o'mecururipu tutuaro me'rã asistedijaticã, masã ï'arãsama. ²⁸ Te peje wa'anũ'cãrĩ curare wãcũtutua e'catiya. U'muarõpu ï'amorõrã weronojõ co'teya. Maata musã yũ'ruono'rãsa'a, nicu niwĩ Jesú.

²⁹⁻³⁰ Apeye queose o'onemocu niwĩ tja:

—Otese higueraçu wãmeticju o no'o nicju yucugu pũrĩ ñasãwijicã, “Cũ'ma duporo ni'i”, nisa'a. ³¹ A'te weronojõ yũ'u toduporo ní'que peje wa'acã, “Cã'rõacã Jesú a'ti di'ta wiogu sãjãtjo dũ'sasa'a”, nĩrãsa'a.

³² »Diacjũ musãrẽ weregati. A'te peje tojo wa'ari curare nĩrã wẽrĩsome. Tojo wa'asere ï'ape'ocã'rãsama. ³³ A'ti umuco, a'ti di'ta pe'tidijarosa'a. Yũ'u ucũse, yũ'u bu'ese pũrĩcã ninu'cũcã'rõsa'a. Nipe'tise yũ'u ní'que queoro wa'arosa'a.

³⁴ »Yũ'u a'tiatji numurẽ musã ne masĩtisa'a. Tojo weerã musã basu añurõ co'teya. Ña'arõ weesere weepori nĩrã, weeticã'ña. Que'aticã'ña. A'ti umuco cjasere wãcũque'titicã'ña. Tojo weerã musã wãcũña marĩrõ yũ'u a'tiati numu nicã, ña'arã bocaẽjapejano'some. ³⁵ Wa'icũrãrẽ wãcũña marĩrõ sã'rĩsãa bi'anũ'cõrõ weronojõ musãrẽ wa'aticã'to. Ti numurẽ nipe'tirã nipe'tirocjãrã tũ'orãsama. Tojo weerã tũ'omasĩña. ³⁶ Musã añurõ apoyuya. Te pi'etiatje ùsãrẽ yũ'ruweticã weeya nĩrã, ñubuenũ'cũcã'ña. Tojo nicã yũ'u Õ'acũ macũ tiropu uiro marĩrõ põtẽrĩajã ñubueya, nicu niwĩ Jesú.

³⁷ Jesú umucorinucũ Õ'acũ wi'ipu bu'emujãcu niwĩ. Ñami ejãcã pe'ere ùrũgũ Olivo wãmeticjupu nibo'reamujãcu niwĩ. ³⁸ Masã nipe'tirã Õ'acũ wi'ipu bo'reacãcure cã bu'esere tũ'orã wa'amujãcãrã niwã.

22

Jesure ñe'erãtirã na apoyu'que ni'i
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

¹ Cã'rõ Pascua bosenumu wa'atjo dũ'sacaro niwũ. Ti bosenumurẽ pã bucuase me'rã morẽti'quere ba'acãrã niwã. Ti bosenumu judío masã na ñecũsumua Egiptopu ní'cãrã wija'quere wãcũrĩ bosenumu nicaro niwũ. ² Titare pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã “¿De'ro wee Jesure wẽjẽrõuamitito?” nicãrã niwã. Tojo nimirã, masãrẽ ui nicãrã niwã.

³ Na tojo nícaterore Juda na “Iscariote” nino'gũpure wãtĩ sãjãacu niwĩ. Cũ doce Jesú bu'erã me'rãcjũ nicu nimiwĩ. ⁴ Juda pa'ia wiorã, tojo nicã Õ'acũ wi'i co'terã wiorã tiropu wa'acu niwĩ. Na tiropu ejagu, Jesure o'otje cjasere ucũcu niwĩ. ⁵ Cũ tojo nisere tũ'orã, uputu e'caticãrã niwã.

—Mu'u tojo weecã, niyeru wapayerãti, nicãrã niwã. ⁶ Cũ “Jau, cũrẽ musãrẽ ï'ogũti”, nicu niwĩ. Be'ro, “¿De'ro nicã yũ'ure Jesure wiorãpure masã marĩrĩ cura o'orõuamitito?” ni wãcũcu niwĩ.

Jesú cã bu'erã me'rã cã ba'atũo'que ni'i
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

⁷ Be'ro masã na pã bucucase me'rã morëti'quere ba'ari bosenuu nicaro niwã. Ti nuu nicã, ni'cũ oveja wĩ'magũrë na Pascua bosenuu ba'acjere wëjësama. ⁸ Titare Jesú Pedro, Juãrë a'tiro ni o'ocu niwĩ:

—Marĩ Pascua bosenuu ba'atjere apoyurã wa'aya, nicu niwĩ.

⁹ Na cãrë sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿No'opu ãsã apoyucã uasari? nicãrã niwã.

¹⁰ Jesú narë nicu niwĩ:

—Musã macãpu wa'aya. Topu sãjãarã, ni'cũ masũ acoga tuupeogure bocaiejape-jarãsa'a. Cãrë sirutu, cũ no'o wa'aro sãjãña. ¹¹ Ti wi'i wiogure niña: “Ûsãrë bu'egu a'tiro niami: ‘¿No'opu nisari yu'u bu'erã me'rã Pascua bosenuu ba'atji tucũ?’ niami”, niña. ¹² Musã tojo nicã, u'muarõca tucũ apoyuca tucũjopure ï'ogũsami. Topu marĩ ba'atjere apoyuya, nicu niwĩ.

¹³ Be'ro Pedro, Juã macãpu wa'acãrã niwã. Jesú narë ní'caronojõta nipe'tisere bocacãrã niwã. Topu na ba'atjere apoyucãrã niwã.

¹⁴ Be'ro Jesú cũ besecũú'cãrã me'rã ba'arãtirã ejanujãcãrã niwã. ¹⁵ Na dujipe'tica be'ro Jesú narë nicu niwĩ:

—Yu'u musã me'rã a'te Pascua ba'asere yu'u wërĩse duporo uputu ba'atuosĩ'rĩ'i.

¹⁶ Musãrë ni'cãrõacã a'tiro nigũti. Ne apaturi a'tiro weenemosome. Weegusa'a tja nipe'tise yu'u wiogu sãjãtu'ajaca be'ropu, nicu niwĩ.

¹⁷ Tojo nica be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, cũ pacu Õ'acãrë e'catise o'ocu niwĩ. Be'ro cũ bu'erãrë a'tiro nicu niwĩ:

—Sĩ'rĩña. A'merĩ ducawaa, sĩ'rĩña. ¹⁸ Musãrë nigũti. A'te u'seducaco vino ni'cãrõacã marĩ sĩ'rĩrã weronojõ weenemosome. Be'ro yu'u pacu yu'ure wiogu sõrõca be'ro musã me'rã apaturi ma'ma vinorë sĩ'rĩnemogũsa'a tja, nicu niwĩ.

¹⁹ Be'ro pãgãrë mii, Õ'acãrë e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ducawaa, cũ bu'erãrë o'ogu, a'tiro nicu niwĩ:

—A'te yu'u upu ni'i. Musã ye niatjere wërĩbosaguti. A'tiro yu'u ni'cãrõacã wee'caronojõ weenu'cũcã'ña. Tere wéerã, yu'u musãrë wërĩbosasere wãcũña, nicu niwĩ.

²⁰ Na ba'aca be'ro sĩ'rĩrĩ pa me'rã quë'rãrë mejãrõta weecu niwĩ. Cũ bu'erãrë tãagũ, a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti pa, yé dí me'rã Õ'acũ masãrë apeye ma'ma “A'tiro weeguti” ní'quere cũugũsami. Yu'u wërĩgũ, dí o'maburose me'rã musã ña'arõ wee'quere wërĩ wapayebosaguti.

²¹ »Tojo nimicã, yu'ure wiorãpure o'oacju yu'u me'rã a'to dujimi. ²² Cũ yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure o'ocã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'aro wee'e. Tojo wa'amirõ, yu'ure wiorãpure o'ogu ma ña'abutiario wa'arosa'a, nicu niwĩ.

²³ Tojo nicã tu'orã, cũ bu'erã na basu a'merĩ sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿Noa nisariba cãrë wiorãpure tojo weecju? nicãrã niwã.

Jesú bu'erã “¿Ni'inojõ ãpërã yu'rũoro niyu'rũnu'cãgũsari?” ní'que ni'i

²⁴ Be'ro Jesú bu'erã uputu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Marĩ wa'terore ¿noa nĩrõsariba marĩ yu'rũoro niacju? nicãrã niwã. ²⁵ Tere tu'ogu, Jesú narë a'tiro nicu niwĩ:

—A'ti nucũcãrë dutirã ti di'tare miiwapa wa'asama. Ti di'tacjãrã na dutino'rã pe'ere “Masãrë weetamurã nima”, nisama. ²⁶ Musã na wiorã weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. ãpërã yu'rũoro niyu'rũnu'cãgũ, mejõ nigũ weronojõ weeya. ãpërãrë dutigu dutino'gũ weronojõ weeya. ²⁷ Musã tu'oña'cã, ¿ni'inojõ pe'e apĩ yu'rũoro niyu'rũnu'cãsari? ¿Ba'adujigu o cãrë ba'ase ecagu pe'e? Ba'adujigu pe'e

apĩ yu'ruoro niyu'runu'cãmi. Yu'u pũrĩcã musã wa'teropu nĩgũ, musã dutino'gũ weronojõ ni'i.

²⁸ »Musã yu'u me'rã ninu'cũcã'wũ. Yu'ure mejẽcã wa'acã, musã quẽ'rã tu'oña'tamuwũ. ²⁹ Tojo weegu yu'u quẽ'rã yu'u pacu yu'ure o'o'caronojõta musãrẽ musã dutiatjere o'oguti. ³⁰ A'tiro wéerã, musã yu'u wiogu nirõpu ba'a, sĩ'rĩdujirãsa'a. Tojo weerã ãpẽrã doce cururi Israe cururicjãrãrẽ dutirãsa'a, nicu niwĩ.

Jesú Pedroke “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

³¹ Marĩ wiogu Jesú cũ bu'erãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Simó, tu'oya. Wãtĩ musãrẽ ¿no'ocã'rõ wãcũtutuamitina? nĩgũ, Õ'acũrẽ sẽrĩcu niami. Ni'cũ masũ trigo perire su'awee, te caserire cõ'arõ weronojõ musã ãjõpeosere du'uatõ nĩgũ dojoresĩ'rĩmi. ³² Cũ tojo weecã ĩ'agũ, yu'u pe'e ãjõpeodu'ubutiatricã'to nĩgũ, Õ'acũrẽ mu'urẽ sẽrĩbosapu. Be'ro mu'u apaturi ãjõpeogu tja, mu'u acawererã yu'ure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuacã weeya, nicu niwĩ.

³³ Cũ tojo nicã tu'ogu, Pedro yu'ticu niwĩ:

—Yu'u wiogu, yu'u quẽ'rã mu'urẽ bu'iri da'reri wi'ipu miacã, wa'aguti. Mu'u wẽrĩcã quẽ'rãrẽ, wẽrĩmasĩ'i, nicu niwĩ.

³⁴ Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Pedro, mu'urẽ a'tiro nigũti. Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati duporo i'tiati yu'ure “Cũrẽ masĩwe'e,” nigũsa'a, nicu niwĩ.

Jesú wẽrĩati duporo cũ bu'erãrẽ were'que ni'i

³⁵ Be'ro Jesú a'tiro sẽrĩtiña'cu niwĩ:

—Musãrẽ yu'u ajuri moorã, niyeru sãarõ moorã, sapatu moorã o'ócaterore ¿apeyenojõ du'sari? nicu niwĩ.

Na cãrẽ yu'ticãrã niwã:

—Ne du'satiwũ, nicãrã niwã.

³⁶ Be'ro narẽ nicu niwĩ:

—Ni'cãrõacãma a'tiro weeya. No'o ajuro cuogu miaña. Niyeru sãarõ quẽ'rãrẽ miaña. No'o di'pjĩ moogũ pũrĩcã cũ yaro su'tiro bu'icjãrõrẽ dua, di'pjĩrẽ duuya.

³⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu yu'ure ojayu'que queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'caro niwũ: “‘Cũ quẽ'rã ña'agũ weronojõ ña'arã wa'teropure ña'agũ nĩmĩ’, nino'gũsami”, niwũ. Nipe'tise yu'ure oja'que queoro wa'arota wee'e, nicu niwĩ.

³⁸ Tojo nicã tu'orã, cũ bu'erã cãrẽ nicãrã niwã:

—Wiogu, ãsã puu di'pjĩ cuo'o.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõsa'a, nicu niwĩ.

Jesú Getsemanĩ wãmetiropu cũ pacure ñubue'que ni'i
(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Be'ro Jesú cũ ba'adujica tucũpũre wijaa wa'acu niwĩ. Wijaa, cũ weese-tironojõpũma Olivo wãmeticju ãrũgũpu wa'acu niwĩ. Cũ bu'erã cãrẽ sirutucãrã niwã. ⁴⁰ Topu etagu, cũ bu'erãrẽ nicu niwĩ:

—Wãtĩ musãrẽ niquesãticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sẽrĩña, nicu niwĩ.

⁴¹ Be'ro Jesú na duporo yoacureropu wa'acu niwĩ. Topu ñubuegutigu ejaque'acu niwĩ. ⁴² Ñubuegu, a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, mu'u uacã, yu'ure a'te ña'arõ yu'ruatje wa'aticã'to. Yu'u tojo nĩmicã, yu'u uaro weeticã'ña. Mu'u uaro pe'e wa'ato, nicu niwĩ.

⁴³ Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ʉ'musecjũ cũ tiropu bajuacu niwĩ. Bajua, cũrẽ wãcũtutuacã weecu niwĩ. ⁴⁴ Cũ ña'arõ ejeripõ'rãtigu nemorõ tutuaro ñubuemujãcu niwĩ. Cũ asituuase pacase díperi paca weronojõ acosurudijacaro niwĩ.

⁴⁵ Cũ ñubueca be'ro wã'cãnu'cã, cũ bu'erã tiropu wa'acu niwĩ. Na bujaweti'cãrã niyucã, cãrĩ'cãrãpure bocaecacu niwĩ. ⁴⁶ Narẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã tocã'rõ cãrĩti? Wã'cãnu'cãña. Wãtĩ musãrẽ niquesãticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sãrĩña, nicu niwĩ.

Jesure ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Jesú cũ bu'erãrẽ ucũrĩ cura pãjãrã masã cũ tiropu etacãrã niwã. Juda Jesú bu'erã doce me'rãcjũ ní'cu na dũporo ʉ'mutãwã'cãcu niwĩ. Jesú tirocure wa'a, cũrẽ mi'micu niwĩ. ⁴⁸ Jesú cũ tojo weecã, nicu niwĩ:

—¿Juda, mu'ʉ mi'mise me'rã yu'ʉ Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure yu'ʉre ï'atu'tirãrẽ ï'ogũ weeti? nicu niwĩ.

⁴⁹ Jesú bu'erã cũrẽ ñe'eatjere masĩrã, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Ësã wiogu, ¿di'pjĩrĩ me'rã narẽ cã'mota'arãsari? nicãrã niwã.

⁵⁰ Tojo nica be'ro ni'cũ Jesú bu'egu pa'ia wiogure da'raco'tegure diacjũca o'meperore dũtepã'rẽcu niwĩ. ⁵¹ Tojo weecã ï'agũ, Jesú nicu niwĩ:

—Weeticã'ña. Tocã'rõta weeya, nicu niwĩ.

Be'ro Jesú dũte'caropure ñapeo, yu'rũocu niwĩ. ⁵² Tu'ajanu'cõ, pa'ia wiorãrẽ, Õ'acũ wi'ipu co'terãrẽ, tojo nicã judío masã bucũrãrẽ cũrẽ ñe'erã wa'arãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Musã yajari masũrẽ ñe'erã a'tirã weronojõ yu'ʉre di'pjĩrĩ, yucũpagu me'rã ñe'erã a'titi? ⁵³ Nipe'tise numurĩ yu'ʉ Õ'acũ wi'ipu musã me'rã bu'edujiwũ. Tojo weemicã, musã yu'ʉre ñe'etiawũ. Ni'cãrõacã musã yu'ʉre ña'arõ weesere weeritero eja'a. Wãtĩ na'itĩ'arõpu nigũ musãrẽ cũ ʉaro weedutimi. Tojo weero tojo wa'a'a, nicu niwĩ Jesú.

Pedro Jesure “Masĩwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Be'ro Jesure ñe'e, pa'ia wiogu ya wi'ipu miacãrã niwã. Pedro yoacurero cũrẽ sirutucu niwĩ. ⁵⁵ Jesure na miarĩ wi'i sope pu'topu pecame'e wĩjãcãrã niwã. Ti me'e sumutopu sũ'madujibũrocãrã niwã. Pedro quẽ'rã na wa'teropu sũ'madujicu niwĩ. ⁵⁶ Tojo weeri cura ni'cõ ti wi'i da'raco'tego Pedro topu sũ'madujicã ï'agõ, ʉputu ï'anu'cũbajaque'aco niwõ. A'tiro nico niwõ:

—Ã'rĩ quẽ'rã sĩ'i me'rã sija'cuta nimi, nico niwõ.

⁵⁷ Pedro core nisoogu, a'tiro nicu niwĩ:

—Cũrẽ masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁸ Be'roacã tja apĩ cũrẽ ï'a, a'tiro nicu niwĩ:

—Mu'ʉ quẽ'rã Jesú me'rãcjũ ni'i, nicu niwĩ.

Pedro cũrẽ nisoocu niwĩ tja:

—Niwe'e. Yu'ʉ cũrẽ ne masĩtisa'a, nicu niwĩ.

⁵⁹ Be'ro ni'cã hora be'ro apĩ tu'tibocurese me'rã cũrẽ nicu niwĩ:

—Nĩrõta ã'rĩ quẽ'rã Jesú me'rã niwĩ. Cũ quẽ'rã Galileacjũta nimiba, nicu niwĩ.

⁶⁰ Tojo nicã tu'ogu, Pedro nicu niwĩ:

—Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsa'a. Tu'otisa'a, nicu niwĩ.

Pedro ucũpe'otimicã, cũ ucũrĩ cura cãrẽ'quẽ uucu niwĩ. ⁶¹ Tojo weecã, Jesú cũrẽ majãmiĩ'abũrocu niwĩ. Toputa Pedro Jesú cũrẽ ní'quere wãcũcu niwĩ. Jesú cũrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Ni'cãcã ñami cãrẽ'quẽ uuati dũporo mu'ʉ i'tiati yu'ʉre ‘Cũrẽ masĩwe'e’, nigũsa'a”, nicu niwĩ. ⁶² Tere wãcũboca wijaa, Pedro ʉputu utiwã'cã wa'acu niwĩ.

Jesure na bujicã'pe'que ni'i
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Surara Jesure co'teri masã cûrẽ ña'arõ bujicã'a, paacãrã niwã. ⁶⁴ Cûrẽ paa, caperire du'tebi'apecãrã niwã. Tojo wee, cûrẽ nicãrã niwã:

—Níbocaya. ¿Noa mu'urẽ paati? nicãrã niwã.

⁶⁵ Peje apeye ninemo, cûrẽ bujicã'cãrã niwã.

Jesure wiorã tiropu na mia'que ni'i
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

⁶⁶ Ape numu bo'reacã judío masã bucãrã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nerẽcãrã niwã. Be'ro Jesure na tiropu miacãrã niwã. Cûrẽ sêrĩtiña'cãrã niwã:

⁶⁷ —Wereya. ¿Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristota niti? nicãrã niwã.

Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u musãrẽ “Cũta ni'i” nicã, ãjõpeosome. ⁶⁸ Yu'u musãrẽ apeyenojõ sêrĩtiña'cã, ne yu'tima'asome. ⁶⁹ Be'rocure yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu Õ'acũ tutuayũ'rugũ pu'topu ñujigusa'a, nicu niwĩ.

⁷⁰ Tojo nicã tu'orã, nipe'tirã sêrĩtiña'cãrã niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ mu'u Õ'acũ macũ niti? nicãrã niwã.

Jesú narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁷¹ Cũ tojo nicã tu'orã, na a'tiro nicãrã niwã:

—Ãpẽrã cûrẽ weresãrã a'manemorõ uatisa'a. Marĩ basuta cũ ucũsere tu'otoja'a, nicãrã niwã.

23

Jesú romano masã wiogu Pilato tiropu ní'que ni'i
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Be'ro nipe'tirã wiorã wã'cãnu'cã, Jesure Pilato tiropu miacãrã niwã. ² Topu ejarã weresãrã, a'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rĩ ũsã yarã masãrẽ dojorẽgũ weemi. A'tiro nimi. “Romano masã wiogu warore marĩ wapayewuasenojõrẽ wapayeticã'rõua'a”, nimi. Apeye quẽ'rãrẽ “Yu'u Õ'acũ bese'cu Cristo ni'i”, nimujãmi. Tojo ní'gũ, “Wiogu ni'i” nisĩ'rĩgũ, tojo nimi, nicãrã niwã.

³ Tere tu'ogu, Pilato Jesure sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mu'uta niti judío masã wiogu? nicu niwĩ.

Jesú cûrẽ yu'ticu niwĩ:

—Mu'u nĩrõnojõta cũta ni'i, nicu niwĩ.

⁴ Tojo nicã tu'ogu, Pilato pa'ia wiorãrẽ, masã topu nirã nipe'tirãrẽ nicu niwĩ:

—Ne cã'rõ ã'rĩrẽ bu'iri bocatisa'a, nicu niwĩ.

⁵ Na pe'e tojo nimicã, tutuaro me'rã ninemocãrã niwã:

—Cũ nipe'tirã Judeacjãrãrẽ cũ bu'ese me'rã dojorẽcusiagu weemi. Ne waro Galileapu tojo weenu'cãcu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ a'ti macãpu nimi majã, nicãrã niwã.

Jesure Herode tiropu mia'que ni'i

⁶ Pilato “Jesú Galileacjũ niapu” nicã tu'ogu, ãpẽrãrẽ “¿Nirõta cũ Galileacjũ niti?” ni sêrĩtiña'cu niwĩ. ⁷ Na “Cũta nimi”, nicãrã niwã. Tere tu'ogu, Herode tiropu cûrẽ o'ócu niwĩ. Herode Galilea di'ta wiogu nicu niwĩ. Titare cũ quẽ'rã Jerusalẽputa nicu niwĩ.

⁸ Herode toduporopu Jesú Õ'acũ tutuaro me'rã weel'omi nisere tu'ocu niwĩ. Tere tu'ogu, yoacã Jesure i'asĩ'rĩcu nimiwĩ. Cũ weel'ocã i'asĩ'rĩcu niwĩ. Tojo weegu Jesure i'agũ, pũrõ e'caticu niwĩ. ⁹ Jesure peje sêrĩtiña'cu nimiwĩ. Cũ pe'e ne cã'rõ yu'titicu

niwĩ. ¹⁰ Cũ Herode tiropure nicã, pa'ia wiorã, Moisé oja'quere bu'eri masã nicãrã niwã. Na ɸpɸtɸ tutuaro me'rã Jesure weresãrã weecãrã niwã. ¹¹ Be'ro Herode cũ yarã surara me'rã Jesure yabi bujicã'cãrã niwã. Cũrẽ bujicã'rãtirã, wiorã sãñase su'ti añusere sãapecãrã niwã. Tojo weetoja, Herode Pilato tiropɸ o'ócɸ niwĩ tja. ¹² Titare Pilato Herode me'rã todɸporopure a'merĩ ã'atimi'cãrã na a'mesɸ'acãrã niwã.

Pilato Jesure wẽjẽduti'que ni'i
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39–19.16)

¹³ Be'ro Pilato pa'ia wiorãrẽ, judío masã wiorãrẽ, nipe'tirã masãrẽ neocũucɸ niwĩ.
¹⁴ Narẽ a'tiro nicɸ niwĩ:

—Musã ã'rĩrẽ “Masãrẽ dojorẽcusiagɸ weemi”, ni'i. Tojo nĩrã, yɸ'u tiropɸ miiticãrã niapɸ. Yɸ'u musã ã'orõpɸta cũrẽ sãrĩtiña'mi'i. Musã ã'acãta musã weresãsere ne cã'rõ bu'iri bocatisa'a. ¹⁵ Herode quẽ'rã bocaticɸ niami. Tojo weegɸ apaturi cũrẽ yɸ'u tiro o'ócɸ niami tja. Musã masĩ'i, cũrẽ wẽjẽrõɸa'a nisere bu'iri moomi. ¹⁶ Tojo weegɸ cũrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgãti, nicɸ niwĩ Pilato.

¹⁷ Pilato Pascua bosenɸmɸnɸcũrẽ masã e'caticã ɸagɸ, ni'cũ bu'iri da'reri wi'ipɸ nigũrẽ du'uwĩrõmujãcɸ niwĩ. ¹⁸ Tojo weerã nipe'tirã ni'cãrõ me'rã caricũcãrã niwã:
—Jesure wẽjẽcõ'aña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, nicãrã niwã.

¹⁹ Cũ Barrabá Jerusalẽcjãrã wiorãrẽ yɸ'rɸnɸ'cã, narẽ cõ'asĩ'rĩcɸ niwĩ. Te bu'iri, tojo nicã cũ masãrẽ wẽjẽ'que bu'iri bi'adɸpono'cɸ niwĩ. ²⁰ Pilato Jesú pe'ere du'uwĩrõsĩ'rĩcɸ nimiwĩ. Tojo weegɸ masãrẽ apaturi ucũnemocɸ niwĩ tja. ²¹ Cũ tojo nicã tɸ'orã, nemorõ caricũcãrã niwã:

—Curusapɸ cũrẽ paabi'pe wẽjẽña, nicãrã niwã.

²² Be'ro i'tiati niboro Pilato ninemocɸ niwĩ:

—¿De'ro weegɸ tojo weebosari? ã'rĩ ne cã'rõ ña'arõ weeticɸ niami. Ne cũrẽ wẽjẽrõɸa'a nisere bu'iri bocatisa'a. Cũrẽ tãrãdutitoja, du'uwĩrõgãti, nicɸ nimiwĩ.

²³ Tojo nicã tɸ'orã, masã du'ucũurõ marĩrõ ɸpɸtɸ caricũrã, cũrẽ curusapɸ paabi'pe wẽjẽduticãrã niwã. Na tojo weeyurã, na ɸa'quere bocacãrã niwã. ²⁴ Tojo weegɸ Pilato na dutisere weecɸ niwĩ. ²⁵ Masã du'uwĩrõdutigure bu'iri da'reri wi'ipɸ ní'cure du'uwĩrõcɸ niwĩ. Cũ wiorãrẽ macãpɸ yɸ'rɸnɸ'cãtjãgũ, masãrẽ wẽjẽtjãgũ, ti wi'ipɸ dujicɸ niwĩ. Jesú pe'ema na ɸa'caronojõta narẽ wiãcã'cɸ niwĩ. Musã ɸaro weeya nígũ, tojo weecɸ niwĩ.

Jesure curusapɸ paabi'pe wẽjẽ'que ni'i
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

²⁶ Jesure curusapɸ wẽjẽrã wa'arã na miarĩ cura ni'cũ masũ Simó wãmetigɸ Cirene wãmetiri macãcjũ cãpũpɸ ní'cɸ tojatigɸ weecɸ niwĩ. Cũrẽ Jesú ya curusare cũ be'ro wɸasirutuduticãrã niwã.

²⁷ Jesure pãjãrã masã sirutucãrã niwã. Numia bujawetirã, uti caricũsirutucãrã niwã. ²⁸ Jesú narẽ majãmiĩ'a, a'tiro nicɸ niwĩ:

—Jerusalẽcjãrã numia, yɸ'ure utiticã'ña. Musã basu, tojo nicã musã põ'rã ye niatje pe'ere utiya. ²⁹ Be'ro musã ña'abutiario yɸ'rurãsa'a. Te numurĩrẽ musã a'tiro nirãsa'a: “Põ'rã marĩcã, añuyɸ'rua'a. Ne ni'cãti põ'rãtiña'tirã, ne ni'cãti mi'oña'tirã e'catisama”, nirãsa'a. ³⁰ Titare tojo wa'acã, masã wẽrĩsĩ'rĩrã, a'tiro nirãsama: “Ƴrũpagɸ Ƴsã bu'ipɸ burupeja, wẽjẽña.” Opa bu'pare a'tiro nirãsama: “Ƴsãrẽ ña'arõ weesere cã'mota'aya”, nirãsama. ³¹ Yɸ'u masũ añugũ, bu'iri moogũrẽ ña'arõ weecã, bu'iri cuorã ña'arã pe'ema totã nemorõ ña'arõ weerãsama, nicɸ niwĩ Jesú.

³² ãpẽrãrẽ puarã ña'arõ weeri masãrẽ Jesú me'rã wẽjẽrãtirã miacãrã niwã.

³³ Be'ro “Masã boaweeca dɸpoa” wãmetiropɸ ejacãrã niwã. Topɸ Jesure curusapɸ paabi'penu'cõcãrã niwã. Tojo nicã puarã ña'arõ weeri masãrẽ ni'cũ diacjũ pe'e, apĩrẽ

cũpe pe'e nu'cõcārā niwā. ³⁴ Jesú cū pacu Ō'acūrē na curusapu paabi'penu'cõca be'ro a'tiro nicu niwĩ:

—Pacu, ā'rārē acobojoya. Na yu'ure tojo weesere tu'omasĩtima, nicu niwĩ.

Surara cū ye su'ti nimi'quere nĩbocape wapata'a'cārārē ducawaacārā niwā.

³⁵ Masā topu ĩ'anu'cũcārā niwā. Wiorāputa bujicā'sājārā, Jesure a'tiro nicārā niwā:

—Āpērāmarĩcārē yu'rũowĩ. Diacjũta Ō'acũ bese'cu Cristo ni'i nĩgũ, ni'cārõacā cū basu yu'rũoato, nicārā niwā.

³⁶ Surara quē'rā cū pu'to wa'a, bujicā'cārā niwā. Cūrē vino pi'ase me'rā morē'quere tĩarā, ³⁷ a'tiro nicārā niwā:

—Mu'u judío masā wioḡu ni'i nĩgũ, mu'u basuta yu'rũoya, nicārā niwā.

³⁸ Cū dũpoa bu'ipu ni'cā pjĩ ō'ocārā niwā. A'tiro ojano'caro niwũ: “Ā'rĩ judío masā wioḡu nimi”, nicaro niwũ.

³⁹ Ni'cũ masũ ña'arō wee'cu Jesú me'rā curusapu wā'ñagũ Jesure tu'ticu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u Ō'acũ bese'cu Cristo niweti? Mu'u basu yu'rũoya. Ēsā quē'rārē yu'rũoya, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo nicā tu'ogũ, apĩ topu cū me'rā wā'ñagũ cū me'rācjūrē tu'tigũ, a'tiro nicu niwĩ:

—¿Mu'u Ō'acūrē uiweti tojo nĩgũ? Marĩ ni'cārõnojõ curusapu wējēdutino'cārā ni'i.

⁴¹ Marĩ pũrĩcā queoro marĩ ña'arō wee'quere pi'eti wapayerā wee'e. Cū pũrĩcā ne ña'arō weeticu nimiwĩ, nicu niwĩ.

⁴² Be'ro Jesure nicu niwĩ:

—Jesú, mu'u wioḡu sājāḡũ, yu'ure wācũapa, nicu niwĩ.

⁴³ Jesú cūrē yu'ticu niwĩ:

—Mu'urē diacjũta nigũti. Ni'cācāta yu'u me'rā yu'u wa'atjo yu'u pacu tiro Paraíso wāmetiropu nigũsa'a, nicu niwĩ Jesú.

Jesú cū wēĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30; Heb 6.19-20; 10.19-20)

⁴⁴⁻⁴⁵ Jesú curusapu wēĩrĩ cura dajaritero nicā mujĩpũ ɁmɁcocjũ asiticu niwĩ. Nipe'tiro ti di'tapu na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Téé ñamica'a tres nicāpu na'itĩ'atũocaro niwũ. Tojo wa'ari cura Ō'acũ wi'ipu pa'ia sājāarõpu cā'mota'ayooca casero deco me'rā tũ'rũyojacro niwũ. ⁴⁶ Be'ro Jesú caricũcu niwĩ:

—Pacu, ya ejeripõ'rārē mu'urē wia'a, nicu niwĩ.

Tojo nitojaguta, wēĩa wa'acu niwĩ.

⁴⁷ Surara wioḡu romano masũ a'te tojo wa'acā ĩ'agũ, Ō'acūrē añurõ wācũḡũ, a'tiro nicu niwĩ:

—Diacjũta ā'rĩ ne bu'iri moogũ nimiapĩ, nicu niwĩ.

⁴⁸ Nipe'tirā topu nirā Jesú wēĩcā ĩ'arā, na ye wi'seripu tojaarā, pũrõ bujawetirā, na cutiroke paawā'cācārā niwā. ⁴⁹ Nipe'tirā Jesú me'rācjārā pe'e, tojo nicā numia Galileapu cūrē sirutu'cārā yoaropu tojo wa'asere ĩ'anu'cũbajaque'acārā niwā.

Jesure na yaa'que ni'i

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Topure ni'cũ Judea di'tacjũ Arimatea wāmetiri macācjũ José wāmetigũ nicu niwĩ. Cū añugũ queoro weeri masũ nicu niwĩ. Ō'acũ bese'cu wioḡu sājātjere co'tecu niwĩ. Cū quē'rā judío masā wiorā me'rācjũ wioḡu nicu niwĩ. Tojo nimigũ, cū me'rācjārā Jesure wējēsere tu'saticu niwĩ. ⁵² Jesú wēĩca be'ro Pilato tiro Jesú ya upure sēĩḡũ wa'acu niwĩ. ⁵³ Cūrē sēĩtoja, curusapu nigūrē miidijoo, su'tiro añurĩ casero me'rā omacu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ni'cā tuti ũtāḡāpu na se'eca tutipũ, ne ni'cūrē

yaano'ña marĩrĩ tutipũ cūuocũ niwĩ. ⁵⁴ Cũ tojo weeri numũ na soose duporo apoyuri numũ nicaro niwũ. Na sootjo cã'rõacã du'sacaro niwũ.

⁵⁵ Numia Jesure Galileapũ sirutunũ'cã'cãrã Joseré sirutuwã'cãcãrã niwã. Sirutuwã'cã, Jesure yáaca tutire ĩ'acãrã niwã. “José ¿de'ro wee Jesú upũre cūumiticũ?” ni ĩ'acãrã niwã. ⁵⁶ Na ĩ'aca be'ro wi'seripũ dajarã, u'mutise cū upũre wa'reatjere apoyucãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, Moisé duti'caronojõta sauru na soowuari numarẽ soocãrã niwã.

24

Jesú cã masã'que ni'i

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

¹ Ma'ma semana sãjãnu'cãrĩ numũ soorinumũ nicã numia apaturi Jesure yaa'caropũ bo'reacã waro wa'acãrã niwã. Na u'mutise na apo'quere miarã weecãrã niwã. ² Na topũ ejarã, ti tuti bi'acaga ütãgãjore aperopũ cūñacã ĩ'acãrã niwã. ³ Tere ĩ'arã, diacjũ sãjãacãrã niwã. Topũ sãjãejarã, ne marĩ wioũ Jesú ya upũre bocaticãrã niwã. ⁴ Tojo weerã “¿De'ro wa'apari cãrẽ?” ni wãcũcãrã niwã. Na tojo wãcũrĩ cura wãcũña marĩrõ puarã umua su'ti asistese sãña'cãrã na tiropũ bajuanũ'cãcãrã niwã. ⁵ Na uputũ ucua, di'tapũ paamu'rĩque'acãrã niwã. Na tojo weecã, umua narẽ nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã musã boa'cãrã nirõnojõpũre catigure a'mati? ⁶ A'tore marĩmi. Cũ masãtojami. Musãrẽ Galileapũ níũ cū ucũ'quere wãcũña. ⁷ A'tiro niwĩ: “Yũ'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu masã ña'arãpũre o'ono'gũsa'a. Na curusapũ yũ'ũre wẽjẽrãsama. I'tia numũ be'ro masãgũsa'a”, nimiwĩba, ni werecãrã niwã.

⁸ Na tojo nicãputa, Jesú cū ucũ'quere wãcũbocacãrã niwã. ⁹ Na masãpepũ ní'cãrã tojatarã, Jesú bu'erã oncere nipe'tise na ĩ'a'quere werecãrã niwã. Tojo nicã ãpẽrã Jesure ějõpeorã nipe'tirãrẽ werecãrã niwã. ¹⁰ Jesú besecũú'cãrãrẽ queti mia'cãrã a'ticũrã numia nicãrã niwã: María Magdalena, Juana, apego María Santiago paco, tojo nicã ãpẽrã numia nicãrã niwã. ¹¹ Na tojo weremicã, Jesú besecũú'cãrã na weresere ějõpeoticãrã niwã. Na nima'asere weronojõ tu'ocãrã niwã.

¹² Na tojo weemicã, Pedro pe'e masãpepũ ĩ'agũ wa'agu, omawã'cãcũ niwĩ. Ti tutipũ ejagu, mu'rĩque'a, Jesure oma'que caserire sumutopũ tuupe'epeo'que dia'cũrẽ ĩ'acu niwĩ. Be'ro tojo wa'a'quere ĩ'amarĩa, ¿de'ro wa'apariba? níũ, cū ya wi'ipũ tojaa wa'acu niwĩ.

Emaús wãmetiri macã wa'ari ma'apũ Jesú puarãrẽ bajua'que ni'i

(Mr 16.12-13)

¹³ Jesú cū masãca numurẽta puarã cãrẽ ějõpeorã na ya macã Emaús wãmetiri macãpũ ma'apũ wa'arã weecãrã niwã. Jerusalẽrẽ wijawã'cãcã, Emaúpũ ejatjo pua hora wa'aro nicaro niwũ. ¹⁴ Na topũ wa'arã, nipe'tise Jesure wa'a'quere ucũwã'cãcãrã niwã. ¹⁵ Tere ucũrĩ cura Jesú na tiropũ eja, na me'rã sijawã'cãcũ niwĩ. ¹⁶ Cũrẽ ĩ'amirã, ĩ'amasĩticãrã niwã. Õ'acũ narẽ ĩ'amasĩcã cã'mota'acu niwĩ. ¹⁷ Jesú narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Musã ñe'enojõrẽ ucũwã'cãrã weeti? nicũ niwĩ. Cũ tojo nicã, na pũrõ bujawetirã, tojanũ'cãcãrã niwã.

¹⁸ Ni'cũ Cleofas wãmetigu yũ'ticũ niwĩ:

—Nipe'tirã a'te numurĩ Jerusalẽpũ wa'a'quere masĩpe'ticã'sama. ¿Mu'ũ ni'cũta ti macãpũ cãjĩmigũ, tojo wa'asere masĩtico'teati? nicũ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo nicã, Jesú narẽ nicũ niwĩ:

—¿De'ro wa'ati? nicũ niwĩ.

Cũrẽ nicãrã niwã:

—Jesú Nazarecjūrē wa'a'quere ucūrā weepu. Cũ Ō'acũ ye queti weremu'tārī masũ niwĩ. Cũ Ō'acũ ĩ'orõpu, masã ĩ'orõpure cũ weese, cũ ucũse me'rã tutuayũ'ruamiwĩ.
²⁰ Pa'ia wiorã, tojo nicã marĩ wiorã cūrē romano masārē curusapu paabi'pe wējēdutirã o'owã. ²¹ Cūrē “Romano masã dutisere cõ'agũ, Israe curuacjārã wiogu sãjãgũsami”, ni wãcũmiwũ. Apeyema cūrē wējēca be'ro i'tia numu wa'a'a.
²² Ni'cãrērã numia ũsã me'rãcjārã na werese me'rã ũsārē ucucã weeama. Ni'cãcã bo'reacã cūrē yaa'caropu ejacãrã niama. ²³ Na cũ upure bocaticãrã niama. ũsārē a'tiro niama. “ũsã quẽ'ese weronojõ Ō'acūrē wereco'terã u'musecjārãrē ĩ'apu. ‘Jesú catimi’, niama”, ni quetiwereama ũsārē. ²⁴ Na tojo wérēca be'ro ãpērã ũsã me'rãcjārã cūrē yaa'caropu ĩ'arã ejacãrã niama. Na numia ní'caronojõta ĩ'acãrã niama. Jesú pe'ema ĩ'aticãrã niama, nicãrã niwã.

²⁵ Tojo nisere tu'ogu, Jesú narē nicu niwĩ:

—Musã tu'omasĩwe'e. ¿No'ocã'rõ yoacã musã Ō'acũ ye queti weremu'tārī masã oja'quere ějõpeotirã ninu'cũrãsari? ²⁶ “Ō'acũ bese'cu Cristo cũ wiogu sãjãse duporo pi'etigusami”, ni ojacãrã niwã, nicu niwĩ.

²⁷ Be'ro nipe'tise Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ ye cjase ucũsere werecu niwĩ. Moisé cũ oja'que me'rã weren'cãcu niwĩ. Téé Ō'acũ ye queti weremu'tārī masã na oja'que me'rã yapatida'reocu niwĩ.

²⁸ Be'ro na wa'aro Emaúpu ejacã, Jesú ti macãpu yu'ruagutigu weronojõ weecu niwĩ. ²⁹ Cũ tojo weecã ĩ'arã, cūrē na me'rã tojaduticãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—ũsã me'rã tojayá. Na'ique'a wa'aro wee'e. Ñami ějárõ wee'e, nicãrã niwã.

Tojo weegu na me'rã tojagu, wi'ipũ sãjãacu niwĩ. ³⁰ Be'ro na me'rã ba'adujigu pãgãrē mii, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanu'cõ, ducawaa, narē o'ocu niwĩ.

³¹ Cũ tojo weecã ĩ'arã, na “Jesúta nimi”, ni ĩ'amasĩcãrã niwã. Na tojo ĩ'amasĩcãta, cũ bajudutia wa'acu niwĩ. ³² Cũ bajudutica be'ro na a'merĩ nicãrã niwã:

—Marĩ ma'apu a'tirã, cũ Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere bu'ecã, añurõ waro tu'oña'su, nicãrã niwã.

³³ Tojo nĩrãta, maata Jerusalẽpu majãmitojaa wa'acãrã niwã. Topu tojatarã, Jesú cũ bu'erã oncere, ãpērã na me'rãcjārã me'rã nerẽ'cãrãrē bocaiejacãrã niwã. ³⁴ Topu nerẽ'cãrã narē a'tiro nicãrã niwã:

—Nĩrõta marĩ wiogu Jesú wẽrĩ'cupu nimigũ, masãcu niami. Simó Pedro cūrē ĩ'acu niami, nicãrã niwã.

³⁵ Be'ro na puarã Emaús wa'ari ma'apu wa'a'quere, tojo nicã Jesú cũ pã ducawaacã, de'ro wee na ĩ'amasĩ'quere werecãrã niwã.

Jesú cũ bu'erãrē bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

³⁶ Na ma'apu ĩ'a'quere wereri cura Jesú na decopu bajuacu niwĩ. Narē añudutigu, a'tiro nicu niwĩ:

—Musārē musã ye ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, nicu niwĩ.

³⁷ Cūrē ĩ'amarĩa, uputu uicãrã niwã. Na “Wẽrĩ'cu wãtĩ nisami”, nicãrã nimiwã.

³⁸ Cũ narē nicu niwĩ:

—¿De'ro weerã yu'ure uiti? Musã ¿de'ro weerã diacjũ wãcũweti? ³⁹ ĩ'aña yu'u omocãrĩ, yu'u du'pocãrĩrē. Yu'uta ni'i. Yu'ure ñe'eña'rã a'tia. Wẽrĩ'cu wãtĩ musã yu'ure ni'cãrõacã ĩ'arõ weronojõ uputitimi, nicu niwĩ.

⁴⁰ Tojo nĩca be'ro cũ omocãrĩrē, cũ du'pocãrĩrē, na paabi'pe'que cãmire ĩ'ocu niwĩ.

⁴¹ Na e'cati ĩ'amarĩatjĩarã, ějõpeoticãrã niwã yujupu. Tojo weegu narē nicu niwĩ:

—¿A'tore ba'ase marĩti? nicu niwĩ.

⁴² Cũ tojo nicã tu'orã, wa'i susõ'cure cūrē o'ocãrã niwã. ⁴³ Tere ñe'e, na ĩ'orõpu ba'acu niwĩ. ⁴⁴ Be'ro narē nicu niwĩ:

—A'te yu'ure wa'a'quere todaporo musã me'rã nígũ, weremiwũ: “Nipe'tise Moisé yu'ure oja'que, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que queoro wa'arosa'a”, nimiwũ. “Tojo nicã Salmo wãmetiri pũrĩpu na oja'caronojõta yu'ure wa'arosa'a”, niwũ, nicu niwĩ.

⁴⁵ Be'ro tere narẽ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ cjasere tu'omasĩcã weecu niwĩ. ⁴⁶ Narẽ Jesú a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'ure a'tiro ojano'wũ: “Cristo Õ'acũ bese'cu wẽrĩgũsami. I'tia numu cũ wẽrĩca be'ro masãgũsami. ⁴⁷ Cũ ye queti masãrẽ wẽrĩbosasere nipe'tirocjãrãrẽ wereno'rõsa'a. Jerusalẽpu me'rã weredu'pocãtino'rõsa'a. A'tiro nirãsama: ‘Musã ña'arõ wee'quere bujaweti ducayucã, Õ'acũ acobojogusami’”, ni ojano'wũ.

⁴⁸ »Musãta tojo wa'a'quere ã'atjãrã, “Jesure diacjũta wa'awu”, nímasĩ'i. ⁴⁹ Yu'u pacu musãrẽ “Espíritu Santure o'óguti”, niwĩ. Cũ ní'caronojõta yu'u musãrẽ o'óguti. Espíritu Santu musãpure dijatagu, u'muse cjase tutuasere o'ogusami. Tojo weerã Jerusalẽpu cũ dijaticã, yucueniña yujupu, nicu niwĩ.

Jesú u'musepu mujãa'que ni'i

(Mr 16.19-20)

⁵⁰ Be'ro Jesú Jerusalẽ sumuto Betaniapu narẽ miacu niwĩ. Topu eja, cũ omocãrĩ sïomorõ, narẽ “Yu'u pacu musãrẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. ⁵¹ Tojo nígũta, yoacurero mujãa, u'musepu miimujãa wa'ano'cu niwĩ. ⁵² Te be'ro cũrẽ e'catipeorãtirã, ejaque'acãrã niwã. Be'ro pũrõ e'catise me'rã Jerusalẽpure tojaacãrã niwã. ⁵³ Na Õ'acũrẽ e'catise o'orã, Õ'acũ wi'ipu wa'anu'cũcã'cãrã niwã.

Teófilo, mu'urẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Juã Jesucristo ye quetire oja'que ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rĩ judío masũ Zebedeo macũ, Santiago acabiji nicu niwĩ. Cũ paco Salomé wãmetico niwõ. Co Jesú paco María ma'mio nico niwõ. Tojo weegu Jesú Juã basucu nicu niwĩ. Ne waropure Juã wa'i wẽjẽrĩ masũ nicu niwĩ. Ã'rĩta Jesú besecũú'cãrã wa'terore cũ uputu ma'igũ waro nicu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Santiago me'rã tojo wa'abosa'a nirõ marĩrõ i'oduarã niyucã, Jesú narẽ Boanerges pisucu niwĩ. Tojo nígũ, “Bũpo Põ'rã” weronojõ pũrĩrõ ucũ'u nígũ, tojo nicu niwĩ. Juã Jesú me'rã sijagu cũ bu'egu nicu niwĩ. Juãta Pedro me'rã Jesú masãca be'ro cãrẽ sĩosõrõcũuocapepu o'mawã'cãcaterore Pedro ðuporo ti pepure ejamũ'tãcu niwĩ.

A'ti pũrĩ judío masã nitirãrẽ oja'caro weronojõ ojano'caro niwũ. Tojo nicã Jesú bu'esere sirutu'cãrã cũ yere na da'ra'quere añurõ waro ojano'butiacaro niwũ. A'ti pũrĩ ãjõpeose cjasere, ma'ise cjasere ucũyũ'rũnũ'cã'a. A'ti pũrĩ Jesure ãjõpeodutiro cũ weeseti'caronojõta, cũ ucũ'caronojõta ojano'o.

Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigũ cũ a'ti'que ni'i

¹ Ne waroputa a'ti turi weese ðuporo Õ'acũ macũ cũ me'rã nitojacu niwĩ. Õ'acũ nisetisere i'ocaju cũ quẽ'rã Õ'acũta nicu niwĩ. ² Ne waropu Õ'acũ me'rã ni ðu'pocãtitojacu niwĩ. ³ Õ'acũ cũ macũ me'rã nipe'tisere weecu niwĩ. Nipe'tise cũ me'rã weeno'que ni'i. ⁴ Õ'acũ macũ catise pe'titise o'ogu nimi. Tojo nicã a'ti turicjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ nimi. Cũ añusere, diacjũ cjasere i'omi. ⁵ Cũ a'ti turicjãrã na'itĩ'arõpu weronojõ nirãrẽ añusere cũ pacu ye cjasere i'ogũ a'tigu weecu niwĩ. Na'itĩ'ase sĩ'osere cã'mota'amasĩtisa'a. A'te weronojõ ña'ase cãrẽ põtẽoticaro niwũ.

⁶ Õ'acũ cũ macũ a'tise ðuporo umu ni'cãrẽ o'omũ'tãcu niwĩ. Cũ yu'u weronojõ Juã wãmetiwĩ. ⁷ Juã Õ'acũ macũ a'ti turicjãrãrẽ sĩ'oweegu a'tiatjere ucũmũ'tãgũ niwĩ. Nipe'tirã Õ'acũ macũrẽ ãjõpeoato nígũ tojo weewĩ. ⁸ Cũ a'ti turicjãrãrẽ sĩ'oweegu waro nitiwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, sĩ'oweegu a'tiacju ye cjasere weremu'tãrĩ masũ a'ticu niwĩ. ⁹ Titare sĩ'ogũ waro Jesucristo a'ti turipure bajuatojacu niwĩ. Cũta nipe'tirãrẽ Õ'acũ ye cjasere i'ocu niwĩ.

¹⁰ Maataputa Õ'acũ cũ me'rã a'ti di'tare weecu niwĩ. Cũ a'topu nicã, cũ wéeca di'tacjãrã nimirã, cãrẽ i'amasĩticãrã niwã. ¹¹ Cũ ya di'tapu a'ticu niwĩ. Tocjãrã cũ ya di'tacjãrã pe'e cãrẽ ñe'etiwã. ¹² Ni'cãrẽrã cãrẽ ñe'e ãjõpeowã. Nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weewĩ. ¹³ Õ'acũ põ'rã nise pacusumua põ'rãtise weronojõ niwe'e. Cũ macũrẽ ãjõpeose me'rã pe'e cũ põ'rã nino'o.

¹⁴ Õ'acũ macũ Õ'acũ nisetisere i'ogũ, a'ti turipure a'ticu niwĩ. Masũ ãjãtjãgũ, ãsã me'rã niwĩ. Masãrẽ ma'iyũ'rũwĩ. Nipe'tise cũ ucũ'que, tojo nicã cũ wee'que diacjũ niwũ. Cũ Õ'acũ weronojõ tutuayũ'rũgũ, añuyũ'rũgũ niwĩ. Cũ tojo weesetisere i'awũ. Cũ Õ'acũ macũ ni'cũta nimi. Tojo weegu cũ pacu weronojõ nimi. ¹⁵ Juã Õ'acũ macũ ye quetire weregu, a'tiro niwĩ:

—Ã'rĩta nimi yu'u musãrẽ ucũ'cu. A'tiro nimiwũba: “Be'ropu ni'cũ a'tigusami. Cũ yu'u bajuase ðuporopu nitojacu niwĩ. Tojo weegu cũ yu'u nemorõ nimi”, niwĩ Juã.

¹⁶ Marĩ nipe'tirã cũ añuse o'osere ñe'eticã weewe'e. Nipe'tirã ñe'enu'cũcã'a. ¹⁷ Õ'acũ dutise Moisé me'rã o'ono'caro niwũ. Jesucristo me'rã pe'e Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩno'o. Tojo nicã diacjũ cjasere masĩno'o. ¹⁸ Ne ni'cũ Õ'acũrẽ i'aticu niwĩ. Cũ macũ ni'cũta cũ me'rã ninu'cũgũ cũ pacure marĩrẽ masĩcã weewĩ.

Juã masārē wāmeyeri masũ Jesucristo ye cjasere were'que ni'i
(Mt 3.3,11-12; Mr 1.2-3,7-8; Lc 3.4-6,15-17)

¹⁹ Jerusalēcjárã judío masã wiorã, pa'iare Juã tiropu sērītiña'dutirã o'ócārã niwã. Tojo nicã Leví ya curuacjārārē o'ócārã niwã. Na cũ tiropu etarã, “¿Namunojō waro nibutiamiti mu'ũ?” niwã cūrē.

²⁰ Cũ narē diacjũ yu'tiwĩ:

—Yu'ũ Õ'acũ bese'cu Cristo mejēta ni'i.

²¹ Na cūrē apaturi sērītiña'wã:

—¿To pūrīcārē ñamunojō niti? ¿Mu'ũ toduporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ Elía mejēta niti?

Juã narē yu'tiwĩ:

—Niwe'e.

Na cūrē apaturi sērītiña'nemowã tja:

—¿Mu'ũ sō'onícu Õ'acũ yere weremu'tārĩ masũ, masã na “A'tiacju niapu” na ní'cu mejēta niti?

Juã narē “Niwe'e”, niwĩ.

²² Cũ tojo nicã tu'orã, cūrē “¿To pūrīcārē ñamunojō niti mu'ũ? Ësã queoro mu'ũ yu'tisere mias'rīsa'a ũsārē o'ócārã tiropu. ¿Mu'ũ basu de'ro tu'oña'ti mu'ũ?” ni sērītiña'wã.

²³ Juã narē yu'tiwĩ:

—Duporocjũ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ Isaía wāmetigu ní'caronojōta “Ni'cũ yucu marĩrō, masã marĩrōpu caricũnu'cũbajaque'atigusami” nino'cu ni'i. Isaía a'tiro nicu niwĩ:

Marĩ wioğu a'tiatji ma'arē apoyuya.

Diacjũca ma'a, añurĩ ma'a quē'rārō weronojō weeyuya, ni ojacu niwĩ.

Marĩ wioğu a'tiati duporo musã nisetisere apoyuya, musã wācūsere ducayuya níğũ, tojo nicu niwĩ.

²⁴⁻²⁵ Juārē sērītiña'cārã, fariseo masã o'ócārã cūrē sērītiña'nemowã tja:

—To pūrīcārē mu'ũ Õ'acũ bese'cu Cristo, o Elía o sō'onícu Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ nitimigũ, ¿de'ro weegu wāmeyeti?

²⁶ Juã narē niwĩ:

—Yu'ũ aco me'rã wāmeye'e. Apĩ ni'cũ musã wa'teropure musã ĩ'amasītigu nimi.

²⁷ Cũ yu'ũ be'ro werenu'cāğūsami. Be'ropu werenu'cā'cu nimigũ, yu'ũ nemorō niyu'rũnu'cāmi. Yu'ũ pe'e mejō nigũ waro ni'i. Cũ ye sapatu tuweemasītigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a, niwĩ Juã.

²⁸ A'te Betania wāmetiro Jordã wāmetiri maa siaquijipu tojo wa'awu. Topu Juã masārē wāmeyewĩ.

Õ'acũ cũ bese'cu masārē yu'rũoatje ni'i

²⁹ Tojo wa'áca be'ro ape numu pe'e Juã Jesú a'ticã ĩ'awĩ. Cūrē ĩ'agũ, a'tiro niwĩ:

—Ĭaña, ã'rĩ nimi Õ'acũ o'ógũ. Cũ oveja wĩ'magũ na wējē ũjũamorōpeogu weronojō nimi. Cũ wērise me'rã a'ti turicjārã ña'arō wee'quere acobojogusami. ³⁰ Yu'ũ masārē toduporopure a'tiro ucũğũ, ã'rĩrēta ucũwũ. A'tiro niwũ:

—Be'ropu ni'cũ a'tigusami. Cũ yu'ũ bajuase duporopu nitojacu niwĩ. Tojo weegu cũ yu'ũ nemorō nimi. ³¹ Yu'ũmarĩcã cūrē masītĩcātĩ. Masītĩmigũ, Israe curuacjārã cūrē masĩato níğũ narē aco me'rã wāmeyegu a'tiwu, niwĩ Juã.

³² Juã ninemowĩ tja:

—Cārũ Espĩritu Santu buja weronojō bajugu dijati, ã'rĩ Jesú bu'ipu ejapejami. ³³ Ne waro cūrē ne ĩ'amasĩtiwu. Toduporopu Õ'acũ yu'ũre aco me'rã wāmeyedutigu, a'tiro niwĩ: “Mu'ũ Espĩritu Santu dijati, ni'cũpure ejapejacã ĩ'agũsa'a. Cũ masārē Espĩritu

Santure o'oacju nigũsami", niwĩ Õ'acũ. ³⁴ A'te tojo wa'acã, yu'u cũrẽ ï'amasĩwũ. Tojo weegu musãrẽ were'e. Cũta nimi Õ'acũ macũ, ni werewĩ Juã.

Ne waro Jesú bu'erã ninu'cã'que ni'i

³⁵ Tojo wa'aca be'ro ape numu Juã cũ wãmeyewuaroputa niwĩ tja. Æsã puarã, yu'u, tojo nicã André Juã bu'erã niwũ. ³⁶ Titare Jesú Æsã pu'to yu'ruacã ï'agũ, Juã a'tiro niwĩ:

—Ï'aña, ã'rĩ nimi Õ'acũ o'ógũ. Oveja wĩ'magũ weronojõ nimi.

³⁷ Cũ tojo nisere tu'orã, Æsã Juãrẽ sirutumi'cãrã Jesú pe'ere sirutunu'cãwũ. ³⁸ Æsã tojo weecã, Jesú Æsãrẽ majãmiĩ'awĩ.

—¿Ñe'enojõrẽ uati? niwĩ.

Æsã cũrẽ yu'tiwũ:

—Rabbí ¿no'opu niati mu'u? niwũ. Rabbí, Æsã ye me'rã nĩrõ, “Æsãrẽ bu'egu” nisĩ'rĩrõ wee'e.

³⁹ Cũ Æsãrẽ niwĩ:

—Te'a. Ï'arã a'tia, niwĩ.

Æsã cũ me'rã wa'awũ. Ñamica'apu niyucã, cũ me'rã nina'ia wa'awũ.

⁴⁰ André, yu'u me'rã Jesure sirutugu, Simó Pedro acabiji niwĩ. ⁴¹ Cũ, cũ ma'mi Simórẽ maata a'magũ wa'awĩ. Cũrẽ nicu niwĩ:

—Mesías masãrẽ yu'ruoacju, Õ'acũ o'óguti ní'cure bocaejapu, nicu niwĩ. Mesías, Cristo Õ'acũ bese'cu nisĩ'rĩrõ wee'e.

⁴² André Simórẽ Jesú tiropu pijiejawĩ. Cũrẽ ï'agũ, Jesú a'tiro niwĩ:

—Mu'u Simó ni'i, Joná macũ. Be'ro mu'u Cefas wãmetigusa'a, niwĩ. Cefas, Æsã ye me'rã nĩrõ, Pedro “ũtãgã” nisĩ'rĩrõ wee'e.

Jesú Felipe, Natanaerẽ piji'que ni'i

⁴³ Be'ro cja numu Jesú Galileapu wa'asĩ'rĩwĩ. Cũ topu wa'ase duporo Felipe wãmetigure bocaaja, niwĩ:

—Te'a yu'u me'rã.

⁴⁴ Felipe Betsaida wãmetiri macãcjũ niwĩ. Pedro quẽ'rã, André cũ acabiji me'rã ti macãcjãrãta niwã. ⁴⁵ Felipe Jesú “Te'a” nicã tu'ogu, Natanaerẽ pijigu wa'awĩ. Cũ tiropu ejagu, cũrẽ nicu niwĩ:

—Æsã Õ'acũ bese'cu, Moisé cũ ya pũrĩpu oja'cure bocaejapu. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã quẽ'rã cũrẽta ojacãrã niwã. Na oja'cu Jesú Nazarecjũ José macũ na nino'gũ niami.

⁴⁶ Natanae cũrẽ nicu niwĩ:

—¿Mu'u tu'oña'cã, Nazarepure añurã nibosari?

Felipe cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Te'a ï'arã marĩ.

⁴⁷ Jesú Natanae a'ticã ï'agũ, cũrẽ niwĩ:

—Ã'rĩ nimi Israe curuacjũ waro. Õ'acũ uaro queoro weegú nimi. Ne nisoose moomi.

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'ogu, Natanae cũrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—¿De'ro wee mu'u yu'ure masĩti?

Jesú Natanaerẽ yu'tiwĩ:

—Yu'u mu'urẽ Felipe pijise duporo ï'atojapu. Mu'u yucu higuera wãmeticju docapu niapu.

⁴⁹ Natanae cũrẽ niwĩ:

—Æsãrẽ bu'egu, mu'u Õ'acũ macũ Israe curuacjãrã wiogu ni'i.

⁵⁰ Jesú cũrẽ niwĩ:

—¿Mu'u "Higueragu docapu niapu" niseacārē tu'ogu, yu'ure ejōpeoti? Be'ropare mu'u a'te nemorō añuse waro ī'agūsa'a, niwī.

⁵¹ Jesús ninemowī:

—Nirōta ni'i. Be'ropu masā u'muse pārīcā ī'arāsa'a. Yu'u Ō'acū macū masū weronojō upatigu ni'i. Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā yu'u tiropu dijati, mujāamujācā ī'arāsa'a, niwī Jesús.

2

Jesú cū tutuaro me'rā ī'onu'cā'que ni'i

¹ I'tia numu Felipere, Natanaerē Jesús pijica be'ro Galileapure Caná wāmetiri macāpu ni'cū omocā du'tewī. Cūrē bosenumu weepeowā. Jesús paco topu nico niwō. ² Ūsā quē'rārē Jesús me'rā pijiwā. ³ Na bosenumu weeri cura vino na sī'rīsere tojaque'a wa'awā. Tojo weego Jesús paco co macūrē niwō:

—Macū, vino pe'tia wa'apu.

⁴ Cū core yu'tiwī:

—¿De'ro weecajo yu'ure wereti? Yu'u pacu cūu'que ejawe'e yu'ure yujupu, niwī.

⁵ Tojo nimicā, co pe'e ti wi'i tīaco'terārē niwō:

—Nipe'tise cū dutisenucū queoro weeya.

⁶ Topu seisparu ūtā me'rā wee'queparu niwū. Judío masā ña'asere coerā aco poseyeseparu niwū. Ni'cārūrē aco cincuenta o setenta litro sājāseparu niwū. ⁷ Jesús ti wi'i tīaco'terārē niwī:

—A'teparupu acore piosāaña.

Na cū dutironojōta weewā. Teparure añurō piosāamu'muō'owā. ⁸ Tojo wéeca be'ro Jesús narē niwī:

—Cā'rō bosenumu su'ori weegú tiropu waamii, miaña, niwī.

Na "Jaū" ni, miawā.

⁹ Ti bosenumu su'ori weegú Jesús weesere masīticu niwī. Topu tīaco'terā dia'cū aco ní'quere cū vino ducayu'quere masīwā. Ti bosenumu su'ori weegú tere sī'rīña'gū, omocā du'te'cure pijio, niwī:

¹⁰ —Ne waro vino tīarā, añusere tīamutāsama. Pajiro sī'rīca be'ropu mejō nisema tīabu'ipeosama. Mu'u añuse vino pe'ere be'ropu tīadutiapā.

¹¹ Jesús a'tere Galilea wāmetiro Caná wāmetiri macāpu weewī. A'te ne waro cū tutuaro me'rā wee'onu'cā'que ni'i. Tere ī'arā, ūsā cū bu'erā cūrē ejōpeowu.

¹² Tojo wa'āca be'ro Jesús Capernau wāmetiri macāpu wa'awī. Cū paco, cū acabijirā cū me'rā wa'awā. Ūsā cū bu'erā quē'rā wa'awu. Ti macāpure ūsā pejeti numurī niwū.

Jesú Ō'acū wi'ipu nirārē cō'awīrō'que ni'i

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

¹³ Judío masā bosenumu Pascua wāmetiri bosenumu duporo niwū. Ti bosenumu na ñecūsūmua Egiptopu ní'cārā wija'quere wācūrī bosenumu niwū. Ti bosenumu duporoacā Jesús Jerusalēpu wa'awī. ¹⁴ Topu etagu, Ō'acū wi'ipu wa'awī. Ti wi'ipure wa'icurā duarārē ī'awī. Na wecuare, ovejare, tojo nicā bujare duawā. Na wējē, Ō'acūrē ūjūamorōpeojā niwā. Āpērā quē'rā apeye di'ta cjasere niyeru ducayuri masā topu dujiwā. ¹⁵ Na tojo weecā ī'agū, Jesús tārārī dare apowī. Ti da me'rā wa'icurā duarārē, na yarā ovejare, wecuare tārānūrūwīrōpe'ocā'wī. Niyeru ducayuri masā pe'ere niyerure ōrēstedijowī. Na ye mesarire tuuquecūpe'ocā'wī. ¹⁶ Buja duarārē niwī:

—Ā'rārē miiwijaaya. Yu'u pacu ya wi'ire duari wi'i weeticā'ña.

¹⁷ Cū tojo weecā ī'arā, toduporocjū Davi cū oja'quere ūsā wācūwū. Cū a'tiro ojacu niwī:

Õ'acũ, mu'u ya wi'ire ma'iyu'rumajã'a.

Na mu'u ya wi'ire ña'arõ weecã ñ'agũ, pũrõ bujaweti'i, ni ojacu niwĩ.

¹⁸ Judío masã wiorã cũ cõ'awĩrõcã ñ'arã, Jesure sërĩtiña'wã:

—¿Noanojõ dutiro me'rã mu'u duari masãrẽ cõ'awĩrõmasĩti? Mu'u tojo weemasĩsere weeĩ'ose me'rã ñ'oña ãsãrẽ.

¹⁹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—A'ti wi'ire cõ'acã'ña. I'tia nũmu be'ro yu'u apoguti tja.

²⁰ Wiorã cũrẽ niwã:

—Basiowe'e. A'ti wi'ire wéerã, cuarenta y seis cũ'marĩ yoogowã. ¿Mu'u pe'e i'tia nũmu be'ro tu'ajanu'cõgũsari tja? niwã.

²¹ Jesú ti wi'ire ucũgũ, cũ ya upure ucũgũ weewĩ. ²² Ësã cũ ucũ'quere cũ wẽrĩ masãca be'ropu tu'omasĩwũ. Tere wãcũrã, cũ ucũ'quere “Diacjũta nipĩ”, ni ãjõpeowu. Tojo nicã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũrẽ oja'que quẽ'rãrẽ ãjõpeowu.

Jesú masã wãcũsere ñ'ape'ocã'sami nise ni'i

²³ Pãjãrã Jerusalẽpu Pascua bosenu'murẽ nerẽwã. Na Jesú tutuaro me'rã weeĩ'osere ñ'awã. Tere ñ'arã, Õ'acũ o'ócũ nimi nĩrã, cũrẽ ãjõpeowã. ²⁴⁻²⁵ Jesú pe'e narẽ ñ'amasĩpe'ogu, ne ãpẽrã werero marĩrõ cũ basu masã na wãcũsere masĩpe'ocã'wĩ. Tojo weegu cũ “Yu'ure ãjõpeoma”, nitiwĩ.

3

Nicodemo Jesú me'rã ucũ'que ni'i

¹ Ni'cũ fariseo masũ Nicodemo wãmetigu niwĩ. Cũ ãpẽrã judío masã wiorã me'rã niwĩ. ² Ni'cã ñami Nicodemo Jesú tiropu ñ'agũ etawĩ. Jesure ucũwĩ:

—Ësãrẽ bu'egu, Õ'acũ mu'u me'rã nimi. Tojo weegu cũ tutuaro o'oro me'rã mu'u weeĩ'omasĩ'i. Mu'u weeĩ'o'quere ñ'arã, ãsã a'tiro masĩ'i. Õ'acũ ãsãrẽ bu'edutigu mu'urẽ o'opĩ.

³ Jesú cũrẽ niwĩ:

—Mu'urẽ nirõta nigũti. Ne ni'cũ ne waropu cũ bajuanu'cã'caro weronojõ bajuaapotigu, ne Õ'acũ tiropu wa'amasĩtisami.

⁴ Nicodemo cũrẽ sërĩtiña'wĩ:

—¿De'ro basiobosari marĩ bucuáca be'ro apaturi majãmisãjãa, marĩ paco ya paapu bajuacã tja? Marĩ pacopure apaturi bajuamasĩtisa'a.

⁵ Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—Mu'urẽ diacjũta nigũti. Ne aco me'rã wãmeyeno'tigu, tojo nicã Espiritu Santu ducayuno'tigu, Õ'acũ tiropu sãjãamasĩtisami. ⁶ Masã põ'rã masãta nima. Náta tja Espiritu Santu me'rã bajuaaporã, Õ'acũ põ'rã wa'asama. ⁷ Yu'u “Nipe'tirã ne waropu bajuanu'cã'caro weronojõ apaturi bajuaaporu'a” nisere tu'ogu, tu'omarĩaticã'ña. ⁸ Espiritu Santu me'rã ducayusere ucũgũ wee'e. Espiritu Santu wĩ'rõ weronojõ nimi. Wĩ'rõ no'o uaro busu wẽtuuwã'cãsa'a. Masĩno'ña marĩ'i, ¿no'opu cjase a'tiapari? “Topu wa'aro wee'e”, nino'ña marĩ'i. Te weronojõ Espiritu Santu masãrẽ apaturi bajuaapocã weese ñ'ano'ña marĩ'i, niwĩ Jesú.

⁹ Nicodemo sërĩtiña'wĩ tja:

—¿De'ro wee Espiritu Santu me'rã bajuata basiosari?

¹⁰ Jesú cũrẽ yu'tiwĩ:

—¿Mu'u Israe curuacjãrãrẽ Õ'acũ ye cjasere bu'egu nimigũ, a'tere masĩweti?

¹¹ Mu'urẽ diacjũta nigũti. Ësã masĩsere, ãsã ñ'a'quere musãrẽ werewu. Musã ãjõpeowe'e. ¹² A'ti nucũcã cjasere yu'u ucũcã marĩcãrẽ, musã ãjõpeowe'e. Ë'muse cjasere yu'u werecãma, nemorõta yu'ure ãjõpeotibosa'a.

¹³ »Ne ni'cũ masũ u'musepure wa'aña'dijati'cu marĩmi. Yu'u ni'cũta u'musepu ní'cu dijatiwu. Yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ upatigu u'musecjũ ni'i. Tojo weegu yu'u u'muse cjasere masĩi.

¹⁴ »Dũporopu yucu marĩrõ, masã marĩrõpu Moisé aña queose na wee'cure u'muarõ yucugupu yoocu niwĩ. Moisé añarẽ wee'caronojõta masã yu'ure u'muarõpu yoorāsama. ¹⁵ Nipe'tirã yu'ure ejõpeorã, pecame'epu wa'asome. Õ'acũ me'rã catinu'cũrāsama, niwĩ Jesú.

Õ'acũ cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ó'que ni'i

¹⁶ Õ'acũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ uputu ma'ígũ, cũ macũ ni'cũ nigũrẽ o'ócu niwĩ. Te me'rã nipe'tirã cũ macũrẽ ejõpeorã, pecame'epu wa'asome. Na cũ me'rã catinu'cũcã'rāsama. ¹⁷ Õ'acũ a'ti turicjãrãrẽ bu'iri da'reguti nígũ mejẽta cũ macũrẽ o'ócu niwĩ. Narẽ yu'ruogu pe'e tojo weecu niwĩ.

¹⁸ Õ'acũ cũ macũrẽ ejõpeorãrẽ bu'iri da'resome. Cũ macũ ni'cũ nigũrẽ ejõpeoticã pũrĩcãrẽ, bu'iri da'regusami. ¹⁹ A'tiro ni'i. Jesucristo s'ose weronojõ nimi. Cũ Õ'acũ yere i'ogũ a'tiwĩ. Cũ a'ticã, a'ti nucũcãcjãrã cũrẽ uaticãrã niwã. Cũrẽ uaronojõ o'orã, ña'arõ weese pe'ere uaripejayurã, na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nicãrã niwã. ²⁰ Nipe'tirã ña'arõ weerã Õ'acũ macũrẽ uatima. Na ña'arõ weesere bajurẽcã uatirã, cũ pu'to nisĩ'rĩtima. ²¹ Añurõ weerã pe'e cũ pu'to sirutuma. Na tojo weecã, nipe'tise na weesere “Õ'acũ uaronojõ weema”, bajuyoropu ni masĩno'o.

Juã wãmeyeri masũ Jesú yere ucũ'que ni'i

²² Jesú Nicodemorẽ ucũca be'ro Judea wãmetiropu ãsãrẽ cũ bu'erãrẽ su'ori wa'awĩ. Topure masãrẽ wãmeyerã, yoacurecãputa niwũ. ²³⁻²⁴ Juã wãmeyeri masũ cũrẽ bu'iri da'reri wi'ipu sũrõatji dũporo cũ quẽ'rã wãmeyegu weewĩ Enón wãmetiri macãpu. Enón Salim wãmetiro pu'to niwũ. Topure dia pajiri maa niwũ. Masã cũ tiropu wãmeyedutirã wa'awã.

²⁵ Cũ tojo weeri cura ni'cã namu Juã bu'esere siruturã ni'cũ judío masũ me'rã dũ'sasowã'cõcãrã niwã. Judío masã coewuasenojõ me'rã dũ'sasocãrã niwã.

²⁶ Tojo wa'áca be'ro cũ bu'erã Juãrẽ nicãrã niwã:

—Ësãrẽ bu'egu, sũ'onícatero Jordã siaquijipu mu'u me'rã ní'cu, ãsãrẽ mu'u were'cu ni'cãrõacãrẽ cũ wãmeyegu weeamĩ. Nipe'tirã cũrẽ siruturã weema.

²⁷ Juã narẽ yu'ticu niwĩ:

—Õ'acũ dutíticã, masã cũrẽ sirututibosama. ²⁸ Masã yu'u were'quere tu'otojawu. Yu'u “Õ'acũ bese'cu mejẽta ni'i”, niwũ. Yu'u cũ dũporo o'óyumu'tã'cu ni'i. ²⁹ A'tiro pe'e ni'i. Ni'cũ omocã dũ'tecã, cũ namo cũ yago se'saro nisamo. Cũ me'rãcjũ cũ dũ'tecã i'agũ, e'catitamusami. Jesú ã'rĩ omocã dũ'te'cu weronojõ nimi. Masã cũrẽ siruturã cũ namo weronojõ nima. Tojo weegu yu'u cũ me'rãcjũ masã cũrẽ sirutucã i'agũ, e'catitamu'u. ³⁰ Masã i'orõpu cũ siape me'rã yu'u bu'ipu wa'agusami. Yu'u pe'e mejõ nigũ tojagusa'a, nicu niwĩ Juã cũ bu'erãrẽ.

Õ'acũ macũ u'musecjũpu a'ti'que ni'i

³¹ Juã cũ bu'erãrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Jesú u'musepu a'ti'cu nipe'tirã yu'ruoro nimi. A'ti di'tacjũ a'to cjasere ucũsami. U'musepu a'ti'cu pe'e nipe'tirã yu'ruoro nimi. ³² Cũ u'musepu i'a'quere, cũ tu'o'quere ucũsami. Ne ni'cũ cũ ucũsere ejõpeotisami. ³³ Tojo nimicã, no'o ni'cãrẽrã cũrẽ ejõpeoma. Na cũrẽ ejõpeorã, “Õ'acũ diacjũta ucũmi”, ni i'oma. ³⁴ Õ'acũ Jesucristore Espíritu Santure cuoyu'rumajãcã weecu niwĩ. Tojo weegu cũ pacu yere ucũmi.

³⁵ Õ'acũ cũ macũrẽ ma'ígũ, nipe'tisere, nipe'tirãrẽ dutimasĩsere o'ocu niwĩ. ³⁶ Cũ

macūrē ějōpeorānojō catinu'cūsere cuoma. Cūrē ějōpeosī'rītirā pe'e Ō'acū tiropu wa'asome. Ō'acūrē uputu bu'iri da'reno'rāsama.

4

Jesú Samariacjō me'rā ucū'que ni'i

¹⁻³ Pājārā masā Jesure sirutuwā. Juā wāmeyeri masū yu'rūoro ũsā Jesú bu'erā pe'e masārē wāmeyewu. Jesú cū basu narē wāmeyetiwi. A'te, pājārā masā sirutuse, wāmeyese quetire fariseo masā tu'ocārā niwā. Te quetire tu'oapā nígū, Jesú Judeapu ní'cu Galileapu wa'awī.

⁴ Topu wa'agu, cū Samaria di'tapu yu'rūwā'cāwī. ⁵ Ti di'tapure Sicar wāmetiri macāpu etawī. Ti macā pu'to dūporocjā Jacob cū macū Joseré o'óca di'ta niwā. ⁶ Topu aco waari pe Jacob cū wéeca pe niwā. Jesú to yu'rūagu, caributia wa'awī. Tojo weegu dajaritero nicā ti pe sumutopu soogu ejanujāwī.

⁷⁻⁸ Cū topu dujiri cura ũsā ba'ase duurā wa'arā macāpu pi'awu. Ŭsā topu nirī cura ni'cō numio Samariacjō ti pepure aco waago etaco niwō. Jesú core nicu niwī:

—Yu'ure aco tīaña.

⁹ Co cūrē yu'tico niwō:

—¿De'ro weegu mu'u judío masū nimigū, yu'u Samariacjōrē aco sērīti? nico niwō. Titapure judío masā Samaria di'tacjārā me'rā ne a'mesu'aticūcārā niwā. Te ye bu'iri cūrē tojo nico niwō.

¹⁰ Jesú nicu niwī:

—Mu'u Ō'acū masārē o'osere masītisa'a. Yu'u quē'rārē masītisa'a. Mu'u masīgō pūrīcā, yu'ure sērīboapā. Mu'u sērīcā, yu'u pe'e aco catise o'ose warore o'oboapā.

¹¹ Co ninemoco niwō tja:

—¿Ñe'e me'rā mu'u acore waamiibosari? A'ti pe ũ'cūa ni'i. ¿No'opu mu'u aco catise o'osere bocabosari? ¹² Marī ñecū Jacob a'ti pe cjasere sī'rīcu niwī. Cū pō'rā, cū yarā ecarā quē'rā sī'rīcārā niwā. Cū marīrē a'ti pere cūucu niwī. ¿Mu'u pe'e cū nemorō niti?

¹³ Cū core yu'ticu niwī:

—Nipe'tirā a'ti pe cjase acore sī'rīrā, apaturi acowuorāsama. ¹⁴ Yu'u o'ose pe'ere sī'rīrā, ne acowuosome. Napure na ye ejeripō'rārīpu aco o'maburonu'cūrō weronojō nirōsa'a. Na catinu'cūcārāsama.

¹⁵ Co cūrē nico niwō:

—To pūrīcārē yu'ure te acore o'oya. Mu'u yu'ure o'ocā, yu'u acowuosome. Tojo nicā a'ti pepure aco waasī'rīgō ī'anu'cūsoma, nico niwō.

¹⁶ Jesú core nicu niwī:

—Mu'u marāpure pijigo wa'aya.

¹⁷ Co cūrē yu'tico niwō:

—Yu'u marāpu marīgō ni'i.

Jesú core nicu niwī:

—Mu'u “Marāpu moo'o” nīgō, diacjūta yu'tiapu. ¹⁸ Mu'u ni'cāmocurā umua me'rā marāputiña'co nimiwū. Ni'cārōacā mu'u cuogu mu'u marāpu diacjū nitimi. Mu'u ucūse diacjūta ni'i.

¹⁹ Tojo nicā tu'ogo, Jesure nico niwō:

—Mu'u Ō'acū ye queti weremu'tārī masū nisa'a. ²⁰ Ŭsā ñecūsumua Samariacjārā sicu ũrūgūpu Ō'acūrē ějōpeocārā niwā. Masā judío masā pe'e “Jerusalēpu Ō'acūrē ějōpeorua'a”, ni wācū'u, nico niwō.

²¹ Jesú core nicu niwī:

—Yu'u ucūsere tu'oya. Cā'rōacā du'sa'a sicu ũrūgūpu wa'atimirā, Jerusalēpu wa'atimirā musā Ō'acūrē ějōpeoatjo. ²² Musā Samariacjārā musā ějōpeosere añurō

tu'omasītisa'a. Ɔsā pūrīcā ũsā ějōpeosere masī'i. A'tiro ni'i. Masārē yu'rūoacju judío masū nigūsami. ²³ ějōpeoritero etarosa'a. A'tiro nicārē nitoja'a. Masā Ő'acūrē diacjūta ějōpeorā na ye ejeripō'rārīpu ějōpeorāsama. Ő'acū cūrē ějōpeorārē tojo ějōpeocā ũasami. ²⁴ Ő'acū bajutigū nimi. Cūrē ějōpeorā ejeripō'rārīpu diacjūta ějōpeoroua'a.

²⁵ Co cūrē nico niwō:

—Yu'u masī'i. Mesías, Ő'acū cū bese'cu Cristo, a'tigusami. Cū a'tigu, marīrē nipe'tisere weregusami, nico niwō.

²⁶ Tojo nicā tu'ogu, core nibajūrēcū niwī:

—Yu'u mu'u me'rā ucūgū Ő'acū bese'cuta ni'i.

²⁷ Na a'tiro nirī cura ũsā ba'ase duurā eja'cārā Jesú tiropure etawu. Ɔsā Jesú numio me'rā ucūcā ĩ'arā, ĩ'amarīa wa'acāti. Ne ni'cūputa cūrē “¿Ñe'enojōrē ũago weeati? o ¿ñe'enojō cjasere ucūrā weeati?” ni sērītiña'ma'atiwu.

²⁸ Ɔsā na tiropu etacā ĩ'agō, co aco waatjure topūta dupocā, macāpu wa'a wa'awō. Topure etago, masārē wereco niwō:

²⁹ —Musā quē'rā ĩ'arā a'tia. Sō'o, ni'cū ũmu niami. Cū yu'u de'ro wee'quere masīpe'ocā'mi. Cū Ő'acū bese'cuta niapība, nico niwō.

³⁰ Be'ro co tojo werecā tu'orā, na Jesú tiropu ĩ'arā a'ticārā niwā. ³¹ Na a'tiri cura ũsā Jesure ba'ase ecarā weemiwū.

³² Cū ũsārē niwī:

—Yu'u ba'ase cuosere musā masītisa'a.

³³ Tojo nicā tu'orā, ũsā cū bu'erā “¿Āpērā cūrē ba'ase ecatojapari?” ni a'merī sērītiña'wū.

³⁴ Jesú ũsārē niwī:

—Ő'acū yu'ure o'ówī. Yu'u cū ũaro weegu wee'e. Cū weeduti'quere weepe'ogu, yu'u ba'agu weronojō tu'oña'a. ³⁵ Musā a'tiro ni wācū'u: “Ba'paritise mujīpūrī du'sa'a otese ducatiatjo.” Yu'u pe'e ĩ'acāma, pupi ĩ'airōpu wee'e. Jesú a'tiro ucūgū, masārē ucūgū weewī. Na cū ucūsere ějōpeoatjo cārō du'sa'a nígū, tojo niwī. ³⁶ Ote'quere tū'rērī masū cū da'ra'que wapa wapeyeno'sami. Ā'rī da'ragu weronojō masārē ějōpeocā weegū quē'rārē yu'u wapayegusa'a. ějōpeorā, na catinu'cūcārāsama. Ne waro weremu'tā'cu, apī werenemoturiawā'cāgū na weresere ějōpeocā ĩ'arā, na puarāputa e'catirāsama. ³⁷ Masā ucūwuaronojōpuma a'tiro ni'i: “Ni'cū ne waro otesami. Be'ro te ducare miirī masū apī nisami tja.”

³⁸ Musā yu'u bu'erā te weronojō ni'i. Āpērā Ő'acū ye cjasere weremu'tā'cārā niwā. Ni'cārōacārē yu'u musārē na weremu'tā'quere werenemodutigu o'ó'o. Musā werese me'rā narē yarā wa'acā weerāsa'a, niwī Jesú.

³⁹ Samariacjō co ya macācjārārē a'tiro nico niwō:

—Sō'onícu nipe'tise yu'u wee'quere masīpe'ocā'mi. Co tojo nicā tu'orā, pājārā cūrē ějōpeowā. ⁴⁰ Tojo weerā Jesú tiropu a'ti, cūrē na tiropu tojadutiwā. Cū na tiropure puu numu tojaque'awī. ⁴¹ Be'ro Jesú cū weresere tu'orā, pājārā ějōpeonemowā.

⁴² Be'ro numiorē niwā:

—Ɔsā mu'u were'que me'rā dia'cū cūrē ějōpeowe'e. Ɔsā basu cū ucūsere tu'oapu. Tojo weerā cūrē ějōpeo'o. Ɔsā masī'i. Diacjūta niapā. Cū Ő'acū bese'cu a'ti turicjārā masārē yu'rūogu nimi, niwā core.

Jesú wiogu docacjū macūrē yu'rūo'que ni'i

⁴³ Puu numu Samariacjārā me'rā níca be'ro Jesú Galilea di'tapu wa'awī.

⁴⁴ Toduporo a'tiro niwī Jesú:

—Ő'acū ye queti weremu'tārī masūrē cū ya di'tacjārā ějōpeotisama. ⁴⁵ Tojo nimicā, cū ya di'ta Galileapu etacā, masā tocjārā pe'e cūrē añurō ñe'ewā. Na

quē'rā Jerusalēpu judío masā bosenuṃu Pascua i'arā ejacārā niwā. Topu Jesú cū weēi'o'quere i'acārā niwā. Tojo weerā cūrē ējōpeowā.

⁴⁶ Jesú Galileapu ejagu, Canápu aco ní'quere cū vino wéeca macāpu apaturi dajawī. Ti macāpure ni'cū Galilea di'ta wiogu docacjū niwī. Cū, cū macū dutitigure Capernaupu cuocu niwī. ⁴⁷ Cū, Jesú Judeapu ní'cu Galileapu etapū nise quetire tu'ogu, Jesú tiropu a'ticu niwī.

—Yū'u macūrē yu'ruogu a'tia. Cū wērīse pu'toacāpu niami, niwī.

⁴⁸ Jesú cūrē niwī:

—Musā yu'u weēi'oticāma, ējōpeowe'e.

⁴⁹ Cū dutitigu pacu pe'e Jesure niwī:

—Wiogu, pajaña'ña. Te'a quero yu'u macū wērīse dūporo.

⁵⁰ Jesú cūrē niwī:

—Mu'u ya wi'ipu tojaagusa'a. Mu'u macū catisami, niwī. Cū Jesú tojo nisere tu'ogu, cū ya wi'ipu tojaa wa'awī. ⁵¹ Cū dajaguti weeri cura cūrē da'raco'terā ma'apu pōtērī, cūrē werecārā niwā:

—Mu'u macū catiami.

⁵² Na werecā, “¿De'ro nicā cū añunu'cāti?” ni sērītiña'cu niwī. Na “Ñamica'a dajaritero be'ro ujaque suruno'ami”, nicārā niwā.

⁵³ Na werecā, cū “Jesú yu'ure ti horata ‘Mu'u macū catisami’, niami”, nicu niwī. Tojo weerā nipe'tirā cū, cū ya wi'icjārā Jesure ējōpeocārā niwā.

⁵⁴ Ti di'ta Galileapure aco ní'quere vino cū ducayūca be'ro wiogu macūrē yu'ruogu, Jesú puati cū tutuase me'rā weēi'ogū weewī. Judea di'tapu ní'cu dajagu, tere weewī.

5

Jesú sijamasitigure yu'ruo'que ni'i

¹ Wiogu docacjū macūrē yu'ruóca be'ro Jesú Jerusalēpu judío masā bosenuṃu i'agū majāmitojaawī tja. ² Jerusalērē sārīsāaca sārīrōpure ni'cā sope Oveja wāmetiri sope niwū. Ti sope pu'to na u'arātirā apóca pe niwū. Ti pe hebreo ye me'rā Betsaida wāmetiwu. Ti pe sumutopure ni'cāmocuse tucūrī ti'aya marīse tucūrī niwū. ³⁻⁴ Te tucūrīpu pājārā dutitirā nucūcāpu cūñawā. Caperi bajuno'tirā, opa cō'ñerī sijarā, tojo nicā sijamasitirā niwā. Ti ditarapure wācūña marīrō ni'cārētiri Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjū dijatamujāpu. Dijata, acore a'meña'cā weemujāpu. Cū tojo wéeca be'ro ti pepu doqueñojāmu'tāgū yu'ruono'pu. Tojo weerā na cū yu'ruosere co'terā, topu cūñacārā niwā. ⁵ Topure ni'cū dutitigu niwī. Treinta y ocho cū'marī wa'acaro niwū cū dutitiwā'cōca be'ro. ⁶ Jesú ti ditara tiropu yu'ruagu, topu cūñagūrē i'awī. Cū yoacā dutiticā i'agū, cūrē sērītiña'wī:

—¿Mu'u yu'ruono'sī'rīsari? niwī.

⁷ Cū Jesure yu'tiwī:

—Wiogu, yu'ure ne weetamugū marīmi. Nipe'tisetiri aco a'meña'rī cura yu'u ti pepu sājāsī'rīcā, āpērā yu'u dūporo sājāamu'tāmujāwā.

⁸ Jesú cūrē niwī:

—Wā'cānu'cāña. Mu'u cūñarōrē tuutūrē, wa'agusa'a.

⁹ Cū tojo nirī cura yu'ruono'cupu tojawī. To be'ro wā'cānu'cā, cū cūñarōrē tuutūrē, sijanu'cāwī. Cūrē yu'ruoca nūmu sauru niwū. ¹⁰ Tojo weerā yu'ruono'cu cū cūña'carore o'macā i'arā, judío masā wiorā cūrē nicārā niwā:

—¿De'ro weeguti mu'u ni'cācā marī soodutíca nūmu sauru nimicā, mu'u cūñarōrē o'masijati? Marīrē tojo weedutiwe'e.

¹¹ Cū narē yu'ticu niwī:

—Yu'ure yu'ruo'cu “Mu'u cūñarōrē tuutūrē, o'mawā'cāgūsa'a”, niami.

¹² Na cūrē nicārā niwā:

—¿Noanojō m̄'urē tojo weedutiati?

¹³ Cũ Jesure mas̄iticu niwĩ. Jesú sijamas̄itigure yu'r̄uóca be'ro p̄jārā masā wa'teropu mor̄esu'uwā'cāwĩ. Tojo weegu cūrē ī'amas̄iticu niwĩ. ¹⁴ Be'ro Jesú Ō'acũ wi'ipu cūrē bocaejagu, niwĩ:

—Añurō weepa. M̄'u yu'r̄uono'cupu ni'i. Apaturi ña'arō weenemoacupa. M̄'u ña'arō weenemogũ, nemorō ña'arō yu'r̄ugusa'a, niwĩ.

¹⁵ Jesú tojo nicā t̄'ogu, judío masā wiorārē weregu wa'acu niwĩ:

—Yu'ure yu'r̄uo'cu Jesú wāmeticu niami.

¹⁶ Cũ tojo nicā t̄'orā, judío masā wiorā Jesú cũ sauru nicā masārē yu'r̄uo'que quetire mas̄icārā niwā. Tojo weerā cũ me'rā a'pepūrīnũ cā, cūrē wējēsī'rīcārā niwā.

¹⁷ Jesú narē niwĩ:

—Yu'u pacu da'ranu'cūcā'mi. Yu'u quē'rā da'ranu'cūcā'a, niwĩ Jesú.

¹⁸ Sauru nicā da'radutitisere Jesú yu'ranu'cāse bu'iri wiorā cūrē wējēsī'rīwā. Be'ro cũ Ō'acūrē “Yu'u pacu nimi” nisere t̄'orā, nemorō cūrē wējēsī'rīwā. “Cũ tojo nīgũ, Ō'acūrē ni'cārōwijigu weemi”, niwā.

Jesucristo cũ ye quetire werese ni'i

¹⁹ Jesú narē niwĩ:

—Diacjũ masārē wereguti. Yu'u Ō'acũ macũ yu'u se'saro apeyenojō weemasīwe'e. Yu'u pacu weesere ī'a'a. Te dia'cūrē wee'e. A'tiro ni'i. Nipe'tise yu'u pacu weesere yu'u quē'rā tere wee'e. ²⁰ Yu'ure ma'ígũ, yu'u pacu nipe'tise cũ weesetisere ī'omi. Ni'cārōacā sijamas̄itigure yu'r̄uo'que nemorō be'ropure weegusami. Masā tere ī'amarīarāsa'a. ²¹ Yu'u pacu masā wērī'cārārē masōmi. Cũ weronojō yu'u quē'rā yu'u masōsī'rīrārē masōgũsa'a. ²²⁻²³ Yu'u pacu masā weesetisere besetimi. Yu'u pe'ere masārē “Añurō weema” o “Ña'arō weema” ni, besedutiwĩ. Nipe'tirā yu'u pacure añurō ucūma. Yu'u quē'rārē añurō ucūato nīgũ yu'ure masārē besedutimi. Yu'ure añurō ucūtirā, yu'ure o'ó'cu quē'rārē añurō ucūtima.

²⁴ »Diacjũta nigũti. Yu'u nisere t̄'orā, yu'ure o'ó'cure ějōpeorā catinu'cūsere cuoma. Na bu'iri da'reno'some. Na pecame'epu wa'abo'cārā yu'r̄uwetitojama.

²⁵ Diacjũta nigũti tja. Cā'rōacā du'sa'a Ō'acūrē moorā yu'ure ějōpeoatjo. Na ějōpeoritero nitoja'a. Yu'u ucūsere t̄'o, tere weerā catinu'cūcā'rāsama. ²⁶ Yu'u pacuta masārē catinu'cūsere o'omasīmi. Cũta masārē catinu'cūcā weedutigu yu'ure o'ómi. ²⁷ Ō'acũ yu'ure masārē besedutisere cūuwĩ. Yu'u cũ macũ masā weronojō uputigu nitjagũ, masārē bese'e. ²⁸ Masā a'tere t̄'orā, ucuaticā'ña. Ni'cā numu nipe'tirā wērī'cārā yu'u ucūsere t̄'orāsama. ²⁹ Tere t̄'orā, masāperipu ni'cārā masāpe'tiarāsama. Añurō weeseti'cārā catinu'cūajā masārāsama. Ña'arō wee'cārā pe'e bu'iri da're bajuriono'ajā masārāsama, niwĩ Jesú.

Jesucristo “A'te ye bu'iri yu'u Ō'acũ macũ ni'i” nise ni'i

³⁰ Jesú wiorārē ninemowĩ tja:

—Yu'u basu, yu'u se'saro masārē besemas̄itisa'a. Yu'u pacu uaro, cũ dutironojō yu'u bese'e. Yu'u uaro weesī'rīsere weewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu uaro wee'e. Tojo weegu yu'u besese queoro ni'i. ³¹ Yu'u basu yu'u weesere añurō ucūcā, “M̄'u ucūse wapamarī'i”, nibosa'a. ³² Apī nimi yu'u ucūsere “Añu ni'i” nīgũ. Cũ tojo nīgũ yu'u pacu Ō'acũta nimi. Cũ yu'ure “M̄'u weese añu ni'i” nise pūrīcā, wapati'i. ³³ Masā Juā wāmeyeri masūpure yé cjasere sērītiña'dutirā o'ócārā niwũ. Cũ queoro yu'ticu niwĩ. ³⁴ Yu'u, yé cjasere masā añurō ucūato nisere a'magũ mejēta wee'e. Masā yu'r̄ucā uasā'a. Tojo weegu a'tiro ucūu. ³⁵ Juā sī'omũ'tāgũ weronojō niwĩ. Sī'ócjamarīcā ũjūrō, añurō bo'reyusa'a. Te bo'reyuse weronojō yé quetire añurō

ĩ'owĩ. Musã cū ucūsere tu'orã, yoaticã tere e'catiwu. ³⁶ Yu'u weeĩ'o'que Juã ucũ'que nemorõ wapati'i. Yu'u pacu weeduti'que ni'i. Tojo weese me'rã yu'u pacu diacjũta yu'ure o'ówĩ nisere ĩ'o'o. ³⁷ Tojo nicã yé cjasere yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu añurõ ucũmi. Musã Ō'acũ ucūsere tu'owe'e. Cũ bajusere ĩ'awe'e. ³⁸ Tojo nicã yu'ure cū o'ó'cure ĩjõpeowe'e. Tojo weero cū ucūse musārē sãjãwe'e. ³⁹ Musã catinu'cūsere bocarãsa'a nĩrã, Ō'acũ ye queti o'jáca pũrĩrē wiopesase me'rã bu'enu'cũcã'a. Musã ti pũrĩ cjasere bu'érã, yé quetireta bu'e'e. ⁴⁰ Musã catinu'cūsere uamirã, yu'ure ĩjõpeosĩ'rĩwe'e.

⁴¹ »Masã yu'ure añurõ ucũcã uawe'e. ⁴² Yu'u musārē ĩ'amasĩ'i. Musã Ō'acũrē ma'iwe'e. ⁴³ Yu'u, yu'u pacu uaro a'topure a'tiwu. Tojo weemicã, musã yu'ure uawe'e. Apĩ cū uaro a'tigu pe'ere musã uarãsa'a. ⁴⁴ Musã basuta musã weesere a'merĩ “Añu'u”, nicũña'a. Ō'acũ ni'cũ nigũ “Añu'u” nise pe'ere a'mawe'e. Tojo weecũñarã, ¿de'ro wee musã yu'ure ĩjõpeobosa? ⁴⁵ Musã “Cũ pacupure weresãgũsami”, ni wãcũticã'ña. Musã ĩjõpeo'cu Moiséta musārē weresãgũsami. Musã a'tiro wãcũ'u: “Moisé duti'quere queoro wee'e. Tojo weerã u'musepu wa'arãsa'a”, ni wãcũ'u. ⁴⁶ Musã cū oja'quere ĩjõpeorã pũrĩcã, yu'u quẽ'rãrē ĩjõpeobosa'a. Moisé cū oja'que, yé quetita niwũ. ⁴⁷ Cũ yu'ure oja'quere ĩjõpeotirã, ¿de'ro wee musã yu'u ucūsere ĩjõpeobosa? niwĩ Jesú.

6

Jesú ni'cãmocusetiri mil umuarẽ eca'que ni'i
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Jerusalẽpu sijamasĩtigure yu'ruoca be'ro Jesú Galileapu dajatojaawĩ tja. Topu nĩgũ, Galilea cja ditara ape pã'rẽpu pẽ'awĩ. Ti ditarata Tiberia wãmetiwu. ² Masã cū weeĩ'ose me'rã dutitirãrē yu'ruocã ĩ'arã, pãjãrã sirutuwã. ³ Ŭsã ape pã'rẽpu pẽ'atarã, ũrũgũpu mujãa, dujiwu. ⁴ Titare judío masã bosenuwu wa'atjo Pascua cã'rõacã du'sawu. ⁵ Jesú pãjãrã masã cãrē sirutucã ĩ'agũ, Felipe niwĩ:

—¿No'opu marĩ na pãjãrãrē ecãtjere ba'ase duurã wa'arãsari?

⁶ Felipe ¿de'ro yu'tigusari? nĩgũ, tojo sãrĩtiña'wĩ. Jesú pe'e cū weeatjere masĩyutojacu niwĩ. ⁷ Felipe cãrē yu'tiwĩ:

—Ocho mujĩpũrĩ da'rase wapa narẽ marĩ pã duu ecacã, ne ba'abocatisama.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, ũsã me'rãcũ André, Simó Pedro acabiji Jesure niwĩ:

⁹ —A'tore ni'cũ wĩ'magũ nimi. Cũ ni'cãmocuse pã cebada me'rã wee'quepagare cuomi. Tojo nicã wa'i puarã cuomi. A'te ba'ase ã'rã pãjãrãrē ne se'sasome, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Narẽ nipe'tirãrē dujidutiya. Na dujiro añurõ tátiwu. Tojo weerã nipe'tirã dujiwã. Ni'cãmocusetiri mil umua niwã. ¹¹ Be'ro Jesú pãrẽ mii, Ō'acũrē e'catise o'owĩ. Tu'ajanu'cõ, ũsãrē o'owĩ. Be'ro ũsã masã nipe'tirãrē ducawaawu. Mejãrõta wa'i me'rã quẽ'rãrē weewĩ. Ŭsã na ba'asĩ'rĩrõ ejatuario narẽ etiwu. ¹² Na ba'a yapíca be'ro Jesú ũsãrē niwĩ:

—Na ba'adu'ase cõ'orĩ nĩgũ, tere seesãaña, niwĩ.

¹³ Ni'cãmocusepaga pã nimi'que ũsã ba'adu'a'quere seesãacãpuma, doce pi'seri mu'muse pi'seri wijawu. ¹⁴ Masã Jesú tojo weecã ĩ'arã, cãrē niwã:

—“Ō'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiacju niapu” ní'cu ã'rĩta nitu'sami.

¹⁵ Na cãrē uputu tutuario me'rã miaa, wiogu sãrõsĩ'rĩmiwã. Cũ pe'e na tojo weesĩ'rĩsere ĩ'agũ, cū se'saro nisĩ'rĩgũ ũrũgũpu mujãa wa'awĩ.

Jesú acopu sijawã'cã'que ni'i
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶ Be'ro na'ique'awã'câtiri cura ãsã ditarapu bu'awu. ¹⁷ Bu'ata, Capernaupu wa'arã yucusupu mujãsjãa, ti ditarare pẽ'anu'cãwũ. Na'inucũaca be'ropu niwũ. Jesú titare bajutiwĩ yujupu. ¹⁸ Ësã pẽ'arĩ cura wĩrõ uputu wẽetuuwã'cãtiwu. Tojo wa'acã, pã'cõrĩ pacase wã'cãwũ. ¹⁹ Ësã yoaro ni'cãmocuse kilómetro wa'aca be'ro Jesú ãsã tiropu a'tigu, acopu sijawã'cãtiwĩ. Cũrẽ ã'arã, uputu ucawu. ²⁰ Cũ ãsãrẽ niwĩ:

—Yũ'u ni'i. Uiticã'ña, niwĩ.

²¹ Ësã cũrẽ mujãsjãdutiwu. Cũ sãjãca be'ro ãsã wa'aro ape pã'rẽpu maata ejabaque'owu.

Masã ditara sumutopu cõ'o'cãrã Jesure a'mase ni'i

²² Ape numu masã ape pã'rẽpu toja'cãrã nituopju me'rã ãsã pẽ'a'quere masicãrã niwã. Tojo nicã “Jesú cũ bu'erã me'rã wa'atiami”, nicãrã niwã. ²³ Na tojo nicũnarĩ cura apeye yucusupawu etacaro niwũ. Tepawu Jesú cũ pacure cũ e'catise o'óca be'ro ãsã ba'a'caropu etacaro niwũ. Te Tiberia cjasepawu nicaro niwũ. ²⁴ Be'ro masã ape pã'rẽpu toja'cãrã Jesú, cũ bu'erã maricã ã'arã, a'tiro weecãrã niwã. Te yucusupawupu mujãsjãa, Capernaupu Jesure a'marã a'ticãrã niwã.

Jesú masãrẽ werese ni'i

²⁵ Na a'ti pã'rẽpu pẽ'ajarã, Jesure bocaejarã, cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Wiogu, de'ro nicã mu'u pẽ'ajati a'topure?

²⁶ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Musã pã ba'a yapi'que ye bu'iri yu'ure a'ma'a. Yu'u tutuaro me'rã wee'que pe'ere ¿de'ro nirõ weeati? ni tu'omasitisa'a. ²⁷ Musã ba'ase dia'cũrẽ wapata'asĩ'rĩrã, da'raticã'ña. Te maata pe'tise ni'i. Apeye ba'asere a'maña. Te catinu'cũse o'ose ni'i. Tereta yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu masãrẽ o'ogusa'a. Õ'acũ yu'u pacu yu'ure cũ o'ócu nisere masãrẽ ã'otojawĩ.

²⁸ Na cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿De'ro weerãsari ãsã Õ'acũ weeduti'quere añurõ weeyapada'reosĩ'rĩrã?

²⁹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Õ'acũ masãrẽ weeduti'que a'tiro ni'i. Yu'ure cũ o'ócu'e ejõpeodutimi.

³⁰ Na cũrẽ sãrĩtiña'wã:

—¿Ñe'enojõ me'rã ã'ogũsari ãsã mu'urẽ ejõpeocã? ¿De'ro bajuse weegusari?

³¹ Marĩ ñecũsumua maná wãmetisere ba'acãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta te ba'ase u'muse cjasere cũ o'o'que nicaro niwũ, niwã Jesure.

³² Cũ narẽ yu'tiwĩ:

—Diacjũta nigũti. Moisé u'muse cjase ba'asere o'oticu niwĩ narẽ. Yu'u pacu pe'e o'ocu niwĩ. Cũta masãrẽ ba'ase u'muse cjase, diacjũ cjasere o'omi. ³³ Ba'ase u'muse cjase u'musepu dijati'que ni'i. Masãrẽ catinu'cũcã wee'e.

³⁴ Na cũrẽ niwã:

—Wiogu, te ba'asere ãsãrẽ o'onu'cũcã'ña.

³⁵ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'uta ba'ase u'muse cjase ni'i. Catinu'cũcã wee'e. Yu'ure ejõpeosirutugu ne ujaboasome. Ne acowuosome. A'tiro ni'i. Ba'a yapigu ujaboatimi. Sĩ'rĩ yapigu acowuotimi. A'te weronojõ yu'ure ejõpeorã yapirã weronojõ añurõ tu'õña'nu'cũrãsama. ³⁶ Yu'u toduporo nĩ'caronojõta yu'ure ã'amirã, masã ejõpeowe'e. ³⁷ Nipe'tirã yu'u pacu o'o'cãrã yu'ure ejõpeosama. Yu'ure na ejõpeocã, narẽ ñe'eticã weesome. ³⁸ U'musepu nĩ'cu yu'u uaro weegu a'titiwu. Yu'ure o'ócu dutiro pe'ere weegu a'tiwu. ³⁹ Cũ a'tiro uami. Cũ yu'ure o'o'cãrãrẽ bajuriocã uatimi. Na pecame'epu wa'acã uatimi. Be'ropu a'ti umuco pe'ticã, yu'u narẽ masõcã uasami. ⁴⁰ Yu'ure o'ócu a'tiro weecã uami. “Nipe'tirã yu'ure ejõpeorã catinu'cũcã'rãsama”, nimi. Yu'u a'ti umuco pe'ticã, narẽ masõgũsa'a, niwĩ Jesú.

⁴¹ Jesú “Yü'u u'musepu dijati'cu ba'ase weronojõ nigũ ni'i” nicã tu'orã, judío masã wiorã cũ me'rã ua wa'awã. ⁴² A'tiro niwã:

—¿Ã'rĩ tojo ucũgũ, Jesú, José macũ mejêta niti? Cũ pacure, cũ pacore marĩ masĩ'i. ¿De'ro weegu cũ “U'musepu ní'cu dijatiwu”, niti?

⁴³ Na tojo nicã tu'ogu, Jesú niwĩ:

—Yü'ure ucjaticã'ña. ⁴⁴ Ne ni'cũ na uaro yu'ure sirutumasĩtisama. Yü'ure o'ó'cu yu'u pacu na yu'ure ejõpeocã uasãmi. Cũ uasã'cãrã dia'cũ sirutumasĩsama. Yü'ure siruturãrẽ a'ti umuco pe'ticã, masõgũsa'a. ⁴⁵ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã: “Õ'acũ nipe'tirãrẽ bu'egusami.” Tojo weerã nipe'tirã yu'u pacu weresere tu'o ejõpeorã yu'ure siruturãsama.

⁴⁶ »Ne ni'cũ masũ Õ'acũ yu'u pacure i'atimi. Yü'u cũ me'rã ní'cu dia'cũ i'awũ.

⁴⁷ Diacjũta nigũti. Yü'ure ejõpeogu catinu'cũgũsami. ⁴⁸ Yü'u u'muse cjase ba'ase ni'i. Catinu'cũsere o'o'o. ⁴⁹ Musã ñecũsumua yucu marĩrõ, masã marĩrõpu manãrẽ ba'acãrã niwã. Tere ba'a'cãrã nimirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. ⁵⁰ Yü'u pe'e ba'ase u'muse cjase pe'ere ucũ'u. Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama. ⁵¹ Te ba'ase u'musepu dijati'cu yu'uta ni'i. Tere ba'arã, catinu'cũcã'rãsama. Yü'u ba'ase o'ose yu'u upu ni'i. Yü'u upure a'ti umucocjãrãrẽ catinu'cũdutigu o'oguti, niwĩ Jesú.

⁵² Cũ tojo nicã tu'orã, judío masã wiorã a'merĩ ucũwã:

—¿De'ro wee marĩrẽ ã'rĩ cũ upure ba'adutibosari?

⁵³ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Musã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu yé upure ba'atirã, yé díre sĩ'rĩtirã, catinu'cũsome. ⁵⁴ Yü'u upure ba'arã, yé díre sĩ'rĩrã pe'e catinu'cũcã'rãsama. Na wẽrĩca be'ro a'ti turi pe'ticã, narẽ masõgũsa'a. ⁵⁵ Yé upu ba'ase waro ni'i. Yé dí sĩ'rĩse waro ni'i. ⁵⁶ Yé upure ba'agu, yé díre sĩ'rĩgũ yu'u me'rã nimi. Yü'u quẽ'rã cũ me'rã ni'i. ⁵⁷ Yü'u pacu catinu'cũgũ yu'ure o'ówĩ. Yü'u cũ me'rã cati'i. Tojo weegu yu'u upu ba'agure catinu'cũcã weeguti. ⁵⁸ Yü'u u'musepu cjase ba'ase dijati'quere ucũ'u. A'te ba'ase maná musã ñecũsumua ba'a'que weronojõ niwe'e. Na tere ba'amirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. Yé upure ba'arã pũrĩcã catinu'cũcã'rãsama, niwĩ Jesú.

⁵⁹ Jesú narẽ a'tere Capernaupu judío masã nerẽrĩ wi'ipu bu'ewĩ.

Masã Jesure sirutudu'u'que ni'i

⁶⁰ Jesure siruturi masã cũ bu'esere tu'orã, a'tiro niwã:

—Cũ werese diasayu'rũa'a. ¿Noa tere tu'omasĩpõtẽobosau?

⁶¹ Tojo ucũsere tu'ogu, Jesú narẽ niwĩ:

—¿Musã yu'u tojo ucũsere tu'satisari? ⁶² ¿De'ro wa'abosari yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu apaturi toduporo yu'u ní'caropu mujãacã tja? Musã tere i'arã, ¿de'ro tu'oña'bosari? ⁶³ Espiritu Santu catisere o'omi. Marĩ upu marĩrẽ catise o'owe'e. Yü'u ba'ase, sĩ'rĩsere ucũgũ, po'peapu ejeripõ'rã cjasere ucũgũ wee'e. Yü'u ucũsere ejõpeorã catinu'cũcã'rãsama. ⁶⁴ Æpẽrã musã tiropure yu'u weremicã, yu'ure ejõpeotima yujupu, niwĩ Jesú.

Jesú cãrẽ ejõpeotiajãrẽ ne waroputa masĩtojacu niwĩ. Tojo nicã cãrẽ æpẽrãrẽ wẽjẽdutigu o'oacju quẽ'rãrẽ masĩtojawĩ.

⁶⁵ Jesú masãrẽ niwĩ:

—Tojo weegu yu'u masãrẽ mejẽpu ní'caronojõta ne ni'cũ cũ uaro yu'ure sirutumasĩtisami. Yü'u pacu o'ono'rã dia'cũ sirutumasĩsama, niwĩ Jesú.

⁶⁶ Tita pãjãrã cãrẽ sirutumi'cãrã sirutudu'ucã'wã. ⁶⁷ Na tojo weecã i'agũ, Jesú ãsã cũ bu'erãrẽ sẽrĩtiña'wĩ:

—¿Musã quẽ'rã wa'asĩ'rĩsari?

⁶⁸ Simó Pedro cãrẽ yu'tiwĩ:

—Wioḡu, ¿noa pe'ere sirutubosari? Mu'u ucūse catinu'cūsere o'o'o. ¿Ŭsā no'opu wa'abosau? ⁶⁹ Ŭsā mu'urē ējōpeotoja'a. Ŭsā masī'i, mu'u añugū Ō'acū bese'cūta ni'i.

⁷⁰ Jesú ũsārē niwī:

—Yu'u musā docere besewu. Yu'u tojo wéeca be'ro nimicā, ni'cū musā me'rācjū wātī yagu nimi.

⁷¹ Jesú tojo nígū, Juda Iscariotere, Simó macūrē nigū weewī. Juda ũsā me'rācjū nimiwī. Tojo nimigū, be'ropure Jesure ī'atu'tirāpure o'owī.

7

Jesure cū acabijirā Judea di'tapu majāmitojaduti'que ni'i

¹ Jesú masārē bu'eca be'ro Galileapu ī'acusiawī. Cū judío masā wējērī nígū, Judea di'tapure wa'asī'rītiwī. ² Titare judío masā ñecūsūmua wi'seriacā na wee'quere wācūsiruturātirā weewā. Tojo weerā ti bosenūmu niatji dūporoacā Jesú acabijirā cūrē niwā:

³ —A'topure tojaque'aticā'ña. Mu'u bu'esere siruturā tiro Judeapu tojaagusa'a. Topu napure wee'ogū wa'aya. ⁴ Masā mu'urē masīcā uagu, ya'yioropu wee'otīcā'rōua'a. Mu'u tere wee'ogū, nipe'tirā ī'orōpu wee'ogū wa'aya, niwā.

⁵ Cū acabijirāputa cūrē ējōpeotiwā. ⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u no'o uaro wa'amasītisa'a. Yu'u pacu yu'ure cūu'que ejawe'e yujupu. Musā pūrīcārē wiowe'e; no'o uaro wa'amasī'i. ⁷ A'ti umucocjārā ña'arō weerā musārē ī'atu'titima. Na ña'arō niseti'quere werecā, yu'ure ī'atu'tima. ⁸ Musā bosenūmurē ī'arā wa'aya. Yu'u pacu yu'ure cūu'caro ejawe'e. Tojo weegu ni'cārōacāma yu'ua wa'awe'e, niwī Jesú. ⁹ Tojo nīca be'ro Galileaputa tojacā'wī.

Jesú wi'seriacā weeri bosenūmurē ī'agū wa'a'que ni'i

¹⁰ Cū acabijirā Jerusalēpu bosenūmu ī'arā wa'awā. Be'ropu Jesú quērā cū acabijirārē sirutu'wā'cāwī. Topure ne etagu, masā'otiwī. Cūrē masīcā uatiwī. ¹¹ Ti bosenūmu nicā, judío masā wiorā Jesure a'marā, “Sō'onícū waro ¿no'opu nisari?” nicārā niwā.

¹² Jesure pājārā masā a'tiro nicārā niwā. Āpērā “Añugū nimi”, nicārā niwā. Āpērā pe'e “Nitimi, masārē nisoogu ña'agū nimi”, nicārā niwā.

¹³ Judío masā wiorārē uirā, nipe'tirā tū'oropu Jesú ye cjasere ucūtiwā.

¹⁴ Jerusalēpu bosenūmu decótiari cura Jesú Ō'acū wi'ipu sājāa, masārē bu'ewī.

¹⁵ Cū bu'esere tū'orā, judío masā wiorā tū'omarīawā.

—Ā'rī bu'etimidū, ¿de'ro weegu tocā'rō masīti? niwā.

¹⁶ Jesú narē niwī:

—Yu'u bu'ese, yé mejēta ni'i. Yu'u pacu, yu'ure o'ó'cu ye ni'i. ¹⁷ No'o Ō'acū uaro weesī'rīgūnojō yu'u ucūsere “Diacjūta ni'i”, ni masīgūsami. “Ō'acū dutiro bu'emi. Cū uaro bu'etimi”, nigūsami. ¹⁸ Ni'cū cū uaro ucūma'agū “Cū añurō ucūme'rīmi” nicā tū'osī'rīsami. Apī Ō'acū uaro weregu pe'e masā “Ō'acūrē añuyurūami” nicā uasami. Cū pūrīcā nisooti, diacjū ucūsami.

¹⁹ »Musārē Ō'acū duti'quere Moisé o'ocu niwī. Tojo weemicā, musā ne ni'cū te dutisere weewe'e. ¿De'ro weerā musā yu'ure wējēsī'rīti? ni sērītiña'wī.

²⁰ Masā cūrē niwā:

—¿Noa mu'urē wējēsī'rīti? Mu'u wātī sājāno'cu nisa'a.

²¹ Jesú narē niwī:

—Sijamasītigūre sauru nicā yu'rūocā ī'aucuatjīarā, yu'ure wējēsī'rī'i. ²² ¿De'ro weerā musā ucuati? Moisé musārē a'tiro duticu niwī: “Musā pō'rā umuarē ni'cā semana bajuāca be'ro na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña”, nicu niwī. Cū tojo dutise dūporo musā ñecūsūmua maata tojo weemujātitojacārā niwā. Apetero na

sauru nicã bajuabosama. Na bajuáca be'ro ni'cã semana queoro sauruta nibosa'a tja. ²³ Musã Moisé duti'quere queoro weesĩ'rĩrã, sauru nimicã, na õ'rēcju yapa caserore yejecõ'asa'a. Tojo weemirã, yu'u sauru nicã ni'cũrẽ yu'ruocã ĩ'arã, ¿yu'u me'rã tu'saweti? ²⁴ Bu'icjase bajuyoropu cjase dia'cũrẽ ĩ'abeseticã'ña. Queoro ĩ'atojarãpu beseya, niwĩ Jesú.

Jesú cã u'musepu a'ti'quere ucũ'que ni'i

²⁵ Jesú masãrẽ bu'eri cura ãpẽrã Jerusalẽcjãrã niwã:

—¿Ã'rĩta niti na wẽjẽsĩ'rĩ wapagú? ²⁶ Cũ nipe'tirã ĩ'orõpu bu'egu weemi. Na cãrẽ ne mejẽcã nitiamã. ¿Apetero weerã wiorã ã'rĩ Õ'acũ macũ cũ bese'cu nimi nisere ějõpeosari? ²⁷ ã'rĩ Õ'acũ bese'cu nitisami. Cũ ya macãrẽ marĩ masĩ'i. Õ'acũ bese'cu nicã pũrĩcãrẽ, marĩ cũ a'ti'caropure masĩtiboapã, niwã.

²⁸ Jesú cã bu'eri cura na tojo ni ucũcã tu'ogu, tutuaro narẽ niwĩ:

—Musã yu'ure masĩ'i, nimiba. Tojo nicã yu'u a'ti'caropure masĩsa'a. Yu'u uaro me'rã a'titiwũ. Yu'ure o'ó'cu diacjũ weegú nimi. Musã cãrẽ masĩwe'e. ²⁹ Yu'u cũ tiropu ní'cu ni'i. Tojo weegu cãrẽ masĩ'i, niwĩ Jesú.

³⁰ Cũ tojo nicã tu'orã, cãrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩmiwã. Õ'acũ cũu'que ejat iyucã, cãrẽ miatiwã. ³¹ Masã pãjãrã cãrẽ ějõpeowã. A'tiro niwã:

—¿To pũrĩcãrẽ Õ'acũ bese'cu Cristo a'tigu, ã'rĩ weeĩ'o'que nemorõ weegusari? niwã.

Jesure bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩmi'que ni'i

³² Fariseo masã “Ã'rĩ Õ'acũ bese'cu nimi” nisere tu'ocãrã niwã. Tojo weerã pa'ia wiorã me'rã Õ'acũ wi'i co'terã surarare Jesure ñe'edutirã o'ócãrã niwã. ³³ Jesú pe'e masãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yu'u musã me'rã yoaticã nigũsa'a. Be'ro yu'ure o'ó'cu tiropu wa'aguti. ³⁴ Yu'ure a'masiruturã, musã bocasome. Yu'u wa'aropure wa'amasĩsome.

³⁵ Judío masã wiorã a'merĩ sãrĩtiña'wã:

—Ã'rĩ yu'ure bocasome ní'gũ, ¿no'opu wa'agusari? ¿Cũ judío masã griego masã tiropu wa'astea'cãrãrẽ bu'esijagu wa'agusari? ¿Griego masã quẽ'rãrẽ bu'egusari?

³⁶ Cũ tojo ní'que ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weepari? ni a'merĩ sãrĩtiña'wã.

Acowuõse cjasere Jesú were'que ni'i

³⁷ Jesú bosenuũ na weeyapatiri nuũ warore wã'cãnu'cã, tutuaro me'rã niwĩ:

—Acowuorã, yu'u tiropu a'ti, sĩ'rĩrã a'tia. ³⁸ Tojo weerã yu'ure ějõpeocã, musã ye ejeripõ'rãrĩpu Espíritu Santu nigũsami. Cũ dia aco o'maburõnu'cũrõ weronojõ nigũsami. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ní'caronojõta nirõsa'a, niwĩ Jesú.

³⁹ Cũ aco o'maburõnu'cũsere ucũgũ, Espíritu Santure ucũgũ weewĩ. Cũta Jesure ějõpeorãpure sãjãacju nigũsami ní'gũ, tojo niwĩ. Titare Espíritu Santu cũ a'tise duporo niwũ. Jesú cũ wẽrĩ masãmu'jãat iyucã, Espíritu Santu a'titiwĩ yujupu.

Masã na ducawatise ni'i

⁴⁰ ãpẽrã Jesú ucũ'quere tu'orã, a'tiro niwã:

—Diacjũta ni'i. ã'rĩ “Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiacju niapu” na ní'cuta nimi.

⁴¹ ãpẽrã a'tiro niwã:

—Ã'rĩ Õ'acũ bese'cu Cristo nimi, niwã.

ãpẽrã pe'e “Õ'acũ bese'cu de'ro Galileacjũ nibosabe. ⁴² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro niwũ: ‘Õ'acũ bese'cu Davi weronojõ Belẽcjũ nigũsami. Cũ pãrãmi nituriagupu nigũsami’, ni ojano'wũ”, niwã.

⁴³ Jesure masã ni'cârõnojõ wãcûtiwã. Tojo weerã ducawatia wa'awã. ⁴⁴ Äpërã cûrẽ bu'iri da'reri wi'ipũ miasĩ'rĩwã. Tojo weesĩ'rĩmirã, weetiwã.

Judío masã wiorã Jesure ëjõpeoti'que ni'i

⁴⁵ Õ'acũ wi'i co'terã surara Jesure ñe'edutirã o'óno'cãrã a'tiro weewã. Na o'ó'cãrã tiro fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã tiropũ majãmitojaawã. Topũ na etacã, wiorã narẽ sërĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro weerã Jesure ñe'e miititiati? nicãrã niwã.

⁴⁶ Surara narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ne ni'cũ cũ weronjõ ucũcã, tu'otirã nicãti.

⁴⁷ Fariseo masã narẽ nicãrã niwã:

—¿Musã quẽ'rã cũ bu'e'quere tu'orã, ëjõpeoti? ¿Nisoono'ati? ⁴⁸ Añurõ tu'omasĩña. Ne ni'cũ wiogu, ne ni'cũ fariseo masũ cûrẽ ëjõpeotima. ⁴⁹ Sõjã pãjãrã cũ weresere ëjõpeorã, Õ'acũ Moisére dutise cûu'quere masĩtibutiamã. Õ'acũ narẽ bu'iri da'regusami, nicãrã niwã surarare.

⁵⁰ Nicodemo ñamipũ Jesure ï'agũ eja'cũ fariseo masũ nicũ niwĩ. Cũ me'rãcjãrã wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

⁵¹ —Marĩrẽ dutise a'tiro ni'i: “Ni'cũ cũ ña'arõ wee'quere ï'atojarãpũ, bu'iri da'reroua'a”, ni'i, nicũ niwĩ.

⁵² Na cûrẽ niwã:

—¿Mu'ũ quẽ'rã Galileacjũ niti? Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ bu'eya. Ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masũ Galileacjũ nitimi, nicãrã niwã.

Ña'arõ weegore weresã'que ni'i

⁵³ Nipe'tirã masã Jerusalẽpũ bosenuũ eja'cãrã na ye wi'seripũ dajatojaawã.

8

¹ Jesús pe'e ãrũgũ Olivo wãmeticjapũ wa'awĩ. ² Be'ro ape numũ bo'reacã Õ'acũ wi'ipũ wa'awĩ tja. Masã nipe'tirã cũ tiropũ nerẽwã'cãtiwã. Cũ ejanujã, narẽ bu'ewĩ. ³ Cũ bu'eri cura Moisé duti'quere bu'eri masã, tojo nicã fariseo masã Jesús tiropũ etawã. Na ni'cõ numio apĩ co marãpũ nitigu me'rã ña'arõ weemigõ tõ'o'core masã ï'orõpũ miiejawã.

⁴ Na Jesure niwã:

—Wiogu, a'tigo co marãpũ nitigu me'rã ña'arõ weegore bocaepũ. ⁵ Moisé tojo weegonjõrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽduticũ niwĩ. ¿Mu'ũ waro de'ro niti?

⁶ ¿De'ro yu'tigusari? nĩrã, cûrẽ tojo sërĩtiña'wã. Na a'tiro wãcũwã: “Cũ mejẽcã yu'ticã, wiorãrẽ weresãrãsa'a”, ni wãcũwã. Na sërĩtiña'cã tu'ogu, mu'rĩque'a, cũ omopica me'rã nucũcãpũ ojawĩ. ⁷ Na cûrẽ sërĩtiña'du'uticã ï'agũ, cũ wã'cãnu'cã, narẽ niwĩ:

—Musã wa'teropũ no'o nigũ ne ni'cãti ña'arõ weetigu, ãtãgã mii, core doquenu'cãña.

⁸ Be'ro mu'rĩque'a, ojanemowĩ tja. ⁹ Cũ tojo nicã tu'orã, na bu'iritirã tu'oña'wã. Tojo weerã siape me'rã nipe'tirã uijawep'tia wa'awã. Bucurã waro wijamũ'tãwã. Be'ro äpërã quẽ'rã sirutuwijawã. Jesús ni'cũta co numio me'rã cõ'onujãwĩ. ¹⁰ Cũ wã'cãnu'cã, co ni'cõrẽta ï'agũ, niwĩ:

—Mu'urẽ weresãrã waro ¿no'o wa'ati? Mu'urẽ “Ëtã me'rã doquewẽjẽrõu'a'a”, ¿nitiati?

¹¹ Co cûrẽ niwõ:

—Nitiama.

Jesús core niwĩ:

—Yu'ũ quẽ'rã mu'urẽ “Bu'iri da'reroua'a”, niwe'e. Wa'agosa'a. Apaturi ña'arõ weenemotica'ña, niwĩ.

Jesú sī'ose weronojō cǎ nise nī'i

¹² Nī'cāti Jesú masārē bu'égǎ, a'tiro niwī:

—Yǎ'u a'ti nucūcācjārārē sī'ose weronojō nī'i. Yǎ'ure siruturā na'itī'arōpǎ nīrā weronojō nitima. Yǎ'u na me'rā ninu'cū'u. Na de'ro weeatjere ī'o'o. Tojo weerā añurō nisetimasīma.

¹³ Cǎ tojo nicā tǎ'orā, fariseo masā Jesure niwā:

—Mǎ'u basu mǎ'u weesere ucūcā, mǎ'u ucūse wapamarī'i.

¹⁴ Jesú narē niwī:

—Yǎ'u basu yǎ'u weesere ucūmicā, yǎ'u ucūse wapati'i. Yǎ'u nī'caropǎ yǎ'u dajatojaatjere masī'i. Mǎsā pūrīcā yǎ'u nī'caro yǎ'u dajatojaatjopǎre masīwe'e.

¹⁵ Mǎsā a'ti ǎmūcocjārā wācūse me'rā bese'e. Yǎ'u pūrīcā yǎ'u se'saro ne nī'cārē besewe'e. ¹⁶ Yǎ'u besegǎ, queoro besebosa'a. Yǎ'u ǎaro besewe'e. Yǎ'u pacǎ, yǎ'ure o'ó'cǎ me'rā bese'e. ¹⁷ Mǎsārē dutise na oja'que a'tiro nī'i: “Pǎarā masā nī'cārōnojō na ī'a'quere weresācā, ējōpeorǎa'a.” ¹⁸ Yǎ'u werese quē'rā tojota nī'i. Yǎ'u, yǎ'u pacǎ yǎ'ure o'ó'cǎ me'rā yé cjasere añurō ucū'u. Tojo weero yǎ'u ucūse queoro nī'i.

¹⁹ Na Jesure sērītiña'wā:

—To pūrīcārē ¿mǎ'u pacǎ no'opǎ nisari?

Jesú narē yǎ'tiwī:

—Mǎsā yǎ'ure masīwe'e. Yǎ'u pacǎ quē'rārē masītisa'a. Yǎ'ure masīrā, cǎ quē'rārē masīboapǎ, niwī.

²⁰ Jesú tojo ucūgǎ, Ō'acǎ wi'ipǎ niwī. Masā niyeru o'orā na sāsase acari tiropǎ niwī. Cǎ topǎ nicā, cǎ pacǎ cārē cūu'que ejatīyucā, ne nī'cǎ cārē bu'iri da'reri wi'ipǎ miatiwā.

Jesú “Yǎ'u wa'atjopǎre mǎsā wa'asome” nī'que nī'i

²¹ Jesú judío masā wiorārē niwī:

—Yǎ'u wa'agǎ wee'e. Yǎ'u wa'áca be'ro mǎsā yǎ'ure a'marāsa'a. Mǎsā acobojoño'ña marīrā wērīrāsa'a. Yǎ'u wa'atjopǎre mǎsā wa'amasīsime.

²² Na a'merī sērītiña'wā:

—¿Cǎ basu wējē, wērīgǎsari? ¿Tojo weerā cǎ wa'atjopǎre marī wa'amasītisari?

²³ Jesú narē niwī:

—Mǎsā a'ti nucūcācjārā nī'i. Yǎ'u ǎ'mūsecjǎ nī'i. ²⁴ Tojo weegǎ mǎsārē todǎporo “Acobojoño'ña marīrā wērīrāsa'a”, niapǎ. Mǎsā yǎ'ure “Cǎta nīmī”, nī ējōpeowe'e. Tojo weerā mǎsā acobojoño'ña marīrā wērīrāsa'a.

²⁵ Na Jesure sērītiña'wā:

—¿Noanojō niti mǎ'u?

Jesú narē niwī:

—Ne waropǎ mǎsārē weretojamiwǎ. ²⁶ Yǎ'u peje waro mǎsārē werese cǎo'o. Tojo nicā mǎsārē bu'iri da'reatje quē'rārē cǎo'o. Yǎ'ure o'ó'cǎ diacjǎ ucūmī. Cǎ ucū'quere, yǎ'u tǎ'o'quere mǎsārē a'ti nucūcācjārārē wereturia'a, niwī Jesú.

²⁷ Jesú tojo ucūgǎ, cǎ pacǎ Ō'acūrēta ucūgǎ weemiwī. Masā pe'e cǎ tojo ucūsere tǎ'omasītiwā. ²⁸ Tojo weegǎ Jesú narē niwī:

—Mǎsā yǎ'ure ǎ'mǎarōpǎ tuumorōnǎ'cōrǎpǎ, yǎ'u Ō'acǎ bese'cǎ nisere masīrāsa'a. “Cǎ ǎaro weetipī”, nīrāsa'a. Yǎ'u pacǎ yǎ'ure were'que se'sarore mǎsārē were'e. ²⁹ Yǎ'ure o'ó'cǎ yǎ'u me'rā nīmī. Yǎ'u cǎ tǎ'sase dia'cārē wee'e. Tojo weegǎ yǎ'ure ne cō'awā'cātīmī.

³⁰ Jesú tojo nicā tǎ'orā, pājārā cārē ējōpeowā.

Ō'acǎ pō'rā ye queti, apēye ña'arō weenu'cūrā ye queti nī'i

³¹ Jesú judío masā cārē ējōpeorārē a'tiro niwī:

—Musã yu'u bu'esere yu'tirã, yarã waro nirãsa'a. ³² Diacjũcjũrẽ masĩrãsa'a. Cũrẽ masĩrã, musã ña'arõ weesere dutigu doca nisome.

³³ Na cũrẽ niwã:

—¿De'ro weegu mu'u “Ña'arõ weesere dutigu doca nisome”, niti? Ësã Abrahã pãrãmerã nituriarã ni'i. Ësã apĩ dutise doca nititojawu.

³⁴ Jesú narẽ niwĩ:

—Diacjũta nigũti. Nipe'tirã ña'arõ weerã na ña'arõ weesere du'umasĩtirã, te doca niwã ñasama. ³⁵ Ni'cũ ãpẽrãrẽ da'raco'tegu cũ wiogu ya wi'icjũ waro nitimi. Ti wi'i wiogu macũ pe'e ti wi'icjũ waro nimi. ³⁶ Yu'u Õ'acũ macũ musã ña'arõ weese doca nimi'cãrãrẽ yu'rũweticã weegu a'tiwu. Tojo wéeca be'ro diacjũta musã yu'rũono'cãrã nirãsa'a. ³⁷ Yu'u musã Abrahã pãrãmerã nituriarã nisere masĩtoja'a. Tojo nimirã, musã yu'u ucũsere ëjõpeosĩ'rĩtisa'a. Tojo weerã yu'ure wẽjẽsĩ'rĩsa'a. ³⁸ Yu'u pacu yu'ure ï'o'quere musãrẽ were'e. Musã pũrĩcã musã pacu duti'quere weesa'a.

³⁹ Na cũrẽ niwã:

—Ësã ñecũ Abrahã nimi.

Jesú narẽ niwĩ:

—Musã Abrahã pãrãmerã waro ni'i nĩrã, cũ wee'caro weronojõ weebosa'a. ⁴⁰ Diacjũ cjase yu'u pacu bu'e'quere weremicã, yu'ure wẽjẽsĩ'rĩ'i. Abrahã ne tojo weeticu niwĩ. ⁴¹ Musã pe'e musã pacu weesenojõrẽ weesa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, na niwã:

—Ësã, pacu marĩrã, tojo boca'cãrã weronojõ niwe'e. Õ'acũ ni'cũta ãsã pacu nimi.

⁴² Jesú narẽ niwĩ:

—Musã diacjũta Õ'acũ ãsã pacu nimi nĩrã, yu'ure uabosa'a. Yu'u cũ me'rã ní'cuta a'tiwu. Yu'u uaro a'titiwu. Õ'acũta yu'ure o'ówĩ. ⁴³ ¿De'ro weerã musã yu'u ucũsere tu'omasĩweti? A'tiro ni'i. Musã yu'u ucũsere tu'o ëjõpeosĩ'rĩwe'e. Tojo weerã tojo wee'e. ⁴⁴ Musã pacu wãtĩ nimi. Musã cũ yarã ni'i. Tojo weerã cũ uaro weesĩ'rĩ'i. Cũ ne waroputa masãrẽ wẽjẽcõ'agũ nitojacu niwĩ. Cũ ne cã'rõacã diacjũ cjasere weetimi. Ne ni'cãti diacjũ ucũtisami. Cũ nisoogu nimi. Tojo weegu nisoose me'rãta ucũsami. Cũ nisoosepijatĩagũ, nisoose wiogu nimi. ⁴⁵ Musã pe'e yu'u diacjũ ucũse ye bu'iri yu'ure ëjõpeowe'e. ⁴⁶ ¿Noanojõ yu'ure “Mu'u ña'a ni'i”, nibosari? Yu'u diacjũ ucũmicã, ¿de'ro weerã yu'ure ëjõpeoweti? ⁴⁷ Õ'acũ põ'rã cũ ucũsere tu'o yu'tima. Musã cũ yarã mejẽta ni'i. Tojo weerã yu'u ucũsere tu'o ëjõpeosĩ'rĩwe'e, niwĩ Jesú.

Abrahã duporo Cristo nitoja'que ni'i

⁴⁸ Jesú tojo nicã tu'orã, judío masã cũrẽ niwã:

—Ësã mu'urẽ Samariacjũ, wãtĩ sãjãno'cu ni'i nĩrã, diacjũta ni'i.

⁴⁹ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u wãtĩ sãjãno'cu niwe'e. Yu'u weese me'rã yu'u pacure masã añurõ ucũcã wee'e. Musã pe'e yu'u weesere ï'arã, “Ña'arõ weegu weemi”, ni'i. ⁵⁰ Yu'u, yé cjasere masã añurõ ucũato nisere a'magũ mejẽta wee'e. Ni'cũ nimi yu'ure añurõ ucũgũ. Cũta besegusami. ⁵¹ Diacjũta nigũti. Yu'u ucũsere tu'o ëjõpeogu wẽrĩsome.

⁵² Na Jesure niwã:

—Mu'u “Yu'u ucũsere tu'o ëjõpeogu wẽrĩsome” nise bu'iri ãsã añurõ masĩ'i. Mu'u wãtĩ sãjãno'cu ni'i. Toduporocjãrã nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã, tojo nicã Abrahã wẽrĩpe'tidija wa'acãrã niwã. ⁵³ ¿Mu'u ãsã ñecũ Abrahã yu'rũoro niti? Cũ, Õ'acũ ye queti weremu'tãrã quẽ'rã wẽrĩa wa'acãrã niwã. Mu'u waro ¿ñamunojõ niti tojo ni ucũgũ?

⁵⁴ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u, yu'u basu, ni'cūta añurō ucūme'rīse wapamarī'i. “Ŭsā pacu Ō'acū nīmī” musā nigūta yu'ure añurō ucūmī. ⁵⁵ Musā cūrē masītisa'a. Yu'u pūrīcā masī'i. Yu'u cūrē masīwe'e nīgū, musā weronojō nisoosepijagu nibosa'a. Diacjūta ni'i. Yu'u cūrē masī'i. Cū dutisere wee'e. ⁵⁶ Musā ñecū Abrahā yu'u a'ti nucūcāpu a'tiatjere ējōpeogu, e'catiyucu niwī.

⁵⁷ Na cūrē niwā:

—Mu'u cincuenta cū'marī cuotimigū, ¿Abrahārē ī'arī? ⁵⁸ Jesú narē niwī:

—Diacjūta nigūti. Abrahā bajuase dūporopu yu'u nitojawu.

⁵⁹ Cū tojo nicā tu'orā, na ũtāperi me'rā doquewējēsī'rīmiwā. Cū pe'e narē du'ticā'wī. Be'ro ti wi'i Ō'acū wi'ipu ní'cu na wa'teropu wijaa wa'awī.

9

Jesú caperi ī'atigu bajua'cure yu'rūo'que ni'i

¹ Jesú cū yu'rūaro ni'cū ũmu caperi ī'atigure ī'awī. Cū wī'magūputa caperi ī'atigu bajuacu niwī. ² Cūrē ī'arā, ũsā Jesure sērītiña'wū:

—Ŭsārē bu'egu, ¿de'ro weegu ā'rī caperi ī'atigu bajuapari? ¿Noa ye bu'iri nipari? ¿Cū pacusumua ye bu'iri o cū ye bu'iri?

³ Jesú ũsārē niwī:

—Cū ña'arō wee'que ye bu'iri niwe'e. Cū pacusumua quē'rā bu'iri mooma. Cū me'rā Ō'acū añurō weesere ī'osī'rīgū, cūrē tojo bajugu bajuacā weecu niwī.

⁴ Ni'cārōacā Ō'acū yu'ure o'ó'cu cūu'quere weeru'a'a nirītero ni'i. Ñamipu marī da'ramasītiro weronojō be'ropu cū cūu'quere weeta basiotisa'a. ⁵ Yu'u a'ti ũmucopu nirī cura masārē sī'ose weronojō ni'i. Yu'u narē Ō'acū yere masīcā wee'e, niwī.

⁶ Jesú tojo nīca be'ro nucūcāpu ũ'secore e'ocūuwī. Be'ro tere di'ta morēsu'uro ōrēmīi, caperipu tuuwa'rewī. ⁷ Be'ro cūrē niwī:

—Siloé wāmetiro na yéeca ditarapu mu'u caperire tuucoegu wa'aya, niwī. Siloé “o'ó'cu” nisī'rīrō weesa'a.

Be'ro cū topu wa'a, cū caperire tuucoecu niwī. Cū majāmitojatigu, añurō ī'acu niwī. ⁸ Cū ya wi'i pu'tocjārā, todūporo cū caperi ī'atigu nicā ī'a'cārā a'tiro nicārā niwā:

—¿Ā'rī todūporopu niyeru sērīduji'cuta nimiba?

⁹ Ni'cārērā “Cūta nīmī”, nicārā niwā.

Āpērā pe'e “Nītimi. Apī cū weronojō bajugu nīmī”, nicārā niwā.

Cū pe'e “Yu'uta ni'i”, nicu niwī.

¹⁰ Na cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u ni'cārōacārē añurō ī'ati?

¹¹ Narē yu'ticu niwī:

—Sō'onīcu Jesú wāmetigu di'ta acotise me'rā yu'u caperire tuuwa're, Siloé ditarapu yu'ure coedutiami. Topu wa'a, yu'u coéca be'ro ī'anū'cāpu.

¹² Cūrē ninemocārā niwā tja:

—¿No'opu niati cū?

—Masītisa'a. No'opu nīgū nisami, nicu niwī.

Fariseo masā caperi ī'atigu yu'rūono'cure sērītiña'que ni'i

¹³ Be'ro caperi bajuno'ti'cure fariseo masā tiropu miacārā niwā. ¹⁴ Jesú cūrē yu'rūoca nūmu sauru nicaro niwā. ¹⁵ Jesú caperi ī'acā wee'cure fariseo masā sērītiña'cārā niwā:

—¿De'ro weegu mu'u añurō ī'ati?

Cū narē yu'ticu niwī:

—Ni'cũ yu'u caperire di'ta acotise me'rã tuuwa'reami. Yu'u coéca be'ro añurõ ï'anu'cãpu.

¹⁶ Ni'cãrẽã cãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Marĩrẽ soodutĩca numurẽ a'tiro weegunojõ Õ'acũ o'ó'cu nitimi. Cũ marĩrẽ soodutĩca numurẽ ejõpeotisami.

Åpẽrã pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Cũ ña'arõ weegunojõ nígũ pũrĩcã, a'te añusere weeĩ'omasĩtiboapĩ, nicãrã niwã. Na mejẽcã dia'cũ wãcũcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro na caperi bajuno'ti'cure sãrĩtiña'cãrã niwã:

—Mu'u waro ¿de'ro niti mu'urẽ ï'acã wee'cure?

Cũ yu'ticu niwĩ:

—Yu'ua, Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ nimi, ni'ĩ.

¹⁸ Judío masã wiorã toduporopu cũ caperi ï'ati'quere ejõpeosĩ'rĩticãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã cũ pacusumuarẽ pijio, sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿Å'rĩ musã macũ niti? ¿Cũ wĩ'magũputa caperi ï'atigu bajuari? ¿De'ro weegu cũ ni'cãrõacãrẽ ï'ati?

²⁰ Cũ pacusumua narẽ yu'ticãrã niwã:

—Ëu, ãsã macũta nimi. Cũ caperi ï'atigu bajuawĩ. A'te dia'cũrẽ ãsã masĩ'i. ²¹ Cũ ni'cãrõacã ï'asema masĩtisa'a. Cũrẽ ï'acã wee'cu quẽ'rãrẽ masĩtisa'a. Cũ basu yu'timasĩmi. Cũ wĩ'magũ mejẽta nimi. Cũrẽ sãrĩtiña'ña, nicãrã niwã.

²² Cũ pacusumua uirã, tojo nicãrã niwã. Judío masã wiorã toduporopu a'tiro nicãrã niwã: “No'o Jesure ‘Õ'acũ cũ o'ó'cu nimi’ nigũnojørẽ Õ'acũ wi'iputa cõ'awĩrõno'rõsa'a. Cũ marĩ me'rã nisetinemosome”, nicãrã niwã. ²³ Tojo weerã marĩrẽ cõ'arĩ ni uirã, “Cũ wĩ'magũ mejẽta nimi. Cũrẽ sãrĩtiña'ña”, nicãrã niwã.

²⁴ Judío masã wiorã caperi bajuno'ti'cure apaturi pijicãrã niwã tja. Cũrẽ “Õ'acũ tu'oropure diacjũ ucũña. Ësã masĩ'i, mu'urẽ yu'rũo'cu ña'agũ nimi”, nicãrã niwã.

²⁵ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—Cũ ña'agũ o añugũ nígũ nisami; cãrẽ yu'u masĩtisa'a. A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Toduporopure yu'u caperi bajuno'ti'cure yu'rũoami. Ni'cãrõacãrẽ ï'a'a.

²⁶ Cũrẽ sãrĩtiña'nemocãrã niwã tja:

—¿Noa mu'urẽ tojo weeati? ¿De'ro wee mu'urẽ ï'acã weeati?

²⁷ Cũ narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musãrẽ weretojapu. Yu'ure ejõpeowe'e. ¿De'ro weerã musã sãrĩtiña'nemoti tja? ¿Cũrẽ sirutusĩ'rĩti?

²⁸ Cũ tojo yu'ticã tu'orã, cãrẽ tu'ticãrã niwã:

—Mu'u cãrẽ sirutuya. Ësã pũrĩcã Moisé dutisere siruturãti. ²⁹ Ësã masĩ'i, Õ'acũ Moisére ucũcu niwĩ. Cũ pe'ema “Tocjũpu nimi”, niña marĩ'i.

³⁰ Cũ narẽ nicu niwĩ:

—A'yóne. ¿Musã yu'ure caperi ï'acã wee'cure masĩweti? ³¹ Marĩ añurõ masĩ'i, Õ'acũ ña'arãrẽ na sãrĩsere yu'titisami. Cũrẽ ejõpeorã, cũ uaro weerã dia'cũrẽ yu'tisami. ³² Ne ni'cãti “Ni'cũ wĩ'magũputa caperi ï'atigu bajua'cure ï'acã weeapu” nicã tu'ono'ña marĩ'i. ³³ Cũ Õ'acũ o'óti'cu nígũ, yu'ure caperi ï'acã weetiboapĩ.

³⁴ Na cãrẽ nicãrã niwã:

—¿Mu'u ne waroputa ña'agũ bajua'cu mijĩ ãsãrẽ weresĩ'rĩti? Cũ na me'rã nisetimi'cure na me'rã ninemodutiticãrã niwã.

Jesú masãrẽ “Caperi bajuno'tirã weronojõ nima” nise ni'ĩ

³⁵ Jesú caperi bajuno'ti'cure na cõ'awĩrõ'quere tu'owĩ. Tojo weegu cãrẽ bocaejagu, niwĩ:

—¿Mu'u Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigure ejõpeoti?

³⁶ Cũ Jesure yu'tiwĩ:

—Wioḡu, ¿noanojō niti cã? Yu'u cãrẽ ějōpeosĩ'rĩsa'a. Wereya.

³⁷ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Mu'u ĩ'atoja'a. Yu'u mu'u me'rã ucũḡũta ni'i.

³⁸ Cũ tojo nicã tu'ogũ, Jesú tiro ejaque'a, cãrẽ niwĩ:

—Wioḡu, mu'urẽ ějōpeo'o.

³⁹ Be'ro Jesú niwĩ:

—Yu'u a'ti turipũre queoro besegũ a'tiwũ. Masã na ña'arō weesere masĩtima. Ō'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quẽ'rãrẽ masĩtima. Tojo weerã caperi bajuno'tirã weronojō nima. A'tere masĩdutigu, ějōpeocã uagũ a'tiwũ. Āpẽrã “Ō'acũ ye quetire masĩ'i”, ni wãcũsama. Náta caperi ĩ'atirã weronojō dojosama, niwĩ Jesú.

⁴⁰ Tojo nicã tu'orã, ni'cãrẽrã fariseo masã cũ tiropũ nirã a'tiro niwã:

—¿Ësã quẽ'rã caperi bajuno'tirã weronojōta niti?

⁴¹ Jesú narẽ yu'tiwĩ:

—Caperi bajuno'tirã weronojō nĩrã pũrĩcã, musã bu'iri moobosa'a. Musã “Caperi bajuno'o”, nimiba. Tojo weerã bu'iritirã ni'i, niwĩ Jesú.

10

Jesú oveja co'tegũ me'rã queose o'o'que ni'i

¹⁻² Jesú masãrẽ bu'égũ, a'tiro queose werewĩ:

—Diacjũta musãrẽ nigũti. Ni'cũ masũ oveja co'tegũ na sã'rĩsãaca sopepure queoro sãjãasami. Āpẽrã ovejare yajasĩ'rĩrã pe'e sope marĩrõpũ sãjãasama. ³ Sopere co'tegũ oveja co'tegure pãosõrõsami. Cũ sãjãacã, oveja cũ ucũsere tu'omasĩsama. Cũ na ovejanucũrẽ na wãmerẽ pisusami. Cũ tojo weecã, cũ tiropũ sirutuwijaasama. ⁴ Narẽ pijiwijaatojagũ, na duporo u'mutãwã'cãsami. Cũ ucũsere tu'omasĩrã, cũ be'ro sirutuque'asama. ⁵ Apĩpũre na ĩ'amasĩtigure sirututisama. Cũ ucũsere tu'omasĩtirã, no'o uaro du'tistea wa'asama, niwĩ Jesú.

⁶ Fariseo masã a'te cũ queose o'osere tu'omasĩtiwã.

Jesú oveja co'teme'rĩḡũ weronojō nimi nise ni'i

⁷ Na tu'otĩcã ĩ'agũ, Jesú narẽ ninemowĩ tja:

—Diacjũta nigũti. Yu'u oveja sãjãarĩ sope weronojō ni'i. ⁸⁻⁹ Oveja sopere sãjãarã weronojō yu'ure sirutu ějōpeorã yu'ruono'rãsama. Oveja weronojō uiro marĩrõ nĩmasĩrãsama. Na uasere bocarãsama. Āpẽrã yu'u duporo a'ti'cãrã ña'arã, ovejare yajari masã weronojō nicãrã niwã. Tojo weerã oveja pe'e na ucũsere tu'omasĩtirã, narẽ sirututicãrã niwã.

¹⁰ »Ovejare yajari masã narẽ yaja, wẽjẽsĩ'rĩsama. Yu'u pũrĩcã narẽ catisere o'ogũ a'tiwũ. E'catiyũ'rumajãto nĩḡũ, narẽ tojo weewũ.

¹¹ »Yu'u ovejare añurõ co'teme'rĩḡũ weronojō yu'ure ějōpeorãrẽ añurõ co'te'e. Añurõ co'tegũ cũ yarã ovejare a'tiro weesami. Narẽ mejẽcã wa'acã cã'mota'agũ wẽrĩmasĩsami. ¹² Apĩ pe'e cũ da'rase wapa wapata'ase dia'cũrẽ wãcũsami. Cũ narẽ co'tegũ waro nitigũ yai a'ticã, totã cõ'anũ'cõ, wa'a wa'asami. Cũ yarã nitiyucã, tojo weesami. Yai a'ti, narẽ ñe'e, nũrũstepe'ocã'sami. ¹³ Cũ wapata'ase dia'cũrẽ wãcũḡũ, tojo weesami. Cũ yarã nitiyucã, ovejare wãcũnũrũtisami.

¹⁴⁻¹⁵ »Yu'u oveja añurõ co'teme'rĩḡũ weronojō ni'i. A'tiro ni'i. Yu'u pacũ yu'ure masĩmi. Yu'u quẽ'rã cũrẽ masĩ'i. Te weronojō yu'u quẽ'rã yarã ovejare masĩ'i. Na quẽ'rã yu'ure masĩma. Yu'u na ye niatjere wẽrĩ, narẽ yu'ruoguti. ¹⁶ Āpẽrã quẽ'rã judío masã nitimirã, yarã nima. Na quẽ'rã neono'o, yu'ure ějōpeosiruturãsama. Nipe'tirã yu'ure ějōpeorã ni'cã curua nĩrãsama. Yu'u ni'cũta narẽ co'tegũ nigũsa'a.

17-18 »Yũ'u pacu yũ'ure ma'imi. Yũ'u masārē wērī yũ'ruoatje wapa tojo weemi. Ne ni'cũ yũ'ure wērīcā weemasītisami; yũ'u uaro me'rā wērīgūti. Yũ'u wērīmasī'i. Be'ro masāmasī'i tja. Yũ'u pacu yũ'ure a'tirota weedutiwī, niwī Jesú.

19 Judío masā cū tojo nicā tũ'orā, cūrē ni'cārōnojō wācūtiwā.

20 Ni'cārērā cūrē niwā:

—¿De'ro weerā musā cūrē tũ'oti? Maatigu weemi. Wātī sājāno'cu nimi, niwā.

21 Āpērā pe'e “Wātī sājāno'cu tojo ucūtibosami. Wātī sājāno'cu caperi ī'atigure ī'acā weemasītisami”, niwā.

Judío masā Jesure hati'que ni'i

22 Pu'ecu nirī cura Jerusalēpu judío masā bosenuwu weeporā weewā. Daporocjārā Ō'acū wi'ire bosenuwu weepo'quere wācūsiruturi nuwu niwū. 23 Ti bosenuwūrē Jesú Ō'acū wi'ipu wa'awī. 24 Cū Salomó wāmetiri tucūpu sājāa yũ'rūtērīrī cura judío masā wiorā cūrē añurō be'toanu'cā wa'awā. Cūrē sērītiña'wā:

—Mũ'u Ō'acū o'ó'cu ni'i nisere ne diacjū werewe'e. ¿De'ro nicā mũ'u ūsārē queoro weregusari? Mũ'u Ō'acū bese'cu ni'i nīgū, diacjūta ūsārē wereya.

25 Jesú narē niwī:

—Weremiwū. Yũ'ure ējōpeotiwu. Yũ'u weel'ose yũ'u pacu dutise me'rā yũ'u Ō'acū bese'cu nisere musārē ī'o'o. 26 Yũ'u musārē todaporo ní'caronojōta yarā oveja niwe'e. Tojo weerā yũ'ure ējōpewe'e. 27 Yarā oveja yũ'ure ī'amasīma. Yũ'u quē'rā narē ī'amasī'i. Na yũ'ure ējōpeosirutuma. 28 Narē catinu'cūsere o'o'o. Na pecame'epu wa'asome. Yũ'u narē co'tenu'cūcūti. Ne ni'cū, yarārē yũ'ure ē'mamasīsome. 29 Narē yũ'u pacu o'ocu niwī. Cū nipe'tirā nemorō tutuagu nimi. Tojo weegu ne ni'cū yũ'u pacu cuorārē cūrē ē'mamasīsome. 30 Yũ'u pacu me'rā ūsā ni'cūputa ni'i, niwī Jesú.

31 Cū tojo nicā tũ'orā, judío masā ūtāperi me'rā cūrē doquewējēsī'rīmiwā. 32 Jesú narē niwī:

—Yũ'u pacu tutuase me'rā musā ī'orōpu peje añuse weel'owū. ¿Ñe'enojō weese ye bu'iri yũ'ure doquewējēsī'rīti?

33 Na Jesure niwā:

—Mũ'u añurō weese ye bu'iri wējēsosome. Ō'acūrē mũ'u ña'arō ucūse ye bu'iri wējēsī'rīsa'a. Mũ'u nuwu nimigū, Ō'acū weronojō nisī'rī'i. Te ye bu'iri mũ'urē wējērāti, niwā.

34 Jesú narē niwī:

—Musā dutise wa'teropure Ō'acū ní'quere a'tiro ojano'caro niwū: “Musā Ō'acū weronojō ni'i.” 35 Marī masī'i. Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere “Tojo nima'acārō wee'e”, nita basiowe'e. Ō'acū cū dutise o'o'cārārē a'tiro nicu niwī: “Musā Ō'acū weronojō ni'i”, nicu niwī. 36 Ō'acū yũ'ure besetjāgū, a'ti turipure o'ówī. Tojo nimicā, “Yũ'u Ō'acū macū ni'i” ní'que bu'iri musā pe'e yũ'ure “Ō'acūrē ña'arō ucūami”, niapū. Tojo niwe'e. 37 Yũ'u pacu duti'caronojō weeticāma, yũ'ure ējōpeoticā'ña. 38 Cū duti'caronojō weecā pūrīcārē, yũ'ure ējōpeotimirā, yũ'u weel'osere ējōpeoya. Musā tere ējōpeorā, yũ'u pacu yũ'upure nimi nisere masīrāsa'a. Tojo nicā yũ'u, cū me'rā ni'cūta ni'i nisere masīrāsa'a, niwī Jesú.

39 Na cūrē bu'iri da'reri wi'ipu miasī'rīmiwā tja. Cū pe'e narē du'tiwā'cā wa'awī.

40 Be'ro Jesú Jordā siaquijipu pē'awī. Topure Juā wāmeyeri masū wāmeyecū'caropu tojaque'awī. 41 Pājārā Jesure ī'arā etarā, a'tiro niwā:

—Juā wāmeyeri masū ucūgū, ne cā'rō weel'otimigū, ā'rī cjasere diacjūta ucūcūwī, niwā.

42 Topure pājārā Jesure ējōpewā.

11

Lázaro cǔ wērĩ'que ni'i

¹ Jesú Jordǎ siaquijipũ nirĩ cura Lázaro wāmetigũ cǔ ya macǎ Betaniapũ dutitigũ weecu niwĩ. Cǔ ma'miosānumia Mariá, Marta na quẽ'rǎ ti macāputa nicārǎ niwǎ.

² Co Mariáta niwō Jesure cǔ du'pocārĩpũ u'mutise piopeo, co poari me'rǎ tuucoe'co.

³ Lázaro ma'miosānumia cǔ pũrō nicǎ ĩ'arǎ, āpẽrǎ me'rǎ Jesure queti o'ócārǎ niwǎ:
—Wiogũ, mu'ũ me'rǎcjũ uputũ waro nimi, ni o'ócārǎ niwǎ.

⁴ Jesú te quetire tu'ogũ, niwĩ:

—Cǔ dutitigũ wẽrĩyapatidijasome. Cǔ tojo wẽrĩse me'rǎ Ō'acũ tutuasere ĩ'ano'rōsa'a. Yu'ũ Ō'acũ macũ quẽ'rǎrẽ masǎ a'tiro nirāsama: “Cǔ tutuagũ nimi”, nirāsama, niwĩ.

⁵ Jesú narẽ ma'imigũ, maata wa'atiwĩ. ⁶ Te quetire tu'óca be'ro pua numũ topure tojaque'anemowĩ tja. ⁷ Be'ro cǔ ũsārẽ niwĩ:

—Te'a Judeapũ tja.

⁸ Ũsǎ cǔrẽ niwũ:

—Ũsārẽ bu'egũ, sō'onícatero tocjārǎ judío masǎ ũtāperi me'rǎ mu'urẽ do-
quewẽjẽsĩ'rĩmiwǎ. ¿Mu'ũ topũ wa'asĩ'rĩsari tja?

⁹ Jesú yu'ũ pacu da'rasedũu'quere queoro pe'ogusa'a; tojo weerǎ yu'ure wẽjẽsome yujupũ nígũ, queose me'rǎ a'tiro werewĩ:

—Ni'cǎ umucore doce horari bo'reyu'u. Marĩ umucopũ sizarǎ, buruque'atisa'a. A'ti umuco bo'reyucǎ, tojo weesa'a. ¹⁰ Na'itĩ'arōpũ sizarǎ pũrĩcǎ, na wa'aro bajutise ye bu'irĩ pu'atuu, buruque'asama. Na sĩ'ose marĩse ye bu'irĩ tojo wa'asama.

¹¹ Be'ro Jesú ũsārẽ niwĩ:

—Marĩ me'rǎcjũ Lázaro cǎrĩa wa'apũ. Yu'ũ cǔrẽ wǎ'cōgũ wa'agusa'a.

¹² Ũsǎ cǔrẽ niwũ:

—Wiogũ, cǔ cǎrĩcǎ, añu nisa'a. Cǔ cǎrĩca be'ro soo, yu'rugusami.

¹³ Jesú Lázaro cǎrĩa wa'apũ nígũ, wẽrĩa wa'apũ nisĩ'rĩgũ weecu nimiwĩ. Ũsǎ pe'e cǎrĩse warore wǎcũcǎti. ¹⁴ Ũsǎ tu'otĩcǎ, Jesú ũsārẽ diacjũ werewĩ:

—Lázaro wẽrĩa wa'apũ. ¹⁵ Marĩ topũ niticǎ, añu'u. Yu'ũ e'cati'i; añu nirōsa'a musārẽ. Totá musǎ nemorō ějōpeorǎsa'a. Te'a marĩ cǔrẽ ĩ'arǎ, niwĩ.

¹⁶ Tomás “Su'rua'cu” na nino'gũ ũsārẽ niwĩ:

—Marĩ quẽ'rǎ te'a. Jesure na wẽjẽcǎ, cǔ me'rǎta wẽrĩrǎ wa'arǎ, niwĩ.

Jesú wẽrĩ'cārārẽ masō, catise o'ose ni'i

¹⁷ Jesú Lázaro ya macāpũ etagũ, cǔrẽ ũtǎ tutipũ sĩosōrōcũu'quere tu'owĩ. Cǔrẽ tojo wéeca be'ro ba'paritise numurĩ yu'rucaró niwũ. ¹⁸ Lázaro ya macǎ Betania Jerusalẽ pu'toacǎ niwũ. Pua kilómetro, ape kilómetro deco yoaro niwũ. ¹⁹ Tojo weerǎ Jerusalẽcjārǎ pājārǎ Marta, Mariare ĩ'awācūtutuato nĩrǎ na tiropũ wa'acārǎ niwǎ. ²⁰ Marta Jesú etasere tu'ogo, cǔrẽ pōtẽrĩgō ejawō. Mariá pe'e wi'ipũ tojaco niwō. ²¹ Marta Jesú tiro etago, cǔrẽ niwō:

—Wiogũ, mu'ũ a'topũ nicǎ, yu'ũ acabijĩ wẽrĩtiboapĩ. ²² Yu'ũ masĩ'i, Ō'acũ nipe'tise mu'ũ sẽrĩsere o'osami, niwō.

²³ Jesú core niwĩ:

—Mu'ũ acabijĩ masāgũsami.

²⁴ Co cǔrẽ niwō:

—Yu'ũ masĩ'i, a'ti umuco pe'ticǎ, nipe'tirǎ wẽrĩ'cārǎ masārĩ curapũ masāgũsami.

²⁵ Jesú core niwĩ:

—Yu'ũ wẽrĩ'cārārẽ masō, catise o'ogũ ni'i. Yu'ure ějōpeogũ wẽrĩ'cupũ nimigũ, catigusami tja. ²⁶ Ni'cārōacārẽ catirǎ yu'ure ějōpeorǎ wẽrĩrǎ, wẽrĩdojasome. ¿Mu'ũ a'tere ějōpeoti?

²⁷ Co cûrê niwõ:

—Wioḡu, mu'urê ejõpeo'o. Mu'u Õ'acũ bese'cu Cristo, Õ'acũ macũ ni'i. Mu'u “Ni'cũ masũ a'tiacjũ niapũ” ní'cu ni'i, niwõ.

Lázaro masãpe pu'to Jesú cã uti'que ni'i

²⁸ Marta Jesú me'rã ucũca be'ro co acabijo Maríare pijigo wa'awõ. Core ãpẽrã tu'otiropu a'tiro nico niwõ:

—Marĩrê bu'egu etatojami. Mu'urê pijidutiami.

²⁹ Co tojo nicã tu'ogo, cã tiropũ maata a'tico niwõ. ³⁰ Jesú Martare põtẽrĩ'caroputa niwĩ. Macãpure pi'atiwĩ yujupũ. ³¹ María co ya wi'ipure sojaro me'rã wijaatico niwõ. Tojo weecã ã'arã, judío masã topũ sijarã eja'cãrã core sirutucãrã niwã. “Co acabiji masãpepu utigo wa'ago weesamo”, ni wãcũcãrã nimiwã.

³² Co pe'e Jesú tiro etago, cã ye du'pocãrĩ tiropũ paamu'rĩque'awõ. Cũrê niwõ:

—Wioḡu, mu'u a'topũ nicã, yu'u acabiji wẽrĩtiboapĩ.

³³ Jesú co uticã ã'agũ, core sirutu'cãrã uticã ã'agũ, uputu bujaweti, pajaña'wĩ. ³⁴ Narẽ sẽrĩtiña'wĩ:

—¿No'opũ cũrê sĩosõrõcũurĩ? niwĩ.

Na cũrê “Te'a ã'arã”, niwã.

³⁵ Topũ wa'agu, Jesú quẽ'rã utiwĩ.

³⁶ Cũ uticã ã'arã, ni'cãrẽrã judío masã niwã:

—Ã'aña. ¿Upututa cũrê ma'ipari? niwã.

³⁷ ãpẽrã a'tiro niwã:

—¿Ã'rĩ caperi ã'atigure yu'rũo'cu Lázarore wẽrĩcã weetibopari? niwã.

Jesú Lázarore wẽrĩ'capure masõ'que ni'i

³⁸ Jesú pũrõ bujawetise me'rã Lázaro masãpepu wa'awĩ. Ti masãpe ãtã tuti niwũ. Ti tuti sope pu'to ãtãgãjo me'rã cã'mota'ano'wũ.

³⁹ Jesú narẽ niwĩ:

—Tuupãõña.

Marta cũrê niwõ:

—Wioḡu, ãrĩ nisami. Cũ wẽrĩca be'ro ba'paritise numurĩ yu'rũ'u.

⁴⁰ Jesú core niwĩ:

—Mu'urê weremiapũ. “Yu'ure ejõpeogo, Õ'acũ tutuasere ã'agõsa'a”, nimiapũ, niwĩ.

⁴¹ Be'ro na ti tutire pãowã. Jesú u'musepu ã'amorõ, Õ'acũrê niwĩ:

—Pacũ, yu'u sẽrĩ'quere mu'u tu'otojapũ. Añu'u. ⁴² Yu'u masĩ'i, mu'u yu'ure tu'onu'cũcã'a. ã'rã a'topũ nu'cũrã ye bu'iri sẽrĩ'i. Mu'u yu'ure o'ó'quere masĩato níḡũ, tojo wee'e.

⁴³ Cũ tojo níca be'ro pũrõ caricũwĩ:

—Lázaro, wijaatia, niwĩ.

⁴⁴ Tojo nicãta, cã wijaatiwĩ. Cũ ye omocãrĩ, cã ye du'pocãrĩrẽ su'ti me'rã du'reno'cu niwĩ. Cũ diapoã quẽ'rã su'ti casero me'rã omano'caro niwũ. Tojo weegu Jesú narẽ niwĩ:

—Cũrê pãa, du'uo'oya.

Judío masã wiorã Jesure wẽjẽsĩ'rĩ'que ni'i

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Pãjãrã judío masã María me'rã ba'patiwã'cãti'cãrã cã tojo weesere ã'arã, Jesure ejõpeowã. ⁴⁶ ãpẽrã pe'e ejõpeoronõjõ nĩrã, cã tojo wee'quere fariseo masãpure weresãrã wa'awã. ⁴⁷ Tojo weerã fariseo masã, tojo nicã pa'ia wiorã nerẽcãrã niwã. Na pa'ia wioḡu cã me'rãcjãrã nĩrõpu nerẽcãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerāsari marĩ? Jesú peje añuse weeĩ'ogũ weemi. ⁴⁸ Marĩ cūrē cā'mota'aticā, nipe'tirā cūrē ějōpeorāsama. Romano masā wiorā a'tirāsama. A'ti, marĩ wiorā nise, Ō'acũ wi'i quē'rārē cō'arāsama.

⁴⁹ Ni'cũ na me'rācjũ Caifá wāmetigu ti cū'marē pa'ia wioḡu nicu niwĩ. Cũ narē nicu niwĩ:

—Musā ne tu'omasĩwe'e. ⁵⁰ Nipe'tirā masā marĩ ya di'tacjārā wēřicā, ña'a nibosa'a. A'tiro weecā, añusa'a. Ni'cũ nipe'tirā ye bu'iri wēřibosacā, marĩrē añurōsa'a, niwĩ.

⁵¹ Caifá cū basu wācūse me'rā tojo niticu niwĩ. Ti cū'ma cū pa'ia wioḡu nicā, Ō'acũ cūrē tojo wācūse o'ocu niwĩ. Tojo nígũ, Judea di'tacjārārē Jesú wēřibosagūsami nígũ, tojo nicu niwĩ. ⁵² Jesú ti di'tacjārā dia'cūrē wēřibosaticu niwĩ. Nipe'tirā Ō'acũ pō'rā cūrē ějōpeojārē no'o apeye di'tapu nirā quē'rārē wēřibosacu niwĩ. Ni'cā curua weesĩ'rīgũ tojo weecu niwĩ. ⁵³ Ti nūmūta na nerē ucūca nūmū me'rā na Jesure wējēatjere wācūyucārā niwā.

⁵⁴ Na wējēsĩ'rīse ye bu'iri Jesú judío masā ĩ'orōpu sijatiwĩ. Judeapu ní'cu wijawā'cāwĩ. Ni'cā macā Efraĩ wāmetiri macā yucu marĩrō pu'to nirĩ macāpu wa'awĩ. Ti macāpu ũsā tojawu.

⁵⁵ Titare Pascua judío masā bosenuḡu wa'atjo cā'rōacā du'sawu. Pājārā masā Jerusalēpu wa'acārā niwā. Na ti bosenuḡu dūporo na ña'arō wee'quere coeyurā wa'acārā niwā. ⁵⁶ Jesure ĩ'asĩ'rīrā a'macusiācārā niwā. Ō'acũ wi'ipu nīrā, a'merĩ sēřitiña'cārā niwā:

—Musā tu'oña'cā, ¿apetero weegu cū a'tigusari?

⁵⁷ Fariseo masā, pa'ia wiorā masārē a'tiro duticārā niwā:

—Musā Jesú topu niapu nisere masīrā, ũsārē wereya. Na werecā, bu'iri da'reri wi'ipu Jesure miarāti nīrā, tojo nicārā niwā.

12

Jesure María u'mūtise piopeo'que ni'i (Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

¹ Pascua bosenuḡu wa'atjo seis nūmūřĩ du'sawu. Titare Jesú Efraĩpu ní'cu Betania wāmetiri macāpu wa'awĩ. Todūporo ti macāpuḡa Jesú Lázaro masōwĩ.

² Tocjārā Jesure bosenuḡu weepeowā. Marta ba'asere etiwō. Na pājārā wa'terore Lázaro quē'rā Jesú me'rā ba'aduiwĩ. ³ ũsā ba'ari cura María pajicja u'mūticja nardo wāmetise wapabujusere poseticjare Jesú tiro miitiwō. Miiti, cū du'pocārīpu piopeowō. Be'ro co poari me'rā tuucoewō. Ti wi'i nipe'tiropu u'mūtise'sa wa'awu.

⁴ Co tojo weecā ĩ'agũ, Juda Iscariote ũsā me'rācjũ be'ropu Jesure ĩ'atu'tirārē o'oacju a'tiro niwĩ:

⁵ —¿De'ro weego a'te u'mūtisere duatiati? Tere duago, ni'cā cū'ma da'rase wapa weronojō wapata'aboapā. Te niyerure pajasecūorārē o'oboapā, niwĩ.

⁶ Cū pajasecūorārē ma'ígũ mejēta, tojo niwĩ. Yajasebucu niwĩ. Cū ũsā niyerure co'tegu niwĩ. Ti ajuropu ũsā niyeru sāa'quere yajamujācūwĩ. ⁷ Jesú cūrē niwĩ:

—Co ũaro weeato. Co yu'ure yaatjere wācūgō, tojo weeamo. ⁸ Musā pajasecūorārē o'onu'cūmasīrāsa'a. Be'ropu yu'u pūřicārē o'omasīsome. Yu'u a'to nidojacju niwe'e, niwĩ Jesú.

Judío masā wiorā Lázaro wējēsĩ'rĩ'que ni'i

⁹ Pājārā judío masā Jesú Betaniapu nise quetire tu'ocārā niwā. Tojo weerā Jesure, cū masō'cu Lázaro quē'rārē ĩ'arā a'ticārā niwā. ¹⁰⁻¹¹ Lázaro masōse ye bu'iri pājārā judío masā Jesure ějōpeowā. Cūrē ějōpeorā, pa'ia wiorā dutise doca nimi'cārā ducawatia wa'awā. Na tojo weese ye bu'iri pa'ia wiorā Jesure na wējēsĩ'rīrōnojōta Lázaro quē'rārē wējēsĩ'rīwā.

Jesú Jerusalēpɥ pi'a'que ni'i
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Pascua judío masā bosenumurē ĩ'arā wa'arā pājārā masā Jerusalēpɥre wa'acārā niwā. Na etáca numu ape numu pe'e Jesú wa'atje quetire masīcārā niwā. ¹³ Tojo weerā pūrī opa querire dute, cūrē pōtērīrā a'ticārā niwā. Na a'tiro caricūwā'cātiwā:

—Marī wioḡure e'catise o'orā. Ā'rī Ō'acū o'ó'cure añurō wa'ato. Cū marī Israe curuacjārā wioḡu nimi, niwā.

¹⁴ Jesú Ō'acū ye queti ojāca pūrīpɥ nírōnojōta burrore ĩ'agū, cū bu'ipɥ mujāpejawī. Zacaría toduporocjū Ō'acū ye quetire weremɥ'tārī masū a'tiro ojacu niwī:

¹⁵ Musā Jerusalēcjārā, uiticā'ña.

Ĭ'aña, musā wioḡu burro bu'ipɥ pesawā'cātimi, ni ojacu niwī.

¹⁶ A'te oja'quere ũsā cū bu'erā ne waro “Jesú ye queti nisa'a”, niticāti. Be'ro u'muse cū mujāaca be'ropɥ ũsā masīwū. “Ō'acū ye queti ojāca pūrīpɥ ní'caronjōta cūrē queoro wa'awū”, niwū.

¹⁷ Jesú Lázarore masōḡū, cū pijiwīrōcā ĩ'a'cārā āpērārē wereturiacārā niwā. ¹⁸ Tojo weerā cū weeī'o'quere ējōpeorā, Jesure pōtērīrā a'ticārā niwā. ¹⁹ Fariseo masā pe'e tojo weecā ĩ'arā, a'merī nicārā niwā:

—Ĭ'ati musā? Nipe'tirā cū me'rā wa'arā weema. ¿Marī de'ro weebosau? niwā.

Griego masā Jesure ĩ'asī'rī'que ni'i

²⁰ Jerusalēpɥ Pascua bosenumū nicā, Ō'acūrē ējōpeorā nerē'cārā wa'terore ni'cārērā griego masā niwā. ²¹ Na Jesure ĩ'asī'rīrā Felipe tiro a'tiwā. Felipe Betsaida Galilea di'tapɥ nirī macācjū niwī. Na cūrē a'tiro niwā:

—Jesure ĩ'asī'rīsa'a.

²² Na tojo nicā tu'ogɥ, Felipe Andrére wereḡu wa'awī. Be'ro puarāpɥ wa'a, Jesure wererā wa'awā. ²³ Na griego masā ĩ'asī'rīsere tu'ogɥ, Jesú niwī:

—Yɥ'u Ō'acū macū masū weronjō upatigɥ wērī masāmujāatjo cā'rō du'sa'a.

²⁴ Diacjūta nigūti. Ni'cū otese capere otetibosami. Te oteticā, mejārōta tojasa'a. Te peri otecā pūrīcārē, di'tapɥ boa wa'asa'a. Be'ro pī'rī, pupi, peje ducatisa'a. Te peri weronjō yɥ'u wērīgūsa'a. Yɥ'u wērīse me'rā pājārā Ō'acū pō'rā wa'arāsama.

²⁵ No'o a'ti umucopure cū catiri umucore ma'iyu'rugɥ pecame'epɥ bu'iri da're bajuriono'gūsami. No'o cū catiri umucore ma'itigɥ pe'e u'musepɥ catinu'cūḡsami.

²⁶ Yɥ'u dutisere weesī'rīgū, yɥ'ure sirutuato. Cū yɥ'u niatjopure yɥ'u me'rā nigūsami. Yɥ'u dutisere weesirutugunojōrē yɥ'u pacɥ añurō weegusami, niwī Jesú.

Jesú cū wērīatjere ucū'que ni'i

²⁷ Jesú niwī:

—Ni'cārōacā yɥ'u pūrō bujaweti'i. ¿De'ro nigūsari? “Pacɥ, yɥ'ure ña'arō wa'atjere yɥ'ruoya” ¿nigūsari? Nisome. Yɥ'u tereta pi'eti, wērīgū a'tiwu. ²⁸ Pacɥ, mu'u tutuasere ĩ'oña, niwī Jesú. Cū tojo nīca be'ro ni'cū u'musepɥ ucūdijosere tu'owu. A'tiro niwī:

—Yɥ'u tutuasere ĩ'otojawu. Ĭ'onemogūti tja, niwī.

²⁹ Masā topɥ nirā cū ucū'quere tu'orā, “Bupo busuami”, niwā. Āpērā “Ō'acūrē wereco'tegɥ u'musecjū Jesure ucūami”, niwā.

³⁰ Jesú narē niwī:

—Yɥ'ure tu'odutigɥ mejēta ucūami. Musā pe'ere tu'odutigɥ ucūami.

³¹ Ni'cārōacārē Ō'acū a'ti turicjārārē bese, bu'iri da'reḡusami. Tojo nicā a'ti turicjārārē dutigɥ wātī cō'awīrōno'gūsami. ³² Apeye quē'rārē yɥ'ure na u'muarōpɥ tuumorōnu'cōcā, nipe'tirārē yɥ'u tiropɥ a'ticā weeguti, niwī Jesú.

³³ Tojo nígũ, yu'u curusapu wẽrĩgũsa'a nígũ, tojo niwĩ. ³⁴ Masã tere tu'orã, a'tiro niwã:

—Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu na bu'eĩ'ocã, a'tiro tu'ono'wũ: “Õ'acũ bese'cu Cristo catinu'cũcũsami.” ¿De'ro weeacju mu'u pe'e tja “Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu u'muarõpu tuumorõnu'cõno'gũsami”, niti? Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu ¿noanojõ niti? ni sẽrĩtiña'wã.

³⁵ Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'u a'ti nucũcãjãrãrẽ sĩ'ose weronojõ ni'i. Yu'u masãrẽ Õ'acũ yere añurõ masĩcã wee'e. Yoaticã musã me'rã nigũsa'a. Yu'u a'topu nirĩ curare musã yu'u bu'esere ãjõpeoya. Tojo weerã musã wãcũña marĩrõ na'itĩ'arõpu sjarã weronojõ wa'asome. Yu'ure ãjõpeotirã na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nima. Na weesere “A'tiro pe'e u'a'a”, nĩmasĩtisama. ³⁶ Yu'u sĩ'ose weronojõ nigũ musã tiropu ni'i. Yu'u musã tiropu nirĩ curare yu'ure ãjõpeoya. Tojo weerã musã quẽ'rã sĩ'orĩ masã weronojõ nirãsa'a. Õ'acũ yere añurõ masĩrãsa'a. Æpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã weerãsa'a, niwĩ Jesú. Jesú narẽ tojo níca be'ro du'tiwã'cã wa'awĩ.

Judío masã wiorã Jesure ãjõpeotise ni'i

³⁷ Jesú peje weeĩ'omicã, judío masã wiorã cũrẽ ãjõpeotiwã. ³⁸ Na ãjõpeoticã, Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu Isaía oja'caronojõta queoro wa'awũ.

Cũ a'tiro ojacu niwĩ:

Ni'cãnojoõputa uĩa weresere tu'otimi.

Õ'acũ tutuase me'rã weeĩ'ocã i'amirã, ne ãjõpeotima, ni ojacu niwĩ Isaía.

³⁹ Na ne ãjõpeomasĩti'que quẽ'rãrẽ Isaía aperopu Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpũre a'tiro ojacu niwĩ:

⁴⁰ Õ'acũ narẽ caperi bajutirã weronojõ weecu niwĩ.

Cũ yere tu'omasĩticã weecu niwĩ.

Tojo weerã añurõ cũ weesere i'amirã, i'amasĩticãrã niwã.

Cũ bu'esere tu'omirã, tu'omasĩticãrã niwã.

Cũ bu'esere ãjõpeorã, na ña'arõ wee'quere du'u, acobojoye sẽrĩbopã.

Cũ narẽ yu'ruobopĩ, nicu niwĩ Isaía.

⁴¹ Isaía Jesú tutuasere, cũ asistesere i'agũ, cũ ye cjasere tojo ucũcu niwĩ.

⁴² Pãjãrã judío masã Jesure ãjõpeowã. Ni'cãrẽrã wiorã waroputa ãjõpeowã. Fariseo masãrẽ uirã, bajuyoropu Jesure ãjõpeosere ucũtiwã. Uĩsãrẽ judío masã na nerẽrĩ wi'ipũ nirãrẽ cõ'awĩrõrĩ nĩrã, tojo weewã. ⁴³ Wiorã Jesure ãjõpeomirã, masã pe'ere Õ'acũ nemorõ añurõ wãcũcã uawã.

Jesú masãrẽ besese cjasere ucũ'que ni'i

⁴⁴ Jesú nipe'tirã tu'oato nígũ, tutuaro ucũwĩ:

—Yu'ure ãjõpeogu yu'u se'sarore ãjõpeotimi. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu quẽ'rãrẽ ãjõpeomi. ⁴⁵ Yu'ure i'agũ, yu'ure o'ó'cu quẽ'rãrẽ i'ami. ⁴⁶ Yu'u sĩ'ose weronojõ ni'i. A'ti nucũcãpũre yu'ure ãjõpeorã na'itĩ'arõpu tojaticã'to nígũ a'tiwũ. Na yu'u bu'esere masĩrãsama. Masĩrã, añurõ weerãsama. ⁴⁷ Yu'u bu'esere tu'omirã, tere weetirã, bu'iri cuorãsama. Yu'u narẽ bu'iri da'resome. Yu'u bu'iri da'regu a'titiwũ. Narẽ yu'ruogu a'tiwũ. ⁴⁸ Yu'ure uatirãnojoõ, yu'u bu'e'quere weetirãnojoõ Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'ajãpu nitojama. Yu'u bu'e'quere weetise bu'iri na a'ti umuco pe'ticã, bu'iri da'reno'rãsama. ⁴⁹ Yu'u se'saro yu'u uaro bu'ewe'e. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu “Tojo ni bu'eya” nirõ bu'e'e. ⁵⁰ Yu'u masĩ'i, yu'u pacu dutisere ãjõpeorã catinu'cũcã'rãsama. Tojo weegu cũ bu'eduti'caronojõta masãrẽ bu'e'e, niwĩ Jesú.

13

Jesú cǔ bu'erǎ ye dǎ'pocǎrǐrē coe'que ni'i

¹ Judío masǎ bosenuṃ Pascua wa'atjo ni'cǎ nuṃ dǎ'sawu. Jesú cǔ a'ti turipu ní'cu maata cǔ pacu tiropu wa'atjere masitojawĩ. Cǔ, cǔ yarǎ a'ti nucũcǎcjǎrǎrē ma'inu'cũcǎ'wĩ. Cǔ wērǐse me'rǎ cǔ uputu ma'isere i'owĩ.

²⁻⁴ Juda Iscariote, Simó macǎrē wǎtĩ a'tiro wǎcũse o'ocu niwĩ. Jesure i'atu'tirǎpǎre o'oduticu niwĩ. Jesú pe'e pǔrĩcǎ cǔ Ō'acũ tiropu ní'cu a'tiwu nisere masĩwĩ. Tojo nicǎ topu cǔ dajatojaatjere, cǔ pacu cǎrē wiogu sǒrǒatje quē'rǎrē masĩwĩ. A'tiro wéegu, ǎsǎ ba'adujiri cura Jesú wǎ'cǎnu'cǎ, cǔ su'ti bu'icjǎrǒrē tuweecũuwĩ. Be'ro marĩ ejerituwuaropu tuucoeri caserore dǎ'teō'owĩ. ⁵ Tu'ajanu'cǒ, acore bapapu piosǎawĩ. Te me'rǎ ǎsǎ ye dǎ'pocǎrǐrē coenu'cǎwĩ. Be'ro ti casero me'rǎ bopowĩ.

⁶ Cǔ Simó Pedro ye dǎ'pocǎrǐrē coenu'cǎrĩ cura Pedro cǎrē niwĩ:

—Wiogu, ¿yé dǎ'pocǎrǐrē coegusari?

⁷ Jesú cǎrē niwĩ:

—Ni'cǎrǒacǎ yu'u weesere mu'u tu'omasĩtisa'a. Be'ropu masĩgũsa'a.

⁸ Pedro cǎrē niwĩ:

—Yé dǎ'pocǎrǐrē mu'u ne coesome.

Jesú cǎrē niwĩ:

—Yu'u coeticǎ, mu'u yu'u me'rǎcjǎ nisome.

⁹ Simó Pedro cǎrē niwĩ:

—To pǔrĩcǎrē yé dǎ'pocǎrǐrē coegu, yé omocǎrĩ, ya dupoa quē'rǎrē coeya.

¹⁰ Jesú pe'e cǎrē niwĩ:

—Marĩ u'áca be'ro apaturi u'aapoya marĩsa'a. Sijáca be'ro dǎ'pocǎrĩ dia'cǎrē tuucoeno'sa'a. Musǎ ũ'irĩ marĩrǎ weronojō ni'i. Tojo nimicǎ, ni'cǎ musǎ wa'teropǎre ña'agũ ũ'irĩtigu weronojō nimi, niwĩ Jesú.

¹¹ Jesú cǎrē i'atu'tirǎpǎre o'oacjǎre masitojawĩ. Tojo weegu tojo niwĩ.

¹² ǎsǎ ye dǎ'pocǎrǐrē coéca be'ro cǔ bu'icjǎrǒ su'tiroke sǎña, ejanujǎwĩ tja. ǎsǎrē niwĩ:

—¿Musǎ yu'u weesere tu'omasĩti? ¹³ Musǎ yu'ure “Wiogu, ǎsǎrē bu'egu” ni pisu'u. Tojota ni'i musǎ nírǒnojōta. ¹⁴ Yu'u musǎ wiogu, musǎrē bu'egu nimigũ, musǎ ye dǎ'pocǎrǐrē coeapu. Tojo weerǎ musǎ quē'rǎ mejǎrǒta weeya. ¹⁵ Musǎrē yu'u wee'quere i'acũu, weesirutuato nígu a'te queosere wee'oapu. A'merĩ añurō weeya. ¹⁶ Musǎrē diacjǎ wereguti. Ne ni'cǎ da'raco'tegu “Yu'u wiogu yu'ruoro ni'i”, nímasĩtisami. Ni'cǎ o'óno'cu quē'rǎ cǎrē o'ó'cu yu'ruoro nitisami. ¹⁷ Musǎ yu'u dǎ'pocǎrĩ coesere masĩrǎ, a'te yu'u wee'quere wéerǎ, e'catirǎsa'a.

¹⁸ »Yu'u musǎ nipe'tirǎpǎre ucũgu weewe'e. Yu'u bese'cǎrǎrē masĩ'i. Ō'acũ ye queti ojáca pǔrĩpu nírǒnojōta queoro wa'arosa'a. A'tiro ojano'wũ: “Yu'u me'rǎ ba'adujimigũ, yu'ure a'pepũrĩmi”, ni ojano'caro niwũ. ¹⁹ Yu'u musǎrē wereyugu wee'e. Tojo weerǎ yu'u ní'que queoro wa'acǎ, a'tiro nirǎsa'a: “Diacjǎta Ō'acũ o'ó'cu nipĩ”, nirǎsa'a. ²⁰ Musǎrē queoro wereguti. Yu'u o'ó'cǎrǎ weresere tu'o ějǒpeorǎ, yu'u quē'rǎrē ějǒpeorǎta weesama. Yu'ure ějǒpeorǎ, yu'ure o'ó'cu quē'rǎrē ějǒpeosama, niwĩ Jesú.

Jesú “Yu'ure i'atu'tirǎpǎre Juda o'ogusami” nise ni'i

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹ Jesú ǎsǎrē wéréca be'ro uputu bujawetiwi. Tu'ota basiorota werewĩ:

—Diacjǎta niguti. Ni'cǎ musǎ wa'teropu yu'ure i'atu'tirǎrē o'ogusami, niwĩ.

²² Cǔ tojo nicǎ tu'orǎ, ǎsǎ ¿noarē tojo nigũ weeti? nírǎ, mejō a'merĩ i'adujicǎ'wũ.

²³ Yu'u Juǎ Jesú ma'ino'gũ cǔ pu'to dujiwu. ²⁴ Tojo weegu Simó Pedro Jesure sērĩtiña'dutigũ sǐopuawĩ. ²⁵ Yu'u cǔ pu'toacǎ mu'rĩwǎ, cǎrē sērĩtiña'wũ:

—Wioḡu, ¿noanojō niti cã?

²⁶ Jesú yu'ure niwĩ:

—Yu'u pã yosóo'ono'gũ nigũsami. Cũ tojo níca be'ro Simó macũ Juda Iscariotere yosóo'owĩ. ²⁷ Cũ tojo wéeca be'ro wãtĩ Judare sãjãacu niwĩ. Jesú cūrẽ niwĩ:

—Mu'u weeatjere weebaque'oya.

²⁸ Ësã nipe'tirã topu ba'adujirã, cũ tojo nisere tu'omasĩticãti. ²⁹ Ni'cãrẽrã a'tiro wãcũwũ: “Juda cũ niyerure co'tegũ niyucã, Jesú cūrẽ apeyenojō bosenuu cjasere duudutigu weepĩ, o pajasecuorãrẽ niyeru o'odutigu o'odutiapĩ”, niwũ. ³⁰ Juda cũ pãrẽ ñe'eca be'ro Ësã tiropu nícu wijaa wa'awĩ. Cũ wijaari cura ñamipũ niwũ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

³¹ Juda wa'aca be'ro Jesú Ësãrẽ niwĩ:

—Ni'cãrõacã yu'u Õ'acũ macũ masũ weronojō uputigupure yu'u tutuasere ï'ono'rõsa'a. Õ'acũ tutuase quẽ'rã yu'u me'rãta ï'ono'rõsa'a. ³² Yu'u Õ'acũ tutuasere ï'ocã, cũ quẽ'rã yu'u tutuasere maata ï'ogũsami. ³³ Yu'u me'rãcjãrã, cã'rõ musã me'rã nituogusa'a. Musã yu'ure a'marãsa'a. Yu'u judío masãrẽ toduporopure ní'caronojõta masãrẽ ni'cãrõacã nigũti. Yu'u wa'atjopure musã wa'amasĩtisa'a. ³⁴ Musãrẽ apeye ma'ma dutise cũugũti. Yu'u musãrẽ ma'irõnojoa a'merĩ ma'ĩa. ³⁵ Musã a'merĩ ma'icã, ãpẽrã nipe'tirã musãrẽ yu'u bu'erã nisere masĩrãsama, niwĩ Jesú.

Jesú Pedore “Mu'u yu'ure ‘Masĩwe'e’ nigũsa'a” ní'que ni'i

(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simó Pedro cūrẽ sãrĩtiña'wĩ:

—Wioḡu, ¿no'opu wa'agusari?

Jesú cūrẽ niwĩ:

—Ni'cãrõacã yu'u wa'atjopure mu'u wa'amasĩtisa'a. Be'ropu yu'ure sirutugusa'a.

³⁷ Pedro cūrẽ niwĩ tja:

—Wioḡu, ¿de'ro weeacju yu'u mu'u me'rã maata wa'amasĩtisari? Yu'u quẽ'rã mu'u me'rãta wẽrĩmasĩ'i.

³⁸ Jesú cūrẽ niwĩ:

—¿Nirõta yu'u me'rã wẽrĩmasĩti? Mu'urẽ diacjũta nigũti. Cãrẽ'quẽ cũ uuati duporo yu'ure i'tiati “Cūrẽ masĩwe'e”, nigũsa'a, niwĩ Jesú.

14

Jesú “Yu'ure ãjõpeorã yu'rũrãsa'a” ní'que ni'i

¹ Jesú Ësãrẽ a'tiro niwĩ:

—Musã uputu waro wãcũque'titicã'ña. Õ'acũrẽ ãjõpeoya. Tojo nicã yu'u quẽ'rãrẽ ãjõpeoya. ² Yu'u pacu tiropu musã niatje wi'seri peje ni'i. Te marĩcãma, musãrẽ wereboapã. Topu musã niatjore apoyugu wa'agu wee'e. ³ Musã niatjore apóca be'ro musãrẽ miigũ a'tiguti. Topure musã quẽ'rã ninu'cũcã'rãsa'a. ⁴ Musã yu'u wa'atjore masĩsa'a. Yu'u wa'ari ma'a quẽ'rãrẽ masĩsa'a, niwĩ Jesú.

⁵ Tomás cūrẽ niwĩ:

—Wioḡu, mu'u wa'atjore masĩtisa'a. ¿Ësã de'ro wee masĩbosau mu'u wa'ari ma'arẽ?

⁶ Jesú cūrẽ niwĩ:

—Yu'u, yu'u pacu tiropu wa'ari ma'a weronojō ni'i. Yu'u masãrẽ topu wa'acã weegú ni'i. Yu'u masãrẽ diacjũ cjasere masĩcã wee'e. Narẽ catinu'cũcã weegú ni'i. Yu'ure ãjõpeorã dia'cũ yu'u pacu tiropu wa'arãsama. ⁷ Musã yu'ure masĩrã, yu'u pacu quẽ'rãrẽ masĩbosa'a. Ni'cãrõacã me'rã cūrẽ masĩ'i. Musã yu'ure ï'arã, cūrẽ ï'arã weronojō ni'i, niwĩ Jesú.

⁸ Felipe Jesure niwĩ:

—Wiogu, mu'u pacure ñ'oña ñsârẽ. Cârẽ ñ'ase me'rã dia'cũ ñsârẽ ejatuarosa'a.

⁹ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Felipe, yu'u musã me'rã yoacã niwũ. ¿Yu'ure ñ'amasĩweti yujupu? Yu'ure ñ'agũ yu'u pacu quẽ'rãrẽ masĩmi. ¿De'ro weegu yu'ure “Mu'u pacure ñ'oña”, niati? ¹⁰ ¿Yu'u, yu'u pacu me'rã puarã nimicã, ni'cũputa ni'i nisere ejõpeoweti? ¿Cũ yu'upure nimi nise quẽ'rãrẽ ejõpeoweti? Yu'u ucũsere yu'u se'saro ucũwe'e. Yu'u pacu yu'upure nigũta cũ uaro ucũmi. Yu'u weese quẽ'rãrẽ yu'u se'saro weewe'e. Cũta cũ uaro weecã weemi. ¹¹ Yu'u, yu'u pacu me'rã ni'cũta ni'i nisere, cũ yu'upure nisere ejõpeoya. Tere ejõpeotirã pũrĩcã, yu'u weese pe'ere ñ'a ejõpeocureya. ¹² Musãrẽ diacjũta wereguti. Yu'ure ejõpeorã yu'u wee'caronojõta yu'u wee'quere weesiruturãsama. Totã yu'u pacu tiropu yu'u wa'acãma, a'te nemorõ weerãsama. ¹³ Musã yu'ure ejõpeocã, nipe'tise musã sërĩsere o'ogusa'a. Te me'rã yu'u pacu tutuasere masĩato nígũ tojo weegusa'a. ¹⁴ Yu'ure ejõpeorã, no'o musã sërĩsere yu'tiguti.

Jesú “Espíritu Santure o'óguti” ní'que ní'i

¹⁵ »Musã yu'ure ma'írã, yu'u dutisere weerãsa'a. ¹⁶ Musãrẽ yu'u pacure Espiritu Santure sërĩbosaguti. Cũ musãrẽ weetamuse me'rã wãcũtutuanu'cũcã weegusami. Musã me'rã ninu'cũgũsami. ¹⁷ Espiritu Santu musãrẽ queoro bu'egusami. Ñpẽrã a'ti nucũcãcjãrã yu'ure ejõpeotirã cãrẽ masĩtirãsama. Tojo weerã cãrẽ moorãsama. Musã pũrĩcã cãrẽ masĩ'i. Cũ musã me'rã, musãpure ninu'cũgũsami. ¹⁸ Yu'u musãrẽ cõ'awã'cãsome. Musã me'rã nigũ a'tiguti tja. ¹⁹ Cã'rõacã be'ro masã yu'ure ñ'asome. Musã pũrĩcã ñ'arãsa'a. Yu'u catinu'cũcã'a. Tojo weerã musã quẽ'rã catinu'cũcã'rãsa'a. ²⁰ Yu'u pacu musãrẽ Espiritu Santure o'ógusami. Tojo wéeca be'ro yu'u pacu me'rã yu'u nisere masĩrãsa'a. Tojo nicã musã yu'u me'rã nisere, yu'u musãpure nisere masĩrãsa'a. ²¹ Yu'u dutisere weegũ diacjũta yu'ure ma'isere ñ'osami. Yu'ure maigũrẽ yu'u pacu quẽ'rã ma'igũsami. Yu'u quẽ'rã ma'igũsa'a. Cãrẽ yu'u nisetisere ñ'ogũsa'a, niwĩ Jesú.

²² Apĩ Juda, Iscariote mejẽta Jesure niwĩ:

—¿Wiogu, de'ro weegu mu'u nisetisere ñsã dia'cãrẽ ñ'ogũsari? ¿De'ro weegu a'ti turicjãrã mu'urẽ ejõpeotirã quẽ'rãrẽ ñ'oweti?

²³ Jesú cãrẽ niwĩ:

—Yu'ure ma'igũ yu'u dutisere weemi. Yu'u pacu cãrẽ ma'igũsami. Ñsã puarãputa cũ me'rã nirãsa'a. ²⁴ Yu'ure ma'itigu pe'e yu'u ucũsere weetimi. Yu'u ucũse yé mejẽta ni'i. Yu'u pacu yu'ure o'ó'cu cũ weredutise ni'i.

²⁵ »Yu'u musã me'rã nígũ, a'te nipe'tisere were'e. ²⁶ Yu'u sërĩcã, yu'u pacu Espiritu Santure musãrẽ o'ógusami. Cũ musãrẽ weetamu, wãcũtutuanu'cũcã weegusami. Nipe'tise musãrẽ bu'egusami. Nipe'tise yu'u musãrẽ bu'e'quere apaturi wãcũcã weegusami.

²⁷ »Yu'u ni'cãrõacã musãrẽ we'eriti'i. Musã ye ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato. Yu'u ejerisãjãse me'rã musãrẽ ejerisãjãcã weeguti. Yu'u ejerisãjãcã weese a'ti nucũcã cjase weronojõ niwe'e. Tojo weerã “Yu'u wa'agu wee'e” nisere tu'orã, bujaweti, wãcũque'titicã'ña. ²⁸ Musã “Yu'u pacu tiropu wa'agu wee'e” nicã tu'otojapu. “Be'ro yu'u musã me'rã nigũ a'tiguti tja” nicã quẽ'rãrẽ tu'oapu. Yu'u pacu yu'u yu'rũoro nimi. Musã yu'ure cũ tiropu wa'ase quetire tu'oapu. Tere tu'orã, diacjũta ejõpeorã pũrĩcã, e'catiboapã. ²⁹ Yu'u musãrẽ wereyugu weepu. Tojo weerã yu'u musãrẽ wereyu'quere queoro wa'acã, “Diacjũta nipĩ”, nirãsa'a. ³⁰ Wãtĩ a'ti nucũcãcjãrãrẽ dutigu a'titojamĩ. Tojo weegu yu'u yoaticã musã me'rã ucũgũti. Cũ yu'ure ne cã'rõ dutimasĩtimi. ³¹ Tojo wa'arota weesasa'a. Yu'u pacu cũ weeduti'quere weeguti. Yu'u tojo weecã, a'ti nucũcãcjãrã yu'u pacure yu'u ma'isere masĩrãsama. Te'a wa'arã. Wã'cãnu'cãña, niwĩ ñsârẽ.

15

Jesú u'segu me'rã masãrẽ queose were'que ni'i

¹ Jesú queose me'rã ãsãrẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u u'segu weronojõ ni'i. Yũ'u pacu tigure co'tegu nimi. ² Yũ'ure ãjõpeorã tigu cjase dũpuri nima. Õ'acũ u'segure ï'anurũgũ weronojõ niyugu, dũca marĩse dũpurire dũtecõ'asami. Apeye dũcatise dũpurire añurõ dũcatiato nígũ dũteweenemosami. ³ Musã dũcatise dũpuri weronojõ ni'i. Yũ'u bu'e'quere ãjõpeo, yũ'ti'i. Tojo weegu yũ'u pacu musã ña'arõ wee'quere cõ'atojawĩ. Musã acobocono'cãrãpu nitoja'a. ⁴ Yũ'u musãpũre ninu'cũgũsa'a. Musã quẽ'rã yũ'u me'rãcjãrã ninu'cũcãña. Ni'cã dũpu yucũgũpu a'mesu'atimirõ dũcatitisa'a. A'te weronojõ musã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩsome.

⁵ »Yũ'u ní'caronojõta yũ'u u'segu weronojõ ni'i. Musã tigu dũpuri ni'i. Yũ'u me'rã ninu'cũgũ, yũ'u quẽ'rã cũpũre nicã, cũ añurõ weemasĩsami. Musã yũ'u me'rã ninu'cũtirã, ne añurõ weemasĩtisa'a. ⁶ Yũ'u me'rã ninu'cũtigu dũtecõ'a'que dũpuri weronojõ nimi. Te ñai'que dũpurire see, pecame'epũ ãjũacõ'ano'sa'a.

⁷ »Musã yũ'u me'rã ninu'cũrã, yũ'u bu'esere wãcũrã, Õ'acũrẽ musã uasere sãrĩña. Cũ yũ'tigusami. ⁸ Musã añurõ wéerã, Õ'acũ añuyũ'rũami nisere ï'orãsa'a. Tojo weerã diacjũta musã yũ'u bu'erã nirãsa'a. ⁹ Yũ'u pacu yũ'ure ma'irõnojõta yũ'u quẽ'rã musãrẽ ma'i'i. Yũ'u me'rã ninu'cũña. Tojo weecã, musãrẽ ma'inu'cũgũsa'a. ¹⁰ Yũ'u pacu yũ'ure cũ dutisere weecã, ma'imi. Yũ'u quẽ'rã yũ'u dutisere weecã, musãrẽ ma'igũsa'a.

¹¹ »Yũ'u e'catironojõta musãrẽ e'catiato nígũ tojo ucũ'u. Tojo weerã musã e'catiũ'rũarãsa'a. ¹² Yũ'u dutise a'tiro ni'i. Yũ'u musãrẽ ma'irõnojõta a'merĩ ma'iña. ¹³ Ni'cũ cũ me'rãcjãrãrẽ wẽrĩbosagu, narẽ ma'iyũ'rũasami. Wẽrĩbosase nemorõ ma'ita basiowe'e. ¹⁴ Musã yũ'u dutisere wéerã, yũ'u me'rãcjãrã ni'i. ¹⁵ Yũ'u musãrẽ “Yũ'ure da'raco'terã nima”, nisome. Da'raco'terã na wiogu weesere masĩtisama. Musã yũ'u me'rãcjãrã ni'i. Tojo weegu yũ'u pacu yũ'ure ní'quere werepe'ocã'a. ¹⁶ Musã yũ'ure besetiũ. Yũ'u pe'e musãrẽ besewũ. Añurõ weeato nígũ tojo weewũ. Musã añurõ weese pe'tisome. Añurõ weecã, musã yũ'ure ãjõpeocã, no'o Õ'acũrẽ sãrĩsenojõrẽ o'ogusami. ¹⁷ A'teta ni'i yũ'u musãrẽ dutise. A'merĩ ma'iña, niwĩ.

Jesú “Yũ'ure ãjõpeocã, ãpẽrã musãrẽ ï'atu'tirãsama” ní'que ni'i

¹⁸ Jesú ãsãrẽ a'tiro ninemowĩ:

—A'ti nucũcãcjãrã yũ'ure ãjõpeotirã musãrẽ ï'atu'ticã, yũ'ure ï'atu'timũ'tã'quere wãcũña. ¹⁹ Musã a'ti nucũcãcjãrã waro nicãma, na me'rãcjãrãrẽ ma'irõnojõta musãrẽ ma'ibosama. Yũ'u musãrẽ na wa'teropũ nirãrẽ besewũ. Musã a'ti nucũcãcjãrã weronojõ niwe'e. Tojo weerã musãrẽ ï'atu'tima. ²⁰ Yũ'u musãrẽ ní'quere wãcũña. Ne ni'cũ da'raco'tegu “Yũ'u wiogu yũ'rũoro ni'i”, ní'masĩtisami. Yũ'ure ña'arõ weema. Musã quẽ'rãrẽ mejãrõta ña'arõ weerãsama. No'o yũ'u bu'esere tũ'orã, musãrẽ tũ'orãsama. ²¹ Musã yũ'ure sirutucã ï'arã, nipe'tise ña'asere musãrẽ weerãsama. Yũ'ure o'ócũre na masĩtise ye bu'iri tojo weerãsama.

²² »Yũ'u a'ti di'tapũre narẽ weregu a'titicãma, bu'iri moobosama. Na ni'cãrõacãrẽ bu'iri cũoma. “Ësã bu'iri moo'o”, ní'masĩtisama. ²³ Yũ'ure ï'atu'tirã yũ'u pacu quẽ'rãrẽ ï'atu'tima. ²⁴ Ne ni'cũ weetisere na tiropũre peje weẽ'omiwũ. Yũ'ure masĩdutigu tojo weewũ. Yũ'u weẽ'otica be'roma bu'iri moobosama. Na yũ'u wee'quere ï'awã. Tere ï'amirã, yũ'ure ï'atu'tiwã. Yũ'u pacu quẽ'rãrẽ ï'atu'tiwã. ²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta queoro wa'aro wee'e. A'tiro ni'i: “Bu'iri moomicã, yũ'ure ï'atu'tiwã”, ni ojano'wũ.

²⁶ »Espíritu Santu diacjũ ucũgũ, musãrẽ weetamugũ a'tigusami. Ësã yu'u pacu me'rã cãrẽ o'órãsa'a. Cũ a'tigu, queoro yé cjasere musãrẽ weregusami. ²⁷ Musã quẽ'rã yé cjasere wererãsa'a. Musã ne waroputa yu'u me'rã nitojawu. Tojo weerã wererãsa'a, niwĩ Jesú.

16

¹ Jesú ãsãrẽ ninemowĩ tja:

—Yé bu'iri ãpẽrã musãrẽ ña'arõ weerãsama nisere were'e. Yu'ure ãjõpeodu'uticã'to nĩgũ tojo were'e. ² Musãrẽ judío masã nerẽwũase wi'seripũ nĩmĩ'cãrãrẽ cõ'awĩrõrãsama. No'o musãrẽ wẽjẽcõ'aca be'ro a'tiro nirãsama. “Marĩ Õ'acũ uaro weerã wee'e”, nirãsama. ³ Na yu'u pacure, yu'ure masĩti'que ye bu'iri musãrẽ ña'arõ weerãsama. ⁴ Yu'u wereyugu wee'e. Tojo weerã queoro te wa'acã, musã “Tojota niwĩ”, nirãsa'a.

Espíritu Santu ye cjase ni'i

»Yu'u musã me'rã nĩgũ, ne waropure maata a'tere weretiwu. ⁵⁻⁶ Ni'cãrõacã yu'ure o'ó'cu tiropu wa'agu wee'e. Yu'u tojo nicã tu'orã, ne ni'cũ yu'ure “¿No'opu wa'atĩ?” ni sãrĩtiña'we'e. Mejõ bujawetiwiwioriticã'a. ⁷ Yu'u musãrẽ diacjũta nigũti. Yu'u wa'acã, musãrẽ añu nirõsa'a. Yu'u musãrẽ Espiritu Santure o'ógusa'a. Yu'u wa'aticãma, cã musãrẽ weetamugũ, musã me'rã nigũ a'titibosami.

⁸⁻¹¹ »Espíritu Santu yu'ure ãjõpeotirãrẽ a'tiro masĩcã weegusami. “Ësã ña'arã ni'i”, ni tu'oña'cã weegusami. Apeye, yu'u diacjũ weegũ ni'i nisere ï'ogũsami. Yu'u pacu tiropu wa'ase me'rã tere ï'ogũsami. Yu'u topu wa'acã, yu'ure ï'asome. Tojo nicã yu'ure ãjõpeotirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'reatjere ï'ogũsami. A'tiro masĩrãsama: “Wãtĩ, a'ti nucũcãcjãrãrẽ dutigu Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'acju nitojami”, nirãsama.

¹² »Yu'u musãrẽ peje werese cuomi'i. Ni'cãrõacãrẽ musã tu'omasĩtibosa'a. Tojo weegu werewe'e. ¹³ Espiritu Santu a'tigu, nipe'tisere queoro weregusami. Cũ diacjũ ucũgũ nĩmĩ. Cũ se'saro ucũsome. Õ'acũ ucũsere, cũ tu'o'quere wereturiagusami. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ musãrẽ wereyugusami. ¹⁴ Espiritu Santu yu'ure añurõ ucũgũsami. Yé cjasere musãrẽ masĩcã weegusami. ¹⁵ Nipe'tise yu'u pacu cuose yé ni'i. Tojo weegu Espiritu Santu musãrẽ yé quetire weregusami.

Bujawetimi'cãrã e'catirãsama nise ni'i

¹⁶⁻¹⁷ »Cã'rõacã be'ro musã yu'ure ï'anemosome. Be'ro ï'arãsa'a tja. Yu'u pacu tiropu wa'ase ye bu'iri tojo wa'anĩrõsa'a, niwĩ Jesú.

Cũ tojo nicã tu'orã, ãsã ni'cãrẽrã a'merĩ ucũwũ:

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari cũ tojo nise? ¹⁸ “Cã'rõacã be'ro” cũ nise ¿de'ro nisĩ'rĩrõ weesari? Ñe'enojõrẽ ucũgũ ucũsamigu, masĩtisa'a, niwũ.

¹⁹ Jesú ãsã tojo nisere masĩgũ, ãsãrẽ niwĩ:

—Yu'u “Cã'rõacã be'ro ï'asome, be'ro ï'arãsa'a tja” ní'quere ¿a'merĩ sãrĩtiña'rã weeti? ²⁰ Musãrẽ diacjũta weregutĩ. Musã uti, pũrõ bujawetirãsa'a. A'ti turicjãrã pe'e e'catirãsama. Musã bujawetimi'cãrã be'ro e'catirãsa'a. ²¹ A'tiro wa'ase weronojõ nirõsa'a. Ni'cõ nijĩpaco co wĩ'magũ wũase duporoacã pũrĩse tu'oña'samo. Co wũaca be'ro co pũrĩse tu'oña'quere wãcũtisamo. Co macũ bajuase pe'ere ï'agõ e'catigo, tojo weesamo. ²² Co weronojõ musã ni'cãrõacã pi'eti'i. Be'ro yu'u musãrẽ ï'agũ a'tiguti tja. Yu'u tojo weecã ï'arã, musã e'catiyu'ruarãsa'a. ãpẽrã musãrẽ bujaweticã weemasĩtirãsama.

²³ »Musã tojo e'catiri numurẽ musã tu'otisere ne sãrĩtiña'some majã. Diacjũta musãrẽ nigũti. Musã yu'ure ãjõpeocã ï'agũ, nipe'tise musã sãrĩsere yu'u pacu yu'tigusami. ²⁴ Toduporopu yu'u tutuase me'rã yu'u pacure ne sãrĩtiwu. Ni'cãrõacãrẽ

musã yu'ure ëjõpeotjãrã sërĩña. Musã tojo weecã, cã yu'tigusami. Cã yu'ticã, musã e'cati yu'ruarãsa'a.

Jesú masãrẽ “A'tiro weeguti” nĩ'que nĩ'i

²⁵ »Yu'u musãrẽ queose me'rã wereapũ. Be'ro queose marĩrõ diacjũta yu'u pacu ye quetire weregusa'a. ²⁶ Espĩritu Santu a'tĩca be'ro musã yu'ure ëjõpeotjãrã, yu'u pacure sërĩrãsa'a. Yu'u tojo nĩgũ, “Yu'u pacure musãrẽ sërĩbosaguti”, nĩgũ mejẽta wee'e. Musã basu sërĩrãsa'a. ²⁷ Cũta musãrẽ ma'imi. A'tiro nĩ'i. Musã yu'ure ma'i'i. Tojo nicã musã yu'ure “Õ'acũ tiropũ nĩ'cu a'tipĩ”, nĩ ëjõpeo'o. Tojo weegũ Õ'acũ musãrẽ ma'imi. ²⁸ Yu'u pacu me'rã nĩ'cu yu'u a'ti nucũcãpũre a'tiwũ. Nĩ'cãrõacã yu'u a'topũ nĩ'cu yu'u pacu tiropũ dajatojaaguti tja.

²⁹ Cũ tojo nicã tũ'orã, ãsã cũrẽ niwũ:

—Nĩ'cãrõacãrẽ mũ'u queose me'rã werewe'e. Diacjũ ucũcã'a. ³⁰ Nĩ'cãrõacã ãsã masĩ'i. Mũ'u nipe'tisere masĩpe'ocã'a. No'o sërĩtiña'se duporo masĩtoja'a. Tojo weerã mũ'u Õ'acũ tiropũ nĩ'cu a'tipã nisere masĩ'i.

³¹ Jesú ãsãrẽ niwĩ:

—¿Musã ëjõpeoti majã? ³² Tojo ëjõpeomirã, maata no'o musã wa'asĩrĩrõ du'tistearãsa'a. Yu'u nĩ'cũta tojagũsa'a. Nĩ'cũta niwe'e, nĩgũ pe'e. Yu'u pacu yu'u me'rã nĩmi. ³³ Yu'ure ëjõpeorã ejerisãjãse cũoato nĩgũ a'te nipe'tisere musãrẽ wereapũ. A'ti nucũcãcjãrã musãrẽ pi'eticã weerãsama. Na tojo weemicã, wãcũtutuaya. Yu'u a'ti nucũcãcjãrã na ña'arõ weesere docaque'acã weetojawũ. Tojo weerã yu'ure ëjõpeorã wãcũtutuaya.

17

Jesú cã bu'erã ye niatjere cã pacure sërĩbosa'que nĩ'i

¹ Jesú tojo nĩca be'ro ã'amorõ, a'tiro niwĩ:

—Pacu, mũ'u yu'ure cũu'que eja'a. Yu'u mũ'u macũ nisere masãrẽ ã'oña. Mũ'u tojo weecã, yu'u masãrẽ mũ'u tutuasere, mũ'u añuyũ'rũsere ã'ogũsa'a. ² Mũ'u yu'ure masã nipe'tirã wiogũ sõrõwũ. Nipe'tirã mũ'u o'o'cãrãrẽ catinu'cũcã weedutigu yu'ure sõrõwũ. ³ Masã mũ'u Õ'acũ nĩ'cũ nigũrẽ, tojo nicã yu'ure mũ'u o'ó'care ëjõpeorã catinu'cũcãrãsama.

⁴ »Yu'u a'ti nucũcãpũre mũ'u tutuasere, mũ'u añuyũ'rũsere masãrẽ ã'owũ. Mũ'u yu'ure cũu'quere weepe'ocã'wũ. ⁵ Pacu, a'ti nucũcã weese duporo yu'u mũ'u me'rã niwũ. Mũ'u me'rã nĩgũ, mũ'u weronojõ nisetiwũ. Nĩ'cãrõacãrẽ mũ'u tiropũ wa'agu wee'e. Yu'ure mejãrõta weeya tja.

⁶ »Mũ'u ã'rãrẽ a'ti nucũcãpũ nirã wa'terore besewũ. Yu'ure narẽ o'oguti nĩgũ, tojo weecũ niwũ. Mũ'u nisetisere narẽ masĩcã weewũ. Na mũ'u yarã nĩmi'cãrãrẽ yu'ure wiawũ. Na mũ'u dutisere weewã. ⁷ Nĩ'cãrõacã na masĩma, nipe'tise yu'u cũose mũ'u o'o'que nĩ'i, nĩma. ⁸ Narẽ nipe'tise mũ'u wereduti'quere werewũ. Na tere tũ'orã, ëjõpeowã. Na diacjũta yu'u mũ'u tiropũ a'ti'quere ëjõpeowã. Tojo nicã mũ'u yu'ure o'ó'quere ëjõpeowã.

⁹ »Yu'u na ye niatjere mũ'urẽ sërĩ'i. ãpẽrã yu'ure ëjõpeotirã yema sërĩwe'e. Yu'ure mũ'u o'o'cãrã mũ'u yarã nĩma. Tojo weegũ mũ'urẽ sërĩ'i. ¹⁰ Nipe'tirã mũ'u yarã, yarã nĩma. Yarã quẽ'rã mũ'u yarã nĩma. Na yu'ure ëjõpeo, yu'u tutuagũ nisere masãrẽ masĩcã weema.

¹¹ »Yu'u a'ti nucũcãpũ tojaque'asome. Yu'u bu'erã pũrĩcã tojarãsama. Yu'u mũ'u tiropũ wa'agu wee'e. Pacu, añuyũ'rũgũ, mũ'u tutuase me'rã mũ'u yu'ure o'o'cãrãrẽ añurõ co'teya. Mũ'u tojo weecã, marĩ nĩrõnojõta na nĩ'cãrõ me'rã nirãsama. ¹² A'ti nucũcãpũre yu'ure mũ'u o'o'cãrã me'rã nĩgũ, mũ'u tutuase o'o'que me'rã narẽ

co'tewu. Ne ni'cũ bajuriotiwu. Ni'cũ dia'cũ toduporopu bajuduti'cu weronojõ ní'care bajuriowu. Mu'u ye queti ojáca pũrĩpu nĩrõnojojõta na oja'que queoro wa'aro wee'e.

¹³ »Ni'cãrõacã yu'u mu'u tiropu wa'agu wee'e. Yu'u a'ti nucũcãpu ní'gũ, mu'u ye quetire werewu. Tere tu'orã, na yu'u weronojõ e'catiato ní'gũ werewu. ¹⁴ Mu'u wereduti'quere narẽ wereturiawu. Na yu'ure ãjõpeotjĩarã, yu'u weronojõ nima. A'ti umucocjãrã weronojõ wãcũtima. Tojo weerã na quẽ'rãrẽ masã ì'atu'tima. ¹⁵ «Narẽ, a'ti nucũcãpu nĩrãrẽ mu'u tiropu miaña», ní'gũ mejẽta wee'e. Wãtĩ pe'ere cã'mota'aya ní'gũ, tojo ni'i. ¹⁶ Yu'u a'ti umucocjũ niwe'e. Na quẽ'rã yu'ure ãjõpeorã a'ti umucocjãrã weronojõ wãcũsetitima. ¹⁷ Mu'u ye queti diacjũ waro ni'i. Te me'rã narẽ mu'u uaro weejã añurã wa'acã weeya. ¹⁸ Yu'ure mu'u ye quetire a'ti nucũcãcjãrãrẽ weredutigu o'ówu. Yu'u quẽ'rã yu'u bu'erãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ weredutigu o'ó'o. ¹⁹ Mu'u uaronojõ na ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yu'u weecã, na quẽ'rã mu'u uaronojõ diacjũta weerãsama.

²⁰ »Yu'u na dia'cũrẽ sẽrĩbosawe'e. Be'ropu na bu'esere tu'o ãjõpeojã quẽ'rãrẽ sẽrĩbosa'a. ²¹ Na marĩ me'rã ni'cãrõ me'rã niato ní'gũ tojo wee'e. Pacu, yu'u mu'u me'rã nĩrõnojojõ, mu'u yu'u me'rã nĩrõnojojõ na quẽ'rã niato. Tojo wa'acã ì'arã, a'ti nucũcãcjãrã yu'ure mu'u o'ó'quere ãjõpeorãsama. ²² Yu'ure mu'u tutuase, añuyurũsere o'owu. Yu'u quẽ'rã yarãrẽ o'oturiawu. Narẽ ni'cãrõ me'rã marĩ weronojõ niato ní'gũ tojo weewu. ²³ Yu'u napure ni'i. Mu'u pe'e yu'upure ni'i. Tojo weerã na ni'cãrõ me'rã nĩrãsama. Tojo wa'acã ì'arã, a'ti nucũcãcjãrã mu'u yu'ure o'ó'quere masĩrãsama. Apeyere, mu'u yu'ure ma'irõnojojõta «Marĩrẽ ma'imĩ», nĩrãsama.

²⁴ »A'ti turi weese duporo mu'u yu'ure ma'iwũ. Tojo weegu mu'u nisetisere yu'ure o'owu. Pacu, mu'u o'ocãrãrẽ yu'u me'rã nicã uasa'a. Narẽ yu'u tutuasere ì'adutigu tojo wee'e. ²⁵ Pacu, mu'u queoro wee'e. A'ti nucũcãcjãrã yu'ure ãjõpeotirã mu'urẽ masĩtima. Yu'u mu'urẽ mas'i. Ì'rã yu'u bu'erã mu'u yu'ure o'ó'quere masĩma. ²⁶ Mu'u nisetisere narẽ masĩcã weewu. Tojo masĩcã weenu'cũcũti. Mu'u yu'ure ma'irõnojojõta na quẽ'rãrẽ a'merĩ ma'idutigu tojo wee'e. Tojo nicã yu'u na me'rã ninu'cũgũti ní'gũ, tojo wee'e, niwĩ Jesú.

18

Jesure surara na ñe'ewã'cã'que ni'i

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Jesú cũ pacure sẽrĩca be'ro ãsã Jerusalẽpure wijawu. Wija, Cedrón wãmetiri maarẽ pẽ'awũ. Ti maa siaquijipu na olivo ote'caro niwũ. Ësã topu wa'awu. ² Juda Jesure ì'atu'tirãrẽ o'ori masũ quẽ'rã te olivo nĩrõrẽ masĩwĩ. Jesú toduporo pejetiri ãsãrẽ su'ori sijawĩ. Tojo weegu masĩwĩ. ³ Ësã topu nĩrĩ cura ni'cã curua surara me'rã Juda etawĩ. Æpẽrã quẽ'rã ni'cãrẽrã Õ'acũ wi'i co'terã surara niwã. Pa'ia wiorã, fariseo masã o'ono'cãrã niwã. Na añurõ wãmotiwã. Sĩ'ose tuturi, sĩ'osepa me'rã a'tiwã. ⁴ Jesú cãrẽ wa'atjere masĩtojacu niwĩ. Tojo weegu «¿Noarẽ a'mati?» niwĩ.

⁵ Cãrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã. Jesú narẽ niwĩ:

—Yu'uta ni'i.

Juda Jesure ì'atu'tirãrẽ o'ori masũ na me'rã niwĩ. ⁶ Jesú «Yu'uta ni'i» nicã tu'orã, na uirã, dústi bu'ruque'awã. ⁷ Jesú apaturi sẽrĩtiña'wĩ tja:

—¿Noarẽ a'mati?

Cãrẽ yu'tiwã:

—Jesú Nazarecjũrẽ a'ma'a, niwã.

⁸ Jesú narẽ niwĩ:

—Musārē weretoja'a, yu'uta ni'i. To pūrīcā yu'ure a'marā, ā'rā yu'u bu'erārē du'uo'oya.

⁹ Jesú cū ucū'que queoro wa'ato nīgū tojo niwī. Cū ní'que a'tiro niwū: “Yu'u pacu o'o'cārārē ne ni'cū bajuriotiwū”, niwū. ¹⁰ Cū tojo nīca be'ro Simó Pedro cū ya di'pjīrē wejewewī. Wejewee, pa'ia wiogure da'raco'tegu Malco wāmetigure diacjūca o'meperore dūtepā'rēwī. ¹¹ Cū tojo weecā ī'agū, Jesú Pedrore niwī:

—Mu'u ya di'pjīrē nūrōña. Yu'u pacu pi'etiduti'caronojōta pi'etiguti, niwī Jesú.

Jesure Anás ya wi'ipū mia'que ni'i

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²⁻¹³ Surara, tojo nicā na wiogu, āpērā pa'ia wiorā na o'ó'cārā Jesure dū'te, Anás wāmetigu ya wi'ipū miawā. Cū Caifá mañecū niwī. Caifá titare pa'ia wiogu niwī. ¹⁴ Cūta toduporopure judío masārē “Ni'cū nipe'tirā ye niatje wērībosacā, marīrē añurōsa'a” ní'cū niwī.

Pedro Jesure “Masīwe'e” ní'que ni'i

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Na Jesure miacā, yu'u Juā, tojo nicā Simó Pedro, ūsā pūarā narē sirutuwā'cāwū. Pa'ia wiogu yu'ure ī'amasīwī. Tojo weegu yu'u Jesú me'rā wiogu ya wi'i po'peapu sājāawū. ¹⁶ Pedro pe'e sopepu tojanu'cāwī. Cū tojo weecā ī'agū, yu'u sope co'tego me'rā ucū, cūrē pijisōrōwū. ¹⁷ Be'ropu co Pedrore sērītiña'wō:

—¿Mu'u sī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro core niwī:

—Niwe'e, niwī.

¹⁸ Pūrō yusuwū. Tojo weerā ti wi'i da'raco'terā, tojo nicā surara pecame'e wījāwā. Na ti me'e sumutopu sō'manu'cūbūrowā. Pedro quērā na me'rā sō'magū wa'awī.

Pa'ia wiogu Jesure sērītiña'que ni'i

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Pa'ia wiogu Anás Jesure sērītiña'cū niwī:

—¿Noanojō niti mu'u bu'erā? ¿Ñe'enojōrē mu'u bu'eti narē? nicu niwī. ²⁰ Jesú cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'u nipe'tirā tū'oropu bu'ewū. Judío masā nerēse wi'seripu, tojo nicā Ō'acū wi'i judío masā nerēwuaropu bu'ewū. Ya'yioropu bu'etiwū. ²¹ ¿De'ro weegu yu'ure sērītiña'ti? Āpērā yu'ure tū'o'cārārē sērītiña'ña. Na masīsama. Na mu'arē wererāsama, nicu niwī Jesú.

²² Jesú tojo nicā tū'ogu, ni'cū Ō'acū wi'i co'tegu surara Jesú ya diapoare paacu niwī. Cūrē nicu niwī:

—¿De'ro weegu tojo yu'titi pa'ia wiogure?

²³ Jesú cūrē nicu niwī:

—Yu'u ña'arō nīca be'ro “Te bu'iri paapu. Te ña'a ni'i”, niña. Añurō nīca be'roma ¿de'ro weecjū yu'ure paati? nicu niwī Jesú.

²⁴ Be'ro Anás Jesure dū'teno'cure tja pa'ia wiogu Caifá tiropu o'ówī.

Pedro nisoone'mo'que ni'i

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Tojo weeri cura Pedro pecame'e sumuto sō'manu'cūwī. Topu nirā cūrē sērītiña'wā:

—¿Mu'u sī'i me'rācjū mejēta niti?

Pedro narē niwī:

—Niwe'e.

²⁶ Be'ro ni'cū pa'ia wiogure da'raco'tegu, Pedro cū o'mepero dūtepā'rē'cū acaweregu Pedrore niwī:

—Yũ'u mejẽpu mũ'urẽ olivo ote'caropu cũ me'rã nicã ï'apu.

²⁷ Pedro apaturi nisoowĩ. Tojo nica be'ro cãrẽ'quẽ uuwĩ.

Jesure Pilato romano masã wiogu tiropu na mia'que ni'i

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Be'ro Jesure Caifá ya wi'ipu ní'cure Pilato ya wi'ipu miawã. Bo'rearopu weewu. Judío masã wiorã ti wi'ipure sãjãatiwã. Ti wi'ipure sãjãarã, Pascua bosenu mu ba'awuasere ba'atibopã. Pilato judío masũ nitimi nise bu'iri na bu'iritirã tũ'oña'bopã. Tojo weerã cũ ya wi'ire sãjãatiwã. ²⁹ Na sãjãaticã ï'agũ, Pilato na me'rã ucũgũ wijaatiwĩ. Narẽ niwĩ:

—¿Musã ã'rĩrẽ ñe'enojõ weresãrã weeti?

³⁰ Na cãrẽ niwã:

—Cũ ña'arõ weeticãma, mũ'u tiro cãrẽ miititiboapã.

³¹ Na tojo yũ'ticã tũ'ogu, Pilato niwĩ:

—Cũrẽ miaña. Musãrẽ dutironojõta musã basu beserã wa'aya.

Judío masã wiorã cãrẽ niwã:

—Ësã judío masã ne ni'cũ masũrẽ “Wẽjẽña” nĩmasĩtisa'a, niwã.

³² Titapure romano masã wiogu masã ña'arãrẽ na wẽjẽdutarãrẽ curusapu paabi'pecũcãrã niwã. Tojo weero Jesú todũporo ní'que queoro wa'awu. Cũ “Yũ'ure u'muarõpu tuumorõnũ'cõrãsama”, niwĩ. ³³ Pilato Jesure piji, cũ ya wi'ipu majãmisãjãawĩ. Jesure sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Mũ'uta niti judío masã wiogu?

³⁴ Jesú yũ'ticu niwĩ:

—¿Mũ'u basu mũ'u wãcũrõ me'rã sãrĩtiña'ti? o ¿ãpẽrã mũ'urẽ wereati?

³⁵ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yũ'u masĩbosau? Yũ'u judío masũ mejẽta ni'i. A'topure mũ'u ya di'tacjãrã judío masã, tojo nicã pa'ia wiorã mũ'urẽ miitama. ¿De'ro weeati mũ'u?

³⁶ Jesú nicu niwĩ:

—Yũ'u a'ti nucũcãcjũ wiogu niwe'e. Yũ'u tojo nicãma, judío masã wiorãrẽ o'odutitirã yũ'ure siruturã a'mequẽboapã. Yũ'u apesecjũ wiogu ni'i.

³⁷ Cũ tojo nicã tũ'ogu, Pilato nicu niwĩ:

—¿To pũrĩcãrẽ mũ'u wiogu niti?

Jesú cãrẽ nicu niwĩ:

—Mũ'u nĩrõnojõta yũ'u wiogu ni'i. Yũ'u diacjũ cjasere weregu a'topu a'ti, bajuawu. Nipe'tirã diacjũ cjasere uarã, yũ'u ucũsere tũ'oma.

³⁸ Pilato cãrẽ nicu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ nĩrõ nisasa'a diacjũ cjase? nicu niwĩ.

“Jesure wẽjẽrõña'a” ní'que ni'i

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Pilato Jesure sãrĩtiña'ca be'ro judío masã wiorã me'rã ucũgũ wijaaticu niwĩ tja. Narẽ niwĩ:

—Yũ'u cãrẽ ne bu'iri bocatiasu. ³⁹ Musã weewuase a'tiro ni'i. Pascua bosenu mu nicã bu'iri da'reri wi'ipu nigũrẽ yũ'ure du'uwĩrõdutisa'a. ¿Musã cãrẽ judío masã wiogure du'uwĩrõcã uasari?

⁴⁰ Cũ tojo nicã tũ'orã, na pũrõ caricũwã:

—Cãrẽ ne du'uwĩrõticã'ña. Barrabá pe'ere du'uwĩrõña, niwã. Barrabá ña'arõ weeri masũ niwĩ.

19

¹ Masã “Barrabáre du'uwĩrõña” ni caricũcã tũ'ogu, Pilato Jesure tãrãdutiwĩ.

² Surara ni'cã be'to pota me'rã wéeca be'tore cũ dupoapure peocãrã niwã. Apero,

ni'cārō su'tiro wiogu sãñarõnojō sō'a ñibocurerore sãacārã niwã. ³ Be'ro cū pu'to wa'a, cūrē bujicārã, a'tiro nicārã niwã:

—Judío masã wiogure añurō wa'ato. Tojo nírãta, cū diapoare paamujácãrã niwã.

⁴ Pilato po'peapu ní'cū wijaatiwĩ tja. Masārē niwĩ:

—Yũ'u cūrē ne cã'rōacã bu'iri bocatiasu. Tojo weegu musã tiropu pijiwijaatiguti. Musã ñ'arãsa'a, niwĩ.

⁵ Be'ro Jesú wijaatiwĩ. Cū pota be'tore pesawĩ. Wiogu su'tiro surara o'o'carore sãñawijaatiwĩ. Cū wijaatáca be'ro Pilato masārē a'tiro niwĩ:

—Ñ'aña. Ñ'ri nimi.

⁶ Pa'ia wiorã, ãpērã Ñ'acũ wi'i co'terã surara cūrē ñ'arã, pūrō caricũwã:

—Cūrē curusapu paabi'pe wējēña, ni caricũwã.

Pilato narē niwĩ:

—Musã basu cūrē curusapu paabi'pe wējērã wa'aya. Yũ'u cūrē ne cã'rōacã bu'iri bocatisa'a, niwĩ.

⁷ Judío masã wiorã cūrē niwã:

—Cū “Yũ'u Ñ'acũ macũ ni'i”, niwĩ. Ñ'sārē duti'que tojo ucũgũnojōrē wējēduti'i, niwã.

⁸ Pilato cū “Ñ'acũ macũ ni'i” nisere tu'ogu, nemorō uiwĩ. ⁹ Be'ro Jesure pijisãjãa, cūrē sērĩtiña'cū niwĩ tja:

—¿No'ocjũ niti mu'u?

Jesú cūrē ne yu'titicu niwĩ.

¹⁰ Cū yu'titicã ñ'agũ, Pilato cūrē nicu niwĩ:

—¿De'ro weegu yu'ure yu'tiweti? ¿Mu'u masĩweti? Yũ'u mu'urē du'uwĩrōgũ, du'uwĩrōmasĩ'i. Wējēdutigu quē'rã, wējēdutimasĩ'i, nicu niwĩ.

¹¹ Jesú cūrē nicu niwĩ:

—Ñ'acũ mu'urē cã'mota'acã, mu'u tojo weemasĩtiboapã. Tojo weegu yu'ure mu'u tiropu o'o'cu mu'u nemorō bu'iritimi, nicu niwĩ.

¹² Cū tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure “¿De'ro wee cūrē yu'u du'uwĩrōgũsariba?” nicu niwĩ. Cū tojo weesĩ'ricã ñ'arã, judío masã wiorã pūrō caricũwã:

—Mu'u cūrē du'uwĩrōgũ, romano masã wiogu me'rãcjũ nisome. No'o ni'cũ “Yũ'u judío masã wiogu waro ni'i” nigũnojō romano masã wiogure yu'rũnũ'cãgũ weemi. Cū me'rãcjũ nitimi, ni caricũwã.

¹³ Na tojo nicã tu'ogu, Pilato Jesure na ãtã me'rã yéeca papu pijiwijaadutiwĩ. Hebreo ye me'rã Gabata wãmetiwu. Topu Pilato masārē besewuawĩ. Tojo weegu cū topu dujiwĩ. ¹⁴ Titare ni'cã numu du'sawu Pascua bosenumu wa'atji duporo. Dajaritero wa'tero niwũ. Pilato topu dujigu, judío masã wiorãrē niwĩ:

—Musã wiogure ñ'aña.

¹⁵ Na caricũnemowã:

—Cūrē wējēña. Curusapu paabi'pe wējēña, niwã.

Pilato niwĩ:

—Yũ'u musã wiogure curusapu paabi'pe wējēdutigusami, ¿ni wãcũmiti?

Pa'ia wiorã cūrē niwã:

—Ñ'sã wiogu ni'cũta romano masã wiogu waro nimi.

¹⁶ Na tojo nicã tu'ogu, Pilato surarare Jesure curusapu wējēdutigu o'owĩ. Be'ro na cūrē miawã.

Na curusapu paabi'pe'que ni'i

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Jesú na “Masã boaweeca dupoa” nirõpure wa'agu, curusare wuawã'cãwĩ. Hebreo ye me'rã Gólgota wãmetiwu. ¹⁸ Topu cūrē curusapu paabi'pewã. Ñpērã puarã quē'rãrē tojota weewã. Jesure na deco nu'cõwã. Ñpērã pe'ere, ni'cūrē diacjũ pe'e,

apĩrẽ cũpe pe'e nu'cõwã. ¹⁹ Pilato Jesú dupoa bu'i curusapu cã oja'quere õ'odutiwĩ. A'tiro ojano'wũ: “Jesú Nazarecjã judío masã wiogu nimi.” ²⁰ Te oja'que hebreo ye, griego ye, latín ye me'rã niwũ. Jesure paabi'pe'caro macã pu'to niwũ. Tojo weerã pãjãrã judío masã tere bu'ewã. ²¹ Pilato oja'quere bu'erã, pa'ia wiorã cãrẽ nicãrã niwã:

—Mũ'u “Judío masã wiogu nimi”, ni ojatiboapã. A'tiro pe'e ojaboapã. “Cũ ‘Judío masã wiogu ni'i', niami”, nioboapã.

²² Pilato narẽ niwĩ:

—Yũ'u ojasĩ'rĩ'caronojõ ojatojapu. Ducayusome majã.

²³ Be'ro ba'paritirã surara Jesure paabi'pe'cãrã cã ye su'tire seeneowã. Seeneo, nãnucũ ducawaawã. Cũ ya su'tiro docacjãrõ deroa'mesu'oya marĩwũ. ²⁴ Tojo weerã surara a'merĩ niwã:

—A'tore tũ'rẽticã'rã. Mejõ níbocaperã. ¿Noa a'tore wapata'arosarito? niwã.

Na tojo weecã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que queoro wa'awũ. A'tiro ojano'caro niwũ: “Yé su'tire ducawaawã. Tere níbocaperã wapata'awã.” A'te ní'caronojõta surara weewã.

²⁵ Jesú ya curusa pu'to a'ticũrã numia niwã. Cũ paco, cã mũgõ María Cleofas numo, tojo nicã María Magdalena niwã. ²⁶ Jesú cã pacore, tojo nicã yũ'u Juã cã uputu ma'ino'gũ co tiro nu'cũcã ĩ'agũ, core niwĩ:

—Ma'u, ã'rĩ mũ'u macũ nimi.

²⁷ Be'ro yũ'ure niwĩ:

—Yũ'u pacore mũ'u paco weronojõ cũoya. Toó tojamo mũ'u paco, niwĩ Jesú. To be'ro core ya wĩ'ipu miitojaawũ.

Jesú wẽrĩ'que ni'i

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Jesú cã pacore co'tedutica be'ro “Nipe'tise yũ'ure weeduti'quere tu'aja'a”, niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que wa'ato nígũ Jesú a'tiro niwĩ:

—Acowũosa'a.

²⁹ Topu ni'cãrũ vino pi'ase poseyetju dujiwũ. Tojo weerã surara ni'cã si'tia mii ñamiowã. Ñamio, hisopo wãmetiri siti dupupu ti si'tiare dũ'reõ'o sĩomorõwã Jesú tiropu. ³⁰ Cũ tere sĩ'rĩwĩ. Be'ro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajatoja'a.

Cũ tojo níca be'ro cã dupoa paamu'rĩyoja, wẽrĩa wa'awĩ.

Jesure na ñosẽ'que ni'i

³¹ Jesú cã wẽrĩcaterore ni'cã numu Pascua bosenumu wa'atjo dũ'sawũ. Ti bosenumu sauru judío masãrẽ soodutĩca numu bosenumujo waro nicaro niwũ. Ti numurẽ wẽrĩ'cãrã curusapu nicã judío masã wiorã uaticãrã niwã. Tojo weerã na Pilato tiropu wa'a, cã yarã surarare narẽ maata wẽrĩato nĩrã na ye ñecãrĩrẽ paanu'aduticãrã niwã. Be'ro na upure miidijoo, aperopu miaduticãrã niwã. ³² Tojo weerã surara ni'cũrẽ paanu'amũ'tãwã. Be'ro apĩ quẽ'rãrẽ tojota weewã. ³³ Jesúma wẽrĩ'cupure ĩ'awã. Tojo weerã cũma paanu'atiwã.

³⁴ Mejõ dia'cũ ni'cũ surara Jesure paatipa'mapu ñosẽwĩ. Cũ tojo weecã, dí aco me'rã o'maburawũ. ³⁵ Yũ'u a'tere ĩ'awũ. Diacjũta ni'i. Mũsã quẽ'rã a'tere ĩjõpeoato nígũ mũsãrẽ were'e. ³⁶ A'te Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'ato nĩrõ tojo wa'awũ. A'tiro ojano'wũ: “Cũ ye õ'arĩ ne ni'cã õ'a paanu'aña marĩrõsa'a.” ³⁷ Apero Õ'acũ ye queti oja'caro quẽ'rãrẽ a'tiro niwũ: “Na cãmida're'cupure ĩ'arãsama”, ni ojano'wũ.

*Jesure na sîosôrôcûuo'que ni'i**(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)*

³⁸ Jesú wêrîca be'ro José Arimatea wâmetiri macâcjû Pilatore Jesú ya upûre sêrîcû niwî. José Jesure êjôpeogu niwî. Cû judío masâ wiorârê uigu, ya'yioropû êjôpeo nisetîcâ'cû niwî. Pilato “Jau, Jesú ya upûre miaña”, nicâ tû'ogu, cû ya upûre miidijowî. ³⁹ Nicodemo todûporo ñamipû Jesú me'râ ucûgû eja'cû quê'râ peje treinta kilos u'mutisere miiejawî. Te u'mutise a'te niwû. Mirra áloe me'râ morê'que niwû. ⁴⁰ Na pûarâ José, Nicodemo su'tiro añurî casero u'mutise wa're'que caseri me'râ Jesú ya upûre omawâ. Judío masâ wêrî'cârârê yaarâ weewûaronojôta weewâ. ⁴¹ Jesure paabi'pe'caro pû'to otese ote'caro niwû. Te ote'caro deco ni'câ masâpe na ûtâgâpû se'éca tuti niwû. Ti pe ne ni'câti wêrî'cârârê sîosôrôcûuno'ña marîwû. ⁴² Topû Jesure miaa, ti pepû sîosôrôcûuowâ. Na tojo weeri cura mujîpû sâjârî curapû niwû. Judío masâ na da'radutitica nûmû sâjârôpû weewû. Tojo weerâ ti pe pû'toacâ niyucâ, topû sîosôrôcûuowâ.

20*Jesú cû masâ'que ni'i**(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)*

¹ Soorinûmû nicâ bo'rease dûporo María Magdalena Jesú masâpepû wa'aco niwô. Ti pere bi'acaga ûtâgâ apesepû cûñacâ î'aco niwô. ² Tojo weego ûsâ tiropû omatojatico niwô. Êsârê niwô:

—Marî wiogûre apesepû miacârâ niama. ¿No'opû miarâ miasapâ?

³ Co tojo nicâ tû'orâ ûsâ, Simó Pedro, yû'u cûrê yaa'caropû wa'awû. ⁴ Êsâ topû wa'arâ, yû'u Pedro nemorô omamûñawû. Tojo weegu yû'u cû dûporo ejawû. ⁵ Topû eja, ti pepû mu'rî'asôrôwû. Topû cûrê oma'que caseri pesawû. ⁶ Be'ropû Pedro buaejawî. Cûa diacjû sâjâa wa'awî. Cû quê'râ te su'tire î'awî. ⁷ Aperô Jesure na diapoapû na omâca casero quê'râ niwû. Apeye me'râ nitiwû. Aperopû tuupe'eca casero pesawû. ⁸ Yû'u quê'râ ti tutipûre sâjâawû. Nipe'tise te caserire î'agû, êjôpeowû. ⁹ Êsâ Ô'acû ye queti ojâca pûrî cjasere Jesú wêrî'cupû masâgûsami nisere titare masîtiwû. ¹⁰ Êsâ ti pere î'aca be'ro ûsâ ya wi'ipû dajatojaawû.

*Jesú María Magdalenarê bajua'que ni'i**(Mr 16.9-11)*

¹¹ María Magdalena pe'e ti pe sumutopû utigo tojaque'awô. Co utigota, ti pepû yû'uî'asôrôco niwô. ¹² Tojo î'asôrôgô, pûarâ su'ti butise sâñarâ Ô'acûrê wereco'terârê î'aco niwô. Na Jesure cûu'caropû dujicârâ niwâ. Ni'cû cû dûpoa ní'caropû, apî cû dû'pocârî ní'caro pe'e dujicârâ niwâ. ¹³ Na core sêrîtiña'cârâ niwâ:

—¿De'ro weego mû'u utiti?

Narê nico niwô:

—Yû'u wiogûre mia wa'apâ. ¿No'opû miarâ miasapâ?

¹⁴ Co tojo nîca be'ro apero pe'e majâmiî'aco niwô. Tojo weemigô, Jesú co tiro nu'cûcâ î'aco niwô. “Jesúta nîmî”, ni î'amasîtico niwô. ¹⁵ Jesú core sêrîtiña'cû niwî:

—¿De'ro weego mû'u utigo weeti? ¿Noarê a'mati? nicû niwî.

“Ã'rî ote'quere co'tegû nisami” ni wâcûgô, a'tiro nico niwô:

—Mû'u cûrê mia'cû, wereya. ¿No'opû cûuati? Yû'u cûrê miagôti, nico niwô.

¹⁶ Jesú core “María”, nicû niwî.

Co majâmiî'aquejo, nico niwô:

—Rabboni.

Hebreo ye me'râ “Yû'ure bu'egu” nisî'rîrô wee'e.

¹⁷ Jesú core nicû niwî:

—Du'uya yu'ure. Yu'u pacu tiropu mujãatiapu yujupu. Yu'ure ejõpeorãrẽ werego wa'aya. “A'tiro niami”, niña. “Cũ, cũ pacu Õ'acũ tiropu ‘Wa'agu wee'e’, niami.” “Õ'acũ yu'u pacu, tojo nicã musã pacu nimi.’ Apeye quẽ'rãrẽ ‘Yu'u wiogu nimi. Tojo nicã musã wiogu nimi’, niami”, niña, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'ogo, María Magdalena ùsã cũ bu'erãrẽ werego etawõ. Co cữrẽ ã'a'quere, cũ core ní'quere werewõ.

Jesú cũ bu'erãrẽ bajua'que ni'i

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Tojo wa'aca numu soorinumu niwũ. Ti numu ñamipu ùsã cũ bu'erã ní'cãrã nerẽwũ. Ùsã judío masã wiorãrẽ uirã, añurõ bi'asãjã wa'awu. Ùsã topu nirĩ cura Jesú ùsã decopu bajuawĩ. Ùsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁰ Cũ tojo níca be'ro cữrẽ paabi'pe'quere, cữrẽ ñosẽ'carore ã'owĩ. Ùsã cữrẽ ã'arã, pũrõ e'catiwu. ²¹ Cũ ùsãrẽ ninemowĩ tja:

—Musã e'catise me'rã niña. Yu'u pacu o'ó'caronojõta yu'u quẽ'rã yé quetire weredutigũ musãrẽ o'ó'o.

²² Be'ro cũ ùsãrẽ putipeo, niwĩ:

—Musã Espíritu Santure cuoya. ²³ Musã ãpẽrã na ña'arõ wee'quere acobojocã, na bu'iri marĩrã tojarãsama. Musã narẽ acobojoticã, na acobojono'tirãsama, niwĩ Jesú.

Jesú Tomárẽ bajuase ni'i

²⁴ Tomás ùsã me'rãcjũ Jesú bu'egu “Su'rua'cu” na nino'gũ Jesú ùsã tiropu bajuácaterore marĩwĩ. ²⁵ Be'ro cũ dajacã, ùsã cữrẽ niwũ:

—Marĩ wiogure ã'apu, niwũ.

Tomás pe'e ùsãrẽ niwĩ:

—Yu'u cũ omocãpu paabi'pe'que peripu siosõrõĩ'atimigũ, ejõpeosome. Tojo nicã cữrẽ ñosẽ'caropu ya omopicare siosõrõĩ'atigu, ejõpeosome. Siosõrõĩ'atojagupu, ejõpeoguti, niwĩ.

²⁶ Ní'cã semana Jesú ùsãrẽ bajuáca be'ro ùsã apaturi nerẽwũ. Titare majã Tomás quẽ'rã ùsã me'rã niwĩ. Ti wi'i cjase soperi bi'acã'no'wũ. Tojo nimicã, Jesú ùsã decopu bajuawĩ. Ùsãrẽ añudutiwĩ:

—Musã ejeripõ'rãrĩpu ejerisãjãse niato, niwĩ.

²⁷ Be'ro Tomárẽ niwĩ:

—Ñ'aña yé omocãrĩrẽ. Mu'u omopicare na yu'ure paabi'pe'que peripu siosõrõña. Yu'ure paatipa'mapu na ñosẽ'caropure mu'u ya omopicare siosõrõña. Ejõpeose moogũ niticã'ña. Yu'ure ejõpeoya.

²⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Tomás niwĩ:

—Jesú, yu'u wiogu, mu'u Õ'acũ ni'i.

²⁹ Jesú cữrẽ niwĩ:

—Tomás, mu'u yu'ure ã'atojagupu, ejõpeo'o. Yu'ure ã'atimirã ejõpeocã pe'ere, nemorõ añu'u.

Jesure ejõpeodutigũ a'ti pũrĩrẽ oja'a nise ni'i

³⁰ Jesú ùsã ã'orõpu peje apeyenojõ wee'owĩ. Te nipe'tise yu'u a'ti pũrĩpũre ojawe'e.

³¹ Yu'u a'ti pũrĩpu Jesú ní'cãrẽ cũ wee'õ'quere oja'a. Musãrẽ Jesú Õ'acũ bese'cu cũ macũ nimi nisere ejõpeodutigũ oja'a. Tojo nicã cữrẽ ejõpeorã catinu'cũato ní'gũ tojo wee'e.

¹ Be'ro Jesú Tiberia wāmetiri ditara sumutopu ũsārē apaturi bajuawĩ. A'tiro wa'awu. ² Ŭsā topure nirā a'ticurā niwũ: Simó Pedro, Tomás “Sũ'rua'cu” na nigũ, tojo nicā Natanae Galilea di'tacjũ Caná wāmetiri macācjũ. Āpērā quē'rā ũsā puarā Zebedeo pō'rā niwũ. Tojo nicā āpērā puarā Jesú bu'erā ninemowā.

³ Ŭsā topu nirĩ cura Simó Pedro ũsārē niwĩ:

—Wa'i wējēgũ wa'aguti.

Ŭsā cūrē niwũ:

—Ŭsā quē'rā wa'arāti, niwũ.

Ŭsā wa'a, yucusupu mujāsājāwũ. Ti ñamirē wa'i wējēbo'reamiwũ. Ne wējētīcāti.

⁴ Bo'reque'awā'cātiri cura Jesú ti ditara sumutopu bajuawĩ. Ŭsā cūrē ĩ'amasītiwũ.

⁵ Cũ ũsārē niwĩ:

—¿Wējēati? niwĩ.

—Wējētiasu, niwũ.

⁶ Ŭsā tojo nicā tu'ogu, ũsārē niwĩ:

—Diacjũ pe'e doqueñoña musā wejecure. Tojo weerā wējērāsa'a. Cũ dutironojōta weewu. Pājārā waro wējēwũ. Ne wejecure wā'cōticāti. ⁷ Tojo wa'acā ĩ'agũ, yu'u Jesú uputu ma'ino'gũ Pedrore niwũ:

—Marĩ wioгу nimi.

Yu'u tojo nicā tu'ogu, Simó Pedro su'tiro bu'icjārōrē wejesāñawĩ. Jesú tiropu wa'agu, doqueñojāwĩ.

⁸ Ŭsā pe'e yucusu me'rā sumutopu wa'ire wejenujāwũ. Ŭsā cien metros yoaro decopu pa'sawu. ⁹ Topu najātarā, pecame'e cũ wījāca me'erē ĩ'awũ. Ti me'epu ni'cũ wa'i pũ'onu'cōno'wũ. Pā quē'rā niwũ. ¹⁰ Jesú ũsārē niwĩ:

—Wa'i musā wējē'cārārē miitia.

¹¹ Cũ tojo nicā, Simó Pedro yucusupu mujāsājāa, wa'ire wejemajāwĩ nucūporopu. Wa'i pacarā ciento cincuenta y tres sājāawā. Ticurā pājārā sājāamicā, wejecu tũ'rūtiwũ. ¹² Jesú ũsārē niwĩ:

—Ba'arā a'tia.

Ŭsā cūrē ĩ'amasīrā, ne ni'cūputa “¿Noanojō niti mu'u?” ni sērītiña'ma'atiwũ.

¹³ Jesú pārē ũsārē etiwĩ. Wa'i quē'rārē etiwĩ.

¹⁴ Jesú masāca be'ro puati ũsārē bajuatojawĩ. Ni'cārōacā me'rā i'tiati wa'aro weewu.

Jesú Simó Pedro me'rā ucũ'que ni'i

¹⁵ Ŭsā ba'aca be'ro Jesú Simó Pedrore sērītiña'wĩ:

—¿Simó, Joná macũ, mu'u ā'rā yu'rũoro yu'ure ma'iyu'rũnu'cāti?

Pedro cūrē niwĩ:

—Ŭu, wioгу, mu'u masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pũrīcārē yu'ure ějōpeorārē co'teya. Narē bu'eya.

¹⁶ Apaturi Pedrore sērītiña'nemowĩ:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure ma'iti?

—Ŭu, mu'u masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú niwĩ tja:

—To pũrīcārē yarārē bu'eya. Narē co'teya.

¹⁷ Apaturi ninemowĩ tja:

—¿Simó, Joná macũ, yu'ure mu'u ma'iti?

Jesú i'tiati cūrē sērītiña'cā ĩ'agũ, Pedro pũrō bujawetiwĩ. Cūrē niwĩ:

—Wioгу, nipe'tisere mu'u masĩ'i. Masĩ'i yu'u mu'urē ma'isere.

Jesú cūrē niwĩ:

—To pūrĩcārẽ narẽ bu'eya. Narẽ co'teya, niwĩ tja. ¹⁸ Mũ'urẽ diacjũta nigũti. Mũ'u ma'mũ nígũ, mũ'u uaro su'tiroke sãña, mũ'u no'o wa'asĩ'rĩrõ wa'acũwũ. Be'ro mũ'u bucu ějãgũ, mũ'u ye omocãrĩrẽ sĩomorõgũsa'a. Apĩ mũ'urẽ su'ti sãa, mũ'u wa'asĩ'rĩtiro miagũsami.

¹⁹ Jesú tojo nígũ, Pedro cũ de'ro wa'a wẽrĩatjere nígũ, tojo niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã masã Ō'acũrẽ añurõ ucũrãsama nígũ, tojo niwĩ.

Be'ro Jesú cũrẽ niwĩ:

—Yũ'ure ějõpeosirutunu'cũcã'ña.

Jesú Juãrẽ ma'i'que ni'i

²⁰ Be'ro Pedro majãmiĩ'agũ, yũ'u na be'ro sirutucã ĩ'awĩ. Yũ'u Jesú ma'ino'gũ niwũ. Yũ'uta todũporo ũsã ba'atuocatero “¿Noa mũ'urẽ ĩ'atu'tirãpũre o'orosari?” ni sẽrĩtiña'wũ. ²¹ Pedro yũ'ure ĩ'agũ, Jesure sẽrĩtiña'wĩ:

—Wiogu, ãrĩ warore ¿de'ro wa'arosari?

²² Jesú cũrẽ niwĩ:

—Cũ maata wẽrĩcã, mũ'u ye cjase mejẽta ni'i. Cũ yũ'u apaturi a'tiri curapũ catituocã quẽ'rãrẽ mũ'u ye cjase mejẽta ni'i. Wãcũnurũtiguta. Mũ'u yũ'ure sirutuya, niwĩ.

²³ Jesú tojo ní'quere tũ'orã, cũrẽ ějõpeorã yũ'ure “Cũ ne wẽrĩsome” nise se'sa wa'awũ. Jesú yũ'ure “Cũ wẽrĩsome”, nitiwĩ. A'tiro pe'e niwĩ: “Yũ'u apaturi a'tiri curapũ catituocã, mũ'u ye cjase mejẽta ni'i”, niwĩ Pedroke.

²⁴ Yũ'u Juã ni'i. Yũ'u ĩ'a'quere oja'a. Tojo weero “Diacjũta ni'i”, ni masĩno'o.

²⁵ Apeye Jesú weenemo'que peje ni'i. Yũ'u tũ'oña'cã, cũ wee'quenũcũ ojacãma, peje pũrĩ waro yũ'rũoquejocã'bosa'a.

Jesucristo besecúú'cārārē Espíritu Santu weetamu'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Luca ojacu niwī. Cū Jesucristo besecúú'cārā na weeseti'quere ojacu niwī. A'ti pūrī Jesú cū bu'erārē “Tojo weeguti” ní'caronojōta Espíritu Santure o'ócū niwī nisere ojano'o. Tojo weerā cū bu'erā Espíritu Santure cuorā Jesucristo ye quetire uiro marīrō Jerusalēpure, Judeapure, Samariapure, nipe'tiropure werecusiācārā niwā.

Luca a'ti pūrīrē ojase dūporo ni'cā pūrī Jesucristo catiri umūco cjase wereri pūrīrē ojatojacu niwī. Tojo weero a'ti pūrī Jesucristore ējōpeonū'cā'quere cū ojanemoca pūrī ni'i. Pedrore, Pablore na weeseti'quere ojayu'rūnū'cāno'o.

Espíritu Santu a'tiatjere Jesú wereyu'que ni'i

¹ Teófilo, mū'arē ni'cā pūrī todūporopure ojawu. Ti pūrīpure nipe'tise Jesú masārē bu'e'quere, cū tutuaro me'rā weē'o'quere werewu. Ne waro cū bu'enū'cā'quere, ² cū bu'e yapada'reo'quere werewu. Tojo nicā cū ū'mūsepū mājā'quere werewu. Jesú ū'mūsepū mājāse dūporo cū bu'erā cū besecúú'cārārē dutiro cūucū niwī na weeatjere. Espíritu Santu masīse o'oro me'rā tere duticū niwī. ³ Cū wērī masāca be'ro pejetiri Jesú bajuacu niwī. Cuarenta nūmārī bajuacu niwī narē. Tojo weerā cūrē ī'arā, “Marī ‘Wērīa wa'ami’ ní'cū catimi”, nicārā niwā. Narē Ō'acū nipe'tirā masā wiogu nimi nise quetire werecū niwī.

⁴ Jesú na me'rā nígū, ū'mūsepū mājāti dūporo a'tiro nicū niwī:

—Musā Jerusalēpu tojayā. Ne aperopū, ape macāpu wijaticā'ña. Yū'u pacu musārē todūporopū ní'caronojōta Espíritu Santure o'ódijogusami. Tojo weerā musā cūrē topu yucueya. Yū'u musārē tere weretojawu. ⁵ Juā musārē aco me'rā wāmeyecu niwī. Cū tojo weecā, musā ña'arō weeseti'quere du'u, bājaweti dūcayucā, masā musārē ī'amasīcārā niwā. Yū'u pacu pūrīcā cā'rōacā be'ro musārē Espíritu Santure o'ódijogusami. Espíritu Santu musā me'rā ninu'cūcūsami, nicū niwī Jesú.

Jesure cū pacu ū'mūsepū miimūjāa'que ni'i

⁶ Jesú cū bu'erā me'rā nerēcaterore cūrē sērītiña'cārā niwā:

—¿Jesú, ūsā wiogu, mū'u romano masārē wiorā nise dūcayugusari? ¿Dūcayu, judío masārē wiorā sōrōgūsari? Marī ñecū Davi, cū macū Salomó a'ti di'tacjārārē duticārā niwā. ¿Na duti'caro weronojō ni'cārōacārē judío masā tja apaturi dutirāsari? ni sērītiña'cārā niwā.

⁷ Na sērītiña'cā tū'ogu, a'tiro yū'ticū niwī:

—Ō'acū marī pacu dia'cū masīsami. Cū “Tojota wa'ato” nicā, tojota wa'arosa'a. A'te musā ye cjase niwe'e. ⁸ Cā'rōacā be'ro marī pacu tutuasere o'ogusami musārē. Espíritu Santu musā me'rā nicā, wācūtutuase cuo, yé quetire masārē wererā wa'arāsa'a. Jerusalēcjārārē, Judea di'tacjārārē, Samaria di'tacjārārē, nipe'tiro a'ti umūcopū nirārē wererā wa'arāsa'a, nicū niwī Jesú cū bu'erārē.

⁹ Tojo ni weretojaca be'ro cūrē cū pacu miimūjāa wa'acu niwī ū'mūsepū. Cū mājāacā, cū bu'erā cūrē ī'amorōsirutucārā niwā. Na ī'amorōsirutucā, o'mecurua cūrē tuubi'acā'caro niwū. Tojo weerā cūrē ī'anemoticārā niwā majā. ¹⁰⁻¹¹ Jesure cū pacu miimūjāāca be'ro cū bu'erā cū mājā'caro pe'e dia'cū ī'amorōnu'cūcārā niwā. Ne ī'adu'uticārā niwā. Na to pe'e ī'amorōnu'cūrī cura wācūña marīrō na decopū Ō'acūrē wereco'terā pūarā su'ti butise sāñarā bajuacārā niwā.

—Musã Galileacjãrã ¿de'ro weerã tocã'rõ ï'amorõnu'cũti? Jesú ni'cãrõacã u'musepu mujãa'cuta a'ti nucũcãpure apaturi a'tigusami tja. Musã cãrẽ mujãacã ï'a'caronojõta a'tigusami, nicãrã niwã Õ'acũrẽ wereco'terã.

Judare ducayucjũre bese'que ni'i

¹² Jesure mujãacã ï'a'cu ãrũgũ Olivo wãmeticju nicaro niwã. Õ'acũrẽ wereco'terã narẽ Jesú apaturi a'tigusami tja nisere wérẽca be'ro cãrẽ ï'atuo'cãrã Jerusalẽpu dajatojaacãrã niwã. Tigũ ãrũgũ ti macã pu'toacã nicaro niwã. ¹³ Jerusalẽpure tojatarã, na cãjĩrĩ wi'ipu wa'acãrã niwã. Ti wi'i casatiri wi'i nicaro niwã. Ni'cã tucũ bu'ica tucũpu sãjãa, dujicãrã niwã. A'ticũrã nicãrã niwã: Pedro, Santiago, Juã, André. Æpẽrã Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Santiago Alfeo macũ, Simó celote curuacjũ, Juda Santiago acabiji nicãrã niwã. Æ'rã nipe'tirã nicãrã niwã ti tucũpu nerẽsãjtjãrã dujirã. ¹⁴ Ti tucũpure ñubuerã na'irõ nerẽnu'cũcã'cãrã niwã. Æpẽrã na me'rã nerẽcãrã niwã. Jesú acabijirã, María Jesú paco, co me'rãcjãrã numia nicãrã niwã. Na topu nerẽ'cãrã ni'cãrõnojõ wãcũseticãrã niwã.

¹⁵ Ni'cã numũ Jesure ãjõpeorã nerẽcãrã niwã ti wi'iputa tja. Ciento veinte wa'tero nicãrã niwã. Pedro na nerẽrĩ cura wã'cãnu'cã, narẽ werecu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

¹⁶ —Dũporopũ marĩ ñecũ Davi Espĩritu Santu cũ masĩse o'oro me'rã Judare wa'atjere ojamũ'tãcu niwĩ. Õ'acũ ojaduti'que diacjũta wa'apũ. Judata ï'owĩ Jesure Æpẽrãpure. Tojo weerã na Jesure bu'iri da'rerãtirã ñe'e miawã. ¹⁷ Juda ãsã me'rãcjũta nimiwĩ. Jesú cũ quẽ'rãrẽ masãrẽ bu'esere cũumiwĩ ãsãrẽ wee'caronojõta. Æsã doce nimiwũ cũ me'rã. ¹⁸ Æsã me'rã nimigũ, Jesure ï'owĩ wiorãpure. Cũ Jesure wiorãrẽ ï'o'que wapa na cãrẽ niyerure wapayecãrã niwã. Be'ro narẽ tere wiacã'cu niwĩ cũ ña'arõ wee'que wapare. Niyeru cũ wia'que me'rã pa'ia wiorã di'ta cã'rõacã duucãrã niwã. Be'ro cũ basu pe'e burũque'a, cũ paaga tũ'rũste, cũ u'tamisĩ nimi'que wijaastea wa'acaro niwũ. Tojo wee wẽrĩa wa'acu niwĩ Juda. ¹⁹ Cũ tojo wa'asere nipe'tirã Jerusalẽcjãrã tu'ose'sacãrã niwã. “Tojo wee wẽrĩa wa'apũ”, ni ucjacãrã niwã. Na te niyeru me'rã duu'que di'tare wãmeyecãrã niwã “Dĩ cõ'aca di'ta.” Na ye me'rã nĩrõ, Acældama tojo nĩrõ weesa'a.

²⁰ Pedro narẽ werenemocu niwĩ:

—Dũporopũ Salmo wãmetiri pũrĩrẽ oja'cu a'tiro ojacu niwĩ:

Cũ ya wi'i masã marĩrĩ wi'i tojato.

Tore ne ni'cũ niticã'to.

A'te quẽ'rãrẽ a'tiro ojacu niwĩ:

Cũ da'rase nimi'que apĩpure wa'ato, ni ojacu niwĩ.

»Salmo pũrĩ ni oja'caronojõta tojo wa'apũ Judare.

²¹⁻²² »Tojo weerã Juda ducayugure beseroua'a. Marĩ beseacju ãsã me'rã sija'cure, Juã Jesure wãmeyecã ï'a'cure beseroua'a. Nipe'tise Jesú cũ wee'quere, téẽ cũ pacũ cãrẽ u'musepu miimujãacã ï'a'cure beseroua'a. Cũ quẽ'rã ãsã weronojõta weregu wa'agusami Jesú wẽrĩ'cupũ masã'quere, ni werecu niwĩ Pedro.

²³ Cũ tojo nicã tu'orã, ti tucũpu nĩrã a'tiro wãmetirã pũarãrẽ besecãrã niwã. Ni'cũ José wãmeticu niwĩ. Cũrẽta Æpẽrã Justo, Æpẽrã Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Matía wãmeticu niwĩ. ²⁴⁻²⁵ Tojo wee ti tucũpu nĩrã Õ'acũrẽ a'tiro sẽrĩcãrã niwã:

—Õ'acũ, nipe'tirã masã wãcũsere mas'ĩ. Ni'cũ mu'ũ besetopũ Juda ducayucjũre. Tojo weegu ãsãrẽ ï'oña. ¿Ni'ĩ nisari? Juda mu'ũ dutiro cũumi'quere du'ucã'mi ña'arõpu wa'agu cũ catigu añurõ weeti'que bu'iri, ni sẽrĩcãrã niwã.

²⁶ Na tojo ni Õ'acũrẽ sẽrĩtoja, pũa pe ãtãpe Matía, Barsabá na wãmerẽ ojacãrã niwã. ¿Ni'ĩ Õ'acũ bese'cu niti? nĩrã, pi'ipu sãa, ni'cã pe mii ï'acãrã niwã. Matía wãme ojaõ'o'que nicaro niwũ.

—Jãa, ã'rĩ Matía Juda ðucayuacjũ nigũsami. Cũ ãpẽrã once me'rã Jesucristo ye quetire weregu wa'agusami, nicãrã niwã ti pere mii i'arã.

2

Espíritu Santu dijata'que ni'i

¹ Cincuenta numurĩ Pascua wa'áca be'ro Pentecosté wãmetiri bosenumu wa'acaro niwã. Ti bosenumu nicã Jesure ëjõpeorã apaturi toduporo na nérêca wi'iputa tja nerêcãrã niwã. ² Ti wi'ipu na nérêca be'ro wãcũña marĩrõ wĩ'rõ uputu a'tiro weronojõ u'musepu busu dijaticaro niwã. Ti wi'i bususe'sa wa'acaro niwã. ³ Tojo wa'ari cura nánucũ na dupopa bu'ipu pecame'e ãjũrĩ põ'rã ñe'merõ weronojõ bajuro pesacaro niwã. ⁴ Espíritu Santure cuoyu'ruacãrã niwã. Tojo weerã tutuaro me'rã cũ dutisere añurõ weecãrã niwã. Cũ weetamurõ me'rã apemasã ye ucũsere ucũmasĩtimi'cãrã ucũnu'cãcãrã niwã.

⁵⁻⁸ Pentecosté bosenumurẽ Jerusalẽpure pãjãrã judío masã apeye di'tacjãrãpu nerêcãrã niwã. Na ëjõpeosetisere añurõ weeri masã nicãrã niwã. Espíritu Santu tutuaro o'ono'cãrã ucũcã tu'orã, ã'rã na tiropu wa'acãrã niwã. Wa'a, na yere ucũcã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ã'rã marĩ yere ucũrã a'ti di'ta Galileacjãrã nima. ¿De'ro weerã a'tocjãrã nimirã, marĩ yere añurõ ucũti? ni a'merĩ sërĩtiña'cãrã niwã. ⁹ Marĩ apesecjãrã, Elãcãrã, Mesopotamiacjãrã ni'i. ãpẽrã Judeacjãrã, Capadociacjãrã, Pontocjãrã, Asiãcãrã ni'i. ¹⁰ ãpẽrã Frigiãcãrã, Panfiliãcãrã, Egiptocjãrã, Libia di'ta Cirene wãmetiri macã pu'tocjãrã ni'i a'ti macãpure. Romacjãrã bosenumu etama a'topure. Na ni'cãrẽrã judío masã nima. ãpẽrã judío masã nitimirã, judío masã weronojõ ëjõpeosetirã na quẽ'rã a'topure nima. ¹¹ ãpẽrã Cretacjãrã, Arabiacjãrã nima. Marĩ apesecjãrã dia'cũ nimirã, marĩ ye ucũse me'rã tu'orã wee'e Õ'acũ cũ añuse wee'quere, nicãrã niwã.

¹² Nipe'tirã na yere ucũcã tu'orã, tu'omarĩa wa'acãrã niwã.

—¿De'ro weero tojo wa'ati? nicãrã niwã.

¹³ Ni'cãrẽrã Espíritu Santu tutuaro o'ono'cãrãrẽ bujicã'cãrã niwã.

—Na que'arã weepã, tojo ni ucũrã, nicãrã niwã.

Pedro masãrẽ were'que ni'i

¹⁴ Na tojo nicã tu'ogu, Pedro ti wi'ipu ní'cu wijaacu niwĩ sopepure. Cũ me'rãcãrã Jesú besecũ'cãrã cũ sirota sirutuwijaacãrã niwã. Pedro nipe'tirã tu'oato nígu uputu tutuaro me'rã ucũcu niwĩ:

—Yũ'u acawererã, tojo nicã nipe'tirã Jerusalẽpu nisetirã, yũ'ure añurõ tu'oya. Musã “Na que'arã weema”, ni wãcũapu. ¹⁵ Ësã que'arã mejẽta weepu. Ni'cãrõacã ñamiacãcure nueve ni'i. A'ti horare que'aya marĩ'i. ¹⁶ Musã ni'cãrõacã tu'osere duporopu Joel wãmetigu Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ ojamu'tãcu niwĩ. A'tiro ni ojacu niwĩ:

¹⁷⁻¹⁸ “A'ti turi pe'tise duporo Espíritu Santure nipe'tirãrẽ o'óguti”, nicu niwĩ Õ'acũ. “Espíritu Santure o'óca be'ro musã põ'rã umua, numia masãrẽ wererãsama yé quetire.

Bucurã, ma'mapjiare na quẽ'erõpu i'ogũsa'a be'ropu wa'atjere.

Yũ'u dutiro weerãrẽ Espíritu Santure o'ógusa'a.

Na quẽ'rã yé cjase quetire masãrẽ wererãsama.

¹⁹ A'ti di'tare, u'musepure mejẽcã bajuse i'ogũsa'a.

Tojo wa'aro dí, pecame'e, o'me bajarosa'a.

²⁰ Umuco quẽ'rã na'itĩ'a wa'arosa'a.

Tojo wa'acã, mujĩpũ umucocjũ bajutigusami.

Mujĩpũ ñamicjũ quẽ'rã sõ'agũ wa'agusami.

Dí weronojō sō'agūsami.

Masārē yu'rūo'cu cū apaturi a'tiatji dūporo tojo wa'arosa'a.

Cū a'tigu, wiopesase me'rā asistedijatigusami.

Mejō nirī nūmu nisome.

²¹ No'o yu'ure 'Ŋa'arō wee'quere acobojoya' nicā, narē acobojogusa'a.

Narē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rūoguti", nicu niwī Ō'acū, ni ojacu niwī Joel, ni werecu niwī Pedro Jerusalēcjārā masārē.

²²⁻²³ Apeye narē Pedro a'tiro werenemocu niwī:

—Musā añurō tu'oya yu'u ucūserē. Ō'acū marī pacu, Jesú Nazarecjūrē o'ócū niwī. Cū me'rā cū tutuasere i'ocu niwī marīrē. A'tere marī tiropure wee'owī. Tojo weerā cū tojo wee'quere i'atjīarā, marī masī'i Jesucristo Ō'acū o'ócūta nicu niwī nisere. Dūporopu marī pacu Ō'acū "Yu'u macūrē masā űa'arā wējērāsama", ni masītojacu niwī. Tojo wa'atjere masīgū, "Tojota wa'arosa'a", nicu niwī. Cūrē, marī pacu o'ócū nimicā, musā űa'arārē curusapu paabi'pe wējēdutiwu. ²⁴ Marī pacu tojo wa'āca be'ro Jesucristore cū wērī'cupure masōcu niwī. Cū wērīdojaticu niwī. Masā wa'acu niwī.

²⁵ Dūporopu wiogu Davi a'tiro ojamū'tācu niwī Jesú cū ucūatjere:

Pacu, mū'urē i'anucūcā'a.

Mū'u yu'u wiogu, yu'u me'rā ninucūcā'a.

Tojo weegu yu'u uiwe'e.

²⁶⁻²⁸ Yu'u ejeripō'rāpure pūrō e'catise me'rā ucū'u.

Yu'ure cō'asome wērī'cārā nirōpu.

Yu'u mū'u macū űa'ase moogū upu ne boasome.

Yu'u wērīca be'ro apaturi masāgūsa'a tja.

Tere yu'u masī'i.

Tojo weegu ne uise moogūsa'a.

Pūrō e'cati'i mū'urē i'agū, ni ojacu niwī Davi.

²⁹ »Yu'u acawererā, masārē weresī'rīsa'a marī űecū Davi yere. Cū wērīcu niwī. Cū wērīcā, cūrē yaacārā niwā. Cū ya masāpe a'ti macāta ni'i. Marī masī'i, cū basu pe'e cū ye cjasere ojatipī. Apīpure ojacu weepī. ³⁰ Davi catigu, Ō'acū ye queti weremū'tārī masū nicu niwī. Marī pacu Ō'acū cūrē a'tiro ni werecu niwī: "Mū'u pārāmi nituriagupu mū'u duti'caro weronojōta a'ti di'tare dutigu nigūsami", nicu niwī. ³¹⁻³² Cūrē Ō'acū tojo ní'quere Davi weremū'tācu niwī Jesú cū masātjere. "Cū wērīgūsami. Wērī, maata masāgūsami. Āpērā wērī'cārā weronojō wērīdojasome. Cū upu boasome", ni ojacu niwī Davi. Davi a'tiro oja'cu nimigū, wērīa wa'acu niwī. Cū ya upu boa wa'apā. A'tere tojo nígū, Jesure wa'atje pe'ere ojayugu weepī. Jesure cū pacu wērī'cupure masōcu niwī. Marī i'a'cārā nitjīarā masī'i cū masō'quere.

³³ Cū pacu cūrē u'mūsepū cū tiro wiogu dūjiri cūmurōpu miimujācu niwī. Ō'acū cū todūporopu ní'caronojōta cū macūrē marīrē Espiritu Santure o'óduticu niwī. Tojo weerā Espiritu Santu cū weetamuse me'rā musā ye ucūserē űsā ucūapu. ³⁴⁻³⁵ Davi pe'e cū upu me'rā u'mūsepure masāmujāatipī. Tojo weegu Jesú pe'ere wa'atjere ucūgū weepī. Apeyere Jesucristore wa'atjere Davi a'tiro ojanemocu niwī tja:

Ō'acū u'mūsepū nigū cū macūrē, yu'ure yu'rūoacjūre a'tiro nicu niwī:

"Yu'u tiro wiogu dūjiri cūmurōpu dūjigusa'a.

Mū'u to dūjicā, mū'urē i'atu'timi'cārārē narē ējōpeocā weeguti."

Tojo nicu niwī yu'ure yu'rūoacjūre Ō'acū, ni ojacu niwī.

Cū a'tiro ojacu, Jesure ucūgū weepī.

³⁶ »Tojo weerã musã judío masã nipe'tirã masiña. Jesure, musã curusapu paabi'pe'care Õ'acũ cūrēta marĩ wioḡu sōrōpĩ. Cũ Õ'acũ beseno'cata nicã'niwĩ, ni werecũ niwĩ Pedro.

³⁷ Cũ tojo nicã tu'orã, “Ûsã bu'iri cuosa'a”, ni wãcũcãrã niwã. Tojo weerã Pedrorẽ, ãpērã Jesú cũ besecũú'cãrãrẽ “¿Ûsã de'ro weerãsari?” ni sērĩtiña'cãrã niwã.

³⁸ Na tojo nicã, Pedro narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Bujaweti ducayuya musã ña'arõ weeseti'quere. Jesucristore ãjōpeo, wãmeyeno'ña. Musã a'tiro wéeca be'ro Õ'acũ acobojogusami ña'arõ weeseti'quere. Tojo nicã Espíritu Santure o'ógusami. Musã me'rã ninu'cũcũsami. ³⁹ Õ'acũ toduporopu ní'caronojõta musãrẽ, musã pō'rã nituriarãrẽ, aperocjãrãpũre Espíritu Santure o'ógusami. No'o nipe'tirã cũ beserãrẽ o'ógusami, ni werecũ niwĩ Pedro.

⁴⁰ Cũ a'te dia'cũ wereticũ niwĩ. Narẽ añurõ bosa, werecasanemocũ niwĩ:

—A'ti di'tacjãrã Jesure wējẽ'cãrã ña'arã nima. Na ña'arõ wee'que wapa Õ'acũ bu'iri da'reḡusami. Na weronojõ niticã'ña. Musã Õ'acũrẽ acobojose sērĩña. Tojo weecã, Õ'acũ bu'iri da'retiḡusami, ni werecũ niwĩ Pedro.

Jesure ãjōpeori masã na weeseti'que ni'i

⁴¹ Pedro tojo ni weecã tu'orã, pãjãrã Jesucristore ãjōpeocãrã niwã. Cũrẽ ãjōpeocã i'arã, be'ro Pedro quẽ'rã narẽ wãmeyecãrã niwã. Cũ tojo ni wérēca numũta i'tiati mil wa'tero masã ãjōpeocãrã niwã.

⁴² Æpērã toduporo Jesure ãjōpeo'cãrã me'rã na'irõ nerēcãrã niwã. Pedro quẽ'rã na weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã. Na basu su'ori ba'a, Õ'acũrẽ ñubueni'cũcã'cãrã niwã.

⁴³ Jesú cũ besecũú'cãrã cũ wee'caronojõta masã dutitirãrẽ yu'rũo, apeye peje weeĩ'ocãrã niwã. Na tojo weesere i'arã, masã nipe'tirã i'amarĩacãrã niwã. ⁴⁴⁻⁴⁵ Jesure ãjōpeorã a'merĩ añurõ weetamucãrã niwã. Peje cuorã na ye apeyenojõrẽ dua, te wapare ãpērã moorãrẽ ducawaacãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã ni'cãrõnojõ cuoburocãrã niwã. ⁴⁶ Æmucorinucũ nipe'tirã ñubuerã wa'acãrã niwã Õ'acũ wi'ipũ. Na ye wi'seripũre e'catise me'rã a'merĩ su'ori ba'acãrã niwã. ⁴⁷ Tojo Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'cãrã niwã. Æpērã quẽ'rã narẽ añurõ wãcũcãrã niwã. Æmucorinucũ Õ'acũ cũrẽ ãjōpeotimi'cãrãrẽ ãjōpeocã weecũ niwĩ. Tojo weerã siape me'rã Jesure pãjãrã ãjōpeonemocãrã niwã.

3

Pedro quẽ'rã sijamasĩtiḡure sijacã wee'que ni'i

¹ Ni'cã numũ dajaritero be'ro tres nicã Pedro, Juã Õ'acũ wi'i pajiri wi'ipũ ñubuerã wa'acãrã niwã. Ti wi'ipũre Æmucorinucũ ti horata Õ'acũrẽ masã ñubueni'cũcã'cãrã niwã. ² Topũ na wa'asetirinucũ ni'cũ masũ wĩ'magũputa dojoriwi'i sijamasĩtiḡu bajua'cu dujicũ niwĩ. Õ'acũ wi'i sope pu'to ne sãjãarõ masã cũrẽ miaa dupomujãcãrã niwã. Ti sope wãmeticarõ niwũ Añurĩ Sope. Nipe'tirã sãjãarãnucũrẽ niyeru sērĩdujicũ niwĩ. ³ To na sãjãacã i'agũ, Pedro, Juãrẽ niyeru sērĩcu niwĩ. ⁴ Cũ tojo sērĩcã, na puarãputa cũrẽ i'acãrã niwã. Pedro pe'e “I'aña ãsãrẽ”, nicũ niwĩ.

⁵ Cũ tojo nicãta, cũ narẽ pũrõ i'acu niwĩ. “Yu'ũre niyeru, apeyenojõ o'orãtirã weesama”, ni wãcũcu nimiwĩ.

⁶ Pedro cũrẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ũ niyeru moo'o. Moomigũta, mu'ũrẽ apeyenojõ añusere weetamugũti. Jesucristo Nazarecjũ tutuaro me'rã mu'ũrẽ sijacã weeguti. ⁷ Tojo níḡũta, cũ dujiḡure diacjũcamocãrẽ ñe'e, wejewã'cõnu'cõcu niwĩ. Cũ wejewã'cõcãta, maata cũ du'pocãrĩ añua wa'acu niwĩ.

⁸ Cũ sijamasĩtigũ ní'cu wã'cãnu'cãgũta, bu'pumajã, sijanu'cãcu niwĩ. Tojo bu'puma sijagũta, Õ'acũ wi'ipũ na me'rã sãjãacũ niwĩ. Ti wi'ipũ sãjãejagũ, e'catise o'ocu niwĩ Õ'acũrẽ.

—Añu'u, Õ'acũ. Mu'u ni'cãrõacã yu'ure sijacã wee'e, nicũ niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Nipe'tirã Õ'acũ wi'ipũ nirã cũrẽ ï'amasĩcã'cãrã niwã.

—Sĩ'i sũ'o bu'puma sijagũ Õ'acũrẽ e'catise o'ogu Añurĩ Sopepu niyeru sãrĩduji'cuta nimiba, nicãrã niwã. Cũrẽ ï'amasĩ, be'ro ï'amarĩa wa'acãrã niwã.

Salomó wãmetiri tucũpu Pedro masãrẽ were'que nĩ'i

¹¹ Sijamasĩtigũ ní'cu Pedro quẽ'rãrẽ ne du'usĩrĩticũ niwĩ. Masã cũrẽ ï'amarĩa, Pedro quẽ'rã tiropũ omasãjãacãrã niwã. To na nerẽrõ sope pu'to ti'aya marĩrĩ tucũ nicaro niwũ. Ti tucũ wãmeticaro niwũ Salomó tucũ.

¹² Pedro masã cũ tiro omasãjãacã ï'agũ, narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—¿De'ro weerã musã tocã'rõ ï'amarĩati? ¿De'ro weerã musã ũsãrẽ pũrõ ï'ati? Musã ũsãrẽ “Na añurã nitĩarã, na tutuaro me'rã sijacã weema”, ¿niti? ¹³ Ësã tutuaro mejẽta niapũ. Jesú cũ tutuaro me'rã cũ sijamasĩtigũ ní'cu sijamĩ. Marĩ ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob, ãpẽrã marĩ ñecũsumũa na wioгу ní'cu nimi Õ'acũ u'musepu nigũ. Cũta tja “Yu'u macũ añuyũ'ruagu nimi” ni, tutuasere ï'oami. Cũ macũta ã'rĩ sijamasĩtigũ ní'cũre sijacã weeami. Cũrẽta musã wiorãrẽ o'owũ. Pilato ï'orõ musã cũrẽ uatiwũ. Cũ “Cũrẽ du'uguti wee'e” nimicã, musã “Du'uticã'ña”, niwũ.

¹⁴ Jesú añugũ ña'ase moogũ nimiwĩ. Cũ añugũ nimicã, musã cũrẽ teewũ. Jesure du'uwĩrõdutiwũ. Masũ ña'agũ masãrẽ wẽjẽgũ pe'ere du'udutiwũ Pilatore. ¹⁵ Jesú catise o'ogu pe'ere wẽjẽdutiwũ. Cũ pacũ pũrĩcã cũ macũrẽ wẽrĩ'cupũre masõcũ niwĩ. Cũ tojo wee'quere ũsã ï'awũ. ¹⁶ Jesũta cũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasĩtigũre sijacã weeami. Musã ï'amasĩgũta nimi cũ sijamasĩtigũ ní'cu. Ësã Jesucristore ãjõpeorã niyucã, cũrẽ yu'rũoami musã ï'orõ. Ësã mejẽta cũrẽ yu'rũoapũ.

¹⁷ »Yu'u acawererã, musã Õ'acũ macũta nimi, ni tu'omasĩtitĩarã, Jesure wẽjẽdutiwũ. Musã wiorã quẽ'rã mejãrõta weewã. ¹⁸ Dũporopũ Õ'acũ cũ ye queti weremũ'tãrĩ masã nipe'tirãrẽ a'tiro wereduticũ niwĩ: “‘Cristo yu'u bese'cu pi'etigũsami’, nicũ niwĩ Õ'acũ”, ni wereturiacãrã niwã. Musã Jesure wẽjẽcã, na tojo oja'caronojõta wa'awũ. ¹⁹ Musã ña'arõ weeseti'quere bujawetiya. Bujaweti dũcayuya. Õ'acũ uaronojõ weeya. Tojo weecã, Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojogũsami. Acobojo, ejerisãjãcã weegũsami. ²⁰ Cũ bese'cũre o'ógũsami. Cũ tojo weecã, a'ti turipũre apaturi a'tigũsami tja. Cũ a'tiacjũ Jesucristo Õ'acũ bese'cu nimi. ²¹ Dũporopũ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã a'tiro ni werecãrã niwã: “Õ'acũ bese'cu u'musepu tojánígũsami yujupũ. Be'ro Õ'acũ a'ti turire dũcayugũsami cũ ne waropũ wee'caronojõta. Cũ tojo weeatji dũporo a'ti turipũre cũ macũ Jesucristore o'ógũsami.” ²² Dũporopũ Moisé Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ marĩ ñecũsumũarẽ a'tiro nicũ niwĩ: “Be'ropũ marĩ wioгу Õ'acũ ni'cũ cũ ye queti wereacjũre o'ógũsami. Cũ yu'ure o'ó'caro weronojõta cũrẽ o'ógũsami. Cũ quẽ'rã marĩ acaweregu nigũsami. Musã nipe'tise cũ weresere tu'orã, añurõ tere ãjõpeoya. ²³ Cũ dutisere weesĩ'rĩtirãnojo wẽrĩrãsama. Õ'acũ narẽ cõ'agũsami. Æpẽrã judío masã me'rã ne ninemosome majã”, nicũ niwĩ Moisé. ²⁴ Nipe'tirã dũporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã ni'cãrõacã wa'asere ojamũ'tãcãrã niwã. “Be'ropũ tojo wa'arosa'a”, ni ojacãrã niwã. Ne waro Samue wãmetigu tere ojamũ'tãcũ niwĩ. Cũ be'rocjãrã quẽ'rã mejãrõta ojaburocãrã niwã.

²⁵ »Todũporopũ marĩ ñecũ Abrahãrẽ Õ'acũ a'tiro nicũ niwĩ: “Mu'u pãrãmi nituriagu me'rã nipe'tirã a'ti di'tacjãrãrẽ añurõ weeguti.” Abrahãrẽ Õ'acũ tojo

ní'quere ãpẽrã Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã marĩ ñecũsumuarẽ wereturiacãrã niwã. Ô'acũ cũ dia'cũ mejẽtare nigũ weetipĩ. Marĩ na pãrãmerã nituriarã nirã quẽ'rãrẽ tojota nigũ weepĩ. ²⁶ Cũ tojo ní'cuta marĩrẽ añurõ wéégũ, marĩ judío masãrẽ cũ macũ wẽrĩ'cupure masõ, o'ómũ'tãcũ niwĩ. Marĩ ña'arõ weesere cõ'a, du'udutigu tojo weecũ niwĩ, nicũ niwĩ Pedro.

4

Pedro, Juã wiorã tiropu na wa'a'que ni'i

¹ Pedro quẽ'rã na masãrẽ ucũrĩ cura pa'ia, apĩ Ô'acũ wi'i co'terã surara wiogũ, ãpẽrã saduceo masã na tiropu wa'acãrã niwã. ² Wa'a, Pedro, Juã me'rã na masãrẽ bu'ese ye bu'iri pũrõ uacãrã niwã. Pedro pe'e a'tiro ni bu'ecũ niwĩ:

—Ô'acũ cũ macũ Jesure wẽrĩ'cupure masõcũ niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Marĩ quẽ'rã wẽrĩca be'ro tojota masãrãsa'a, ni werecũ niwĩ Pedro.

Saduceo masã ne ãjõpeoticãrã niwã masã wẽrĩca be'ro masãsere. Tojo weerã Pedro masãrẽ tojo nicã tu'orã, pũrõ uacãrã niwã. ³ Ua, Pedro, Juãrẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu sõrõduticãrã niwã. Narẽ ñe'ecã, ñamica'apu nicaro niwũ. Tojo weerã ti umucoreta pa'ia wiorãpure weresãmasĩticãrã niwã. Te ye bu'iri Pedro quẽ'rã ti ñamirẽ bu'iri da'reri wi'iputa dujicã'cãrã niwã. ⁴ ãpẽrã Ô'acũ wi'ipu na bu'esere tu'o'cãrã pãjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Toduporopu Jesure ãjõpeomũ'tã'cãrã me'rã nĩrã, umua se'sarore ba'paqueocã, ni'cãmocusetiri mil nicãrã niwã.

⁵ Ape numu judío masã wiorã, ãpẽrã bucũrã, tojo nicã Moisé oja'quere bu'eri masã Jerusalẽpure nerẽcãrã niwã. ⁶ Na me'rã ãpẽrã quẽ'rã Anás pa'ia wiogũ, apĩ Caifá, apĩ Juã, apĩ Alejandro, ãpẽrã pa'ia wiogũ acawererã nerẽcãrã niwã. ⁷ Nerẽtoja, Pedro quẽ'rãrẽ na tiropu pijiwã'cãduticãrã niwã. Na bu'iri da'reri wi'ipu ní'cãrã na tiro etacã ã'arã, “¿Noa dutiro me'rã musã ã'rĩ sijamasĩti'cure sijacã weeati?” ni sãrĩtiña'cãrã niwã.

⁸⁻⁹ Na sãrĩtiña'cã, Pedro Espĩritu Santu tutuaro me'rã, cũ weetamuse me'rã narẽ yu'ticũ niwĩ:

—Musã judío masã wiorã, tojo nicã bucũrã, ¿de'ro weerã weresãti ãsãrẽ? ¿Musã “¿De'ro wee cãrẽ sijacã weeati?” ni sãrĩtiña'ti? ¹⁰ Yu'ũ musãrẽ nipe'tirãrẽ tere weregũti. Jesucristo Nazarecjũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasĩtimi'cũ sijami. Musã cãrẽ Jesure curusapu paabi'pewũ. Cũ pacu pũrĩcã cũ wẽrĩ'cupure masõcũ niwĩ. Cũ tutuaro me'rã ã'rĩ sijamasĩtigũ ní'cũ sijami. ¹¹ Duporopu Jesure Ô'acũ ye queti oja'cũ a'tiro ni ojamũ'tãcũ niwĩ: “Masã ãtã pĩrĩ me'rã wi'i yeeri masã ní'cã pĩ na uatica pĩrẽ cõ'arãsama. Na cõ'aca pĩ me'rã ãpẽrã pe'e añurõ tutuari wi'i weerãsama.” A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e te oja'que. Musã Jesucristore uatiwũ. Musã cãrẽ uatimicã, cũ pacu cũ wẽrĩ masãca be'ro wiogũ sõrõcũ niwĩ. ¹² A'ti turipure Jesucristo dia'cũ nimi marĩrẽ yu'ruogu. ãpẽrãpua marĩrẽ ne yu'ruomasĩtisama, nicũ niwĩ Pedro.

¹³ Cũ tojo nicã tu'orã, wiorã tu'omarĩa wa'acãrã niwã. Na basu a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Ã'rã mejõ nirã nima. Bu'e'cãrã mejẽta nima. Na bu'eti'cãrã nimirã, añurõ masĩse, wãcũtutuase me'rã ucũma. Na tojo weecã, marĩ narẽ ã'amasĩ'i. Ã'rã Jesú me'rã ní'cãrã nima, nicãrã niwã. ¹⁴ Na yu'ruono'cũ Pedro, Juã tiro nu'cũcã ã'atjãrã, wiorã ucũnemomasĩticãrã niwã.

¹⁵⁻¹⁶ Be'ro Pedro quẽ'rãrẽ wiorã nerẽrĩ tucũpu ní'cãrãrẽ aperopu wijaaduticãrã niwã yujupu. Na wijáaca be'ro na se'saro a'merĩ ucũcãrã niwã:

—¿De'ro weerãsari marĩ ã'rãrẽ? Nipe'tirã Jerusalẽcjãrã na sijamasĩti'cure yu'ruocã tu'ope'ticã'sama. Tojo weerã “Yu'ruotiana, tojo nima'acãrã weema”, marĩ narẽ

nímasītisa'a. ¹⁷ Masã aperocjãrãpu tojo wa'a'quere tu'onemocã uatisa'a. Tojo weerã a'tiro nírã narẽ: “Jesú ye quetire ne ucünemoticã'ña majã” nírã, nicãrã niwã.

¹⁸ Ucũtojanu'cõ, Pedro, Juãrẽ pijisõrõcãrã niwã tja. Na, na tiropu etacã, “Ãpẽrãpure Jesú ye quetire musã ne werenemoticã'ña” ni, duticãrã niwã.

¹⁹⁻²⁰ Na tojo nicã tu'orã, Pedro quẽ'rã yu'ticãrã niwã:

—Ësã musã dutiro wéerã, Õ'acũ dutiro pe'ere weetibosa'a. ¿Noa dutiro weecã uasari Õ'acũ? Musã a'tere wãcũña. Ësã ï'a'quere, ãsã tu'o'quere weredu'umasītisa'a, ni yu'ticãrã niwã.

²¹ Na tojo nicã tu'orã, wiorã pe'e tutuaro me'rã uise o'osĩ'rĩrã, narẽ ninemocãrã niwã:

—Wereticã'ña. Musã Jesú ye quetire werenemocã, musãrẽ bu'iri da'rerãti, nicãrã niwã. Narẽ maata bu'iri da'remasĩti, du'uwĩrõcã'cãrã niwã. Masã Õ'acũrẽ narẽ yu'ruo'quere e'catise o'ocã ï'arã, tojo weecãrã niwã.

²² Na yu'ruono'cu cuarenta cũ'marĩ yu'ruro cuocu niwĩ.

Jesure ejõpeorã na Õ'acũrẽ weetamuse sêrĩ'que ni'i

²³ Pedro, Juã topu ní'cãrã wijaa, na me'rãcjãrã nirĩ wi'ipu wa'acãrã niwã. Ti wi'ipu etarã, pa'ia wiorã, bucurã narẽ tojo ní'quere werecãrã niwã.

²⁴ Na tojo ni werecã tu'orã, nipe'tirã ti wi'ipu nirã ni'cãrõnojõ wãcũseti, Õ'acũrẽ sêrĩcãrã niwã:

—Õ'acũ, ãsã wiogu, mu'u nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwũ. Ë'muse, maarĩ, nipe'tirã tepu nirãrẽ weecu niwũ. ²⁵ Duporopu Espĩritu Santu wãcũse o'oro me'rã ãsã ñecũ Davire mu'u macũ Jesure masã ña'arõ weeatjere mu'u weremu'tãduticu niwũ. Davi mu'u dutisere weegũ a'tiro nicu niwĩ:

Judío masã nitirã Õ'acũ cũ bese'cu me'rã uputu uarãsama.

Judío masã quẽ'rã Õ'acũ bese'cure ña'arõ weesĩ'rĩrãsama.

Tojo wãcũmirã, ne põtẽosome.

²⁶ A'ti di'tacjãrã wiorã a'merĩ nerẽrãsama Õ'acũrẽ yu'runu'cã, cũrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã. Cũ bese'cu quẽ'rãrẽ tojota ña'arõ weesĩ'rĩrãsama.

Mu'u tojo ni wereduticu niwũ ãsã ñecũ Davire.

²⁷ »Cũ tojo ni oja'caronojõta queoro wa'awu. A'ti macãpure mu'u macũ Jesú, mu'u bese'cure wẽjẽrãtirã Herode, Poncio Pilato, ãpẽrã judío masã nitirã, judío masã me'rã a'merĩ nerẽwã. ²⁸ Tojo weerã wẽjẽcã'wã cũrẽ. Duporopu mu'u macũrẽ wẽjẽatjere masĩtojacu niwũ. “Tojo wa'arosa'a”, nicu niwũ. Mu'u masĩ'quere yujuputa ni'cãrõacã weerã weema. ²⁹ Õ'acũ, ãsãrẽ pa'ia wiorã mu'u macũ ye quetire weredutitama. “Musã werecã, musãrẽ bu'iri da'rerãti”, niama. Na ãsãrẽ tojo ní'quere wãcũña. Mu'u dutiro weesĩ'rĩsa'a. Ësãrẽ mu'u tutuasere o'onemoña. Ësã mu'u tutuase o'ocã, mu'u macũ ye quetire ucũtutuarãsa'a. ³⁰ Mu'u macũ Jesú tutuaro me'rã ãsãrẽ masã dutitirãrẽ yu'ruocã, apeye quẽ'rãrẽ weel'ocã weeya. Mu'u tojo weecã, masã mu'u tutuasere ï'arãsama, ni sêrĩcãrã niwã Õ'acũrẽ.

³¹ Na tojo ni sêrĩca be'ro na nirĩ wi'ĩ a'meña'caro niwũ. Tojo wa'acã, ti wi'ipu nirã Espĩritu Santure cuoyu'ruacãrã niwã tja. Tojo weerã cũ weetamuse me'rã Jesú ye quetire uiro marĩrõ werecãrã niwã.

Jesure ejõpeorã na cuosere a'merĩ ducawaa'que ni'i

³²⁻³³ Jesú besecũ'cãrã tutuaro me'rã Jesú wẽrĩ'cupu masã'quere werenu'cũcã'cãrã niwã. Õ'acũ narẽ pũrõ weetamucu niwĩ. Nipe'tirã Jesure ejõpeorã ni'cãrõnojõ wãcũsetiburocãrã niwã. Na cuosere “Yé dia'cũ ni'ĩ”, niticãrã niwã. Tojo weerã na cuosere a'merĩ ducawaacãrã niwã. ³⁴⁻³⁵ Wi'seri, di'ta cuorã duacãrã niwã ãpẽrãpure. Na dua'que wapare ñe'e, apeyenojõ moorãrẽ ducawaadutirã Jesú cũ besecũ'cãrãrẽ

o'ocārā niwā. Jesú besecúú'cārā tere ñe'e, apeyenojō moorārē ducawaacārā niwā. Tojo weerā pajasecūorā waro marīcārā niwā. Ni'cārōnojō cuoburocārā niwā.

³⁶ Ni'cū Jesure ējōpeogu José wāmetigu nicu niwī. Leví ya curuacjū Chipre wāmetiri nūcūrōcjū nicu niwī. Jesú cū besecúú'cārā pe'e cūrē Bernabé pisucārā niwā. Bernabé griego ye me'rā “Masārē e'catise o'ogu” nirō weesa'a. ³⁷ Cū di'ta cārōacā cuocu niwī. Ti di'tare āpērārē duacu niwī. Cū dua'que wapare nipe'tiseputa Jesú besecúú'cārārē o'ope'ocā'cu niwī.

—Marī me'rācjārā apeyenojō moorārē ducawaaya, nicu niwī.

5

Ananía, Safira na niso'o'que ni'i

¹ Āpērā Jesure ējōpeorā Ananía wāmetigu, cū nūmo Safira Bernabé cū wee'caronojō weeticārā niwā. Na quē'rā di'ta duacārā niwā āpērāpūre. ² Na dua'que wapare Jesú besecúú'cārārē o'ocu niwī. Nipe'tise cū niyeru ñe'e'quere o'ope'oticu niwī. Apeyere cū basu nūrōcā'cu niwī. Na tojo wee'quere na se'saro puarāta cū nūmo me'rā masīcārā niwā. Pedrore niyerure o'ogu, “Tocārōta wapayeama”, nisoocu niwī.

³⁻⁴ Te niyerure ñe'egū, Pedro cūrē nicu niwī:

—Te di'ta mū'u ye di'ta niwū. Te mū'u dua'que wapa mū'u ye niyeruta niapā. Mū'u no'o o'osī'rīrō o'oboapā. Mū'u ūsā dia'cūrē nisoogu weewe'e. Tocārōta niyeru wapayeama nígū, Espíritu Santure nisoogu wee'e. Mū'u tojo nisoocā, wātī mū'urē sājāyurūapī mū'u wācūsepure, nicu niwī Pedro.

⁵ Tojo nicāta, Ananía būruque'a, wērīa wa'acu niwī. Āpērā tojo wa'acā tū'orā, ūputu uicārā niwā.

⁶ Be'ro cū wērīca be'ro ma'mapjia ti wi'ipu sājāa, cūrē yaarā wa'arā, su'ti caseri me'rā oma, miiwijaacārā niwā.

⁷ I'tia hora cū wērīca be'ro na nirī wi'ipu Safira cū nūmo ní'co sājātaco niwō tja. Co marāpū wērī'quere masītico niwō.

⁸ Ti wi'ipu sājātacā, Pedro core sērītiña'cu niwī:

—¿Nirōta mūsārē tocārōta niyeru wapayeati mūsā di'ta dua'que wapare? nicu niwī.

A'tiro ni yū'tico niwō:

—Tocārōta niyeru wapayeama, co marāpū niso'o'caronojōta nico niwō.

⁹ Co tojo nicā, Pedro nicu niwī:

—Mūsā Espíritu Santu ī'orō nisoopū. Ō'acū ī'atisami ūsā tojo weecā, ¿ni wācūmiati? Ni'cārōacā mū'u marāpūre yaarā eja'cārā tojatarā weema. Mū'u quē'rā mū'u marāpū wa'a'caronojōta wērīgōsa'a. Mū'u quē'rārē yaarāsama mū'u marāpūre yaa'caro weronojōta, nicu niwī Pedro.

¹⁰ Cū tojo nicāta, co quē'rā būruque'a, wērīa wa'aco niwō. Co marāpūre yaarā eja'cārā tojatarā, co wērī'copure bocaecārā niwā. Náta tja core miaa, yaarā wa'acārā niwā co marāpū mijīrē yaa'caroputa tja. Na niso'o'que ye bu'iri wērīcārā niwā.

¹¹ Be'ro Ananía, Safirare tojo wa'a'quere tū'orā, nipe'tirā Jesure ējōpeorā, āpērā quē'rā ūputu uicārā niwā.

Pedro quē'rā Ō'acū tutuaro me'rā na wee'ō'que ni'i

¹²⁻¹⁵ Jesure ējōpeorā na'irō Salomó wāmetiri tucūpū nerēnu'cūcā'cārā niwā. Āpērā Jesure ējōpeotirā na me'rā ba'pātiui nicārā niwā. Narē ba'pātiuimirā, Jesure ējōpeorārē añurō wācūseticārā niwā. Āpērā ūmua, numia pājārā Jesure ējōpeonemocārā niwā.

Jesú besecú'cārā masā wa'teropure peje añuse wee'ocārā niwā. Dutitirārē yu'rūo, peje apeyenojō weenemocārā niwā. Na tojo weecā ī'arā, pājārā dutitirārē na tiro na nerērī tucūpu miacārā niwā. Masā ti tucūrē mu'muamujācārā niwā. Āpērārē tojo weerā ma'a tiropu na cūñase me'rā cūcārā niwā. Pedro na tiro yu'rūagu, narē ñapeocā uacārā niwā. Āpērā cū ñapeotimicā, “Cū wātīquecūurō me'rā yu'rūrāsā'a”, ni wācūcārā niwā. ¹⁶ Apeye macārī Jerusalē sumuto nise macārīcjārā quē'rā yu'rūodutirā dutitirārē Jerusalēpu miacārā niwā. Wātīa sājāno'cārā quē'rārē miacārā niwā. Jesú besecú'cārā nipe'tirā masārē yu'rūocārā niwā.

Pedro quē'rā bu'iri da'reri wi'ipu duji'cārā wijaa'que ni'i

¹⁷ Na tojo weecā tū'orā, pa'ia wiogu, cū me'rācjārā saduceo masā Jesú besecú'cārārē uorā, pūrō uacārā niwā. ¹⁸ Tojo weerā Jesú besecú'cārārē ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miaa, sōrōcārā niwā. ¹⁹ Wiorā narē tojo weemicā, ti ñamita Ō'acūrē wereco'tegu u'musecjā na nirī tucūpu bajuacu niwī. Bajua, na wiorā bi'āca sopere pāo, a'tiro nicu niwī:

—Wijaaya. ²⁰ Ō'acū wi'ipu masārē wererā wa'aya. “Musā Jesure ējōpeorā, cū me'rā catinu'cūrāsā'a”, ni wereya narē, nicu niwī Ō'acūrē wereco'tegu.

²¹ Cū tojo nīca be'ro na bu'iri da'reri wi'ipu nī'cārā wijaa wa'acārā niwā. Ape numu bo'reacā Ō'acūrē wereco'tegu nī'caronojōta Ō'acū wi'ipu wererā wa'acārā niwā. Na topu wereri cura pa'ia wiogu, tojo nicā cū me'rācjārā nipe'tirā judío masā wiorārē nerēduticārā niwā. Na nerēpe'tica be'ro surarare “Narē pijirā wa'aya marī ñamica'a bi'adupo'cārārē”, nío'ocārā niwā. Na wijaa'quere masīticārā niwā.

²² Na tojo nicā tū'orā, surara narē pijirā wa'acārā niwā na bi'adupoca wi'ipu. Ti wi'ipu sājāa, na nīca tucūrē pāo, ī'acārā nimiwā. Ne marīcārā niwā. Na marīcā ī'a, narē bocati, wiorāpure wererā wa'acārā niwā. ²³ Wiorā tiro eja, “Ne marīama. Añurō bi'āca tucū nimiapu. Ti sope co'terā quē'rā añurō co'temiamā. Na tojo weemicā, ūsā ti sopere pāo ī'acā, ne nī'cū marīami”, ni werecārā niwā surara wiorāpure.

²⁴ Na tojo ni werecā tū'orā, pa'ia wiorā, Ō'acū wi'i co'terā surara wiogu pūrō wācūque'ticārā niwā.

—¿De'ro wa'apariba narē? nicārā niwā.

²⁵ Na wijaa'quere wācūrī cura nī'cū Ō'acū wi'ipu nī'cu pa'ia wiorā tiropu etagu, narē werecu niwī:

—Sō'onīcārā bu'iri da'reri wi'ipu nī'cārā Ō'acū wi'ipu masārē bu'erā weeama, ni werecu niwī.

²⁶ Cū werecā tū'orā, surara wiogu āpērā surara me'rā Jesú besecú'cārārē ñe'erā wa'acārā niwā. Narē ñe'erā, masā ūsārē ūtāperi me'rā narē ma'irā doqueri nīrā, ne mejēcā weeticārā niwā. ²⁷ Be'ro narē wiorā decopu miaa, topu sājāejacā, pa'ia wiogu narē nicu niwī:

²⁸ —Ūsā musārē Jesú ye quetire bu'edutitimiapu. Tere “Bu'erā wa'aya”, ne nitiapu. Ūsā musārē tojo dutítimicā, nipe'tiropu Jerusalēpure musā bu'ese se'sa wa'a'a. Musā masārē tojo ni bu'ecā, “Jesú na ye bu'irita wērīpī”, ni wācūrāsama ūsārē. Na tojo ni wācūcā uarā weesa'a, nicu niwī pa'ia wiogu narē.

²⁹ Tojo nicāta, Pedro, āpērā cū me'rācjārā cūrē yu'ticārā niwā:

—Wiorā dutise yu'rūoro Ō'acū ye pe'ere nemorō weeroua'a. Ūsā musā dutiro wéerā, Ō'acū dutiro pe'ere weetibosa'a.

³⁰ »Ō'acū marī ñecūsumua wiogu Jesú wērī'cupure, musā curusapu paabi'pe wējēduti'cure masōcu niwī. ³¹ Masōtoja, u'musepu cū tiro wiogu dujiri cūmurōpu miimujācu niwī. Cūrē topu miimujāgū, marīrē yu'rūo'cure marī wiogu niato ni, sōrōcu niwī. Tojo weegu marī judío masārē marī ña'arō weeseti'quere bujaweticā,

marĩrẽ acobojoğusami. ³² Ɖsã Ɖ'acũ tojo wee'quere werecusiari masã ni'i. Ɖsã Espĩritu Santure cuoyurã, cũ me'rã Ɖ'acũ tutuasere weeĩ'opu masãrẽ. Nipe'tirã Ɖ'acũ dutiro weerãrẽ Espĩritu Santure o'ógusami, ni werecãrã niwã Pedro quẽ'rã.

³³ Cũ tojo nicã tu'orã, wiorã pe'e uputu waro uacãrã niwã.

—Ma. Ā'rãrẽ wějẽrã marĩ, nicãrã niwã.

Cũ me'rãcjãrã wiorãrẽ Gamalie were'que ni'i

³⁴ Ni'cũ fariseo masũ Gamalie wãmetigu wiorã me'rã na nerẽrõputa nicu niwĩ. Moisé oja'quere masãrẽ bu'egu nicu niwĩ. Masã cãrẽ “Añugũ nimi”, ni wãcũcãrã niwã. Wiorã Jesú besecũ'cãrãrẽ na “Wějẽrã” nicã tu'ogu, Gamalie wãcãnu'cã, “Ā'rãrẽ pijiwiijaaniña yujupu”, nicu niwĩ. Āpẽrã wiorãrẽ na tu'otiro apeyenojõ wereguti nígũ, tojo nicu niwĩ. ³⁵ Na wijáaca be'ro topu nirã wiorãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Añurõ wãcũña musã narẽ weesi'rĩsere. ³⁶ Ti numupure ni'cũ Teuda wãmetigu “Yũ'u wiogu ni'i”, ni wãcũcu nimiwĩ. Cuatrocientos masã cũ bu'esere sirutucãrã niwã. Be'ro cãrẽ āpẽrã wějẽcõ'acã'cãrã niwã. Cãrẽ wějẽca be'ro cũ me'rã nimi'cãrã no'o uaro wa'astepe'tia wa'acãrã niwã. Tojo wéeca be'ro cũ bu'emi'que pe'tia wa'acaro niwũ. ³⁷ Be'ro wiogu masãrẽ ba'paqueori cura apĩ Juda wãmetigu Galileacjũ nicu niwĩ. Cũ quẽ'rãrẽ pãjãrã masã cũ bu'esere sirutucãrã nimiwã. Be'ro cãrẽ tja āpẽrã wějẽcõ'acãrã niwã. Cãrẽ wějẽca be'ro cũ yarã nimi'cãrã wa'astepe'tia wa'acãrã niwã mejãrõta tja. ³⁸ Yũ'u tojo weegu musãrẽ tojo wa'a'quere were'e. Sõjã pũricãrẽ ña'arõ weeticã'ña. Narẽ du'ucã'ña. Na bu'ese na wãcũse me'rã bu'ecã, pe'tia wa'arosa'a Teuda, Judare wa'a'caronojõta. ³⁹ Ɖ'acũ dutiro me'rã na bu'ecã pũricãrẽ, musã ne põtẽosome. Tojo weerã musã narẽ wějẽrã, Ɖ'acũrẽ yu'rũnu'cãrã weebosa'a. Tojo weerã du'uya narẽ, ni werecu niwĩ Gamalie wiorãrẽ.

⁴⁰ Cũ tojo nisere tu'orã, “Jau. Ā'rĩ marĩrẽ diacjũta ucũmi”, ni wãcũcãrã niwã. Be'ro Pedro quẽ'rãrẽ pijiocãrã niwã tja. Na topu sãjãejacã ĩ'arã, wiorã surarare tãrãduticãrã niwã. Tãrãtoja, “Jesú ye quetire ne apaturi werenemoticã'ña”, nicãrã niwã. Nitoja, narẽ du'uwĩrõcã'cãrã niwã.

⁴¹ Na wiorã tiropu ní'cãrã wijaa, a'merĩ ucũcãrã niwã:

—Ɖ'acũ marĩrẽ “Jesú ye quetire wereya” nicã, añu ni'i. Tojo weerã wiorã na tãrãmicã, marĩ añurõ e'catise me'rã ni'i, nicãrã niwã.

⁴² Wiorã narẽ bu'edutitimicã, Ɖ'acũ wi'ipu, wi'seripu Jesú nipe'tirãrẽ yu'rũogu nimi nisere bu'enu'cũcã'cãrã niwã.

6

Jesú besecũ'cãrã narẽ weetamuajãrẽ bese'que ni'i

¹ Be'ro siape me'rã pãjãrã waro judío masã Jesure ějõpeocãrã niwã. Na me'rã ape di'tacjãrã griego ye ucũrã nicãrã niwã. Ti di'tacjãrã waro pe'e Judeacjãrã hebreo yere ucũcãrã niwã. Na pãjãrã Jesure ějõpeonemorĩ cura náta tja du'sasocãrã niwã ba'ase etise me'rã. Tojo weerã griego ye ucũrã hebreo ye ucũrãrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Musã umucorinucũ ba'ase etirã, musã yarã wapewia numia pe'ere ba'ase pacase o'orã niapu. Ɖsã yarã numia pe'ere o'majãcã o'orã niapu, nicãrã niwã.

² Na tere du'sasocã tu'orã, Jesú besecũ'cãrã nipe'tirã Jesure ějõpeorãrẽ nerẽduticãrã niwã. Nerẽtojaca be'ro narẽ a'tiro ni werecãrã niwã:

—Ɖsã ba'ase etirã, Jesú ye queti pe'ere weretibosa'a. Ɖsã tere weredu'ucã, ña'a nibosa'a. ³ Tojo weerã umua ba'ase etiajãrẽ musã wa'tero nirãrẽ beseya. Siete beseya añurõ masĩrãrẽ, Espĩritu Santu dutiro weenu'cũrãrẽ. Masã “Náta nima añurã” nino'rãrẽ beseya. Musã bese'cãrãrẽ ba'ase etirã sõrõno'rõsa'a. ⁴ Tojo weerã Ɖsã pe'e ñubuenu'cũ, Jesú ye quetire bu'enu'cũcã'rãsa'a, nicãrã niwã.

⁵ Masã na tojo nicã tũ'orã, “Añu'u majã”, ni wãcũcãrã niwã. Tere wãcũtoja, besecãrã niwã Estebare. Cũ añurõ Õ'acũrẽ ãjõpeogu, Espiritu Santu tutuasere cuoyu'rugũ nicũ niwĩ. Æpẽrãrẽ mejãrõta cũ weronojõ nirãrẽ besecãrã niwã. Na a'tiro wãmeticãrã niwã: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás Antioquíacjũ. Cũ judío masũ nitimigũ, na weronojõ ãjõpeosetigu nicũ niwĩ. Ærãrẽ besecãrã niwã.

⁶ Narẽ besetoja, “Ærãrẽ beseapũ” ni, Jesú cũ besecũú'cãrã tiropũ miacãrã niwã. Narẽ na da'ratje cjasere sõrõrã, na dũpopare ñapeo, Õ'acũrẽ sërĩbosacãrã niwã.

⁷ To be'ro nipe'tiropũ Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ. Pãjãrã Jerusalécjãrã cãrẽ ãjõpeonemocãrã niwã. Pa'ia quẽ'rã pãjãrã ãjõpeocãrã niwã.

Estebare weresã, wiorã tiropũ cãrẽ mia'que ni'i

⁸ Estebare Õ'acũ añurõ weetamucũ niwĩ. Tojo weegu cũ Õ'acũ tutuaro me'rã pãjãrã dutitirãrẽ yũ'ruo, peje añuse wee'õnemocũ niwĩ masã wa'teropure.

⁹ Cũ tere weecã ì'arã, cãrẽ ãpẽrã judío masã ì'atu'ticãrã niwã. Cãrẽ ì'atu'tirã ni'cãrẽrã ni'cã wi'i judío masã nerẽrĩ wi'i Libertado wãmetiri curuacjãrã nicãrã niwã. Na ãpẽrãrẽ da'rawã'ñaco'terã wija'cãrã nicãrã niwã. Æpẽrã cãrẽ dũ'sasowã'cõrã Cirenejãrã, Alejandriacjãrã, Cilicia di'tacjãrã, Asia di'tacjãrã na me'rã nicãrã niwã.

¹⁰ Cãrẽ na tojo weecã, Espiritu Santu cũ ucũcã, Estebare peje masĩse o'ocũ niwĩ. Tojo weerã na cũ me'rã ne ucũ põtẽoticãrã niwã.

¹¹ Be'ro na cũ me'rã ucũ põtẽoti, masã ì'atiropũ ãpẽrã masãrẽ niyeru wapaye, nisoodutio'ocãrã niwã:

—“Esteba marĩ ñecũ Moisé cũ duti'quere ña'arõ ucũami. Õ'acũ quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũami”, ni wereya masãpure, nicãrã niwã.

¹² Na wapaye nisoodutio'o'cãrã masãpure wa'a, werecãrã niwã na ní'caronojõta. Tere werecã tũ'orã, masã pe'e queoro ãjõpeocãrã niwã. Tojo weerã nipe'tirã masã, ãpẽrã judío masã bũcũrã, Moisé oja'quere bu'eri masã Esteba me'rã pũrõ uacãrã niwã. Na uacã ì'arã, narẽ uarosãjãcã wee'cãrã maata cãrẽ ñe'e, pa'ia wiorã tiropũ miacãrã niwã. ¹³ Na tiropũ etarã, ãpẽrã masãrẽ mejãrõta nisoodutio'ocãrã niwã tja.

—Ærĩ Õ'acũ wi'i pajiri wi'ire ña'arõ ucũami. Moisé cũ duti'que quẽ'rãrẽ tojota niami. ¹⁴ Apeye “Jesú Nazarecjũ ti wi'i Õ'acũ wi'ire cõ'agũsami”, niami. “Moisé marĩrẽ weedutigũ cũu'que quẽ'rãrẽ dũcayugũsami”, niami, nisoocãrã niwã wiorãrẽ.

¹⁵ Na tojo nicã tũ'orã, wiorã Estebare pũrõ ì'acãrã niwã. Na cãrẽ ì'acã, cũ ya diapoa asistea wa'acaro niwũ. Õ'acũrẽ wereco'tegu u'mũsecjũ weronojõ bajuri diapoa wa'acaro niwũ.

7

Esteba wiorãrẽ were'que ni'i

¹ Estebare na ì'arĩ cura pa'ia wiogu sërĩtiña'cũ niwĩ:

—¿Mũ'urẽ diacjũ nise me'rãta weresãti? nicũ niwĩ.

² Cũ tojo nicã, Esteba yũ'ticũ niwĩ:

—Acawererã, yũ'ure tũ'oya. Õ'acũ añurõ asistegu, nipe'tise masĩyũ'ruagu marĩ ñecũ Abrahãrẽ ucũcũ niwĩ Mesopotamia caldea masã nirõpũ. Harã wãmetiri macãpũ wa'ase dũporo cãrẽ ucũcũ niwĩ. ³ A'tiro nicũ niwĩ: “A'ti di'tare, mũ'u acawererãrẽ wijayá. Wa'aya yũ'u mũ'urẽ di'ta wereatjopũ”, nicũ niwĩ. ⁴ Tojo nicã tũ'ogu, cũ acawererã caldeo masã ye di'tapũ ní'cũ wija, Harãpũ macãrĩ wa'acũ niwĩ. Topũ ni, be'ro Abrahã pacũ wẽrĩa wa'acũ niwĩ. Cũ pacũ wẽrĩca be'ro Õ'acũ cãrẽ wijaduticũ niwĩ tja, a'ti di'ta Judea marĩ nirõrẽ a'tidutigũ. ⁵ Cũ a'topũ etacã, cãrẽ ne cã'rõacã di'ta o'otocũ niwĩ yujupũ. O'otimigũta, “Be'ropũ mũ'u ye, mũ'u pãrãmerã nituriarã ye di'ta nirõsa'a”, nicũ niwĩ. Õ'acũ tojo ní'caterore Abrahã ne

ni'cũ pō'rāmarĩcu niwĩ. ⁶ Ō'acũ cūrē apeye ninemocu niwĩ tja: “Mu'u pāramērā nituriarā ape di'tapu nirāsama yujupũ. Cuatrocientos cū'marĩ ti di'tacjārā peorā nirāsama. Narē da'raduti, tārāperāsama. ⁷ Yu'u narē tojo weecā, ti di'tacjārārē bu'iri da'regusa'a. Narē da'retoja, mu'u pāramērā nituriarā ti di'tapu nĩ'cārā wija, yu'ure a'topu ñubuepeorā a'tirāsama”, nicu niwĩ Ō'acũ. ⁸ Cũ tojo nĩca be'ro Abrahārē a'tiro weeduticu niwĩ: “Nipe'tirā umuarē na ō'rēcju yapa caserore yejecō'aña. Musā a'tiro wéerā, yu'ure ĩ'orāsa'a musā ējōpeosere”, nicu niwĩ Ō'acũ. Tojo weegu Abrahā cū macũ Isaare nĩ'cā semana cū bajuáca be'ro cū ō'rēcju yapa caserore yejecō'acu niwĩ. Isaa quē'rā cū macũ Jacore tojota weecu niwĩ. Jacob mejārōta weecu niwĩ cū pō'rā docere. Ō'acũ duti'caronojōta weecārā niwā, ni werecu niwĩ Esteba.

⁹⁻¹⁰ »Jacob pō'rā marĩ ñecūsumua na acabiji Joseré uorā, āpērā masārē da'raco'teacju niato nĩrā duacārā niwā. Ā'rā duu'cārāta tja āpērāpure Egiptocjārārē duaturiacārā niwā. Na duáca be'ro cū pi'etisetirinucũ Ō'acũ cūrē weetamunu'cūcā'cu niwĩ. Cūrē weetamugũ, peje masīse o'ocu niwĩ. Faraō Egipto di'ta wioгу cūrē tu'sayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cū docacjũ wioгу sōrōcu niwĩ. Apeyere faraō cū ya wĩ'i cjase da'rase wioгу sōrōcu niwĩ.

¹¹ »José topu wioгу nĩrĩ cura nipe'tiro Egiptopure ba'ase pe'tia wa'acaro niwũ. Cũ acawererā, marĩ ñecūsumua nĩrōpu Canaápu quē'rārē pe'tia wa'acaro niwũ. Te pe'tica be'ro masā te di'tapu nĩrā uputu ujaboacārā niwā. Marĩ ñecūsumua Abrahā pāramērā quē'rārē ne ba'ase marĩcaro niwũ. ¹²⁻¹³ Be'ro Jacob “Egiptopu ba'ase duase niaporo” nicā tu'ogu, cū pō'rārē “Duurā wa'aya”, nĩ'o'ocu niwĩ. Cũ tojo nicā tu'orā, Egiptopure ne wa'arā weecārā niwā. Topu eta, ba'ase duu, na ya wĩ'ipu tja majāmitojati a'titicārā niwā. Be'ro na te ba'ase na duu'quere ba'ape'o, apaturi duurā wa'acārā niwā mejārōputa tja. Titare majā na etacā, José “Yu'u musā acabiji nĩ'i musā dua'cu”, ni werecu niwĩ cū ma'misumuarē. Be'ro faraō quē'rā “Ā'rā José ma'misumua niama” nicā tu'ocu niwĩ. ¹⁴ To be'ro José cū ma'misumua me'rā queti o'ócu niwĩ cū pacupure. “Marĩ pacu, nipe'tirā marĩ acawererā macārĩ a'tiato a'topu”, nĩ'o'ocu niwĩ narē. Cũ acawererā pe'e setenta y cinco nicārā niwā. ¹⁵ Cũ uocā tu'ogu, Jacob cū pō'rā me'rā José tiropu wa'arā, Egiptopure bu'acārā niwā. Topu nígũta, na pacu Jacob wēriā wa'acu niwĩ. Cũ pō'rā marĩ ñecūsumua cū weronojōta wēri'pe'tidija wa'acārā niwā. ¹⁶ Be'ropu na ō'arĩrē yaarā wa'arā Siquem wāmetiri macāpu miacārā niwā. Abrahā cū Hamor pō'rārē ũtā tuti dúuca tutipu cū mijĩrē yaa'caroputa narē siosōrōcūuocārā niwā.

¹⁷ »Ō'acũ toduporopu Abrahārē nicu niwĩ: “Mu'u pāramērā nituriarāpu ape di'tapu nĩ'cārā a'ti di'ta Canaápu tojatirāsama tja.” Cũ tojo nĩ'que ejatji dūporoacā Egiptopu nĩrā, marĩ ñecūsumua pāramērā pājārā masāputinemocārā niwā. ¹⁸ Egiptopure na nicā, apĩ wioгу sājācu niwĩ tja. Joseré dūporopu wēri'ca be'ro niyucā, ne masīticu niwĩ. ¹⁹ Cũ marĩ ñecūsumua pājārā na masāputicā ĩ'a, narē ña'abutiario weepescu niwĩ. Na pō'rā ne bajua'cārā umuarē wēriato nígũ aperopu cō'adutimujācu niwĩ. ²⁰ Cũ narē tojo dutiri cura Moisé bajuacu niwĩ. Cũ añubutiaguacā nicu niwĩ. Cũ pacusumua i'tiarā mujĩpũ na ya wĩ'ipure cūrē masōcārā niwā. ²¹ Be'ro na cūrē wējēri nĩrā, diapu po'ocārā niwā. Na po'óca be'ro Faraō macō cūrē ĩ'abocaco niwō. ĩ'aboca, miimajāco niwō co ya wĩ'ipu. Topu co macūrē weronojō cūrē masōco niwō. ²² Cũ ti wĩ'ipu bucua, nipe'tise Egiptocjārā na bu'esere bu'ecu niwĩ. Cũ masīse me'rā ucũ, nipe'tisere añurō weecu niwĩ.

²³ »Be'ro Moisé cuarenta cū'marĩ cuogu, cū acawererā tiropu sijagu wa'acu niwĩ. ²⁴ Topu ejagu, nĩ'cũ Egiptocjũ cū acaweregure paacā ĩ'acu niwĩ. Cũ tojo weecā ĩ'agũ, cūrē a'megũ, Egiptocjūrē paawējēcā'cu niwĩ. ²⁵ Cũ basu Moisé pe'e a'tiro nĩ wācūcu niwĩ: “Yu'u me'rāta Ō'acũ yu'u acawererārē na a'ti di'tacjārā peorā nisere wijacā

weegusami. Yu'ure na a'tere masĩsama", ni wācūcu nimiwĩ. Cũ acawererã pe'e cũ weronojō wācūticārã niwã.

²⁶ »Ape numu cũ na tiropu wa'acu niwĩ tja. Topu ejagu, āpērã puarã cũ acawererã a'mequēcã ĩ'acu niwĩ. Narē bosamigũ "Acawererã, tocã'rōta a'mequēdu'uya. ¿De'ro weerã tocã'rō a'mequēti ni'cũ acawererã nimirã?" nicu niwĩ.

²⁷ »Cũ tojo nicã tu'ogu, apĩrē uputu paa'cu pe'e Moisére tuuquenu'cōcu niwĩ. "¿Noa mu'urē ũsã wiogu 'Narē besegu wa'aya', nío'oati? ²⁸ ¿Mu'u yu'ure wējēsĩ'rĩsari tja ñamica'a mu'u Egiptocjūrē wējē'caronojōta?" ni ye'sucu niwĩ.

²⁹ »Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé, ā'rã yu'ure tere masĩpe'titojasama nígũ, uiwã'cã wa'acu niwĩ. Be'ro ape di'tapu Madiã wāmetiropu du'tiwã'cācu niwĩ. Topu omocã du'te, nicã'cu niwĩ. Puarã umua pō'rāticu niwĩ.

³⁰ »Madiã di'tapure cuarenta cũ'marĩ nicu niwĩ. Cũ ticuse cũ'marĩ nica be'ro ni'cã numu yucu marĩrō ũrũgũ Sinaĩ wāmeticju tiropu ĩ'awã'cācu niwĩ. Topu wa'acã, ni'cã siti yucusiti ũjũcã ĩ'acu niwĩ. Ti pecame'e ũjũrĩ pō'rã decopu Ō'acūrē wereco'tegu weronojō bajugu bajuacu niwĩ. ³¹ Cũ ti siti ũjũcã ĩ'agũ, ĩ'amarĩa wa'acu niwĩ. "¿De'ro weero tojo wa'amtito?" ni, pu'toacācure ĩ'agũ wa'acu niwĩ. Pu'toacã ejacã, Ō'acũ ti me'e wa'teropu nigũ cūrē ucūcu niwĩ: ³² "Yu'u Ō'acũ ni'i. Mu'u ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob na wiogu ni'i", nicu niwĩ. Tojo ucūcã tu'ogu, uputu ui, narāsācu niwĩ. Uigu, ĩ'adu'ucā'cu niwĩ ti me'erē.

³³ »Be'ro cūrē ucūnemocu niwĩ tja: "Yu'u a'tota ni'i mu'u tirota. Tojo weegu mu'u sãñase sapature tuweeya. Mu'u tere tuweegu, ĩ'ogũsa'a yu'ure mu'u ējōpeosere. ³⁴ Yarã masã Egiptopu nirārē na uputu pi'eticã ĩ'apu. Na caricūcã tu'oapu. Tojo weegu mu'urē Egiptopu o'ógutigu wee'e tja narē yu'rūoacju", ni werecu niwĩ Ō'acũ Moisére.

³⁵ »Ā'rĩ Moiséreta marĩ ñecũsumua teerã, a'tiro nicārã niwã: "¿Noa mu'urē ũsã wiogu, 'Narē besegu wa'aya', nío'oati?" nicārã niwã. Marĩ ñecũsumua tojo nimicã, Ō'acũ pe'e Moisére narē yu'rūoacju, narē dutiacju sōrōcu niwĩ. Pecame'e siti ũjũ'caro bajua'cuta Moisére yu'rūotamucu niwĩ marĩ ñecũsumuarē. ³⁶ Cũ Egiptopu nígũ, pajiri maa Aco sō'arĩ maapu nígũ, Ō'acũ tutuaro me'rã peje wee'ocu niwĩ. Tojo weegu cũ acawererã Egiptopu ní'cārārē apeye di'tapu su'orĩ miwijacu niwĩ. Cuarenta cũ'marĩ yucu marĩrō, masã marĩrōpu na wa'acã, Ō'acũ tutuaro me'rã wee'onu'cūcā'cu niwĩ. ³⁷ Moiséta marĩ ñecũsumuarē a'tiro werecu niwĩ: "Ō'acũ be'ropu ni'cũ o'ógusami cũ ye queti wereacjure. Yu'ure o'ó'caro weronojōta cūrē o'ógusami. Cũ quē'rã marĩ acaweregu nigũsami", nicu niwĩ. ³⁸ Marĩ ñecũsumua na yucu marĩrōpu nicã, Moisé na me'rã nicu niwĩ. Topu ũrũgũ Sinaĩ wāmeticjupu Ō'acūrē wereco'tegu bajua, cūrē were'quere narē wereturiacu niwĩ. Marĩ quē'rã cũ wereturia'quepureta cuo'o. Te tojo ninu'cūcã'rōsa'a. Ne pe'tisome.

³⁹ »Moisé tere weremicã, marĩ ñecũsumua ne ējōpeoticārã niwã. Na cũ weresere tu'osĩ'rĩtirã, "Majāmitojaa wa'arāti Egiptopu tja", ni wācūcārã niwã. ⁴⁰ Tojo wācūrã, Moisé apaturi cũ ũrũgũpu mujāca be'ro cũ ma'mi Aarōrē a'tiro nicārã niwã: "Sō'onícu marĩrē Egiptopu ní'cārārē miiti'cu waro cuarenta numurĩ yu'rū'u cũ bajutiro. ¿De'ro wa'apari cūrē? Marĩ ne masĩtisa'a." Tojo weerã cũ ma'mi Aarōrē nicārã niwã: "Ũsã ējōpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ duporo wuamu'tārāsama. Na marĩ wa'atji ma'arē ĩ'orāsama", nicārã niwã. ⁴¹ Na tojo nicã tu'ogu, Aarō na duti'caronojōta ni'cũ wecu wĩ'magũ queose da'recu niwĩ. Be'ro cūrē ējōpeorã, ecarārē wējē ũjũamorō, ñubuepeocārã niwã. Tojo nicã na yee'cureta bosenumu wee, e'catipeocārã niwã. ⁴² Na tojo weecã ĩ'agũ, Ō'acũ na uaro weeato nígũ na me'rã ní'cu cō'acā'cu niwĩ. Tojo weerã na no'o uaro ñocōarē, mujĩpũarē ējōpeocārã niwã. Tojo na wee'quere Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masã a'tiro ni ojacārã niwã:

Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ:

“Musã yu'u pe'ere yucu marĩrõpũre cuarenta cũ'marĩ nĩrã, ne ecarãrẽ wẽjẽ ñubuepeotiwũ.

⁴³ Apĩ Moloc wãmetigu cũ queosere ãjõpeorã su'ti caseri wi'i me'rã yoowã'cãwũ.

Apĩ Refán ñocõawũ musã yee'cu quẽ'rãrẽ ãjõpeorã tojota weewũ.

Ã'rãrẽ musã basuta yee ãjõpeowũ.

Yu'u pe'ere ne ãjõpeotiwũ.

Musã yu'ure ãjõpeoti'que bu'iri ãpẽrã masãrẽ musãrẽ ñe'e miaduticã weeguti yoaro Babilonia wãmetiri macã yu'rũropũ”, nicu niwĩ Õ'acũ, ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye queti wererã.

⁴⁴ Esteba wiorãrẽ werenemocu niwĩ apeye Õ'acũ wi'i cjasere:

—Marĩ ñecũsumua na yucu marĩrõpũ nĩrã, ni'cã wi'i Õ'acũrẽ ñubuepeori wi'i, cũ diez duti'quere nũrõrĩ wi'ire cuocãrã niwã. Ti wi'i wa'icũrã caseri me'rã na wéeca wi'i nicaro niwũ. “Tojo bajuri wi'i weeya”, Õ'acũ cũ Moisére duti'caronojõta queoro weecãrã niwã. ⁴⁵ Na wẽrĩca be'ro ãpẽrã cuoturua sirutucãrã niwã ti wi'ire tja. No'o na wa'aro miamũjãcãrã niwã. Be'ro Josué Moisé wẽrĩca be'ro a'ti di'ta Canaápu a'tigu, narẽ ti wi'ire su'ori miiticu niwĩ. Na a'topũ a'ticã, Õ'acũ a'ti di'tacjãrãrẽ judío masã nitirãrẽ cõ'aõ'omũjãcu niwĩ. Na wa'awe'o'quepure nicãrã niwã. Yoacã ti wi'ipũ Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã téé Davi cũ wiogu sãjãca be'ropũ. ⁴⁶ Davi ape wi'i weesĩ'rĩmicu niwĩ. Õ'acũ tu'sayũ'ruano'gũ a'tiro nicu niwĩ: “Mu'u yu'u ñecũ Jacob ãjõpeo'cu ni'i. Mu'urẽ añurĩ wi'i, pajiri wi'i weebosasĩ'rĩsa'a mu'u niatji wi'ire”, nicu niwĩ Õ'acũrẽ. Cũ tojo weesĩ'rĩ'cu nimigũ, ti wi'ire weeticu niwĩ. ⁴⁷ Cũ macũ Salomó pe'e weecu niwĩ ti wi'ire. ⁴⁸ Õ'acũ tutuayũ'rũgu ni'cã wi'i, masã wéeca wi'ipũ dia'cũ nĩmasĩtisami. Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ dũporocjũpu a'tiro ni ojacu niwĩ Õ'acũ cũ ucũ'quere:

⁴⁹ “Yu'u nipe'tiropũ ni'i.

U'muse, a'ti di'ta yu'u wee'quere yu'uta duti'i.

Tojo weegu yu'u masã wéeca wi'ipũ dia'cũ nĩmasĩtisa'a.

⁵⁰ Yu'u basuta nipe'tise a'tere weewũ, nicu niwĩ Õ'acũ”, ni ojacu niwĩ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ.

⁵¹ Be'ro Esteba narẽ nicu niwĩ tja:

—Musã Õ'acũ dutisere yu'rũnũ'cãyu'rua'a. Cũrẽ masĩtirã weronojõ cũ weresere ne tu'osĩ'rĩwe'e. Musã ñecũsumua wee'caronojõta Espíritu Santu dutisere weesĩ'rĩwe'e.

⁵² Na nipe'tirã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ pi'etise o'ocãrã niwã. ãpẽrãrẽ marĩrẽ yu'rũogu a'tiatjere weremu'tãrãrẽ wẽjẽcã'cãrã niwã. Na tojo nino'cureta cũ a'ticã, musã ãpẽrãrẽ wia, cũrẽ wẽjẽdutiwũ. ⁵³ Musãrẽ Õ'acũ cũrẽ wereco'terã me'rã cũ dutisere o'ócu niwĩ. Tere o'óno'cãrã nimirã, musã yu'rũnũ'cãyu'rua'a, ni tu'ticu niwĩ narẽ Esteba.

Estebare ãtãperi me'rã doquewẽjẽ'que ni'i

⁵⁴ Cũ tojo nicã tu'orã, wiorã upũtu uayũ'rua wa'acãrã niwã. ⁵⁵ Esteba pe'e Espíritu Santure cuoyũ'ruatjĩagũ, u'musepu ï'amorõ, Õ'acũ cũ añurõ asistegure ï'acu niwĩ. Jesú quẽ'rãrẽ ï'acu niwĩ cũ pacu diacjũ pe'e nu'cũgũrẽ.

⁵⁶ Cũ narẽ ï'agũ, “Jãa, ï'aña. U'muse pãrĩcã ï'a'a. Jesú, Õ'acũ macũ masũ weronojõ upũtigu cũ diacjũ pe'e nu'cũgũrẽ ï'a'a”, nicu niwĩ Esteba.

⁵⁷⁻⁵⁸ Na cũ tojo nicã tu'orã, upũtu caricũ tu'osĩ'rĩtirã, o'meperi da'rabi'acãrã niwã. Cũ pu'to ni'cãrõ me'rã omaeja, ñe'e, cũrẽ miacãrã niwã ti macã sumutopũ. Cũrẽ doquewẽjẽrãti nĩrã, su'ti bu'icjase na sãña'quere tuwee, Saulo wãmetigure

co'tedutirã o'ocãrã niwã. Tere tuwee o'otojanu'cõ, cã Estebare ãtãperi me'rã doquecãrã niwã. ⁵⁹ Na tojo weecã, Õ'acũrẽ a'tiro ñubuecu niwĩ:

—Jesú, yu'u wiogu, yu'u wẽrĩgũti wee'e. Yu'u ejeripõ'rãrẽ ñe'eña, nicu niwĩ.

⁶⁰ Be'ro buruque'a, pũrõ caricũrõ me'rã nicu niwĩ tja:

—Wiogu, acobojoya ã'rãrẽ yu'ure na tojo weesere. Cũ tojo nica be'ro wẽrĩa wa'acu niwĩ.

8

Saulo Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weenu'cã'que ni'i

¹⁻² Saulo na Estebare doquewẽjẽcã ï'agũ, “Añurõ wéerã, tojo weeama”, ni wãcũcu niwĩ. Æpẽrã umua Õ'acũrẽ ãjõpeori masã Estebare yaacãrã niwã. Cũrẽ yaa, uputu ðujasewã'acãrã niwã. Estebare na wẽjẽca numurẽta ãpẽrã Jesure ãjõpeotirã Jesure ãjõpeorã Jerusalẽpu nirãrẽ uputu ña'arõ weenu'cãcãrã niwã. ³ Saulo ne ni'cũ Jesure ãjõpeogu mariato nĩgũ na ye wi'seripu wa'a, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu miamujãcu niwĩ. Umua, numia nipe'tirãrẽ tojo weecu niwĩ. Na tojo weecã ï'arã, Jesure ãjõpeorã no'o uaro du'tistea wa'acãrã niwã Judea di'tapu, ãpẽrã Samaria di'tapu. Jesú cã besecũ'cãrã se'saro tojacãrã niwã Jerusalẽpure.

Felipe Samariacjãrãrẽ bu'e'que ni'i

⁴ Nipe'tirã du'tistewã'cã'cãrã no'o na wa'aro Jesú ye quetire werewã'cãcãrã niwã. ⁵ Felipe quẽ'rã du'tiwã'cã'cuta Samaria wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. Topu eta, tocjãrã masãrẽ Jesú Õ'acũ bese'cu nimi nisere werecu niwĩ. ⁶ Apeye quẽ'rã Õ'acũ tutuaro me'rã narẽ añuse wee'ocu niwĩ. Cũ a'tiro weecã ï'arã, nipe'tirã ti macãcjãrã cã weresere añurõ tu'otu'sacãrã niwã. ⁷ Pãjãrã masã wãtĩa sãjãno'cãrã masãpure nimi'cãrã wãtĩarẽ cõ'awĩrõcã, uputu caricũwijaacãrã niwã. Æpẽrã pãjãrã sijamasĩtirãrẽ, opa cõ'ñerĩ sijarãrẽ yu'ruocu niwĩ. ⁸ Cũ tojo weecã ï'arã, ti macãcjãrã pũrõ e'caticãrã niwã.

Simó yai weronojõ nigũ ye queti ni'i

⁹ Samariapure ni'cũ Simó wãmetigu yoacã yai weronojõ nigũ nicu niwĩ. Cũ tojo weesere Samariacjãrã ï'amariamujãcãrã niwã. Cũ basu pe'e “Yu'u tutuayu'ruagu ni'i”, nicu nimiwĩ masãrẽ. ¹⁰ Nipe'tirã ti macãcjãrã wiorã, no'o mejõ nirã cã weesere ï'atu'sayu'ruacãrã niwã.

—Ã'rĩ Õ'acũ weronojõ tutuaro cuogu nisami, nicãrã nimiwã. ¹¹ Tojo weerã yai yoacã siape me'rã pejetiri wee'onemocã ï'ayurã, pãjãrã masã cũrẽ ãjõpeonemocãrã niwã.

¹² Felipe Samariapure tocjãrãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

—Õ'acũ cã dutiro weerã wiogu nimi. Cũ macũ Jesú marĩrẽ yu'ruogu nimi, nicu niwĩ narẽ. Cũ werecã tu'orã, ti macãcjãrã Jesure ãjõpeocãrã niwã. Cũrẽ ãjõpeocã ï'agũ, wãmeyecu niwĩ umua, numiarẽ. ¹³ Simó “Yu'u quẽ'rã Jesure ãjõpeo'o” nicã tu'ogu, Felipe cã quẽ'rãrẽ wãmeyecu niwĩ. Be'ro Felipe no'o wa'aro Simó sirutucu niwĩ cũrẽ. Felipe Õ'acũ tutuaro me'rã wee'ocã ï'agũ, Simó ï'amariamujãcu niwĩ.

¹⁴ Felipe Samariapu tojo weeri curareta Jerusalẽpu nirã Jesú cã besecũ'cãrã queti tu'ocãrã niwã Samariacjãrã na Jesure ãjõpeosere. Tere tu'orã, na me'rãcjãrãrẽ Pedro, Juãrẽ ï'adutirã o'ócãrã niwã. ¹⁵ Na topu eta, Jesure ãjõpeori masãrẽ Õ'acũrẽ sẽrĩbosacãrã niwã:

—Pacu, ã'rã quẽ'rãrẽ Espiritu Santure o'óya mu'u macũrẽ ãjõpeorãrẽ, ni sẽrĩcãrã niwã. ¹⁶ Felipe cã wãmeyecaterore Espiritu Santure na moocãrã niwã yujupu. Jesure ãjõpeose me'rã dia'cũ wãmeyeno'cãrã niwã. ¹⁷ Pedro, Juã Õ'acũrẽ sẽrĩtojarã,

Jesure êjõpeorârê na d̥opopap̥ ñapeocârã niwã. Narê ñapeori curata Espíritu Santu napure dijatac̥u niwĩ.

¹⁸ Pedro quẽ'rã na ñapeocã, Espíritu Santu dijatacã weesere Simó ï'ac̥u niwĩ. Tere ï'agũ, na Espíritu Santure dijatacã wee'quere duusĩ'rĩgũ, Pedro quẽ'rârê niyeru o'oc̥u nimiwĩ.

¹⁹ —Yũ'ure musã tutuaro c̥osere o'oya. Yũ'u quẽ'rã d̥opopap̥ no'o ñapeorârê Espíritu Santure na c̥ocã weeguti wee'e, nic̥u nimiwĩ.

²⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Pedro c̥rê nic̥u niwĩ:

—Mũ'u Õ'acũ tutuaro o'orore Espíritu Santu ũsã dijatacã weesere niyeru me'rã duuguti ʒni wãcũmiati? Niwe'e. Mũ'u me'rãta niyeru boabata'to. Õ'acũ mũ'urê bu'iri da'regusami. ²¹ Mũ'urê ï'agũ, “Mũ'u wãcũse diacjũ niwe'e”, ni ï'asami. Tojo weegu ũsã weronojõ Jesú ye quetire masârê mũ'u weremasĩtisa'a. ²²⁻²³ Yũ'u masĩ'i. Mũ'u hosebuc̥u, ña'ase weepoyũ'rũac̥u ni'i. Te mũ'urê du'uta basiotisa'a. Tojo weegu mũ'u ña'arõ wãcũsere bujawetiya. Õ'acũrê acobojose s̃rĩña. Apetero weegu mũ'u ña'arõ wãcũ'quere acobojogu acobojobosami, nic̥u niwĩ Pedro.

²⁴ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Simó narê nic̥u niwĩ:

—Te musã ní'que yũ'ure wa'aticã'to nĩrã, musã yũ'ure Õ'acũrê s̃rĩbosaya.

²⁵ Be'ro Pedro quẽ'rã ti macãcjārārê Jesú c̥ũ weecã ï'a'quere, na tũ'o'quere werecārã niwã. Narê weretoja, Jerusalẽp̥u tojaa wa'acārã niwã. Top̥u tojaarã, Jesú ye quetire peje macãrĩ Samaria di'tacjārã na nise macãrĩrê weretojaacārã niwã.

Felipe Etiopíacjūrê were'que ni'i

²⁶ Be'ro Filipere ni'cũ Õ'acũrê wereco'tegu bajua, a'tiro ni werec̥u niwĩ:

—Jerusalẽ niwã'cãrĩ ma'a, Gaza wãmetiri macã bu'ari ma'ap̥u wa'aya. Ti ma'a yuc̥u marĩrõp̥u niwã'cãsa'a, nic̥u niwĩ. ²⁷⁻²⁸ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Felipe ti ma'ap̥u bu'ac̥u niwĩ. Top̥u wa'agu, ni'cũ Etiopía wãmetiri di'tacjūrê bocaec̥u niwĩ. Ti di'ta dutigo Candace wãmetigo wiogo docacjũ, nipe'tise co ye niyerure co'teri masũ nic̥u niwĩ. Jerusalẽp̥u Õ'acũrê êjõpeogu eja'c̥u c̥ũ ya di'ta Etiopíap̥u dajatojaagu weec̥u niwĩ. Cũ yawu tũrũp̥u cabayua wejep̥u me'rã wa'ac̥u niwĩ. D̥porocjũp̥u Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ Isaía wãmetigu c̥ũ oja'quere bu'esãñac̥u niwĩ.

²⁹ Cũ tojo weeri cura Espíritu Santu Filipere “Tiwu tirocureac̥ap̥u wa'aya”, nic̥u niwĩ. ³⁰ Cũ tojo nicã Felipe tiwu tiroac̥ap̥u omawã'cãc̥u niwĩ. Cũ tiro ejagu, Etiopíacjũ Isaía oja'quere bu'ecã tũ'oc̥u niwĩ. Tere bu'ecã tũ'ogũ, “¿Mũ'u bu'esere tũ'oti?” ni s̃rĩtĩña'c̥u niwĩ. ³¹ Cũ pe'e c̥rê yũ'tic̥u niwĩ:

—Tũ'otisa'a. ʒYũ'ure ne wereticã, de'ro wee yũ'u masĩbosau? Te'a yũ'u me'rã wa'aya. Mũjāsājāgũ a'tia yũ'ure wereacjũ, nic̥u niwĩ. Cũ tojo nicã tũ'ogũ, tiwup̥u c̥ũ me'rã mũjāsājāc̥u niwĩ. Be'ro wa'a wa'acārã niwã.

³² Etiopíacjũ c̥ũ bu'esãña'que Õ'acũ macũrê wa'atje nicaro niwũ Isaía c̥ũ a'tiro oja'que:

Masã ovejare wējērātĩrã, c̥rê miasama na wējẽwuarop̥u.

Ni'cũ masũ quẽ'rârê c̥ũ ne bu'iri moogũ nimicã, tojota weerāsama.

Oveja wĩ'magũ, yuta weerātĩrã na poari seecã, ne utitisami.

Cũ masũ quẽ'rã ye'sutigusami c̥rê ña'arõ weecã.

³³ Cũ ña'agũ nigũrê weronojõ na c̥rê yabi bujĩrāsama.

Ã'rĩ bu'iri moogũ nimi nígũ, ne ni'cũ c̥rê ucũbosasome.

Cũ ya turicjārã dicuse ña'ase weerāsama c̥rê.

Te pejere werepe'omasĩtisa'a.

Cũ catiri umuco pe'tia wa'arosa'a a'ti di'tap̥ure.

Etiopíacjũ a'te oja'quere bu'egu weec̥u niwĩ.

³⁴ Cũ tere bu'etojanu'cõ, Felipere sêrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Isaía noarẽ ojagu weepari? ¿Cũ basu pe'e o apĩpure ojagu weepari tojo nígu? ni sêrĩtiña'cu niwĩ.

³⁵ Cũ tojo nicã, Felipe cũ bu'e'quenucũrẽ werecu niwĩ:

—Te oja'que Jesucristore nisĩ'rĩrõ wee'e, nicu niwĩ. Tere weretoja, be'ro Jesú ye quetire werenemocu niwĩ tja. ³⁶ Ma'apu wa'arã, aco nirõpu etacãrã niwã. Tere ì'agũ, Etiopíacjũ Felipere “Jãa, sô'o aco ni'i. ¿Yũ'ure mu'u wãmeyeta basiosari?” nicu niwĩ.

³⁷ “Basiocã'sa'a mu'u Jesucristore añurõ ãjõpeocãma”, ni yu'ticu niwĩ Felipe.

Etiopíacjũ yu'ticu nimi:

—Yũ'u ãjõpeo'o, Jesucristo Õ'acũ macũ nimi, nicu niwĩ.

³⁸ Be'ro Etiopíacjũ cabayuare tojanu'cãduticu niwĩ. Tiwure tũrẽcũutoja, na tiwupu sãña'cãrã aco nirõpu dijacãrã niwã. Topu ñumuwija, Felipe cũrẽ wãmeyecu niwĩ.

³⁹ Cũrẽ wãmeyeca be'ro na ñumunujãrĩ cura wãcũña marĩrõ Felipere Espíritu Santu miiwã'cãcu niwĩ apesepu. Etiopíacjũ cũrẽ ne apaturi ì'anemoticu niwĩ. Be'ro pũrõ e'catise me'rã tojaa wa'acu niwĩ majã cũ ya macãpu. ⁴⁰ Felipe Espíritu Santu cũrẽ miãca be'ro maata Azoto wãmetiri macãpu bajuanu'cãcu niwĩ. Topu ni, be'ro nipe'tise macãrĩpu werecusiagu wa'acu niwĩ Jesú ye quetire. Téé Cesarea wãmetiri macãpu wereejacu niwĩ.

9

Saulo ña'agũ ní'cu cũ ducayu'que ni'i

¹⁻² Felipe cũ bu'esijari curareta Saulo pe'e Jesure ãjõpeorãrẽ “Narẽ wẽjẽpe'ocã'sĩ'rĩmisa'a”, nicu niwĩ. Cũ ña'arõ weesere ne du'uticu niwĩ. Tojo weegu wa'a, pa'ia wiogure “Yũ'ure papera Damascopu wa'atje cjasere dutio'ori pũrĩrẽ apobosaya. Ti pũrĩrẽ judío masã nerẽse wi'sericjãrã wiorãpure wiaguti wee'e. Jesure ãjõpeorãrẽ umua, numiarẽ no'o yu'u bocaearãrẽ ñe'e, miitigati a'ti macã Jerusalẽpu bu'iri da'reri wi'ipu”, ni sêrĩcu niwĩ. Cũ tere sêrĩcã tu'ogu, ti pũrĩrẽ pa'ia wiogu cũrẽ apobosacu niwĩ.

³ Cũ ti pũrĩrẽ o'óca be'ro Saulo ãpẽrã me'rã Damasco wa'ari ma'apu wa'a wa'acu niwĩ. Wa'a, Damascopu ejaguti weeri cura wãcũña marĩrõ u'musepu bupo ya'baro weronojõ cũ tiro asistedijati, añurõ bo'reyua wa'acaro niwã. ⁴ Tojo wa'acã, cũ yagu cabayu bu'ipu pesami'cu nucũcãpu burudija wa'acu niwĩ. Topu cũ cũñarĩ cura ni'cũ cũrẽ ucũcã tu'ocu niwĩ. Cũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Saulo, ¿de'ro weegu yu'ure ña'arõ weegu weeti? ni sêrĩtiña'cu niwĩ.

⁵ Tere tu'o, Saulo pe'e “¿Noa niti mu'u?” ni yu'ticu niwĩ.

—Yũ'u Jesú, mu'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagú ni'i. Mu'u basu pe'e ña'arõ weegu wee'e yu'ure tojo weesĩ'rĩgũ. ⁶ Wã'cãnu'cãña. Wa'aya macãpu. Topu mu'u ejacã, ni'cũ weregusami mu'u de'ro weeatjere, nicu niwĩ Jesú.

⁷ Saulo me'rã wa'a'cãrã quẽrã na uputu ucua, ucũmasĩticãrã niwã. Cũ ucũsere tu'ocãrã niwã, tu'orã pe'e, mejõ Jesú pe'ere ì'aticãrã niwã.

⁸ Be'ro Saulo wã'cãnujã, cũ caperire ì'apãacu nimiwĩ. Ne bajuno'ticu niwĩ. Tojo weerã cũ me'rã wa'a'cãrã Damascopu cũrẽ tũawã'cãcãrã niwã. ⁹ Topu cũ etãca be'ro ì'tia numu ne caperi ì'aticu niwĩ. Ne sĩ'rĩti, ne ba'aticu niwĩ.

¹⁰ Damascopure Jesure ãjõpeogu Ananía wãmetigu nicu niwĩ. Saulore tojo wa'ari curare Ananía cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ Jesú cũ pu'to a'ticã ì'acu niwĩ. Cũrẽ “Ananía”, pisucu niwĩ.

—¿De'ro niti, yu'u wiogu? ni yu'ticu niwĩ Jesure.

¹¹⁻¹² Cũ tojo nicã, Jesú cũrẽ nicu niwĩ:

—Diacjũ wãmetiri ma'apu wa'aya. Ti ma'a mu'u wa'aro Juda ya wi'i nisa'a. Cũ ya wi'ipu sãjãa, ni'cũ Tarso wãmetiri macãcjũ Saulo wãmetigure sêrĩtiña'ña.

Ni'cārōacā cū yu'ure ñubuegu weemi. Yu'u cūrē mejēpu mu'u ti wi'ipu sājāasere ī'otojapu. Mu'u ti wi'ipu sājāa, cū dūpoare ñapeoapu, apaturi cūrē caperi ī'adutigu tja. Quē'ese weronojō ī'oapu cū quē'rārē mu'urē weronojōta, nicu niwī Jesú Ananīarē.

¹³ Cū tojo nicā tu'ogu, “Yu'u wioгу, pājārā masā quetiwereama cū Jerusalēpu nīgū mu'urē ējōpeorārē ña'arō wee'quere. ¹⁴ A'ti macā quē'rārē mu'urē ējōpeorārē ñe'egū a'tiguta weepu tja pa'ia wiorā na dutio'ori pūrī me'rā”, nicu niwī Ananía. Te quetire tu'o'cu nitjāgū, Ananía ne wa'asī'rīticu nimiwī.

¹⁵ Jesú cūrē nicu niwī:

—Wa'aya. Yu'u cūrē yé quetire wereacju besetojapu. Cū ape di'tacjārāpure judío masā nitirārē, na wiorārē, judío masā nirā quē'rārē yé quetire werecusiagusami.

¹⁶ Tere weregu, uputu pi'etigusami. Yu'u basu pe'e wereguti cūrē, nicu niwī Jesú Ananīarē.

¹⁷ Cū tojo nica be'roputa Ananía Juda ya wi'ipu wa'acu niwī. Topu eta, ti wi'ipu sājāa, Saulore bocaecacu niwī. Cū dūpoapure ñapeo, “Saulo, mu'urē yu'u acaweregure weronojō ī'a'a. Jesú mu'urē ma'apu a'ticā bajua'cu yu'ure o'oami, apaturi mu'u caperi ī'ato nīgū tja. ‘Espíritu Santu tutuasere cūato’ nio'oami”, ni werecu niwī Saulore.

¹⁸ Cū tojo nirī cura maata cū caperipu wa'i nutūrī weronojō bajuse wā'ña'que burustedijacaro niwū. Tojo wa'acā, añurō ī'acu niwī toduporopu cū ī'a'caro weronojōta tja. Be'ro cūrē wāmeyecārā niwā. ¹⁹ Na tojo wéeca be'roputa ba'a, cū tutuasere cuocu niwī tja. Topure pejeti numurīacā Jesure ējōpeorā me'rā Damascopure tojánīcu niwī yujupu.

Saulo Damascocjārārē bu'e'que ni'i

²⁰ Damascopu nīgū, maata judío masā nerēse wi'seripu Jesucristo Ō'acū macū nimi nisere werecusiagu wa'acu niwī.

²¹ Cū tojo nicā tu'orā, nipe'tirā tu'omarīa wa'acārā niwā.

A'tiro nicārā niwā:

—Ā'rī Jerusalēpu nīgū, Jesure ējōpeorārē ña'arō weeseti'cuta nimiba. A'ti macāpu quē'rārē Jesure ējōpeorārē ñe'egū a'tigu weepu Jerusalēpu narē mia, pa'ia wiorāpure bu'iri da'redutiacju, nicārā niwā.

²² Saulo Jesucristo Ō'acū bese'cu nimi nisere wācūtutuario me'rā werecu niwī. Cū tere weregu, queoro Ō'acū ye queti weremu'tārī masā oja'quere bu'e'ī'o, weremujācu niwī. Tojo weerā Damascocjārā judío masā “Tojo nima'acu weemi”, nīmasīticārā niwā.

Damascocjārā Saulore wējēsī'rīmi'que ni'i

²³ Yoa wa'acaro niwū cū Jesú ye quetire bu'ecusiaro. Be'ro judío masā Saulore wējēsī'rīcārā nimiwā. ²⁴ Cū pe'e tu'ocā'cu niwī cūrē wējēsī'rīse quetire. Na nipe'tise numurī ñamirī, umucori ti macā sumuto ūtā cujiri me'rā wéeca sārīrō wijaaropu cūrē wējēsī'rīrā, co'temujācūcārā niwā. ²⁵ Tojo weecā ī'arā, ni'cā ñami cū Saulo bu'esere ējōpeorā cūrē wējētīcā'to nīrā, pi'i me'rā ti sārīrō yu'raro o'odijocārā niwā.

Saulo Jerusalēpu cū dajatojaa'que ni'i

²⁶ Be'ro Saulo Damascopu nī'cu Jerusalēpu dajatojaa wa'acu niwī. Topure etagu, āpērā Jesure ējōpeorā me'rā ba'patisī'rīcu nimiwī. Na pe'e cūrē ui nicārā niwā.

—Cū quē'rā Jesure ējōpeoguta nisami, ni ējōpeoticārā niwā. ²⁷ Be'ro cūrē tojo weecā ī'agū, Bernabé Saulore weetamugū, Jesú cū besecū'cārā tiropu pijiwā'cācu niwī. Topu ejagu, Bernabé narē werecu niwī Damasco wa'ari ma'apu Saulo Jesure ī'a'quere. Cūrē ucū'que quē'rārē werecu niwī. Apeye Damascopu Saulo Jesú ye quetire wācūtutuase me'rā bu'e'quere werecu niwī. ²⁸ Bernabé werecāputa, Saulore

“Jesure ẽjõpeoguta nimi”, ni ẽjõpeocārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojacā'cu niwī. Be'ro Saulo Jerusalẽcjārārẽ bu'esijagu wa'acu niwī. ²⁹ Uise marĩrõ wācūtutuase me'rā Jesú ye quetire werecu niwī. Tere weregu, āpērā judío masā nimirā, griego ye ucūrā me'rā uputu a'metu'timujācu niwī. Cũ me'rā a'metu'ti'cārā Saulore wẽjẽsĩ'rĩcārā niwā. ³⁰ Na tojo weesĩ'rĩcā ĩ'arā, āpērā Jesure ẽjõpeorā cūrẽ miacārā niwā Cesarea wāmetiri macāpu. Topu yucusu me'rā cũ ya macā Tarsopu o'ócārā niwā.

Jesure ẽjõpeori masā ejerisājā'que ni'i

³¹ Nipe'tirā Jesure ẽjõpeorā narẽ ña'arõ weedu'ucā ĩ'arā, ejerisājācārā niwā. Tojo weerā siape me'rā nipe'tiro Judea, Galilea, Samariacjārā nemorõ wācūtutuanemocārā niwā. Ō'acũ cũ dutisere añurõ weenu'cũcā'cārā niwā. Espiritu Santu weetamurõ me'rā pājārā āpērā Jesure ẽjõpeotimi'cārā ẽjõpeonemocārā niwā.

Pedro Enearẽ yu'rũo'que ni'i

³² Pedro quẽ'rā nipe'tiropu Jesure ẽjõpeorā nise macārĩpure ĩ'acusiagu, Lida wāmetiri macāpu etacu niwī. ³³ Topu etagu, ni'cũ Enea wāmetigure bocaejacu niwī. Cũ ocho cũ'marĩ cũ ya wi'ipu sijamasĩtigu cũñacu niwī.

³⁴ Pedro cūrẽ nicu niwī:

—Enea, Jesucristo mũ'arẽ yu'rũogusami. Wā'cānu'cāña. Mũ'u cũñarõrẽ tuutũrẽ, nũrõña, nicu niwī. Cũ tojo nicāta, maata Enea wā'cānu'cācu niwī. ³⁵ Nipe'tirā Lida, Sarõ wāmetise macārĩcjārā cūrẽ tojo weecā ĩ'arā, na quẽ'rā Jesure ẽjõpeocārā niwā.

Dorca co masā'que ni'i

³⁶ Ape macā Jope wāmetiri macāpu ni'cõ numio Jesure ẽjõpeogo Tabita wāmetigo nico niwõ. Griego ye me'rā pe'ema Dorca wāmetico niwõ. Dorca nĩrõ, “ñama” nisĩ'rĩrõ weesa'a. Co añurõ weenu'cũcā'co niwõ. Pajasecũorārẽ añurõ weetamuco niwõ. ³⁷ Pedro cũ Lidapu nirĩ cura co pe'e Jopepu nĩgõ, dutiti, wẽrĩa wa'aco niwõ. Co wẽrĩa be'ro na weeseti'caronojõta āpērā co upure coecārā niwā. Core coetojanu'cõ, ni'cā tucũ u'mũarõca tucũpu peocārā niwā.

³⁸ Jope Lida pu'toacā tojacaro niwũ. Tojo weerā Pedro Lidapu nicā tu'orā, umua puarā Jopecjārā Jesure ẽjõpeorārẽ pijidutirā o'ocārā niwā.

—Quero a'tiato, ni weredutio'ocārā niwā.

³⁹ Na Lidapu etacā, maata Pedro na me'rā Jopepu wa'acu niwī. Dorca nirĩ wi'ipure ejarā, co wẽrĩ'co pesari tucũpu cūrẽ pijimujācārā niwā. Cũ ti tucũpu sājātacā, wapewia numia Pedro sumuto nerẽnu'cācārā niwā. Na utirāta, ĩ'ocārā niwā camisari, apeye su'ti co catigo narẽ derobosa'quere. ⁴⁰ Be'ro Pedro masā to nirā nipe'tirārẽ wijaaduticu niwī. Na wijáaca be'ro Pedro ejaque'a, Ō'acũrẽ ñubuecu niwī. Ñubuetaja, wẽrĩ'core ĩ'a, core nicu niwī:

—Tabita, wā'cānu'cāña. Cũ tojo nicāta, co caperire ĩ'apāaco niwõ. Pedrore ĩ'agõta, wā'cānujāco niwõ. ⁴¹ Co ya omocāpu ñe'e, core wejewa'cõnu'cõcu niwī. Be'ro wapewia numiarẽ, āpērā Jesure ẽjõpeorārẽ narẽ pijimujā, core wiacu niwī.

⁴² Nipe'tirā Jopecjārā tu'ose'sacārā niwā tojo wee'quere. Tojo weerā pājārā Jesure ẽjõpeonemocārā niwā tja.

⁴³ Pedro peje numurĩ tojacu niwī Jopepu. Ni'cũ Simó wāmetigu wa'icurā caseri apogu ya wi'ipu cājĩcu niwī.

10

Cornelio Pedrore cũ pijidutio'o'que ni'i

¹ Cesareapu ni'cũ Cornelio wāmetigu cien surara Italiano wāmetiri curuacjũ wiogu nicu niwī. ² Cũ añugũ nicu niwī. Romano masũ nimigũ, judío masā weronojõ

Õ'acũrẽ ejõpeocu niwĩ. Cũ ya wi'icjārã nipe'tirã Õ'acũrẽ ejõpeocārã niwã. Judío masã pajasecũorārẽ niyeru o'omujācũ niwĩ. Õ'acũrẽ ñubueni'cũcā'cũ niwĩ. ³ Ni'cã numũ ñamica'a tres nicã cārĩtimigũ quẽ'egũ weronojõ ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegure ĩ'acu niwĩ. Cũ tiro sājãa, cũrẽ pisucũ niwĩ:

—Cornelio, nicũ niwĩ.

⁴ Cũ Ɂpũtũ uise me'rã ĩ'anũ'cũbajaque'acu niwĩ cũrẽ.

—¿De'ro niti? ni yũ'ticũ niwĩ.

Cũ tojo nicã tũ'ogu, Õ'acũrẽ wereco'tegu cũrẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ mu'ũ ñubuesere tũ'oami. Mu'ũ pajasecũorārẽ niyeru o'ose quẽ'rārẽ ĩ'ami. Cũ mu'ũ ñubuesere yũ'tigusami. ⁵ Ni'cārõacã Joepẽ mu'ũ Ɂmũarẽ o'óya. Narẽ ni'cũ Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya. ⁶ Cũ apĩ Simó wāmetigu wa'icũrã caseri apogu ya wi'ipũ cājĩsami. Ti wi'i pajiri maa sumutopũ nisa'a, nicũ niwĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu Corneliore.

⁷ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu wa'a wa'acu niwĩ. Cũ wa'aca be'ro Cornelio cũrẽ da'racoterã pũarārẽ, tojo nicã ni'cũ surara cũrẽ weetamugũrẽ pijiocũ niwĩ. Surara quẽ'rã Õ'acũrẽ ejõpeogũta nicũ niwĩ. ⁸ Nipe'tise Õ'acũrẽ wereco'tegu ní'quere narẽ werecũ niwĩ. To be'ro narẽ o'ócã'cũ niwĩ Joepẽ.

Pedrore Õ'acũ queose ĩ'o'que ni'i

⁹ Na wa'aca be'ro ape numũ dajaritero nicã na Joepẽ ejarātirã weeri cura Pedro pe'e cũ nirĩ wi'i bu'ĩ dũposārĩpũ ñubuegu mājācũ niwĩ. Ti wi'i dũposārĩ opa sira nicaro niwũ. ¹⁰ Cũ topũ Ɂjaboa, pũrõ ba'asĩ'ricũ niwĩ. Ti wi'icjārã na ba'ase weeri cura cārĩtimigũ quẽ'ese weronojõ apeyenojõ dijaticã ĩ'acu niwĩ. ¹¹ Ɂ'muse pāricã ĩ'acu niwĩ. Topũ ni'cārõ su'tiro weronojõ bajuri caserojo nucũcāpũ dijaticaro niwũ. Ba'paritise sumutori dũ'te'caro nicaro niwũ. ¹² Ti casero po'peapũre nipe'tirã wa'icũrã, pĩrõa, mirĩcũa sãñacārã niwã.

¹³ Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—Pedro, ĩ'aña. Ā'rārẽ wējẽ ba'aya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Pedro pe'e cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—¡Acoe! Ba'awe'e, yũ'ũ wiogu. Āpẽrã wa'icũrã Ɂsã judío masã ba'aya marĩrãnojõ nima. Yũ'ũ ne ā'rãnojõrẽ ba'atigu nicāti, nicũ niwĩ.

¹⁵ Õ'acũ cũrẽ ninemocu niwĩ tja:

—Yũ'ũ ba'aduti'cārã añurã nima. “Ba'aya marĩrãnojõ nima”, niticã'ña, nicũ niwĩ.

¹⁶ I'tiati tojo ĩ'ocu niwĩ cũrẽ ti casero me'rã. Cũ ĩ'osetirinucũ “Ba'aya”, nicũ niwĩ. Be'ro ti caserore Õ'acũ Ɂ'musepũ miimujãa wa'acu niwĩ.

¹⁷ Pedro ti casero mājāaca be'ro Ɂpũtũ wācũque'ticũ niwĩ.

—¿De'ro nisĩ'rĩrõ weesari te yũ'ũ ĩ'a'que? ni wācũcũ niwĩ. Tojo cũ wācũrĩ cura Cornelio cũ o'ócārã Ɂmũa Joepẽre etacārã niwã. ¹⁸ Eta, “Simó wa'icũrã caseri apogu ya wi'i ¿no'opũ niti?” ni sērĩtiña'cārã niwã tocjārārẽ. Na pe'e na sērĩtiña'cã, “Sõ'opũ nisa'a”, ni wereo'ocārã niwã. Tojo nicã tũ'o, wa'acārã niwã Simó Pedro nirĩ wi'ipũ. Topũ eja, “¿Ne, a'tota niti Simó Pedro wāmetigu?” ni sērĩtiña'cārã niwã. Na tojo nirĩ cura Pedro cũ ĩ'a'quere wācũque'tigu weecũ niwĩ.

¹⁹ Cũ tojo wācũcã, Espĩritu Santu cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mu'ũrẽ sope pũ'topũ Ɂmũa i'tiarã a'marã weeama. ²⁰ Quero, na tiropũ dijabaque'oya. Na me'rã wa'aya. “Yũ'ũ na me'rã wa'acã, ña'a nibosa'a, na judío masã mejẽta nima”, ni wācũtigũta wa'aya. Yũ'ũ narẽ o'oápũ, nicũ niwĩ Espĩritu Santu.

²¹ Cũ tojo nica be'ro Pedro dija, “¿Yũ'ũreta a'mati? ¿De'ro weerã a'tiati?” ni sērĩtiña'cũ niwĩ.

²² Cũ tojo nicã, na yũ'ticārã niwã:

—Cornelio wāmetigu surara wiogu ūsārē o'oāmi. Cū añugū, Ō'acūrē ējōpeogu niami. Cūrē nipe'tirā judío masā añurō wācūrā niama. Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu Cornelio a'tiro niapū: “Pedrore pijidutiya mū'u umuarē”, niapū. Mū'u weresere tū'odutigu weepū. Tojo weerā ūsā mū'urē pijirā a'tirā weepū, nicārā niwā.

²³ Na tojo nicā tū'ogu, Pedro narē, “Sājātia. A'ti ñamirē a'to cārīña”, nicū niwī.

Ape nūmu cū ye dure, wa'a wa'acārā niwā. Āpērā ti macācjārā quē'rā Jesure ējōpeorā Pedro me'rā wa'acārā niwā. ²⁴ Ape nūmu pe'e ejacārā niwā Cesareapure. Cornelio cū neocūu'cārā me'rā cū ya wi'ipū narē co'tecū niwī. Na a'ticūrā nicārā niwā Pedrore co'terā: Cornelio acawererā, āpērā cū me'rācjārā waro nicārā niwā. ²⁵ Pedro topū etacā, Cornelio cūrē pōtērigū wijaatacū niwī sopepū. Topū cūrē ējōpeogu ejaque'acu niwī.

²⁶ Pedro cū tojo weecā ī'agū, “Wā'cānū'cāña. Yū'ure ējōpeoticā'ña. Yū'u quē'rā mū'u weronojōta umū ni'ī”, nicū niwī.

²⁷ Wā'cānū'cāca be'ro na utamurāta sājāacārā niwā cū ya wi'ipure.

Topū sājāagū, Pedro pājārā masā nerēyu'cārāpure bocaejacū niwī.

Pedro Cornelio ya wi'ipū were'que ni'i

²⁸ Be'ro narē nicū niwī topū nerē'cārārē:

—Ūsā judío masārē dutise, ūsā ējōpeose a'tiro ni'i. Mūsā judío masā nitirā ye wi'seripure sājāadutiwe'e. Ne mūsārē ba'patidutiwe'e. Mūsā tere añurō masīsa'a. Ō'acū ni'cārōacārē yū'ure ī'oami. “Ne āpērārē ba'patiti weeticā'ña. ‘Na ña'arā nima’ ni yabiticā'ña”, niami. ²⁹ Tojo weegu na yū'ure pijiticā, maata a'tiapū. “Wa'awe'e, judío masā mejēta nima”, nitiapū. Mū'u ¿de'ro weeguti pijioati? Yū'u masīsī'rīsa'a, ni sērītiña'cu niwī Cornelio.

³⁰ Cornelio cūrē yū'ticū niwī:

—Ba'paritise nūmurī yū'ru'u a'ti horata tres nicā a'ti wi'ipū yū'u be'ti ñubueca be'ro. Wācūña marīrō ni'cū umū su'ti asistese sāñagū bajuawī yū'u tiropū. ³¹ Yū'ure niwī: “Cornelio, Ō'acū mū'u ñubuesere tū'oami. Mū'u pajasecūrārē niyeru o'ose quē'rārē ī'ami. ³² Jopepū mū'u umuarē o'óya. Ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya narē. Cū apī Simó wāmetigu wa'icūrā caseri apori masū ya wi'ipū pajiri maa sumutopū cājīsamī. Cū a'topū etagu, mū'urē weregusami Ō'acū ye cjasere”, ni werewī yū'ure. ³³ Tojo weegu maata mū'urē pijidutigu o'ówū. Mū'u añurō wéegu a'tiapā. Marī nipe'tirāpūta Ō'acū ī'orōpū ni'i. Nipe'tise mū'urē Ō'acū weredutisere mū'u ūsārē werecā tū'osī'rīsa'a, nicū niwī Cornelio Pedrore.

³⁴ Cū tojo nīca be'ro Pedro werecū niwī narē:

—Yū'u ni'cārōacā masī'i, Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ma'isami. ³⁵ Cū nipe'tise cururicjārā cūrē ējōpeorārē, cū uaro weenu'cūrārē añurō ī'asami. ³⁶ Ō'acū añuse o'ócu niwī judío masārē Jesucristo me'rā ejerisājāse bocarāsama nisere. Jesucristo nipe'tirā masā wiogu nimī. ³⁷ Mūsā tū'opā nipe'tise judío masā na nirōpū wa'a'quere. Juā masārē bu'e, wāmeyemū'tāca be'ropū Jesú bu'enū'cāwī Galilea di'tapure. ³⁸ Jesú Nazarecjūrē wa'a'quere mūsā masīsa'a. Cū pacū Espiritu Santu me'rā cūrē tutuasere o'ocu niwī. Cū me'rā ninu'cūcā'cu niwī. Tojo weegu no'o cū wa'aro masā me'rā añurō weewī. Āpērā wātī dutiro weenu'cūrārē wātīarē cō'awīrōmūjāwī.

³⁹ »Jerusalē nipe'tiropū judío masā nise macārīpure ūsā cū wee'quere ī'ape'ocā'wū. Āpērā cūrē curusapū paabi'pe wējēwā. ⁴⁰ Ō'acū pe'e i'tia nūmu be'ro cūrē masōcu niwī. Cūrē masōca be'ro ūsā tiropure apaturi bajuacā weewī. ⁴¹ Masā nipe'tirāpure bajuatiwī. Ō'acū todūporopū cū bese'cārā dia'cūrē bajuawī. Cū masāca be'ro cū me'rā sī'rī, ba'awū.

⁴² »Ûsārē cū ye quetire weredutiwī āpērārē. Cū pacu cūrē nipe'tirā masā añurā, ña'arārē beseacjā sōrōwī nisere weredutiwī ũsārē Jesú.

⁴³ »Nipe'tirā dūporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Jesú yere a'tiro ni ojamu'tācārā niwā: “Cūrē ějōpeorārē nipe'tirā na ña'arō wee'quere acoboJose sērīcā, narē acobojogusami cū tutuaro me'rā”, nicārā niwā, nicu niwī Pedro Cornelio ya wi'ipū nerē'cārārē.

Judío masā nitirārē Espíritu Santu dijata'que ni'i

⁴⁴ Pedro ucūrī curata cū weresere tu'orāpure Espíritu Santu dijatacu niwī. ⁴⁵⁻⁴⁶ Tojo wa'aca be'ro āpērā ye ucūsere ucūmasītimi'cārā ucūnu'cācārā niwā. Tojo nicā “Ō'acū, mu'u añuyū'ruagu ni'i”, ni e'catise o'ocārā niwā. Na tojo ucūcā tu'orā, Pedro me'rā wa'a'cārā judío masā Jesure ějōpeorā tu'omarīa wa'acārā niwā.

—¡Acoe! Ō'acū Espíritu Santure o'oāmi judío masā nitirā quē'rārē, nicārā niwā.

⁴⁷⁻⁴⁸ Pedro cū me'rā wa'a'cārārē nicu niwī:

—Ō'acū Espíritu Santure o'oāmi ā'rā quē'rārē marī judío masārē weronojōta. Tojo weerā “Wāmeyeticā'ña, Espíritu Santure mooma” ni, cā'mota'ata basiowe'e. Na Jesucristore ějōpeoma. Tojo weerā narē wāmeyeroa'a, nicu niwī Pedro. Be'ro Cornelio quē'rā cūrē “A'topu tojaque'aniña yujupu pejeti nūmurī ũsā me'rā”, nicārā niwā. Tojo weegu na me'rā tojánicu niwī.

11

Jesure ějōpeorārē Pedro Jerusalēpu cū were'que ni'i

¹ Judeapu nirā Jesú besecū'cārā, tojo nicā Jesure ějōpeorā topu nirā Cornelio quē'rā judío masā nitimirā na Jesure ějōpeosere tu'ocārā niwā. ² Tere tu'o'cārā niyurā, Pedro Jerusalēpu tojatacā, tocjārā judío masā Jesure ějōpeorā cūrē tu'ticārā niwā:

³ —Mu'u judío masā nimigū, judío masā nitirā ya wi'ipū sājāapā. Na me'rā ba'apā. Te mu'u tojo wee'que ña'a ni'i, nicārā niwā.

⁴ Na tojo nicā tu'ogu, narē nipe'tise tenucū cūrē topu wa'a'quere werepe'ocā'cu niwī:

⁵ —Ni'cāti Jopepu nígū, yu'u ñubueri cura quē'ese weronojō u'musepu apeyenojō dijaticā ī'awū. Ni'cārō su'tiro weronojō bajuri caserojo dijatiwu yu'u tiropu. To ba'paritise sumutori du'téca casero niwū. ⁶ Yu'u ti casero pu'toacā wa'a, ěñe'enojō niti? nígū, ī'agū wa'awu. Nirānucū sāñawā. Wa'icūrā, nūcūcjārā, ecarā, pīrōa, mirīcūa sāñawā.

⁷ »Yu'u tojo ī'arī cura Ō'acū yu'ure ucūcā tu'owu: “Pedro, narē wējē ba'aya”, niwī.

⁸ Yu'u pe'e cūrē yu'tiwu: “Ba'awe'e, yu'u wiogu. Āpērā wa'icūrā judío masā ba'aya marīrānojō nima. Ne ni'cāti nanojōrē ba'atigu nicāti”, niwū cūrē. ⁹ Ō'acū yu'ure apaturi ucūdijowī tja: “Yu'u ba'aduti'cārā añurā nima. ‘Ba'aya marīrānojō nima’, nīticā'ña”, niwī.

¹⁰ »I'tiati tojo wa'awu. Be'ro Ō'acū ti caserore miimujāa wa'awī u'musepu. ¹¹ Tojo wa'ari curata i'tiarā umua Cesareacjārā yu'ure pijiri masā yu'u nirī wi'ipure ejacārā niwā.

¹² »Espíritu Santu yu'ure na me'rā wa'adutiwī. “‘Na judío masā nitima, yu'u na me'rā wa'acā, ña'a nibosa'a', ni wācūnurūtiguta wa'aya”, niwī. Ā'rā seis Jesure ějōpeorā Jopecjārā Cesareapu wa'arā, na quē'rā yu'ure ba'patiwa'cāwā. Topu eja, ũsā Cornelio wāmetigu ya wi'ipū sājāawū. ¹³ ũsā topu sājāejacā, Cornelio ũsārē werewī: “Ni'cū Ō'acūrē wereco'tegu yā wi'ipū sājāticā ī'awū. Cū yu'ure ‘Umua o'óya Jopepu. Ni'cū Simó Pedro wāmetigure pijigu wa'adutiya. ¹⁴ Cū mu'u ya wi'ipū ejagu, Ō'acū yere mu'urē weregusami. Tere ějōpeocā, mu'u, mu'u ya wi'icjārārē Ō'acū

yu'r'uogusami', ni werewi yu'ure Ō'acūrē wereco'tegu", niwī Cornelio. ¹⁵ Yu'u narē ucūnu'cārī curata ne waro marīrē dijata'caronojōta Espiritu Santu dijatawī napure. ¹⁶ Tojo wa'acā ī'agū, yu'u Jesú marī wioḡu cū ní'quere wācūwū: "Juā mūsārē aco me'rā wāmeyecu niwī. Be'ro yu'u pacu pūrīcā Espiritu Santure o'ógusami mūsārē. Mūsā me'rā ninu'cūcā'gūsami" cū ní'quere wācūwū. ¹⁷ Tojo weegu yu'u tojo wa'ari curaputa wācūcāti majā. Ō'acū Espiritu Santure o'ócū niwī judío masā nitirārē marīrē o'ó'caronojōta na marī wioḡu Jesucristore ējōpeocā. Tojo weegu yu'u Ō'acūrē yu'rūnu'cāmasīticāti. Cūrē "Judío masā nitirā ya wi'ipu sājāawe'e", nīmasīticāti, nicu niwī Pedro.

¹⁸ Tere cū tojo ni weretojaca be'ro judío masā di'tamarīpe'tia wa'acārā niwā.

—Ō'acū judío masā nitirā quē'rārē na űa'arō wee'quere bujaweticā űasami na ű'musepu añurō e'catise bocato nīgū, ni e'catise o'ocārā niwā Ō'acūrē.

Antioquíacjārā na weeseti'que ni'i

¹⁹ Estebare na wējēcaterore Jesure ējōpeorārē űa'arō weecārā niwā. Tojo weecā, na no'o űaro du'tistea wa'acārā niwā. Āpērā Feniciapu, āpērā Chipre nēcūrōpu, āpērā Antioquíapu wa'acārā niwā. Na tepu etarā, judío masā dia'cūrē Jesú ye quetire werecārā niwā. ²⁰ Ni'cārērā Antioquíapu du'tiwā'cā'cārā Chipre, Cirenecjārā nicārā niwā. Na pūrīcā judío masā nitirārē Jesú ye quetire werecārā niwā.

—Jesú nipe'tirā wioḡu nimi. Cūrē ējōpeocā, marī űa'arō wee'quere acobojogusami, ni werecārā niwā. ²¹ Ō'acū na tojo wererārē añurō weetamucu niwī. Na werecā tu'orā, pājārā tocjārā Jesure ējōpeocārā niwā. Na todaporopu ējōpeomi'quere ējōpeodu'ucā'cārā niwā.

²² Jerusalēcjārā Jesure ējōpeorā Antioquíacjārā cūrē ējōpeose quetire tu'ocārā niwā. Tere tu'o, Bernabé Antioquíapu ī'agū wa'aya ¿de'ro wa'amitito? nīrā, o'ócārā niwā.

²³ Cū ti macāpu eja, ī'acu niwī narē Ō'acū weetamu'quere. Tere ī'agū, űputu e'cati, narē werecu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Jesure mūsā ne wācūdu'uticā'ña. Cū dutisere añurō weenu'cūcā'ña, ni werecu niwī. ²⁴ Bernabé Espiritu Santure cuoyu'ratjīagū, añurō Ō'acūrē ējōpeonu'cūgū nicu niwī. Cū ti macācjārārē werecā, pājārā masā Jesure ējōpeocārā niwā.

²⁵ Bernabé Antioquíapu ní'cu wa'a, Saulo Tarsopu nigūrē a'magū wa'acu niwī.

²⁶ Cūrē bocaeja, Antioquíapu miimajāmitojacu niwī. Na ti macāpure Jesure ējōpeorā me'rā ni'cā cū'ma nicārā niwā. Topure pājārā masārē bu'ecārā niwā. Titareta tocjārā Jesure ējōpeorārē "Cristiano, Jesucristo yarā nima", ni pisunu'cācārā niwā.

²⁷ Bernabé, Saulo Antioquíapu nirī cura Jerusalēcjārā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na tiropu etacārā niwā. ²⁸ Na me'rā wa'a'cu ni'cū Agabo wāmetigū nicu niwī. Topu eja, Espiritu Santu tutuaro me'rā tocjārārē werecu niwī.

—Nipe'tiropu ba'ase pe'tia wa'arosa'a, ni wereyucu niwī narē. Cū tojo ní'que queoro wa'acaro niwū Claudio romano wioḡu nise cū sājāca be'ropu.

²⁹ Cū tojo nicā tu'orā, Antioquíacjārā Jesure ējōpeorā a'tiro ni wācūcārā niwā: "Marī Judea di'tapu nīrā Jesure ējōpeorārē niyeru o'orā marī cuoro ejatuaro." ³⁰ Tojo weerā Saulo, Bernabé me'rā narē weetamurā niyeru neo, o'ócārā niwā.

—O'oya a'tere Jesure ējōpeorārē su'ori nirāpure, nío'ocārā niwā.

12

Pedrore bu'iri da'leri wi'ipu ní'cure Ō'acūrē wereco'tegu pāowīrō'que ni'i

¹ Antioquíapu Saulo, Bernabé na bu'ecusiari curare Herode Judea di'ta wioḡu nicu niwī. Titareta Jerusalēpure űa'arō weenu'cācu niwī ni'cārērā Jesure ējōpeorārē.

² Tojo weegu Juā ma'mi Santiagore di'pji pajiri pji me'rā wējēduticu niwī. ³ Cū

tojo wējēcā ĭ'arā, āpērā judío masā Jesure ējōpeotirā pūrō e'caticārā niwā. Cū tere masīgū, nemorō e'catirāsama majā nígū, Pedrore ñe'edutigu o'ócū niwī tja. Tojo wa'acaro niwū pā bŭcŭase me'rā morētica bosenuṃu nicā. Ti nūmūrē masā pā bŭcŭase me'rā na morēti'quere ba'acārā niwā. ⁴ Pedrore ñe'éca be'ro Herode bu'iri da'reri wi'ipū sōrōdutigu o'ócū niwī. Ti wi'ipūre ba'paritise cururi surara cūrē dŭcayū, co'temŭjācārā niwā. Te cururinŭcū ba'paritirā surara nicārā niwā. Herode “Pascua bosenuṃu be'ro cūrē miiwīrōgūti masā wa'teropū. Na ĭ'orōpū cūrē wējēdutigūti”, ni wācūcū nimiwī. ⁵ Tojo weerā surara Pedrore añurō co'temŭjācārā niwā. Cū bu'iri da'reri wi'ipū nirī cura Jesure ējōpeorā pe'e Ō'acūrē sērībōsanu'cūcā'cārā niwā.

⁶ Pedrore Herode “Ñamiacā miiwīrōgūti” nica ñamirē cōme dari me'rā dŭ'teno'cu pŭarā surara decopū cārīcū niwī. Ni'cū surara diacjūcamocā pe'e cōme dare cū ya omocāpū dŭ'teō'ocū niwī. Apī pe'e quē'rā cūpecamocā pe'ere mejārōta weecū niwī. Pedro mejēcā weecā tŭ'oña'rāti nīrā, tojo weecārā niwā. Āpērā ti wi'i sope pŭ'topūre co'tecārā niwā. ⁷ Be'ro wācūña marīrō ni'cū Ō'acūrē wereco'tegū Pedro nirī tucūpū bajuacu niwī. Cū tojo weecā, ti tucū añurō bo'reyuse'sa wa'acaro niwū. Cūrē wā'cōgū, tuucarécū niwī.

—Quero. Wā'cānŭ'cāña, nicū niwī. Tojo nicāta, cōme dari Pedrore dŭ'temi'que surumajā wa'acaro niwū.

⁸ —Ejerituya. Mŭ'u ye sapatore sãñaña, nicū niwī. Cū tojo nicā tŭ'o, ejeritu, cū ye sapatore sãñacu niwī. Tu'ajanŭ'cōcā ĭ'a, cūrē nicū niwī tja:

—Mŭ'u yaro bu'icjārō asibusurore sãñaña. Te'a yŭ'ure sirutuya. ⁹ Pedro cū tojo nicā tŭ'o, cū siro sirutuwijaacu niwī. “¿Diacjūta nisari a'te Ō'acūrē wereco'tegū yŭ'ure miiwijaase? Apetero weegū quē'egū weesa'a”, ni wācūcū niwī. Cū tojo wijaasere añurō masīticū niwī. ¹⁰ Surara na ne co'te dujiore yŭ'rŭacārā niwā. Be'ro apero quē'rārē tja yŭ'rŭaa, ti wi'i ne sãjāarō cōmesope tiropūre ejacārā niwā. Na topū ejacā, ti sope se'saro pārīa wa'acaro niwū. Be'ro na ti sopere yŭ'rŭwijaa wa'acārā niwā. Yoacurero wa'a, Ō'acūrē wereco'tegū bajudutia wa'acu niwī. Pedro ni'cūta tojanŭ'cācū niwī majā.

¹¹ Be'ro cū bajuduticāpŭta añurō tŭ'omasīcū niwī.

—Diacjūta niapā yŭ'u ĭ'a'que. Nirōta Ō'acū yŭ'ure yŭ'rŭdutigu, ni'cū cūrē wereco'tegure o'oapī Herode ña'arō weeticā'to nígū. Tojo nicā judío masā Jesure ējōpeotirā nipe'tise yŭ'ure ña'arō weesī'rīsere cā'mota'agū o'oapī, nicū niwī Pedro.

¹² Cū tere wācūgūta, wa'acu niwī María Juā Marco wāmetigu paco ya wi'ipū. Ti wi'ipūre Jesure ējōpeorā Pedrore pājārā Ō'acūrē sērībōsarā weecārā niwā. ¹³ Ti wi'i tiro ejagū, sope pŭ'to ŭtā kujiri me'rā na wéeca sã'rīrō tiropū ejanŭ'cā, pisucū niwī narē. Ti wi'icjārārē da'raco'tego Rode wāmetigo ti wi'i po'peapū nico niwō. Pedro pisucā tŭ'ogo, sopepū wa'a, yu'ui'agō wa'aco niwō. ¹⁴ Pedro cū ucūsere tŭ'omasīgō, co ŭpŭtū e'catigo, cūrē pāosōrōtimigōta omasājāa, to ñubue dujirāpūre werego wa'aco niwō. Na tiro ejago, “Pedro sope pŭ'to niami”, ni wereco niwō. ¹⁵ Co tojo nicā tŭ'orā, “Mŭ'u tojo nima'aco wee'e”, nicārā niwā. Co pe'e “Diacjūta ni'i”, nico nimiwō. Be'ro na “To pūrīcārē Pedrowātī niapī”, nicārā niwā.

¹⁶ Na tojo nicūñarī cura Pedro sope pŭ'topūre pisugū weecū weecū niwī. Be'ropŭta na sopepū wa'a, ti sopere pāo ĭ'acārā niwā. Pedro topū nu'cūcā ĭ'arā, ŭpŭtū ŭcŭacārā niwā. ¹⁷ Be'ro narē omocā me'rā weequēocū niwī tocārōta ucūña nígū. Be'ro bu'iri da'reri wi'ipū cū ni'cure Ō'acū cūrē miiwijaa'quere werecū niwī. Apeye tja narē werenemocū niwī.

—Wereya Santiagore, āpērā Jesure ējōpeorārē yŭ'ure tojo wa'a'quere, nicū niwī. Nitoja, cū ti wi'ipū ni'cū wijaa, wa'a wa'acu niwī aperopū.

18 Bo'reque'aca be'ro bu'iri da'reri wi'i co'terã Pedro marĩcã ĩ'arã, uputu wãcũque'ticãrã niwã.

—¿De'ro wa'apariba Pedrore? ni, na basu a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã. 19 Be'ro Herode Pedro marĩcã tũ'ogu, surarare “A'marã wa'aya”, nío'ocu niwĩ. Na a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Be'ro Herode Pedrore co'terã nimi'cãrãrẽ uputu sērĩtiña'cũmĩ, narẽ wējēcã'duticũ niwĩ.

To be'ro Herode Judea di'tapũre wijawã'cã, Cesarea wãmetiri macãpu nigũ wa'acu niwĩ tja.

Herode cũ wērĩ'que ni'i

20 Herode uputu uacu niwĩ Tiro, Sidõ wãmetise macãrĩcjãrã me'rã. Herode ya di'ta cjase nicaro niwũ te macãrĩcjãrã na ba'ase pe'e. Cũ na me'rã uagu, tocjãrãrẽ ne ba'ase duadutiticũ niwĩ. Tojo weerã ba'ase apaturi duato tja nĩrã, tere Herode tiropũ aporã wa'acãrã niwã. Herode me'rã da'ragũ Blasto wãmetigure ucũmũ'tãcãrã niwã.

—Ësãrẽ ucũbosagu wa'aya Herode tiropũ, nicãrã niwã. Cũ narẽ weetamusĩ'rĩgũ, “Jau”, nicũ niwĩ. 21 Tojo weegu Herode me'rã ucũgũ wa'acu niwĩ. Be'ro Herode pe'e cũ werecã tũ'ogu, ni'cã nũmũ na me'rã ucũatji nũmũrẽ besecu niwĩ. Ti nũmũ nicã Herode cũ ye wioгу su'tire sãña, wiorã dujiri cũmurõpu dujicũ niwĩ. Topũ Tiro, Sidõcjãrãrẽ ucũpeocu niwĩ. 22 Cũ ucũcã tũ'orã, “Ã'ri a'to ucũgũ, umũ dia'cũ nitimi. Õ'acũ nimi”, ni caricũcãrã niwã. 23 Na tojo nicã tũ'ogu, Herode “Yũ'u umũ ni'i, Õ'acũ ni'cũrẽta ejõpeorõa'a”, ne niticũ niwĩ. Tojo weegu na caricũrĩ curata Õ'acũrẽ wereco'tegu Herodere dutida'recũ niwĩ. Be'ro majã cũ becoa ba'aweenõ'o, wērĩa wa'acu niwĩ.

24 Te quetire tũ'orã, pãjãrã Jesure ejõpeonemocãrã niwã. Nipe'tiropũ Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ.

25 Be'ro Bernabé, Saulo Jerusalẽpu niyeru o'otojaca be'ro majãmitojaacãrã niwã tja Antioquíapũre. Juã Marco wãmetigu quẽ'rã na me'rã wa'acu niwĩ.

13

Bernabé, Saulo na Jesú ye quetire apeye macãrĩpu weresijanũ'cã'que ni'i

1 Antioquíapũre Jesure ejõpeorã wa'terore Õ'acũ ye quetire weremũ'tãrĩ masã, tojo nicã Õ'acũ yere bu'erã a'ticũrã nicãrã niwã: Bernabé, apĩ Simó, cũrẽta tja “Nĩgũ” pisucãrã niwã. Apĩ Lucio Cirene wãmetiri macãcjũ, apĩ Manaé Herode Galilea wioгу tiro ni'cãrõ me'rã masã'cũ, tojo nicã Saulo nicãrã niwã. 2 Ni'cãti na be'ti ñubueri cura Espĩritu Santu narẽ nicũ niwĩ:

—Bernabé, Saulore du'uo'oya. Narẽ aperopũ wa'adutigũti wee'e. Na apeye di'tapu quẽ'rãrẽ bu'ecusiarã wa'arãsama. Narẽ yũ'u beseapu, nicũ niwĩ.

3 Tojo nicã tũ'o, be'ti ñubueca be'ro na me'rãcjãrã Saulo, Bernabére na dupopare ñapeo, narẽ we'eriti, o'ócã'cãrã niwã.

Chipre nũcũrõpu Bernabé, Saulo na wa'a were'que ni'i

4-5 Be'ro Bernabé, Saulo Espĩritu Santu ní'caronojõta Seleucia wãmetiri macãpu wa'arã, Antioquíapũ ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Tocjãrã yucusũ me'rã wa'a ejacãrã niwã Chipre nũcũrõrẽ ni'cã macã Salamina wãmetiri macãpu. Ti macãpu nĩrã, judío masã na nerẽse wi'seripu Jesú ye quetire werecãrã niwã. Juã Marco Antioquíapũ ní'cũ narẽ weetamucusiagu na me'rã wa'acu niwĩ. 6 Ti macãpu wijaa, nũcũrõpũre Jesú ye quetire werecusiabi'acã'cãrã niwã. Téé apese pã'rẽ Pafo wãmetiri macãpu wereejacãrã niwã. Ti macãpũre ni'cũ judío masũ yai weronojõ nigũrẽ bocaiejacãrã niwã. Cũ wãmeticũ niwĩ Barjesú. Griego ye me'rã pe'ema cũrẽ Elima pisucãrã niwã. “Yũ'u Õ'acũ ye queti weregu ni'i”, nisoocu niwĩ ti macãcjãrãrẽ. 7 Cũ yai ti

nucărō wioḡu Sergio Paulo wāmetiḡu añurō tu'omasise cuoḡu me'rācjũ nicu niwĩ. Sergio Paulo Jesú ye quetire tu'osĩ'rĩḡũ pijidutio'ocu niwĩ Bernabé, Saulore. Tojo weerā cũ pu'topu wererā wa'acārā niwā. ⁸ Yai pe'e Sergio Paulo Jesure ějōpeoticā'to nĩḡũ, na weresere cā'mota'asĩ'rĩmicu niwĩ. ⁹ Cũ tojo weecā ĩ'agũ, ne waropure Saulo wāmeti'cu, Pablo wāme ducayu'cu Espĩritu Santure cuoyu'rũḡu ĩ'acũuña ĩ'a, ¹⁰ nicu niwĩ:

—Mu'u wātĩ dutiro weegú ni'i. Mu'u masārē añurō weesĩ'rĩrārē cā'mota'a. Diacjũ niwe'e. Weeta'sasebucu ni'i. Ō'acũ cũ diacjũ weresere “Tojo niwe'e”, ni ucũmaasoo'o. ¹¹ Mu'urē ni'cārōacā Ō'acũ bu'iri da'reḡusami. Mu'u caperi ĩ'atĩḡu tojagúsa'a téé Ō'acũ uaro pōtēorō, nicu niwĩ Pablo.

Cũ tojo nicāta, cūrē na'itĩ'a wa'acaro niwũ. Ne caperi ĩ'atĩḡu tojacu niwĩ. Cūrē tojo wa'acā tu'oña'gũ, cūrē tũawā'cācjure a'macu niwĩ. ¹² Yaire tojo wa'acā ĩ'agũ, Sergio Paulo Jesure ějōpeocu niwĩ. Pablo, Bernabé na Jesú ye quetire bu'eme'ricā ĩ'amarĩatjĩḡũ, tojo ějōpeocu niwĩ.

Bernabé, Pablo Chiprepu ní'cārā Antioquíapũ na were'que ni'i

¹³ Pablo, cũ me'rācjārā Pafopu ní'cārā wijapē'a, ni'cā maapu nujā, ejacārā niwā Perge wāmetiri macāpure. Ti macā Panfília wāmetiri di'tapu nicaro niwũ. Na Pergepu etacā, Juā Marco narē totá soocā, Jerusalēpu majāmitojaa wa'acu niwĩ. ¹⁴ Be'ro ti macāpu ní'cārā wa'acārā niwā ape macā Antioquía wāmetiri macāpu tja. Ti macā Pisidia wāmetiri di'tapu tojacaro niwũ. Sauru nicā judío masā na nerērĩ wi'ipu Pablo quē'rā tocjārā me'rā sājāanujā dujicārā niwā. ¹⁵ To be'ro ti wi'i wiorā bu'ecārā niwā Moisé cũ ojāca pũrĩ cjasere, be'ro tja Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masā na oja'quere. Bu'etoja, ti wi'i wiorā āpērā to dujirārē “Sōjārē weredutirā wa'aya”, nío'ocārā niwā. Na pe'e wa'a, “Acawererā, masā wācūtutuasenojō queti cuorā, ni'cārōacā wereya ũsārē”, nicārā niwā. ¹⁶ Na tojo nicā tu'oḡu, Pablo wā'cānu'cā, narē omocā me'rā di'tamarĩduticu niwĩ. Weetoja, narē werecu niwĩ:

—Musā judío masā, āpērā na weronojō Ō'acūrē ějōpeorā yu'u ucūsere tu'oya. ¹⁷ Ō'acũ, ũsā judío masā ějōpeoḡu, ũsā ñecũsumuarē besecũúcu niwĩ. Na āpērā ye di'ta Egiptopu nicā, narē pājārā masāputinemocā weecu niwĩ. Be'ro na ti di'tapu nirārē cũ tutuaro me'rā miiwijacu niwĩ. ¹⁸ Cuarenta cũ'marĩ yucu marĩrō, masā marĩrōpu nĩrā ña'arō na cūrē yu'rũnu'cāmicā, na tojo weesere cũ nu'cācu niwĩ. ¹⁹ Be'ro na ya di'ta waro Canaá di'tapu ejacā, ti di'tacjārārē siete cururire cō'aō'ocu niwĩ. Ti di'tare ũsā ñecũsumuarē o'ogutĩḡu, na macārĩ wa'awe'o'quere niato nĩḡũ tojo weecu niwĩ. ²⁰ Be'ro tja na Canaá di'tapu nicā, Ō'acũ narē su'ori nisetiajārē sōrōcu niwĩ. Na cũ sōrō'cārā masārē beseri masā nicārā niwā. Cuatrocientos cincuenta cũ'marĩ na masārē beseri masā duticārā niwā. Samue Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ cũ nise numurĩpu dutituocārā niwā. ²¹ Samuereta masā sēricārā niwā: “Ŭsā ni'cũ wioḡu waro uasa'a.” Na tojo nicā tu'o, Samue Ō'acūrē sēricu niwĩ. Ō'acũ tojo weegu na wioḡu waro niacjure Saúl wāmetiḡure sōrōcu niwĩ. Saúl Cis macũ Benjamí ya curuacjũ cuarenta cũ'marĩ wioḡu nicu niwĩ. ²² Saúl wioḡu nisere Ō'acũ cūrē wĩrōca be'ro apĩ Davi wāmetiḡure sōrōcu niwĩ tja. Ō'acũ cūrē a'tiro nicu niwĩ: “Davi Isaí macũ nipe'tise yu'u tu'sasere weemi. Tojo weegu pũrō e'cati'i cũ me'rā”, nicu niwĩ. ²³ Ō'acũ ũsā ñecũsumuarē “Ni'cũ Davi pārāmi nituriagupu musā judío masārē yu'ruoḡu a'tiḡusami”, ni werecu niwĩ. Jesú wāmetiḡu Ō'acũ tojo ní'cuta nimi. ²⁴ Ne waropure Jesú cũ masārē bu'enu'cāse duporopure Juā masārē bu'eyucu niwĩ: “Musā ña'arō wee'quere bujawetiya. Musā nisetisere ducayuya. Musā tojo ducayucā, yu'u musārē wāmeyegusa'a”, nicu niwĩ. ²⁵ Juā cũ bu'edu'uati duporo narē nicu niwĩ: “Musā yu'ure ‘Masārē yu'ruoacju nimi’ ğni wācũti? Yu'u

niwe'e. Yu'u be'ro apĩ a'tigusami masārē yu'ruoacju. Cũ añugũ waro nigũsami. Yu'u pe'e mejō nigũ tu'oña'a. Cũ ye sapatuere tuweemasitigu weronojō cūrē ne ni'cārōwijimasītisa'a", nicu niwĩ Juā.

²⁶ »Yu'u acawererā Abrahā pārāmerā nituriarā, nipe'tirā Ō'acūrē ējōpeorārē wereguti. Ō'acũ toduporopu "Masārē yu'ruoguti", nicu niwĩ. Tojo nígu, marĩrē a'te quetire o'ócũ niwĩ. ²⁷ Tojo weemicā, Jerusalēcjarā, na wiorā quē'rā "Jesú marĩrē yu'ruoacju nimi", ni ĩ'amasītīcārā niwā. Na saurunucũ Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masā na oja'quere bu'emirā, ne tu'omasītīcārā niwā. Jesucristore wiorā wējēdutiā, duporopu Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masā na oja'que queorota wa'acaro niwũ. ²⁸ Jerusalēcjarā Jesucristore bu'iri bocatimirā, Pilatore "Wējēdutiya", nicārā niwā. ²⁹ Na Jesucristore wējērā, duporopu Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masā na ojamũ'tā'quenucũta weecārā niwā. Cũ wērĩca be'ro āpērā curusapu ní'cure miidijoo, ũtā tutipu cūrē yaarā sīosōrōcũucārā niwā. ³⁰ Ō'acũ na wējēmīcā, cũ macūrē wērĩ'cupure masōcũ niwĩ. ³¹ Cũ masāca be'ro toduporo Galilea, Jerusalēpu cũ me'rā ba'paticusia'cārārē peje numurĩ bajuacu niwĩ. Ā'rāta cũ masācā ĩ'a'cārā cũ ye quetire masārē wererā weesama.

³²⁻³³ »Yu'u Bernabé me'rā musārē añuse quetire weregu a'tiapu. Duporopu Ō'acũ ũsā ñecũsumuarē wereyugu, "Yu'u macũ wērĩ'cupure masōgũsa'a", nicu niwĩ. Narē tojo nimigũ, na nícateropure "Cũ weeguti" ní'quere weeticu niwĩ. Ũsā na pārāmerā nituriarāpure, āpērā a'tocateropu nirārē tere wee'locu niwĩ.

»Nimũ'tārĩ pūrĩ be'ro cja Salmo Ō'acũ cũ macũ wērĩ'cupure masō'quere "Mu'u yu'u macũ ni'i. Ni'cācā me'rā yu'u mu'u pacu nisere ĩ'o'o", nicaro niwũ. ³⁴ Ape pūrĩ Isaía cũ ojāca pūrĩpu quē'rārē Ō'acũ wereyucu niwĩ cũ macūrē wērĩ'cupure masōatjere, cũ upu boadojatijatjere. "Nipe'tise yu'u Davire duporopu 'O'oguti' ní'caronojōta mu'urē o'ogusa'a", nicu niwĩ.

³⁵ »Apero Salmo Davi cũ oja'caropure tja a'tiro ojano'caro niwũ: "Mu'u, mu'u macūrē wērĩdojacā weesome", nicaro niwũ.

³⁶⁻³⁷ »Davi Ō'acũ dutiro wéégũ, cũ nícaterocjārārē queoro dia'cũ weecu niwĩ. Be'ro cũ wērĩcā ĩ'a, cūrē yaacārā niwā āpērā cũ ñecũsumua mejārā yaa'caroputa. Cūrē yáāca be'ro cũ ya upu boa wa'apā. Ō'acũ masō'cu Jesú pūrĩcārē cũ upu boatipā. Tojo weerā marĩ masĩ'i. Jesú pe'ere cũ ya upu boadojatijatjere ojagu weepĩ Davi. ³⁸⁻³⁹ Yu'u musārē weresere wācũña. Jesucristo me'rā musā acobojose bocarāsa'a. No'o nipe'tirā cūrē ējōpeorārē ña'arō na wee'quere acobojope'ocũsami. Moisé cũ dutise me'rā pūrĩcārē marĩ acobojose ne bocamasītisa'a.

⁴⁰⁻⁴¹ »Duporocjārāpu Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masā a'tiro ojacārā niwā: Musā Ō'acūrē bujicārā, cūrē ējōpeotirā tu'oña'ña.

Musā catiri umucore yu'u Ō'acũ añuse weegusa'a.

Musārē āpērā añurō weremicā, ne ējōpeosome.

Tojo weerā musā ējōpeoti'que wapa wērĩrāsa'a.

A'te na oja'quere añurō tu'oña'ña, musārē tojo wa'ari nírā, ni werecu niwĩ Pablo Antioquiacjārārē.

⁴² Tere weretoja, na wijaari cura Pablo quē'rārē to nerē'cārā a'tiro nicārā niwā:

—Ũsārē ape sauru nicā werenemoña tja te cjasere, nicārā niwā. ⁴³ Ti wi'i ní'cārā na wijaasteari cura pājārā judío masā, āpērā judío masā weronojō weesetirā na weresere tu'otu'sarā, Pablo, Bernabé me'rā ba'patiwā'cācārā niwā. Narē Pablo quē'rā a'tiro nicārā niwā:

—Ō'acũ cũ añurō weesere wācũdu'uticā'ña. Cūrē ējōpeonu'cũcā'ña, ni werecārā niwā.

⁴⁴ Ape numu sauru nicã pãjãrã ti macã Antioquíacjãrã Ô'acũ ye quetire tu'orãtirã nerẽcãrã niwã tja. ⁴⁵ Na pãjãrã nerẽcã i'arã, Pablo quẽ'rãrẽ ti macãcjãrã judío masã uputu docãrã niwã. Tojo weerã Pablo cũ weresere “Mejẽcã weremi. Diacjũ niwe'e”, ni bujicã'cãrã niwã. ⁴⁶ Na tojo nicã tu'orã, Pablo quẽ'rã tutuaro me'rã narẽ nicãrã niwã:

—Musã judío masãrẽ Jesú ye quetire weremu'tãrõu'a. Musãrẽ tere weremicã, ne ëjõpeowe'e. Tojo weerã “Ûsã catise pe'titisere uatisa'a”, nirã wee'e. Ûsã ni'cãrõacãrẽ ãpẽrã judío masã nitirãrẽ Jesú ye quetire werenu'cãrã wa'arãsa'a. ⁴⁷ A'tirota duticu niwĩ Ô'acũ cũ ye ojano'ca pũrĩpure. A'tiro nicu niwĩ:

Yu'u musãrẽ judío masã nitirãrẽ yé cjase quetire werecusiari masã cũugũti.

Musã me'rãta nipe'tiro a'ti turicjãrãpu na yu'ruatjere masĩrãsama.

A'te cũ ní'quereta Pablo quẽ'rã “Ô'acũ ãsãrẽ dutigu weemi”, nicãrã niwã.

⁴⁸ Na tojo nicã tu'orã, “Ô'acũ ye queti añubutia'a” nĩrã, ti wi'i nĩrã judío masã nitirã uputu e'caticãrã niwã. Topu ní'cãrã Ô'acũ “Yu'ure a'ticũrã ëjõpeorãsama”, nino'cãrãnucũta ticũrãta Jesure ëjõpeocãrã niwã.

⁴⁹ Tojo wee nipe'tiro Pisidia di'tapure Jesú ye queti se'sa wa'acaro niwũ. ⁵⁰ Tojo weecã i'arã, judío masã Pablo quẽ'rãrẽ cõ'asĩrĩcãrã niwã. Tojo weerã ni'cãrẽrã niyeru pajiro cuorã numiarẽ, judío masã weesetisere añurõ weenu'cũrãrẽ uarosãjãcã weecãrã niwã. Umua ti macã wiorã nirãnojõ quẽ'rãrẽ tojota weecãrã niwã. Tojo weerã Pablo quẽ'rãrẽ nurũrã, pi'etise o'onu'cãcãrã niwã. Ti macãpu na nirãrẽ cõ'aõ'otojarãpu, ña'arõ weedu'ucãrã niwã. ⁵¹ Pablo quẽ'rã Antioquíapure na cõ'awĩrõcã wijarã, ti macã cjase di'tare paastecõ'acãrã niwã. Tere tojo weerã musã Jesú ye quetire teerã, a'ti macãcjãrã bu'iri cuo'o nisĩ'rĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro ape macã Iconio wãmetiri macãpu wa'a wa'acãrã niwã tja. ⁵² Na wa'aca be'ro nimicã, Jesure ëjõpeorã Antioquíacjãrã Espĩritu Santure cuoyu'ruatjĩarã, uputu e'catise me'rã tojacãrã niwã.

14

Pablo, Bernabé Iconio wãmetiri macãpu na weeseti'que ni'i

¹ Iconiopure ejarã, na Antioquíapure wee'caranojõta Pablo quẽ'rã judío masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãanujã, dujicãrã niwã. Topu quẽ'rãrẽ Jesú ye quetire werecãrã niwã. Na añurõ weretu'sayucã, pãjãrã judío masã, ãpẽrã judío masã nitirã Jesure ëjõpeocãrã niwã. ² Judío masã Jesure ëjõpeosĩ'rĩtirã judío masã nitirã pe'ere uarosãjãcã weecãrã niwã. Tojo weerã na uarosãjãcã wee'cãrã Jesure ëjõpeorãrẽ ña'arõ wãcũcãrã niwã. ³ Tojo weecã i'arã, Pablo quẽ'rã narẽ werenemorãtirã Iconiopure yoacã tojacãrã niwã. Na ti macãpu nĩrã, “Jesú nipe'tirã masãrẽ ma'ígũ añurõ weemi” nisere uputu wãcũtutuario me'rã werecãrã niwã. Na a'tere werecã i'agũ, Ô'acũ diacjũta werema yé cjasere nígũ, cũ tutuaro me'rã masãrẽ wee'ocã weecu niwĩ. ⁴ Na wee'omicã, ti macãcjãrã mejẽcãrĩ dia'cũ ducawaticãrã niwã. Æpẽrã judío masã Jesure ëjõpeotirã me'rã niseticãrã niwã. Æpẽrã Pablo, Bernabé me'rã niseticãrã niwã. ⁵ Pablo, Bernabé uatirã, wiorã me'rã nerẽ ucũcãrã niwã. Na nerẽ, ni'cãrõnojõ wãcũtojaca be'ro narẽ pi'etise o'o, ãtãperi me'rã doquerãti nĩrã, tojo weecãrã niwã. ⁶⁻⁷ Pablo quẽ'rã na tojo weesĩ'rĩsere tu'orã, Licaonia wãmetiri di'tapu du'tiwã'cã wa'acãrã niwã. Ti di'tapure Listra, Derbe wãmetise macãrĩ nicaro niwũ. Tepu nirãrẽ, te macãrĩ nirãrẽ Jesú ye quetire bu'ecusiãcãrã niwã tja.

Pablo, Bernabé Listra, Derbe macãrĩpu na bu'ecusia'que ni'i

⁸ Na Listrapu nĩrã, ni'cũ masũ dojoriwi'i wĩ'magũputa sijamasĩtigu bajua'cure bocaecãrã niwã. ⁹⁻¹⁰ Ti macãpure Pablo masãrẽ bu'ecu niwĩ. Cũ bu'esere dojoriwi'i

quẽ'rã tu'ocu niwĩ. Cũ, “Õ'acũ yu'ure añurõ yu'ruomasĩsami” ni wãcũsere Pablo tu'oña'gũ, tutuaro me'rã cãrẽ ucũquejocu niwĩ:

—Wã'cãnu'cãña, nicu niwĩ. Cũ tojo nicãta bu'pumajã, sijamasĩtimi'cu sijanu'cãcu niwĩ. ¹¹ Pablo tojo weecã ï'arã, tocjãrã Licaonia ye me'rã uputu caricũcãrã niwã:

—Marĩ ejõpeorã umua weronojõ bajurã dojtõjãrã, marĩ tiropu dijatama, nicãrã niwã. ¹² Bernabére Zeus pisucãrã niwã. Ti wãme na ejõpeorãnojõ wiogu wãme nicaro niwũ. Pablo pe'ere cũ uputu ucũgũ niyucã, Hermes pisucãrã niwã. Hermes na ejõpeorãrẽ wereco'tegu nicu niwĩ. ¹³ Ti macã sumutopu Zeure ñubuepeori wi'nicaro niwũ. Ti wi'icjũ pa'i Pablo quẽ'rãrẽ ejõpeogu, wecu umuarẽ o'ori me'rã ma'masu'a'cãrãrẽ ti macã ne sãjãrõpu wejewa'cãcu niwĩ. Pa'i, ãpẽrã tocjãrã Pablo quẽ'rãrẽ ejõpeorã wecuare wẽjẽ ñubuepeosĩ'rĩmicãrã niwã.

¹⁴ Na tojo weesĩ'rĩcã tu'orã, Pablo, Bernabé na basu na ye su'tire tũ'rẽstecãrã niwã. Musã tojo weesĩ'rĩse ña'a ni'i nĩrã, tojo weecãrã niwã. Be'ro caricũ, na pãjãrã decopu wa'acãrã niwã. Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

¹⁵ —¿Musã ãsãrẽ de'ro weerãtirã tojo weeti? Ësã quẽ'rã musã weronojõta umua ni'i. Õ'acũa mejẽta ni'i. Musãrẽ añuse quetire wererã a'tiapu. Musã a'tiro weesetisere tocã'rõta weedu'uya. Musã ejõpeose ne wapamarĩ'i. Õ'acũ catigu pe'ere ejõpeoya. Cũ weecu niwĩ nipe'tise u'muse, a'ti di'ta, maarĩ, nipe'tirã wa'icurã, mirĩcũa, wa'i, tepu nirãrẽ. ¹⁶ Õ'acũ toduporopure judío masã nitirã na ãpẽrãnojõrẽ ejõpeocã, tojo tu'oña'cã'cu niwĩ. Ne cã'mota'aticu niwĩ. ¹⁷ Na cãrẽ ejõpeotimicã, cũ nisetisere nipe'tirã masãrẽ ï'ocu niwĩ. Nipe'tirãrẽ añurõ wéegu, acoro pejase, otese quẽ'rãrẽ ducaticã weecu niwĩ. Ba'ase, tojo nicã e'catise o'ocu niwĩ, ni werecãrã niwã. ¹⁸ Na weremicã, uputu wecuare wẽjẽ, Pablo quẽ'rãrẽ ñubuepeosĩ'rĩmicãrã niwã. Cã'rõacã waro du'sacaro niwũ na wẽjẽ ñubuepeoatjo. Pablo quẽ'rã “Uputu weeticã'ña” ni pũrĩcã, weeticãrã niwã.

¹⁹ Be'ro judío masã Antioquíacjãrã, ãpẽrã Iconiocjãrã Listrapure etacãrã niwã. Topu Pablo quẽ'rãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã sirutuejacãrã niwã. Tocjãrã masãrẽ na weronojõ wãcũsetiro uacãrã niwã. Na tojo weecã, tocjãrã pe'e quẽ'rã uarosãjã wa'acãrã niwã. Tojo weerã Pablora ãtãperi me'rã doque, ti macã sumutopu cãrẽ cõ'arã wa'arã wejewa'cãcãrã niwã. Cũrẽ “Wẽrĩa wa'ami”, ni wãcũcãrã nimiwã. ²⁰ Pablora cõ'a'caropu Jesure ejõpeorã cũ cũñarõ tiropu ï'aejanu'cãcãrã niwã. Cũ na topu ejacãta, masã wa'acu niwĩ tja. Be'ro apaturi macãpu na me'rã pi'a wa'acu niwĩ. Ape numu Bernabé me'rã Derbepu wa'a wa'acãrã niwã.

²¹ Na topu eta, Jesú ye quetire werecãrã niwã. Tere na werecã, tocjãrã masã pãjãrã Jesure ejõpeonemocãrã niwã. Be'ro na majamitojaa wa'acãrã niwã Listra, Iconio, Antioquía toduporo na a'ti'que macãrĩputa tja. ²² Te macãrĩpure tocjãrã Jesure ejõpeorãrẽ wãcũtutuase o'ocãrã niwã. Tojo nicã “Jesure ne wãcũdu'uticã'ña. Peje pi'etise wa'arosa'a Jesure ejõpeorãrẽ marĩ u'musepu wa'ati duporo”, ni wereyu'ruwã'cã wa'acãrã niwã. ²³ Jesure ejõpeorã na nerẽse wi'serinucũ ni'cãrẽrã narẽ su'ori nisetiajãrẽ beseburocãrã niwã. Na be'ti ñubueca be'ro “Marĩ ejõpeogu Jesú weetamuato musãrẽ”, ni sãrĩbosa, cũuwã'cãcãrã niwã.

Pablo quẽ'rã Antioquíapu na majãmitojaa'que ni'i

²⁴⁻²⁵ Be'ro Listra, Iconio, Antioquía wãmetise macãrĩpu ní'cãrã yu'ruwã'cãcãrã niwã Pisidia di'tare. To yu'ruaa, Panfilia di'ta Perge wãmetiri macãpu ejacãrã niwã. Ti macãpure Jesú ye quetire werecãrã niwã. Be'ro Atalia wãmetiri macã petapu bu'ajacãrã niwã tja. ²⁶ Topu na ne waro wijawã'cãtica macã Antioquíapu dajarã, yucusu me'rã wijawã'cãcãrã niwã. Ti macãputa te macãrĩpu na wa'ase duporo Jesure ejõpeorã “Musãrẽ Õ'acũ añurõ co'teato”, ni sãrĩbosa, o'ócãrã niwã. Espiritu Santu narẽ bu'eduti'caronojõta tere bu'epe'otojanu'cõ, dajacãrã niwã.

²⁷ Ti macãpɸ na dajarã, Jesure ẽjõpeorãrẽ neocũu, narẽ werepe'ocã'cãrã niwã Õ'acũ na me'rã weetamusija'quere. Tojo nicã “Judío masã nitirã quẽ'rã Jesure ẽjõpeorã weeama a'tiro nicãrẽ”, ni quetiwerẽcãrã niwã narẽ. ²⁸ Na yocã Jesure ẽjõpeorã me'rã Antioquíapɸ tojacãrã niwã.

15

Judea di'tacjãrã Antioquíapɸ wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Bernabé Antioquíapɸ nirĩ curare ãpẽrã judío masã Judea di'tacjãrã na tiropɸ wa'acãrã niwã. Na ti macãcãrã Jesure ẽjõpeorãrẽ na judío masã weesetisere weeduticãrã niwã.

—Musã Moisé duti'caro weeticã, musã õ'rẽcɸ yapa caserore yejecõ'aticã, Õ'acũ musãrẽ yɸ'rɸosome, ni werecãrã niwã.

²⁻³ Na tojo nicã tɸ'orã, Pablo, Bernabé na me'rã ɸpɸtɸ a'metu'ticãrã niwã. Tojo weerã Antioquíacjãrã Jerusalẽpɸ o'órãtirã Pablo, Bernabére, ãpẽrã tocjãrãrẽ neo, besecãrã niwã. Narẽ a'tiro nío'ocãrã niwã:

—Jerusalẽpɸ wa'aya. Jesú cũ ne waro besecũú'cãrã, tojo nicã Jesure ẽjõpeorãrẽ sɸ'ori nirã tiro sẽritiña'rã wa'aya. ¿Diacjãta nimiapari to Judeacjãrã marĩrẽ were'que? nicãrã niwã.

Topɸ wa'arã, Fenicia, Samaria wa'ase ma'arĩpɸ yɸ'rɸacãrã niwã. To yɸ'rɸarã, judío masã nitirã Jesure ẽjõpeosere wereyɸ'rɸamujãcãrã niwã. Te quetire tɸ'orã, Jesure ẽjõpeorã pũrõ e'caticãrã niwã.

Pablo, Bernabé Antioquíapɸ ní'cãrã Jerusalẽcjãrãrẽ na wererã wa'a'que ni'i

⁴ Pablo, Bernabé, ãpẽrã Antioquíacjãrã Jerusalẽpɸ etacãrã niwã. Topɸ na etãca be'ro Jesú cũ ne waro besecũú'cãrã, Jesure ẽjõpeorãrẽ sɸ'ori nirã, nipe'tirã cãrẽ ẽjõpeorã narẽ põtẽrĩ, añuduticãrã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rã werecãrã niwã nipe'tiro na sija'caropɸ Õ'acũ narẽ weetamu'quere. ⁵ Na tojo nicã tɸ'orã, Jesure ẽjõpeorã fariseo masã wã'cãnɸ'cã, ucũcãrã niwã:

—Marĩ judío masã weronojõta judío masã nitirã Jesure ẽjõpeorã quẽ'rãrẽ weedutiroɸ'a. Na õ'rẽcɸ yapa caserore yejecõ'adutiroɸ'a. Nipe'tise Moisé cũ duti'quere weedutiroɸ'a, nicãrã niwã.

⁶ Tojo weerã Jesú cũ besecũú'cãrã, cãrẽ ẽjõpeorãrẽ sɸ'ori nirã nerẽ, ucũcãrã niwã fariseo masã narẽ tojo ní'quere. ⁷ Topɸta na yocã ucũca be'ro Pedro wã'cãnɸ'cã, narẽ nicɸ niwĩ:

—Acawererã, Õ'acũ sõ'onícateropɸ judío masã nitirã quẽ'rãrẽ cũ ye quetire weredutigɸ yɸ'ure besewĩ. Na tere tɸ'o, cãrẽ ẽjõpeoato nígũ besewĩ. Musã nipe'tirã añurõ masĩ'i a'tere. ⁸ Cũta nipe'tise masã wãcũsetisere ã'agũ marĩrẽ o'o'caronojõta na quẽ'rãrẽ Espiritu Santure o'ówĩ. Tojo weerã marĩ na yɸ'rɸono'cãrãpɸta nima nisere masĩ'i. ⁹ Õ'acũ marĩrẽ ma'irõnojoãta na quẽ'rãrẽ ma'imi. Ne ducawaatisami. Na Jesure ẽjõpeocã, na ña'arõ weeseti'quere acobojocɸ niwĩ. ¹⁰ Tojo weerã marĩ judío masã nitirãrẽ “Moisé cũ duti'caro weeya”, niticã'rõɸ'a. Marĩ tere weeya nĩrã, “Õ'acũ narẽ yɸ'rɸoticɸ niwĩ yujupɸ”, nĩrã weebosa'a. Marĩ, marĩ ñecũsumɸapɸmarĩcã Moisé cũ duti'quere weepõtẽoticãrã niwã. Tjãsama napɸa. Tojo weerã narẽ tere weedutiticã'rõɸ'a. ¹¹ A'tiro pe'e ni'i. Marĩ wiogɸ Jesucristo ma'itjãgũ, marĩ wapayecã mejẽta, marĩrẽ ña'arõ wee'quere acobojocɸ niwĩ. Marĩrẽ yɸ'rɸo'caronojõta Jesucristo na judío masã nitirã quẽ'rãrẽ yɸ'rɸocɸ niwĩ, nicɸ niwĩ Pedro.

¹² Cũ tojo nicã tɸ'orã, nipe'tirã di'tamarĩpe'tia wa'acãrã niwã. Be'ro Pablo, Bernabé narẽ werecãrã niwã judío masã nitirã tiropɸ Õ'acũ tutuaro me'rã na weeĩ'ocusia'quere. ¹³ Nipe'tise narẽ wérẽca be'ro Santiago ucũcɸ niwĩ:

—Acawererã, yu'u musârê werecã tu'oya. ¹⁴ Ni'cârõacã Simó Pedro wereami Ô'acũ judío masã nitirârê ne waro añurõ weenu'cã'quere. Ô'acũ cũ yarã niato nígũ, na quẽ'rârê besecu niwĩ. ¹⁵ Duporopu Ô'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã judío masã nitirã quẽ'rã Jesure êjõpeoatjere queorota ojamu'tãcãrã niwã. A'tiro ojacãrã niwã: ¹⁶ “Davi cũ wiogu nise pe'tia wa'acaro niwũ.

Be'ropu cûrê yu'u wiogu sôrõ'caronojõta cũ pãrãmi nituriagupure sôrõgũti.

¹⁷⁻¹⁸ Cãrê tojo sôrõca be'ro ãpẽrã judío masã nitirã quẽ'rã, yu'u bese'cãrã yu'ure êjõpeorãsama.”

Duporopu marĩ wiogu Ô'acũ tojo ni wereyucu niwĩ.

A'tiro ni ojacãrã niwã Ô'acũ ye quetire weremu'tã'cãrã.

¹⁹ »Tojo weegu yu'u wãcũ'u. Judío masã nitirã Jesure êjõpeorãrê peje dutise o'oticã'rõua'a. ²⁰ Mejõ dia'cũ ni'cã pũrĩ “A'ticuse weeticã'ña”, ni ojarã narê. “Wa'icu di'i, ãpẽrãnojõrê Ô'acũ mejõtare êjõpeorã na wẽjê ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña”, nĩrã. “Musã numosãnumia nitirârê, musã marãpusumua nitirârê a'metãrãticã'ña”, nĩrã. “Nipe'tirã wa'icũrã wãmũta ãrũasure'cãrãrê ba'aticã'ña. Nipe'tirã dí miiña marĩrãrê ba'aticã'ña. Wa'icũrã ye díre ba'aticã'ña.” Ticũseta dutirã narê. ²¹ Duporopu saurunucũ judío masã na nerẽse wi'seripu Moisé cũ duti'quere bu'enu'cũcã'ma. A'tere nipe'tise macãrĩpu bu'erã weema. Tojo weerã judío masã nitirã quẽ'rã masĩsama Moisé cũ duti'quere, nicu niwĩ Santiago.

²² Be'ro Jesú cũ besecũ'cãrã, Jesure êjõpeorãrê su'ori nĩrã, nipe'tirã cûrê êjõpeorã pũarãrê besecãrã niwã. Ni'cũ Juda wãmeticu niwĩ. Cûrẽta tja Barsabá pisucãrã niwã. Apĩ pe'e Sila wãmeticu niwĩ. Ticũrãrê besecãrã niwã Pablo quẽ'rã me'rã Antioquíapu ti pũrĩrê miajãrê. Na pũarã Jesure êjõpeorã wa'teropure wiorãbocure nicãrã niwã.

Antioquíacjãrã na su'ricũña'quere diacjũ'que ni'i

²³ Jesú besecũ'cãrã dutise ojãca pũrĩrê Pablo quẽ'rã me'rã o'ócãrã niwã. A'tiro ojano'caro niwũ ti pũrĩpure:

“Ësã Jesú besecũ'cãrã, cûrê êjõpeorãrê su'ori nĩrã musârê añuduti'i. A'ti pũrĩrê musârê ojao'o nipe'tirã Antioquíacjãrãrê, judío masã nitirã Jesure êjõpeorãrê. Tojo nicã Siria, Cilicia di'tapu nĩrãrê ojao'o. ²⁴ ãpẽrã ãsã me'rãcjãrã a'tocjãrã, musã tiropu wa'a, na wãcũrõ me'rã musârê caribosijapãrã. ‘Musã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña, Moisé cũ dutisere weeya' ni, musârê weresu'riacũapãrã. Ësã dutiro marĩrõ tojo weepãrã musârê. ²⁵ Tojo weerã ãsã ni'cãrõnojõ wãcũse me'rã pũarã umuarê musã tiropu bese o'órã wee'e. Na ãsã mairã Bernabé, Pablo me'rã wa'arãsama. ²⁶ Bernabé, Pablõreta Jesucristo marĩ wiogu yere na bu'ecusiãcã, wẽjẽcãrã nimiwã. ²⁷ Ësã bese'cãrã Juda, Sila a'ti pũrĩpu nise nipe'tisere na basu musârê bu'e, wererãsama. ²⁸ Ësãrê Espíritu Santu wãcũse o'oyucã, peje musârê dutisĩ'rĩtisa'a. A'ticũseta musârê dutirãti. ²⁹ Wa'icu di'i, ãpẽrãnojõrê Ô'acũ mejõtare êjõpeorã na wẽjê ãjũamorõ ñubuepeo'quere ba'aticã'ña. Nipe'tirã wa'icũrã ye díre ba'aticã'ña. Wa'icũrã wãmũta ãrũasure'cãrãrê ba'aticã'ña. Wa'icũrã dí miiña marĩrãrê ba'aticã'ña. Musã numosãnumia nitirârê, musã marãpusumua nitirârê a'metãrãticã'ña. Musã ãsã dutisere wéerã, añurõ weerãsa'a. Tocã'rõta musârê oja'a”, ni ojacãrã niwã.

³⁰ Be'ro na o'óno'cãrã we'eriti, Antioquíapu wa'a wa'acãrã niwã. Topu ejarã, na dutise ojãca pũrĩrê tocjãrã Jesure êjõpeorãrê nerẽduti, wiacãrã niwã. ³¹ Tojo weecã, ti pũrĩrê bu'érã, wãcũque'timi'cãrã na diacjũnu'cõcã, ti macãcjãrã pũrõ e'caticãrã niwã. ³² Juda, Sila Ô'acũ wereduti'quere wereturiari masã nitĩjarã, Antioquíacjãrãrê añurõ werecãrã niwã. Tojo weerã narê nemorõ wãcũtutuase me'rã tojacã weecãrã niwã. ³³ Na me'rã topure cã'rõ tojánicãrã niwã yujupu. Be'ro tocjãrãrê we'eriticã,

tocjārã pe'e “Ô'acũ me'rã wa'aya musārẽ o'ó'cārã tiropu”, nío'ocārã niwã. ³⁴ Sila pe'e “Yu'u pũrĩcã a'topu tojaguti”, nicu niwĩ. Tojo weegu topu tojacã'cu niwĩ.

³⁵ Pablo, Bernabé yocã Antioquíapure Jesure ãjõpeorã me'rã tojacārã niwã. Tocjārãrẽ pãjārã ãpẽrã me'rã Jesú ye quetire werecārã niwã.

Pablo, Bernabé na a'merĩ ducawati'que ni'i

³⁶ Be'ro Pablo Bernabére nicu niwĩ:

—Te'a apaturi tja toduporopu marĩ Jesú ye quetire bu'ecusia'que macãrĩpu. Tocjārãrẽ i'arã wa'arã ¿de'ro nisetimiti na? nicu niwĩ.

Bernabé “Jau”, nicu niwĩ. ³⁷ Juã Marco wãmetigure uputu miasĩ'rĩmicu niwĩ. ³⁸ Juã Marco toduporopu na me'rã añurõ bu'eyapada'reoticu niwĩ. Jerusalẽpu wa'agu, Panfilia di'tapu narẽ cõ'atojaa wa'acu niwĩ. Tojo weegu Pablo cãrẽ ne miasĩ'rĩticu niwĩ. ³⁹ Be'ro na basu uputu a'metu'ti, a'merĩ ducawatia wa'acārã niwã. Bernabé pe'e yucusu me'rã Chipre nucũrõpu Marcore miacu niwĩ. ⁴⁰ Pablo pe'e cã me'rã wa'acjũre Silare besecu niwĩ. Tocjārã Jesure ãjõpeorã “Ô'acũ musārẽ co'teato”, ni sãrĩbosacārã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rã narẽ we'eriti, wa'a wa'acārã niwã. ⁴¹ To wa'arã, Siria, Cilicia wãmetise di'tapure yu'ruacārã niwã. Tepu Jesú ye quetire wererã, tocjārã Jesure ãjõpeorãrẽ wãcũtutuase o'onemowã'cãcārã niwã.

16

Timoteore Pablo, Sila na mia'que ni'i

¹ Pablo, Sila Derbe, Listra wãmetise macãrĩpũre etacārã niwã. Listrapu ni'cũ Jesure ãjõpeogu Timoteo wãmetigure bocaẽjacārã niwã. Cũ paco judío masõ Jesure ãjõpeogo nico niwõ. Pacu pe'ea griego masũ nicu niwĩ. ² Jesure ãjõpeorã Listra, Iconiocjārã Timoteore añurõ wãcũcārã niwã. “Añugũ nimi”, ni i'acārã niwã. ³ Tojo weegu Pablo narẽ ba'patiato nĩgũ, cãrẽ miasĩ'rĩcu niwĩ. Cãrẽ miasĩ'rĩgũ, cã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aduticu niwĩ. Cũ tojo weeno'tigu judío masã cã bu'esere ãjõpeotibosama nĩgũ, tojo weecu niwĩ. To nirã nipe'tirã judío masã Timoteo pacu griego masũ nisere masĩcārã niwã. Judío masã nitirã na põ'rãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticārã niwã. ⁴ Be'ro Timoteo Pablo quẽ'rã me'rã wa'acu niwĩ. Nipe'tise na yu'ruase macãrĩpũre Jesure ãjõpeorãrẽ wereyu'ruamujãcārã niwã. Jerusalẽpu nirã Jesú cã besecũ'cārã, cãrẽ ãjõpeorãrẽ su'ori nirã dutio'o'quere werecārã niwã. Nipe'tirãrẽ “Na duti'quere weeya”, niburocārã niwã. ⁵ Na tojo werecã tu'orã, Jesure ãjõpeorã siape me'rã wãcũtutuanemocārã niwã. Ne Jesure ãjõpeodu'uticārã niwã. ãpẽrã quẽ'rã Jesure ãjõpeotimi'cārã umucorinucũ pãjārã cãrẽ ãjõpeonemocārã niwã.

Pablõre Macedoniacjũ weetamuse sãrĩ'que ni'i

⁶ Pablo quẽ'rãrẽ na Asiapu Jesú ye quetire bu'erã wa'abo'cãrãrẽ Espĩritu Santu cã'mota'acu niwĩ. Tojo weerã na apero Frigia, Galacia tiro pe'e yu'ruacārã niwã. ⁷ Topu yu'ruaa, Misia na di'ta ta'a'caro sumutopu ejacārã niwã. Topu eja, na Bitinia wãmetiri di'tapu wa'asĩ'rĩmicārã niwã tja. Topu wa'asĩ'rĩrãrẽ apaturi Espĩritu Santu narẽ cã'mota'acu niwĩ. ⁸ Na to Misia yu'ruaa, wa'a, bu'acārã niwã Troa wãmetiri macãpu. ⁹ Topu na etãca ñami Pablo quẽ'ese weronojõ ni'cũ Macedoniacjũ cã tiro sãrĩnu'cũcã i'acu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—A'tia a'to Macedoniapũ. Ësãrẽ weetamugũ a'tia, nicu niwĩ. ¹⁰ Be'ro cã quẽ'ese weronojõ i'a'quere werecã, maata ãsã ye dure wa'a wa'awu. Yu'u Luca a'ti pũrĩrẽ oja'cu quẽ'rã na me'rã wa'awu. Ësã cã quẽ'ese weronojõ i'a'quere a'tiro wãcũwũ: “Ô'acũ marĩrẽ Macedoniacjãrãrẽ cã ye quetire weredutigu weepĩ”, ni wãcũwũ.

Pablo, Sila Filipopu Lidia wãmetigore na bocaẽja'que ni'i

¹¹ Ësã Troapũ ní'cārã yucũsũ me'rã pẽ'awũ Samotracia wãmetiri nũcũrõpũre. Tocjãrãta ape nũmũ wa'anemowũ ape macã Neápoli wãmetiri macãpũ. ¹² Tóma majã ma'apũ majãa, romano masã na wéeca macã Filipopũre etawũ. Ti macãta ti di'ta Macedonia wa'teropũre dutiri macã niwũ. Topũre Ësã pejeti nũmũrĩ tojáníwũ. ¹³ Sauru nicã Õ'acũrẽ ñubuepeorãrẽ a'marã wa'awũ. Tojo weerã macãpũ ní'cārã dia sumuto na ñubuewũaropũ wa'awũ. Narẽ bocaēja, na tiro ejanujã, to numia nerẽ'cārãrẽ Jesú ye quetire werewũ. ¹⁴ Ni'cõ topũ Ësã weresere tũ'o'co Lidia wãmetigo niwõ. Co Tiatira wãmetiri macãcjõ, su'ti wapabũjũse sõ'a ñibocuresere duago niwõ. Judío masõ nitimigõ, Õ'acũrẽ ãjõpeogo niwõ. Pablo cã weresere ãjõpeoato nígũ Õ'acũ core tũ'omasĩse o'ocũ niwĩ. ¹⁵ Be'ro core, co ya wi'icjãrã nipe'tirãrẽ wãmeyewũ. Co Ësãrẽ niwõ:

—Yũ'ure diacjũta Jesure ãjõpeogo nimo nírã, ya wi'ipũ cãrĩrã wa'aya, niwõ. Co ƣpũtũ tojaduticã tũ'orã, co ya wi'ipũ tojawũ.

Pablöre, Silare bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõ'que ni'i

¹⁶ Ni'cã nũmũ Ësã Õ'acũrẽ ñubuepeowũaropũ wa'arã, ejapejacãti ni'cõ numio wãtĩ sãjãno'core. Co ãpẽrãrẽ da'raco'tego niwõ. Wãtĩ weetamuno'gõ “Be'ro tojo wa'arosa'a”, ni masĩsere cuowõ. Co masĩsere ãpẽrãrẽ werese me'rã core cuorã pajiro niyeru wapata'awã. ¹⁷ Ësãrẽ ĩ'asirutu, caricũwõ:

—Ã'rã Õ'acũ ƣ'musepũ nígũ dutisere weerã nima. Mũsãrẽ wererã weema Jesure ãjõpeorã yũ'rũrãsama nise quetire, ni caricũwõ. ¹⁸ Co peje nũmũrĩ tojo nicusiawõ. Be'ro Pablo caributi, majãmiĩ'a, wãtĩ copure nigũrẽ niwĩ:

—Jesucristo tutuaro me'rã mũ'ũrẽ copure nigũrẽ wijaaduti'i. Cã tojo nicãta, maata wijaa wa'acũ niwĩ.

¹⁹⁻²⁰ Cã wijáaca be'ro co masĩmi'que pe'tia wa'awũ. Tojo weerã core cuo'cārã marĩ niyeru wapata'asome nírã, ua wa'awã Pablo, Sila me'rã. Tojo weerã macã deco wiorã tiropũre narẽ ñe'e miawã.

Be'ro wiorãpũre co wiorã nimi'cārã weresãwã. A'tiro niwã:

—Ã'rã judío masã nima. A'ti macãcjãrãrẽ caribosijarã weema. ²¹ Na bu'ese marĩ romano masãrẽ dutise mejẽta ni'i. Tojo weerã marĩ na weedutisere weeticã'rõũa'a, niwã wiorãpũre.

²² Na topũ nerẽ'cārã tojo nicã tũ'orã, Pablo quẽ'rã me'rã ua wa'awã. Tojo weerã wiorã Pablo, Silare na ye su'tire tuweeduti, na yarã surarare tãrãdutiwã. ²³ Narẽ ƣpũtũ tãrãtoja, bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõwã. Be'ro ti wi'i co'tegũre du'tiwijari nírã, añũrõ bi'acã'dutiwã. ²⁴ Na tojo nicã tũ'ogũ, bu'iri da'reri wi'i co'tegũ nitũoroca tucũpũ sõrõcũ niwĩ narẽ. Pũa yucũ tĩa wa'teropũ na dũ'pocãrĩrẽ sĩosõrõcũuoduti, narẽ dũ'tecũuocũ niwĩ.

Õ'acũ di'ta narãsãcã wee'que ni'i

²⁵ Be'ro ñami deco Pablo, Sila Õ'acũrẽ ñubue, basapeocãrã niwã. Na tojo weecã, ti wi'ipũ nírã bu'iri da'reno'cārã narẽ tũ'ocãrã niwã. ²⁶ Wãcũña marĩrõ di'ta ƣpũtũ narãsãcaro niwũ. Na nirĩ wi'i quẽ'rã a'meña'caro niwũ. Tojo weero maata ti wi'i bi'ami'que soperi, nipe'tirã bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrẽ dũ'tecũumi'que cõme dari pãrĩstea wa'acaro niwũ. ²⁷ Tojo wa'aca be'ro ti wi'i co'tegũ wã'cãcũ niwĩ. Wã'cã, te soperi susupe'ticã ĩ'acũ niwĩ. “Nipe'tirã du'tiwijaape'tia wa'apã”, ni wãcũcũ nimiwĩ. Tojo weegũ uigũ, cũ basu di'pjĩ mii wẽjẽcã'cũ nimiwĩ. ²⁸ Tojo weesĩ'ricã, Pablo cũrẽ ƣpũtũ caricũquejocũ niwĩ:

—Mũ'ũ basu wẽjẽticã'ña. Ësã nipe'tirã a'topũ nipe'ticã'a, nicũ niwĩ.

²⁹ Pablo tojo nicã tũ'ogu, âpërã surarare “Sĩ'ase miitia”, nicũ niwĩ. Na o'óca be'ro sĩ'oo, omasãjãacu niwĩ Pablo, Sila na nirĩ tucũpu. Uigu, uputu narãsãgũta, na pu'to ejaque'acu niwĩ. ³⁰ Be'ro wã'cãnu'cã, narẽ pijiwĩrõ, sërĩtiña'cu niwĩ:

—¿De'ro weegusari yũ'u Õ'acũ yũ'ure yũ'ruoato nígũ?

³¹ Na pe'e a'tiro yũ'ticãrã niwã:

—Mũ'u marĩ wiogu Jesure ãjõpeogu, yũ'rugusa'a. Mũ'u ya wi'icjãrã quẽ'rã mũ'u weronojõ ãjõpeorãta, yũ'rurãsama, nicãrã niwã.

³² To be'ro cũrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ Jesú ye quetire bu'ecãrã niwã. ³³ Surara bu'iri da'reri wi'i co'tegu Pablo quẽ'rãrẽ ñami decota na tãrã'que cãmire coecu niwĩ. Cũ coéca be'ro Pablo quẽ'rã cũrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ wãmeyecãrã niwã. ³⁴ Be'ro ti wi'i co'tegu cũ ya wi'ipu pijiwã'cã, narẽ su'ori ba'acu niwĩ. Na Õ'acũrẽ ãjõpeoca be'ro cũ, cũ acawererã uputu e'caticãrã niwã.

³⁵ Ape numũ bo'reacã ti macãcjãrã romano masã wiorã surarare ti wi'i co'tegupure wereduticãrã niwã. A'tiro nío'ocãrã niwã:

—“Na to puarã umua nirãrẽ du'uwĩrõdutiama”, ni wererã wa'aya, nicãrã niwã.

³⁶ Surara topu eja, wiorã na wereduti'quere ti wi'i co'tegupure werecãrã niwã. Tere tu'otoja, cũ pe'e quẽ'rã wereturiacu niwĩ Pablo, Silare tja.

—Mũsãrẽ a'ti macãcjãrã wiorã “Du'uwĩrõato”, nicãrã niama. Tojo weerã mũsã wijaaya. Añurõ e'catise me'rã wa'aya, nicũ nimiwĩ ti wi'i co'tegu pe'e.

³⁷ Cũ te quetire werecã tũ'ogu, Pablo surarare nicũ niwĩ:

—A'ti macãcjãrã wiorã ãsãrẽ bu'iri bocatiama. Bocatimirã, masã tiropu miaa, tãrã, a'ti wi'i bu'iri da'reri wi'ipu ãsãrẽ sörõama. Ësã romano masã nimicã, tojo weeama. Ni'cãrõacãrẽ ãsãrẽ masã ñ'atiropu nuowĩrõsĩ'rĩsama. Basiowe'e. Na basuta a'titjãrã, ãsãrẽ wĩrõrã a'tiatio, nicũ niwĩ surarare.

³⁸ Surara cũ tojo ní'quere tũ'orã, wiorãpũre wererã wa'acãrã niwã. Pablo quẽ'rã “Romano masã ni'i” niama nise quetire werecã tũ'orã, wiorã ucua wa'acãrã niwã.

³⁹ Na ti wi'ipu wa'a, Pablo quẽ'rãrẽ acobojoje sërĩcãrã niwã. Sërĩtoja, narẽ bu'iri da'reri wi'ipu ní'cãrãrẽ miiwijaa, “Ne a'ti macãrẽ niticã'ña, wijayá”, nicãrã niwã.

⁴⁰ Na tojo nicã tũ'orã, Pablo, Sila bu'iri da'reri wi'ipu ní'cãrã wijaawã'cã, Lidia ya wi'ipu wa'acãrã niwã tja. Topu Jesure ãjõpeorãrẽ wãcütutuanemocã weecãrã niwã. Be'ro ti macãpu ní'cãrã wa'a wa'acãrã niwã.

17

Tesalónicapũ Pablo quẽ'rãrẽ wa'a'que ni'i

¹ Pablo, Sila Filipopu ní'cãrã yũ'ruacãrã niwã Anfípoli, Apolonia wãmetise macãrĩrẽ. To yũ'ruaa, etacãrã niwã Tesalónica wãmetiri macãpu. Ti macãpũre judío masã nerẽrĩ wi'i nicaro niwã. ²⁻³ Pablo cũ weesetironojõpũma ti wi'ipu sãjãacu niwĩ. I'tia semana saurunucũ Jesú ye quetire bu'ecu niwĩ. Duporocjãrãpu Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere bu'ecu niwĩ:

—“Õ'acũ bese'cu pi'eti, wẽrĩgũsami. Wẽrĩ'cupu nimigũ, masãgũsami”, ni ojacãrã niwã. Na tojo ni ojano'cureta mũsãrẽ ni'cãrõacãrẽ werẽ'e. Jesúta nimi na tojo ní'cu Õ'acũ cũ bese'cu, ni werecu niwĩ Pablo.

⁴ Tojo ni werecã tũ'orã, ni'cãrãrẽ judío masã ãjõpeocãrã niwã. Judío masã weronojõ ãjõpeosetirã quẽ'rã griego masã pãjãrã ãjõpeocãrã niwã. Wiorã weronojõ nirã numia pãjãrã ãjõpeocãrã niwã.

⁵ Äpërã judío masã Pablo cũ weresere ãjõpeotirãnojo uputu uocãrã niwã Pablöre. Tojo weerã umua niñisijarãrẽ, ña'arã nibajaque'atirãrẽ macã decopu neo, o'ócãrã niwã:

—Nipe'tiropu caricûste sijaya, nicârã niwã. Na tojo weecã, ti macâcjârã nipe'tirã uarosâjâcârã niwã. Be'ro Pablo quẽ'rârẽ masã decopu miarâtirã a'marã wa'acârã niwã. Na câjica wi'i Jasõ wãmetigu ya wi'ipu wa'acârã niwã. Topu eja, narẽ a'marã, ti wi'i sopere weje pâ'rêcã'cârã niwã. ⁶ Ne bocaticârã niwã. Bocati, ti wi'i nigũ Jasõrẽ, âpêrã Jesure êjõpeorãrẽ ñe'e miacârã niwã wiorã tiropu. Topu ejarã, a'tiro caricûcârã niwã:

—Aperocjârã umua marĩ ya macâpu a'ticârã niama. Nipe'tiro na sijaropure dojorẽ sijarã weema. ⁷ Jasõ narẽ cû ya wi'ipu câjio'ocu niami. Na nipe'tise marĩ wioгу Romacjũ cû dutisere yu'runu'cârã weeama. Apĩ pe'ere “Wioгу waro nimi Jesũ wãmetigu” nirã weeama, ni caricûcârã niwã.

⁸ Na tojo nicã tu'orã, ti macâcjârã, ti macã wiorã nipe'tirã caricûstea wa'acârã niwã. ⁹ Be'ro wiorã Jasõrẽ, cû me'râcjârãrẽ a'tiro nicârã niwã:

—Musã ûsârẽ niyeru wapayecã, musârẽ du'uwĩrõrãti. Pablo, Sila na a'ti macâpure wijãca be'ro musã ye niyerure wiarãti tja, nicârã niwã. Tojo nicã tu'orã, na wapayecârã niwã. Na tojo wéeca be'ro narẽ du'ucã'cârã niwã.

Pablo, Sila Bereapu na bu'e'que ni'i

¹⁰ Ñamica'a, na'ique'ari curapu âpêrã Jesure êjõpeorã Tesalónicacjârã Pablo, Silare Berea wãmetiri macâpu wijaduticârã niwã. Be'ro ti macâpu eja, judío masã na nerẽrĩ wi'ipu wa'acârã niwã tja. ¹¹ Bereacjârã pe'e Tesalónicacjârã nemorõ Pablo weresere tu'otu'sacârã niwã. ¿Pablo marĩrẽ diacjũta bu'egu weemiti? nĩrã, umucorinucũ Õ'acũ ye queti ojarã na oja'quere bu'enu'cũcã'cârã niwã. ¹² Cũ diacjũta werecã ï'arã, judío masã pãjãrã êjõpeocârã niwã. Âpêrã pãjãrã griego masã umua êjõpeocârã niwã. Numia quẽ'rã griego numiata pajiro niyeru cuorã numia êjõpeocârã niwã. ¹³ Judío masã Tesalónicacjârã Pablo Bereapu Õ'acũ ye quetire bu'ecã tu'ocârã niwã. Tere tu'orã, na Bereapu wa'acârã niwã masârẽ uarosâjãcã weerã wa'arã tja. ¹⁴ Na uarosâjãcã ï'arã, maata Jesure êjõpeorã Pablora âpêrã me'rã dia pajiri maapu o'ócã'cârã niwã. Cũ me'râcjârã pe'e Sila, Timoteo ti macâputa tojacã'cârã niwã. ¹⁵ Pablo cûrẽ ba'patiwã'cã'cârã me'rã buruaa, Atena wãmetiri macâpu ejacârã niwã. Topu cûrẽ soocã, majãmitojati a'titicârã niwã na ya macã Bereapu tja. Na me'rãta Pablo queti o'ocu niwĩ:

—Quero Sila, Timoteo a'tiato a'topu, nicu niwĩ.

Pablo Atenapu Jesú ye quetire were'que ni'i

¹⁶ Sila, Timoteore yucuegunojõ Pablo Atenapu nígu, ti macâpu ï'acusiacu niwĩ. Topu peje na êjõpeose queose yee'quere ï'acu niwĩ. Tere ï'agũ, pũrõ bujaweticu niwĩ. ¹⁷ Tojo weegu Jesú ye quetire judío masã na nerẽrĩ wi'ipu werecu niwĩ. Judío masârẽ, âpêrã na weronojõ êjõpeosetirãrẽ werecu niwĩ. Tojo nicã umucorinucũ macã decopu wa'amujãcu niwĩ. Topu cû bocaejarãrẽ Jesú ye quetire weremujãcu niwĩ. ¹⁸ Ni'cãrẽrã epicúreo, estoico wãmetise cururicjãrãrẽ bu'erã Pablo me'rã ucũcârã niwã. Cũ Jesú ye quetire, apeye quẽ'rârẽ wẽrĩ'cãrãpu masãsere werecu niwĩ narẽ. Tojo weerã ni'cãrẽrã na basu a'merĩ sãrĩtiña'cãrã niwã:

—¿De'ro ni weresĩ'rĩgu weeti tocã'rõ ucũsepijagu? Âpêrã pe'e a'tiro nicârã niwã:

—Ape di'tacjârã na êjõpeorãnojõrẽ ucũgu weesami, nicârã niwã.

¹⁹ Be'ro cûrẽ pijiwã'cãcãrã niwã wiorã na ucũwũaro Areópago wãmetiropu. Topu cûrẽ nicârã niwã:

—Ûsã ma'ma cjase mu'u bu'esere tu'osĩ'rĩsa'a. ²⁰ Ûsãrẽ mejẽcã warota nicã'sa'a. Tere ne tu'otirã nicãti. ¿De'ro nisĩ'rĩrõ weeti te mu'u bu'ese? Wereya, nicârã niwã.

²¹ Ti macã Atenacjârã, âpêrã topu macãrĩ wa'a'cãrã na weesetise a'tiro nicaro niwũ. Ma'ma queti dia'cûrẽ tu'o, ucũnu'cũcã'sĩ'rĩcãrã niwã.

²² Na wereduticã tu'ogu, Pablo Areópagopu wã'cãnu'cã werecu niwĩ Atenacjãrãrẽ:

—Yũ'u ĩ'acã, musã ějõpeorãnojõrẽ añurõ ějõpeoseti'i. ²³ Yũ'u a'ti macãpu sijagu, musã ějõpeosere ĩ'apu. Topu ni'cãrõ musã ějõpeorãnojõrẽ wa'icurã wẽjẽ ĩjũamorõpeoropu a'tiro ojaõ'ono'carore bocaejapejasu. “Õ'acũ masĩno'ña marĩgũrẽ ějõpeoro ni'i”, niapu. Musã masĩtimirã ějõpeo'cure musãrẽ ni'cãrõacã wereguti.

²⁴ »Õ'acũ a'ti turi nipe'tisere wee'cu u'muse, a'ti di'ta wioгу nimi. Tojo wioгу nitĩagũ, umua na wee'que wi'seripu dia'cũ nĩmasĩtisami. ²⁵ Ne apeyenojõ du'satisa'a Õ'acũrẽ. Nipe'tirãrẽ catise, ejerimise, nipe'tisere o'osami. Ne marĩ da'rase me'rã cũrẽ weetamuta basiotisa'a. ²⁶ Õ'acũ ne waroputa ni'cũ masũ weecu niwĩ. Cũ me'rãta nipe'tise cururicjãrãrẽ weecu niwĩ. Narẽ nipe'tiro a'ti turipure nibũroato nĩgũ ducawaacu niwĩ. Õ'acũ cũ dutiro me'rã marĩ põtẽorõ catiatjore, marĩ niatjore cũucu niwĩ. ²⁷ Cũ wee'quere ĩ'arã, yũ'are masĩsĩrĩrã a'mato nĩgũ tere weecu niwĩ Õ'acũ. Cũrẽ a'mato nimigũ, yoaropu nitisami. Marĩ tiroacã nisami.

²⁸ »Õ'acũ weetamurõ me'rãta marĩ cati'i, da'ra'a. Ni'cãrẽrã musã ya curuacjãrã papera ojari masã a'tiro ni ojacãrã niwã: “Marĩ quẽ'rã Õ'acũ wee'cãrã cũ põ'rã ni'i.”

²⁹ »Marĩ Õ'acũ põ'rã ni'i nĩrã, cũrẽ “Uru, plata wãmetise me'rã yee'cu nimi”, ni wãcũticã'rõua'a. Tojo nicã “Ëtãgã me'rã queose wee'cu nimi”, niticã'rõua'a. “Masã na wãcũrõ me'rã yeeme'rĩ'cu nimi Õ'acũ”, niticã'rõua'a. ³⁰ Duporocjãrãpure na masĩtirã yee ějõpeo'quere Õ'acũ tojo ĩ'acã'cu niwĩ. A'tocaterore marĩ nipe'tirocjãrãrẽ a'tiro uasami. Marĩ ña'arõ weesetisere bujaweti, du'udutisami. ³¹ Õ'acũ a'ti turi nipe'tirocjãrãrẽ beseatji numurẽ ĩ'acasanu'cõcu niwĩ. Ti numu nicã, queoro nise me'rã besegusami. Cũ bese'cu Jesú me'rã tojo weegusami. Õ'acũ cũrẽ ã'rĩta musãrẽ beseacju nimi nĩgũ, wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ, nicu niwĩ Pablo.

³² Pablo “Ni'cũ masũ wẽrĩ'cupu masãcu niwĩ” nicã tu'orã, ãpẽrã ni'cãrẽrã mejõ bujicã'cãrã niwã. ãpẽrã pe'e “Mu'u apetero tere ucũcã, tu'onemosĩ'rĩsa'a tja”, nicãrã niwã.

³³ Be'ro Pablo na nerẽrõpu ní'cu wijaa wa'acu niwĩ. ³⁴ Ni'cãrẽrã cũrẽ sirutuwijaa, cũ weresere tu'orã, Jesure ějõpeocãrã niwã. Ni'cũ Dionisio wãmetigu Areópagopu ãpẽrã wiorã me'rã nerẽwagu nicu niwĩ. Apego Dámari wãmetigo, tojo nicã ãpẽrã Jesure ějõpeocãrã niwã.

18

Pablo Corintopu weeseti'que ni'i

¹ Pablo Atenapu wéréca be'ro Corinto wãmetiri macãpu wa'acu niwĩ. ² Topu etagu, ni'cũ judío masũ Aquila wãmetigure, cũ numo Priscilare bocaejacu niwĩ. Ne waropure Ponto wãmetiri di'tacjũpu nicu nimiwĩ. Be'ro Italia di'tapu macãrĩ wa'acu niwĩ. Cũ topu nĩca be'ro tocjũ romano masã wioгу Claudio nipe'tirã judío masãrẽ ti di'tapu nĩrãrẽ wijaduticu niwĩ. Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ numo me'rã Corintopu wa'acu niwĩ. Pablo cũ Corintopu etase duporoacã na quẽ'rã ne etarãta nicãrã niwã. Pablo topure etãca be'ro ni'cã numu na tiropu sijagu wa'acu niwĩ. ³ Na quẽ'rã cũ weronojõta da'rasetirã nicãrã niwã. Usebutise su'ti caseri paca me'rã ãpẽrã sijarã wa'arã na miase wi'serire da'rerã nicãrã niwã. Te na da'raseticã ĩ'agũ, na tiro na me'rã da'ragu tojacã'cu niwĩ.

⁴ Saurunucũ judío masã na nerẽrĩ wi'ipu judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ Jesú ye cjasere cũrẽ ějõpeoato nĩgũ weregu wa'amujãcu niwĩ.

⁵ Be'ro Sila, Timoteo Macedonia di'tapu ní'cãrã Pablo cũ uono'cãrã Corintopure etacãrã niwã. Topu na etacã, Pablo su'ti caseri me'rã wi'seri weemi'quere da'radu'ucã'cu niwĩ. Cũ nipe'tise numurĩ bu'ero bajuro Jesú ye cjasere bu'ecu niwĩ. Cũ judío masãrẽ “Õ'acũ bese'cu marĩ yoacã yucue'cu Jesú wãmetigu nimi”, ni bu'ecu

niwĩ. ⁶ Na pe'e a'tere tu'osĩ'rĩticārã niwã. Tojo weerã cū weremicã, tocjārã cūrẽ tu'ti, cū weresere ye'sumujācārã niwã. Na tojo weecã ĩ'agũ, cū tu'satisere ĩ'ogũ, cū ye su'tire to cjase di'ta wã'a'quere paasteĩ'ocu niwĩ. Narẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ musārẽ bu'iri da'recã, musã ye bu'iri wa'arosa'a. Yé bu'iri nisome. Musārẽ yu'u cū ye cjasere weretojapu. Tojo weegu yu'u ni'cãcã me'rã judío masã nitirārẽ Jesú ye cjasere bu'egu wa'aguti, nicu niwĩ.

⁷ Tojo nitojanu'cõ, ti wi'ipu ni'cu wijaa, Ticio Justo ya wi'ipu wa'a, nicã'cu niwĩ. Ti wi'i pe'e na nerẽrĩ wi'i pu'toacã nicaro niwũ. Justo judío masũ nitimigũ, Õ'acũrẽ ejõpeogu nicu niwĩ. ⁸ Apĩ na nerẽrĩ wi'i wiogu Crispo wãmetigu cū quẽ'rã Jesure ejõpeocu niwĩ. Nipe'tirã cū ya wi'icjārã Jesure ejõpeorã dia'cũ nicārã niwã. Āpẽrã quẽ'rã ti macãcjārã Pablo cū were'quere tu'orã, pãjārã Jesure ejõpeocārã niwã. Na ejõpeotojacã ĩ'agũ, Pablo narẽ wãmeyecu niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Ni'cã ñami Pablo cãritimigũ quẽ'ese weronojõ Jesú cūrẽ ucũcã tu'ocu niwĩ:

—A'ti macãpure pãjārã yu'ure ejõpeoajã nima. Tojo weerã mu'urẽ āpẽrã ne mejẽcã weeta basiosome. Yu'u mu'u me'rã nigũti. Tojo weegu uiticã'ña. Yé cjasere ne weredu'uticã'ña. Tojo werenu'cũcã'ña, nicu niwĩ Jesú Pablöre.

¹¹ Tojo weegu Pablo ni'cã cū'ma ape cū'ma deco tocjārãrẽ Õ'acũ ye quetire bu'egu, Corintopure tojacu niwĩ. ¹² Titareta ti di'ta Acaya wiogu Galiõ wãmetigu sãjãcu niwĩ. Tojo cū wiogu nirĩ cura judío masã Pablöre ñe'e, cū tiropu miacārã niwã. ¹³ Cūrẽ weresārã, a'tiro nicārã niwã:

—Ā'rĩ mejẽcã ejõpeodutimi. Ėsārẽ dutise mejẽtare weedutigu weemi, nicārã niwã.

¹⁴ Pablo yu'tiguti weeri curata Galiõ ucũquejocu niwĩ judío masã cūrẽ weresã'cãrãrẽ:

—Cũ ña'arõ wéeca be'ro nicã pũrĩcãrẽ, yu'u tu'oboapã. ¹⁵ Musã judío masã ye dutise niyucã, musã basu apoya. Yu'u pũrĩcã tere ne besosome, nicu niwĩ.

¹⁶ Tojo nitojanu'cõ, topu nirãrẽ cū yarã surarare cõ'awĩrõduticu niwĩ. ¹⁷ Na topu nĩrãta, maata Sóstenes wãmetigure wiogu ĩ'orõpu ñe'ea, paacārã niwã. Na paagu judío masã nerẽrĩ wi'i wiogu nicu niwĩ. Galiõ na tojo weecã, tojo ĩ'arõ bajuro ĩ'acã'cu niwĩ. Ne cã'mota'aticu niwĩ.

Pablo Corintopu ní'cu Antioquíapu dajatojaa'que, tojo nicã apaturi cã bu'esijanemo'que ni'i

¹⁸ Pablo peje numurĩ Corintopure tojacu niwĩ. Be'ro tocjārã Jesure ejõpeorãrẽ we'eriti, Priscila, Aquila me'rã Siria di'tapu wa'a wa'acu niwĩ. Topu cū wa'ase dũporo Corintopu ní'cu Cencrea wãmetiri macãpu bu'acu niwĩ. Ti macãputa yucusu me'rã wa'ati dũporo cū poarire seecõ'aduticu niwĩ. Cũ todũporopu Õ'acũrẽ “A'tiro weeguti” ní'quere tu'aja'a nisĩ'rĩgũ tojo weecu niwĩ.

¹⁹⁻²¹ Cūrẽ séeca be'ro na yucusupu mujãsãjãa, dia pajiri maarẽ pẽ'a, ape pã'rẽ Éfeso wãmetiri macãpu etacārã niwã. Topu eta, cū judío masã nerẽrĩ wi'ipu sãjãa, Jesú ye cjasere judío masã me'rã ucũcu niwĩ. Ni'cãrẽrã ti wi'i nirã cūrẽ yoacã tojaduticārã nimiwã. Cū pe'e tojasĩ'rĩticu niwĩ.

—Yu'u Jerusalẽpu wa'agu wee'e bosenumu yu'ruogu wa'agu. Õ'acũ cū uacã, apetero weegu a'tiguti tja, nicu niwĩ narẽ. Priscila, Aquila pũrĩcã ti macãputa tojacã'cãrã niwã. Pablo ni'cũta to ní'cu yucusu me'rã yu'ruacu niwĩ.

²² Yu'ruaa, etacu niwĩ Cesareapure. Topu eta, yucusupu ní'cu dijaa, Jerusalẽpu wa'agu ma'apu majãcu niwĩ. Jerusalẽpure etagu, tocjārã Jesure ejõpeorãrẽ añuduti, topu tojacã'cu niwĩ. Be'ro Antioquíapure yu'ruacu niwĩ tja. ²³ Topure cã'rõ niquejo, yu'rua wa'acu niwĩ tja Galacia, Frigia di'ta nise macãrĩpure. Nipe'tirã Jesure ejõpeorãrẽ nemorõ wãcũtutuase o'onemowã'cãcu niwĩ.

Apolo wāmetigu cū masārē bu'e'que ni'i

²⁴ Pablo Galacia, Frigia di'tapu sijari curata apī judío masū Jesure ějōpeogu Apolo wāmetigu Ēfesopure etacu niwī. Cū Alejandriacjū añurō ucūme'rīgū nicu niwī. Ō'acū ye queti wererā na ojāca pūrī cjasere masīrī masū nicu niwī. ²⁵ Todapropure āpērā Jesú ye quetire werecā tu'ocu niwī. Tojo weegu cū weretu'saro me'rā, diacjū nise me'rā āpērārē Jesú ye quetire wereturiacu niwī. Tojo weemigū, Juā cū masārē wāmeye'que dia'cūrē masīcu niwī. Espiritu Santu cū dijata'que pe'ere masīticu niwī. ²⁶ Cū ne uiro marīrō wācūtutuario me'rā judío masā na nerērī wi'ipu Jesú ye quetire werecu niwī. Be'ro Priscila, Aquila tu'ocārā niwā cū weresere. Tere werecā tu'orā, cūrē na ya wi'ipu miacārā niwā. Topu cūrē añurō Jesú ye quetire cū masītimi'quere diacjūncōcārā niwā.

²⁷ Be'ro Apolo “Acayapu wa'asī'rīsa'a” nicā tu'orā, Ēfesocjārā Jesure ějōpeorā cūrē papera ojabosacārā niwā. Ti pūrīrē Acayacjārā Jesure ějōpeorāpūre ojaocārā niwā. A'tiro ni ojacārā niwā: “Añurō ñe'eña Apolo cū topu ejacā”, ni ojaocārā niwā. Ō'acū to Acayacjārārē narē ma'ígū, cū macū Jesure ějōpeocā weecu niwī. Narēta Apolo cū bu'ese me'rā Acayapu ejagu, wācūtutuase o'onemocu niwī.

²⁸ Cū nipe'tirā i'orōpu judío masārē cū wereme'rīse me'rā docaque'amujācā weecu niwī. Cū Ō'acū ye cjase ojāca pūrīpu bu'e, narē werecu niwī:

—Ō'acū cū bese'cu marī yoacā yucue'cu nimi Jesú, nicu niwī. Cū añurō diacjū bu'e wereme'rīcā, cūrē na mejēcā nīmasīticārā niwā.

19

Pablo cū Ēfesopu bu'e'que ni'i

¹ Apolo Corintopu nirī cura Pablo pe'e u'muase bu'pare yu'ruaa, Ēfesopure ejacu niwī. Topu āpērā Jesure ějōpeorārē bocaejacu niwī. ² Narē sērītiña'cu niwī:

—¿Musā Jesure ějōpeorā, Espiritu Santure ñe'erī? nicu niwī.

Na yu'ticārā niwā:

—Ñe'etiwu. Ūsā “Espiritu Santu nīpu” nicā tu'otirā nicāti, nicārā niwā.

³ —¿To pūrīcārē musā wāmeyeno'rā, ñe'enojō me'rā wāmeyeno'rī? ni, narē sērītiña'nemocu niwī Pablo.

—Juā cū bu'e wāmeyeronojōta ūsārē wāmeyewā, nicārā niwā.

⁴ Pablo narē nicu niwī tja:

—Juā wāmeyecu niwī masā na ña'arō weeseti'quere bujaweti ducayúca be'ro. Juā a'tiro nicu niwī: “Yu'u be'ro ni'cū a'tigusami. Cūrē ějōpeoya”, nicu niwī. Cū tojo ni were'cūta nimi Jesú, nicu niwī Pablo.

⁵ Cū narē weretojaca be'ro na Jesure ějōpeocā i'agū, wāmeyecu niwī. ⁶ Be'ro na dupopapure cū ye omocārīrē ñapeocu niwī. Tojo weeri curata Espiritu Santu napure dijatacu niwī. Cū narē dijatacā, apemasā ye ucūsere ucūmasītimi'cārā ucūnū'cācārā niwā. Apeye quērārē Ō'acū cū weredutisere cū wācūse o'oro me'rā werecārā niwā.

⁷ Na nipe'tirā nīrā, doce wa'tero umua nicārā niwā.

⁸ Pablo ti macāpu nīgū, i'tiarā mujīpū judío masā na nerērī wi'ipu wācūtutuario me'rā bu'esijagu wa'amujācu niwī. Ō'acū nipe'tirā wiogu nimi nisere na Jesure ějōpeoato nīgū pūrō werecu niwī.

⁹ Āpērā ni'cārērā ti wi'ipu nīrā cū weresere tu'otu'saticārā niwā. Ne ějōpeoticārā niwā. Jesú ye cjasere masā na tu'oropu ña'arō bujicā'cārā niwā. Tojo weegu Pablo na me'rā nīmī'cu cō'awijaa wa'acu niwī. Nipe'tirā Jesure ějōpeorārē cū me'rā ti wi'ipu nīrārē pijiwijaacu niwī. Be'ro cū umucorīnucū Tirano wāmetigu ya wi'i bu'eri wi'ipu masārē bu'ecu niwī. ¹⁰ Pua cū'ma bu'enu'cūcā'cu niwī. Tojo weerā ti di'ta Asiācārā

tɯ'ope'ticā'cārā niwā Jesú ye quetire. Judío masā, āpērā judío masā nitirā quē'rā mejārōta tɯ'ocārā niwā cū weresere.

¹¹ Pablo ti macāpu nicā, Ō'acū cū me'rāta peje añuse weeī'omujācū niwī. ¹² Tojo weegu Pablo cū basu wa'atimicā, āpērā cū ye su'ti bu'icjase tuweecūu'que su'tire, cū ye nesurire miamujācārā niwā dutitirā tiro, wātīa sājāno'cārā tiropu. Te me'rā dutitimi'cārā yu'ruamujācārā niwā. Wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōmujāno'cārā niwā.

¹³⁻¹⁴ Titareta āpērā masā wātīa cō'awīrō sijari masā Éfesopure etacārā niwā. Na siete nicārā niwā. Esceva wāmetigu pō'rā ni'cū pō'rāta nicārā niwā. Cū ni'cū judío masā pa'ia wiogu nicū niwī. Na Jesure ějōpeotimirā, Pablo weronojō na quē'rā Jesú wāmerē pisurā, wātīarē cō'awīrōsī'rīmicārā niwā. Tojo weerā wātīa sājāno'cārārē cō'awīrōrātīrā a'tiro nicārā niwā:

—Wātīa musā masāpure nirārē wijaaduti'i Jesú, Pablo weresijagu wāme me'rā.

¹⁵ Na tojo nicā, wātī narē yu'ticū niwī:

—Yu'u Jesure masī'i. Pablo quē'rārē masī'i. Musā pūrīcārē masītisa'a. ¿Noanojō niti musā? nicū niwī.

¹⁶ Narē tojo nīca be'ro masū wātī sājāno'cū na tiropu bu'puquepejacū niwī. Narē uputu paacū niwī. Cāmida're, na ye su'tire paatū'rēpe'ocā'cū niwī. Ni'cā pe'e narē paacā'cū niwī. Na pe'e ne a'meticārā niwā. Na su'ti marīrā tojarāpu ti wi'ipū nī'cārā omawija wa'acārā niwā. ¹⁷ Ti macā Éfesopu nirā judío masā, āpērā judío masā nitirā nipe'tirā tɯ'ose'sa wa'acārā niwā tojo wa'asere. Tere tɯ'oucua, Jesure wiopesase me'rā wācūseticārā niwā.

¹⁸ Tojo weerā pājārā masā Jesure ějōpeorā, masā na tɯ'oropu wereyu'rucārā niwā na toduporopu masārē dojorēseti'quere, na yai weronojō niseti'quere. ¹⁹ Pājārā tojo wee'cārā paperare na tenojō bu'e'que turirire masā na ī'orōpu ūjūacō'ape'ocārā niwā. Te turiri wapa na ba'paqueocā, cincuenta mil niyeru kujiri wapabujuse kujiri wapatiro wijacaro niwā. ²⁰ Tojo wee Jesure pājārā ějōpeonemocārā niwā. Cū ye queti nipe'tiropu se'sacaro niwā.

²¹ Be'ro Pablo wācūcū niwī: “Yu'u Jerusalēpu tojaaguti. Topu wa'agu, Macedonia, Acaya di'tapu yu'ruaguti. Jerusalērē cā'rō niquejo, yu'ruaguti tja Romarē ī'asijagu wa'agu”, nicū niwī. ²² Tojo weegu puarā cūrē weetamurārē Timoteo, Erastore Macedoniapu o'óyumtācū niwī. Cū pe'e Asia di'taputa tojacā'cū niwī.

Éfesopu cumuca wa'a'que ni'i

²³ Titareta Pablo cū Éfesopu nicā, Jesure pājārā ějōpeose ye bu'iri pūrō cumuca wa'acaro niwā. ²⁴ Te cumucare wā'cōcū niwī ni'cū Demetrio wāmetigu. Cū asipa'ase plata wāmetisere da'rari masū nicū niwī. Te asipa'ase me'rā Artemisa wāmetigore na ějōpeose wi'seriacā queosere yee, duamujācū niwī. Artemisa na ějōpeogo na yee'co nico niwō. Te wi'seriacārē duarā Demetrio, āpērā cū me'rā da'raco'terā pajiro wapata'amujācārā niwā. ²⁵ Be'ro pājārā Jesure ějōpeocā ī'agū, cū me'rācārā, āpērā na weronojō da'rasetirārē neocūocu niwī. Na nérēca be'ro narē nicū niwī:

—Musā añurō masī'i. Marī a'te da'rasetise me'rā añurō wapata'a nicā'a. ²⁶ Musā quē'rā Pablo weresere tɯ'oña'ña. “Marī ějōpeorā masā queose yee'cārā catise cuorā mejēta nima. Ō'acū weronojō nitima”, ni weresijagu weeami. Cū tojo were'quere a'tocjārā pājārā ějōpeorā weema. A'tocjārā dia'cū ějōpeosetirā weetima. Pājārā ějōpeorā weema. A'ti di'ta Asiācārā quē'rā cū weresere ějōpeoma. ²⁷ Tojo weero marīrē a'te wiopesabutia'a. Marī da'rasere masā ña'arō wācūrāsama. Tere duutirāsama. Apeye quē'rārē marī ějōpeono'gō añubutiago ya wi'i mejō nirī wi'i tojacārōsa'a. A'tocaterore Asiācārā, nipe'tirocjārā core ějōpeoma. Masā Pablo weresere ějōpeorā, siape me'rā core ějōpeodu'ucā'rāsama, nicū niwī Demetrio.

²⁸ Na cū tojo nicā tɯ'orā, uputu ua, caricūcārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wioغو añubutiago nimo.

²⁹ Āpērā quē'rā tere tū'o, to nīrā waroa añurō caricūse'sa wa'acārā niwā. Tojo caricūrāta Gayo, Aristarco wāmetirārē ñe'e, sojaro me'rā wejewā'cācārā niwā pajiri wi'i ti macācjārā na nerērī wi'ipū. Na Macedoniācjārā Pablo me'rā sija'cārā nicārā niwā. ³⁰ Pablo quē'rā cū basu masā pājārā tiropū na me'rā ucūgū wa'agū wa'asī'rīmicū niwī. Āpērā Jesure ējōpeorā pe'e cūrē wējēbosama nīrā, ne du'uo'oticārā niwā. ³¹ Āpērā quē'rā Asiācjārā wiorā Pablo me'rācjārā queti o'ócārā niwā cūrē:

—Masā pājārā wa'teropū ne wa'aticā'to, ni queti o'ócārā niwā.

³² Na topū nerērā mejēcā dia'cū no'o na ūaro caricūma'acā'cārā niwā. Na ġde'ro weerātīrā a'topū marī nerēti? nisere ne masīticārā niwā. ³³ Na pājārā ti wi'ipū nīrī curata masā ī'orōpū judío masā na acaweregū Alejandro wāmetigure tuuquenu'cōcārā niwā. To caricūrārē wereato nīrā tojo weecārā niwā. Cū tocā'rōta di'tamarīato nīgū narē omocā me'rā weequēocū niwī. Ūsā judío masā bu'iri moo'o nisere weresī'rīmicū niwī. “Pablo cū weresijase ūsā ye cjase mejēta ni'i”, nisī'rīmicū niwī. ³⁴ Na cūrē judío masū nīmi ni ī'amasīrā, ā'rī quē'rā Artemisare ējōpeotisami nīrā, maata ni'cārō me'rā caricūmajācārā niwā:

—Artemisa Éfesocjārā wioغو añubutiago nimo. Pua hora tere tojo caricūnu'cūcā'cārā niwā.

³⁵ Be'ro ni'cū ti macācjārā wiogupū narē di'tamarīcā weecū niwī. Narē nicū niwī:

—Marī a'ti macā Éfesocjārā Artemisa añubutiago ējōpeori wi'ire co'terā ni'i. Co queose ū'mūsepū dijati'quere co'terā ni'i. Nipe'tirocjārā a'tere masīsama. ³⁶ “Musā tere co'terā niwe'e”, ne ni'cū marīrē nīmasītisami. Tojo weerā musā uasere tocā'rōta du'uya. Diācjū wācūmū'tātīmirā, ña'arō weeticā'ña. ³⁷ Ā'rā musā miiti'cārā apeyenojōacā marī ējōpeose wi'seri cjasere ne yajaticārā niama. Marī ējōpeogore yabiticārā niama. Na weetimicā, musā narē mejō waro miiticārā niapū. ³⁸ Demetrio, cū me'rā da'rarā āpērā masārē weresāsī'rīrā, marīrē besewuaropū weresārā wa'ato. Te niatjeta na'irō beseri masā beserā niama. ³⁹ No'o apeyenojō musā ūasere sērīsī'rīrā, wiorā na a'ti macācjārārē nerēduticā, musā ūasere ucūña. ⁴⁰ Ni'cācā marī caricū'quere romano masā wiorā “Marīrē yu'rūnu'cārā weesama”, ni wācūrāsama. Marī tojowarota caricūrō bajuro caricūma'acārā weepū. Tojo weerā romano masā na weresācā, marīrē de'ro ni yu'tita basiotisa'a, nicū niwī Éfesocjārā wiogu.

⁴¹ A'te ucūyapati, “Tocā'rōta ni'i”, nicū niwī. Cū “Musā ye wi'seripū wa'aya” nicā tū'orā, wijaastepe'tia wa'acārā niwā.

20

Pablo Macedonia di'tapū, Grecia di'tapū cū sija'que ni'i

¹ Cumuca pe'tīca be'ro Pablo Jesure ējōpeorārē werecasanu'cōgūti pijiocū niwī. Cū wérēca be'ro narē we'eriti, wa'a wa'acū niwī Macedonia di'tapū. ² To cjase macārīpū yu'ruagu, tocjārārē cū werese me'rā nemorō wācūtutuase o'onemowā'cācū niwī. Tojo weewā'cā, ejacū niwī Grecia di'tapū. ³ Topū i'tia mujīpū tocjārā me'rā tojacū niwī. Be'ro cū Siriapū yucūsu me'rā wa'aguti weemigū, queti tū'ocū niwī judío masā mū'urē wējērātīrā weeama nise quetire. Tojo weegu “Mejārō yu'u a'tīca ma'a Macedoniaputa wa'aguti tja”, ni wācūcū niwī. ⁴ Cū wa'acā, cū me'rā wa'acārā niwā Bereacjū Sópater wāmetigu, Tesalónicācjārā puarā Segundo, Aristarco wāmetirā. Tojo nicā Derbecjū Gayo wāmetigu wa'acū niwī. Apī Timoteo, āpērā Asiācjārā puarā Tíquico, Trófimo wāmetirā wa'acārā niwā. Be'ro Filipopū etawā. Yu'u quē'rā Luca Filipopū nī'cū wa'awū tja na me'rā. ⁵ Na ūsā dūporo Filipopū nī'cārā wijawā'cāwā. Ūsārē Troapū co'tecārā niwā. ⁶ Pā bucuase me'rā morētica ba'ari bosenu'mū be'ro ūsā

quẽ'rã Pablo me'rã narẽ sirutuwa Filipopa ní'cãrã. Tojo sirutuwa'cãrã, yucusa me'rã na wa'a'caroputa ãsã quẽ'rã wa'awu. Wa'a, ni'cãmocuse numurĩ be'ro Troapure ejawu. Topu ãsã me'rãcjãrã ãsãrẽ põtẽrĩwã. Topure ni'cã semana tojáníwã.

Pablo Troapu burudija wẽrĩ'cupure masõ'que ni'i

⁷ Soorinumu ñamipu põtẽrĩrãtirã nerẽwã. Pablo põtẽrĩse duporo masãrẽ bu'ewĩ. Cũ ape numu wijaguti weeyugu, narẽ yoacã bu'ewĩ. Téẽ ñami decopu bu'edu'uwĩ. ⁸⁻⁹ Ësã i'tia casatiri wi'i bu'ica tucũpu nerẽwã. Ti tucũpure peje sĩ'osepa niwã. Ni'cũ ma'mu Eutico wãmetigu ventana sopepu dujiwĩ. Pablo yoacã ucũyucã, cãrẽ waja ejayu'ruacarõ niwã. Cũ cãrĩyu'rumajã wa'a, burudija wa'awĩ nucũcãpu. Ti tucũpu ní'cãrã cũ tiropu dija, cũ wẽrĩ'cupure wejewa'cõ dupowã. ¹⁰ Pablo quẽ'rã dijaa, mu'rĩque'a, cãrẽ paabu'a wejewa'cõwĩ. “Catimi yujupu. Wãcũque'titicã'ña”, niwĩ. ¹¹ Pablo cãrẽ masõca be'ro ãsã apaturi mujãwũ ti tucũputa tja. Cũ ãsãrẽ su'ori põtẽrĩse o'o, ucũnemowĩ tja téẽ bo'reste dijaticãpu. Be'ro weretojanu'cõ, wijaa wa'awĩ. ¹² Cũ wa'aca be'ro Eutico wẽrĩ'cupu masã'cure topu nerẽ'cãrã cũ ya wi'ipu miawã. Cũ masãcã, na pũrõ e'catise me'rã tojawã.

Pablo quẽ'rã Troapu ní'cãrã Mileto wãmetiri macãpu wa'a'que ni'i

¹³ Be'ro Pablo ãsãrẽ Troapu nirãrẽ diapu wa'ayudutiwĩ Asõ wãmetiri macãpu. Tojo weerã topu wa'awu. Pablo cũ wa'asĩ'rĩ'caronojõta ma'apu wa'acu niwĩ. ¹⁴ Ësã cãrẽ Asõpu bocaaja, cũ ãsã me'rã diapu wa'awĩ. Be'ro tja ãsã Mitilene wãmetiri macãpu wa'awu. ¹⁵ Topu eja, ape numu yu'ruawu Quío wãmetiri nucũrõ pu'topu. Topu cãrĩ, ape numu yu'ruawu tja. Yu'ruaa, ejawu Samos wãmetiri nucũrõpure. To yu'ruaa, ejawu Trogilio wãmetiri macãpu tja. Topu cãrĩwã. Ape numu wa'a, ejawu Mileto wãmetiri macãpu. ¹⁶ Asiapure yoacã nisĩ'rĩtigu, “Éfesore diacjũ yu'ruarã”, niwĩ Pablo. Cũ soyayu'ruawĩ. Apetero weegu cãrẽ basiocãma, Pentecosté bosenumu duporo maata Jerusalẽpure niyusĩ'rĩtojawĩ.

Pablo Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ weretuo'que ni'i

¹⁷ Miletopu ní'gũta, Éfesocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ su'ori nirãrẽ Pablo queti o'owĩ: —Topure wa'awe'e. A'topu yu'ure põtẽrĩ ucũrã a'tia, nío'owĩ.

¹⁸ Na etacã ã'a, narẽ niwĩ:

—Musã añurõ masĩ'i yu'u musã wa'teropure weeseti'quere. Yu'u ne waro Asiapu etagu weesetinu'cã'quere, téẽ yu'u nituogupu weeyapada'reo'quere musã añurõ masĩsa'a. ¹⁹ Yu'u marĩ wiogu dutiro weerĩ masũ ní'gũ, “Yu'u masĩrõ me'rã ucũ'u”, ne nitiwũ. Masã Jesure ãjõpeoticã uticãti. Yu'ure judío masã na wẽjẽsĩ'rĩ wapacã, yu'u pi'eticãti. ²⁰ Yu'u musã nerẽwuaropu, no'o musã ye wi'seripu masãrẽ weetamusenojõrẽ ya'yiotiwũ. Werepe'ocã'wã. ²¹ Judío masãrẽ, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ a'tiro werewu: “Musã ña'arõ weesetisere bujaweti ducayuya. Jesú marĩ wiogure ãjõpeoya”, niwũ. ²² Yu'u ni'cãrõacã Jerusalẽpu wa'agu wee'e Espiritu Santu yu'ure duti'caronojõta. Topu yu'ure de'ro wa'aro wa'arosa'a. Masĩtisa'a. ²³ A'te dia'cũrẽ masĩ'i. Nipe'tise macãrĩpu yu'u wa'asetirinucũ Espiritu Santu yu'ure werewĩ: “Masã mu'urẽ bu'iri da'reri wi'ipu sõrõ, mu'urẽ pi'eticã weerãsama”, ni wereyuwĩ. ²⁴ Na yu'ure “Tojo weerãsama” nimigũ, wãcũque'tiwe'e. Yu'u catiri umucore ma'iwe'e. Marĩ wiogu Jesú cũ da'rase cũu'que pũrĩcãrẽ pe'osĩ'rĩsa'a. Õ'acũ masã nipe'tirãrẽ ma'imi nise quetire weredutiwĩ yu'ure.

²⁵ »Yu'u musã tiropu ní'gũ, Õ'acũ nipe'tirã wiogu nimi nise quetire weresijawu. Ni'cãrõacãrẽ “Musã ne ni'cũ yu'ure ã'anemosome majã”, ni tu'oña'sa'a. ²⁶⁻²⁷ Yé bu'iri nisome musã u'musepu wa'aticã. Yu'u musãrẽ te niatjereta werepe'ocã'wã. Nipe'tise Õ'acũ musãrẽ wereduti'quere ne cã'rõacã ya'yiotiwũ.

²⁸ »Musã basu pe'e co'teya. Éfesopu tojaarã, âpêrã Espíritu Santu musârê co'tedutino'cârã quê'rârê co'teya. Ô'acũ macũ wêrîse me'rã na quê'rã marĩ weronojõta cũ põ'rã nima. Tojo weerã narê oveja co'terã na yarã ovejare añurõ co'terã weronojõta añurõ co'teya. ²⁹ Yu'u wa'áca be'ro âpêrã nisoori masã a'tirãsama. Yaiwa ovejare ba'a'caro weronojõ musã Jesure êjõpeomi'quere pe'ticã weesĩ'rĩrãsama. ³⁰ Musã tiro nirã quê'rã Jesure êjõpeorârê na bu'ese pe'ere sirutuato nĩrã nisoose wã'cârãsama. ³¹ Tojo weerã musã na nisoori nĩrã, añurõ co'teya. Wãcũña. I'tia cũ'ma umucori, ñamirĩ nipe'tirã musã nirãnucãrê utise me'rã bu'ewu.

³² »Ni'cãrõacãrê majã musârê co'teato nígu yu'u Ô'acũrê sêrĩbosacũugũti. Cũ ye cjase quetire tu'orã, musã masĩrãsa'a Ô'acũ masârê ma'isere. Cũ musârê tutuacã weegusami. Ô'acũ “Nipe'tirã yu'u bese'cãrãrê añuse o'oguti”, nicu niwĩ. Cũ ní'caronojõta musârê o'ogusami. ³³ Yu'u ne uotiwu âpêrã ye niyerure, na ye su'tire. ³⁴ Musã añurõ masĩ'i. Yu'u basu da'rase wapa me'rã nipe'tise yu'u, yu'u me'rãcjãrã uasenojõrê bocawu. ³⁵ Yu'u tojo wéegu, âpêrãrê weetamusere musârê ï'owũ. Marĩ tojo da'ratjĩarãta, pajasecũorãrê weetamurõña'a. Wãcũña Jesú marĩ wioгу cũ ní'quere. “Apeyenojõ o'ogu pe'e ñe'egũ nemorõ e'catisami”, nicu niwĩ Jesú, ni weretuowĩ Pablo Éfesocjãrã Jesure êjõpeorârê su'ori nirãrê.

³⁶ A'tere tojo nitojanucõ, Pablo na nipe'tirã me'rã ejaque'a, ñubuewĩ. ³⁷ Ñubuetaja, na nipe'tirã utitjĩarã, pũrõ ma'ise me'rã cãrê paabu'a, we'eritituwã. ³⁸ Na “Musã yu'ure ï'anemosome majã” nicã tu'o'cãrã nitjĩarã, pũrõ bujawetirã tojawã. Be'ro cãrê peta yucusupu ba'pati tuusoowã.

21

Pablo Jerusalêpu wa'a'que ni'i

¹ Éfesocjãrã Jesure êjõpeorârê su'ori nirãrê we'eritituo, yucusu a'medo'cawujopu mujãsãjãa, wa'a wa'awu. Wa'a, diacjũ pê'a ejawu Cos wãmetiri macãpu. Topu cãrĩ, ape numu yu'ruawu Roda wãmetiri macãpu. Ti macãrê yu'ruaa, ejawu Pátara wãmetiri macãpu tja. ² Toputa ãsã apewu me'rã Fenicia tiro wa'apjupu mujãsãjãa, wa'a wa'awu. ³ Wa'a, Chipre nucãrõrê ï'awã'cã, ti nucãrõ cũpe pe'e tojawu. To yu'ruaa, Siria di'tapure etawu. Eta, Tiro wãmetiri macãpu majãwũ. Topu tiwu da'rãrã apeque na duredijocã, ãsã quê'rã tiwupu sãña'cãrã dijaawu. ⁴ Topu ãsã Jesure êjõpeorârê bocaejawu. Na me'rã ni'cã semana tojáníwũ. Na Espíritu Santu masise o'ono'cãrã Pablöre “Mu'u Jerusalêpu wa'aticã'ña mu'urê wêjêrĩ”, ni werewã. ⁵ Na tojo nimicã, ãsã “Ticuse numurĩ tojarãti” nica be'ro wa'a wa'awu tja. Ësãrê nipe'tirã, na numosãnumia, na põ'rã ba'patituwã petapu. Ësã nipe'tirã nucũporopu ejaque'a, Ô'acũrê ñubuewu. ⁶ Ñubuetaja we'eriti, ãsã yucusupu mujãsãjãwũ. Na pe'e quê'rã na ye wi'seripu tojaa wa'awã.

⁷ Ësã Tiro wãmetiri macãpu ní'cãrã yu'ruaa, etawu tja Tolemaida wãmetiri macãpu. Topu Jesure êjõpeorârê añuduti, ni'cã numu na me'rã tojawu. ⁸ Ape numu yu'ruaa, etawu tja Cesareapure. Topure eta, ãsã Felipe Ô'acũ ye queti werecusiagu ya wi'ipu cãrĩwũ. Cũ me'rã topu tojacãwũ. Felipe toduporo Jerusalêpure âpêrã seis me'rã ba'ase etiacju na besecũú'cu niwĩ. ⁹ Cũ me'rã cũ põ'rã numia ba'paritirã numia marãpusumua moorã niwã. Na Ô'acũ cũ ucũ'quere wereturiari masã niwã.

¹⁰ Ësã pejeti numurĩ nica be'ro ni'cũ Judeacjũ Agabo wãmetigu etawĩ. Cũ Ô'acũ ucũ'quere wereturiari masũ niwĩ. ¹¹ Ësã tiro eja, Pablo ya da ejerituri dare mii, cũ basu cũ ye omocãrĩ, cũ ye du'pocãrĩpu du'tewĩ. Du'tetoja, ãsãrê niwĩ:

—Espíritu Santu a'tiro niami yu'ure: “Mu'u a'ti da me'rã du'te'caro weronojõ judío masã Jerusalêpu a'ti da wiogure du'terāsama. Na judío masã nitirãrẽ o'orāsama cūrẽ ña'arõ weedutirã”, niami Espiritu Santu, niwĩ Agabo.

¹² Cũ tojo nicã tu'orã, ũsã, ãpẽrã Cesareacjārã Pablora “Ne Jerusalêpu wa'aticã'ña”, nimiwũ.

¹³ Cũ pe'e ũsãrẽ niwĩ:

—Musã ne utiticã'ña. Yu'ure tojo wéerã, uputu bujawetise o'orã wee'e. Na yu'ure du'tesĩ'rĩcã, yu'u narẽ “Du'teticã'ña”, nisome. Jerusalêpu na yu'ure Jesú ye bu'iri wějẽsĩ'rĩcã, yu'u e'catise me'rã wěrĩgũti, niwĩ Pablo.

¹⁴ ũsã cūrẽ de'ro cã'mota'amasiti, Õ'acũ cũ de'ro waro weeato nĩrã tojo du'ucã'wũ.

¹⁵ To be'ro ũsã, ũsã ye dure, Jerusalêpu wa'a wa'awũ. ¹⁶ ãpẽrã pejetirã to Cesareacjārã, Jesure ejõpeorã ũsãrẽ ba'patiwã'cãwã. Ni'cũ na me'rã Mnasõ wãmetigu yoacã Jesure ejõpeosetigu Chipre nucũrõcjũ niwĩ. ũsã cũ ya wi'ipu Jerusalêpure cãrĩrã wa'awũ.

Pablo Jerusalêpu Santiago, ãpẽrã Jesure ejõpeorã su'ori nĩrã me'rã ucũ'que ni'i

¹⁷ ũsã Jerusalêpure etacã, ũsãrẽ Jesure ejõpeorã e'catise me'rã põtẽrĩwã. ¹⁸ ũsã etaca numu ape numu pe'e Pablo Santiagore i'agũ wa'agu, ũsã me'rã wa'awĩ. Topure nipe'tirã Jesure ejõpeorãrẽ su'ori nĩrã cũ me'rã niwã. ¹⁹ Pablo narẽ añudutitoja, judío masã nitirã tiropu nipe'tise Õ'acũ cũ me'rã wee'quere ni'cãrẽ tenucũ wereburawĩ.

²⁰ Narẽ tojo ni wérẽca be'ro Õ'acũrẽ na e'catise o'owã. Be'ro Pablora niwã:

—Mu'u añurõ masĩsa'a. Pãjārã waro judío masã Jesure ejõpeorã nima. Na Moisé cũ duti'quere nipe'tirãrẽ pũrõ weedutirã weema. ²¹ ãpẽrã masã a'tiro ni ucjama mu'urẽ. “Mu'u judío masã nitirã ya di'tapu nĩgũ, judío masã topu nĩrãrẽ Moisé duti'quere weedutitiaporo. Na põ'rã ò'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutitiaporo. Tojo nicã marĩ judío masã weesetisenõjõ quẽ'rãrẽ weedutitiaporo”, tojo ni ucjama ãpẽrã mu'urẽ. ²² Na mu'u a'topu ejapu nise quetire tu'orã, nerẽrāsama. To pũrĩcãrẽ ¿de'ro weesĩ'rĩsari? ²³ Mu'u a'tiro weecã, añubosa'a. ũmua ba'paritirã nima a'tore. Na Õ'acũrẽ “Apeyenojõ tojo weerãti”, nicãrã niama. ²⁴ Na me'rã mu'u Õ'acũ wi'ipu wa'aya. Na Moisé duti'caronojõta weerã weema. Na ña'arõ niseti'quere Õ'acũ na me'rã añurõ e'catidutirã ducayurã weema. Mu'u quẽ'rã na weronojõta weeya. Nipe'tise wa'icũrã na Õ'acũrẽ ũjũamorõse wapare narẽ mu'u wapayebosaya. Mu'u tojo wéeca be'ro na poarire seecõ'adutirāsama. Nipe'tirã judío masã mu'u tojo weecã, mu'urẽ queti “Tojo nima'acãrã weepã”, nĩrāsama. “Cũ quẽ'rã Moisé duti'quere añurõ weegũ nimi”, nĩrāsama.

²⁵ »ũsã sō'onícateropu Jesure ejõpeorã judío masã nitirãrẽ papera dutiri pũrĩ ojatojawu na weeatjere. Wa'icũ di'i ãpẽrãnojõrẽ Õ'acũ mejẽtare ejõpeorã na wějẽ ũjũamorõ ñubuepeo'quere ba'adutitiwũ. Nipe'tirã wa'icũrã ye díre, wa'icũrã na wãmũta ārũasure'cãrãnojõrẽ ba'adutitiwũ. ãpẽrãrẽ a'metãrãdutitiwũ na numosãnumia, na marãpusumua nitirãrẽ, ni ojao'owu judío masã nitirãrẽ, niwã Jesure ejõpeorã su'ori nĩrã Pablora.

²⁶ Pablo pe'e “Jau”, niwĩ.

Tojo weegu sō'onícãrã ba'paritirãrẽ miaa, ape numu pe'e na ña'arõ niseti'quere du'u ducayurã wa'arã Õ'acũ wi'ipu wa'awã. Ti wi'i Õ'acũ wi'ipu sãjãa, Pablo pa'ire werecu niwĩ:

—Ni'cã semana du'sa'a ã'rã ña'arõ niseti'quere du'u ducayuatjo. Nituori numurẽ na masãnucũ ovejare wějẽ o'orāsama Õ'acũrẽ, nicu niwĩ Pablo.

Pablora Õ'acũ wi'i po'peapu nigũrẽ ñe'e wijaa'que ni'i

²⁷ Na ña'arõ niseti'quere ducayu, na añurõ tu'ajaboro ãpẽrã judío masã Asiãcãrã Pablore cũ Õ'acũ wi'ipũ nicã ï'acãrã niwã. Cũrẽ ï'arã, ãpẽrã masã ti wi'ipũ nirãrẽ uarosãjãcã weecãrã niwã. Na cũrẽ ñe'ea, caricũcãrã niwã:

²⁸ —Ûsã acawererã, ùsãrẽ weetamurã a'tia. Ì'rĩta nimi nipe'tiro marĩrẽ ña'arõ ucũse me'rã doxorẽcusiã'cũ. Cũ “Judío masã ña'a nima”, nicusiami. “Moisẽ cũ duti'que wapamarĩ'i”, nimi. A'ti wi'ĩ Õ'acũ wi'ĩ quẽ'rãrẽ “Ña'a ni'ĩ”, ni bu'ecusiagu weemi. Apeyema tja griego masãrẽ a'ti wi'ipũre miisãjãtiapĩ. Judío masã nitirã griego masã a'ti wi'ipũre de'ro sãjãtita basiowe'e. Cũ a'tiro wéegũ, a'ti wi'ĩ ña'ase marĩrĩ wi'ire doxorẽgũ weepĩ, ni weresãcãrã niwã.

²⁹ Na toduporo Éfesocjũ judío masũ nitigu Trófimo wãmetigure Pablo me'rã nicã ï'acãrã niwã macãpũ. Tojo ï'a'cãrã nitjãrã, na “Cũrẽ Õ'acũ wi'ipũ miisãjãapĩ”, ni wãcũcãrã nimiwã.

³⁰ Na tojo nicã tũ'orã, ti macãcjãrã nipe'tirã uarosãjãwã. Tojo weerã sojaro me'rã na omasãjãa, Pablo tiropũ eja, cũrẽ ñe'e, Õ'acũ wi'ipũ nigũrẽ wejewijaawã te sope pũ'topũ. Be'ro maata ti wi'ĩ soperire añurõ bi'acã'wã cũ ti wi'ipũ du'ti sãjãrĩ nĩrã. ³¹ Na Pablore wẽjẽrãtirãpũ weemiwã. Na wẽjẽsĩ'rĩrĩ cura ãpẽrã masã surara wiogupũre wererã wa'acãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tirã a'ti macã Jerusalẽcjãrãrẽ cumuca wa'aro weepũ, ni werecãrã niwã surara wiogupũre. ³² Cũ te quetire tũ'ogu, cũ yarã surarare nerẽduti, ãpẽrã cũ me'rãcjãrã wiorã quẽ'rãrẽ neo, omawã'cãticãrã niwã na tiropũ. Be'ro na tojo a'ticã ï'arã, Pablore paami'cãrã paadu'ucã'wã.

³³ Be'ro surara wiogu Pablo pũ'topũ wa'a, cũ yarã surarare ñe'eduti, pua da cõme dari me'rã dũ'tedutiwĩ. Tojo weetojaca be'ro masãrẽ “¿Noa niti ã'rĩ? ¿De'ro weeati?” ni sẽrĩtiña'wĩ.

³⁴ Cũ tojo nicã, masã pe'e apĩ mejẽcã, ãpẽrã quẽ'rã mejẽcã no'o uaro caricũma'acã'wã. Tojo weegu surara wiogu pe'e ne diacjũ tũ'oejatiwĩ. Tojo tũ'oti, cũ yarã surarare miadutiwĩ na surara nirĩ wi'ipũ. ³⁵⁻³⁶ Na topũ cũrẽ miacã, pãjãrã masã narẽ sirutuwã. Sirutu, pũrõ caricũwã:

—Cũrẽ wẽjẽña, niwã. Tojo weerã surara na ya wi'ĩ sope pũ'to mujãrõtiro ejarã, masã “Cũrẽ wẽjẽña” nicã tũ'orã, surara Pablore miuwãmujãwã.

Pablo surara wiogu me'rã cũ ucũ'que ni'ĩ

³⁷ Ti wi'ipũ eja, cũrẽ o'osõrõrãtirã weeri cura Pablo surara wiogũre griego ye me'rã “Yũ'u mũ'u me'rã ucũsĩ'rĩsa'a”, nicũ niwĩ. Cũ ucũcã tũ'ogu, surara wiogu pe'e “¿Mũ'u griego yere masĩti? ³⁸ ¿To pũrĩcãrẽ cãrũ sõ'onícũ Egiptocjũ masãrẽ neocũu weetjãgũ, romano masã wiorã me'rã a'mewẽjẽ'cũ mejẽta niti? Pãjãrã wẽjẽrĩ masãrẽ ba'paritisetiri mil ní'cãrãrẽ cũ yucũ marĩrõpũ miacũ niwĩ. ¿Mũ'u cũ mejẽta niti?” ni sẽrĩtiña'cũ niwĩ Pablore.

³⁹ Pablo cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Niwe'e. Yũ'u judío masũ, Tarso wãmetiri macãcjũ ni'ĩ. Tarso mejõ nirĩ macã mejẽta ni'ĩ Cilicia di'tapũre. Yũ'u ã'rã masã me'rã ucũsĩ'rĩsa'a, nicũ niwĩ.

⁴⁰ Cũ tojo nicã tũ'ogu, surara wiogu “Jau. Ucũña”, ni yũ'ticũ niwĩ. Tojo weegu Pablo mujãrõpũ nu'cũgũta, omocã me'rã masãrẽ di'tamarĩdutiwĩ. Na di'tamarĩcã ï'a, Pablo masãrẽ na ye hebreo ye me'rã ucũwĩ.

22

¹ —Yũ'u acawererã, yũ'ure tũ'oya. Yũ'u musãrẽ yé cjasere wereguti musã yũ'ure “Bu'iri moomi” niato ní'gũ, niwĩ.

² Be'ro Pablo na ye hebreo me'rã ucũcã tũ'orã, nemorõ di'tamarĩawã. Pablo narẽ niwĩ:

³ —Yũ'u judío masũ ni'i. Cilicia di'tacjũ, ni'cã macã Tarso wãmetiri macãpu bajuawũ. A'ti macã Jerusalẽpu añurõ masãtu'ajanũ'cõwũ. Yũ'ure bu'e'cu Gamalie niwĩ. Moisé marĩ ñecũsumuarẽ duti'quere nipe'tisere bu'epe'ocã'wũ. Masã a'tocaterore Õ'acũ cũ duti'quere weesetironojõta yũ'u quẽ'rã añurõ tojota weewũ. ⁴ Yũ'u toduporopure Jesure ãjõpeorãrẽ ña'arõ weecũcãti. Ejeripõ'rã añucãti téé no'o ãpẽrãrẽ wẽjẽtu'ajanũ'cõgũpu. Ìmua, numiarẽ ñe'e, narẽ bu'iri da'reri wi'ipu sõrõmujãduticãti. ⁵ Pa'ia wioḡu, nipe'tirã judío masã wiorã “Tojota weewĩ cũ”, ni masĩsama. Náta yũ'ure papera apobosatjĩarã o'ówã Damascocjãrã judío masã marĩ acawererãrẽ. Yũ'u ti pũrĩ me'rã Damascocjãrã Jesure ãjõpeorãrẽ ñe'egũ wa'amiwũ. A'ti macã Jerusalẽpu narẽ miiti, bu'iri da'reḡuti níḡũ, tojo weemiwũ.

Pablo cã ducayuse quetire masãrẽ were'que ni'i

⁶ »Damascopu yũ'u ejaguti weeri cura dajaritero nicã wãcũña marĩrõ u'musepu bupo ya'baro weronojõ yũ'u tiro asistedijati bo'reyua wa'awũ. ⁷ Tojo wa'acã, yũ'u nucũcãpu buruque'a wa'acãti. To be'roacã ni'cũ yũ'ure ucũcã tu'owũ. “Saulo, ¿de'ro weegũ yũ'ure ña'arõ weegũ weeti?” niwĩ.

⁸ »Tere tu'o, yũ'u cũrẽ yũ'tiwũ: “¿Noa niti mu'u?” niwũ.

»Cũ pe'e “Yũ'u Jesú, Nazarecjũ, mu'u ña'arõ weesĩ'rĩ wapagũ ni'i”, niwĩ. ⁹ Yũ'u me'rã wa'a'cãrã quẽ'rã te asistesere ï'acãrã niwã. Tere ï'arã, ucuwa wa'acãrã niwã. Yũ'ure cũ ucũ'que pe'ere tu'otĩcãrã niwã. ¹⁰ Jesú tojo nicã tu'o, “Yũ'u wioḡu ¿de'ro weegusari?” ni sãrĩtiña'wũ cũrẽ.

»Cũ yũ'ure yũ'tiwĩ: “Wã'cãnu'cãña. Wa'aya Damascopu. Topu mu'urẽ ni'cũ wereḡusami nipe'tise yũ'u mu'urẽ weedutiatjere”, nío'owĩ. ¹¹ Yũ'ure cũ asiste'que ne caperi bajuticã weecãti. Tojo weerã yũ'u me'rãcjãrã Damascopu su'ori wa'arã, yũ'ure tũawã'cãwã.

¹² »Ti macãpure ni'cũ Ananía wãmetiḡu, Moisé duti'quere weenu'cũrĩ masũ niwĩ. Nipe'tirã judío masã Damascopu nirã cũrẽ “Añugũ nimi”, ni ï'awã. ¹³ Yũ'u ti macãpu etãca be'roacã Ananía yũ'ure ï'agũ ejawĩ. Cũ yũ'ure niwĩ: “Saulo, mu'u apaturi ï'agũsa'a tja.” Cũ tojo nirĩ curata yũ'u apaturi ï'acãti tja. Tojo wa'acã, cũrẽ ï'awũ yũ'u tiro nu'cũḡrẽ.

¹⁴ »Be'ro yũ'ure niwĩ: “Õ'acũ marĩ ñecũsumua ãjõpeo'cu duporopu mu'urẽ besecu niwĩ. Õ'acũ cũ uaro mu'urẽ masĩato ni, cũucu niwĩ. Tojo nicã cũ macũ Jesú ña'ase moogũrẽ ï'a, cũ ucũsere tu'oato níḡũ cũucu niwĩ. ¹⁵ Nipe'tirãrẽ nipe'tiropu mu'u ï'a'quere, mu'u tu'o'quere Jesú ye quetire mu'u werecusiagu wa'agusa'a. ¹⁶ ¿Ñe'enojõ pe'e basioweti mu'urẽ? Basio'o pũrĩcã. Wãmeyedutiya. ‘Yũ'u Jesure ãjõpeo'o, yũ'u ña'arõ wee'quere acobojoya’, ni sãrĩña Õ'acũrẽ”, niwĩ yũ'ure Ananía.

Pablo judío masã nitirã tiropu Õ'acũ cũrẽ wa'aduti'quere were'que ni'i

¹⁷ »Tojo wa'aca be'ro yũ'u Damascopu ní'cu tojãtiwũ a'ti macã Jerusalẽpu. Tojata, ñubueḡu wa'awũ Õ'acũ wi'ipu. ¹⁸ Yũ'u ñubueri cura cãrĩtimigũ quẽ'ese weronojõ Jesure ï'acãti. Jesú yũ'ure niwĩ: “Quero a'ti macã Jerusalẽrẽ wijayá. A'ti macãcjãrã yé quetire mu'u weresijacã, ne ãjõpeosome”, niwĩ.

¹⁹ »Yũ'u tere tu'o, cũrẽ niwũ: “Yũ'u wioḡu, na añurõ masĩsama yé cjasere. Nipe'tise judío masã na nerẽse wi'serinucũ mu'urẽ ãjõpeorãrẽ a'masãjãa, narẽ ñe'e, bu'iri da'reri wi'ipu cũu, paapecũuwũ. ²⁰ Esteba mu'u ye queti were'cure na wẽjẽrĩ curare yũ'u quẽ'rã topũta ï'anucũwũ. Na ye su'ti bu'icjasere co'tebosawũ. ‘Añurõ wéerã, tojo weebata'ma’, ni wãcũsetinu'cũwũ”, ni werewũ Jesure.

²¹ »Jesú yũ'ure niwĩ: “Wa'aya. Yũ'u aperopu yoaropu o'óguti wee'e mu'urẽ judío masã nitirã tiropu”, niwĩ.

²² A'tota Pablo ucūsere tū'otuwā. Cū “Yū'ure ‘Judío masā nitirā tiropu wa'aya’ niwī” nicā tū'orā, uputu caricūwā:

—Cūrē wējēña, ni caricūwā. ²³ Caricūnemo, na uasere ī'orā, na ye su'ti bu'icjasere doqueomujā, di'ta marārīrē ōrē wēestequemorōmujāwā.

Pablo surara tiropu weeseti'que ni'i

²⁴ Na tojo weecā ī'agū, surara wiogu Pablore o'osōrōcā'dutiwī na ya wi'i po'peapu. Sōrōtojanu'cō, “¿De'ro weerā tocā'rō caricūti?” ni masīsī'rīgū Pablore tārāgūtigu dū'teduticu niwī. ²⁵ Na dū'téca be'ro Pablo surara wiogu to co'tegure nicu niwī:

—¿Musā romano masārē bu'iri besemu'tātimirā, tārāta basioti? Basiotisa'a. Romano masārē dutise tojo weedutitisa'a, nicu niwī.

²⁶ Cū tojo nicā tū'ogu, surara cūrē dutibutiagu pe'ere weregu wa'acu niwī:

—Mu'u añurō weepa sī'irē. Romano masūta niami cū, nicu niwī cū wiogupare.

²⁷ Cū tojo nicā, surara wiogu Pablo tiropu wa'a, cūrē “¿Nirōta romano masū niti?” ni sērītiña'cu niwī.

Pablo yu'ticu niwī:

—Ūu, romano masūta ni'i, nicu niwī. Cū tojo nicā tū'ogu, ²⁸ surara wiogu pe'e nicu niwī:

—Yū'ua niyeru pajiro wapayewu romano masū nisere sājāgūtigu, nicu niwī.

Pablo pe'e “Yū'u pūrīcā maata wī'magūputa bajua'cu niwū romano masū nisere”, nicu niwī.

²⁹ Cū tojo nicā, cūrē tārābo'cārā uiwijaa wa'acārā niwā. Na surara wiogu quē'rā “Romano masūrē dū'tedutiasu” nitjāgū, uia wa'acu niwī.

Pablo judío masā wiorā tiropu cū ní'que ni'i

³⁰ Surara wiogu ape numu pe'e ¿de'ro weerā cūrē weresāpari? ni masīsī'rīgū, pa'ia wiorā, āpērā nipe'tirā judío masā wiorārē nerēduticu niwī. Tojo weegu Pablore na dū'te'que cōme darire pāa, na wiorā tiropu pijiwā'cācu niwī.

23

¹ Pablo wiorārē ī'agūta ī'a, narē nicu niwī:

—Nipe'tiro yū'u catiro pōtēorō Ō'acū cū ī'orōpu nipe'tise cū uaro weenu'cūcā'a. Tojo weegu yū'u wācūque'tiro marīrō nicā'a, nicu niwī.

² Cū tojo nicā tū'ogu, Ananía pa'ia wiogu Pablo tiro nu'cūrārē cū ucūsere tū'osī'rītigu, useropu paaduticu niwī.

³ Tojo weecā ī'agū, Pablo Ananíarē nicu niwī:

—Mu'u weeta'sasepijagu ni'i. Ō'acū mu'urē bu'iri da'regusami. Mu'u Moisé duti'que me'rā yū'ure queoro besegu wee'e ¿nimiti? Mu'u tojo weemigūta, āpērārē yū'ure paadutigu, queoro weewe'e. Moisé cū duti'quere yū'rūnu'cāgū wee'e, nicu niwī Pablo cūrē.

⁴ Cūrē tojo nicā, cū tiro nu'cūrā pe'e Pablore nicārā niwā:

—A'tiro ña'arō ucūtīcā'rōua'a pa'ia wiogu Ō'acū bese'cure, nicārā niwā.

⁵ Tere tū'ogu, Pablo narē nicu niwī:

—Acawererā, cū pa'ia wiogu nisere yū'u masītiasu. Masīgū pūrīcā, tojo nitiboapā. Ō'acū ojāca pūrīpu a'tiro ni ojano'caro niwū: “Macā wiogure ña'arō ucūco'teticā'ña”, niwū, nicu niwī Pablo.

⁶ Topu nirā puu curua nicārā niwā. Saduceo masā, fariseo masā nicārā niwā. Narē ī'agū, uputu caricūbocure ucūcu niwī:

—Acawererā, yū'u quē'rā fariseo curuacjūta ni'i. Yū'u pacu quē'rā cūta nimi. Masā wērī'cārā be'ropu masāsere yū'u ējōpeo'o. Tereta yū'ure ni'cārōacārē beserā weema, nicu niwī.

⁷ Cũ tojo nicã, maata fariseo masã saduceo masã me'rã na basu wẽrĩ'cãrãpu masãse cjasere a'merĩ du'sasocãrã niwã. Tojo weerã na nerẽrĩ wi'iputa ni'cãrõ me'rã nisetimi'cãrã a'merĩ ducawatia wa'acãrã niwã. ⁸ Saduceo masã “Masã wẽrĩ'cãrãpu masãsome. Õ'acũrẽ wereco'terã, wãtĩa quẽ'rã marĩma”, ni ãjõpeocãrã niwã. Fariseo masã pe'e a'tiro ãjõpeocãrã niwã: “Masã wẽrĩ'cãrãpu masãrãsama. Õ'acũrẽ wereco'terã, wãtĩa quẽ'rã nima”, ni ãjõpeocãrã niwã. A'te ãjõpeose me'rã du'sasocãrã niwã. ⁹ Na uputu caricũ, ni'cãrẽrã Moisé duti'quere bu'eri masã fariseo curuacjãrã wã'cãnu'cã, nicãrã niwã:

—Ã'rĩrẽ ne bu'iri ña'ase bocawe'e. Apetero weegu Õ'acũrẽ wereco'tegu ucũgũ ucũapĩ Damasco wa'ari ma'apu. Tojo weerã marĩ Õ'acũrẽ yu'runu'cãbosa'a nĩrã, cũrẽ mejẽcã niticã'rã.

¹⁰ Na uputu caricũ du'sasocã ã'agũ, surara wiogu Pablöre wẽjẽrĩ ni uigu, cũ yarã surarare nicu niwĩ:

—Pablo tiropu wa'a, cũrẽ pijiwã'cãña marĩ nirĩ wi'ipu, nicu niwĩ.

¹¹ Ape numu ñamipu Jesú Pablo tiropu bajua, cũrẽ ucũcu niwĩ:

—Mu'u wãcũtutuaya. A'ti macãpu yé quetire ucũ'caronojõta Romapu wa'agu quẽ'rã, tojota ucũña, nicu niwĩ.

Judío masã Pablöre wẽjẽsĩ'rĩmi'que ni'i

¹² Cũ tojo nica ñami ape numu ãpẽrã judío masã ya'yioropu Pablöre wẽjẽrã nĩrã, nerẽ apoyucãrã niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—Ni'cãcã me'rã Pablöre wẽjẽtimirã, ne cã'rõacã ba'ati, sĩ'rĩti weerã. Cũrẽ wẽjẽtojarãpu ba'a, sĩ'rĩrã. Wẽjẽtimirã, ba'a, sĩ'rĩcãma, Õ'acũ marĩrẽ bu'iri da'reato, ni apoyucãrã niwã. ¹³ Tojo ucũrã cuarenta yu'rũoro nicãrã niwã. ¹⁴ Na tojo ni ucũ apóca be'ro pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bucũrã tiropu wa'a, narẽ nicãrã niwã:

—“Ësã Pablöre wẽjẽtimirã, ne ba'ati, sĩ'rĩti weerãti”, ni apoyuapu. “Ësã cũrẽ wẽjẽtimirã ba'a, sĩ'rĩcãma, Õ'acũ ãsãrẽ bu'iri da'regusami”, niapu. ¹⁵ Musã, musã me'rãcãrã wiorã me'rã queti o'óya surara wiogupure. Ñamiacã Pablöre musã tiropu miitidutiya. “Ësã cũ ye quetire du'pocãputa añurõ masĩsĩ'rĩsa'a”, ni queti o'óya, nisoodutio'ocãrã nimiwã.

—Cũ a'topure etasome. Ësã cũrẽ wẽjẽrãti nĩrã, ma'apu yucuerãti, ni werecãrã niwã wiorãrẽ. Wiorã na tojo nicã tu'orã, “Jau”, nicãrã niwã.

¹⁶ Pablo páácjũ na tojo wẽjẽsĩ'rĩse quetire tu'ogu, surara na nirĩ wi'ipu wa'a, Pablo tiropu eja, werecu niwĩ.

¹⁷ Pablo pe'e cũ werecã tu'ogu, ni'cũ surara wiogure pijio, cũrẽ nicu niwĩ:

—Ã'rĩ ma'murẽ mu'u wiogu tiropu pijiwã'cãña. Apeyenojõ werese cuõapu, nicu niwĩ.

¹⁸ Cũ tojo nicã, cũrẽ surara wiogu tiropu miaa, cũrẽ nicu niwĩ:

—Pablo marĩ bu'iri da'reri wi'ipu cuõgu yu'ure pijitjĩagũ, ã'rĩrẽ mu'u tiropu o'oámi. Apeyenojõ weregutigu weepu mu'urẽ, nicu niwĩ.

¹⁹ Tojo weegu surara wiogu cũrẽ tũawã'cã, masã na tu'otiropu sãrĩtiña'cu niwĩ:

—¿Ñe'enojõ werese cuõmiti mu'u? nicu niwĩ.

²⁰ Ma'mu pe'e cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Judío masã wiorã Pablo yu'u pacopánũmurẽ ñamiacã na tiropu miadutirãsama mu'urẽ. “Ësã cũ ye cjasere du'pocãputa añurõ masĩsĩ'rĩsa'a” nita'sarãsama.

²¹ Na tojo nicã, ãjõpeoticã'ña. Cuarenta yu'rũoro masã Pablöre yucuerã ma'apu du'tinu'cũrãsama. “Ni'cãrõacãrẽ ãsã Pablöre wẽjẽtimirã, ne ba'ati, sĩ'rĩti weerãti. Cũrẽ wẽjẽtojarãpu ba'a, sĩ'rĩrãti”, niama. “Wẽjẽtimirã, ãsã ba'a, sĩ'rĩcãma, Õ'acũ ãsãrẽ bu'iri da'regusami”, niama. Añurõ apope'otojacãrã niama na weeatjere. Tojo weerã na ni'cãrõacãrẽ mu'u “Jau” nise dia'cũrẽ yucuerã weeama, nicu niwĩ.

²² Cũ tojo níca be'ro surara wiogu pe'e cãrẽ we'eritigu, a'tiro nicu niwĩ:

—“Pablore wẽjẽsĩ'rĩse quetire weregu ejapu surara wiogupure” ne ãpẽrãrẽ wereticã'ña, nío'ocu niwĩ.

Surara wiogu Pablore Féli tiropu o'ó'que ni'i

²³ Pablo páácjũ wa'áca be'ro surara wiogu cũ docacjãrã puarãrẽ pijiocu niwĩ.

—Musã yarã surarare were, apoyudutiya. Na ni'cãcã ñami nueve nicã Cesareapu Pablore miarãsama. A'tiro wa'arãsama. Doscientos surara du'pocã me'rã wa'ato. Setenta cabayua me'rã pesawã'cãto. Doscientos ñosẽse pjĩrĩ me'rã wa'ato. ²⁴ Pablo cũ pesajã cabayua quẽ'rãrẽ apoyudutiya. Ne apeyenojõ mejẽcã wa'aro marĩrõ Féli, Judea wiogu tiropu miaña, nicu niwĩ surara wiogu cũ docacjãrãrẽ.

²⁵ Be'ro narẽ cũ tojo níca be'ro papera ni'cã pũrĩ ojao'ocu niwĩ Féli. A'tiro ni ojano'caro niwũ ti pũrĩpũre:

²⁶ “Yũ'u Claudio Lisia, mu'u Féli Judea di'ta wiogure añuduti'i. ²⁷ Judío masã ã'rĩ Pablore ñe'e, wẽjẽsĩ'rĩmicãrã niama. Be'ro ‘Cũ romano masũ nimi’ nicã tu'ogu, yũ'u, yarã surara me'rã wĩorẽgũ ejawu na wẽjẽbo'cure. ²⁸ ‘¿Ñe'enojõ bu'iri cãrẽ weresãpari?’ ni masĩsĩ'rĩgũ, judío masã wiorã tiropu cãrẽ miawũ. ²⁹ Na cãrẽ na ãjõpeosetise ye bu'iri weresãcãrã niwã. Ne cãrẽ te ye bu'iri wẽjẽrõua'a, bu'iri da'reri wi'ipu quẽ'rã sũrũrõua'a nisenøjõrẽ bu'iri bocatisa'a. ³⁰ Æpẽrã judío masã cãrẽ wẽjẽrãti nise quetire tu'ogu, cãrẽ wẽjẽbosama ni wãcũgũ, yũ'u mu'u tiropure ã'rĩrẽ o'ó'o. ‘Cãrẽ a'topu weresã'cãrã mu'u tiroputa wa'a, mu'urẽ weresãrã wa'ato’, niwũ narẽ. Tocã'rõta ni'i”, ni ojao'ocu niwĩ surara wiogu Félipure.

³¹ Surara cũ duti'caronojõta ti ñami Pablore miacãrã niwã Antípatri wãmetiri macãpu. ³² Topu cãrĩ, ape numu pe'e surara du'pocã me'rã wa'a'cãrã totã majãmitojati a'titicãrã niwã Jerusalẽpu na ya wi'iputa tja. Cabayua me'rã wa'a'cãrã dia'cũ Pablo me'rã yũ'ruacãrã niwã Cesareapure. ³³ Na Cesareapu eta, surara wiogu ojao'oca pũrĩrẽ wiacãrã niwã Féli. Cũ tiroputa Pablo quẽ'rãrẽ cũucãrã niwã. ³⁴ Féli ti pũrĩrẽ bu'etojanu'cõ, Pablore “¿No'ocjũpu niti mu'u?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ. Cũ “Cilicia di'tacjũ ni'i” nicã tu'ogu, ³⁵ Féli “Mu'urẽ weresã'cãrã yũ'u tiropu etacã, mu'u ye ucũsere tu'oguti”, nicu niwĩ.

Be'ro Pablore surarare co'tedutigu cũucu niwĩ Herode cũ weedutica wi'ipu.

24

Pablore Féli tiropu weresã'que ni'i

¹ Ni'cãmocuse numurĩ yũ'rúca be'ro pa'ia wiogu Ananía, ãpẽrã judío masã bucurã, apĩ masãrẽ weresã'cãrãrẽ ucũbosagu Tértulo wãmetigu Cesareapure wa'acãrã niwã. Wa'a, Féli tiropu Pablore weresãcãrã niwã. ² Tojo weecã, Féli Pablore pijiocu niwĩ. Pablo na tiropu ejacã, Tértulo cãrẽ weresãwã'cõcu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ:

—Ësã wiogu, añu pũrĩcã mu'u dutise. Mu'u masĩse me'rã añurõ dutimasĩ'i. Tojo weerã ãsã a'mequẽse moo'o. Añupũrĩrõ nime'rĩcã'a. Te mu'u da'rãse me'rã a'ti di'tacjãrãrẽ añurõ weetamugũ wee'e. ³ Tojo mu'u weeyucã, mu'urẽ nipe'tirocjãrãpu e'catise o'oma. ⁴ Mu'urẽ yũ'u yoacã ucũdojasĩ'rĩtisa'a. Tojo weegu yũ'u cã'rõ ucũquejosere tu'oya.

⁵ »Ã'rĩ caribosebucu nimi. Cũ nipe'tiro a'ti turipure judío masãrẽ uarosãjãcã weesijagu weemi. Apeyema tja Jesú Nazarecjãrẽ ãjõpeosetirã curuacjũ wiogu nimi.

⁶ Cũ judío masã nitirãrẽ pijisãjãasĩ'rĩgũ, Õ'acũ wi'ire dojorẽsĩ'rĩmicu niwĩ. Ësã judío masãrẽ dutise tojo weedutiwe'e. Tojo weerã ãsã cãrẽ bu'iri ñe'ewũ. Ësã judío masãrẽ besewuaronojõta cãrẽ besesĩ'rĩmiwũ. ⁷ Ësã tojo weesĩ'rĩcã, Claudio Lisia surara wiogu ãsã tiro a'ti, ãsãrẽ tutuaro me'rã ã'mawã'cã wa'awĩ. ⁸ Ësãrẽ a'tiro niwĩ: “Musã Pablore weresãsĩ'rĩrã, musã a'ti di'ta wiogu Félipure weresãrã wa'aya.

Féli, mu'u basuta cūrē sērītiña'rē. Ūsā diacjũ nise me'rāta cūrē weresārā wee'e", nicu niwĩ Tértulo Féli.

⁹ Judío masā topu nirā quē'rā “Tértulo diacjũta ucūmi”, nicārā niwā.

Pablo Féli tiropu ucū'que ni'i

¹⁰ Be'ro Féli Pablōre ucūdutigū omocā me'rā weequocū niwĩ. Tojo weegu Pablo ucūcu niwĩ:

—Mu'u yoacā a'ti di'tapure dutigū niyucā, yu'u mu'urē masī'i. Tojo weegu yu'u mu'upure e'catise me'rā wereguti yé cjasere. ¹¹ Doce numurīta yu'ru'u Ō'acūrē ējōpeogu a'tigū yu'u Jerusalēpu etāca be'ro. Mu'u basuta āpērārē yu'u ¿diacjũta ucūmiti? nīgũ, sērītiña'rēgu. ¹² Yu'u ti macāpu nicā, āpērā me'rā Ō'acū wi'ipu, judío masā na nerēse wi'seripu, no'o macā decopu yu'u du'sasocā, āpērā masārē yu'u uarosājācā weecā, ne ni'cāti bocaajatiwā. ¹³ Ā'rā na weresā'que diacjũta “Te ye bu'iri ni'i”, ni ī'ota basiowe'e.

¹⁴ »A'te pūrīcārē diacjũta wereguti. Yu'u ñecūsumua na Ō'acūrē ējōpeoseti'caronojōta yu'u quē'rā ējōpeo'o. Tojo weegu yu'u Jesure ējōpeo'o. Ā'rā pe'e tereta “Jesure ējōpeose ña'a ni'i, diacjũ niwe'e”, nirā weema. Yu'u quē'rā nipe'tise Moisé cū oja'que, Ō'acū ye queti weremūtārī masā na oja'quere ējōpeo'o. ¹⁵ Masā añurā, ña'arā wērī'cārāpu masārāsama nise quē'rārē ā'rā weronojōta yucue'e. ¹⁶ Tojo weegu Ō'acū ī'orōpu yu'u tutuaro pōtēorō añurō weesī'rīsa'a. Masā na ī'orōpu quē'rārē tojota weesī'rīsa'a.

¹⁷ »Yu'u peje cū'marī be'ro apeye di'tapu bu'esija'cu Jerusalēpure dajawu. Judío masā pajasecuorā nirārē niyeru o'ogu a'tiwu. Tojo nicā Ō'acūrē ñubuepeogu apeyenojō o'ogu a'tiwu. ¹⁸ Yu'u a'tere tojo weeri cura Asiācārā judío masā etapejawā yu'u Ō'acū wi'ipu nigūrē. Ūsā judío masā weesetironojōpuma yu'u ña'arō niseti'quere ducayucā ī'awā. Titare yu'u me'rā pejetirācā masā niwā. Ne narē uarosājācā weetiwu. ¹⁹ Yu'u Ō'acū wi'ipu nicā ī'a'cārā, na pūrīcā bu'iri cuomi nírā, mu'u tiro weresārā a'tirowa'a. ²⁰ Na a'titicāma, ā'rā mu'u tiro nirā cārū wiorā tiropu yu'u nicā, na bu'iri boca'quere weresāto. ²¹ Yu'u a'te pūrīcārē nicāti. Yu'u uputu ucūtutuario me'rā narē niwū: “Masā wērī'cārāpu masārāsama' ni, yu'u ējōpeose ye bu'iri masā ni'cācā yu'ure beserā wee'e”, niwū, nicu niwĩ Pablo Féli.

²² Cū tojo nica be'ro Féli Jesure ējōpeorā na weesetisere añurō masīgū niyugu, “Tocārōta tū'oguti. Be'ro Lisia surara wiogu cū etacāpu, yu'u mu'urē beseguti”, nicu niwĩ.

²³ Tojo weegu Féli surarare co'teduticu niwĩ Pablōre tja.

—Añurō weeya cūrē. A'ti wi'ipu cū sijasī'rīcā, āpērā cū me'rācārā cūrē weetamusī'rīcā, cā'mota'aticā'ña, ni, duticu niwĩ Féli cū yagu surarare.

²⁴ Pejeti numurī yu'rūca be'ro Féli, cū numo judío masō Drusila me'rā wa'acārā niwā tja Pablo nirī wi'ipu. Topu etagu, surarare pijiduticu niwĩ Pablōre. Pablo cū tiropu etacā ī'agū, “Wereya Jesure ējōpeosenojō cjasere”, nicu niwĩ. ²⁵ Pablo a'tere werecu niwĩ cūrē:

—Ō'acū marīrē cū duti'quere añurō weesetiduticu niwĩ. Ō'acū “Masā basu ña'arō weesī'rīrā, weeticā'ña, wācūtutuaya”, nicu niwĩ. Be'ropu besegusami Ō'acū marī weeseti'quere, nicu niwĩ.

Pablo cū a'tere nicā tū'ogu, Féli tū'omarīa wa'acu niwĩ. Tojo weegu Pablōre “Wijaagusa'a. Apetero no'o apeyenojō weese móógū, mu'urē pijioguti tja mu'u ucūsere tū'oacjū”, nicu niwĩ.

²⁶ Féli cūrē niyeru wapayecā uagu, pijio ucūmujācu nimiwĩ. Cū niyeru wapayéca be'ro bu'iripu nigūrē du'uwīrōgūti nīgū, tojo weecu nimiwĩ. Pablo pe'e cūrē ne wapayeticu niwĩ.

²⁷ Be'ro pua cũ'ma be'ro Féli wiogu nisere wijacã'cu niwĩ. Cũ ducayuro sãjãcu niwĩ tja Porcio Festo wãmetigu. Féli cũ wiogu nisere wijagu, judío masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ Pablöre bu'iri da'reri wi'iputa cũucã'cu niwĩ.

25

Festo tiropu Pablo ucũ'que ni'i

¹ I'tia numu cũ wiogu nise sãjãca be'ro Festo Cesareapu ní'cu Jerusalẽpu wa'acu niwĩ. ² Cũ topu ejacã, pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã wiorã apaturi Pablöre weresãrã wa'acãrã niwã cũpure tja. Pablo pe'e Cesareapu nicu niwĩ. ³ Pablöre wẽjẽatjere apoyutojacãrã niwã. Tojo weerã Festore uputu tutuaro me'rã Pablöre miaduticãrã niwã Jerusalẽpu. “Festo cũ Pablöre uócãma, cũ ma'apu a'tigureta wẽjẽcõ'arãti”, nicãrã nimiwã. ⁴ Na tojo nicã, Festo pe'e “Cũ Cesarea bu'iri da'reri wi'iputa nitojami. Yu'u basu maata tojaagusa'a tja topure. ⁵ No'o ãpẽrã masã wiorã apeyenojõ bu'iri cuomi nisere cuorã, yu'u me'rãta wa'a weetjãrã, weresãrã wa'aya toputa”, nicu niwĩ.

⁶ Be'ro Festo Jerusalẽpure ocho o diez numurĩ ni, dajatojaa wa'acu niwĩ Cesareapure. Cũ dajãca numu ape numu pe'e masãrẽ na besewuwaropu wa'acu niwĩ. Topu eja, Pablöre pijiduticu niwĩ. ⁷ Pablo topu sãjãejacã, Jerusalẽcjãrã judío masã Festo me'rã wa'a'cãrã Pablo pu'to wa'acãrã niwã. Wa'a, cũ weeti'quepureta ña'abutiase weresãcãrã niwã. ¿Na weresã'que diacjũ niti? ne basioticarõ niwũ.

⁸ Na tojo nica be'ro Pablo pe'e “Judío masãrẽ duti'quere ña'arõ ucũtiwu. Õ'acũ wi'i pajiri wi'ire dojorẽtiwu. Romano masã wiogure ne cã'rõacã yu'ranu'cãtiwu”, nicu niwĩ.

⁹ Festo cũ quẽ'rã tja judío masã me'rã añurõ tojasĩ'rĩgũ, Pablöre “¿Mu'u Jerusalẽpu wa'asĩ'rĩsari, yu'u topu mu'u ye cjasere besecã?” ni sãrĩtiña'cu niwĩ.

¹⁰ Pablo cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u a'to besewuwaropu romano masã wiogu tiropu ni'i. A'toputa yu'ure beseroua'a. Yu'u judío masãrẽ ne cã'rõacã ña'arõ weetiwu. Mu'u a'tere añurõ masĩsa'a. ¹¹ Yu'u ña'ase wee'que ye bu'iri “Cũrẽ wẽjẽrõua'a” nicã pũrĩcãrẽ, ne “Yu'ure wẽjẽticã'ña”, nitibosa'a. Na yu'ure weresã'que diacjũ niticãma, ne ni'cũ yu'ure sõjã judío masãpure bu'iri da'redutita basiowe'e. Tojo weegu diacjũta Romapu nigũ, romano masã wiogu waropu yu'ure besecã uasa'a, nicu niwĩ Pablo Festore.

¹² Be'ro Festo cũ me'rãcjãrã werecasari masã me'rã ucũtoja, Pablöre pijiocu niwĩ:

—Mu'u romano masã wiogu waropure beserouapu. To pũrĩcãrẽ mu'u cũ tiroputa besedutigu wa'agusa'a, nicu niwĩ Festo.

Festo Agripare Pablo ye quetire were'que ni'i

¹³ Pejeti numurĩ Festo Pablöre ucũca be'ro Judea di'ta wiogu waro Agripa wãmetigu cũ ma'mio Berenice me'rã wa'acãrã niwã Cesareapure. Na Festore cũ wiogu nise sãjãca be'ro añudutirã wa'arã weecãrã niwã. ¹⁴ Na topu peje numurĩ niyucã, Festo Agripare werecu niwĩ Pablo ye cjasere. A'tiro nicu niwĩ:

—A'to ni'cũ masũ niami bu'iri da'reri wi'ipu Féli cũ wiogu nise wijagu du'uwĩrõti'cu. ¹⁵ Yu'u Jerusalẽpu ejacã, pa'ia wiorã, ãpẽrã judío masã bucãrã Pablöre wẽjẽato nĩrã, yu'upure weresãwã. ¹⁶ Yu'u narẽ yu'tiwu: “Ësã romano masã a'tiro weeseti'i. Ne ãpẽrãrẽ wẽjẽdutirow marĩ'i cũrẽ weresã'cãrã, weresãno'cu quẽ'rã beseropu na basu a'merĩ diacjũnu'cõtica be'ro. Na weresãno'cu narẽ yu'tica be'ropu beseno'o”, niwũ narẽ. ¹⁷ Tojo weegu na a'to etãca numu ape numu pe'e maata yoogoro marĩrõ yu'u masãrẽ besewuwaropu wa'awu. Topu eja, Pablöre pijiwu.

¹⁸ “Yu'ure weresãrã, Ña'abutiase peje waro bu'iri cuomi”, ni weresãrãsama”, ni wãcũmiwũ. Ne marĩcaro niwũ. ¹⁹ Na ëjõpeosetise cjase dia'cũ nicaro niwũ. Apeye, ni'cũ masũ Jesú wãmetigu judío masã na “Wẽrĩa wa'awĩ” ní'cure Pablo pe'e

cūrēta tja catimi nise queti dia'cūrē weresāwā. ²⁰ Yū'u a'tenōjōrē ¿de'ro weegusari? nímasīti, Pablōre sērītiña'wā. “¿Mū'u Jerusalēpu wa'asī'rīsari? ¿Topu beserouasari te cjasere?” niwū. ²¹ Cū pe'e “Jerusalēpure wa'asī'rītisa'a. Romano masā wioḡu waro Augusto tiro pe'e beseno'sī'rīsa'a”, niwī. Tojo nicā tū'ogū, “Mū'u a'tota tojánígūsa'a yujupū bu'iri da'reri wī'ipū. Yū'u mū'urē o'ota basiocā, mū'u wa'agūsa'a”, niwū, ni quetiwerēcū niwī Festo Agripare.

²² Cū tojo nicā tū'ogū, Agripa “Yū'u quē'rā cū ucūcā tū'osī'rīsa'a”, nicū niwī. Festo pe'e “To pūrīcārē mū'u ñamīacāta tū'ogūsa'a”, nicū niwī.

²³ Ape nūmū Agripa, cū ma'mio Berenice na añuse wiorā su'ti sñāse me'rā na nerēwūari tucūjopū sājāacārā niwā. Āpērā surara wiorā, ti macācārā wiorā quē'rā na me'rā sājāacārā niwā. Na nerētojaca be'ro Festo Pablōre pijidutū'ocū niwī.

²⁴ Pablo na tiropū sājāejacā, Festo to nirārē nicū niwī:

—Wioḡu Agripa, āpērā a'to dujirā, ā'rī Pablōre mūsā ī'a'a. Pājārā judío masā Jerusalēcārā, a'ti macācārā cūrē weresāwā yū'upure. Na'irō cūrē “Wējērōua'a”, ni caricūmūjāwā. ²⁵ Na tojo nimicā, yū'u pe'e “Cūrē wējērōua'a” na nise bu'irire bocaticāti. Cū basu “Yū'u Augusto tiropū beseno'sī'rīsa'a” nicā, “Cūrē topūta o'ógutī”, niwū. ²⁶ Yū'u cūrē o'ógū, “Ā'rī a'te bu'iri cuomi, tojo weecū niwī”, ne papera ni ojao'ota basiowe'e marī wioḡupure. Tojo weegū yū'u mūsā tiropū ā'rīrē pijioapū. Mū'urē wéegū pijioasū ūsā wioḡu ā'rī me'rā ucūato nígū. Mū'u cū me'rā ucūca be'ro Augustopure “A'te bu'iri cuomi” ni ojao'ota basiorosa'a nígū, cūrē pijioasū. ²⁷ Ni'cū bu'iriwī'ire o'ógū, “A'te bu'iri cuomi” ni weretimigū, o'óta basiowe'e marī wioḡupure. Mejō warota o'óro weronōjō tū'oña'sa'a, nicū niwī Festo Agripare.

26

Pablo Agripare cū were'que ni'i

¹ Be'ro Agripa Pablōre ucūduticū niwī:

—Ni'cārōacā mū'u yū'tiya mū'urē na weresā'quere, nicū niwī. Tojo weegū Pablo wioḡure añudutigū, na weesetironōjōta omocā me'rā weequēo, cūrē ucūcū niwī:

²⁻³ —Wioḡu, mū'u nipe'tise judío masā na weesetisere masīsa'a. Apeye na ucū a'metu'timūjāse quē'rārē masīsa'a. Tojo weegū yū'u añurō e'catise me'rā mū'urē weregūti judío masā na yū'ure weresā'quere. Añurō pajaña'se me'rā yū'u ucūsere tū'oya.

⁴ »Yū'u wī'magū nicāpūta judío masā nipe'tirā yū'u niseti'quere masīmūjātiwā. Ya macā Tarsopū nicā, Jerusalēpu yū'u nicā masīwā. A'tocateropū quē'rārē masīsama yū'u weesetisere. ⁵ Yū'u ma'mupūta fariseo curuacjū ninū'cāwū. Na tere weresī'rīrā, añurō masīsama. Nipe'tirā judío masā wa'teropure ti curuata ni'i nipe'tise Moisé cū duti'quere añurō weeri curua. ⁶ Ni'cārōacārē Ō'acū masā wērī'cārāpure masōgūsamī nise yū'u ējōpeose ye bu'iri a'topū besedutirā o'oāma. A'te masāse cjasere marī ñecūsūmūapureta Ō'acū weretōjacū niwī. ⁷ Tereta yucuerā wee'e marī doce cururicjārā. Tojo weerā ūmūcori, ñamirī cūrē ējōpeorā ñubuenū'cūcā'a. Yū'u quē'rā wērī'cārāpū masārāsama nisere yucuegū wee'e. A'te ye bu'irita ni'cārōacārē judío masā yū'ure weresārā weema. ⁸ To pūrīcārē ¿de'ro weerā mūsā pe'e Ō'acū masā wērī'cārāpure masōsere ējōpeoweti?

⁹ »Yū'u quē'rā todūporopū Jesú Nazarecjūrē ējōpeorārē ña'arō weesī'rīrō pōtēorō weecūmiwū. ¹⁰ Jerusalēpu pa'ia wiorā na dutio'omūjārō me'rā Jesure ējōpeorārē ñe'e, bu'iri da'reri wī'ipū mīamūjāwū. Narē wējēcā, yū'u quē'rā ne cā'mota'atiwū. ¹¹ Pejetiri yū'u judío masā na nerēse wī'seripū wa'a, Jesure ējōpeodu'uato nígū bu'iri da'recūwū. Ūpūtu waro na me'rā uagū, apeye di'tapū narē bu'iri da'resī'rīgū sirutuwā'cācūwū.

¹² »“Bu'iri da'reguti tja” ni wăcŭwă'căgŭ, pa'ia wioră dutio'ori pŭrŭ me'ră Damas-copŭ wa'amiwŭ. ¹³ Ti macă wa'ari ma'apŭ wa'agŭ, dajaritero nică mujipŭ asistero nemorô ŭ'musepŭ asistedijati, aŭurô bo'reyua wa'awŭ. Yŭ'ŭ tiro, yŭ'ŭ me'răcjără tiropŭ asiste se'sa wa'awŭ. ¹⁴ Tojo wa'acă, ŭsă nucŭcăpŭ nipe'tiră burăque'a wa'awŭ. Ni'cŭ yŭ'ure hebreo ye me'ră ucŭcă tŭ'owŭ: “Saulo, ȳde'ro weegŭ yŭ'ure űa'arô weeti? Tojo wéégŭ, mŭ'ŭ basuta űa'arô weegŭ wee'e”, niwŭ.

¹⁵ »Că tojo nică, “ȳNoa niti mŭ'ŭ?” niwŭ cŭră.

»Că yŭ'ure yŭ'tiwŭ: “Yŭ'ŭ Jesú ni'i, mŭ'ŭ űa'arô weesŭ'rŭ wapagŭ. ¹⁶ Wă'cănŭ'căűa. Yŭ'ŭ mŭ'ură yé cjasere weregŭ wa'ato nŭgŭ mŭ'ură bajuapŭ. Ni'căcă mŭ'ŭ ű'a'quere, yŭ'ŭ mŭ'ură be'ropŭ ű'oatjere weregŭ wa'agŭsa'a. ¹⁷⁻¹⁸ Judío masă, ăpără judío masă nitiră mŭ'ură wějēsŭ'rŭcă, aŭurô co'teguti. Judío masă nitiră tiro na tŭ'omasŭato nŭgŭ yé quetire mŭ'ură weredutigŭ o'ógutigŭ wee'e. Mŭ'ŭ werecă, űa'arô weeseti'quere du'ŭ, aűuse pe'ere siruturăsama. Tojo weecă, na'itŭ'arôpŭ ni'cără bo'reyuse pe'ere bocarăsama. Yŭ'ŭ na wiogŭ nigŭti. Wătŭ pe'e na wiogŭ ninemotică'to nŭgŭ tojo weeguti. Yŭ'ure ējōpeocă, na űa'arô weeseti'quere acobojoguti. Tojo weeră na quē'ră ăpără yŭ'ure ējōpeo'cără, yŭ'ŭ bese'cără me'ră nirăsama”, niwŭ Jesú yŭ'ure.

¹⁹ »Tojo weegŭ Jesú cŭ ŭ'musepŭ ucŭdijo'quere queoro weewŭ. Yŭ'rŭnŭ'cătiwŭ. ²⁰ Yŭ'ŭ ne waro Damascocjără Jesú ye quetire werenŭ'căwŭ. Be'ro Jerusalăcjără, nipe'tiro Judea di'tacjără, ăpără judío masă nitiră quē'ră a'tiro werewŭ. “űa'arô masă weeseti'quere du'uya. Ő'acŭ cŭ űaro weeya”, niwŭ. Na tojo wéeca be'ro na dŭcayŭ'quere ăpără ű'oato nŭgŭ nară aŭurô nisetidutiwŭ. ²¹ A'te yŭ'ŭ were'que ye bu'iri judío masă Ő'acŭ wi'ipŭ yŭ'ŭ nigŭră űe'e, wějēsŭ'rŭmiwŭ. ²² Na tojo weesŭ'rŭmică, Ő'acŭ pe'e yŭ'ure weetamunu'cŭcă'wŭ. Tojo weegŭ yŭ'ŭ a'tocaterore wioră, ăpără mejô niră quē'ră Ő'acŭ ye quetire were'e. Daporopŭ Moisé, ăpără Ő'acŭ ye queti weremŭ'tărŭ masă “Be'ropŭ tojo wa'arosa'a” na ni'caronojô tereta yŭ'ŭ were'e. ²³ Na a'tiro ni ojacără niwă: “Cristo Ő'acŭ bese'cŭ pi'eti, wěrŭgŭsami. Wěrŭtoja, cŭta wěrŭ'cŭpŭ masămŭ'tăgŭsami. Tojo weegŭ cŭ yŭ'rŭosere weregŭsami judío masără, judío masă nitiră”, ni ojacără niwă, ni werecŭ niwŭ Pablo.

²⁴ Că tojo nirŭ curata Festo caricŭquejocŭ niwŭ Pablŭre:

—Pablo, mŭ'ŭ maatigŭ wee'e. Ȳpŭtŭ mŭ'ŭ bu'ese ye bu'iri mŭ'ŭ tŭ'omasŭtigŭ dojo'o, nicŭ niwŭ Festo.

²⁵ Că tojo nică, Pablo yŭ'ticŭ niwŭ: “Yŭ'ŭ maatigŭ mejăta wee'e. Yŭ'ŭ werese diacjăta ni'i. Wiopesase me'ră were'e”, nicŭ niwŭ.

²⁶ Be'ro Agripă werecŭ niwŭ tja:

—Mŭ'ŭ a'te cjasere aŭurô masŭsa'a. Tojo weegŭ yŭ'ŭ mŭ'ură uiro marŭrô were'e. Nipe'tise yŭ'ŭ mŭ'ură were'quere aŭurô masŭsa'a. A'te Jesú ye queti ya'yioropŭ wa'atiwŭ.

²⁷ »ȳTo pŭrŭcără mŭ'ŭ quē'ră, Agripă, Ő'acŭ ye queti weremŭ'tărŭ masă na oja'quere ējōpeoweti? Yŭ'ŭ tŭ'oűa'că, mŭ'ŭ ējōpeosa'a, ni sērŭtiűa'cŭ niwŭ Pablo.

²⁸ Că tojo nică, Agripă nicŭ niwŭ:

—ȳPejetiacă ucŭse me'ră mŭ'ŭ yŭ'ure Jesure ējōpeocă weecă'sŭ'rŭti? ni yŭ'ticŭ niwŭ.

²⁹ Pablo ninemocŭ niwŭ tja:

—Peje ucŭse, pejetiacă ucŭse ŭseri me'ră mŭ'ŭ, a'to niră nipe'tiră yŭ'ŭ weronojô Jesure ējōpeocă űasa'a, yŭ'ŭ weronojô bu'iri da'reri wi'ipŭ nitimiră, nicŭ niwŭ.

³⁰⁻³¹ Că tojo nŭca be'ro Agripă, Festo, Berenice, ăpără na me'ră dujŭră wă'cănŭ'că, ape tucŭpŭ Pablo ye cjasere ucŭră săjăacără niwă. A'tiro nicără niwă:

—Că pŭrŭcă te ye bu'iri wějērôűa'a nisere ne mooami. Ne bu'iri da'reri wi'ipŭ quē'ră cŭta basiotimiapă, nicără niwă.

³² Agripa pe'e Festore nicu niwĩ:

—Cũ basu pe'e “Augusto romano masã wiogu yu'ure beseato” niticãma, marĩ cūrẽ du'uwĩrõcã'boapã, nicu niwĩ.

27

Pablöre Romapũ o'ó'que ni'i

¹ Be'ro Festo Romapũ o'óta basiocã ï'agũ, Pablöre, tojo nicã ãpẽrã bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrẽ Julio surara wiogure co'tedutiwĩ. Julio surara wiogu Augusto wãmetiri curuacjũ niwĩ. Yu'u Luca quẽ'rã na me'rã wa'awũ. ² Ësã ni'cãwũ yucũsũ Adramitio wãmetiri macã cjãwũ Asia cjase petaripũ wa'apjũ me'rã mujãsãjã wa'awũ. Apĩ Aristarco wãmetigu Macedonia di'ta Tesalónica wãmetiri macãcjũ ãsã me'rã wa'awĩ.

³ Cesareapũ wija'cãrã ape numũ ãsã Sidõ wãmetiri macãpure etawũ. Topũ ãsã etacã, Julio Pablöre pajaña'gũ, a'tiro weewĩ. Tocjãrã cũ me'rãcjãrã cũ hasenojõrẽ o'oato nígũ, na tiropũ sijadutigu du'uo'owĩ. ⁴ Ësã ti macãpũ ní'cãrã wijawã'cã, Chipre nucũrõrẽ diacjũcamocã pe'e yu'ruawũ. Tia pe'e wĩ'rõ tutuatiwũ. ⁵ Ësã Cilicia, Panfilia wãmetise di'ta tiro ti maarẽta yu'rutẽrĩ pẽ'a, Mira wãmetiri macãpũ Licia di'tapure ejawũ. ⁶ Ti macãpũ apewũpũ mujãsãjãrãtirã tiwũpũ sãña'cãrã dijawũ. Be'ro surara wiogu apewũ Alejandria cjãwũ Italiapũ wa'apjure bocaejawĩ. Ësã tiwũpũ mujãsãjã, wa'a wa'awũ tja.

⁷ Wĩ'rõ ãsãrẽ uputu wẽe cã'mota'ayucã, ãsã peje numurĩ yoogowũ. Ësã uputu pi'etĩca be'ropũ ejawũ Gnido wãmetiri macã põtẽorõpure. Wĩ'rõ apero pe'e wẽose ye bu'iri diacjũ yu'ruamasĩti, apero pe'e majãmiawũ. Salmón peta tiro pe'e yu'ruaa, Creta nucũrõrẽ cũpe pe'e bajaque'awũ. ⁸ Ësã sumutopũ yu'ruaa, uputu da'rayu'rua'cãrã caributirãpũ Añurĩ Peta wãmetiropure ejawũ. Ti peta Lasea wãmetiri macã pu'to niwũ.

⁹ Ësã uputu yoogo'que ye bu'iri judío masã be'tiri bosenumũ yu'ruatojacaro niwũ. Tojo weero wĩ'rõ uputu wa'a, pu'ecũ nu'cãtjo cã'rõacã du'sawũ. Ësã yu'ruacã, uputu waro wiopesa niwũ. ¹⁰ Tere masĩgũ, Pablo narẽ weremiwĩ:

—Marĩ yu'ruacã, wio nisa'a. A'tiwũ, tiwũ cjase apeque, marĩ quẽ'rãrẽ mirĩtawio nisa'a. Tojo weerã marĩ a'toputa tojánirã yujupũ, nimiwĩ.

¹¹ Cũ tojo nimicã, surara wiogu Pablo ucũsere tu'otiwĩ. Tiwũ wiogu, tiwũ autugure na ucũse pe'ere ãjõpeowĩ. ¹² Ti peta pe'e pu'ecũ nicã ña'a niporo. Tojo weerã tiwũpũ sãñarã pãjãrã ti nucũrõ Cretare yu'rua wa'asĩ'rĩwã Fenice wãmetiri macãpũ. “Topũ apetero weerã pu'ecũ tõi'orãsa'a”, niwã. Ti peta pe'ere uputu wĩ'rõ wẽetiporo.

Pablo quẽ'rã pu'etõ'o'que ni'i

¹³ Tojo weerã sajatiro wĩ'rõ wẽetuuwã'cãticã, tiwũ da'rarã pe'e “Yu'ruaroua'a Fenicepũ”, ni wãcũwã. Tojo wee ãsã Creta wãmetiri nucũrõ sumutopũ yu'ruawũ.

¹⁴ Ësã wijãca be'ro maata wĩ'rõ uputu wẽewã'cãtiwũ ãsã pu'to nucũrõ tiro pe'e. Te wĩ'rõ Nordeste wãmetiwũ. ¹⁵ Tiwure wĩ'rõ uputu wẽecã'mota'awũ. Tojo wẽecã, wĩ'rõ wẽepõtẽorõ pe'e wa'ata basiotiwũ. Basioticã ï'a, to wẽewã'cãrõ pe'eta ãsãrẽ su'ori miawũ. ¹⁶ Ësã ni'cã nucũrõ Cauda wãmetiri nucũrõacãpure eja, yu'ruawũ wĩ'rõ uputu wẽopũrĩtiro pe'e. Tiwũ siropũ ni'cãwũ yucũsũ cã'wũacã pajipjũ mirĩcã, na yu'ruapjũ du'tepono'wũ. Wĩ'rõ uputu wẽecã, tiwũacãrẽ uputu da'ratjãrãpũ pajipjũjopũ miisãawũ. ¹⁷ Tiwure wejemorõpeotoja, pũnu'mo dari me'rã wĩ'rõ me'rã batari nĩrã pajipjũta warua, du'tewã. Be'ro na ui, Sirte wãmetiro nucũporojopũ marĩrẽ wẽewã'cãrĩ nĩrã, na “Su'ti caserĩ wĩ'rõ miato” ni, du'teõ'o'que caserire pãacã'wã. Na pããca be'ro wĩ'rõ wẽorõ pe'eta wa'awũ. ¹⁸ Ape numũ mejãrõta wĩ'rõ wẽecã ï'arã, a'tiro weewã. Tiwũpũ apeque sãñasere pa'sa tutuapjũ tojato nĩrã cõ'aduowã. ¹⁹ Ape numũ ãsã basuta ni'cãrẽ tiwũ cjase su'ti caserire, na du'te'que

darire, na tuatu'que sê'rêrîrê doqueñonemowã tja. ²⁰ Peje numurî mujîpû umucocjũ, ñocõa ne bajutiwã. Tojo weerã ãsã no'o diácjũ wa'arásari, nita basiotiwũ. Wî'rõ quẽ'rã tojo wẽenu'cũcã'wũ. Tojo wee “Ûsã ne yu'rũsome”, ni wãcũmiwũ.

²¹ Peje numurî ãsã ba'atiwũ. Tojo weecã ï'a, Pablo na wa'teropu ní'cu wã'cãnu'cã, narẽ niwî:

—Musãrê sô'opu Cretapu yu'u were'quere tu'ocã, añu niboapã. Marî topu wijatirã, a'tiwure dojorẽ, tiwũ cjasere bajuriotiboapã. ²² Ni'cãrõacãrê musã uiticã'ña. Ne ni'cũ wẽrĩsome. A'tiwũ dia'cũ bajudutirosa'a. ²³ Yu'u Õ'acũrê ëjõpeogu ni'i. Cũ yu'u wiogu nimi. Ni'cãcã ñami ni'cũ cũrê wereco'tegu yu'u tiropu bajuami. ²⁴ A'tiro ni wereami: “Ne uiticã'ña. Mu'u Augusto wiogu tiropu beseno'gũ wa'agusa'a. Õ'acũ mu'u sêrĩsere añurõ tu'oami. Tojo weerã a'tiwupu nirã yu'rupe'ticã'rãsama. Ne ni'cũ wẽrĩsome”, niami. ²⁵ Tojo weerã musã wãcũtutuaya. Yu'u Õ'acũrê ëjõpeo'o. Cũ ní'que diacjũta wa'arosa'a. ²⁶ Wî'rõ dia'cũ marîrê nucũrõpu wẽequepeorosa'a, niwî Pablo.

²⁷ Pua semana ãsã Cretare wijáca be'ro ejacãti pajiri maa Adriático wãmetiri maajopure. Wî'rõ uputu wẽocã'mota'ayucã, yoogocãti. Ñami deco nicã tiwucjãrã da'rará, “Marî di'ta tiropu ejarã weetũ'sa'a”, niwã. ²⁸ Tojo weerã na ¿no'ocã'rõ ã'cũamiti? ní'ã, ni'cã da yuta da me'rã dijoo, queoña'wã. Na tojo weecã, treinta y seis metros ã'cũawã. To be'roacã tja apaturi queoña'wã. Veintisiete metrota nicaro niwũ majã. ²⁹ Ñami niyucã, na ãtãpagapu doquewãrî ní'ã, a'tiro weewã. Ba'paritise cõme pjîrî pacare te yapuripu yuta dari me'rã ðu'teõ'o'quere doqueñowã. Auturo pe'e tiwure wejeñe'epo'ato ní'ã tojo weewã. Tojo weetojaca be'ro na “Maata bo'reacã ãamisa'a”, ni wãcũque'tiwã. ³⁰ Ñamita tiwure da'raco'teri masã du'tisî'rîmiwã. Tojo wee na “Cõme pjîrîrê u'mutãrõ pe'e doqueñorãtirã wee'e” nisoo, yucũuacãrê miidijoo, tiwũ me'rã du'tisî'rîmiwã. ³¹ Pablo na tojo weesî'rîcã ï'agũ, surara wiogure, ãpẽrã surarare werewî:

—Ã'rã a'tiwupu tojaticã, musã ne ni'cũ catissime, niwî.

³² Cũ tojo nicã tu'orã, surara pe'e tiwũ yucũuacãrê ðu'te'que darire ðutesurequeñocã'wã.

³³ Bo'reque'ati ðuporo Pablo tiwupu nirãrê ba'adutiwî:

—Pua semana wa'a'a musã cãrîti, ba'atimirã musã nirõ. ³⁴ Tojo weegu yu'u musã baanujã tutuato ní'gũ, musãrê ba'adutiguti. Ne cã'rõacã musãrê mejẽcã wa'asome, niwî.

³⁵ Tojo nitoja, Pablo pãrê mii, nipe'tirã ï'orõpu Õ'acũrê e'catise o'owî. Be'ro cã basu tigare deco me'rã pe'ẽ, ba'awî. ³⁶ Na cũ tojo ba'acã ï'arã, na bujawetimi'quere du'u, na quẽ'rã e'catise me'rã ba'awã. ³⁷ Ûsã tiwupu sãñarã nipe'tirã doscientos setenta y seis niwũ. ³⁸ Na ba'asî'rîrõ põtẽorõ na ba'áca be'ro tiwupu sãñase trigo ajurire ti maapu doqueño'pe'ocã'wã. Yucũu ca'rasãanemopju tojato ní'ã tere cõ'awã.

Yucũu nucũporopu sũ'apeja'que ni'i

³⁹ Bo'reque'aca be'ro tiwũ da'rari masã nucũrõrê ï'abocawã. ¿No'opu niti? ni ï'amasîtiwã. Na tojo ï'amasîtimirã, opatucũ nucũporo nirõrê ï'a, “Sõ'o buanujãrã, apetero weero basiocãma, to majãarã”, niwã. ⁴⁰ Tojo weerã toðuporo “Cõme pjîrî wejeñe'epo'ato” ni, na ðu'te doqueño'que pjîrîrê ðutesure dijowã. Apeye wajapjîrî pacare, autuse pjîrî ðu'te'que darire pãaca'ran'cõwã. Na tojo weetojaca be'ro u'mutãrõpu nirî su'ti caserore wî'rõ ti caseropu ñe'e miato ní'ã wejemorõ yoowã. Tojo weero tiwũ nucũporo sumuto pe'e nujãwũ. ⁴¹ Nujã, ã'cũatiro nucũporo opa bu'a nirõpu sũ'apeja wa'awũ. Wajamu'tãrõ pe'e nucũporopu opasîo doquebi'peque'awũ. Ne sîoburota basiotiwũ. Tiwũ auturo pe'e pã'cõrî pacase paaquẽocã, bata wa'awũ.

⁴² Tojo wa'acã ï'a, surara tiwupũ bu'iri cuorã na ñe'e'cãrãrẽ ne ni'cũ doqueñojã baadu'titicã'to nĩrã wējẽcã'sĩ'rĩmiwã. ⁴³ Surara wiogu pe'e Pablora yu'rũosĩ'rĩgũ, narẽ cã'mota'awĩ. Be'ro baamasĩrãrẽ sumutopũ baanujãmu'tãdutiwĩ. ⁴⁴ Æpẽrãrẽ taboa pjĩrĩ me'rã pa'sanujãdutiwĩ. Te me'rã wa'atirã, tiwũ cjase bata'que pjĩrĩ me'rã pa'sanujãdutiwĩ. Tojo weetjĩrã, ãsã nipe'tirã yu'rũpe'ticã'wũ.

28

Pablo Malta nũcũrõpu ní'que ni'i

¹ Æsã nipe'tirã sumutopũ nujãta, majãnu'cãca be'ro ãsã masĩwũ, ti nũcũrõ Malta wãmeticarõ niwũ. ² Tocjãrã masã acoro pejacã yusucã ï'arã, ãsãrẽ añurõ pajaña'wã. Tojo weerã pecame'e wĩjãbosa, ãsãrẽ sõ'madutirã pijiwã. ³ Pablo quẽ'rã peca boposãse seegu wa'a, mitĩawĩ. Cũ tojo mitĩarĩ cura ãña pecapũ ní'cu asise uiwijatigũ, Pablo ya omocãpu cũ'rĩ doqueyojawĩ. Topũta wã'ñacã'wĩ. ⁴ Ti nũcũrõcjãrã ãña Pablo ya omocãpu wã'ñacã ï'arã, na a'tiro niwã:

— Æ'rĩ masã wējẽrĩ masũ nisami. Cũ dia pajiri maapu yu'rũtoja'cu nimigũ, cũ ña'arõ wee'que wapa wẽrĩgũsami, niwã.

⁵ Pablo pe'e añarẽ pecame'epũ wejestequetĩawĩ. Cũrẽ ne mejẽcã wa'atiwũ. ⁶ Na tocjãrã pe'e “Maata cũrẽ bipia wa'arosa'a”, nĩmiwã. “Bipiticãma, wãcũña marĩrõ burũque'a, wẽrĩa wa'agusami”, ni wãcũmiwã. Na yoacã yucuecũmĩ, cũrẽ mejẽcã wa'aticã ï'a, mejẽcã wãcũwã tja. “Æ'rĩ umũ mejẽta nisami. Marĩ ãjõpeogũ ní'gũ nisasami. Tojo weero cũrẽ ãña cũ'rĩcã, ne mejẽcã wa'awe'e”, niwã.

⁷ Æsãrẽ tojo wa'a'caro ti nũcũrõ wiogu Publio wãmetigũ ya di'ta pu'toacã niwũ. Cũ ãsãrẽ cũ ya wi'ipũ cãrĩdutigũ pijiwĩ. I'tia numũ ãsã cũ ya wi'ipũ nise numũrĩrẽ ãsãrẽ añurõ weewĩ. ⁸ Titare Publio pacũ ujaque, yoja dutitigũ cãjĩwĩ. Pablo cũ cãjĩrõpu sãjãa, Õ'acũrẽ sẽrĩbosa, cũ dupoapure ñapeowĩ. Tojo wee cũrẽ yu'rũcã weewĩ. ⁹ Cũ tojo weecã ï'arã, ti nũcũrõpu nĩrã dutitirã na ye dutire yu'rũodutirã cũ tiropũ a'tiwã. Nipe'tirã na ye dutire yu'rũono'wã. ¹⁰ Ti nũcũrõcjãrã ãsãrẽ peje apeyenojõ o'owã. Be'ropũ ãsã yucũsupũ wa'arã, pu'etiatje quẽ'rãrẽ o'owã.

¹¹ Æsã ti nũcũrõpure i'tia mujĩpũ niwũ. Be'ro Alejandrĩa wãmetiri macã cjãwũ me'rã wa'awũ tja. Tiwũ topũ pu'ecu tõ'o nĩnicaro niwũ yujupũ. Tiwũ yucũsũẽ'quẽapũ Æpẽrã masã ãjõpeosetirã Cástor, Pólux wãmetirã queose na paateõ'o'que wã'ñawũ. ¹² Maltapũ ní'cãrã wija, Siracusa wãmetiri macã cja petapũ ejawũ. Topũ i'tia numũ tojánĩwũ. ¹³ Be'ro Regio wãmetiri macãpu wa'arã, sumutopũ nujãwũ. Topũ eta, ni'cã numũ be'ro ãsã wa'aro pe'eta wĩ'rõ wẽowũ. Tojo weerã ape numũ pe'e ejabaque'owũ Puteoli wãmetiri macãpure. Topũ eta, ãsã tiwupũ sãña'cãrã dijawũ. ¹⁴ Topure Æpẽrã Jesure ãjõpeorãrẽ bocaejawũ. Na ãsãrẽ “Nĩ'cã semana ãsã me'rã tojánĩña”, niwã. Tojo weerã ãsã ni'cã semana to ni, be'ro Romapũ wa'arã ma'apũ yu'rũawũ tja. ¹⁵ Æpẽrã Romacjãrã Jesure ãjõpeorã ãsã Romapũ wa'ase quetire tu'otojacãrã niwã. Tere tu'o, ãsãrẽ põtẽrĩrã etawã ma'apũ Foro de Apio wãmetiri macãpu. Æpẽrã quẽ'rã aperopũ sijari masã na cãrĩrõpu Tres Tabernas wãmetiropũ ãsãrẽ põtẽrĩwã. Pablo narẽ ï'agũ, Õ'acũrẽ e'catise o'o, cũ basu quẽ'rã nemorõ e'cati, wãcũtutuase bocanemowĩ. ¹⁶ Æsã Romapũ etãca be'ro surara wiogu Julio a'tiro weewĩ. Bu'iri cuorã cũ mia'cãrãrẽ tocjãrã bu'iri cuorãrẽ co'terã wiogupure wiawĩ. Pablo pe'ere ape wi'ipũ ni'cũ surara cũrẽ du'tiri ní'gũ co'teacjũ me'rã cũuwĩ.

Pablo Romapũ ní'que ni'i

¹⁷ I'tia numũ ãsã Romapũ etãca be'ro Pablo ti macãcjãrã judío masã wiorãrẽ pijiwĩ. Be'ro cũ tiropũ na ejacã ï'a, narẽ a'tiro niwĩ:

—Yũ'u acawererã, ne cã'rõacã mejẽcã weetiũũ marĩ acawererãrẽ. Ne marĩ ñecũsumũapũ weeseti'quere “Tojo niwe'e”, nitiũũ. Tojo weetimicã, marĩ acawererã Jerusalẽpũ yũ'ure ñe'e, romano masã wiorãpure o'owã. ¹⁸ Na romano masã wiorã yũ'ure sërĩtiña'a, cữrẽ wẽjẽrõũa'a nise bu'irire bocatitjĩarã, du'usĩ'rĩmiwã. ¹⁹ Na judío masã pe'e pũrĩcã yũ'ure ne du'uwĩrõrõ uatiwã. Tojo weegũ yũ'u “Wiogũ Augusto Romacjũputa beseato”, niwũ. Ne yũ'u acawererãrẽ weresãgũ mejẽta, yũ'u uaro me'rã a'tiapũ. ²⁰ Yũ'u tojo weetjĩagũ, musã me'rã ucũgũti nĩgũ, diacjũ masĩato nĩgũ musãrẽ pijioapũ. Marĩ judío masã yoacã yucue'cũ a'titojacũ niwĩ. Cũ Jesucristo wãmetimi. Yũ'u cữrẽ ẽjõpeose ye bu'iri a'te dari cõme dari me'rã du'teno'cũ ni'i, niwĩ Pablo.

²¹ Na cữrẽ niwã:

—Ësã ne ni'cã papera pũrĩ judío masã Judeacjãrã na ojao'oca pũrĩrẽ ñe'ewe'e. Mũ'u ye cjasere tũ'owe'e. To Judeacjãrã a'topũ sjarã etarã, ne ña'arõ ucũ weresãtiwã mũ'urẽ. ²² Ësã a'te dia'cữrẽ masĩ'i. Nipe'tirocjãrã “Jesure ẽjõpeose ña'a ni'i”, ni ucũma. Tojo weerã ãsã mũ'u ẽjõpeosere tũ'osĩ'rĩsa'a, niwã.

²³ Tojo nĩca be'ro na ni'cã numũ tere ucũatji numũrẽ besewã. “Ti numũ a'tirãti” ni, wa'a wa'awã. Ti numũ nicã pãjãrã masã Pablo cãjĩrĩ wi'ipũ etawã. Na nerẽpe'tica be'ro bo'reacã bu'enu'cã'cũ, téẽ ñamica'a bu'e na'itõ'oa wa'awĩ. Õ'acũ cũ nipe'tirã wiogũ nise quetire bu'ewĩ. Jesucristore ẽjõpeoato nĩgũ, Moisé cũ oja'quere, Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masã na oja'quere narẽ pũrõ ẽjõpeocã uagũ bu'eĩ'owĩ. ²⁴ Nĩ'cãrẽrã cũ bu'esere ẽjõpeowã. Æpẽrã ne ẽjõpeotiwã. ²⁵ Na ni'cãrõnojõ wãcũti, ni'cãrẽrã topũ duji'cãrã wã'cãnu'cãwijaari cura Pablo narẽ niwĩ:

—Espíritu Santu diacjũta ucũpĩ Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ Isaía me'rã ucũgũ marĩ ñecũsumũapũ. A'tiro ni wereduticũ niwĩ:

²⁶⁻²⁷ Æ'rã masãrẽ a'tiro ni weregũ wa'aya:

“Musã Õ'acũ ye cjasere teerã, ï'asĩ'rĩtirãsa'a.

Õ'acũrẽ ẽjõpeosĩ'rĩtirã, diacjũ cjasere tũ'osĩ'rĩtirãsa'a.

Tojo ẽjõpeotitjĩarã, yũ'ure acobojose sërĩsome.

Tojo weerã musãrẽ werecã, tũ'orãsa'a, tũ'orã pe'e.

Mejõ de'ro nirõ weesari, ni tũ'omasĩsome.

Musã añurõ yũ'u weesere ï'amirã, ï'amasĩsome”, nicũ niwĩ Õ'acũ.

²⁸ »Tojo weerã musã tũ'osĩ'rĩtise ye bu'iri Õ'acũ masãrẽ yũ'ruose quetire ni'cãcã me'rã judío masã nitirãrẽ wereno'rõsa'a. Na pe'e añurõ tũ'otu'sarãsama, niwĩ.

²⁹ Pablo tere nĩca be'ro judío masã topũ nirã na basu a'metu'tiwijaawã.

³⁰ Pua cũ'ma Pablo ti wi'i na waso, wapayedutica wi'ipũ surara cữrẽ co'tegu me'rã niwĩ. Nipe'tirã cữrẽ ï'asijarãrẽ e'catise me'rã narẽ põtẽrĩwĩ. ³¹ Uiro marĩrõ, wãcũtutuario me'rã masãrẽ Õ'acũ cũ wiogũ nisere, tojo nicã Jesucristo ye cjasere bu'enu'cũcã'wĩ. Æpẽrã ne cã'mota'aro marĩrõ tojo weewĩ.

Teófilo, mũ'urẽ tocã'rõta oja'a.

Luca

Pablo Romacjārārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē Corintopu nígū, Romacjārā Jesucristore ějōpeorārē ojacu niwī. Cū ne waropare Jesucristore ějōpeoticu niwī. Tojo weegu cūrē ějōpeorārē ña'arō weesī'rīgū sirutucu niwī. Be'ro Ō'acū Pablōre ducayucā weecu niwī. Tojo wéeca be'ro cū Jesucristo ye quetire wereri masū sājācu niwī.

Pablo Romacjārā tiropu wa'asī'rīcu nimiwī. Cū a'ti pūrīrē ojacaterore wa'aticu niwī yujupu. I'tia cū'ma be'ro na tiropure wa'acu niwī.

Cū papera ojaḡu, a'tiro ojaseticu niwī. “Yū'u Pablo musārē oja'a” nitojaca be'ro añudutiwacu niwī. Be'ro “Ō'acūrē masā ye cjasere e'catise o'o'o”, nicu niwī. Tojo nicā “A'tere uasāḡū, musārē a'ti pūrīrē oja'a,” nicu niwī. Be'ropata “Ō'acū ye añuse quetire a'tiro nirō wee'e”, ni ojacu niwī. Yapapata majā añudutituosere ojacu niwī.

Pablo a'ti pūrīrē marī nipe'tirā bu'iritirā ni'i nisere ojacu niwī. Tojo nicā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīrā, Jesucristore ějōpeose me'rā dia'cū tojo nita basio'o nisere ojacu niwī. Apeye, Romacjārārē ni'cārō me'rā nisetidutigu, narē “Añurō a'merī pajaña'ña, ejerisājāse me'rā niña,” ni ojacu niwī.

Pablo Romacjārā Jesure ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo masā Roma wāmetiri macācjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'a. Jesucristo dutiro weewā'ñaco'tegu ni'i. Cū yū'ure Ō'acū masārē yū'ruose quetire weredutigu besecūwī.

² Duporopu Ō'acū cū ye queti weremu'tārī masā me'rā “Yū'u masārē yū'ruoguti”, ni wereyucu niwī. Tojo weerā te quetire tu'orā, Ō'acū ye queti oja'ca pūrīpu ojacārā niwā. ³ Na oja'que marī wioḡu Jesucristo Ō'acū macū ye queti ni'i. Cū a'ti nucūcāpūre marī weronojō uputigu bajuacu niwī. Masū nígū, duporocjāpu wioḡu Davi pārāmi nituriagupu nicu niwī. ⁴ Cū marī weronojō uputimigū, Ō'acū macū niyugu, ña'ase moogū waro nicu niwī. Cū wērīca be'ro cū pacu Espiritu Santu tutuaro me'rā cūrē wērī'cupure masōcu niwī. Tojo weese me'rā masārē yū'u macū nimi nisere i'ocu niwī. ⁵ Cū yū'u Pablōre añurō wéegu, cū ye quetire weredutigu besewī. Nipe'tiropu masā Jesucristore ějōpeoato nígū tojo weewī. Ějōpeotjīarā, cū uaro weerāsama.

⁶⁻⁷ Masā Romacjārā quē'rā cū tojo nino'cārāta ni'i. Tojo weegu musārē Ō'acū mairārē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū Jesucristo yarā sājādutigu musārē besecu niwī. Marī pacu Ō'acū, tojo nicā marī wioḡu Jesucristo musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Pablo Romapu wa'asī'rīmi'que ni'i

⁸ A'tere musārē weremu'tāḡūti. Nipe'tirocjārāpu masā Jesucristore ějōpeosere ucūse'sama. Tere tu'ogu, Jesucristo weetamuse me'rā Ō'acūrē e'catise o'o'o. ⁹ Yū'u ñubuesetirinucū masā ye cjasere sērībosanu'cūcā'a. Yū'u tojo weesere Ō'acū “Diacjūta tojo weemi”, nisami. Yū'u añurō ejeripō'rātise me'rā cū uaro wee'e. Tere wéegu, añuse queti cū macū yere were'e. ¹⁰ Apeye quē'rārē Ō'acūrē a'tiro sērīnu'cūcā'a. “Mū'u uaro nicā, yū'ure Romapu wa'adutigu du'uo'oya. Ti macācjārā mū'urē ějōpeorārē i'asī'rīsa'a”, ni sērī'i. Yoa wa'a'a yū'u masā tiropu wa'asī'rīmi'caro. ¹¹ Musārē nemorō wācūtutuacā uasāḡū, Espiritu Santu yū'ure masīse o'oro weronojō musārē o'oturiasī'rīsa'a. Tojo weegu topure wa'asī'rīsa'a. ¹² Musārē a'tiro nigūti. Marī pūaperi a'merī weetamurāsa'a. Masā yū'u ějōpeocā

ĩ'arã, nemorõ wãcũtutuarãsa'a. Yũ'u quẽ'rã masã ejõpeocã ĩ'agũ, mejãrõta weegusa'a.

¹³ Acawererã, musãrẽ a'tere masĩcã uasa'a. Pejetiri musã tiropu wa'asĩ'rĩmi'i. Apesecjãrãmarĩcã judío masã nitirã yũ'u Jesucristo ye quetire werecã, ejõpeowã. Musã ya macãcjãrã quẽ'rãrẽ Jesucristore ejõpeocã uasãgũ, weregu wa'asĩ'rĩsa'a. Tojo weesĩ'rĩmicã, basiowe'e yujupu. ¹⁴ Õ'acũ cũ ye quetire nipe'tirãrẽ yũ'are weredutiwĩ. Yé uurãrẽ, uutirã quẽ'rãrẽ weredutiwĩ. Bu'e'cãrãrẽ, bu'eti'cãrãrẽ weredutiwĩ. ¹⁵ Tojo weegu musã ya macãcjãrã Jesucristore ejõpeotirãrẽ cũ ye quetire pũrõ weresĩ'rĩsa'a.

Jesucristo ye quetire tũ'orã cũrẽ ejõpeose ni'i

¹⁶ Masã Jesucristo ye quetire tũ'orã, cũrẽ ejõpeonu'cãsama. Yũ'u masĩ'i, Õ'acũ cũ tutuaro me'rã nipe'tirã Jesucristore ejõpeorãrẽ pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yũ'ruosami. Tojo weegu masãrẽ te quetire ne bopoyasãwe'e. Ne waro cũrẽ ejõpeorã judío masã nirãrẽ yũ'ruosami. Judío masã nitirã cũrẽ ejõpeorã quẽ'rãrẽ mejãrõta yũ'ruosami. ¹⁷ Te queti a'tiro ni'i. Õ'acũ Jesucristore ejõpeorãrẽ “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, ni ĩ'asami. Jesucristore ejõpeorã dia'cũrẽ tojo ĩ'asami. Te cjasere Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wã:

Õ'acũ cũrẽ ejõpeorãrẽ “Añurã nima”, ni ĩ'asami.
Cũ me'rã ninu'cũrãsama, niwũ.

Nipe'tirã masã bu'iritima nise ni'i

¹⁸ Õ'acũ u'musepu nigũ masã ña'arõ weesetisere ĩ'agũ, bu'iri da'resami. Ña'arõ weenu'cũrã diacjũ cjasere cã'mota'asama. Tojo weegu narẽ uputu bu'iri da'resami.

¹⁹ Õ'acũ cũ nisetise masĩta basiosere masã añurõ masĩsama. Õ'acũ cũ basu tere masĩcã weecu niwĩ. ²⁰ Marĩ Õ'acũ bajusere ĩ'atimirã, cũ wee'que me'rã cũ tutuasere, cũ nisetisere masĩno'o. Cũ tutuase, cũ nisetise ninu'cũcã'rõsa'a. Ne waro cũ a'ti turire weenu'cãcateroputa cũ Õ'acũ ni'i nisere masĩno'o. Tojo weerã masã “Mu'arẽ masĩtisa'a. Tojo weerã bu'iri moo'o”, nĩmasĩtisama. ²¹ Cũ nisetisere masĩmirã, cũrẽ ejõpeotisama. Ne cũrẽ e'catise o'otisama. No'o uaro wãcũma'a, siape me'rã nemorõ ña'arõ wãcũsãjãsama. ²² Na masĩyũ'rua'a nimirã, tũ'omasĩtirã dojosama. ²³ Tojo weerã Õ'acũ catinu'cũgũrẽ ejõpeotisama. Na apeyenojõ masã yee'que boadijatje pe'ere ejõpeosama. Masã queose, mirĩcũa queose, wa'icũrã queose, pĩrõa queosere yee, ejõpeosama. Ne waroputa tere weemujãti, ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ mejãrõta weenu'cũma.

²⁴ Na tojo wee'que bu'iri Õ'acũ na ña'arõ weesĩ'rĩsere weeato nígũ cõ'awã'cãcu niwĩ. Na bopoyose ña'asere a'merĩ weecãrã niwã. Tere wéerã, na basu na upure dojorẽrã weecãrã niwã. ²⁵ Diacjũ cjasere ejõpeoboronojõ o'orã, mejõ nisoowioritima. Cũrẽ ejõpeoronojõ o'orã, cũ da're'que a'ti nucũcã cjase pe'ere ejõpeoma. Õ'acũ nipe'tise wee'cure e'catipeonu'cũcã'rõua'a. Tojota weeno'ato.

²⁶ Õ'acũ bopoyose na uaripejasere weeato nígũ narẽ cõ'awã'cãcu niwĩ. Numiaputa umua me'rã na weewuasenojõrẽ na basu numia se'saro ña'arõ weesama. ²⁷ Umua quẽ'rã na basu ña'arõ a'merĩ weesama. Umua numia me'rã weewuasenojõrẽ du'urã, umua se'saro uaripeja, ña'arõ weesama. Tojo weegu Õ'acũ narẽ ña'arõ weese wapa, bu'iri da'resami. Narẽ bu'iri da'regu, na upupure pi'eticã weesami.

²⁸ Cũ wee'quere ĩ'amirã, Õ'acũrẽ ejõpeosĩ'rĩtisama. Tojo weegu na wãcũma'asere weeato nígũ cõ'awã'cãcu niwĩ. Cũ narẽ cõ'acã, totã na ña'arõ wee'quere nemopeosama. ²⁹ Nipe'tise ña'arõ weesere yũ'rucã'sama. Pajaña'rõ marĩrõ apẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsama. Apeyenojõ cuomirã, cuonemosãjãsrĩsama. A'te nipe'tise ña'asere weesama. Doesama. A'mewẽjesama. A'metu'tisama. Weesoosama. Ña'arõ weesĩ'rĩrõ bajuro ña'arõ weesama. Ucja, queti poosama. ³⁰ Apẽrãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã,

diacjũ nitimicã, weresãsama. Õ'acũrẽ ɰatisama. Āpērārẽ ĭ'amusama. “Yũ'u pe'e āpērã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a”, nisama. Ña'asere weebocasama. Na pacusũmũarẽ yũ'rũnũ'cãsama. ³¹ Tũ'omasĩtisama. Na “Weerãti” nĩ'quere weetisama. A'metu'tica be'ro aposĩ'rĩtisama. Na acawererãpũreta ma'itisama. Āpērārẽ pajaña'tisama. ³² Õ'acũ tojo weerārẽ queoro wéégũ, “Pecame'epũ cõ'abajurioguti”, nicũ niwĩ. Cũ tojo nĩca be'ro nimicã, ña'arõ weenu'cũsama. Tojo nicã āpērārẽ ña'arõ weecã ĭ'arã, “Añurõ wéérã, tojo weema”, nisãjãsama.

2

Õ'acũ ña'arõ weerārẽ bu'iri da'regũ, queoro weemi nise ni'i

¹ Mũsã āpērārẽ “Na ña'arã nima” ni, ĭ'abeseticã'ña. Mũsã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weesetisa'a. Na bu'iritima nĩrã, ɰsã quẽ'rã bu'iriti'i nĩrõnojõ wa'a'a mũsārẽ. Mũsã ni'cãrõnojõ bu'iri cũo'o. ² Õ'acũ ña'arõ weerārẽ bu'iri da'regũ, queoro weegũ weemi nisere masĩno'o. ³ Mũsã āpērārẽ “Ña'arõ weema” nimirã, na weronojõta wee'e. Tojo weerã “Õ'acũ ɰsārẽ bu'iri da'reesome”, niticã'ña. Da'regũsami. ⁴ Ña'arõ weemicã, Õ'acũ mũsārẽ pajaña'gũ, maata bu'iri da'retisami. Tojo weerã mũsã “Ʋsārẽ bu'iri da'reesome”, nimisa'a. Tojo niwe'e. Mũsã ña'arõ weesere bujaweti dũcayutato nĩgũ añurõ wee, maata bu'iri da'retisami.

⁵ Cũ tojo weemicã, mũsã ña'arõ weesere bujaweti dũcayusĩ'rĩtisa'a. Mũsã siape me'rã ña'asere weenemorã, bu'iri da'resere seeneocũunemorã wee'e. Be'ro masārẽ bu'iri da'reatji nũmũ nicã, Õ'acũ uagũ, mũsārẽ queoro bese, ɰpũtũ bu'iri da'regũsami. ⁶ Masã na wee'quenũcũrẽ queoro wapayegũsami. ⁷ Õ'acũ a'tiro weerārẽ cũ tiropũ catinu'cũatjere o'ogũsami. “Cũ me'rã dũcayu ninu'cũrãsa'a” nĩrārẽ, tojo nicã cũ “Añurõ weepũ” nisere a'marãnojõrẽ o'ogũsami. Tojo nicã ape upũ boatiri upũ su'tiwetisĩ'rĩrārẽ tojo o'ogũsami. Na catinu'cũsere ɰarã, añurõ weenu'cũrãsama.

⁸ Āpērã pe'e Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrã, na ɰaro weesetisama. Diacjũ cjasere ɰatirã, ña'ase pe'ere weesirutusama. Õ'acũ ua, narẽ ɰpũtũ bu'iri da'regũsami. ⁹ Nipe'tirã ña'arõ weesetirã pi'eti, ña'arõ tũ'oña'rãsama. Judío masārẽ ne waro tojo wa'amũ'tãrõsa'a. Judío masã nitirã quẽ'rārẽ mejãrõta wa'arosa'a. ¹⁰ Añurõ weesetirã pe'ere Õ'acũ añurõ weegũsami. Narẽ “Mũsã añurõ weewũ”, nigũsami. Tojo nicã ejerisãjãcã weegũsami. Ne waro judío masārẽ tojo ejerisãjãcã weemũ'tãgũsami. Judío masã nitirã quẽ'rārẽ mejãrõta weegũsami. ¹¹ Õ'acũ judío masārẽ, judío masã nitirārẽ ĭ'a dũcawaanũ'cõtisami.

¹² Judío masã nitirã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtisama. Na ña'arõ wee'quere te dutise me'rã mejẽta Õ'acũ besegũsami. Ña'arõ wee'que wapa me'rã pe'e narẽ pecame'epũ cõ'abajurio besegũsami. Judío masã pũrĩcã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩsama. Tere masĩmirã, ña'arõ weesama. Tojo weegũ Õ'acũ náma te dutise me'rã na yũ'rũnũ'cã'que wapare bu'iri da'regũsami. ¹³ Moisé dutisere tũ'ose me'rã dia'cũ Õ'acũ “Bu'iri marĩrã nima”, nitisami. Cũ dutisere weerã pe'ere “Bu'iri marĩrã nima”, nisami. ¹⁴ Judío masã nitirã Moisé dutisere moomirã, na añurõ wéérã, Õ'acũ dutisereta weerã weema. Na basu Moisé dutisere masĩrã weronojõ weesama. ¹⁵ Añurõ weese me'rã na diacjũ wãcũsere ĭ'osama. Moisé dutisere masĩrã weronojõ nima. Tojo weerã queoro weetĩca be'ro ña'arõ tũ'oña'sama. Añurõ wéeca be'ro bu'iri moorã tũ'oña'sama. ¹⁶ Yũ'u Jesucristo ye quetire wereronojõta a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ masārẽ bu'iri da'reatji nũmũ nicã, nipe'tirã wãcũsere, āpērã ĭ'atiropũ weesere besegũsami. Jesucristo ña'arõ wãcũrārẽ, ña'arõ weerārẽ bu'iri da'regũsami. Añuse wãcũrārẽ, añurõ weerārẽ añurõ weegũsami.

Õ'acũ Moisére dutise cūu'que ni'i

¹⁷ Mũsã a'tiro wãcũmisa'a: “Ûsã judío masã Õ'acũ Moisére dutise cūu'quere ĕjõpeorã ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Tojo weerã judío masã nitirã yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cã'a”, nimisa'a. ¹⁸ Tojo nicã a'tiro ninemosa'a. “Ûsã Õ'acũ ɥasenojõrẽ masĩ'i. Moisé duti'quere masĩyurã, ùsã añuse dia'cũrẽ besemasĩ'i. ¹⁹ Caperi bajutirãrẽ tũawã'cãrã weronojõ Õ'acũ yere masĩtirãrẽ bu'emasĩ'i. Na'itĩ'arõpũ nirãrẽ sĩ'orã weronojõ ña'arõ weerãrẽ añurõ weeduti'i”, nisa'a. ²⁰ “Moisé cū duti'quere cuorã, diacjũ cjasere queoro masĩ'i. Tojo weerã tũ'omasĩtirãrẽ, Õ'acũ yere ne waro bu'ewã'cõrãrẽ bu'emasĩ'i”, nimisa'a. ²¹ Mũsã “Ãpẽrãrẽ bu'emasĩ'i” nirãtirã, mũsã basu pe'e bu'emũ'tãrõũa'a. Ãpẽrãrẽ “Yajaticã'ña” nimirã, ãpẽrã yere yajasa'a. ²² Mũsã, “Mũsã numosãnumia, marãpusumũa nitirãrẽ a'metãrãticã'ña”, nisa'a. Tojo nimirã, a'metãrãsa'a. “Queose yee'quere ĕjõpeoticã'ña” nimirã, narẽ ĕjõpeose wi'seri cjasere yajasa'a. ²³ “Ûsã Moisé duti'quere cuotjĩarã, ãpẽrã yũ'rũoro ni'i”, ni wãcũmisa'a. Tojo nimirã, tere weetirã, cū duti'quere yũ'rũnũ'cãrã wee'e. Tojo weerã ãpẽrãrẽ Õ'acũrẽ bujicã'cã weerã wee'e. ²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ mũsã tojo weesere a'tiro ojano'wũ: “Mũsã Õ'acũ duti'quere yũ'rũnũ'cãse bu'iri judío masã nitirã Õ'acũrẽ ña'arõ ucũsama”, niwũ.

²⁵ Mũsã Õ'acũ Moisére dutise cūu'quere weecã, mũsã judío masã weesetise, õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase wapati'i. Weeticãma, mũsã judío masã nise wapamarĩ'i. Tojo weerã cū cūu'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ tojacã'a. Õ'acũ yarã weronojõ nitisa'a. ²⁶ Judío masã nitirã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'ña marĩma. Na Õ'acũ Moisére duti'quere wéerã, judío masã weronojõ nisama. Õ'acũ narẽ “Yarã nima”, nisami. ²⁷ Mũsã judío masã Õ'acũ Moisére duti'quere cuomi'i. Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'amirã, cū duti'quere weewe'e. Ãpẽrã, judío masã nitirã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'atimirã, tojo nicã Õ'acũ Moisére duti'quere masĩtimirã, cū dutisere weesama. Na tojo weecã, mũsã bu'iri cuosere masĩno'o. ²⁸ Judío masũ waro bu'ipũ dia'cũ weesetitimi. Cū upũ dia'cũrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase mejẽta ni'i. ²⁹ Moisé dutisere yũ'tigu mejẽta Õ'acũ yagu nimi. Espĩritu Santure wãcũse dũcayuno'cu pe'e judío masũ waro nimi. Cũta Õ'acũ yagu nimi. Cũrẽ Õ'acũ “Añugũ nimi” ni ã'asami. Masã mejẽta tojo ã'asama.

3

¹ Yũ'ũ tojo nicã tũ'orã, mũsã “¿To pũrĩcãrẽ judío masã nise wapamarĩsari? ¿Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase quẽ'rã wapamarĩsari?” nisa'a. ² Wapatiyũ'rua'a. Ne warore a'tiro ni'i. Õ'acũ judío masãrẽ cū ye quetire weedutigu, ãpẽrãrẽ weredutigu cūucu niwĩ. Tojo weero judío masã nise wapati'i. Mũsãrẽ a'tiro ninemogũti. ³ Ãpẽrã judío masã Õ'acũ ucũsere ĕjõpeotisama. Na tojo ĕjõpeotimicã, Õ'acũ narẽ cū “Tojo weeguti” ní'quere “Weewe'e”, nitisami. ⁴ Õ'acũ nipe'tise cū “Weeguti” ní'quere queoro weegusami. Marĩ nipe'tirã nisoosepijarã nimicã, Õ'acũ cū ní'caronojõta queoro weegusami. Õ'acũrẽ cū ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Õ'acũ, mũ'ũ ucũsere “Diacjũta ni'i”, nino'o.

Mũ'urẽ nisoose marĩ'i.

Tojo weero mũ'urẽ ãpẽrãpũre ne weresãta basiowe'e.

Na weresãcãma, yũ'rũwetimujãgũsa'a, ni ojacu niwĩ dũporocjũpũ.

⁵ Tere tũ'orã, ãpẽrã a'tiro nima'asama. “Ûsã ña'arõ weecã, Õ'acũ añurõ weesere nemorõ ã'ono'rõsa'a.” ¿To pũrĩcãrẽ “Õ'acũ ùsã ña'arõ weesere bu'iri da'regu, queoro

weetimi”, nirā weesari? ⁶ Tojo niwe'e. Na tojo nise queoro nicāma, Ō'acū ne ni'cārē bu'iri da'remasītibosami.

⁷ Apeyema āpērā a'tiro ninemoma'asama. “Ēsā nisoocā, Ō'acū queoro ucūsere ī'ono'rōsa'a. Tojo weerā masā cārē ‘Añuyurūami, diacjū ucūnu'cūgū nimi’, nirāsama. Tojo nicāma, ¿de'ro weegu Ō'acū marīrē ‘Māsā ña'arō weesebucurā ni'i’, nisari? Cū tojo nīgū, queoro weetimi”, nisama. Na tojo nise nima'ase ni'i.

⁸ Na “Ēsā ña'arō weecā, Ō'acū añurō weesere nemorō masīrāsama”, nisama. Tojo weerā “Añuse wa'ato nīrā ña'asere weerā”, nisama. Āpērā yu'ure, yu'u me'rācjārārē mejēcā wācūato nīrā, “Pablo a'tere bu'emi”, nisoosama. Na tojo nisoose wapa Ō'acū narē bu'iri da'regu, queoro weegusami.

Nipe'tirā bu'iritirā nima nise ni'i

⁹ ¿Marī judío masā āpērā yu'rūoro añurā niyu'rūnu'cāti? Niwe'e. Marī masītoja'a. Nipe'tirā judío masā, judío masā nitirā ña'arō weerā niyurā, ni'cārōnojō bu'iritirā dia'cū ni'i. ¹⁰ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure marīrē a'tiro niwū:

Ne ni'cūnojōputa añugū marīmi.

¹¹ Ne ni'cū Ō'acū ye cjasere tu'omasīgū marīmi.

Ne ni'cūputa Ō'acūrē masīsī'rīgū, wācūnūrātisami.

¹² Nipe'tirā Ō'acū yere du'urā, dojope'tia wa'asama.

Nipe'tirā ña'arō weema.

Ne ni'cūnojōputa āpērārē añurō weegū marīmi.

¹³ Na ucūse masāpe susuripe weronojō ni'i.

Ti pe ūrīwijaasa'a.

Te ūrīwijaase weronojō masā ña'arō ucūsama.

Nisoonu'cūsama.

Aña useropu nímá cuogu weronojō pūrīrō ucūsama.

¹⁴ Āpērārē doja, uputu tu'tisama.

¹⁵ Na masārē wējēcō'asema ī'adu'ayu'rūasama.

¹⁶ No'o na wa'aro masārē ña'arō weewā'cāsama.

Na yere dojorē, pajasecūorā tojacā weesama.

¹⁷ Āpērārē ejerisājācā weesere moosama.

¹⁸ Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'atisama.

Cārē uitisama, ni ojano'wū.

¹⁹ Marī masī'i, Moisé cū dutisere ūsā judío masārē cūucu niwī. Ēsā te dutisere masīmirā, tere weetirā, bu'iritirā tojasa'a. Cū dutise cūu'que a'tiro ni'i. Nipe'tirā judío masārē, judío masā nitirārē bu'iritirā nima, ni masīduti'ro tojo ni'i. ²⁰ Ne ni'cū Moisé duti'quere weepe'omasītisami. Tojo weegu “Moisé dutisere weepe'ocā, ‘Ō'acū yu'ure bu'iri marīgū nimi’, nigūsami”, nīmasītisami. Moisé duti'que marīrē “Ña'arā ni'i”, ni masīduti'ro cūuno'caro niwū.

Jesucristore ējōpeose me'rā yu'rūrāsā'a nise ni'i

²¹⁻²² Ni'cārōacārē majā Ō'acū marīrē bu'iri marīrā nicā weese quetire ī'omi. Te quetire Moisé cū duti'quere weetimirā, masīno'o. Marīrē Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū ī'orōpure bu'iri marīrā nita basio'o. Duporopu Moisé, tojo nicā Ō'acū ye queti weremu'tārī masā Ō'acū tojo weeatjere cū ye queti ojāca pūrīpu ojacārā niwā. Ō'acū nipe'tirā Jesucristore ējōpeorārē “Bu'iri marīrā, añurā nima”, nisami. Ne ducawaanu'cōtisami. ²³ Marī nipe'tirā ña'arō weerā ni'i. Ne ni'cū Ō'acū ūaronojō weegū marīmi. ²⁴ Tojo nimicā, Ō'acū marīrē ma'ígū, cū macūrē o'ócū niwī. Marī ña'arō wee'quere wērī wapayedutigū tojo weecu niwī. Tojo weero

marĩ wapayetimicã, a'tiro ni'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã Õ'acũ marĩrẽ “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, ni ï'asami. ²⁵ Cũ macũ Jesucristore marĩ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayecã weecũ niwĩ. Cũ wẽrĩgũ dí o'maburo'que me'rã marĩ cũrẽ ãjõpeocã, acobojosami. Tere wéégũ, Õ'acũ queoro cũ weesere ï'osami. Duporocjãrãpure na ña'arõ weecã, Õ'acũ pajaña'gũ, bu'iri da'reticũ niwĩ. Tojo tu'oña'cã'cũ niwĩ. ²⁶ A'tiro nicãrẽ Jesucristo marĩ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapaye'que me'rã Õ'acũ cũ queoro weesere ï'osami. Mejãrõta tja cũ macũ Jesucristore ãjõpeorãrẽ bu'iri marĩrã, añurã wa'acã weesami.

²⁷ Tojo weerã Õ'acũ ï'orõpure marĩ basu “Añurã ni'i”, nĩmasĩtisa'a. Moisé duti'quere wéerã mejẽta, añurã ni'i. Jesucristore ãjõpeocã pe'e, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã nima”, ni ï'asami. ²⁸ Tojo weerã a'tiro nĩmasĩ'i. Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ “Bu'iri marĩrã nima”, ni ï'asami. Moisé duti'quere weecã mejẽta, tojo wa'a'a.

²⁹ Õ'acũ judío masã wiogũ se'saro nitimi. Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ wiogũ nimi. ³⁰ Nipe'tirã ni'cũrẽta Õ'acũtima. Cũ judío masã Jesucristore ãjõpeorãrẽ “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, nisami. Cũrẽ ãjõpeorã judío masã nitirã quẽ'rãrẽ mejãrõta nisami. ³¹ ¿To pũrĩcãrẽ marĩ “Jesucristore ãjõpeose me'rã Moisé duti'que pe'ere wapamarĩ'i”, nirã weeti? Niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Marĩ “Jesucristore ãjõpeose me'rã Õ'acũ Moisére duti'quere wapatirota wee'e”, nino'o.

4

Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeo'que ni'i

¹ Ni'cãrõacã musãrẽ Abrahã marĩ ñecũ ye quetire wereguti. Musã masĩrõnojõta cũ judío masũ nimũ'tã'cũ nicũ niwĩ. ² Õ'acũ Abrahã weesere ï'agũ mejẽta, cũrẽ “Añugũ nimi”, nicũ niwĩ. Tojo nicãma, Abrahã cũ añurõ wee'que wapa “Yũ'u añugũ ni'i”, nĩmasĩbopĩ. Õ'acũ ï'orõpũ pe'ere tojo nita basiowe'e. ³ Cũ ãjõpeocã pe'e, cũrẽ Õ'acũ “Bu'iri marĩmi”, nicũ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ:

Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeocũ niwĩ.

Tojo weegũ Õ'acũ cũrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ.

⁴ Queose me'rã musãrẽ wereguti. Ni'cũ apeyenojõ da'racã, cũrẽ wapayerã, tojo o'orã mejẽta weema. Cũ da'ra'que wapa wapayerã weema. ⁵ Õ'acũ pe'e tojo weetimi. Marĩ añurõ weese wapa mejẽta “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, nisami. Cũrẽ ãjõpeocã pe'ere, tojo nisami. Masã ña'arõ weerãrẽ yũ'rũweticã weegũ nimi. ⁶ Duporocjũpũ Davi quẽ'rã yũ'u ní'caronojõta nicũ niwĩ. Õ'acũ masã weesere ï'atimigũ, cũrẽ ãjõpeocã, “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami. Tojo nino'rãnojõ e'catisama. ⁷ A'tiro ni ojacũ niwĩ te cjasere:

No'o Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'quere acobojono'cãrã e'catima.

Tojo nicã ña'arõ weesere cõ'ano'cãrã e'catima.

⁸ No'o Õ'acũ “Ã'rĩ bu'iri marĩgũ nimi”, nino'gũnojõ cũ quẽ'rã e'catimi, ni ojacũ niwĩ Davi.

⁹ Judío masã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'a'cãrã dia'cũ e'catitisama. Yejecõ'ano'ña marĩrã judío masã nitirã quẽ'rã e'catisama. Marĩ Abrahã ye cjasere wãcũnemorã tja. Õ'acũ Abrahãrẽ cũrẽ ãjõpeocã ï'agũ, “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicũ niwĩ.

¹⁰ ¿De'ro nicã Õ'acũ Abrahãrẽ “Añugũ nimi”, nipari? Cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'se duporo Õ'acũ Abrahãrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nitojacũ niwĩ.

¹¹ Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeoca be'ropũ cũ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Cũ yejecõ'ano'se me'rã Õ'acũ cũrẽ toduporopũ “Mũ'u añugũ, bu'iri marĩgũ ni'i” ní'quere masĩcũ niwĩ. A'tiro wéégũ, Abrahã nipe'tirã ãjõpeorã ñecũ tojacũ niwĩ. Na ãjõpeose

me'rã Õ'acũ nipe'tirã cãrẽ ãjõpeorãrẽ “Añurã nima”, nicu niwĩ. Na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acã mejẽta, tojo nicu niwĩ. ¹² Mejãrõta judío masãrẽ Abrahã na ñecũ nimi. Na õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acã mejẽta, na Abrahã weronojõ ãjõpeorãta cã pãrãmerã nima. Abrahãmarĩcã cã yejecõ'ano'se duporo Õ'acũrẽ ãjõpeotojacu niwĩ.

Abrahã ãjõpeose cuoyucã, Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que queoro wa'acaro niwũ

¹³ Õ'acũ Abrahãrẽ “Mu'urẽ, mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ a'ti di'tare o'oguti”, nicu niwĩ. Õ'acũ cã dutisere weéca be'ro mejẽta tojo nicu niwĩ. Abrahã cãrẽ ãjõpeocã pe'e, cãrẽ “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ “A'ti di'tare o'oguti”, nicu niwĩ. ¹⁴ Õ'acũ cã dutise cãu'quere weerã dia'cũrẽ “Tojo weeguti” ní'quere o'ocãma, marĩ ãjõpeose wapamarĩbopã. Tojo nicã cã Abrahãrẽ “Mu'urẽ añuse o'oguti” ní'que wapamarĩyapaticã'bopã. ¹⁵ Marĩ Õ'acũ Moisére dutise cãu'quere weepe'omasĩtisa'a. Tojo weegu cã dutisere masĩmirã yu'rũnu'cãcã, marĩrẽ bu'iri da'regusami. Te dutise marĩcã pũrĩcãrẽ, te dutisere yu'rũnu'cãse marĩbopã.

¹⁶ Õ'acũrẽ ãjõpeorã dia'cũrẽ Abrahãrẽ “Tojo weeguti” ní'quere o'ogusami. Cã marĩrẽ ma'itĩagũ, marĩ basu weetutuacã mejẽta, tere o'osami. Moisé dutise cãu'quere weerã dia'cũrẽ o'osome. Nipe'tirã Abrahã weronojõ ãjõpeorãrẽ o'ogusami. Abrahã nipe'tirã ãjõpeose cuorã ñecũ nimi. ¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro niwũ Abrahãrẽ: “Mu'urẽ peje cururicjãrã ñecũ sõrõwũ”, nicu niwĩ Õ'acũ. Cã tojo nicã tu'ogu, Abrahã ãjõpeocu niwĩ. Abrahã Õ'acũ ĩ'orõpure cãrẽ ãjõpeoyugu, marĩ ñecũ nicu niwĩ. Õ'acũta nipe'tisere weemasĩpe'ocã'mi. Wẽrĩ'cãrãpureta masõsami. Cã dutiro me'rã no'o marĩsepureta weebajurẽsami.

¹⁸ Õ'acũ Abrahãrẽ “Mu'u pãrãmerã nituriarã pãjãrã nirãsama” nirĩ curare ne põ'rãmarĩcu niwĩ. Põ'rãmarĩmigũ, Õ'acũ cãrẽ ní'quere “Queoro weegusami”, ni ãjõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ ní'caronojõta peje cururicjãrã ñecũ wa'acu niwĩ. ¹⁹ Abrahã cien cã'marĩ wa'tero cuocu niwĩ. Cã nũmo Sara quẽ'rã bucũo waro nico niwõ. Tojo nimicã, Abrahã “Ësã põ'rãtimasĩtisa'a, bucũrã waro ni'ĩ”, niticu niwĩ. Õ'acũ cã ní'caronojõ “Ësãrẽ põ'rãticã weegusami” ní'gũ, cãrẽ ãjõpeodu'uticu niwĩ. ²⁰ “Apetero weegu cã ‘Weeguti’ ní'quere weetisami”, niticu niwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, Õ'acũrẽ ãjõpeonemocu niwĩ. Wãcũtutua, cãrẽ nicu niwĩ: “Añuyũ'ruami, tutuayũ'rugũ nimi”, nicu niwĩ. ²¹ “Õ'acũ yu'ure cã ‘Weeguti’ nisere weemasĩpe'ocã'sami”, ni ãjõpeocu niwĩ. ²² Cã tojo ãjõpeocã ĩ'agũ, Õ'acũ Abrahãrẽ, “Añugũ, bu'iri marĩgũ nimi”, nicu niwĩ.

²³ Õ'acũ tojo ní'quere Abrahã dia'cũrẽ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu ojano'ticaro niwũ. ²⁴ Marĩ quẽ'rãrẽ ojano'caro niwũ. Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeocã, Abrahãrẽ ní'caronojõta marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami. Cũta marĩ wiogu Jesú wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. ²⁵ Jesú marĩ ña'arõ wee'que wapare wẽrĩcu niwĩ. Cã wẽrĩca be'ro Õ'acũ marĩrẽ bu'iri marĩrã tojadutigũ cãrẽ masõcu niwĩ.

5

Marĩ bu'iritirã niwe'e nise cjase ni'ĩ

¹ Marĩ bu'iri cuomi'cãrãrẽ marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ “Musã añurã ni'ĩ”, ni ĩ'asami. Tojo weerã marĩ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayeyucã, Õ'acũ me'rã wãcũque'tiro marĩrõ añurõ nicã'a. ² Jesucristore ãjõpeocã, Õ'acũ marĩrẽ ma'ĩgũ, cã me'rã niato ní'gũ yu'ruosami. Cã tiropũ cã añuyũ'ruagu nisere bu'ipejatamurãsa'a. Marĩrẽ “Añurõ weewũ”, nigũsami. Cã tojo weegusami ní'ã, e'catise me'rã co'te'e.

³ Apeyema tja pi'etirã, e'catimasĩ'i. Marĩ pi'etirã, nemorõ wãcūtutuarãsa'a. ⁴ Marĩ wãcūtutuacã, Õ'acũ “Musã añurõ weewu”, nigũsami. Tere masĩrã, cũ marĩrẽ añurõ weeatjere wãcũrã, e'catiyutoja'a. ⁵ Õ'acũ Espĩritu Santure marĩ me'rã ninu'cũdutigu o'ócũ niwĩ. Tojo weerã cũ me'rã nĩrã, Õ'acũ marĩrẽ ma'isere masĩno'o. Tere masĩrã, “Queorota marĩrẽ ‘Añurõ weeguti’ nĩ'quere weegusami”, nino'o.

⁶ Õ'acũ marĩrẽ marĩ basu de'ro yu'ruta basioticã ï'acu niwĩ. Tojo weegu cũ besecatero ejacã, Jesucristo marĩ ña'arãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. ⁷ Marĩ pũrĩcã ne ãpẽrãrẽ wẽrĩbosasĩrĩtisa'a. No'o ni'cũ queoro weegũ nimicã, ne wẽrĩbosamasĩtisa'a. Apetero weegu ni'cũ añugũ warore wẽrĩbosagu, wẽrĩbosabosami. ⁸ Õ'acũ pũrĩcã marĩ ña'arã nimicã, cũ ma'isere ï'ocu niwĩ. Tere ï'ogũ, Jesucristore marĩrẽ wẽrĩbosacã weecu niwĩ. ⁹ Jesucristo marĩrẽ wẽrĩbosase me'rã cũ ye dí o'maburose me'rã Õ'acũ cũ ï'orõpũre marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Tojo weegu cũ Jesucristo me'rãta tja nemorõ weetamugũsami. Õ'acũ masãrẽ bu'iri da'reri numu nicã, marĩrẽ yu'rũweticã weegusami. Marĩrẽ bu'iri da'reesome. ¹⁰ Marĩ Õ'acũrẽ uatirã nimicã, cũ macũrẽ marĩrẽ wẽrĩbosacã weecu niwĩ. Jesucristo wẽrĩgũ dí o'maburose me'rã Õ'acũ marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo weerã marĩ ni'cãrõacãrẽ cũ me'rãcjãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Jesucristo wẽrĩ, cũ masã'que me'rãma majã marĩ bu'iri da'reno'bo'cãrãrẽ yu'rũcã weegusami. ¹¹ Apeyema tja marĩ wiogu Jesucristo me'rã Õ'acũ marĩrẽ ma'isere wãcũrã, e'catiyu'rua'a. Marĩ cũ wẽrĩ'que me'rã Õ'acũ yarã sãjã'a.

Adã, tojo nicã Jesucristo queti ni'i

¹² Ni'cũ umu Adã wãmetigu me'rã ña'arõ weese nu'cãcaro niwũ. Te me'rã wẽrĩse bajuanu'cãcaro niwũ. Nipe'tirã masãnu'cũpũre marĩ ña'arõ weerã niyucã, pẽ'rĩpejape'tia wa'acaro niwũ. Tojo weero a'ti umucopũre wẽrĩse se'sape'tia wa'apã. ¹³ Masã Õ'acũ Moisére dutise cũuatji dũporopu ña'asere weetojacãrã niwã. Na ña'arõ weemicã, Õ'acũ dutise marĩyucã, cũ narẽ “Yu'u dutise cũu'quere yu'rũnu'cã'a”, niticu niwĩ. Narẽ bu'iri da'reticu niwĩ. ¹⁴ Tojo nimicã, Adã be'rocjãrã téé Moisé nĩcaterocjãrãpũ wẽrĩcãrã niwã. Na Adã Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cã'caronojõ weetimirã, ña'arõ wee'que wapa wẽrĩcãrã niwã.

Adã dũ'pocãticu niwĩ ña'arõ weesere. Jesucristo pe'e a'ti turipu a'tigu, añurõ weesere cũ quẽ'rã dũ'pocãticu niwĩ.

¹⁵ Marĩ Adã yu'rũnu'cã'quere, Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ añurõ wee'quere a'tiro nĩmasĩ'i. Adã ni'cũ cũ yu'rũnu'cã'que bu'iri nipe'tirã wẽrĩsirutuma. Õ'acũ pe'e marĩrẽ ma'ígũ, añubutiaro weemi. Marĩ wapayetimicã, ni'cũ umu Jesucristo me'rãta tja nipe'tirãrẽ añubutiaro weemi. Pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ cũ me'rã catinu'cũcã weemi. ¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere, ni'cũ umu Adã cũ ña'arõ wee'quere “A'tiro ni'i”, ninemomasĩ'i. Adã ni'cãtiacã cũ yu'rũnu'cã'que me'rã marĩ nipe'tirãrẽ bu'iritirã tojacã weecu niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ yu'rũose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ pejetiri yu'rũnu'cãmicã, Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, bu'iri marĩrã, añurã tojacã weecu niwĩ. Marĩ wapayetimicã, tojo weecu niwĩ. ¹⁷ Ni'cũ yu'rũnu'cã'que me'rã wẽrĩse se'sa wa'apã. Tojo weero Jesucristo wẽrĩ'que pe'e totã yu'rũoquejo'o. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, wapayetimicã, marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Jesucristo ni'cũ me'rãta tja marĩrẽ u'musepu catinu'cũatjere o'ocu niwĩ.

¹⁸ Ni'cãtiacã Adã yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã bu'iri da'reno'ajã tojacãrã niwã. Jesucristo queoro wéégũ, cũ wẽrĩse me'rã pe'e nipe'tirã bu'iri marĩrã tojata basio'o. Tojo nicã catinu'cũsere bocata basio'o. ¹⁹ A'tiro ni'i. Ni'cũ Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'que me'rã nipe'tirã cũ be'rocjãrã marĩ quẽ'rã ña'arã ni, bu'ipejasirutu'u. Mejãrõta tja

ni'cũ Õ'acũ dutisere yu'tigu Jesucristo me'rã nipe'tirã cãrẽ ejõpeorãrẽ Õ'acũ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, nisami.

²⁰ Õ'acũ Moisére dutise cûgũ, marĩ ña'arã ni'i nisere masĩdutigu cûucu niwĩ. Cũ tojo weemicã, ña'arõ weenemopecãrã niwã. Õ'acũ pe'e ña'ase weenemocã, nemorõ pajaña'nemopecu niwĩ. ²¹ Ña'arõ wee'que wapa wẽrise nipe'tirãpure se'sabi'acaro niwã. Te se'sa'caro weronojõ Õ'acũ marĩrẽ ma'igũ añurõ weese quẽ'rã se'sabi'acaro niwã. Marĩ wiogu Jesucristo wẽrise me'rã marĩrẽ añurã, bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ me'rã catinu'cũatjere o'ocu niwĩ.

6

Wẽrĩ'cãrã weronojõ nimi'cãrã Jesucristo me'rã yu'rũono'o nise ni'i

¹ Yu'u ní'caronojõta ña'ase weenemocã, Õ'acũ nemorõ pajaña'nemopecosami. ¿To pũrĩcãrẽ marĩrẽ ma'igũ pajaña'nemoato nĩrã ña'arõ weenu'cũrãsari? ² Tojo niwe'e. Jesucristo curusapu wẽrĩcã, marĩ quẽ'rã cũ me'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ wa'acãrã niwã. Wẽrĩ'cãrã, catirã na wee'quere weetisama. ¿De'ro weerã marĩ toduporo ña'arõ wee'caronojõ weenu'cũbosau? ³ Musã masĩsa'a, marĩ Jesucristore ejõpeorã nitĩjarã, wãmeyeno'o. Wãmeyeno'rã, cũ wẽrĩ'quere bu'ipejatamurã weronojõ ni'i nisere i'o'o. ⁴ Jesucristo wẽrĩca be'ro yaano'cu niwĩ. Marĩ wãmeyeno'rã, cãrẽ yaa'caro weronojõ marĩ ña'arõ weesere du'ucãrã niwã. Marĩ pacu cũ tutuase me'rã Jesucristore wẽrĩ'cupure masõcu niwĩ. Cãrẽ masõ'caro weronojõ marĩ quẽ'rãrẽ ape upu sãjãcã weecu niwĩ.

⁵ Marĩ Jesucristo me'rã niyurã, cũ wẽrĩ'quere bu'ipejatamu'cãrã weronojõ ni'i. Mejãrõta cũ wẽrĩ'cupu masã'caro weronojõ marĩ quẽ'rã masãrãsa'a. ⁶ A'tiro masĩ'i. Marĩ toduporopu ña'arõ niseti'quere Jesucristo wẽrise me'rã curusapu paabi'pecõ'ano'rõ weronojõ wa'acaro niwã. Marĩ ña'arõ wee'quere du'udutiro tojo wa'acaro niwã. Tojo weerã ña'asere weeticã'rõua'a. Marĩrẽ te wejeñe'enu'cõrõ weronojõ weewe'e majã. ⁷ Wẽrĩ'cupu cũ catigu ña'arõ wee'quere weetimimiba majã. Tojo weerã marĩ quẽ'rã cũ weronojõ te ña'arõ weesere yu'rũwetĩ'cãrãpu nĩrã, weeticã'rõua'a. ⁸ Marĩ Jesucristo me'rã wẽrĩbu'ipejatamu'cãrã niyurã, a'tiro masĩ'i. Cũ wẽrĩ masã'caro weronojõ marĩ quẽ'rã mejãrõta cũ me'rã cũ weronojõ masãrãsa'a. ⁹ Apeyere a'tiro masĩ'i. Jesucristo wẽrĩ'cupu masãcu niwĩ. Cũ ne wẽrĩnemosome. Cãrẽ wẽrise ne põtẽosome majã. ¹⁰ Jesucristo masã ña'arõ wee'que wapare wẽrĩbosagu, ni'cãtita wẽrĩcu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ majã cũ masãca be'ro Õ'acũ me'rã añurõ ninu'cũmi. ¹¹ Te weronojõ marĩ Jesucristo me'rã wẽrĩ'cãrã weronojõ tu'oña'rã. Cũ yarã niyucã, ña'arõ weese marĩrẽ dutimasĩtisa'a majã. Tereta marĩrẽ yu'rũotojacu niwĩ. Tojo weerã Õ'acũ uaronojõ weesetirã. Ña'asere weeticã'rã.

¹² Marĩ upu boatji upure ña'ase weesĩ'rĩcã, cã'mota'arã. Ti upu ña'arõ uaripejasere weeticã'rã. ¹³ Marĩ i'ase, ucũse, wãcũse nipe'tise marĩ upupu nise me'rã ña'arõ weeticã'rã. Ña'asere weeronojõ o'orã, Õ'acũ uaro weesetirã, marĩ upupu nisere cũpure o'orã. Wẽrĩ masã'cãrã weronojõ añuse pe'ere weerã. ¹⁴ Moisé duti'que doca nĩrã, tere weetirã, bu'iri da'reno'rãsama. Marĩ cũ dutise doca niwe'e. Õ'acũ marĩrẽ bu'iri da'reronojõ o'ogu, marĩrẽ ma'igũ, acobojocu niwĩ. Tojo weero ña'arõ weese marĩrẽ de'ro põtẽomasĩtisa'a.

Marĩ da'raco'terã weronojõ nise ni'i

¹⁵ “Marĩ Moisé dutise doca niwe'e. Õ'acũ marĩrẽ ma'igũ, acobojocu niwĩ”, ni'i. ¿To pũrĩcãrẽ marĩ ña'arõ weecã, añusari? Niwe'e. ¹⁶ Musã masĩsa'a, marĩ apĩ dutiro wéerã, cãrẽ da'rawã'ñaco'terã sãjãrã wee'e. Cũ marĩ wiogu tojagu weesami. Te weronojõ marĩ ña'asere wéerã, ña'ase weewã'ñaco'terã weronojõ

nisa'a. Ña'arõ weese wapa wẽĩsere bocarãsa'a. Marĩ Õ'acũ dutiro wéerã pũrĩcã, cũrẽ da'rawã'ñaco'terã weronojõ ni'i. Marĩ cũ dutisere wéerã, ña'ase weero marĩrõ nirãsa'a.

¹⁷⁻¹⁸ Toduporopu musã ña'asere wéerã, da'rawã'ñaco'terã weronojõ nicãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ ãpẽrã musãrẽ Jesucristo ye quetire werecã tu'orã, añurõ ejõpeocãrã niwũ. Tojo weerã ña'arõ weesere yu'ruono'tjãrã, añusere weewã'ña'a. Musã tojo weecã wãcũgũ, yu'u Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁹ Musãrẽ tu'omasĩcã uagu, masã na ucũwũasenojõ me'rã were'e. Musã toduporopure ña'asere musã upure wiapecãrã niwũ. Siape me'rã ña'arõ weedojacãrã niwũ. Ni'cãrõacã pe'ere añusere wiarã, Õ'acũrẽ musã upure wiaya. Cũ me'rã nibutiarã, siape me'rã cũ uaro dia'cũrẽ weeya.

²⁰ Musã toduporopure ña'arõ weewã'ñarã, ña'ase dutise doca níni'wũ yujupu. Tojo weerã añurõ weeroũasato nirõ marĩrõ nicã'wũ. ²¹ Musã ña'arõ wéerã, ¿ñe'enojõ añusere bocari? Toduporopure musã ña'arõ wee'quere wãcũrã, ni'cãrõacãrẽ bopoyasa'a. Te ña'arõ wee'que wapare pecame'epu bu'iri da'reno'bopã. ²² Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ ña'arõ weesere yu'ruwetĩ'cãrãpu ni'i. Ña'arõ weese doca niwe'e. Õ'acũ dutisere da'rawã'ñaco'terã ni'i. Te pũrĩcã añurõ yapatisa'a. Marĩ, marĩ wiogu Õ'acũ me'rã ni'i. Siape me'rã cũ uaronojõ wéerã, añuse, cũ tiropu catinu'cũsere bocarãsa'a. ²³ Ña'arõ wee'que wapare pecame'epu bu'iri da'reno'o, wẽĩdojasere bocano'sa'a. Õ'acũ marĩrẽ wapamarĩrõ o'ose pe'e catinu'cũatjere bocatje ni'i. Marĩ wiogu Jesucristo me'rã tere o'ogusami.

7

Omocã ña'tese cjase queose ni'i

¹ Acawererã, musã Õ'acũ Moisére dutise cũu'quere masĩsa'a. Marĩ catiri umucopu dia'cũrẽ te duti'quere yu'tisa'a. ² Queose me'rã musãrẽ weregati. Marĩrẽ duti'que a'tiro ni'i. Ni'cõ omocã ña'te'co co marãpu catiro ejatuario cũ nũmo nimo. Cũ wẽĩca be'ro na ña'te'que pe'tia wa'asa'a. Co marãpu moogõ tojasamo tja. ³ Co marãpu catimicã, apĩrẽ nuorẽgõ, ña'arõ weego weesamo. Õ'acũ dutisere yu'runu'cãgõ weesamo. Co marãpu wẽĩca be'ro pũrĩcãrẽ apĩrẽ nuorẽcã, ña'ase mejẽta ni'i. Õ'acũrẽ yu'runu'cãtisamo.

⁴ Co marãpu wẽĩ'caro weronojõ marĩrẽ ni'cãrõacãrẽ a'tiro wa'a'a. Toduporopure Moisé duti'quere yu'tini'wũ yujupu. Jesucristo cũ wẽĩcã, marĩ quẽ'rã wẽĩ'cãrã weronojõ wa'acãrã niwũ. Tojo weerã Jesucristo wẽĩse me'rã marĩ Moisé dutise doca ní'quere du'uno'wũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo wẽĩ masãse me'rã cũ yarã ni'i. Marĩrẽ Õ'acũ uaro weeato níngũ, cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. ⁵ Toduporopu marĩ tu'sasenojõ ña'asere uaripejawu. Moisé duti'quere marĩrẽ cã'mota'acã, weeya níronojõ wa'awu. Nipe'tise marĩ upupu nise me'rã marĩ ña'arõ uaripejasere weewu. Te ña'asere wéerã, pecame'epu bu'iri da'reno'o, yapatidijabopã. ⁶ Toduporopu Moisé cũ dutise doca níni'wũ yujupu. Ni'cãrõacãrẽ majã marĩ Jesucristo me'rã níra, Moisé dutise doca niwe'e. Tere yu'ruwetĩ'cãrãpu ni'i. Tojo weerã marĩ Espiritu Santu me'rã ape upu sãjã'a. Cũ weetamurõ me'rã Õ'acũ uaro weesetimasĩ'i.

Añurõ weesĩrĩmigũ, ña'ase bu'iri põtẽotisa'a nise ni'i

⁷ ¿To pũrĩcãrẽ “Moisé duti'que ña'a ni'i”, nirãsari? Niwe'e. Te dutise marĩcãma, yu'u ña'agũ ni'i nisere masĩtibopã. Cũ dutise a'tiro ni'i. “Ãpẽrã yere uoticã'ña”, ni'i. Te marĩcãma, yu'u te uosere “Ña'ase ni'i”, ni masĩtibopã. ⁸ Te dutise “Weeticã'ña” nimicã, yu'u pe'ere nipe'tise no'o uaro uaripejasere weeya níronojõ wa'awu. Dutise marĩcãma, “Ña'ase ni'i”, ni masĩno'ña marĩbopã.

⁹ Duporopu yu'u Moisé duti'quere sō'owaro masītigu, wācūque'tiro marĩrō nicā'miwā. “Añurō weegú ni'i”, ni wācūmiwā. Be'ro te dutise masīca be'ro na'irō āpērā yere uoya nírōnojō wa'awu. Yu'u ña'arō wéégú, “Ña'agū ni'i”, ni tu'oña'wā. ¹⁰ Marĩ Ō'acū dutisere wéérā, añurō nicā'bosa'a. Yu'u pe'e te dutise de'ro weepe'omasītigu, bu'iritigu tojawu. Te dutise masārē Ō'acū me'rā añurō tojacā weeboronojō nírō, yu'u pe'ere bu'iritigu tojacā weewu. ¹¹ Ña'ase yu'upure nírō, Ō'acū dutisere yu'rūnu'cācā weewu. Te ña'ase yu'ure nisoowioritique'awu. Tojo weegu yu'u te dutise niyucā, ña'arō wéégú, bu'iritigu tojawu. Ō'acū me'rā a'pepūrigū tojawu.

¹² Ō'acū Moisére duti'que añuse warota ni'i. Diacjū wereme'rīcā'a. Te dutise marĩ ye niatjere weetamu'u. ¹³ To pūrīcārē Ō'acū dutise añuse nimirō, ¿de'ro weero marĩrē bu'iritirā tojacā weesari? Weetisa'a. Marĩ ña'ase wapa pe'e bu'iritirā tojasa'a. Tojo weero te dutise añuse me'rā ña'asere “Ña'aseta ni'i”, ni masīno'o. Tojo weerā marĩ ña'arō wéérā, Ō'acūrē yu'rūnu'cārā wee'e nírā, marĩrē cū bu'iri da'reatje quē'rārē masīwā.

¹⁴ Marĩ masī'i, Moisé cū duti'quere Espíritu Santu me'rā Ō'acūta cūucu niwī. Tojo weero añuse dia'cū ni'i. Marĩ pe'e ña'arā ējānu'cātjārā, ña'ase marĩpure nise doca ni'i. ¹⁵ Yu'u, yu'u weesī'rīsere weewe'e. Yu'u ne weesī'rītise pe'ere wee'e. Yu'u a'tere masītisa'a. De'ro weegu tojo weesasa'a. ¹⁶ Yu'u weesī'rītise pe'ere wéégú, a'tiro masī'i. “Ō'acū dutise añuseta ni'i”, ni'i. ¹⁷ Yu'u mejēta ña'arō wee'e. Yu'upure ña'ase niyuro, yu'ure ña'arō weecā wee'e. ¹⁸ Yu'u añurō weesī'rīmīgū, weepōtēotisa'a. Tojo weegu a'tiro masī'i. Yu'upure ne añuse marĩ'i. ¹⁹ Añuse yu'u weesī'rīsere weeboronojō o'ogu, ña'ase yu'u weesī'rītise pe'ere wee'e. ²⁰ Yu'u weesī'rītisere wéégú, yu'u basu mejēta tojo wee'e. Yu'upure ña'ase nise pe'e yu'ure su'ori wee'e.

²¹ Tojo weero a'tiro wa'a'a yu'ure. Yu'u añurō weesī'rīcā, ña'ase dia'cū wa'awioriti'i. Ña'ase pe'e u'mutāque'a'a. ²² Yu'u basu pe'e Ō'acū dutisere tu'sayurūami'i. ²³ Tojo nimicā, ña'ase yu'u upupu nise pe'e ña'arō weeduti'i. Yu'u wācūse me'rā añurō weesī'rī'i. Ña'arō wéégú, añurō weebo'quere weetisa'a. Tojo weero ña'arō weese yu'ure wejeñe'ese weronojō ni'i. ²⁴⁻²⁵ Ña'arō weesere du'umasītigu, ña'abutiario tu'oña'sa'a. ¿Noa yu'ure te ña'asere, bu'iritigu tojacā weesere yu'rūweticā weesari? Ō'acū ni'cūta marĩ wiogu Jesucristo me'rā yu'ure yu'rūweticā weegusami. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o. Yu'u ucū'quere a'tiro neonu'cō, wereguti. Yu'u basu Ō'acū dutisere weesī'rīmi'i. Tojo weesī'rīmicā, ña'ase yu'upure nise pe'e yu'ure ña'arō su'ori wee'e.

8

Espíritu Santu weetamurō me'rā Ō'acū me'rā añurō nita basio'o nise ni'i

¹⁻² Jesucristo marĩrē ña'arō niseti'quere yu'rūweticā weecu niwī. Tojo weerā ni'cārōacārē marĩ Jesucristo yarā bu'iri da'reno'some majā. Espíritu Santu marĩrē Ō'acū me'rā añurō nicā weemi. Ni'cārōacārē Espíritu Santu dutisere wéérā, ña'arō weewe'e. Tojo weerā pecame'epu wa'asome. ³ Marĩ ña'arō weerā niyucā, Moisé duti'que de'ro weepe'ota basiotipā. Moisé duti'que me'rā yu'rūmasīwe'e. Ō'acū pe'e yu'rūomasīmi. Cū marĩ ña'arō wee'quere wērī wapayedutigu cū macūrē o'ócu niwī. Cū macū marĩ ña'arō weerā uputiro weronojō uputicu niwī. Ti upu me'rā wērīgū, ña'asere cō'awapayepe'ocā'cu niwī. ⁴ Tere cō'agū, marĩrē Ō'acū dutiro weemasīato nígū, tojo weecu niwī. Marĩ uaro weesī'rīsere weewe'e majā. Ni'cārōacārē Espíritu Santu tutuaro me'rā cū uaro weeseti'i.

⁵ Marĩ ɰaro weesĩ'rĩsere weesetirã, marĩ ɰasenojõ dia'cũrẽ wãcũsa'a. Espĩritu Santu me'rã nisetirã, cũ ɰasenojõ pe'ere weesa'a. ⁶ Marĩ ɰaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, pecame'epu wa'arãsa'a. Espĩritu Santu ɰaronojõ wéerã, marĩ ejeripõ'rãpu añurõ tũ'oña'a. Tojo nicã Õ'acũ me'rã añurõ catinu'cũcã'rãsa'a. ⁷ Marĩ ɰaronojõ dia'cũrẽ weesetirã, Õ'acũ me'rã a'pepũrĩrã weesa'a. Cũ dutiro ne weesĩ'rĩti, ne weemasĩtisa'a. ⁸ Marĩ ɰaro weesetirã, Õ'acũrẽ e'caticã weemasĩtisa'a.

⁹ Marĩ ɰaro weesĩ'rĩsere weetisa'a majã. Ni'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu marĩpũre nimi. Tojo weerã cũ tutuaro me'rã cũ ɰaronojõ wee'e. Espĩritu Santu marĩ me'rã niticã, cũ ɰaro weetisa'a. Jesucristo yarã nitisa'a. ¹⁰ Marĩ ña'arõ weese wapa marĩ upu boadijatji upu ni'i. Tojo boadijatji upu nimicã, Jesucristo marĩpũre niyucã, Õ'acũ marĩrẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ñ'asami. Tojo weero marĩ upu boamicã, marĩ ejeripõ'rã ɰ'mũsepũ catinu'cũcã'rõsa'a. ¹¹ Õ'acũ Jesucristo wẽrĩ'cũpũre masõcũ niwĩ. Cũta tja Espĩritu Santu marĩpũre nicã, marĩ upu wẽrĩca upũre masõgũsami. Espĩritu Santu tutuaro me'rã tojo weegũsami.

¹² Tojo weerã acawererã, marĩ Espĩritu Santure cũorã, cũ dutisere weerõu'a. Marĩ ɰaro weesĩ'rĩsenojõ pe'ere weerõu'asato niwe'e. ¹³ Marĩ ɰaro weesetirã, pecame'epu bu'iri da're bajuriono'rãsa'a. Te ña'asere Espĩritu Santu weetamurõ me'rã weedu'urã pũrĩcã, catinu'cũrãsa'a.

¹⁴ Nipe'tirã Espĩritu Santu wãcũse o'osere weesiruturãnojõ Õ'acũ põ'rã nima. ¹⁵ Õ'acũ Espĩritu Santure marĩrẽ o'ócũ niwĩ. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ da'raco'terã na wiogũre uirã weronojõ niwe'e. Marĩrẽ Õ'acũ põ'rã sãjãcã weesami. Tojo weerã cũ weetamurõ me'rã marĩ Õ'acũrẽ “Pacũ”, nĩmasĩ'i. ¹⁶ Espĩritu Santu marĩ wãcũsepũ “Õ'acũ põ'rã nitoja'a”, ni tũ'oña'cã weemi. ¹⁷ Marĩ Õ'acũ põ'rã niyurã, cũ “Yũ'u põ'rãrẽ añuse o'oguti” nĩ'quere ñe'erãsa'a. Jesucristo cũ pacũ o'otjere ñe'egũsami. Marĩ quẽ'rã cũ me'rã tere ñe'erãsa'a. Marĩ ni'cãrõacãrẽ Jesucristo pi'etisere bu'ipejatamurã, be'ropũ cũ wiogũ nise quẽ'rãrẽ bu'ipejatamurãsa'a.

Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatje cjase ni'i

¹⁸ Marĩ a'ti nucũcãpu pi'eti'i, pi'etirã. Be'ropũ Õ'acũ marĩrẽ ɰ'mũsepũ añusere o'otjere wãcũcãma, ni'cãrõacã marĩ pi'etise mejõ niseacã ni'i. ¹⁹ Be'ro ni'cã numũ Õ'acũ “Ã'rã yũ'u põ'rã nima. Narẽ añuse o'oguti”, nigũsami. Nipe'tise cũ wee'que ɰ'mũarõ cjase, a'ti turi cjase cũ tojo weeatjere masã apeyenojõrẽ ɰpũtũ ñ'asĩ'rĩrõ weronojõ co'tewapamo'o. ²⁰⁻²¹ Ne waropũre Õ'acũ wee'que añuse dia'cũ nicaro nimiwũ. Be'ro Adã Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cã'que bu'iri a'ti turi cjase doja wa'acaro niwũ. A'ti turi basu dojoticarõ niwũ. Õ'acũ nĩrõnojõta dojocarõ niwũ. Tojo weerã wa'icũrã, yucũpagũ, nipe'tise a'ti turi cjase boadijasa'a. Tojo boadijamicã, be'ropũ añurõ apogũsami tja. Õ'acũ ni'cã numũ besecũ niwĩ. Queoro ti numũ nicã, cũ põ'rãrẽ añurã waro wa'ato nĩgũ dũcayugũsami. Apeye cũ wee'que quẽ'rãrẽ dũcayugũsami. Tojo weecã, cũ ne waropũ wee'caro weronojõ añurõ nĩrõsa'a tja. Boadijasome majã. ²² Marĩ a'tiro masĩ'i. Ni'cãrõacãpũta nipe'tise Õ'acũ cũ wee'que boadijasere pe'ticã ɰaro, pũrĩsere tũ'oña'rõ weronojõ tũ'oña'a. Ni'cõ numio wĩ'magũ wũago pũrĩse tũ'oña'rõ weronojõ tũ'oña'a. ²³ A'ti ɰmũco se'saro tere tũ'oña'we'e. Marĩ Espĩritu Santure cũorã wiori quẽ'rã pi'eti'i. Be'ropũ marĩrẽ dũcayuatjere ɰpũtũ waro ñe'esĩ'rĩrã, pũrĩrõ tũ'oña'rõ weronojõ yucue'e. Marĩ Espĩritu Santure cuocã, nipe'tise Õ'acũ “O'oguti” nĩ'quere o'ogũsami. Be'ro Õ'acũ marĩrẽ, “Yũ'u põ'rã nima”, nigũsami. Tócatero nicã, marĩrẽ ma'ma upũ, ña'ase weetirĩ upũre o'ogũsami. ²⁴ Marĩ Jesucristore ãjõpeocã, marĩrẽ yũ'rũocũ niwĩ. Cũ marĩrẽ be'ropũ weeatjere co'te ãjõpeo'o. Marĩ ñ'a'quepũre de'ro weeajã co'tenemobosau. Ñ'a'quepũre

co'teno'ña marĩ'i. ²⁵ Marĩ i'atise pũrĩcārē co'te ějõpeorã, sojaro, caributiro marĩrõ co'teme'rĩcã'a.

²⁶ Marĩ añusere weetutuatiťjārã, Ő'acũrē “¿De'ro sērĩrõuāsari?” nĩmasĩtisa'a. Tere i'agũ, Espĩritu Santu marĩrē weetamusami. Cũ basu marĩ ye niatjere Ő'acũrē sērĩbosasami. Cũ tere sērĩbosagu, masã ucũta basiotise Ƴerinojõ me'rã sērĩsami.

²⁷ Ő'acũ Ƴaronojõta Espĩritu Santu marĩrē, cũ yarārē sērĩbosasami. Tojo weegu Ő'acũ nipe'tise marĩ wãcũsere i'abesepe'ogu, Espĩritu Santu marĩrē sērĩbosasere masĩsami.

²⁸ Ő'acũ marĩrē cũ Ƴaro weeato nĩgũ besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ a'tiro masĩ'i. Marĩ cũrē mairārē weetamunu'cũcã'sami. Nemorõ cũ weronojõ wa'acã Ƴagu nipe'tise marĩrē wa'asere añurõ yapaticã weesami. ²⁹ Ő'acũ ne waropure i'abesenu'cõto jagupũ “Ă'rã yu'ũ põ'rã nirāsama”, nicũ niwĩ. Cũ macũ weronojõ nisetiatio nĩgũ tojo weecu niwĩ. Tojo nicã cũ macũrē “Nipe'tirã cũrē ějõpeorã masã ma'mi niato”, nicũ niwĩ. ³⁰ Duporopũ Ő'acũ marĩrē cũ yarã niato nĩgũ beseyutojacũ niwĩ. Besetoja, cũ põ'rã sãjãcã weecu niwĩ. Be'ro “Bu'iri marĩrã, añurã nima”, nicũ niwĩ. Marĩ tojo nino'rãrē Ƴ'musepũ cũ weronojõ nisetiã weegusami.

³¹ Marĩ tere masĩrã, ¿ñe'enojõ ninemobosari? Ő'acũ marĩrē weetamuyucã, ãpěrã marĩrē ña'arõ weemicã, wãcũque'tiwe'e. Marĩrē na ña'arõ weedojamasĩtisama.

³² Ő'acũ cũ macũ waromarĩcārē o'ócũ niwĩ. Ne “O'osome” nitiguta, marĩ nipe'tirã ye niatjere wērĩbosadutigu tojo o'ócũ niwĩ. Apeyepũma tĩāsami majã. De'ro weecajũ cũ macũ Jesucristore marĩrē o'o'cũ nimigũ, apeye nipe'tisere o'otibosabe. O'ogusami.

³³ Ő'acũ cũ bese'cārārē ne ni'cũno jõputa masã besewuaropũ weresãrõ weronojõ “Ă'rã ña'arã nima”, nita basiowe'e. Ő'acũ cũ basuta “Ă'rã bu'iri marĩma” nigũsamigu.

³⁴ Ne ni'cũ “Ă'rãrē bu'iri da'reroũa'a”, nĩmasĩtisami. A'tiro ni'i. Jesucristota marĩrē wērĩbosacu niwĩ. Wērĩtoja, masãcũ niwĩ. Ni'cãrõacã cũ pacũ diacjũ pe'e wiogu dujiri cũmurõpũ marĩ ye niatjere sērĩbosagu weesami. Tojo weegu ne ni'cũ marĩ Ő'acũ bese'cārārē “Bu'iri da'reroũa'a”, nĩmasĩtisami. ³⁵ Jesucristo marĩrē ma'isere ne ni'cũno jõ cã'mota'amasĩtimi. Marĩ pi'eticã, marĩ diasaro tũ'oña'cã, ãpěrã ña'arõ weequenu'cõcã, Jesucristo ma'inu'cũcã'sami. Tojo nicã ba'ase moocã, su'ti moocã, wiose wa'tero nicã, ãpěrã marĩrē wējẽcã, Jesucristo marĩrē ma'inu'cũsami. ³⁶ Ő'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ nĩrõno jõta Ő'acũ yarārē a'tiro ni'i:

Mũ'urē ějõpeose bu'iri Ƴmũcorinucũ ãpěrã Ƴsãrē wējẽtawioro ni'i.

Ovejare wējẽrãtirã aperopũ miarã weronojõ Ƴsãrē weema, tojo ni ojano'caro niwũ.

³⁷ Marĩ ña'arõ yu'rurã, Jesucristo marĩrē ma'igũ weetamuse me'rã nipe'tise ña'asere docaque'acã weemasĩsa'a. Tojo nicã cũ weetamuse me'rã nemorõ wãcũtutuanemomasĩ'i.

³⁸ Yu'ũ a'tere “Diacjũta nirõ wee'e”, ni'i. Ő'acũ marĩrē ma'isere ne apeyenojõ cã'mota'amasĩtisa'a. Wěrĩse, catise cã'mota'amasĩtisa'a. Tojo nicã Ő'acũrē wereco'terã Ƴ'musecjãrã, wãtĩa, na wiorã Ő'acũ marĩrē ma'isere cã'mota'amasĩtisama. Apeye quẽ'rã ni'cãrõacã nise, be'ropũ niatje ne cã'mota'amasĩwe'e.

³⁹ Tojo nicã Ƴ'muarõpũ cjase, Ƴ'cũarõpũ cjase, Ő'acũ wee'quenojõ quẽ'rã ne Ő'acũ marĩrē ma'isere cã'mota'amasĩwe'e. Ő'acũ marĩ wiogu Jesucristo yarã niyucã, marĩrē ma'inu'cũsami.

9

Israe curuacjãrã ye queti ni'i

¹⁻³ Yu'ũ acawererã Israe curuacjãrã Jesure ějõpeoticã, ña'abutiario ejeripõ'rãtigucoro. Ya curuacjãrã Jesucristore ějõpeocã Ƴagu, na pecame'epũ bu'iri

da'reno'bo'quere ducayusĩ'rĩgũ, yu'u pe'e wapayebosasĩ'rĩmi'i. Yu'u tojo weegu Jesucristore ne i'anemotibosa'a majã. Yu'u Jesucristore ejõpeotjĩagũ, nisoowe'e. Diacjũ tere were'e. Espĩritu Santu quẽ'rã yu'u nisere "Diacjũta ni'i", nisami. ⁴ Israe curuacjãrã Israe wãmetigu pãrãmerã nituriarãpu nima. Õ'acũ yu'u põ'rã niato nĩgũ narẽ besecu niwĩ. Cũ na me'rã nĩgũ, cũ tutuasere, cũ asistesere narẽ i'ocu niwĩ. "Yu'u musã wiogu ni'i. Musã, yã curuacjãrã ni'i", nicu niwĩ. Narẽ añurõ nisetimasĩato nĩgũ cũ dutisere Moisere cũucu niwĩ. Narẽ Õ'acũ wi'ipu cãrẽ ejõpeosere cũucu niwĩ. Õ'acũ narẽ "Musã pãrãmerã nituriarãrẽ añurõ weeguti", nicu niwĩ. ⁵ Ñsã ñecũsumua Israe curuacjãrã nimu'tã'cãrã pãrãmerã nituriarãpu ni'i. Abrahã, Isaa, Jacob, cũ põ'rã doce pãrãmerã nituriarãpu ni'i. Jesucristo quẽ'rã masũ niyugu, ti curuapu bajuasirutugu, Israe curuacjũ na acaweregu nicu niwĩ. Cũ Õ'acũ nimi. Nipe'tise yu'ruoro nimi. Cãrẽ "Mu'u añuyũ'ruagu ni'i" ni, e'catise o'onu'cũcã'rõua'a. Tojota weerõua'a.

⁶ Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ añurõ weemicã, pãjãrã cãrẽ ejõpeotima. Na ejõpeoticã, "Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ 'Añurõ weeguti' ní'quere weetimi", nigũ mejẽta wee'e. Õ'acũ cũ ní'quere queoro weemi. A'tiro ni'i. Nipe'tirã Israe pãrãmerã nituriarã Õ'acũ põ'rã nitima, nisĩ'rĩrõ wee'e. ⁷ Õ'acũ Abrahãrẽ "Mu'u pãrãmerã nituriarãrẽ añuse o'oguti", nicu niwĩ. Cũ tojo ní'quere nipe'tirã Abrahã pãrãmerã nituriarã ñe'etisama. Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Isaa pãrãmerã nituriarã dia'cũ mu'u pãrãmerã waro nirãsama." ⁸ A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Nipe'tirã Abrahã ya curuapu bajuasiruturã, Õ'acũ põ'rã nitima. Õ'acũ cũ "Añuse weeguti" ní'quere ejõpeorã, Õ'acũ põ'rã nima. Náta Abrahã pãrãmerã waro nima. ⁹ Õ'acũ Abrahãrẽ ní'que a'tiro nicaro niwũ: "Ape cũ'ma a'tocateronojõ a'tiguti tja. Titare Sara macũtitojagosamo", nicu niwũ.

¹⁰ A'te dia'cũ niwe'e. Apeye totã nemoquejo'o. Na macũ Isaa bucua, be'ro Rebecare numoticu niwĩ. Be'ro co nijĩpaco nirĩ curare Õ'acũ co quẽ'rãrẽ ucũcu niwĩ. Co põ'rã su'rua'cãrã, Isaa ni'cũ põ'rãta nicãrã niwã. ¹¹⁻¹² Na bajua añuse, ña'asere weese duporo Õ'acũ ni'cãrẽ beseyutojacu niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ cũ uaro besesere i'ocu niwĩ. Cũ no'o besesĩ'rĩrãrẽ besesami. Na weesere i'agũ mejẽta, besesami. Tojo weegu Rebecare nicu niwĩ: "Masã ma'mi cũ acabijire da'raco'tegu sãjãgũsami." ¹³ A'te Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojo'ta queoro ni'i. "Jacore besewu. Esau pe'ere besetiwu", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ To pũrĩcãrẽ marĩ ¿de'ro pe'e nirãsari? "Õ'acũ ni'cãrẽ apĩ yu'ruoro besegu, queoro weetimi", ¿nirãsari? Niwe'e. ¹⁵ A'tiro pe'e ni'i. Duporopu Õ'acũ Moisere a'tiro nicu niwĩ: "No'o yu'u pajaña'sĩ'rĩgũrẽ pajaña'gũti", nicu niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Õ'acũ basu cũ pajaña'sĩ'rĩrãrẽ pajaña'sami. Masã pajaña'duticã mejẽta pajaña'sami. Tojo nicã añurõ weese wapa mejẽta pajaña'sami. ¹⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Õ'acũ cũ ní'quere a'tiro ojano'wũ. Duporocjũpu Egipto dutigu wiogu faraõrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Yu'u tutuasere mu'u me'rã i'ogũti nĩgũ, mu'urẽ wiogu sõrõwũ. Nipe'tirocãrã yu'u tutuagu nisere masĩdutigu tojo weewu", nicu niwĩ Õ'acũ. ¹⁸ Tojo weegu Õ'acũ no'o cũ pajaña'sĩ'rĩrãrẽ pajaña'sami. No'o ejeripõ'rã butirãrẽ ejeripõ'rã buticã weesami. Na uaro nemorõ ña'arõ weeato nĩgũ tojo weesami.

¹⁹ Yu'u tojo nisere tu'orã, musã a'tiro nibosa'a: "Õ'acũ cũ basuta ejeripõ'rã buticã weemigũ, ¿de'ro weegu masãrẽ 'Bu'iritirã nima', nisari? Õ'acũ weesĩ'rĩsere cã'mota'ata basiowe'e", nibosa'a. ²⁰ Niwe'e. Musã tojo busurãnojo masã ni'i. Õ'acũ musãrẽ wee'cure ye'suticã'rõua'a. Sutuwu yéecaru tiru yee'core "¿De'ro weeacjo yu'ure a'tiro bajutju yeeri?" nĩmasĩtisa'a. ²¹ Di'i yeeri masõ co uaro yeemasĩsamo.

No'o sutuwu añutju bosenumu nicã co miiwĩrõatjure yeemasĩsamo. Aperu quẽ'rãrẽ mejõ nitju no'o uaro co cõoatjure yeemasĩsamo.

²² Masã ña'arõ weecã, Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere, cũ tutuasere narẽ masĩcã uacu niwĩ. Tojo weegu cãrẽ uarosãjãcã wee'cãrãrẽ, cũ bu'iri da're bajurioajãrẽ tojo ï'acã'cu niwĩ yujupu. ²³ Marĩrẽ, cũ pajaña'rã pe'ere cũ añubutiario nisetisere, cũ tutuasere masĩcã uacu niwĩ. Duporopu marĩrẽ cũ weronojõ añurã niato nígũ, tojo nicã cũ tutuasere cõoato nígũ beseyucu niwĩ. ²⁴ Tojo marĩrẽ besegu, ni'cãrẽrã judío masã wa'teropu nirãrẽ, ãpẽrã judío masã nitirãrẽ beseducawaanũ'cõcu niwĩ.

²⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu duporocjãpu Osea Õ'acũ ye quetire weremu'tãrĩ masã judío masã nitirã ye cjase Õ'acũ ucũ'quere a'tiro ojacu niwĩ:

Yarã masã nitimi'cãrãrẽ “Yarã masã nima”, nigũsa'a.

Yu'u ma'itimi'cãrãrẽ “Yu'u mairã nima”, nigũsa'a.

²⁶ “Musã, yarã mejẽta ni'i” nino'ca di'taputa tja narẽ “Õ'acũ catinu'cũgũ põ'rã nima”, nino'rõsa'a, ni ojacu niwĩ Osea.

²⁷ Israe curuacjãrã ye pe'ema Isaia a'tiro ojacu niwĩ:

Israe põ'rã nucũporo dia pajiri maa sumutopu nise weronojõ pãjãrã nimirã, pejetirãcã yu'ruono'rãsama.

²⁸ Õ'acũ cũ ní'caronojõta cũ ucũ'quere queoro weegusami.

Tere wéégũ, sojaro me'rã a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'regusami, nicu niwĩ.

²⁹ Cũ Isaiata apeye ojamu'tãcu niwĩ tja:

Õ'acũ nipe'tise bu'ipu nigũ marĩ pãrãmerãrẽ pejetirãcã du'aticãma, duporocjãrãpu Sodoma, Gomorracjãrãrẽ weronojõ pe'odijobopĩ.

Tojo weecã, marĩ ya curua marĩbosa'a majã, ni ojacu niwĩ.

³⁰ To pũrĩcãrẽ ¿de'ro nirõuati? A'tiro ni'i. Judío masã nitirã Õ'acũ me'rã na añurõ niatjere a'maticãrã niwã. Tere a'matimirã, Jesucristore ãjõpeose me'rã bocacãrã niwã. Na ãjõpeocã, Õ'acũ narẽ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ï'acu niwĩ. ³¹ Judío masã pe'e Moisé dutise me'rã Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Tojo wãcũmirã, Moisé duti'quere weeticãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ me'rã añurõ niticãrã niwã.

³² ¿De'ro weerã Õ'acũ me'rã añurõ nitipari? A'tiro ni'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã mejẽta Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩcãrã nimiwã. Na basu weetutuase me'rã pe'e tojo nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũ cũu'cu Jesucristore ãjõpeotirã Õ'acũ tiropu wa'asome. ³³ Tojo weero Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'que queoro wa'acaro niwũ. A'tiro ojano'caro niwũ Õ'acũ macãrẽ:

Ni'cãgã ãtãgã dupogu weronojõ ni'cũrẽ Jerusalẽpure dupoguti.

Tigapu u'tayuria buruque'arã weronojõ yu'u dupo'cure ãjõpeotirã, bu'iri da're bajuriono'rãsama.

Cãrẽ ãjõpeorã pe'e “Mejõ waro ãjõpeocãti”, nisome, ni ojano'caro niwũ.

10

¹ Acawererã, Israe curuacjãrãrẽ na yu'ruono'cã pũrõ uasã'a. Tojo weegu uputu Õ'acũrẽ sãrĩbosa'a. ² Na Õ'acũ uaro añurõ weesĩ'rĩmima. Tojo weesĩ'rĩmirã, añurõ tu'omasĩnu'cõpe'otima. ³ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore ãjõpeose me'rã “Añurã nima”, nisami. Cũ tojo nisere ãjõpeosĩ'rĩtirã, judío masã pe'e na basu weetutuase me'rã añurã nisĩ'rĩmisama. Tojo weerã Õ'acũ cũ “Weeya” ní'quere weetisama. ⁴ Duporopu Moisé oja'quepu “Õ'acũ cũ bese'cu masã ña'arõ wee'quere yu'ruogusami”, ni ojano'caro niwũ. Jesucristota nipe'tise Moisé cũ duti'quere weetu'ajanu'cõpe'ocu niwĩ. Tojo weerã Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basio'o. Cãrẽ ãjõpeocã, Õ'acũ “Añurã, bu'iri marĩrã nima”, ni ï'asami.

⁵ Moisé dutise me'rāma Ō'acū ī'orōpu bu'iri marīrā nidutisere Moisé a'tiro ojacu niwī: “Nipe'tise te duti'quere weepe'ogu Ō'acū me'rā ninu'cūcūsami”, nicu niwī. ⁶ Ējōpeose me'rā pe'ere Ō'acū ī'orōpu bu'iri marīrā nidutise a'tiro ni'i. Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, ni ī'asami. Moisé tere a'tiro ojacu niwī: “Ō'acū bese'cure marīrē yu'rūodutirā u'musepu mujāa, cūrē pijidijatiroa'a', ni wācūtīcā'ña. ⁷ Tojo nicā ‘Wērī'cārā nirōpu ni'cū dijaa, Ō'acū bese'cure pijimujāatiroa'a', ni wācūtīcā'ña”, nicu niwī Moisé. Marī basu weetutuase me'rā tere weeta basiowe'e. Jesucristo u'musepu ní'cu dijatitocacu niwī. Tojo nicā, wērī'cārā nirōpu ní'cu masāmujāatitocacu niwī. ⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu te cjasere a'tiro ni'i: “Ō'acū ye queti tu'ota basio'o. Tereta ucū'u. Marī tere ējōpeotoja'a”, nicu niwī Moisé. Ūsā te queti Jesucristore ējōpeorōa'a nise quetireta were'e. ⁹ Marī a'tiro wéerā, yu'rurāsa'a. “Jesucristo marī wiogu nimi” nīrā, “Ō'acū Jesucristo wērī'cupure masōcu niwī” ni ējōpeorā, yu'rurāsa'a. ¹⁰ Marī Jesucristore ējōpeocā, Ō'acū marīrē “Añurā, bu'iri marīrā nima”, nimi. Marī cūrē ējōpeosere āpērārē were'e. Te me'rā yu'rurāsa'a.

¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'caro niwū: “Ne ni'cū cūrē ējōpeogu ‘Mejō warota cūrē ējōpeocāti’, nisome”, nino'caro niwū. ¹² Ō'acū nipe'tirārē ni'cārōnojō ī'asami. Judío masārē, judío masā nitirārē ne ducawaanu'cōse marī'i. Ō'acū nipe'tirā wiogu ni'cūta nimi. Nipe'tirā cūrē ējōpeose me'rā sērīrārē peje o'oyu'ruo o'ogusami. ¹³ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Nipe'tirā no'o Ō'acūrē na ña'arō wee'quere acobojose sērīrānojō yu'ruono'rāsama. Narē bu'iri da'resome”, niwū.

¹⁴ Tojo nimicā, Jesucristore ējōpeotirā ¿de'ro wee acobojose sērībosabau? Cū ye quetire tu'otimirā, ¿de'ro wee na ējōpeobosabau? ¿Narē wererā marīcā, de'ro na te quetire tu'obosabau? ¹⁵ Ō'acū weredutigu o'óticā, āpērārē wererā wa'atibosama. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta a'tiro ni'i: “Āpērā marīrē ejerisājāse queti, añuse quetire miiejacā, pūrō e'cati'i”, ni ojano'o.

¹⁶ A'te añuse quetire pājārā tu'omirā, nipe'tirā Israe curuacjārā ējōpeotima. Isaía cū oja'caronjōta a'tiro ni'i: “Ō'acū, ūsā wiogu, ūsā weresere pejetirācā ējōpeoma”, ni ojacu niwī. ¹⁷ Jesucristo ye quetire werecā, masā tere tu'oma. Te quetire tu'óca be'ro ējōpeoma.

¹⁸ Yu'u masārē sērītiña'gūti: ¿Israe curuacjārā tu'omirība te quetire? Tu'opā. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū:

Na werese quetire nipe'tirocjārā tu'obi'acā'sama.

Na werese a'ti umuco nipe'tiropu bususe'sasa'a.

¹⁹ Masārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Israe curuacjārā añuse quetire tu'omirā, tu'omasīwetine? Tu'omasīcārā nimiwā. Yu'u tere ninemogū, Moisé cū ní'quere weremu'tāgūti. Ō'acū ucū'quere a'tiro nicu niwī:

Yarā masā mejētare yu'ruoguti.

Tojo narē weecā, masā doerāsa'a.

No'o masā “Tu'omasītima” nīrārē yu'u yu'ruocā, masā uarāsa'a, ni ojacu niwī Moisé.

²⁰ Be'ro Isaía quē'rā Ō'acū cū ucū'quere “To nibosau” nīrō marīrō ninemopecu niwī: Ne a'mati'cārā pe'e yu'ure bocaco'tecā'ma.

Yu'u nisetisere yu'ure sērītiña'ti'cārā pe'ere ī'owū, tojo ni ojacu niwī Isaía.

²¹ Israe curuacjārā pe'ere Isaía Ō'acū ucū'quere a'tiro nicu niwī: “Umucorita yóacā, narē pōtērī ñe'egūti nígu, omocārī sēemiwū. Na tu'oti, yu'runu'cāsepijarārē tojo weemiwū”, ni ojaturiaca niwī Isaía.

11

Ni'cārērā Israe curuacjārārē Ō'acū bese'que ni'i

¹ Musārē sērītiña'nemogūti tja. ¿Ō'acū Israe curuacjārā yu'rūnu'cā'cārārē, yarā masā nisme majā nígū, cō'awā'cāpari? Cō'awā'cāticu niwī. Yu'u quē'rā Israe curuacjū ni'i. Abrahā pārāmi nituriagu Benjamí ya curuacjū ni'i. ² Dapropu cū yarā masā niato nígū Ō'acū Israe curuacjārārē besecu niwī. Tojo weegu narē cō'aticu niwī. Musā masīsa'a Ō'acū ye queti weremu'tārī masū Elía cū ní'quere. Cū Ō'acūpure “Israe curuacjārā bu'iri cuoma”, nicu niwī. A'tiro nicu niwī: ³ “Wiogu, Israe curuacjārā mu'u ye queti weremu'tārī masārē wējēcārā niwā. Mu'urē ñubuepeorā, wa'icūrā ūjūamorōpeosere weestedijocārā niwā. Yu'u ni'cūta du'sa'a mu'urē ējōpeogu. Yu'u quē'rārē wējēsī'rīrā, a'marā weema”, nicu niwī Elía. ⁴ Cū tojo nicā tu'ogu, Ō'acū cūrē yu'ticu niwī: “Na tojo weemicā, siete mil masā yarārē du'apu. Na Baal wāmetigu queose yee'quere ne ējōpeotima”, nicu niwī Ō'acū. Tojo weerā marī masī'i. Ō'acū cū yarā masārē cō'awā'cātisami. ⁵⁻⁶ Ō'acū Elía nícatero masārē bese'caro weronojō ni'cārōacā quē'rārē pejetirācā Israe curuacjārārē besesami. Na weesere ī'agū mejēta, besecu niwī. Narē pajaña'gū besecu niwī. Na añurō wéeca be'ro narē besegu, pajaña'gū mejēta weebopī. Na weetutua'que wapa nibopā.

⁷ A'tiro ni'i. Nipe'tirā Israe curuacjārā Ō'acū me'rā añurō nisī'rīmicārā niwā. Tojo nisī'rīmirā, nipe'tirā cū me'rā añurō niticārā niwā. Cū bese'cārā pūrīcā cū me'rā añurō nicārā niwā. Āpērā cūrē ējōpeotitjīarā o'meperi marīrā, tu'otirā weronojō tojacārā niwā. ⁸ Tere ucūrō, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Ō'acū cūrē ējōpeotirārē cū yere tu'omasīticā weecu niwī. Narē caperi ī'atirā, tojo nicā o'meperi tu'otirā weronojō wa'acā weecu niwī. Téé a'tiro nicāpu quē'rārē nidecoti'i yujupu”, ni ojano'wū. ⁹ Davi quē'rā Ō'acūrē a'tiro ucūcu niwī:

Israe curuacjārā na bosenu'murī weewuase me'rā ña'arō weema.

Na tojo weecā ī'agū, narē bu'iri da'reya.

¹⁰ Narē tu'omasītīrā weronojō, ī'atirā weronojō wa'acā weeya.

Peje nūcūse wuarā, sūcūa wejenu'arō weronojō pi'eticā weeya, nicu niwī Davi.

Judío masā nitirārē yu'rūo'que ni'i

¹¹ Apeye musārē ninemogūti tja. Judío masā Jesucristore ējōpeoticā, Ō'acū narē cō'abutiaticu niwī. Na Ō'acūrē yu'rūnu'cācā, judío masā nitirā pe'ere yu'rūoguti nígū, tojo weecu niwī. Ō'acū narē añurō weesere ī'arā, judío masā ūsā quē'rā tojota uasa'a, ni ī'acūudutigu tojo weecu niwī. ¹² Judío masā na Jesucristore ējōpeoticā, āpērā a'ti nūcūcācārārē añurō wa'acaro niwū. Judío masā Ō'acū “Yu'u pō'rārē añuse o'oguti” ní'quere ñe'eticārā niwā. Judío masā nitirā pe'e ñe'ecārā niwā. Judío masā quē'rā Jesucristore ējōpeocā, nipe'tirā a'ti nūcūcācārārē añurō wa'arosa'a.

¹³ Ni'cārōacāma judío masā nitirā se'sarore wereguti. Jesucristo yu'ure masā judío masā nitirārē cū ye quetire weredutigu cūuwī. Tojo weero yu'u ī'acā, yu'u da'rase mejō nise mejēta ni'i. ¹⁴ Apetero weegu yu'u acawererā judío masārē doecā weebosa'a. Ō'acū musārē añurō weesere ī'arā, na quē'rā Jesucristore ējōpeobosama. Ējōpeorā, yu'rūono'rāsama. ¹⁵ Ō'acū judío masā cūrē ējōpeotirārē cō'acā, āpērā pe'e cū yarā sājācārā niwā. Judío masā pe'e cūrē ējōpeocā, añuyu'rūarosa'a. Masā wērī'cārāpu masōno'cārā weronojō nirōsa'a.

¹⁶ Queose me'rā musārē wereguti. Pā wéeca be'ro ni'cāgā Ō'acūrē o'ocā, nipe'ticjapu Ō'acū ye tojasa'a. Yucugu quē'rā tojota ni'i. Tigu nu'cōrī Ō'acū ye nicā, te dūpuri quē'rā Ō'acū ye ni'i. Marī ñecūsumua Abrahā, Isaa, Jacob tigu nu'cōrī

weronojō Ō'acū yarā nima. Tojo weerā marī cū pārāmerā nituriarā mejārōta “Ō'acū yarā nima”, ni ī'ano'sama.

¹⁷ Ni'cārērā judío masā olivogu dūpūcjārā waro weronojō nima. Āpērā ni'cārērārē te dūpūrire dūtecō'a'caro weronojō Ō'acū judío masārē cō'acu niwī. Be'ro te dūpūri nī'caropu apegu olivo nūcūcjū dūpūrire pī'rīwā'dutigū topu yeje dū'reō'osami. Tojo weero tigū casero wī'tāse me'rā nūcūcjū añurō pī'rīwā'rōsa'a. Tojo wee'caro weronojō wa'acaro niwū masā judío masā nitirārē. Ō'acū masārē cū yarā sājācā weecu niwī. Masā judío masā niwe'e. Tojo nitimirā, nipe'tise Ō'acū Abrahā pārāmerā nituriarārē “Añuse o'oguti” nī'quere ñe'erāsa'a. ¹⁸ Tojo wa'a'a nīrā, “Ūsā judío masā nemorō añuyū'rūnū'cā'a”, niticā'ña. Ō'acū masārē yū'rūose na me'rāta dū'pocāticaro niwū. Masā ñecū me'rā mejēta dū'pocāticaro niwū.

¹⁹ Masā a'tiro nibosa'a: “Ni'cārē ña'ase dūpūri dūtecō'ano'caro niwū. Apeye dūpūri yejedūcayuno'rōtiro tojo weeno'caro niwū”, nibosa'a. “Te weronojō ūsā judío masā nitirārē Ō'acū yarā wa'ato nīgū judío masā pe'ere cō'acu niwī”, nibosa'a. ²⁰ Tojota nī'i, nīrō. Na ējōpeotise ye bu'iri cō'ano'cārā niwā. Masā quē'rā Ō'acūrē ējōpeoticā, yū'rūono'ña marībopā. Masā ējōpeose me'rā dia'cū cū yarā sājācārā niwū. Tojo weerā “Ūsā judío masā yū'rūoro nī'i”, ni wācūticā'ña. Ūsā quē'rārē cō'arī nīrā, Ō'acūrē wiopesase me'rā tu'oña'ña. ²¹ Judío masā Ō'acū yarā nimū'tā'cārā nīmiwā. Na ējōpeoticā, Ō'acū narē cō'acu niwī. Cū judío masārē olivo nimū'tā'que dūpūrire dūtecō'a'caro weronojō weecu niwī. Masā judío masā nitirā quē'rārē cūrē ējōpeoticā, tojota weegusami. ²² Ō'acū pajaña'sere, tojo nicā tutuaro me'rā cū bu'iri da'resere wācūña. Cūrē ējōpeotirārē bu'iri da'resami. Masā pūrīcārē pajaña'gū, añurō weesami. Masā cūrē ējōpeonu'cūcā, tojo weegusami. Masā weeticā, cū ña'ase dūpūri cō'a'caro weronojō masā quē'rārē cō'agūsami. ²³ Cō'ano'cārā judío masā Jesucristore ējōpeocā, na quē'rārē añurō weegusami. Narē apaturi tigūputa tja mejā dūpūri yeje dū'reō'o'caro weronojō weegusami. Cū yarā sājācā wēégū, tojo weegusami. Ō'acū tere weemasīmi. ²⁴ Masā judío masā nitirā nūcūpu nicū olivo weronojō nī'i. Tojo nimicā, Ō'acū cū yarā sājācā weecu niwī. Judío masā pūrīcā Ō'acū besemū'tā'cārā waro nima. Olivogu warore ote'cu weronojō nima. Tojo weerā masā Ō'acū yarā sājācā, judío masāpua tjasama.

Judío masārē yū'rūoatje nī'i

²⁵ Acawererā, todūporopu masīno'ña marī'quere masīcā ūa'a. Ūsā judío masā yū'rūoro masīyū'rūnū'cā'a nīrī nīgū, tojo nīgūti. Pājārā judío masā Jesucristore ējōpeotini'ma yujupū. Na o'meperi tu'otirā weronojō nima. Ō'acū “Judío masā nitirā ticurā ējōpeorāsama” nī'caronojōta na ējōpeoca be'ropu judío masā ējōpeorāsama.

²⁶ Tojo wa'acā, nipe'tirā judío masā yū'rūono'rāsama. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu judío masā na yū'rūatjere a'tiro ojano'wū:

Masārē yū'rūoacū judío masū Jerusalē wāmetiri macāpūre etagusami.

Jacob pārāmerā na ña'asere cō'agūsami.

²⁷ “Narē ña'asere acobojocā, queoro wa'arosa'a yū'u todūporopu nī'que”, nicū niwī Ō'acū, ni ojano'caro niwū.

²⁸ Jesucristore ējōpeotitjārā, pājārā judío masā Ō'acūrē ī'atu'tirā weronojō nima. Masā judío masā nitirā pe'ere ējōpeodutigū tojo weemi. Tojo weemigū, a'tocatero nīrā judío masārē Ō'acū ma'isami. Ne waropu na ñecūsūmūarē ma'i'cu niyugu, na quē'rārē ma'isami. ²⁹ Ō'acū cū “Añuse o'oguti” nī'quere dūcayutisami. O'otojanū'cō, ē'matisami. Tojo nicā cū bese'cārārē cō'abutiatisami. ³⁰ Todūporopu masā quē'rā Ō'acūrē yū'rūnū'cācārā niwū. A'tocaterore Ō'acū judío masā yū'rūnū'cācā ī'agū,

musã pe'ere pajaña'mi. ³¹ Be'ro tojota wa'arosa'a judío masã quẽ'rãrẽ. A'tiro nicã na Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãma. Be'ro Õ'acũ na quẽ'rãrẽ pajaña'gũsami. Cũ musãrẽ pajaña'caronojõ na quẽ'rãrẽ pajaña'gũsami. ³² A'tiro ni'i. Nipe'tirã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcã ï'agũ, “Ni'cãrõnojo bu'iritirã nima”, nicu niwĩ. Nipe'tirãpũre pajaña'gũti nígu, tojo nicu niwĩ.

³³ Õ'acũ marĩ ña'arã ní'cãrãrẽ pajaña'yũ'rũami. Tutuayũ'rũami. Nipe'tise masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã marĩ cũ wãcũse, cũ weesere masĩpõtẽotisa'a. Cũ de'ro weesere tu'omasĩpõtẽotisa'a. ³⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ Õ'acũ masĩsere: “Õ'acũ marĩ wiogu wãcũsere ne ni'cũ masĩtisami. Ne ni'cũ cũrẽ ‘A'tiro pe'e ɰa'a’, nĩmasĩtisami. ³⁵ Ne ni'cũ Õ'acũrẽ apeyenojõ o'o wapamoocã weeta basiowe'e”, tojo ni ojano'caro niwũ. ³⁶ Nipe'tise a'ti turi cjase, ɰ'mũse cjase cũ wee'que dia'cũ ni'i. Cũ tutuase me'rã nipe'tise ninu'cũ'u. Cũ ye ni'i. Tojo weerã nipe'tirã Õ'acũrẽ “Cũ añuyũ'rũagu, tutuayũ'rũagu nimi”, ninu'cũcã'rã. Tojota weerã.

12

Jesucristore ẽjõpeorãrẽ weeduti'que ni'i

¹ Acawererã, Õ'acũ marĩrẽ añurõ pajaña'nu'cũmi. Tojo weerã Õ'acũrẽ marĩ basu marĩ upũ, wãcũse, nipe'tise me'rã o'orã. Mũ'ɰ yarã dia'cũ ni'i nĩrã, Õ'acũrẽ wiarã. Cũ me'rã nibutiarã weronojõ weerã. Õ'acũ marĩ me'rã e'caticã ɰarã, tojo weerã. Marĩ a'tiro weese me'rã cũrẽ ẽjõpeosere diacjũ ï'orãsa'a. ² Marĩ a'ti ɰmũcoccjãrã na weewũasere ï'arã, na weronojõ weeticã'rã. A'tiro pe'e weerã. Marĩ catiri ɰmũcore siape me'rã Õ'acũ marĩ wãcũsere dũcayunu'cũcã'to. Cũ marĩrẽ dũcayunu'cũcã, marĩ Õ'acũ ɰasere “A'tiro ni'i”, nĩmasĩrãsa'a. Cũ ɰase añuse dia'cũ ni'i. Te ña'ase marĩse ni'i. Marĩ cũ ɰaro weecã, e'catisami.

³ Õ'acũ añurõ wéégũ, yũ'ure musãrẽ cũ ye quetire weredutigu cũuwĩ. Tojo weegu musã nipe'tirãrẽ nigũti. Ne ni'cũ marĩ weemasĩtisere “Weecã'amasĩ'i” niticã'rõɰa'a. Marĩ weemasĩsere queoro wãcũme'ricã'rõɰa'a. Marĩnũcũ a'tiro wãcũrã. “Jesucristore ẽjõpeoca be'ro cũ weemasĩse o'o'que põtẽorõ weemasĩ'i”, nĩrã. ⁴ Queose me'rã weregutĩ. Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje dũcawatise cɰo'o. Te nipe'tise ni'cãrõnojo niwe'e. Mejẽcã dia'cũ ni'i. Marĩ caperi me'rã ï'a'a. Marĩ o'meperi me'rã tu'o'o. Dũ'pocãrĩ me'rã sija'a. ⁵ Marĩ Jesucristore ẽjõpeorã tojota ni'i. Pãjãrã nimirã, cũ me'rã ni'cã upũ weronojõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cã upũpũ a'mesũ'a'a.

⁶ Marĩnũcũrẽ mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere cũucu niwĩ. Cũ no'o o'osĩ'rĩsere o'osami. Tojo weerã tere añurõ weerã. Æpẽrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Cũ tere cũucã, marĩ ẽjõpeoro ejatuario Æpẽrãrẽ wererã. ⁷ Æpẽrãrẽ weetamumasĩsere cũusami. Tojo cũ weecã, Æpẽrãrẽ añurõ weetamurã. Æpẽrãrẽ cũ ye cjasere bu'edutigu cũucã, narẽ añurõ bu'erã. ⁸ Æpẽrãrẽ wãcũtutuacã weemasĩgũnojo añurõ weeya. Æpẽrãrẽ niyeru o apeyenojõ o'odutise cuogunojo e'catise me'rã o'oya. “Æpẽrãrẽ niyeru o'oapũ” nĩrõ marĩrõ o'oya. No'o sũ'ori dutime'rigũnojo añurõ weeya. No'o pajaña'sere cuogunojo e'catise me'rã weetamuña.

Jesucristore ẽjõpeorã a'tiro weerũa'a nise ni'i

⁹ Æpẽrãrẽ ma'ita'saticã'ña. Diacjũ ma'ĩña. Ña'asere yabiya. Æpẽrãrẽ weetamuse añusenojo pe'ere sirutuya. ¹⁰ Jesucristore ẽjõpeorã ni'cũ põ'rã weronojõ a'merĩ ma'ĩña. Musã weese me'rã Æpẽrã, Æpẽrã pe'ere añurõ wãcũdutirã tojo weeya. A'merĩ wiopesase me'rã ï'aña.

¹¹ Õ'acũ ɰaro wéérã, nijĩsijaticã'ña. Marĩ wiogu dutisere tu'sase me'rã weeya.

¹² Õ'acũ añurõ weegusami nírã, e'catiyuya. Mejẽcã wa'acã pi'etirã, wãcũtutuaya. Du'ucũurõ marĩrõ Õ'acũrẽ ñubueni'cũcã'ña.

¹³ Jesure ejõpeorãrẽ apeyenojõ du'sacã, musã cuosere ducawaaya. Musã tiropu etarãrẽ añurõ ñe'eña.

¹⁴ Musãrẽ ña'arõ weerãrẽ “Õ'acũ añurõ weeato”, ni sërĩbosaya. “Ña'arõ weeato”, niticã'ña.

¹⁵ Äpërã e'catirãrẽ e'catitamuña. Äpërã utirãrẽ utitamuña.

¹⁶ Ni'cãrõnojõ, ni'cãrõ me'rã añurõ nisetiburoya. “Yũ'u äpërã yu'rũoro ni'i”, ni wãcũticã'ña. Tojo weronojõ o'orã, mejõ nirã me'rã ni'cãrõnojõ nisetiya. “Masĩgũ waro ni'i”, niticã'ña.

¹⁷ Musãrẽ ña'arõ weecã, narẽ a'meticã'ña. Nipe'tirã i'orõpũre “Añuse dia'cũ weerõuasato”, ni wãcũtutuaya. ¹⁸ No'o musã weepõtẽorõ, nipe'tirã me'rã añurõ nisetiya. Ejerisãjãse me'rã nisetiya. ¹⁹ Acawererã yũ'u mairã, musãrẽ wereguti. Musã basu a'merĩ wapaticã'ña. Õ'acũ musãrẽ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: “Yũ'u ni'i masãrẽ bu'iri da'reacjũ. Na ña'arõ wee'que wapare queoro bu'iri da'regusa'a”, nicu niwĩ marĩ wioũ. ²⁰ Apeye ojanemono'wũ: “Mu'ũrẽ i'atu'tigu ujaboacã, cũrẽ ecaya. Cũ acowuocã, tĩaña. Mu'ũ cũrẽ tojo añurõ weecã, cũ ña'arõ wee'quere bopoyagusami”, ni ojano'wũ. ²¹ Ña'asere musã di'ócũuno'ticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Musã añurõ weese me'rã pe'e ña'asere docaque'acã weeya.

13

¹ Õ'acũ dia'cũ a'ti nucũcãcjãrã wiorã dutirãrẽ sörõmi. Cũ cũu'cãrã nima. Tojo weerã nipe'tirã añurõ yu'tiya narẽ. ² No'o cũ wiorãrẽ yu'rũnu'cãgũ, Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãgũta weemi. Musã wa'tero nirã wiorã musãrẽ duticã uami. Tojo weegu narẽ yu'rũnu'cãrãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. ³ Wiorã añurõ weerãrẽ uise o'otima. Ña'arõ weerã pe'ere uise o'osama. Utirãta nisetisĩ'rĩrã, añurõ weeya. Musã tojo weecã, wiorã “Musã añurõ wee'e”, nirãsama. ⁴ Õ'acũ musã ye niatjere narẽ sörõcu niwĩ. Tojo weerã ña'arõ wéerã pũrĩcã, uiya. Wiorã ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'rerã, Õ'acũ dutiro weerã weema. Õ'acũ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'redutigu wiorãrẽ cũucu niwĩ. ⁵ Tojo weerã marĩ wiorã dutisere yu'tiroũa'a. Bu'iri da'rerĩ nírã dia'cũ, yu'titicã'rõũa'a. Õ'acũ marĩrẽ wiorã duticã uami nírã pe'e, na dutisere queoro yu'time'rĩcã'rõũa'a. ⁶ Wiorã na da'rasere queoro wéerã, Õ'acũrẽ da'raco'terã weronojõ nima. Tojo weerã na wapayedutisenojõrẽ wapayeya.

⁷ Na wiorã dutisereta queoro weeya. Na wapayeduticã, wapayeya. Na wiorã nise bu'iri wiopesase me'rã narẽ i'ña. Narẽ añurõ wãcũña.

⁸ Äpërãrẽ wapamooticã'ña. Maata wapayepe'ocã'ña. A'merĩ ma'ise pe'e pe'timasĩtisa'a. Tojo weerã a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. No'o äpërãrẽ maigũnojõ Õ'acũ dutise cũu'quere queoro weegu weemi. ⁹ Õ'acũ a'tere dutise cũucu niwĩ. “Musã numosãnumia nitirãrẽ, marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. Äpërãrẽ wẽjẽcõ'aticã'ña. Yajaticã'ña. Äpërã yere uoticã'ña” ni, dutise cũucu niwĩ. A'te, tojo nicã nipe'tise apeye dutise cũu'quere ni'cãrõputa neonũ'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i. Musã, musã basu ma'irõnojõta musã tiropu nirãrẽ ma'ña, ni'i. ¹⁰ Marĩ ma'ise cuorã, marĩ tiropu nirãrẽ ña'arõ weesome. Tojo weerã narẽ ma'íã, Õ'acũ dutise cũu'quere weepe'ocã'a.

¹¹ A'tere ni'cãrõacã marĩ catiriterore wãcũrõũa'a. Cãrĩrã weronojõ niticã'rã. Jesú cũ apaturi a'tiatjere añurõ tu'oña'a, wãcũnũrũrã. Marĩ Õ'acũ tiropu wa'atjo cã'rõacã du'sasa'a. Marĩ ne waro Jesucristore ejõpeowã'cõrã, “U'musepu marĩ wa'atje du'sayũ'rua'a”, nimiwũ. Ni'cãrõacãrẽ marĩ masĩ'i. “Cã'rõacã du'sa'a Jesucristo

apaturi a'tiatje", ni'i. ¹² A'tiro nicārē ña'arō weese yu'rūmajā wa'a'a. Ni'cārōacārē bo'remujātiro weronojō Jesucristo a'tiatjo cārō du'sa'a. Tojo weerā marī ña'asere masā ñamipū weewuasenojōrē weedu'uroña'a. A'tiro pe'e weerōña'a. Añuse, umūco masā ñ'orōpū weesenojō dia'cūrē weerōña'a. Marī Ō'acū yere wéerā, ña'arō weesere du'upe'ocā'rāsa'a. ¹³ Umūco, bajuyoropū weesetironojō weerōña'a. Bosenuñu nicā que'a, caricūtīcā'rā. Numia me'rā ña'arō weeticā'rā. Numia quē'rā, umūa me'rā ña'arō weeticā'ña. A'pepūrīse me'rā tu'oña'ticā'rā. Āpērā yere uoticā'rā. ¹⁴ A'tiro pe'e weerā. Marī wiogu Jesucristo weetamuse me'rā cū weronojō añurō nisetirā. Cūrē nemorō masīnemorā. Marī ña'arō űaripejasere weesī'rīrā, "A'tiro weerāti", ni wācūtīcā'rā. Tere weedu'urā.

14

Ējōpeotutuarā, ējōpeotutuatirā cjase ni'i (1Co 8.1-13)

¹ Ni'cū Jesucristore ējōpeomigū, cū ējōpeotutuatigū musā me'rā nisī'rīcā, űrūsātīrāta, cūrē ñe'eña. Cūrē "A'tiro weecā űa'a" nitirāta, ñe'eña. Cūrē "To ñe'ebosau" nitirāta, ñe'eña. ² Āpērā Jesucristore ējōpeorā "Marī nipe'tise ba'acā, añu ni'i", nima. Āpērā pe'e Jesucristore ējōpeotutuatirā "Marī di'iro ba'arā, Ō'acūrē yu'rūnu'cābosa'a", ni wācūsama. Tojo weerā otese dia'cūrē ba'asama. ³ Nipe'tise ba'agu pe'e di'iro ba'atigure ñ'acō'aticā'to. Di'iro ba'atigū pe'e quē'rā nipe'tise ba'agure "Mū'u di'iro ba'acā, ña'a ni'i", niticā'to. Nipe'tise ba'agure Ō'acū yagu sājācā weetojacu niwī. ⁴ Marī apīrē da'raco'tegure "Mū'u ña'arō wee'e", nīmasīwe'e. Cū wiogu dia'cū tojo nīmasīsami. Marī Jesucristore ējōpeorā quē'rārē tojota ni'i. Āpērā Jesucristore ējōpeorārē "Ña'arō weema", nīmasīwe'e. Ō'acū na wiogu nimi. Cū ni'cūta narē "Añurō wee'e", o "Ña'arō wee'e", nīmasīsami. Marī wiogu cū yarārē ējōpeotutuacā weemasīmi.

⁵ Apeye ninemogūti. Ni'cārērā "Ni'cārē nūmūrī yu'rūoro ape nūmū Ō'acūrē ñubuepeorōña'a", nisama. Āpērā pe'e "Nipe'tise nūmūrī ni'cārōnojō Ō'acū ye ni'i", nisama. Masānucū "Ō'acū yu'u a'tiro weecā űasami", nīrōña'a. ⁶ Ni'cū, ni'cā nūmūrē "Ō'acū ya nūmū waro ni'i" nigūnojō Ō'acūrē ējōpeoacjū tojo nisami. Apī nipe'tise nūmūrīrē ni'cārōnojō wācūgū quē'rā Ō'acūrē ējōpeoacjū tojo nisami. Nipe'tisere ba'agu quē'rā Ō'acūrē ējōpeoacjū tojo weesami. Cū ba'asere e'catise o'osami. Apī di'irore ba'atigū quē'rā Ō'acūrē ējōpeogu ba'atisami. Cū, cū ba'asenojōrē Ō'acūrē e'catise o'osami.

⁷ Marī catiri umūcore marī se'saro niwe'e. Wērīrā quē'rā marī se'saro nisome. Marī catirā, wērī'cārā Jesucristo yarā ni'i. ⁸ Marī catiro pōtēorō Jesucristo űaronojō weesī'rī'i. Wērīrā quē'rā cū me'rā catirāti nīrā, wērīrāsa'a. Tojo weerā catirā, wērī'cārā Jesucristo yarā ni'i. Cū marī wiogu marīrē su'ori nigū nimi. ⁹ A'tiro ni'i. Cristo wērīcu niwī. Wērītoja, masācu niwī. Nipe'tirā catirā, wērī'cārā wiogu nigūti nīgū, tojo weecu niwī.

¹⁰ Tojo weerā ¿de'ro weerā musā āpērā Jesucristore ējōpeorārē "Ña'arō weerā weema" niti? ¿De'ro weerā narē tojo ñ'acō'ati? Marī nipe'tirā Ō'acū masārē beseri nūmū nicā, marī wee'quenucūrē beseno'rāsa'a. Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī acawererārē "Tojo weema", niticā'rōña'a. ¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū Ō'acū cū ní'quere a'tiro ojano'wū:

Yu'u catigū ni'i.

Yu'u ucūse diacjū warota ni'i.

Nipe'tirā yu'ure ejaque'arāsama.

Nipe'tirāputa yu'ure “Mu'u Ō'acũ añugũ, tutuagu ni'i”, nirāsama, ni ojano'wũ.

¹² Te oja'quere tu'orā, marĩ masĩ'i, marĩnucũ a'ti turipu marĩ wee'quere Ō'acũrẽ wererāsa'a.

Musā acawererā Jesucristore ějōpeorārẽ na ějōpeosere dojorēticā'ña nise ni'i

¹³ Marĩ, marĩ wee'quere Ō'acũrẽ wererāsa'a nĩrā, a'merĩ ucjaticā'rā. A'tiro pe'e ua'a. Ne apeyenojō na ějōpeosere dojorēcā weeticā'rā. Tojo nicā narẽ ña'arō weecā weeticā'rā. ¹⁴ Yu'u marĩ wiogu Jesure ějōpeotjĩagũ, a'tiro masĩ'i. Nipe'tise yu'u ba'ase añuse ni'i. Apĩ pe'ema “Apeyenojō yu'u ba'ase ña'a ni'i” nicā, cũrẽ diacjũta ña'a nisa'a. ¹⁵ Mu'u āpērā na ba'aya marĩsere ba'acā, apĩ ña'arō tu'oña'bosami. Mu'u tojo wéegu, cũrẽ ma'igũ mejēta wee'e. Cristo cũ quẽ'rārẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Tojo weegu mu'u ba'ase me'rā apĩrẽ ějōpeodu'ucā weeticā'ña. ¹⁶ Mu'uma mu'u weese añu nibosa'a. Apĩ pe'ere ña'a nibosa'a. Tojo weese me'rā āpērārẽ ña'arō wācũcā weeticā'ña. ¹⁷ Ō'acũ marĩ wiogu ye cjase ba'a, sĩ'rĩ weese mejēta ni'i. A'te pe'e nibutia'a. Ō'acũ uaro weenu'cũse, tojo nicā āpērā me'rā añurō nicā'se, a'merĩ e'caticā weese pe'e nibutia'a. Te Espĩritu Santu weetamuse me'rā weeno'o. ¹⁸ A'tiro weegũ Jesucristo uaranojō weegu weemi. Ō'acũ ĩ'orōpũre “Añurō weegu weemi”, nino'sami. Tojo nicā masā quẽ'rā cũrẽ “Añurōta weegu weemi”, nisama.

¹⁹ Tojo weerā ni'cārō me'rā añurō wejepeo ejerisājāsenojōrẽ a'marā. Marĩrẽ te ni'cārō me'rā nisetise Jesucristore nemorō ějōpeorā, a'merĩ weetamurāsa'a. ²⁰ Musā ba'ase me'rā apĩ Jesucristore ějōpeosere dojorēticā'ña. Nirōta nipe'tise ba'ase añu ni'i, añurō pe'e. Musā āpērā na ba'aya marĩsenojōrẽ ba'acā ĩ'arā, na quẽ'rā ba'abosama. “Tere ba'arā, ña'arō wee'e” ni wācũmirā, musārẽ ĩ'acũurā, tojo weebosama. Tojo wācũrā, tere ba'arā, ña'arō weema. Tojo weerā musā tere ba'arā, narẽ ña'arō weecā weebosa'a. Musā tojo weese ña'a ni'i. ²¹ Marĩ apĩ ějōpeotutuatigure Jesucristore ějōpeodu'ucā weebosa'a nĩrā, a'tiro weeroua'a. Cũ di'iro ba'atisere ba'aticā'rōua'a. Vĩno cũ sĩ'rĩtisere sĩ'rĩticā'rōua'a. No'o apeyenojō cũrẽ Jesucristore ějōpeodu'ucā weesenojōrẽ weeticā'rōua'a. ²² “Nipe'tise yu'u weese añu ni'i” ni tu'oña'gũnojo Ō'acũ se'sarore wereya. Āpērā ějōpeose dojorētigu, bu'iri marĩgũ tu'oña'gũ e'catigu nimi. ²³ Apĩ apeyenojōrẽ ba'agu, “To ba'abosau” ni tu'oña'ba'agu, bu'iri cuomi. A'tiro ni'i. “Yu'u ba'ase Ō'acũ ĩ'orōpũre añurōsa'a” nitimigũ ba'acā, ña'a ni'i. “Nipe'tise marĩ weese Ō'acũ ĩ'orōpũre queoro ni'i” ni tu'oña'timirā weese ña'a ni'i.

15

Marĩ ye dia'cũrẽ wācũticā'rōua'a nise ni'i

¹ Marĩ ějōpeotutuarā āpērā ějōpeotutuatirārẽ weetamurōua'a. Marĩ tu'sase dia'cũrẽ weeticā'rōua'a. ² Āpērā ye niatjere wācũrōua'a. Narẽ nemorō ějōpeotutuatō nĩrā tojo weeroua'a. ³ Cristomarĩcā cũ tu'sase dia'cũrẽ weeticu niwĩ. Ō'acũ ye queti ojāca pũrĩpu Cristo cũ pacure nĩ'quere a'tiro ojano'wũ:

Nipe'tise mu'urẽ ĩ'atu'tirā mu'urẽ ña'arō ucũrā, yu'u pe'ere weequẽ'orā weema, ni ojano'caro niwũ.

⁴ Nipe'tise toduporopu Ō'acũ ye queti oja'que marĩrẽ masĩdutirotiro ojano'caro niwũ. Marĩ ña'arō yu'rurā, te oja'quere bu'erā, nu'cāpo'o. Wācũtutuanemo'o. Tojo weerā Ō'acũ cũ weeatjere e'catise me'rā yucue'e. ⁵ Ō'acũ marĩrẽ mejēcā wa'acā, wācũtutuacā weesami. Marĩrẽ e'caticā weesami. Cũ Jesucristo uaranojō musārẽ ni'cārō me'rā nisetiācā weeato. ⁶ Tojo weerā musā ni'cārōputa wācũsetirā, a'tiro weerāsa'a. Ō'acũ, marĩ wiogu Jesucristo pacure ni'cārō me'rā “Mu'u añuyurua'a”, nĩrāsa'a.

Judío masã nitirãrê Jesucristo ye quetire were'que ni'i

⁷ Marĩ Õ'acũrê ni'cãrõ me'rã êjõpeorã nitĩarã, ãpẽrãrê ñe'erõũa'a. Jesucristom-arĩcã marĩrê ñe'ecũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrê "Añubutiami" nidutirã, marĩ quẽ'rã ãpẽrãrê ñe'erõũa'a. ⁸ Yũ'u ucũgũ, "Õ'acũ marĩ ñecũsumuarẽ cũ 'Weeguti' ní'quere queoro weegũ weemi", nigũ wee'e. Jesucristota judío masãrê weetamugũ a'ticũ niwĩ nígũ, tojo ni'i. Cũ tojo weese me'rã Õ'acũ cũ diacjũ nisere ï'ocũ niwĩ. ⁹ Tojo nicã judío masã nitirã "Õ'acũ ùsãrê pajaña'gũ, añuyũ'ruami" nidutigũ Jesucristo a'ticũ niwĩ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ Õ'acũ bese'cũ Cristo cũ pacũre ucũ'quere a'tiro ojano'wũ:

Judío masã nitirã wa'teropũ mũ'urẽ e'catipeoguti.

Õ'acũ masĩyũ'ruagũ nimi nígũ, basapeoguti.

¹⁰ Aperopũ quẽ'rãrê a'tiro ojano'wũ:

Judío masã nitirã, Õ'acũ yarã judío masã me'rã e'catiya.

¹¹ Aperopũ quẽ'rãrê ninemowũ:

Nipe'tirã judío masã nitirã Õ'acũrê e'catipeorã, "Mũ'u añuyũ'ruagũ ni'i", niña.

Nipe'tirocjãrãputa Õ'acũ añubutiasere e'catipeoya, ni ojano'wũ.

¹² Isaía quẽ'rã a'tiro ojacũ niwĩ:

Isaí pãrãmi nituriagũ bajuagusami.

Cũ judío masã nitirã wiogũ niacjũ nigũsami.

Na cũrê "Ùsãrê yũ'ruogũ nimi", ni êjõpeorãsama, ni ojano'wũ.

¹³ Õ'acũ marĩrê cũ añurõ weeatjere e'catiyusere o'ogu nimi. Mũsãrê cũrê êjõpeorãrê e'catise, ejerisãjãse o'oato. Tojo weerã mũsã Espíritu Santu weetamurõ me'rã upũtu e'catiyurãsa'a.

¹⁴ Yũ'u acawererã, mũsãrê a'tiro tũ'oña'a. Mũsã ãpẽrãrê añurõ weesa'a. Jesucristo yere añurõ masĩsa'a. A'merĩ werecasamasĩsa'a. ¹⁵ Mũsã tojo weemicã, a'ti pũrĩpare mũsãrê tutuaro me'rã oja'a. Mũsã tũ'o'quere acobojocticã'to nígũ tojo wee'e. Õ'acũ yũ'ure añurõ wéégũ, Jesucristo yere mũsãrê bu'edutigũ cũuwĩ. ¹⁶ Tere weregũ, judío masã nitirã na Jesucristore êjõpeocã uasã'a. Pa'ia wa'icũrãrê Õ'acũrê o'oro weronojõta yũ'u judío masã nitirãrê cũrê wiasĩ'rĩsa'a. Espíritu Santu narẽ Õ'acũ yarã sãjãcã weegũsami. Tojo weecã Õ'acũ narẽ, "Yarã nima", ni ñe'egũsami.

¹⁷ Jesucristo weetamurõ me'rã Õ'acũ cũu'quere añurõ wee'e. Tojo weegũ yũ'u da'rasere añurõ tũ'oña'a. ¹⁸ Jesucristo yũ'u me'rã wee'que dia'cũrê mũsãrê wereguti. Mũsã judío masã nitirãrê êjõpeocã uasãgũ yũ'ure weetamuwĩ. Yũ'u bu'ese me'rã, tojo nicã yũ'u wee'quere ï'arã, mũsã judío masã nitirãrê êjõpeocã weewĩ. ¹⁹ Apeye quẽ'rãrê Õ'acũ tutuaro me'rã weesere weẽ'owũ. Tojo nicã Espíritu Santu tutuase me'rã bu'ewũ. A'tere wéégũ, Jerusalẽ me'rã werenũ'cãwũ. Téé Ilírico wãmetiropũ Jesucristo masãrê yũ'ruose quetire weretũogũ ejawũ. ²⁰ Æpẽrã bu'eno'ña marĩrõpare Jesucristo ye quetire weremu'sĩ werewũ. Æpẽrã na were'quepũre werebu'ipeotiwũ.

²¹ Yũ'u tojo weese Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta wa'awũ. A'tiro ojano'caro niwũ:

Cũ ye quetire ne ni'cãti masĩti'cãrã wereno'rãsama.

Cũ yere na tũ'oti'quere tũ'omasĩrãsama, ni ojano'wũ.

Pablo Romapũ wa'atje ni'i

²² Yũ'u peje macãrĩpũ bu'esijayugũ, mũsã tiropũ wa'amasĩtisa'a yujupũ.

²³ Ni'cãrõacãrê te macãrĩpũ bu'etoja'a. Peje cũ'marĩ mũsã tiropũ wa'asĩ'rĩ'cũ nitĩagũ, be'rocure topũre wa'aguti. ²⁴ Españapũ wa'aguti. Topũ wa'agũ, mũsã tiro Romapũ yũ'ruaguti. Mũsãrê ï'a, e'cati, cã'rõ niquejoguti. Be'ro yũ'ure Españapũ

wa'atjere weetamuapa. ²⁵ Ni'cārōacā Jerusalēpu wa'anígūti yujupu. Jesucristore ějōpeorārē weetamugū niyeru miagū weeguti. ²⁶ Jesucristore ějōpeose cururicjārā Macedonia, tojo nicā Acaya di'tacjārā niyeru sērīneocārā niwā. Jerusalēpu nirā pajasecūorā Jesucristore ějōpeorārē o'orātirā tojo weecārā niwā. Tojo weegu te niyerure Jerusalēpu o'ogu wa'aguti. ²⁷ Judío masā nitirā Macedonia, Acayapu nirā a'tiro wācūcārā niwā. Judío masā Jerusalēpu nirārē weetamurōua'a. Na tojo wācūse añu nicaro niwū. A'tiro ni'i. Judío masā, judío masā nitirā pe'ere Jesucristo ye quetire werewā'cōcārā niwā. Tojo nicā judío masā nitirā Jesucristore ějōpeocā, a'tiro wa'acaro niwū. Ō'acū judío masārē “O'oguti” ní'que pe'ere ñe'ecārā niwā. Tojo weerā judío masā nitirā, judío masā pajasecūorārē niyerure, na cūosere o'orōua'a. ²⁸ Yū'u te niyeru Jerusalēcjārārē o'otojagu, Españapu wa'agu, mūsārē ī'ayū'rawā'cāgūti. ²⁹ Yū'u mūsā tiropu wa'agu, Jesucristo ye añusere mūsārē miiejagusa'a.

³⁰ Yū'u acawererā, mūsā Jesucristore ějōpeo'o. Espíritu Santu marīrē a'merī ma'icā weemi. Tojo weegu mūsārē a'tiro weecā ūasa'a. Yū'ure weetamurā, yé niatjere Ō'acūrē sērībosaya. ³¹ A'tiro sērībosaya yū'ure. Judeapu nirā Jesucristore ějōpeotirā yū'ure ña'arō weeticā'to. Tojo nicā Jesucristore ějōpeorā Jerusalēcjārā yū'u miasere e'catise me'rā pōtērī ñe'eato. ³² Tojo weecā, Ō'acū cū ūacā, mūsā tiropu yū'u e'catise me'rā etagusa'a. Topu soogusa'a. ³³ Ō'acū ejerisājāsere, añurō nicā'sere o'ogu mūsā nipe'tirā me'rā niato. Tojota weeato.

16

Romacjārāpure añudutise o'o'que ni'i

¹ Ni'cō Jesucristore ějōpeogo Febe wāmetigo mūsā tiropu wa'ago weemo. Co Jesucristore ějōpeorā Cencia wāmetiri macācjārārē weetamugō nimo. ² Mūsā Jesucristore ějōpeorā e'catise me'rā core ñe'eña. Marī Jesucristore ějōpeorārē añurō ñe'erōua'a. Co pājārārē weetamuco niwō. Yū'u quē'rārē weetamuwō. Tojo weerā core apeyenojō dū'sacā, o'oya.

³ Aquila, cū numo Priscila añuato. Yū'u Jesucristo yere bu'ecā, na quē'rā yū'ure bu'etamuwā. ⁴ Āpērā yū'ure wējēsī'rīcā, yū'ure weetamuwā. Na quē'rārē wējētawiomīcā, tojo weewā. Na tojo wee'quere yū'u dia'cū e'catise o'owe'e. Nipe'tirā āpērā judío masā nitirā Jesucristore ějōpeorā e'catise o'oma. ⁵ Jesucristore ějōpeorā Aquila ya wi'ipu nerēwuarā quē'rā añuato. Apī yū'u ma'igū Epeneto añuato. Cūta Asiāpure āpērā dūporo Jesucristore ějōpeomu'tā'cu nimi. ⁶ María quē'rā añuato. Mūsā me'rā Ō'acū cjasere ūputu da'ramo. ⁷ Yū'u acawererā judío masā Andrónico, Junias añuato. Na quē'rā yū'u me'rā bu'iri da'reri wi'ipu niwā. Na yū'u dūporo Jesucristore ějōpeocārā niwā. Jesucristo besecū'cārā narē “Añurā nima”, nisama.

⁸ Jesucristore ějōpeogu yū'u ma'igū Ampliato añuato. ⁹ Urbano, ūsārē Jesucristo ye quetire weretamugū añuato. Tojo nicā yū'u ma'igū Estaquis añuato. ¹⁰ Apeles quē'rā añuato. Cū Jesucristore añurō ějōpeomi. Nipe'tise cū weesere ī'arā, “Jesucristore añurō ějōpeogu nimi”, ni ī'a'a. Aristóbulo ya wi'icjārā quē'rā añuato. ¹¹ Apī yū'u acaweregū, judío masū Herodión añuato. Tojo nicā Narciso ya wi'icjārā Jesucristore ějōpeorā añuato. ¹² Trifena, Trifosa na quē'rā añuato. Na numia marī wiogu Jesucristo yere pūrō da'rama. Ūsā ma'igō Pérsida quē'rā marī wiogu Jesucristo ye cjasere ūputu da'ramo. Co quē'rā añuato. ¹³ Rufo añuato. Nipe'tirā cūrē “Jesucristore añurō ějōpeomi”, nima. Cū paco quē'rā añuato. Core yū'u pacore weronojō ī'a'a. ¹⁴ Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, āpērā Jesucristore ějōpeorā na me'rā nirā añuato. ¹⁵ Filólogo, Julia, Nereo, tojo nicā cū acabijo Olimpás, nipe'tirā Ō'acū cū yarārē cūu'cārā na tiropu nirā añuato.

¹⁶ A'merĩ ma'ise me'rã añudutiya. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã musãrẽ añudutima.

¹⁷ Yũ'u acawererã, ni'cãrẽrã musã tiropu nirã ducawaticã weesĩ'rĩsama. Na tojo weeri nĩrã, tu'omasĩña. Musãrẽ ãjõpeosere dojorẽsama. Musãrẽ bu'e'que mejẽtare weesama. Tojo weerã narẽ ba'patiticã'ña. Na bu'esere ne tu'oticã'ña. ¹⁸ Na marĩ wiogu Jesucristo uaro weerã mejẽta weesama. Na no'o uaro weesĩ'rĩrõ weesama. Na añurõ u'suaro ucũme'rĩse me'rã, diacjũ ucũrã weronojõ ucũsama. Upũtu waro masĩtutuatirãrẽ weeta'sa ãjõpeocã weesama. ¹⁹ Musã pũrĩcã añurõ Jesucristo uaro weesa'a. Nipe'tirã tojo nima musãrẽ. Tojo weegu musã me'rã pũrõ e'cati'i. Musãrẽ añusere masĩcã uasã'a. Ne ña'ase pe'ema masĩdutigu uasãwe'e. ²⁰ Õ'acũ ãpẽrã me'rã añurõ nicã'sere o'ogu nimi. Cã'rõacã be'ro cũta musãrẽ wãtĩrẽ docaque'acã weegusami. Jesũ marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

²¹ Timoteo yũ'u me'rã Jesucristo ye quetire werecusiata mugũ musãrẽ añudutimi. Yũ'u acawererã judío masã Lucio, Jasõ, Sosípater na quẽ'rã añudutima.

²² Yũ'u a'ti pũrĩrẽ Pablöre ojabosagu, Tercio wãmeti'i. Yũ'u Jesucristore ãjõpeogu musãrẽ añuduti'i.

²³ Gayo musãrẽ añudutimi. Jesucristore ãjõpeorã cũ ya wi'ipu nerẽwuama. Yũ'u Pablo ti wi'ipu cãjĩ'i. Erasto a'ti macã cjase da'rasere dutigu, narẽ niyeru co'tegu añudutimi. Tojo nicã apĩ Jesucristore ãjõpeogu Cuarto añudutimi.

²⁴ Marĩ wiogu Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato.

²⁵⁻²⁶ Marĩ Õ'acũrẽ e'catipeorã, "Añuyũ'ruami", nĩrã. Marĩ wiogu Jesucristo ye queti me'rã Õ'acũ marĩrẽ nemorõ ãjõpeocã weemasĩmi. Duporopũre nipe'tirã masãrẽ yũ'ruose quetire masĩno'ña marĩcaro niwũ. A'tocaterore majã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã na oja'que me'rã masĩno'o. Õ'acũ catinu'cũgũ tojo wereduticu niwĩ. Yũ'u quẽ'rã Jesucristo ye quetire were'e. Õ'acũ nipe'tise cururicjãrãrẽ cãrẽ ãjõpeo, cũ uaro weecã uasami.

²⁷ Õ'acũ ni'cũta nimi. Cũ ni'cũta nipe'tisere masĩpe'ocã'mi. Tojo weerã Jesucristo weetamurõ me'rã Õ'acũrẽ "Tutuayũ'ruami", ni ãjõpeonu'cũcã'rã. Tojota weerã.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Jesucristore ějōpeorā Corintocjārārē ojacu niwī. Cū ojacaterore Ēfesopu nicu niwī. Cūta Corintocjārārē ne waropure Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī.

Titare cū Jesucristo ye quetire bu'esijanū'cāca be'ro puati wa'aro weecaro niwā.

Topure judío masā nerēwuaropu bu'ecu niwī. Cūrē topu nigūrē cō'awīrōcā'cārā niwā. Titare Corintocjārā me'rā ni'cā cū'ma ape cū'ma deco tojacu niwī.

Be'ro Corintocjārārē cū bu'e'quere queoro weeticā tu'ogu, a'ti pūrīrē ojacu niwī. Cū ojawuaronojōta añudutinū'cācu niwī. Yapatigupua Judeacjārā pajasesuorārē weetamuse cjasere, cū basu de'ro weeatjere ucūyapaticu niwā.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo, Sóstenes me'rā musārē añuduti'i. Cū quē'rā Jesucristore ějōpeogu marī acaweregu nimi. Ō'acū cū ũa'caronojōta yū'ure Jesucristo ye quetire were-dutigu besecūúcū niwī. ² Yū'u a'ti pūrīrē musā Corintopu nirārē oja'a. Musā Jesucristore ějōpeorā Ō'acū ya curuacjārārē oja'a. Musā Jesucristo me'rā nīrā, Ō'acū yarā ni'i. Ō'acū musārē cū yarā niato nīgū besecu niwī. Nipe'tirocjarā Jesucristore ějōpeorārē tojo besecu niwī. Jesucristo nipe'tirā cūrē ějōpeorā wiogu nimi. Tojo nicā marī wiogu nimi.

³ Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Ō'acū Jesucristore ějōpeorārē weetamuse ni'i

⁴ Musā Jesucristore ějōpeorā niyucā, Ō'acū musārē añurō weecu niwī. Cū tojo weesere ī'agū, cūrē e'catise o'onu'cū'u. ⁵ Musā Jesucristo yarā niyucā, Ō'acū musārē cū ye cjase nipe'tise añusere o'ocu niwī. Tere o'ogu, musārē cū yere añurō masīcā weecu niwī. Āpērārē musā cū ye quetire añurō wereturiacā weecu niwī. ⁶ Yū'u “Cristo musārē añurō weegusami”, niwā. Cū yarā sājācā, yū'u ní'caronojōta wa'awu musārē. ⁷ Tojo weerā musā Ō'acū o'osere cuope'ocā'a. Marī wiogu Jesucristo a'tiatjere yucueri curare Ō'acū musārē o'ose dū'sawe'e. ⁸ Cū tutuasere musārē o'onu'cūgūsami. Cūrē ějōpeocā weenu'cūgūsami. Téé a'ti ũmūco pe'ticāpu tojo weedu'ugūsami. Tojo weerā marī wiogu Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā nīrāsa'a. ⁹ Ō'acū cū ní'quere queoro weemi. Cūta musārē besecu niwī. Cū macū Jesucristo marī wiogu me'rā añurō nidutigu besecu niwī.

Pablo Corintocjārārē “A'merī dūcawatiticā'ña” nī'que ni'i

¹⁰ Acawererā, Jesucristo dutiro me'rā musārē a'tiro nigūti. Musā ni'cārōnojō wācūña. Musā ucūse me'rā dūcawatiticā'ña. E'catise me'rā a'merī ucūña. Ní'cārōnojō wācū nisetiya. ¹¹ Yū'ure Cloé wāmetigo ya wī'icjārā musā a'merī ī'asī'rītise quetire werewā. ¹² A'tiro werewā: “Masānūcū mejēcā dia'cū wācūsetiama”, niwā. Musā a'tiro ucūaporo: “Ūsā Pablo ya curuacjārā ni'i.” Āpērā “Apolo ya curuacjārā”, “Pedro ya curuacjārā”, tojo nicā “Cristo ya curuacjārā ni'i”, niaporo. Tojo weerā no'o ũaro wācūma'acā'poro. ¹³ Tojo wācūtīcā'rōua'a. Marī Cristore ějōpeorā ni'i. Tojo weerā ni'cā curuata ni'i. Marīrē dūcawaase marī'i. Yū'u Cristo niwe'e. Musā ye niatjere curusapu wērībosatiwā. “Pablōre ějōpeorārē

wāmeyeno'rōsa'a", nino'ña marĩwũ. ¹⁴ Ō'acūrē e'catise o'o'o. Crispo, tojo nicā Gayo dia'cūrē wāmeyegũ, queorota weewũ. ¹⁵ Pājārā mūsārē wāmeyecā, a'tiro nibopā: “Pablo cū wāme me'rā ūsārē wāmeyewĩ”, nibopā. Tere nīrā, yu'ure ējōpeorā weebopā. No'opuacā tere weetiũ. ¹⁶ Estéfanas ya wi'icjārā quē'rārē wāmeyewũ. Āpērāma wācūnemotisa'a. ¹⁷ Yu'ure Cristo wāmeyedutigu cūutiwi. Cū mūsārē yu'ruose queti pe'ere yu'ure weredutigu o'ówĩ. Tere weredutigu, masā añurō na wācūme'rīse paca me'rā weredutitiwi. Yu'u tojo werecāma, Cristo curusapu wērīse wācūtibopā. Masā yu'ruono'tibopā.

Ō'acū tutuasere, cū masīsere Cristo me'rā masīno'o nise ni'i

¹⁸ Jesucristo ye queti a'tiro ni'i. Cū marĩrē yu'ruosĩ'rīgũ, curusapu wērīcu niwĩ. Tereta Jesucristore ējōpeotirā pecame'epũ wa'ajā a'tiro nisama cū wērī'quere: “Tojo nima'acārō wee'e”, nisama. Marĩ cū yu'ruono'cārā pe'ema Cristo curusapu wērī'que queti añuse ni'i. Te queti me'rā Ō'acū tutuasere ĩ'ano'o. ¹⁹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpũ a'tiro ojano'wũ:

Āpērā “Ūsā masīrā ni'i”, nirāsama.

Na tojo ucūsere pe'ticā weeguti.

Na tũ'omasīsere tuumajāminũ'cōcūti, nicũ niwĩ Ō'acū.

²⁰ Tojo weerā “Masīpe'ocā'a” nīrā mejō nīrā tojama. Tojo nicā āpērārē na wācūsere bu'eri masā quē'rā mejārōta tojama. A'ti ūmũco cjasere ucūme'rīrā quē'rā mejārōta tojama. A'te, a'ti ūmũco cjase na “Tũ'omasī'i” nisere Ō'acū a'tiro weesami. Tere mejō nise waro wa'acā weesami. ²¹ Ō'acū nipe'tisere masīmi. Tojo weegu cū a'ti turicjārārē na tũ'omasīse me'rā cūrē masīcā weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e ūacu niwĩ. Na Jesucristo ye quetire tũ'orā, na ējōpeocā, “Narē yu'ruoguti”, nicũ niwĩ. Cūrē ējōpeotirā pe'e te quetire tũ'orā, “Tojo nima'acārō wee'e”, ni wācūcārā niwā.

²² Judío masā Ō'acūrē ējōpeose dũporo a'tiro nisama: “Ō'acū tutuaro me'rā weel'ocā ĩ'atojarāpu dia'cū ējōpeorātī”, nisama. Judío masā nitirā griego masā pe'e quē'rā a'ti turicjārā na wācūme'rīsere ējōpeoma. ²³ Ūsā pūrīcā Cristo curusapu wērī'cu ye quetire were'e. Judío masā tere tũ'orā, tũ'satisama. Judío masā nitirā quē'rā te quetire tũ'orā, “Tojo nima'acārā weema”, nisama. ²⁴ Marĩ Ō'acū bese'cārārē no'o judío masārē, judío masā nitirārē Jesucristo ye queti ni'cārōnojō ni'i. Marĩ Cristo curusapu wērīse me'rā a'tiro masī'i: “Ō'acū tutuagu, masīyu'ruagu nīmī”, ni'i. ²⁵ A'ti ūmũcocjārā Ō'acū weesere tojo weema'asere weronojō wācūma. Niwe'e. Ō'acū weese pe'eta masā masīse nemorō niyu'rũnũ'cā'a. Apeye Ō'acū wee'quere tutuatīsere weronojō ĩ'ama. Niwe'e. Cū wee'que pe'eta masā weese yu'ruoro tutuanemo'o.

²⁶ Acawererā, mūsārē Ō'acū beseatji dũporopũ niseti'quere wācūña. Mūsā pejetirācā a'ti turi cjasere masīrā waro niwũ. Pejetirācā wiorā niwũ. Pejetirācā wiorā acawererā niwũ. ²⁷ Cū a'ti turi cjase masīrārē bopoyadutigu na “Tũ'omasītīrā nima” nīrānojōrē besecu niwĩ. Tojo nicā tutuarārē bopoyadutigu tutuatirā pe'ere besecu niwĩ. ²⁸ Cū mejō nīrā masā yabino'rārē besecu niwĩ. Cū tojo weecā, wiorā mejō nīrā tũ'oña'to nīgũ tojo weecu niwĩ. ²⁹ Tojo weegu Ō'acū ĩ'orōpu ne ni'cū “Yu'u āpērā yu'ruoro masīyu'rũnũ'cā'a”, nīmasītisami. ³⁰ Mūsārē Ō'acū basuta Jesucristo yarā sājācā weecu niwĩ. Tojo nicā Cristo me'rāta marĩ masīse cuo'o. Cū me'rāta tja Ō'acū marĩrē “Na añurā, yu'ruono'cārāpu nima”, ni ĩ'asami. Marĩ cū yarā ni'i. Tojo weegu marĩ pecame'epũ wa'abo'cārārē yu'ruweticā weecu niwĩ. ³¹ Tojo weero Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu oja'caronojōta ni'i: “Ni'cū Āpērā yu'ruoro niyu'rũnũ'cā'a' nīsī'rīgũ, niticā'to. Tojo wācūrōnojō o'ogu, marĩ wiogu pe'ere ‘Tutuayũ'rugũ nīmī, marĩrē añubutiaro weecu niwĩ, niato”, ni ojano'wũ.

2

Cristo curusapɯ wẽrĩ'que queti ni'i

¹ Yɯ'ɯ musã tiropɯ Õ'acũ ye quetire weregu etagu, a'tiro weewɯ. Pacase ucũse di'apaca me'rã masã na masĩse me'rã weretiɯ. ² Yɯ'ɯ musã tiropɯ nígũ, a'te dia'cũrẽ wãcũnũrũwũ: “Jesucristo ye queti, tojo nicã cũ curusapɯ wẽrĩ'que dia'cũrẽ wereguti”, ni wãcũwũ. ³ Yɯ'ɯ musã tiropɯ nígũ, mejõ nigũ tɯ'oña'wũ. Apetero yu'ɯ te quetire queoro weretibosa'a nígũ, narãsãcũcãti. ⁴⁻⁵ Yɯ'ɯ musãrẽ ãjõpeocã ɯagu, masĩrã ucũwɯase me'rã ucũtiɯ. Õ'acũ tutuase, cũ masĩse o'ose me'rã ãjõpeoato nígũ ucũwũ. Tere ucũgũ, Õ'acũ tutuaro me'rã, Espíritu Santu me'rã pe'e ãjõpeocã weewɯ. Musãrẽ masã wãcũwɯaronojõ tɯ'o ãjõpeocã ɯatiɯ. Tojo weegu tojo werewɯ.

Õ'acũ cũrẽ masĩato nígũ Espíritu Santure o'o'que ni'i

⁶ Tojo nimirã, apeterore ɯsã a'tiro wee'e. Jesucristore añurõ ãjõpeorãma pacase masĩse paca me'rã were'e. Te masĩse paca a'ti turi cjase mejẽta ni'i. Tojo nicã wiorã a'ti turicjãrã ye mejẽta ni'i. Na masĩse maata pe'tirosa'a. ⁷ ɯsã a'tere ucũrã, Õ'acũ ye pe'ere ucũrã wee'e. Cũ masĩsere, masĩno'ña marĩmi'quere, masã ne waro tɯ'oti'quere ucũ'u. A'ti turi weese ɯporo Õ'acũ te ya'yio'quere “A'tiro weeguti”, ni wãcũyutojacɯ niwĩ. Marĩrẽ yu'rɯoatjere, marĩ ɯ'mɯsepɯ ninu'cũatjere wãcũyucɯ niwĩ. Tereta ucũ'u. ⁸ Ne ni'cũputa a'ti turicjũ wiogu a'tere tɯ'omasĩticɯ niwĩ. Tɯ'omasĩrã pũrĩcã, Jesucristo marĩ wiogu añuyɯ'rɯagure curusapɯ wẽjẽtibopã. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpɯre a'tiro pe'e ojano'o:

Õ'acũ cũrẽ mairãrẽ añuse apoyucɯ niwĩ.

Na i'ati'que, na tɯ'oti'que ni'i.

Na ne cã'rõ wãcũma'ati'que ni'i, ni ojano'o.

¹⁰ Te añuse marĩ masĩti'quere Õ'acũ Espíritu Santu me'rã marĩrẽ masĩcã weemi. Espíritu Santu nipe'tise diasayɯ'rɯnɯ'cãsere Õ'acũ cũ weesere masĩpe'ocã'mi.

¹¹ Marĩ apĩ cũ wãcũsere masĩwe'e. Cũ se'saro cũ wãcũsere tɯ'oña'sami. A'te weronojõ Espíritu Santu se'saro Õ'acũ cũ wãcũsere masĩmi. ¹² Marĩ a'ti ɯmɯcocjãrã Jesucristore ãjõpeotirã weronojõ wãcũwe'e. Õ'acũ marĩrẽ Espíritu Santure o'ocu niwĩ. Tojo weerã cũ weronojõ wãcũse cuo'o. Cũ me'rã nipe'tise Õ'acũ marĩrẽ o'o'quere masĩ'i. ¹³ ɯsã a'tere ucũrã, Espíritu Santu bu'e'que ɯseri me'rã ucũ'u. ɯsã basu masĩmɯjãti'que me'rã mejẽta ucũ'u. Tojo weerã ɯsã Espíritu Santure cuorã cũrẽ cuorãrẽta bu'e'e.

¹⁴ Espíritu Santure moogũ a'tiro weesami. Õ'acũ ye cjasere, Espíritu Santu bu'esere ɯatisami. “Tojo nima'acãrõ wee'e”, nisami. Espíritu Santu me'rã marĩ Õ'acũ yere masĩ'i. Tojo weegu cũrẽ moogũ Õ'acũ yere “Tojo nirõ wee'e”, ni tɯ'omasĩtisami. ¹⁵ Espíritu Santure cuogu pe'e nipe'tise bu'esere “¿Queoro niti?” ni besemasĩpe'ocã'sami. A'tiro weegure Espíritu Santure moogũ pe'e cũ weesere besemasĩtisami. ¹⁶ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpɯ a'tiro ojano'caro niwũ: “Ni'inojõta ne ni'cũ marĩ wiogu wãcũsere masĩtisami. Ne Õ'acũrẽ ‘Tojo ɯa'a’ ni, dutimasĩtisami”, ni ojano'wũ. Tojo nimicã, marĩ pe'e Cristo me'rã nĩrã, cũ wãcũsere masĩ'i.

3

Pablo “ɯsã Õ'acũrẽ da'raco'terã ni'i” nise ni'i

¹ Acawererã, musã Espíritu Santure añurõ yu'tirã weronojõ nitiɯ. Tojo weegu musãrẽ diasasere wereta basiotiɯ. A'tiro pe'e weewɯ. Musãrẽ diasatise dia'cũrẽ werewɯ. A'ti turicjãrã Espíritu Santure moorã weronojõ niyucã, tojo weewɯ.

Musã Cristo ye cjasere añurõ ejõpeotiwu. Tojo weegu musãrẽ wĩ'marãrẽ ucũgũ weronojõ werewu. ² Wĩ'marã a'tiro weesama. Òpẽrĩ du'utirã, òpẽcõ dia'cũ mi'rĩsama. Narẽ ba'asere ecatisama. Bu'ese ba'ase ecase weronojõ ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Wĩ'marãrẽ òpẽcõ mi'orõ weronojõ musãrẽ a'tiro weewu. Musãrẽ diasatise bu'icjasere bu'ewã'cõwũ. Yũ'u diasasere musãrẽ bu'ecãma, põtẽoti wãcũejatibopã. Mejãrõta ni'cãrõacãrẽ yũ'u pacase pacare bu'ecã, tũ'otibosa'a. ³ Musã Jesucristore ejõpeotirã weronojõ ni'i yujupu. Musã a'merĩ uo'o. A'merĩ ì'asĩ'rĩwe'e. Tojo weerã Jesucristore ejõpeotirã a'ti turicjãrã weronojõ wee'e. ⁴ Musã a'tiro ucũ'u: "Yũ'u Pablo ya curuacjũ ni'i." Apĩ "Yũ'u Apolo ya curuacjũ ni'i", nisa'a. Tojo nĩrã, a'ti turicjãrã weronojõ ucũrã wee'e.

⁵ Yũ'u, Apolo me'rã ùsã mejõ nĩrã ni'i. Ò'acũrẽ da'rawã'ñaco'teri masã ni'i. Tojo weerã ùsãrẽ "Na ya curuacjãrã ni'i", niticã'ña. Ùsã werese me'rã musã marĩ wioгу Jesucristore ejõpeowu. Ùsãnu'cũ Ò'acũ wereduti'quere werewu. ⁶ Yũ'u ne waro musãrẽ werewã'cõwũ. Ni'cũ otese ðucare otegu weronojõ weewu. Be'ro Apolo musãrẽ bu'enemopeocu niwĩ. Otesere aco pio'cu weronojõ weecu niwĩ. Ò'acũ pe'e tere pĩ'rĩ bucuamujãcã weecu niwĩ. Tere wéégũ, musãrẽ nemorõ ejõpeocã weecu niwĩ. Nemorõ cã uaro weecã weecu niwĩ. ⁷ Otese ðucare otegu, tojo nicã aco piogu mejõ nĩrã nima. Ò'acũ pũrĩcã tere pĩ'rĩcã weegũ cã waro nimi. ⁸ Weremu'tã'cu, be'ro cũrẽ bu'esirutugu quẽ'rã ni'cãrõnojõ nima. Ò'acũ nãnu'cũrẽ queoro na wee'quere wapayegusami. ⁹ Ùsã Ò'acũ yarã ni'i. Cũrẽ ni'cãrõnojõ da'raco'te'e. Musã cã da'rari di'ta weronojõ ni'i.

Tojo nicã wi'i cã yeewã'cãrĩ wi'i weronojõ ni'i. ¹⁰ Yũ'u Ò'acũ weetamuse me'rã musãrẽ bu'égũ, a'tiro weewu. Wi'i nu'cõme'rĩrĩ masũ weronojõ musãrẽ añurõ bu'enũ'cãwũ. Æpẽrã musãrẽ bu'enemorã, ti wi'ire weeturiamujãrã weronojõ weerã weema. Ti wi'ire yapada'reosĩ'rĩrã, añurõ weeroua'a. ¹¹ Ò'acũ masãrẽ yũ'ruodutigu Jesucristore cũucu niwĩ. Cũ ni'cũta masãrẽ yũ'ruogu nimi. Yũ'u musãrẽ te quetire bu'enũ'cãwũ. Ne apĩ, Ò'acũ tojo cũunũ'cã'que Jesucristo ye quetire ðucayumasĩtisami. ¹² Wi'ire wéérã, a'tiro weeno'o. Uru, platanojõ me'rã, ùtãperi wapabujuse me'rã yeebu'ipeono'o. Æpẽrã yucu me'rã, pũrĩ me'rã, ãrũpagu me'rã weemasĩno'o. A'te weronojõ ni'cũ añuse warore musãrẽ bu'ebosami. Apĩ mejõ nise maata pe'tisere bu'ebosami. ¹³ A'ti umuco pe'ticã, Ò'acũ nãnu'cũrẽ na bu'e'quere bajuyoropu besegusami. Ni'cũ urure pecame'epu besegu weronojõ weegusami. ¿Na añurõ o ña'arõ pe'e bu'epari? nígũ, tojo weegusami. ¹⁴ Ni'cũ ãpẽrãrẽ añurõ bu'eturiamujã'que ninu'cũcã'rõsa'a. Ni'cã wi'i ùtã wapabujuse me'rã yéeca wi'i ùjũtiro weronojõ ninu'cũrõsa'a. Ò'acũ cã da'ra'quere wapayegusami. ¹⁵ Apĩ añurõ bu'eturiawã'cãtigu pe'ere cã bu'e'que pe'tia wa'arosa'a. Pũrĩ me'rã wéeca wi'i weronojõ ùjũdija wa'arosa'a. Cũ ti wi'i ùjũrĩ cura du'tiwijaa'cu weronojõ nigũsami. Cũ ye nipe'tise ùjũpe'tia wa'arosa'a. Cũ ni'cũta pecame'epu wa'abo'cu yũ'ruwetigusami.

¹⁶ ¿Musã masĩweti? Musã Ò'acũ wi'i weronojõ ni'i. Espíritu Santu musãpure nimi. ¹⁷ Musãrẽ "Ò'acũ wi'i weronojõ ni'i" nĩrõ, cã yarã waro ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Tojo weegu Ò'acũ cã yarãrẽ dojorẽcã weegure pecame'epu bu'iri da'regusami.

¹⁸ Musã basu a'tiro wãcũma'aticã'ña: "Yũ'u a'ti umucocjãrã wãcũuaro weronojõ masĩyũ'rũa'a", niticã'ña. A'tiro pe'e niña. "Ne masĩtisa'a", niña. Tojo ucũgũ pũrĩcãrẽ Ò'acũ masĩgũ waro wa'acã weegusami. ¹⁹ A'ti umucocjãrã na "Tũ'omasĩ'i" nise Ò'acũ ì'orõpure tojo weema'ase ni'i. Ò'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ni ojano'wũ: "A'ti turicjãrã na masĩse me'rã 'Weerãti' nĩrãrẽ Ò'acũ na wãcũsere

tuumajãminu'côcã'sami", ni ojanowã. ²⁰ Aperopu quẽ'rãrẽ Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpũre a'tiro ojanemonowã: "Marĩ wioɣu a'ti umucocjãrã wãcũsere masĩmi. Na masĩsere ï'agũ, 'Mejõ nise ni'ĩ, nisami", ni ojanowã. ²¹ Tojo weerã musãrẽ bu'egure "Ãpẽrã yu'rũoro nimi", niticã'ña. "Yu'u Pablo ya curuacjũ ni'ĩ", niticã'ña. Ô'acũ musãrẽ añurõ wa'acã uagu, a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tisere o'ocu niwĩ. ²² Yu'ure, Apolore, Pedrore musãrẽ weetamudutigu o'ocu niwĩ. Tojo nicã a'ti turi cjasere, marĩ catisere o'ocu niwĩ. Apeye, wẽrĩca be'ro catinu'cũatjere o'ocu niwĩ. Nipe'tise musã ye ni'ĩ. ²³ Apeye quẽ'rãrẽ musã Cristo yarã ni'ĩ. Tojo nicã Cristo quẽ'rã Ô'acũ yagu nimi.

4

Jesucristo ye quetire wererã na weeseti'que ni'ĩ

¹ Ësãrẽ musã a'tiro wãcũrõua'a. "Cristore da'rawã'ñaco'teri masã nima", nirõua'a. Ësã Ô'acũ ye queti toduporocjãrã masĩti'quere wereco'terã ni'ĩ. ² Marĩ da'rase cuorã, marĩ wioɣu duti'caronojõta queoro weeroua'a. Tojo weecã, marĩrẽ ëjõpeosami. ³ Musã yu'ure "Pablo Ô'acũ cjasere añurõ da'rami" nicã o niticã, sõ'owaro wãcũque'tiwe'e. Mejãrõta wiorã na besewuaropu miacã quẽ'rãrẽ, wãcũque'tiwe'e. Yu'u basu waro quẽ'rã besewe'e. ⁴ Yu'u da'rasere ña'arõ tu'oña'tisa'a. Tojo nimigũ, "Te añu ni'ĩ", nĩmasĩtisa'a. Marĩ wioɣu dia'cũ yu'u weesere besesami. ⁵ Tojo weerã ãpẽrã wee'quere beseyuticã'ña. Marĩ wioɣure yucueya. Cũ a'tigu, nipe'tise masã masĩti'que ya'yioropu nĩ'quere bajurẽgũsami. Masã na wãcũrõpu "A'tiro weeguti" nĩ'que quẽ'rãrẽ ï'ogũsami. Ti numu nicã Ô'acũ nãnucũ añurõ weeseti'quere "Queoro añurõ weewu", nigũsami.

⁶ Acawererã, añusere musãrẽ uasã'a. Tojo weegu Apolo, yu'u, ãsã ye cjase me'rã musãrẽ queose o'opu. Ësã weronojõ ni'cãrõ me'rã niato nĩrã tojo weeapu. Ësã weesere ï'acũña. Tojo wéerã, musã Ô'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta weerãsa'a. Ti pũrĩpu dutĩtisenojõrẽ yu'rũoquejosome. Tojo nicã "Ësãrẽ bu'egu pe'e masĩyu'rũnu'cãmi musãrẽ bu'egu yu'rũoro", nĩsome.

⁷ Musã ãpẽrã nemorõ añurã niwe'e. Masĩyu'rũnu'cãrã niwe'e. Nipe'tise musã cuose Ô'acũ o'o'que dia'cũ ni'ĩ. Cũ o'óca be'ro nimicã, to pũrĩcãrẽ ¿de'ro weerã musã basu boca'caro weronojõ tu'oña'ti? ⁸ Musã a'tiro wãcũ'u: "Nipe'tisere cuope'ocã'a, ñe'enojõ du'sawe'e", nisa'a. Ësã topu nitiri cura musã wiorã masĩyu'rũnu'cãrã weronojõ tu'oña'sa'a. "Nipe'tisere masĩpe'ocã'a", nisa'a. Tojo nĩrã, ãsã pe'ere tojowaro ï'acõ'asa'a. Musã diacjũta wiorã nicã pũrĩcãrẽ, añuyu'rũabosa'a. Ësã quẽ'rã musã me'rã wiorã nitamubosa'a. ⁹ Yu'u a'tiro pe'e tu'oña'a. Ô'acũ ãsãrẽ Jesucristo besecũ'cãrãrẽ nipe'tirã docapu mejõ nĩrã mejãrã cũu'caro weronojõ tu'oña'a. Ësã wẽjẽcõ'ano'ajã weronojõ ni'ĩ. Nipe'tirã, a'ti di'tacjãrã, u'musecjãrã ãsã pi'eticã ï'asama. ¹⁰ Cristo ye quetire werẽcã, a'ti nucũcãcjãrã ãsãrẽ "Tu'omasĩtirã nima", nisama. Musã pe'e "Cristo ye quetire masĩpe'ocã'a", nisa'a. Ësã musã ï'acãta, tutuawe'e. Musã pũrĩcã "Ësã tutuarã ni'ĩ", nisa'a. Masã ãsãrẽ tojo ï'acõ'acã'ma. Musã pe'ere wiopesase me'rã ï'asama. ¹¹ Ne waroputa ãsã pi'etinu'cãwũ. Ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ tojota yapaticã'a. Hjaboa'a, acowu'o, su'ti moo'o. Masã ãsãrẽ tãrãpema. Wi'ĩ ãsã ya wi'ĩ waro moo'o. ¹² Ësã ba'asĩ'rĩsenojõrẽ, ãsã su'ti sãñasĩ'rĩsenojõrẽ duusĩ'rĩrã, a'tiro wee'e. Ësã basu uputu da'ra pi'eti'ĩ. Masã ãsãrẽ ña'arõ ucũcã, narẽ ãsã pe'e "Añurõ wa'ato", ni sãrĩbosa'a. Ësãrẽ ña'arõ weecã, tojo tu'oña'cã'a.

¹³ Masã ãsãrẽ ña'arõ ucũcã, narẽ añurõ me'rã apome'rĩcã'a. A'ti umuco cjase na cõ'a'que, na uatisere weronojõ ãsãrẽ ï'ama. Ne waropu tojo yabinu'cã'cãrã mejãrõta yabinu'cũma tja. ¹⁴ Musãrẽ bopoyadutigu mejẽta oja'a. Musãrẽ yu'u ma'ígũ, yu'u põ'rãrẽ weronojõ queoro wãcũcã uagu wereme'rĩcã'a.

¹⁵ Musã pãjãrã diez mil Cristo ye quetire bu'erã cuorã, cuomasĩ'i. Tojo pãjãrã cuota basiomicã, ni'cũta nisami musãrẽ weremu'tã'cu. Te Jesucristo masãrẽ yu'ruogu a'ticu niwĩ nise quetire yu'uta weremu'tãwũ. Musã te quetire tu'orã, cãrẽ ejõpeonu'cãwũ. Tojo weegu yu'u musã pacu weronojõ ni'i. Musã quẽ'rã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. ¹⁶ Tojo weegu musãrẽ a'tiro weecã u'a'a. Yu'u weesetisere i'acũu weesirutuya. ¹⁷ Yu'u tere uasãgũ, Timoteore musã tiropu o'ogu wee'e. Cãrẽ ma'i'i. Cũ yu'u macũ weronojõ nĩmi. Marĩ wiogu yere queoro weenu'cũmi. Yu'u Cristore ejõpeogu weesetisere cũ musãrẽ weregusami. Yu'u nipe'tirã Cristore ejõpeorãrẽ, nipe'tiropu nirãrẽ were'quenojõrẽta weregusami. ¹⁸ Ni'cãrẽrã musã a'tiro wãcũsa'a: "Ûsã ãpẽrã nemorõ añurõ weeyu'rũnu'cã'a", nisa'a. Tere nĩrã, "Pablo a'tisome", ni wãcũsa'a.

¹⁹ Yu'u pe'e "Õ'acũ uacã, maata musã tiropu wa'aguti", ni wãcũ'u. "Topu wa'agu, na tojo ni ucũrãrẽ i'agũti", ni'i. Te se'sarore i'asome. "¿Na Õ'acũ tutuase me'rã weetina?" ni i'agũti", ni'i. ²⁰ Õ'acũ wiogu nise a'tiro ni'i. Cũ uaro, cũ tutuaro me'rã weecã uami. Ucũse ueri me'rã dia'cũ yu'ticã uatimi. ²¹ ¿Ñe'erẽ uasari musã? ¿Yu'u musã tiropu wa'agu, ña'arõ weese wapa musãrẽ tu'ticã uasari? ¿O añurõ weese wapa pe'e ma'ise me'rã wereme'rĩcã uasarine?

5

Ña'arõ weegure cõ'awĩrõdutise ni'i

¹ Musã ye queti a'topu busutu'o'o. Tere tu'ogu, tu'omariawũ. A'tiro tu'o'o. Ni'cũ musã me'rãcjũ cũ pacu nuorẽ'core ã'ma, numotiapu. A'tiro weesere Õ'acũrẽ ejõpeotirãputa ne weetima. Ña'ayu'rua'a. ² Musã "Ãpẽrã nemorõ añurõ weeyu'rũnu'cã'a", ¿niti yujupu? Bujawetironojõ o'orã, musã bujawetitiwu. Bujawetirã pũrĩcã, cãrẽ cõ'abopã. Musã me'rã nerẽnemodutitibopã. ³ Yu'u a'topu nimigũ, yu'u wãcũse me'rã musã tiropu nĩgũ weronojõ tu'oña'a. Tojo weegu cũ ña'arõ weegure musã me'rã nigũrẽ "Cõ'arõua'a", nitoja'a. ⁴ Marĩ wiogu Jesucristo dutiro me'rã musãrẽ nerẽduti'i. Yu'u quẽ'rã yu'u wãcũsepu musã tiropu nitamugũti. Marĩ wiogu Jesús quẽ'rã cũ tutuase me'rã musã tiropu nigũsami. ⁵ Musã tojo nerẽrã, pacu nuorẽ'core numotigure cõ'acãña. Wãtĩ cũ upure de'ro weesĩ'rĩgũ weeto nĩrã tojo du'ucãña. Tojo weecã, cũ upu pi'etirosa'a. Tojo pi'etigu, cũ ña'arõ weesere du'ubosami. Cũ tojo wéeca be'ro marĩ wiogu Jesús a'ti turipu a'tigu, cãrẽ yu'ruogusami.

⁶ Ña'arõ weegú musã wa'teropu nisami. Tojo weerã "Ûsã pe'e ãpẽrã yu'ruoro añurõ weeyu'rũnu'cã'a", niticãña. Ña'arõ weesere nipe'tirã pẽ'rĩpejatawio ni'i. ¿Musã a'tiro niwuasere masĩweti? "Pã wéerã bucuato nĩrã levadura wãmetisere morẽsama. Na cã'rõacã morẽca be'ro te nipe'tiropu se'sa wa'asa'a", nino'o. A'te weronojõ masã na ña'arõ weesere pẽ'rĩpeja wa'asama. ⁷ Tojo weerã pẽ'rĩpejari nĩrã, te ña'ase dojorẽsere cõ'acãña. Tere cõ'arã, musã añurã tojarãsa'a. Judío masã Pascua bosenuu duporo pã bucuase me'rã morẽ'quere cõ'asama. Ti bosenuurẽ morẽña marĩse dia'cũrẽ ba'asama. Te weronojõ musã a'tiro weerãsa'a. Ña'ase dojorẽsere cõ'arã, pã morẽña marĩse weronojõ tojarãsa'a. Añurã tojarãsa'a nitiroma, añurã nitoja'a. Cristo cũ basuta marĩ ña'arõ weesere cõ'agũ wẽjẽno'tojacu niwĩ. Cũ Pascua nicã oveja na wẽjẽ'cu weronojõ nĩmi. ⁸ Tojo weerã toduporo ña'arõ weeseti'quere du'uroa'a. Diacjũ weesooro marĩrõ weesetiroa'a. Ña'arõ weesetiro marĩrõ nĩrõua'a.

⁹ Yu'u toduporo ojamu'tãca pũrĩpu a'tiro ojawu. "Numiarẽ a'metãrãbajaque'atirã me'rã ba'patiticãña", ni ojawu. ¹⁰ Yu'u tojo ojagu, "A'ti turicjãrãrẽ ba'patibutiacãña", nigũ mejẽta weewu. A'ti turipure no'o uaro weeri masã nima.

A'metārārĩ masã, ɰaripejasebucurã, yajari masã, Õ'acũ mejẽtare ẽjõpeoma'arĩ masã nima. Yɰ'u tojo nibutiaca be'ro nicãma, musã no'o wa'arã wa'abopã. ¹¹ Yɰ'u a'tiro pe'e niwũ: “No'o 'Jesucristore ẽjõpeo'o' nimigũ, ña'arõ weegũ me'rã ba'patiticã'ña. A'metārãgũnojõrẽ, ɰaripejagũnojõrẽ, no'o queose yee'quere ẽjõpeoma'agũnojõrẽ ba'patiticã'ña. Tojo nicã ña'arõ tu'tisepijagure, que'asebucure, yajari masũrẽ ne ba'patiticã'ña. Ne cã'rõ na 'Jesucristore ẽjõpeo'o' nimirã, ña'arõ weerã me'rã ba'aticã'ña”, niwũ. ¹²⁻¹³ Yɰ'u Jesucristore ẽjõpeotirãrẽ bu'iri da'rewẽ'e. Õ'acũ cũ basu narẽ bu'iri da'regusami. Musã pũricã musã me'rã nirãrẽ na ña'arõ weecã, bu'iri da'reya. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩ oja'caronjõta weeya. A'tiro ojano'wũ: “Ni'cũ musã wa'tero nigũ ña'arõ weegure cõ'awĩrõña”, niwũ. Tojo weerã cãrẽ cõ'acã'ña.

6

Jesucristore ẽjõpeorãrẽ mejẽcã wa'acã, weresãtirãta a'merĩ apoya nise ni'i

¹ Jesucristore ẽjõpeorã na me'rãcjãrã me'rã uarãnojõ a'tiro weesama. Beseri masã Jesucristore ẽjõpeotirã tiropɰ besedutirã wa'asama. Tojo weeticã'rõu'a. Musã me'rãcjãrã Jesucristore ẽjõpeorãrẽ besedutirou'a. ² Musã masĩsa'a. A'ti turi pe'tica be'ro Jesucristo yarã a'ti turicjãrãrẽ beserãsama. Musã a'ti turicjãrãrẽ beserãsama nĩrã, to pũricãrẽ ¿de'ro weerã a'teacãrẽ besemasĩweti? ³ ¿Musã masĩweti? A'ti ɰmũco pe'ticã, marĩ Õ'acũrẽ wereco'terã ɰ'musepɰ nimi'cãrã quẽ'rãrẽ beserãsa'a. Tojo beserãsa'a nĩrã, a'ti ɰmũco cjase musã du'saso'quema tjãsa'a. ⁴ A'ti ɰmũco cjase mejõ nise me'rã musã a'merĩ ua'a. Teacã me'rã uarã, a'tiro wee'e. Musã beseri masãrẽ “Mejõ nirãnojõ nima” nimirã, na tiropɰ besedutirã wa'a'a. ⁵ A'tema musãrẽ bopoyato nĩgũ tojo ni'i. ¿Musã wa'teropure ne ni'cũ masĩgũnojõ a'tere beseacɰ marĩbutiati?

⁶ Nicãma, cãrẽ besedutironojõ o'orã, Jesucristore ẽjõpeotirã tiro pe'e musã me'rãcjãrãrẽ weresãrã wa'a'a. Tojo weecã ¿aũu niti musãrẽ? ⁷ Musã basu a'merĩ uarã, tojo weema'acãrã wee'e. Musãrẽ ña'arõ weesere tojo tu'oña'cã, nemorõ aũubosa'a. Narẽ weresãrõnojõ o'orã, na yajasere ya'yiosãrã, tojo tu'oña'cã'ña. ⁸ Musã basuta Jesucristore ẽjõpeorã musã acawererãrẽ ña'arõ wee'e. Na yere yajasa'a.

⁹ ¿Musã masĩweti? Ña'arõ weerã Õ'acũ tiropɰ wa'asome. Musã wãcũma'aticã'ña. A'tiro wéerã, ɰ'musepure wa'asome. Ma'mapjia no'o ɰaro a'metārãbajaque'atirãnojõ wa'asome. No'o queose yee'quere ẽjõpeoma'arãnojõ wa'asome. Nũmotirã, marãputirã ãpẽrãrẽ a'metārãbajaque'atirãnojõ wa'asome. No'o ɰmũa basu ña'arõ weerãnojõ, numia basu ña'arõ weerãnojõ ɰ'musepɰ wa'asome. ¹⁰ Tojo nicã yajari masã, ɰaripejasebucurãnojõ, que'asebucurã, tu'tisepijarã, weesoose me'rã yajari masã Õ'acũ tiropɰ wa'asome. ¹¹ Toduporopure musã ni'cãrẽrã a'tere tojota weeseticãrã niwũ. Ni'cãrõacãrẽ acobojo, ducayuno'cãrãpɰ ni'i. Õ'acũ yarã ni'i. Marĩ wioɰu Jesú me'rã, tojo nicã Espĩritu Santu me'rã Õ'acũ musãrẽ “Añurã nima”, ni i'asami.

Marĩ upɰ Cristo ya upɰ ni'i nise ni'i

¹² Masã a'tiro ucũwuasama: “Marĩ weesĩrĩsere no'o ɰaro weemasĩ'i.” Tojota ni'i, nĩrõ pe'e. Apeye marĩ weesĩrĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ ɰaro weegɰ wee'e nĩgũ, tere tojo weewã'ñaticã'rõu'a'a. ¹³ Apeye na ucũwuasẽ diacjũ ni'i. A'tiro ni'i: “Ba'ase aũu ni'i paagare. Paaga pe'e ba'asãacjã ni'i.” Õ'acũ pe'e a'te pũaropure pe'ticã weegusami. Apeye pe'e diacjũ niwe'e. Õ'acũ upɰ wéegɰ, a'metārãbajaque'atiati upure weeticɰ niwĩ. Marĩ ya upɰ Jesucristo ɰaro weeati upɰ ni'i. Cũ ti upɰ

wiogũ nimi. ¹⁴ Õ'acũ cũ tutuaro me'rã marĩ wiogũ ya upũre masõcũ niwĩ. Cãrẽ masõ'caronojõta marĩ upũre masõgũsami.

¹⁵ ¿Musã masĩweti? Musã ya upũ, Cristo ya upũ me'rã a'mesũ'a'a. Marĩ tojo ni'i nĩrã, Cristo ya upũre a'tiro weeta basiowe'e. A'metãrãwapata'ari masõ ya upũ me'rã ti upũre a'mesũ'ota basiowe'e. ¹⁶ ¿Masĩweti? Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ a'tiro ojano'wũ: “Ŭmũ, numio me'rã nĩgũ, na pũarã nimirã, ni'cã upũ weronojõ tojasama”, ni ojano'wũ. Tojo weerã musã ña'agõ me'rã nĩrã, ña'arã tojasa'a. Co me'rã ni'cã upũ dojorã weesa'a. ¹⁷ Ni'cũ Jesucristo marĩ wiogũ me'rã a'mesũ'agũ pe'ema, na pũarãputa ni'cã upũ dojo, ni'cã wãcũse cõsoma.

¹⁸ Ne ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atisere wãcũma'aticã'ña. Apeye marĩ ña'arõ weesere sõ'owaro marĩ upũ me'rã weetisa'a. Marĩ a'metãrãbajaque'atirã pe'e, marĩ upũ warore dojorẽrã wee'e. ¹⁹⁻²⁰ ¿Musã masĩweti? Marĩrẽ Õ'acũ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Marĩ ya upũ Espĩritu Santu ya wi'i ni'i. Tojo weerã marĩ upũ me'rã no'o Ɂaro weemasĩwe'e. Jesucristo marĩrẽ ma'ígũ, cũ yarã niato nĩgũ wẽrĩ wapayecũ niwĩ. Tojo weerã marĩ upũ me'rã Õ'acũ cũ Ɂaro pe'e weemasĩ'i. A'tiro weecã, ãpẽrã cũrẽ añurõ wãcũrãsama.

7

Nũmotise cjase ni'i

¹ Ni'cãrõacãrẽ musã sãrĩtiña'o'oca pũrĩrẽ yũ'tiguti. Nũmotiticã, marãputiticã añucã'a, añurõ pe'e. ² Tojo nĩmicã, topũre pãjãrã ãpẽrã no'o Ɂaro a'metãrãbajaque'atisama. Tojo weerã Ɂmũa nãnũcũ nũmotiroũa'a. Numia quẽ'rã nãnũcũ marãputiroũa'a. ³ Ŭmũ cũ nũmo me'rã añurõ nisetiatio. Co quẽ'rã cũ me'rã mejãrõta nisetiatio. ⁴ Marãputigo a'tiro niticã'to: “Yũ'Ɂ Ɂaro weegoti”, niticã'to. Co marãpũ niyucã, “Cũ Ɂaro weegoti”, niato. Nũmotigu quẽ'rã “Yũ'Ɂ Ɂaro weeguti”, niticã'to. Cũ nũmo niyucã, “Co Ɂaro weeguti”, niato. ⁵ Co a'tiro weeato. Co marãpũ co me'rã nisĩ'rĩcã, yũ'tiatio. Cũ quẽ'rã core yũ'tiatio. Õ'acũrẽ ñubuerãtirã, ticuse nũmũrĩ “Marĩ weewũaronojõ weeticã'rã” ni apõca be'ro pũrĩcã tojo weeticã'to. Ñubuetu'ajaca be'ropũ todũporo niseti'caronojõta marãpũ me'rã, nũmo me'rã niato tja. Tojo weeticã, wãcũtutuaticã, wãtĩ musãrẽ ña'arõ weedutibosami. ãpẽrã me'rã no'o Ɂaro a'metãrãma'acã weebosami.

⁶ Yũ'Ɂ musãrẽ a'tere dutibutiase weronojõ ucũgũ mejẽta wee'e. Musã tojo weesi'rĩcã, añurõsa'a nĩgũ, tojo ni'i. ⁷ Yũ'Ɂ a'tiro wãcũ'u. Yũ'Ɂ musã nipe'tirãrẽ yũ'Ɂ weronojõ nũmo marĩrã nicã Ɂamisa'a. Õ'acũ pe'e masãnũcũrẽ na weepõtẽoatjere cũucũ niwĩ. ãpẽrãrẽ nũmo marĩdutigu o marãpũ marĩdutigu cũucũ niwĩ. ãpẽrã pe'ere nũmotidutigu, marãputidutigu cũucũ niwĩ.

⁸ Ni'cãrõacã musã nũmo marĩrãrẽ, marãpũ marĩrãrẽ, wapewia numiarẽ nigũti. Musã yũ'Ɂ weronojõ nũmotiticã, marãputiticã, añu ni'i. ⁹ Ŭmũa numia me'rã nisĩ'rĩrã nũ'cãtirãnojo nũmotiatio. Numia quẽ'rã mejãrõta marãputiatio. Na nũmoticã, marãputicã, nemorõ añu'u. Na numia me'rã, Ɂmũa me'rã nisĩ'rĩrã, pi'etiticã'to.

¹⁰ Yũ'Ɂ marãputirãrẽ, nũmotirãrẽ a'tiro duti'i. A'te marĩ wiogũ dutise ni'i. Yũ'Ɂ tere wereturia'a. Numio co marãpũre cõ'aticã'to. ¹¹ Cõ'agõ pũrĩcã, apĩ me'rã nũorẽticã'to. Marãpũ nimi'cũ me'rã apotigo, ni'cõta tojato. Ŭmũ quẽ'rã mejãrõta cũ nũmorẽ ne cõ'aticã'to. Cũ quẽ'rã cũ nũmo ní'co me'rã apotigu, mejãrõta tojato.

¹² ãpẽrãma, yũ'Ɂ Jesucristo besecũ'cũ nĩgũ, yũ'Ɂ wãcũsere a'tiro nigũti. Te wãcũse marĩ wiogũ yũ'ure bu'e'que mejẽta ni'i. A'tiro nigũti. Ni'cãrẽrã musã Jesucristore ãjõpeotigore nũmotibosa'a. Co mũ'Ɂ me'rã ninu'cũsĩ'rĩcã, cõ'aticã'ña.

¹³ Mejãrõta ãjõpeotigure marãputigo quẽ'rã mũ'Ɂ me'rã cũ ninu'cũsĩ'rĩcã, cõ'aticã'ña. ¹⁴ Na musã me'rã nise ye bu'iri Õ'acũ narẽ añurõ weesami. Tojo weerã

musã pō'rã Jesucristore ějōpeotirã pō'rã weronojō nitisama. Ō'acũ musã pō'rãrẽ añurō weesami. ¹⁵ No'o Jesucristore ějōpeotigu cũ ñumore cō'asĩ'rīgũnojo pe'e cō'ato. Jesucristore ějōpeotigo quẽ'rã co marãpure cō'asĩ'rīgũnojo cō'ato. Ō'acũ marĩ ãpẽrã me'rã a'mequẽse marĩrō nisetiã uami. Na cō'asĩ'rĩcã, añurõsa'a. ¹⁶ Cō'ano'gõ “Yũ'ure cō'aticã, yũ'u marãpure Jesucristore ějōpeocã weemasĩbopã”, nita basiowe'e. Cō'ano'gũ quẽ'rã “Yũ'ure cō'aticã, yũ'u ñumore Jesucristore ějōpeocã weemasĩbopã”, nita basiowe'e.

¹⁷ Tojo nimicã, a'tere yũ'u nipe'tirocjãrã, Jesucristore ějōpeori curuacjãrãrẽ duti'i. Musãñucũ Ō'acũ musãrẽ ne waro beseri curare niseti'caronojõta a'tiro nicã quẽ'rãrẽ nisetirowa'a. ¹⁸ Ō'acũ ni'cũrẽ ò'rẽcju yapa casero yejecõ'ano'cure besebosami. Cũrẽ besecã, mejãrõta yejecõ'ano'cu niato. No'o yejecõ'ano'ti'cure besecã quẽ'rãrẽ, mejãrõta yejecõ'ano'ti'cu niato. ¹⁹ Yejecõ'ano'cu, yejecõ'ano'ti'cu nise wapamarĩ'i. Ō'acũ dutisere weese pe'e wapatiyu'rũnũ'cã'a. ²⁰ Nipe'tirã Ō'acũ besenũ'cãcatero ni'caronojõta ninu'cũcã'rõu'a. ²¹ Ō'acũ da'raco'terãrẽ besebosami. Tojo besecã, musã da'raco'tesere wãcũque'titicã'ña. Apetero musãrẽ musã wiorã wijadutirãsama. Añu ni'i. Na tojo nicãta, wijabaque'oya. ²² Ō'acũ marĩ wiogu Jesucristore ějōpeodutigu musãrẽ besecu niwĩ. Musãrẽ besenũ'cãcaterore da'raco'terã ni'cãrã niwũ. Ni'cãrõacãma a'tiro ni'i. Tojo da'raco'terã nimirã, Jesucristo yarã nitjãrã, da'raco'tesere wija'cãrã weronojō ni'i. Cũ ye cjasere da'ra'a. ãpẽrã quẽ'rã cũ besenũ'cãrĩ curare da'raco'tetirã nicãrã niwã. Ni'cãrõacãma Jesucristore da'raco'terã weronojō nima. ²³ Ō'acũ musãrẽ ma'ígũ, cũ yarã niato nígũ Jesucristo wẽrĩse me'rã wapayecu niwĩ. Tojo weerã masãrẽ da'raco'terã weronojō niticã'ña. ²⁴ Ō'acũ ne waro besenũ'cãcatero musã niseti'caronojõta niña tja. Cũ yarã niña.

²⁵ Nũmo marĩrã, marãpu marĩrã pe'ema Jesucristo dutise marĩ'i. Tojo nimigũ, no'o yũ'u basu wãcũse cã'rõ musãrẽ weregati. Musã yũ'ure ějōpeomasĩ'i. Marĩ wiogu yũ'ure pajaña'se bu'iri tojo weemasĩ'i. ²⁶ Yũ'u a'tiro wãcũ'u. A'tiro nicã peje pi'etise ni'i. Tojo weerã nũmo marĩrã ni'cãrã ñumotiticã'ña. ²⁷ No'o ñumotigupu ni'cu core cō'aticã'ña. No'o nũmo marĩgũ ñumotisĩ'rīgũ a'maticã'ña. ²⁸ Musã ñumotirã, Ō'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrã mejẽta wee'e. No'o nu'mio quẽ'rã marãputigo Ō'acũrẽ yũ'rũnũ'cãgõ mejẽta weemo. Tojo nimirõ, catiri umucore peje pi'etise ni'i. Yũ'u na tojo pi'etisere uasãtimisa'a. Tojo weegu a'tere were'e.

²⁹ Acawererã, yũ'u musãrẽ a'tiro nisĩ'rĩsa'a. A'tiro nicã peje pi'etise ni'i. Nemorõ ña'arõ wa'atjo cã'rõ du'sa'a. Ni'cãcã me'rã ñumotirã, nũmo marĩrã weronojō tu'oña'ña. Musã ñumosãnumiarẽ wãcũnũrũrõnojo o'orã, Ō'acũ pe'ere wãcũnũrũdutirowo, tojo wa'a'a. ³⁰ Dujasewã'a utiri masã bujawetidojaticã'ña. No'o e'catirãnojo e'catidojaticã'ña. Musã apeque duusere musã ye warore weronojō tu'oña'ticã'ña. ³¹ A'ti umuco pe'tiwã'cãrõ wee'e. Tojo weerã a'ti turi cjasere uputu waro wãcũticã'ña.

³² Musãrẽ wãcũque'tiro marĩrõ nicã u'a'a. Nũmo marĩgũ marĩ wiogu cjasere pũrõ wãcũnũrũsami. Jesucristo uasere weesĩ'rĩsami. ³³ Ñumotigu pe'e cũ nũmo añurõ nicã uagu, a'ti umuco cjasere wãcũnũrũsami. Cũ nũmo e'caticã uasami. ³⁴ Cũ marĩ wiogu uase quẽ'rãrẽ weesĩ'rĩsami. Tojo weegu cũ weesĩ'rĩse puaro ducawaanũ'cõsami. Numia quẽ'rãrẽ tojota ni'i. Marãpu marĩgõ marĩ wiogu ye cjasere pũrõ wãcũnũrũsamo. Ō'acũ uaro dia'cũ weesĩ'rĩsamo. Co wãcũsepũ quẽ'rãrẽ cũ uaro wãcũsamo. Marãputigo pe'e co marãpu añurõ nicã uasamo. A'ti umuco cjasere pũrõ wãcũnũrũsamo. Co marãpu e'caticã weesĩ'rĩsamo.

³⁵ Yũ'u musãrẽ añurõ wa'ato nígũ oja'a. Añurõ nidutigu, marĩ wiogu uaro dia'cũ weedutigu oja'a. Musãrẽ ñumotisere, marãputisere cã'mota'agu mejẽta, tojo ni'i.

³⁶ Ni'cũ cũ macõ mu'ñucã ï'agũ, a'tiro nibosami: “Yũ'ũ macõrẽ añurõ weetisa'a. Co marãputicã, añubosa'a”, nibosami. Tojo nigũnojõ numisoato. Te tojo weese ne ña'arõ weese niwe'e. ³⁷ Apĩ pe'e “Numisorouasato”, nitibosami. Cũ tojo weesĩ'rĩse cãrẽ añu nibosa'a. “Yũ'ũ macõ marãputisome”, nibosami. Cũ tojo nicã, core añurõ wa'arosa'a. ³⁸ A'tiro ni'i. Macõrẽ marãputiduti'cu añurõ weegu weesami. Marãputidutitigu pe'e quẽ'rã totã añurõ weeyu'runu'cãsami. A'tiro ni'i. A'tocatero pi'etise peje ni'i. Tojo weero marãputiticã, nemorõ añu ni'i.

³⁹ Marĩrẽ dutise a'tiro ni'i. Marãputigo co marãpu catiri cura cũ me'rã ninu'cũcã'to. Cũ wẽrĩca be'ro co no'o tu'sagunojõ me'rã marãputiato, ni'i. Co marãpu Jesucristore ãjõpeogu niato. ⁴⁰ Yũ'ũ pe'e a'tiro wãcũ'u. Co apaturi marãputitigo, nemorõ e'catibosamo. Yũ'ũ quẽ'rã ãpẽrã musãrẽ bu'erã weronojõ Espĩritu Santure cuo'o. Tojo weegu tojo ucũ'u.

8

Wa'icũ di'i na queose yee'quere ãjõpeorã ñubuepeo'quere ba'asama nise ni'i

¹ Musã sẽrĩtiña'quere yu'tiguti. “¿Wa'icũ di'i na queose yee'quere ãjõpeorã ñubuepeo'quere ba'arouati?” nisere yu'tiguti. Musã “Na ãjõpeose yee'quere wapamarĩ'i, tere masĩtoja'a”, nisa'a. Tojota ni'i, nĩrõ. Tojo nĩrã, a'tiro nĩrã weesa'a: “Ãpẽrã yu'ruoro masĩyu'runu'cã'a”, nima'acãrã weesa'a. Marĩ ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, a'tiro pe'e weesa'a. Nemorõ narẽ Õ'acũrẽ ãjõpeocã weesa'a. ² No'o “Masĩyu'ruagu ni'i” nigũnojõ ne cã'rõ masĩtibusiacã'sami. “A'tiro wee masĩrõuasato”, nitisami. ³ Õ'acũ cãrẽ ma'igũ pe'ema a'tiro nisami: “Yagu nimi. Cãrẽ masĩ'i”, nisami.

⁴ Musã wa'icũ di'i ñubuepeo'quere ba'ase pe'e a'tiro ni'i. Musã nĩrõnojõta na ãjõpeose yee'que wapamarĩ'i. Ãpẽrã Õ'acũ weronojõ nĩrãpu ne marĩma. Cũ ni'cũta nimi. ⁵ Ãpẽrã cãrẽ ãjõpeotirã pãjãrã ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeosama. U'muarõpu nĩrãrẽ, a'ti nucũcãpu nĩrãrẽ ãjõpeosama. Narẽ marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeoro weronojõ tu'oña'sama. “Marĩ wiorã nima”, nisama. ⁶ Marĩ pe'e masĩno'o, Õ'acũ marĩ pacu ni'cũta nimi. Cũ nipe'tise a'ti turi cjasere bajurẽcu niwĩ. Marĩ cũ yarã cũ dutiro weejã ni'i. Tojo nicã Jesucristo quẽ'rã ni'cũta wiogu nimi. Cũ me'rã nipe'tise weeno'caro niwũ. Marĩ quẽ'rãrẽ cũ yarã sãjãcã weecu niwĩ. Tojo weerã marĩ cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

⁷ Ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã, Õ'acũ ni'cũta nisere añurõ waro masĩyu'rutẽritisama. Na toduporopure queose yee'quere ãjõpeose bu'iri tojo nisama. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ ñubuepeo'que di'ire ba'arã, a'tiro nisama: “Tere ba'arã, queose yee'quere ãjõpeorã wee'e”, nisama. Tojo weerã ãjõpeotutuatirã ba'arã, bu'iritirã tu'oña'sama. Tojo tu'oña'mirã, tojo ba'acã'sama. Te me'rã na wãcũsere dojorẽsama. ⁸ Marĩ ba'ase, marĩ ba'atise quẽ'rã marĩrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeocã weewe'e. Marĩ ba'arã, nemorõ añurã wa'asome. Ba'atirã quẽ'rã, ña'abutarã wa'asome. ⁹ Tojo nimicã, añurõ weeya musã. Apetero musã no'o uaro ba'ama'arã, apĩ añurõ ãjõpeotutuatigure dojorẽbosa'a. ¹⁰ A'tiro ni'i. Mu'ũ “Na ãjõpeose yee'que wapamarĩ'i” ni masĩmigũ, na ñubuepeo ba'awuaropu ba'agu wa'abosa'a. Apĩ ãjõpeotutuatigu pe'e mu'ũ tojo weesere ï'abosami. Mu'ũ ba'acã ï'agũ, “Queose yee'quere ãjõpeogu weemi. Tojo weese ña'a ni'i”, ni wãcũbosami. Tojo wãcũmigũ, mu'ũrẽ ï'acũugũ, cũ quẽ'rã ba'acã'bosami. Tere ba'agu, “Ña'arõ weegu wee'e”, nibosami. Cũ tojo wãcũse bu'iri mu'ũ cãrẽ ña'arõ weegu wee'e. Tojo weerã añurõ weeya. ¹¹ Mu'ũ masĩmigũ ba'agu, ãjõpeotutuatigu pe'ere dojorẽgũ wee'e. Cristo cũ quẽ'rãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Mu'ũ ba'ase me'rã mu'ũ acaweregure dojorẽ'e. ¹² Mu'ũ ba'agu, Cristoreta ña'arõ weegu wee'e. ¹³ Marĩ ba'ase

me'rã marĩ acaweregu ẽjõpeotutuatigure dojorẽbosa'a. Tojo weeri nĩrã, diacjũta ba'atihu'ruocã'rõua'a.

9

Jesucristo ye quetiwereri masãrẽ na bu'ese wapa wapata'aba'amasĩsama nise ni'i

¹ Yũ'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Āpẽrã cũ besecũú'cãrã weronojõ weemasĩ'i. Yũ'u quẽ'rã marĩ wiogu Jesure ĩ'awũ. Tojo nicã musãrẽ marĩ wiogu quetire werewu. Musã tere tu'o ẽjõpeowu. Tojo weerã yũ'u Jesucristo besecũú'cu nisere masĩ'i. ² Āpẽrã yũ'ure “Cũ Jesucristo besecũú'cu mejẽta nimi”, nĩrã nisama. Musã pũrĩcã tojo niticã'ña. Yũ'u musãrẽ Jesucristore ẽjõpeocã weewu. Tojo nicã musã cũrẽ ẽjõpeorãrẽ ni'cã curuata nerẽque'acã weewu. Tojo weese me'rã yũ'u cũ besecũú'cu nisere masĩ'i.

³ Āpẽrã yũ'ure “Cũ Jesucristo besecũú'cu nitimi” nicã, narẽ a'tiro yũ'tinu'cũ'u. ⁴ Yũ'u Jesucristo besecũú'cu ni'i. Tojo weegu yũ'u bu'ese wapa na ba'ase ecacã, sĩ'rĩse tiacã, ñe'emasĩ'i. ⁵ Apeye quẽ'rãrẽ yũ'u āpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã, tojo nicã cũ acabijirã weronojõ weemasĩ'i. Tojo nicã Pedro weronojõ weemasĩ'i. Ni'cõ numio Jesucristore ẽjõpeogore numoti, miamasĩ'i. ⁶ ¿De'ro wãcũti musã? Āpẽrã Jesucristo besecũú'cãrã cũ ye quetire wererã, da'ratima. ¿Ësã dia'cũ Bernabé, yũ'u, Jesucristo ye quetire wererã ba'acatisĩ'rĩrã da'radu'umasĩtisari? ⁷ Surara cũ ba'asere cũ basu wapayetisami. Cũ wiorã cũrẽ ecasama. Ë'sere otegu te ducare ba'asami. Oveja co'tegu quẽ'rã oveja õpẽcõ me'rã wee'quere ba'asami. ⁸⁻⁹ Yũ'ure “Masã wãcũse dia'cũrẽ weremi”, niticã'ña. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu Moisé Õ'acũ duti'quere a'tiro nicu niwĩ: “Wecu trigo ārũagũ, tuumajãmisutuasami. Cũ ba'asĩ'rĩgũ, ba'ato. A'tiro weeticã'to. Trigore ba'ari nĩrã, Ɂseropu tuusãarĩ be'tore tuusãaticã'ña”, nicu niwĩ. Õ'acũ tere nĩgũ, wecu se'sarore wãcũticu niwĩ. ¹⁰ Cũ tere nĩgũ, Ɂsã cũ ye quetire wererãrẽ queose o'osĩ'rĩgũ tojo nicu niwĩ. A'tiro ni'i. Di'tare se'ecũumũ'tã'cu, apĩ trigore ārũagũ na ote'que ducare na pũarã ducawaatjere wãcũyurã, da'rasama. ¹¹ Ësã musãrẽ Jesucristo ye queti wererã oteri masã weronojõ niwũ. Oteri masũ te otese ducare miisami. Tojo weerã musã Ɂsãrẽ apeyenojõ o'ocã, añu ni'i. ¹² Musã āpẽrãmarĩcãrẽ tojo o'osa'a. Ësã pũrĩcãrẽ tjãsa'a.

“Ësãrẽ o'oya”, nĩmasĩ'i. Tojo nimirã, “O'oya”, ne niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'orã, su'tinojõ, ba'asenojõ moorã, tojo nu'cãcã'wũ. A'tiro wãcũwũ: “Marĩ sẽrĩcã pe'ere, Cristo ye quetire Ɂatibosama”, ni wãcũwũ. Tojo weerã apeyenojõ marĩcã ĩ'arã, tojo nu'cãcã'wũ. ¹³ ¿Musã masĩweti? Õ'acũ wi'ipu da'rarã masã Õ'acũrẽ ẽjõpeorã ba'ase miiti cũu'quere ba'asama. Na wa'icũrãrẽ wẽjẽ ɁjũamorõpeowuɁaropu da'rarã, te di'ire ba'asama. ¹⁴ A'te weronojõ Jesucristo ye queti wererã quẽ'rãrẽ “Na te da'rase me'rã wapata'aba'ato”, nicu niwĩ marĩ wiogu. ¹⁵ Tojo nimicã, yũ'u ne ni'cãti a'tere niticãti. Tojo nicã ni'cãrõacã quẽ'rãrẽ musãrẽ apeyenojõ o'odutigu mejẽta tojo oja'a. Ʋjaboa wẽrĩmigũ, musãrẽ were'que wapa wapaseesome.

¹⁶ Yũ'u Jesucristo ye quetire weregu, tere werese bu'iri “Āpẽrã yũ'ruoro añuyũ'rũnu'cã'a”, niwe'e. Te yũ'u da'rase ni'i. Yũ'u tere wereticã, ña'arõ wa'abosa'a. ¹⁷ Tojo weegu yũ'u Ɂaro me'rã weregu, wapata'abopã. Yũ'ure weredutisere weegua, Õ'acũ cũu'quere weegu wee'e. Cũ yũ'ure wapayegusami. ¹⁸ Yũ'u Jesucristo ye quetire weregu, wapata'aba'amasĩ'i. Tojo weeta basiomĩcã, “Wapayeya”, niwe'e. Yũ'u wapata'ase a'tiro ni'i. Jesucristo masãrẽ yũ'ruomi nise quetire weregu, e'cati'i. Tere weregu, wapaseewe'e. Tereta yũ'u wapata'a.

¹⁹ Masãrẽ yũ'u bu'esere tu'oato nĩgũ a'tiro wee'e. Ne ni'cũrẽ da'rawã'ñaco'tegu nitimigũ, nipe'tirãrẽ da'rawã'ñaco'tegu weronojõ tu'oña'a. Pãjãrã Cristo yarã sãjãcã Ɂasãgũ, tojo wee'e. ²⁰ Judío masã tiropu nĩgũ, na Jesure ẽjõpeocã Ɂasãgũ na

weronojõta niseti'i. A'tiro ni'i. Judío masã Moisé dutise doca nima. Õ'acũ yu'ure te dutise doca nidutitimi, nígũpua. Mejõ na Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ yu'u quẽ'rã na weronjõ Moisé dutise doca weronjõ ni'i. ²¹ Judío masã nitirã quẽ'rãrẽ Moisé dutisere masitirã, na Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ na weronjõ niseti'i. Tojo nisetimigũ, "Õ'acũ dutisere weetigũ ni'i", niwe'e. Cristore ãjõpeotjãgũ, Õ'acũ dutisereta wee'e.

²² Yu'u ãjõpeotutuatirã me'rã nígũ, na Jesucristore ãjõpeocã uasãgũ na weronjõta wee'e. "Masĩpe'ocã'a", niwe'e. Tojo weegu nipe'tirãrẽ "¿Yu'u de'ro weecã na yu'rũsĩrĩmitina?" nígũ, na weewuasenojõrẽta weeseti'i. ²³ Jesucristo ye quetire weregu, na tu'oato nígũ tojo wee'e. Cũ ye queti añuse ni'i. Yu'u nipe'tirã tere masĩcã ua'a. Jesucristo narẽ yu'rũose yu'u wapata'ase ni'i.

²⁴ A'tere queose me'rã were'e. Omawapata'ari masã nipe'tirã omasama. Nipe'tirã omamirã, ni'cũta wapata'asami. Musã tere masĩ'i. Musã quẽ'rã nipe'tirã wapata'asĩrĩrã, wapata'ari masũ weronjõ omaña. Musãrẽ Õ'acũ o'otjere wapata'asĩrĩrã, cũ uaro weeya. ²⁵ Nipe'tirã na omati dũporo añurõ omabu'esama. Tojo weerã na queoro ba'asama. Na upure dojorẽsere weetisama. Na pũrĩ me'rã wéeca be'tore wapata'asĩrĩrã, tojo weeyusama. Ti be'to maata boadija wa'asa'a. Marĩ quẽ'rã Õ'acũ uatisere, ña'asere du'urã, Õ'acũ yere wee'e. Cũ o'otjere wapata'asĩrĩrã, tojo wee'e. Cũ o'ose ne pe'tisome. ²⁶ Tojo weegu yu'u omarĩ masũ weronjõ queoro wee'e. Wãcũtimigũ, tojo weema'awe'e. Yu'u weeatjere wãcũyu'u. ²⁷ Yu'u uaro dia'cũ weewe'e. Ña'arõ uaripejasere weewe'e. Wãcũtutua'a. Tojo weeticãma, Jesucristo ye quetire ãpẽrãrẽ werecã, Õ'acũ yu'ure "Añurõ weewu", nitibosami. Añuse yu'ure o'obo'quere o'otibosami.

10

Dũporocjãrã weronjõ weeticã'ña nise ni'i

¹ Jesucristore ãjõpeorã, musãrẽ a'tere musã masĩcã uasa'a. Õ'acũ uisã Israe curuacjãrã ñecũsumua me'rã nicu niwĩ. Cũ o'óca curua o'mecurua me'rã na dũporo u'mutãcu niwĩ. Nipe'tirã cãrẽ siruturã, pajiri maa aco sũ'arĩ maajo decopu pẽ'acãrã niwã. ² Na o'mecuruare sirutu'cãrã ti maarẽ pẽ'a'cãrã nipe'tirã wãmeyeno'cãrã weronjõ tojacãrã niwã. Te me'rã na Moisé yarã sãjãcãrã niwã. ³ Na nipe'tirã Õ'acũ o'o'que u'muse cjase manã wãmetisere ba'acãrã niwã. ⁴ Nipe'tirã aco Õ'acũ o'o'quere u'tãgãpu ní'quere sĩ'rĩcãrã niwã. Cristo u'tãgã aco wijaacaga weronjõ nimi. Cũ na nipe'tirãrẽ co'tegu, nipe'tiropu ba'patiwã'cãcu niwĩ. ⁵ Narẽ tojo weemigũ, Õ'acũ pãjãrãrẽ tu'saticu niwĩ. Cũrẽ yu'rũnu'cãcã i'agũ, tojo weecu niwĩ. Te ye bu'iri na yucu marĩrõpu wa'arã, pãjãrã boabajaque'aticãrã niwã.

⁶ Narẽ tojo wa'a'que marĩrẽ queose weronjõ ni'i. Marĩrẽ na ña'arõ wee'caro weronjõ weedutitiro tojo wa'acaro niwũ. ⁷ Tojo weerã ãpẽrã na yee'quere ãjõpeoticã'ña. Todũporocjãrã weronjõ weeticã'ña. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu wecu queosere ãjõpeorã da're'quere a'tiro ojano'wũ: "Masã ba'a, sĩ'rĩcãrã niwã. Tu'ajanu'cõ, na no'o uaro bosenu nu'cãcãrã niwã." ⁸ Marĩ na weronjõ no'o uaro a'metãrãbajaque'aticã'rã. Námarĩcã tojo wee'que wapa ni'cã nu'u veintitrẽs mil wẽrĩcãrã niwã. ⁹ Na marĩ wiogu Õ'acũrẽ ña'arõ ucũcãrã niwã. Õ'acũ marĩrẽ co'tetimi nĩrã, cãrẽ uacã weecãrã niwã. Marĩ na wee'caronjõ weeticã'rã majã. Námarĩcã tere wéerã, pãjãrã aña cũ'rĩwẽjẽno'cãrã niwã. ¹⁰ Tojo nicã musã Õ'acũ me'rã na wee'caronjõ tu'satirã, niticã'ña. Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjã narẽ wẽjẽcõ'acu niwĩ.

¹¹ Õ'acũ marĩrẽ masĩdutigu narẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ a'tocaterocjãrãrẽ a'ti umuco dujawãcãrõ wee'e. Õ'acũ duporocjãrãrẽ bu'iri da'recu niwĩ. Te bu'iri da're'quere cũ ye queti ojáca pũrĩpu ojaduticu niwĩ. Marĩrẽ na weronojõ ña'arõ weedutitigu tojo weecu niwĩ. ¹² No'o "Yu'u pũrĩcã añurõ ejõpeo'o, ña'arõ weesome" nigũnojõ tu'omasĩña. Apetero weegu mu'u ña'arõ weebosa'a. ¹³ Apetero marĩ basu ña'arõ weesĩ'rĩsa'a. O apetero wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weedutisami. Marĩ dia'cũ mejẽtare tojo wa'a'a. Nipe'tirãrẽ tojo wa'asa'a. Õ'acũ pe'e cũ "Weeguti" nĩ'quere weeticã weetisami. Cũ marĩ ña'arõ weesĩ'rĩcã, nu'cãto nĩgũ marĩrẽ weetamusami. Tojo weerã marĩ ña'arõ weebo'quere weewe'e.

¹⁴ Tojo weerã Jesucristore ejõpeorã yu'u mairã, musã na yee'cãrãrẽ ñubuepeoropu ne wa'aticã'ña. Tere ne cã'rõ ejõpeoticã'ña. ¹⁵ Musãrẽ masãrẽ weronojõ ucũ'u. Musã basu yu'u ucũsere tu'oña'ña. ¹⁶ Marĩ põtẽrĩrã, sĩ'rĩrĩ pa sĩ'rĩse duporo Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Ti pare sĩ'rĩrã, Jesucristore bu'ipejatamu'u. Cũ marĩrẽ wẽrĩbosagu, cũ dí o'maburocu niwĩ. Tojo nicã pãgãrẽ ducawaa ba'arã, ni'cã curua, ni'cã upu wa'a'a. Tere ba'arã, Cristo curusapu wẽrĩ'quere bu'ipejatamu'u. ¹⁷ Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cãgã cjase pãrẽ ba'a'a. Tojo weerã marĩ ni'cã curua, ni'cã upu weronojõ ni'i.

¹⁸ Israe curuacjãrãrẽ wãcũña. Na Õ'acũrẽ ejõpeorã, wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeosama. Te di'ire ba'asama. Tere ba'arã, na Õ'acũrẽ bu'ipejatamusama. ¹⁹ Musãrẽ a'tiro nigũti. Yu'u masã na yee'que pe'ema "Wapati'i", nigũ mejẽta wee'e. Wa'icu di'i na yee'cãrãrẽ wẽjẽ ñubuepeo'que quẽ'rãrẽ a'tiro nigũti: "Apeye di'i weronojõ ni'i", nigũ mejẽta wee'e.

²⁰ Tojo nitimigũ, a'tiro ni'i. Õ'acũrẽ ejõpeotirã na yee'cãrãrẽ wa'icũrã wẽjẽ ñubuepeorã, wãtĩarẽ ejõpeorã weema. Õ'acũ mejẽtare ejõpeoma. Na tojo weecã, musã na me'rã nerẽ ba'arã, wãtĩa me'rã bu'ipejatamurã wee'e. Musã tojo weecã uawe'e. ²¹ Marĩ põtẽrĩrã, marĩ wiogu ya pare sĩ'rĩ'i. Cũrẽ bu'ipejatamurã, cũ yere ba'a'a. Na yee'quere ñubuepeowuaropu cjase pe'e na o'ose te sĩ'rĩse, te ba'ase wãtĩa ye ni'i. Tojo weerã musã marĩ wiogure bu'ipejatamurã, cũ yere ba'arã, wãtĩa ye pe'ere ba'ata basiowe'e. Wãtĩa yere ba'arã, narẽ bu'ipejatamubosa'a. ²² Marĩ, wãtĩarẽ bu'ipejatamurã, marĩ wiogu Õ'acũrẽ doecã weebosa'a. Cũ marĩ me'rã uacã, marĩ põtẽotisa'a. Cũ tutuagu nimi.

Marĩ uaro dia'cũ wéerã, ãpẽrãrẽ ma'itibosa'a nise ni'i

²³ Masã a'tiro ucũwuasama: "Marĩ weesĩ'rĩsere no'o uaro weemasĩ'i." Tojota ni'i, nĩrõ. Apeye marĩ weesĩ'rĩse marĩrẽ weetamutisa'a. Marĩ uaro wéerã, ãpẽrãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ejõpeocã weetibosa'a. ²⁴ ãpẽrãrẽ añurõ wa'acã uasãrõua'a. Marĩ ye dia'cũrẽ wãcũnũrũticã'rõua'a.

²⁵⁻²⁶ Õ'acũ ye queti ojáca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: "Nipe'tise a'ti turipu nise marĩ wiogu ye ni'i", ni ojano'wũ. Nipe'tise ba'ase Õ'acũ wee'que ni'i. Tojo niyucã, nipe'tisere ba'amasĩ'i. Tojo weerã ba'ase duawuaropu duasere no'o uaro duuba'aya. Musã bu'iritirã tu'oña'rĩ nĩrã, "¿Na queose yee'cãrãrẽ ñubuepeo'que di'i niti?" ni sẽrĩtĩña'ticã'ña.

²⁷ Apetero weegu ni'cũ Jesucristore ejõpeotigu musãrẽ cũ tiropu ba'adutibosami. Musã cũ tiropu wa'asĩ'rĩrã, nipe'tise cũ ecasere ba'aya. Musã bu'iritirã tu'oña'rĩ nĩrã, "¿A'te de'ro wee'que di'i niti?" ni sẽrĩtĩña'ticã'ña. ²⁸ Topu nĩrĩ cura ni'cũ Jesucristore ejõpeogu musãrẽ a'tiro nibosami: "A'te queose yee'cãrãrẽ na ñubuepeo'que di'i ni'i", nibosami. Cũ tojo nicã, te di'ire ba'aticã'ña. Cũ musã ba'acãma, mejẽcã wãcũbosami. Tojo wãcũticã'to nĩrã tojo weeya. ²⁹ Tojo nĩgũ, cũ wãcũsere ucũgũ wee'e. Musã wãcũse mejẽtare ucũ'u. Marĩ a'tiro nibosa'a: "Apĩ ña'arõ tu'oña'se bu'iri ¿de'ro

weeacjɔ yu'u weesĩ'rĩsere ducayubosau? ³⁰ Yu'u ba'asere Ō'acũrẽ e'catise o'ocã, ãpẽrã yu'u ba'asere mejẽcã nĩmasĩtisama", nibosa'a. ³¹ A'tiro ni'i. Marĩ ba'ase, sĩ'rĩse me'rã añurõ weecãma, añu ni'i, añurõ. Mejõ a'tiro ɰa'a. Nipe'tise marĩ ãpẽrãrẽ ejõpeocã weecã, añu nisa'a. Tojo weecã, nipe'tirã Ō'acũrẽ e'catipeorãsama. ³² Mũsã weese me'rã nipe'tirã Ō'acũ yarãrẽ, judío masãrẽ, judío masã nitirãrẽ ña'arõ weecã weeticã'ña. ³³ Yu'u weronojõ weeya. Nipe'tise yu'u weese me'rã Ō'acũ yarãrẽ añurõ weesĩ'rĩ'i. Nipe'tirã Jesucristore ejõpeocã ɰasãgũ na tɰ'sasere weenu'cũsĩ'rĩ'i. Yẽ pe'ere añurõ weesĩ'rĩwe'e. Æpẽrã ye pe'ere na yu'rucã ɰasãgũ wãcũnɰrũ'ɰ.

11

¹ Mũsã quẽ'rã yu'u weronojõ weeya. Cristore yu'u siruturonojõta yu'ɰre sirutuya.

Numia na ñubueɰɰaropɰ weewɰase ni'i

² Yu'ɰre mũsã wãcũcã, yu'u bu'e'quere queoro weecã tɰ'ogu, e'cati'i. ³ Apeyenojõ mũsãrẽ masĩcã ɰa'a. Cristo ɰmɰanɰcũrẽ na dɰpoá nĩmi. Ʋmɰ pe'e numio dɰpoá nĩmi. Ō'acũ quẽ'rã Cristo dɰpoá nĩmi. ⁴ Ʋmɰ Ō'acũ wi'ipɰ ñubuegɰ, cũ dɰpoapɰ su'ti caserore pesatisami. Tojo nicã Ō'acũ wereduti'quere wereturiagɰ, pesatisami. Pesagɰ pũrĩcã, bopoyoro weegɰ weebosami. Cũ tojo wéegɰ, marĩ wiogɰ Jesucristore wiopesase me'rã ejõpeotibosami. ⁵ Numio pũrĩcã ñubuego, dɰpoapɰ su'ti caserore pesasamo. Tojo nicã Ō'acũ wereduti'quere wereturiago, mejãrõta weesamo. Co pesatigo, bopoyoro weego weebosamo. Ʋmɰ weronojõ weebosamo. Co marãpɰre, co wiogɰre yu'rɰnɰ'cãgõ weesamo. Poarire seecõ'a wɰjaweenoc'o weronojõ nibosamo. ⁶ Co pesaticã, diacjũta co poarire seecõ'a wɰjaweepe'ocã'rõɰa'a. Tojo weesĩ'rĩtigo, bopoyo ni'i nĩgõ, pesato. ⁷ Ʋmɰ pe'e pesaticã'rõɰa'a. Cũ Ō'acũ weronojõ wiogɰ nĩmi. Ʋmɰ Ō'acũ wiogɰ nĩmi nisere ĩ'omi. Numio pe'e ɰmɰ wiogɰ nĩmi nisere ĩ'omo. Tojo weego co su'ti caserore pesaroua'a. ⁸ Ne waropɰ Ō'acũ ɰmɰrẽ wéegɰ, numio ya õ'a me'rã weeticɰ niwĩ. Numio pe'ere ɰmɰ ya õ'a me'rã weecɰ niwĩ. ⁹ Ō'acũ numiorẽ ɰmɰrẽ weetamudutigɰ weecɰ niwĩ. Ʋmɰ pe'ema numiorẽ weetamuacjɰ mejẽtare weecɰ niwĩ. ¹⁰ Tojo weerã numia mũsã nerẽɰɰaropɰre nĩrã, su'ti caserore pesaroua'a. Tojo weego co ɰmɰa dutise doca nisere ĩ'osamo. Apeye quẽ'rãrẽ Ō'acũrẽ wereco'terã ɰ'musepɰ nĩrã co tojo weesere ĩ'asama. ¹¹ Tojo nimicã, marĩ Jesucristore ejõpeorã a'merĩ weetamu'u. Ʋmɰa numia weetamuse marĩrõ nĩmasĩtisama. Numia quẽ'rã ɰmɰa weetamuse marĩrõ nĩmasĩtisama. ¹² Diacjũta ni'i. Ō'acũ numiorẽ ɰmɰ ya õ'a me'rã weecɰ niwĩ. A'te quẽ'rã diacjũ ni'i. Ʋmɰa numiapɰre bajuasama. Nipe'tirã Ō'acũ weenoc'cãrã dia'cũ nima. Cũ narẽ de'ro wee nisetiatjere weecɰ niwĩ.

¹³ ¿Mũsã de'ro wãcũti? Numia na Ō'acũ wi'ipɰ Ō'acũrẽ sẽrĩrã, dɰpoapɰ su'ti casero pesaticã ¿añuti? Añuwe'e. ¹⁴ Nipe'tirã masĩno'o. Ʋmɰ poanɰ'mo yoacã, bopoyo ni'i. ¹⁵ Numia pe'e co poanɰ'mo yoacã, añuyɰ'rua'a. Masĩno'o. Co dɰpoare ma'masu'ago poanɰ'morẽ o'masamo. Su'ti casero pesago weronojõ weesamo. ¹⁶ Yu'u ucũsere "Tojo niwe'e" nigũnojõrẽ a'tiro nigũti. "Ʋsã, tojo nicã ãpẽrã Jesucristore ejõpeorã apeye weesetisenojõpɰma masĩnemoña marĩ'i", nigũti.

Miinerẽba'arã queoro weeti'que ni'i

¹⁷ Ni'cãrõacã mũsãrẽ apeye oja'a. Tere ojagɰ, "Añurõ weerã wee'e", nigũ mejẽta wee'e. Mũsã nerẽrã, añurõ weeboronojõ o'orã, mejõ pe'e dojorẽaporo. ¹⁸ Mũsãrẽ a'tiro nĩmɰ'tãgũti. Mũsã nerẽɰɰarã, ducawatisa'a. Mũsã tojo weese quetire tɰ'owɰ. Yu'u tɰ'oña'cã, a'te queti diacjũta nisa'a. ¹⁹ Mũsã a'tiro ni wãcũsa'a: "Marĩ ducawatiwɰjaroua'a. Tẽ me'rã ¿noa pe'e Jesucristo yarã waro nitito? nisere ĩ'orãsa'a", nisa'a.

²⁰ Musã ducawatise ye bu'iri miinerêba'arã, marĩ wiogu cũ bu'erã me'rã ba'atuo'caro weronojõ queoro etiba'atisa'a. ²¹ Musã ba'ase miasere no'o ɥaro ba'anɥ'cãsa'a. Pajiro ba'a, sĩ'rĩ, que'asa'a. Āpẽrã pe'e ba'atirã ɥjaboasama. ²² ¿Musã wi'seri mooti? Te wi'seripu ba'a, sĩ'rĩbosa'a. No'o ɥaro wéerã, musã nerẽwɥasere wapamarĩ'i, nirã wee'e. Ba'ase moorãrẽ bopoyoro yu'rucã weerã wee'e. ¿De'ro nibosau musãrẽ? A'tere musãrẽ “Añurõ weerã wee'e”, niwe'e.

Jesucristo cũ bu'erãrẽ sũ'ori ba'atuo'que ni'i

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ Yu'u musãrẽ bu'e'quere marĩ wiogu yu'ure bu'ewĩ. A'tiro ni'i. Jesú cūrẽ ĩ'atu'tirãpure o'oatji ñamita Jesú pãrẽ mii, ²⁴ Ō'acūrẽ e'catise o'ocu niwĩ. Tu'ajanɥ'cõ, tigare cũ bu'erãrẽ ducawaacu niwĩ. Be'ro narẽ nicu niwĩ: “A'te yu'u upu ni'i. Yu'u musã ye niatjere wẽrĩbosaguti. A'tiro yu'u ni'cãrõacã wee'caronojõ weenu'cũcã'ña. Tere wéerã, yu'u musãrẽ wẽrĩbosasere wãcũña”, nicu niwĩ. ²⁵ Na ba'áca be'ro sĩ'rĩrĩ pare mii, narẽ nicu niwĩ: “Musã ye niatjere yu'u wẽrĩgũti. Yu'u wẽrĩcã, yé dí o'maburorosa'a. Ō'acũ dɥporopu musã me'rã ‘A'tiro apoguti’, nicu niwĩ. Cũ ní'caronojõta yé dí me'rã musã me'rã apogusami. Musã nipe'tisetiri ti pare sĩ'rĩsetirinucũ yu'ure wãcũña”, nicu niwĩ. ²⁶ A'tiro ni'i. Musã pãrẽ ba'arã, ti pare sĩ'rĩrã, marĩ wiogu cũ marĩrẽ wẽrĩbosa'quere ĩ'onu'cũrã wee'e. Téé cũ apaturi a'ticãpu musã tojo weenu'cũcã'rãsa'a.

Põtẽrĩse dɥporo marĩ weesetisere wãcũmũ'tãdutise ni'i

²⁷ Marĩ wiogu Jesucristo põtẽrĩdutisere wiopesase marĩrõ pãrẽ ba'ama'agũnojo, ti pare sĩ'rĩma'agũnojo bu'iri cuomi. Cũ wẽrĩsere, cũ ye díre mejõ nise weronojõ tũ'oña'sami. ²⁸⁻²⁹ A'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ějõpeorã nerẽwɥarã, ni'cã curua, ni'cã upu ni'i. Marĩ wiogu ya upu ni'i. Marĩ tere queoro wãcũtimirã, pãrẽ ba'a, ti pare sĩ'rĩcã, Ō'acũ bu'iri da'resami. Tojo weerã nipe'tirã marĩ põtẽrĩati dɥporo marĩ weesere ¿ña'arõ weecãti? nĩrã, wãcũmũ'tãrõɥa'a. Tojo wéeca be'ropu pãrẽ ba'a, ti pare sĩ'rĩmasĩ'i. ³⁰ Musã tojo weetise ye bu'iri pãjãrã dutiti, tutuatima. Ni'cãrẽrã wẽrĩatojama. ³¹ Marĩ põtẽrĩse dɥporo wãcũmũ'tãcãma, Ō'acũ tojo bu'iri da'retibosami. ³² Marĩ wiogu añurõ weeato nĩgũ marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'osami. Cũ marĩrẽ, āpẽrã cūrẽ ějõpeotirã me'rã pecame'epu wa'acã ɥatimi. Tojo weegu ña'arõ weesere du'udutigũ marĩrẽ bu'iri da'rewẽ'omi.

³³ Tojo weerã, acawererã, miinerẽba'arã, a'tiro weeya. Ni'cãrõ me'rã ba'arãtirã, yucueya. ³⁴ No'o ɥjaboagũnojo cũ ya wi'ipu ba'ato. Tojo weecã, Ō'acũ musã añurõ nerẽcã ĩ'agũ, bu'iri da'reesome. Apeyema musã tiropu wa'agu, apoguti.

12

Masãncũ weemasĩsere Espĩritu Santu o'ose ni'i

¹ Acawererã, Espĩritu Santu musãrẽ Ō'acũ yere weemasĩatjere o'omi. Musãrẽ tere queoro masĩcã ɥa'a.

² Musã masĩ'i, Jesucristore ějõpeose dɥporo masã yee'quere no'o ɥaro ějõpeosirutucãrã niwũ. Na yee'que catise mejẽta nicaro niwũ. Ucũticaro niwũ. ³ Musã masĩticãrã niwũ. Te bu'iri a'tiro masĩcã ɥa'a. Ne ni'cũ Espĩritu Santure cuogu Jesure a'tiro nĩmasĩtisami: “Pecame'epu wa'abata'to”, nĩmasĩtisami. Tojo ucũgũ pũrĩcã Espĩritu Santu o'ose me'rã mejẽta ucũsami. Apĩ “Jesú marĩ wiogu nĩmĩ” nĩgũ, cũ pũrĩcã Espĩritu Santure cuomi. Espĩritu Santu moogũ tojo nĩmasĩtibosami.

⁴ Marĩrẽ Espĩritu Santu cũ weemasĩse o'osere mejẽcã dia'cũ ducawaasami. Tere Espĩritu Santu ni'cũta o'omi. ⁵ Cũ o'ose me'rã marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ mejẽcã dia'cũ da'radutisami. Tojo da'radutimigũ, Jesucristo ni'cũta nĩmĩ. ⁶ Cũ

dutisere wéerã, mejêcãrĩ dia'cũ weesa'a. Õ'acũ ni'cũta nipe'tirã marĩ weesere añurõ wa'acã weesami. ⁷ Espíritu Santu cũ o'ose me'rã marĩnucũrẽ cũ marĩ me'rã nisere ï'osami. Cũ o'ose me'rã marĩ nipe'tirã Jesucristore êjõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ añurõ weemasĩ'i. ⁸ A'tiro ni'i. Âpêrãrẽ cũ masĩse o'ose me'rã ucũme'rĩcã weesami. Âpêrãrẽ mejãrõta cũ me'rã Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'quere tũ'omasĩ, wereme'rĩcã weesami. ⁹ Âpêrãrẽ cũta tja êjõpeoyũ'rũnũ'cãsere o'osami. Tojo nicã âpêrã dutitirãrẽ yũ'rũomasĩsere o'osami. ¹⁰ Âpêrã cũ tutuaro me'rã añuse wee'omasĩsama. Âpêrãrẽ Õ'acũ were'quere wereturiamasĩsere o'osami. Âpêrãrẽ “¿Noa wãtĩ me'rã nisoo ucũti? ¿Noa Espíritu Santu me'rã diacjũ ucũti?” ni besemasĩsere o'osami. Espíritu Santu âpêrãrẽ apemasã yere masĩtimirã ucũcã weesami. Âpêrã na ucũcã masĩtimirã, wereturiamasĩsama. ¹¹ Espíritu Santu cũ uaro cũ o'osĩrĩsere marĩnucũrẽ ducawaasami. Marĩrẽ mejêcãrĩ dia'cũ weesetiatjere ducawaasami. Cũ ni'cũ nimigũ, tojo weesami.

Marĩ pãjãrã nimirã, ni'cã curua, ni'cã upũta ni'i nise ni'i

¹² Marĩ upũ ni'cã upũ nimirõ, peje ducawatĩ'i. Tojo ducawatimirõ, ni'cã upũta ni'i. Cristo quẽ'rã tojota nĩmi. Pãjãrã cũrẽ êjõpeoma. Na pãjãrã nimicã, cũ upũ weronojõ ni'cã curua cũ me'rã nima. ¹³ A'tiro ni'i. Marĩ cũrẽ êjõpeorã nipe'tirã judío masã, judío masã nitirã, âpêrãrẽ da'rawã'ñaco'teri masã, da'rawã'ñaco'tetirã Espíritu Santu ni'cũ me'rãta wãmeyeno'wũ. Tojo weerã ni'cã upũ ni'i. Marĩ nipe'tirãpũta Espíritu Santureta cuo'o.

¹⁴ Ni'cã upũ peje ducawatise cuocã'a. ¹⁵ Marĩ du'pocã ucũrĩ du'pocã nĩrõ, a'tiro nibosa'a: “Omocã niwe'e. Tojo weegũ marĩ upũ cjase niwe'e.” Tojo nise ye bu'iri du'pocã upũpũ niticã weewe'e. Topũta wã'ña'a. ¹⁶ Marĩ o'mepero a'tiro ucũbosa'a: “Capea niwe'e. Tojo weegũ marĩ upũ cjase niwe'e.” Tojo nise ye bu'iri o'mepero upũpũ niticã weewe'e. Topũta wã'ña'a. ¹⁷ Marĩ upũ capeajo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ tũ'obosau? Marĩ upũ o'meperojo dia'cũ nicã, ¿de'ro wee marĩ wĩjĩña'bosau? ¹⁸ Õ'acũ marĩ upũre wee'cu pe'ema cũ uaro me'rã nipe'tisere queoro cũucu niwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Ni'cã upũ peje ducawatise cuo'o. Tojo nimirõ, ni'cã upũta ni'i. Peje ducawatise móorõ, ni'cã upũ niwe'e. Marĩ Jesucristore êjõpeorã ni'cã upũta ni'i.

²¹ Capea omocãrẽ “Mũ'urẽ uatisa'a”, nĩmasĩtisa'a. Dupoa quẽ'rã du'pocãrĩrẽ “Uatisa'a”, nĩmasĩtisa'a. ²² A'tiro pe'e ni'i. Marĩ upũ cjase nipe'tisere u'a. Marĩ upũpũre apeye mejõ nise ni'i. Tojo nimicã, te marĩcã, catimasĩtisa'a. ²³ Marĩ apeye upũ cjaserẽ mejõ nise tũ'oña'a. Tojo weerã tere añurõ bajuato nĩrã añurõ apo'o. Apeye quẽ'rãrẽ masã ï'aticã'to ni, bopoyasãrã, su'ti sãñacã'mota'a'a. ²⁴ Apeye nemorõ añurõ bajuse me'rã pe'ema tojo weewe'e. Õ'acũ marĩ upũ cjaserẽ añurõ apocu niwĩ. Ni'cã upũta añurĩ upũ niato nĩgũ tojo weecu niwĩ. Marĩ mejõ nise tũ'oña'senojõrẽ añurõ wãcũcã weecu niwĩ. Te weronojõ marĩ mejõ nĩgũ tũ'oña'gũrẽ marĩrẽ añurõ wãcũcã weemi. ²⁵ Cũ tojo wéegũ, nipe'tise marĩ upũ cjaserẽ ni'cãrõnojõ a'merĩ weetamudutigu tojo cũucu niwĩ. ²⁶ Marĩ upũpũre ni'cãrõ pũrĩno'cã, nipe'tiropũ se'sa wa'a'a. No'o ni'cãrõ añurõ wa'acã, nipe'tiropũ añurõ tũ'oña'a.

²⁷ Tojo nĩgũ, a'tiro nĩgũ wee'e. Marĩ Cristore êjõpeorã cũ ya upũ weronojõ ni'i. Marĩnucũ cũ ya upũcjãrã ni'i. ²⁸ Õ'acũ marĩ upũ cjaserẽ ducawaacu niwĩ. Cũ tojo wee'caronojõ Jesucristore êjõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ weetamuatjere cũucu niwĩ. Ne waro Jesucristo besecũú'cãrãrẽ nipe'tirã bu'ipũ besecũúcu niwĩ. Na be'rocjãrã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masãrẽ cũucu niwĩ. Na be'rore Õ'acũ ye quetire bu'eri masãrẽ cũucu niwĩ. Be'ro añuse, mejêcã bajusere wee'orĩ masãrẽ cũucu niwĩ. Na be'rore dutitirãrẽ yũ'rũori masãrẽ, weetamurĩ masãrẽ, tojo nicã dutiri masãrẽ cũucu niwĩ. Nipe'tirã be'ro apemasã yere masĩtimirã ucũrĩ masãrẽ cũucu

niwĩ. ²⁹ Masĩno'o. Marĩ nipe'tirārē mejārōta weedutigũ cūuticũ niwĩ. Marĩ nipe'tirā Jesucristo besecũú'cārā niwe'e. Nipe'tirā Ō'acũ yere wereturiari masā niwe'e. Nipe'tirā Ō'acũ ye quetire bu'eri masā niwe'e. Nipe'tirā añuse mejēcā bajusere weel'omasĩwe'e. ³⁰ Nipe'tirā dutitirārē yũ'ruomasĩwe'e. Nipe'tirā apemasā ye ucũsere ucũwe'e. Nipe'tirā na tojo ucũcā tũ'otimirā, wereturiamasĩwe'e. ³¹ Musārē Espíritu Santu cū weemasĩsere o'ocāma, añuyũ'rũasere beseyũ'rũnũ'cāña. Yũ'u musārē a'te nipe'tise nemorō añuyũ'rũnũ'cāsere weregati.

13

Ma'ise apeyenojō yũ'rũoro añuyũ'rũnũ'cā'a nise ni'i

¹ Marĩ apemasā ye ucũsere masĩtimirā, ucũmasĩbosa'a. Ō'acũrē wereco'terā u'musecjārā ye quẽ'rārē ucũmasĩbosa'a. Tojo weemasĩmirā āpẽrārē ma'itirā, to'atũ o cõmepjĩrē no'o uaro paama'arā weronojō nibosa'a. ² Apeyere Ō'acũ marĩrē were'quere añurō wereturiamasĩbosa'a. Tojo weemirā āpẽrārē ma'itirā, tũ'omasĩtirā weronojō nibosa'a. Tojo nicā nipe'tise masā masĩña marĩ'quere masĩbosa'a. No'o nipe'tisere masĩpe'ocā'bosa'a. Tojo masĩmirā āpẽrārē ma'itirā, tũ'omasĩtirā weronojō nibosa'a. Marĩ ějõpeoyũ'rũnũ'cārā pũrĩcā, ũrũgũrē aperopũ wa'adutimasĩbosa'a. Tojo weeta basiomĩcā a'merĩ ma'ise mōórā, mejō waro ucũma'acā'bosa'a. ³ Marĩ cuose nipe'tisere pajasecuorārē o'obosa'a. Marĩ narē ma'itimirā o'orā, tojo o'oma'acārā weesa'a. Marĩ Ō'acũ yere weecā, cūrē ějõpeotirā marĩrē ĩjũadutibosama. Cũ yere weemirā āpẽrārē ma'iticā, Ō'acũ marĩrē “Añurō weewũ”, nitisami.

⁴ Marĩ āpẽrārē ma'irā, a'tiro wee'e. Āpẽrā marĩrē mejēcā weecā, na weesere nũ'cā'a. Nipe'tirārē añurō wee'e. Āpẽrārē uowe'e. Musā āpẽrārē ma'irā, a'tiro niwe'e: “Musā nemorō añuyũ'rũnũ'cārā ni'i”, niwe'e. “Āpẽrā yũ'rũoro añurō weeyũ'rũnũ'cārā ni'i”, niwe'e. ⁵ Āpẽrārē ějõpeose me'rā ucũ'u. Marĩ ye se'sarore wācũwe'e. Uamũñawe'e. Āpẽrā marĩrē mejēcā weecā, yoacā uanu'cũwe'e. ⁶ Āpẽrā ña'arō weecā ĩ'arā, e'catiwe'e. Na añurō weecā pe'e, e'catitamu'u. ⁷ Āpẽrā na ña'arō weesere ne cārō wereturiawe'e. Na weesere añuse dia'cūrē ějõpeo'o. “Be'ropũ añurō weerāsama”, ni wācũ'u. Nipe'tise āpẽrā marĩrē ña'arō weecā, wācūtutua'a.

⁸ Ma'ise pe'tisome. Ninu'cũcārōsa'a. Apeye Ō'acũ marĩrē weemasĩse o'ose pũrĩcā pe'tidijarosa'a. Be'ropũ Ō'acũ cū yere wereturiamasĩse o'ose quẽ'rā pe'tidijarosa'a. Nipe'tise cū yere masĩpe'ocā'rāsa'a. Apemasā ye ucũsere masĩtimirā Ō'acũ ucũmasĩse o'ose quẽ'rā pe'tirosa'a. Nipe'tirā ucũse tũ'ope'ocā'no'rōsa'a. Āpẽrā yũ'rũoro masĩse o'o'que quẽ'rā pe'tirosa'a. Nipe'tisere masĩrāsa'a. ⁹ A'tiro ni'i. Marĩ sō'owaro nipe'tisere masĩpe'owe'e. Ō'acũ ye quẽ'rārē ni'cārēta weremasĩ'i. ¹⁰ Be'ropũ Jesucristo apaturi a'ticā, masĩpe'ocā'rāsa'a. Marĩ masĩpe'ocāma, marĩ masĩmi'que mejō nise tojarosa'a.

¹¹ Marĩ wĩ'marā nĩrā, na weewũaronojō weewũ. Bucurā wa'arā, wĩ'marā weesere du'ucā'wũ. Na wĩ'marā weese marĩrē wapamarĩ'i. ¹² Tojo weronojō a'tocatero marĩ añurō masĩwe'e. Ēorō mejārōpũ marĩ ĩ'ase weronojō ni'i. Queoro bajuwe'e. Be'ro bajuyoropũ Ō'acũrē ĩ'arāsa'a. Ni'cārōacārē marĩ cārōacā masĩ'i. Be'ro cū marĩrē masĩrōnojōta masĩpe'ocā'rāsa'a. ¹³ A'tiro nicārē ějõpeose, e'catiyuse, ma'ise ni'i. A'te i'tiaro pe'tisome. Ma'ise pe'e apeye nemorō añuyũ'rũnũ'cā'a.

14

Āpẽrā ye ucũsere tũ'otimirā ucũrā, a'tiro weerōũa'a nise ni'i

¹ Āpērārē ma'isere wācūyurūnū'cāña. Tojo nicā Ō'acū Espiritu Santu me'rā weetamumasīse ɥaya. Āpērā yere masītimirā ucūmasīse Espiritu Santu o'ose ni'i. Ō'acū yere wereturiamasīse quē'rā cū o'oseta ni'i. Cū o'osere wereturiamasīse ɥaripejayurūnū'cāña. ² No'o āpērā ye ucūsere masītimigū ucūgūnojō Ō'acū dia'cūrē ucūsami. Masārē ucūtisami. Cū ucūsere tū'otisama. Espiritu Santu tutuaro me'rā masīno'ña marīse ucūsami. ³ Ō'acū yere wereturiase pe'e masārē ucūse ni'i. Tere wererā, marī āpērārē Ō'acūrē nemorō ējōpeocā wee'e. Na e'caticā, wācūtutuacā wee'e. ⁴ No'o āpērā yere masītimigū ucūgūnojō cū se'saro Ō'acūrē nemorō ējōpeowā'cāgū weesami. Ō'acū ye quetire wereturiagu pe'e āpērā Jesucristore ējōpeorā nerēwuarī curuacjārārē nemorō ējōpeocā weenemosami. ⁵ Musā āpērā yere masītimirā, nipe'tirā ucūmasīcā ɥami'i. Te yurūoro Ō'acū yere wereturiamasīse pe'ere ɥasāyurūnū'cāmi'i. Wereturiamasīgū pe'e apī āpērā yere masītimigū ucūgū nemorō wapatimi. Ni'cū āpērā yere masītimigū, ucūsami. Be'ro cū ucū'quere “A'tiro nisī'rīrō weepu”, ni wereturiacā, añu nisa'a. Tojo weregu, nipe'tirā Jesucristore ējōpeori curuacjārārē nemorō ējōpeocā weesami. ⁶ A'tiro ni'i. Yū'u musā tiropu wa'agu, āpērā yere ucūgū, weetamutibosa'a. Ō'acū yū'ure masīse o'osere bu'égū pūrīcā, weetamubosa'a. Musārē Ō'acū wereduti'quere wereturiagu quē'rā, weetamubosa'a. Tojo nicā musārē apeyere bu'enemogū, weetamubosa'a.

⁷ Ni'cā queose bususe cjasere o'oña'gūti. Wēowū no'o ɥaro putima'acā, ñe'enojō basase nisari, nita basiowe'e. Buapūtērō no'o ɥaro buapūtēcā, ñe'enojō basase nisari, nita basiowe'e. ⁸ Surara a'mewējērā wa'arā, na putipjare queoro putiticā, na yere apoyutisama. ⁹ Marī quē'rā tojota nisa'a. Marī queoro ucūtīcā, de'ro nirō weesari, nita basiowe'e. Mejō waro ucūma'acā'bosa'a. ¹⁰ “A'ti nucūcāpūre pejetīacā ucūse ni'i”, nita basiowe'e. Nipe'tise te ucūsenucū tū'ota basio'o. ¹¹ Yū'u āpērā ucūsere tū'otigu, aperocjū weronojō ni'i. Yū'u apīrē ucūcā, cū quē'rā tū'otigu, apesecjū weronojō nisami. ¹² Tojota ni'i musā quē'rārē. Musā Espiritu Santu tutuaro me'rā weemasīse o'osere ɥa'a. Tere ɥarā, a'tere ɥaripejayurūnū'cāña. Jesucristore ējōpeori curuacjārārē nemorō añurō ējōpeocā weemasīse pe'ere ɥaripejayurūnū'cāña.

¹³ Tojo weerā no'o āpērā yere masītimigū ucūgūnojō te ucūsere wereturiamasīacjū Ō'acūrē sērīato. ¹⁴ Marī āpērā ye ucūsere tū'otimīrā ñubuerā, Espiritu Santu weetamuse me'rā ñubue'e. Tojo weemirā, “A'tiro nirā wee'e”, nīmasītisa'a. Tojo weerā āpērārē weetamutibosa'a. ¹⁵ Marī ñubuerā, a'te puarore weeroua'a. Āpērā yere masītimirā ucūse Espiritu Santu o'ose me'rā ñubueroua'a. Tojo nicā marī wācūse me'rā ñubueroua'a. Apeye quē'rārē Ō'acūrē basapeorā, mejārōta puaro me'rā basapeoroua'a tja. Āpērā yere masītimirā ucūse me'rā, tojo nicā marī ucūse ɥeri me'rā basaroua'a. ¹⁶ Āpērā yere masītimirā ucūse me'rā dia'cū mū'u Ō'acūrē e'catise o'ocā, apī mū'u ucūsere tū'otibosami. Tū'otigu, “Tojota ni'i”, nitamumasītisami. ¹⁷ Mū'u e'catise o'ocā, añu ni'i, añurō pe'e. Cū pe'ere Ō'acūrē nemorō ējōpeocā weetisa'a. ¹⁸ Āpērā yere masītimigū ucūsere yū'uta musā nipe'tirā nemorō ucūyurūnū'cā'a. Tojo weegu Ō'acūrē e'catise o'o'o. ¹⁹ Tojo nimigū, Jesucristore ējōpeorā nerēwuaropu musā tū'otisere ucūcā, yū'u ucūse wapamarīsa'a. Yoacā āpērā ye ucūse me'rā ucūmigū, mejō waro ucūbosa'a. Musā tū'otibosa'a. Cā'rōacā nimicā, masā tū'ota basiose me'rā ucūcā pe'ere, tetā musārē añu ni'i.

²⁰ Acawererā, Jesucristore ējōpeorārē musārē wereguti. Wī'marā tū'omasītima. Na weronojō wācūtīcā'ña. Bucurā weronojō wācūsetiya. Wī'marā ña'arō weesetitirā weronojō wācūña. ²¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro ojano'wū: “Marī wiogu Ō'acū a'tiro nicū niwī: ‘Ējōpeotise bu'iri yū'u a'ti di'tacjārārē apemasā ye me'rā ucūgūti.

Tojo weemicã, te me'rã quẽ'rãrẽ ejõpeosome', nicu niwĩ." ²² Tojo weegu Õ'acũ masãrẽ apemasã ye me'rã weregu, masã ejõpeotisere, cûrẽ yu'rũnũ'cãsere ï'osami. Æpẽrã cûrẽ ejõpeorã pe'ere cũ ye queti wererã me'rã yu'ũre ejõpeorã nima nisere ï'osami.

²³ Musã nipe'tirã nerẽwuaropu apemasã yere tu'omasĩtimirã ucũcã, Jesucristore ejõpeotirã sãjãabosama. Na sãjãejarã, musã ucũsere masĩtirã, "Maatirã weema", nibosama. ²⁴ Musã nipe'tirã Õ'acũ were'quere wereturiacã pe'ema, a'tiro weebosama. Jesucristore ejõpeotigu musã weesere ï'agũ, "Yu'ũ ña'agũ nisa'a", ni tu'oña'bosami. ²⁵ Cũ ña'arõ wee'quere wãcũejagusami. Tojo weegu Õ'acũrẽ ejõpeogu ejaque'agusami. "Õ'acũ diacjũta na me'rã nimi", nigũsami.

Musã weesere wiopesase me'rã weeya nise ni'i

²⁶ Acawererã, musã weesetise a'tiro ni'i. Musã nerẽrã, Æpẽrã Õ'acũrẽ basapeosama. Æpẽrã Õ'acũ cjasere bu'esama. Æpẽrã Õ'acũ masĩcã wee'quere wereturiasama. Æpẽrã, Æpẽrã ye ucũsere tu'otimirã, ucũsama. Na ucũsere Æpẽrã o na basu wereturiasama. Te me'rã nipe'tirã Jesucristore ejõpeori curuacjãrãrẽ a'merĩ Õ'acũrẽ ejõpeonemocã weeya. ²⁷ Æpẽrã ye ucũsere tu'otimirã ucũrĩ masã puarã o i'tiarãta ucũato. Ni'cũ ucũmũ'tã, be'ro apĩ ucũato. Na ucũsere apĩ wereturiato. ²⁸ Musã nerẽwuaropu wereturiagu marĩcã, ucũtiyu'rũocã'to. Na se'saro wãcũsepu Õ'acũrẽ ucũato. ²⁹ Õ'acũ weredutisere wereturiari masã quẽ'rã puarã o i'tiarãta wereato. Æpẽrã na weresere beseato. "¿Diacjũta niti?" niato. ³⁰ Ni'cũ ucũrĩ cura Õ'acũ apĩ topu dujigure wereduticã, ucũmũ'tã'cu di'tamarĩato. ³¹ Musã nipe'tirã Õ'acũ wereduti'quere wereturiamasĩ'i. Tojo weerã ni'cũ weremũ'tã, apĩ, apĩ wereturiawã'cãña. Tojo weecã, nipe'tirã masĩrãsama. Nipe'tirã wãcũtutuarãsama. ³² Musã Õ'acũ weredutisere wereturiarã, no'o uaro ucũma'aticã'ña. Wãcũyu, "A'teta masãrẽ werecã, añutũ'sa'a", ni wereya. Æpẽrã ucũrĩ curare ucũticã'ña. ³³ Õ'acũ queoro weecã uami. No'o uaro weesere uatimi.

Nipe'tirã Jesucristore ejõpeorã nerẽrã, a'tiro weewuama. ³⁴ Musã nerẽrĩ curare numia ucũtiyu'rũocã'to. Narẽ ucũdutiticã'ña. Ucũrõnojõ o'orã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu duti'caronojõta añurõ yu'tiato. ³⁵ Na tu'oti'quere masĩsĩ'rĩrã, wĩ'ipũ na marãpusumuarẽ sãrĩtiña'to. Numia Jesucristore ejõpeorã nerẽwuaropu ucũcã, tu'sawe'e.

³⁶ Musãrẽ masĩrõu'a. Õ'acũ ye queti musã me'rã nu'cãticaro niwũ. Musã se'saro tere ejõpeorã niwe'e. ³⁷ No'o "Yu'ũ Õ'acũ yere wereturiamasĩ'i, Espĩritu Santu wãcũse o'ose me'rã ucũ'u" nigũnojõ yu'ũ ojasere "Marĩ wiogu dutise ni'ĩ", nigũsami. ³⁸ Yu'ũ oja'quere ejõpeotigure musã quẽ'rã cûrẽ ejõpeoticã'ña.

³⁹ Acawererã, Õ'acũ yere wereturiamasĩsere uaya. Æpẽrãrẽ apemasã yere tu'otimirã na ucũcã, cã'mota'aticã'ña. ⁴⁰ Nipe'tise musã weesere no'o uaro weema'aticã'ña. Wiopesase me'rã weeya.

15

Jesucristo masã'que ni'i

¹ Acawererã, yu'ũ musãrẽ toduporopu bu'e'que Jesucristo masãrẽ yu'rũose quetire ni'cãrõacã wãcũcã u'a. Musã tere tu'orã, ejõpeowu. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ejõpeonu'cũ'u. ² Õ'acũ te añuse queti me'rã musãrẽ ejõpeonu'cũcã weegu weemi. Musãrẽ te queti yu'ũ were'quere ejõpeonu'cũcã, yu'rũogusami. Queoro musã ejõpeocã, tojo weegusami. Musã bu'ipũ dia'cũ ejõpeorã, yu'rũono'some.

³ Yu'ũre bu'e'quere musãrẽ wereturiawu. Te apeye yu'rũoro niyu'rũnũ'cãse a'tiro niwũ. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caronojõta Cristo marĩ ña'arõ wee'quere

cō'asī'rīgũ, wērībosacu niwĩ. ⁴ Cũ wērīca be'ro cūrē yaacārā niwā. Be'ro Ō'acũ ye queti ojāca pūrīpu oja'caronojōta i'tia numu be'ro Ō'acũ cūrē masōcu niwĩ. ⁵ Tojo wéeca be'ro cũ Pedore, āpērā cũ besecūú'cārārē bajuacu niwĩ. ⁶ Be'ro ni'cāti pājārā quinientos yu'ruoro cūrē ējōpeorārē bajuacu niwĩ. Pājārā cūrē ī'a'cārā catisama yujupũ. Āpērā wērīatojacārā niwā. ⁷ Be'ro Santiagore bajuacu niwĩ. To be'ro nipe'tirā cũ besecūú'cārārē bajuacu niwĩ.

⁸ Be'ro nipe'tirā cūrē ī'āca be'ropu yu'ure bajuawĩ. Na be'rocjũ yapatiguacāpu bajua'cu weronojō nimigũ, cūrē ējōpeosirutu'u. ⁹ Yu'u nipe'tirā āpērā Jesucristo besecūú'cārā docapu ni'i. Yu'ure ne cārō “Jesucristo besecūú'cu nimi”, niticā'rōña'a. Yu'u Jesucristore ējōpeori curuacjārārē ña'arō wee'que bu'iri, tojo ni'i. ¹⁰ Tojo nimigũ, Ō'acũ yu'ure añurō weeyucā, Jesucristo besecūú'cu ni'i. Yu'ure mejō waro añurō weegu weetimi. Yu'u nipe'tirā āpērā yu'ruoro da'ra'a. Yu'u se'saro tojo weewe'e. Ō'acũ yu'ure añurō wéegu, yu'u me'rā ninu'cūmi. Yu'ure weetamumi. ¹¹ Yu'u bu'ese, tojo nicā āpērā cũ besecūú'cārā na bu'ese ni'cārōnojō ni'i. Jesucristo wērī masā'que queti ũsā bu'ese ni'i. A'tereta masā ējōpeowu.

Wērī'cārā na masāmujāatje ni'i

¹² ũsā Cristo wērī masā'que quetire bu'ewu. Tere bu'emicā, ¿de'ro weerā masā ni'cārērā “Wērī'cārā masātima”, nisari? ¹³ “Wērī'cārā masātima” nicāma, Cristo quērā masātibopĩ. ¹⁴ Cũ masāticāma, ũsā bu'ese wapamarībopā. Masā ējōpeose quērā wapamarībopā. ¹⁵ Ō'acũ Cristore masōcu niwĩ nise quetire werewu. Masā “Wērī'cārā masātima” nicā, ũsā te quetire wererā, nisoorā weebosa'a. Diacjũta wērī'cārā masāticāma, Ō'acũ Cristore masōtibopĩ. ¹⁶ A'tiro ni'i. Wērī'cārā masāticāma, Cristo quērā masātibopĩ. ¹⁷ Cūrē masōticā, masā ējōpeose wapamarībosa'a. Toduporo masā ña'arō wee'quere mejārōta acobojono'tirā nibosa'a. ¹⁸ Jesucristore cũ pacu masōticāma, cūrē ējōpeorā wērīrā, cūrē ējōpeotirā weronojō pecame'epu wa'abosama. ¹⁹ “Wērī'cārā masāsoma” nise diacjũ nicāma, marĩ “Masārāsama” nīrā, marĩta āpērā yu'ruoro pajasecuorā waro nibosa'a. Mejō waro ējōpeoma'abosa'a.

²⁰ “Wērī'cārā masātima” nise diacjũ niwe'e. “Cristo masācu niwĩ” nise pe'e diacjũ ni'i. Cristo āpērā nipe'tirā wērī'cārā duporo masāmu'tācu niwĩ. Marĩ quērā wērī'cārāpu masārāsa'a. ²¹ A'tiro ni'i. Ne warocjūpu Adā ña'arō weenu'cā'que bu'iri marĩ nipe'tirā wērīdijarāsa'a. Be'ro Cristo añurō weese bu'iri wērī'cārāpu nimirā, masāmujāarāsa'a tja. ²² Marĩ nipe'tirā Adā pō'rā nise ye bu'iri wērīrāsa'a. Cristo yarā nīrā pe'e marĩ cūrē ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a. ²³ Marĩ masārā, queoro masārāsa'a. Cristo masāmu'tātojacu niwĩ. Be'ro cũ apaturi a'ticā, marĩ cũ yarā masārāsa'a. ²⁴ Tojo wa'acā, a'ti umuco pe'tia wa'arosa'a. Titare Cristo nipe'tirā wiorā tutuarārē, bajutirārē, bajurārē cō'ape'ocūsami. Cũ tojo weetu'ajaca be'ro cũ pacure cũ nipe'tirā wiogu nisere wiagusami. ²⁵ Tojo wiasa duporo Ō'acũ Cristore ī'atu'tirārē docaque'acā weegusami. Tojo weegu Cristo nipe'tirā bu'ipu tojagūsami. ²⁶ Cristore ī'atu'tirārē docaque'acā wéeca be'ro wērīse quērā marīrōsa'a. ²⁷ Ō'acũ cũ ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojōta nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo docapu tojacā weecu niwĩ. Tojo nīrō, “Ō'acũ Cristo docapu nimi”, nīrō mejēta wee'e. Ō'acũta nipe'tisere, nipe'tirārē Cristo docapu tojacā weecu niwĩ. ²⁸ Ō'acũ tojo tojacā wéeca be'ro Cristo Ō'acũ macũ, cũ basu cũ pacu doca tojagūsami. Tojo weegu Ō'acũ nipe'tise, nipe'tirā wiogu nigūsami.

²⁹ Apeyere āpērā a'tiro weesama. Wērī'cārā ye wapa wāmeyebosadutisama. “Wērī'cārā masātisama” nicāma, tojo weeno'ña marībosa'a.

³⁰ Apeyere, ũsā bu'ese bu'iri nipe'tise numurĩ āpērā ña'arō weesī'rīma. Tojo wiose wa'teropu nimirā, wērī'cārā masātjere wācūrā, bu'enu'cū'u. ³¹ Diacjũta yu'u

musã marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeose ye bu'iri e'cati'i. A'te quẽ'rã diacjũta ni'i. Nipe'tise numurĩ “Masã yu'ure wẽjẽrãsama”, ni tu'oña'a. ³² Yu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri Éfesocjãrã yu'ure wa'icurã yaiwa weronojõ ña'arõ weewã. “Wẽrĩ'cãrã masãsome” nicã, mejõ waro na weesere pi'etibopã. “Wẽrĩ'cãrã masãsome” nise diacjũ nicãma, marĩ quẽ'rã ãpẽrã ucũwuaronojõ ucũbosa'a. A'tiro nibosa'a: “Te'a ba'arã, te'a sĩ'rĩrã. Maata wẽrĩdojarãsa'a. Marĩ wẽrĩati dũporo weewe'orã”, nibosa'a.

³³ ãpẽrã musãrẽ mejẽcã ãjõpeoduticã, ãjõpeoticã'ña. Masã ucũwũase a'tiro ni'i: “Ña'arã me'rã ba'paticã, añurõ weese dojosa'a.” ³⁴ Tojo weerã tu'omasĩa. Musã todũporo nĩ'caronojõ wiopesase me'rã queoro weeya tja. Ña'arõ weeticã'ña. Ni'cãrẽrã Õ'acũrẽ masĩwe'e. Musãrẽ bopoyadutigu tojo ni'i.

Wẽrĩ'cãrã masãmujãatjere werenemose ni'i

³⁵ Apetero ni'cũ “Wẽrĩ'cãrã masãtima” nisere ãjõpeogu, a'tiro sẽrĩtiña'bosami: “Wẽrĩ'cãrã ¿de'ro wee masãta basiobosari? Na masãrã, ¿de'ro bajuri upũ cuorãsari?”

³⁶ Cũ tojo sẽrĩtiña'ma'acã'bosami. Marĩ otese peri otecã, te peri pĩ'rĩatji dũporo boadijasa'a. ³⁷ Marĩ pĩ'rĩdutirã pĩ'rĩmujã'cu mejẽtare ote'e. Te peri pe'ere trigo o no'o otese nisere pĩ'rĩdutirã ote'e. ³⁸ Be'ro Õ'acũ cũ u'a'caronojõ pĩ'rĩcã weesami. No'o de'ro bajuse dũca nĩ'que tenojõta tja pĩ'rĩcã weesami. ³⁹ Nipe'tirã catisere cuorã ni'cãrõnojõ bajurã nitima. Masã ye upũ wa'icurã ya upũ weronojõ bajuwe'e. Mirĩcũa ya upũ quẽ'rã mejẽcã baju'u. Wa'i quẽ'rã mejẽcã upũtima. ⁴⁰ A'te dũcawatiro weronojõ u'musecjãrã quẽ'rã mejẽcã upũtima. A'ti di'tacjãrã mejẽcã upũtima. U'musepu nirã añubutiarĩ upũ cuoma. A'ti nucũcãpu nirã quẽ'rã tojota cuoma. U'musecjãrã, a'ti nucũcãcjãrã weronojõ nitima. ⁴¹ Mujĩpũ umucocjũ ñamicjũ weronojõ, tojo nicã ñocõa weronojõ bo'reyutimi. Nõcõa quẽ'rã ni'cãrõnojõ bo'reyutisama. ⁴² ã'rã nipe'tirã weronojõ wẽrĩ'cãrã masãcã, tojo wa'arosa'a. Wẽrĩ'cãrãrẽ yaacã, na upũ boarosa'a. Be'ro ape upũ pe'titiatji upũ masõno'rõsa'a. Masõca be'ro apaturi wẽrĩnemosome. ⁴³ Marĩ mejõ nirĩ upũre yaa'a. Masãrõpuã tja ape upũ añubutiarĩ upũ nirõsa'a. Marĩ tutuatiri upũre yaacõ'a'a. Masãca be'ropũre ape upũ tutuari upũ nirõsa'a. ⁴⁴ Marĩ a'ti upũre yaacõ'a'a. Masãca be'ro u'muse cja upũ pe'titiatji upũ nirõsa'a. Tojo weerã masĩno'o. Marĩ a'ti upũre cuorã, ape upũ pe'titiatji upũre cuorãsa'a.

⁴⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'o: “Õ'acũ cũ weemu'tã'cu Adãrẽ catisere o'ocu niwĩ.” Cũ be'rocjũ Jesucristo pe'e catise pe'titise warore o'ogu nimi. ⁴⁶ A'ti upũ cjase catise marĩ cuomu'tãse ni'i. Apeye catise be'ro cjase ni'i. Te u'muse cja upũ cjase pe'titiatje ni'i. ⁴⁷ A'ti nucũcãpũre masũ nimu'tã'cu di'ta me'rã yeeno'cu niwĩ. Cũ be'rocjũ Cristo u'musecjũ nimi. ⁴⁸ A'ti di'tacjãrã ne warocjũ di'ta me'rã weeno'cu weronojõ upũtima. Jesucristore ãjõpeorã pe'e u'musepu wa'ajã u'musecjũ weronojõ upũtima. ⁴⁹ Adã di'ta me'rã yeeno'cu niwĩ. Marĩ cũ weronojõ upũti'i. Mejãrõta be'ropũ u'musecjũ Cristo weronojõ upũtirãsa'a.

⁵⁰ Acawererã, a'tiro ni'i. Marĩrẽ a'ti upũ me'rã u'musepu wa'ata basiowe'e. Boadijatji upũ ni'i. Ti upũ ninu'cũmasĩtisã'a. ⁵¹⁻⁵² Apeye quẽ'rã todũporo masĩno'ña marĩ'quere weregati. Nipe'tirã wẽrĩsome. Jesucristo a'tiri cura Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musecjũ Õ'acũ yaro coronetare putigusami. Tojo wa'acã, umũñarõ cãrĩwã'cãmajãrã weronojõ marĩ nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ape upũ dũcayurãsa'a. Wẽrĩ'cãrã ape upũ pe'titiatji upũ me'rã masãrãsama. Catirã quẽ'rã mejãrõta dũcayurãsama. ⁵³ Marĩ ya upũ boawuari upũ pe'titiatji upũ wa'arosa'a. Dũcayu, catinu'cũcã'rõsa'a. ⁵⁴⁻⁵⁵ Marĩ pe'titiatji upũ dũcayucã, Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu nĩrõnojõta wa'arosa'a. A'tiro ni ojano'o: “Marĩ wẽrĩsere dũcaque'acã weetoja'a. Ne apaturi wẽrĩnemosome majã. Wẽrĩrã pi'etisere tu'oña'some.” ⁵⁶ Marĩ

ña'arō weese bu'iri wērĩrĩ masã ni'i. Te marĩ ña'arō weesere Õ'acũ Moisére dutise cūu'que me'rã masĩno'o. Ña'arō wéérã, marĩ pecame'epu wa'abopã. ⁵⁷ Tere cã'mota'agu, Õ'acũ pe'e a'tiro weecu niwĩ. Marĩ wiogu Jesucristo me'rã pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'ruocu niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ e'catise o'orã.

⁵⁸ Acawererã, a'tere wãcũrã, ãjõpeonu'cũcã'ña. Marĩ wiogu yere siape me'rã nemorõ weenemoña. Musã masĩ'i. Cũ yere wéérã, tojowaro weebutiarã weewe'e. Wapati'i.

16

Corintocjãrã Jerusalẽpu nirãrẽ niyeru o'orãtirã sērĩneose ni'i

¹ Musã Jesucristore ãjõpeorãrẽ niyeru sērĩneosema yu'u Galaciãcãrãrẽ duti'caronojõta weeya. A'tiro niwũ: ² “Soorinũmũrẽ nimu'tãrĩ nũmũ semanarĩnũcũ musã wapata'aro ejatuaro apesepu nũrõña.” Musã tojo weeyurã, yu'u etari curapu o'osĩ'rĩrã da'rama'acũñasome. ³ Yu'u musã tiropu etagu, musã beserãrẽ Jerusalẽpu o'óguti. Narẽ o'ógu, yu'u ojãca pũrĩpũre “Ã'rã nima Corintocjãrã bese'cãrã”, ni ojaguti. Na me'rã ti pũrĩrẽ, tojo nicã niyerure Jerusalẽcãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ o'óguti. ⁴ “Yu'ũre wa'aroua'a” nicãma, na yu'u me'rã wa'arãsama.

Pablo Corintopu cũ wa'atjere apoyuse ni'i

⁵ Yu'u topu wa'agu, Macedonia di'tapu yu'ruagusa'a. To yu'rua, musã tiropu etagusa'a. ⁶ Apetero weegu musã me'rã yoacã nigũsa'a. Nipe'tiro pu'ecu nígu, nipe'ocũsa'a. Be'ro, musã apero no'o yu'u wa'asĩ'rĩgu wa'atjere weetamumasĩrãsa'a. ⁷ Yu'u musãrẽ mejõ waro ã'ayũ'ruwã'cãĩ'rĩtisa'a. Marĩ wiogu Jesucristo uacã, musã tiropure yoacã tojasĩ'rĩsa'a. ⁸ Pentecosté bosenuu nicã a'to Éfesopu nínigũti yujupu. ⁹ A'tore peje da'rase ni'i. Pãjãrã marĩ wiogu ye quetire tu'osĩ'rĩma. Tere cã'mota'asĩ'rĩrã quẽ'rã pãjãrã nima.

¹⁰ Timoteo musã tiropu etacã, cũrẽ weetamuña. Tojo weecã, cũ wãcũque'tiro marĩrõ, bujawetiro marĩrõ nigũsami. Cũ yu'u weronojõ marĩ wiogu yere da'rami. ¹¹ Tojo weerã musã cũrẽ mejõ waro ã'acõ'aticã'ña. Cũ a'topu a'tiatjere weetamuña. Tojo weecã, cũ e'catise me'rã yu'u tiropu a'tigusami. Yu'u ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã me'rã cũrẽ yucuegu wee'e.

¹² Apoloma yu'u uputu waro musã tiropu ã'agũ wa'adutimiwũ. Cũrẽ marĩ acawererã me'rã wa'adutimiwũ. Cũ ni'cãrõacãrẽ wa'asĩ'rĩtimi. Cũrẽ wa'ata basiocã, be'ro wa'agusami.

Pablo Corintocjãrãrẽ añudutitũo'que ni'i

¹³ Musã añurõ tu'omasĩña. ãjõpeodu'uticã'ña. Ne uiro marĩrõ niña. Tojo nĩrã, Õ'acũ tutuase me'rã niña. ¹⁴ ãpẽrãrẽ ma'inu'cũcã'ña.

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ, acawererã, a'tere musãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Estéfanas ya wi'icjãrãta niwã Acayapure ãpẽrã duporo Jesucristore ãjõpeomu'tã'cãrã. Na Jesucristore ãjõpeorãrẽ uputu waro weetamuma. ¹⁶ Na weronojõ weesetirãnojo'rẽ na dutisere yu'tiya. Tojo nicã nipe'tirã Cristo yere da'rarã na dutisere weeya. ¹⁷ Musã me'rãcãrã Estéfanas, Fortunato, Acaico a'topu ejacã, pũrõ e'catiwa. Na musã yu'ũre weetamubo'quere weema. ¹⁸ Yu'ũre ejerisãjãcã weewã. Musã quẽ'rãrẽ tojota weerãsama. Tojo weerãrẽ “Añurõ weerã weema”, nirõua'a.

¹⁹ Asia di'tacjãrã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã musãrẽ añudutima. Aquila, Priscila, na ya wi'ipu nerẽwuarã quẽ'rã Jesucristore ãjõpeorã nitjãrã, pũrõ añudutio'oma. ²⁰ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã musãrẽ añudutima. Musã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya.

²¹ A'te nitũose daripure musãrẽ añudutigu yu'u basuta oja'a.

²² No'o marĩ wiogu Jesucristore ma'itigure ña'arõ wa'ato. “Ûsã wiogu, quero a'tibaque'oya.”

²³ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato. ²⁴ Marĩ nipe'tirã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weegu musãrẽ uputũ ma'i'i. Tojota wa'ato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Corintocjārārē ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo nimu'tārī pūrī Corintocjārārē ojāca be'ro Éfesoputa tojacā'cu niwī yujupu. Topu nígū, Corintopure ña'arō wa'a'que quetire miiejacārā niwā. Tere tu'ogu, Pablo na tiropu maata wa'asī'rīcu niwī. Tojo wa'asī'rīmīgū, wa'aticu niwī. Macedonia di'ta pe'e wa'acu niwī. Tojo weegu a'ti pūrīrē Macedonia di'tapu nígū, ojacu niwī. Tito wāmetigu a'ti pūrīrē miacu niwī. Tojo nicā āpērā cūrē ba'patiawā'cācārā niwā.

Pablo narē a'tere ojacu niwī. Jesucristo ye quetire werecusiagu cū ña'arō yu'rūserē ojacu niwī. Tojo nicā pajasecuorārē niyeru sērībosasere ojacu niwī. Apeye, cū bu'esere īatu'tirā ye cjasere ojacu niwī.

Pablo Corintocjārārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, Timoteo me'rā musārē añuduti'i. Ō'acū haronojōta Jesucristo yu'ure cū ye quetire weredutigu cūucu niwī. Yu'u a'ti pūrīrē musārē Ō'acū yarā Corintopu nirārē oja'a. Tojo nicā nipe'tirā Ō'acū yarā Acaya di'tapu nirārē oja'a.

² Musārē Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Tojo nicā musārē ejerisājācā weeato.

Pablo cū pi'etise queti ni'i

³ Ō'acū marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cūta marīrē pajaña'mi. Marīrē wācūtutuacā weenu'cūmi. ⁴ Pi'etisetirinacū Ō'acū marīrē wācūtutuacā weemi. Tojo weerā marī quē'rā pi'etirārē wācūtutuacā weemasī'i. Marīrē Ō'acū wācūtutuacā wee'caronojōta narē weemasī'i. ⁵ Jesucristo yere wererā, pi'etino'o. Cristo pūrō pi'eti'quere pi'etitamu'u. Cū me'rāta, cū weetamuse me'rā nemorō wācūtutua'a. ⁶ Ūsā pi'etirā, musārē wācūtutuacā uarā, musā yu'rūweticā uarā, tojo pi'eti'i. Ō'acū ūsārē wācūtutuasere o'omī. Tojo weerā ūsā quē'rā musārē wācūtutuacā wee'e. Ūsā pi'etironojō pi'etirāsa'a. Tojo wa'acā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. ⁷ Ūsā weronojō pi'eticā, Ō'acū musārē wācūtutuacā weegusami. Tojo weerā ūsā musā añurō weeatjere masīyutoja'a.

⁸ Acawererā, ūsārē Asiapu wa'a'quere masīcā uasa'a. Ūsā topure uputu waro pi'etiwu. A'tiro wācūmiwū: “Ne pōtēosome. Wērīrāsa'a”, nīmiwū. ⁹ “Ūsārē wējēcō'arāsama”, nī wācūmiwū. Ūsā ne tutuatiwu. Tojo wa'a'que añu niwū. Te me'rā a'tiro wācūwū. “Ūsā basu ne weetamumasītisa'a. Ō'acū nī'cūta ūsārē weetamumasīmi”, nī wācūwū. Cūta wērī'cārāpure masōgū nīmi. ¹⁰ “Ō'acū ūsārē na wējēbo'cārārē yu'rūowī. Nī'cārōacārē yu'rūonu'cūcā'mi. Be'ropu quē'rārē ūsārē yu'rūonu'cūcūsami”, nī ējōpeo'o. ¹¹ Ō'acūrē musā ūsārē sērībosanu'cūcā, tojo weegusami. Pājārā ūsārē sērībosacā, Ō'acū añurō ūsārē weetamugūsami. Cū tojo weecā īarā, pājārā e'catise o'orāsama.

Pablo Corintopu wa'asī'rīmi'que ni'i

¹² Apeyere ūsā pūrō e'cati'i. Ūsā a'ti nucūcāpure weesooro marīrō añurō weesetiwu. Musā wa'teropu quē'rārē tojota weewu. Tojo weerā ūsā bu'iri marīrā añurō tu'oña'a. Ūsā basu ūsā masīse me'rā weetiwu. Ō'acū weetamuse me'rā weewu. ¹³ Musārē ojarā, tu'ota basiose dia'cūrē oja'a. Musā tere añurō masīcā u'a. ¹⁴ Cā'rō masītoja'a, masīrā pe'e. Musā añurō masīpe'orā, marī wiogu Jesú apaturi a'ticā,

“Ėsārē diacjūta nipā”, nirāsa'a. Ėsā musārē “Añurō weesetima” nírōnojōta musā quē'rā ũsārē añurō wācūrāsa'a.

15-16 “Tojo añurō wa'arosa'a” ni wācūgū, Macedoniapū wa'agū, musā tiropū ī'amū'tāgū wa'asī'rīmiwū. “Be'ro ī'amajāmitojatigūti tja”, nimiwū. Puati musā tiropū ī'agū wa'asī'rīmiwū. Musā e'caticā uagu, tojo weesī'rīmiwū. “Yū'u tojo weecā, Judea di'tapū wa'atjere weetamurāsama” ni wācūgū, tojo weesī'rīmiwū. 17 Yū'u topū wa'aticā ī'arā, “Wiopesase marīrō weema'acā'pī”, ħniti? “Cū no'o ħaro weema'agūnojō nimi”, ħnisari? “‘Wa'agūti’ nī'cū nimigū, a'titiapī”, ħniti? “Na'irō dūcayumūjāsami”, ħni wācūti? 18 Niwe'e. Ō'acū ũsā weesere “Diacjūta ni'ī”, nisami. Tojo weerā ũsā ne ni'cāti no'o ħaro dūcayū, ucūma'awe'e. 19 Ėsā Jesucristo Ō'acū macū ucū'caronjōta ucū'u. Cū ne ni'cāti “Weegūti, weesome”, niticū niwī. Nipe'tise cū “Weegūti” nī'caronjōta weemi. Ėsā i'tiarā, Silvano, Timoteo, yū'u, cū ye quetire musārē bu'ewū. Nipe'tise cū ucūse diacjū ni'ī. 20 A'tiro ni'ī. Ō'acū todapropare masārē “Añurō weegūti”, nicū niwī. Nipe'tise cū tojo nī'que Jesucristo cū a'tise me'rā, cū wērī'que me'rā queoro wa'awū. Tojo wa'acā ī'arā, marī Ō'acūrē “Tojota ni'ī”, ni e'catipeo'o.

21 Ō'acūta marīrē Cristore ėjōpeonu'cūcā weemi. Cūta marīrē cū yarā wa'adutigu besecū niwī. 22 Marīrē cū yarā wa'acā weecū niwī. Cū yarā ni'ī nisere ī'osī'rīgū Espīritu Santure o'ócū niwī. Espīritu Santu marī me'rā nīgū, cūta Ō'acū marīrē yū'rūoatjere masīcā weemi.

23 Yū'u Corintopare wa'asī'rīmīgū, wa'atiwū. Ō'acū yū'u tojo wee'quere masīsami. Yū'u musārē tu'tibosa'a nīgū, ma'īgū wa'atiwū. 24 Musā ėjōpeosere “A'tiro pe'e ħa'a”, nīgū mejēta wee'e. Musā añurō ėjōpeo'o. Musārē añurō e'catise me'rā nisetiatio nīgū tojo weetamusī'rī'ī.

2

1 Yū'u todapropare musārē bujaweticā weewū. Tojo weegu apaturi tja musārē bujaweticā weesī'rītigu, wa'atiwū. 2 Yū'u musārē bujaweticā weecā, ħnoa yū'ure e'caticā weebosari? Musā dia'cū yū'ure tojo wee'e. Musā bujaweticā, basiotibosa'a. 3 Tojo weegu yū'u musārē ojawū. Yū'u topū wa'acā, e'caticā weeboronjō o'orā, yū'ure bujaweticā weebopā. Yū'u a'tiro tu'oña'a. Yū'u e'caticā, musā quē'rā e'catibopā. 4 Yū'u ojamū'tāca pūrīrē oagu, pūrō wācūque'ti, utiwū. Musārē bujawetiatio nīgū mejēta ojawū. Yū'u musārē ma'iyū'ru'u. Musārē tere masīdutigu ojawū.

Ña'arō wee'cūre acobojoduti'que ni'ī

5 Ni'cū ña'arō weeri masū marīrē bujaweticā weecū niwī. Yū'u dia'cūrē tojo weetiwi. Musā quē'rā mejārōta weeno'cārā niwū. Marī nipe'tirā tojo weeno'cārā niwū, weeno'rā pe'e. Yū'u a'tere tojo ucūgū, uputū waro nibutiagu mejēta wee'e. 6 Musā pājārā ña'arō weeri masūrē bu'iri da'retoja'a. 7 Tojo weerā ni'cārōacā musā cūrē acobojoya. Cūrē wācūtutuacā weeya. Tojo weeticā, cū bujawetiayū'ruabosami. 8 Tojo weegu musārē cūrē ma'iduti'ī tja. 9 Yū'u musārē todapropare ojawū. “ĤTe yū'u duti'quere queorota weemitina?” ni masīsī'rīgū ojawū. 10 Musā no'o ña'arō weegure acobojocā, yū'u quē'rā cūrē acobojo'o. Yū'ure ña'arō weetiwi. Musā pe'ere ña'arō weewī. Yū'ure ña'arō weetimicā, cūrē acobojo'o. Musārē ma'īgū, tojo wee'e. Jesucristo yū'ure “Cūrē diacjūta acobojomi”, ni ī'asami. 11 Marī cūrē acobojoticā, wātī cūrē ña'arō bujawetiayū'rucā weebosami. Jesucristo yere du'ucā'bosami. Marī wātī weewuasere añurō masī'ī.

Pablo Troapū wācūque'ti'que ni'ī

¹² Yũ'u Troa wãmetiri macãpu Cristo ye quetire bu'egu etagu, a'tiro bocaewawu. Jesucristo marĩ wioгу пãjãrãrẽ cũ ye quetire tũ'osĩ'ricã weecu niwĩ. ¹³ Tojo nimicã, yũ'u Tito marĩ acaweregure bocatigu, pũrõ wãcũque'tiwu. Tojo weegu narẽ we'eriti, wa'a wa'awu Macedonia di'tapu.

Jesucristo me'rã marĩ añurõ weemasĩ'i nise ni'i

¹⁴ Yũ'u wãcũque'timigũ, Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. Cũ marĩrẽ añurõ weenu'cũcã weemi. Marĩ Cristo yarã nicã, tojo weemi. Marĩ Cristo ye queti werese me'rã masãrẽ cũrẽ masĩcã weemi. Cũrẽ masĩse u'mutise weronojõ nipe'tiropu se'sa'a. ¹⁵ Marĩ Jesucristo ye quetire wererã, u'mutise weronojõ nisa'a. A'tiro ni'i. Masã Õ'acũrẽ e'catise o'ocã, ope weronojõ bajuse me'rã buemorõcã, tũ'sasami. A'tere weronojõ marĩ cũ ye quetire werecã i'agũ, tũ'sasami. Te queti nipe'tirã cũ yũ'ruo'cãrãrẽ se'sa wa'a'a. Tojo nicã cũ yũ'ruono'ña marĩrã pecame'epu wa'ajã quẽ'rã te ucũsere tũ'ose'sa wa'ama. ¹⁶ Yũ'ruono'tirã Jesucristo ye quetire wererãrẽ i'arã, cũrẽ ejõpeotirã "Pecame'epu wa'arãsa'a" nĩrã weronojõ tũ'oña'sama. Õ'acũ yũ'ruono'cãrã pe'e Jesucristo ye quetire wererãrẽ i'arã, cũrẽ ejõpeorã "Marĩ Jesucristo me'rã ninu'cũcã'rãsa'a", ni wãcũsama. Ne ni'cũ cũ se'saro te quetire weremasĩtimi. Õ'acũ weetamurõ me'rã pe'e weremasĩmi. ¹⁷ Pãjãrã a'tiro weema. Õ'acũ ye quetire wérerã, wapata'ase dia'cũrẽ wãcũma. Æsã na weronojõ weewe'e. Õ'acũ o'ó'cãrã Cristore da'raco'terã ni'i. Tojo weerã Õ'acũ i'orõpũre cũ ye quetire queoro were'e.

3

Õ'acũ "Masã wioгу nigũti" niyu'que ni'i

¹ Æsã "Õ'acũ ye quetire queoro were'e" nĩrã, Æsã basu añurõ ucũrã mejẽta wee'e. Æpẽrã tojo weewuasama. Na basu añurõ ucũsama. Æpẽrãrẽ a'tiro nisama: "Æsãrẽ papera ojabosaya", nisama. "Ã'rã añurõ weerã nima", ni apobosadutisama. "Æsã tojo weecã, 'Añurã nima', ni i'arãsama" nĩrã, tojo weedutisama. ¿Masã na weesetironojõ uati? Æsã musãrẽ "Añurã ni'i, tojo weerã Æsãrẽ papera apobosaya", nĩrã mejẽta wee'e. ² Musã Jesucristore ejõpeo'o. Tojo weese me'rã Æsã musãrẽ queoro bu'e'quere i'o'o. Tojo weerã Æpẽrã ojabosaca pũrĩrẽ uawe'e. Æsã musãrẽ "Tĩ pũrĩ weronojõ nima", ni ejeripõ'rãti'i. A'tiro ni'i. Nipe'tirã musãrẽ i'arã, masĩsama. "Na narẽ diacjũta werepã", nisama. ³ Musãrẽ Cristo masãrẽ yũ'ruomi nisere werewu. Tere ejõpeocã, Cristo musãrẽ añurõ weewĩ. Cũ musãrẽ tojo weesere Æpẽrã quẽ'rãrẽ masĩcã uami. Tere masĩdutigu, papera pũrĩpu ojacũ me'rã ojaticũ niwĩ. Tojo nicã toduporopu Õ'acũ catinu'cũgũ Ætãpjĩpu oja'caronojõta weeticũ niwĩ. A'tiro pe'e weecu niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã musã wãcũsere ducayucu niwĩ. Te me'rã Cristo musãrẽ añurõ weesere i'omi.

⁴ Æsã Õ'acũrẽ ejõpeorã, a'tiro nĩmasĩ'i. Æsã weresere tũ'o ejõpeo'quere "Diacjũta ni'i", nĩmasĩ'i. Cristo weetamuse me'rã Æsã tojo nĩmasĩ'i. ⁵ "Æsã se'saro Õ'acũ yere weremasĩ'i", nĩrã mejẽta wee'e. Nipe'tise Æsã weesere Õ'acũ weetamuse me'rã pe'e wee'e. ⁶ Õ'acũta "Masã me'rã apoguti" nĩ'quere Æsãrẽ werecã weewĩ. Cũ nĩ'que a'tiro ni'i: "Yũ'u na wioгу nigũti. Na pe'e yarã nĩrãsama." Õ'acũ tojo nĩ'que Moisé dutise oja'quere yũ'tise weronojõ niwe'e. Espĩritu Santu masãrẽ Õ'acũ uaro weecã weemasĩmi. "Moisé dutise oja'quere yũ'tirãti", nĩ'cãrã pe'ere ne basiowe'e. Na bu'iritirã pecame'epu wa'abopã. Espĩritu Santu pe'e marĩrẽ catinu'cũcã weemi. ⁷ Õ'acũ Moisére duti'quere Ætãpjĩpu ojano'caro niwũ. Te dutise marĩ yũ'rũnu'cãse bu'iri wẽjẽcõ'adutise weronojõ nicaro niwũ. Õ'acũ tere o'ogu, uputu asistese me'rã o'ocu niwĩ. Tojo weero Moisé tere ojacã, cũ diapoa asistecaro niwũ. Israe curuacjãrã

cũ asistecã ï'apõtẽomasĩticãrã niwã. Siape me'rã cũ asistese pe'tidijacaro niwã. ⁸ Te dutise asistese me'rã o'o'que nemorõ Espíritu Santu cũ marĩrẽ bu'ese pe'e totá nemo'o. ⁹ A'tiro ni'i. Moisé dutise marĩrẽ “Bu'iri da'reno'rãsama” ní'que añuyũ'ruacarõ niwã. Totá Õ'acũ marĩrẽ bu'iri mooma nise queti pe'e nemorõ añu'u. ¹⁰ Jesucristo yere marĩ ï'acasanũ'cõcãma, Moisé dutise “Añuyũ'rua'a” na ní'que pe'e mejõ nise tojacã'a. ¹¹ Moisé cũ dutise asistese me'rã a'ti'que pe'tiatje nicaro niwã. Jesucristo ye queti pe'e pe'titiatje ni'i. Tojo weero Moisé dutise nemorõ, añuyũ'runũ'cã'a.

¹²⁻¹³ Ësã Jesucristo ye queti pe'titiatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã diacjũta were'e. Moisé cũ diapoare asistese nidojatisere pe'tidijacã ï'adutiticũ niwĩ. Tojo weegũ su'tiro casero me'rã mo'acũ niwĩ. Ësã cũ weronojõ weewe'e. Tojo weerã Jesucristo ye quetire uiro marĩrõ bajuyoropũ were'e. ¹⁴ Moisé Õ'acũ duti'quere werecã, Israe curuacjãrã tũ'omasĩticãrã niwã. A'tiro nicã quẽ'rãrẽ mejãrõta nima. Na Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩrẽ bu'érã, tũ'otima. Cristore ãjõpeorã dia'cũ todũporo oja'quere tũ'oma. ¹⁵ Nĩ'cãrõacãpũ quẽ'rãrẽ Israe curuacjãrã Moisé oja'quere bu'érã, tũ'otima yujupũ. ¹⁶ Marĩ wiogũre ãjõpeoca be'ro Õ'acũ ye cjasere tũ'ono'o. ¹⁷ Jesucristo marĩ wiogũ Espíritu Santu me'rã ni'cũta nimi. Tojo weerã marĩ Espíritu Santu me'rã nĩrã, pecame'epũ wa'abo'cãrã yũ'ruono'cãrã ni'i. ¹⁸ Marĩ Cristore ãjõpeorã ni'i. Tojo weerã marĩ wiogũ añuyũ'ruagũ nimi nisere masĩ'i. Marĩ, marĩ catiri umũco põtẽorõ cũ dia'cũrẽ wãcũnu'cũ'u. Cũrẽ wãcũrã, siape me'rã cũ weronojõ cũ añurõ weesere marĩ quẽ'rã weenemowã'cã'a. Marĩ wiogũ Espíritu Santu marĩrẽ tojo weemi.

4

¹ Õ'acũ ãsãrẽ añurõ wéegũ, Jesucristo ye quetire wereduticũ niwĩ. Tojo weerã wãcũtutuatiãrã niwe'e. ² Bopoyoro weesere, tojo nicã masã ï'atiropũ weesere yabi ni'i. Õ'acũ wereduti'quere nisoose me'rã werewe'e. Tere dũcayuro marĩrõ, queoro dia'cũ were'e. Õ'acũ ï'orõpũre tojo wee'e. Tojo weerã ãsã weresere “Diacjũta werema”, nisama. ³ No'o Jesucristo ye quetire tũ'oti ãjõpeotirãnojo bu'iri da'reno'ajã nima. ⁴ Na ãjõpeotise ye bu'iri a'ti turicjãrã wiogũ wãtĩ narẽ tũ'omasĩtirã, caperi ï'atirã weronojõ dojocã weesami. Cũ, Cristo nipe'tirã bu'ipũ añubutiagũ nimi nisere ãjõpeodutitigũ tojo weesami. Jesucristo masũ weronojõ upũtigũ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũ warota nimi. Tojo weegũ masãrẽ Õ'acũrẽ masĩcã weecũ niwĩ. ⁵ Ësã Jesucristo ye quetire wererã, masã ãsãrẽ añurõ wãcũdutirã mejẽta were'e. “Marĩ wiogũ Jesucristo nimi, cũrẽta ãjõpeorõa'a” nidutirã pe'e were'e. Ësã a'tiro ni'i: “Jesucristo ãsãrẽ cũ ye quetire weredutise bu'iri masãrẽ da'racõ'terã weronojõ ni'i.” ⁶ A'tiro ni'i. Õ'acũ ne waropũ a'ti turi na'itĩ'arõ ní'quere bo'reyucã weecũ niwĩ. Cũ tere wee'caronojõ cũta tja marĩ ye ejeripõ'rãrĩpũ bo'reyucã weecũ niwĩ. Cũ yere tũ'omasĩtimi'cãrãrẽ tũ'omasĩcã weecũ niwĩ. Tojo nicã marĩrẽ Õ'acũ tutuayũ'ruagũ nimi nisere masĩcã weecũ niwĩ. Jesucristore masĩrã tere masĩno'o.

Marĩ upũ pe'tidijati upũ ni'i nise ni'i

⁷ Marĩ ya upũ di'ta me'rã yee'queparũ weronojõ ni'i. Pe'tiati upũ ni'i. Tojo upũtimirã, Õ'acũ ye queti añubutiase quetire cuo'o. Tojo weero masĩno'o. Õ'acũ cũ tutuayũ'ruse me'rã te quetire masãrẽ masĩcã weemi. Marĩ ye tutuase me'rã mejẽta wee'e. ⁸ Apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimirã, upũtu waro bujawetiwe'e. Ësã wãcũque'timirã, upũtu waro “¿De'ro wa'abutiarosariba?” niwe'e. ⁹ Masã ãsãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩmicã, Õ'acũ ãsãrẽ ne cõ'awã'cãtimi. Na ãsãrẽ tuuquecũumirã, wẽjẽtima. ¹⁰ No'o ãsã wa'aro Jesure wẽjẽ'caronojõta ãsã quẽ'rãrẽ wẽjẽsĩ'rĩmima. Masã ãsãrẽ pi'eticã ï'arã, Jesú catinu'cũgũ ãsãrẽ weetamusere masĩma. ¹¹ Nipe'tise

numurĩ ũsã catiro põtëorõ Jesú ye quetire werese bu'iri wërĩtawioro ni'i. Tojo weerã ũsã ya upu boadijati upu me'rã Jesucristo cã nisetisere masãrẽ ĩ'o'o. ¹² ũsã pe'e wiose pu'to nimirã, musãrẽ catinu'cũdutarã Jesucristo ye quetire bu'enu'cũ'u.

¹³ Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Yũ'u ějõpeowũ. Tojo weegu Ō'acũ ye cjasere musãrẽ ucũwũ.” Tojota ni'i ũsã quẽ'rãrẽ. Ō'acũrẽ ějõpeorã, cã yere ucũ'u.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Ō'acũ, marĩ wioгу Jesure masõ'caronojõta marĩ quẽ'rãrẽ masõgũsami. Marĩ cãrẽ ějõpeocã, tojo weegusami. ũsãrẽ musã me'rã cã tiropu miagũsami. ¹⁵ ũsã musãrẽ añurõ wa'adutirã nipe'tisere pi'eti'i. Musã pãjãrãrẽ siape me'rã Ō'acũ añurõ weecã uarã, tojo wee'e. Be'ro pãjãrã a'tere ĩ'arã, Ō'acũrẽ e'catise o'orãsama. Te me'rã cãrẽ “Añuyũ'ruagu nimi” nĩrã, tojo weerãsama.

¹⁶ Tojo weerã ũsã pi'etimirã, wãcũtutuanu'cũcã'a. Mu'ñumirã, siape me'rã nemorõ wãcũtutuanemo'o. ¹⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti nucũcãpu pi'etise maata pe'tiatje ni'i. Marĩ Jesucristore ějõpeorã pi'eti'que wapa nemorõ añuse pe'titiatjere bocarãsa'a. ¹⁸ Marĩ a'ti nucũcã cjase pe'tiatjere sõ'owaro wãcũnũrũticã'rõu'a'a. Bajutise u'muse cjase pe'ere wãcũnũrũrõu'a'a. Marĩ ĩ'ase pe'tiatje ni'i. ĩ'atise pe'e ninu'cũatje ni'i.

5

¹ Marĩ masĩ'i, marĩ ya upu wi'i weronojõ boadijarosa'a. Tojo wa'acã, Ō'acũ u'muse cja upu pe'titiatji upure o'ogusami. Ti upu masã wéeca upu nitisa'a. ² Diacjũta ni'i. Marĩ a'tiro upũtirã uti, caributi'i. Ma'ma upu su'tiwetisĩ'rĩsa'a. ³ Marĩ ma'ma upure cuorã, su'ti marĩrã weronojõ nisome. ⁴ Marĩ a'ti upu me'rã caributi'i. Pũrõ pi'eti'i. Marĩ ya upure wërĩato nigũ mejẽta wee'e. Marĩ ma'ma su'ti sãñarõ weronojõ ducayurato nĩgũ tojo ni'i. Ma'ma upu pe'titiatji upure cuorãsa'a. Ō'acũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. Mejã upu boadijati upu boabajudutia wa'arosa'a. ⁵ Ō'acũta marĩrẽ a'tere apoyucu niwĩ. Cũ marĩrẽ weeatjere masĩmu'tãdutigu Espĩritu Santure o'óyumu'tãcu niwĩ.

⁶ Tere wãcũrã, wãcũtutuanu'cũ'u. Masĩno'o, marĩ a'ti upu me'rã nĩrã, marĩ wioгу Ō'acũ tiropu niwe'e. ⁷ Tojo weerã cãrẽ ĩ'atimirã, Jesucristore ějõpeo'o. Cãrẽ sirutu'u. Be'ropu wa'atje quẽ'rãrẽ añurõ masĩtimirã, “Ō'acũ tiropu wa'arãsa'a”, ni'i. ⁸ Marĩ, marĩ ye niatjere e'catiyutoja'a. Tojo weerã marĩ “Marĩ wioгу me'rã niajã, wërĩse uamisa'a”, ni'i. ⁹ Tojo nimirã, marĩ catirã o wërĩca be'ro marĩ wioгу uaro dia'cũ weenu'cũsĩ'rĩ'i. ¹⁰ A'tiro ni'i. Cristo cã beseatji numu nicã, marĩ nipe'tirãrẽ besegusami. Marĩ ni'cãrẽrãrẽ marĩ wee'quenũcũ queoro marĩ añurõ o ña'arõ wee'quere wapayegusami.

Ō'acũ cã me'rã nidutigu uasãse ni'i

¹¹ Marĩ wioгу Cristo marĩrẽ beseatjere wãcũ'u. Tere wãcũrã, cãrẽ wiopesase me'rã ějõpeo'o. Masãrẽ “A'tiro weeroũa'a”, ni were'e. Ō'acũ ũsã weesere añurõ masĩmi. Musã quẽ'rãrẽ tojota masĩcã u'a'a. ¹² ũsã basu ũsã yere apaturi añurõ ucũnemorã weewe'e. A'tiro pe'e wee'e. ũsãrẽ añurõ wãcũdutarã, e'catiato nĩrã tojo wee'e. Tojo weerã musã ãpẽrã bu'icjase dia'cũ bajusere wãcũrãrẽ, ejeripõ'rãpu cjase wãcũtirãrẽ añurõ yu'timasĩrãsa'a. ¹³ ãpẽrã ũsãrẽ “Maatirã weema”, nisama. Na tojo nimicã, ũsã Ō'acũ uaro weerã wee'e. Apeterore “Queoro weema”, nisama. Tere wéerã, musã ye cjasere weerã wee'e. ¹⁴ Cristo marĩrẽ ma'imi. Tojo weerã cã ye quetire were'e. Masĩno'o, Cristo nipe'tirãrẽ wërĩ ducayucu niwĩ. Te me'rã masĩno'o, nipe'tirã Cristo wërĩ ducayuno'rã wërĩ'cãrã weronojõ tojapã. ¹⁵ Cristo nipe'tirãrẽ wërĩbosacu niwĩ. Catinu'cũse cuorã na uaro dia'cũ weeticã'to nĩgũ tojo weecu niwĩ. Cũ uaro pe'ere weedutigu wërĩ masãcu niwĩ. ¹⁶ Tojo weerã ũsã ne ãpẽrãrẽ a'ti umucocjãrã weewuaro weronojõ ĩ'aweewe'e. Yũ'u todapoporopure Cristore tojo weemiwũ. “A'ti

di'tacjũ nimi", ni wãcũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ tojo wãcũno'ña marĩ'i majã. ¹⁷ Marĩ Cristo yarã wa'arã, apesu'tiro sãjãrã wee'e. Añuse dia'cũ ducayu'u. Toduporopu no'o uaro weeseti'quere weenemowe'e majã.

¹⁸ Õ'acũta marĩrẽ tojo weecu niwĩ. Marĩ Cristore ĩ'atu'tirã nicãrã niwũ. Cũ pe'e cũ wẽrĩse me'rã marĩrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Nipe'tirãrẽ tojo wa'acã uagu, cũ ye quetire weredutigu marĩrẽ o'ócũ niwĩ. ¹⁹ A'tiro ni'i. Õ'acũ nipe'tirã a'ti turicjãrãrẽ cũ me'rãcjãrã sãjãcã uami. Tojo weegu Cristore wẽrĩdutigũ niwĩ. Te me'rã masãrẽ cũ yarã sãjãcã weegu weemi. Jesucristo wẽrĩse me'rã narẽ bu'iri marĩrã ĩ'ami. Tere ãpẽrã masĩcã uagu ãsãrẽ weredutiwĩ.

²⁰ Tojo weerã ãsã Cristo ducayurã ni'i. Cũrẽ, cũ ye quetire werebosa'a. Ësã werese me'rã Õ'acũ musãrẽ "Yũ'u me'rãcjãrã nima", nisami. Tojo weerã musãrẽ Cristo dutiro me'rã "Añurõ Õ'acũ me'rã niato", ni'i. ²¹ Cristo ne cã'rõacã ña'arõ weeticũ niwĩ. Õ'acũ pe'e marĩ ña'arõ weese bu'iri cũrẽ wẽrĩbosa ducayudutigũ niwĩ. Cũrẽ ña'agũrẽ weronojõ bu'iri da'recũ niwĩ. Tojo weese me'rã Õ'acũ marĩrẽ Cristo yarã wa'acã weecu niwĩ. Tojo nicã cũ uaro cũ weronojõ añurõ nidutigũ tojo weecu niwĩ.

6

¹ Ësã Õ'acũ yere da'ratamurĩ masã ni'i. Tojo weeyurã, cũ musãrẽ añurõ weesere wãcũduti'i. Cũ uaronojõta añurõ weeya.

² Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ ucũ'quere a'tiro ni ojano'wũ: Yũ'u masãrẽ añurõ weeritero nicã, mũ'u sẽrĩsere tũ'owũ. Yũ'u yũ'ruoritero nicã quẽ'rãrẽ, mũ'urẽ yũ'ruowũ, nicũ niwĩ Õ'acũ. Tũ'oya. Ni'cãrõacã cũ tojo weeritero ni'i. Ni'cãrõacã cũ yũ'ruosĩ'rĩsami.

³ Æpẽrãrẽ ãsã weresere mejẽcã wãcũdutigũrã ãsã ne cã'rõ ña'arõ weewe'e. ⁴ A'tiro pe'e wee'e. Nipe'tise ãsã weese me'rã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ĩ'o'o. Pi'etirã, tojo ĩ'o'o. Ësãrẽ apeyenojõ du'sacã, tojo tũ'oña'cã'a. Mejẽcã wa'acã, nũ'cã'a. ⁵ Ësã a'tere pi'etiwũ. Masã ãsãrẽ tãrãwã. Bu'iri da'reri wi'ipũ sõrõwã. Cumuca wa'acã, tũ'oña'wũ. Upũtu da'ra, apeterore cãrĩtiwũ. Ujaboawũ. ⁶ Ësã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ĩ'orã, a'te quẽ'rãrẽ wee'e. "Numiarẽ ña'arõ weesĩ'rĩsa'a", niwe'e. Narẽ tojo ĩ'acã'a. Õ'acũ ye cjase diacjũ nisere masĩ'i. Æpẽrã queoro weetisere nũ'cã'a. Æpẽrãrẽ pajaña'a. Æpẽrãrẽ weesooro marĩrõ ma'ime'rĩcã'a. Espĩritu Santu ãsã me'rã nise bu'iri ãsã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ĩ'ono'o. ⁷ Diacjũta were'e. Õ'acũ cũ tutuasere cuo'o. Cũ ãsãrẽ añurã wa'acã weemi. Tojo weerã añurõ weemasĩ'i. Ña'ase quẽ'rãrẽ cã'mota'amasĩ'i. ⁸ Masã ãsãrẽ a'tiro weema. Æpẽrã ãsãrẽ añurõ ucũma. Æpẽrã ña'arõ ucũma. Æpẽrã ãsãrẽ nisoori masãrẽ weronojõ ĩ'ama. Æpẽrã pe'e "Diacjũta werema", ni ĩ'ama. ⁹ Æpẽrã ãsãrẽ añurõ ĩ'amasĩma. Tojo nimirã, ĩ'amasĩtirã weronojõ ĩ'ama. Apeterore ãsãrẽ wẽjẽsĩ'rĩcã, tũ'oña'a. Tojo nimicã, catinu'cũ'u. Ësãrẽ bu'iri da'reyũ'ruoma. Wẽjẽtima, wẽjẽrãpua. ¹⁰ Ësã bujawetimirã, e'catinu'cũcã'a. Ësã pajasecuorã nimirã, ãsã bu'ese me'rã Æpẽrãrẽ peje cuorã weronojõ nicã wee'e. Ne apeyenojõ moomirã, cuope'orã weronojõ ni'i. A'te nipe'tise me'rã nipe'tirãrẽ ãsã Õ'acũrẽ da'raco'tesere ĩ'o'o.

¹¹ Acawererã, Corintocjãrã, du'aro marĩrõ musãrẽ ãsã wãcũsere werepe'ocã'a. Musãrẽ pũrõ ma'i'i. ¹² Musãrẽ ne mejẽcã wãcũwe'e. Musã pe'e ãsãrẽ mejẽcã tũ'oña'sa'a. ¹³ Yũ'u ni'cũ cũ põ'rãrẽ dutiro weronojõ musãrẽ dutiguti. Yũ'u musãrẽ diacjũ ma'irõnojõta yũ'u quẽ'rãrẽ ma'ĩña.

Õ'acũ põ'rã ni'i nise ni'i

¹⁴ Jesucristore ějõpeotirã me'rã a'mesũ'aticã'ña. Añuse, ña'ase me'rã morẽta basiotironojõta añurõ weerã, ña'arõ weerã me'rã a'mesũ'ata basiowe'e. Bo'reyuse

na'itĩ'arõpũ nitironojõta Jesucristore Ɂarã me'rã, Ɂatirã me'rã morẽsu'uta basiowe'e.
¹⁵ Cristo quẽ'rã, wãtĩa wiogu me'rã ni'cãrõnojõ wãcũse Ɂomasĩtima. Ëjõpeogu,
 ëjõpeotigu me'rã ne ni'cãrõnojõ “Tojo weeroua'a”, nĩmasĩtisama. ¹⁶ Õ'acũ wi'i, tojo
 nicã ëjõpeose queose yee'que me'rã ne ni'cãrõnojõ niwe'e. Musã pe'e Õ'acũ wi'i Ɂũ
 nirõpũ weronojõ ni'i. Ɂũ catinu'cũgũ nimi. Ɂũ a'tiro nicũ niwĩ:

Yũ'ũ na tiropũ ni, na me'rã ninu'cũgũsa'a.

Na wiogu nigũsa'a.

Na quẽ'rã yarã nirãsama, nicũ niwĩ.

¹⁷ Tojo weegu aperopũ quẽ'rãrẽ marĩ wiogu tutuayũ'rugũ a'tiro ninemocũ niwĩ:
 “Ña'arã tiropũ nimi'cãrã wijawã'cã wa'aya.

Nipe'tise ña'arõ weesere ne weeticã'ña.

Tojo weecã, yũ'ũ musãrẽ ñe'egũti.

¹⁸ Yũ'ũ musã pacũ nigũti.

Musã pe'e yũ'ũ põ'rã nirãsa'a”, nicũ niwĩ, ni ojano'wũ.

7

¹ Acawererã yũ'ũ mairã, musãrẽ nigũti. Õ'acũ marĩrẽ “Musã pacũ nigũsa'a”, nicũ
 niwĩ. Tojo weerã marĩ nipe'tise ña'arõ weesere, upũre dojoyẽsere, ejeripõ'rãrẽ
 dojoyẽsere cõ'arã. Õ'acũrẽ wiopesase me'rã cũrẽ ëjõpeorã, Ɂũ Ɂaro nipe'tisere
 queoro weerã.

Corintocjãrã toduporo ña'arõ wee'cãrã na dũcayũ'que ni'i

² Ësãrẽ ma'ĩña. Ne ni'cũrẽ musãrẽ ña'arõ weetiũ. Tojo nicã ne ãpẽrãrẽ
 dojoyẽtiũ. Musãrẽ ëjõpeodutirã weesootiũ. ³ Yũ'ũ “Bu'iri Ɂorã nima”, nigũ
 mejẽta wee'e. Yũ'ũ toduporo ni'caronojõta musãrẽ ma'i'i. Marĩ catirã, ni'cãrõ me'rã
 ni'i. Wẽrĩrã quẽ'rã ni'cãrõ me'rã ninu'cũrãsa'a. ⁴ Yũ'ũ musãrẽ “Diacjũta weema,
 añuyũ'ruama”, ni ejeripõ'rãti'i. Musãrẽ wãcũgũ, wãcũtutua'a. Pũrõ pi'etimidũ,
 e'catiyũ'rua'a.

⁵ Macedoniapũre ejãca be'ro ãsã ne cã'rõ sootiũ. No'o ãsã wa'aro pũrõ
 pi'etiwã'cãwũ. ãpẽrã ãsãrẽ ña'arõ weequenu'cõwã. Ësã bu'e'cãrãrẽ wãcũgũ, upũtu
 wãcũque'ticãti. ⁶ Tojo weemicã, Õ'acũ wãcũtutuasere o'ogu ãsãrẽ wãcũtutucã
 weewĩ. Titore ãsã tiropũ etacã wéegu, ãsãrẽ tojo weewĩ. ⁷ Ɂũ etase me'rã
 dia'cũ wãcũtutuatũ. Musã cũrẽ wãcũtutucã wee'quere tũ'orã, nemorõ
 wãcũtutuanemowũ. Musã yũ'ũre i'asĩ'rĩsere Ɂũ werewĩ. Apeye quẽ'rãrẽ musã
 bujawetisere werewĩ. Tojo nicã musã yũ'ũre wãcũnu'cũsere werewĩ. Tere tũ'ogu,
 totã nemorõ e'catinemowũ.

⁸ Yũ'ũ ojãca pũrĩ me'rã musãrẽ bujaweticã weewũ. Tojo bujaweticã weemigũ,
 yũ'ũ ojacã, añu niwũ. Ne waro yũ'ũ ojãca be'ro musãrẽ cã'rõ yoaticã bujaweticã
 i'agũ, “Yũ'ũ ojaticã, añu nibopã”, ni wãcũmiwũ. ⁹ Ni'cãrõacãma yũ'ũ e'cati'i.
 Musã bujawetise ye bu'iri mejẽta ni'i. Musã bujawetitjãrã, ña'arõ weesere du'u,
 dũcayua wa'aporo. Tojo weegu e'cati'i. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ Ɂaronojõta
 bujawetiaporo. Tojo weerã “Ësã musãrẽ dojoyẽrã mejẽta weepã”, ni'i. ¹⁰ Marĩ
 Õ'acũ Ɂaronojõta bujawetirã, ña'arõ weesere du'u'u. Du'u, pecame'epũ wa'abo'cãrã
 yũ'ũono'rãsa'a. Tojo weerã añurõ yũ'ũwetĩ. ãpẽrã pe'e na ña'arõ wee'quere
 du'utirã, mejõ waro bujawetima'asama. Tojo bujawetirã bu'iri Ɂorã, pecame'epũ
 wa'asama. ¹¹ Musã Õ'acũ Ɂaronojõ bujawetirã, a'tiro weeaporo. Musã weesetisere
 wiopesase me'rã i'aporo. Tojo wiopesase me'rã i'arã, “Toduporopũre queoro weetipã;
 ni'cãrõacãrẽ queorõ wee'e majã”, niaporo. Musã wee'quere wãcũrã, bujawetiaporo.
 Tojo nicã tere wãcũrã, uia wa'aporo. Be'ro yũ'ũre pũrõ i'asĩ'rĩaporo. Ña'arõ

weegure queoro bu'iri da'reaporo. Nipe'tise tojo weese me'rã musã bu'iri moosere i'oporo. ¹² Tojo weegu musãrẽ ojagu, ña'arõ weegure weetamusĩ'rĩgũ ojatiwũ. Ña'arõ weeno'gũ quẽ'rãrẽ weetamugũ ojatiwũ. Musã pe'ere weetamusĩ'rĩgũ ojawũ. Musã ãsã ñaronojõ añurõ weesĩ'rĩ'i. Tojo weegu tere masĩdutigu ojawũ. Õ'acũ tojo masĩcã ñami. ¹³ Nipe'tise musã añurõ wee'que me'rã ãsã e'cati, wãcũtutuawũ.

Tojo wãcũtutuarã, Tito pũrõ e'caticã i'arã, totã nemorõ e'catinemowũ. Musã nipe'tirãputa cũ bujaweti'quere wãcũtutuacã weecãrã niwũ. Tojo weegu e'catiwi. ¹⁴ Musã ye cjasere yu'u Titore na añuyũ'ruama nĩgũ, nisoogu weronojõ nitiwũ. Nipe'tisere yu'u musãrẽ were'quere diacjũta werewũ. A'te weronojõ ãsã Titore musã ye cjasere were'que quẽ'rã diacjũta niwũ. ¹⁵ Musã cũrẽ wiopesase me'rã ñe'ecãrã niwũ. Cũ dutisere yu'ticãrã niwũ. Musã tojo wee'quere wãcũgũ, musãrẽ nemorõ ma'iyũ'ruami. ¹⁶ Yu'u musãrẽ añurõ weerãsama nĩgũ, pũrõ e'cati'i.

8

Marĩ cuoro ejatuario ãpẽrãrẽ o'odutise ni'i

¹ Acawererã, ãsã a'tiro musãrẽ weresĩ'rĩsa'a. Õ'acũ Jesucristore ejõpeorã Macedoniapũ nirãrẽ añurõ weewĩ. Cũ ãpẽrãrẽ weetamucã weewĩ. Tere musãrẽ masĩcã ña'a.

² A'tiro ni'i. Na uputu pi'etirã, queoro weecãrã niwã. Tojo pi'etimirã, pũrõ e'catiwi. Na pajasecuorã waro nimirã, peje cuorã weronojõ ãpẽrãrẽ añurõ weetamuwã.

³ Na cuoro põtẽorõ na cuosere o'owã. Na cuose nemorõ o'oyũ'ruomajãwã. Yu'u narẽ tojo weecã i'awũ. Na ñaro o'owã. ⁴ Ësãrẽ pejetiri a'tiro niwã: “Õ'acũ yarã pajasecuorãrẽ niyeru o'osĩ'rĩsa'a”, niwã. ⁵ Ësã wãcũ'caro nemorõ weewã. Ne warore na Õ'acũrẽ ejõpeorã “Mu'u yarã ni'i”, niwã. Be'rore ãsãrẽ “Musã dutisere weerãti Õ'acũ ñaronojõta”, niwã. ⁶ Na Macedoniacjãrã tojo weecã i'arã, ãsã Titore musã tiropũ wa'aduti'i. Cũ toduporopũ musã tiro Corintopũ nĩgũ, niyerure sãrĩneocu niwĩ.

Tere sãrĩtu'ajanũ'cõdutiãrã cũrẽ o'orã wee'e. Tojo weerã musã añurõ nu'cã'quere queoro tu'ajanũ'cõrãsa'a. ⁷ Musã nipe'tisere añurõ wee'e. Añurõ ejõpeoseti'i. Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Añurõ bu'eseti'i. E'catise me'rã añurõ weesĩ'rĩ'i. Ësãrẽ añurõ ma'i'i. Musã te nipe'tisere añurõ weronojõta niyeru o'ose quẽ'rãrẽ mejãrõta weeya.

⁸ Musãrẽ dutibutiagu mejẽta wee'e, weegupua. Musã ãpẽrã weesere i'asa'a. Na añurõ ma'ima. Musã quẽ'rã na tojo weesere i'arã, “Ësã quẽ'rã ¿diacjũta ma'imiti ãsã?” nidutigu tojo ni'i. ⁹ A'tiro ni'i. Musã masĩsa'a, marĩ wiogu Jesucristo marĩrẽ añurõ weecu niwĩ. Cũ peje cuogu nimigũ, marĩ ye niatjere pajaña'gũ a'ti di'tapu a'tigu, pajasecuogu weronojõ wa'acu niwĩ. Marĩrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Musã a'tiro weecã, añu nibosa'a nĩgũ, yu'u wãcũsere musãrẽ nigũti. A'tiro ni'i. Si cũ'ma me'rã musã ape macãcjãrã duporo niyeru o'osere nu'cãcãrã niwũ. Tere o'orã, e'catise me'rã o'ocãrã niwũ. ¹¹ Tojo weerã musã ne waro weewã'cõ'caronojõta weetu'ajaya. Musã cuoro ejatuario o'oya. ¹² A'tiro ni'i. Marĩ diacjũta marĩ cuoro ejatuario o'osĩ'rĩcã, Õ'acũ e'catisami. Marĩ moocã, o'odutitisami.

¹³ Musã ãpẽrãrẽ peje cuodutiãrã o'oyũ'ruobosa'a. Tojo weerã moorã tojabosa'a. Tojo wa'acã ñawe'e. ¹⁴ Mejõ ni'cãrõnojõ cuodutigu tojo ni'i. Ni'cãrõacã musã cuose me'rã narẽ weetamumasĩ'i. Be'ropũ na quẽ'rã na cuose me'rã musãrẽ weetamurãsama. A'tiro weẽrã, musã ni'cãrõnojõ cuorãsa'a. ¹⁵ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpũ oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'o: “Peje cuomi'cu cuoyũ'ruosome. Apĩ pejeti cuogu quẽ'rã ñe'enojõ du'sano'some”, ni ojano'wũ.

Tito cũ me'rãcjãrã me'rã Corintopũ wa'atje ni'i

¹⁶ Yu'u musã ye cjasere wãcũque'ti'i. Yu'u wãcũque'tiro weronojõ Tito quẽ'rãrẽ Õ'acũ wãcũque'ticã weecu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ e'catise o'o'o. ¹⁷ Tito yu'u

o'ócã, maata yu'tiwĩ. Ni'cârôacârê cû musârê ĩ'asĩ'rĩ'cu nitjĩagũ, cû añurõ tu'saro me'rã musã tiropu wa'agusami. ¹⁸ Tito me'rã apĩ o'ónemorãsa'a. Cû marĩ acaweregu Jesucristore ějõpeogu nĩmi. Nipe'tirã Jesucristore ějõpeori curuacjãrã cûrê a'tiro ucũma: “Cû Jesucristo ye quetire wereme'riyu'ruami”, nima. ¹⁹ Apeye quẽ'rãrê, Jesucristore ějõpeose cururicjãrã ũsârê ba'patidutirã cûrê besecãrã niwã. Niyeru sêrĩneo'quere miacã, cû ũsã me'rã ba'patiũa'cãgũsami. Ũsã niyerure miarã, masã marĩ wiogure añurõ ucũdutirã tojo wee'e. Tojo nicã ũsã e'catise me'rã weetamusĩ'rĩsere ĩ'orã tojo wee'e. ²⁰ Ũsã a'tere tojo wéérã, masã ũsârê “Niyeru bajuriopã” nidutitirã tojo wee'e. ²¹ A'tere wéérã, ũsã marĩ wiogu ĩ'orõpũre queoro weesĩ'rĩ'i. Tojo nicã masã ĩ'orõpu quẽ'rãrê queoro weesĩ'rĩ'i.

²² Apĩ marĩ acaweregu quẽ'rãrê na me'rã o'ónemo'o. Cû uputu weetamusĩ'rĩsere pejetiri ĩ'owĩ. Totã ni'cârôacârê musârê na queoro weepãrã nígũ, weetamusĩ'rĩmi. ²³ Titore ãpẽrã sêrĩtiũa'cã, a'tiro niũa: “Pablo me'rãcjũ cû me'rã da'ragu ũsârê weetamugũ nĩmi”, niũa. ãpẽrã puarãrê sêrĩtiũa'cã pe'ema, a'tiro niũa: “Jesucristore ějõpeori curuacjãrã na o'ó'cãrã nima. Na, na weese me'rã Cristore añurõ ucũcã weema”, niũa. ²⁴ Ma'ise me'rã narê ñe'eña. Tojo weecã, ãpẽrã musã Tito quẽ'rãrê ma'isere masĩrãsama. Ũsã ãpẽrãrê a'tiro nitojawu: “Corintocjãrã masârê añurõ ñe'ema”, niwũ. Musã tojo weecã ĩ'arã, na ũsã ní'quere “Diacjũta nipã”, nirãsama.

9

Niyeru sêrĩneose ni'i

¹ Musã Jesucristore ějõpeorãrê niyeru o'osere ojanemowe'e. ² Musã o'osĩ'rĩsere masĩtoja'a. Musã tojo weesĩ'rĩsere yu'u e'catise me'rã Macedoniacjãrãrê werewu. “Si cû'ma me'rã Corintocjãrã Acaya di'tapu nirã niyeru sêrĩneonu'cãsi'riwã”, niwũ narê. Tere tu'orã, pãjãrã Macedoniacjãrã quẽ'rã e'catise me'rã niyeru neonu'cãwã. ³ Musârê “Niyeru o'orãsama” nimigũ, Titore cû me'rãcjãrã me'rã musã tiropu o'óguti. Yu'u Macedoniacjãrãrê ní'que queoro wa'acã u'a'a. Yu'u “Corintocjãrã niyeru neonu'cãtojawã” ní'caronojõta musã o'ootjere cuoyutojaya. ⁴ Apetero yu'u musã tiropu wa'acã, Macedoniacjãrã yu'u me'rã wa'abosama. Ũsã topu etacã, musã neoyuticã, yu'u uputu bopoyasãbosa'a. Yu'u “Na neonu'cãtojawã” ní'que ye bu'iri tojo weebosa'a. Musã quẽ'rã mejãrõta bopoyabosa'a. ⁵ Tojo weegu yu'u a'tiro wãcũ'u. Yu'u musã tiropu wa'ase duporo Tito quẽ'rãrê wa'aduti'i. Na musã “O'orãti” ni sêrĩneo'quere apoyurãsama. Na tojo weecã, ũsã ejase duporo cuoyutojarãsa'a. Tojo weerã musã wãcũrõ o'orãsa'a. Tojo weetirã, ũsã ejarãpu “O'oroua'a” nicãma, musã ãpẽrã dutiro weerã weebosa'a.

⁶ Musã a'tere wãcũña. Marĩ cã'rõacã otecã, marĩ ote'que cã'rõacã pĩ'rĩ ducati'i. Peje otegunojõ peje pĩ'rĩ ducatiño'sami. Te weronojõ marĩ pajasecuorãrê pajiro o'ocã, Õ'acũ quẽ'rã marĩrê o'o'caro ejatuario o'osami. ⁷ Marĩnucũ tocã'rõ o'oguti ni tu'oña'rõ o'oroua'a. Marĩ o'osĩ'rĩtirã, o ãpẽrã dutiro weronojõ tu'oña'rã, o'oticã'rõu'a'a. Marĩ e'catise me'rã o'ocã, Õ'acũ marĩrê ma'isami. ⁸ Õ'acũ nipe'tise añuse musârê o'oyu'ruo o'omasĩmi. Cû tojo weecã, musârê du'sasenojõrê cuope'orãsa'a. Tojo nicã no'o nisere ãpẽrãrê weetamunu'cũrãsa'a. ⁹ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu oja'caronojõta ni'i. A'tiro ojano'caro niwũ:

Añugũ pajasecuorãrê añurõ o'omu'sĩ o'osami.

Tojo weero cû añurõ weese ninu'cũcã'rõsa'a.

¹⁰ Õ'acũ otese capere o'omi. Tojo nicã ba'ase quẽ'rãrê o'omi. Cũta nipe'tise musã cuootjere o'ogusami. Nipe'tisere nemorõ cuocã weegusami. Tojo weerã musã ãpẽrãrê nemorõ o'omasĩrãsa'a. ¹¹ Tojo weerã peje cuorã, ãpẽrãrê o'omu'sĩ o'orãsa'a. Ũsã quẽ'rã musã o'osere pajasecuorãrê o'orãti. Musã tojo o'ocã ĩ'arã, marĩ acawerãrã

Õ'acũrẽ e'catise o'orāsama. ¹² Mũsã Õ'acũ yarã pajasecũorārẽ o'orã, narẽ weetamurã wee'e. Õ'acũ quẽ'rārẽ e'catise o'ocã wee'e. ¹³ Mũsã sērĩneosere o'orã, Cristore queoro ějõpeosere narẽ ĩ'o'o. Mũsã cũ dutisere yu'ticã ĩ'arã, Õ'acũrẽ e'catipeorāsama. Mũsã pajiro o'osere ĩ'arã, Õ'acũrẽ añurõ wãcũrāsama. Tojo nicã nipe'tirārẽ o'osere ĩ'arã, tojo weerāsama. ¹⁴ Na pe'e quẽ'rã mũsārẽ ma'írã, Õ'acũrẽ sērĩbosarāsama. Õ'acũ mũsārẽ añurõ weecã ĩ'arã, tojo weerāsama. ¹⁵ Õ'acũ marĩrẽ Jesucristore o'ogu, añubutiaro weegu weecu niwĩ. Tojo weerã cũrẽ e'catise o'orã.

10

Pablo “Jesucristo besecũú'cu ni'i” nisere were'que ni'i

¹ Yu'u Pablo mũsārẽ apeyenojõ wereguti. Cristo tu'tiro marĩrõ cũ añurõ pajaña'se me'rã ucũrõnojõta mũsārẽ ojasĩ'rĩsa'a. Āpẽrã yu'ure a'tiro nisama: “Cũ marĩ tiropu tutuatigu, pajasecuogu weronojõ ucũme'rĩcã'mi”, nisama. “Yoaropu papera o'ogu pe'e, tutuaro me'rã ojao'omi”, nisama. ² Yu'ure mũsã tiropu wa'agu, tutuaro me'rã ucũcã weeticã'ña. Āpẽrã “Cũ a'ti turicjũ weronojõ āpẽrã yu'rũoro nisĩ'rĩmi. Õ'acũ dutiro me'rã mejẽta ucũmi”, nisama. Yu'u tojo wãcũrãnojõrẽ tutuaro me'rã ucũpõtẽomasĩ'i. ³ Ĕsã a'ti turipu ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, ũsã a'ti turicjãrã weronojõ weewe'e. ⁴ Surara a'mewẽjẽrã, narẽ ĩ'atu'tirārẽ docaque'acã weesama. Na weronojõ ũsã quẽ'rã ña'asere docaque'acã weesĩ'rĩ'i. Tojo weesĩ'rĩrã, a'ti turicjãrã wãmotiro weronojõ weewe'e. Ĕsã basu ũsã tutuaro ucũse me'rã, ũsã me'rĩse me'rã ña'asere cõ'awe'e. Tojo weronojõ o'orã, ũsã Õ'acũ tutuase me'rã pe'e cũrẽ ějõpeotirã na wãcũsere cõ'a'a. Na āpẽrã ějõpeobo'cãrārẽ cã'mota'asere cõ'a'a. Cũ tutuase me'rã masã na masĩyu'rua'a nĩ tu'oña'sere wapamarĩse dojocã wee'e. ⁵ Cũ tutuase me'rã ũsã na “Niwe'e” nisere cõ'a'a. Nipe'tise Õ'acũrẽ ějõpeoticã weesere cõ'a'a. Nipe'tirã Cristo Ɂaronojõ wãcũ, cũrẽ queoro ějõpeocã wee'e. Narẽ cũ dutiro weeato nĩrã tojo wee'e. ⁶ Mũsã Jesucristo Ɂaro añurõ weeyu'rutẽrĩca be'ro ũsã a'tiro weemasĩ'i. Mũsã queoro weeticã, yu'rũnu'cãrārẽ bu'iri da'remasĩ'i.

⁷ Mũsã bu'icjase dia'cũrẽ ĩ'a'a. No'o “Jesucristo yagu ni'i” nigũnojõ a'tiro masĩrõɁa'a. Cũ ucũrõnojõta ũsã quẽ'rārẽ “Cristo yarã nima”, nĩrõɁa'a. ⁸ Marĩ wiogu ũsārẽ a'tiro weedutiwĩ. Mũsārẽ “Añurõ ějõpeocã weeya”, niwĩ. Mũsã ějõpeosere dojorẽdutiwĩ. Tere Ɂputu ucũnu'cũsĩ'rĩmigũ, yu'u ucũsere bopoyawe'e. ⁹ Yu'u ojawuase pũrĩ me'rã mũsārẽ tu'oucuadutigu mejẽta oja'a. ¹⁰ Āpẽrã yu'ure a'tiro nisama: “Cũ ojase tutuabutia'a. Cũ bajuyoropuma tutuatũ'satigu bajumimi. Cũ ucũse quẽ'rārẽ sõ'owaro tu'saya marĩ'i”, nisama. ¹¹ Yu'ure tojo nĩrãnojõ a'tiro masĩrõɁa'a: “Cũ yoaropu nĩgũ oja'caronojõta marĩ tiropu nĩgũ quẽ'rã, mejãrõta tutuaro ucũgũsami”, nĩrõɁa'a.

¹² Yu'u āpẽrã na basu añurõ ucũrã me'rã ni'cãrõwĩjisĩ'rĩtisa'a. A'tere ne cã'rõ ucũma'asĩ'rĩtisa'a. Na tu'omasĩtima. Na Ɂaro a'tiro nisama: “Marĩ weronojõ weerã añurã nima”, nisama. Nipe'tirārẽ ĩ'abesesama. ¹³ Yu'u āpẽrã ye da'rasere “Weeapu”, niwe'e. Õ'acũ yu'ure weredutigu cũu'caro ejatuaro wereme'rĩcã'a. Cũta yu'ure mũsã tiropu bu'egu wa'adutiwĩ. ¹⁴ Tojo nĩgũ, nisoogu mejẽta wee'e. Mũsã tiropu ejagu, Õ'acũ yu'ure cũu'quere weewu. Yu'uta mũsārẽ añuse Cristo mũsārẽ yu'rũomi nise quetire weremu'tãwũ. Tojo weegu yu'u wee'quere queoro ucũ'u. ¹⁵ Yu'u Õ'acũ cũu'que nemorõ da'rawe'e. Tojo weegu āpẽrã na da'rasere “Yu'u da'rase ni'i”, niwe'e. Tojo nĩrõnojõ o'ogu, yu'u da'ra'quepure da'rasĩ'rĩgũ, mũsã tiro pe'e nemorõ da'rasĩ'rĩ'i. Mũsã ějõpeocã ĩ'agũ, mũsārẽ nemorõ bu'emasĩ'i. ¹⁶ Mũsã nemorõ ějõpeoca be'ro mũsã yu'rũro nise macãrĩpu Jesucristo ye quetire werese'saguti. Cũ

ye quetire wereya marĩse macãrĩpu wa'asĩ'rĩsa'a. Āpẽrã na da'ra'quepure “Yũ'u da'rasede nĩ'i” nĩsĩ'rĩtigũ, tojo weesĩ'rĩsa'a.

¹⁷ Ō'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ: “Nĩ'cũ Āpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a' nĩsĩ'rĩgũ, nĩticã'to. Tojo wãcũrõnojõ o'ogu, marĩ wiogu pe'ere 'Tutuayũ'rũgu nĩmi, marĩrẽ añubutiaro weecu niwĩ, niato.” ¹⁸ Nĩ'cũ cũ basu ucũgũ, “Yũ'u añurõ wee'e” nigũnojõrẽ “Cũ añugũ nĩmi”, nĩta basiowe'e. Jesucristo marĩ wiogu “Añugũ nĩmi” nĩno'gũ pe'e añugũ nĩmi.

11

Pablo nisoori masãrẽ nise nĩ'i

¹ Nĩ'cãrõacã yũ'u ucũma'agũ weronjõ ojaguti. No'o musã nũ'cãta basioro nũ'cãña. Musã tojo weecã ũa'a. ² Ō'acũ cũ yarãrẽ ãpẽrãnojõrẽ ãjõpeocã, doesami. Cũ doero weronjõ yũ'u musãrẽ doe'e. Yũ'u Cristo yere werecã, musã tũ'orã, ãjõpeowũ. Musã nĩ'cõ numio marãpũtiacjo weronjõ nĩ'i. Cristo musã marãpu niacju weronjõ nĩmi. Tojo weegu musã cũ ĩ'orõpũre ña'ase marĩrã nĩcã ũa'a. ³ Tojo ũamigũ, musãrẽ a'tiro wa'acã uisa'a. Pĩrõ cũ nĩquesãse me'rã Evare nisoo ãjõpeocã weecu niwĩ. Musã quẽ'rã co weronjõ ãpẽrã nisoosere ãjõpeobosa'a. Musã Cristore queoro ãjõpeomi'quere du'ubosa'a. Tojo weegu uisa'a. ⁴ Musã a'tiro wee'e. Āpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, añurõ tũ'otũ'sa'a. Ēsã Jesú yere werewũ. Na pe'e te mejẽtare werema. Musã ne waropũre Espĩritu Santure ñe'ewũ. Nĩ'cãrõacãrẽ Espĩritu Santu mejẽtare ñe'erã wee'e. Na Ō'acũ masãrẽ yũ'ruose mejẽtare werecã, añurõ tũ'o ãjõpeo'o. ⁵ Na musãrẽ bu'erã Jesucristo besecũ'cãrã nemorõ tũ'oña'sama. Yũ'u pe'e na doca tũ'oña'we'e. ⁶ Yũ'u ucũse ũa'suawe'e, ũa'suaro pe'e. Tojo nĩmicã, Ō'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Yũ'u tojo masĩsere nĩpe'tise yũ'u weesetise me'rã ĩ'o'o.

⁷ Ne waro yũ'u Ō'acũ masãrẽ yũ'ruose quetire musãrẽ weregu, wapaseetiũ. ¿Musã de'ro wãcũti? Apetero weegu musãrẽ wapaseetigu, ¿ña'arõ weegu weepari? Yũ'u da'ra wapata'aba'awũ. Musãrẽ añurõ weesĩ'rĩgũ, tojo weewũ. ⁸ Yũ'u musã tiropũ nĩrĩ curare ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã yũ'ure niyeru o'owã. Yũ'u tere ñe'e, musãrẽ weetamusĩ'rĩgũ, na ye niyerure a'madũogu weronjõ tũ'oña'wũ. ⁹ Yũ'u musã me'rã nĩgũ, apeyenojõ dũ'sacã ĩ'agũ, ne nĩ'cũrẽ caribotiwũ. Marĩ acawererã Macedoniacjãrã yũ'ure dũ'sasenojõrẽ o'owã. Tojo weegu caribotiwũ. A'tirota weeyapatiguti. ¹⁰ Yũ'u diacjũ nise Jesucristo ye quetire masĩ'i. Diacjũta nĩ'i. Te diacjũ nĩrõnojõta yũ'u bu'ese wapa ne niyeru sãrĩsome. Ne nĩ'cũ Acaya di'tacjũ “Cũ wapaseemi”, nĩmasĩtisami.

¹¹ Yũ'u musãrẽ ma'ise ye bu'iri tojo ucũ'u. Yũ'u musãrẽ ma'iyũ'rũsere Ō'acũ masĩsami.

¹² Yũ'u weewũaronjõ weenu'cũgũti. Āpẽrã pe'e yũ'u weronjõ weerã wee'e, nisama. Na bu'ese wapare wapaseesama. Yũ'u pe'e wapaseewe'e. Tojo weerã na “Cũ weronjõ wee'e”, nĩmasĩtisama. ¹³ A'tiro nĩ'i. Na “Cristo cũ besecũ'cãrã nĩ'i” nĩrã, tojo nĩma'acãrã weema. Na weeta'sarã nĩma. Bu'i dia'cũ Jesucristo cũ besecũ'cãrã weronjõ bajuma. ¹⁴ Tojo weese diasatisa'a. Wãtĩa wiogu quẽ'rã tojota weemasĩsami. Apetero cũ ũa'musecũ Ō'acũrẽ wereco'tegu weronjõ bajugu dojosami. ¹⁵ Tojo weerã cũrẽ da'raco'terã quẽ'rã cũ weronjõ weesama. Na añurã weronjõ weesoosama. Na pũrĩcã na wee'caronjõta bu'iri da'reno'rã, pecame'epũ yapatidijarãsama.

Pablo Jesucristo besecũ'cũ cũ pĩ'eti'que nĩ'i

¹⁶ Yũ'u a'te dũporo oja'caronjõ musãrẽ ojanemogũti. “Cũ basu añurõ ucũgũ, maatigu weemi”, nĩticã'ña. Musã tojo wãcũrã pũrĩcã, “Cũ maatigu weronjõ ucũato”, nĩña. Tojo weegu cã'rõacã yũ'u basu añurõ ucũgũsa'a. ¹⁷ Yũ'u tojo ucũgũ, marĩ wiogu

duti'caro mejêta ucũgũ wee'e. Yũ'u basu añurõ ucũme'rĩgũ, maatiri masũ weronojõ busu'u. ¹⁸ Pãjãrã no'o uaro na basu añurõ ucũma. Na tojo weeyucã, yũ'u quẽ'rã yũ'u weesere añurõ ucũgũti. ¹⁹ Musã masĩyũ'rũarã nitĩjarã, maatiri masã na weesere añurõ nũ'cã'a. ²⁰ Musã a'tiro wee'e. Āpẽrã musãrẽ dutipecã, nũ'cãsa'a. No'o musã yere miiwapacã, nũ'cãsa'a. No'o tojo weetirã, musãrẽ mejõ nirã weecã, nũ'cãsa'a. Tũ'omasĩtirãrẽ weronojõ ĩ'acõ'acã, nũ'cãsa'a. No'o musãrẽ diapoapu paacã quẽ'rãrẽ, nũ'cãcã'sa'a. Tojo weese nipe'tisere nũ'cãpe'ocã'sa'a. ²¹ Na musãrẽ tojo wéerã, ña'abutiario weerã weeama. Īsã pũrĩcã musãrẽ tenojõrẽ ne weemasĩtibosa'a.

Āpẽrã na weesere añurõ ucũcã, yũ'u quẽ'rã na weronojõ ucũma'asirutugũti. Maatigu weronojõ weema'a'a. ²² Na “Hebreo masã ni'i”, nisama. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Israe curuacjãrã nima. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. Na Abrahã pãrãmerã nituriarã nima. Yũ'u quẽ'rã cũta ni'i. ²³ Na “Cristore da'raco'terã ni'i”, nima. Yũ'u pũrĩcã na nemorõ cũrẽ da'raco'tegu ni'i. Yũ'u tojo nĩgũ, ucũma'agũ weronojõ busu'u, busugu pe'e. A'tiro ni'i. Yũ'u na nemorõ da'rayũ'rũnũ'cãwũ. Yũ'ure na nemorõ tãrãwã. Na nemorõ bu'iri da'reri wi'ipu pejetiri sõrõno'wũ. Pejetiri Jesucristore ějõpeotirã yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩcã, wiose pu'to niwũ. ²⁴ Ni'cãmocũsetiri judío masã yũ'ure wecu dari me'rã tãrãwã. Tetirinucũ treinta y nuevetiri tãrãwã. ²⁵ I'tiati yucupagu me'rã yũ'ure paawã. Ni'cãti ũtãperi me'rã yũ'ure doquewã. I'tiati ũsã sijari cura yucũsũjo mirĩdijawũ. Ni'cãti mirĩdijacaterore ni'cã ñami, ni'cã nũmũ ti maajopũre pa'sabo'reawũ. ²⁶ Yũ'u pejetiri sijawũ. Mirĩtawioro sijawũ. Wioro, yajari masã tiropũ sijawũ. Yũ'u acawererã judío masã tiropũ, judío masã nitirã tiropũ wiose wa'tero sijawũ. Tojo nicã macãpũre, masã marĩrõpũre, dia pajiri maajopũre wiose wa'tero sijawũ. “Jesucristore ějõpeorã ni'i” nisoori masã wa'teropũ quẽ'rãrẽ wiose wa'tero sijawũ. ²⁷ Yũ'u da'ragũ, pi'etiawũ. Pejetiri cãrĩtimũjãwũ. Ījaboawũ. Acowũowũ. Āpeterore ba'atiyu'ruomũjãwũ. Yũsũabuawũ. Āpeterore su'ti moowũ.

²⁸ Apeyema, a'tiro tũ'oña'a. Īmũcorinucũ yũ'u Jesucristore ějõpeose cururicjãrã nipe'tiropũ nirãrẽ wãcũque'ti'i. ²⁹ No'o tutuatigũnojo nicã, yũ'u quẽ'rã cũ tutuatisere tũ'oña'tamu'u. Ni'cũ Jesucristore ějõpeogũre āpẽrã ña'arõ weeduticã, cũ ña'arõ weecã, yũ'u bopoyasã'a. Cũrẽ ña'arõ weecã weerã me'rã ua'a. ³⁰ Yũ'u pe'e “Āpẽrã yũ'ruoro ni'i” nirõnojo o'ogu, yũ'ure wa'a'que me'rã tutuatigu ni'i nisere ĩ'ogũti. ³¹ Ō'acũ, marĩ wiogu Jesucristo pacũ yũ'u ucũsere “Diacjũta ni'i”, nĩmasĩsami. Cũrẽta “Añugũ nimi”, ninu'cũrõũa'a. ³² Yũ'u Damascopũ nicã, a'tiro wa'awũ. Ti di'ta wiogu waro Aretas wãmetigu cũ docacjũ a'tiro weecu niwĩ. Yũ'ure ñe'esĩ'rĩgũ, ti macã sumuto na yéeca sã'rĩrõ wijaase soperipũre surarare cũucu niwĩ. ³³ Yũ'u me'rãcjãrã pe'e yũ'ure a'tiro weewã. Pi'i me'rã ti sã'rĩrõ u'mũarõ nirĩ sopeacãpu o'oyũ'ruodijowã. Tojo weegu yũ'u narẽ ñe'eotiawũ.

12

Pablo quẽ'ese weronojõ ĩ'a'que ni'i

¹ Marĩ basu añurõ ucũcã, wapamarĩ'i. Tojo nimigũ, ucũgũti. Marĩ wiogu quẽ'ese weronojõ yũ'ure ĩ'o'quere weregũti. ² Jesucristore ějõpeoca be'ro a'tiro wa'awũ. Quẽ'ese weronojõ Ō'acũ yũ'ure cũ tiropũ miimũjãwĩ. Tere yũ'u ĩ'ãca be'ro catorce cũ'marĩ yũ'ru'u. Yũ'u upũ me'rã o yũ'u ejeripõ'rã dia'cũ wa'agu, wa'apã. Masĩtisa'a. Ō'acũ dia'cũ masĩsami. ³⁻⁴ A'tere masĩ'i. Ō'acũ u'mũse Paraíso wãmetiropũ yũ'ure miiejawĩ. Upũ me'rã o ejeripõ'rã dia'cũ miagũ, miapĩ. Masĩtisa'a. Ō'acũ ni'cũta tere masĩsami. Yũ'u topũ nĩgũ, masã masĩtisere tũ'owũ. Cũ were'que masãrẽ weredutise mejêta niwũ. ⁵ A'tiro wa'agũnojo pũrĩcãrẽ “Āpẽrã yũ'ruoro nimi”, nirõũa'a. Yũ'u basu “A'tiro nigũnojo ni'i”, nĩmasĩtisa'a. Yũ'u tutuatise dia'cũrẽ añurõ ucũgũti. ⁶ Tojo

nimigũ, yu'u basu añurõ ucũgũ, ucũma'agũ mejẽta weebosa'a. Diacjũta ucũbosa'a. A'tiro ni'i. Musã yu'ure ãjõpeobosa'a. Tojo weeri nĩgũ, “Yu'u ãpẽrã yu'ruoro ni'i” nisere nisome. Yu'u weetisepureta, yu'u weretisepureta yu'ruoquejobosa'a.

⁷ Õ'acũ yu'ure i'oque añubutiasse niwã. Yu'u tere wãcũgũ, yu'u basu “Añuyurũagu ni'i”, nitawio ni'i. Tojo weegu Õ'acũ yu'ure tojo wãcũrĩ nĩgũ, a'tiro weewĩ. Wãtĩ yu'u upure dutida'recã, tojo i'acã'cu niwĩ. Te duti yu'ure pota bu'bero weronojõ pũrĩ'i. ⁸ I'tiati yu'u marĩ wiogure “Te pũrĩse pe'tiato”, sẽrĩmiwã. ⁹ Cũ pe'e yu'ure a'tiro niwĩ: “Yu'u mũ'urẽ ma'i'i. Tojo weero mũ'urẽ apeyenojõ du'sawe'e. Masã tutuatirã nicã, yu'u tutuasere nemorõ i'ota basio'o”, niwĩ marĩ wiogu. Tojo weegu yu'u tutuatigu, e'cati'i. Tojo tutuatigu, Cristo tutuase yu'upure niato nĩgũ tojo wee'e. ¹⁰ Yu'ure ña'arõ ucũsere, yu'ure apeyenojõ du'sasere e'cati'i. Tojo nicã ãjõpeose bu'iri ña'arõ weesere, mejẽcã wa'asere e'cati'i. A'tiro ni'i. Tutuatironojõ o'ogu, nemorõ tutuagu wa'a'a.

Corintocjãrã ãjõpeori curuacjãrãrẽ Pablo wãcũnũrũ'que ni'i

¹¹ Yu'u, yu'u basu añurõ ucũgũ, maatigu weronojõ wee'e. Musã pe'eta yu'ure tojo ucũdutarã weronojõ wee'e. Musã yu'ure añurõ ucũcã, añu nibopã. ãpẽrã musãrẽ nisoose me'rã ãjõpeocã weerã doca niwe'e. Na a'tiro nisama: “Ësã Jesucristo besecũú'cãrã nemorõ ni'i”, nisama. Yu'u mejõ nigũ nimigũ, tojo bususijãrã dijaru niwe'e. ¹² Yu'u musã tiropu pi'etinigũ, wãcũtutuatjãgũ, peje Õ'acũ tutuaro me'rã weewĩowã. Te me'rã diacjũta yu'ure Jesucristo besecũú'quere i'owã. ¹³ Musã Corintocjãrãrẽ ãpẽrã Jesucristore ãjõpeose cururicjãrã doca ãjõnũ'cõtihu. A'te dia'cũrẽ weeticãti. Musãrẽ wapaseetihu. Musã tu'oña'cã, ¿yu'u tojo weese ña'a niti? Ña'acãma, acobojoya.

¹⁴ Yu'u musã tiropu wa'atjere apoyugu wee'e. Ni'cãrõacã yu'u wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Musãrẽ “Weetamuña”, ni caribosome. Musã cuosere ã'masome. A'te dia'cũrẽ u'a'a. Musã Cristo duti'quere añurõ weecã u'a'a. A'tiro ni'i. Pacusumua na põ'rãrẽ na uasere o'osama. Na põ'rã mejẽta na pacusumuarẽ na uasere o'osama. A'tiro weerã, musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Tojo weerã yu'ure yu'u uasere o'owe'e. ¹⁵ Yu'u cuose ejatuaro musãrẽ weetamugũti. Nipe'tiro yu'u weepõtẽota basioro musãrẽ añurõ wa'ato nĩgũ tojo weetamugũti. A'tiro tu'oña'a. Yu'u musãrẽ nemorõ ma'icã, musã pe'e yu'ure ñajaro ma'ibosa'a.

¹⁶ ãpẽrã yu'u caribotisere masĩmirã, a'tiro nisama: “Cũ me'rĩse me'rã musãrẽ ãjõpeocã weecu niwĩ”, nisama. ¹⁷ ¿Yu'u o'ó'cãrã musãrẽ niso, musã yere ã'marĩ? Ne apeyenojõ ã'maticãrã niwã. ¹⁸ Yu'u Titore musã tiropu wa'adutiwu. Tojo nicã apĩ Jesucristore ãjõpeogu marĩ acaweregure cũ me'rã o'ówu. ¿Topure Tito nisoose me'rã musã yere ã'marĩ? Musã masĩsa'a. Tito yu'u weronojõ weemi. Musãrẽ bu'égũ, añuse dia'cũrẽ weesĩ'rĩcu niwĩ. Ne wapaseeticu niwĩ.

¹⁹ Apetero weerã musã ãsãrẽ “Añurõ wãcũdutarã weema”, nisa'a. Tojo niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Ësã Õ'acũ i'orõpure Cristo dutiro me'rã ucũ'u. Yu'u mairã yu'u acawererã, musãrẽ Õ'acũrẽ nemorõ ãjõpeonemodutigu tojo wee'e. ²⁰ Yu'u uisa'a. Apetero weerã yu'u musã tiropu wa'acã, “Yu'u uaronojõ mejẽta weerã weebosama”, nisa'a. Musã quẽ'rã yu'ure mejãrõta nibosa'a. Apeye quẽ'rãrẽ yu'u musãrẽ “A'tiro weerã weebosama”, nisa'a. “A'metu'tirã weebosama. Uorã weebosama. Uarã weebosama. Na ye dia'cũrẽ wãcũrã weebosama. ãpẽrãrẽ ucja, ña'arõ ucũrã weebosama. Tojo nicã “Ësã ãpẽrã yu'ruoro añuyurũnũ'cã'a”, nirã weebosama. No'o uaro weema'acãrã weebosama”, nisa'a. ²¹ Yu'u uisa'a. Musã tiropu apaturi wa'acã, Õ'acũ yu'u wiogu musã ña'arõ wee'que bu'iri yu'ure bopoyoro yu'rucã weebosami. Tojo nicã ña'arõ wee'cãrã acobojoye sẽrĩticã, pũrõ utibosa'a. Musã ña'arõ weesere,

ña'arõ wãcũsere, no'o musã a'metãrãbajaque'atisere pũrõ bujawetibosa'a. Nipe'tise ña'ase uaripejase, musã weewuasenojõrẽ du'uticã, mejãrõta bujawetibosa'a.

13

Pablo weretuose, cũ we'eritituose ni'i

¹ Ni'cãrõacã yu'u musã tiropu wa'ase me'rã i'tiati wa'arosa'a. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpure a'tiro ojano'wũ: “Puarã o i'tiarã ã'aca be'ro marĩ apẽrã wee'quere ã'a'cãrã weresãmasĩno'o.” ² Toduporopu musã tiro nĩgũ, ña'arõ weerãrẽ “Bu'iri da'regũti”, ni weretojawu. Tojo nicã nipe'tirãrẽ werewu. Ni'cãrõacã yoropu nimigũ, werenemogũti tja. Yu'u apaturi musã tiropu wa'agu, ña'arõ weerãrẽ pajaña'some majã. ³ Tojo weecã musã masĩrãsa'a, Cristo yu'ure wãcũse o'ose me'rã ucũ'u. Cristo musãrẽ dutigu tutuaticã weetimi. Musãrẽ cũ tutuayurũsere ã'omi. ⁴ Diacjũta ni'i. Cũ curusapu tutuatigu weronojõ paabi'peno'cu niwĩ. Tojo nimigũ, ni'cãrõacãrẽ cũ pacu tutuaro me'rã catimi. Ësã quẽ'rã cũ ní'caronojõta tutuatirã ni'i, nĩrã pe'e. Tojo nimirã, cũ yarã niyurã, Õ'acũ tutuaro me'rã ninu'cũ'u. Tojo weerã musãrẽ weetamumasĩ'i.

⁵ Musã “¿Jesucristore ãjõpeorãta nimiti ãsã?” ni, musã basu beseya. ¿Ësã ãjõpeose diacjũta nimitito? nĩrã, tojo wãcũña. ¿Ësãpure Jesucristo diacjũta nimiti? nĩrã, tu'oña'rẽ musã. Apetero weerã cũrẽ ãjõpeotirã, ãjõpeotisa'a musã. ⁶ Ësã Jesucristore diacjũta ãjõpeo'o. Cũ yarã ni'i. Musãrẽ tere masĩcã u'a'a. ⁷ Ësã musãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã Õ'acũrẽ sẽrĩbosa'a. Cũrẽ sẽrĩrã, ãsãrẽ ãjõpeodutirã mejẽta sẽrĩbosa'a. Musã pe'ere queoro weedutirã sẽrĩbosa'a. No'o ãsã queoro weemicãta, “Na queoro weetima” ãsãrẽ nicã, añucã'rõsa'a. ⁸ A'tiro ni'i. Õ'acũ ye diacjũ cjaseta ni'i. Musã tere queoro weecã ã'arã, “A'tiro pe'e weeya”, nisome. Ësã tereta uasã'a. ⁹ Musã ãsãrẽ ã'arã, “Na tutuatirã, dutimasĩtirã nima”, ni'i. Musã pe'e tutuarã nicã, añu ni'i. Tere ã'arã, ãsã e'catirãsa'a. Musãrẽ Õ'acũ nipe'tisere cũ uaronojõ weecã uarã, sẽrĩbosa'a. ¹⁰ Yu'u musã tiropu wa'ase duporo a'ti pũrĩrẽ oja'a. Topu wa'agu, tutuaro me'rã musãrẽ tu'tisĩ'rĩtisa'a. Marĩ wiogu yu'u musãrẽ dutimasĩsere o'ocu niwĩ. Tojo weegu yu'u musãrẽ tu'timasĩ'i. Tojo weesĩ'rĩtisa'a. Jesucristo musã ãjõpeosere dojorẽdutigu mejẽta dutisere yu'ure o'owĩ. Musãrẽ nemorõ ãjõpeocã uagu, tojo weewĩ.

¹¹ Acawererã, tocã'rõta ojaguti. Añurõ niña. Yu'u musãrẽ duti'quere queoro weeme'rĩcã'ña. A'merĩ wãcũtutuacã weeya. Ni'cãrõnojõ niseti, a'mequẽrõ marĩrõ niña. Õ'acũ ejerisãjãcã weegũ, musãrẽ ma'igũ musã me'rã nigũsami. ¹² E'catise me'rã a'merĩ añudutiya. ¹³ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã marĩ acawererã musãrẽ añudutima.

¹⁴ Jesucristo marĩ wiogu musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Õ'acũ musãrẽ ma'igũ musã me'rã niato. Tojo nicã Espĩritu Santu musã me'rã niato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Galacia di'tacjārārē cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Galacia di'tacjārārē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Romacjārārē oja'caro weronojō narē ojacu niwī.

A'tere ojacu niwī. Masā mejēta yu'ure Jesucristo ye quetire bu'edutirā sōrōwā nisere ojacu niwī. “Jesucristo basu, marī pacu Ō'acū basu sōrōwā”, ni ojacu niwī.

Apeyere, “Moisé duti'que me'rā marī bu'iri marīrā tojamasītisa'a”, nicu niwī. “Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū añurā tojamasī'i”, nicu niwī.

Pablo Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'que ni'i

¹⁻² Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā me'rā masā Jesucristore ējōpeorārē Galacia di'tapu nirārē oja'a. Musārē añudutise o'o'o. Yu'u Jesucristo besecū'cu ni'i. Yu'ure masā mejēta Ō'acū ye quetire weredutirā besewā. Na o'ócā mejēta tere were'e. Jesucristo, cū pacu Ō'acū na basu yu'ure besewā. Ō'acūta Jesucristo wērī'cupure masōcu niwī.

³ Marī wiogu Jesucristo, marī pacu Ō'acū añurō weeato musārē. E'catise, musārē ejerisājācā weeato.

⁴ Jesucristo cū basu cū uaro me'rā marī ña'arō wee'quere wērībosacu niwī. A'ti umuco cjase ña'ase doca ninemotica'to nígū tojo weecu niwī. A'tere wéégū, marī pacu Ō'acū duti'caronojōta weecu niwī. ⁵ Tojo weerā marī Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rā. Tojota weerouasa'a.

Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū yu'rurāsa'a nise ni'i

⁶ Ō'acū musārē ma'ígū, besecu niwī. Jesucristo cū wērīse me'rā musārē yu'ruocu niwī. Cū tojo weemicā, masā pe'e maata waro cūrē ējōpeodu'urā wee'e. Apeye bu'ese pe'ere siruturā wee'e. Masā tojo weecā tu'ogu, uputu ucuasa'a. ⁷ Āpērā masā ne waro ējōpeo'quere dojorēsama. Musārē Jesucristo ye quetire weresu'riasama. Tere ducayusī'rīsama. Jesucristore ējōpeose me'rā dia'cū marīrē yu'rata basio'o. Apeye bu'esepua basiotisa'a. ⁸ Ūsā musārē Ō'acū masārē yu'ruose quetire queoro werewu. Musārē Jesucristo ye quetire mejēcā weregure Ō'acū uputu bu'iri da'reato. No'o yu'unojōrē, o apī u'musecū Ō'acūrē wereco'tegure ūsā mejēcā werecā, bu'iri da'reato. ⁹ Yu'u toduporopu masā tiropu nígū, a'tere weretojawu. Ni'cārōacārē apaturi ninemo'o tja. No'o ūsā bu'e'que Jesucristo ye quetire musārē mejēcā weregunojōrē Ō'acū bu'iri da'reato.

¹⁰ Yu'u a'tere weregū, masā yu'ure “Añubutiaro wereme'rīmi” niato nígū mejēta were'e. Ō'acū pe'ere “Queoro bu'emi” nidutigū were'e. Yu'u toduporopure “Masā yu'u me'rā e'catiato”, ninu'cūwū. Tojo ninu'cūgū pūrīcā, Jesucristo uaro weetibosa'a. Cūrē da'raco'tegū mejēta nibosa'a.

Ō'acū Pablōre Jesucristo ye quetire weredutigū cūu'que ni'i

¹¹ Yu'u queoro musārē masīcā uasa'a. Yu'u bu'ese masā na wācūse mejēta ni'i. ¹² Yu'ure tere ne ni'cū masū bu'etiwi. Jesucristo cū basu te bu'esere masīcā weewī.

¹³ Yu'u toduporopu judío masā na ējōpeosetisere sirutugu weecū'quere masā tu'opā. Jesucristore ējōpeorārē ña'abutiaro weecūwū. Ne ni'cū Jesucristore ējōpeogu marīato nígū na ējōpeosere pe'osī'rīmiwū. ¹⁴ Yu'u ma'mu nígū, judío masā na ējōpeosetisere añurō weewu. Āpērā yu'u me'rācjārā yu'ruoro ūsā ñecūsumua weesetimujāti'quere weeyu'ranu'cāwū. ¹⁵ Yu'u Jesucristore ējōpeorārē ña'arō

weewu. Tojo weemicã, yu'u bajuase daporopu Õ'acũ beseyutojacu niwĩ. Uputu ma'ígũ, cũ macũ nidutigu besecu niwĩ. ¹⁶ Cũ "Beseguti" ní'caronojõta queoro ni'cã nũmu cũ macũrẽ yu'ure i'owĩ. I'õ, yu'ure judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire weredutiwĩ. Cũ tojo i'ocã, ãpẽrãrẽ "¿Yu'u de'ro weegusari?" ni sãrĩtiña'nemotiwũ. ¹⁷ Apeye quẽ'rãrẽ "Jesucristo yu'u daporu besecũũmu'tã'cãrã tiro Jerusalẽpu maata sãrĩtiña'baque'ogu wa'aguti", nitiwũ. Tojo weronojõ o'ogu, diacjũ wa'a wa'awu Arabia di'tapu. Be'ro topu ní'cu Damascopu majãmitojatiwũ tja.

¹⁸ Yu'u Jesucristore ãjõpeoca be'ro i'tia cũ'ma yu'rũwũ. Ticuse cũ'marĩ yu'rũca be'ro Jerusalẽpu Pedrore i'agũ wa'awu. Topure cũ me'rã puã semana dia'cũ tojaque'ani'wũ. ¹⁹ Jesucristo cũ besecũũ'cãrã nipe'tirãpũre i'atiwũ. Pedro, apĩ Santiago marĩ wioyu Jesucristo acabiji dia'cũrẽ i'awũ. ²⁰ Õ'acũ tũ'oropu musãrẽ wereguti. A'te yu'u weresere nisoogu mejẽta wee'e.

²¹ Yu'u Jerusalẽpũre nĩca be'ro Siria di'tapu, tojo nicã Cilicia di'tapu wa'awu. ²² Yu'u Judea di'tapũre yoacã nitiwũ. Tojo weerã ãpẽrã Jesucristore ãjõpeorã yu'ure i'amasitiwã. ²³ Yẽ quetipu dia'cũrẽ tũ'ocãrã niwã. "Sõ'onícatero marĩrẽ ña'arõ weesĩ'rĩgũ sirutu'cu ni'cãrõacãrẽ 'Jesucristore ãjõpeoya', nicusiaguta weepũba. Todaporopũre Jesucristore ãjõpeosere pe'ocã'sĩ'rĩmi'cuta niapũba", ni ucjacãrã niwã. ²⁴ Yu'u Jesucristore ãjõpeosere tũ'orã, Õ'acũrẽ e'catise o'ocãrã niwã.

2

Pablo Jerusalẽpu Jesú cũ ne waro besecũũ'cãrã me'rã ucũ'que ni'i

¹ Catorce cũ'marĩ Jerusalẽpu yu'u ejãca be'ro Bernabẽ me'rã apaturi ti macãpu wa'awu tja. Ësã me'rãcjũ Tito wãmetigu quẽ'rãrẽ miawũ. ² Õ'acũ yu'ure topu wa'adutiwĩ. Tojo weegu wa'awu. Jerusalẽpũre eta, Jesucristore ãjõpeorã wiorã me'rã dia'cũ nerẽ, ucũwũ. Judío masã nitirãrẽ Jesucristo masãrẽ yu'ruomi nise queti, yu'u bu'e'quere narẽ werewu. Yu'u ne waropu bu'enu'cã'quere, yu'u ni'cãrõacã bu'esere ¿de'ro nirãsari? nĩgũ, werewu. Mu'u bu'ese wapamarĩ'i nirĩ nĩgũ, wereña'miwũ. ³ Na ne mejẽcã nitiwã. Yu'u me'rãcjũ Tito judío masũ mejẽta niwĩ. Cũ tojo nimicã, Ësã judío masã weewuasenojõrẽ weedutitiwã. "Cũrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arõũa'a", nitiwã.

⁴ Wiorã pe'e "Titore õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'arõũa'a" nitimicã, ãpẽrã tojo nico'terã pe'e "Cũrẽ yejecõ'arõũa'a", niwã. Na Jesucristore ãjõpeota'sarã, Jesucristore ãjõpeorã me'rã a'mesũ'awã. Tojo nita'sa, i'adu'tiri masã niwã. Na Ësã Jesucristore ãjõpeorã weesetisere i'awã. Ësã cũrẽ ãjõpeorã Moisé dutise doca niticã i'awã. Tere i'arã, Ësãrẽ Ësã ñecũsumuarẽ dutimujãti'quere weedutisĩ'rĩmiwã tja. Moisé cũ duti'que doca cũusĩ'rĩmiwã tja. ⁵ Na tojo dutimicã, Ësã ne cã'rõacã na dutisere "Weerouasato", nitiwũ. Musãrẽ Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rũrãsa'a nise quetire masĩcã u'a'a. Tojo weerã diacjũ cjase, Jesucristo yere wererãti nĩrã, na weeduti'quere weetiwũ.

⁶ Wiorã yu'ure mejẽcã weredutitiwã. "Marĩ ñecũsumuarẽ weeduti'quere weedutiya judío masã nitirãrẽ", nitiwã. Õ'acũ marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ i'asami. Tere masĩgũ, "Na wiorã nima" ni, uputu waro wãcũtiwũ. Õ'acũ narẽ bese'caronojõta yu'u quẽ'rãrẽ besewĩ. ⁷ Wiorã yu'ure a'tiro niwã: "Mu'u quẽ'rã Õ'acũ bese'cu ni'i. Cũ mu'urẽ judío masã nitirãrẽ Jesucristo ye quetire weredutiapĩ. Pedrore judío masãrẽ wereduti'caronojõta mu'urẽ na pe'ere weredutiapĩ", niwã wiorã. ⁸ Õ'acũ Pedrore judío masãrẽ Jesucristo ye quetire wereduticu niwĩ. Cũ Õ'acũta tja yu'u quẽ'rãrẽ Jesucristo ye quetire judío masã nitirã tiro pe'ere weredutiwĩ. ⁹ Jerusalẽpũre Santiago, Pedro, tojo nicã Juã na i'tiarã Jesucristore ãjõpeorã wiorã niwã. Na

yu'ure “Judío masã nitirãrẽ Õ'acũ mu'urẽ ma'ígũ weredutiapĩ”, niwã. Tojo weerã ùsã puarãrẽ, yu'u, tojo nicã Bernabére “Marĩ ni'cãrõnojõ da'rarãsa'a”, niwã. Na ùsãrẽ “Jesucristo ye quetire judío masã nitirãrẽ wererã wa'aya”, niwã. “Ûsã pe'e judío masãrẽ wererãti”, niwã. ¹⁰ Ûsãrẽ a'te dia'cũrẽ weedutiwã: “Pajasecuorãrẽ weetamuña”, niwã. A'teta niwũ yu'u añurõ weeguti ni wãcũyu'rũnũ'cã'que.

Pablo Antioquíapũ Pedrore tu'ti'que ni'i

¹¹⁻¹² Be'ro Pedro Antioquíapũre etawĩ. Cũ ne waro ti macãpũre etãca be'roacã añurõ weemiwĩ. Cũ topũre nígũ cũ queoro weeti'que wapa cũpũreta tu'tiwũ. Ne waro judío masã nitirã Jesucristore ãjõpeorã me'rã ba'a, na me'rã ba'pati nicã'miwĩ. Cũ tojo wee nisetiri cura judío masã Jerusalẽcjãrã Santiago cũ o'ó'cãrã etawã. Pedro na etacã ã'agũ, judío masã nitirã me'rã weeseti'quere weedu'ucã'wĩ. Napũ yu'ure tu'tibosama nígũ, tojo weewĩ. Topũ etarã judío masã weedutisere queoro weeri masã niwã. Tojo weerã judío masã nitirãrẽ “Judío masãrẽ dutisere weeroua'a”, ni bususijawã. Tojo weegu narẽ uigu, Pedro judío masã nitirã me'rã ba'patidu'ucã'wĩ. Na me'rã ba'anemotiwĩ majã. ¹³ Æpẽrã judío masã cũ weesere ã'arã, cũ weronojõ weeta'sawã. Judío masã nitirã me'rã ba'ami'cãrã ba'atiwã. Na me'rã nisetitiwã. Bernabẽputa tojo weenemopeocã'wĩ.

¹⁴ Na Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a nisere masĩmirã, queoro weetiwã. Tojo weegu na weese queoro niticã ã'agũ, Pedrore nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã ã'orõpu tu'tiwũ. Cũrẽ a'tiro niwũ: “Mu'u judío masũ nimigũ, judío masã nitirã me'rã ba'agu, na weronojõ weesetigu wee'e. Mu'u tojo weese añu ni'i, añurõ pe'e. Mejõ ni'cãrõacãrẽ na me'rã ba'ati, na me'rã nisetitigu, ‘Judío masã weronojõ weeya’, nígũ wee'e tja narẽ. Mu'u tojo weecã, ‘Ûsã Moisé duti'quere weerouasa'a’, ni wãcũsama. Mu'u basu weetise judío masã nitirãrẽ ‘Weeya’ nĩrõnojõ wa'a'a. Mu'u tojo weese ña'a ni'i”, niwũ.

Judío masã, judío masã nitirã ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rurãsama nise ni'i

¹⁵ Marĩ ne bajarãputa judío masã nitojacãrã niwũ. Æpẽrã weronojõ Moisé cũ duti'quere weeticã weewe'e. ¹⁶ Tojo nimirã, marĩ Moisé duti'quere wéerã, yu'rũmasĩtisa'a. Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ yu'rũwetimasĩ'i. Marĩ Õ'acũ me'rã añurõ nisĩrĩrã, Jesucristore ãjõpeo'o. Moisé cũ duti'quere wéerã pũrĩcã, ne ni'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nĩmasĩtisami. ¹⁷ Marĩ “Jesucristo me'rã dia'cũ yu'rurãsa'a” nicã, marĩ acawerẽrã judío masã a'tiro nima marĩrẽ: “Mũsã ña'a ni'i”, nima. “Marĩ ñecũsumuarẽ duti'quere weetirã, judío masã nitirã weronojõ mũsã ña'a ni'i”, nima marĩrẽ. To pũrĩcãrẽ tojo nĩrã, “Jesucristo marĩrẽ su'ori ña'arõ weegu weemi narẽ”, nisama. Na tojo nise diacjũ niwe'e. Jesucristore tojo weese marĩ'i. ¹⁸ Mũsãrẽ “Marĩ ñecũsumua duti'que me'rã yu'rũsome”, ni weretojawũ. Ni'cãrõacãrẽ “Te me'rã yu'rurãsa'a, tere weeya” nígũ, yu'uta bu'iritibosa'a. ¹⁹ Yu'u todaporopũre a'tiro wãcũmiwũ. “Moisé cũ duti'que me'rã dia'cũ Õ'acũ me'rã añurõ nita basiosa'a”, nimiwũ. Tojo nimigũ, ne weepõtẽoticãti. Be'ro yu'ure Õ'acũ cũ macũ Jesucristore ã'owĩ. Tojo weegu ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ãjõpeogu, Õ'acũ me'rã wãcũpi'etiro marĩrõ nicã'a. Marĩ ñecũsumuarẽ weeduti'quere wãcũnũrũwe'e majã. ²⁰ Jesucristo curusapũ wẽrĩcu niwĩ. Yu'u cũrẽ ãjõpeogu, cũ me'rã wẽrĩgũ weronojõ wa'acu niwũ. Tojo weegu yu'u se'saro niwe'e. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo yu'ure su'ori nimi. Yu'u cũ uaro, cũ dutiro wee'e. Õ'acũ macũrẽ ãjõpeogu, wãcũtutua'a. Cũ yu'ure ma'ígũ, ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosacu niwĩ. ²¹ Yu'u Jesucristo wẽrĩ'quere “Mejõ warota nima'acã'a”, niwe'e. Cũ yu'ure ma'isere ne du'usĩrĩtisa'a. Moisé duti'que me'rã marĩ yu'rũta basiocãma, Jesucristo mejõ waro wẽrĩbopĩ.

3

Moisé dutise oja'que, Jesucristore ějōpeose cjase ni'i

¹ Musā Galaciacjārā Jesucristore ějōpeodu'urā, tu'omasītibutiarā weronojō weerā wee'e. ĴNoa musārē nisoosijamirīto mejēcā ějōpeodutirā? Ŭsā topure nīrā, musārē Jesucristo cū curusapu wērīsere queoro werewu. Musā añurō ũsā weresere tu'owuba. ² A'te dia'cūrē musārē sērītīña'gūti. Musā Moisé duti'quere wéérā, ĴEspíritu Santure ñe'erī? Ñe'etipā. Jesucristo ye quetire tu'orā cūrē ějōpeorā pe'e, ñe'epā. ³ Musā Ō'acū pō'rā sājārā, Espíritu Santu tutuaro me'rā sājānu'cāwū. Ni'cārōacārē musā tutuaro me'rā ějōpeoyapatirāti, Ĵnimiti? Pōtēotisa'a. ĴMusārē tu'omasīse pe'tia wa'ati? ⁴ Jesucristore ne waro ějōpeocā, āpērā musārē ña'arō weecārā niwā. Ni'cārōacārē cūrē ějōpeodu'urā, “Mejō waro pi'etipā”, Ĵnirā weeti? Yu'u tu'oña'cā, mejō waro pi'etipā. ⁵ Ō'acū musārē Espíritu Santure o'ócū niwī. Cū tutuase me'rā musā wa'teropure peje wee'omi. ĴDe'ro weegu tojo weesari, musā tu'oña'cā? Jesucristo ye quetire musā tu'o ějōpeocā, tojo weesami. Moisé cū duti'quere weecāma, ne tojo weetibosami.

⁶ Marī ñecū Abrahā ye cjasere wācūrā. Cū pūrīcā Ō'acūrē ějōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē “Añugū nimi”, ni ĩ'acu niwī. ⁷ Musā a'tere masīña. Abrahā weronojō Ō'acūrē ějōpeorā náta nima Abrahā pāramērā waro. ⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu judío masā nitirā na Ō'acūrē ějōpeoatjere ojayuno'caro niwū. Narē yu'rūoatjere wereyugu, Ō'acū Abrahārē a'tiro nicu niwī: “Nipe'tirā a'ti di'tacjārā mu'u weronojō ějōpeosiruturārē ‘Añurā nima, bu'iri mooma’, ni ĩ'agūti. Narē añurō weeguti”, nicu niwī. ⁹ Abrahā Ō'acūrē ějōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē añurō weecu niwī. A'tiro nicā quē'rārē nipe'tirā Jesucristore ějōpeorārē Ō'acū añurō weemi.

¹⁰ Āpērā pūrīcārē Ō'acū bu'iri da'resami. Na a'tiro wācūsama. “Moisé duti'quere wéérā, yu'rūrāsa'a”, nisama. Tojo wācūmirā, nipe'tise tere weepe'otisama. Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure a'tiro niwū: “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'otigunojō bu'iri da'reno'gūsami”, niwū. Tojo weerā “Moisé duti'que me'rā yu'rūrāsa'a”, nimisama. Niwe'e. Ō'acū narē bu'iri da'regusami. ¹¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure a'tiro ojano'wū: “Ō'acū cūrē ějōpeorārē ‘Añurā nima’, ni ĩ'asami. Cū me'rā ninu'cūrāsama”, niwū. Tojo weerā marī masī'i. Moisé dutise me'rā ne ni'cū Ō'acū me'rā añurō nita basiowe'e. ¹² Moisé cū dutise pe'e tojo mejēta ni'i. A'tiro pe'e niwū. “Nipe'tise Moisé duti'quere weepe'ogu, Ō'acū me'rā catinu'cūcūsami. Tere weepe'otigure Ō'acū ‘Bu'iri cuomi’, ni ĩ'agūsami”, niwū. ¹³ Marī nipe'tise Moisé duti'quere weepōtēowe'e. Tojo weegu Ō'acū na weepe'otima nīgū, “Bu'iri cuoma”, nicu niwī. Apero, Ō'acū ye queti ojāca pūrīpure a'tiro ojano'wū: “No'o na wērīca be'ro yucugupu du'teyoono'cārā Ō'acū bu'iri da'reduti'cārā nima”, ni ojano'caro niwū. Duporopure masā ña'arārē tojo weecūcārā niwā. Jesucristo quē'rā ña'agū, bu'iritigu weronojō marī bu'iri da'reno'bo'quere curusapu wērī wapayecu niwī. Tojo weegu cū marīrē yu'rūcā weecu niwī. Marī ni'cārōacārē cūrē ějōpeorā, bu'iri marī'i. ¹⁴ Jesucristo marīrē bu'iri da'rebo'quere curusapu wērī wapayecu niwī. Tojo weecā, Ō'acū Abrahārē judío masā nitirā quē'rārē “Tojo weeguti” ní'que queorota wa'acaro niwū. Jesucristore ějōpeocā, narē Abrahārē weronojō “Añurā, bu'iri marīrā nima”, ni ĩ'asami. Tojo weegu cū ní'caronojōta weesami. Nipe'tirā Jesucristore ějōpeorārē Espíritu Santure o'ósami.

Ō'acū Abrahārē, Moisére cū ucū'que ni'i

¹⁵ Ni'cārōacārē masā na weewuasenojōrē musārē ni'cā queose o'oguti. Masā “A'tiro weerā” ni, wiorā tiro papera apoyusama. Be'ro na tere apōca be'ro ne ni'cū “Ti pūrīrē cō'acā'ña, a'tiro ojanemoña”, nīmasītisami. ¹⁶ Ō'acū cū Abrahārē ní'que a'te weronojōta niwū. A'tiro nicu niwī: “A'ti turicjārārē mu'u pārami nituriagupū me'rā añurō weeguti”, nicu niwī. “Mu'u pāramerā nituriarā pājārā me'rā añurō weeguti”, niticu niwī. Mejō “Mu'u pārami nituriagu ni'cū me'rā dia'cū weeguti”, nicu niwī. Tojo nīgū, Jesucristore ucūgū weecu niwī. ¹⁷ Yu'u musārē nise a'tiro nirō wee'e. Ō'acū Abrahārē nicu niwī: “Masā yu'ure ējōpeorā yu'rurāsama. Na yu'u me'rā añurō nirāsama”, nicu niwī. Be'ropū cuatrocientos treinta cū'marī be'ro Ō'acū cū dutisere Moisére cūucu niwī. Tere cūūgū, “Toduporopū Abrahārē ‘Yu'u tojo weeguti’ ní'que wapamarīrōsa'a”, niticu niwī. ¹⁸ Marī Moisé cū oja'quere weecā, Ō'acū me'rā añurō nita basiocāma, Ō'acū Abrahārē toduporopū ní'que wapamarībopā. Tojo niwe'e. Ō'acū Abrahārē ma'ígū, “Cū tojo weeguti” ní'quere queoro weecu niwī. “Nipe'tirā mu'u weronojō ējōpeorārē yu'ruoguti”, nicu niwī.

¹⁹ To pūrīcārē ¿de'ro weegu Ō'acū Moisére sō'oní'que dutisere cūupari? A'tiro ni'i. Marīrē “Ña'arā ni'i, bu'iri cūo'o” ni masīdutigu cūucu niwī. Ō'acū tere Abrahā pārami nituriagu Jesucristo a'tiri curapū cūutucū niwī. Jesucristo me'rā Ō'acū “A'ti turicjārārē añurō weeguti” ní'que queoro wa'awū. Te dutisere Ō'acū cūrē wereco'terā u'musecjārā me'rā Moisére weredutio'ocu niwī. Moisé pe'e quē'rā tere tu'ogu, wereturiacu niwī masāpūre tja. ²⁰ Abrahā pe'ere Ō'acū añurō weeatjere āpērārē weredutio'otimigū, cū basuta werecu niwī. Tojo weero Ō'acū Abrahārē ní'que pe'e Moisére ní'que yu'ruoro wapatiyu'rūnū'cācaro niwū.

²¹ To pūrīcārē Abrahārē cū ní'que wapatiyu'rūnū'cācā, ¿Moisére cū duti'que pe'e wapamarīpari? Niticarō niwū. Masā nipe'tise Moisé cū dutisere weeta basiocāma, marīrē Ō'acū me'rā añurō nita basio nibopā. Basioticaro niwū. ²² Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'caro niwū: “Nipe'tirā masā ña'arā nima. Bu'iritirā nima”, niwū. Tojo weero Ō'acū Abrahārē cū dūporopū ní'que wa'a'a. A'tiro nicu niwī: “Mu'u weronojō ējōpeosiruturārē ‘Añurā nima’, ni i'agūti”, nicu niwī. Tojo weegu Ō'acū Jesucristore ējōpeorārē bu'iri da'reno'bo'quere yu'ruosami.

²³ Marī Jesucristore ējōpeose dūporo cūrē ējōpeoatjere co'terānojōta Moisé cū duti'que doca nīni'cārā niwū. Moisé dutisere weepe'osī'rīmīrā, nipe'tisere weepōtēoticārā niwū. ²⁴ Moisé dutise me'rā Ō'acū marīrē “Ña'arā ni'i” ni masīdutigu cūucu niwī. Tere masīrā, marī “¿De'ro wee ña'arō nisere du'urāsari?” niato nīgū cūucu niwī. Be'ro Jesucristo a'ticā, marī a'tere masīcārā niwū. “Cūrē ējōpeorā, Ō'acū me'rā añurō nīmasīsa'a”, nicārā niwū.

²⁵ Ni'cārōacārē marī Jesucristore ējōpeoritero ni'i. Tojo weerā Moisé dutise doca niwe'e majā.

²⁶ Marī nipe'tirā Jesucristore ējōpeose me'rā Ō'acū pō'rā ni'i. ²⁷ Jesucristore ējōpeotjīārā, wāmeyeno'cārā niwū. Musā quē'rārē cū weronojō niseticā weecu niwī. ²⁸ Ō'acū nipe'tirā cū macū Jesucristore ējōpeorārē yu'ruosami. Judío masārē, judío masā nitirārē yu'ruosami. Tojo nicā āpērārē da'rawā'ñaco'terārē, da'raco'tetirārē yu'ruosami. Ūmuarē, numiarē ni'cārōnojō yu'ruosami. Marī nipe'tirāputa Jesucristore ējōpeorā ducawatise moo'o. ²⁹ Marī Jesucristo yarā ni'i. Tojo weerā Abrahā pāramerā nituriarā waro ni'i. Ō'acū Abrahārē ní'caronojōta marīrē weegusami. Abrahā wee'caronojō ējōpeocā, marīrē yu'ruogusami.

4

¹ Musārē queose me'rā werenemogūti. Wī'magū cū pacū cūuatjere ñe'eacju

masātu'ajatimigũ, maata ñe'etisami. Nipe'tise cũ ye nimicã, da'raco'tegu weronojõ nisami. ² Æpērã masã cūrẽ co'tesama. Cũ na dutise doca nisami. Cũ ye niatje quẽ'rãrẽ ï'anurũbosasama. Cũ pacu cũ wẽrĩse duporo ni'cã numu tere wiatji numurẽ besesami. “Ti numu ejacã, nipe'tisere yu'u macũrẽ wiaya”, nisami. Tojo weerã ti numu nicã, nipe'tisere cūrẽ wiape'ocã'sama. Tere wiãca be'ro cũ da'raco'tegu weronojõ nitisami majã. ³ Marĩ quẽ'rã Jesucristore ãjõpeose duporo marĩ ñecũsumua weemujãti'quere wéerã, ã'rĩ weronojõ níni'cãrã niwũ yujupu. Te dutise me'rã nírã, ãpērãrẽ da'rawã'ñaco'terã weronojõ nicãrã niwũ. ⁴ Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e cũ queoca numu nicã, queoro a'ti turipure cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Cũ Õ'acũ macũ nimigũ, ni'cõ numiopure bajuacu niwĩ. Cũ judío masũ nígu, Moisé dutise doca nicu niwĩ. ⁵ Moisé dutise doca nirãrẽ yu'rũweticã uagu, Õ'acũ cũ macũrẽ o'ócũ niwĩ. Narẽ yu'rũogu, Jesucristo curusapu wẽrĩcu niwĩ. Õ'acũ põ'rã wa'adutigu marĩrẽ tojo weecu niwĩ. ⁶ Õ'acũ marĩrẽ yu'u põ'rã nitojama nígu, marĩrẽ cũ macũ me'rã Espiritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã Õ'acũrẽ “Pacu”, pismusã'i. ⁷ Marĩ Jesucristo yu'rũono'cãrã niyurã, ãpērãrẽ da'raco'terã weronojõ niwe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ põ'rã nitoja'a. Tojo weerã nipe'tise cũ o'ootjere ñe'erãsa'a.

Pablo Galaciãjãrẽ na Jesucristore ãjõpeodu'usĩ'rĩcã tu'ogu cũ wãcũque'ti'que ni'i

⁸ Musã toduporopure Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Æpērãnojõrẽ ãjõpeocãrã niwũ. Narẽ Õ'acũrẽ weronojõ ï'acãrã niwã. Narẽ ãjõpeorã, na dutise doca niwã'ñarã weronojõ nicãrã niwũ. Musã ãjõpeo'cãrã Õ'acũ mejẽta nicãrã niwã. ⁹ Ni'cãrõacãrẽ musã Õ'acũrẽ masĩ'i. Cũ pe'e musãrẽ masĩmu'tãcu niwĩ. Cūrẽ ãjõpeoca be'ro toduporopu musã ãjõpeo'quere du'ucã'cãrã niwũ. Musã ãjõpeomu'tã'que mejõ nise ni'i. Wapamarĩ'i. Ni'cãrõacãrẽ Moisé dutisere wéerã, musã ãjõpeomu'tã'quere ãjõpeorã weronojõ weerã weesa'a. ¿Toduporopu da'rawã'ñaco'te'cãrã weronojõ nisĩ'rĩsari tja? ¹⁰ Musã a'tiro wãcũmisa'a. “Judío masã weewuasenojõrẽ ticuse bosenumurĩ cuorã, yu'rũrãsa'a”, nimisa'a. Tere wãcũrã, soowuase numurĩrẽ, ma'ma mujĩpũrẽ, no'o bosenumurĩ nisenojõrẽ weesa'a. ¹¹ ¿Yu'u musãrẽ mejõ waro bu'epari? nígu, ña'arõ tu'oña'sa'a.

¹² Acawererã, yu'u musã a'tiro weecã uasa'a. Musã judío masã nitirã Moisé dutisere weeticãrã niwũ. Yu'u quẽ'rã musã weronojõ te dutisere weewe'e majã. Ni'cãrõacãrẽ masĩ'i. Jesucristore ãjõpeose me'rã dia'cũ marĩ yu'rũrãsa'a. Tojo weegu judío masũ nimigũ, Jesucristore ãjõpeogu, Moisé dutisere du'ucã'wũ. Yu'u weronojõ musã weecã uasã'a. Yu'u musãrẽ toduporopu bu'ecã, yu'ure ne ña'arõ weetimiwũba. ¹³ Musã masĩsa'a. Yu'u dutitĩjãgu, musã tiropure Jesucristo masãrẽ yu'rũose quetire bu'ewu. ¹⁴ Yu'u dutitĩcã, musãrẽ diasã niwũ. Musã yu'u dutiwi'i nimicã, yabitiwu. A'tiro pe'e weewu. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu nigũrẽ weronojõ põtẽrĩme'rĩcã'wũ. Jesucristore musã ñe'ebocaro weronojõ yu'ure añurõ weewu.

¹⁵ Musã toduporopu yu'u me'rã e'catimi'que ¿de'ro wa'ari? Musã titare yu'ure ma'irã, musã weetamuta basioro weebopã. No'o musã ye caperiputa yu'ure tuwee o'osãjãbopã. ¹⁶ ¿Yu'u diacũ werese ye bu'iri yu'ure ï'atu'tirã weeti? ¿Diacũ nisere tu'osĩ'rĩtisari?

¹⁷ Musãrẽ mejẽcã bu'esijari masã yu'u weronojõ añusere uasãrã mejẽta weesama. Musãrẽ na añurõ ucũta'sasama. Yu'u me'rã pe'e e'catidutitirã tojo weesama. Tojo nicã na bu'ese pe'ere sirutuato nírã tojo weesama. ¹⁸ Æpērã musãrẽ weetamucã, añu nisa'a. Añurõ weesĩ'rĩse me'rã weetamucãma, añu nisa'a. Weetamurã wee'e nírã, tojo weetamunu'cũcã'to. Yu'u topu nicã dia'cũ weetamuta'saticã'to. ¹⁹ Yu'u me'rã musã tu'satimicã, yu'u põ'rãrẽ weronojõ ma'i'i. Musãrẽ wãcũgu, pũrõ bujaweti'i.

Ni'cō nijīpaco co macārē wuatji dūporoacā pūrīse pi'etisamo. Co weronojōta yu'u quē'rā musā Jesucristore ējōpeocā ʔasāgū, pūrō pi'eti'i. Musā Jesucristo weronojō nisetica be'ropu ejerisājāgūti. ²⁰ Yu'u musārē werenemoacju musā tiropu nicā'sī'rīmisa'a. Yu'u yoaropu nīgū, de'ro weebosau.

Puarā numia Agar, Sara ye queti ni'i

²¹ Musā a'tiro wācūmisa'a. “Moisé dutisere wéerā, Ō'acū me'rā añurō nicā'rāsa'a”, nimisa'a. Tojo wācūmirā, Moisé dutisere queoro masītisa'a. Queoro masīrā pūrīcā, musā wācūrōnojō wācūtibopā. ²² Moisé cū basuta Abrahā yere a'tiro ojacu niwī. Abrahā puarā ʔmua pō'rāticu niwī. Ni'cūrē Agar wāmetigo cūrē da'raco'tego me'rā pō'rāticu niwī. Apīrē cū nūmodiácjū Sara me'rā pō'rāticu niwī.

²³ Agar āpērā numia weronojōta wī'magū boca, pō'rātico niwō. Sara pe'ema bucuo waro niyucā, wī'magū bocata basioticarō niwū. Ō'acū weetamuse me'rā core wī'magū bocata basiocā weecu niwī. Cū Abrahārē nicu niwī: “Mu'u nūmo ni'cū pō'rātigosamo”, nicu niwī. Cū ní'caronojōta wī'magū pō'rātico niwō. ²⁴⁻²⁵ A'tiro wee'que me'rā marī masī'i. Na puarā numia Ō'acū cū puaro dutise marīrē cūu'que weronojō ni'i. Agar ʔrūgū Sinaī wāmeticju queose weronojō nimo. Tigupu Ō'acū Moisére dutise cūucu niwī. Tigu Arabia di'tapu nisa'a. Agar macū cū paco da'raco'tego niyucā, cū quē'rā da'raco'tegu nicu niwī. Ti curuapu bajuasiruturā nipe'tirā da'raco'terā nima. Āpērā dutisere weewā'ñaco'tema. Apeyema tja a'tocatero Jerusalēpure añurō Moisé dutisere weerā nisama. Agar ti macārē queose weronojō nimo. Nipe'tirā Moisé dutisere weerā Agar ya curuacjārā weronojō da'raco'terā nima. Tojo weerā na Moisé dutise doca nima.

²⁶ Sara pe'e a'tiro nimo. Jesucristore ējōpeorā queose weronojō nimo. Co Abrahā nūmodiácjū nico niwō. Cūrē da'raco'tego mejēta nico niwō. Marī Jesucristore ējōpeorā co weronojō ni'i. Moisé cū dutise doca niwe'e. Tojo nicā co Jerusalē ʔ'musepu nirī macā queose weronojō nimo. Ti macā marī Jesucristore ējōpeorā niatji macā ni'i. ²⁷ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Isaīa cū oja'que a'tiro ni'i:

Numio, mu'u pō'rā marīmīgō, e'catiya.

Wī'marā na wuarā pūrīse tu'oña'sere tu'oña'timīgō, e'catiya.

Mu'u pō'rāmarīmīcā, be'ropure mu'u pārāmerā pājārā nirāsama.

Apego, marāpu me'rā nigō nemorō pārāmerātigosa'a, ni ojacu niwī.

A'te oja'que a'tiro nisī'rīrō wee'e. Jesucristore ējōpeorā Moisé dutisere weerā nemorō pājārā nirāsama.

²⁸ Acawererā, marī Sara macū Isaa weronojō ni'i. Ō'acū Abrahārē ní'caronojōta Sara Isaare wuaco niwō. Marīrē Ō'acū cūrē ní'caronojōta cū pō'rā wa'acā weemi.

²⁹ Dūporopure Sara macū Espiritu Santu tutuaro me'rā bajuacu niwī. Da'raco'tego macū Ismae cūrē ī'atu'ticu niwī. A'tocatero quē'rārē tojota ni'i. Moisé dutisere weeri masā marī Jesucristore ējōpeorārē ī'atu'tisama.

³⁰ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu Ismae, Isaa ye cjasere a'tiro ojano'caro niwū: “Da'raco'tego macū cū pacu cuosere ñe'etisami. Cū nūmodiácjū me'rā pō'rāti'cu pe'e ñe'egūsami. Tojo weegu da'raco'tegore co macū me'rāta cō'aō'ocā'ña”, ni ojano'caro niwū. ³¹ Tojo weerā yu'u acawererā, marī Jesucristore ējōpeorā Sara pārāmerā nituriarā ni'i. Da'raco'tego pārāmerā mejēta ni'i. Sara macū cū pacu yere ñe'e'caro weronojōta marī Ō'acū cū pō'rārē o'otjere ñe'erāsa'a.

¹ Jesucristo marĩrẽ marĩ ñecũsumua weemuĩatĩ'que doca ní'cãrãrẽ yu'ruocu niwĩ. Õ'acũ põ'rã wa'adutigu marĩrẽ ña'arõ wee'quere wẽrĩ wapayebosacu niwĩ. Marĩrẽ toduporopure peje dutise nicaro niwũ. Ní'cãrõacãrẽ Jesucristore ejõpeorã majã titapu ní'caronojõ niwe'e. Nisoori masã musãrẽ a'tiro nibosama. “Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, Moisé dutisere weeya”, nibosama. Tojo nicã, tu'otĩcã'ña. Tere weeticã'ña. Musã tere wéerã, da'raco'terã weronojõ wa'arãsa'a tja.

² Tu'oña'rẽ musã. Yu'u musãrẽ wereguti. Musã “Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'ase me'rã Õ'acũ ãsãrẽ yu'ruogusami”, niticã'ña. Musã tojo nicã, musãrẽ Jesucristo wẽribosa'que ne wapamarĩrõsa'a. ³ Musãrẽ ninemogũti. Tojo wãcũsetirã pũrĩcã nipe'tise Moisé cã dutisere weepe'ocã'ña. Ní'cãrẽ weemaacusiatĩcã'ña. ⁴ Musã Moisé dutise me'rã yu'rurãsa'a nĩrã, Jesucristore du'urã wee'e. Cũ ma'ise me'rã musãrẽ añurõ weebo'quere bajuriorã wee'e. ⁵ Ësã musã weronojõ wãcũwe'e. Espĩritu Santu weetamurõ me'rã a'tiro wãcũ'u. Õ'acũ marĩrẽ “Jesucristore ejõpeose me'rã añurã nima”, nigũsami. Tojo niatjere ejõpeose me'rã yucue'e. ⁶ Marĩ Jesucristo yarã ni'i. Õ'acũ ĩ'orõpũre ò'rẽcju yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ejõpeotĩarã, ãpẽrãrẽ ma'i'i. Te pũrĩcã wapati'i.

⁷ Musã Jesucristore ejõpeoca be'ro cãrẽ añurõ siruturã weemiwũ. ¿Noa musãrẽ diacjũ ejõpeomi'quere weremaasoomitito? ⁸ A'tema Õ'acũrẽ diótĩcã'ña. Cũ dojorẽtipĩ. Cũta musãrẽ Jesucristore ejõpeocã weecu niwĩ. ⁹ Masã na ucũwũase a'tiro ni'i: “Pã bucuacã weese cã'rõacã morẽmicã, nipe'tiro pãpu se'sa wa'asa'a.” Mejẽcã weremaasosijari masã a'te weronojõ nisama. Na bu'ese na pejetirãcã nimicã, pã bucuacã weese weronojõ bucuawã'cãrõ wee'e. Nipe'tirã Jesucristore ejõpeorãrẽ dojorẽwã'cãrã weema. ¹⁰ Na tojo weesere yu'u wãcũque'tiwe'e. Musã quẽ'rã yu'u weronojõ Jesucristore ejõpeorã ni'i. Tojo weerã musã, yu'u tu'oña'cã, yu'u weronojõ weerãsa'a. Musãrẽ dojorẽsĩ'rĩse wa'asome. Õ'acũ musãrẽ dojorẽsĩ'rĩgũnojoĩrẽ bu'iri da'regusami.

¹¹ Acawererã, ãpẽrã yu'ũre a'tiro nisama: “Pablo masãrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, a'tiro weeya' nimi. Õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aña nisere bu'ecusiagu weemi”, nisama. Na tojo nima'acãrã weema. Yu'u tojo nicãma, judío masã yu'ũre ña'arõ weetibosama. Yu'u Jesucristo curusapu wẽrĩse me'rã yu'rurãsa'a nise dia'cũrẽ were'e. Te ye bu'iri yu'ũre ña'arõ weema. ¹² Musã Jesucristore ejõpeorãrẽ dojorẽcusiasama. Musãrẽ dojorẽrãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Na musã tĩrore ne ninemotĩcã'to.

¹³ Acawererã, Õ'acũ musãrẽ Moisé dutise doca niato ní'gũ mejẽta cũucu niwĩ. Musã “Moisé dutise doca niwe'e” nimirã, “No'o ãsã ña'arõ uaripejasere weerãti”, niticã'ña. A'tiro pe'e weeya. ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, weetamuña. ¹⁴ Marĩ Moisé dutise nipe'tisere ní'cãrõputa neonu'cõmasĩ'i. A'tiro ni'i: “Marĩ basu ma'ĩrõnojoĩta ãpẽrã quẽ'rãrẽ ma'ĩrõu'a", ni'i. ¹⁵ Musã a'merĩ ma'iti, a'metu'ti, ucjarã pũrĩcã, wa'icũrã a'mequẽrã weronojõ weerã wee'e. Musã basuta ducawati, masãpe'tirã weerãsa'a. Tojo wa'ari nĩrã, tu'omasĩ, nisetiya.

Espĩritu Santu weedutisere weerõu'a nise ni'i

¹⁶ Musãrẽ a'tiro wereguti. Espĩritu Santu musãrẽ weedutironojõta weenu'cũcã'ña. Musã tojo wéerã, ña'ase musã uaripejasere weesome. ¹⁷ Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse, marĩ uaro weese ni'i. Espĩritu Santu cũ uase mejẽta ni'i. Te ní'cãrõnojoĩ niwe'e. Espĩritu Santu cũ weedutise añuse ni'i. Ña'arõ weesĩ'rĩ, uaripejase niwe'e. A'te pũaperi a'mequẽ'e. Tojo weerã marĩ añurõ weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. Espĩritu Santu cũ uasere wéerã, ña'arõ uaripejase pe'ere weewe'e. ¹⁸ Marĩrẽ Espĩritu Santu su'ori añurõ weeseticã, “Moisé dutise me'rã marĩ yu'rurãsa'a”, ni wãcũtisa'a majã.

¹⁹ No'o ña'arõ wee ɰaripejasere maata masĩno'o. Tere wéérã, a'tiro weesama. Na ɰumosãnumia, na marãpɰsumɰa nitirãrẽ a'metãrãsama. Ña'ase bujicã'sama. Na nipe'tise ña'ase ɰaripejasere ne bopoyase marĩrõ weesama. ²⁰ Õ'acũ mejẽtare, ãpẽrãnojõrẽ ẽjõpeosama. Tɰ'oña'rĩ masã yai weesenojõrẽ weesama. Ì'atu'tisama. A'merĩ wapasama. ãpẽrãrẽ doesama. Sajatiro weemicã, uayesama. Na tɰ'sase dia'cũrẽ weecã'sama. Na ye se'sarore wãcũsama. Na ni'cãrõ me'rã a'merĩ nimi'cãrã dɰcawatisama. ²¹ Ƴosepija nisama. Masãrẽ wẽjẽcõ'asama. Que'asama. Que'arã, ña'arõ weesere yɰ'rɰoquejocã'sama. Tojo nicã apeye peje a'te weronojõ weenemosama. Mɰsãrẽ todɰporopɰ ni'caronojõta werenemogũti tja. No'o tenojõrẽ weesetigunojõ Õ'acũ wiogɰ nirõpɰ ɰ'mɰsepɰ wa'asome.

²² Espĩritu Santu pe'e marĩrẽ sɰ'ori a'tiro weeseticã weesami. ãpẽrãrẽ ma'isa'a. E'catise cɰosa'a. Marĩ ya ejeripõ'rãpɰ añurõ tɰ'oña'sa'a. Marĩrẽ ña'arõ weecã, uatisa'a. ãpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Narẽ añurõ weesa'a. Queoro, diacjũ weeme'rĩcã'sa'a. ²³ “ãpẽrã yɰ'rɰoro ni'i”, ni tɰ'oña'tisa'a. Ña'arõ weesere weesĩ'rĩmirã, weetisa'a. A'te Espĩritu Santu me'rã weese añuse dia'cũ ni'i. Tojo weero a'tere ne ni'cãrõ dutiro “Weeticã'ña” ni cã'mota'aro marĩ'i. ²⁴ Marĩ Jesucristo yarã nitjĩarã, ña'arõ ɰaripeja niseti'quere du'ucã'a majã.

²⁵ Espĩritu Santu marĩrẽ Õ'acũ me'rã ninu'cũcã weemi. Tojo weerã Espĩritu Santu weedutironojõta weesetiroɰa'a. ²⁶ Marĩ “ãpẽrã yɰ'rɰoro ni'i” nise me'rã narẽ uacã weeticã'rã. “Na yɰ'rɰoro ni'i”, niticã'rã. A'merĩ ɰoticã'rã.

6

Pablo a'merĩ weetamudutise ni'i

¹ Acawererã, ni'cũ Jesucristore ẽjõpeogɰ apetero ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, Jesucristore añurõ ẽjõpeorãnojõ cũrẽ weetamuña. Cũrẽ “Ña'arõ weesere du'uya”, niña. Õ'acũrẽ acobojose sẽrĩdutiya. Tere weetamurã, pajaña'se me'rã weeya. Mɰsã quẽ'rã ña'arõ weerĩ nĩrã, mɰsã yere wãcũnɰrũña. ² Mɰsã ãpẽrãrẽ no'o mejẽcã wa'acã, a'merĩ weetamuña. Tojo weerã Jesucristo dutisere queoro weerãsa'a.

³ Apetero ni'cũ “Yɰ'ɰ ãpẽrã yɰ'rɰoro ni'i”, ni wãcũsami. Cũ ãpẽrã yɰ'rɰoro nitimigũ, mejõ waro wãcũma'acã'sami. Tojo nígũ, cã basuta nisoogɰ weemi. ⁴ Marĩnɰcũ ¿añurõ weemiti yɰ'ɰ? nígũ, marĩ weesere beseroɰa'a. Añurõ wéeca be'ro “ãpẽrã yɰ'rɰoro añurõ weepã” nirõ marĩrõ marĩ ye pe'ere e'catiroya'a. ⁵ Marĩ ni'cãrẽrã marĩ wee'quere Õ'acũrẽ yɰ'tirãsa'a. Tojo weerã marĩnɰcũ cã cũu'quere weeroyya'a. ⁶ Mɰsã Jesucristo ye queti bu'erãrẽ weetamuña. Mɰsã cɰosere narẽ dɰcawaaya.

⁷ Mɰsã a'tere masĩña. Õ'acũrẽ ña'arõ bujicã'a, cũrẽ ña'arõ weedu'tita basiowe'e. “Õ'acũ yɰ'ɰ ña'arõ weecã, bu'iri da'resome”, ni wãcũticã'ña. Mɰsãrẽ queose me'rã wereguti. Marĩ otese dɰca otecã, marĩ ote'quenojõta pĩ'rĩ dɰcatisa'a. Marĩ weesetise quẽ'rã te weronojõ ni'i. Marĩ weesetironojõta mejãrõta tja bocarãsa'a. ⁸ Ni'cũ ña'arõ ɰaripejasere weegunojõ ña'asere bocagɰsami. Õ'acũ cũrẽ bu'iri da're bajuriogɰsami. Apĩ Espĩritu Santu ɰaronojõ weegú pe'e añusere bocagɰsami. Cũ Õ'acũ tiropɰ catinu'cũcũsami. ⁹ Tojo weerã añusere wéérã, marĩ caributiticã'rã. Marĩ caributiticã, Õ'acũ añusere queoro marĩrẽ o'ogɰsami. ¹⁰ Tojo weerã nipe'tirãrẽ marĩ põtẽorõ añurõ weerã. Jesucristore ẽjõpeorã pe'ere añurõ weeyɰ'rɰnɰ'cãrã.

Pablo weretɰo'que ni'i

¹¹ Mɰsãrẽ añurõ ì'adutigɰ pacase ojaguti. A'te nitɰose daripɰre yɰ'ɰ basuta oja'a. ¹² Mɰsãrẽ õ'rẽcɰu yapa caserore yejecõ'adutiri masã narẽ ãpẽrã añurõ wãcũcã ɰarã,

tojo weedutisama. Marĩ Jesucristo curusapũ yũ'ruose quetire bu'ecã, judío masã marĩrẽ tu'ti, ña'arõ weema. Na te pe'ere ɰatirã, mʉsãrẽ tojo yejecõ'adutisama. ¹³ Na yejecõ'adutiri masãmarĩcã nipe'tise Moisé dutisere weepe'otima. Tojo weepe'otimirã, mʉsãrẽ yejecõ'adutima. Na a'tiro nisĩ'rĩrã, tojo weesama. “Ƴsãta Galacia di'tacjãrãrẽ Moisé dutisere weecã weepũ” nisĩ'rĩrã, tojo dutisama. ¹⁴ Yũ'ũ pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Jesucristo marĩrẽ yũ'ruogũ curusapũ wẽrĩ'que pe'ere were'e. Yũ'ũre “Ăpẽrã yũ'ruoro nimi” niato nigũ mejẽta were'e. Yũ'ũ Jesucristo wẽrĩse me'rã a'ti turicjãrã na ɰaripejasere du'ucã'wũ. Yũ'ũ tere wãcũnũrũwe'e majã. ¹⁵ Ō'acũ ĩ'orõpũre ō'rẽcjũ yapa caserore yejecõ'ano'se, yejecõ'ano'tise wapamarĩ'i. Marĩ Jesucristore ějõpeose, tojo nicã marĩ ña'arõ weeseti'quere dũcayuse pũrĩcã wapati'i. ¹⁶ Nipe'tise yũ'ũ bu'e'quere weesiruturãrẽ Ō'acũ na ye ejeripõ'rãrĩpũ ejerisãjãcã weeato. Narẽ pajaña'to. Nipe'tirã cũ yarãrẽ tojo weeato.

¹⁷ Yũ'ũ Jesucristo ye quetire bu'ecã, na yũ'ũre tãrã, cãmida're'que wã'ña'a. Na tojo wee'que me'rã Jesucristore yũ'ũ da'raco'tesere ĩ'o'o. Tojo weerã ni'cãcã me'rã ne ni'cũ yũ'ũre caribonemotĩcã'to. Yũ'ũ bu'esere ucũ maasoonemotĩcã'to.

¹⁸ Marĩ wiogũ Jesucristo mʉsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Mʉsãrẽ yũ'ũ acawererãrẽ weronojõ ma'ĩ'i.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Éfesocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo a'ti pūrīrē bu'iri da'leri wi'ipū nīgū, ojacu niwī. Apetero weegu Romapu nīgū, ojagu ojaḡi.

A'ti pūrīrē Ō'acū cū weesī'rī'caronojōta cū Ɂaritero nicā, nipe'tirārē, nipe'tisere Jesucristo doca tojacā weegusami nisere ojacu niwī. Tojo nicā judío masā, judío masā nitirārē Jesucristo me'rā ni'cā uputa nima nisere ojacu niwī. Musā weesetisere ni'cā wi'icjārā Ō'acū ya curuacjārā weronojō weeroɁa'a nisere ojacu niwī. Ŋa'arō weesere cā'mota'aroua'a nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ějōpeori curuacjārā Éfesopu nirārē oja'que ni'i

¹ Yū'Ɂ Pablo Jesucristo besecū'cu ni'i. Cū yū'Ɂre Ō'acū Ɂa'caronojōta cū ye quetire weredutigu cūuwī. Musā Ō'acū yarārē, Éfesopu nirārē añuduti'i. Musā Jesucristore ějōpeonu'cū'u.

² Musārē Ō'acū marī pacu, Jesucristo marī wiogu añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Cristo me'rā Ō'acū marīrē añurō wee'que ni'i

³ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cristo yarā niyucā, Ō'acū marīrē añurō weecu niwī. Marīrē ma'ígū, nipe'tise Ɂ'musepu ejeripō'rā cjase añusere o'ocu niwī.

⁴ A'ti turi weese dūporo cū marīrē beseyutojacu niwī. Cristore ějōpeorā cū yarā sājārāsama ni wācūgū, tojo besecu niwī. Marīrē cū ĩ'orōpūre añurā, bu'iri moorā niato nīgū tojo weecu niwī. ⁵ Dūporopu cū marīrē ma'ígū, cū pō'rā wa'arāsama, nitojacu niwī. Jesucristore ějōpeoato nīgū marīrē tojo weecu niwī. Tere wéegu, cū weesī'rī'caronojōta weecu niwī. ⁶ Cū macū cū uputu ma'ígū me'rā marīrē añurō weecu niwī. Tojo weerā cū marīrē añurō wee'quere wācūrā, cūrē e'catipeonu'cū'u. ⁷⁻⁸ Ō'acū marīrē uputu ma'ígū, cū macūrē o'ocu niwī. Cū curusapu wērīse me'rā, cū ye dí o'maburose me'rā marī ŋa'arō wee'que wapare wapayecu niwī. Te me'rā Ō'acū marī ŋa'arō wee'quere acobojocu niwī. Marīrē añurō wéegu, tojo weecu niwī. Cū marīrē añurō weesere masīato nīgū masīsere, tɁ'omasīsere marīrē o'oyu'rumajācu niwī. ⁹ Marīrē cū weesī'rī'que, todūporo masīno'ña marī'quere masīcā weecu niwī. Cū Jesucristo wērīse me'rā cū yarārē “Añurō weetu'ajanu'cōgūti” ní'quere masīcā weecu niwī. ¹⁰ A'ti Ɂmūco pe'ticā, nipe'tise Ō'acū “A'tiro wa'arosa'a” ní'caronojōta wa'arosa'a. Tojo wa'acā, cū Ɂa'caronojōta weegusami. A'tiro weegusami. Cū nipe'tirā Ɂ'musepu nirā, a'ti nucūcāpu nirārē Cristore na dūpoā sōrōgūsamī.

¹¹ Ō'acū marīrē Jesucristo me'rā ni'cārō me'rā nidutigu dūporopu beseyucu niwī. Marīrē cū “O'oguti” ní'quere ñe'edutigu tojo weecu niwī. A'te nipe'tise cū “Weeguti” nise cū wācūyu'quepu ni'i. Cū nipe'tise añutu'sa'a nisere weesami. ¹² Cū a'tiro wéegu, űsā Cristore ějōpeomu'tārārē añurō weecā Ɂagu besecu niwī. űsā añurō weese me'rā masā cū Ō'acū nise pacare añurō wācūato nīgū tojo besecu niwī. ¹³ Cristo curusapu wērī'que me'rā musā quē'rā Ō'acū yarā wa'awu. Musā diacjū cjase Cristo ye quetire tɁ'orā, cūrē ějōpeowu. Cū ye queti a'tiro ni'i. Marī pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rūweticā weecu niwī. Cūrē ějōpeocā, Ō'acū musārē cū yarā tojacā weecu niwī. Yarā nima nisere ĩ'osī'rīgū, musārē Espíritu Santure o'ócu niwī. Espíritu Santu Ō'acū “Musārē o'oguti” ní'cata nimi. ¹⁴ Ō'acū Espíritu Santure marīrē

o'otojacu niwĩ. Tojo weerã marĩ masĩ'i. Diacjũta nipe'tise cũ “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Cũ o'otajere yucuerã wee'e. Cũ yarã nipe'tirã ña'arõ weeseti nimi'cãrãrẽ yu'rũwetipe'ticã weegusami. Tojo wéeca be'ro cũ “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Cũ tojo weecã ĩ'arã, masã Õ'acũrẽ “Añubutiagu nimi”, nirāsama.

Pablo Éfesocjãrãrẽ sērĩbosase ni'i

¹⁵⁻¹⁶ Yu'u musã añurõ weesere masĩ'i. Musã marĩ wiogu Jesure ějõpeo'o. Tojo nicã nipe'tirã Õ'acũ yarãrẽ ma'i'i. Musã tojo weecã wãcũgũ, yu'u Õ'acũrẽ sērĩbosasetirinucũ cũrẽ e'catise o'onu'cũ'u. ¹⁷ Õ'acũ, marĩ wiogu Jesucristo pacu añubutiagu nimi. Cũrẽ musã ye niatjere a'tiro sērĩbosa'a: “Õ'acũ, Espĩritu Santu tu'omasĩse o'oato narẽ. Mu'u ye cjasere añurõ ĩ'oato. Nemorõ mu'urẽ masĩdutigu tojo weeato. ¹⁸ Õ'acũ, na tu'oña'rõpu mu'u ye cjasere masĩcã weeya. Mu'u narẽ añurõ weesĩ'rĩgũ besecu niwũ. Nipe'tirã mu'u yarãrẽ añubutiasere o'ogusa'a. A'tere narẽ añurõ masĩcã weeya. ¹⁹⁻²⁰ Mu'u tutuayũ'rugũ ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Te me'rã ũsã Jesucristore ějõpeorãrẽ ducayugu wee'e. Mu'u tojo weesere narẽ masĩcã weeya”, ni sērĩbosa'a. Õ'acũ tutuase a'tiro ni'i. Cũ, cũ tutuase me'rã Cristo wẽrĩ'cupure masãcã weecu niwĩ. Cũ masãmujãaca be'ro cũrẽ cũ tiro u'musepu wiogu dujiri cūmurõ diacjũ pe'e dupocu niwĩ. Cũ tutuase me'rãta cũ ɥaranojõ marĩrẽ ducayugu weemi. ²¹ Õ'acũ Cristore a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãpu nirã, u'musepu nirã, na wiorãrẽ, no'o ãpẽrãrẽ dutirãnojõrẽ na bu'ipu tojacã weecu niwĩ. A'ti ɥmucopũ, ape ɥmucopure tojota weenu'cũcũsami. ²² Õ'acũ nipe'tisere, nipe'tirãrẽ Cristo doca tojacã weecu niwĩ. Tojo nicã nipe'tirã Cristore ějõpeose cururicjãrã dupoã sōrōcu niwĩ. ²³ Nipe'tirã cũrẽ ějõpeose cururicjãrã ni'cã curua nima. Ti curuacjãrã cũ upu weronojõ nima. Tojo nicã Jesucristota nipe'tiropu nibi'acã'sami. Cũrẽ ějõpeose cururicjãrã cũ ɥaro weemasĩma. Tojo weero narẽ añurõ weemasĩse du'sawe'e.

2

Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ yu'rũo'que ni'i

¹ Toduporopu Cristore ějõpeose duporo musã ña'arõ weecãrã niwũ. Musã ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ ĩ'orõpure wẽrĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwũ. ² ãpẽrã a'ti turicjãrã weronojõ ña'arõ weenu'cũcãrã niwũ. Wãtĩa wiogu ɥaranojõ weecãrã niwũ. Cũ a'ti turicjãrã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãrãrẽ dutigu nimi. ³ Toduporo marĩ nipe'tirã tojota ña'arõ weenu'cũwũ. Ña'arõ weesĩ'rĩsere ɥaripejawũ. Marĩ no'o ɥaro weesĩ'rĩsenojõrẽ, ña'arõ wãcũsenojõrẽ weewũ. Tojo weerã marĩ quẽ'rã Õ'acũrẽ bu'iri da'reno'bopã. ãpẽrãrẽ pecame'epu cõ'a, bu'iri da'rero weronojõ da'reno'bopã. ⁴ Cũ pe'e marĩrẽ ɥputũ ma'ígũ, pajaña'se cuoyũ'ruawĩ. ⁵ Marĩ ña'arõ wee'que bu'iri Õ'acũ marĩrẽ “Wẽrĩ'cãrã weronojõ nima”, ni ĩ'awĩ. Cristore ějõpeoca be'ro marĩrẽ “Cristo me'rã ni'cãrõ me'rã nima”, ni ĩ'asami. Cũ Cristore masõ'caranojõta marĩ quẽ'rãrẽ catise pe'titisere o'ocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, ña'arã nimi'cãrãrẽ yu'rũocu niwĩ. ⁶ Õ'acũ Jesucristore masõcu niwĩ. Cũrẽ masõ'caranojõta marĩ Jesucristo yarãrẽ masãmujãa'cãrã weronojõ weecu niwĩ. Jesucristo u'musepu wiogu dujiri cūmurõ dujironojõta marĩrẽ cũ me'rãta tja u'musepu dujiyutojarã weronojõ nicã weecu niwĩ. Ña'arõ nisetise me'rã nisome majã. ⁷ Jesucristo cũ wẽrĩbosa'que me'rã marĩrẽ ma'isere, cũ añubutiario weesere ĩ'ocu niwĩ. Be'ropu nipe'tirãrẽ tere masĩcã ɥagu tojo weecu niwĩ. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ Jesucristore ějõpeorã Õ'acũ añurõ weese me'rã yu'rũwũ. Te marĩ basu wee'que mejẽta ni'i. Õ'acũ pe'e marĩrẽ yu'rũowĩ. ⁹ Marĩ añurõ weesere ĩ'agũ mejẽta yu'rũowĩ. Tojo weegu ne ni'cũ “Yu'u añurõ

wee'que wapa Õ'acũ yu'ure yu'ruowĩ”, nita basiowe'e. ¹⁰ A'tiro ni'i. Marĩ cũ wee'cārã ni'i. Jesucristo ya curuacjārã nidutigu tojo weecu niwĩ. Duporopu marĩ añurõ weeatjere wacũyutojacu niwĩ. Tere añurõ weedutigu marĩrẽ Jesucristo yarã wa'acã weecu niwĩ.

Marĩ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a nise ni'i

¹¹ Musã toduporopu niseti'quere wacũña. Musã judío masã niwe'e. Tojo weerã judío masã õ'rəcju yapa caserore yejecõ'arã, a'tiro nisama musārẽ: “Na yejecõ'ano'ña marĩrã nima.” Na basu pe'e “Ûsã yejecõ'ano'cārã Õ'acũ yarã ni'i”, nimisama. Musã pe'ere “Õ'acũ yarã nitima”, nisama. Tojo weese upupu weese dia'cũ ni'i. Tojo weese masārẽ Õ'acũ yarã wa'acã weewe'e. ¹² Titapure musã ejõpeose duporo Cristore moocārã niwũ. Musã Õ'acũ yarã Israe curuacjārã me'rã niticārã niwũ. Õ'acũ Israe curuacjārãrẽ a'tiro nicu niwĩ: “Narẽ añurõ weeguti. Na wiogu nigũti. Yarã nirāsama”, nicu niwĩ. Musã pe'ere tojo niticu niwĩ. Musã Õ'acũ ãsārẽ yu'ruogusami nisere masĩticārã niwũ. Õ'acũrẽ moocārã niwũ. ¹³ Ni'cārõacã pũricārẽ musã Jesucristore ejõpeorã ni'i. Tojo weerã toduporopu cūrẽ masĩtimi'cārã cũ yarã wa'acārã niwũ. Cristo cũ wẽrĩse, cũ dí o'maburose me'rã musārẽ cũ yarã wa'acã weecu niwĩ. ¹⁴ Cristo nimi marĩrẽ ejerisājāsere o'ogu. Cũta marĩrẽ judío masārẽ, judío masã nitirārẽ ni'cã curuacjārã wa'acã weecu niwĩ. Marĩ a'merĩ ï'asĩrĩtimi'quere du'ucã weecu niwĩ. ¹⁵ Cũ wẽrĩse me'rã Moisé duti'quere wéerã, ne ni'cũ yu'rũwetimasĩtimi nisere masĩcã weecu niwĩ. Tojo weegu Cristo pua curua nimi'cārãrẽ cūrẽ ejõpeocã ï'agũ, ni'cã curuata weecu niwĩ. Tojo weese me'rã marĩrẽ añurõ ni'cārõ me'rã niseti'cã weecu niwĩ. ¹⁶ Cũ curusapu wẽrĩse me'rã marĩrẽ judío masārẽ, judío masã nitirã me'rã a'merĩ marĩ pe'sutisere du'ucã weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rãta tja marĩ pua curua nimi'cārãrẽ ni'cã curua weecu niwĩ. Tojo nicã te me'rãta Õ'acũ ï'orõpure marĩrẽ añurã wa'acã weecu niwĩ.

¹⁷ Cristo a'ti nucũcãpu a'tigu, “Õ'acũ masã me'rã añurõ nisetisere apogu a'tiwũ”, ni werecu niwĩ. Ûsã judío masã Õ'acũ yere masĩ'cārãrẽ werecu niwĩ. Tojo nicã musã quẽ'rã judío masã nitirã, Õ'acũ yere masĩti'cārãrẽ te quetire werecu niwĩ. ¹⁸ A'tiro ni'i. Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ judío masã, judío masã nitirã nipe'tirã marĩ pacu Õ'acũrẽ sẽrĩmasĩ'i. Cūrẽ ejõpeo, masĩta basio'o. Cũ tiropu wa'amasĩ'i. Espĩritu Santu ni'cũ nigũ cũ weetamuse me'rã tojo weeta basio'o. ¹⁹ Tojo weerã musã judío masã nitirã Õ'acũ ï'orõpure apesecjārã sijari masã weronojõ niwe'e. Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ niwe'e. A'tiro pe'e ni'i. Judío masã Cristore ejõpeorã weronojõta Õ'acũ ya curuacjārã ni'i. Nipe'tirã Cristore ejõpeorã me'rã ni'cũ põ'rã, Õ'acũ põ'rã ni'i. ²⁰ Marĩ nipe'tirã Jesucristore ejõpeorã ni'cã wi'i yéeca wi'ijo weronojõ ni'i. Ti wi'i yeenu'cã'que a'tiro ni'i. Jesucristo besecũú'cārã, tojo nicã Õ'acũ wereduti'quere wereturiari masã musārẽ ne waro bu'edũ'pocãticārã niwã. Tere tu'orã, ejõpeocārã niwũ. Na ne waro yeenu'cãcaga ãtãgã weronojõ Jesucristo nimi. ²¹ Yeenu'cãcaga ãtãgã me'rã nipe'tise ti wi'i cjase queoro ninu'cũcã'a. Nipe'tise apeye ãtãpaga tiga yeenu'cãcaga ãtãgã me'rã yee a'mesũ'ono'o. Queoro tiga me'rã añurõ yeeturiãmũjãno'o. Tojo weronojõ Cristo marĩ cūrẽ ejõpeocã, ãpẽrã toduporo ejõpeorã me'rã añurõ a'mesũ'acã weemi. ãpẽrã cūrẽ ejõpeowã'cãcã, cũta tja marĩ nipe'tirãrẽ ni'cã curua, pajiri curua wa'acã weemi. ãpẽrã marĩ nipe'tirãrẽ ï'arã, wiopesase me'rã “Õ'acũ ya curua ni'i”, nirāsama. ²² Musã quẽ'rã judío masã nitirã ãpẽrã Jesucristore ejõpeorã me'rã a'mesũ'a, Õ'acũ ya curuacjārã toja'a. Õ'acũ Espĩritu Santu me'rã musãpure nimi.

3

Pablo “Judío masã nitirārē bu'edutigũ cūuno'wũ” ní'que nĩ'i

¹ Ō'acũ musārē ma'ígũ, añurō weecu niwĩ. Cũ tojo weesere wācũgũ, cārē e'catipeo'o. Yũ'u Pablo musã judío masã nitirārē Jesucristo ye quetire werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. ² Musã masĩsa'a, Ō'acũ musārē pajaña'gũ, añurō weesĩ'rīgũ, yũ'ure a'tiro weredutiwĩ. Judío masã nitirã quē'rārē yũ'rũomi nisere weredutiwĩ. ³ Ō'acũ todũporopũ masĩno'ña marĩ'que quetire yũ'ure bajuyoropũ ĩ'owĩ. Tere “Judío masã nitirārē añurō weeguti” ní'quere yũ'ure masĩcã weewĩ. Yũ'u musārē a'te dũporo pejetipawa ojatojapũ. ⁴ Musã tere bu'érã, yũ'ure “Cristo ye queti, todũporo masĩno'ña marĩ'que quetire cũ masĩmi”, nirāsa'a. ⁵ Dũporocjārã Ō'acũ judío masã nitirārē ñe'egũsami nisere masĩticārã niwã. Ni'cārōacã pũrĩcārē Espĩritu Santu me'rã cũ yarã, cũ besecũ'cārārē weremi. Tojo nicã tere cũ wereduti'quere wereturiari masārē weremi. ⁶ Te todũporo masĩno'ña marĩ'que queti a'tiro ni'i. Judío masã nitirã Jesucristore ějõpeorã, judío masã weronojõ Ō'acũ põ'rã sãjārāsama. Na quē'rã cũ o'ootjere ñe'erāsama. Na pũa curua nimi'cārã ni'cã curua nirāsama. Ō'acũ “Judío masārē Jesucristo me'rã añurō weeguti”, nicũ niwĩ. Cũ tojo ní'quere judío masã nitirã quē'rārē weegusami.

⁷ A'te quetire Ō'acũ yũ'ure weredutigũ cūuwĩ. Yũ'u ña'agũ nimicã, yũ'ure añurō wéégũ, cũ tutuaro me'rã tojo cūuwĩ. ⁸ Yũ'uta mejõ nigũ waro nipe'tirã Ō'acũrē ějõpeorã docapũ tũ'oña'a. Tojo nimicã, yũ'ure añurō weesĩ'rīgũ, a'tiro weecu niwĩ. Judío masã nitirārē cũ bese'cũ Cristo ye añuse quetire weredutiwĩ. Te queti a'tiro ni'i. Ō'acũ Jesucristo me'rã añubutiasere marĩrē weemi. Te añusere marĩ wācũpõtēowe'e. ⁹ Apeyere Ō'acũ nipe'tirã te queti todũporocjārã masĩti'quere masĩato nígũ yũ'ure o'ówĩ. Cũ nipe'tisere wee'cũ te quetire maata wereticũ niwĩ. Te queti cũ ne waro wācũyu'que a'tiro ni'i. “Judío masã nitirã judío masã weronojõ Ō'acũ põ'rã nirāsama” ní'que ni'i. ¹⁰ Tojo weero ni'cārōacārē Jesucristore ějõpeori curuacjārã me'rã a'tiro wa'a'a. Na peje cururi nimi'cārã ni'cã curua wa'acã ĩ'arã, ʉ'mũsecjārã wiorã, tojo nicã wātĩ yarã tutuarã a'tiro nisama: “Ō'acũ masĩyũ'rũami. Añubutiaro wācũse cũomi”, nisama. ¹¹ Ne waropũ Ō'acũ “Tojota peje cururicjārārē ni'cã curua wa'acã weeyapatiguti”, nicũ niwĩ. Cũ ní'caronojõta Jesucristo marĩ wioğũ me'rã queoro wa'acã weecu niwĩ. ¹² Cristo me'rã marĩ Ō'acũrē masĩta basio'o. Jesucristore ějõpeotjĩarã, uiro marĩrõ “Marĩrē ñe'egũsami”, ni'i. Cārē sērĩmasĩ'i. ¹³ Yũ'u musārē were'que bu'iri pi'eti'i. Musārē a'tiro weecã ʉa'a. Yũ'u pi'etisere wācũrã, bũjawetiticã'ña. Pi'etigũ, Ō'acũ musārē añurō wee'quere āpērārē wācũcã wee'e.

Cristo masārē ma'isere masĩato nígũ, Pablo sērĩbosase nĩ'i

¹⁴ Ō'acũ, marĩ wioğũ Jesucristo pacure e'catipeo'o. Musã judío masã nitirārē añurō weesere wācũgũ, tojo wee'e. ¹⁵ Ō'acũta pacũ nimũ'tã'cũ nimi. Cũ me'rã pacũ nise nũ'cã'a. Cũ nipe'tise cururicjārã ʉ'mũsepũ nirã, a'ti nucũcãpũ nirã ni'cārõ me'rã niseticã weecu niwĩ. ¹⁶ Marĩ pacure musã ye niatjere sērĩbosa'a. Cũ añubutiagũ, tutuayũ'rũgũ nimi. Cũ Espĩritu Santu musārē wācũtutuacã weegusami. ¹⁷ Musã Cristore ějõpeo, nemorõ cũ me'rã añurõ niato nígũ sērĩbosa'a. Apeyema, musã Cristore, tojo nicã āpērārē añurõ ma'icã ʉagũ sērĩbosa'a. ¹⁸ Musã nipe'tirã Ō'acũ yarã me'rã Jesucristo marĩrē ma'iyũ'rũnũ'cāsere masĩdutigũ sērĩbosa'a. Cũ nipe'tirã masārē ʉpũtũ waro ma'imi. Wiorã, mejõ nirã, nipe'tirãpũreta ma'ĩnu'cũcã'mi. Cũ ma'ise ne pe'tisome. ¹⁹ Musārē cũ ma'isere masĩdutigũ sērĩbosa'a. Cũ ma'isere

wăcŭpŏtēomasītisa'a. Te, cŭ ma'isere masīră, cŭ weronojŏ añură, ña'ase mooră nirăsa'a. Tojo weeră Ō'acŭrē cŭoyu'ruarăsa'a.

²⁰ Nipe'tiră “Ō'acŭrē añuyu'ruami”, niato. Cŭ nipe'tise marī sērīse yu'ruoro o'osami. Marī wăcŭ'que nemorŏ o'omasīsami. Cŭ tutuaro me'ră marīrē tojo weemasīsami. ²¹ Tojo weeră Ō'acŭ marī Jesucristore ějŏpeori curuacjărărē añurŏ weecă ĭ'ară, nipe'tiră Ō'acŭrē e'catipeonu'cŭcă'to. Tojo nică Jesucristo masăpăre weesere ĭ'ară, tojota weeato. A'tocaterocjără, be'rocjără quē'ră tojota Ō'acŭrē e'catipeonu'cŭcă'to.

Tojota wa'arosa'a.

4

Jesucristore ějŏpeorărē ni'cărŏ me'ră nisetiduti'que ni'i

¹ Yu'u marī wiogu ye quetire werese wapa, bu'iri da'leri wi'ipu ni'i. Ō'acŭ cŭ tutuaro me'ră marīrē añurŏ weecu niwī. Tere wăcŭgŭ, musărē a'tiro weecă ũa'a. Musă Ō'acŭ bese'cără weronojŏta añurŏ weesetiya. ² Ne ni'cŭ “Ăpēră yu'ruoro ni'i”, ni wăcŭtică'ña. Nitutiro marīrŏ queoro weeya. Musărē ña'arŏ, mejēcă weecă, wăcŭtutuaya. Ăpērărē ma'iră, queoro weetică ĭ'ară, tojo tŭ'oña'că'ña. ³ Espiritu Santu musărē ni'cărŏ me'ră niseti'că weemi. Musă ni'cărŏ me'ră añurŏ nisetirăti níră, a'merī acobojoya. A'merī añurŏ wejepeo, cumuca marīrŏ niña. ⁴ Marī ni'că curuacjără ni'i. Espiritu Santu ni'cŭ nigŭ, marī nipe'tirăpăre nimi. Ō'acŭ ũ'musepu wa'adutigu marī nipe'tirărē beseyucu niwī. ⁵ Marī wiogu Jesucristo ni'cŭta nimi. Marī nipe'tiră cŭrē ni'cărŏnojŏ ějŏpeo'o. Jesucristore sirutusere ĭ'oră, marī nipe'tiră wămeyeno'o. ⁶ Ō'acŭ marī pacu ni'cŭta nimi. Cŭ marī nipe'tiră wiogu nimi. Cŭ, cŭ yară me'ră cŭ ye cjasere weemi. Cŭ yară nipe'tirăpăre nimi.

⁷ Tojo nimică, Cristo marīrē, marīnucŭrē Espiritu Santu me'ră weemasīsere o'ocu niwī. ⁸ Tojo weero Ō'acŭ ye queti ojăca pŭrīpu oja'caronojŏta ni'i. A'tiro ojano'wă: Cŭ ũ'musepu mŭjăase đuporo cŭrē ĭ'atu'tirărē docaque'acă weecu niwī. Cŭ mŭjăaca be'ro masărē Espiritu Santu me'ră weemasīsere o'ocu niwī.

⁹ Cŭ ũ'musepu mŭjăasere ucŭră, cŭ topu mŭjăati đuporo a'ti di'tapu dijaticu niwī yujupu, níră wee'e. Dijati, a'topu nicu niwī. ¹⁰ Cŭta tja a'ti di'tapu ni'cu ũ'muse añubutiaropu Ō'acŭ nirŏpu mŭjăacu niwī. Tojo weegu nipe'tiropu dutimasīmi. ¹¹ Jesucristo cŭ yarărē, nánucŭrē Espiritu Santu me'ră weemasīsere o'ocu niwī. Ni'cărărē besecŭ, cŭ ye queti wereră săjăcă weecu niwī. Ăpērărē Ō'acŭ cŭ ucŭse tŭ'o'quere wereturiară săjăcă weecu niwī. Ăpērărē, cŭ masărē pecame'epu wa'abo'cărărē yu'răwetise quetire werecusiari masă sŏrŏcu niwī. Ăpērărē, Jesucristore ějŏpeorărē sŭ'ori bu'edutigu cŭucu niwī. ¹² Tojo wee cŭ yarărē cŭ ye cjasere da'rato nígŭ tojo weecu niwī. Cŭ ya curuacjărărē cŭ ũaro weenemoato nígŭ tojo weemasīsere o'ocu niwī. ¹³ Tere wee, marī a'merī weetamură, Ō'acŭ macŭrē nemorŏ ějŏpeonemorăsa'a. Cŭrē añurŏ masīrăsa'a. Tojo nică Ō'acŭ ũaronojŏta queoro weemasīnemorăsa'a. Ō'acŭ bese'cu Cristo nipe'tisere añurŏ niseti'cu niwī. Marī cŭrē ějŏpeori curuacjără quē'ră cŭ weronojŏta nisetirăsa'a. ¹⁴ Tojo weeră wī'mară weronojŏ đucayumŭjără nisome. Nipe'tisetiri ma'ma bu'esere tŭ'oră, na'irŏ đucayumŭjăsime. Nisoome'rīrī masă marīrē mejēcă ějŏpeocă weesome. ¹⁵ A'tiro pe'e bu'cŭră weronojŏ weerăsa'a. Diacŭ a'merī ma'i, ucŭrăsa'a. Siape me'ră diacŭ cjasere ějŏpeotu'ajanu'cŏrăsa'a. Tojo nică, Ăpērărē wereyapada'reorăsa'a. Nipe'tise no'o marī weesere Cristo me'ră níră, cŭ ũaro weenemorăsa'a. Cŭta nimi cŭrē ějŏpeori curuacjără đupoă. ¹⁶ Tojo đupoă nígŭ, marīrē queoro a'mesu'acă

weemi. Marĩ upu peje ducawatimirõ, ni'cã uputa ni'i. A'te weronojõ marĩ cãrẽ ĩjõpeorãrẽ ni'cã curuata cũ me'rã ni'cãrõ me'rã nicã weemi. Marĩ ĩjõpeorãnucũ a'merĩ weetamurã, siape me'rã weetamuwã'cã, a'merĩ ma'itu'ajanu'cõrãsa'a.

Jesucristo me'rã ma'ma weesetisere boca'que ni'i

¹⁷ Marĩ wioḡu dutiro me'rã musãrẽ a'tiro weeduti'i. Musã Õ'acũrẽ masĩtirã weronojõ weeticã'ña. Toduporopu weeseti'quenojõrẽ weeticã'ña. Õ'acũrẽ masĩtirã no'o uaro wãcũ, weema'acã'sama. ¹⁸ Na tu'omasĩtima. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nima. Õ'acũ masãrẽ añurõ weesere masĩtima. Õ'acũ yere wãcũsĩ'rĩtirã, tu'omasĩtirã weronojõ nima. Tojo weerã Õ'acũ tiropu catinu'cũsome. ¹⁹ Na ña'arõ weesetisere ne bopoyatima. Na no'o uaro ña'arõ weebajaque'atima. Na weetu'sase, nipe'tise ña'asere weema. Na weesere “¿Añumitito?” ni wãcũtima. ²⁰ Musã pũrĩcãrẽ Cristo Õ'acũ bese'cu tojo weesere weedutiticu niwĩ. ²¹ Musã queorota cũ ye quetire tu'orã, masĩsa'a. Cũrẽ ĩjõpeorã weesetisere Jesũ bu'e'quere masĩsa'a. ²² Musã toduporopu weeseti'quema du'ucã'ña majã. Musã “Ña'arõ uaripejasere wéerã, e'catirãsa'a”, ni wãcũmipã. Niwe'e. Tojo weese musãrẽ dojorẽpã. ²³ Musã mejẽcã wãcũsere ducayuroña'a. ²⁴ Õ'acũ uaronojõta ma'ma weesetisere weeya. A'tiro wéerã, ãpẽrãrẽ musã queoro weerãsa'a. Tojo nicã Õ'acũ i'orõpũre añurã nirãsa'a.

²⁵ Tojo weerã a'merĩ nisoosere du'ucã'ña. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ĩjõpeori curuacjãrã ni'i. Te ye bu'iri a'merĩ diacjũ ucũrõña'a.

²⁶ Musã uarã, ña'arõ weeticã'ña. Uana'iaticã'ña. ²⁷ Wãtĩ musãrẽ uadojacã weesĩ'rĩsere cã'mota'aya.

²⁸ Toduporopu yajapo'cu yajanemoticã'to majã. Yajaronojõ o'ogũ, da'rato. Tojo weegu cũ basu quẽ'rã cuogusami. Cũ da'ra'que wapa me'rã pajasecuorã quẽ'rãrẽ weetamumasĩḡsami.

²⁹ Ña'asere ucũticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añuse, no'o masãrẽ weetamusenojõ pe'ere ucũña. Tojo wéerã, musã ucũse tu'orãrẽ añurõ weerãsa'a. ³⁰ Nipe'tise ña'arõ weesere weeticã'ña. Espĩritu Santure bujaweticã weeticã'ña. Õ'acũ Espĩritu Santure o'ose me'rã musã “Õ'acũ yarã nima”, nino'o. Tojo weerã musã masĩ'i, Jesucristo a'ticãpu Õ'acũ musãrẽ añurõ yu'rũobutiagusami.

³¹ Nipe'tise a'merĩ ña'arõ tu'oña'sere, pũrĩrõ ucũsere, uayu'rũmajãsere, a'metu'tise, uarã caricũsere, tojo nicã ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũse quẽ'rãrẽ du'ucã'ña. Ne ni'cũrẽ i'atu'titicã'ña. ³² A'tiro pe'e weeya. A'merĩ añurõ weetamu, pajaña'ña. Õ'acũ Cristo me'rã musãrẽ acobojo'caronojõta musã quẽ'rã a'merĩ acobojoya.

5

“Õ'acũ põ'rãrẽ a'tiro nisetiroña'a” nĩ'que ni'i

¹ Musã Õ'acũ põ'rã cũ mairã ni'i. Tojo weerã cũ weronojõ weeya. ² Jesucristo marĩrẽ ma'i'caronojõta a'merĩ ma'inu'cũcã'ña. Cũ marĩrẽ ma'ĩḡũ, wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ wẽrĩbosa'que judío masã oveja wĩ'magũrẽ wẽjẽ, Õ'acũrẽ ãjũamorõpeo'caro weronojõ ni'i. Õ'acũ na ãjũamorõcã, tu'sacu niwĩ. Te weronojõ Jesucristo marĩrẽ wẽrĩbosa'quere tu'sacu niwĩ.

³ Musã Õ'acũ yarã nitoja'a. Tojo weerã musã numosãnumia nitirãrẽ, marãpusumua nitirãrẽ ne a'metãrãbajaque'atiticã'ña. Nipe'tise no'o ña'arõ weesere, ña'arõ wãcũsere weeticã'ña. Tojo nicã ãpẽrã yere uaripejaticã'ña. Ne cã'rõ ña'arõ weesere wãcũticã'ña. ⁴ Ña'asere ucũ bujicã'ticã'ña. No'o uaro ucũma'aticã'ña. Tojo weese queoro niwe'e. Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Õ'acũ añurõ weesere a'merĩ ucũ, cũrẽ e'catise o'oya. ⁵ Musã masĩtojasã'a. No'o uaro a'metãrãbajaque'atirãnojõ

Jesucristo yarã nitima. Õ'acũ nirõpu wa'asome. Mejãrõta tja ña'asere weegũ, tojo nicã a'ti umuco cjase ñaripejayu'runu'cãgũ quẽ'rã cũ tiropu wa'asome. A'ti umuco cjase ñaripejayu'runu'cãse Õ'acũ mejẽtare ãjõpeose ni'i. ⁶ Tũ'omasĩña. Õ'acũ te ña'ase weerãrẽ cũrẽ yu'runu'cãrãrẽ pecame'epu bu'iri da'regusami. Na ña'arõ weesere “Añuse ni'i”, nibosama. Na tojo ucũmaasoosere ne ãjõpeoticã'ña. ⁷ Õ'acũrẽ yu'runu'cãrãrẽ na ña'arõ weesere ne cã'rõ bu'ipejatamuticã'ña.

⁸ Musã toduporopure ña'arõ weesetirã, na'itĩ'arõpu weronojõ nicãrã niwũ. Õ'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Ni'cãrõacã pũrĩcãrẽ marĩ wiogu yarã nĩrã, bo'reyuropu nĩrã weronojõ ni'i. Õ'acũ ye cjasere masĩ'i. Cũ yarã weronojõ weesetiya. ⁹ Marĩ bo'reyuropu nĩrã, ãpẽrãrẽ añurõ wee'e. Tojo nicã weesoos marĩrõ Õ'acũ ñaronojõ queoro wee'e. ¹⁰ Nipe'tise musã weesenojõrẽ “¿Marĩ wiogu e'catigusari?” ni wãcũña. ¹¹ Jesucristore ãjõpeotirã na'itĩ'arõpu nĩrã weronojõ nisama. Na no'o ñaro weema'asama. Musã na weronojõ weeticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Na weesere “Ña'ase Õ'acũ weedutitise ni'i” ni, bajuyoropu ã'oña. ¹² Na ya'yioropu ña'arõ weesere marĩ ucũcã, bopoyo ni'i. ¹³ Bo'reyuropure nipe'tise baju'u. Marĩ na ña'arõ wee'quere ña'a ni'i nĩrã, bajuyoropu ã'o'o. Tojo weecã, na ña'arõ weesere masĩsama. Masĩrã, na quẽ'rã ducayubosama. ¹⁴ Tojo weero Jesucristore ãjõpeotirãrẽ a'tiro ucũno'o: Mu'ũ cãrĩgũ, tũ'omasĩtigũ weronojõ ni'i.

Wã'cãña.

Õ'acũ ã'orõpũrẽ wẽrĩ'cu weronojõ ni'i.

Tojo nimigũ, masãña.

Tũ'omasĩña.

Cristo Õ'acũ bese'cu musãrẽ bo'reyuropu nĩrãrẽ weronojõ weegusami, nino'o.

¹⁵ Tojo weerã musã weesere añurõ wãcũcasanu'cõña. Õ'acũ yere masĩtirã weronojõ niticã'ña. Cũ yere masĩrã weronojõ pe'e añurõ niña. ¹⁶ A'tiro nicã peje ña'ase ni'i. Tojo nimicã, a'tiro weeya. Nipe'tise musã weesetisetirinucũ Õ'acũ ñaro weeya. ¹⁷ No'o ñaro weema'aticã'ña. “¿Ñe'enojõ pe'e Õ'acũ ñase niti?” ni wãcũña. ¹⁸ Que'aticã'ña. Tojo weese yapatidijase ni'i. E'catisĩ'rĩrã, Espĩritu Santure cuoyu'rũmajã niña. ¹⁹ Õ'acũ ye basasere, Salmo wãmetiri pũrĩpu oja'quenojõrẽ a'merĩ wereya. Marĩ wiogure uputu e'catipeose me'rã basapeoya. ²⁰ Marĩ wiogu Jesucristore ãjõpeorã, nipe'tisere Õ'acũ marĩ pacure e'catise o'onu'cũcã'ña.

Nĩ'cã wi'icjãrã Jesucristore ãjõpeorãrẽ dutise ni'i

²¹ Cristore musã ãjõpeose bu'iri wiopesase me'rã a'merĩ ã'aña.

²² Marãputirãnumia, marĩ wiogure yu'ti ãjõpeoronojõta musã marãpusumuarẽ yu'ti ãjõpeoya. ²³ A'tiro ni'i. Cristo cũrẽ ãjõpeori curuacjãrã dũpoã nimi. Tojo weronojõ marãputigore co marãpu co wiogu weronojõ nimi. Apeye quẽ'rãrẽ Cristota cũ ya curuacjãrãrẽ yu'ruogu nimi. Marĩ cũ ya upucjãrã ni'i. ²⁴ Marĩ cũ ya curuacjãrã cũ dutise doca ni'i. A'te weronojõ marãputirãnumia quẽ'rã nipe'tise na marãpusumua dutise doca nĩrõña'a.

²⁵ Cristo cũ ya curuacjãrãrẽ ma'ígũ, marĩ ye niatjere wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ ma'i'caronojõta, numotirã, musã numosãnumiarẽ ma'ĩña. ²⁶ Jesucristo cũ ya curuacjãrãrẽ cũ yarã nidutigu tojo wẽrĩbosacu niwĩ. Cũ ye quetire ãjõpeocã, marĩ ña'arõ wee'quere cõ'a ducayucã weemi. Aco me'rã ã'irĩtisere coero weronojõ weemi. ²⁷ Cũ, cũ ya curuacjãrãrẽ añubutiarã cuoguti nĩgũ, tojo weemi. De'ro nise ña'ase moorã, bu'iri marĩrã wa'acã weemi. ²⁸ Jesucristo cũ ya curuacjãrãrẽ ma'i'caronojõta, musã numotirã, musã numosãnumiarẽ ma'irõña'a. Musã basu ma'irõnojoita ma'ĩña. No'o cũ numorẽ maigũnojo cũ basu ma'igũ weemi. ²⁹ A'tiro ni'i. Ne ni'cũ cũ upure ma'iticã weetimi. A'tiro pe'e weemi. Añurõ ba'a, cũ upure co'temi. Cristo cũ ya

curuacjārārē tojota weemi. Marĩrē ma'ígũ, añurō co'temi. ³⁰ Marĩ cārē ějōpeori curuacjārā cū ya upu ni'i. ³¹ Ō'acū ye queti ojāca pūrĩpu a'tiro ojano'wũ: Tojo weegu numotigu cū pacusumua me'rā ní'cu narē wijagusami. Wija, cū nūmo me'rā nigūsami.

Ō'acū ĩ'orōpure na puarā ni'cā upu nirāsama, ni ojano'wũ.

³² Te tu'ota basiotise paca ni'i. Tojo nimicā, yu'u pe'e Cristo, tojo nicā cārē ějōpeori curuacjārārē na ni'cā upu nima nisere ucū'u. ³³ Tojo nimigũ, a'te quē'rārē nigūti. Numotirānucū mūsā basu ma'irōnojōta mūsā numosānumiarē ma'ina. Numia quē'rā, mūsā marāpusumuarē añurō yu'ti ějōpeoya.

6

¹ Wĩ'marā, ma'mapjia, Jesucristore ějōpeorā mūsā pacusumua dutisere añurō yu'tiya. Tojo weese añu ni'i. ²⁻³ Duporopu Ō'acū Moisére cū dutisere cūucu niwĩ. Ni'cārō dutisere a'tiro nicu niwĩ: “Mūsā a'tere yu'ticā, añurō weeguti”, nicu niwĩ. A'tiro nicaro niwũ: “Mūsā pacu, mūsā pacore ějōpeoya. Mūsā tojo wéérā, e'catirāsa'a. A'ti nucūcāpure yoacā catirāsa'a”, nicu niwĩ.

⁴ Pacusumua, mūsā pō'rārē na'irō tu'titicā'ña. Na uacā weeticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Queoro weesere bu'emasōña. Na ña'arō weecā, “Tojo weeticā'ña”, niña. Narē marĩ wiogure ějōpeocā, cū uaronojōta weecā weeya.

⁵ Da'raco'teri masā, mūsā wiorā na dutisere yu'tiya. Jesucristore da'raco'terā weronojō añurō weesooro marĩrō wiopesase me'rā narē ějōpeoya.

⁶ Na ĩ'orōpure añurō da'raya. Na ĩ'atiropu quē'rārē mejārōta weeya. Mūsā wiorā ĩ'orōpu dia'cū añurō da'rarā, nisoora weebosa'a. Mūsā wiorā “Añurō da'rami”, ni wācūdutirā weebosa'a. Tojo weeticā'ña. Jesucristore da'raco'terā weronojō Ō'acū uaronojō añurō tu'sase me'rā da'raya. ⁷ E'catise me'rā Jesucristore da'rabosarā weronojō tu'oña'ña. Masā dia'cūrē da'rabosarā weronojō tu'oña'ticā'ña. ⁸ Mūsā masītoja'a, marĩ wiogu marīnucūrē wapayegusami. Da'raco'teri masā, da'raco'tetirārē mejārōta marĩ añuse wee'caro ejatuario wapayegusami. Tojo weerā añurō da'raya.

⁹ Dutiri masā, mūsā quē'rā mejārōta mūsārē da'raco'terārē añurō weeya. Narē ña'arō tuunurāticā'ña. Wācūña, mūsā quē'rā na weronojō u'musepure ni'cū wiogu cuo'o. Cū pūrīcā nipe'tirā masārē ne ducawaaro marĩrō ni'cārōnojō ĩ'asami.

Ō'acūrē ějōpeorā a'tiro weerā'a nise ni'i

¹⁰ Ni'cārōacāma a'tiro ojaguti. Acawererā, mūsā marĩ wiogu me'rā ni'i. Tojo weerā cū tutuayuruse me'rā wācūtutuaya. ¹¹ Wātĩ mūsārē nisoome'rīcā, Ō'acū weetamuse me'rā cā'mota'aya. A'tiro weronojō ni'i. Ni'cū surara a'mewējērōpu wa'agu, cū upure cā'mota'agu cōmesapeare, cōmesu'tirote sãñasami. Tojo weronojō Ō'acū marĩrē tutuarā nidutigu o'osere cuoya. Tere cuorā, wātĩ ña'arō weesere cā'mota'amasīrāsa'a. ¹² Marĩ Ō'acū uaro weesī'rīrā, a'mequērā weronojō ni'i. Masā me'rā a'mequērō weronojō niwe'e. Wātĩa wiorā tutuarā me'rā a'mequē'e. Wātĩa a'ti umuco cjase ña'arō weesere dutirā nima. Na pājārā bajutirā masārē wācūsepu ña'arō weedutirā niquēsāsama. ¹³ Tojo weerā nipe'tise Ō'acū mūsārē tutuarā nidutigu o'osere cuoya. Tere cuorā, nipe'tisetirinucū wātĩ mūsārē ña'arō weeduticā, tutuarāsa'a. Mūsā a'tiro wéeca be'ro wācūtutuarā waro nirāsa'a. Tojo weerā surara a'mewējērōpu wa'agu, nipe'tise cōmesu'tire wejesāña'caro weronojō weerāsa'a. ¹⁴ Surara cū yaro su'tiro bu'i ejeritusami. Be'ro cū cutirote cā'mota'agu cōmesu'tirote sãñasami. A'te weronojō mūsā Ō'acū o'ose me'rā tutuarā niña. Surara ejeritu'caro weronojō Ō'acū ye ucūse diacjũ cjasure añurō tu'onurūña. Surara

cũ cutiroke cã'mota'asami. Cũ cã'mota'aro weronojõ musã quẽ'rã a'tiro weeya. Wãtĩ ña'arõ weesere cã'mota'ajã, Õ'acũ weetamuse me'rã añurõ weeya. ¹⁵ Surara a'mewējēgũ wa'ase duporo cũ du'pocārĩrẽ cã'mota'ato nígũ sapature sãñasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Jesucristo ye quetire wererãti nĩrã, wãcũyuya. A'te queti a'tiro ni'i. Jesucristo wẽrĩse me'rã Õ'acũ masãrẽ yu'rũocu niwĩ. ¹⁶ Apeye quẽ'rãrẽ upare cã'mota'ari pa'marẽ cuosami. Cũ me'rã a'mewējērã, na buesepagu pecame'e me'rã cuosere ti pa'ma me'rã cã'mota'acju tojo weesami. A'te weronojõ wãtĩ musãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere cã'mota'arã Õ'acũrẽ ějõpeoya. A'tiro niña: “Yu'ure añurõ yu'rũweticã weegusami”, ni ějõpeoya. ¹⁷ Surara cũ dupoare cã'mota'asĩ'rĩgũ cõmesapeare pesasami. Cũ weronojõ wãtĩ musã wãcũsere dojorẽsĩ'rĩcã, “Õ'acũ yu'rũono'cãrã ni'i”, niña. Apeye quẽ'rãrẽ surara a'mewējēsĩ'rĩgũ pajiri pjĩ di'pjĩjore miasami. Cũ weronojõ musã quẽ'rã Espĩritu Santu o'oca pjĩrẽ cuoya. Ti pjĩ Õ'acũ ucũse nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ ucũse me'rã wãtĩrẽ cã'mota'amasĩ'i. Tojo nicã nipe'tise ña'asere cõ'amasĩ'i. ¹⁸ Nipe'tise ña'asere, wãtĩarẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ sērĩnu'cũcã'ña. Espĩritu Santu weetamuse me'rã sērĩña. Tũ'omasĩse me'rã sērĩdu'utirãta, nipe'tirã cũ yarãrẽ sērĩbosanu'cũcã'ña. ¹⁹ Yu'u quẽ'rãrẽ sērĩbosaya. Yu'u Õ'acũ yere weresetirinucũ cũ ucũsere yu'ure o'oato. “Uiro marĩrõ Jesucristo ye quetire masã masĩno'ña marĩ'quere wereta basiocã weeato”, ni sērĩbosaya. ²⁰ Õ'acũ yu'ure a'te quetire weredutigu o'ówĩ. Yu'u cũrẽ ducayugu weronojõ ni'i. A'te quetire werese bu'iri ni'cãrõacãrẽ yu'u bu'iri da'reri wi'ipũ ni'i. Topũ nimigũ, yu'ure a'te quetire uiro marĩrõ wereato nĩrã, sērĩbosaya.

Pablo añudutitũo'que ni'i

²¹ Tĩquico marĩ acaweregu weronojõ nimi. Cũ yu'u ma'igũ nipe'tise yé quetire musãrẽ weregu wa'agusami. Cũ marĩ wiogu ye cjasere weetamugũ nimi. ²² Tojo weegu ãsã ye quetire weredutigu cũrẽ musã tiropũ o'ó'o. Tojo o'ócã, wãcũtutuarãsama nígũ, tojo wee'e.

²³ Õ'acũ marĩ pacũ, tojo nicã marĩ wiogu Jesucristo a'tiro weeato. Nipe'tirã musã Jesucristore ějõpeorãrẽ ejerisãjãcã weeato. ějõpeo, a'merĩ ma'inemocã weeato.

²⁴ Õ'acũ nipe'tirã Jesucristore ma'inu'cũrãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Filipocjārārē ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Filipino wāmetiri macā Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī.

Toduporopure ti macāpūta Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Bu'iri da'reri wi'ipu nígū, ojacu niwī.

Ti macācjārā Jesucristore ějōpeorā cūrē niyeru weetamu'quere wācūgū, narē e'catise o'ocu niwī. Na te niyerure Epafrodito me'rā o'ocārā niwā. Cū papera miarī masū nicu niwī. Be'ro Pablo tiropu dutitia wa'acu niwī. Tojo wa'acā, Pablo cūrē co'te, be'ro Filipino o'ótōrōcu niwī tja.

Pablo ti macācjārārē ojacu, ne cā'rō mejēcā ucūma'aticu niwī. E'catisere, na añurō ějōpeose pe'ere ucūyurūnū'cācu niwī. “Mejō nirā ni'i nisere wācūña”, nicu niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeorā queoro weeya nisere ojacu niwī.

Pablo Jesucristore ějōpeori curuacjārārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo, tojo nicā Timoteo Jesucristore da'raco'terā ni'i. Ŭsā nipe'tirā musārē Jesucristore ějōpeorā Filipino nirārē oja'a. Tojo nicā Jesucristore ějōpeori curuacjārā sū'ori wejepeorā quē'rārē oja'a. Narē weetamuco'terā quē'rārē oja'a.

² Ŭ'acū marī pacu, Jesucristo marī wioḡu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristore ějōpeorārē Pablo sērībosase ni'i

³ Yū'u musārē wācūsetirinūcū yū'u wioḡu Ŭ'acūrē e'catise o'o'o. Musā añurō weese bu'iri tojo wee'e. ⁴⁻⁵ Ne waropu musā Jesucristo ye quetire tū'orā, yū'ure weetamunū'cāwū. A'tiro nicā quē'rārē tojota weenu'cū'u. Tojo weegu musā nipe'tirā ye niatjere Ŭ'acūrē e'catise me'rā sērībosanu'cū'u. ⁶ Ŭ'acū musārē añurō weesere yū'u masīyurūcāpu'ticā'a. Ŭ'acū musārē añurō dūcayunū'cācu niwī. A'tiro nicā quē'rārē dūcayugu weemi. Téé Jesucristo a'tiri curapu tojo dūcayuyapatigūsamī.

⁷ Yū'u a'tiro wācū'u: “Ŭ'acū narē tojo dūcayunu'cūgūsamī”, ni'i. Yū'u tojo wācūse añu ni'i. Musārē ma'ígū, tojo busū'u. A'tiro ni'i. Ni'cārōacārē yū'u bu'iri da'reri wi'ipu nicā, musā yū'ure bu'ipejatamu'u. Wiorārē “Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti diacjū ni'i” werecā quē'rārē, bu'ipejatamu'u. Tojo weerā Ŭ'acū yū'ure weetamusere musā quē'rā bu'ipejatamu'u. ⁸ Ŭ'acū yū'u musārē uputu ma'isere masīmi. Yū'u musārē ma'ígū, Jesucristo cū pajaña'se me'rā ma'i'i. ⁹ Musārē “Nemorō a'merī ma'inemoato”, ni sērībosa'a. “Nipe'tisere añurō masīse me'rā tū'ocasanū'cōpe'oato”, ni'i. ¹⁰ Tojo weerā musā “A'tiro weeroua'a”, nīmasīrāsa'a. Ŭa'arō weesere moorāsa'a. Jesucristo a'ticā, bu'iri marīrā bocaejano'rāsa'a. Añuse dia'cū wéerā bocaejano'rāsa'a. ¹¹ Jesucristota musārē nipe'tisere añurō weecā weegūsamī. Musā tojo weecā ĩ'arā, masā Ŭ'acūrē a'tiro wācūrāsama. “Añuyurūami, añuse weemi”, nirāsama.

Jesucristo nipe'tise yū'rūoro niyurūnū'cāmi nise ni'i

¹² Yū'u bu'iri da'reri wi'ipu nimicā, Jesucristo masārē yū'rūomi nise queti nemorō se'sa wa'asa'a. Acawererā, musārē tere masīcā ũa'a. ¹³ Yū'u bu'iri da'reri wi'ipu nígū, surarare Jesucristo masārē yū'rūomi nisere were'e. Tojo weerā nipe'tirā surara, wioḡu ya wi'ipu co'terā a'tiro nima: “Cū Jesucristore sirutuse wapa, bu'iri da'reri wi'ipu nīmī”, nima. Āpērā quē'rā masīpe'ticā'ma. ¹⁴ Yū'u bu'iri da'reri wi'ipu niyucā,

pājārā marī acawererā wācūtutuama. Te ye bu'iri na marī wiogure ējōpeonemorā, uiro marīrō Ō'acū ye quetire werema.

¹⁵⁻¹⁷ Āpērā pe'e yu'ure uorā, Jesucristo yere werema. Na bu'ese pe'ere sirutudutirā tojo weema. Na, na ye cjasere wācūrā weema. Queoro wācūtimirā, Jesucristo yere werema. Yu'u bu'iri da'reri wi'ipū nicā, cūrē bujawetise doquepejato nīrā tojo weema.

Āpērā pe'e Jesucristo ye quetire añurō weesī'rīse me'rā werema. Yu'ure ma'irā, tojo weema. Na a'tiro masīma. “Cū Jesucristo ye quetire queoro ucūse bu'iri cū bu'iri da'reri wi'ipū nimi”, nima. ¹⁸ Āpērā yu'ure ña'arō weesī'rīcā, añurōsa'a. No'o yu'ure ma'irā, ma'itirā, Jesucristo yere wererā weema. Na tojo weesere tu'ogu, e'cati'i.

Tojo e'catinu'cūgūsa'a. ¹⁹ A'tiro ni'i. Musā sērīse me'rā, tojo nicā Espiritu Santu Jesucristo o'o'cu yu'ure weetamuse me'rā nipe'tise yu'ure wa'ase añurō yapatirosa'a. A'tere masī'i. ²⁰ Yu'u Jesucristo yere weretigū, bopoyabosa'a. A'tiro pe'e ūasa'a. Uiro marīrō wācūtutuase me'rā cū yere werenu'cūsī'rīsa'a. Ni'cārōacā quē'rārē yu'u weenu'cūrōnojōta weesī'rīsa'a. Tojo weegu yu'u bu'iri da'reri wi'ipū nī'cu wijaacā, o yu'ure wējēcā, a'tiro wa'acā ūasa'a. Nipe'tise yu'u weese me'rā Jesucristore masā nemorō masīcā ūasa'a. Cū añubutiasere siape me'rā masīnemocā ūasa'a. ²¹ Nipe'tiro yu'u catiro pōtēorō Jesucristo ūaro weesī'rīsa'a. Yu'u pe'ema cū āpērā, apeyenojō yu'rūoro niyu'rūnū'cāmi. Yu'u wērīgū, cū me'rā nigūsa'a. Cū me'rā nicā, añuyū'rua'a. ²² Yu'u catigū, marī wiogu ye cjasere da'ramasī'i. Tojo weegu yu'u wērīcā, o caticā, añu nibosari nīmasītisa'a. ²³ A'te puaro besecā, diasā ni'i. Wērīgū, Jesucristo me'rā nibosa'a. Tojo weegu “Wērīcā, añubosa'a”, ni tu'oña'a. ²⁴ “Yu'u catigū pe'e, musārē nemorō weetamubosa'a”, ni tu'oña'sa'a. ²⁵ Tojo weegu yu'u masī'i, musā me'rā nīnigūti yujupū. Musārē nemorō weetamugūti nīgū, tojo weeguti. Tojo nicā musā ējōpeose me'rā nemorō e'catiato nīgū tojo weeguti. ²⁶ Tojo weerā apaturi yu'u musā tiropū nicā, Jesucristo yu'ure co'tese wapa, nemorō cūrē e'catise o'orāsa'a.

²⁷ Nipe'tise musā weesetisere Jesucristo ye queti nīrōnojōta weeya. Musā tojo weecā, musā tiro nīgū, o yoaropū nīgū, musā añurō weesere tu'oguti. Musārē ni'cārōnojō añurō ējōpeonu'cūcā ūasa'a. Tojo nicā wācūtutuase me'rā ni'cārōnojō Jesucristo ye quetire wereturiacā ūasa'a. ²⁸ Jesucristo ye quetire ūatirā musārē ña'arō weecā, uiticā'ña. Tojo weerā na pecame'epū wa'atjere masīrāsama. Musā pe'e quē'rā uitirā, musārē yu'rūono'atjere ī'orāsa'a. Ō'acūta musārē yu'rūo, uiro marīrō nisetiā weemi. ²⁹ Ō'acū musārē ma'īgū, Cristore ējōpeodutiwī. Jesucristore ējōpeo'que bu'iri musārē ña'arō weerāsama. Te quē'rārē Ō'acū cūuwī. ³⁰ Jesucristore ējōpeose bu'iri marī ni'cārōnojō pi'eti'i. Toduporopū musā ya macāpū yu'ure tārā, bu'iri da'reri wi'ipū cūcā ī'awū. Ni'cārōacā quē'rārē mejārōta yu'ure ña'arō weesere tu'osa'a.

2

Jesucristo wee'caronojō weedutise ni'i

¹⁻² Jesucristo musārē wācūtutua e'caticā weemi. Cū musārē ma'īgū, weetamumi. Espiritu Santu musā me'rā nimi. Tojo weerā musā ma'isere, pajaña'sere cuorā, a'tiro weeya. Añurō ni'cārō me'rā nisetiya. Ni'cārōnojō a'merī ma'iña. Espiritu Santu me'rā ni'cārōta wācūsetirā niña. Tojo weese me'rā yu'ure e'catinemocā weerāsa'a. ³ Musā ye dia'cūrē ūasāticā'ña. “Āpērā yu'rūoro ni'i”, niticā'ña. Āpērā pe'ere “Añuyū'rūnū'cāma”, ni tu'oña'ña. ⁴ Musā ye cjase dia'cūrē “Añurō wa'ato”, ni wācūticā'ña. Āpērā ye quē'rārē “Añurō wa'ato”, ni wācūña.

⁵ Musā Jesucristo wācūseti'caronojōta wācūsetiya. Cū “Āpērā yu'rūoro añugū ni'i”, niticū niwī. ⁶ Cū Ō'acū nisetisere cuomīgū, “Yu'u a'ti nūcūcāpū a'tigu,

Ō'acūrē ni'cārōwijisere ne du'usome", niticu niwī. ⁷ A'tiro pe'e weecu niwī. Cū ɰaro me'rā cū wiogu nisere du'ucu niwī. Du'u, a'ti nucūcāpu a'tigu, apīrē da'raco'tegu weronojō wa'acu niwī. A'ti upu me'rā bajuacu niwī. ⁸ Tojo weegu masū weronojō bajugu, mejō nigū wa'acu niwī. Masā "Cūrē curusapu paabi'peya" nicā, cū pacure yu'tigu, yu'rūnu'cāticu niwī. Cū curusapu ña'arō wērīmigū, cū pacure yu'rūnu'cāticu niwī. ⁹ Cū, cū pacure yu'tise bu'iri Ō'acū nipe'tirā bu'ipu sōrōcu niwī. Cū wāmerē āpērā wāme yu'ruoro añurō wācūdutigu, tojo weecu niwī. ¹⁰ Tojo weerā nipe'tirā ɰmūsepū nirā, a'ti nucūcāpu nirā, wērī'cārā Jesú wāmerē tū'orā, ejaque'ape'tirāsama. ¹¹ Nipe'tirā "Jesucristo marī wiogu nimi", nirāsama. Na Ō'acūrē, "Añuyū'ruami", nirāsama.

Jesucristore ějōpeorā ña'arō weerārē añuse queose ĩ'orāsama nise ni'i

¹² Acawererā, yu'u musārē ma'i'i. Toduporopu yu'u musā me'rā nícaterore yu'u duti'quere yu'tiwu. Ni'cārōacārē yu'u yoaropu ni'i. Tjāsa'a majā. Totā nemorō yu'tiya. Ō'acū musārē yu'ruocu niwī. Tere wiopesase me'rā wācūña. Tere wācūrā, "Āpērā yu'ruoro ni'i", nirō marīrō nisetiya. Añurō niyapatiya. Ña'arō weeri nīrā, tojo weeya. ¹³ A'tiro ni'i. Musārē Ō'acū añurō weesī'ricā weesami. Cū ɰaronojō musārē añurō tu'ajanu'cōcā weesami.

¹⁴ No'o nipe'tisere wéerā tū'satimirā, ūrūsāse me'rā weeticā'ña. ¹⁵ Tojo weerā Ō'acū pō'rā ña'ase marīrā, bu'iri moorā nirāsa'a. Musā a'ti turicjārā nisoori masā ña'arō weesetirā wa'teropu ni'i. Musā añurō wéerā, narē añurō, queoro weesere ĩ'orāsa'a. ¹⁶ Añuse catise pe'titise quetire wererāsa'a. Musā añurō weese me'rā yu'u musā tiropu bu'esija'quere a'tiro nigūti. Jesucristo apaturi a'ticā, yu'u mejō waro narē bu'etipā nīgū, e'catiguti. ¹⁷ Masā musārē ña'arō weemicā, musā Jesucristore ějōpeonu'cū'u. Musā ějōpeose Ō'acūrē añuse o'ose weronojō ni'i. Yu'u Jesucristo yere werese wapa yu'ure wējēcā, Ō'acūrē añuse o'onemorō weronojō nirōsa'a. Tojo wa'acā, yu'u e'catigusa'a. Musā quē'rārē e'caticā weegusa'a. ¹⁸ Musā yu'ure e'catitamurāsa'a.

Timoteo, Epafrodito ye cjase ni'i

¹⁹ Marī wiogu Jesú ɰacā, maata Timoteore musā tiropu o'óguti. Musā ye quetire tū'ogu, e'catiguti nīgū, tojo weeguti. ²⁰ Timoteo dia'cū yu'u weronojō wācūmi. Cū yu'u weronojō musārē añurō wa'acā ɰagu, ɰputu wācūque'timi. ²¹ Āpērā na ye dia'cūrē añurō wa'acā ɰasāsama. Jesucristo ye pe'ere tojo wācūtisama. ²² Musā pūrīcā Timoteo queoro weesere masītojasā'a. Cū yu'u me'rā ni'cū cū pacu me'rā da'ragu weronojō Jesucristo ye quetire weretamugū weemi. ²³ Tojo weegu yé cjāsere añurō masīca be'ro cūrē musā tiropu o'óguti. ²⁴ Cūrē o'ósī'rīmīgū, yu'u quē'rā Jesucristo marī wiogu o'ócā, maata musā tiropu wa'agusa'a.

²⁵ "Apetero weegu Timoteo me'rā apī marī acaweregu Epafroditore o'óroɰasato", ni wācū'u. Epafrodito yu'u me'rā tutuaro Jesucristo yere weretamumi. Musā basu yu'ure weetamudutirā cūrē o'ócārā niwū. ²⁶ Cū musārē pūrō ĩ'asī'rīmi. Cū dutitise quetire musā masīcā tū'ogu, pūrō bujawetiwī. Tojo weegu cūrē o'óguti. ²⁷ Diacjūta ni'i, pūrō waro wa'awī. Wērīse pu'to niwī. Cū pūrō dutitimicā, Ō'acū cūrē pajaña'wī. Cū se'sarore tojo weetiwi. Yu'u quē'rārē pajaña'wī. Epafrodito wērīcāma, yu'u nemorō waro bujawetiyu'ruabopā. Tojo wa'acā ɰatigu, Ō'acū cūrē yu'ruowī. ²⁸ Musā cūrē ĩ'arā, e'catiato tja nīgū o'ó'o. Musā e'catise quetire tū'ogu, yu'u quē'rā e'catigusa'a. ²⁹ E'catise me'rā cūrē ñe'eña. Jesucristore ějōpeogu marī acaweregu nimi. Nipe'tirā cū weronojō nirārē añurō weeya. ³⁰ Epafrodito Jesucristo yere da'raco'tetjīgū, wērīa wa'amiwī. Musā yu'ure weetamuta basiotisere weetamusī'rīgū, tojo wa'awī. Tojo weerā cūrē añurō ñe'eña.

3

Pablo “A'tiro nisetirona'a” ní'que ni'i

¹ Acawererã, ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo yarã nitjãrã, e'catiya. Yũ'u toduporo ní'quere apaturi ninemocã, yũ'ure mejẽcã niwe'e. Yũ'u ninemocã, aũu ni'i musãrẽ. ² Ña'arõ weerãrẽ tũ'omasĩña. Na Õ'acũ yarã niato nĩrã nipe'tirãrẽ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'adutima. ³ Marĩ pũrĩcã tojo weetimirã, Jesucristore ãjõpeotjãrã, diacjã Õ'acũ dutisere aũurõ weerã ni'i. A'tiro ni'i. Espĩritu Santu weetamuse me'rã Õ'acũrẽ ñubuepeo'o. Tojo nicã Jesucristo marĩpure niyucã, pũrõ e'cati'i. “Masã weesetise bu'icjase me'rã yũ'rũrãsa'a”, niwe'e. ⁴ Yũ'u pũrĩcã “Yũ'u weeseti'que ye bu'iri yũ'rũgusa'a”, nĩmasĩ'i. Yũ'u a'tere nipe'tirã nemorõ nĩmasĩ'i, nĩgũ pe'e. ⁵ A'tiro ni'i yũ'ure. Ocho numurĩ yũ'u bajuáca be'ro yũ'u õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'acãrã niwã. Yũ'u Israe curuacjũ Benjamĩ ya curuacjũ ni'i. Yũ'u hebreo masũ ni'i. Yũ'u pacusumua quẽ'rã náta niwã. Yũ'u Moisé duti'quere ãjõpeori masũ niyugũ, fariseo masũ niwã. ⁶ Yũ'u tere uputu waro ãjõpeoyugũ, Jesucristore ãjõpeori curuacjãrãrẽ ña'arõ weewũ. Moisé duti'quema queoro weewũ. Ne ni'cũ yũ'ure “Queoro weetiwi”, nĩmasĩtisami. ⁷ Toduporopure “Yũ'u niseti'quere yũ'ure aũuyũ'rua'a”, nĩmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ “Yũ'u Jesucristore ãjõpeogũ, nipe'tise toduporo cjase wapamarĩ'i”, ni tũ'oña'a. ⁸ Apeyema, yũ'u wiogũ Jesucristore masĩse wapatiyũ'rua'a. Apeyenojõ yũ'u cuobo'que nemorõ wapati'i. Jesucristore ãjõpeose bu'iri nipe'tise yũ'u weeseti'quere, niseti'quere marĩ uatisere cõ'arã weronojõ cõ'awũ. Jesucristo yũ'u wiogure cuosĩ'rĩgũ, tojo weewũ. ⁹ A'tiro u'a'a. Jesucristore yũ'u me'rã nicã u'a'a. Moisé duti'quere weese me'rã Õ'acũ yũ'ure “Aũugũ nĩmi”, nĩsome. Yũ'u Jesucristore ãjõpeose me'rã pe'e Õ'acũ yũ'ure aũurõ i'asami. Yũ'u ãjõpeose bu'iri yũ'ure queoro weecã weemi. ¹⁰ Yũ'u a'tiro dia'cũ weesĩ'rĩ'i. Cristore aũurõ masĩsĩ'rĩ'i. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã yũ'ure dũcayunu'cũcã u'a'a. Cũ tutuase me'rã Cristore masõcũ niwĩ. Cristo cũ pacũ yere wéegũ, pi'eti, curusapũ wẽrĩcũ niwĩ. Yũ'u quẽ'rã Õ'acũ yere uputu weesĩ'rĩ'i. Jesucristo yere wẽrĩgũpũ, weetuosĩ'rĩ'i. ¹¹ Wẽrĩ'cãrã masãmujãarãsama. Yũ'u quẽ'rã na weronojõ mejãrõta masãmujãasĩ'rĩsa'a.

Marĩ aũurõ yũ'rũsĩ'rĩrã, wãcũtutuarõa'a nise ni'i

¹² Yũ'u a'te nipe'tisere “Jesucristo weronojõ weetu'ajanũ'cõpe'otoja'a”, nĩgũ mejẽta wee'e. Nipe'tisere queoro weewe'e yujupũ. Tojo weetimicã, Jesucristo yũ'ure cũ yagũ sãjãcã weetojacũ niwĩ. Tojo weegũ cũ weronojõ nisĩ'rĩgũ, tutuaro me'rã cũ yere wee'e. ¹³ Acawererã, “Yũ'u nipe'tisere queoro weetoja'a”, niwe'e. A'tiro pe'e wee'e. Toduporo yũ'u wee'quere wãcũwe'e. Be'ropũ niatje pe'ere aũurõ weetu'ajasĩ'rĩgũ, wãcũtutua'a. ¹⁴ Aũurõ tu'ajanũ'cõsĩ'rĩ'i. Õ'acũ u'musepũ o'otjere ñe'esĩ'rĩgũ, nipe'tise cũ yere tutuaro me'rã wee'e. Marĩ Jesucristore ãjõpeorã niyucã, marĩrẽ catise pe'titisere o'ogusami.

¹⁵ Nipe'tirã Jesucristore aũurõ ãjõpeorã yũ'u ní'caronojõta wãcũrõu'a'a. Musã mejẽcã wãcũcã, Õ'acũ musãrẽ diacjã wãcũcã weegusami. ¹⁶ Marĩ Jesucristore ãjõpeodu'pocãti'caronojõta queoro wãcũ, queoro tu'ajanũ'cõrõu'a'a.

¹⁷ Acawererã, yũ'u weesere i'acũu sirutuya. Æpẽrãrẽ uĩa weronojõ weerãrẽ na weese quẽ'rãrẽ i'acũuña. ¹⁸ Toduporopũ pejetiri musãrẽ weretojawũ. Utise me'rã ninemogũti tja. A'tiro ni'i. Pãjãrã na ña'arõ weesetise me'rã Jesucristore i'atu'tirã weronojõ nima. Na cũ curusapũ wẽrĩ'quere yabirã weronojõ weema. ¹⁹ Be'ropure pecame'epũ yapatirãsama. Õ'acũrẽ ãjõpeotima. Na uaripejase dia'cũrẽ ãjõpeoma. Bopoyaranojõ o'orã, na weese pe'ere “Aũuyũ'rua'a”, niyũ'rũnũ'cãma. A'ti nucũcã cjase dia'cũrẽ wãcũma. ²⁰ Marĩ pũrĩcã u'musepũ wa'ari masã ni'i. Topũ marĩ ya macã ni'i. Marĩ wiogũ Jesucristo marĩrẽ yũ'rũogũ u'musepũ nĩmi. Cũ a'ti nucũcãpũ apaturi

a'tiatjere yucuerã wee'e. ²¹ Cũ marĩ ya upũ a'ti upũmejãrõrẽ ducayugusami. Cũ ya upũ weronojõ añubutiari upũ weegusami. Cũ nipe'tisere cũ doca tojacã weegusami. Cũ tojo weemasĩronojõta mejãrõta cũ tutuaro me'rã marĩ quẽ'rãrẽ ducayugusami.

4

Jesucristo me'rã e'catinu'cũdutise ni'i

¹ Jesucristo marĩrẽ cũ ya upũ añubutiari upũre weronojõ weegusami. Tojo weerã acawererã yũ'u mairã, Jesucristore ne ejõpeodu'uticã'ña. Mũsãrẽ pũrõ ma'i'i. Pũrõ ĩ'asĩ'rĩ'i. Mũsã yũ'ure e'caticã wee'e. Mũsã queoro weese me'rã yũ'u bu'e'quere ĩ'o'o.

² Apeyema, mũsãnumia Evodia, Sıntique, marĩ wiogũre ejõpeoyurã, a'merĩ mũsã basu pe'sutiticã'ña. Ni'cãrõnojõ wãcũña. ³ Sícigo, mũ'u yũ'u me'rã weretamugũ waro ni'i. Na numiarẽ ni'cãrõnojõ wãcũcã weeya. Ō'acũ masãrẽ yũ'rũomi nise quetire werecã, na numia yũ'ure weretamuwã. Na me'rã Clemente quẽ'rã niwĩ. Tojo nicã ãpẽrã na me'rã yũ'ure weretamuwã. Na Ō'acũ ya pũrĩ catinu'cũse nirĩ pũrĩpũ ojaõ'ono'cãrã nitojasama.

⁴ Mũsã Jesucristo yarã nitĩlarã, cũ me'rã e'catinu'cũcã'ña. Apaturi ninemogũti. E'catidu'uticã'ña. ⁵ Mũsã ãpẽrãrẽ pajaña'sere nipe'tirã masĩato. Marĩ wiogũ a'tiatjo cã'rõacã dũ'sa'a.

⁶ No'o de'ro wa'asere wãcũque'titicã'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tise mũsãrẽ no'o wa'asere Ō'acũrẽ sẽrĩña. Cũrẽ sẽrĩrã, e'catise o'oya. ⁷ Mũsã tojo weecã, Ō'acũ ejerisãjãcã weegusami. Cũ tojo weese añubutiase ni'i. Masã na tũ'opõtẽotise ni'i. Mũsã Jesucristo yarã niyucã, mũsãrẽ añurõ ejeripõ'rãticã weegusami. Tojo nicã mũsã wãcũsepare añurõ tũ'oña'nu'cũcã weegusami.

Añuse dia'cũrẽ wãcũnrũdutise ni'i

⁸ Acawererã, yũ'u a'tiro ojatũogutĩ. Nipe'tise diacjũ nisere wãcũña. Nipe'tise a'teta wiopesa'a nisere wãcũña. Queorota nitũ'sa'a nisere wãcũña. Añuse warore wãcũña. Añuse tũ'sasere wãcũña. Masã añurõ ucũno'sere wãcũña. Nipe'tise añusere, e'catipeosenojõrẽ wãcũña.

⁹ Yũ'u mũsãrẽ bu'egũ ucũcã tũ'o'quere “A'tiro weerõũa'a” nĩ'quere weeya. Yũ'u de'ro weecã ĩ'a'quere weeya. Tojo weecã, Ō'acũ ejerisãjãsere o'ogũ mũsã me'rã nigũsami.

Filipocjãrã Pablore niyeru weetamu'que ni'i

¹⁰ Mũsã yũ'ure apaturi weetamusere ĩ'agũ, yũ'u marĩ wiogũ me'rã pũrõ e'cati'i. “Mũsã yũ'ure wãcũtiwũ”, nigũ mejẽta wee'e. Mũsãrẽ yũ'ure weetamuta basiotiwũ.

¹¹ “Apeyenojõ yũ'ure dũ'sa'a”, nigũ mejẽta wee'e. No'o yũ'u cuose me'rã e'catimasĩ'i.

¹² Yũ'u pajasecuogũ e'catise me'rã nĩmasĩ'i. Peje cuogũ quẽ'rã nĩmasĩ'i. Yũ'ure no'o de'ro wa'acã, e'catise me'rã nĩmasĩ'i. Yũ'u yapigũ, yapitigũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i. Peje cuoyũ'rũmajãgũ, e'catimasĩ'i. Móógũ quẽ'rã, e'catimasĩ'i. ¹³ Jesucristo yũ'ure tutuase o'ogũ me'rã nipe'tisere nũ'cãmasĩ'i. ¹⁴ Tojo nimicã, yũ'u pi'etiri cura yũ'ure weetamurã, añurõ weewũ.

¹⁵ Mũsã Filipocjãrã a'tiro masĩ'i. Yũ'u Macedonia di'ta mũsã tiropũ niwũ. Topũ nĩgũ, mũsãrẽ Jesucristo yere werenũ'cãwũ. Be'ro apesepũ wijawã'cãwũ. Filipopũ nĩ'cũ wijacã, mũsã dia'cũ yũ'ure weetamurã niyeru o'owũ. Jesucristo ye quetire tũ'o'que wapa e'catirã, tojo weewũ. ¹⁶ Yũ'u Macedoniapũ nĩ'cũ wijase dũporo Tesalónicapũ nĩnicã, mũsã pejetiri yũ'ure niyeru o'owũ. ¹⁷ Yũ'u mũsãrẽ apeyenojõ o'oro dia'cũ uagũ mejẽta wee'e. A'tiro uã'a. Ō'acũ ĩ'orõpũre ãpẽrãrẽ apeyenojõ o'o'que me'rã mũsã nemorõ cuocã uã'a. Mũsã o'ocã, Ō'acũ mũsãrẽ añurõ weegusami.

¹⁸ Nipe'tise Epafrodito me'rã mũsã o'o'quere ñe'etojawũ. Tere ñe'egũ, yũ'u uase

nemorõ cuo'o. Musã o'o'que Õ'acũrẽ o'ose weronojõ ni'i. Cũ tojo weesere tu'sami. ¹⁹ Õ'acũ yu'u wiogu nipe'tise musãrẽ du'sasenojõrẽ o'ogusami. Cũ Jesucristo me'rã peje waro añubutiasẽ cuoyu'runu'cãmi. Cũ cuosenojõrẽ musãrẽ o'ogusami. ²⁰ Marĩ pacu Õ'acũrẽ e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

Pablo añudutitũo'que ni'i

²¹ Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã añuato. Marĩ acawererã yu'u me'rã nirã musãrẽ añudutima. ²² Nipe'tirã a'tocjãrã Jesucristo yarã romano masã wiogu ya wi'ipu nirã quẽ'rã añudutima.

²³ Marĩ wiogu Jesucristo musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo.

Pablo Colosacjārārē ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Colosa, Frigia di'tapɯ nirī macācjārārē ojacɯ niwī. Cũ ne ni'cāti na tiropɯre wa'aticɯ niwī. Cũ me'rācjārā Jesucristo ye quetire were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecārā niwā. Ti curua Colosacjārārē Epafras Jesucristo ye quetire bu'e, narē su'ori nisetiɯ niwī.

A'ti pūrīrē Pablo bu'iri da'reri wi'ipɯ nígũ, ojacɯ niwī.

A'tere ojacɯ niwī. Na añurō weesere tɯ'ogɯ, Ō'acūrē e'catise o'osere ojacɯ niwī. Tojo nicā mejēcā bu'eri masārē tɯ'omasīña nisere ojacɯ niwī. Apeyere, Jesucristo yere masā tɯ'o'caronojōta queoro weeya nisere ojacɯ niwī.

Pablo Colosacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yɯ'ɯ marī acaweregɯ Timoteo me'rā masārē añuduti'i. Ō'acũ ɯa'caronojōta yɯ'ure Jesucristo cũ ye quetire weredutigu cūwī.

² Musā Colosacjārā Jesucristo yarā cūrē ějōpeonu'cūrārē oja'a. Musārē Ō'acũ marī pacɯ añurō weeato. Ejerisājācā weeato.

Pablo Colosacjārārē Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

³ Ō'acũ marī wiogɯ Jesucristo pacure masārē sērībosasetirinɯcũ e'catise o'o'o. ⁴⁻⁵ Musā ye quetire tɯ'owɯ. A'tiro ni'i. Musā Jesucristo masārē yɯ'rɯomi nise diacjũ cjasere tɯ'ocārā niwũ. Tere tɯ'orā, masārē Ō'acũ ɯ'musepɯ weeatjere e'catiyutojacārā niwũ. Tojo weerā Jesucristore añurō ějōpeocārā niwũ. Musā basu Ō'acũ yarā nipe'tirārē añurō ma'isetiɯcārā niwũ. Ʋsā tere tɯ'o'cārā nitjīārā, Ō'acūrē e'catise o'o'o.

⁶ Āpērā quē'rā tojota te quetire tɯ'orā, musā weronojōta weerā weema. Nipe'tiropɯ wereturiawā'cārā weema. Musā Ō'acũ masārē ma'isere tɯ'orā, “Diacjũta ni'i”, nicārā niwũ. ⁷ Ʋsā ɯpɯtɯ ma'igũ Epafras masārē te quetire werecɯ niwī. Cũ Ʋsārē da'ratamugũ nimi. Ō'acũ bese'cu Cristo ye cjasere masārē weregɯ nimi. ⁸ Cũta musā ye quetire miiejawī. Musā Jesucristore ějōpeotjīārā añurō ma'isetisere werewī.

⁹ Tojo weerā Epafras musā ye quetire wérēca numɯta maata Ʋsā Ō'acūrē sērībosanɯ'cāwũ. A'tiro nicā quē'rārē masārē tojo sērībosanu'cūcā'a. A'tiro sērībosa'a: “Ō'acũ, Espiritu Santu tɯ'omasīse o'oato narē. Cũ tojo o'ocā, na mu'ɯ duti'quere añurō tɯ'omasīrāsama. ¹⁰ Mu'ɯ yarā weronojōta weesetirāsama”, ni sērībosa'a. Ō'acũ musā tojo weecā ĩ'agũ, e'catigusami. Musā cũ ɯa'caronojōta añurō weerāsa'a. Cūrē masīnemorāsa'a. ¹¹ Cũ tutuayɯ'rɯagɯ cũ tutuasere masārē o'ogusami. Tojo weecā, musā e'catise me'rā nipe'tise mejēcā wa'asere wācūtutuarāsa'a. ¹² Musā Ō'acūrē e'catise o'orāsa'a. Cũ musā ña'arō wee'quere dɯporopɯ acobojo, dɯcayutojacɯ niwī. Tojo weerā musā cũ tiropɯ āpērā cũ yarā, cūrē ějōpeorā me'rā nirāsa'a. ¹³⁻¹⁴ Marī pacɯ Ō'acũ marīrē, wātī dutino'cārārē yɯ'rɯocɯ niwī. Ō'acũ macũ wērīse me'rā na'itī'arōpɯ weronojō ní'cārārē yɯ'rɯocɯ niwī. Marī ña'ase wee'quere acobojocɯ niwī. Tojo weegɯ marīrē cũ macũ ɯpɯtɯ maigūrē o'ócɯ niwī. Marī wiogɯ niato nígũ tojo weecɯ niwī.

Ō'acũ Jesucristo wērīse me'rā masārē yɯ'rɯo'que ni'i

¹⁵ Ō'acūrē ĩ'ano'ña marī'i. Cũ macũ a'ti nucūcāpɯ a'tigu, cũ nisetisere masārē bajuyoropɯ ĩ'ocɯ niwī. Jesucristo nipe'tise dɯporo nitojacɯ niwī. ¹⁶ Ō'acũ cũ macũ

me'rã nipe'tisere ʉ'muse, a'ti di'ta bajurã, bajutirãrẽ weecu niwĩ. Apeye quẽ'rãrẽ bajuse, bajutisere weecu niwĩ. Tojo nicã wiorãrẽ ʉ'musepu nirã, a'ti nucũcãpu nirã, nipe'tirãrẽ weecu niwĩ. Tere wéégũ, “Yũ'u macũ ye nirõsa'a”, nicu niwĩ. ¹⁷ Cũ macũ ne waroputa nipe'tise cũ bajurẽse duporo nitojacu niwĩ. Cũ me'rãta cũ bajurẽ'que ninu'cũcã'a. Queoro ducayuro marĩrõ ninu'cũ'u. ¹⁸ Jesucristo marĩ dupoá cãrẽ ějõpeorã wiogu nimi. Cũta marĩ cãrẽ ějõpeorãrẽ catise o'ogu nimi. Marĩ nipe'tirã Jesucristore ějõpeorã ni'cã curua, ni'cã upu ni'i. Cũ marĩ masã ma'mi nimi. Cũ wẽrĩca be'ro marĩ nipe'tirã duporo masãcu niwĩ. Tojo weegu nipe'tirã bu'ipu nimi. ¹⁹ Ō'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Yũ'u macũ yũ'u weronojõta niato”, nicu niwĩ. Tojo weero nipe'tise Ō'acũ nisetise Jesucristopureta ni'i. ²⁰ Ō'acũ cũ macũrẽ wẽrĩcã ʉacu niwĩ. Nipe'tise, nipe'tirã, ʉ'muse, a'ti nucũcã yũ'u me'rã apoato nígũ tojo weecu niwĩ. Cũ macũ curusapu wẽrĩse me'rã apocu niwĩ.

²¹ Musã quẽ'rã ne waro Ō'acũrẽ masĩticãrã niwũ. Musã ña'arõ weeseti'que bu'iri Ō'acũrẽ ĩ'atu'ti, ña'arõ wãcũcãrã niwũ. ²² Musã tojo nisetimicã, Ō'acũ ni'cãrõacãrẽ musã me'rã apocu niwĩ. Jesucristo marĩ weronojõ upatigu ti upu me'rãta cũ pi'eti, wẽrĩcu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã Ō'acũ yarã bu'iri marĩrã tojacã weecu niwĩ. Cũ pacupure musãrẽ wiaguti nígũ, tojo weecu niwĩ. ²³ Musã cũ ye quetire ějõpeonu'cũcã, cũ ʉaro weenu'cũcã, tojo weegusami. Āpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, cũ ye quetire ne cõ'aticã'ña. A'tere nipe'tirocjãrãpu tũ'orã weema. Yũ'u quẽ'rã a'te quetire weretamusijaguta ni'i.

Ō'acũ Pablore Jesucristore ějõpeorãrẽ weetamuduti'que ni'i

²⁴ Ō'acũ yũ'ure wereduti'quere weregu, apetero pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etmigũ, e'cati'i. Jesucristo cãrẽ ějõpeorã ye niatjere pi'etitojacu niwĩ. Tojo weegu yũ'u quẽ'rã cãrẽ ějõpeorãrẽ weetamusĩ'rĩgũ pi'eti'i. ²⁵ Ō'acũ yũ'ure narẽ weetamudutiwĩ. Tojo weegu yũ'u musã Jesucristore ějõpeorãrẽ a'tiro wee'e. Cũ ye quetire añurõ tũ'omasĩpe'oato nígũ musãrẽ weetamu'u. ²⁶⁻²⁷ Musã Colosacjãrã, judío masã nitirã quẽ'rãrẽ añubutiasse queti ni'i. Jesucristo musãpureta nimi. Cũ musã me'rã niyucã, añuse musã ʉ'musepu niatjere masĩ, e'cati'yutojasa'a. Ō'acũ maata judío masã nitirãrẽ Jesucristo yũ'ruogusami nisere wereticu niwĩ. Tojo weerã ne warocjãrãpu a'tere masĩticãrã niwã. A'tocaterore Ō'acũ Jesucristore ějõpeorãrẽ masĩcã weemi.

²⁸ Musã Jesucristo ye quetire were'e. Nipe'tirã masãnucũrẽ cũ nisetisere masĩdutiãrẽ were'e. Cũ ʉaro weedutiãrẽ, cũ me'rã ninu'cũdutiãrẽ were'e. ²⁹ A'tere weesĩ'rĩgũ, Jesucristo cũ tutuase o'ose me'rã yũ'u masãrẽ uputu bu'e, narẽ Ō'acũrẽ sẽrĩbosa'a.

2

¹ Yũ'u ní'caronojõta musã ye niatjere uputu wãcũ, Ō'acũrẽ sẽrĩbosa'a. Tojo weegu musãrẽ a'tere masĩato nígũ ojao'ogu wee'e. Nipe'tirã Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã yũ'ure ĩ'atirãrẽ mejãrõta sẽrĩbosa'a. ² A'tiro sẽrĩ'i: “Ō'acũ, narẽ wãcũtutuase o'oya. Añurõ sũ'ori nisetiãto. A'merĩ ma'iatõ. Na añurõ mũ'u ye cjasere tũ'omasĩpe'oato. Na tojo wéerã, mũ'u macũrẽ añurõ masĩrãsama”, ni sẽrĩbosa'a. Ne waropure Ō'acũ nipe'tise cũ macũ Jesucristo ye cjasere wereticu niwĩ. A'tocaterore majã cũ yere weremi. ³ A'tiro ni'i. Jesucristopureta nipe'tise masĩse, tũ'omasĩse ni'i. Tojo weegu cũ dia'cũ añurõ masĩgũ nimi. Cũrẽ ějõpeorã nipe'tise masĩsere bocano'o. ⁴ Āpẽrã musãrẽ diacjũ weronojõ ucũmaasoobosama. Añurõ tũ'omasĩña nígũ, tere were'e. ⁵ Yũ'u aperopu nimigũ, musã wa'teropu nígũ weronojõ tũ'oña'a. Musãrẽ pũrõ wãcũ'u. Yũ'u musã añurõ nisetiã tũ'ogu, musã Jesucristore ějõpeocã tũ'ogu, uputu e'cati'i.

⁶ Ne waropure marĩ wioḡu Jesucristore ẽjõpeocãrã niwũ. Titapure musã ẽjõpeo'caronojõta a'tiro nicã quẽ'rãrẽ nipe'tise numurĩ cũrẽ ẽjõpeonu'cũcã'ña. ⁷ Cũrẽ nemorõ masĩnemoña. Musãrẽ bu'e'caronojõta cũrẽ ẽjõpeonemoña. Umucorinucũ Õ'acũrẽ “Añu'u”, ni e'catise o'oya.

Jesucristore ẽjõpeotirã ẽjõpeo'que ni'i

⁸ Æpẽrã musãrẽ werecã, añurõ tu'omasĩña. Na musãrẽ nisoose me'rã werebosama. Diacjũ weronojõ ucũsama. Niwe'e. Te ucũse me'rã masãrẽ were, maasoorã weema. Jesucristo ye mejẽta ni'i. Na basu na wãcũsere, duporocjãrãpu nisetimujãti'quere wererã weema. Tojo weerã narẽ ẽjõpeoticã'ña.

⁹ A'tiro pe'e ni'i. Jesucristopure nipe'tise Õ'acũ nisetise ni'i. ¹⁰ Musã quẽ'rã cãpũreta ni'i. Tojo weerã musã Õ'acũrẽ cuoyu'ruatoja'a. Jesucristo nipe'tirã wioḡu nimi. Umucẽcjãrã, a'ti turicjãrã, bajurã, bajutirã nipe'tirã wiorã cũ doca nima.

¹¹ Musã masĩsa'a, Õ'acũ yarã sãjãsĩ'rĩrã, judío masã weronojõ õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwũ. A'tiro pe'e wa'acaro niwũ. Jesucristo basu musã ña'arõ weesetisere cõ'acu niwĩ. Tojo weerã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'a'cãrã weronojõ Õ'acũ yarã tojacãrã niwũ. ¹² Jesucristo wẽrĩ yaano'cu niwĩ. Musã quẽ'rã wãmeyeno'rã, ña'arõ weeseti'quere du'urã, wẽrĩ yaano'cãrã weronojõ tojacãrã niwũ. Wẽrĩ'cãrã, catirã na wee'quere weetimimaba. Tojo weerã musã quẽ'rã toduporopu wee'quere weetisa'a. Jesucristo wẽrĩca be'ro Õ'acũ cũrẽ masõcu niwĩ. Cũrẽ masõ'caronojõta musã quẽ'rãrẽ masõḡũ, apesu'tiro sãjãcã weecu niwĩ. Õ'acũ cũ tutuaro me'rã cũ macũ Jesucristore masõ'quere musã ẽjõpeoyucã, tojo weecu niwĩ. ¹³ Musã judío masã nitirã õ'rẽcju yapa caserore yejecõ'aticãrã niwũ. Tojo nicã ña'arõ weecũcãrã niwũ. Ña'arõ nisetitjãrã, toduporopure wẽrĩ'cãrã weronojõ nicãrã niwũ. A'tocaterore majã Õ'acũ yarã ni'i. Cũ musãrẽ catinu'cũcã weecu niwĩ. Musãrẽ ña'arõ wee'quere acobojocu niwĩ. ¹⁴ Õ'acũ cũ duti'quere yu'rũnũ'cãcã, marĩrẽ bu'iri da'rebopĩ. Te marĩ peje ña'ase cuomi'quere cũ macũ curusapu wẽrĩse me'rã acobojocu niwĩ. ¹⁵ Jesucristo cũ wẽrĩse me'rã nipe'tirã ï'orõpu wãtĩarẽ docaque'acã weecu niwĩ.

“A'ti nucũcã cjasere pũrõ wãcũticã'ña” nĩ'que ni'i

¹⁶ Musã masĩsa'a, judío masã ni'cãrẽ apeye ba'asere ba'adutitisama. Tojo weerã Æpẽrã musã sĩ'rĩsere, ba'asetisere judío masãrẽ dutítisenojõrẽ na ucjacã, tu'oticã'ña. Na peje bosenumurĩ cuosama. Ni'cã cũ'marẽ, ma'ma mujĩpũrẽ, tojo nicã semanarĩnucũ na soowuase numurĩrẽ cuosama. Na weronojõta ticuse bosenumurĩ weedutisama. “Musã tojo weetirã, Õ'acũ duti'quere weewe'e”, nisama. Na tojo nicã, tu'oticã'ña. ¹⁷ Õ'acũ tere ne waropure Jesucristore queose o'oyugu weecu niwĩ. Yu'u macũ ye cjasere masĩato nĩḡũ tojo weecu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristo a'titojacu niwĩ. Tojo weegu masãrẽ a'tere toduporopu duti'quere Õ'acũ sõ'owaro weedutitimi majã.

¹⁸ Æpẽrã musãrẽ a'tiro nisoobosama: “Ësã añurã ni'i. Õ'acũ ùsãrẽ añurõ wãcũato nĩrã be'ti ñubue'e. Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ ñubuepeo'o. Ësã cãrĩtimirã quẽ'ese weronojõ Õ'acũ yere ï'a'a. Tojo wéerã, ùsã Æpẽrã yu'ruoro Õ'acũ ye cjasere añurõ masĩ'i. Musã quẽ'rã tojota weeya. Musã a'tere weetirã, bu'iri cuorãsa'a”, nibosama. Musãrẽ tojo nicã, ne ẽjõpeoticã'ña. “Masĩrã waro ni'i ùsã”, ni wãcũsama. Tojo nima'acãrã weema. A'te masã wãcũse dia'cũ ni'i. ¹⁹ Na Jesucristore sirututima. Marĩ pũrĩcã Jesucristo ya curuacjãrã ni'i. Cũta nimi marĩ dupoá. Marĩrẽ cũ masĩsere, tutuasere o'osami. Te me'rã marĩ umucorinucũ Õ'acũ uaronojõ nemorõ a'merĩ ma'ĩ, weetamumasĩ'i.

²⁰ Musārē toduporopure musā ñecūsūmua nisetimujāti'quere peje dutise nicaro niwĩ. A'tocaterore toduporopu weeseti'quere Jesucristo cū wērīse me'rā yu'rūweticā weecu niwĩ. Yu'rūwetica be'ro nimicā, ¿de'ro weerā musā toduporopu weeseti'caranojōta niti tja? ²¹ Musārē āpērā “A'tenojōrē ñe'eticā'ña, tenojōrē ba'aticā'ña”, nibosama. ²² Na tojo nírā, a'ti turi cjase maata pe'tisere ucūrā weema. Masā na wācūrō me'rā weedutise ni'i. ²³ Na dutise añubutiase weronojō basu'u. Bu'icjase dia'cū a'tiro nita'sasama: “Musā quē'rā ũsā weronojōta añurō ējōpeoroua'a. Ō'acū marīrē añurō wācūato nírā be'tirowa'a. Marī upu quē'rā ña'a nisa'a. Tojo weerā marī basu marī upure pi'etise o'oroua'a. Marī pi'etise o'óca be'ro marī ña'arō uaripejasere cō'ata basio'o”, nimisama. Niwe'e. Na dutisere wéérā, marī mejārōta tojacā'sa'a tja.

3

¹⁻³ Yu'u musārē toduporopu ní'caranojōta Jesucristo wērīcu niwĩ. Musā cū wērīse me'rā toduporopu weeseti'quere du'ucārā niwĩ. Cūrē cū tutuase me'rā cū pacu masōcu niwĩ. Musā quē'rārē cū macūrē ējōpeoyucā, cū tutuase me'rā musārē catinu'cūcā weecu niwĩ. Tojo weerā a'ti turi cjasere wācūtīcā'ña. Ū'muse cjase pe'ere wācūña.

Musā Ō'acūpure Jesucristo me'rā ni'i. Jesucristo u'musepu Ō'acū me'rā wiogu dujiri cūmurōpu nimi. Tojo weerā musā Jesucristo nirō u'musepu cjasere añurō wācūnūrūña. ⁴ Cūta marīrē su'ori nimi. Su'ori catimi. Marī cū me'rā ni'i. Tojo weerā cū a'ti nucūcāpure apaturi a'ticā, marī quē'rā cū tutuase, cū asistese me'rā a'tirāsa'a.

Duporopu weeseti'quere Pablo du'uduti'que ni'i

⁵ Musā a'ti turi cjase ña'ase weesī'rīserē du'ucā'ña. Musā, musā nūmosānumia nitirārē a'metārāticā'ña. Musā numia quē'rā, musā marāpusūmua nitirārē a'metārāticā'ña. Ne āpērā me'rā “Ña'arō weesī'rīsa'a”, niticā'ña. Ne āpērārē musā wācūsepu “Narē wuacājī, na me'rā nisī'rīsa'a”, ni wācūtīcā'ña. Āpērā na cuosere uoticā'ña. Musā apeyenojōrē uorā, Ō'acū mejētare ējōpeorā weebosa'a. ⁶ Cūrē yu'rūnu'cācā, a'tenojō weerārē Ō'acū uputu bu'iri da'regusami. ⁷ Musā toduporopure tere weesetirā, ña'arā nicārā niwĩ. ⁸ A'tocaterore majā nipe'tisere musā ña'arō weesere, uase, ī'atu'tise, āpērārē nitu'ti yabisere du'uya. Ña'asere ne wācū bujicā'ticā'ña. ⁹ Āpērārē nisooticā'ña. Musā toduporopu weeseti'quere du'utojacārā niwĩ. Tojo weerā tere weeticā'ña majā. ¹⁰ A'tocaterore musā apeye wācūse cuo'o. Ō'acū musārē wee'cu cū weronojō nisetiatio nīgū musārē ducayunu'cūgū weemi. Nemorō cūrē masīato nīgū tojo weemi. ¹¹ Marī nipe'tirārē Jesucristo ī'orōpure ne ducawatise marī'i. Judío masā, judío masā nitirā, āpērā ō'rēcju yapa casero yejecō'ano'cārā, yejecō'ano'ña marīrārē ducawatise marī'i. Tojo nicā apesecjārāpu, sumutoricjārā, da'raco'teri masā, da'raco'tetiri masā, ā'rā nipe'tirā me'rā ducawatise marī'i. Cū nipe'tirā cūrē ējōpeorā wiogu nimi. Nipe'tirāpure nimi.

¹² Ō'acū musārē ma'imi. Cū musārē cū yarā niato nīgū besecu niwĩ. Tojo weerā āpērārē pajaña'ña. Narē añurō e'catise me'rā weetamuña. Musā “Āpērā yu'rūoro ni'i”, ni wācūtīcā'ña. Musārē mejēcā nicā, tojo tu'oña'ña. Wācūtutuaya. ¹³ Musā basu āpērā me'rā a'metu'ti'cārā, āpērā mejēcā weecā tu'sati'quere narē acobojoya. Jesucristo musārē acobojocu niwĩ. Tojo weerā musā quē'rā āpērārē mejārōta acobojoya. ¹⁴ A'merī ma'īña. Musā tojo ma'írā, nipe'tise yu'u duti'quere weepe'ocā'rāsa'a. Añurō musā basu su'ori nisetirāsa'a. ¹⁵ Ō'acū cū uaro weecā, musā ye ejeripō'rārīpure e'caticā weesami. Cū uaro weetirā, bujawetisa'a. Tojo weerā cū

uaro weeya. Añurõ su'ori nisetiya. A'tere uasãgũ, cũ musãrẽ ni'cã curua, ni'cũ põ'rã weecu niwĩ. Musã cũrẽ e'catise o'onu'cũcã'ña.

¹⁶ Jesucristo ye quetire añurõ wãcũnurũña. Cũ masĩse o'ose me'rã ãpẽrãrẽ musã basu a'merĩ bu'eya. Musã ejeripõ'rãrĩpu Õ'acũrẽ e'catise o'orã, basapeoya. ¹⁷ Musã Jesucristo yarã ni'i. Tojo weerã nipe'tise musã weesetise, ucũsetisere cũ yarã weronojõta weeya. Jesucristo cũ tutuase me'rã tere weeta basio'o. Cũ pacũre e'catise o'onu'cũcã'ña.

Jesucristore ãjõpeorãrẽ weeduti'que ni'i

¹⁸ Marãputirãnumia, Jesucristo marĩ wiogũre ãjõpeorã, a'tiro weeya. Musã marãpusumuarẽ na dutisere yu'ti ãjõpeoya. ¹⁹ Musã numotirãumua pe'e, musã numosãnumiarẽ ma'iña. Na me'rã uaticã'ña. ²⁰ Wĩ'marã, ma'mapjia, nipe'tise musã pacusumua dutisere añurõ yu'tiya. Õ'acũ tojo weecã uasami. ²¹ Musã põ'rãrẽ na'irõ tu'ti, uacã weeticã'ña. Musã tojo weecã, na bujaweti, musã dutisere weemasĩtisama.

²² Da'raco'teri masã, nipe'tise musã wiorã a'ti nucũcãcjãrã na dutisere yu'tiya. Na ĩ'orõpũre, na ĩ'atirõpũre añurõ da'raya. Musã wiorã ĩ'orõpu dia'cũ añurõ da'rarã, musã wiogu “Añurõ da'rama” ni wãcũato, nirã weebosa'a. Musã tojo weeticã'ña. Õ'acũrẽ añurõ ãjõpeotjãrã, weesoora marĩrõ da'raya. ²³ Musã apeyenojõ da'rarã, añurõ tu'sase me'rã da'raya. Teese me'rã weeticã'ña. Masãrẽ da'rabosamirã, Jesucristore da'rabosarã weronojõ tu'oña'ña. ²⁴ Musã cũrẽ da'raco'terã ni'i. Cũta musãrẽ u'musepu wapayegusami. Musã tere masĩtoja'a. Tojo weerã añurõ da'raya. ²⁵ Ña'arõ wee'que wapare Õ'acũ bu'iri da'regusami. Masã nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ bu'iri da'resami. Ne ni'cũ yu'rũwetitisami.

4

¹ Dutiri masã, musã quẽ'rã u'musepũre ni'cũ wiogu cuo'o. Musã tere masĩtoja'a. Tojo weerã Õ'acũ uaronojõta musãrẽ da'raco'terãrẽ añurõ cuoya.

² Õ'acũrẽ añurõ tu'ocasanũ'cõtjãrã, sãrĩnu'cũcã'ña. Cũrẽ “Añu'u”, ni e'catise o'oya. ³ Musã Õ'acũrẽ sãrĩrã, ùsã quẽ'rãrẽ sãrĩbosaya. “Pãjãrã Jesucristo ye quetire masĩtirãrẽ tu'osĩ'ricã weeato”, ni sãrĩbosaya. Cũ ye queti duporocjãrãpu na masĩno'ña marĩ'que añuse queti ni'i. A'te werese ye bu'irita yu'u bu'iri da'reri wi'ipũ dujisa'a. ⁴ Yu'ũre Õ'acũrẽ sãrĩbosaya. Yu'ũre “Wisiro marĩrõ diacjũ wereato”, ni sãrĩbosaya.

⁵ Æpẽrã Jesucristore ãjõpeotirã me'rã añurõ nisetiya. Na me'rã musã weesetise-tirinũcũ Õ'acũ uaronojõta narẽ añurõ weeya. ⁶ Na me'rã ucũrã, añurõ tu'saropũta tu'otu'sase me'rã ucũña. Æpẽrã musãrẽ sãrĩtiña'cã, añurõ diacjũ yu'tiya.

Pablo me'rãcjãrã añudutise o'o'que ni'i

⁷ Tíquico yu'u me'rãcjũ yu'u ma'igũ a'tiro weegusami. Yé quetire musãrẽ weregu wa'agusami. Cũ yu'u me'rã marĩ wiogu Jesucristo yere da'raco'tetamugũ nimi. Tojo nicã yu'ũre bu'etamugũ nimi. ⁸ Yu'u cũrẽ musã tiropũ wa'adutiguti wee'e. ùsã ye quetire tu'orã, musã wãcũtutua, e'catinemorãsa'a. ⁹ Onésimo musã ya macã nĩcũ'cu quẽ'rã cũ me'rã wa'agusami. Cũ yu'u ma'igũ, yu'u me'rãcjũ a'tocaterore ùsãrẽ añurõ weetamugũ weemi. Na puarã musãrẽ wererãsama nipe'tise a'to Romapũ de'ro wa'a'quere.

¹⁰ Aristarco musãrẽ añudutimi. Cũ quẽ'rã yu'u me'rã bu'iri da'reri wi'ipũ nimi. Marco, Bernabé basucu quẽ'rã musãrẽ añudutimi. Marco musã tiropũ sijacã, yu'u musãrẽ toduporo ní'caronojõta añurõ ñe'eapa. ¹¹ Apĩ Jesú na “Justo” pisuno'gũ musãrẽ añudutimi. Ærã i'tiarã Æpẽrã judío masã Jesucristore ãjõpeorã wa'terore na dia'cũ yu'ũre da'ratamuma. Na Õ'acũ wiogu nisere masãrẽ bu'erã weema.

Na weetamuse me'rã yu'u wãcūtutua, e'catise cuo'o. ¹² Epafras mʊsã me'rãcjã añudutimi. Cũ Jesucristo ye cjasere da'raco'tegʊ nimi. Cũ mʊsãrẽ ʊputʊ sẽrĩbosagʊ weemi. Õ'acũrẽ añurõ sirutuato, cũ ʊaro añurõ weenu'cũato nígũ, tojo sẽrĩbosami. ¹³ Yu'u diacjũta were'e. Cũ mʊsãrẽ ʊputʊ sẽrĩbosacã ã'a'a. Æpẽrã quẽ'rãrẽ Laodiceacjãrãrẽ, tojo nicã Hierápolicjãrãrẽ sẽrĩbosami. ¹⁴ Luca ocoyerĩ masũ ʊsã ʊputʊ ma'igũ mʊsãrẽ añudutimi. Apĩ quẽ'rã Demas wãmetigʊ añudutise o'omi.

Pablo añudutitʊo'que ni'i

¹⁵ Laodiceacjãrã Jesucristore ẽjõpeorã añuato. Ninfã wãmetigo quẽ'rã añuato. Tojo nicã nipe'tirã co ya wi'ipʊ Õ'acũrẽ ẽjõpeorã nerẽwuarã añuato. ¹⁶ Mʊsã a'ti pũrĩrẽ bu'epe'oca be'ro Laodiceacjãrãpũre o'óya. Na quẽ'rã na nerẽwuaropʊ bu'eĩ'oato. Mʊsã quẽ'rã ape pũrĩ Laodiceacjãrãrẽ yu'u ojáca pũrĩrẽ ñe'erã, mʊsã nerẽrõpʊ bu'eya. ¹⁷ A'tiro niña Arquipore: “Marĩ wiogʊ da'radutigʊ cũu'quere añurõ da'ratu'ajaya.”

¹⁸ A'te nitʊose darire mʊsãrẽ añudutise o'ogʊ, yu'u basuta oja'a. Wãcũña yu'u bu'iri da'reri wi'ipʊ nisere. Õ'acũrẽ sẽrĩbosaya. Õ'acũ mʊsãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónica, Macedonia di'tapu nirī macācjārārē ojacu niwī. A'ti pūrīrē ojagu, Corintopu nicu niwī. Toduporopure cū basuta narē Jesucristo yere were, cūrē ějōpeori curuacjārā sājācā weecu niwī. Cū ějōpeocā wéeca be'ro Timoteo añuse quetiti ejacā tu'ogu, maata narē a'ti pūrīrē ojacu niwī. Na añurō weesere tu'ogu, Ō'acūrē e'catise o'ocu niwī. Tojo nicā Jesucristore ějōpeosere weenemocā ʉasāgū ojacu niwī. Na cūrē sērītiña'quere yu'tigu ojacu niwī. Cū Jesucristo apaturi a'tiatjere ojacu niwī.

Pablo cū me'rācjārā me'rā Tesalónicacjārā Jesucristore ějōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo, yu'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā mūsārē a'ti pūrīrē oja'a. Mūsā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acū, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o. Ō'acū mūsārē añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Pablo Tesalónicacjārā na añurō weesetisere tu'ogu Ō'acūrē sērībosa'que ni'i

² Mūsārē ũsā ñubuesetirinacū marī pacu Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'a. ³ Cūrē ñubuerā, a'tiro ni'i. “Ō'acū, Tesalónicacjārā mu'u macū Jesucristore ějōpeorā añurō weesetisama. Na ma'isere i'orā, āpērārē añurō weetamusama. Jesucristo cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weesama. Tojo weerā cūrē ějōpeodu'utisama”, ni ñubue'e Ō'acūrē.

⁴ Ō'acū mūsārē ma'imi. Cū, yarā niato nīgū besecu niwī. Ũsā a'tere masī'i. ⁵ Mūsārē Jesú ye quetire wererā, ũsā ye ʉseri me'rā dia'cū weretiwa. Espiritu Santu tutuase me'rā werewa. Ũsā bu'ese diacjūta ni'i nírā, mūsārē bu'ewa.

Mūsā masīsa'a. Ũsā topu nírā, mūsārē ma'írā, añurō weesetiwa. ⁶ Mūsā ũsā wee'quere i'acūurā, ũsā weronojōta weeseticārā niwū. Tere wéerā, Jesucristo weeseti'caronojōta weecārā niwū. Mūsārē Espiritu Santu e'catise o'ocā, ʉputu pi'etimirā, Jesucristo ye quetire ñe'ewū. ⁷ Tojo weerā mūsā Jesure ějōpeosere i'orā, añuse queose nipe'tirā āpērā Jesure ějōpeorārē o'ocārā niwū. Mūsā ya di'ta Macedoniācjārārē, tojo nicā āpērā a'ti di'ta Acayācjārārē tojo weecārā niwū.

⁸ Mūsā me'rāta marī wiogu Jesú ye queti nipe'tiropu se'sa wa'a'a. Macedonia, Acaya dia'cū mejētare se'saro weewe'e. Nipe'tirocjārāpu mūsā Ō'acūrē ějōpeosere masīpe'titojama. Tojo weerā tere āpērārē werewe'e. ⁹ Mejō na pe'eta mūsā weesetisere quetiwerema. Ũsā mūsā tiropu nicā, mūsā ũsārē añurō wee'quere werema. Apeyema, mūsā queose yee'cārārē ějōpeodu'u'quere werema. Tere du'u, ni'cārōacārē Ō'acū catigu diacjū nīgū pe'ere ějōpeo, cū ʉaro weeaporo. ¹⁰ Ō'acū cū macū Jesú u'musepu nīgūrē, cū apaturi a'tiatjere e'catise me'rā yucuerā weeaporo. A'tere āpērā ũsārē quetiwerema mūsā weesetisere. Ō'acū cū macū wērī'cupure masōcu niwī. Cū Jesúta nimi marī ʉputu bu'iri bocabo'quere yu'rūo'cu.

2

Pablo Tesalónicapu cū bu'e'quere quetiwere'que ni'i

¹ Acawererā, mūsā a'tere añurō masīsa'a. Ũsā Tesalónicapu sijarā, mejō warota bu'ecusiaticārā niwū. Ũsā bu'esere tu'orā, mūsā pājārā Jesure ějōpeowu. ² Ũsā mūsā tiropu wa'ase duporo ũsā Filipopu niwū. Topu nicā, tocjārā ũsārē tārā, ña'arō bujicā'wā. Mūsā tere masīsa'a. Mūsā ya macācjārā quē'rā ũsā weresere

cã'mota'asĩ'rĩmiwã. Na tojo weemicã, Õ'acũ ãsãrẽ añurõ wãcũtutuase o'owĩ. Tojo weerã cũ ye quetire uiro marĩrõ werewũ. ³ Musãrẽ Jesú ye quetire wererã, mejẽcã pe'e weretiũ. Ña'arõ weesĩ'rĩrã, numiarẽ a'metãrãsĩ'rĩrã, weeta'sase me'rã weretiũ. ⁴ Õ'acũ pe'e ã'abesetojagupũ cũ ye queti weresere cũugũtigũ ãsãrẽ besecu niwĩ. Masã ãsã me'rã e'catiato nĩrã mejẽta cũ ye quetire werewũ. Õ'acũ pe'ere e'catidutirã werewũ. Õ'acũ nimi nipe'tise marĩ wãcũsere masĩgũ. ⁵ Ësã topũ nĩrã, ne ni'cãti musã yere ãaripejarã, añurõ ucũta'sa weretiũ. Musã a'tere masĩsa'a. Õ'acũ quẽ'rã diacjũta ãsã wãcũsere masĩsami.

⁶⁻⁷ Ësã Jesú o'ó'cãrã ni'i. Tojo weerã “Ësãrẽ wiorã weronojõ ã'aña”, nĩmasĩbopã. Tojo nita basiomica, ne ni'cũrẽ nitiũ. A'tiro pe'e weewũ. Ni'cõ numio co macũrẽ co'te mi'o masõsamo. Co weronojõ ãsã quẽ'rã musã tiropũ nĩrã, musãrẽ ma'ĩrã, tojota weewũ. ⁸ Musãrẽ ma'ĩrã, Õ'acũ ye queti dia'cũrẽ weretiũ. Nipe'tise ãsã põtẽorõ weetamuta basiosere weetamuũ. Musãrẽ uputu ma'icãti.

⁹ Ësã topũ nĩrã da'ra'quere musã wãcũsa'a. Musãrẽ Õ'acũ ye quetire wererã, peje caribose o'osĩ'rĩtiũ. Tojo weerã ãsãrẽ a'mãcaticã'to nĩrã ãsã basu da'rawũ. Ñamirĩ, umucori yóacãta ãsã ba'atjere, ãsãrẽ ã'sasenojõrẽ wapata'arã da'rawũ.

¹⁰ Ësã weeseti'quere musã ã'awũ. Õ'acũ quẽ'rã masĩsami. Musã Jesucristore ãjõpeorã me'rã nĩrã, ãsã weesooro marĩrõ nisetiũ. Mejẽcã weetiũ. Õ'acũ ãaronojõ nisetiũ. Tojo weerã ãpẽrã ãsãrẽ “Na bu'iri cõoma” nirõ marĩrõ nicã'wũ. ¹¹⁻¹² Ni'cũ cũ põ'rãrẽ weronojõta ãsã quẽ'rã musãncũrẽ werewũ. E'catise, wãcũtutuasere musãrẽ o'owũ. Õ'acũ põ'rã weronojõta nisetidutiũ. Musãrẽ Õ'acũ cũ põ'rã niato nĩgũ besesami. Tojo nicã musãrẽ cũ me'rã cũ asistese nirõpũ ninu'cũdutisami.

¹³ Apeye musã ye cjasere wereguti. Õ'acũ ye quetire werecã, musã “Õ'acũ ye ucũse ni'i” nĩrã, maata ãjõpeowũ. “Masã na ucũsere ãjõpeobosã”, nitiũ. Musã tojo weesere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'a. Ësã musãrẽ were'que Õ'acũ ucũse warota niwũ. Te queti me'rãta Õ'acũ cũ ãaro weeato nĩgũ musãrẽ siape me'rã ãucayunu'cũgũ weemi.

¹⁴ Musã Jesucristore ãjõpeocã, musã ya di'tacjãrã musãrẽ pi'etise o'ocãrã niwã. Judea di'tapũ quẽ'rãrẽ na acawererã judío masã musãrẽ wa'a'caronojõta Jesure ãjõpeorãrẽ weecãrã niwã. ¹⁵ Judío masãta ãporocjãrãpũ quẽ'rãrẽ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãrẽ wẽjẽcãrã niwã. Marĩ wiogu Jesure tojota weecãrã niwã. Ësã quẽ'rãrẽ musã ya macãpũ nicã, ãsãrẽ ãatirã, cõ'acã'wã. Tojo weegu Õ'acũ na me'rã tũ'satisami. Judío masã nipe'tirã Jesure ãjõpeorã me'rã cumuca dia'cũ ãacã'ma. ¹⁶ Judío masã nitirãrẽ Õ'acũ yũ'rũocã ãatima. Tojo weerã narẽ Jesú ye quetire werecã ãasãtirã, a'tiro weewã. Ësã narẽ weresere cã'mota'asĩ'rĩmiwã. Na ña'arõ weese siape me'rã nemorõ wee'e. Tojo weerã na pajibutiaro bu'iri cõoma. Na yũ'rũnu'cãpose bu'iri ni'cãrõacãputa na Õ'acũ bu'iri da'resere bocarãsama.

Pablo quẽ'rã Tesalónicacjãrãrẽ ã'arã wa'asĩ'rĩmi'que ni'i

¹⁷ Ësã musã tiropure wijawã'cãtica be'roacã maata musãrẽ ã'asĩ'rĩmicãti. Ësã upũ topũ nitimicã, musã tiropũ dia'cũ ejeripõ'rãtiũ. Topure uputu wa'asĩ'rĩmiwũ tja. ¹⁸ Pejetiri yũ'u Pablo basu pe'eta “Wa'aguti”, nimiũ. Ësã topũ wa'asĩ'rĩsetirinucũ wãtĩ ãsãrẽ cã'mota'amũjãwĩ. ¹⁹⁻²⁰ Musãta ni'i ãsãrẽ e'catise o'orã. Tojo weerã musãrẽ pũrõ ã'asĩ'rĩsa'a. Marĩ wiogu Jesú cũ apaturi a'ti turipũ a'ticã, cãrẽ wererãti musã ye quetire. A'tiro nirãti: “Ã'rãta nima ãsãrẽ e'catise o'ó'cãrã. Narẽ mejõ waro mu'u ye quetire weretiũ. Na tere tũ'orã, mu'ũrẽ añurõ ãjõpeowã. Tojo weerã pũrõ e'cati'i na me'rã”, nirãti cãrẽ.

3

¹⁻² Musã ye quetire tũ'osĩ'rĩrã, põtëoticãti. Tojo weerã musã tiropũ Timoteore ï'adutirã o'ówũ. “Ësã pe'e Atenapũ tojarãti”, niwũ. Timoteo ãsã me'rãcũ Jesú ye quetire werecusiata mugũ nĩmi. Cũ musãrẽ Jesure nemorõ ãjõpeocã weegusami nĩrã, o'ówũ. Tojo nicã wãcũtutuanemosere wereato nĩrã cũrẽ o'ówũ. ³⁻⁴ Æpẽrã masã musã Jesure ãjõpeocã ï'arã, ï'atu'ti, bujicã'sama. Na tojo weecã, Jesure ãjõpeodu'uticã'to nĩrã Timoteore weredutirã o'ówũ. Ësã topũ nĩrã, musãrẽ a'tere wereyutojawũ. “Marĩ Jesure ãjõpeorã, pi'etino'rõsa'a”, niwũ. Ësã ní'caronojõta marĩ nipe'tirãrẽ queoro wa'aro wee'e. Musã tere masĩsa'a. ⁵ Musã Jesure ãjõpeosere masĩsĩ'rĩgũ põtëoti, ¿de'ro wa'amiti narẽ? nĩgũ, musã ye quetire miitidutigu Timoteore o'ówũ. “Apetero weegu musãrẽ wãtĩ Jesure ãjõpeodu'ucã weecã'pĩ”, nicãti. ¿Ësã bu'e'que ne wapamarĩpari? ni masĩsĩ'rĩgũ cũrẽ o'ówũ.

Tesalónicacjãrã ye quetire Timoteo quetiti eja'que ni'i

⁶ Ni'cãrõacãrẽ Timoteo musã tiropũ ní'cũ dajatojami a'topure. Cũ musã yere añuse quetiti dajami. A'tiro niami: “Na Jesure ãjõpeonu'cũcã'ma. Na basu añurõ a'merĩ ma'isetiama. Marĩrẽ ma'ise me'rã wãcũnu'cũcã'ma. Marĩrẽ pũrõ ï'asĩ'rĩama marĩ narẽ ï'asĩ'rĩrõnojõta”, ni quetiti dajami. ⁷ Musã Jesure ãjõpeose quetire tũ'orã ãsã pi'etimirã, e'cati'i. ⁸ Marĩ wiogu Jesure ãjõpeonu'cũcã tũ'orã, yujuputa ãsã ejerisãjãse cuo'o. ⁹ Tojo weerã musãrẽ wãcũrã, e'catiyũ'ruasa'a. Õ'acũrẽ musã ye cjasere ãsã ¿de'ro wee e'catise o'opõtëobosau? Basiowe'e. ¹⁰ Ñamirĩ, umucorita yóacã Õ'acũrẽ sãrĩnu'cũcã'a musã tiropũ wa'asĩ'rĩrã. Musãrẽ Jesú yere wereyapada'reosĩ'rĩsa'a.

¹¹ Ësã marĩ pacũ Õ'acũrẽ, marĩ wiogu Jesure a'tiro sãrĩ'i. “Tesalónicacjãrã tiropũ ãsãrẽ o'óya. ¹² Nemorõ na basu a'merĩ ma'isetiã weeya. Nipe'tirã Æpẽrã quẽ'rãrẽ ma'icã weeya. Narẽ ãsã ma'irõnojõta na quẽ'rã Æpẽrãrẽ ma'iato. ¹³ Õ'acũ, mũ'urẽ ãjõpeodu'uticã'to. Mũ'ũ uaro weeato. Narẽ wãcũtutuacã weeya. Mũ'ũ narẽ tojo weecã, mũ'ũ ï'orõpũ bu'iri marĩrã nirãsama. Tojo weerã Jesú apaturi a'ti turipure cũ yarã me'rã a'ticã, bu'iri marĩrã nirãsama.” A'tiro ni sãrĩbosa'a musã ye cjasere marĩ pacũ Õ'acũrẽ.

4

Pablo Jesure ãjõpeorãrẽ Õ'acũ tũ'saronojõ weeduti'que ni'i

¹ Apeye musã ye cjasere werenemosĩ'rĩsa'a. Yũ'ũ basu dutise mejẽta ni'i. Marĩ wiogu Jesú dutisere were'e. Ësã musãrẽ duti'caronojõta Õ'acũ tũ'sasenojõrẽ weeya. Musã ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ duti'quere weerã wee'e. Siape me'rã nemorõ weenemoña. ² Ësã were'quere musã masĩsa'a. A'tere wererã, Jesú marĩ wiogu cũ dutiro me'rã musãrẽ werewũ.

³ Õ'acũ cũ uaro weecã tũ'sasami. Cũ yarã weronojõ weesetiya. Musã numosãnumia, musã marãpusumua nitirãrẽ a'metãrãticã'ña. ⁴ Musãnucũ wiopesase me'rã ña'arõ wee'orõ marĩrõ omocã du'te, numotibũroya. Musã tojo weecã ï'arã, Æpẽrã “Añurõ weema”, nirãsama. ⁵ Õ'acũrẽ masĩtirã numiarẽ ña'arõ weesĩ'rĩrã, uaripejasama. Musã na weronojõ niticã'ña. Mejõ wãcũtutuaya. ⁶ Ne apĩ numorẽ a'metãrãticã'ña. Musã apĩ numorẽ a'metãrãrã, co marãpure ña'arõ weerã weesa'a. Õ'acũ a'te ña'ase weerãrẽ bu'iri da'regusami. Toduporopũ musãrẽ weretojawũ a'te nucũ'ase quetire. ⁷ Õ'acũ marĩrẽ ña'asere weedutiticũ niwĩ. Añuse pe'ere cũrẽ ãjõpeorã weesetironojõ weeduticũ niwĩ. ⁸ No'o a'te bu'esere teerãnojõ ãsãrẽ teerã mejẽta weesama. Õ'acũ pe'ere teerã weesama. Õ'acũ marĩrẽ cũ uaro weedutigu

Espíritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weerã cũ ɥaro weetirã, “Õ'acũ, mu'urẽ ɥawe'e”, nirã weesama.

⁹ Musã a'merĩ ma'isetise pũrĩcãrẽ werewe'e. Õ'acũ cũ basu pe'e Espíritu Santu me'rã musãrẽ a'merĩ ma'idutitojacũ niwĩ. ¹⁰ Musã ya di'ta Macedoniacjãrãrẽ nipe'tirã Jesure ẽjõpeorãrẽ ma'isetirã, cũ duti'caronojõ weerã wee'e. A'te pe'ema musãrẽ wereguti. Jesure ẽjõpeorãrẽ nemorõ ma'inemoña. ¹¹ Añurõ cumuca marĩrõ nisetiya. Æpẽrãrẽ queti pooticã'ña. Musã ye nitisere, Æpẽrã ye cjasere ucja wãcũnũrũticã'ña. Musã ye pe'ere wãcũña. Musã da'rase ɥosere añurõ da'rasetiya. Nijĩsijaticã'ña. Toduporopure musã tiropũ nĩrã, a'tere weretojawũ. ¹² Musã tojo añurõ da'rarã, Æpẽrã a'mácano'ña marĩrãsa'a. Musã basu da'rase me'rã catirãsa'a. Musã tojo weecã ï'arã, Jesure ẽjõpeotirã musãrẽ añurõ wiopesase me'rã wãcũrãsama.

Jesú apaturi a'ti turipũ a'tiatje queti ni'i

¹³ Apeye tja wereguti. Wẽrĩ'cãrãpũ de'ro wa'arãsari nisere musãrẽ were-casanũ'cõsĩ'rĩsa'a. A'tere masĩrã, Jesure ẽjõpeorã na wẽrĩcã, pũrõ bujawetisome. A'tiro ni'i. Jesure ẽjõpeorã wẽrĩrã, cũ tiropũ cũ me'rã ninu'cũcã'rãsama. Cũrẽ ẽjõpeotirã pũrĩcã cũ tiropũ ne wa'asome. Tojo weerã Jesure ẽjõpeotitjĩarã, na me'rãcjãrã, na acawererã wẽrĩcã, pũrõ bujawetisama. Musã pũrĩcã Jesure ẽjõpeo'o. Tojo weerã na weronojõ bujawetiticã'ña. ¹⁴ Marĩ a'tere ẽjõpeo'o. Jesú wẽrĩ'cũpũ masãcũ niwĩ. Cũ apaturi a'ti turipũ a'ticã, cũrẽ ẽjõpeorã wẽrĩ'cãrãrẽ Õ'acũ cũ macũrẽ masõ'caronojõta masõgũsami. Masõtoja, cũ tiropũ miagũsami.

¹⁵ Ni'cãrõacãrẽ marĩ wiogu Jesú were'quere musãrẽ wereturiarã wee'e. Jesú a'ti turipũ apaturi a'ticã, Jesure ẽjõpeorã cũrẽ põtẽrĩrã wa'arãsama. Cũrẽ põtẽrĩrã, marĩ catirã Æpẽrã wẽrĩ'cãrã duporo ɥ'mutãwã'cãsome. ¹⁶ A'tiro pe'e wa'arõsa'a. Jesú cũ ucũse dutise me'rã ɥ'musepũ a'tigusami. Õ'acũrẽ wereco'terã wiogu ɥputũ ucũquejo, Õ'acũ yaro putiro coronetare putigusami. Tojo wa'acã, Jesure ẽjõpeorã wẽrĩ'cãrã ape upũ me'rã masãmũ'tãrãsama. ¹⁷ Na be'roacã marĩ Jesure ẽjõpeorã quẽ'rã a'ti nucũcãpũ catirã o'mecururipũ na me'rã mujãarãsa'a. Topũ Jesure põtẽrĩrãsa'a. Tojo wee cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a.

¹⁸ Musã a'tere Æpẽrãrẽ wereturiaya. Tojo weerã musã a'merĩ wãcũtutuacã weerãsa'a.

5

¹ Di nũmũ, no'ocátero nicã Jesú apaturi a'tigusari nisema masĩno'ña marĩ'i. Tojo weerã musãrẽ werewe'e. ² Queose me'rã musãrẽ wereguti. Ni'cũ yajari masũ ñamipũ wãcũña marĩrõ yajagũ a'tisami. Cũ weronojõta Jesú quẽ'rã marĩ ne wãcũtiri cura a'tigusami. Musã cũ wãcũña marĩrõ a'tiatjere masĩtojasa'a. ³ Jesure ẽjõpeotirã cũ apaturi a'tiatji duporoacã a'tiro wãcũrãsama. “Ûsã uiro marĩrõ añurõ nicã'a”, nirãsama. A'tiro na wãcũcũñarĩ cura narẽ peje ña'ase wa'arõsa'a. Ni'cõ nijĩpaco wãcũña marĩrõ wĩ'magũ wuatji duporoacã pũrĩse pi'etinũ'cãsamo. Na quẽ'rã Jesure ẽjõpeotirã tojota wãcũña marĩrõ ɥputũ pi'etirãsama. Ne ni'cũ yũ'rũwetisome. ⁴ Masã Jesure ẽjõpeotirã na'itĩ'arõpũ nirã weronojõ nisama. Na cũrẽ yũ'rũnũ'cã, cũ ɥaro weetisama. Musã pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Tojo weerã Jesú cũ apaturi a'ti di'tapũ a'ticã, ï'aũcũasome. Yajari masũrẽ ï'amariarõ weronojõ wa'asome. ⁵ Musã ña'ase weeseti'quere Jesú acobojotojacũ niwĩ. Tojo weerã bo'reyuro, ɥmũcopũ nirã weronojõ ni'i. Marĩ Jesú yarã ña'ase weeborãnojo niwe'e. Jesure ẽjõpeotirã pe'e ña'arõ weesetisama. Na'itĩ'arõ, ñamipũ nirã weronojõ nisama. ⁶ Marĩ cãrĩrã weronojõ niticã'rã. Jesú apaturi a'tiatjere wãcũtirã, cãrĩrã weronojõ nisama. Marĩ pe'e cũ a'tiatjere añurõ tũ'omasĩse me'rã wãcũnũrũrã. Ña'ase weesĩ'rĩrã, wãcũtutuarã. ⁷ Ñamipũ masã cãrĩma. Que'ari masã ñamiputa que'asama. ⁸ Marĩ

pe'e Jesú yarã umucopu nirã weronojõ ni'i. Tojo weerã marĩ weesere añurõ tu'ona'nu'cotojarãpu weesetirã. Queose me'rã weregutĩ. Ni'cũ surara a'mewējērõpu wa'agu, cũ upure cã'mota'agu cõmesu'tiroke sãñasami. Cũ weronojõta marĩ wãtirẽ cã'mota'arã Õ'acũrẽ ejõpeonu'cũcã'rã. Æpẽrãrẽ ma'irã. Dupoare cã'mota'arã cõmesapeare pesaro weronojõ Jesú cũ apaturi a'tiatjere, marĩ cũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnurãrã. Marĩ tojo weecã, wãtĩ marĩrẽ ña'arõ weemasĩtisami.

⁹ Õ'acũ bu'iri bocato nígũ mejẽta marĩrẽ besecu niwĩ. Mejõ marĩ bu'iri cuobo'cãrãrẽ marĩ wiogu Jesucristo me'rã yu'ruocu niwĩ. ¹⁰ Cũ me'rã ninu'cũcã'to nígũ marĩrẽ wẽrĩbosacu niwĩ. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, cũrẽ ejõpeorã wẽrĩ'cãrã, marĩ catirã cũ me'rã ninu'cũcã'rãsa'a. ¹¹ Tere wãcũrã, musã ni'cãrõacã weesetironojõta æpẽrãrẽ a'merĩ weetamu, wãcũtutuacã weeya.

Pablo Tesalónicacjãrãrẽ cũ werecasa'que ni'i

¹² Acawererã, musãrẽ a'tiro weecã uasa'a. Õ'acũ ye queti wererãrẽ, cũ bese'cãrãrẽ wiopesase me'rã ñ'aña. Õ'acũ narẽ cũ ye quetire bu'edutigu, musãrẽ werecasadutigu cũucu niwĩ. ¹³ Na musã de'ro wee nisetiatjere wererã, uputu da'rama. Tojo weerã ma'ise me'rã narẽ wãcũña. A'merĩ a'pepũriticã'ña. A'merĩ añurõ nisetiya.

¹⁴ Apeye musãrẽ werenemorãti. Nijĩsijarãrẽ da'radutiya. Wãcũque'tirãrẽ wãcũtutuacã weeya. Õ'acũ yere weetutuatirãrẽ weetamuña. Musãrẽ mejẽcã wa'acã, uayeticã'ña. Nu'cãña. ¹⁵ Musãrẽ æpẽrã ña'arõ weecã, narẽ a'meticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Musã me'rãcjãrãrẽ, nipe'tirãrẽ añurõ weenu'cũcã'ña.

¹⁶ E'catise me'rã ninu'cũcã'ña. Bujawetiticã'ña. ¹⁷ Musã no'o nirõ, no'o wa'aro Õ'acũrẽ wãcũ ñubueni'cũcã'ña. ¹⁸ Musãrẽ ña'arõ, añurõ wa'acã quẽ'rãrẽ, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'ña. A'te nipe'tisere Õ'acũ marĩ Jesucristore ejõpeorãrẽ weecã uasami.

¹⁹ Espĩritu Santu musã wãcũsepure werecã, cã'mota'aticã'ña. Yu'tiya cũ dutisere. ²⁰ Õ'acũ ye queti weresere tu'orã, yabi bujicã'ticã'ña. ²¹ A'tiro pe'e weeya. Na weresere wãcũ, tu'ocasanu'cõpe'ocã'ña. Añuse nicã, tere weeya. ²² No'o ña'ase nisenojõrẽ weeticã'ña.

²³ Õ'acũ ejerisãjãsere o'ogu musãrẽ a'tiro weeato. Siape me'rã añurõ, ña'ase marĩrõ, cũ uaro dia'cũ weecã weeato. Musã ejeripõ'rãrĩrẽ, musã wãcũsere, nipe'tiro musã upure co'teato. Cũ a'tiro weecã, marĩ wiogu Jesucristo apaturi a'tigu, musãrẽ bu'iri marĩrã bocaejagusami. ²⁴ Õ'acũ musãrẽ bese'cu nipe'tise cũ "Weeguti" ní'quere queoro weegusami. Tojo weegu ãsã musãrẽ sẽrĩbosasere yu'tigusami. ²⁵ Acawererã, ãsã quẽ'rãrẽ Õ'acũrẽ sẽrĩbosaya.

²⁶ Nipe'tirã tocjãrã Jesure ejõpeorãrẽ ma'ise me'rã añudutiya.

²⁷ Marĩ wiogu Jesú cũ dutiro me'rã a'ti pũrĩrẽ nipe'tirã Jesure ejõpeorãrẽ bu'eĩ'oduti'i.

²⁸ Jesucristo marĩ wiogu musãrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Tesalónicacjārārē ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tesalónicacjārārē Corintopu nígũ, a'ti pūrīrē ojacu niwĩ. Ti macācjārā Jesucristo apaturi a'tiatjere queoro tu'omasīticā tu'ogu, narē wereapogu ojacu niwĩ. Na pe'e maata a'tigusami nírōnojō tu'ocārā niwā. Tojo weerā ni'cārērā cū a'tiatjere co'terā, na da'rami'quere da'radu'ucā'cārā niwā. Na āpērā o'ose me'rā ba'acaticā tu'ogu, narē ojacu niwĩ. Ti macācjārārē a'tiro weeya nígũ, tojo wa'arosa'a nígũ, ojacu niwĩ.

Jesucristo apaturi a'tiatji dūporo ni'cū ña'agũ nisoosebucu a'tigusami. Cū pājārārē niso, ējōpeocā weegusami nisere ojacu niwĩ.

Pablo cū me'rācjārā Tesalónicacjārārē oja'que ni'i

¹ Yũ'u, yũ'u me'rācjārā Silvano, Timoteo me'rā musārē a'ti pūrīrē oja'a. Musā Tesalónicacjārārē marī pacu Ō'acũ, marī wiogu Jesucristo yarārē añudutise o'o'o.

² Ō'acũ marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu musārē añurō weeato. Musārē ejerisājācā weeato.

Jesucristo apaturi a'ticā masārē beseatje ni'i

³ Yũ'u acawererā, ũsā musā ye cjasere wācūrā, Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rāti. Musā Jesucristore ējōpeonemorā wee'e. Apeye quē'rārē musā a'merī ma'inemo'o. Tojo weerā Ō'acūrē e'catise o'onu'cūcā'rōua'a. ⁴ Musā ye cjasere no'o ũsā wa'aro Jesucristore ējōpeorārē na nerēwuaropu a'tiro ni were'e. “Tesalónicacjārā āpērā narē ña'arō weemicā, ne ējōpeodu'utima. Narē mejēcā wa'acā quē'rārē, nu'cāma”, ni e'catise me'rā were'e.

⁵ Ni'cārōacā musā Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā musārē tu'ti, ña'arō weesama. Na tojo weemicā, musā Ō'acūrē ējōpeonu'cūrā, cū queoro weesere ĩ'arāsa'a. Be'ro musā cū tiropu wa'arāsa'a. Musārē “Añurā nima, a'tiato yũ'u tiropu”, nigūsami.

⁶ Ō'acũ queoro weegusami. Musārē pi'eticā wee'cārārē pi'eticā weegusami. ⁷ Musā tu'u'cārā pe'ere soose o'ogusami. ũsā quē'rārē mejārōta weegusami. Cū marī wiogu Jesú a'tiri numu nicā, tojo weegusami. Cū a'tigu, cūrē wereco'terā tutuarā me'rā u'musepu dijatigusami. Pecame'e weronojō asistedijatigusami. ⁸ Ō'acūrē ējōpeotirārē, marī wiogu Jesú masārē yu'ruose quetire yu'runu'cārārē bu'iri da'regu a'tigusami. ⁹ Narē bu'iri da're bajurio, cō'adijobutiagusami. Tojo weerā na ne cārōacā marī wiogure ĩ'atibutiarāsama. Tojo nicā cū tutuasere, cū asistesere ĩ'asome. ¹⁰ Cū a'tiri numurē Jesure ējōpeorā a'tiro weerāsama. Cū asistese, cū tutuasere ĩ'arā, “Jesú añuyurūami”, nirāsama. “Nipe'tirā bu'i wiogu nimi” ni ĩ'amarīa, e'catirāsama. Musā quē'rā ũsā were'quere ējōpeotjārā, na me'rā nirāsa'a.

¹¹ Tere wācūrā, marī ējōpeogu Ō'acūrē musārē sērībisanu'cū'u. A'tiro sērī'i. “Ō'acũ, mu'u pō'rā sājādutigu narē pijicu niwā. Tojo weegu narē mu'u uaronojōta nisetiā weeya. Na añurō weesī'rīma. Nipe'tise na weesī'rīsere mu'u weetamurō me'rā weeato. Tojota mu'urē ējōpeo yapaticā'to”, ni sērībosa'a. ¹² Musā a'tiro weecā, āpērā marī wiogu Jesure añurō wācūrāsama. Musā quē'rārē “Na añurā nima”, ni ĩ'arāsama. Ō'acũ, marī wiogu Jesucristo musārē ma'írā, tojo weecā weerāsama.

2

A'ti turi pe'tiwā'cātiri cura Jesure ĩ'atu'tigũ a'tigũsami nise ni'i

¹ Yũ'u acawererã, ni'cārōacãma marĩ wiogu Jesucristo a'tiatjere, cũ tiropũ marĩrẽ neonũ'cõ miatjere wereguti. ² Cã'rōacã me'rã musã weresu'riano'ticã'ña. Tojo nicã ãpẽrã “Marĩ wiogu a'tiri numũ nitoja'a” musãrẽ nicã, wãcũque'titicã'ña. A'tiro nibosama. “Ãpẽrã Espĩritu Santu yũ'ũre tojo niami”, nibosama. Ãpẽrã “Apĩ weregũ, tojo niami”, nibosama. Ãpẽrã “Pablo quẽ'rã tojo ojacãrã niama”, nibosama. A'tere tũ'orã, wãcũque'titicã'ña. ³ Na Ɂaronojõ nisoono'ticã'ña. Cũ a'tiatji numũ duporo a'tiro wa'arosa'a. Masã Ɂputũ waro Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãrãsama. Tojo weeri cura ni'cũ ña'arõ weeyũ'rũnũ'cãgũ waro bajuagũsami. Cũ pecame'epũ bu'iri da're bajuriono'acjũ nigũsami. ⁴ Cũ Õ'acũrẽ ĩ'atu'tigũ, tojo nicã nipe'tise masã ějõpeosenojõrẽ ña'arõ ucũacjũ nigũsami. Cũ dia'cũrẽ ějõpeocã Ɂagũsami. Õ'acũ weronojõ Õ'acũ wi'ipũ sãjãanujã dujigũsami. “Yũ'u Õ'acũ ni'i”, nita'sagũsami. ⁵ Yũ'u musã tiropũ nĩgũ, tere werewũ. ɁMusã tere wãcũweti? ⁶ Musã cũ ña'agũ a'tiatjere cã'mota'agũre masĩ'i. Õ'acũ cũ queoca numũ duporo ña'agũ a'tisome. ⁷ Dicuse ña'ase cũ weeatjere masĩno'ña marĩ'i yujupũ. Tojo masĩno'ña marĩmicã, ña'ase cũ weesenõjõ nũ'cãtoja'a. Cũrẽ cã'mota'agũre miãca be'ro cũ ña'arõ weese masĩno'rõsa'a. ⁸ Cũ wa'acã, ña'arõ weesebũcũ pe'e a'tigũsami. Be'ro marĩ wiogu Jesũ a'ti di'tapũ apaturi a'tigũ, cũ tutuaro me'rã ña'agũrẽ wẽjẽgũsami. Cũ asistese me'rã a'tigũ, cũrẽ cõ'abajuriogũsami. ⁹ Cũ ña'agũ etãca be'ro wãtĩa wiogu weetamurõ me'rã peje weel'ota'sagũsami. ¹⁰ Pecame'epũ bu'iri da'reno'ajãrẽ no'o nise ña'ase põtẽorõ narẽ weeta'sagũsami. Õ'acũ narẽ yũ'rũosĩ'rĩmicã, na diacjũ cjasere ějõpeosĩ'rĩtirãsama. Tojo weerã pecame'epũ wa'adojarãsama. ¹¹ Na ějõpeotise bu'iri Õ'acũ nemorõ narẽ nisooneemocã weegũsami. Tojo weerã nisoono'o, ějõpeorãsama. ¹² Õ'acũ ye diacjũ cjasere ějõpeosĩ'rĩtirã, ña'arõ weesere tũ'sayũ'ruarãsama. Tojo weegũ Õ'acũ narẽ bu'iri da're bajuriogũsami.

Õ'acũ cũ bese'cãrãrẽ yũ'rũocũ niwĩ nise ni'i

¹³ Yũ'u acawererã, Jesũ marĩ wiogu musãrẽ ma'imi. Õ'acũ ne waropũ musãrẽ yũ'rũweticã wéegũ besecũ niwĩ. Espĩritu Santu tutuaro me'rã Õ'acũ yarã sãjãcã weecũ niwĩ. Tojo nicã musã diacjũ cjasere ějõpeodutigũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weerã ũsã musã weesetisere wãcũrã, Õ'acũrẽ e'catise o'onu'cũcã'rãti. ¹⁴ ũsã musãrẽ Jesucristo masãrẽ yũ'rũose quetire werewũ. Te me'rã Õ'acũ musãrẽ cũ põ'rã wa'acã weecũ niwĩ. Marĩ wiogu Jesucristo nirõpũ marĩrẽ cũ añubutiasere bu'ipejatamucã Ɂagũ, tojo weecũ niwĩ. ¹⁵ Tojo weerã wãcũtutuanu'cũcã'ña. ũsã musã tiropũ bu'e'quere, tojo nicã ũsã toduporopũ ojao'o'quere wãcũnũrũña.

¹⁶ Jesucristo marĩ wiogu basuta, tojo nicã marĩ pacũ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'rã, ma'icãrã niwã. Na marĩrẽ wãcũtutuacã weenu'cũsama. Marĩrẽ o'otjere e'catiyutojacã weesama. ¹⁷ Musãrẽ wãcũtutuacã, ějõpeonu'cũcã weeato. Nipe'tise musã ucũsere, musã weesere añurõ niseticã weeato.

3

Pablo quẽ'rã sẽrĩbosaduti'que ni'i

¹ Acawererã, musãrẽ a'tiro nituorãti. ũsã ye niatjere sẽrĩbosaya. A'tiro sẽrĩña. “Na marĩ wiogu ye quetire werecã, pãjãrã masã na weresere ějõpeoato”, ni sẽrĩbosaya. Tojo nicã musã wee'caronojõ “Narẽ tũ'oato”, ni sẽrĩbosaya. ² Nipe'tirãputa Jesucristo yere ějõpeotima. Tojo weerã apeye quẽ'rãrẽ sẽrĩbosaya. Masã ña'arã ũsãrẽ ña'arõ weeticã'to nĩrã, sẽrĩña.

³ Marĩ wiogu cũ “Weeguti” nı’quere weeticã weesome. Cũ musãrẽ wãcũtutuacã weegusami. Wãtĩrẽ cã’mota’agusami. ⁴ Ûsã weeduti’quere musã queoro weerã wee’e. Tere Õ’acũ weetamuse me’rã añurõ weenu’cũrãsama, ni ëjõpeo’o. ⁵ Jesucristo musãrẽ Õ’acũ ma’imi nisere masĩcã weeato. Tojo nicã cũ wãcũtutua’caronojõ musãrẽ wãcũtutuacã weeato.

Pablo “Da’rawapata’aya” nise ni’i

⁶ Yũ’ũ acawererã, Jesucristo marĩ wiogu ɰaronojõ musãrẽ dutirãti. Æpẽrã Jesucristo ëjõpeorã musã me’rã nirã nijĩsijasama. Ûsã topũ duti’quere weesirututisama. Na me’rã ba’pati, ne ninemoticã’ña. ⁷ Musã masĩsa’a. Ûsã topũ nĩrã wee’quere ï’acũurõɰa’a. Topũ nĩrã, tojo nibajaque’atitiwũ. ⁸ Ne ni’cũrẽ wapayetimirã, tojowaro ba’atiwũ. A’tiro pe’e weewũ. Musãrẽ caribosĩ’rĩtirã, ñamirĩ, ɰmũcori yóacãta da’rawũ. ⁹ “Ûsã bu’ese wapa ãsãrẽ ba’ase o’oya” nita basiomica, ne weetiwũ. Musãrẽ añuse queose o’osĩ’rĩrã, ãsã basu da’rawũ. ¹⁰ Musã me’rã nĩrã, a’tiro dutiwũ. “No’o da’rasi’rĩtigunojõrẽ ne ba’ase ecaticã’ña”, niwũ. ¹¹ Ûsã musã ye quetire a’tiro tũ’owũ. Ni’cãrẽrã musã wa’tero nirã nijĩsija niapãrã. Da’ratimirã, Æpẽrãrẽ ucjasijapãrã. ¹² Marĩ wiogu Jesucristo dutiro me’rã tojo weesetirãrẽ wererãti. Æpẽrãrẽ ucjaro marĩrõ na ba’atjere, narẽ dũ’sasenojõrẽ da’rawapata’ame’rĩcã’to.

¹³ Yũ’ũ acawererã, musã pe’e caributiro marĩrõ añurõ weenu’cũcã’ña. ¹⁴ No’o ãsã a’ti pũrĩpũ dutio’osere weetigunojõrẽ “Cũ nimi”, ni masĩña. Cũrẽ bopoyaro yũ’ruato nĩrã ba’patiticã’ña. ¹⁵ Musã tojo ba’patitimirã, cũrẽ ï’atu’tirã weronojõ tũ’oña’ticã’ña. Musã acaweregure weronojõ pe’e añurõ weeato nĩrã wereme’rĩcã’ña.

Pablo añudutitɰo’que ni’i

¹⁶ Marĩ wiogu cũ basu marĩrẽ ejerisãjãse o’ogu a’tiro weeato. No’o de’ro mejẽcã wa’acã, musãrẽ ejerisãjãse o’onu’cũcã’to. Marĩ wiogu musã nipe’tirã me’rã niato.

¹⁷ Yũ’ũ Pablo basu a’tẽ añudutisema oja’a. Yũ’ũ nipe’tise pũrĩrẽ ojawɰaronojõta oja’a. Yũ’ũ a’tiro dia’cũ papera o’ógu oja’a. Tojo weerã musã “Cũta ojapĩ”, ni masĩrãsa’a. ¹⁸ Marĩ wiogu Jesucristo musã nipe’tirãrẽ añurõ weenu’cũcã’to.

Tocã’rõta oja’a.

Pablo

Pablo Timoteore ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Timoteo Listra wāmetiri macāpu bajuacu niwī. Cū pacu griego masū nīgū, judío masū mejēta nicu niwī. Cū paco pūrīcā judío masō nico niwō. Cū Pablore queti miaco'tegu nicu niwī.

Pablo Éfesopu nīgū, Timoteore a'ti pūrīrē ojacu niwī. Timoteore cū ějōpeosere wācūtutuacā weenemogū, Jesucristore ějōpeori curuacjārā tiropure añurō nisetidutigu ojacu niwī.

A'tiro ojacu niwī. “Ō'acūrē sērīrā, a'tiro weeroḡa'a”, ni ojacu niwī. Tojo nicā musārē su'ori nisetiacārē besesōrōrā, ā'rānojōrē sōrōrōḡa'a nisere ojacu niwī. Wapewia numiarē co'tesere, tojo nicā apeye ojanemocu niwī. Añurō wéerā bu'iri marīrā nisetisere ojacu niwī. Queoro bu'etirārē tu'omasīdutisere ojacu niwī.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yu'u Pablo Jesucristo besecū'u'cu ni'i. Ō'acū marīrē yu'rūogu nimi. Cūta Jesucristo ye quetire weredutigu o'ówī. Jesucristo marī wiogu quē'rā yu'ure o'ówī. Cūrēta marī yucuerā wee'e.

² Timoteo, mu'urē oja'a. Mu'u Jesucristore ějōpeoyucā, yu'u macū waro weronojō ni'i. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mu'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mu'urē ejerisājācā weeato.

Nisoosere cā'mota'aduti'que ni'i

³ Yu'u Macedoniapu wa'ase duporo mu'urē ti macā Éfesopu tojadutiwu. No'o mejēcā bu'erārē cā'mota'adutigu tojaque'adutiwu. Ni'cārōacārē mejārōta nigūti tja. ⁴ Tocjārārē wereturiama'asere, tojo nicā na ñecūsūmuarē wāmepeonu'cūsere “Wācūma'aticā'ña”, niña. Masā tere wācūrā, mejō waro a'metu'tima'asama. Marīrē Ō'acū weeduti'quere añurō weecā weewe'e. Marī cūrē ějōpeose me'rā pe'e Ō'acū weeduti'quere wee'e. Tojo weegu narē mejēcā bu'esere cā'mota'aya.

⁵ Musārē a'merī ma'icā ḡagu, tojo duti'i. Ña'ase marīrā, bu'iri marīrā tu'oña'rā, diacjū Ō'acūrē ějōpeorā, queoro ma'irāsa'a. ⁶ Āpērā tere weetima. No'o ḡaro ucūma'ama. ⁷ Ō'acū ye cjase cū duti'quere bu'esī'rīmima. Tojo weemirā, na ucūsere tu'omasītima. Masībutiarā weronojō bu'ema.

⁸ Marī masī'i. Ō'acū Moisére dutise cūu'quere queoro masīcāma, añu ni'i. Te a'tiro ni'i. Masā Ō'acūrē yu'rūnu'cāsere masīdutigu cūucu niwī. ⁹ Ō'acū tere cūúgū, queoro weerārē cūuticu niwī. Cūrē yu'rūnu'cārārē, cū dutiro weetirārē cūucu niwī. Tojo nicā ña'abutiario weeri masārē, ña'arō weenu'cūrī masārē cūucu niwī. Ō'acūrē ějōpeotirārē, cū ye bu'ese cjasere uatirārē cūucu niwī. Apeyere, no'o pacure, pacore wējēcō'arārē, nipe'tirā no'o wējēsebucurārē cūucu niwī. ¹⁰ No'o āpērārē a'metārābajaque'atirārē, no'o ḡmua se'saro numia me'rā weewuaranojō weerānojōrē cūucu niwī. Numia quē'rārē na weronojō weewuarānojōrēta cūucu niwī. Tojo nicā masārē ñe'e, āpērāpure duaturiarārē cūucu niwī. Nisoosebucurārē, tojo nicā “Ō'acū me'rā diacjūta ni'i” nisoorānojōrē cūucu niwī. Tojo nicā nipe'tise añuse bu'esere cā'mota'arānojōrē Ō'acū cū dutisere cūucu niwī. ¹¹ A'te bu'ese, añubutiasē Ō'acū yu'rūose queti nīrōnojōta ni'i. Cū añuyū'rūgu yu'ure a'te quetire weredutiwī.

Pablo “Yũ'u ña'agũ nimicã, Õ'acũ yũ'ure añurõ weewĩ” nĩ'que ni'i

¹² Yũ'u marĩ wioḡu Jesucristore e'catise o'o'o. Cũ yũ'ure añurõ wãcũḡũ, cũ yarãrẽ yũ'ure weetamudutiwĩ. Tojo weedutigu, yũ'ure tutuasere o'owĩ. ¹³ Toduporopu yũ'u cũrẽ ña'arõ ucũwũ. Cũ yarãrẽ ña'abutiario weewu. Titapũre yũ'u Jesucristore ejõpeotitjĩagũ, yũ'u weesere masĩtiwũ. Tojo weegũ Õ'acũ yũ'ure pajaña'wĩ. ¹⁴ Marĩ wioḡu yũ'ure ma'ígũ, añubutiario weewĩ. Cũ yũ'ure Jesucristore añurõ ejõpeocã weewĩ. Āpẽrãrẽ ma'icã weewĩ.

¹⁵ A'te yũ'u ucũatje queoro waro ni'i. Nipe'tirã ejõpeorũa'a. A'tiro ni'i. Jesucristo ña'arõ weerãrẽ yũ'ruosĩ'rĩḡũ a'ti nucũcãpure a'ticu niwĩ. Yũ'uta nipe'tirã yũ'ruoro ña'arõ weeyũ'rũnũ'cã'cu ni'i. ¹⁶ Tojo nimicã, Õ'acũ yũ'ure pajaña'wĩ. Cũ tojo weese me'rã Jesucristo ña'arõ weerãrẽ pajaña'sere yũ'ure ĩ'omũ'tãwĩ. Cũ masãrẽ pajaña'se ne pe'tisome. Yũ'ure, ña'arõ weeyũ'rũnũ'cã'cũre pajaña'caronojõta nipe'tirã cũrẽ ejõpeorãrẽ pajaña'ḡũsami. Narẽ cũ me'rã catinu'cũcã weegũsami. ¹⁷ Tojo weerã Õ'acũrẽ “Añuyũ'ruami”, ninu'cũrã. Cũ wioḡu ninu'cũḡũ nimi. Ne wẽrĩsome. Õ'acũ ni'cũta nimi. Cũ bajutigu, masĩyũ'rugũ nimi. Tojota nimi.

¹⁸⁻¹⁹ Timoteo, mũ'u yũ'u macũ weronojõ ni'i. Yũ'u mũ'urẽ weeduti'quere weeya. Toduporo marĩ acawererã mũ'urẽ Õ'acũ wereduti'quere werepã. Na were'caronojõta weeya. Tere wééḡu, tutuaro me'rã du'ucũurõ marĩrõ añurõ weesere weenu'cũcã'ña. Tojo nicã queoro ejõpeo, bu'iri marĩḡũ tu'oña'ña. Āpẽrã Jesucristore ejõpeorã queoro weemasĩmirã, weeticãrã niwã. Tere weetirã, Jesucristore ejõpeodu'ucãrã niwã. ²⁰ A'te tojo wa'awũ Himeneorẽ, tojo nicã Alejandreore. Tojo weegũ ã'rã pũarãrẽ Õ'acũrẽ ña'arõ ucũnemoticã'to níḡũ Jesucristore ejõpeorã me'rã ninemodutitiwũ. Narẽ wãtĩa wioḡu de'ro weesĩ'rĩrõ weeato níḡũ tojo weewũ.

2

“Õ'acũrẽ sẽrĩrã, a'tiro weerũa'a” nĩ'que ni'i

¹ Ne waro Jesucristore ejõpeorã a'tiro weecã u'a. Nipe'tirãrẽ sẽrĩbosarã. Õ'acũ narẽ weetamuato nĩrã sẽrĩbosato. Õ'acũrẽ sẽrĩrã, “Añu'u”, niato. ² Wiorãrẽ, nipe'tirã dutiri masãrẽ sẽrĩbosato. Marĩ tojo weerã a'mequẽse marĩrõ nirãsa'a. Nipe'tise Õ'acũ dutisere queoro weemasĩrãsa'a. Masã me'rã queoro nisetirãsa'a. ³ Marĩ āpẽrãrẽ sẽrĩbosarã, añurõ weerã wee'e. Õ'acũ marĩrẽ yũ'ruoḡu tojo weecã tu'sasami. ⁴ Õ'acũ nipe'tirãrẽ cũ tiropũ wa'acã uasami. Nipe'tirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere masĩcã uasami. ⁵ Õ'acũ ni'cũta nimi. Tojo nicã Jesucristo ni'cũta tja masãrẽ Õ'acũ me'rã apobosari masũ nimi. Cũ masũ weronojõ upũtigu nicũ niwĩ. ⁶ Jesucristo nipe'tirã masãrẽ yũ'ruoḡu wẽrĩbosacu niwĩ. Marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegũ tojo weecu niwĩ. A'te quetire “Tojo wa'arosa'a” nĩcatero ejacã, werebajurẽno'caro niwũ. ⁷ Cũ ye quetire weredutigu Cristo yũ'ure sõrõwĩ. Cũ besecũú'cu niato níḡũ judío masã nitirãrẽ cũ ye, diacjũ cjasere bu'edutigu sõrõwĩ. Diacjũta ni'i. Nisoogũ mejẽta wee'e.

⁸ Tojo weegũ nipe'tirocjãrã umũarẽ a'tiro weecã u'a. Na nerẽwũaropũ Õ'acũrẽ sẽrĩcã u'a. Nũmorõ sẽrĩrã, ña'arõ weese moorã sẽrĩrõũa'a. Uase, a'metu'tise moorã sẽrĩrõũa'a. ⁹ Numia quẽ'rã a'tiro weecã u'a. Na su'tire añurõ ĩ'atũ'saropũta sãñato. Ejatuaro weeme'ricã'to. Na upũre āpẽrã “Añurã nima” nidutirã peje ma'masu'ayu'ruoticã'to. ¹⁰ A'tiro pe'e weeato. Añurõ bajusĩ'rĩrã, Õ'acũrẽ ejõpeorã numia weewũasenojõrẽ weeato. Bajuyoropũre añurõ weese me'rã “Añurã nima”, nino'ato. Āpẽrãrẽ weetamu, añurõ weeato. ¹¹ Jesucristore ejõpeorã nerẽ, na bu'eri curare numia di'tamarĩrõ tu'oato. Ūrũsãma'a, ye'suticã'to. ¹² Ne numiarẽ masã decopũ werenu'cũcã uawe'e. Tojo nicã umũarẽ ne dutiticã'to. Tojo weronojõ o'orã,

na numia di'tamarĩato. ¹³ A'tiro ni'i. Õ'acũ Adãrẽ weemu'tãcu niwĩ. Cũ be'ro Evare weecu niwĩ. ¹⁴ Apeye quẽ'rãrẽ, Adã wãtĩ nisoono'mũ'tãcu mejẽta nimi. Numio pe'e nisoono'mũ'tãco niwõ. Tojo weeno'co niyugo, Õ'acũ duti'quere yu'rũnu'cãco niwõ. ¹⁵ Tojo nimicã, Õ'acũ numiarẽ yu'rũogusami. Na põ'rãticã, narẽ añurõ yu'rũweticã weegusami. Na cãrẽ ãjõpeocã, masãrẽ ma'icã, tojo weegusami. Na queoro wãcũyu, weeseticã, Õ'acũ cũ ɥaro weenu'cũcã, yu'rũweticã weegusami.

3

Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nirãrẽ sõrõse ni'i

¹ Masã a'tiro ucũwɥase diacjũta ni'i: "No'o Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã su'ori nigũ, su'ori wejepeogu sãjãsĩ'rĩgũnojõ añuse da'rasere weesĩ'rĩgũ weemi." ² Tojo weesĩ'rĩgũnojõ a'tiro nirõɥa'a. Cũta "Ña'arõ weemi" nino'ña marĩgũ nirõɥa'a. Ni'cõta numotigu nirõɥa'a. Cũ wiopesase me'rã weesetigunojõ nirõɥa'a. Añurõ wãcũyu weesetigunojõ nirõɥa'a. Æpẽrã wiopesase me'rã ã'ano'gũnojõ nirõɥa'a. Sijari masã cũ ya wi'ipu wa'acã, añurõ põtẽrĩgũnojõ nirõɥa'a. Æpẽrãrẽ añurõ bu'eme'rĩgũnojõ nirõɥa'a. ³ Tojo nicã que'agu, cumucabucu niticã'rõɥa'a. Tojo weronojõ o'ogu, tu'tiro marĩrõ masãrẽ queoro weegunojõ nirõɥa'a. A'mequẽsere ɥatigu, niyerure ɥaripejatigunojõ nirõɥa'a. ⁴ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩgũ nirõɥa'a. Cũ põ'rãrẽ añurõ wiopesase me'rã yu'time'rĩcã weegũ nirõɥa'a. ⁵ Cũ, cũ ya wi'icjãrãrẽ dutimasĩtigu, Õ'acũrẽ ãjõpeori curuacjãrã pe'ere totã nemorõ co'tetibosami. ⁶ Jesucristore ne waropu ãjõpeomujãti'cure su'ori wejepeogu sõrõña. Apetero weegu ni'cũ ãjõpeoca be'roacã sõrõno'cu pe'e "Yu'u æpẽrã yu'rũoro añuyu'rũnu'cã'a", nibosami. Cũ tojo nigũ, wãtĩ weronojõ wãcũbosami. Tojo weegu Õ'acũ wãtĩrẽ bu'iri da're'caro weronojõ cãrẽ weebosami. ⁷ Apeye quẽ'rãrẽ a'tiro nino'gũrẽ beseya. Jesucristore ãjõpeotirã "Cũta añurõ weemi" nino'gũ niato. Tojo weeticãma, æpẽrã cãrẽ ña'arõ wãcũbosama. Cũ ɥaro wéegũ, bopoyagu wãtĩ ɥaro weebosami.

"Weetamuco'terã a'tiro nisetirowa'a" nise ni'i

⁸ Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã, Õ'acũ ye queti wererãrẽ weetamuco'terã quẽ'rã na wiorã weronojõ nirõɥa'a. Æpẽrã ãjõpeono'rãnojõ nirõɥa'a. Na ucũsere queoro weerãnojõ nirõɥa'a. Que'arã, ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'rĩrãnojõ niticã'rõɥa'a. ⁹ Marĩ ãjõpeose Jesucristo ye queti Õ'acũ ã'o'quere ãjõpeonu'cũrã nirõɥa'a. Na bu'iri moorã tu'oña'rã nirõɥa'a. ¹⁰ Narẽ sõrõati dũporo na weesetisere añurõ masĩrõɥa'a. Na añurõ weeseticã, bu'iri marĩcã ã'arã, sõrõrõɥa'a. ¹¹ Numia quẽ'rã mejãrõta æpẽrãrẽ ãjõpeono'rãnojõ nirõɥa'a. Ucjasepijarã niticã'rõɥa'a. Nucũĩ'ase me'rã weesetirã nirõɥa'a. Tojo nicã queoro weenu'cũrã nirõɥa'a. ¹² ɥmu weetamuco'tegu ni'cõta numotiroɥa'a. Cũ põ'rãrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ añurõ dutimasĩrõɥa'a. ¹³ Na weetamuco'tesere añurõ weecã, narẽ masã "Añurõ weema", nirãsama. Tojo nicã Jesucristore na ãjõpeosere uiro marĩrõ añurõ werenemorãsama.

Marĩ ãjõpeose cjase ni'i

¹⁴⁻¹⁵ "Maata mu'u tiropu wa'aguti", ni wãcũu. Tojo wãcũmigũ, apetero weegu maata wa'atibosa'a. Tojo weegu mu'urẽ Õ'acũ põ'rã a'tiro nisetirowa'a nisere ojaguti. Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ põ'rã Jesucristore ãjõpeori curuacjãrã nima. Náta Õ'acũ ye queti diacjũ cjasere masãrẽ masĩcã weema. ¹⁶ Diacjũta ni'i. Marĩ ãjõpeose todũporo masã masĩti'que ni'i. Mejõ nise niwe'e. Añuse waro ni'i. A'tiro ni'i: Õ'acũ macũ masũ weronojõ uputigu a'ti nucũcãpũre bajuacu niwĩ. Espĩritu Santu cãrẽ "Añugũ waro nimi", ni werebajurẽcu niwĩ.

Õ'acũrẽ wereco'terã u'musepu nirã cũrẽ ï'acãrã niwã.
 Cũ ye queti a'ti nucũcãpũre werese'sano'o.
 A'ti nucũcãpũre masã cũrẽ ëjõpeoma.
 Be'ro Õ'acũ u'musepu cũrẽ miacu niwĩ.

4

“Diacjũ cjasere ëjõpeotirã a'tiro weesama” nise ni'i

¹ Espiritu Santu bajuyoropu a'tiro nicu niwĩ: “A'ti umuco pe'tiati dũporo ãpẽrã Jesucristore ëjõpeomi'cãrã ëjõpeodu'urãsama. Wãtĩa nisoose me'rã bu'esere wererãrẽ siruturãsama. Tojo nicã wãtĩa bu'esere siruturãsama.” ² Weeta'sari masã nisoose me'rã bu'ecã, tũ'orãsama. Weeta'sari masã te nisoosere masĩmirã, ne bu'iritirã tũ'oña'tima. ³ Na a'tiro weesama. Masãrẽ numotisi'rĩcã, cã'mota'asama. Tojo nicã ni'cãrẽ ba'asere ba'adutitisama. Õ'acũ pe'e a'te ba'asere weecu niwĩ. Jesucristore ëjõpeorãrẽ diacjũ cjase masĩrãrẽ ba'adutigũ tojo weecu niwĩ. Tere ba'arã, cũrẽ e'catise o'odutigũ tojo weecu niwĩ. ⁴ Nipe'tise Õ'acũ wee'que añuse ni'i. Marĩ ne yabiticã'rõua'a. A'tiro pe'e weerõua'a. Cũrẽ e'catise o'orã, ba'arõua'a. ⁵ A'tiro ni'i. Õ'acũ tere “Añu ni'i”, nitojacu niwĩ. Tojo weerã marĩ cũrẽ e'catise o'ocã, cũ te ba'asere añuse wa'acã weemi.

Pablo Timoteore weedutise ni'i

⁶ Mũ'u Õ'acũ ye cjasere marĩ acawererãrẽ bu'eya. Tere bu'égũ, Jesucristore añurõ da'raco'tegũ nigũsa'a. Siape me'rã mũ'u Õ'acũ ye cjasere bu'égũ, nemorõ ëjõpeogusa'a. Mũ'u añuse bu'esere sirutuse me'rã nemorõ wãcũtutuagũ nigũsa'a. ⁷ A'ti turi cjase werema'asere tũ'oticã'ña. Nemorõ Õ'acũ uaro weenu'cũcã'ña. ⁸ A'tiro ni'i. Marĩ da'rarã, nemorõ tutuarã wa'asa'a. Te añu ni'i. Marĩ Õ'acũ uaro weecã, totã nemorõ añusa'a. A'ti umucopũre, be'ro u'musepũre marĩrẽ añurõ wa'arõsa'a. ⁹ A'te diacjũta ni'i. Nipe'tirã a'tere ëjõpeorõua'a. ¹⁰ Tojo weerã marĩ Jesucristo ye cjasere wererã, pi'eti, upũtu da'ra'a. Õ'acũ marĩrẽ añurõ weeatjere wãcũ, e'catiyutojarã, tojo wee'e. Cũ catinu'cũgũ nipe'tirãrẽ yũ'rũogu nimi. Cũrẽ ëjõpeorã se'sarore yũ'rũogusami. ¹¹ A'tere ãpẽrãrẽ dutiya. Narẽ tere bu'eya.

¹² Mũ'u ma'mũ nise ye bu'iri ãpẽrã mũ'u ucũsere ëjõpeotibosama. Tojo weesere cã'mota'aya. A'tiro pe'e weeya. Jesucristore ëjõpeorãrẽ añuse queose ï'oña. Mũ'u ucũwũase, mũ'u weesetise me'rã ï'oña. Tojo nicã ãpẽrãrẽ ma'ise, mũ'u Jesucristore ëjõpeose me'rã ï'oña. Apeye quẽ'rãrẽ añugũ mũ'u nise me'rã ï'oña. ¹³ Yũ'u topũ etase dũporo nerẽrã, Õ'acũ ye quetire bu'eĩ'õnu'cũcã'ña. Marĩ acawererãrẽ wãcũtutuadutigũ tojo weeya. Narẽ añurõ bu'eya. ¹⁴ Õ'acũ mũ'urẽ weemasĩse o'o'quere weenu'cũcã'ña. Sõ'onícatero Jesucristore ëjõpeori curuacjãrã sũ'ori nirã mũ'urẽ ñapeocaterore te weemasĩsere Õ'acũ o'owĩ.

¹⁵ Õ'acũ o'o'quere wãcũnũrũ, añurõ weenu'cũcã'ña. Tojo weecã, nipe'tirã mũ'u añurõ weewã'cãsere ï'arãsama. ¹⁶ Apeye nigũti. Mũ'u bu'esere, tojo nicã mũ'u weesetisere añurõ wãcũña. Nipe'tisere queoro weenu'cũcã'ña. A'tere wéégũ, mũ'u basu yũ'rũwetigũ weegusa'a. Tojo nicã mũ'u weresere tũ'orã quẽ'rã yũ'rũwetirãsama.

5

Jesucristore ëjõpeorãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i

¹ Timoteo, mũ'urẽ dutigũti. Bucurã umuarẽ tu'titicã'ña. Mũ'u, mũ'u pacusumuarẽ ucũgũ weronojõ narẽ wereya. Ma'mapjia quẽ'rãrẽ mũ'u acabijirãrẽ ucũgũ

weronojō weeya. ² Būcūrā numiarē mū'u pacosānumiarē ucūgū weronojō narē wereme'rīcā'ña. Nu'miarē mū'u acabijirārē weronojō ña'arō wācūrō marīrō wereya.

³ Wapewia numia weetamuno'ña marīrārē weetamuña. ⁴ Wapewio pō'rāticāma o pārāmerāticāma, core na weetamuato. Ne waro na ya wi'icjārā me'rā añurō weewā'cōrōña'a. Tojo weerā pō'rā, pārāmerā, na pacusumua, na ñecūsūmua ma'i'que wapa ma'i a'merā weesama. Tojo weese añuse ni'i. Ō'acū tere tū'sasami. ⁵ Apego wapewio waro ni'cō nigō pūrīcā Ō'acū weetamuatjere yucuesamo. Ūmūcorinūcū, ñamirīnūcū tojo sērīnu'cūsamo. ⁶ Apego wapewio pe'e co uasere weema'acā'samo. Co pecame'epu wa'acjo weronojō nitojasamo. ⁷ A'te quē'rārē weedutiya. Tojo weeduticā, “Na bu'iri marīrā nima”, nino'rāsama. ⁸ A'tiro ni'i. Ni'cū cū acawererārē añurō weetigū, marī ējōpeosere yabigū weronojō nisami. Cū ya wi'icjārā warore añurō weetigū pe'e, totā nemorō ña'arō weesami. Jesucristore ējōpeotigū nemorō ña'agū nisami.

⁹ Wapewia numiarē weetamurātirā na wāmerē ni'cā pūrīpu ojaō'oña. A'tiro nirá numianojōrē ojaya: Būcūo waro sesenta cū'marī cuogore, ni'cūrēta marāputi'core ojaya. ¹⁰ “Co añurō weemo” nino'gōnojo'rē ojaya. Co pō'rārē añurō masō'conojōrē masā co ya wi'ipū ejacā añurō ñe'egōnojo'rē ojaya. Tojo nicā mejō nisere da'rago āpērā Jesucristore ējōpeorārē weetamugōnojo'rē ojaō'oña. Pi'etirārē weetamugōnojo'rē ojaya. No'o añuse apeyenojō weegore ojaya.

¹¹ Āpērā wapewia numia nu'miacure nisama. Nanojōrē na wāmerē ojaticā'ña. Apetero na ūmua me'rā nisī'rīrā, apaturi marāputibosama tja. Jesucristo pe'ere wācūdu'u, marāputise pe'ere wācūyu'rūnū'cābosama. ¹² Na “Jesucristo ye dia'cūrē weerātī” ní'quere weetirā, bu'iritirā nibosama. ¹³ Apeye quē'rārē wi'seripu dia'cū sijarā, nijīsijarā dojobosama. Te dia'cūrē weetibosama. Ucjasebūcūrā dojobosama. Nipe'tise de'ro wa'asere ucjarā, na ye nitisere ucūwuano'ña marīsere ucjabosama. ¹⁴ Tojo weegū wapewia numia nu'miacure nīrārē marāputicā ūa'a. Na pō'rātiato. Wi'serire co'teato. Na tojo weecā, marīrē ī'atu'tigū “Na ña'arō weema”, nīmasītisami. ¹⁵ A'tiro ni'i. Āpērā wapewia numia Jesucristore ējōpeomirā, cūrē ējōpeodu'uma. Wātīa wiogure siruturā, tojo weema.

¹⁶ Jesucristore ējōpeogu o ējōpeogo na acawerego wapewiore cuobosama. Core cuorā na weetamuato. Jesucristore ējōpeori curuacjārārē co'tedutiticā'to. Tojo weecā, āpērā wapewia numia co'teno'ña marīrā pe'ere co'temasīrāsama.

¹⁷ Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeorārē, añurō weerārē a'tiro nīrōña'a. “Na añubutiaro dutima”, nīrōña'a. Totā masārē were bu'erā pe'ere nemorō nīrōña'a. ¹⁸ Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu nīrōnojo'ta a'tiro ni'i: “Wecu trigore ārūagū, tuumajāmisutuasami. Cū ba'asī'rīgū, ba'ato. A'tiro weeticā'to. Trigore ba'ari nīrā, cū ūseropu tuusāarī be'tore tuusāaticā'to.” Aperopure a'tiro ojano'wū: “Da'rari masū cū da'rase wapa wapata'aba'amasīmi,” nī ojano'wū. Tojo weerā sū'ori nīrārē weetamurōña'a.

¹⁹ Apetero ni'cū mū'ūpure a'tiro nibosami: “Ūsārē sū'ori wejepeogu ña'arō weeamī”, nī weresābosami. Cū tojo nicā, tū'otīcā'ña. Puarā o ī'tiarā ī'a'cārā weresācāpu, tū'oya. ²⁰ Ña'arō weenu'cūrārē nipe'tirā ī'orōpu tu'tiya. Tojo weecā, āpērā uirā, ña'arō weesome. ²¹ Ō'acū ī'orōpure, Jesucristo marī wiogu ī'orōpure mū'ūrē a'tiro nigūti. Tojo nicā Ō'acūrē wereco'terā cū bese'cārā ī'orōpu quē'rārē mū'ūrē nigūti: Sū'ori wejepeorārē ni'cārōnojo weeya. Mū'u tū'sarānojo dia'cūrē añurō weeticā'ña. Nipe'tirārē queoro weeya. ²² Ī'abocurequejo, sū'ori wejepeogure sōrōticā'ña. Mū'u ña'arō weerārē besegu, na ña'arō weesere bu'ipejatamubosa'a. Nipe'tise ña'arō weesere cā'mota'aya.

²³ Mu'u paapu dutitise ye bu'iri aco dia'cũ sî'rîticã'ña. Cã'rõacã vino quẽ'rãrẽ sî'rîña.

²⁴ Ni'cãrẽrãrẽ na ña'arõ weesere beseatji duporo maata na ña'arõ weesere masîno'toja'a. Æpẽrã pe'ere na ña'arõ weese be'ropu bajarosa'a. ²⁵ Mejãrõta tja añurõ weese quẽ'rã maata masîno'o. Apeye pe'e añurõ weese maata bajutise be'ropu bajarosa'a.

6

¹ Jesucristore ãjõpeorã da'raco'teri masã na wiorãrẽ wiopesase me'rã ï'arõña'a. Na tojo weecã, Õ'acũrẽ, tojo nicã marĩ bu'esere æpẽrã ña'arõ ucũsome. ² Na wiorã Jesucristore ãjõpeorã nicã, a'tiro weeticã'to. Na ãjõpeorã nise bu'iri narẽ wiopesase marĩrõ ï'aticã'to. A'tiro pe'e weeato. Nemorõ añurõ weeato. Na wiorã Jesucristore ãjõpeorã nima. Tojo weerã na acawererã na mairãrẽ weronojõ añurõ weeato. A'tere were, bu'eya narẽ.

Marĩ ãjõpeosere queoro weedutise ni'i

³ No'o mejẽcã bu'egunojõ a'tiro nisami. Marĩ wiogu Jesucristo ye bu'esere “Tojo niwe'e”, nisami. Tojo nicã marĩ ãjõpeose quẽ'rãrẽ “Tojo niwe'e”, nisami. ⁴ Tojo nigũ masĩtimigũ, “Æpẽrã yu'ruoro masĩyu'rũnũ'cã'a”, nisami. Cũ tojo nigũ tu'omasĩtigũ nimi. Cũ na ucũsenucũrẽ “Tojo niwe'e”, nimujãsami. Te me'rã a'merĩ uose, a'metu'tise, yabise, a'merĩ ãjõpeotise wã'cã'a. ⁵ Tojo nicã æpẽrã mejõ warota a'metu'tise wã'cã'a. Ña'arõ wãcũrã, tojo weesama. Diacjũ cjasere ne masĩtisama. Tojo weerã me'rã a'mesu'aticã'ña. Na “Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã wapata'arãsa'a”, ni wãcũsama. ⁶ Tojota ni'i, nĩrõ. Diacjũta marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeose me'rã peje apeyenojõ cuorã weronojõ ni'i. Marĩ cuoro ejatuario e'caticãma, tojota ni'i. ⁷ A'tiro ni'i. Marĩ a'ti turipure bajarã, ne apeyenojõ me'rã bajuatiwu. Wẽrĩrãpu quẽ'rã ne apeyenojõ miasome. ⁸ Marĩ su'ti, ba'ase cuose me'rã e'catiroa'a. ⁹ Æpẽrã pe'e peje cuosĩrĩrã uaripejarã no'o uaro weema'asama. Siape me'rã nemorõ uaripejadosama. Te me'rã na dojo, bu'iri da'reno'rãsama. Pecame'epu wa'arãsama. ¹⁰ A'tiro ni'i. Niyeru uaripejase me'rã nipe'tise ña'ase du'pocãti'i. Æpẽrã Jesucristore ãjõpeomi'cãrã a'te uaripejase me'rã na ãjõpeomi'quere du'ucã'sama. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ na catiri umucore peje bujawetise bocama.

Pablo Timoteore “Queoro weeya” nise ni'i

¹¹ Timoteo, mu'u pũrĩcã Õ'acũ yagu uaripejasere ne weema'aticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Añurõ weenu'cũcã'ña. Õ'acũrẽ sirutuya. Cũrẽ ãjõpeoya. Nipe'tirãrẽ ma'ĩña. Mejẽcã wa'acã, wãcũtutuaya. Tu'tiro marĩrõ æpẽrãrẽ añurõ weeya. ¹² Mu'u tutuario põtẽorõ wãcũtutua, ãjõpeonu'cũcã'ña. Catise u'musepu mu'u Õ'acũ me'rã ninu'cũatjere wãcũnu'cũcã'ña. Õ'acũ catise pe'titisere o'osĩ'rĩgũ mu'urẽ besecu niwĩ. Tojo weegu tere wãcũyu'rũnũ'cãcã, mu'urẽ o'ogusami. Mu'u pãjãrã tu'oropu Jesucristore ãjõpeosere queoro werewu. ¹³⁻¹⁴ Õ'acũ nipe'tirãrẽ catise o'ogu nimi. Cũ ï'orõpu, tojo nicã Jesucristo ï'orõpu quẽ'rãrẽ mu'urẽ weeduti'i. Jesucristomarĩcã cũ catiri umucore ma'itigu, a'tiro weecu niwĩ. Poncio Pilatore cũ nisetisere añurõ werecu niwĩ. Mu'u quẽ'rã yu'u dutise nipe'tisere ducayuro marĩrõ queoro wereya. “Cũ queoro weetimi”, nino'ticã'ña. Marĩ wiogu Jesucristo a'tiri curapu tojo weedu'uya. ¹⁵ Õ'acũ “Tojo weeguti” nĩcatero ejacã, nipe'tise cũ ní'quere queoro tu'ajanũ'cõgũsami. Õ'acũ ni'cũta añuyũ'rũgu, tutuayũ'rũgu nimi. Nipe'tirã wiorã wiogu nimi. ¹⁶ Cũ ni'cũta catinu'cũmi. Cũ pũrõ asisteropu nimi. Ne ni'cũ masũ

cũ basu Õ'acũ nirõpu wa'amasĩtimi. Ne ni'cũ cãrẽ ï'aticu niwĩ. Ì'ata basiowe'e. Õ'acũ ni'cũrẽta añurõ ucũyũ'rũnũ'cãrõũa'a. “Cũ wiogu ninu'cũato”, nirõũa'a. Tojota niato.

¹⁷ No'o peje cõorãnojõrẽ a'tiro weedutiya. Na “Ãpẽrã yũ'rũoro niyũ'rũnũ'cã'a”, niticã'to. Na cõose me'rã “Añurõ wa'arosa'a”, ni e'catiyuticã'to. Te queoro niwe'e. Pe'tidija wa'arosa'a. Tojo weronojõ o'orã, Õ'acũ pe'ere e'catise me'rã yucueato. Cũ catinu'cũgũ marĩrẽ e'caticã uagu, nipe'tise marĩ cõosere o'omi. ¹⁸ Peje cõorãrẽ añusere weedutiya. Ãpẽrãrẽ añurõ weeato. Na cõosere o'oato. ¹⁹ Na tojo wéérã, ape umucopure peje cõorã weronojõ niyutojarãsama. Na catinu'cũatjere bocarãsama.

Pablo Timoteore “Tojo weeya”, nitũo'que ni'i

²⁰ Timoteo, Õ'acũ mũ'ũrẽ weredutigu cũu'quere añurõ weeya. A'ti nucũcã cjase ucũse mejõ nisere tũ'oticã'ña. Tojo nicã mejẽcã no'o uaro ucũma'ase quẽ'rãrẽ tũ'oticã'ña. Ãpẽrã “Masĩrã waro ni'i” nirã peje mejẽcã wãcũse cõoma. Uputu na uaro ucũma'asama. Na masĩse nisoo ucũma'ase ni'i. Tojo weegu narẽ tũ'oticã'ña.

²¹ Ni'cãrẽrã a'tere weesiruturã, Jesucristore ãjõpeomi'quere du'ucã'cãrã niwã.

Õ'acũ mũ'ũrẽ añurõ weeato.

Tocã'rõta oja'a.

Pablo

Pablo Timoteore ape pūrī ojanemo'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojanopā nise ni'i

Pablo Timoteore Romapū bu'iri da'reri wi'ipū nīgū, ojacū niwī. Cū Timoteore ojamū'tāca pūrīrē a'tiro ojacū niwī: “Yū'u bu'iri da'reri wi'ipū nise wapa nipe'tiropū Jesucristo ye queti se'saro wee'e”, ni ojacū niwī. A'ti pūrīma ti pūrī weronojō ojaticū niwī. Asia di'tacjārā cūrē bu'iri da'reri wi'ipū nicā, bopoyasācārā niwā. Tojo weegū nipe'tirā cō'awā'cāno'caro weronojō tū'oña'cū niwī. Luca, tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā dia'cū cūrē wācūtutuacā wéerā, bu'iri da'reri wi'ipū nigūrē bopoyasāticārā niwā. Pablo “Ni'cūta nisa'a” ni tū'oña'gū, cū me'rācjārā waro Timoteore, Marcore cū tiropū pijiocū niwī. Troapū cū cūu'que paperare, cū yaro asibusurore miitidutigūnojōta pijiocū niwī. Cū “Maata wērīgūsa'a”, ni wācūcū niwī. A'ti pūrī cū ojatūoca pūrī ni'i.

Pablo Timoteore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Jesucristo besecū'cū ni'i. Cū yū'ure Ō'acū ʔaronojōta cū ye quetire weredutigū o'owī. A'te queti a'tiro ni'i. Ō'acū “Jesucristore ējōpeorārē catinu'cūcā weeguti”, nicū niwī. Cū ní'caronojōta yū'ure tere weredutigū o'owī.

² Timoteo, mū'urē yū'u maigūrē oja'a. Mū'u Jesucristo ye quetire yū'u werecā, añurō ējōpeowū. Tojo weegū mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Ō'acū marī pacū, tojo nicā Jesucristo marī wiogu mū'urē añurō weeato. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

“Jesucristore ējōpeorā āpērārē a'tiro weeroūa'a” nise ni'i

³ Yū'u Ō'acūrē sērīsetirinūcū mū'urē wācū'u. Mū'urē wācūgū, űamipū, umucopū Ō'acūrē e'catise o'o'o. Cūrē yū'u űecūsumūa ējōpeoseti'caronojōta ējōpeo'o. Yū'u bu'iri moogū tū'oña'gū, cūrē ējōpeo'o. ⁴ Timoteo, mū'urē pūrō wācū'u. Yū'u mū'u tiropū ní'cū wijacā, mū'u uti'quere wācūnu'cūcā'a. Mū'urē pūrō ī'asī'rīsa'a. Mū'urē ī'agū, e'catiguti nīgū, tojo wācū'u. ⁵ Mū'u Jesucristore queoro ējōpeosere yū'u wācū'u. Mū'u ni'cārōacā ējōpeosere mū'u űecō Loida, tojo nicā mū'u paco Eunice ējōpeomū'tāwā. Mū'u quē'rā tereta ējōpeosirutugū wee'e.

⁶ Tojo weegū mū'u a'tiro weecā űa'a. Ō'acū mū'urē weeduti'quere tutuaro me'rā weenu'cūcā'ña. Todūporo yū'u mū'urē űapeocā, Ō'acū mū'urē añuse masīsere o'owī. Tere nemorō añurō weenu'cūcā'ña. ⁷ Ō'acū marīrē Espīritu Santure o'owī. Cūrē o'ogū, uidutigū mejēta o'owī. Tojo o'ogū, tutuase o'ogūre, ma'ise o'ogūre, queoro wācūse o'ogūre o'owī. ⁸ Tojo weegū marī wiogu ye quetire weregū, bopoyaticā'ña. Yū'u quē'rārē Jesucristo ye queti bu'ese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū yū'u dujicā, bopoyasāticā'ña. A'tiro pe'e weeya. Jesucristo ye quetire wereya. Tojo werese bu'iri mū'u quē'rā űa'arō yū'rūgūsa'a. Tojo wa'acā ī'agū, “Añurōsa'a”, űña. Ō'acū mū'urē tutuaro o'oro pōtēorō tojo weeya. ⁹ Ō'acū marīrē pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūweticā weewī. Cū añurō weecā űagu, cū űaro weedutigū marīrē besecū niwī. Marī añuse weesetisere ī'agū mejēta besecū niwī. Cū pe'e marīrē añurō weesī'rīgū besecū niwī. A'tiro ni'i. Ō'acū marīrē ma'īgū, Jesucristo marīrē yū'rūoatjere wācūcū niwī. Tere a'ti turi weese dūporo wācūtojacū niwī. ¹⁰ A'tocateroma marīrē yū'rūogu, Jesucristo a'tise me'rā cū ma'isere ī'owī. Marī pecame'epū wa'abo'cārārē yū'rūweticā weewī. Tojo nicā a'tiro masīcā weewī. Marī cū yū'rūose quetire tū'o ējōpeorā, catinu'cūrāsa'a nisere masīcā weewī.

¹¹ Õ'acũ te quetire yu'ure weredutiwĩ. Judío masã nitirãrẽ bu'edutigu yu'ure besecũwĩ. ¹² Te quetire werese bu'iri yu'u pũrõ pi'eti'i. Tojo pi'etimigũ, bopoyawe'e. Yu'u Jesucristore masĩ'i. "Cũ ní'quere queorota weegusami", ni'i. Cũ tutuagu nimi. Yu'ure te queti wereturiase cũu'quere añurõ co'teyapada'reogusami. "Téé apaturi a'tigupũ, co'tenu'cũgũsami", ni'i. Tojo weegu yu'u ne bopoyawe'e.

¹³ Yu'u mu'urẽ bu'e'quere queoro bu'ewã'cãña. Añurõ ãjõpeosetiya. A'merĩ ma'iña. Marĩ Jesucristo me'rã nĩrã, tojo weemasĩ'i. ¹⁴ Espíritu Santu marĩpure nimi. Cũ weetamuse me'rã Õ'acũ mu'urẽ weredutigu cũu'quere añurõ bu'eya.

¹⁵ Mu'u masĩtoja'a. Nipe'tirã Jesucristore ãjõpeorã, Asiãjãrã yu'ure cõ'awijape'tia wa'awã. Na wa'tero ní'cãrã quẽ'rã Figelo, tojo nicã Hermógenes mejãrõta weewã.

¹⁶ Onesíforo pũrĩcã tojo weetiwi. Õ'acũ cũrẽ, cũ ya wi'icjãrãrẽ pajaña'gũsami. Pejetiri Onesíforo yu'ure wãcũtutuacã weewĩ. Apeye quẽ'rãrẽ yu'u bu'iri da'reri wi'ipu nimicã, yu'ure bopoyasãtiwĩ. ¹⁷ A'tiro pe'e weewĩ. Cũ Romapũ ejagu, yu'ure uputu a'macũ niwĩ. Téé bocagupũ, a'madu'uwĩ. ¹⁸ Marĩ wiogu masãrẽ beseatji nũmũ Onesíforore pajaña'to. Cũ marĩrẽ Éfesopũ weetamu'quere mu'u añurõ masĩsa'a.

2

Pablo Timoteore queoro weedutise ni'i

¹ Timoteo, mu'u yu'u macũ weronojõ nigũrẽ a'tiro nigũti. Jesucristo mu'urẽ añurõ weemi. Tojo weegu cũ weetamuse me'rã cũrẽ ãjõpeonu'cũcã'ña. ² Yu'u pãjãrã masã tu'oropũ bu'e'quere wereturiaya. "Á'rãta yu'u bu'esere ãpẽrãrẽ queoro wereturiatũ'sama" ni, mu'u i'arãnojo'rẽ wereya.

³ Mu'u Jesucristo ye quetire werese bu'iri mu'urẽ ña'arõ wa'arosa'a. Ësãrẽ wa'a'caro weronojõ wa'arosa'a. Mu'urẽ tojo wa'acã, wãcũtutuaya. Surara weronojõ weeya. Cũrẽ mejẽcã wa'acã, wãcũtutuasami. ⁴ Surara cũ wiogu dutise dia'cũrẽ weesami. Surara nitigu weronojõ weetisami. Tojo weegu mu'u cũ weronojõ weeya. Jesucristo ye dia'cũrẽ weeya. ⁵ Apĩ quẽ'rã omarĩ masũ cũ wiorã dutisenojõrẽ queoro weetigu, wapata'atisami. Na cũrẽ o'obo'quere o'otisama. Tojo weegu añuse bocasĩ'rĩgũ, Jesucristo duti'quere queoro weeya. ⁶ Ni'cũ wesepũ añurõ da'raganojõ ti wese cjase ducatisa me'rã dua wapata'amasĩsami. Mu'u te weronojõ Õ'acũ ye cjasere añurõ bu'egu, te wapa mu'u quẽ'rã wapata'amasĩ'i. ⁷ Yu'u weresere wãcũnũrũña. Mu'u tojo weecã, marĩ wiogu nipe'tisere mu'urẽ masĩcã weegusami.

⁸ Jesucristore wãcũña. Cũ wẽrĩ'cu nimigũ, masãcu niwĩ. Cũta dũporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu nimi. Yu'u Jesucristo ye añuse quetire weregu, tereta werewũ. ⁹ A'te queti werese bu'iri yu'u pi'etisa'a. Yu'u ña'arõ weegũ weronojõ bu'iri da'reri wi'ipu ni'i. Õ'acũ ye queti pũrĩcã nipe'tiropũ nibi'atoja'a. Yu'ure bu'iri da'reri wi'ipu bi'adũpo'que weronojõ niwe'e. ¹⁰ Tojo weegu yu'u pi'etimigũ, wãcũtutua'a. Õ'acũ bese'cãrãrẽ añurõ wa'ato ní'gũ tojo wee'e. Na quẽ'rã marĩ weronojõ Jesucristore ãjõpeorã, yu'rũono'rãsama. Añubutiasere bocarãsama. Catinu'cũcã'rãsama. Tojo weegu nipe'tisere wãcũtutua'a.

¹¹ A'tiro nise diacjũta ni'i:

Marĩ Jesucristore ãjõpeose bu'iri ãpẽrã wẽjẽbosama. Na tojo wẽjẽcã, marĩ Jesucristo me'rã u'musepũ catinu'cũrãsa'a.

¹² Marĩ pi'etirã wãcũtutuarã, cũ wiogu nirõpũ cũ me'rã wiorã nirãsa'a. "Cũrẽ masĩtisa'a" nicã, cũ quẽ'rã marĩrẽ "Masĩwe'e", nigũsami.

¹³ Marĩ cũrẽ añurõ ãjõpeotimicã, cũ pe'e nipe'tise "A'tiro weeguti" ní'quere queoro weenu'cũsami.

Õ'acũ ne ni'cãti nisoomasĩtisami.

Pablo Timoteore queoro bu'edutise ni'i

¹⁴ Mũ'u bu'erārē a'te dūporo yu'u oja'quere wācūdutiya. Āpērā ucūsetirinācū “Tojo mejēta ni'i”, nisama. Diacjū marī wiogu tū'oropu na tojo nisetisere du'udutiya. Te ucūse wapamarī'i. Āpērā wācūsere dojorēma. ¹⁵ Mũ'u pe'e Ō'acū yere añurō bu'eya. Tojo nicā cū yere queoro weeya. Mũ'u tojo weecā ī'agū, mũ'urē “Añurō weemi”, nigūsami. Queoro wéégū, mũ'u da'rasere bopoyasome. Diacjū cjasere Jesucristo ye quetire queoro wereturiaya. ¹⁶ A'ti turi cjase diacjū nitisere na ucūcā, ucūtamuticā'ña. A'tiro ni'i. Tere ucūrā, nemorō siape me'rā ña'arā wa'asama. ¹⁷ Na bu'ese marī upupu cāmi boase'saro weronojō āpērārē pē'rīpejawā'cāsa'a. Ā'rā puarā Himeneo, Fileto te boase weronojō masārē bu'érā, dojorēma. ¹⁸ Ā'rā Ō'acū ye quetire queoro bu'etima. A'tiro nima: “Masā wērī'cārā masātojacārā niwā”, nima. Na tojo nicā tū'orā, āpērā “¿Ēsā de'ro ējōpeorāsariba?” ni wācūma. ¹⁹ Ō'acū cū ucūse cūu'que pūrīcā tutuari wi'i yeenu'cō'que weronojō ni'i. Cū ye queti ne ducayuwe'e. A'tiro ni'i. “Marī wiogu Jesucristo cū yarārē masīsami.” Tojo nicā “Nipe'tirā 'Jesucristo yarā ni'i', ni wācūrā ña'arō weesere du'uato.”

²⁰ A'te queosere wereguti. Ni'cū peje cuogu ya wi'ipure peje bapari nisa'a. Uru me'rā wee'que pari, plata me'rā wee'que pari nisa'a. Tojo nicā apeye yucu me'rā wee'que pari, di'i me'rā yee'que pari nisa'a. Bosenu'nu nicā añuse parire na ba'awuaropu peosama. Apeye parire mejō nirī numu peosama. ²¹ Marī a'te weronojō ña'asere weetirā, bosenu'nu nicā añuse pari peose weronojō nirāsa'a. Marī wiogu yarā waro nirāsa'a. Cū nipe'tise añurō weedutisere queoro weerāsa'a.

²² Tojo weegu mũ'u ma'mapjia na ūaripejasenojōrē weeticā'ña. Queoro weeya. Jesucristore ējōpeoya. Masā quē'rārē ma'īña. Tojo nicā a'mequēse marīrō niña. Nipe'tirā queoro weerā Ō'acūrē ējōpeorā me'rā añurō nicā'ña. ²³ Āpērā tojo ucūma'acā, na me'rā ucūtamuticā'ña. Na tū'omasītima. Mũ'u masī'i, na tojo ucūrā na ūaro a'metu'tiyapatisama. ²⁴ Mũ'u marī wiogure da'raco'tegu ni'i. Ne a'metu'titicā'ña. A'tiro pe'e weeya. Nipe'tirā me'rā añurō niña. Narē añurō bu'e, na mũ'urē ña'arō weesī'rīcā, tojo tū'oña'cā'ña. ²⁵ Mũ'u bu'esere tū'osī'rītirārē añurō pajaña'se me'rā narē “A'tiro pe'e añurō weeya”, niña. Ō'acū na ña'arō wee'quere ducayugusami nígū, tojo niña. Na ducayurā, diacjū cjasere ējōpeorāsama. ²⁶ Mũ'u narē tere werecā, tū'omasīrāsama. Tojo weerā wātī yarā, cū dutiro weemi'cārā yu'rūwetiwiñarāsama.

3

“A'ti turi pe'tise dūporo dicuse ña'ase wā'cārōsa'a” ní'que ni'i

¹ Mũ'u a'tere tū'omasīña. A'ti turi pe'tise dūporo peje ña'ase wā'cārōsa'a. A'tiro wa'arosa'a. ² Masā na ye cjase dia'cūrē ūarāsama. Niyerure ūaripejarāsama. “Āpērā yu'rūoro añuyu'rūnu'cā'a”, ni wācūrāsama. Masībutiarā weronojō ucūma'arāsama. Ō'acūrē ūatirā, ña'arō cūrē ucūrāsama. Na pacusumuarē yu'rūnu'cārāsama. Āpērā narē añurō weemicā, “Ēsārē añurō weepu”, ne nisome. Narē e'catise o'osome. Wiopesase me'rā Ō'acūrē ējōpeosome. Marī ējōpeosetisere mejō nisere weronojō wācūrāsama. ³ Ne āpērārē ma'isome. Pajaña'se moorāsama. Ucjasepijarā nirāsama. Na no'o ūaro ña'arō weesī'rīsere weerāsama. Āpērārē ña'arō pi'eticā weerāsama. Ne cārō añusere ūasome. ⁴ Na me'rācjārā nimi'cārārē ña'arō weerāsama. No'o ūaro weema'acā'rāsama. Na uputu “Āpērā yu'rūoro añuyu'rūnu'cā'a”, ni wācūrāsama. Ō'acū pe'ere wācūrōnojō o'orā, e'cati nisetisenojō dia'cūrē wācūrāsama. ⁵ Ō'acūrē ējōpeorā weronojō weesoarāsama. Na weesetise me'rā pe'e Ō'acū tutuasere “Tojo niwe'e”, nirāsama.

Nanojō me'rā ne cā'rō ba'patima'aticā'ña. ⁶ Na tojo weerānojō a'tiro weesama. Ucūme'rīse me'rā wi'seripū sājāasama. Sājāa, numia tiro toduporo ña'arō wee'cārā bu'iritirā, wācūtutuaturārē nisoō dojorēsama. Narē mejēcā ējōpeocā weesama. Na numia nipe'tise ña'arō weesere ɰaripejasama. ⁷ Nipe'tise bu'esere masīsī'rīmīrā, ne diacjū cjasere masītu'ajatisama. ⁸ Numiarē nisoōri masā pɰarā Janes, Jambres weronojō nima. Na dɰporopɰ Moisé nícateropɰre na Egiptocjārā tu'oña'rī masā nicārā niwā. Na Moisére ī'atu'ticārā niwā. Diacjū cjasere ne ɰaticārā niwā. Na weronojō ā'rā quē'rā diacjū cjasere ɰatima. Ña'arō wācūpo'cārā ne queoro ējōpeomasītima. ⁹ Na ucūma'ase maata pe'tirosa'a. Nipe'tirā na ucūcā tu'orā, “Tojo nima'arā weema”, nirāsama. Moisére ɰati'cārā Janes, Jambres weronojō wa'arosa'a. Titapɰre na nima'asere masā masīcārā niwā. Mejārōta tja ā'rā quē'rārē na nima'asere masīrāsama.

Pablo Timoteore “A'tiro weeya” cū nituo'que ni'i

¹⁰ Mɰ'u pūrīcā yɰ'u bu'ese nipe'tisere añurō masī'i. Yɰ'u weesetisere, yɰ'u weesī'rīsere masī'i. Tojo nicā yɰ'u Ō'acūrē ējōpeosere masī'i. Āpērā queoro weeticā, yɰ'u tojo tu'oña'sere mɰ'u masī'i. Yɰ'u ma'isetisere, mejēcā wa'acā wācūtutuasere mɰ'u masī'i. ¹¹ Masā yɰ'ure ña'arō weecā, pi'etiɰu. Nipe'tise a'te macārīpɰ wa'a'quere mɰ'u masī'i. Antioquíapɰ, Iconiopɰ, Listrapɰ yɰ'u pi'eti'quere mɰ'u masī'i. Pi'etisetirinɰcū marī wioɰu yɰ'ure yɰ'rɰweticā weewī. ¹² Diacjūta ni'i. Jesucristore ējōpeorā nipe'tirārē Ō'acū ɰaronojō añurō weesī'rīrārē āpērā ña'arō weerāsama. ¹³ Ña'arī masā, tojo nicā nisoōri masā nemorō ña'arō weenemopeorāsama. Nisoōnemowā'cārāsama. Nisoōrā nimirā, na quē'rā nisoōno'o, ējōpeorāsama.

¹⁴ Mɰ'u pūrīcā mɰ'urē bu'e'quere queoro ējōpeonu'cūcā'ña. Queoro weeya. Mɰ'u tere “Diacjūta ni'i”, nisa'a. Mɰ'u mɰ'urē bu'e'cārārē masī'i. ¹⁵ Mɰ'u wī'magūputa Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere masīnu'cāwū. Tere bu'éɰu, mɰ'u Ō'acū yere masīwū. Masī, Jesucristore ējōpeose me'rā yɰ'rɰono'wū. ¹⁶ Ō'acū ye queti ojāca pūrī cjasere ojadutigɰ, cū masīse o'ose me'rā ojaduticɰ niwī. Te oja'quere bu'érā, diacjū nisere masīno'o. Marī ña'arō wee'que quē'rārē “Ña'a ni'i”, nino'o. Marī ña'arō wee'quere dɰcayumasīcā wee'e. Tere bu'érā, queoro weenu'cūmasī'i. ¹⁷ Ō'acū cū yarārē nipe'tise añurō weesere weemasīato nígū cū ye cjasere ojaduticɰ niwī.

4

¹ Jesucristo nipe'tirā wioɰu tutuaro me'rā a'tigusami. A'tigɰ, masā catirārē, wērī'cārārē besegusami. Ō'acū, tojo nicā Jesucristo tu'oropɰre mɰ'urē a'tiro weeduti'i. ² Masārē Ō'acū ye quetire wereya. Nipe'tisetiri masā tu'osī'rīcā, wereya. Na tu'osī'rīticā quē'rārē, werenu'cūcā'ña. Mɰ'u weresere tu'orā, ējōpeorāsama. Na queoro weeticā, tu'tiya. “A'tiro weeroua'a”, niña. Narē bu'éɰu, queoro pajaña'se me'rā wereme'rīcā'ña. ³ Be'ropɰre masā añuse bu'esere ɰatirāsama. Tojo weegɰ a'tiro nicārē queoro bu'ewe'oya. Be'ropɰre a'tiro wa'arosa'a. Na, na ɰaro weerāsama. Na tu'otu'sase dia'cūrē tu'osī'rīrāsama. Tojo weerā tere bu'eajā pājārārē a'marāsama. ⁴ Na diacjū cjasere tu'osome. Nipe'tise no'o werema'ase pe'ere tu'orāsama. ⁵ Timoteo, mɰ'u pūrīcā queoro wācūña. Mɰ'u Jesucristo ye quetire werecā, masā mɰ'urē ña'arō weerāsama. Na tojo weecā, wācūtutuaya. Jesucristo masārē yɰ'rɰomi nise quetire du'ucūūrō marīrō werenu'cūcā'ña. Mɰ'urē weeduti'quere weetu'ajanu'cōña.

⁶ Yɰ'u wērīatjo cā'rō dɰ'sa'a. Yɰ'ure masā Ō'acūrē wa'icɰrārē ūjūamorōpeo'caro weronojō wa'arotiro wee'e. Tojo weegɰ mɰ'urē tojo duti'i. ⁷ Yɰ'u Jesucristo ye quetire wereɰu, nipe'tise yɰ'u tutuaro pōtēorō weewɰ. Nipe'tise Ō'acū yɰ'ure duti'quere

tu'ajatoja'a. Ne cūrē ējōpeodu'uwe'e. ⁸ Ni'cārōacārē majā Ō'acū yu'ure añurō wee'que wapa o'eatje dū'sa'a. Marī wioḡu Ō'acū masārē beseatji nūmū nicā, yu'ure o'ogusami. Cū masārē queoro besemi. Yu'u dia'cūrē o'osome. Nipe'tirā cūrē ējōpeorā cū a'tiatjere uarārē o'ogusami.

Pablo cū ye cjasere were'que ni'i

⁹ Mū'u pōtēorō a'tita basioro yu'u tiropu maatacure ī'agū a'tia. ¹⁰ A'tiro ni'i. Crescente wāmetigū Galacia wāmetiropu wa'awī. Tojo nicā Tito Dalmaciapu wa'awī. Demas pūrīcā a'ti turi cjasere nemorō ma'iyu'rūnū'cāgū, yu'ure cō'awā'cā wa'awī. Cū Tesalónicapu wa'awī. ¹¹ Luca dia'cū yu'u me'rā nīmī. Marcore a'maña. Mū'u me'rā a'tiato. Cū yu'ure weetamusere ūa'a. ¹² Yu'u Tíquicore Éfesopu o'ówū. ¹³ Mū'u a'tigū, yaro su'tiro asibusuro bu'icjārōrē miitia. To Troa wāmetiri macā Carpo ya wi'ipu nisa'a. Yé papera tūrūrīrē miitia. Wa'icūrā caseri me'rā oja'que yé caserire acobojotibutiācā'ña.

¹⁴ Alejandro cōme me'rā da'rari masū yu'ure ña'abutiāro weewī. Ō'acū marī wioḡu cū wee'caro ejatuario cūrē bu'iri da'regusami. ¹⁵ Mū'u pūrīcā cūrē tū'omasīña. Cū marī bu'esere ne ūatiyu'rūami.

¹⁶ Ne waro wiorā yu'ure sērītiña'cā, ne ni'cū yu'ure weetamutiwī. Nipe'tirā yu'ure cō'awā'cā wa'awā. Ō'acū na tojo wee'quere acobojocā ūa'a. ¹⁷ Ō'acū pūrīcā yu'ure weetamuwī. Yu'ure tutuase o'owī. Tojo weegu wiorārē yu'u a'tiro werewū. Jesucristo masā ña'arō niseti'quere yu'rūomi nise quetire narē werepe'ocā'wū. Nipe'tirā a'ti ūmucocjārā judío masā nitirā te quetire tū'oato nīgū tojo werewū. Apeye quē'rārē Ō'acū yu'ure a'tiro weewī. Yaiwa ba'ano'bo'cure weronojō wiose wa'teropu nigūrē yu'rūweticā weewī. ¹⁸ Tojo nicā nipe'tise yu'ure be'ropu ña'arō weeatjere yu'rūweticā weegusami. Ū'mūsepū cū wioḡu nirōpu yu'ure miagūsami. Masā Ō'acūrē añurō ucūnu'cūato. Tojota wa'ato.

Pablo añudutitūo'que ni'i

¹⁹ Prisca, Aquila añuato. Tojo nicā Onesíforo ya wi'icjārā quē'rā añuato. ²⁰ Erasto Corintopu tojaque'awī. Trófimoma dutitigure Miletopu cō'awā'cātiwū. ²¹ Mū'u pōtēorō a'tita basioro pu'ecu dūporo a'tia. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, nipe'tirā marī acawererā mū'urē añudutima.

²² Jesucristo marī wioḡu mū'u me'rā niato. Ō'acū masā nipe'tirārē añurō weeato. Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Titore ojaca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pablo Tito wāmetigure ojacu niwī. Tito judío masū mejēta nicu niwī. Pablo Titoreta Creta nūcūrōpu Jesucristo ye quetire añurō bu'eyapatitu'ajadutigu cūucu niwī. Tojo nicā Jesucristore ējōpeori curuacjārā sājācā weedutigu cūucu niwī. A'ti pūrīrē cūrē bu'enemogū cū da'rasere masīato nīgū wācūtutuacā weenemogū ojacu niwī.

Pablo Titore oja'que ni'i

¹ Yū'u Pablo Ō'acūrē da'raco'tegu Jesucristo besecū'cu ni'i. Cū, cū ye quetire weredutigu cūuwī. Ō'acū cū bese'cārārē añurō ējōpeocā uasāgū yū'ure cūuwī. Tojo nicā narē Ō'acū ye, diacjū cjasere masīdutigu cūuwī. Queoro Ō'acū uaronojō weedutigu tojo cūuwī. ² Apeyere, narē Ō'acū tiropu catinu'cūatjere e'catiyudutigu cūuwī. Ō'acū nisootimi. Cū a'ti turi weese dūporo “Catise pe'titiatjere o'oguti”, nitojacu niwī. ³ Ni'cārōacārē cū “Tojo weeguti” nīcatero eja'a. Tojo weegu cū ye quetire weresijase me'rā “Cū tojo weeguti” nī'quere masārē masīcā weemi. Ō'acū marīrē yū'ruogu cū dutiro me'rā yū'ure te quetire weredutiwī.

⁴ Tito, mū'u yū'u macū weronojō ni'i. Marī ni'cārōnojō ējōpeose cūo'o. Mū'urē a'ti pūrīrē oja'a. Ō'acū marī pacu, tojo nicā Jesucristo marī űa'arō wee'quere yū'ruogu añurō weeato mū'urē. Pajaña'to. Mū'urē ejerisājācā weeato.

Pablo Titore bu'eduti'que ni'i

⁵ Mū'urē Creta wāmetiri nūcūrōpu cūuwā'cātiwū. Yū'u weepe'oti'quere tu'ajanu'cōdutigu tojo weewu. Tojo nicā yū'u nīrōnojōta topu nise macārīrē, te macārīnucū Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeojārē sōrōdutiwū. A'tiro niwū: ⁶ “Sū'ori wejepeorā a'tiro nisetirārē sōrōña. ‘Nāta űa'arā nima’ nino'ña marīrānojōrē sōrōña. Na ni'cārērā numiata numotiato. Na pō'rā quē'rā Jesucristore ējōpeorāta niato. ‘Na no'o uaro űa'arō weema’ nino'rā niticā'to. Tojo nicā yū'rūnu'cāsepijārā niticā'to”, niwū. ⁷ Ni'cū Jesucristore ējōpeori curuacjārārē sū'ori wejepeogu Ō'acū ye cjasere co'tegu nimi. Tojo weegu “Cūta űa'agū nimi” nino'ña marīgūnojō niato. Cū uaro dia'cū dutigūnojō, uamūñagūnojō niticā'to. Tojo nicā quē'agu, cumucabucu no'o űa'arō weese me'rā niyeru wapata'asī'rīgūnojō niticā'to. ⁸ A'tiro pe'e niato. Sijari masā cū ya wī'ipu wa'acā, añurō pōtērīgūnojō niato. Añusere weegūnojō niato. Tojo nicā añurō wācūyu weesetigūnojō, āpērārē queoro weegūnojō niato. Ō'acū uaro dia'cū weegū niato. Queoro weesetigūnojō niato. ⁹ Ō'acū yere, diacjū cjase cūrē bu'e'quere weenu'cūcā'to. Tojo weegu āpērā quē'rārē Jesucristo ye queti queoro bu'ese me'rā narē wācūtutuacā weemasīsami. Āpērā pe'ere te bu'esere mejēcā ucūrārē queoro wācūcā weemasīsami.

¹⁰ A'tiro ni'i. Pājārā Ō'acūrē yū'rūnu'cārā nima. Na no'o uaro ucūma'a, masārē mejēcā ējōpeocā weema. Judío masāta tojo weeyū'rūnu'cāma. ¹¹ Na niyeru wapata'ama'asī'rīrā, no'o uaro bu'ema'acā'sama. Na bu'ese me'rā pājārā ni'cū pō'rā ni'cā wī'icjārārē dojorēpe'ocā'sama. Tojo weerārē na bu'esere cā'mota'aya.

¹² Dūporopu ti nūcūrō Cretacjū ojari masū ti di'tacjārārē ojagu, a'tiro ojacu niwī: “A'to Cretacjārā nisoosepijārā nima. Wa'icūrā weronojō tu'omasītirā nima. Ba'awārīrā, teesepepijārā nima.” ¹³ Cū narē diacjūta ojacu niwī. Tojota nima. Tojo weegu tocjārā Jesucristore ējōpeorā űa'arō weesetirārē tu'tiya. Narē queoro

ējōpeodutigu tojo weeya. ¹⁴ Judío masã no'o ɰaro wãcũboca werema'asere tɰ'otĩcã'to nĩgũ añurõ bu'eya. Tojo nicã no'o na dutima'asere tɰ'otĩcã'to nĩgũ tojo weeya. Na Õ'acũ yere, diacjũ cjasere ɰatima.

¹⁵ Judío masã apeye ba'asere ba'adutitisama. “Tere ba'arã, Õ'acũ duti'quere yɰ'rɰnɰ'cãrã wee'e”, nisama. Tojo niwe'e. Marĩ nipe'tirã bu'iri marĩrã tɰ'oña'rã ba'acã, añu ni'i. Õ'acũrẽ yɰ'rɰnɰ'cãrã mejẽta wee'e. Āpẽrã Jesucristore ějōpeotirã nipe'tisere ña'arõ wãcũsama. A'tiro ni'i. Na wãcũseputa, na tɰ'oña'seputa ña'asãjãcã'sama. Tojo weerã na ña'arõ weesere ne bɰjawetitisama. ¹⁶ Na “Õ'acũrẽ masĩ'i”, nimima, nĩrã. Marĩ pe'e na weesetisere ĩ'arã, masĩ'i. “Na cãrẽ masĩtisama”, nino'o. Na ña'ayɰ'rɰarã, Õ'acũ dutisere yɰ'rɰnɰ'cãrã, ne cã'rõ añurõ weemasĩtisama.

2

Queoro bu'edutise ni'i

¹ Mɰ'u bu'égɰ, Õ'acũ ye cjasere diacjũ nirõnojõta bu'eya. ² A'tiro bu'eya. Bɰcɰrã ɰmɰa wiopesase me'rã weesetiato. Na wiopesase me'rã ĩ'ano'ato. Añurõ wãcũyu weesetirãnojõ niato. Apeyere queoro ějōpeoato. A'merĩ ma'isetiato. Mejẽcã wa'acã, nɰ'cãpoato. ³ Bɰcɰrã numiarẽ mejãrõta bu'eya. Õ'acũrẽ ějōpeorã numia weewɰasenojõrẽ weeato. Āpẽrãrẽ ña'arõ ucjaticã'to. Que'aticã'to. Nipe'tise na añuse weesetise me'rã āpẽrãrẽ queose o'oato. ⁴ Bɰcɰrãnumia ne marãputirãnumiarẽ a'tiro weeato. Na marãpusɰmɰarẽ, na põ'rãrẽ ma'icã weeato. ⁵ Tojo nicã narẽ añurõ wãcũyu weeseticã weeato. Ña'ase marĩrõ nicã weeato. Bɰcɰrãnumia na añurõ weese me'rã ne marãputirãnumiarẽ na ye wi'seripɰ añurõ co'temasĩcã weeato. Ma'ise me'rã āpẽrãrẽ añurõ weecã weeato. Na marãpusɰmɰarẽ añurõ yɰ'ticã weeato. Na tojo weecã ĩ'arã, ne ni'cũ Õ'acũ ye quetire “Tojo niwe'e”, nĩmasĩsome.

⁶ Ma'mapjiare mejãrõta wereya. Narẽ añurõ wãcũyu weesetirã niato nĩgũ tojo weeya. ⁷ Mɰ'u basuta nipe'tise mɰ'u weese me'rã nipe'tirãrẽ añuse queose o'oya. Narẽ bu'égɰ, nipe'tisere nisooro marĩrõ wiopesase me'rã bu'eya. ⁸ Queoro ucũña. Mɰ'u tojo weecã, āpẽrã ne “Tojo niwe'e”, nĩsome. No'o mɰ'u bu'esere ɰatigunojõ queoro mɰ'u bu'ecã tɰ'ogɰ, bopoyagɰsami. Marĩ bu'esere ne ña'arõ ucũsome.

⁹ Da'raco'terãrẽ a'tiro werecasaya: “Nipe'tise mɰsã wiorã dutisere yɰ'tiya. Narẽ e'caticã weeya. Ye'suticã'ña”, niña. ¹⁰ “Mɰsã wiorã yere yajaticã'ña. Tojo weronojõ o'orã, añurõ weese me'rã pe'e narẽ ějōpeocã weeya”, niña. Tojo weese me'rã āpẽrã Õ'acũ marĩrẽ yɰ'ruogɰ ye bu'esere “Añubutiase ni'i”, ni ĩ'arãsama.

¹¹ A'tiro ni'i. Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã na ña'arõ weeseti'quere yɰ'ruosĩ'rĩgũ, Jesucristore o'ócɰ niwĩ. ¹²⁻¹³ Jesucristo marĩ wiogɰ tu-tuayɰ'rugɰ, marĩrẽ yɰ'ruogɰ nimi. Be'ro cũ añurõ asistese me'rã apaturi a'tigɰsami. A'tocatero cũ a'tiatjere yucueri curare Õ'acũ marĩrẽ ña'asere, ña'arõ ɰaripejasere du'udutimi. Apeyenojõrẽ weeati duporo wãcũyutojaca be'ropɰ weedutimi. Tojo nicã queoro weeseti, añurõ ějōpeodutimi. ¹⁴ Jesucristo marĩ ña'arõ weesere yɰ'ruweticã wéégɰ, wẽrĩbosacɰ niwĩ. Cũ marĩrẽ cũ yarã sãjãdutigu, ña'ase moorã niato nĩgũ tojo weecɰ niwĩ. Marĩrẽ e'catise me'rã añurõ weeseticã ɰasami. Tojo weegɰ wẽrĩbosacɰ niwĩ.

¹⁵ A'tereta mɰ'u narẽ bu'eya. Narẽ wãcũtutuanemocã weeya. Na ña'arõ weesetisere narẽ masĩcã weeya. Mɰ'u āpẽrãrẽ dutigu niyugɰ, tojo weeya. Ne ni'cũ mɰ'urẽ tojo ĩ'acõ'aticã'to.

3

Jesucristore ĕjōpeorā weewuase ni'i

¹ Tocjārā Cretacjārārē a'tiro weedutiya. “Wiorā dutisere yu'tiato. Nipe'tise añurō weesenojōrē weeato. ² Ne āpērārē ña'arō ucjaticā'to. Āpērā me'rā ūrūsātirāta, narē añurō ucūato. Ma'ise me'rā nipe'tirārē añurō weeato”, niña narē.

³ Toduporopure marī quē'rā tu'omasītirā, Ō'acūrē yu'rūnu'cāsepijarā niwū. Marī bajuduti'cārā weronojō niwū. No'o uaro nipe'tisere uaripejawu. Ña'arō weenu'cūwū. Nipe'tirārē uowu. Āpērā marīrē yabicā, marī quē'rā narē yabia'mewū. ⁴⁻⁵ Marī tojo weesetimicā, Ō'acū cū añurō weesere, cū ma'isere ī'ogū, marīrē yu'rūowī. Marī añurō weesere ī'agū mejēta yu'rūowī. Cū pajaña'gū, marīrē yu'rūowī. Apaturi marīrē wī'marā ne bajarārē weronojō weewī. Cū wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere cō'agū yu'rūowī. Espiritu Santu marīrē añurā wa'adutigu ducayuwī. ⁶ Jesucristo marīrē yu'rūo'cu me'rā Ō'acū Espiritu Santu tutuasere marīrē o'oyu'rūnu'cāwī. ⁷ Ō'acū ma'īgū cū añurō weese me'rā marī ña'arā nimi'cārārē añurā wa'acā weecu niwī. Tojo weerā marī catinu'cūatjere e'catise me'rā yucuerā, cū “O'oguti” nī'quere ñe'erāsa'a.

⁸ Te yu'u ucū'que diacjū warota ni'i. Mu'u tere narē bu'enu'cūcā, uputu uasā'a. Mu'u tojo weecā, Ō'acūrē ĕjōpeorā añuse dia'cūrē weerāsama. Tojo weese añuse ni'i. Nipe'tirārē añurō wa'acā weese ni'i. ⁹ Apeye, mejō waro ucū, a'metu'tima'asere cā'mota'aya. Judío masā na du'pocātimujāti'que ucūma'asere cā'mota'aya. Tojo nicā Moisé duti'quere a'merī “Tojo niwe'e” ni ūrūsāsere cā'mota'aya. Nipe'tise te wapamarīse, na ucūma'ase ni'i.

¹⁰ Jesucristore ĕjōpeori curuacjārārē ducawaticā weegūnojōrē “Tojo weeticā'ña”, niña. Mu'u ni'cāti o puati werecūmī, musā me'rā nigūrē cō'awīrōña. ¹¹ “Ējōpeogu nimigū, dojugu weesami. Cū bu'iri da'reno'acjuputa nisami”, ni masītoja'a.

Pablo āpērārē weetamuduti'que ni'i

¹² Yu'u Artemarē o Tíquicore mu'u tiropu o'ócā, mu'u pe'e yu'u tiropu ducayuwā'cātia. Mu'u pōtēorō a'tita basioro yu'ure ī'agū a'tia. Yu'u Nicópolis nigūsa'a. Topu “Pu'ecu tō'ogūti”, niwū. ¹³ Nipe'tise mu'u weetamuta basiosere Zenas, masārē ucūbosagure weetamuña. Apolo quē'rārē weetamuña. Narē du'sasenojōrē o'oya. Na mu'u tojo weecā, apesepu yu'ruarā, apeyenojōrē du'sano'some. ¹⁴ Marī me'rācjārā Jesucristore ĕjōpeorā quē'rā añuse dia'cū weeato. Āpērārē apeyenojō moocā ī'arā, weetamuato. Tojo weerā na catiri umūcore mejō waro nisome.

Pablo añudutitūo'que ni'i

¹⁵ Nipe'tirā yu'u me'rā nirā mu'urē añudutima. Marī me'rācjārā Jesucristore ĕjōpeorā añuato. Ō'acū musā nipe'tirārē añurō weeato.

Tocā'rōta oja'a.

Pablo

Pablo Filemórê ojáca pūrĩ ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Pablo Filemó wāmetigūre ojacū niwĩ. Cũ ne waro Romapū bu'iri da'reri wi'ipū wa'anū'cācaterore a'ti pūrĩrē ojacū niwĩ. Filemó Colosacjũ nicū niwĩ. Pablota cūrē Jesucristore ějōpeocā weecū niwĩ.

Filemó su'ti da'reri wi'i wiogū nicū niwĩ. Tojo weegū da'raco'teri masā cūocū niwĩ. Cũ, cũ ya wi'ipū Jesucristore ějōpeorārē sū'ori nerēnu'cūcā'cū niwĩ.

Pablo Filemórê a'tiro nicū niwĩ: “Ni'cārōacārē Onésimo mū'u tiropū da'raco'temi'cū Jesucristore ějōpeomi. Cũ mū'urē da'raco'tecaterore ña'arō weecū niwĩ. Cũ mū'u tiropū ejacā, cūrē añurō weeya. Cũ ña'arō wee'que wapa mū'u wapaseecāma, yū'u cūrē wapayebosaguti”, nicū niwĩ Pablo.

Pablo Filemórê oja'que ni'i

¹ Yū'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū ni'i. Filemó, marĩ acaweregū Timoteo me'rā mū'urē oja'a. Mū'u ũsā uputu ma'igũ Jesucristo yere weretamugũ ni'i. ² Mū'u ya wi'ipū Jesucristore ějōpeori curuacjārā nerēwuarā quē'rārē oja'a. Marĩ acawerego Apia wāmetigore, tojo nicā Arquipo quē'rārē oja'a. Cũ ũsā weronojō Jesucristo yere werēgū tutuaro me'rā da'ranu'cūsami.

³ Mūsārē Ō'acũ marĩ pacū, Jesucristo marĩ wiogū añurō weeato. Mūsārē ejerisājācā weeato.

Pablo Filemó ye cjasere ucū'que ni'i

⁴⁻⁵ Yū'u mū'urē “A'tiro weemi”, nicā tu'owū. “Marĩ wiogū Jesure ma'imi, cūrē ějōpeomi” nisere tu'owū. Tojo nicā “Jesure ějōpeorārē mejārōta ma'imi” nisere tu'owū. Tojo weegū Ō'acũ yū'u wiogūre sērīgũ, mū'urē sērībasetirinacũ e'catise o'o'o. ⁶ Mū'u ějōpeosere āpērārē wereturiacā uagu sērībosa'a. Jesucristo marĩrē añurō weesere masītu'ajato nīgũ sērībosa'a. ⁷ Acaweregū, mū'u Jesucristore ějōpeorārē wācūtutuacā weewū. Tojo weegū yū'u mū'u me'rā e'cati'i. Mū'u āpērārē ma'isere tu'ogu, wācūtutua'a.

Onésimo Filemórê da'rawā'ñaco'tegū ní'cure “Añurō ñe'eña” ní'que ni'i

⁸ Filemó, mū'u añurō weeseti'i. Tojo weegū yū'u Jesucristo besecū'cū niyugū, mū'urē “A'tiro weero'ua'a”, ni dutimasī'i. ⁹ Sō'owaro dutibutiasī'rītisa'a. Ma'ise me'rā pe'e mū'urē “Tojo weeya”, nisī'rīsa'a. Yū'u bucū ějā wa'a'a. Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū ni'i. ¹⁰ Mū'urē Onésimo ye cjasere “A'tiro weeya”, nisī'rīsa'a. A'topū bu'iri da'reri wi'ipū cũ Jesucristore ějōpeonū'cāmi. Yū'u macũ weronojō nimi.

¹¹ Toduporopure cũ mū'urē da'raco'tegū queoro weeticū niwĩ. Ni'cārōacā pūrĩcārē marĩ puarārē mū'urē, tojo nicā yū'ure weetamumasīmi. ¹² Mū'u tiropū cūrē yū'u uputu maigūrē o'óguti tja. Cūrē añurō ñe'eña. ¹³ A'topū cūrē yū'u me'rā tojaque'acā uami'i. Yū'u Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipū ni'i. Cũ a'topū nirō ejatuaro mū'u yū'ure weetamubo'quere weetamubosami. ¹⁴ Mū'u dutiro pe'e yū'u weesī'rīsa'a. Mū'u “Jau” nicāma, mū'u tojo nise yū'u dutibutiasē mejēta nirōsa'a. Mū'u uaronojō wa'arosa'a. ¹⁵ Apetero weero a'tiro wa'apā. Onésimo yoaticā aperopū wa'apī. Ni'cārōacārē mū'urē cūrē cūonu'cūdutiro tojo wa'aro wa'apā. ¹⁶ A'tocaterore mū'urē da'raco'tegū weronojō nisome. Mū'urē da'rawā'ñaco'tegū nemorō nigūsami. Mū'u acaweregū mū'u ma'igũ waro weronojō nigūsami. Yū'u

cũrẽ ɸpɸtɸ mǎ'i'i. Mɸ'u pũrĩcǎ tǎsa'a. Cũ mɸ'urẽ da'rawǎ'ñaco'tegɸ se'saro nisome. Jesucristore ẽjõpeogɸ, mɸ'u acaweregɸ weronojõ nigũsami.

¹⁷ Marĩ pɸarǎ Jesucristore ẽjõpeorǎ ni'i. Tojo weegɸ yɸ'ure mɸ'u “Yɸ'u me'rǎcjũ waro nimi”, nĩmasĩ'i. Tojo weegɸ yɸ'ure ñe'egũ weronojõ Onésimorẽ ñe'eña. ¹⁸ Cũ apeyenojõ dojorẽcǎma, o wapamoocǎ, yɸ'ure tere wapaseeya. ¹⁹ Yɸ'u basuta a'tere oja'a. Wapayeguti. Tojo nimigũ, mɸ'urẽ a'tiro nĩmasĩsa'a. Yɸ'u Jesucristo ye quetire mɸ'urẽ ẽjõpeocǎ weewɸ. Tojo wee'que wapa mɸ'u yɸ'ure wapamoo'o. ²⁰ Acaweregɸ, mɸ'u Jesucristore ẽjõpeogɸ niyugɸ, Onésimorẽ añurõ ñe'ecǎ ɸa'a. Tojo weegɸ yɸ'ure wǎcũtutuacǎ weeya.

²¹ Yɸ'u mɸ'urẽ “Yɸ'tigɸsami”, ni masĩtoja'a. Tojo weegɸ oja'a. Yɸ'u duti'que nemorõ weegusa'a.

²² Tojo nicǎ apeye quẽ'rǎrẽ nibaque'oguti. Yɸ'u cǎrĩatjore apoyuya. Õ'acũ musǎ sẽrĩsere tɸ'ocǎ, musǎ tiropɸ wa'agusa'a.

Pablo cǎ añudutitɸo'que ni'i

²³ Epafras yɸ'u me'rǎcjũ Jesucristo yere werese wapa, bu'iri da'reri wi'ipɸ nimi. Cũ quẽ'rǎ mɸ'urẽ añudutise o'omi. ²⁴ Yɸ'u me'rǎ da'rarǎ Marco, Aristarco, Demas, tojo nicǎ Luca añudutima.

²⁵ Marĩ wiogɸ Jesucristo musǎrẽ añurõ weeato.

Tocǎ'rõta oja'a.

Pablo

Hebreo masārē oja'que ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē hebreo masārē (judío masārē) ojacu niwī. Cũ oja'cure añurō waro masīno'ña marī'i.

A'ti pūrī Jesucristore ějōpeodu'use pu'to nirārē ojano'caro niwī.

A'tiro ojacu niwī. Cristo nipe'tirā bu'ipu nimi nisere ojacu niwī. Ƴ'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā bu'i, Moisé, tojo nicā cū dutise bu'i nimi nisere ojacu niwī. Tojo nicā Cristo pa'ia wiogu waro weronojō nīgũ, Melquisedec weronojō nimi nisere ojacu niwī. “Tojo weerā Cristore ějōpeonu'cūcā'ña”, nī ojacu niwī.

Ō'acũ cū macũ me'rā masārē ucūcu niwī nise ni'i

¹ Dũporopu Ō'acũ marī ñecūsũmua judío masārē pejetiri ucūcu niwī. Cũ, cū ye queti weremu'tārī masārē mejēcānojō dia'cũ werecu niwī. Āpērārē bajuyoropu werecu niwī. Āpērārē quē'ese weronojō ĩ'ocu niwī. Āpērārē quē'erōpu werecu niwī. ² A'tocaterore a'ti umuco pe'tiatji dũporo cū macũ me'rā cū ye cjasere marīrē ucūmi. Ne waroputa Ō'acũ cū macũ me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere weecu niwī. Tere wéégũ, nipe'tise cū macũ ye tojadutigũ tojo weecu niwī. ³ Cũta Ō'acũ asistesere cuogu nimi. Ō'acũ tutuayũ'rugũ, añuyũ'rugũ nimi. Cũ macũ quē'rā cū weronojōta nimi. Cũ ucūtutuase me'rā nipe'tise a'ti turi cjasere cū ne waropu weenu'cā'caro weronojōta ninu'cūcā weemi. Cũ wērīse me'rā marī ña'arō wee'quere yu'ruocu niwī. Tojo wééca be'ro u'musepũre Ō'acũ tutuayũ'rugũ dujiri cūmurōpu ejanujācu niwī.

Ō'acũ macũ Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārā nemorō nimi nise ni'i

⁴ Ō'acũ cū macūrē cū wiogu nisere o'oturiacu niwī. Tojo weegu cū macũ cūrē wereco'terā u'musecjārā bu'ipu tojacu niwī. ⁵ Ō'acũ cū macūrē a'tiro nicu niwī: Mu'u yu'u macũ ni'i.

Nī'cācā me'rā yu'u mu'u pacu ni'i nisere ĩ'o'o, nicu niwī.

Cũ, cūrē wereco'terārē tojo niticu niwī. Tojo nicā cū macũ ye cjasere ucūgũ, a'tiro nicu niwī:

Yu'u cū pacu nigũti.

Cũ yu'u macũ nigũsami, nicu niwī.

Cūrē wereco'terā pe'ere ne tojo niticu niwī. ⁶ A'tiro weecu niwī. Cũ macũ masā ma'mi nī'cũ nigūrē a'ti nucūcāpu bajuacā weecu niwī. Tojo wa'acā wéégũ, Ō'acũ a'tiro nicu niwī:

Nipe'tirā yu'ure wereco'terā yu'u macūrē ejaque'a, ějōpeoato, nicu niwī.

⁷ Ō'acũ cūrē wereco'terā pe'ema a'tiro nicu niwī:

Yu'u, yu'ure wereco'terārē wī'rō weronojō uputicā wee'e.

Narēta tja pecame'e weronojō uputicā wee'e.

⁸ Cũ macũ pe'ere “A'tiro weeguti”, nicu niwī:

Mu'u Ō'acũ nise, wiogu nise ne pe'tisome.

Mu'u masārē queoro dutigusa'a.

⁹ Mu'u queoro weesere ma'i'i.

Āpērā ña'arō weese pe'ere yabi'i.

Tojo weegu yu'u Ō'acũ mu'urē besegu, wiogu sōrōgũ, u'se me'rā wa'rewu.

Mu'u me'rācjārā bu'i tojacā weewu.

Masā mu'urē “Añuyũ'ruagu nimi”, nima.

¹⁰ Apero Õ'acũ cã macũrẽ ucũ'quere a'tiro ojano'wũ:
Wioɣu, ne waropure mu'u basuta a'ti turire, u'musere bajurẽwũ.

¹¹ A'te mu'u wee'que pe'tirosa'a.

Mu'u pũrĩcã pe'tisome.

Ninu'cũgũsa'a.

Nipe'tise mu'u wee'que su'ti weronojõ boadijarosa'a.

¹² Mu'u tere su'ti weronojõ tuupe'egusa'a.

Nipe'tise te ducayuno'rõsa'a.

Mu'u pũrĩcã ne ducayuwe'e.

Mejãrõta ninu'cũ'u.

Mu'u catiri umuco ne pe'tisome, nicu niwĩ Õ'acũ cã macũrẽ.

¹³ Õ'acũ a'te quẽ'rãrẽ cã macũrẽ a'tiro nicu niwĩ:

Yu'u tiro wioɣu dujiri cãmuro diacjũ pe'e dujigusa'a.

Mu'urẽ i'atu'ti'cãrã mu'u doca tojape'ticã weeguti.

Yu'u tojo weeri cura mu'u dujigusa'a, nicu niwĩ.

Cũrẽ wereco'terã pe'ere ne ni'cũrẽ tojo niticu niwĩ. ¹⁴ Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Na cã dutisere weeco'terã nima. Na cã yu'rũono'cãrãrẽ weeta-mudutigũ o'ó'cãrã nima.

2

Õ'acũ masãrẽ yu'rũo'que quetire wãcũnrũdutise ni'i

¹ Õ'acũ cã macũrẽ nipe'tirã wioɣu wa'acã weecu niwĩ. Tojo weerã Jesucristo ye quetire marĩ tu'o'quere nemorõ wãcũnrũrõua'a. Tere wãcũtirã, mejẽcã ëjõpeobosa'a nĩrã, wãcũnrũrõua'a. ² Duporopure Õ'acũ cũrẽ wereco'terã u'musecjãrãrẽ cã ye quetire wereduticu niwĩ. “Na were'que diacjũ ni'i”, nino'caro niwũ. Tojo nimicã, masã pe'e na were'quere ëjõpeoti, yu'rũnu'cãcãrã niwã. Õ'acũ nipe'tirã na dutisere weetirãrẽ queoro bu'iri da'recu niwĩ. ³ Marĩ pũrĩcã Õ'acũ masãrẽ yu'rũose queti añubutiasere cu'o. Tojo cuomirã, tere tojo i'acõ'arã, cã bu'iri da'resere ne yu'rũwetisome. Ne warore Jesucristo marĩ wioɣu masãrẽ yu'rũoguti nisere werenũ'cãcu niwĩ. Be'ro tja cã were'quere tu'orã, a'tiro wee'cãrã niwã. Diacjũta ni'i nĩrã, marĩrẽ wereturiacãrã niwã. ⁴ Apeye quẽ'rãrẽ Õ'acũ a'tiro weecu niwĩ. Cã a'te quetire “Diacjũta ni'i” nígũ, peje weeĩ'osere i'amarĩase me'rã i'ocu niwĩ. Tojo nicã Espĩritu Santu me'rã marĩrẽ a'tiro weecu niwĩ. Cã haronojõ peje mejẽcãrĩ dia'cũ weemasĩsere o'ocu niwĩ.

Jesucristo marĩ weronojõ uputigu nimi nise ni'i

⁵ A'ti turi pe'tica be'ro ape turi nirõsa'a. Ti turipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã dutise doca nisome. ⁶ A'tiro pe'e ni'i. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpure ni'cũ a'tiro ojacu niwĩ:

Õ'acũ, ¿de'ro weegu masãrẽ wãcũmiti mu'u? Na boadijarãrẽ ¿de'ro weeacju tocãrõ wãcũque'timiti mu'u?

⁷ Õ'acũ, yoaticã masãrẽ mu'urẽ wereco'terã doca nicã weecu niwũ.

Tojo weemigũ, narẽ be'ropure wiorã sõrõcu niwũ.

Narẽ wiorã sõrõ, nipe'tirã narẽ “Añurã nima”, ni wãcũcã weecu niwũ.

⁸ Nipe'tise mu'u bajurẽ'quere masã dutiato nígũ cũucu niwũ, ni ojacu niwĩ.

Õ'acũ nipe'tisere masã dutise doca nicã weecu niwĩ. Tojo weero ne apeyenojõ na bu'i niwe'e. Tojo nimicã, masã nipe'tisere sõ'owaro dutitima yujupu. ⁹ Jesú pũrĩcãrẽ tojo oja'caronojõta wa'acaro niwũ. Õ'acũ cũrẽ a'ti nucũcãpure o'ógũ, cũrẽ wereco'terã docapu cũunicu niwĩ. Õ'acũ marĩrẽ pajaña'gũ, nipe'tirãrẽ wẽrĩbosadutigu tojo

cũucu niwĩ. Ni'cārōacārē cū wērĩ pi'eti'que wapa Ō'acū cārē wiogu sōrōcu niwĩ. Nipe'tirā cārē “Añuyu'rugū nimi” nidutigu tojo weecu niwĩ.

¹⁰ Nipe'tise Ō'acū ye ni'i. Cū tutuaro me'rā ninu'cū'u. Nipe'tirā cū pō'rārē u'musepu cū wiogu nirōpu cū me'rā nicā uami. Tojo weegu cū queoro weesĩ'rīgũ, Jesucristo marĩrē yu'ruogure pi'eticā weecu niwĩ. ¹¹ Jesucristo marĩ ña'arō wee'quere cō'acu niwĩ. Marĩrē Ō'acū yarā tojacā weecu niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rā ni'cū pō'rā ni'i. Tojo weegu Ō'acū macā marĩrē “Yu'u acawererā nima”, nímāsĩmi. Marĩrē ne bopoyasātĩmi. ¹² Ō'acū ye queti ojāca pūrĩpu Jesucristo cū pacure ucūsere a'tiro ojano'wũ:

Mu'u ye cjasere, yu'u acawererā mu'urē ějōpeorārē wereguti.

Masā nerēwuaropu “Ō'acū añuyu'ruami”, mu'urē ni basapeoguti.

¹³ Aperopu quē'rārē a'tiro ojano'wũ:

Yu'u Ō'acūrē ějōpeoguti.

Aperopure ninemowũ tja:

Ō'acū pō'rā cū yu'ure o'o'cārā me'rā a'to ni'i, ni ojano'wũ.

¹⁴ Marĩ wērdijati upure cuo'o. Tojo weronojō Jesú quē'rā marĩ weronojō uputicu niwĩ. Cū marĩ weronojō uputigu, wērĩcu niwĩ. Cū wērĩse me'rā wātĩ wērĩse o'ogure docaque'acā weecu niwĩ. ¹⁵ Cū wērĩse me'rā wērĩsere uirārē, te doca ninu'cūrārē yu'ruwetica weecu niwĩ. ¹⁶ A'tiro ni'i. Jesucristo Ō'acūrē wereco'terā u'musecjārārē weetamugũ mejēta a'ticu niwĩ. Marĩ Abrahā pārāmerā nituriarā Ō'acū yarā pe'ere weetamugũ a'ticu niwĩ. ¹⁷ Jesucristo marĩ cū acawererā weronojō uputicu niwĩ. Marĩrē yu'ruosĩ'rīgũ tojo weecu niwĩ. Cū wērĩse me'rā marĩ ña'arō wee'quere cū pacure acobojoduticu niwĩ. Cū tojo weegu pa'ia wiogu masā ña'arō wee'quere Ō'acūrē sērĩbosagu weronojō weecu niwĩ. Marĩrē añurō weetamunu'cūsĩ'rīgũ tojo weecu niwĩ. Nipe'tise marĩ weronojō weesetigu, marĩrē pajaña'gũti nígũ, tojo uputicu niwĩ. ¹⁸ Peje mejēcā wa'acā, pi'eticu niwĩ. Tojo nicā wātĩ cārē niquesācu niwĩ. Tojo wa'asere wācūtutuacu niwĩ. Tojo weegu marĩrē mejēcā wa'acā, wātĩ marĩrē ña'arō weeduticā, weetamumasĩmi.

3

Jesucristo Moisé yu'ruoro nimi nise ni'i

¹ Yu'u acawererā, Jesucristore ějōpeorā Ō'acū beseno'cārā Jesucristore añurō wācūnũrũña. Cū Ō'acū yere weredutigu o'óno'cu nimi. Tojo nicā cū pa'ia wiogu weronojō Ō'acūrē marĩ ye niatjere sērĩbosagu weesami. ² Duporopu Moisé Ō'acū cū yere weedutigu cūu'quere queoro weecu niwĩ. Mejārōta Jesú quē'rā Ō'acū cārē cūu'quere queoro weecu niwĩ. ³ Jesure Moisé yu'ruoro añurō wācūyu'runu'cārōña'a. A'te weronojō ni'i. Ni'cū wi'ire weesami. Ti wi'i nemorō wi'i wee'cu pe'e añurō ucūno'sami. Jesúta wi'i wee'cu weronojō nimi. ⁴ Nipe'tise wi'serire masā weema. Ō'acū pe'e nipe'tisepureta wee'cu nimi. ⁵ Moisé Ō'acū yarārē co'tegu, queoro weecu niwĩ. Cū da'rase a'tiro nicaro niwũ. Ō'acū were'quere weremu'tārĩ masā nicu niwĩ. ⁶ Ō'acū yarā ni'cā wi'i weronojō nima. Ō'acū bese'cu Cristo ti wi'icjũ wiogu macū nimi. Cū queoro weenu'cūmi. Ti wi'icjārā marĩta ni'i. Marĩ Ō'acūrē ějōpeodu'utirā, cū yarā nirāsa'a. Tojo nicā “Be'ropu cū o'omatjere marĩrē o'ogusami” ni ějōpeorā, cū yarā nirāsa'a.

Ō'acū me'rā nirā soo, e'catise ni'i

⁷ Espíritu Santu Ō'acū ye queti ojāca pūrĩpu ní'caronojōta marĩ ějōpeodu'uticā'rōña'a. A'tiro ojano'wũ:

A'tiro nicã musã Õ'acũ ucũsere tu'orã,

⁸ ne ejeripõ'rã butiticã'ña.

Duporopu Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'cãrã weronojõ niticã'ña.

Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu nícaterore Õ'acũ dutisere uaticãrã niwã.

Utirã, Õ'acũrẽ uacã weenu'cũcãrã niwã.

⁹ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ:

“Musã ñecũsumua masã marĩrõpu nĩrã, yu'ure uacã weewã.

Cuarenta cũ'marĩ yu'u añurõ weesere ï'amirã, tojo weewã.

¹⁰ Tojo weegu yu'u na me'rã uacãti.

A'tiro niwũ: ‘Musã no'o uaro mejẽcã dia'cũ wee'e.

Yu'u dutisere ne uawe'e.’

¹¹ Tojo weegu na me'rã uagu, ‘Diacjũta a'tiro weeguti’ niwũ.

‘Yu'u musãrẽ o'atji di'tare ne ejasome.

Yu'u me'rã soo, e'catitamusome’, niwũ narẽ”, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹² Yu'u acawererã, tu'omasĩña. Ne ni'cũ ña'arõ wãcũ, ejõpeotigu niticã'ña. Ña'arõ wãcũrã, cũrẽ ejõpeotirã, musã Õ'acũ catinu'cũgũrẽ cõ'arã weebosa'a. ¹³ A'tiro pe'e weeya. Umucorinacũ a'merĩ wãcũtutuacã weeya. Nipe'tise musã catiri umucore, ña'arõ weeri nĩrã, a'merĩ weetamunu'cũcã'ña. Musã ña'arõ wéerã, nemorõ ña'arõ weesãjãbosa'a. Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãbosa'a. Tojo weerã a'merĩ wãcũtutuacã weeya.

¹⁴ Marĩ ne waro Jesucristore ejõpeo'caronojõ ejõpeonu'cũrã. Tojo wéerã, marĩ Õ'acũ bese'cu Cristo wiogu nirõpu cũ me'rã ninu'cũrãsa'a.

¹⁵ Yu'u ní'caronojõta a'tiro ojano'caro niwũ:

Ni'cãcã musã Õ'acũ ucũsere tu'orã, musã ejeripõ'rã butiticã'ña.

Duporocjãrã Õ'acũrẽ yu'rũnu'cã'cãrã weronojõ niticã'ña, nino'caro niwũ.

¹⁶ Duporocjãrã Õ'acũ ucũsere tu'omirã, cũrẽ yu'rũnu'cãcãrã niwã. Na nipe'tirã Egiptopu ní'cãrã Moisé miano'cãrã nicãrã niwã. Tojo miano'cãrã nimirã, Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcãrã niwã. ¹⁷ Cuarenta cũ'marĩ Õ'acũ ña'arõ weerã me'rã uacu niwĩ. Na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu boabajaque'aticãrã niwã. ¹⁸ Õ'acũ cũrẽ yu'rũnu'cã'cãrãrẽ “A'tiro weeguti” nicu niwĩ: “Yu'u narẽ o'atji di'tare ne ejasome.

Na yu'u me'rã soo, e'catitamusome”, nicu niwĩ. ¹⁹ Tojo weerã marĩ masĩ'i. Na Õ'acũrẽ ejõpeotise ye bu'iri cũ o'atji di'tare ejamasiticãrã niwã. Cũ me'rã soo, e'catitamumasiticãrã niwã.

4

¹ Õ'acũ duporocjãrãrẽ “Soo, e'catitamurã a'tia”, nicu niwĩ. A'tiro nicã marĩ quẽ'rãrẽ mejãrõta nigũ weemi. Apetero weerã ni'cãrẽrã musã tiropu nĩrã cũ me'rã soo, e'catitamutibosama. Tojo weerã nucũ'ase me'rã cũrẽ yu'tirowa'a. ² Marĩ quẽ'rã duporocjãrã weronojõta masãrẽ yu'ruose quetire wereno'cãrã ni'i. Namarĩcã mejõ waro te quetire tu'ocãrã niwã. Tere tu'omirã, ejõpeoticãrã niwã. ³ Marĩ tere ejõpeorã pũrĩcã, cũ me'rã soo, e'catitamurãsa'a. Õ'acũ a'ti turi weetu'ajanu'cõca be'ro soocu niwĩ. Duporopure “Soorãsama” ní'cu nimigũ, masã marĩrõpu sija'cãrãrẽ ucũgũ, a'tiro nicu niwĩ:

Yu'ure ejõpeotise bu'iri na me'rã uagu, “Diacjũta yu'u me'rã soo, e'catitamusome”, niwũ, nicu niwĩ.

⁴ Aperopu Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu cũ a'ti turire weetuoca numu be'ro cja numurẽ a'tiro ojano'caro niwũ:

Ti numu nicã, nipe'tise cũ wéeca be'ro saurure soocu niwĩ Õ'acũ.

⁵ Apaturi mejãrõta a'tiro ojano'wũ tja:

Yu'u me'rã soo, e'catitamurã wa'asome, nicu niwĩ.

⁶ Dɔporocjārāpɔ Ō'acũ yu'rɔose quetire tɔ'omɔ'tā'cārā, na yu'rɔnɔ'cā'que bu'iri cũ me'rā soo, e'catitamurā wa'aticārā niwā. Āpērā pe'ere cũ me'rā soo, e'catitamurā wa'atjo dɔ'sa'a yujupɔ. ⁷ Dɔporocjārāpɔ na soo, e'catitamurā wa'aticā ĩ'agũ, Ō'acũ marĩ pe'ere ape nɔmɔ besecũúcɔ niwĩ. Cũ beséca nɔmɔ a'tocatero ni'i. Ō'acũ be'ropɔ Davi oja'que me'rā marĩrē a'tere masĩcā weemi. Tere Ō'acũ ye queti ojāca pũrĩpɔ a'tiro ojacɔ niwĩ:

A'tocaterore mɔsā Ō'acũ ucũsere tɔ'orā, mɔsā ejeripō'rā bɔtiticā'ña, nicɔ niwĩ.

⁸ Todɔporopɔ Josué Israe curuacjārārē Canaá wāmetiropɔ su'ori miacɔ niwĩ. Cũ narē topɔ miaa, narē soose o'otícɔ niwĩ. Cũ o'óca be'ro nicāma, Ō'acũ be'ropɔre tere ucũnemotibopĩ. ⁹ Tojo weero masĩno'o. Añubutiase soose Ō'acũ a'ti dĩ'ta wéeca be'ro soo'caronojōta marĩ cũ yarārē “Soose dɔ'sa'a yujupɔ”, nino'o.

¹⁰ Ō'acũrē añurō ějōpeogɔ, cũ me'rā soo, e'catitamugũsami. Cũ da'rasetisere cũ me'rā ejerisājāgũsami. Ō'acũmarĩcā cũ da'rāca be'ro soocɔ niwĩ. Tojo weegɔ Ō'acũ me'rā nigũ cũ me'rā soogusami. ¹¹ Ō'acũ me'rā soorāti nĩrā, marĩ quē'rā wācũtutuarɔa'a. Dɔporocjārāpɔ Ō'acũrē yu'rɔnɔ'cā'caro weronojō weesirututicā'rōa'a. Na ějōpeotise bu'iri cũ me'rā sootícārā niwā.

¹² Ō'acũ ye ucũse ninu'cũcā'a. Tutuayɔ'rɔa'a. Ñosēĩ pĩjjo pũaperi osoyojaca pĩ me'rā ñosērō weronojō ni'i. Ti pĩ nemorō Ō'acũ ucũse pũrĩcā marĩ po'peapɔ, marĩ ejeripō'rāpɔ, marĩ wācũsepɔ, nipe'tiropɔ sājāsa'a. Ō'acũ ucũsere tɔ'orā, marĩ po'peapɔ wācũsere “Añu ni'i, o ña'a ni'i”, ni besemasĩno'o. ¹³ Marĩ Ō'acũ wee'cārā ni'i. Cũrē ne du'timasĩwe'e. Nipe'tise marĩ nisere, marĩ weesere cũ ĩ'amasĩmi. Cũta marĩ wee'quere “¿De'ro weerā tojo weeri?” ni besegusami.

Jesú pa'ia wiogɔ weronojō nimi nise ni'i

¹⁴ Jesú Ō'acũ macũ pa'ia wiogɔ weronojō marĩrē Ō'acũrē sērĩbosagɔ nimi. Cũ Ō'acũ pɔ'topɔ nimi. Tojo weerā marĩ cũrē ějōpeonu'cũcā'rōa'a. ¹⁵ Ō'acũrē marĩrē sērĩbosagɔ pa'ia wiogɔ weronojō nimi. Cũ quē'rā marĩ weronojō pi'eticɔ niwĩ. Tojo weegɔ marĩ tutuaticā, marĩrē pajaña'sami. Cũ nipe'tise ña'arō wa'asere tɔ'oña'cɔ niwĩ. Tojo nicā wātĩ marĩrē ña'asere weedutironojōta Jesú quē'rārē ña'asere weeduticɔ niwĩ. Wātĩ tojo weedutimicā, Jesú pe'e ne ni'cāti ña'arō weeticɔ niwĩ. ¹⁶ Marĩrē cũ pajaña'yucā, uiro marĩrō Ō'acũ cũ weetamusere sērĩmasĩ'i. Marĩrē añurō weegusami. Marĩrē mejēcā wa'acā, cũrē weetamuse sērĩcā, pajaña'gũsami.

5

¹ Pa'ia wiogɔre beserā, na wa'tero nigũrē besema. Cũ, masā ye cjase niatjere Ō'acũrē sērĩbosagɔ nimi. Masā ña'arō wee'quere acobojose sērĩgũ, wa'icɔrārē wējē ĩjũamorōmi. ² Pa'ia wiogɔ marĩ weronojō nimi. Masũ nígũ, cũ quē'rā tutuatimi. Tojo weegɔ tutuatirārē, tɔ'omasĩtirārē, no'o ɔaro weebajaque'atirārē pajaña'sami. ³ Cũ quē'rā cũ basu ña'arō wee'que wapa āpērārē weebosaronojōta wa'icɔrārē wējē ĩjũamorōsami.

⁴ Ne ni'cũ pa'ia wiogɔ cũ basu bese sājāmasĩtisami. A'tiro pe'e weeno'sami. Ō'acũ basu bese sōrōsami. Cũ Aarōrē wee'caronojōta weesami. ⁵ Ō'acũ bese'cɔ Cristo quē'rārē tojota wa'acaro niwā. Cristo Ō'acũ tiropɔ pa'ia wiogɔ weronojō wa'agɔ, cũ basu beseticɔ niwĩ. Ō'acũ pe'e cũrē bese sōrōcɔ niwĩ. Yɔ'u mɔsārē a'te dɔporo oja'caronojōta a'tiro nicɔ niwĩ:

Mɔ'u yɔ'u macũ ni'i.

Ni'cācā me'rā yɔ'u mɔ'u pacɔ ni'i nisere ĩ'o'o.

⁶ Aperopɔ quē'rārē Ō'acũ ye queti ojāca pũrĩpɔ cũ macũrē a'tiro nicɔ niwĩ:

Mu'a pa'i ninu'cũgũsa'a.

Melquisedec ní'caronojõta nigũsa'a, nicu niwĩ.

⁷ Õ'acũ bese'cu Cristo a'ti nucũcãpu nígũ, cãrẽ ñubuecu niwĩ. Cãrẽ sërĩgũ, uputu tutuaro me'rã, utise me'rã Õ'acũrẽ sërĩcu niwĩ. Cãrẽ wërĩticã weemasĩbo'cure tojo sërĩcu niwĩ. Cũ Õ'acũ uaro weesĩ'ricu niwĩ. Cũ tojo weecã ï'agũ, cũ sërĩsere tu'ocu niwĩ. ⁸ Cristo Õ'acũ bese'cu cũ macũ nimigũ, pi'eticu niwĩ. Tojo pi'etigu, Õ'acũ dutisere yu'ticu niwĩ. Te me'rã Õ'acũrẽ yu'tisere añurõ masĩcu niwĩ. ⁹ Cũ wërĩgũ, nipe'tise cũ pacu cũu'quere weecu niwĩ. Tojo weegu cũ masãrẽ yu'rũogu sãjãcu niwĩ. Marĩ nipe'tirã cãrẽ ëjõpeo yu'tirãrẽ yu'rũo, catinu'cũcã weemi. ¹⁰ Õ'acũ Melquisedec pa'ia wĩogu warore weronojõ cãrẽ sörõcu niwĩ.

Ëjõpeodu'uri nĩrã, wãcũtutuaya nise ni'i

¹¹ Õ'acũ bese'cu Cristo pa'ia wĩogu waro Melquisedec weronojõ nisere peje waro weresĩ'rĩsa'a. Tojo weresĩ'rĩmigũ, musã tu'omasĩti, tu'osĩ'rĩtise ye bu'iri basiowe'e. ¹² Musã yoacã Jesucristore ëjõpeowu. Ni'cãrõacãrẽ ãpẽrãrẽ bu'erãpu nitojabosa'a. Tojo nimirã, Õ'acũ yere mejõ niseacãrẽ apaturi wereapocã u'a. Musã tutuatirã waro weronojõ wa'a'a tja. Tojo weerã diasatiseacãrẽ añurõ tu'orãnojo o'orã, tu'otiyu'rũocã'a. Ba'asere ba'arõnojo o'orã, ni'cãrõacãrẽ wecu õpẽcõrẽ sĩ'rĩrã weronojõ ni'i yujupu. ¹³ Wecu õpẽcõ dia'cũrẽ sĩ'rĩrã, wĩ'marã waro nima. Musã na wĩ'marã weronojõ diacjũ weesere Õ'acũ ye cjasere masĩwe'e. ¹⁴ Ba'ase butise pe'e bu'cũrã ba'ase ni'i. Na diasasere masĩma. Añusere, ña'asere besepo'cãrãpu nima.

6

¹ Marĩ añurõ ëjõpeorã nisĩ'rĩrã, Cristo ye queti diasasere bu'erã. Marĩrẽ bu'emũ'tã'quere apaturi bu'eticã'rã majã. Bu'etowawu tema. Marĩ bu'emũ'tã'que a'tiro niwũ. Marĩ ña'arõ wee'quere acobojose sërĩdutiwu. Tojo ña'arõ wee'que bu'iri pecame'epu wa'abopã, niwũ. Marĩ wãcũse ducayuroa'a nisere bu'ewu. Tojo nicã Õ'acũrẽ ëjõpeoroua'a nisere bu'emũ'tãwũ. A'te ne waro bu'enu'cã'quere weeticã'rã majã. ² Apeye quẽ'rãrẽ wãmeyesere, Espĩritu Santure ñapeorã cuocã weesere bu'emũ'tãwũ. Tojo nicã wërĩ'cãrã masãrãsama, ña'arõ wee'cãrã pecame'epu bu'iri da'reno'rãsama nisere bu'ewu. ³ Ni'cãrõacã Õ'acũ cũ uacã, apeyere, diasasere bu'ennemobosa'a.

⁴⁻⁶ Musã apetero weerã Jesucristo quetire ëjõpeomirã, ëjõpeodu'ubosa'a. Õ'acũ masãrẽ catinu'cũsere o'ocu niwĩ. Cũ o'omicã, na ëjõpeodu'ubosama. Tojo ëjõpeodu'urãnojo rẽ a'tiro ni'i. Na wãcũsere apaturi ne ducayumasĩtisama. Tojo nicã Espĩritu Santure cuorãnojo, no'o Õ'acũ ye queti añuse quetire masĩrãnojo tere ëjõpeodu'urã, ne apaturi na wãcũsere ducayumasĩtisama. Õ'acũ tutuase o'osere masĩmirã Jesucristore ëjõpeodu'urã, ne apaturi acobojose sërĩmasĩtisama. Cãrẽ ëjõpeodu'urã, na basu Õ'acũ macũrẽ apaturi curusapu paabi'perã weronojõ weerã weema. Nipe'tirã ï'orõpu cãrẽ yabi bujicã'rã weema. ⁷ Õ'acũ masãrẽ añurõ weese a'tiro ni'i. Masã di'ta weronojõ nima. Õ'acũ narẽ añurõ weese acoro pejaro weronojõ ni'i. Nipe'tisetiri acoro pejasetirinucũ di'tapu si'bisãjã'a. Aco di'tapure añurõ si'bisãjãca be'ro na otese añurõ pĩ'rĩ ducatisa'a. Tojo ducaticã, ti di'ta wĩogure añu ni'i. Õ'acũ “Añuse di'ta ni'i”, nisami. Tojo weronojõ añurõ weerãrẽ e'catise me'rã narẽ ï'asami. ⁸ ãpẽrã pe'e ña'ase di'ta weronojõ nima. Ña'ase di'tapure acoro pejamica, pota, ña'ase dia'cũ bajuasa'a. Ti di'ta wapamarĩ'i. Ti di'ta wĩogu tere ï'agũ, “Ña'ase ni'i, ñjũacõ'arã”, nisami. Cũ ní'caronojõ Õ'acũ quẽ'rã cãrẽ ëjõpeodu'urãrẽ mejãrõta nisami.

Marĩ u'musepu niatjere e'catiyurã ejõpeodu'usome nise ni'i

⁹ Yu'u mairã, ujũacõ'asere ucũmigũ, yu'u “Õ'acũ musãrẽ ujũacõ'agũsami”, nigũ mejẽta wee'e. Musã yu'ruono'cãrãpu ni'i. Tojo weerã añurõ wee'e. ¹⁰ Õ'acũ queoro weegũ nimi. Cũ musã acawererã Jesucristore ejõpeorãrẽ musã añurõ wee'quere acobojosome. Narẽ musã weetamusere acobojosome. Musã narẽ añurõ wéerã, Õ'acũrẽ ma'isere i'o'o. ¹¹ Musã a'tiro weecã uputu ua'a. Æpẽrãrẽ weetamurã, musãncũ e'catise me'rã añurõ weesĩ'rĩsere tojota weeyapaticã'ña. Tojo weero Õ'acũ “O'oguti” ní'que queoro musã wãcũ'caronojõta wa'arosa'a. ¹² Musã nijĩsijarã dojocã uatisa'a. Æpẽrã Jesucristore ejõpeorã weronojõ weeya. Na, narẽ ña'arõ wa'acã, wãcũtutuama. Ne Jesucristore ejõpeodu'utima. Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ narẽ cũ “O'oguti” ní'quere o'ogusami. Musã quẽ'rã narẽ i'acũu, weesirutuya.

¹³⁻¹⁶ Masã “Diacjũta ni'i” nĩrã, na yu'ruoro nigũ me'rã wãmepeorã weesama. Na tojo ni wãmepeocã, narẽ “Tojo niwe'e”, nita basiotisa'a. Õ'acũ pũrĩcã Abrahãrẽ “Mu'urẽ añurõ weeguti” nĩgũ, apĩ wãme me'rã wãmepeoticu niwĩ. Ne ni'cũ Õ'acũ nemorõ niyu'runu'cãgũ marĩmi. Tojo weegu “A'tiro weeguti” nĩgũ, cũ basu wãmepeocu niwĩ. A'tiro nicu niwĩ: “Diacjũta ni'i. Mu'urẽ añubutiaro weeguti. Mu'u pãrãmerã pãjãrã nituriarãsama”, nicu niwĩ. Abrahã cũ tojo ní'quere sojaticu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũ cũrẽ “Tojo weeguti” ní'quere ñe'ecu niwĩ. ¹⁷ Õ'acũ “Masãrẽ ‘Añurõ weeguti’ ní'quere ‘ducayusome’” nĩgũ, cũ basu wãmepeocu niwĩ. Marĩrẽ cũ “‘O'oguti’ ní'quere ‘Ñe'erãsa'a’” ni masĩdutigu, tojo weecu niwĩ. ¹⁸ Tojo weero te puaro cũ wãmepeose, cũ “Masãrẽ añurõ weeguti” ní'que ne ducayuta basiowe'e. Õ'acũ ne nisoomasĩtimi. Cũ diacjũ ucũse me'rã marĩrẽ cũ yu'ruono'cãrãrẽ wãcũtutuacã weemi. Cũ marĩrẽ “Añurõ weeguti” ní'caronojõta weegusami, nino'o. ¹⁹ Tere wãcũrã, marĩ u'musepu niatjere e'catise me'rã co'teyurã, ejõpeodu'usome. Marĩ co'teyuse ninu'cũcã'rõsa'a. Ducayusome. Jesú u'muse Õ'acũ nirõpu sãjãacu niwĩ. Tojo weerã marĩ tojo tu'oña'a. ²⁰ A'tiro ni'i. Judío masã pa'ia wiogu Õ'acũ wi'i po'peapu cũ Nibutiaro Tucũpu sãjãagũ, a'tiro weesami. Usebutiri caserojore yu'rusãjãasami. Jesú cũ wẽrĩca be'ro u'musepu sãjãagũ, ti caserojore yu'ruagu weronojõ weecu niwĩ. Marĩ u'musepu wa'atji ma'arẽ pãobosagu weecu niwĩ. Cũ tojo weese me'rã pa'ia wiogu waro weronojõ tojacu niwĩ. Cũ Melquisedec ní'caronojõta pa'i ninu'cũgũsami.

7

Jesú Melquisedec weronojõ pa'ia wiogu nise ni'i

¹ Duporocjũ Melquisedec wãmetigu Salem wãmetiri macã wiogu nicu niwĩ. Cũ pa'i niyugu, Õ'acũ nipe'tirã bu'ipu nigũrẽ masãrẽ sẽrĩbosacu niwĩ. Cũ nĩcaterore Abrahã Æpẽrã wiorã me'rã a'mewẽjẽcu niwĩ. Na me'rã a'mewẽjẽgũ ejagu, cũ yarã me'rã wapata'adajacu niwĩ. Cũ tojo weedajacã, Melquisedec cũrẽ põtẽrĩgũ ejacu niwĩ. Cũrẽ põtẽrĩgũ, “Õ'acũ mu'urẽ añurõ weeato”, nicu niwĩ. ² Cũ tojo nĩca be'ro Abrahã cũ a'mequẽgũ wapata'a'quere diez mesãrĩ ducawaacũucu niwĩ. Ni'cã mesãrẽ Melquisedere o'ocu niwĩ. Melquisedec wãme “Wiogu queoro weegũ” nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Salem wãmetiri macãcũjũ nitĩjagũ, “Ejerisãjãse wiogu” nicu niwĩ. Salem “Ejerisãjãse” nisĩ'rĩrõ wee'e. ³ Melquisedec pacusumuarẽ, cũ ñecũsumuarẽ ne masĩno'ña marĩ'i. Cũ bajua'quere, cũ wẽrĩ'que quẽ'rãrẽ ne masĩno'ña marĩ'i. Tojo weegu Melquisedec Õ'acũ macũ Jesucristo pa'i ninu'cũacju weronojõ nicu niwĩ.

⁴ Musã Melquisedere wãcũña. Mejõ nigũ mejẽta nicu niwĩ. Marĩ ñecũ Abrahã waromarĩcã cũ wiorãrẽ a'mewẽjẽgũ wapata'a'quere diez mesãrĩ cũ seeneocũu'quere

cūrē ni'cā mesārē o'owapamocu niwī. ⁵ Moisé duti'que pa'iare o'odutisere a'tiro ojano'wū: “Leví pārāmerā nituriarā pa'ia nirā dia'cūrē cārō wapaseeato”, niwū. Abrahā cū o'o'caronojōta masā na cūosere o'odutiwū. Na, na acawererā waro nimicā, tojo nicā Abrahā pārāmerā nimirā, na o'osere ñe'ecārā niwā. ⁶ Melquisedec pūrīcā Leví pārāmi nituriatimigū, a'tiro weecu niwī. Abrahā Ō'acū “Añurō weeguti” nino'cure cū cūosere o'ocā, ñe'ecu niwī. Tere ñe'egū, Abrahārē “Ō'acū mū'urē añurō weeato”, ni sērībosacu niwī. ⁷ A'te diacjūta ni'i. “Ō'acū mū'urē añurō weeato” nigū pe'e apī “Tojota weeato” ni, yu'tigu nemorō wiogu niyu'rūnū'cāmi. ⁸ A'tiro nicā pa'ia marī wa'tero nirā āpērā o'osere ñe'erā marī weronojō masā nima. Na quē'rā wērīsama. Abrahā o'o'quere ñe'e'cu Melquisedec pe'ema Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū catinu'cūgū weronojō nigūrē ojano'caro niwū. Cū catinu'cūgū weronojō ucūno'mi. ⁹⁻¹⁰ Leví Abrahā pārāmi nicu niwī. Cū pārāmerā nituriarā quē'rā Abrahā pārāmerā nicārā niwā. Leví, tojo nicā nipe'tirā cū pārāmerā nituriarā pa'ia nicārā niwā. Na, masā o'osere ñe'ecārā niwā. Abrahā Melquisedere a'merī bocaecacā, na quē'rā marī'cārā nimirā, Abrahā me'rā nīrā weronojō nicārā niwā. Tojo weero a'tiro nita basio'o. Leví pārāmerā nituriarāpū Abrahā Melquisedere o'ocā, na quē'rā cūrē o'obu'ipejatamu'cārā weronojō nicārā niwā.

¹¹ Israe curuacjārā, pa'ia Leví ya curuacjārā me'rā Ō'acū dutisere ñe'ecārā niwā. Na Leví ya curuacjārā Aarō pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Na pa'ia āpērā Ō'acū dutisere siruturārē añurā wa'acā weemasīticārā niwā. Weemasīcā pūrīcārē, Ō'acū apī pa'i sōrōtibopī. Apīrē sōrōgū, Aarō ya curuacjūrē sōrōticu niwī. Melquisedec weronojō nigū pe'ere sōrōcu niwī. ¹² Apī pa'i sājācā, todūporo cjase dutise quē'rā dūcayusa'a. ¹³ Marī wiogu Jesucristore Ō'acū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro nicu niwī: “Mū'u pa'i Melquisedec ní'caronojō ninu'cūgūsa'a”, nicu niwī. Jesucristo pa'i niacjū nimigū, Leví ya curuacjū niticu niwī. Cū ya curuacjū ne ni'cū pa'i sājāticu niwī. ¹⁴ Masīno'o, marī wiogu Jesucristo Judā ya curuacjū nicu niwī. Moisé pa'iare ucūgū, ne ni'cāti “Judā ya curuacjārā pa'ia nirāsama”, niticu niwī.

¹⁵⁻¹⁶ Apī pa'i Melquisedec weronojō nigū bajuase me'rā a'tiro masīno'o. Jesucristo pa'i sājācā, Leví ya curuacjārā pa'iare sōrōduti'caronojō wa'aticaro niwū. Cū catinu'cūgū nise me'rā pe'e pa'i sājācu niwī. ¹⁷ Ō'acū Jesucristore a'tiro nicu niwī: Mū'u pa'i ninu'cūacjū ni'i.

Melquisedec ní'caronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

¹⁸ Ō'acū todūporo cū dutise cūumū'tā'quere mejō nise tojacā weecu niwī. Te masārē añurō nisetīcā weeticaro niwū. ¹⁹ A'tiro ni'i. Moisé duti'quere yu'tirā, masā añurā wa'aticārā niwā. Ni'cārōacāma marī Jesucristore ējōpeorā, añurā toja'a. Ō'acūrē masīta basio'o. Tojo weerā añurō e'catiyu'u.

²⁰ Ō'acū cū macūrē pa'i sōrōgū, cū basuta “Diacjū weeguti”, nicu niwī. ²¹ Āpērā pa'ia pe'ere sōrōgū, tojo niticu niwī. Ō'acū cū macūrē sōrōgū, cū basu wāmepeo, sōrōcu niwī. Ō'acū cū ye queti ojāca pūrīpūre a'tiro ojano'wū:

“Yu'u basuta diacjū tojo weeguti” ní'que dūcayuno'ña marīrōsa'a.

Mū'u pa'i ninu'cūacjū ni'i.

Melquisedec weronojōta nigūsa'a, nicu niwī.

²² Cū tojo ní'quere a'te me'rā masīno'o. Jesús me'rā Ō'acū “Masārē añurō weeguti” ní'quere diacjūta nigū weepī, nino'o. Cū Moisé me'rā “Masārē añurō weeguti” nimū'tā'que nemorō a'te be'ro cjase pe'e añuyū'rūnū'cā'a. ²³ Pa'ia pājārā waro sājāmujācārā niwā. Na wērīse bu'irī ninu'cūmasīticārā niwā. Na wērīca be'ro āpērā dūcayumujācārā niwā. ²⁴ Jesús pūrīcā catinu'cūcūsami. Cū pa'i nisere āpērārē

ducayuturiasome. ²⁵ Tojo weegu Õ'acūrē masīsī'rīrārē yu'rūwetidojacā weemi. Cūrē ējōpeorārē tojo weemi. Cū catinu'cūgū marī ye niatjere Õ'acūrē sērībosanu'cūmi.

²⁶ Tojo weegu Jesú pa'ia wiogu waro nimi. Cūnojōrēta marī ũa'a. Cū ña'ase moogū, añubutiagu, ña'arō weetigu nimi. Marī ña'arō weerā weronojō nitimi. Õ'acū cūrē nipe'tirā bu'ipū cūucū niwī. ²⁷ Cū āpērā pa'ia wiorā weronojō nitimi. Pa'ia wiorā ũmūcorinūcū na ña'arō wee'quere acobojosere sērīrā, wa'icūrārē wējē ũjūamorōsama. Be'ro āpērā yere mejārōta weebosasama. Jesucristo pe'e a'tiro weecu niwī. Cū ni'cātita na wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeo'caro weronojō wéégū, cū basu cū wērīse me'rā masā ña'arō wee'quere wērīwapayepe'ocā'cū niwī. Cū nipe'tirā ye niatjere tojo weebosacu niwī. ²⁸ Moisé duti'que me'rā pa'ia wiogure sōrōrā, a'tiro weeno'caro niwū. Cūrē sōrōrā, cū añurō weenu'cūtimicā, besesōrōno'caro niwū. Tojo wéeca be'ro Õ'acū pe'e diacjūta cū basu cū macūrē pa'ia wiogu waro sōrōcū niwī. Cū macū añugū ninu'cūgūrē tojo weecu niwī.

8

Jesú apobosari masū nimi nise ni'i

¹ Nipe'tise ni'cārōacā yu'u oja'que a'tiro ni'i. Jesucristo marī yagu pa'ia wiogu waro nimi. Cū ũ'mūsepū wiogu dujiri cūmurō Õ'acū tutuayū'rugū tiro diacjū pe'e ejanujācū niwī. ² Cū ũ'mūsepū Õ'acū Nibutiari Tucūpure pa'ia wiogu weronojō nisami. Ti wi'i Õ'acū wéeca wi'i ni'i. Masā mejēta weecārā niwā. ³ A'ti di'tapūma pa'ia wiorārē wa'icūrārē wējē ũjūamorōpeodutiro sōrōno'caro niwū. Tojo nicā apeyere o'odutirā sōrōno'cārā niwā. Tojo weegu Jesucristo quē'rā Õ'acūrē apeyenojō o'ocā, añutū'sa'a nīgū wērīgū, cūrē apeyenojō o'ogu weronojō weecu niwī. ⁴ Jesucristo a'ti nucūcāpure tojadojagu, ne cārō pa'i nima'atibopī. Āpērā pa'ia Moisé duti'caronojōta Õ'acūrē apeyenojōrē o'orā nitojacārā niwā. Tojo weero basiotibopā. ⁵ A'ti nucūcāpū pa'ia Õ'acū cjasere da'rārā a'tiro weema. Na Õ'acū wi'i ũ'mūsepū nirī wi'i cjasere weronojō weerā weema. Marī masī'i. Ū'mūse cja wi'i pe'e ti wi'i waro ni'i. A'ti nucūcā cja wi'i pe'e ũ'mūse cja wi'i queose ni'i. Tojo weegu Õ'acū cū ya wi'i a'ti nucūcā cja wi'ire weedutigu, Moisére a'tiro nicū niwī: “Añurō wācūña. Nipe'tise ya wi'i cjasere mū'urē ũrūgūpū ī'o'caronojōta weeya”, nicū niwī. ⁶ A'tocateroma majā Jesú pa'ia wiogu waro Õ'acū tiropū marīrē sērībosanu'cūgū nimi. Cū weese āpērā pa'ia ye nemorō añuyū'rūnū'cā'a. A'tiro ni'i. Õ'acū ne waro masā me'rā apogu, “Yu'u duti'quere wéerā, yarā nirāsama”, nicū niwī. Be'rore tja masā me'rā apogu, “Musā wiogu nigūti. Musārē yarā wa'acā weeguti. Musārē acobojoguti. Yu'u me'rā catinu'cūrāsā'a”, nicū niwī. Cū tojo ní'quere masīno'o. Cū nimū'tā'que nemorō be'ro cjase pe'e añuyū'rūnū'cā'a. A'te be'ro cjasere Jesúta queoro wa'acā weecu niwī. Tojo weero āpērā pa'ia weese nemorō añuyū'rūnū'cā'a.

⁷ A'tiro ni'i. Õ'acū ne waro masā me'rā apo'que queoro wa'aticaro niwū. Queoro wa'acāma, masā me'rā apaturi aponemotibopī. ⁸ Õ'acū ne warocjārārē “Yu'u duti'quere queoro weetima”, nicū niwī. Narē cū ye queti ojāca pūrīpū a'tiro ojano'wū:

Marī wiogu a'tiro nimi:

“Be'ropū yu'u Israe curuacjārārē, tojo nicā Judā ya curuacjārārē apaturi añurō na me'rā weepoguti tja.

⁹ Toduporopū na ñecūsumūa me'rā weeguti ni apo'caronojō nisome.

Narē Egiptopū ní'cārārē yu'u basu miiwijawū.

Narē ‘Añurō weeguti’, nimiwū.

Na pe'e yu'u duti'quere weetiwā.

Tojo weegu narẽ cõ'awã'cãwũ", nicu niwĩ marĩ wiogu.

¹⁰ "Be'ropu Israe curuacjãrã me'rã apaturi 'Añurõ weeguti' ní'que a'tiro ni'i.

Yũ'u duti'quere narẽ wãcũcã weeguti.

Tojo nicã narẽ yũ'u duti'quere ejõpeocã weeguti.

Tojo weegu yũ'u na wiogu nigũti.

Na quẽ'rã yarã nirãsama.

¹¹ Na ne ni'cũrẽ yũ'u Õ'acũ nisere bu'esome.

Ne cũ me'rãcjũrẽ, cũ acaweregure, 'Õ'acũrẽ masĩña', nisome.

Nipe'tirã yũ'ure masĩrãsama.

Wĩ'marã, tojo nicã bucũrã masĩrãsama.

¹² Na ña'arõ wee'quere acobojoguti.

Ne apaturi tere wãcũnemosome", nicu niwĩ marĩ wiogu.

¹³ Õ'acũ ne waropu "Masãrẽ añurõ weeguti", nicu nimiwĩ. Be'ro, "Apaturi masã me'rã añurõ weeguti", ni apocu niwĩ tja. Tojo weero cũ nimũ'tã'que pe'e pe'tia wa'acaro niwũ. Nipe'tise mejãmejã ñano'ña marĩ'i. Te maata pe'tidijase ni'i.

9

U'musepu nirĩ wi'i Õ'acũ wi'i cjase, tojo nicã a'ti nucũcãpu nirĩ wi'i cjase ni'i

¹ Ni'cãrõacãma a'tiro nigũti. Õ'acũ ne waro "Masã me'rã añurõ weeguti" nícaterore cũrẽ ñubuerã weewuadutisenojõrẽ cũucu niwĩ. Na ñubueri wi'i a'ti nucũcã cja wi'i nicaro niwũ. ² Ti wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i nicaro niwũ. Ne sãjãarĩ tucũ Añurĩ Tucũ wãmeticaro niwũ. Topũre sĩ'ocju nu'cũcaro niwũ. Tojo nicã na Õ'acũrẽ o'orã pãrẽ peoro nu'cũcaro niwũ. ³ Usebutiri caserojo yũ'rũropu ape tucũ Õ'acũ Nibutiari Tucũ nicaro niwũ. ⁴ Ti tucũpu u'mutise ãjãamorõpeowuaro uru me'rã wee'caro nicaro niwũ. Tojo nicã Õ'acũ "Masã me'rã añurõ weeguti" ní'quere cuori acaro, uru casero me'rã omabi'aca acaro cũña'caro niwũ. Ti acaro po'peapu ni'cãrũ uru me'rã weecaru nicaro niwũ. Tirupu ba'ase maná wãmetise sãñacaro niwũ. Apeye quẽ'rãrẽ tuacju Aarõ yagu ñasãwijicju nicaro niwũ. Tojo nicã Õ'acũ duti'quere oja'que pjĩrĩ ãtã pjĩrĩ sãñacaro niwũ. ⁵ Ti acaro bu'ipure Õ'acũrẽ wereco'terã u'musecjãrã queose yee'que nu'cũcaro niwũ. Na topu niyucã, Õ'acũ topu nisere ã'ono'caro niwũ. Õ'acũrẽ wereco'terã wuuse docapu pa'ia wiogu Õ'acũrẽ masãrẽ ña'arõ wee'quere acobojodutigu dí wēestepeocu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ nipe'tise ti wi'i cjase werenemomasĩtisa'a.

⁶ Õ'acũ wi'ire apóca be'ro pa'ia na da'rawuasere wéerã, nimũ'tãrĩ tucũpũre sãjãanu'cũcã'cãrã niwã. ⁷ Ape tucũ pe'ere pa'ia wiogu waro dia'cũ ni'cãtita, ni'cã cũ'marẽ sãjãacu niwĩ. Topu sãjãagũ, wa'icũrã wẽjẽ'cãrã ye díre miisãjãacu niwĩ. Cũ basu ña'arõ wee'que wapa, tojo nicã masã na ña'arõ wee'que wapare acobojose sērigũ tojo weecu niwĩ. ⁸ Tojo wee'que me'rã a'tocaterore Espíritu Santu a'tiro marĩrẽ ã'omi. Toduporopu pa'ia Õ'acũ wi'ipu weewuasenojõ ni'cãrõacãrẽ weenu'cũcãma, marĩ u'musepũre ne sãjãamasĩtibosa'a. ⁹ A'te nipe'tise toduporo cjase a'tiro nicãrẽ queose ni'i. Titapũre Õ'acũrẽ o'ose, na wa'icũrãrẽ ãjãamorõpeose masãrẽ bu'iri marĩrã tu'oña'cã weemasĩticaro niwũ. ¹⁰ Te na weeseti'que a'tiro nicaro niwũ. Sĩ'rĩse, ba'ase, tojo nicã na Õ'acũrẽ ñubuese duporo na ña'arõ wee'quere coesetise nicaro niwũ. Te dutise bu'icjase dia'cũ nicaro niwũ. Tojo weese téé Õ'acũ tere ducayúca be'ropu añucaro niwũ.

¹¹ Õ'acũ bese'cu Cristo a'titojacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pe'e pa'ia wiogu waro nimi. Cũ marĩrẽ añusere miiticu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ pa'ia wiogu weewuasenojõrẽ Õ'acũ wi'i u'musepu nirĩ wi'ipu weegu weesami. U'musepu nirĩ wi'i, a'ti nucũcã

cja wi'i nemorõ, añubutiari wi'i nisa'a. Masã wéeca wi'i nitisa'a. ¹² Õ'acũ bese'cu Cristo u'muse cja wi'i Õ'acũ Nibutiari Tucũ waropure sãjãacu niwĩ. Cũ wa'icurã, cabracã, wecu wĩ'marã ye díre miisãjãaticu niwĩ. Tojo weronojõ o'ogu, cũ ye dí me'rã, cũ wẽrĩse me'rã sãjãacu niwĩ. Te me'rã marĩ nipe'tirãrẽ ni'cãti me'rãta wẽrĩbosacu niwĩ. Marĩrẽ catinu'cũdutigu tojo weecu niwĩ. ¹³ Duporocjãrãpu na wẽrĩ'cãrãrẽ da'raña'ca be'ro Õ'acũ ï'orõpure ña'ase cuorã weronojõ tojacãrã niwã. Tojo weerã wecu umua ye díre, cabra ye díre, tojo nicã wecu wĩ'magõ ãjũano'co ye nitĩ me'rã ña'ase cuorã weronojõ nirãrẽ wẽestepeocãrã niwã. Narẽ Õ'acũ ï'orõpure ña'ase moorã tojadutirã tojo weecãrã niwã. Diacjũta ni'i, nĩrõ. Na, bu'ipu dia'cũ añurã tojacãrã niwã. ¹⁴ Wecu ye dí me'rã, cabra ye dí me'rã tojo weeta basiocã pũrĩcãrẽ, Cristo ye dí me'rãma tjã'a. Cristo Espiritu Santu ninu'cũgũ weetamuse me'rã wa'icurã ãjũamorõpeoronojõ o'ogu, cũ basu Õ'acũrẽ wiagu, wẽrĩcu niwĩ. Cũ curusapu wẽrĩgũ, ña'ase moogũ nicu niwĩ. Cũ ye dí me'rã marĩ bu'iritirã, ña'arõ weeseti tu'oña'quere pecame'epu wa'abo'cãrãrẽ yu'rũweticã weecu niwĩ. Cũ Õ'acũ catinu'cũgũ yere weenu'cũdutigu tojo weecu niwĩ.

¹⁵ Tojo weegu Jesucristo a'tiro weegũ nimi. Be'ropure masãrẽ apaturi Õ'acũ “Yu'u musã wiogu nigũti. Musã, yarã nirãsa'a” ní'quere apobosagu nimi. Toduporocjãrã pe'e Õ'acũ nimu'tãse cũ duti'que doca nĩrã, ña'arõ wee, cũ duti'quere yu'rũnu'cãcãrã niwã. Jesucristo wẽrĩse me'rã tere acobojono'cãrã niwã. Tojo nicã Õ'acũ bese'cãrã cũ “O'oguti” ní'que catinu'cũsere ñe'erãsama. ¹⁶ A'tiro weronojõ ni'i. Ni'cũ cũ wẽrĩse duporo cũ acaweregure “Yu'u cuose mu'u ye tojarosa'a”, nisami. Cũ wẽrĩcã ï'arã, wẽrĩ'cu ye ní'quere cũrẽ o'osama. ¹⁷ Cũ wẽrĩse duporo cũ “O'oguti” ní'quere ñe'emasĩtisami. Cũ wẽrĩca be'ropu dia'cũ ñe'emasĩsami. ¹⁸ Tojo weero Õ'acũ “Masãrẽ a'tiro weeguti” nimu'tã'que quẽ'rãrẽ tojota wa'acaro niwũ. Wa'icurãrẽ wẽjẽ, na ye dí wẽestese me'rã dia'cũ Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que wa'anu'cãcaro niwũ. ¹⁹ Moisé a'tiro weecu niwĩ. Cũ nipe'tise Õ'acũ duti'quere nipe'tirã tu'oropu bu'ecu niwĩ. Bu'etojanu'cõ, cũ sõ'arĩ casero oveja poari me'rã wéeca caserore miicu niwĩ. Tojo nicã yucusiti hisopo wãmetiri sitire pe'ecu niwĩ. Wecu macũ wẽjẽno'cu ye díre, cabra ye díre aco me'rã morẽcu niwĩ. Be'ro sõ'arĩ caserore ti siti dupupu du'teõ'o, te dípu yosomiicu niwĩ. Be'ro Õ'acũ ye duti'que ojãca pũrĩrẽ, tojo nicã masã nipe'tirãrẽ wẽestepeocu niwĩ. ²⁰ Cũ tojo wéeca be'ro narẽ nicu niwĩ: “A'te dí me'rã Õ'acũ masãrẽ ‘Tojo weeguti’ ní'quere masĩno'o”, nicu niwĩ. ²¹ Apeyere, Moisé Õ'acũ wi'ire a'tiro weecu niwĩ. Nipe'tise ti wi'i po'peapu Õ'acũrẽ ejõpeorã na cuosere dí me'rã wẽestepeocu niwĩ. ²² Titare Õ'acũ dutise a'tiro nicaro niwũ. Dí me'rã Õ'acũ wi'ipu nisere cũ ï'orõpu añuse tojadutiro wẽestepeono'caro niwũ. Wẽestepeoya marĩcã, Õ'acũ masã ña'arõ wee'quere acobojoticu niwĩ. Dí me'rã dia'cũ Õ'acũ masã ña'arõ weesere acobojono'o.

Jesú cũ wẽrĩse me'rã masã ña'arõ wee'quere yu'rũose ni'i

²³ Duporo cjase Õ'acũ wi'ipu weewuasenojõ u'muse cjase queose nicaro niwũ. Tere Õ'acũ ï'orõpu añuse tojadutirã a'tiro weecãrã niwã. Wa'icurãrẽ wẽjẽ, na ye dí me'rã wẽestepeocãrã niwã. Duporocjãrã na wee'que nemorõ u'muse cjase pe'e añuyu'rũnu'cã'a. Tojo weero wa'icurãrẽ ãjũamorõpeo'que nemorõ, añuse warore ua'a. Te Jesucristo wẽrĩse ni'i. ²⁴ A'ti nucũcãpure Jesucristo masã wéeca wi'i Añurĩ Tucũ wãmetiri tucũpure sãjãaticu niwĩ. Ti wi'i u'muse cja wi'i queose nicaro niwũ. Cũ u'muse waro pe'ere sãjãacu niwĩ. Ni'cãrõacãrẽ cũ Õ'acũ tiropu marĩrẽ sẽrĩbosagu weesami. ²⁵ Toduporopu pa'ia wiogu judío masũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpure ni'cãrẽtiri cũ'marĩnucãrẽ wa'icurã ye díre miisãjãamujãcu niwĩ. Te dí,

cũ ye dí niticaró niwũ. Cristo pũrĩcãrẽ cũ ye dí waro nicaró niwũ. Cũ wẽrĩse me'rã ni'cãtita ʉ'muse Õ'acũ tiropũ sãjãacu niwĩ. ²⁶ Jesucristo pa'ia wiogu weronojõ wéégũ pũrĩcã, a'ti di'ta du'pocãticãputa wẽrĩnu'cã, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ wẽrĩnu'cũcã'bosami. Tojo weronojõ o'ogu, a'tocatero a'ti ʉmũco pe'tiwã'cãrĩ curare Cristo a'ti nucũcãpũre bajuacu niwĩ. Cũ ni'cãtita nipe'tirã ye niatjere wẽrĩbosacu niwĩ. Ña'arõ wee'quere cõ'agũ, tojo weecu niwĩ. ²⁷ Marĩ quẽ'rã nipe'tirã ni'cãti me'rãta wẽrĩdijarãsa'a. Wẽrĩca be'ro Õ'acũ marĩrẽ besegusami. ²⁸ Cristo ni'cãtita cũ wẽrĩse me'rã wa'icũrãrẽ wẽjẽ ʉjũamorõpeoro weronojõ weecu niwĩ. Tojo weese me'rã masã nipe'tirã ña'arõ wee'quere cõ'acu niwĩ. Be'ro apaturi a'tigusami. Masã na ña'arõ wee'quere cõ'agũ mejẽta a'tigusami. Masã cũrẽ yucuerã pe'ere yũ'ruogu a'tigu weegusami.

10

¹ Moisé dutise Õ'acũ masãrẽ be'ropũ añurõ weeatje queose nicaró niwũ. Tojo weero Moisé duti'que masãrẽ Õ'acũ me'rã añurõ nímasĩcã weeticaró niwũ. Te a'tiro nicaró niwũ. Na Õ'acũ me'rã añurõ nisĩrĩrã, ni'cãti cũ'marĩnucũ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ʉjũamorõpeocãrã niwã. Te narẽ Õ'acũ i'orõpũ añurã waro tojacã weemasĩticaró niwũ. ² Te masãrẽ añurã tojacã weemasĩcãma, na wa'icũrãrẽ ʉjũamorõpeosere du'ucã'bopã. Na ni'cãti ʉjũamorõpeose me'rãta na ña'arõ wee'quere acobojono'cãrãpũ tojatojabopã. Na bu'iri marĩrã tu'oña'bopã. ³ A'tiro pe'e nicaró niwũ. Na wa'icũrãrẽ wẽjẽ ʉjũamorõpeorã, na ña'arõ wee'quere cũ'marĩnucũ wãcũrã, tojo weecãrã niwã. ⁴ Wecua ʉmua ye dí, cabra ye dí ña'arõ wee'quere ne cõ'amasĩtisa'a.

⁵ Tojo weegu Jesucristo a'ti nucũcãpũre a'tigu, Õ'acũrẽ a'tiro nicu niwĩ:
Mu'ʉ masã ña'arõ wee'quere acobojosĩ'rĩgũ, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ʉjũamorõpeosere ʉawe'e.

Tojo nicã narẽ acobojosĩ'rĩgũ, apeyenojõ o'ocã ʉawe'e.

A'tiro wéégũ, mu'ʉ ni'cã upũ yũ'are o'ocu niwũ.

Masã ña'arõ wee'quere wẽrĩbosadutigu tojo weecu niwũ.

⁶ Mu'ʉ masã na ña'arõ weesere cõ'asĩ'rĩgũ, wa'icũrãrẽ ʉjũamorõpeosere, tojo nicã apeyenojõ o'osere tu'sawe'e.

⁷ Tojo tu'satise bu'iri yũ'ʉ a'tiro niwũ:

“Õ'acũ, mu'ʉ ʉaro weegu a'tigu wee'e.

Mu'ʉ ye queti ojãca pũrĩpũ yũ'ʉ pi'etiatjere ojano'caronojõta weeguti”, nicu niwĩ Jesucristo.

⁸ Tojo weegu Jesucristo ní'caronojõta a'tiro ni'i. Õ'acũ wa'icũrã ʉjũamorõpeosere, cũrẽ apeyenojõ o'osere tu'satisami. Tojo nicã masã ña'arõ wee'quere cõ'asĩ'rĩrã ʉjũamorõpeosere ʉatisami. Nipe'tise te tojo weese Moisé duti'caronojõ nicaró niwũ, níro. Tojo nimicã, Õ'acũ pe'e tojo weesere tu'saticu niwĩ. ⁹ Jesucristo Õ'acũrẽ “Mu'ʉ ʉaro weegu a'tigu wee'e”, nicu niwĩ. Tojo nígu, wa'icũrã wẽjẽ ʉjũamorõpeosere cõ'acu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã toduporopũ na weeseti'quere ducayucu niwĩ. ¹⁰ Jesucristo cũ wẽrĩse me'rã Õ'acũ ʉaro weecu niwĩ. Tere wéégũ, cũ wa'icũrã wẽjẽ ʉjũamorõpeosere weronojõ weegu weecu niwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã Õ'acũ marĩrẽ cũ yarã tojacã weecu niwĩ. Ni'cãtita cũ wẽrĩse me'rã marĩ nipe'tirãrẽ wẽrĩbosacu niwĩ.

¹¹ Nipe'tirã judío masã pa'ia ʉmũcorinucũ a'tiro weecãrã niwã. Nu'cũtjĩarã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ʉjũamorõpeomujãcãrã niwã. Na ʉjũamorõpeonu'cũmicã, masã ña'arõ wee'quere ne cõ'amasĩticaró niwũ. ¹² Jesucristo pũrĩcã ni'cãti cũ wẽrĩse me'rãta masã ña'arõ wee'quere cõ'ape'ocu niwĩ. Cũ tojo wéeca be'ro Õ'acũ tiro diacjũ pe'e ejanujãcu niwĩ. ¹³ Topũ yucuegu weesami. Õ'acũ nipe'tirã cũrẽ i'atu'ti'cãrãrẽ

docaque'acã wéeca be'ropu weedu'ugusami. ¹⁴ Ni'cãti cũ wērīse me'rāta Ō'acũ yarārē añurā tojacã weecu niwĩ. Na añurā ninu'cūrāsama. ¹⁵ Te diacjũta niyucã, Espíritu Santu quē'rã marīrē “Tojota ni'i”, ni weremi. Cũ a'tiro weremu'tācu niwĩ:

¹⁶ “Be'ropu yu'u na me'rã ‘Apaturi añurō weeguti’ ní'que a'tiro ni'i”, nicu niwĩ Ō'acũ. “Yu'u duti'quere narē wācũcã weeguti.

Tojo nicã narē yu'u duti'quere ějōpeocã weeguti.”

¹⁷ Be'ro a'tiro ninemocu niwĩ:

“Ne apaturi na ña'arō wee'quere wācūnemosome”, nicu niwĩ, ni werecu niwĩ Espíritu Santu.

¹⁸ Tojo weerã marī ña'arō wee'quere acobojono'ca be'ro niyucã, apaturi marī ña'arō wee'que bu'irire acobojodutirã wa'icūrārē ĩjūamorōpeosere ɯanemowe'e.

Jesucristo ye dí me'rã Ō'acũ tiro sājāamasĩ'i nise ni'i
(Mt 27.51; Mr 15.38; Lc 23.45)

¹⁹ Toduporo pa'ia wiogu dia'cũ Ō'acũ Nibutiari Tucūpure sājāamasĩcu niwĩ. Ni'cārōacārē marī quē'rã acobojono'cārāpu nīrã, uiro marīrō cũ sājāa'caronojō weemasĩ'i. Ō'acūpure diacjũ uiro marīrō sērīmasĩ'i. Jesucristo cũ wērī'que me'rã, cũ ye dí o'maburo'que me'rã tojo weemasĩ'i. ²⁰ Toduporopu ɯsebutiri caserojo Ō'acũ Nibutiari Tucūpure cã'mota'ayosacaro niwũ. Ti casero cã'mota'a'caro weronojō Jesucristo wērīse duporo masã Ō'acũ Nibutiari Tucūpure sājāamasĩticārã niwã. Ni'cārōacārē cũ wērīse me'rã marī ti tucūpure sājāa'cārã weronojō cũ me'rã catinu'cūmasĩ'i. ²¹ Jesucristo pa'ia wiogu waro ɯ'musepu Ō'acũ wi'ipu marīrē sērībosagu nimi. ²² Tojo weerã Ō'acūrē queoro wācūse, añurō ějōpeose me'rã sērīrã. “Tojo ějōpeoma'acārã weesa'a” nīrō marīrō sērīrã. A'tiro ni'i. Cũ marī ña'arō bu'iritirã tũ'ona'quere bu'iri marīrã tojacã weecu niwĩ. Marī ya upu aco añuse me'rã ɯ'ono'caro weronojō ni'i. Marī ña'arō wee'quere cō'ape'ono'cārāpu ni'i. ²³ Ō'acũ “Tojo weeguti” ní'quere weegusami. Tojo weerã marī ějōpeosetisere ějōpeoronojōta ne ducayuro marīrō ějōpeonu'cūrã. Cũ o'otjere e'catise me'rã yucuerã, tojo weerã. ²⁴ Marī basu a'tiro wācūrōɯa'a. “Ā'rārē, āpērārē weetamuturiadutigu, ¿de'ro weegusari?” ni wācūrōɯa'a. “Narē a'merī ma'idutigu, añurō weedutisĩ'rīgũ tojo ɯasã'a”, nīrōɯa'a. ²⁵ Ō'acūrē ějōpeorã nerēɯuaropu āpērã nerētisama. Na weesere sirututicārōɯa'a. Narē siruturonojō o'orã, marī nerērã, a'merī wācūtutuacã weeroua'a. Cã'rō dũ'sa'a marī wiogu a'tiatje. Tojo weerã tojo weeroua'a.

²⁶ A'tiro ni'i. Diacjũ cjasere masĩmirã, marī ña'arō weesĩ'rīrō bajuro ña'arō weenu'cūrã, acobojoye bocasome. Jesucristo wērīse me'rã dia'cũ acobojono'o. Marī ña'arō weenu'cūrã, cūrē ɯatirã weronojō ni'i. Tojo weerã ne acobojono'some.

²⁷ Marī ña'arō weenu'cūcã, marīrē a'tiro wa'arosa'a. Ō'acũ marīrē besegusami. Cũ beséca be'ro pecame'epu āpērã cūrē ĩ'atu'ti'cārã me'rã cō'agūsami. Marīrē “Bu'iri da'reguti” cũ ní'que tuunurūse dia'cũ toja'a. ²⁸ Toduporopure no'o Moisé duti'quere yu'runu'cāgūrē puarã o i'tiarã weresāca be'ro cūrē ne pajaña'ticārã niwã. Cūrē wējēcō'acārã niwã. ²⁹ Añurō wācūña. Ō'acũ duti'que cũ Moisére cūu'quere yu'runu'cāgũ, bu'iri da'reno'cu niwĩ. Ni'cārōacāma Ō'acũ macũ cūrē wērībosa'quere ějōpeodu'ugure tjasami. ějōpeotigunojō Ō'acũ macũ cūrē wērībosa'quere “Wapamarĩ'i”, ni wācūsami. Espíritu Santu cūrē ma'isere yabisami. A'tiro ni'i. Jesucristo wērīse me'rã Ō'acũ masārē cũ “Weeguti” ní'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. Cũ wērīse me'rã, cũ ye dí me'rã marī ña'arō wee'quere cō'acu niwĩ. Tojo weegu Ō'acũ cũ macūrē ɯatigure ɯputu bu'iri da'regusami. ³⁰ Ō'acũ marī wiogu ucū'quere masĩ'i. A'tiro nicu niwĩ: “Yu'u bu'iri da'reacju ni'i. Na wee'que wapare yu'u wapayegusa'a.” Apeye quē'rārē nicu niwĩ: “Marī wiogu cũ yarārē na ña'arō

weese wapare bu'iri da'regusami.” ³¹ Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. Cũ bu'iri da'rese pũrõ wiose ni'i.

³² Musã ne waro ãjõpeoca be'ro wee'quere wãcũña. Titare musã Jesucristore ãjõpeose ye bu'iri pũrõ pi'eticãrã niwũ. Musãrẽ tojo wa'a'quere wãcũtutuacãrã niwũ. ³³ Ni'cãrẽrã masã i'orõpu yabi bujicã'no'cãrã niwũ. Cãmida'reno'cãrã niwũ. Apeterore ãpẽrã na pi'etisere tu'oña'tamucãrã niwũ. ³⁴ Musã bu'iri da'reri wi'ipu nirãrẽ pajaña'cãrã niwũ. ãpẽrã musã yere ã'macã, e'catise me'rã nu'cãcãrã niwũ. Musã u'musepu cuotje pe'ere “A'ti nucũcã cjase nemorõ, añuyũ'runũ'cãse ni'i”, nicãrã niwũ. Te pe'titiatje ni'i nĩrã, wãcũtutuacãrã niwũ. ³⁵ Tojo weerã ne ãjõpeodu'uticã'ña. ãjõpeonu'cũrã, añuse warore ñe'erãsa'a. ³⁶ Musãrẽ wãcũtutuarã nirõua'a. Tojo wéerã, Õ'acũ uaro wéeca be'ro cũ “O'oguti” ní'quere musã ñe'erãsa'a. ³⁷ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ni ojano'caro niwũ: “Maata waro a'tiguti” ní'cu a'tigusami.

Ne yoogosome.

³⁸ Yu'u “Añurõ weerã nima” nino'rã pũrĩcã ãjõpeonu'cũrã, yu'u me'rã ninu'cũrãsama.

ãpẽrã uirã, ãjõpeodu'urã pũrĩcãrẽ ne tu'sasome, ni ojano'wũ.

³⁹ Marĩ pe'e ui ãjõpeodu'urãnojõ niwe'e. Tojo weerã marĩ pecame'epu wa'asome. Marĩ cũrẽ ãjõpeorã, yu'ruono'rãsa'a.

11

Õ'acũrẽ ãjõpeose cjase ni'i

¹ Marĩ ãjõpeorã, a'tiro nĩmasĩ'i: “Õ'acũ marĩrẽ ní'quere diacjũta weegusami”, ni'i. Tere i'atimirã, i'arã weronojõ “Diacjũta ni'i”, ni'i. ² Duporopu marĩ ñecũsumua Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Na a'tiro ni wãcũcãrã niwã: “Õ'acũ ní'caronojõta marĩrẽ weetamugũsami”, nicãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ narẽ “Añurã nima”, nicu niwĩ.

³ Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro masĩ'i. Cũ a'ti turi nipe'tisere bajurẽgũ, cũ dutiro me'rã bajurẽcu niwĩ. Tojo weero a'ti turi cjase marĩ ni'cãrõacã i'ase ne waropu marĩ'quere wee'que ni'i, nino'o.

⁴ Duporocjũpu Abel Õ'acũrẽ ãjõpeogu, Õ'acũrẽ oveja wĩ'magũrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocu niwĩ. Cũ, cũ ma'mi Caĩ o'o'que nemorõ añurõ o'ocu niwĩ. Õ'acũ Abel ãjõpeosere i'agũ, cũ o'osere ñe'ecu niwĩ. Cũrẽ “Añugũ nimi”, nicu niwĩ. Tojo weero Abel duporopu wẽrĩca be'ro nimicã, a'tiro ni'i. Cũ Õ'acũrẽ ãjõpeo'que a'tiro nicãrẽ marĩrẽ bu'ese ni'i. Marĩ quẽ'rã cũ ãjõpeo'caronojõta Õ'acũrẽ ãjõpeorõua'a.

⁵ Enoc wãmetigu quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu nicu niwĩ. Cũ wẽrĩtimicã, Õ'acũ cũrẽ cũ tiropu miacu niwĩ. ãpẽrã cũrẽ a'macãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ: “Õ'acũ Enorẽ e'catise me'rã i'acu niwĩ. Tojo weegu cũrẽ miacu niwĩ”, niwũ. ⁶ Marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeotirã, cũrẽ e'caticã weemasĩtisa'a. A'tiro ni'i. Õ'acũrẽ ãjõpeosĩ'rĩgũ, “Diacjũta cũ nisami”, nirõua'a. Tojo nicã “Cũrẽ yu'u ãjõpeocã, añurõ weegusami”, nirõua'a.

⁷ Noé wãmetigu quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. A'ti turire bu'iri da'reatjere Õ'acũ cũrẽ werecu niwĩ. Noé “Tojo wa'arosa'a” ni masĩtimigũ, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Tojo weegu Õ'acũrẽ yu'tigu, cũ acawererã me'rã dia mirĩcã yu'rusĩ'rĩgũ, yucusu pajipjũjore da'recu niwĩ. Tojo ãjõpeogu, a'ti nucũcãcãrã Õ'acũ ucũsere ãjõpeotirãrẽ a'tiro i'ocu niwĩ. Na pecame'epu wa'atjere i'ocu niwĩ. Cũrẽ Õ'acũ “Añugũ nimi”, nicu niwĩ. Cũ ãjõpeoyucã, tojo nicu niwĩ.

⁸ Abrahã quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ ape di'tapu wa'aduticã, yu'ticu niwĩ. Õ'acũ cũrẽ o'eatjopu wa'acu niwĩ. Cũ ya macãrẽ wijawã'cãgũ, "Ti di'tapu wa'agusa'a" nirõ marĩrõ wa'acu niwĩ. ⁹ Abrahã Õ'acũ cũrẽ "Ti di'tare mu'urẽ o'oguti" ní'quere ãjõpeocu niwĩ. Ti di'tapure etacu niwĩ. Eta, cũ ãpẽrã ya di'tapure ní'gũ, mejẽcã pejaro tu'oña'cu niwĩ. Wa'icurã caseri me'rã wéeca wi'ipu cãjicu niwĩ. Cũ macũ Isaa, tojo nicã cũ pãrãmi Jacob mejãrõta nisirutuburocãrã niwã. Õ'acũ na quẽ'rãrẽ "Musãrẽ a'ti di'tare o'oguti", nicu niwĩ. ¹⁰ Abrahã Õ'acũ ya macã pe'titiatji macã u'muse pe'ere nisĩ'rĩgũ, tojo weecusiacu niwĩ. Ti macã Õ'acũ wéeca macã ni'i.

¹¹ Apego quẽ'rã Õ'acũrẽ ãjõpeogo, Abrahã numo Sara a'tiro weeno'co niwõ. Co bucuo waro põ'rã bocata basiotimicã, Õ'acũ core põ'rãticã weecu niwĩ. Co ni'cũ põ'rãtico niwõ. Co a'tiro wãcũco niwõ: "Õ'acũ yu'ure 'Wĩ'magũ wuagosa'a' ní'quere queoro weegusami", nico niwõ. Tojo weegu Õ'acũ queoro weecu niwĩ. ¹² Abrahã bucu waro nimigũ, macũticu niwĩ. Macũti, be'ro pãjãrã waro pãrãmerã nituriarã cuocu niwĩ. Na ñocõa, nucũpori weronojõ pãjãrã waro ba'paqueota basiotirã nicãrã niwã.

¹³ Æ'rã yu'u ucũrã Õ'acũrẽ ãjõpeonu'cũcãrã niwã. Cũ "O'oguti" níca di'tare ñe'etimirã, ãjõpeocãrã niwã. Ñe'etimirã, wẽrĩa wa'acãrã niwã. Na ãjõpeose cuorã, cũ o'eatjere ñe'e'cãrã weronojõ nicãrã niwã. "Cũ ní'caronojõta weegusami" ni wãcũrã, e'caticãrã niwã. Na tojo wee'que me'rã "U'musepu wa'arãsa'a, a'ti nucũcãpure sijari masã weronojõ ni'i", nicãrã niwã. ¹⁴ Masĩno'o, tojo nĩrã, ape di'ta na niatji di'ta warore a'marã weecãrã niwã. ¹⁵ Na ne waro wijawã'cã'caropure wãcũrã pũricã, dajabopã. ¹⁶ A'tiro pe'e weecãrã niwã. Ti di'ta nemorõ añurĩ di'ta waro u'muse pe'ere nisĩ'rĩcãrã niwã. Tojo weegu Õ'acũ na "Usã wiogu nimi" nicã, bopoyasãticu niwĩ. Tojo bopoyasãtigu, na ya macã na niatjo u'musere apoyutojacu niwĩ.

¹⁷ Abrahã Õ'acũrẽ ãjõpeogu, a'tiro weecu niwĩ. Õ'acũ ¿diacjũta yu'ure ãjõpeomiti? ní'gũ, cũ macũ Isaare wa'icure wẽjẽ ujuamorõpeowuaronojõ weeduticu niwĩ. Abrahã cũ macũ ni'cũ nigũrẽ "Wẽjẽ ujuamorõpeowe'e", niticu niwĩ. ¹⁸ Toduporopure Õ'acũ Abrahãrẽ a'tiro nicu niwĩ: "Isaa mu'u macũ me'rã pãjãrã pãrãmerã nituriarã cuogusa'a", nicu niwĩ. ¹⁹ Abrahã a'tiro wãcũcu niwĩ: "Õ'acũ nipe'tirã wẽrĩ'cãrãpureta masõmasĩmi." Cũ macũrẽ "Wẽjẽgũti" weeri cura Õ'acũ cũrẽ "Wẽjẽticã'ña", nicu niwĩ. Tojo weerã a'tiro nĩmasĩ'i: "Abrahã cũ macũrẽ wẽrĩ'cupu masã'cure weronojõ cuocu niwĩ", nĩmasĩ'i.

²⁰ Isaa Õ'acũrẽ ãjõpeogu, cũ põ'rã Jacore, Esaúre be'ropu añurõ wa'atjere wereyucu niwĩ. ²¹ Jacob Õ'acũrẽ ãjõpeogu, cũ wẽrĩse duporoacã cũ pãrãmerã José põ'rãnu'cũrẽ "Añurõ wa'arosa'a", nicu niwĩ. Tojo ucũgũ, cũ tuacjupu ñatuunu'cũgũta, Õ'acũrẽ ñubuecu niwĩ. ²² José Õ'acũrẽ ãjõpeogu nicu niwĩ. Cũ wẽrĩgũ, a'tiro wereyucu niwĩ: "Israe curuacjãrã Egipto ní'cãrã be'ropu wijarãsama. Na wa'arã, yé õ'arĩrẽ miato", nicu niwĩ.

²³ Moisé pacusumua Õ'acũrẽ ãjõpeocãrã niwã. Na macũ bajuáca be'ro "Añugũ waro nimi", nicãrã niwã. Na i'tia mujĩpũ nuocuocãrã niwã. Cũ bajuase duporo Egiptocjãrã wiogu wĩ'marã umuarẽ Israe curuacjãrãrẽ wẽjẽduticu niwĩ. Moisé pacusumua pe'e wiogu dutisere uititjãrã, na macũrẽ nuocãrã niwã. ²⁴ Be'ro Egiptocjãrã wiogu macõ cũrẽ masõco niwõ. Moisé bucu ãjãgũ, Õ'acũrẽ ãjõpeocu niwĩ. Tojo weegu cũ "Egiptocjãrã wiogu pãrãmi nimi" nisere tu'osĩ'rĩticu niwĩ. ²⁵ A'tiro pe'e weesĩ'rĩcu niwĩ. Õ'acũ yarã Israe curuacjãrã me'rã pe'e pi'etitamusi'rĩcu niwĩ. Õ'acũrẽ ãjõpeotigu weronojõ Egiptocjãrã wiogu ya wi'ipu tojasĩ'rĩticu niwĩ.

Na ña'arõ weesere bu'ipejatusi'ríticu niwĩ. ²⁶ Na cūrē yabicā, cū Cristo Ō'acū bese'cu pi'etiatje weronojō pi'eticu niwĩ. Tojo pi'etigu, “Nipe'tise Egiptopu nisere cuoro nemorō añu ni'i”, nicu niwĩ. Ō'acū cūrē be'ropu o'otjere wācūgū, tojo nicu niwĩ. ²⁷ Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu ní'cu wijacu niwĩ. Cū Egiptocjū wiogu uasere uiro marĩrō wijacu niwĩ. Moisé Ō'acū bajutigure ĩ'agū weronojō cū “Weeguti” nisere ducayuro marĩrō weenu'cūcu niwĩ.

²⁸ Ējōpeose cuogu, Moisé Egiptopu wijawā'cāgū, Pascua wāmetiri bosenuṃurē weewā'cōcu niwĩ. A'tiro ni'i. Ō'acū cūrē wereco'tegu ɯ'musecjūrē nipe'tirā Egiptocjārā ɯṃua masā ma'misumuarē wējēduticu niwĩ. Tojo weegu Moisé a'tiro weecu niwĩ. Ō'acū duti'caronojōta Israe curuacjārārē weeduticu niwĩ. Na pō'rā masā ma'misumuarē wējēticā'to nígū oveja wĩ'marārē wējēduti, na ye dí me'rā sope sumuto wā'ñase pjĩrĩrē wa'reduticu niwĩ. Tojo weegu Ō'acūrē wereco'tegu díre ĩ'agū, wējēticu niwĩ. ²⁹ Ō'acūrē ējōpeotjīārā, Israe curuacjārā dia pajiri maa, sō'arĩ maajore pē'acārā niwā. Ti maarē pē'arā, di'ta aco marĩrō pē'acārā niwā. Egiptocjārā na be'ro pē'asĩ'rĩmirā, mirĩpe'tia wa'acārā niwā.

³⁰ Apeye quē'rārē Israe curuacjārā Jericó wāmetiri macā sumutore siete numurĩ sutuasijacārā niwā. Na Ō'acūrē ējōpeocā ti macā sumuto cja sã'rĩrō ũtā me'rā wéeca sã'rĩrōjo burudijacaro niwā. ³¹ Tojo nicā ti macācjō Rahab wāmetigo ɯṃua me'rā a'metārāwapata'ari masō ējōpeose cuogo nico niwō. Co Israe curuacjārā ĩ'adu'tiri masārē añurō co'teco niwō. Tojo weego āpērā ti macācjārā Ō'acūrē yu'rũṃu'cā'cārā me'rā wēritico niwō.

³² ¿Ñe'erē ninemogūsari yu'ɯ? Nipe'tirā ye quetire wereta basiowe'e. Gedeō wee'quere, Barac wee'quere, Sansón wee'quere, Jefté wee'quere, Davi wee'quere, Samue wee'quere, tojo nicā āpērā Ō'acū ye queti weremu'tārĩ masā wee'quere werepe'otisa'a. ³³ Na Ō'acūrē ējōpeorā āpērā ye di'tacjārā me'rā a'mequērā, wijawa-pata'acārā niwā. Wiorā nirānojō masārē queoro duticārā niwā. Tojo weegu Ō'acū cū “Añurō weeguti” ní'quere narē añurō weecu niwĩ. Yaiwa nirōpu bi'adupomicā, narē ba'aticārā niwā. ³⁴ Masārē bu'iri da'rērā, asipo ɯjũawuaropu sōrōcā quē'rārē, ne ɯjũticārā niwā. Āpērā narē di'pjĩ me'rā wējēsĩ'rĩcā, yu'rũweticā'cārā niwā. Tutuatimi'cārā, tutuarā wa'acārā niwā. Ape di'tacjārā me'rā a'mequērā narē wapata'arā, nemorō tutuayũruarā wa'acārā niwā. Narē ĩ'atu'tirārē docaque'acā weecārā niwā. ³⁵ Ni'cārērā numia na acawererārē wērica be'ro masōno'cārāpũre wiano'cārā niwā tja.

Āpērā pe'e Ō'acūrē ējōpeose cuomirā, ɯputu pi'eticārā niwā. Na pi'etise me'rā wējēno'cārā niwā. Na ējōpeodu'ucā, bu'iri da'reri wi'ipu nirārē du'uwĩrōbopā. Na pe'e ɯ'musepu catinu'cūsere cuosĩ'rĩrā, ējōpeodu'uticārā niwā. ³⁶ Āpērā quē'rā Ō'acūrē ējōpeorā yabi bujicā'no'cārā niwā. Na wecu casero me'rā wee'que dari me'rā tārāno'cārā niwā. Āpērā cōme dari me'rāputa du'teno'cārā niwā. Āpērā bu'iri da'reri wi'ipu dupono'cārā niwā. ³⁷ Āpērā ũtāperi me'rā doquewējēno'cārā niwā. Āpērā na upu deco me'rā yejesureno'cārā niwā. Āpērā di'pjĩ me'rā dutewējēno'cārā niwā. Āpērā su'ti marĩrā oveja caseri, cabra caseri me'rā dia'cū cā'mota'acārā, uicusiacārā niwā. Na pajasecuorā, ña'arō weeno'cārā, cāmida'reno'cārā nicārā niwā. ³⁸ Na masā marĩrōpu, ɯrũpagupu, ũtā tutiripu, di'ta se'te'que tu'ruripu nise coperipu sijabaque'aticārā niwā. Tere tojo weeno'rā añurā nicārā niwā. Āpērā pe'e ña'ayũruacārā niwā. Ne cā'rō Ō'acūrē ējōpeorā me'rā nita basioticarō niwā narē. ³⁹ Ō'acū nipe'tirā cūrē ējōpeorārē “Añurā nima”, ni ĩ'acu niwĩ. Ējōpeorā nimirā, nipe'tise cū narē “Añurō weeguti” ní'que pe'ere ĩ'aticārā niwā. ⁴⁰ Titare Ō'acū narē

“Añurõ weeguti” ní'quere weeticu niwĩ. A'tiro pe'e wācūcu niwĩ: “Be'rocjārā yu'ure ějõpeorā me'rā ā'rā yarārē añurā wa'acā weeguti”, nicu niwĩ. Cũ wācū'caronojõta weemi. Tojo weero cũ toduporo wee'que nemorõ cũ ni'cārõacā Jesucristo masārē yu'ruose pe'e añuyū'rūnū'cā'a.

12

Jesure ĩ'asirutu weedutise ni'i

¹ Sõ'onícārā yu'u ucū'cārā pājārā Ō'acūrē ějõpeorā pi'etisere nu'cācārā niwā. Tojo nu'cārā, na cūrē ějõpeosere ĩ'ocārā niwā. Na wee'que marĩrē queose ni'i. Tojo weerā narē wācūrā, Ō'acū marĩrē cūu'quere wācūtutuase me'rā weeroŋa'a. Ni'cū omarĩ masū nūcūse cūrē caribosenojõrē miatisami. Marĩ quē'rā cũ weronojõ weeroŋa'a. Marĩ nipe'tise añurõ weesĩ'rĩcā, dojorēsere, marĩ ña'arõ weewuasere du'ucā'rõŋa'a. ² Jesure wācūnūrūrõŋa'a. Cūta marĩrē ne waro ějõpeocā weewĩ. Cũ marĩrē nemorõ ějõpeowā'cācā weemi. Cũ curusa bopoyoropu pi'eticu niwĩ. Cũ tojo bopoyoro wērisere bopoyoro marĩrõ wēricu niwĩ. Cũ pi'etica be'ro uputu e'catiatjere wācūgũ, tojo weecu niwĩ. Masāmujāāca be'ro cũ Ō'acū dujiri cūmurõ diacjũ pe'e ejanujācu niwĩ.

³ Mūsā Jesú wee'quere wācūña. Ña'arā cūrē pūrõ pi'eticā weecārā niwā. Tojo weerā mūsā quē'rā pi'etirā, caributitirāta cūrē ějõpeonu'cūcā'ña. ⁴ Mūsā ña'arõ weesere cā'mota'arā, ne ni'cū wēriña'timi yujupu. ⁵ Ō'acū mūsārē cũ pō'rārē weronojõ werecasa'quere wācūweti? Cũ ye queti ojāca pūrĩpu a'tiro ni'i: “Yu'u pō'rā, mūsārē añurõ weedutigū bu'iri da're'e.

Yu'u tojo weesere tojo ĩ'acō'aticā'ña.

Yu'u mūsārē tu'ticā, wācūtutuaya.

⁶ Yu'u mūsā wiogu yu'u mairārē mūsā ña'arõ weecā, tu'ti'i.

Nipe'tirā yu'u pō'rārē añurõ weedutigū bu'iri da're'e”, nicu niwĩ Ō'acū, ni ojano'wā.

⁷ Pi'etirā, Ō'acū yere du'uticā'ña. Ō'acū mūsārē cũ pō'rārē bu'iri da'regu weemi. Ne ni'cū pacu cũ macū ña'arõ weesere bu'iri da'reticā weetisami. ⁸ Ō'acū nipe'tirā cũ pō'rā ña'arõ weesere bu'iri da'remi. Tojo weeticā, mūsā cũ pō'rā waro nitibosa'a. Pacu marĩrā, tojo boca'cārā weronojõ nibosa'a. ⁹ Apeye quē'rārē marĩ wĩ'marā nicā, marĩ pacusumua marĩ ña'arõ weesere bu'iri da'recūwā. Na tojo weesere marĩ yu'ti ějõpeowu. Tojo weerā marĩ pacu ū'musepu nigú pe'ema tjārõŋa'a. Tojo yu'ti ějõpeorā, catinu'cūrāsa'a. ¹⁰ Marĩ pacusumua a'ti nūcūcāpu nirā marĩ ña'arõ weesere bu'iri da'rewā. Na bu'iri da're'que marĩrē yoaticā niwā. Na bu'iri da'resĩ'rĩrõnojõ marĩrē bu'iri da'rewā. Ō'acū pe'e marĩrē añurõ waro wa'adutigū bu'iri da'remi. Marĩrē cũ weronojõ ña'ase moorā wa'adutigū tojo weemi. ¹¹ Diacjūta ni'i. Ō'acū marĩrē bu'iri da'recā, ne tu'sawe'e. Marĩrē pūrĩ'i. Tojo nimicā, marĩ cũ bu'iri da'rese me'rā añurõ wee'e. Be'ropure marĩ ejeripō'rārĩpu ejerisājāse bocarāsa'a. Añurõ cũ ŋaronojõ queoro weeme'rĩcā'rāsa'a.

Ō'acū ucūsere tojo ĩ'acō'aticā'ña nise ni'i

¹² Mūsā pi'etirā, wācūtutuaya. ¹³ Ō'acū ŋaro, diacjũ nisere weeya. Tojo weecā, āpērā tutuatirā mūsārē ĩ'acūurā queoro weerāsama. Tutuanemorāsama. A'tiro wa'ase weronojõ ni'i. Tutuatiri dū'pocā tutuari dū'pocā wa'arosa'a. Ca'bidijanemosome.

¹⁴ Nipe'tirā me'rā cumuca marĩrõ nisetiya. Ne ña'arõ weese marĩrõ niña. Ña'arõ wéerā, marĩ wiogure ne ĩ'ata basiowe'e. ¹⁵ Mūsā tu'omasĩña. Apetero mūsā ña'arõ weese bu'iri Ō'acū weetamusere ūatirā weronojõ wa'abosa'a. Ne ni'cū

Õ'acũ añurõ weesere ʉatigunojõ mariato. Tojo nicã musã wãcũsepu ăpērārē ʉose, a'pepūrīse, nipe'tise ăpērārē ña'arõ weese wã'cãcã weeticã'ña. Siape me'rã tojo weesere cã'mota'atirã, pājārārē dojorēbosa'a. ¹⁶ Ne ni'cũ cũ ñamo nitigo me'rã ña'arõ weeticã'to. Tojo nicã Õ'acũ yere mejõ nisere weronojõ wãcũticã'to. Esaú dʉporocjăpumaricã mejõ nisere weronojõ wãcũcu niwĩ. Cũ masã ma'mi nisere ʉjaboagu, cũ añuse ñe'ebo'quere ba'ase me'rã cũ acabijire dʉcayucu niwĩ. Tojo weegu cũ ñe'ebo'quere bajuriocu niwĩ. ¹⁷ Musã masisa'a. Esaú cũ pacu “Mu'arē añurõ wa'ato” nicã tʉ'osĩ'rĩcu nimiwĩ. Cũ pacu pe'e “Basiowe'e, mu'ʉ acabijire o'otojapu”, nicu niwĩ. Cũ tojo nicã tʉ'ogu, pūrõ uticu niwĩ. Tojo utimicã, cũ pacu cũ acabijire o'o'que ne dʉcayuta basioticaró niwũ.

¹⁸ Musã Õ'acũrē ějõpeorã dʉporocjārã Israe curuacjārã weronojõ weewe'e. Na sō'onĩcu ʉrũgũ ĩ'ata basiocjʉ, ñe'eña'ta basiocjʉ pu'to wa'acārã niwã. Tigʉ ʉputʉ ʉjũcaro niwũ. Topure pūrõ na'itĩ'acaro niwũ. Bupo paa, wĩ'rõ ʉputʉ wa'acaro niwũ. ¹⁹ Musã titacjārã weronojõ coroneta puticã bususere tʉ'owe'e. Õ'acũ ucũse bajuyoropʉ quē'rārē tʉ'owe'e. Na pūrĩcã cũ ucũcã tʉ'orã, uise me'rã “Tocã'rõta ucũato majã”, nicārã niwã. ²⁰ Na Õ'acũ duti'quere uiyu'ruarã, tojo nicārã niwã. Cũ duti'que a'tiro nicaro niwũ: “No'o a'tigu ʉrũgũpure ʉ'tacũugũnojõrē ʉtãperi me'rã doquewējēña. Tojo weetirã, ñosērĩ pjĩ me'rã wējēña. No'o wa'icurã quē'rārē mejārõta weeya”, nicu niwĩ Õ'acũ. ²¹ Tojo wa'a'que wioyu'ruacaro niwũ. Moisé basuta a'tiro nicu niwĩ: “Yu'ʉ uiyu'ruagu narāsãsa'a”, nicu niwĩ.

²² Musã pūrĩcã dʉporocjārã weronojõ niwe'e. Musã Jesucristore ějõpeoyucã, Õ'acũ musārē cũ tiropʉ wa'ata basiocã weecu niwĩ. Cũrē sērĩmasĩcã weecu niwĩ. Topu Õ'acũ catinu'cũgũ ya macã, ʉ'musepu nirĩ macã ni'i. Ti macã Jerusalē wãmetiri macã ni'i. Opa bu'a Sión wãmetiri bu'apu ni'i. Ti macăpu Õ'acũrē wereco'terã pājārã waro nisama. ²³ Na nerē, cũrē e'catipeosama. Õ'acũ pō'rã cũrē ějõpeomu'tã'cārã quē'rã na wãmerē ʉ'musepu ojaō'ono'cārã nima. Toputa Õ'acũ nipe'tirārē besegu nimi. Tojo nicã todʉporopʉ ejeripō'rã añurã weeno'cārã topu nima. Marĩ quē'rã Õ'acũrē ějõpeose me'rã na tiropʉ wa'arãsa'a. ²⁴ Marĩ Jesure ějõpeo'o. Cũ Õ'acũ masārē “Na wiogu nigũti, na quē'rã yarã nirāsama” nĩ'quere apogu nimi. Topu cũ ye dí o'maburose me'rã marĩ acobojono'cārã wa'a'a. A'tiro ni'i. Abel cũ dí o'maburocã, cũrē wējē'cure bu'iri da'reno'caro niwũ. Tojo weero Jesucristo ye dí, dʉporocjũ Abel ye dí nemorõ wapati'i.

²⁵ Tojo weerã añurõ tʉ'omasĩña. Õ'acũrē musārē weregure teeticã'ña. Todʉporocjārārē Õ'acũ bajuyoropʉ werecu niwĩ. Na cũrē teecārã niwã. Na tojo weecã, narē bu'iri da'recu niwĩ. Marĩ pūrĩcārē teecã, tjăgũsami. Õ'acũ ʉ'musepu nigũ marĩrē weremi. Cũrē teerã, ne yu'ruwetisome. ²⁶ Titapure Õ'acũ cũ ʉputʉ ucũcã, di'ta narāsãcaro niwũ. A'tocaterore a'tiro nimi: “Nĩ'cãti di'ta narāsãcã weenemogũti. Di'ta dia'cũrē narāsãcã weesome. ʉ'muarõpu nise quē'rārē narāsãcã weeguti”, nimi Õ'acũ. ²⁷ Cũ nĩ'cãti di'ta narāsãcã weenemogũti nĩgũ, a'tiro nigũ weemi. Nipe'tise cũ wee'que bajuse mió'ota basiosere cõ'agũsami. Mió'ota basiotise ʉ'muse cjase dia'cũ tojarosa'a. ²⁸ Õ'acũ cũ wiogu nirõpu tojarosa'a. Topu marĩ nirãsa'a. A'te ne mió'ota basiowe'e. Tojo weerã Õ'acũrē a'tere e'catise o'orã. Cũrē e'catise o'orã, cũ tʉ'saronojõ añurõ weerã wee'e. Cũrē ějõpeorã wiopesase me'rã weerã wee'e. ²⁹ Marĩ wiogu Õ'acũ nipe'tise ña'asere ʉjũacõ'arĩ me'e weronojõ nimi.

13

Õ'acũ cũ tʉ'sasere weeya nise nĩ'i

¹ Musã Jesucristore ãjõpeorã ni'cũ põ'rã weronojõ ni'i. A'merĩ ma'idu'uticã'ña. ² Musã ya wi'ipũ etarãrẽ, sijari masãrẽ añurõ weeya. Tere acobojojoticã'ña. Æpẽrã tojo weerã u'musecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã ejarãrẽ ñe'ecãrã niwã. “Õ'acũrẽ wereco'terã nima”, ni masĩticãrã niwã.

³ Bu'iri da'reri wi'ipũ nirãrẽ wãcũña. Na me'rã nĩrã weronojõ tu'oña'ña. Ña'arõ yu'ru, cãmida'reno'cãrã quẽ'rãrẽ wãcũña. Musã quẽ'rã na weronojõ uputi'i. Tojo weerã pi'etitamumasĩ'i.

⁴ Nipe'tirã numotirã, marãputirã a'merĩ wiopesase me'rã ï'aña. Musã numosãnumia me'rã añurõ nisetiya. Numia na marãpusumua me'rã mejãrõta nisetiato. Numo marĩrã, marãpu marĩrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atirãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. Tojo nicã numotirã, marãputirã nimirã, ãpẽrãrẽ a'metãrãbajaque'atirãrẽ bu'iri da'regusami.

⁵ Niyerure uaripejayu'rũu'cãticã'ña. Musã cuose me'rã e'catiya. Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Ne mu'urẽ ni'cũta du'ucũusome. Ne cõ'awã'cãsome.” ⁶ Tojo weerã diacjũta ãjõpeose me'rã a'tiro nĩmasĩ'i:

Marĩ wiogu yu'ure weetamumi.

Ne ni'cũ yu'ure ña'arõ weesĩ'rĩsere uiwe'e, nĩmasĩ'i.

⁷ Musãrẽ añurõ su'ori wejepeo'cãrã Õ'acũ ye queti were'cãrãrẽ wãcũña. Na añurõ weeseti yapada'reo'quere wãcũña. Na weronojõ ãjõpeo nisetiya.

⁸ Jesucristo ne ducayutimi. Toduporopure niseti'caronojõta ni'cãrõacãrẽ, be'ropure mejãrõta ninu'cũgũsami. ⁹ Tojo weerã ãpẽrã musãrẽ mejẽcã werecã, ãjõpeojoticã'ña. Õ'acũ cũ pajaña'se me'rã marĩrẽ ejeripõ'rãrĩpu wãcũtutuacã weesami. Æpẽrã a'tiro dutisere cuoma: “A'tere ba'arua'a. A'te pe'ere ba'aticã'rõua'a”, nima. Na dutisere yu'tiro nemorõ Õ'acũ marĩrẽ wãcũtutuacã weese pe'e añuyũ'rũu'cã'a. Te dutisere yu'ticã, tojo nirãnojojõrẽ wãcũtutuacã weewe'e.

¹⁰ Duporocjãrã pa'ia Õ'acũ wi'ipũ da'rãrã apeye wa'icũrã ãjũamorõpeo'quere ba'aticãrã niwã. Na ba'ati'caronojõta náta tja a'tiro nicãrẽ marĩ Jesucristore ãjõpeorã me'rã bu'ipejamasĩtisama. ¹¹ A'tiro ni'i. Judío masũ pa'ia wiogu wa'icũrãrẽ wẽjẽcu niwĩ. Cũ Õ'acũ Nibutiari Tucũpu na ye díre miisãjãacu niwĩ. Masã ña'arõ wee'quere acobojojodutigu tojo weecu niwĩ. Tojo weemigũ, na wa'icũrã upũ pe'ere macã sumutopũ ãjũacõ'acu niwĩ. ¹² Tojo wee'caronojõ Jesú macã sumutopũ pi'eti, wẽrĩcu niwĩ. Cũ ye dí me'rã marĩrẽ bu'iri marĩrã tojacã wéegu, tojo weecu niwĩ. ¹³ Cũ macã sumutopũ wẽrĩse “Bopoyo ni'i”, nino'caro niwã. Cũ wẽrĩcã, judío masã wiorã cũrẽ tu'ti, yabicãrã niwã. Marĩ quẽ'rãrẽ cũrẽ sirutucã, ãpẽrã tu'ti, yabima. Marĩ cũrẽ siruturoua'a. Na tojo weesere tojo tu'oña'rã. ¹⁴ A'ti nucũcãpure marĩ nirĩ macã ne nidojasome. Ape macã, be'ropũ marĩ niatji macã u'muse pe'ere a'ma'a. ¹⁵ Tojo weerã Jesucristo cũ weetamuse me'rã marĩ Õ'acũrẽ ãjõpeorã, a'tiro weerã. Wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeo'caro weronojõ wéerã, cũrẽ e'catise o'onu'cũrã. “Cũ marĩ wiogu nĩmi, añuyũ'ruami” nĩrã, tojo weerã. ¹⁶ Tojo nicã musã añurõ weenu'cũcã'ña. Añurõ weesere acobojojoticã'ña. Æpẽrãrẽ weetamurã, narẽ musã cuosere ducawaaya. Tojo weerã musã Õ'acũpure o'orã weronojõ weerãsa'a. Cũ tojo weesere tu'sasami.

¹⁷ Musãrẽ su'ori wejepeorãrẽ yu'tiya. Na dutisere weeya. Na mejẽcã ãjõpeori nĩrã, musãrẽ ï'anurũ, bu'enu'cũma. Na Õ'acũrẽ a'tiro nirãsama: “Æsã narẽ bu'érã, queorota weewũ”, nirãsama. Tojo weerã na dutisere tu'saroputa yu'tiya. Narẽ bujaweticã weeticã'ña. Musã narẽ yu'rũu'cãcã, na musãrẽ añurõ weetamumasĩtima.

¹⁸ Ësãrẽ Õ'acũrẽ sërĩbosanu'cũcã'ña. Ësã bu'iri marĩrã tũ'oña'a. Nipe'tisere queoro weesĩ'rĩ'i. ¹⁹ A'tiro Õ'acũrẽ sërĩcã ɯa'a: “Maata Õ'acũ mʊsã tiropũ yũ'ure o'oato”, ni sërĩña.

Añudutitʊose, tojo nicã Õ'acũ añurõ weeato nise ni'i

²⁰ Õ'acũ ejerisãjãse o'ogu marĩ wiogu Jesucristore wërĩ'cupure masõcu niwĩ. Jesucristo oveja co'tegu waro weronojõ marĩrẽ añurõ co'tegu nimi. Cũ wërĩse me'rã, cũ ye dí me'rã Õ'acũ masãrẽ “Na wiogu nigũti, na quẽ'rã yarã nirãsama” ní'quere queoro wa'acã weecu niwĩ. Õ'acũ masãrẽ “Tojo weeguti” ní'que ninu'cũrõsa'a.

²¹ Õ'acũ mʊsãrẽ queoro niseticã weeato. Nipe'tisere añurõ weeseticã weeato. Tojo weecã, cũ ɯaro weemasĩrãsa'a. Jesucristo cũ tutuaro me'rã mʊsãrẽ tojo weegusami. Cristore e'catipeonu'cũrã. Tojota weerã.

²² Yũ'ũ acawererã, yũ'ũ mʊsãrẽ werecasasere nũ'cãcureya. Yũ'ũ mʊsãrẽ yoatiri pũrĩ oja'a. ²³ Mʊsã a'tiro masĩcã ɯa'a. Marĩ acaweregu Timoteo bu'iri da'reri wi'ipu ní'cu du'uwĩrõno'tojami. Cũ maata yũ'ũ tiropũ etacã, mʊsã tiropũ wa'agu, cũrẽ miagũti.

²⁴ Nipe'tirã mʊsãrẽ sũ'ori wejepeorã añuato. Nipe'tirã Jesucristore ẽjõpeorã quẽ'rã añuato. Italiacjãrã mʊsãrẽ añudutima.

²⁵ Õ'acũ mʊsã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Santiago cū oja'que ni'i

A'ti pūrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

A'ti pūrĩrẽ Jesucristore ějõpeorã Israe curuacjãrã no'o ɥaro wa'astea'cãrãrẽ Santiago ojacu niwĩ. Cũta Jerusalẽcãrã Jesucristore ějõpeori curuacjãrãrẽ su'ori nisetigu nicu niwĩ. Téé wẽrĩgũpu narẽ su'ori nisetitucũ niwĩ.

A'tiro ojacu niwĩ. Wãcũtutuasere, ña'arõ weeticã'ña nisere, ucjaticã'ña nisere ojacu niwĩ. Añurõ weese me'rã ějõpeose wapati'i nisere ojacu niwĩ. Tojo nicã Õ'acũrẽ sërĩnu'cũcã'ña nisere, pi'etirã wãcũtutuaya nisere, werecasasere ojacu niwĩ.

No'o ɥaro du'tistewã'cã'cãrãrẽ oja'que ni'i

¹ Yũ'u Santiago a'ti pūrĩ me'rã mʊsãrẽ añudutise o'ó'o. Marĩ pacu Õ'acũ, tojo nicã marĩ wiogu Jesucristo dutisere da'rawã'ñaco'tegu ni'i. Mʊsã judío masã doce cururicjãrã Jesucristore ějõpeorãrẽ oja'a. Mʊsã apeye di'tapu du'tistewã'cã'cãrãrẽ oja'a.

Ějõpeo'cãrãpu tojota ějõpeoyapaticã'ña nise ni'i

² Yũ'u acawererã, yũ'u weresere tu'oya. Marĩrẽ apetero wãcũña marĩrõ peje ña'ase, mejẽcã bajuse wa'abosa'a. Tojo wa'acã, e'catiya. ³ Õ'acũ marĩrẽ ¿yũ'ure diacjũta ějõpeomitina? nígũ, mejẽcã wa'acã weebosami. Tojo wa'amicã, marĩ cũrẽ ějõpeodu'utirã, siape me'rã nemorõ wãcũtutuanemorãsa'a. ⁴ Mʊsãrẽ ña'ase wa'ari curare tojota wãcũtutuayapaticã'ña. Tojo weerã siape me'rã Jesucristore ějõpeonemorãsa'a. Añurõ ějõpeoyapatitu'ajarãsa'a. Õ'acũ ɥaronojõ nisetirãsa'a. Tojo nicã mʊsãrẽ ne cã'rõacã ějõpeose du'sasome.

⁵ No'o masise moogũnojõ Õ'acũrẽ sërĩña. Cũ o'ogusami. Cũ “O'owe'e” nitiguta, tu'tiro marĩrõ nipe'tirãrẽ marĩ sërĩse nemorõ o'oyũ'runũ'cãgũsami. ⁶ Tere sërĩrã, ějõpeose me'rã sërĩña. “¿Yũ'ure o'ogusariba?” nitirãta, sërĩña. Marĩ, apetero weegu yũ'ure o'osome nírã, dia pajiri maa cjase pã'cõrĩ ducayumujãrõ weronojõ ni'i. Témarĩcã, wĩ'rõ wẽeocã, wa'amujã, dijamujãsa'a. ⁷ A'te weronojõ tu'oña'gũ, “Õ'acũ yũ'ure yũ'tigusami”, ni wãcũticã'ña. Yũ'tisome. ⁸ Ni'cã numurẽ mejẽcã, ape numurẽ mejẽcã wãcũsami. Queoro ni'cãdiacjũ wãcũtisami. Tojo wãcũgũnojõrẽ Õ'acũ o'otisami.

⁹ Pajasecuogu Jesure ějõpeogu e'catiato. Õ'acũ ĩ'orõpure mejõ nigũ nitisami. Cũrẽ wiogu sõrõgũsami. ¹⁰ No'o peje cuogu quẽ'rã Jesure ějõpeogu e'catiato. Cũ ějõpeose cũ cuose nemorõ wapati'i. Cũ cuose o'ori ñaidijaro weronojõ pe'tidijarosa'a. ¹¹ Na masã peje cuorãnojõ a'tiro wa'arãsama. Tá mujĩpũ ɥputũ asicã, ñaia wa'asa'a. Tojo weero te o'ori añuse nimirõ, ñai, burudija wa'asa'a. A'te weronojõ na peje cuomi'que pe'tidijarosa'a. Tojo weerã na da'rãse me'rãta wẽrĩrãsama.

Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩsere Õ'acũ mejẽta dutimi nise ni'i

¹² Jesucristore ějõpeogu cũrẽ ña'arõ wa'amicã ějõpeonu'cũgũ, e'catisami. Cũ wãcũtutuaca be'ro Õ'acũ cũrẽ “Queoro weemi”, nisami. Tojo weegu cũ me'rã ɥ'musepu catinu'cũgũsami. Õ'acũ “Yũ'ure ějõpeorãrẽ catinu'cũsere o'oguti” ní'caronojõta o'ogusami. ¹³ No'o ña'arõ weesĩ'rĩgũnojõ “Õ'acũ yũ'ure tojo weedu-timi”, niticã'ña. Õ'acũrẽ ne ña'arõ weesĩ'rĩse marĩ'i. Tojo nicã ne ni'cũrẽ “Ña'arõ weeya”, nitisami.

14-15 A'tiro pe'e ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesere wăcûnurũ'u. Tojo tere wăcûnurũcă, marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse wă'că'a. A'te ña'arõ weesĩ'rĩse me'ră ña'ase wa'asa'a. Marĩ siape me'ră pŭrõ weepóca be'ro de'ro du'umasĩtisa'a. Te me'ră diacjŭta wěrĩdojasere bocarăsa'a. Bu'iri da'rese bocarăsa'a.

16 Yũ'u acawereră, musă diacjũ wăcũña. “Õ'acũ yũ'ure ña'arõ weedutimi”, nitică'ña.

17 Nipe'tise añuse marĩrẽ o'ose “Õ'acũ cŭ o'o'que ni'i”, ni wăcũña. Cũ a'ti ɯmũco sĩ'oră mujĩpũ, ñocōarẽ wee'cu nimi. Na ɯjũmũjă, yatidijamũjăsama. Õ'acũ pŭrĩcă na weronojõ nitisami. Ne că'rõ đucayutisami. ɯmũcorinucă marĩrẽ añurõ weenu'cũcă'sami. 18 Õ'acũ marĩrẽ cŭ ɯa'caronojõta cŭ ye queti diacjũ nise me'ră cŭ pŭ'ră wa'acă weecu niwĩ. Tojo weeră cŭrẽ ějõpeotjĩară, cŭ pŭ'ră nimũ'tă'cără weronojõ ni'i. Siape me'ră nemorõ păjără cŭrẽ ějõpeonemorăsama.

Õ'acũ quetire tũ'o, cŭ dutironojõta weeya nise ni'i

19 Yũ'u acawereră, yũ'u ma'iră, musărẽ a'tere wereguti. Āpěră musărẽ werecă, añurõ tũ'oya. Musă na weresere tũ'oră, queoro wăcũtojarăpũ ucũña. Uayetică'ña.

20 Marĩ uară, Õ'acũ ɯaro weetisa'a. 21 Tojo weeră nipe'tise musă ña'arõ wăcũsere, ña'arõ weesetisere du'ucă'ña. Õ'acũ ye queti marĩrẽ cŭ cũu'quere queoro ějõpeoya. Te quetire tũ'o ějõpeoră, musă yũ'rurăsa'a.

22 Musă Õ'acũ ye quetire tũ'oră, tũ'oro bajuro tũ'otică'ña. Musă tũ'o'quere queoro weeya. Cũ ye quetire tũ'o'cără nimiră tere weetiră, marĩ basu weesooră wee'e.

23-24 Marĩ Õ'acũ ye quetire tũ'omiră tere weetiră, a'te weronojõ ni'i. Ni'cũ masũ cŭ diapoare ěorõpũ ĩ'asami. Cũ ĩ'ăca be'ro aperopũ wa'agu, cŭ bajusere acoboja wa'asami. Õ'acũ ye quetire tũ'omiră tere weetiră, marĩ quěră cŭ weronojõ ni'i. Maata cŭ ye quetire acobojosa'a. 25 Apĩ pe'e cŭ Õ'acũ ye tũ'o'quere wăcũnu'cũ, acobojotisami. Õ'acũ dutironojõ marĩ weenu'cũcă, cŭ nipe'tise marĩ weese me'ră e'catică weegusami. Õ'acũ ye queti diacjũta ni'i. Te me'ră marĩ ña'arõ wee'quere yũ'rũwetică weecu niwĩ.

26 Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acŭrẽ ějõpeo'o.” Tojo nimiră, āpěrărẽ ucja, ña'arõ ucũbosa'a. Te me'ră marĩ ucũsere “Diacjũ niwe'e”, ni masĩno'o. “Marĩ Õ'acŭrẽ ějõpeo'o” nimi'que ne wapamarĩsa'a. 27 Marĩ cŭrẽ diacjũ ějõpeoră, a'tiro weese-tiroɯa'a. Pacusumũa moorărẽ, wapewia numiarẽ narẽ mejēcă wa'acă, weeta-murõɯa'a. Apeye quěrărẽ a'ti ɯmũco cjase ña'asere weetică'rõɯa'a.

2

Masărẽ ni'cărõnojõ weeya nise ni'i

1 Marĩ wiogu Jesucristo añuyũ'rugure ějõpeoră, masărẽ ne đucawaatică'rõɯa'a.

2-3 Apetero Õ'acũ wi'i musă nerẽɯaropũ puară săjăabosama. Ni'cũ peje cuogu añuse su'ti sãñagũ omopica uru me'ră wéeca be'tore tuusăasami. Apĩ pajasecuogu pe'e su'ti boase mejă sãñasami. Musă peje cuogure añurõ wéeră, “A'to añurõpũ dujiya”, nibosa'a. Apĩ pajasecuogu pe'ere “Totă nu'cũña” o apetero weeră “Totă nucũcăpũ dujică'ña”, nică'bosa'a. 4 Musă tojo wéeră, narẽ ni'cărõnojõ weetisa'a. “Peje cuogu nemorõ wapatimi”, nisa'a. “Pajasecuogu wapamarĩmi”, niră weesa'a. Tojo níră, ña'arõ wăcũră wee'e.

5 Yũ'u acawereră yũ'u mairă, yũ'ure tũ'oya. Õ'acũ pajasecuorărẽ pŭrõ ma'isami. Cŭrẽ ějõpeodutigu narẽ besecu niwĩ. Na ějõpeocă, cŭ ĩ'orõpũre na ějõpeose pajiro wapati'i. Tojo nică cŭ tiropũ wa'ato nígũ besecu niwĩ. Cũ ní'caronojõta cŭrẽ mairă cŭ tiropũ ninu'cŭrăsama. 6 Õ'acũ tojo beséca be'ro nimică, musă pe'e pajasecuorărẽ

yabi bopoyasāsa'a. Peje cuorārē añurō weeyu'runu'cārā, queoro weetisa'a. Náta musārē ña'arō weema. Musārē weresārā, wiorā tiropu musārē ñe'ewā'cāsama. ⁷ Na Jesú marī ējōpeogure bujicā'sama.

⁸ Ō'acū marī wiogu cū ye queti ojāca pūrīpu a'tiro weeduticu niwī. “Musā basu ma'irōnojōta āpērā quē'rārē ma'īña.” Marī cū tojo duti'quere wéerā, añurō weerā wee'e. ⁹ Marī āpērārē ni'cārōnojō weetirā, Ō'acū duti'quere yu'runu'cārā weesa'a. Tojo weerā bu'iri cuosa'a. ¹⁰ Ni'cū Ō'acū duti'quere añurō weepe'omigū ni'cārō dutisere yu'runu'cāgū, bu'iri cuosami. Nipe'tisere Ō'acū duti'quere yu'runu'cāgū weronjō weesami. ¹¹ Ō'acū a'tiro nicu niwī: “Musā numosānumia nitirārē a'metārāticā'ña.” Apeye quē'rārē nicu niwī: “Āpērārē wējēticā'ña.” Tojo weerā marī āpērā numosānumiarē a'metārātimirā, no'o āpērārē wējērā, Ō'acū duti'quere yu'runu'cārāta wee'e. ¹² Cū dutise marīrē pajaña'a, ma'iduti'i. Te dutise me'rā marīrē besegusami. Tojo weerā āpērārē ma'iti, pajaña'tirā, bu'iritirāsa'a. Cū tojo besatjere masīrā, marī ucūsere, marī weesere añurō wācūyuroa'a. ¹³ Marī āpērārē pajaña'ticā, cū beseri numu nicā, marī quē'rārē pajaña'tisami. Marī narē pajaña'cā pūrīcārē, Ō'acū quē'rā marīrē pajaña'gūsami.

Añurō weese me'rā Jesucristore ējōpeosere ī'o'o nise nī'i

¹⁴ Acawererā, marī “Jesucristore ējōpeo'o”, nibosa'a. Tojo nimirā, āpērārē weetamuticā, “Marī ējōpeo'o” nise useri wapamarī'i. Te “Marī ējōpeo'o” nī'que useri me'rā dia'cū yu'rūwetimasītisa'a.

¹⁵⁻¹⁶ Musārē queose me'rā wereguti. Apetero Jesucristore ējōpeorā pajasecuorā su'ti moorā, ba'ase moorā marī tiropu etasama. Ni'cū narē añurō weetimigū, nibosami. “Añurō wa'apa. Su'ti sāñaña yusuabuari, tojo nicā pajiro ba'aya”, nibosami. Cū narē na uasere o'otimigū tojo ucūcā, wapamarī'i. ¹⁷ A'te weronjō nī'i “Jesucristore ējōpeo'o” nimirā, marī āpērārē weetamuticā. Marī cūrē ējōpeo'o nise wapamarī'i.

¹⁸ Apetero weegu yu'u nī'quere ējōpeotigunojō a'tiro nibosami. Ni'cū añusere weetimigū, “Jesucristore ējōpeo'o”, nibosami. Apī “Añuse pe'ere wee'e”, nibosami. Cū tojo nisere a'tiro wereguti. Cū añurō weeticā, ¿de'ro wee marī cū “Jesucristore ējōpeomi” ni ī'abosau? Añurō weecāma, cū Jesucristore ējōpeosere masībosa'a. ¹⁹ Musā “Ō'acū ni'cūta nimi”, ni ējōpeo'o. Añu nī'i musā tojo nise. Wātīa quē'rā musā weronjōta tere ējōpeosama. Na Ō'acūrē uirā, narāsāsama. Na tojo ējōpeomirā, Ō'acū uaro weetisama. ²⁰ Musā diacjū wācūwe'e. Tu'omasītirā weronjō nī'i. Marī “Jesucristore ējōpeo'o” nimirā, āpērārē añurō weeī'otirā, Jesucristore diacjū ējōpeotisa'a. ²¹ Duporocjū marī ñecū Abrahā ye cjasere wereguti. Ō'acū Abrahārē ¿diacjū yu'ure ējōpeomiticū? nīgū, cū macū Isaare wējē ūjūamorōpeoduticu niwī. Abrahā Ō'acūrē yu'ticu niwī. Tojo weegu cū macū Isaare, cūrē wējē ñubuepeoguti nīgū, ūtāmesā bu'ipu du'tepeocu niwī. Cū tojo weecā ī'agū, Ō'acū “Abrahā yu'ure añurō ējōpeomi. Cū añugū nimi”, nicu niwī. ²² Musā masī'i. Abrahā Ō'acūrē ējōpeosere ī'ogū, añurō weecu niwī. Cūrē ējōpeogu, queoro weeyapaticu niwī. ²³ Cū añurō weecā, duporocjārāpu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā na oja'que queoro wa'acaro niwū. Na Abrahārē a'tiro ojacārā niwā: “Abrahā Ō'acūrē ējōpeocu niwī. Tojo weegu Ō'acū cūrē ‘Añugū nimi’, ni ī'acu niwī”, ni ojano'caro niwū. Abrahārē masā “Ō'acū me'rācjū nimi”, nicārā niwā. ²⁴ Cū tojo wee'quere wācūrā, marī a'tiro masī'i. Marī Ō'acūrē ējōpeorā añurō weecā, Abrahārē weronjō marī quē'rārē “Añurā nima”, ni ī'asami. Marīrē “Ō'acūrē ējōpeo'o” ni ucūse useri me'rā dia'cū “Añurā nima”, nitisami.

²⁵ Apego duporocjõpũ Rahab wãmetigo ye cjasere wereguti tja. Co judío masõ nitigo umuarẽ a'metãrãwapata'ari masõ nico niwõ. Tojo weesetimigõ, Õ'acũ yarã judío masãrẽ weetamuco niwõ. Na Josué o'óno'cãrã co ya macãpũ ì'adu'tirã ejacãrã niwã. Co ya macãcjãrã narẽ wẽjẽrĩ nígõ, co ya wi'ipũ narẽ nũoco niwõ. Be'ro narẽ na du'titojaati ma'arẽ ì'oco niwõ. Co tojo weecã ì'agũ, Õ'acũ core “Añugõ nimo”, ni ì'acũ niwĩ.

²⁶ Marĩ ejeripõ'rã du'úca be'ro marĩ upũ catitisa'a majã. “Õ'acũrẽ ãjõpeo'o” nimirã marĩ añurõ weeticã, wẽrĩca upũ weronojõ nisa'a.

3

Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cjase ni'i

¹ Acawererã, musã masĩsa'a. Ësã bu'eri masã musã nemorõ nũcũĩ'ase me'rã beseno'rãsa'a. Õ'acũ yere bu'eri masã añurõ weeticã, Õ'acũ ãpẽrã yũ'rũoro bu'iri da'regusami. Tojo weerã musã wa'teropũ nirã pejetirãcã masãrẽ bu'eri masã nirõua'a.

² Marĩ nipe'tirã pejetiri ña'arõ weesa'a. No'o ni'cũ ne cã'rõacã ña'arõ ucũtigũ, añugũ warõ nimi. Cũ ña'arõ ucũse Ɂserire cã'mota'amasĩgũ, cũ ña'arõ Ɂaripejasere cã'mota'amasĩmi. ³ Queose me'rã musãrẽ wereguti. Marĩ cabayure cõmebe'tore Ɂseropũ tuusãarã, ti be'toacã me'rã cũ pajigũ nimicã, marĩ wa'asĩ'rĩrõpũ cãrẽ wa'adutimasĩsa'a. ⁴ Yucũsũ pajipjũ quẽ'rã tojota ni'i. Tiwũ pajipjũ nisa'a. Tojo nimicã, wĩ'rõ Ɂpũtũ wẽetutuamicã, tiwũre autumasĩsama. Tiwũre auturi pjĩ cã'pjĩacã nimicã, ti pjĩ me'rã na wa'asĩ'rĩrõ pe'e autuosama. ⁵ Tojota wa'asa'a marĩ ucũrĩ ñe'merõ me'rã. Marĩ ucũrĩ ñe'merõ cã'rõacã nimicã, pejeti ucũseacã me'rã pãjãrãrẽ dojorẽmasĩi. Pecame'e cã'me'eacã me'rã marĩ sĩ'ayómicã, pajiro nũcũ Ɂjũsa'a. ⁶ Marĩ ña'arõ ucũse Ɂseri pecame'e weronojõ ni'i. Ñe'merõ cã'ñe'merõacã nimicã, ti ñe'merõ me'rã peje ña'ase ucũmasĩsa'a. No'o Ɂaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a. Te ña'arõ ucũse wãtĩ me'rã dũ'pocãtisa'a. Nipe'tiro marĩ catiri Ɂmũco marĩ weesetisere dojorẽsa'a.

⁷ Masã nipe'tirã wa'icũrãrẽ, mirĩcũarẽ, pĩrõarẽ, diacjãrãrẽ ì'anũrũ, dutimasĩsama. Tojo weerã narẽ ne waropũreta dutidũ'pocãtitojacãrã niwã. ⁸ Marĩ ucũrĩ ñe'merõ pũrĩcãrẽ ne ni'cũ narẽ weronojõ dutimasĩtisami. Ti ñe'merõ dutita basiowe'e. Aña cũ cũ'rĩcã, cũ nímá o'oro weronojõ marĩ ucũse masãrẽ ña'arõ weesa'a. ⁹ Marĩ ñe'merõ me'rã Õ'acũ marĩ pacure e'catise o'osa'a. Ti ñe'merõ me'rãta tja ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũsa'a. Marĩ Õ'acũ weronojõ bajurã cũ wee'cãrãrẽ mejãrõta ña'arõ ucũsa'a. ¹⁰ Ti ñe'merõputa tja Õ'acũrẽ e'catise o'o, ãpẽrãrẽ ña'arõ ucũsa'a. Tojo weeticã'rõua'a. A'tiro weecã, ña'a ni'i. ¹¹ Ni'cã pe aco wijari pepũre añuse, ña'ase aco morẽsu'u wijatisa'a. ¹² Yũ'ũ acawererã, ojoño naraña dũcatitisa'a. Ƴ'segũ quẽ'rã ojo dũcatitisa'a. Aco wijari pe quẽ'rã tojota ni'i. Aco moatisewijari pepũre aco moa marĩse marĩsa'a. Marĩ quẽ'rã a'te weronojõ nirõua'a. Marĩ añuse dia'cũrẽ ucũrõua'a.

Tũ'omasĩse cjase ni'i

¹³ No'o musã wa'teropũre tũ'omasĩyũ'ruagu nĩgũnojo añurõ weesetiato. A'tiro wéégũ, cũ masĩsere ãpẽrãrẽ ì'ogũsami. Queoro wãcũme'rĩgũ, “Ãpẽrã nemorõ masĩyũ'rũnũ'cã'a” nirõ marĩrõ niato. ¹⁴ Musã ãpẽrãrẽ doerã, narẽ Ɂorã, na yũ'rũoro nisĩ'rĩsa'a nĩrã, tojo nima'acãrã wee'e. Tojo weerã mejõ warõ “Tũ'omasĩyũ'rũnũ'cã'a”, nisa'a. Musã tojo nise wapamarĩsa'a. ¹⁵ Musã tojo wãcũse a'ti turi cjase, masã wãcũse ni'i. Õ'acũ mejẽta musãrẽ tojo wãcũdutisami. Wãtĩ wãcũse o'osere musã wãcũsetisa'a. ¹⁶ Musã ãpẽrãrẽ Ɂorã, na yũ'rũoro nisĩ'rĩcã, cumuca wã'cãsa'a. No'o Ɂaro nipe'tise ña'ase wa'asa'a.

¹⁷ Õ'acũ cũ tu'omasĩse marĩrẽ o'ose pe'e a'tiro ni'i. Marĩ cũ tu'omasĩsere cuorã, ña'ase marĩrõ añurõ nisetisa'a. Uayetisa'a. Āpẽrã me'rã añurõ tu'oña'a, nicã'sa'a. Āpẽrãrẽ sõi'o o'obosau nitirãta o'osa'a. Marĩ uaro dia'cũ weetisa'a. Āpẽrãrẽ pajaña'sa'a. Nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ weesa'a. Weesooro marĩrõ weesetisa'a. ¹⁸ Āpẽrã me'rã añurõ nisĩ'rĩrã, cumuca marĩrõ nicã'sama. Tojo weerã āpẽrãrẽ añurõ nisetiã weesama.

4

Õ'acũrẽ, a'ti umuco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'ita basiowe'e nise ni'i

¹ ĴNe'e me'rã marĩrẽ a'mequẽse, āpẽrã me'rã a'metu'tise wã'cāsari? A'tiro ni'i. Marĩ basu ña'arõ weesĩ'rĩrã, uaripejase me'rã, ña'arõ wãcũnurũse me'rã wã'cã'a. ² Musã a'ti turi cjasere uaripejayu'rũnu'cãsa'a. Musã uaripejasere bocatirã, wẽjẽsa'a. Āpẽrã yere ĩ'arã, uosa'a. Tere bocamasĩtirã, no'o uaro a'metu'tima'acã'sa'a. A'mequẽsa'a. Õ'acũrẽ sẽritise ye bu'iri musã uasere bocatisa'a. ³ Apeterore cũrẽ sẽrĩrã quẽ'rã, añurõ wãcũse me'rã sẽritisa'a. Musã basu uaripejasere ña'arõ weerãtirã sẽrĩsa'a. Tojo weese ye bu'iri cũ musãrẽ o'otisami. ⁴ Tojo weerã musã ni'cõ numio marãputigo nimigõta, apĩrẽ tu'sago weronojõ ni'i. Musã Õ'acũ põi'rã nimirãta, a'ti di'ta cjasere wãcũyu'rũnu'cãsa'a. Tojo weerã Õ'acũrẽ yabirã weronojõ ni'i. No'o a'ti di'ta cjasere uaripejayu'rũnu'cãgũnojõ Õ'acũ me'rã a'pepũrĩgũ weesami. ⁵ Õ'acũ ye queti na ojãca pũrĩpu diacjũta ojano'caro niwũ. “Õ'acũ marĩrẽ Espĩritu Santure o'ócũ niwĩ. Tojo weegu āpẽrã yu'rũoro cũrẽ marĩ ma'icã uasami”, ni ojano'caro niwũ. ⁶ Õ'acũ marĩrẽ pajaña'tjĩagũ, weetamusami. Cũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'caro niwũ tja: “Āpẽrã yu'rũoro ni'i' nirã me'rã Õ'acũ a'pepũrĩ nisami. Āpẽrã ‘Yu'u mejõ nigũ ni'i, yu'ure weetamuña' nirã pe'ere weetamusami”, ni ojano'caro niwũ.

⁷ Tojo weerã Õ'acũ dutisere añurõ yu'tiya. Wãtĩ musãrẽ niquesãcã, wãcũtutuaya. Jesú cũ tutuaro me'rã cũrẽ wa'adutiya. Musã tojo weecã, cũ uiwã'cãgũsami. ⁸ Õ'acũrẽ nemorõ masĩña. Cũrẽ nemorõ masĩcã, cũ quẽ'rã musãrẽ nemorõ weetamugũsami. Musã ña'arõ weesere du'uya. Musã Õ'acũrẽ, tojo nicã a'ti umuco cjasere ni'cãrõ me'rã ma'isĩ'rĩrãnojõ, musã tojo wãcũsere ducayuya. ⁹ Musã ña'arõ weesere wãcũrã, bujaweti utiya. Musã ña'arõ weese e'cati, bujironojõ o'orã, bopoya, bujawetiya. ¹⁰ Marĩ wiogure “Mu'u ĩ'orõpũre yu'u mejõ nigũ ni'i”, niña. Musã tojo nicã, cũ musãrẽ wiorã wa'acã weegusami.

Õ'acũ ni'cũta marĩrẽ besemasĩsami nise ni'i

¹¹ Yu'u acawererã, a'merĩ ucjaticã'ña. Musã āpẽrãrẽ ucjarã, Õ'acũ a'merĩ ma'iduti'quere yu'rũnu'cãrã wee'e. Cũ dutisere yu'rũnu'cãrã, “Õ'acũ dutise ña'a ni'i”, nirã weesa'a. Tojo weerã musã apeyenojõ wa'a'quere beseri masã weronojõ ni'i. ¹² Õ'acũ ni'cũta te dutisere cũucũ niwĩ. Cũ dia'cũ marĩ weesere besemasĩsami. Marĩrẽ yu'rũomasĩsami. Bu'iri da'remasĩsami. Tojo weerã marĩ āpẽrãrẽ “Na ña'a nima”, nĩmasĩtisa'a.

“Marĩ be'ro weeatjere a'tiro weerãsa'a” niyuticã'rõua'a nise ni'i

¹³ Yu'u ucũsere tu'oya. Musã ni'cãrẽrã a'tiro wãcũsa'a. “Ni'cãcã o ñamiacã ti macãpu ni'cã cũ'ma pajiro da'ra wapata'agu wa'aguti”, nisa'a. ¹⁴ Tojo wãcũticã'ña. Marĩ be'ropũ wa'atjere masĩtisa'a. A'tiro ni'i. O'me bo'reacã dujise weronojõ marĩ catise ni'i. Témaricã yoaticã ni, maata bajudutia wa'asa'a. Marĩ quẽ'rã yoaticã catirãsa'a. ¹⁵ Tojo weerã a'tiro pe'e wãcũrõua'a. “Apetero Õ'acũ yu'ure catise cũunemocã, cũ uacã, tere weeguti”, nirõua'a. ¹⁶ Ni'cãrõacãrẽ musã pe'e a'tiro

wăcũ'u. “Be'ro ũsă weeatjere ũsă ũaro weemasĩ'i”, ni wăcũ'u. Nipe'tise musă tojo wăcũse ña'a ni'i. ¹⁷ Marĩ añurō weemasĩmiră tere weetiră, Ő'acũrē yu'rũnũ'cără wee'e.

5

Peje cuorărē wa'atjere wereyuse ni'i

¹ Peje cuori masă, yu'u ucũsere tu'oya. Musă pũrō pi'etirăsa'a. Tere wăcũră, bujawetiyuya. ² Musă peje cuomi'que boa wa'arosa'a. Musă cuose su'tire butua yeerăsama. ³ Niyeru, uru musă ma'iră nũrō'que ũ'tawiji boarosa'a. Tojo wa'acă ĩ'ară, musă niyeru ma'iră nũrō'quere masĩno'rōsa'a. Musă niyeru ma'ise marĩrē pecame'e ũjũarō weronojō musărē dojorēsa'a. Musă niyerure ma'ise ye bu'iri âpērărē weetamutisa'a. Te ye bu'iri Ő'acũ musărē bu'iri da'regusami. Ő'acũ bu'iri da'reatji dũporoacă mejō waro pajiro niyeru nũrōmiapă. ⁴ Musărē da'raco'terărē queoro wapayeticără niwũ. Tojo weeră na tu'satisama. Ő'acũ nipe'tisere masĩgũ na bujawetisere ĩ'asami. Masĩsami musă narē queoro wapayeti'quere. ⁵ Musă pe'e a'ti turipure peje waro cuo'o. Nipe'tise musă ũasere cuoyu'rũocă'sa'a. Musă a'tiro weronojō ni'i. Wecu na wējēatji dũporore ba'a, di'iyojasami. Că weronojō musă quē'ră peje cuose bu'iri, bu'iri da'reno'răsa'a. ⁶ Musă âpērărē bu'iri moomică, narē bu'iri da'reri wi'ipũ sōrōcără niwũ. Narē wējēduticără niwũ. Na pe'e musărē “Weetică'ña”, nitutuaticără niwă.

Jesucristo cã apaturi a'tiatji dũporo wăcũtutuatuti'que ni'i

⁷ Acawereră, marĩ wiogu Jesucristo a'ticăpu wăcũtutuatũoya. Ni'cũ oteri masũ cũ ote'que dũcatiri cura co'tesami. Cũ ote'quere aco peja doquesăarĩ cura sojatimigũ, co'tewapamosami. ⁸ Că'rōacă du'sa'a Jesú cũ a'tiatjo. Tojo weeră musă quē'ră oteri masũ weronojō yucuewapamoña. Jesure ějōpeodu'utică'ña.

⁹ Acawereră, musă Ő'acũ bu'iri da'resere ũatiră, a'metu'titică'ña. Ő'acũ marĩ nipe'tirărē beseacũ a'tiatjo că'rōacă du'sa'a. ¹⁰ Dũporocjără Ő'acũ ye queti weremu'tărĩ masărē wăcũña. Na Ő'acũ ye quetire werecă, âpēră masă narē ña'arō weecără niwă. Narē tojo weemică, na pi'etisere wăcũtutua, nũ'căcără niwă. Na wee'caro weronojō marĩ quē'ră weeră. ¹¹ Âpēră narē ña'arō weemică, Ő'acũrē ějōpeodu'uticără niwă. Tojo weeră marĩ na ějōpeonu'cũsere wăcũră, “Ő'acũ na me'ră e'catipĩ”, ni tu'oña'a. Apĩ dũporocjũpu Job wămetigu ye queti quē'rărē masĩ'i. Cũrē peje ña'ase wa'acaro niwũ. Tojo wa'amică, cũ wăcũtutua, Ő'acũrē ějōpeodu'utică niwĩ. Ő'acũ masărē ma'ígũ, pũrō pajaña'mi. Tojo weegu Job cũ pi'etica be'ro Ő'acũ peje añuse cũrē o'ocu niwĩ. Cũ todũporopũ cuo'que nemorō o'ocu niwĩ.

¹² Ő'acũ musărē bu'iri da'reri nígũ, nũcũ'ase quetire wereguti. Nisooro marĩrō ucũña. Apeyenojōrē wee'cu “Weepũ”, niña. Weeti'cu “Weetiapũ”, niña. Nemotică'ña. Ő'acũpure wămepeotică'ña. “Ő'acũ me'ră diacjũta ni'i”, nitică'ña. Tojo weegu Ő'acũ musărē bu'iri da'reesome.

¹³ Marĩrē ña'arō wa'acă, Ő'acũrē sērĩrōua'a. E'catiră, cũrē basapeoroua'a. ¹⁴ No'o dutitigu Jesure ějōpeorărē su'ori nirărē pijiato. Na cũ tiro etară, Ő'acũrē sērĩbosato. Ŭ'se me'ră cũrē ñapeo, “Jesú, ā'rĩ mũ'urē ějōpeogure yu'rũoya”, ni ñubueato. ¹⁵ ějōpeose me'ră cũrē sērĩbosacă, marĩ wiogu cũrē yu'rũogusami. Dutiti'cu yu'rũgusami. Cũ ña'arō wéeca be'ro nică, Ő'acũ cũrē acobojogusami. ¹⁶ Tojo weeră musă ña'arō wee'quere a'merĩ wereyu'rũya. Dutitirărē yu'rũodutiră, Ő'acũrē sērĩbosaya. Ni'cũ añurō weenu'cũgũ ũputu ějōpeose me'ră sērĩcă, Ő'acũ yu'titică

weetisami. ¹⁷ Dap̄orocjũpũ Elía Õ'acũ ye queti weremũ'tãrĩ masũ marĩ weronojõ nicũ niwĩ. Cũ Õ'acũrẽ acoro pejaticã'to nígũ, pũrõ sêrĩcũ niwĩ. Cũ sêrĩsere Õ'acũ yũ'ticũ niwĩ. Cũ yũ'ticã, i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco aco ne pejaticaro niwũ. ¹⁸ Be'ro Õ'acũrẽ “Aco pejato tja”, ni sêrĩcũ niwĩ. Cũ tojo sêrĩcã, acoro pejacaro niwũ. Tojo wa'acã, apaturi otese pĩ'rĩ ducaticaro niwũ tja.

¹⁹⁻²⁰ Acawererã, apeye musãrẽ weretuoguti. Apetero ni'cũ Jesure ějõpeogu ña'arõ weebosami. Cũ tojo weecã, apĩ cũrẽ weetamugũ, cũ todap̄oropũ ějõpeo'caronojõta ějõpeocã weesami tja. Cũ tojo weegu cũrẽ bu'iri da'reno'bo'cure yũ'rucã weesami. Õ'acũ quẽ'rã cũ peje ña'ase wee'quere acobojosami.

Tocã'rõta oja'a.

Santiago.

Pedro ojamu'tāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Pedro Jonás macū Betsaidacjū wa'i wējērī masū nicu niwī. Cū nūmotigu nicu niwī. Ā'rīta Jesure “Mū'u Ō'acū o'ó'cu, cū macū ni'i”, nicu niwī. Jesure wējēcaterore i'tiati “Cūrē masīwe'e”, nisoocu niwī. Ne waropata Espiritu Santu dijatāca be'ro Jesucristore ējōpeorārē sū'ori nisetigu nicu niwī. Be'ro romano masā wiogu Nerón cūrē Romapu wējēcu niwī.

A'ti pūrīrē Pedro Jesucristore ējōpeorā Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī. Romapu nīgū, ojacu niwī. Jesucristore ējōpeorā pi'eticā ī'agū, āpērā narē űa'arō weecā wācūtutuadutigu ojacu niwī.

Jesure ējōpeorā wa'aste'cārārē Pedro oja'que ni'i

¹ Yū'ure Jesucristo cū ye quetire bu'edutigu besecūwī. A'ti pūrī me'rā musārē añudutise o'ó'o. Musā Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, Bitinia wāmetise di'tapu Jesucristore ējōpeose bu'iri āpērā űa'arō weecā wa'astewā'cā'cārārē oja'a. ² Marī pacu Ō'acū dūporopu cū űa'caronojōta marīrē cū pō'rā niato nīgū besetojacu niwī. Espiritu Santu me'rā marī űa'arā nī'cārārē dūcayucu niwī. Marīrē cū macū Jesucristo űaro weedutigu besecu niwī. Tojo nicā cū macū curusapu wērīgū dí o'mabūrose me'rā marī űa'arō wee'quere acobojoguti nīgū, besecu niwī.

Ō'acū musārē ejerisājāse, nipe'tise añusere o'onemoato.

³⁻⁴ Ō'acū, marī wiogu Jesucristo pacure e'catise o'orā. Cū marīrē pajaña'gū, cū pō'rā sājācā weecu niwī. Cū macū Jesucristo wērī'cupure masō'que me'rā marī todūporo űa'arō niseti'quere acobojocu niwī. Tere wéégū, marīrē apaturi bajuaapo'cārārē weronojō weecu niwī. Ō'acū cū pō'rārē “Añubutiasere o'oguti”, nicu niwī. Cū o'otjere marī e'catise me'rā yucuerā wee'e. Tere ű'mūsepū cūoyutojasami. Cū o'otje a'ti nucūcā cjase weronojō pe'ti, boasome. Ninu'cūcā'rōsa'a. ⁵ Marī Ō'acūrē ējōpeoyucā, cū tutuaro me'rā marīrē co'tesami. Jesucristo apaturi a'ti nucūcāpure a'tigu, nipe'tirā ī'orōpu “Ā'rā yū'u yū'rūo'cārā nima. Yū'u me'rā ninu'cūrāsama”, nī ī'ogūsami.

⁶ A'ti nucūcāpure nīrā, marī pi'etinīrā wee'e yujupu. Tojo pi'etimirā, ű'mūsepū Jesucristo marīrē o'otjere wācūrā, e'catiyurā. ⁷ Marī Jesucristore ējōpeose uru besese weronojō ni'i. Masā ĵuruta niti? nīrā, pecame'e bu'ipu asipopeosama. Sipipejaca be'ro űa'ase po'ca űjūpe'tidija wa'asa'a. Añuse uru dia'cū tojasa'a. A'te weronojō marīrē ĵJesucristore diacjūta ējōpeomitina? nīrō, űa'arō wa'asa'a. Marī űa'arō yū'rūrā, te po'ca űjūpe'ti'caro weronojō űa'asere weedu'usa'a. Tojo nicā Jesucristore ējōpeonemosa'a. Cūrē ējōpeodu'uticā ī'arā, masā diacjūta marīrē cūrē ējōpeoma, nī ī'arāsama. Uru wapabūju ni'i. Wapabūjumirō, pe'tia wa'asa'a. Marī Jesucristore ējōpeose uru nemorō wapati'i. Te pūrīcā ne pe'titisa'a. Tojo weegu Jesucristo marīrē apaturi a'ti nucūcāpure a'tigu, “Yū'ure añurō ējōpeowu”, nigūsami.

⁸⁻⁹ Musā Jesucristore a'ti nucūcāpu nicā ī'ati'cārā nimirā, cūrē ma'i'i. A'tiro nicārē cūrē ī'atimirā, ējōpeo'o. Musā cūrē ējōpeocā, musārē pecame'epu wa'abo'cārārē yū'rūcā weegusami. Tojo weerā musā Ō'acū tiropu wa'atjere wācūrā, pūrō e'cati'i. ĵDe'ro nī werenemobosau? Wereta basiowe'e.

¹⁰ Dūporopu Ō'acū ye queti weremu'tārī masā a'tiro nicārā niwā: “Ō'acū masā űa'arō wee'quere acobojo, narē yū'rūogusami”, nicārā niwā. A'tere weremirā, na basu weresere tū'omasīticārā niwā. Tojo weerā tere masīsī'rīrā, űputu bu'e

wăcûnrûcără niwă. ¹¹ Espíritu Santu weetamuse me'ră a'tiro wereyucără niwă: “Masărē yu'rūoacjū pūrō pi'eti wērīgūsami. Wērī'cupu nimigū, masāgūsami. Cū masăca be'ro u'musepu mujăa, cū pacu tiro wiogu dujiri cūmurō diacjū pe'e dujigūsami.” Espíritu Santu tojo nisere tu'oră, Ō'acū ye queti weremu'tārī masă “¿De'ro nică, noarē tojo wa'arosari?” nîră, pūrō masīsī'rîcără niwă. ¹² Ō'acū na masīsī'rîcă î'agū, narē a'tiro werecu niwî: “A'te queti musă nîrî curare wa'asome yujupu. Be'rocjârăpu a'tere î'arăsama”, nicu niwî. Narē tere wereyugu, marî a'tocaterocjără pe'ere weregu weecu niwî. Tojo weegu Ō'acū a'tocaterore a'tiro weemi majă. Espíritu Santu u'musepu nigūrē cū ye queti wereră me'ră musărē weredutigu o'ócū niwî. Na Espíritu Santu tutuaro me'ră tere a'tiro werema. “Jesucristo a'titocacu niwî. Marîrē yu'rūo'cu nîmî”, nîma. Ō'acūrē wereco'teră u'musecără quē'ră masărē yu'rūosere “¿De'ro waro nîti?” nî masīsī'rîsama.

Ō'acū marîrē űa'ase marîrō nîsetidutise nî'i

¹³ Ō'acū marîrē ma'igū, űa'arō marî wee'quere acobojotocacu niwî. Tojo weeră musă weeatjere aűurō wăcūyuya. Musă űa'arō weesī'rîsere weetică'űa. Wăcūtutuaya. Ō'acū aűurō wéégū, marîrē Jesucristo apaturi a'ti nucûcăpu a'tică cū o'otjere pūrō wăcûnrûűa. Tere wăcūră, e'catise me'ră co'teya. ¹⁴ Wî'mară aűură na pacusumua dutisere aűurō yu'tisama. Na weronojōta musă quē'ră marî pacu Ō'acū dutisere aűurō yu'tiya. Musă toduporopu Ō'acūrē masītiră, űa'arō űaripejasere weecără niwă. Nî'cărōacărē musă űa'arō űaripejasere du'ucă'űa majă. ¹⁵ A'tiro pe'e weesetiya. Ō'acū marîrē bese'cu űa'ase moogū nîmî. Tojo weeră marî űa'ase marîră nîrōua'a. ¹⁶ Ō'acū ye queti ojăca pūrîpu a'tiro ojano'caro niwă: “Yu'u aűugū, űa'ase moogū nî'i. Tojo weeră musă quē'ră űa'ase marîră nîsetiya”, nicu niwî Ō'acū.

¹⁷ Musă Ō'acūrē sērîră, cūrē “Pacu” nîsa'a. Cū nîpe'tirărē nî'cărōnojō marî wee'quenûcărē beseburogusami. Ne nî'cūrē du'asome. Tojo weeră musă a'ti űmucopure catiro pôtēorō Ō'acūrē wiopesase me'ră tu'oűa'űa. ¹⁸ Musă űecûsumua nîseti'caronojō weesirutumjăti'que wapamarîcaro niwă. Te wapamarîsere cō'agū, Ō'acū yu'rūocu niwî. Musă a'tiro masî'i. Cū marîrē bu'iri da'rebo'quere wapayewîrōgū, pe'tisenojō me'ră, uru, nîyeru me'ră wapayeticu niwî. ¹⁹ A'tiro pe'e weecu niwî. Cū macū Jesucristo uputu ma'igū cū wērīgū dí o'maburose me'ră marîrē yu'rūocu niwî. űsă judío masă űecûsumuapua na űa'arō wee'que wapa Ō'acūrē acobojose sērîră, a'tiro weecără niwă. Oveja dojoriwî'i nîtigure, cămi marîgūrē, nîpe'tiro cū upu aűugūrē wējē, Ō'acūrē űjăamorôcără niwă. Cū, oveja aűugū nî'caronojō Jesucristo aűugū waro, űa'ase moogū nîmî. Cū wērīgū dí o'maburose me'ră marî űa'arō wee'quere yu'rūocu niwî. ²⁰ Ō'acū a'ti turi weese dūporo “Yu'u macū masărē yu'rūogusami”, nî besetocacu niwî. Tojo besemigū, maata o'óticu niwî. A'tocateropu marî ye niatjere yu'rūoacjare cūrē o'ócū niwî. ²¹ Jesucristo wērîse me'ră Ō'acūrē ejōpeono'o. Cū Jesucristore wērī'cupure masôcu niwî. Masô, u'musepu cūrē miimujăcu niwî. Topu cūrē wiogu sôrôcu niwî. Marîrē ejōpeodutigu tojo weecu niwî. Tojo nică marî u'musepu wa'atjere e'catise me'ră yucuedutigu tojo weecu niwî.

²² Musă diacjū nisere yu'tiră, Jesucristore ejōpeoră weecără niwă. Cūrē ejōpeoră, musă űa'arō weeseti'quere du'ucără niwă. Tojo weeră musă nî'cărōacărē bu'iri marîră nî'i. Musă nî'cū pō'ră weronojō a'merî ma'î'i. A'merî ma'îră, bu'icjase ucūse me'ră dia'cū ma'itică'űa. Nîpe'tise musă weese me'ră pe'e ma'îűa. ²³ A'tiro nî'i. Ō'acū ucūse nînu'cûcă'rôsa'a. Marî tere ejōpeoră, cū pō'ră săjăcără niwă. Tojo weeră apaturi bajuaapo'cără weronojō nî'i. Marî pacusumua boadijasama. Marî

apaturi bajuaaporã, na boadijaro weronojõ wa'asome. Õ'acũ põ'rã sãjãrã pe'e, cũ me'rã catinu'cũcã'rãsa'a. ²⁴ Õ'acũ ye queti ojãca pũrĩpu a'tiro ojano'wũ:

Tá ñai wẽrĩpe'tia wa'asa'a.

Masã quẽ'rã tojota nipe'tirã wẽrĩrãsama.

O'ori quẽ'rã añuse nimirõ, boadijasa'a.

Masã quẽ'rã peje cuorã, wiorã nimi'cãrã wẽrĩrãsama.

²⁵ Na cuose quẽ'rã pe'tirosa'a.

Õ'acũ ucũse pũrĩcã ne pe'tisome.

Ninu'cũcã'rõsa'a, ni ojano'wũ.

Musãrẽ te quetire ãpẽrã werecãrã niwã. Na wereseta añuse, ne pe'titise queti ni'i.

2

¹ Musã Õ'acũ põ'rã ni'i. Tojo weerã nipe'tise ña'asere du'ucã'ña. Æpẽrãrẽ nisooticã'ña. Weesooticã'ña. Æpẽrã yere uoticã'ña. Ucjaticã'ña. ²⁻³ Musã Õ'acũ añugũ nimi nisere masĩtojasa'a. Tojo weerã wĩ'marã ne bajua'cãrã na paco õpẽcõrẽ uputu mi'rĩsĩ'rĩrã weronojõ weeya. Õ'acũ ye añuse quetire uputu tu'sase me'rã tu'osĩ'rĩña. Wĩ'marã na pacosãnumia ye õpẽcõrẽ mi'rĩrã, i'oduarã wa'asama. Õ'acũ ucũse wĩ'magũ paco õpẽcõ weronojõ ni'i. Te diacjũ wereme'rĩcã'a. Marĩ tere wãcũnu'cũrã, cũrẽ ãjõpeotutuanemorãsa'a. Cũrẽ masĩnemoato nĩgũ marĩrẽ yu'ruocu niwĩ.

Wĩ'i yeerã ãtãgã yeenu'cãcja weronojõ Jesucristo nimi nise ni'i

⁴ Musã Jesucristore ãjõpeo'o. Tojo weerã cũ me'rã añurõ nisetiya. Cũ catigu, marĩrẽ cũ me'rã caticã weemi. Cũ ninu'cũcũsami. Æpẽrã cũrẽta teecãrã niwã. Na teemicã, cũ pacu Õ'acũ pe'e cũrẽ “Añuyũ'rugũ nimi”, ni besecu niwĩ. Besetoja, cũrẽ wiogu sõrõcu niwĩ. ⁵ Musãrẽ añurõ masĩdutigu queose me'rã weregutĩ. Õ'acũ ãtãpaga me'rã ni'cã wi'i añurĩ wi'i yeegu weronojõ weesami. ãtãgã añucja me'rã yeenu'cãsami. Tutuari wi'i niato nĩgũ tojo weesami. Jesucristota cũ ne waro wi'i yeenu'cãcja ãtãgã weronojõ nĩgũ nimi. Marĩpu apeye na yeeturiãmũjãse weronojõ ni'i. Marĩ nipe'tirã ni'cãrõ me'rã Õ'acũ cũ wéeca wi'i weronojõ ni'i. Tojo weerã cũ yarã waro nĩrã, Jesucristo weetamuse me'rã pa'ia weronojõ Õ'acũ yere da'ramasĩ'i. Añurõ wéerã, ãpẽrã ye niatjere sãrĩbosamasĩ'i. Tojo nicã Õ'acũrẽ e'catise o'omasĩ'i. Marĩ tojo weecã i'agũ, Õ'acũ e'catisami. ⁶ Duporocjãrãpu quẽ'rã te cjase Õ'acũ cũ ucũ'quere a'tiro ojacãrã niwã:

Ni'cã wi'i, wi'i Jerusalẽpure yeeguti.

Ti wi'ire yéegu, ni'cãgã ãtãgã añucjare beseguti.

Tutuari wi'i wa'ato nĩgũ tiga me'rã nu'cãgũti.

Yu'u ãtãgãrẽ ucũgũ, yu'u macũ pe'ere wãmepeogu wee'e.

Cũta nimi yu'u bese'cu.

Yu'u i'acã, añuyũ'rugũ nimi.

Cũrẽ ãjõpeorã pũrõ e'catirãsama.

“Mejõ warota ãjõpeocãti”, nisome, ni ojacãrã niwã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã.

⁷ Musã Jesucristore ãjõpeorã añurõ e'catise me'rã cũrẽ tu'oña'sa'a. Æpẽrã pe'e cũrẽ ãjõpeotitjãrã, musã weronojõ tu'oña'tisama. Mejõ nĩgũrẽ weronojõ tu'oña'cã'sama.

Æpẽrã Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã a'tiro ojacãrã niwã tja:

Masã ãtã me'rã wi'i yeerãtirã ni'cãgãrẽ uati, cõ'asama.

Na cõ'acaga me'rã ãpẽrã pe'e tutuari wi'i yeesama.

Tiga marĩcã, wi'i yeeya marĩbopã.

A'te a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Wiorã judío masã tiga ùtãgãrẽ weronojõ Jesucristore uatiwã. Na uatimicã, cû pacu Õ'acũ pe'e cûrẽ besecu niwĩ. Bese, cûrẽ wioḡu sõrõcu niwĩ. Cũ marĩcãrẽ, marĩ Õ'acũ põ'rã sãjãmasĩtibopã. ⁸ Apeye ojanemocãrã niwã tja: Õ'acũ cû besecaga ùtãgãpũ masã pu'atuu, buruque'arãsama.

A'te a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Jesucristore Õ'acũ besecu niwĩ. Tigapũ pu'atuu, buruque'a'caro weronojõ Jesucristore ejõpeotirã bu'iri da'reno'rãsama. Toduporopũta maata Õ'acũ cû macũrẽ ejõpeotirã tojo wa'arãsama, nitojacu niwĩ.

⁹ Marĩ pũrĩcã na weronojõ niwe'e. Õ'acũ cû yarã niato nĩḡũ marĩrẽ besecu niwĩ. Tojo weerã marĩ wioḡu yarã pa'ia weronojõ cû yere da'rarã ni'i. Õ'acũ marĩrẽ cû ya curuacjãrã sãjãcã weecu niwĩ. Ña'ase marĩrõ nisetiã weecu niwĩ. Duporopũ Õ'acũ cû yarã masã Israe curuacjãrãrẽ yu'u were'que pejere weecu niwĩ. Musã Jesucristore ejõpeorã ni'i. Tojo weegu musãrẽ mejãrõta weemi. Õ'acũ marĩrẽ añurõ wee'quere ãpẽrãrẽ weredutigu tojo weemi. Õ'acũ añuyũ'ruagu marĩ ña'arõ wee'quere acobojomi. Acobojo, na'itĩ'arõpũ nĩ'cãrãrẽ marĩrẽ yu'ruomi. Tojo weerã ni'cãrõacãrẽ cû põ'rã bo'reyuropũ nirã weronojõ ni'i. ¹⁰ Duporopũ ni'cũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masũ a'tiro nicu niwĩ: “Õ'acũ pãjãrã judío masã nitirãrẽ yu'ruogusami.” Tojo weerã musã toduporopũre Õ'acũ põ'rã mejẽta nĩni'wũ yujupũ. Ni'cãrõacãrẽ cûrẽ ejõpeoca be'ro cû põ'rã ni'i majã. Õ'acũrẽ musã ejõpeose duporo cû musãrẽ ma'isere, cû pajaña'sere masĩticãrã niwũ. Ni'cãrõputa a'tere masĩ'i majã.

Pedro Jesucristore ejõpeorãrẽ “A'tiro weeya” nise ni'i

¹¹ Yu'u musãrẽ pũrõ ma'isa'a. Ni'cãrõacã yu'u wereatjere musã weecã uasa'a. Marĩ a'ti turipũre sijari masã ni'i. Marĩ niatjo waro u'musepu ni'i. Topũ ninu'cũcã'rãsa'a. Tojo weerã marĩ ña'arõ weesĩ'rĩsere weeticã'rã. Marĩ ña'arõ weesĩ'rĩse añurõ weesĩ'rĩse me'rã a'mequẽse ni'i. Te ña'arõ weesĩ'rĩse añurõ weese pe'ere cã'mota'asĩ'rĩsa'a. Õ'acũ pe'e marĩrẽ añurõ weecã uasami. ¹² Musã Jesucristore ejõpeotirã wa'teropũ nisa'a. Cũrẽ ejõpeose bu'iri musãrẽ “Ña'arã nima”, ni ucjasama. Musã na wa'teropũre añurõ nisetiya. Tojo weecã, na tojo ucjamirã, musã añurõ weesetisere ï'arãsama. Tere ï'arã, siape me'rã pãjãrã Jesucristore ejõpeorãsama. Tojo weerã cû apaturi a'ticã, musã weronojõta na quẽ'rã Õ'acũrẽ “Mu'u añugũ, tutuagu ni'i”, ni ejõpeorãsama.

¹³⁻¹⁴ Marĩ wioḡu Jesucristore ejõpeotjĩarã, a'tiro weeroua'a. A'ti di'tacjũ wioḡu waro, cû docacjãrã wiorã, tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcãjãrã wiorã dutisere yu'tirowa'a. Wioḡu waro cû docacjãrãrẽ ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'redutisami. “Añurõ weerã pe'ere ‘Añurõ weepũ musã’ niña”, nisami. ¹⁵ Õ'acũ musã añurõ weecã uasami. Tojo weecã, ãpẽrã musãrẽ ucjami'cãrã mejõ warota ucjama'acã'rãsama. Õ'acũ musã añurõ weese me'rã na ucjama'a'cãrã, tu'omasĩtirãrẽ di'tamarĩacã weecã uasami.

¹⁶ Õ'acũ marĩrẽ yu'ruotojacu niwĩ. Tojo weerã yu'ruono'cãrã weronojõ weesetirã. A'tiro wãcũticã'rã. “Yu'u ãpẽrã dutise doca niwe'e. Tojo weegu yu'u uaro weeguti”, niticã'rã. A'tiro pe'e weerã. Õ'acũrẽ ma'i, cû uaro weerã. Ña'asere weeticã'rã. Da'raco'terã na wioḡu dutisere añurõ yu'tirã weronojõ marĩ quẽ'rã Õ'acũ dutisere yu'tirã. ¹⁷ Ducawaaro marĩrõ nipe'tirãrẽ ni'cãrõnojõ ï'arã. Jesucristore ejõpeorãrẽ ma'irã. Õ'acũrẽ nucũ'ase me'rã ejõpeorã. A'ti di'tacjũ wioḡure wiopesase me'rã tu'oña'rã.

Jesucristo pi'etigu nu'cã'caronojõ marĩrẽ nu'cãdutise ni'i

¹⁸ Musã ni'cãrẽrã ãpẽrãrẽ da'raco'terã nisa'a. Musã wiorãrẽ ejõpeoya. Nipe'tirã na dutisere yu'tiya. Musãrẽ añurõ weerã dia'cũrẽ yu'titicã'ña. No'o ña'arõ weerã

quẽ'rãrẽ yu'tiya. ¹⁹ Apetero musã añurõ weemicã, musã wiorã bu'iri da'rebosama. Na tojo weecã, musã Õ'acũrẽ ejõpeosere ï'orã, narẽ ye'suticã'ña. Tojo weecã, musãrẽ Õ'acũ "Añurõ weema", ni ï'agũsami. ²⁰ Musã ña'arõ wéeca be'roma musãrẽ bu'iri da'rerã, queoro weerã weema. Musã na bu'iri da'resere nu'cãrã, "Añurõ wéerã, nu'cã'a", niticã'ña. Musã tojo nu'cãse wapamarĩ'i. Musã ña'arõ wee'que wapa queorota bu'iri da'rerã weesama. Musã añurõ wéeca be'ro na ña'arõ weecã, nu'cãña. Tojo weese pe'ere Õ'acũ "Añurõ weema", ni ï'agũsami. ²¹ Õ'acũ musã añurõ weemicã, musãrẽ ña'arõ weesere nu'cãdutigu cũucu niwĩ. Jesucristomarĩcã marĩrẽ yu'ruogu, pi'eti, wẽrĩwĩ. Añurõ weemicã, cãrẽ ña'arõ weewã. Tojo weegu marĩ quẽ'rãrẽ cũ wee'caronojõta weesirutucã ñasami. ²² Cũ ne ni'cãti ña'arõ weetiwi. Nisootiwi. ²³ Cãrẽ ña'arõ bujicã'cãrãrẽ narẽ bujicã'a'metiwi. Cũ pi'etigu, "Musãrẽ bu'iri da'regutĩ", nitiwi. Cũ pacu pe'ere "Yu'u pacu cũ ñaro, queoro ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami", niwĩ. Tojo weegu cũ ye niatjere cũ pacupure wiawĩ. ²⁴ Cũ basu marĩ ña'arõ wee'que wapare wapayegu, curusapu wẽrĩwĩ. Marĩ ña'arõ weesere du'udutigu marĩrẽ wẽrĩbosawĩ. Tojo cũ weese me'rã a'tiro weewĩ. Marĩrẽ ña'asere sirutumi'cãrãrẽ añuse Õ'acũ ye pe'ere sirutucã weewĩ. Cũ marĩrẽ yu'ruogu, cãmi da'reno'o, uputu pũrĩse tu'oña'wĩ. Tojo cũ weese me'rã marĩ ña'arõ yu'rubo'cãrã yu'ruono'wũ. ²⁵ Marĩ a'tiro nicũmiwũ. Oveja sã'rĩrõ po'peapu ní'cãrã no'o ñaro wijaawã'cãsama. Wijaawã'cã, ï'anurũticã, bajudutia wa'asama. Marĩ na weronojõ nicũmiwũ. Ni'cãrõacãrẽ Jesucristore ejõpeo'o. Tojo weerã ovejare co'tegu bajuduti'cãrãrẽ a'ma, cũ narẽ boca'caro weronojõ ni'i. Jesucristo marĩrẽ ña'arõ weeri ní'gũ, marĩrẽ ï'anurũ, co'tegu nimi.

3

Omocã du'te'cãrãrẽ dutise ni'i

¹⁻² Numia, marãpusumuatirã, añurõ tu'oya yu'u wereatjere. Musã marãpusumua dutisere, na ñaro weeya. Ni'cãrãrẽ musã marãpusumua Jesucristore ejõpeotisama. Cũ ye quetire ne tu'osĩrĩtisama. Tojo weerã te quetire weretimirã, a'tiro pe'e weeya. Narẽ ejõpeoya. Na dutisere e'catise me'rã weeya. Musã tojo weecã, na quẽ'rã musã añurõ weesetisere ï'acũ, Jesucristore ejõpeobosama. ³ Æpẽrã, "Añurã nima", nidutirã, musã upure peje ma'masu'aticã'ña. Musã upu bajuse dia'cãrẽ wãcũnurũticã'ña. ⁴ Musã añurã nisĩrĩrã, añurõ bajusĩrĩrã, a'tiro pe'e weesetiya. Musã marãpusumuarẽ tu'saroputa na dutisere ma'ise me'rã weeya. Tu'tiro marĩrõ Æpẽrãrẽ queoro weeme'rĩcã'ña. Ejeripõ'rã caributiro marĩrõ tu'oña'ña. A'te añurõ weesetise pe'tisome. Musã upure ma'masu'ase pũrĩcã pe'tirosa'a. Musã añurõ weeseticã, Õ'acũ musã me'rã e'catigusami. Musã a'tiro weese cũ ï'orõpore añubutiasse waro ni'i. ⁵ Yu'u musãrẽ nĩrõnojõta duporocjãrã numia Õ'acũrẽ ejõpeorã añurõ weeseticãrã niwã. Na marãpusumua dutisere añurõ yu'ticãrã niwã. ⁶ Sara duporocjõpu co marãpu Abrahã dutisere añurõ yu'tico niwõ. Tojo weego Abrahãrẽ co wiojure weronojõ tu'oña'co niwõ. Musã quẽ'rã musã marãpusumuarẽ añurõ weeya. Musã nipe'tisere añurõ wéerã, tojo nicã uiro marĩrõ nisetirã, Sara weronojõ nirãsa'a.

⁷ Ni'cãrõacãrẽ numotirãrẽ weregutĩ. Mu'u numorẽ añurõ weesetiya. Core ejõpeoya. Co mu'u weronojõ tutuatimo. Õ'acũ co quẽ'rãrẽ pajaña'gũ, mu'urẽ weronojõta yu'ruocu niwĩ. Tojo weegu core añurõ co'teya. A'tiro weecã, musã Õ'acũrẽ ñubuese ne cã'mota'ata basiosome.

A'merĩ añurõ nisetidutise ni'i

⁸ Ni'cãrõacãrẽ nipe'tirãpure weretuoguti. Ni'cãrõ me'rã nisetiburoya. Æpẽrãrẽ pajaña'ña. Ni'cũ põ'rã weronojõ ma'isetiya. "Ësã Æpẽrã yu'ruoro ni'i", ni

wăcŭtică'ña. ⁹ Āpērā mŭsārē ña'arō weecă, narē a'metică'ña. Mŭsārē ña'arō bujică'că, narē bujică'a'metică'ña. A'tiro pe'e weeya. Narē añurō wa'ato nîră, Ō'acŭrē sērîbosaya. Ō'acŭ marîrē tojo weedutisami. A'tiro weecă, Ō'acŭ mŭsārē añurō weegusami. ¹⁰ Dŭporopŭre ni'cŭ Salmo wămetiri pŭrîpŭre añurō nisetisere a'tiro ojacu niwî:

No'o mŭsă catiri ŭmăcore e'catise me'ră nisî'rîră, ña'arō ucŭtică'ña.

Nisootirăta niña.

¹¹ No'o mŭsă ña'arō weesî'rîsere weetică'ña.

Añuse pe'ere weeya.

Āpērā me'ră a'metu'titirăta ma'ise me'ră nisetiya.

¹² Añurō weesetirărē Ō'acŭ co'tesami.

Na cŭrē sērîsere yu'tisami.

Ña'arō weeră me'ră pe'ere e'catitisami.

Narē bu'iri da'resami.

Tojo weeră mŭsă añurō nisetiya ni, Salmo pŭrîpŭre ojano'caro niwă.

¹³ Mŭsă añuse dia'cŭrē weesetică, ¿noa mŭsārē ña'arō weebosau? Weetisama.

¹⁴ Mŭsă añurō weemică, āpērā mŭsārē ña'arō weecăma, e'catiya. Ō'acŭ mŭsārē añurō weegusami. Tojo weeră na mŭsārē ña'arō weesî'rîcă, wăcŭque'titică'ña. Narē uitică'ña. ¹⁵ A'tiro pe'e wăcŭña. “Jesucristo nipe'tiră bu'ipu ŭsă wiogu nimi”, ni ějōpeoya. No'o mŭsārē āpēră “¿De'ro weeră Jesucristore ějōpeoti?” nîbosama. Na tojo nică, mŭsă yu'tiatjere wăcŭyutojaya. Narē añurō yu'time'rîcă'ña. Pŭrîrō yu'titică'ña. ¹⁶ Mŭsă Jesucristore ějōpeose bu'iri āpēră mŭsārē ña'arō ucjasama. Na ucja'que diacjŭ nitică î'ară, bopoyarăsama. Tojo weeră mŭsă añurō nisetiră, Ō'acŭ î'orōpŭre bu'iri marîră tŭ'oña'răsa'a. ¹⁷ Ō'acŭ cŭ ŭacăma, marî añurō weemică, āpēră marîrē ña'arō weebosama. Tojo weese aŭu ni'i. Marî ña'arō weecă pe'ema, āpēră marîrē ña'arō weecă, marî ye bu'irita ni'i.

¹⁸ Jesucristomarîcă añugŭ nimigŭ, pi'etiwi. Cŭ bu'iri moomigŭ, marî ña'arō wee'que wapare wērî wapayebosawî. Marî bu'iri cŭorărē wērîbosagu, tojo weewî. Marîrē yu'rŭogu, ni'cătita wērîwî. Cŭ tojo weese me'ră cŭ pacu tiropu marîrē wa'ata basiocă weewî. Cŭ bu'ică upu waroma wērîa wa'awî. Wērîtoja, be'ro masăcu niwî. Cŭ ejeripō'ră pŭrîcă wērîticaro niwă. ¹⁹⁻²⁰ Cŭ ejeripō'ră me'ră cŭ upu masăpepu cŭñarî cura a'tiro weecu niwî. Dŭporopu Ō'acŭ a'ti turi miocă, wērî'cără na bi'adŭpono'caropu nirărē î'agŭ wa'acu niwî. Topu narē cŭ wērî masăsere weregu ejacu niwî. Dia miose dŭporo Noé yoacă yucusjore a'medo'gu da'racu niwî. Cŭ tiwu weeri curare cŭ nîcaterocjărărē Ō'acŭ narē ějōpeocă ŭacu nimiwî. Na pe'e ne ějōpeoticără niwă. Noé, cŭ numo, cŭ pō'ră, na numosănumia dia'cŭ ějōpeocără niwă. Tojo weeră na ochota tiwu me'ră yu'rŭcără niwă. ²¹ Ō'acŭ narē yu'rŭo'caro weronojōta marî quē'rărē Jesucristo wērî masăse me'ră Ō'acŭ yu'rŭocu niwî. Ō'acŭ a'ti turire miogŭ narē yu'rŭo'que marîrē wămeyese weronojō ni'i. Marîrē wămeyese marî upŭre ŭ'irî coese mejeta ni'i. A'tiro ni'i. Ō'acŭ î'orōpŭre bu'iri marîră nisî'rîră, cŭrē acobojose sērîse ni'i. ²² Jesucristo masăca be'ro cŭ pacu tiropu mŭjăacu niwî. Ni'cărōacărē cŭ wiogu dujiri cŭmurōpu nisami. Cŭ nipe'tiră bu'ipu, wiogu nimi. Ō'acŭrē wereco'teră, nipe'tiră wioră ŭ'mŭarōpu nîră yu'rŭoro nimi.

4

Dŭporopu ña'arō weemi'cără ña'arō weedu'use queti ni'i

¹ Jesucristomarîcă a'ti di'tapu nîgŭ, pŭrō pi'etiwi. Marî quē'ră cŭ pi'eti'caro weronojōta weeră. Pi'etisere uitică'ră. Marî pi'etiră, Jesucristo weetamuse me'ră nemorō wăcŭtutuarăsa'a. Ña'asere weesî'rîtirăsa'a. ² Tojo weeră a'tiro nică me'ră

marĩ catise numurĩ ejatuario marĩ ña'arõ weesĩ'rĩsere weesome majã. Õ'acũ cũ uaro pe'e weerãsa'a. ³ Musã Jesucristore ejõpeotirã na weesetisenojõrẽ weetojacãrã niwũ. Ña'arõ musã weesĩ'rĩsere weecãrã niwũ. Numia me'rã ña'arõ weecãrã niwũ. Numia quẽ'rã umua me'rã mejãrõta ña'arõ weecãrã niwũ. Que'acãrã niwũ. Bosenumu nicã que'a, caricũcãrã niwũ. Ña'arõ weesere yu'ruoquejocã'cãrã niwũ. Apeyere Õ'acũ dutisere yu'rũnu'cãrã, masã yee'quere ejõpeocãrã niwũ. ⁴ Ni'cãrõacãrẽ te pejere musã weetisa'a majã. Toduporopu musã me'rã ña'arõ weeseti'cãrãrẽ ba'patinemotisa'a. Musãrẽ na pijicã, wa'atisa'a. Musã tojo weecã, “¿De'ro weerã tojo weeti?” nisama. Tere ï'arã, musãrẽ ï'atu'ti, ucjasama. ⁵ Na tojo weemicã, a'tere masĩña. Õ'acũ musãrẽ ucja tu'tirãrẽ “¿De'ro weerã yu'u põ'rãrẽ tojo weeri?” ni sãrĩtiña'gũsami. Musãrẽ tojo wee'cãrã na wee'quere beseno'rãsama. Õ'acũ nipe'tirã wẽrĩ'cãrãrẽ, catirãrẽ marĩ weesenucũrẽ besegusami. Ne ni'cũrẽ du'asome. ⁶ Nipe'tirã masã wẽrĩdijape'tirãsama. Jesucristore ejõpeo'cãrã pe'e na ye upu boamicã, Õ'acũ tiropu catinu'cũcã'rãsama. Tojo weerã narẽ a'ti turĩpu caticã, Jesucristo ye añuse quetire wereno'caro niwũ.

⁷ A'ti turi pe'tiatjo cã'rõacã du'sasa'a. Tojo weerã musã weesere añurõ tu'oña'nu'cõ, weesetiya. Wãcũtutuaya. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere nu'cãña. Tojo weerã musã queoro ñubuerãsa'a. ⁸ Nipe'tise apeyenojõ yu'ruoro a'tiro weeya. Diacjũ a'merĩ ma'ĩña. Ne a'merĩ ma'idu'uticã'ña. Marĩ ãpẽrãrẽ ma'ĩrã, marĩrẽ ña'arõ weesere maata acobojosa'a. ⁹ ãpẽrã musã ye wi'seripu ejacã, e'catise me'rã narẽ ñe'eña. Uase marĩrõ narẽ a'mãca, cãrĩse o'oya. ¹⁰ Õ'acũ cũ tutuario me'rã marĩ Jesucristore ejõpeorãncũrẽ de'ro marĩ weemasĩsere o'osami. Te o'ose me'rã cũ yere añurõ weemasĩ'i. Tere o'ogu, ni'cãrõnojõ o'otisami. Cũ o'o'que põtẽorõ ãpẽrãrẽ weetamudutigũ o'osami. Marĩ ãpẽrãrẽ weetamurã, cũ o'o'quere queoro weerã wee'e. ¹¹ Ni'cãrẽrãrẽ a'tenojõrẽ o'osami. Pãjãrã wa'teropu cũ ye queti weretutuasere o'osami. A'tere wererã, cũ were'caro weronojõ wereya. ãpẽrã, weetamurãnojõ quẽ'rã Õ'acũ musãrẽ tutuario o'o'caro põtẽorõ weetamuña. Tojo weecã, masã “Jesucristo cũ weetamurõ me'rã tojo weeama” ni, e'catise o'orãsama Õ'acũrẽ. Jesucristo tutuayũ'ruami. Cũ nipe'tirã bu'ipu, wiogu nimi. Tojo weerã marĩ cũrẽ e'catise o'onu'cũcã'rã.

Jesucristore ejõpeorãrẽ “Mejẽcã wa'acã, wãcũtutuaya” nise ni'i

¹² Yu'u mairã, apeyenojõ werenemogũti tja. Musã Jesucristore ejõpeose bu'iri ña'arõ yu'ruã, “¿De'ro weero tojo wa'ati?” ni ï'amarĩaticã'ña. Te musã pi'etisere wãcũtutuarã, diacjũta Jesucristore ejõpeosere ï'ono'o. Tojo weerã musã mejẽcã wa'acã, ï'amarĩaticã'ña. ¹³ Mejõ e'catiya. Ni'cãrõacãrẽ musã Jesucristo cũ pi'eti'caronojõta pi'etisiruturã wee'e. Tojo weerã cũ apaturi a'ticã, cũ asistesere, cũ tutuasere ï'arã, pũrõ e'catirãsa'a. ¹⁴ Marĩ Jesucristore ejõpeose bu'iri ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ bujicã'sama. Na tojo weecã, marĩ a'tiro masĩ'i. Espĩritu Santu tutuayũ'ruagu marĩpure nimi. Marĩ me'rã ninu'cũcũsami. ãpẽrã marĩrẽ ña'arõ weecã, weetamusami. Tojo weerã na ña'arõ bujicã'micã, e'catino'sa'a. ¹⁵ Musã a'tiro wãcũña. Wẽjẽcõ'arĩ masãrẽ, yajari masãrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. ãpẽrã yere ucja wãcũnũrũrã quẽ'rãrẽ tojota weegusami. No'o ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Musã na weronojõ weeticã'ña. Na, na ye bu'iri pi'etirãsama. ¹⁶ Apeterore musã Jesucristore ejõpeose bu'iri pi'etirãsa'a. Tojo pi'etirã, bopoyaticã'ña. A'tiro pe'e weeya. Õ'acũrẽ e'catise o'orã, “Añu'u”, niña. “Mu'u ãsãrẽ Jesucristo yarã sãjãcã weeapu”, ni wãcũtutuaya.

¹⁷ Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ masãrẽ beseri numu nu'cãtoja'a. Cũrẽ ejõpeorã me'rã besenu'cãmi. Marĩ cũrẽ ejõpeorã me'rã nu'cãcã, ãpẽrã cũrẽ ejõpeotirã pe'ema de'ro

wa'aro wa'arosa'a. Õ'acũ náma ɯpɯtu bu'iri da'regusami. ¹⁸ Duporopɯ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ te pi'etise cjasere a'tiro ojacɯ niwĩ:

Õ'acũrẽ ějõpeorã waromarĩcã ɯ'musepɯ wa'ase duporo a'ti nucũcãpɯre pi'etinĩrãsama yujupɯ.

To pũrĩcãrẽ cũrẽ ějõpeotirã ña'arõ weerã pe'ere ɔde'ro wa'arosau?

Narẽ ña'abutiario wa'arosa'a.

Õ'acũ narẽ bu'iri da'regusami, tojo nicɯ niwĩ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ.

¹⁹ Marĩ Õ'acũ ɯaronojõ pi'etirã pũrĩcã, a'tiro weeroua'a. Añurõ weesere weenu'cũcãrõu'a. Tojo nicã marĩ ye niatjere Õ'acũ marĩrẽ wee'cure wiaroua'a. Nipe'tise cũ “Weeguti” nisere queoro weesami.

5

Jesucristore ějõpeorã a'tiro weeroua'a nise ni'i

¹ Ni'cãrõacãrẽ majã Jesucristore ějõpeorã su'ori nirãrẽ wereguti. Yɯ'u quẽ'rã ãpẽrãrẽ su'ori nigũta ni'i. Yɯ'u Jesucristo pi'eticã ĩ'awũ. Cũ apaturi a'ti turipɯ a'ticã, Õ'acũ nipe'tirãpɯre Jesucristo asistesere, cũ tutuasere ĩ'ogũsami. Tere yɯ'u quẽ'rã nipe'tirã cũrẽ ějõpeo'cãrã me'rã bu'ipejatamugũsa'a. ² Jesucristore ějõpeorãrẽ su'ori nirã, yɯ'u wereatjere tu'oya. Õ'acũ cũ yarãrẽ co'tedutigɯ musãrẽ cũucɯ niwĩ. Ovejare co'teri masũ cũ yarã ovejare añurõ co'tesami. Cũ weronojõta musã quẽ'rã Õ'acũ yarãrẽ añurõ co'teya. Æpẽrã dutiro marĩrõ musã ɯaro narẽ co'teya. Musã tojo weecã, Õ'acũ ɯasami. Apeye quẽ'rãrẽ narẽ su'ori wejepeorã, niyeru dia'cũrẽ wapata'asĩ'rĩticã'ña. Mejõ pe'e e'catise me'rã co'teya. ³ Narẽ co'terã, ña'arõ dutipeticã'ña. Narẽ ĩ'acũudutirã pe'e, añurõ weesetiya. ⁴ Tojo weecã, Jesucristo nipe'tirã musãrẽ co'terã wiogu apaturi a'ti turipɯ a'tigɯ, musãrẽ wapayegusami. “Añurõ co'tewɯ narẽ yɯ'u co'tedutigɯ cũu'cãrãrẽ”, nigũsami. Cũ musãrẽ wapayese ninu'cũcãrõsa'a. Cũ tiro, cũ asisteropɯ catinu'cũatjere o'ogusami. Te ne pe'tisome.

⁵ Ma'mapjia, nu'mia, a'tiro weeya. Bɯcɯrã musãrẽ su'ori wejepeorãrẽ ějõpeo yɯ'tiya. Musã “Nipe'tirãputa ãpẽrã yɯ'rɯoro ni'i” ni wãcũtirãta, a'merĩ weetamuña. Duporopɯ Õ'acũ ye queti weremu'tārĩ masũ a'tiro ojacɯ niwĩ:

“Æpẽrã yɯ'rɯoro ni'i” nirã me'rã Õ'acũ a'pepũrĩ nisami.

Æpẽrã “Yɯ'u mejõ nigũ ni'i, yɯ'ure weetamuña” nirã pe'ere Õ'acũ weetamusami, ni ojacɯ niwĩ.

⁶ Õ'acũ tutuayɯ'rugu nimi nĩrã, cũ dutisere yɯ'tiya. Tojo weecã, Õ'acũ cũ ɯari numu musãrẽ ãpẽrã wiorã weronojõ añurõ wãcũcã weegusami. ⁷ Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, co'tesami. Tojo weerã nipe'tise marĩ wãcũque'tisere, marĩrẽ no'o mejẽcã wa'asere Õ'acũpɯre o'orã. Cũ marĩ tojo weesere ñe'egũsami.

⁸ Musã weesere añurõ tu'oña'nu'cõtojarãpɯ weesetiya. Musã ña'arõ weesĩ'rĩsere wãcũtutuaya. Añurõ tu'omasĩña. Wãtĩ marĩrẽ ĩ'atu'tigɯ nipe'tiropɯ a'masijasami. Marĩrẽ ña'arõ weecã ɯagu, tojo weesami. Tojo weerã co'te ĩ'anurũña. Ni'cũ yai ba'ase a'magũ pi'etisijaro weronojõ marĩ Jesucristore ějõpeosere pe'osĩ'rĩsami. ⁹ Wãtĩ dutisere weeticã'ña. Wãcũtutuaya. Jesucristore ějõpeonu'cũcã'ña. Wãtĩ musã dia'cũrẽ ña'arõ weegu weetimi. Nipe'tirocjãrãpɯ Jesucristore ějõpeorãrẽ tojo weegu weemi. Na quẽ'rã musã pi'etironojõta pi'etirã weema. Tojo weerã wãcũtutuaya.

¹⁰ Õ'acũ marĩrẽ ma'ígũ, no'o nirõ weetamunu'cũgũsami. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩrẽ yɯ'rɯocu niwĩ. Õ'acũta marĩrẽ cũ asisteropɯ cũ me'rã ninu'cũdutigɯ besecɯ niwĩ. Marĩ yoaticã a'ti nucũcãpɯre pi'etinĩrãsa'a yujupɯ. Tojo wéeca be'ro Õ'acũ marĩ ña'arõ niseti'quere aponɯ'cõ, wãcũtutuacã weegusami. Cũ tojo weecã,

marĩ ne uisome. ¹¹ Tojo weerã cãrẽ a'tiro nĩrã: “Õ'acũ, mu'u nipe'tirã bu'ipu, wiogu ni'i. Mu'u tutuase ne pe'tisome. Ninu'cũcã'rõsa'a”, nĩrã cãrẽ.

Pedro añudutitũo'que ni'i

¹² Silvano ojabosase me'rã yu'u musãrẽ pejeti ɯseriacã a'ti pũrĩpure oja'a. Cũ yu'ure ba'patimi. Jesucristore ẽjõpeogu añurõ weesetimi. Tojo weegu cũ queoro weecã ĩ'agũ, cãrẽ ẽjõpeo'o. Musãrẽ wãcũtutua, e'catidutigu a'ti pũrĩrẽ oja'a. Tojo nicã Õ'acũ ma'ise diacjũta ni'i nĩgũ, musãrẽ oja'a. Cũ ma'isere masĩrã, Õ'acũrẽ ẽjõpeoyapaticã'ña.

¹³ A'ti macã Babiloniacjãrã Jesucristore ẽjõpeorã musãrẽ añudutise o'óma. Õ'acũ ã'rã quẽ'rãrẽ musãrẽ weronojõta besecu niwĩ. Apĩ quẽ'rã Marco yu'u macũ weronojõ nigũ musãrẽ añudutimi. ¹⁴ Musã e'catise me'rã a'merĩ añudutiya. Musã nipe'tirãrẽ Jesucristore ẽjõpeorãrẽ Õ'acũ ejerisãjãse o'oato.

Tocã'rõta oja'a.

Pedro

Pedro ape pūrī ojanemoca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Pedro Asia di'tapu du'tistewā'cā'cārārē ojacu niwī tja.

A'tiro ojacu niwī. Jesucristore ējōpeosere dojorērārē, “Tojo niwe'e” ni ducayusī'rīrānojōrē tū'omasīdutigu ojacu niwī.

Pedro Jesucristore ējōpeorārē oja'que ni'i

¹ Yū'u Simó Pedro Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu cū besecū'cu masārē añuduti'i. Nipe'tirā ūsā weronojō ējōpeorārē a'ti pūrīrē oja'a. Marī Jesucristore ējōpeose añuse waro ni'i. Jesucristo marī wiogu marīrē yū'ruogu cūrē ējōpeocā weecu niwī. Marīrē ni'cārōnojō cū yarā wa'acā weecu niwī. ² Ō'acū, tojo nicā marī wiogu Jesure masīnemoña. Musā tojo weecā, na añuse, ejerisājāsere o'oyū'rūmajārāsama.

Jesucristore ējōpeorārē “A'tiro weeru'a” nise ni'i

³ Ō'acū cū macū Jesucristore marīrē masīcā weecu niwī. Cūrē masīrā, cū tutuaro me'rā marī cū ūaro añurō nisetimasīrāsa'a. Jesucristo añuyū'ruagu, nipe'tise añurō weegū marīrē cū yarā nidutigu pijicu niwī. ⁴ A'tiro wéégū, cū tutuaro me'rā marīrē “Peje añurō weeguti”, nicu niwī. Cū tojo ní'que añuse waro ni'i. Wapatiyū'rūa'a. Cū “A'tiro weeguti” nise me'rā marī cū weronojō nisetimasīrāsa'a. Tojo nicā musā a'ti turi cjase ña'ase ūaripejasere yū'rūwetirāsa'a. ⁵ Musā Jesucristore ējōpeotoja'a. Musā tutuaro pōtēorō a'tere weenemopeoya. Wācūtutua, añurō nisetiya. Tojo nisetirā, Ō'acū yere tū'omasīnemoña. ⁶ Tū'omasīnemorā, musā basu ña'arō weesī'rīrā, nū'cāña. Nū'cārā, mejēcā wa'acā, ējōpeodu'uticā'ña. Ējōpeodu'utirā, Ō'acūrē queoro ējōpeo, cū ūaro weeya. ⁷ Cū ūaro wéérā, ni'cū pō'rā weronojō musā basu a'merī weetamuña. A'merī weetamurā, nipe'tirārē ma'iña.

⁸ Musā a'tere siape me'rā nemorō weeturiawā'cārā, marī wiogu Jesucristore añurō masīrāsa'a. Cū ūaro weenemorāsa'a. “Mejō waro cūrē ējōpeopā”, nisome. ⁹ Musā tere tojo weetirā pe'e, caperi ī'aejatirā weronojō nisa'a. Ō'acū yere ne masītisa'a. Musā todūporopū ña'arō wee'quere Jesucristo acobojo'quere wācūtisa'a. ¹⁰ Yū'u acawererā, musā Ō'acū bese'cārā ni'i. Tojo weerā cū bese'cārā weronojō nipe'tise musā weepōtēorō añurō nisetiya. Musā tojo weerā Jesucristore ējōpeodu'usome. ¹¹ Musā añurō weenu'cūrā, marī wiogu Jesucristo tiropū ejarāsa'a. Topū marīrē yū'ruogu me'rā añurō ninu'cūcā'rāsa'a.

¹² Yū'u were'quere masītojasā'a. Tere masīrā, du'ucūurō marīrō musā tū'o'quere añurō weenu'cūrā wee'e. Musā tere masīmicā, acobojori nīgū, werenu'cūcūti. ¹³⁻¹⁴ Cā'rōacā dū'sasa'a yū'u wērīatjo. Marī wiogu Jesucristo yū'ure weretojami. Tojo weegu yū'u catiro ejatuaro yū'u ucū'quere wācūato nīgū were'e. Yū'u tojo werecā, “Añu nirōsa'a” ni wācūgū, tojo were'e. ¹⁵ Yū'u wērīca be'ro yū'u were'quere añurō wācūnu'cūcā'to nīgū yū'u pōtēorō añurō weeguti.

Pedro Jesucristo ūrūgūpu ducayucā ī'a'que ni'i

¹⁶ Marī wiogu Jesucristo apaturi a'ti turipu tutuaro me'rā cū a'tiatjere wereno'tojawū. Tere wererā, masā na weewūaronojō wācūbajurē'que mejētare werewū. Ūsā basu ūrūgūpu Jesús cū tutuasere ī'awū. ¹⁷ Cū pacū Ō'acū cū tutuasere, cū asistesere ī'ocā ī'awū. Cū tojo weeri cura ū'musepū ucūgū, a'tiro niwī: “Ā'rī yū'u macū yū'u ma'igū nimi. Cū me'rā e'cati'i”, niwī. ¹⁸ Cū tojo ucūdijosere ūsā tū'owū. Titare marī wiogu me'rā ūrūgūpu niwū. Cū tigūpu nīgūta asistewī.

19 Tojo wa'ase me'rã ùsã masĩwã. “Dũporocjãrãpũ Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masã diacjũta oja'pã Jesú ye cjasere”, niwã. Na oja'que na'itĩ'arõpũ sĩ'ocã bo'reyuse weronojõ ni'i. Tere bu'e, wãcũnũrũña. Tojo weerã marĩ Õ'acũ ùaro nisetimasĩrãsa'a. Téé Jesucristo apaturi a'ticãpũ tere bu'e, wãcũnu'cũcãña. Bo'reamujãticã ñocõawũ mujãtaro weronojõ Jesucristo a'ti nucũcãpũ a'tigu, marĩ masĩtisere masĩcã weegusami. 20 A'te pũrĩcãrẽ añurõ tũ'omasĩña. Õ'acũ ye queti weremu'tãrã na “Tojo wa'arosa'a” ni oja'quere marĩ basu wãcũse me'rã “Tojo nisĩ'rĩrõ wee'e”, nĩmasĩtisa'a. Espĩritu Santu cũ weetamurõ me'rã pe'e marĩ tere tũ'omasĩrãsa'a. 21 Õ'acũ ye queti weremu'tãrĩ masãmarĩcã na oja'quere na wãcũse me'rã dia'cũ dũ'pocãtiticãrã niwã. A'tiro pe'e weecãrã niwã. Na Espĩritu Santu ï'o, ojadutiro me'rã Õ'acũ yere ojacãrã niwã.

2

Nisoose me'rã bu'ese cjase ni'i (Jud 4-12)

1 Dũporopũre Israe curuacjãrã ni'cãrẽrã “Ûsã Õ'acũ ye queti weremu'tãrã ni'i”, nisoocãrã niwã. Na tojo wee'caro weronojõ musã tiropũ nirã quẽ'rã mejãrõta weesiruturãsama. Nisoose me'rã diacjũ weronojõ bu'erãsama. Tojo weerã musã ãjõpeosere dojorẽrãsama. Jesú na ña'arõ wee'que bu'iri wẽrĩ wapaye'cũ pe'ere ùasome. Na tojo weecã, Õ'acũ wãcũña marĩrõ narẽ bu'iri da'regusami. 2 Na numiarẽ a'metãrãsetisere pãjãrã Jesure ãjõpeorã ï'acũurãsama. Na tojo weecã ï'arã, Jesure ãjõpeotirã pe'e Jesú ye, diacjũ cjasere ña'arõ ucũrãsama. 3 Niyerure ùaripejarã, nisoose me'rã musãrẽ bu'erãsama. Na tojo weese wapa narẽ bu'iri da'reatje niyutojasa'a. Ne yũ'rũwetisome. Dũporopũ “Õ'acũ narẽ bu'iri da'reno'rãsama”, nitojacũ niwã.

4 Õ'acũ dũporopũre ù'musecjãrã cãrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ na ña'arõ weecã, bu'iri da'recũ niwã. Tojo weegũ narẽ bu'iri da'rero na'itĩ'ase tutiripũ dũ'tecũucõ'acũ niwã. Be'ro nipe'tirã masãrẽ beseatji nũmũ nicã, narẽ bu'iri da're bajuriogusami. 5 Noé cũ nĩcatero quẽ'rãrẽ Õ'acũ cãrẽ ãjõpeoti'cãrãrẽ acobojojoticũ niwã. Acobojojotigũ, nipe'tirã masã ña'arãrẽ miocõ'acũ niwã. Noé, cũ nũmo, põ'rã ùmũa i'tiarã, na nũmosãnumia dia'cũrẽ yũ'rũocũ niwã. Noé masã wãcũsere dũcayuduti, “Añurõ weeya”, ni werecũ nimiwã. 6 Tojo nicã Õ'acũ Sodoma, Gomorra wãmetise macãrĩcjãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'recũ niwã. Bu'iri da'regũ, ãjũ'que po'ca dia'cũ cũñacã narẽ ãjũacõ'abajuriocũ niwã. Be'ropũre ña'arõ weerãrẽ “Tojo wa'arosa'a” ni masĩato nĩgũ tojo weecũ niwã. 7 Narẽ bu'iri da'regũ, Lot añurõ weegũ dia'cũrẽ yũ'rũweticã weecũ niwã. Lot Sodomacjũ ãpẽrã ti macãcjãrã na ña'abutiasẽ weecã ï'agũ, caributicũ niwã. 8 Cũ añugũ nicũ niwã. Na ña'arã wa'teropũ nĩgũ, ùmũcorinũcũ na ña'abutiasẽ weecã ï'agũ, bũjaweticũ niwã. Tojo nicã na ña'arõ ucũsere tũ'ogũ, bũjawetinemopeocũ niwã. 9 Õ'acũ narẽ tojo wee'quere wãcũrã, a'tiro nĩmasĩ'i. Õ'acũ añurãrẽ ña'arõ wa'acã, yũ'rũweticã weemasĩsami. Ña'arã pe'ere cũ bu'iri da'reatji nũmũ nicãpũ bu'iri da'reacjũ dũ'tecũuyutojasami.

10 Masã ña'ase na upũ cjase ùaripeja weerãnojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'reyũ'rũnũ'cãgũsami. Tojo nicã Jesucristo cũ wĩogũ nisere na yũ'rũnũ'cãrãnojõrẽ ùpũtũ bu'iri da'regusami.

Sõ'onĩcãrã musãrẽ nisoosijari masã na ùaro se'saro, no'o ùaro weema'acusiasama. Uiro marĩrõ ù'musepũ nirã ape turicjãrã tutuarãrẽ bujicã'sama. 11 Æ'musecjãrã Õ'acũrẽ wereco'terã pe'e nisoori masã yũ'rũoro tutuayũ'rũnũ'cãrã nima. Tojo nimirã, ña'arã Õ'acũrẽ wereco'terã nimi'cãrãrẽ Õ'acũpũre weresã, bujicã'tisama.

¹² Nisoori masã wa'icurã weronojõ tu'omasitisama. Na tu'omasitisere no'o uaro ucũma'asama. Na tu'oña'rõbajuro tu'oña'sama. Wa'icurã bajuáca be'ro ñe'e wējēcō'ano'ajã weronojõ nisama. Na weronojõ na quē'rã wēřīdijarāsama. ¹³ Āpērārē na ña'arõ wee'que wapa na quē'rã ña'arõ weeno'rāsama. Ũmũco, bajuyoropũ no'o uaro ña'arõ weebajaque'atitũ'sasama. Musã bosenuwurĩ weecã, na bopoyoro, ña'abutiario weerã weesama. Weeta'sase me'rã e'catisama.

¹⁴ Numiarē ña'arõ wācũse me'rã dia'cũ ĩ'asama. Na me'rã ña'arõ weesĩ'rīsama. Ña'arõ weesere caributitisama. Ējōpeotutuatiarē na weronojõ uaripejacã weesama. No'o na ĩ'asenũcũ uapo'cārã niyurã, uanemocã'sama. Na bu'iri da'reno'ajã nima.

¹⁵ Ō'acũ ye, diacjũ cjasere du'urã, diacjũ nitise pe'ere sirutusama. Na duporocjũpũ Balaã wāmetigũ Beor macũ weronojõ weesama. Cũ Balaã ña'arõ weese me'rã niyeru wapata'asĩ'ricũ niwĩ. ¹⁶ Cũ tojo weecã ĩ'agõ, cũ yago burra cūrē tu'tico niwõ. Burra ucũmasĩti'co nimigõ, Ō'acũ cũ weetamurõ me'rã masã ucũrõ weronojõ Balaãrē tu'tico niwõ. Co tojo nise me'rã cũ weema'asere du'ucã weeco niwõ.

¹⁷ Nisoori masã aco wijase peri si'bique'a'caro weronojõ nima. Te peri aco marĩrõ weronojõ na ña'arārē añuse āpērārē weetamuse marĩsa'a. O'mecururi wĩ'rõ me'rã tuuwã'cārõ weronojõ nima. No'o uaro weenu'cũma. Na ni'cādiacjũta ucũtisama. Bu'iri da'reno'ajã nitojama. Tojo weerã na'itĩ'arõpũ tojota ni bajudutirāsama.

¹⁸ Nisoori masã ucũse wapamarĩsa'a. Masĩbutiarã weronojõ nisoose me'rã bu'esama. A'tiro nisama. “Marĩ no'o uaro marĩ weetũ'saronojõ weecã, añu ni'i,” nisama. Tere nĩrã, na ña'arõ weewuase me'rã, tojo nicã na ña'arõ uaripejase me'rã āpērārē dojorēsama. Jesucristore ējōpeowã'cārārē, ña'arõ weesere du'uwã'cārārē, apaturi na ña'arõ wee'quere uaripejacã weesama tja. ¹⁹ Na a'tiro nisama: “Musã āpērã dutise doca niwe'e. Tojo weerã musã uaro weeya,” nimisama. Tojo nimirã, na basu ña'asere weedu'umasĩtirã, ña'ase dutise doca niwã'ñarã weronojõ nisama. Nipe'tise marĩ ña'arõ weesere du'umasĩtise te doca niwã'ñaco'tecã wee'e. ²⁰ Marĩ wiogũ Jesucristo marĩrē yũ'ruogure ējōpeorã, a'ti turi cjase ña'asere yũ'rũwetiwũ. Tojo wéeca be'ro nimicã, apaturi ña'asere weenemopeorãnojõ todũporo ní'caro nemorõ ña'arõ tojasama. ²¹ Diacjũta narē Jesucristo yere, diacjũ cjasere masĩtiyũ'ruocã, añubopã. Na Jesucristore ējōpeoca be'ro añuse dutise, narē were'quere du'urã, ña'abutiario weerã weema. ²² Na apaturi ña'arõ weenemopeorã, masã na ucũwuasenojõ weerã weema. Na a'tiro ucũwuasama: “Diayi cũ etoacõ'aca be'ro apaturi cũ etoa'quere ba'asami tja.” Apeye quē'rã ni'i: “Yesere u'óca be'ro apaturi mejārõta ũ'irĩbũjũropũ sĩ'cōcũñasami tja.” Na Jesucristore ējōpeoca be'ro ña'arõ wéerã tja, te weronojõ nima.

3

Marĩ wiogũ apaturi a'tiatje ni'i

¹ Yũ'u mairã, musārē ni'cã pũrĩ ojatojawũ. Todũporoca pũrĩ, tojo nicã a'ti pũrĩ me'rã musārē diacjũ wācũato nĩgũ oja'a. Musã masĩ'quere wācũnu'cũdutigũ werecasa'a. ² Duporocjārãpũ Ō'acũ ye queti weremu'tārĩ masã añurã na oja'quere wācũña. Tojo nicã marĩ wiogũ, marĩrē yũ'ruogũ dutisere wācũña. Tere ũsã Jesucristo besecũ'cārã musārē wereturiawũ.

³ A'tere masĩmu'taña. A'ti ũmũco pe'tiati duporo masã Ō'acũ yere bujicã'rāsama. No'o na ña'arõ weesĩ'rīsere weerāsama. ⁴ A'tiro nirāsama: “Jesucristo cũ ‘A'tigutĩ’ ní'que ¿de'ro wa'amitito?” nirāsama. A'tiro ni bujicã'rāsama. “Marĩ ñecũsumua wēřīdijape'tiattojama. A'ti turi ne weenu'cã'caro weronojõ mejārõta ninu'cũcã'a. Ne a'tisome”, ni wācũsama. ⁵ A'tiro wa'a'que pe'ere wācũsĩ'rītisama. Duporopũ Ō'acũ cũ ucũse me'rã ũ'muse, a'ti turi bajurēcũ niwĩ. Cũ dutiro me'rã di'ta aco po'peapũ ní'que bajuacaro niwũ. Tojo nicã aco me'rã a'ti turi cjase pĩ'rĩ, bucuacaro niwũ.

⁶ Aco me'rāta tja Noé nícaterore Ō'acũ a'ti turire miocō'acu niwĩ. Cũ tojo wee'que me'rā “Ō'acũ a'ti turire ducayutojacu niwĩ”, ni masĩno'o. ⁷ A'tocatero niseputa majā u'muse nise, a'ti di'ta cjase pecame'e ũjũacō'ano'atje ni'i. Be'ro Ō'acũ cũ ucũse me'rāta ũjũape'ocā'gũsami. Cũ masārē beseatji nũmu nicā, ña'arārē bu'iri da'regu ũjũacō'agũsami.

⁸ Yũ'u mairā, a'tere wācũña. Marĩ tu'oña'cā pe'ema, mil cũ'marĩ yoabutia'a. Ō'acũ pe'ere mil cũ'marĩ ni'cā nũmu weronojō nisa'a. Ni'cā nũmu quē'rā cūrē mejārōta mil cũ'marĩ weronojō nisa'a. Ni'cārōnojō ĩ'asami. ⁹ Marĩ wiogu cũ “Apaturi a'tiguti” nĩ'quere masā a'tiro wācũsama: “Yoogoyũ'ruami”, nisama. Na wācũse diacjũ niwe'e. Masārē pajaña'gũ, maata a'titisami yujupu. Ne ni'cūrē pecame'epu wa'acā u'atisami. Nipe'tirā na ña'asere bujaweti ducayucā uasami. Tojo weegu a'titisami yujupu.

¹⁰ Marĩ wiogu apaturi a'ti nucũcāpu a'tiri nũmu marĩ ne wācũtiri nũmu nirōsa'a. Ni'cũ yajari masũ ñamipu wācũña marĩrō yajagu a'tigu weronojō a'tigusami. Cũ dijatiri nũmu a'tiro wa'arosa'a. Pūrō bususe me'rā nipe'tise u'muarōpu nise pe'tia wa'arosa'a. Nipe'tise ũjũpe'tidija wa'arosa'a. A'ti di'ta cjase pe'e quē'rā, ũjũbajudutirosa'a.

¹¹ “Nipe'tise ũjũpe'tidija wa'arosa'a” nisere tu'o, ña'arō weesetisere du'u, Ō'acũ uaro pe'e añurō weenu'cūrā. ¹² Marĩ wiogu a'tiatjere e'catise me'rā cūrē co'terā. Cūrē maata a'tidutirā, marĩ añurō weepōtēota basioro añurō weerā. Cũ a'tiri nũmu nicā, nipe'tise u'muarō cjase ũjũpe'tidijarosa'a. Nipe'tise a'ti di'ta cjase, u'muarōpu cjase sipipe'tirosa'a. ¹³ Marĩ pe'e Ō'acũ cũ “Ape ma'ma u'muse, ma'ma di'ta weeguti” nĩ'quere co'te'e. Ti turipure nipe'tirā añuse dia'cūrē weerāsama.

¹⁴ Tojo weerā yũ'u mairā, cũ a'tisere co'terā, nipe'tise musā weepōtēorō añurō weeya. A'tiro weecā, Jesú a'tigu, musārē añurā, bu'iri moorā, añurō ejeripō'rātirārē bocaējagusami. ¹⁵ Musā a'tiro masĩña. Marĩ wiogu marĩrē pajaña'gũ, marĩ yũ'rucā uasāgũ co'tewapamosami. Tojo weegu maata a'titisami. Marĩ acaweregu Pablo marĩ ma'igũ quē'rā tojota musārē ojacu niwĩ. Ō'acũ cūrē masĩse o'ose me'rā tojo ojacu niwĩ. ¹⁶ Nipe'tise cũ oja'que pũrĩnucũ Jesucristo apaturi a'tiatjere, tojo nicā marĩrē ña'arō weeticā'to nĩgũ ojasami. Apeye ni'cārē cũ oja'que diasayũ'rua'a. Masĩtirā, tojo nicā ějōpeotutuatirā tere āpērārē weresu'riacā'sama. Na apeye Ō'acũ ya pũrĩpu oja'quere weresu'riaro weronojō weesama. Tojo weerā bu'iri da'reno'rāsama.

¹⁷ Yũ'u mairā, yũ'u musārē na nisoorā weeatjere wereyutojapu. Musā tojo weerā masĩtoja'a. Na ña'arā musārē nisoori nĩrā, tu'omasĩña. Tojo nicā musārē ějōpeotutuarā nĩ'cārārē ějōpeodu'ucā weeticā'to. ¹⁸ Marĩ wiogu Jesucristo marĩrē yũ'ruogu pe'ere masĩnemoña. Cũ marĩrē ma'imi nisere masĩrā, cūrē nemorō ějōpeowā'cāña. Nipe'tirā ni'cārōacārē, be'ropu quē'rārē Jesucristore “Añuyũ'ruami”, ninu'cũcā'rā. Tojota nirōua'a.

Tocā'rōta oja'a.

Pedro

Juã ojamu'tâca pûrî ni'i

A'ti pûrî a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Ã'rî judío masũ Zebedeo macũ Santiago acabiji nicu niwĩ.

A'tere ojacu niwĩ. Jesucristore êjõpeorârê nisoose me'rã bu'erârê tũ'omasĩdutigu ojacu niwĩ. Tojo nicã Jesucristore êjõpeonu'cũdutigu, queoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ. Ma'ise pe'ere apeye yu'rũoro weenu'cũdutigu ojacu niwĩ.

Cũta ape pûrî Jesucristo catiri umũco cjasere ojacu niwĩ.

Jesucristo ye queti ni'i

¹⁻² Yu'u musârê Jesucristo ye cjasere, cũ nisetisere ojacu wee'e. A'tiro ni'i. A'ti turi weese dũporo cũ, cũ pacu me'rã nitojacu niwĩ. Be'ro a'ti turipure bajuacu niwĩ. Cũ catinu'cũgũ marĩrê catinu'cũcã weegũ nimi. Ësã cûrê ï'awũ. Cũ ucũsere tũ'owu. Ësã basu warota cûrê ï'abutiawu. Cûrê añurõ masĩwũ. Tojo weerã cûrê ï'a'quere musârê were'e. ³ Ësã marĩ pacu Õ'acũ me'rã, tojo nicã cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'a. Musã quẽrârê tojota uasãsa'a. Tojo weerã ãsã ï'a'quere, tũ'o'quere musârê were'e. ⁴ Musârê añurõ e'catiato nígu a'ti pûrĩrê oja'a.

Õ'acũ añugũ nimi nise queti ni'i

⁵ Jesucristo ãsârê bu'e'quere musârê wereturia'a. Cũ a'tiro niwĩ: “Õ'acũ añugũ nimi. Cũpure ne ña'ase marĩ'i. Cũ sĩ'ose weronojõ nimi. Na'itĩ'ase weronojõ nitimĩ”, niwĩ. ⁶ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acũ me'rã añurõ nicã'a”, nibosa'a. Tojo nimirã ña'arõ wéerã, nisoora weesa'a. Marĩ weesetise, marĩ ye ucũse useri me'rã tojo weesa'a. ⁷ Õ'acũ añurõ weemi. Marĩ Õ'acũ weronojõ añurõ wéerã pûrĩcã, ãpẽrã me'rã añurõ nisetimasĩ'i. Cũ macũ Jesucristo wẽrĩse me'rã nipe'tise marĩ ña'arõ nisetisere dũcayunu'cũmi.

⁸ Marĩ ña'ase cãmĩrã ña'ase moo'o nĩrã, marĩ basuta nisoora wee'e. Marĩ wãcũse diacjũ niwe'e. ⁹ Õ'acũ queoro weenu'cũgũ marĩ ña'arõ wee'quere diacjũ wereyu'rũcã, queorota marĩrê acobojogusami. Nipe'tise marĩ ña'arõ weeseti'quere coepe'ocũsami. ¹⁰ Õ'acũ a'tiro nicu niwĩ: “Masã nipe'tirã ña'arã nima”, nicu niwĩ. “Marĩ ña'arõ weewe'e” nĩrã, “Õ'acũ nisoosepijagu nimi”, nĩrã weebosa'a. Cũ ucũsere êjõpeotirã weronojõ nibosa'a.

2

Õ'acũ me'rã nĩrã a'tiro weeya nise ni'i

¹ Musã yu'u põ'rã weronojõ ni'i. Ña'ase weeticã'to nígu, musârê a'tere oja'a. Marĩ ña'arõ weecãma, Jesucristo cũ pacupure marĩrê ucũbosasami. “Narẽ acobojoya”, nisami. Jesucristo ña'ase moogũ nimi. Tojo weegu cũ marĩrê sẽrĩbosamasĩsami.

² Jesucristo wẽrĩse me'rã marĩ ña'arõ wee'quere acobojose bocacãrã niwũ. Marĩ dia'cũ acobojose bocamasĩtisa'a. Nipe'tirã a'ti turicjãrã acobojose bocamasĩsama.

³ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ dutisere wéerã, cûrê ï'awã'no'sa'a. ⁴ Marĩ a'tiro nibosa'a: “Õ'acũrê masĩ'i.” Tojo nimirã cũ dutisere weetirã, nisoosepijarã nibosa'a. ⁵ Cũ dutiro wéerã, Õ'acũrê queorota êjõpeosa'a. Tojo weerã marĩ Õ'acũ me'rã ni'i nisere masĩ'i.

⁶ “Marĩ Õ'acũ me'rã ni'i” nĩrã, Jesucristo weeseti'caronojõta weesiruturoũa'a.

A'merĩ ma'ĩña nise queti ni'i

⁷ Acawererã, yu'u musârê ojase apeye ma'ma dutise mejêta ni'i. Toduporopu musâ dutise cuo'quereta oja'a. A'te musâ tu'o'quepu ni'i. ⁸ Tojo nimirõ, yu'u musârê ojase ma'ma dutise weronojõ wa'a'a. A'merĩ ma'isere wãmepeogu wee'e. Toduporopu marĩ a'merĩ ma'itirã, ña'arã niwã. Na'itĩ'arõpu nirã weronojõ niwã. Ni'cãrõacãrê a'te du'uno'rõ wee'e. A'tocaterore marĩ a'merĩ ma'irã, bo'reyuropu nirã weronojõ ni'i. Te a'merĩ ma'isere Jesucristo me'rã masĩno'o. Tojo nicã musã me'rã masĩno'o.

⁹ Marĩ a'tiro nibosa'a: "Yu'u pũrĩcã añurõ Õ'acũ dutiro weenu'cũcã'a." Tojo nimigũ ãpẽrãrê ma'itigu, toduporopu na'itĩ'arõpu ní'caro weronojõta nicã'sa'a tja. ¹⁰ ãpẽrãrê ma'igũ, bo'reyuropu nigũ weronojõ nimi. Ne cãrê cã'rõacã ña'arõ weese marĩ'i. ¹¹ Marĩ ãpẽrãrê ma'itirã, na'itĩ'arõpu nirã weronojõ nisetisa'a. Marĩ ña'arõ weese bu'iri caperi bajuno'tirã weronojõ nisa'a. Tojo weerã "A'tiro pe'e ua'a", nĩmasĩtisa'a.

¹²⁻¹⁴ Yu'u musã nipe'tirãrê ojaguti. Jesucristo cũ wẽrĩse wapa Õ'acũ musã ña'arõ wee'quere acobojocu niwĩ. Musã Õ'acũrê masĩ'i. Bũcurã, musârê oja'a. Jesucristore ne waropu du'pocãti'cure êjõpeoyucã, oja'a. Ma'mapjia, musã wãcũtutuarã ni'i. Õ'acũ ye ucũsere tu'o'êjõpeo'o. Wãtĩrê docaque'acã weecãrã niwã. Tojo weegu musârê oja'a.

¹⁵⁻¹⁶ A'ti umũco cjase Õ'acũ ye mejêta ni'i. A'tere wãcũnũrũticã'ña. Ña'arõ wãcũse, a'metãrãrẽrĩse, uaripejase, ãpẽrã yu'rũoro nicã'gũ nisĩ'rĩse ña'a ni'i. A'te nipe'tise a'ti umũco cjase ni'i. "Tere weerãti", niticã'ña. No'o a'tere weesĩ'rĩgũnojo marĩ pacu Õ'acũrê ma'itisami. ¹⁷ A'ti turi pe'tiwã'cãrõ wee'e. Nipe'tise ña'arõ weesĩ'rĩ uaripejase quẽ'rã pe'tia wa'arosa'a. Õ'acũ dutiro weerã pũrĩcã ne pe'titirãsama. Cũ tiropu ninu'cũcã'rãsama.

Nisoorã ye queti ni'i

¹⁸ Nisoori masã ye quetire wereguti. A'ti umũco pe'tiro wee'e. A'ti turi pe'tise duporo ni'cũ Jesucristore ĩ'atu'tigu a'tigusami. Musã a'tere tu'otojacãrã niwã. Pãjãrã cũ weronojõ nirã nitojama. Tojo weerã marĩ a'ti turi maata pe'tiatjere masĩ'i. ¹⁹ Na cãrê ĩ'atu'tirã marĩ me'rãcjãrãta nicã'miwã. Be'ro, na Jesucristo ye quetire êjõpeotirã, marĩrê ducawatia wa'awã. Na marĩ me'rãcjãrã waro mejêta ní'cãrã niwã. Marĩ me'rãcjãrã nĩrã pũrĩcã, marĩ me'rãta nibosama. Na tojo ducawaticã ĩ'arã, marĩ narẽ ĩ'amasĩ'i. Marĩ me'rãcjãrã mejêta nicãrã niwã.

²⁰ Jesucristo musârê Espĩritu Santure o'ócu niwĩ. Tojo weerã musã diacũ cjase, Jesucristo ye quetire masĩpe'ticã'sa'a. ²¹ Cũ ye quetire masĩtirãrê ojagu weewe'e. Musã Jesucristo yere queoro masĩsa'a. Tojo weegu musârê oja'a. Musã masĩ'i, cũ ye queti nisoose mejêta ni'i.

²² Nisoosepijagu a'tiro nisami: "Jesú Õ'acũ bese'cu mejêta nimi", nisami. Tojo busugu cãrê ĩ'atu'tiri masũ nimi. Marĩ pacu Õ'acũrê, cũ macũ Jesucristore teesami. ²³ No'o cũ macũ Jesucristore uatirã, cũ pacu quẽ'rãrê moosama. Marĩ Jesucristore Õ'acũ bese'cu nimi nĩrã, Õ'acũ põ'rã ni'i. ²⁴ Tojo weerã musã ne waro tu'o'que Jesucristo ye quetire wãcũnũrũña. Musã cũ ye quetire êjõpeonu'cũrã, Õ'acũ me'rã, cũ macũ Jesucristo me'rã añurõ nicã'rãsa'a. ²⁵ Jesucristo marĩrê a'tiro nicu niwĩ: "Catinu'cũatjere o'oguti", nicu niwĩ.

²⁶ Musârê nisoori masã ye quetire ojatojapu. ²⁷ Musã Espĩritu Santu Jesucristo o'ó'cure cuotoja'a. Cũ basu nipe'tisere nisooro marĩrõ musârê bu'emi. "Usãrê ãpẽrã bu'eato", nitisa'a. Cũ bu'eronojõta Jesucristo me'rã añurõ nicã'ña.

²⁸ Ni'cãrõacã quẽ'rãrê cũ me'rã ninu'cũcã'ña. Marĩ tojo wéerã, cũ a'ti nucũcãpu a'ticã, cãrê põtẽrĩrã ĩ'aucuasome. Bopoyasome. ²⁹ Musã Jesucristo añurõ weesere masĩtoja'a. Tojo weerã nipe'tirã añurõ weerã Õ'acũ põ'rã nima nisere masĩno'o.

3

Õ'acũ pō'rā weesetise ni'i

¹ Ī'arē mūsā Õ'acũ marĩ pacu marĩrē ma'isere. Marĩrē ma'ígũ, “Yũ'u pō'rā” ni ějōpeosami. Tojo nírōnojōta marĩ cũ pō'rā ni'i. Āpērā a'ti turicjārā Õ'acũrē masītītjārā, marĩ cūrē ějōpeorā weesetisere masītisama. ² Acawererā, marĩ Õ'acũ pō'rā nitoja'a. Cũ pō'rā nimirā, be'ropu marĩ de'ro wa'atjere añurō masĩno'ña marĩ'i yujupu. A'te dia'cūrē masĩ'i. Marĩ Jesucristo a'ticā, cũ bajusere ĩ'arāsa'a. Cūrē ĩ'arā, cũ weronjō wa'arāsa'a. ³ Jesucristore ne ña'ase marĩ'i. Marĩ quē'rā cũ weronjō añurā wa'arāsa'a niatjere wācũ'u. Tojo weerā marĩ ña'arō weeseti'quere ducayuwā'cārā wee'e.

⁴ Ña'arō weesetise Õ'acũ duti'quere yu'runu'cāse ni'i. Nipe'tirā ña'arō weerā Õ'acũrē yu'runu'cārā weema. ⁵ Mūsā masĩtoja'a, marĩ ña'arō wee'quere cō'agũ Jesucristo a'ti nucūcāpure a'ticu niwĩ. Ne cūrē cā'rōacā ña'ase marĩ'i. ⁶ Tojo weerā nipe'tirā cũ me'rā ninu'cūrā ña'arō weesetitisama. Ña'arō weerā pe'e Jesucristore masītisama. ⁷ Mūsā tu'omasĩña. Āpērā mūsārē maasoocā, ějōpeoticā'ña. Jesucristo añugũ nimi. Tojo weerā cũ weronjō nĩrā masā añurā nima. ⁸ Wātĩ ne waroputa ña'agũ nimujāti'cu nimi. Tojo weerā ña'arō weesetirā cũ yarā nima. Jesucristo Õ'acũ macũ wātĩ ña'arō weesere cō'agũ a'tigu a'ti turipure a'ticu niwĩ.

⁹ Õ'acũ cũ pō'rārē cũ weronjō nisetica weecu niwĩ. Tojo weerā Õ'acũ pō'rā ña'asere weenu'cūtima. ¹⁰ Marĩ Õ'acũ pō'rārē, wātĩ yarārē a'tiro ĩ'aducawaamasĩ'i. No'o āpērārē ma'itirā, ña'arō weesetirārē “Wātĩ yarā nima”, ni'i. Āpērārē ma'írā añurō weesetirā pe'ere “Õ'acũ pō'rā nima”, ni'i.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹¹ A'merĩ ma'irōña'a nise queti mūsā ne waro maata tu'o'que ni'i. ¹² Duporocjūpu Caĩ wāmetigu weronjō niticārā. Cũ wātĩ yagu nígũ, cũ acabiji Abere wējēcu niwĩ. ¿De'ro weegu cūrē wējēpari? Caĩ cũ weesetise ña'ase nicaro niwũ. Cũ acabiji weese pe'e añuse nicaro niwũ. Te bu'iri cūrē uogu, wējēcu niwĩ. ¹³ Āpērā mūsā añurō weesetisere ĩ'aurā, ĩ'atu'tibosama. Na Caĩ cũ acabijire uo'caro weronjō weerā weesama. Na mūsārē ĩ'atu'ticā, ucuatīcā'ña.

¹⁴ Marĩ āpērārē ma'írā, Õ'acũ pō'rā ni'i nisere masĩ'i. Toduporopure Jesucristore masītītjārā, āpērārē ma'itiwu. Ni'cārōacārē cūrē ějōpeoyurā, a'merĩ ma'i'i. Āpērārē ma'itirā pūrīcā, marĩ toduporopu ní'caronjōta nicā'bosa'a. Catinu'cūsere moobosa'a. ¹⁵ No'o āpērārē ĩ'atu'tigunojō masārē wējēcō'arĩ masũ weronjō nimi. Mūsā masĩ'i, ne ni'cũ masārē wējēcō'arĩ masũ catinu'cūsere moosami. Mūsā cũ weronjō niticā'ña. ¹⁶ Jesucristo marĩ ye niatjere wērīcu niwĩ. Tojo weerā marĩ a'merĩ ma'isere masĩ'i. No'o āpērārē ma'írā, marĩ ya catiri umucore wācūnurūtisa'a. Narē weetamurā, marĩ quē'rā wērīmasĩ'i. ¹⁷ Marĩ apeyenojō cuomirā, pajasecuorārē o'otirā, ¿de'ro wee “Õ'acũrē ma'i'i”, nibosau? ¹⁸ Bu'i, marĩ ye ucūse useri me'rā dia'cũ “Narē ma'i'i”, niticārōña'a. Narē añurō weetamurōña'a. Te me'rā marĩ narē ma'isere ĩ'omasĩ'i.

Õ'acũrē ějōpeorā uiro marĩrō nĩmasĩ'i nise ni'i

¹⁹⁻²⁰ Apetero marĩ a'tiro wācūsa'a: “Yũ'u ña'ayu'ruagu nisa'a.” Tojo wācūmirā, marĩ āpērārē ma'írā, Õ'acũ me'rā uiro marĩrō nĩmasĩ'i. Marĩ cũ pō'rā ni'i. Cũ marĩ wācūsere masĩpe'ocā'sami. Cũ marĩ ña'arō wee'quere acobojosami. ²¹⁻²² Marĩ ne bu'iri moosa'a ni tu'oña'rā, uise marĩrō Õ'acũrē sērīmasĩ'i. Cũ dutisere, cũ uasere weecā, Õ'acũ nipe'tise marĩ sērīsere yu'tigusami. ²³ Cũ duti'que a'te ni'i. Cũ macũ Jesucristore ějōpeodutimi. Tojo nicā cũ duti'caronjōta marĩrē a'merĩ ma'idutimi.

²⁴ Marĩ cǔ duti'quere wéerǎ, cǔ me'rǎ añurõ nicǎ'a. Cǔ quẽ'rǎ marĩ me'rǎ añurõ nicǎ'mi. Marĩrẽ Espíritu Santure o'ocǔ niwĩ. Tojo weerǎ cǔ marĩ me'rǎ nisere masĩ'i.

4

Āpērǎ weresere ĩ'abesetojarāpu weedutise ni'i

¹ Acawererǎ, Ō'acǔ yere wereri masǎ musǎ tiropu bu'erǎ etacǎ, na weresere “¿Diacjǔta Ō'acǔ ye nimitito?” ni ĩ'aña. Āpērǎ Ō'acǔ o'ó'cǎrǎ nitima. Nipe'tirāpure ějōpeoticǎ'ña. Na Espíritu Santure moomirǎ, tojo nima'acǎ'bosama. A'ti ɯmɯcopure no'o ɯaro nisoori masǎ nibi'acǎ'ma. “Ō'acǔ yere wererǎ wee'e”, ni bususijama.

² Musǎ na diacjǔ wererǎrẽ a'tiro ĩ'abeseya. Na “Jesucristo a'ti upu me'rǎ bajuacu nimi”, nisama. Tojo ějōpeorǎ, Espíritu Santure cuorǎ nima. Narẽ ějōpeoya. ³ Āpērǎ tojo ějōpeotirǎ, Espíritu Santure mooma. Mejō cǔrẽ pe'sutima. Musǎ Jesucristore ĩ'atu'tigu cǔ a'tiatjere tǔ'otojapǎ. Na cǔ weronojō nirǎ a'ti di'tapure nitojama.

⁴ Nisoori masǎ wǎtĩ yarǎ nima. Ō'acǔ wǎtĩ nemorõ tutuami. Musǎ Ō'acǔ yarǎ ni'i. Tojo weerǎ musǎ na ucǔsere ějōpeoticǎrǎ niwǔ. ⁵ Nisoori masǎ a'ti turicjǎrǎ a'ti ɯmɯco cjase dia'cǔrẽ bu'esama. Na weronojō nirǎta na bu'esere tǔ'osama. ⁶ Marĩ pūrĩcǎ Ō'acǔ pō'rǎ ni'i. Cǔ pō'rǎ nirǎ marĩ bu'esere tǔ'osama. Cǔ pō'rǎ nitirǎ tǔ'otisama. Tojo weerǎ marĩ diacjǔ cjase ějōpeorǎrẽ, diacjǔ nitisere ějōpeorǎrẽ ĩ'abesemasĩ'i. “Ā'rǎta nima diacjǔ cjasere ějōpeorǎ”, nímasĩ'i. “Na nima diacjǔ cjasere ějōpeotirǎ”, ni ĩ'adɯcawaamasĩ'i.

Marĩrẽ a'merĩ ma'idutise ni'i

⁷⁻⁸ Acawererǎ, Ō'acǔ masǎrẽ ma'imi. Tojo weerǎ marĩ quẽ'rǎ a'merĩ ma'irõɯa'a. A'merĩ mairǎnojō Ō'acǔ pō'rǎ nima. Na Ō'acǔrẽ masĩma. No'o ma'ise moorǎnojō Ō'acǔrẽ ne masĩtima. ⁹ Cǔ marĩrẽ ma'isere ĩ'ogǔ, cǔ macǔ ni'cǔ nigǔrẽ a'ti turipure o'ó'cǔ niwĩ. Marĩ catinu'cǔatjere wéegɯ tojo weecu niwĩ. ¹⁰ Yɯ'ɯ ma'isere ucǔgǔ, marĩ Ō'acǔrẽ ma'isere ucǔgǔ mejǣta wee'e. Cǔ pe'e marĩrẽ ma'isere ucǔgǔ wee'e. Cǔ marĩrẽ ma'ígǔ, marĩ ña'arõ wee'quere acobojodutigu cǔ macǔrẽ o'ó'cǔ niwĩ. Cǔ me'rǎ marĩ acobojose boca'a.

¹¹ Acawererǎ, Ō'acǔ marĩrẽ ma'i'caronojōta marĩ quẽ'rǎ āpērǎrẽ ma'irõɯa'a. ¹² A'ti ɯmɯcopure ne ni'cǔ Ō'acǔrẽ ĩ'a'cɯ marĩmi. Marĩ cǔrẽ ĩ'atĩ'cǎrǎ nimirǎ, āpērǎrẽ ma'írǎ, cǔ marĩpure nisere masĩ'i. Cǔ marĩrẽ ma'i'que ye bu'iri āpērǎrẽ queoro ma'ita basio'o. ¹³ Ō'acǔ marĩrẽ Espíritu Santure o'ocǔ niwĩ. Tojo weerǎ marĩ Ō'acǔ marĩpure nisere masĩ'i. Marĩ quẽ'rǎ cǔpureta ni'i. ¹⁴ Ō'acǔ macǔrẽ ɯsǎ basuta ĩ'awǔ. Cǔrẽ a'ti turipure marĩ ña'arõ wee nisetimi'cǎrǎrẽ yɯ'rɯweticǎ weedutigu o'ó'cǔ niwĩ. Tojo weerǎ musǎrẽ a'tere were'e. ¹⁵ No'o nipe'tirǎ “Jesú Ō'acǔ macǔ nimi” nirǎnojō Ō'acǔ me'rǎ nima. Cǔ quẽ'rǎ napure nimi.

¹⁶ Ō'acǔ marĩrẽ ma'isere masĩ'i. Cǔ nipe'tirǎrẽ ma'imi. No'o āpērǎrẽ maigǔnojō añurõ Ō'acǔ me'rǎ nimi. Ō'acǔ quẽ'rǎ cǔ me'rǎ nimi. ¹⁷ Marĩ Ō'acǔ me'rǎ nírǎ, queoro ma'imasĩ'i. Jesucristo a'ti turipu nicǎ, cǔ pacɯ quẽ'rǎ cǔ me'rǎ nicɯ niwĩ. Cǔ me'rǎ ní'caronojōta marĩ me'rǎ quẽ'rǎrẽ Ō'acǔ nimi. Tojo weerǎ marĩ a'ti turicjǎrǎrẽ beseatji nɯmɯ nicǎ, cǔrẽ ne uisome. ¹⁸ A'merĩ mairǎ tirore uise marĩ'i. Uise cuorǎ tiro pe'ere ne a'merĩ ma'ise marĩ'i. Marĩ uise me'rǎ bu'iritirǎ weronojō tǔ'oña'a. No'o uigǔnojō a'merĩ ma'imasĩtimi.

¹⁹ Ō'acǔ marĩrẽ ma'imɯ'tǎcɯ niwĩ. Tojo weerǎ marĩ cǔrẽ ma'i'i. ²⁰ Marĩ Ō'acǔrẽ ma'imirǎ, āpērǎrẽ ĩ'atu'tirǎ, nisoosebucurǎ ni'i. Masǎ marĩ ĩ'arǎ waromarĩcǎrẽ ma'itirǎ, nemorõ Ō'acǔ bajutigu pūrĩcǎrẽ ma'ita basiotisa'a. ²¹ Jesucristo marĩrẽ a'tiro dutiwĩ: “Ō'acǔrẽ ma'írǎ, āpērǎ quẽ'rǎrẽ ma'irõɯa'a”, niwĩ.

5

Õ'acũ pō'rã nírã, ña'asere weeticã'rõua'a nise ni'i

¹ Nipe'tirã “Jesú Õ'acũ bese'cu nimi” ni ëjõpeorãnojõ Õ'acũ pō'rã nima. Äpërãrẽ ma'írã, na pō'rã quẽ'rãrẽ ma'irõua'a. ² Marĩ Õ'acũrẽ ma'i, cũ duti'quere wéérã, marĩ cũ pō'rãrẽ ma'i'i nisere masĩno'o. ³ Õ'acũrẽ ma'írã, cũ duti'quere weerã wee'e. Cũ dutise diasawe'e, weeta basiopũrĩcã'sa'a. ⁴ Marĩ Õ'acũ pō'rã a'ti turi cjase ña'asere weewe'e. Jesucristore ëjõpeose me'rã añurõ weeta basio'o. ⁵ Marĩ Jesucristore “Õ'acũ macũ nimi”, ni ëjõpeo'o. Te me'rã dia'cũ a'ti umũco cjase ña'asere cã'mota'amasĩsa'a.

Jesucristore “Õ'acũ macũ nimi” nise ni'i

⁶ Jesucristo Õ'acũ macũ nimi. Cũ a'ti turipũ nicã, Juã wãmeyeri masũ cũrẽ wãmeyewĩ. Cũrẽ wãmeyegũ, aco me'rã wãmeyewĩ. Be'ro cũ curusapũ wẽrĩwĩ. A'tiro weese me'rã cũ Õ'acũ macũ nisere i'owĩ. Cũrẽ wãmeye'que me'rã dia'cũ i'otiwĩ. Cũ wẽrĩse me'rã quẽ'rãrẽ i'owĩ. Espíritu Santu Jesucristo Õ'acũ macũ nisere i'omi. Cũta diacjũ cjasere weregũ nimi. ⁷ A'te quetire na basuta i'oma. Na i'tiarã umũsepũ nima: pacũ, macũ, tojo nicã Espíritu Santu. Ä'rã i'tiarãpũ ducawatimirã, ni'cũta nimi. ⁸ A'ti nucũcãpũre Espíritu Santu werese me'rã Jesú Õ'acũ macũ nimi nisere masĩ'i. Tojo nicã Jesú cũ Õ'acũ macũ nisere cũ wãmeyeno'que me'rã, cũ wẽrĩ'que me'rã i'ocũ niwĩ. ⁹ Masã na i'a'quere werecãmarĩcãrẽ, marĩ ëjõpeo'o. Õ'acũ cũ macũ yere werecã pũrĩcãrẽ, nemorõ ëjõpeorõua'a. Cũ masã ucũse nemorõ queoro weremi. ¹⁰⁻¹² Õ'acũ marĩrẽ cũ macũ me'rã catinu'cũsere o'ocũ niwĩ. Tojo weerã cũ macũrẽ ëjõpeorã cũ me'rã catinu'cũrãsama. Cũ macũrẽ ëjõpeotirã ne cũ me'rã catinu'cũsome. Marĩ Jesucristo ye quetire diacjũta ni'i nírã, cũrẽ ëjõpeorã wee'e. Äpërã a'tere ëjõpeotirãnojõ “Õ'acũ nisoogu nimi”, nírã weema.

Juã werecasa'que ni'i

¹³ Musã Õ'acũ macũrẽ ëjõpeorãrẽ tere ojapũ. Musã catinu'cũrãsa'a nisere masĩato níngũ tojo ojapũ.

¹⁴ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ cũ uaronojõ marĩ sẽrĩcã, marĩ sẽrĩsere tũ'osami. “Marĩ sẽrĩsere tũ'osami” ni masĩrã, cũrẽ uise marĩrõ sẽrĩmasĩ'i. ¹⁵ “Õ'acũ marĩ sẽrĩsere tũ'osami” ni masĩrõnojõta “Cũ marĩ sẽrĩ'que quẽ'rãrẽ o'otojami”, nino'o.

¹⁶ Apetero Jesucristore ëjõpeogu ña'arõ weesami. Cũ tojo weecã i'arã, Õ'acũrẽ sẽrĩbosaya. Marĩ sẽrĩbosacã, Õ'acũ yũ'tigusami. Cũrẽ ducayugusami tja. Apeye pũrĩcã ña'abutiario weese ni'i. Téma “Sẽrĩbosaya” niña marĩ'i. Tere weerã Õ'acũ tiropũ wa'asome. ¹⁷ Nipe'tise ña'ase Õ'acũrẽ yũ'rũnũ'cãse ni'i. Yũ'u nírõnojõta apeye ña'arõ weesere Õ'acũ acobojojusami. Apeye ña'abutiario weesere acobojosome.

¹⁸ Marĩ masĩ'i, Õ'acũ pō'rãrẽ Jesucristo añurõ co'tenu'cũcã'mi. Tojo weerã na ña'arõ weenu'cũtisama. Wãtĩ quẽ'rã Jesucristo co'teyucã, narẽ ña'arõ weemasĩtisami.

¹⁹ Marĩ Õ'acũ pō'rã nisere, tojo nicã wãtĩ nipe'tiro a'ti turicjãrã wiogu nimi nisere masĩ'i.

²⁰ Apeye quẽ'rãrẽ, Õ'acũ macũ cũ a'ti'quere masĩ'i. Cũ marĩrẽ Õ'acũ diacjũ nigũrẽ masĩdutigu tũ'omasĩse o'ocũ niwĩ. Marĩ Jesucristo me'rã nírã, cũ pacũ Õ'acũpũreta ni'i. Jesucristo Õ'acũ nimi. Cũta catinu'cũgũ marĩ catinu'cũatjere o'omi. ²¹ Apeye, masã na queose yee ëjõpeo'quenojõrẽ ëjõpeoticã'ña. Õ'acũ se'sarore ëjõpeoya. Nipe'tise apeyenojõ yũ'rũoro Õ'acũrẽ ma'iña.

Tojota weerõuasa'a.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Nimũ'tārĩ pũrĩ be'ro Juã ojáca pũrĩ ni'i

A'ti pũrĩ a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Juã Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori nigũ weronojõ Õ'acũ yarã cũ bese'cãrãrẽ ojacu niwĩ. Queoro weesetisere, a'merĩ ma'isetisere ojacu niwĩ. Nisoose me'rã bu'eri masãrẽ tũ'omasĩdutigu ojacu niwĩ.

A'merĩ ma'idutise ni'i

¹ Yũ'u Jesucristore ějõpeorãrẽ sũ'ori nirĩ masũ ni'i. Yũ'u mũ'urẽ Õ'acũ bese'core oja'a. Mũ'u pũ'rã quẽ'rãrẽ oja'a. Yũ'u musãrẽ diacjũta ma'i'i. Yũ'u se'saro musãrẽ ma'igũ weewe'e. Nipe'tirã diacjũ cjase Jesucristo ye quetire tũ'o'cãrã musãrẽ ma'ima. ² Cũ ye quetire ũsã ye ejeripõ'rãrĩpũ cũo'o. Tojo weerã musãrẽ pũrõ ma'i'i. Te quetire cũonu'cũcã'rãsa'a. ³ Marĩ pacũ Õ'acũ, tojo nicã cũ macũ Jesucristo marĩ wioгу musãrẽ a'tiro weeato. Añurõ wee, musãrẽ pajaña'a, ejerisãjãcã weeato. Tere wéégũ, diacjũ nise ma'ise me'rã weeato.

⁴ Ni'cãrẽrã mũ'u pũ'rãrẽ bocaejawũ. Narẽ diacjũ Õ'acũ duti'caronojõta weecã ĩ'awũ. Tere ĩ'agũ, pũrõ e'catiwũ. ⁵ Ni'cãrõacã mũ'urẽ nigũti. Marĩ a'merĩ ma'irõũa'a. A'te apeye ma'ma dutise mejẽta ni'i. Maata marĩ cũo'que ni'i. ⁶ Marĩ a'merĩ ma'irã, Õ'acũ dutisere weerã wee'e. Cũ marĩrẽ a'merĩ ma'iduticũ niwĩ. A'te musã tũ'otoja'quepũ ni'i.

Nisoori masãrẽ ějõpeoticã'ña nise ni'i

⁷ A'ti turipũre pãjãrã weremaasoosijari masã nima. Na, "Jesucristo masũ marĩ weronojõ upũtigũ a'ticũ niwĩ" nisere ějõpeotima. Náta Jesucristore ĩ'atu'tiri masã nima. ⁸ Musã tũ'omasĩña. Na weresere ějõpeoticã'ña. Musã tere ějõpeorã, Õ'acũ musãrẽ o'obo'quere bajuriorã weebosa'a. Na weresere tũ'otirã pe'e, Õ'acũ nipe'tise musãrẽ o'ootjere bocarãsa'a. Cũ musãrẽ añurõ weese wapa o'ogũsami.

⁹ Jesucristo bu'e'que dia'cũrẽ bu'etigu, no'o cũ ũaro, yũ'rũoro weremorẽsu'ugũnojo Õ'acũrẽ moomi. Jesucristo cũ bu'e'que se'sarore weregũ Õ'acũ me'rã añurõ nisami. Tojo nicã cũ macũ me'rã añurõ nicã'mi. ¹⁰ Āpẽrã Jesucristo ye quetire mejẽcã bu'eri masã musã ya wi'ipũ etacã, narẽ sũrõticã'ña. Narẽ utamurã, "Õ'acũ musãrẽ añurõ weeato", niticã'ña. ¹¹ Musã narẽ tojo nĩrã, na me'rãcjãrã wa'arã weebosa'a. Musã na ña'arõ weesere bu'ipejarã weebosa'a.

Juã cũ ojatũo'que ni'i

¹² Yũ'u peje waro nisĩ'rĩse cũomi'i, cũogu pe'e. A'ti pũrĩpũre ojasome. Yũ'u basuta topũ wa'a, musã me'rã ucũgũti. Marĩ tojo wéerã, e'catirãsa'a.

¹³ Mũ'u acabijo pũ'rã mũ'urẽ añudutima. Co quẽ'rã Õ'acũ bese'co nimo.

Tocã'rõta oja'a.

Juã

Pua pūrī be'ro Juā ojāca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

Juā a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeogu Gayo wāmetigure ojacu niwī. Jesucristore ējōpeogu, mu'u āpērārē añurō weesetiaporo nígā, cūrē ojacu niwī. Demetrio wāmetigu cū queoro weeseti'quere ojacu niwī.

Diótfes wāmetiguma cū ña'arō weesere ne tū'saticu niwī.

Gayo ye queti ni'i

¹ Yu'u Jesucristore ējōpeorārē su'ori nirī masū ni'i. Gayo yu'u me'rācjā yu'u uputu maigūrē, mu'urē oja'a. Mu'urē diacjūta ma'i'i.

² Yu'u mu'urē Ō'acūrē sērībosagu wee'e. "Nipe'tise mu'u ye cjase añurō wa'ato. Mu'u Ō'acūrē ējōpeose añurō wa'aronojōta wa'ato. Apeye quē'rā, duti mu'urē wa'aticā'to", ni sērībosa'a Ō'acūrē. ³ Yu'u pūrō e'cati'i. Āpērā Jesure ējōpeorā mu'u ye quetire miiejawā. Mu'u añurō Ō'acū Ɂaro weenu'cūgā weeaporo. ⁴ Yu'u bu'e'cu queoro weecā tū'ogu, e'catiyu'ruasa'a. ¿De'ro wee yu'u mu'urē nemorō e'catimasībosau?

⁵ Mu'u nipe'tirā āpērā mu'u tiropu ejarārē añurō weesetigu weeaporo. Uputu waro apesecjārā mu'u ī'amasītīrārē weetamuaporo. ⁶ Na ũsā nerēwɁaropu mu'u ye cjasere, āpērārē mu'u ma'isere werewā. Mu'u tiropu ejarārē narē tojo weetamunu'cūcā'ña. Mu'u tojo weecā, na añurō Ō'acū Ɂaronojōta apesepure yu'ruamasīrāsama. ⁷ Na Jesucristore ējōpeotirā weetamusere ñe'erō marīrō Jesucristo ye quetire werewā'cārā weema. ⁸ Tojo weerā Jesucristore ējōpeorā marī pe'e narē weetamurōɁa'a. Marī narē weetamurā, na me'rā da'rarā wee'e.

Diótfes wāmetigu cū ña'arō wee'que ni'i

⁹ Yu'u musārē ni'cā pūrī ojawu. Diótfes musā wiogu nisī'rīgū weeapu. Tojo weegu ũsā duti'quere Ɂatiapu. ¹⁰ Yu'u musā tiropu wa'agu, cūrē musā ī'orōpu wereguti cū ũsārē ucja'quere, ũsārē nisoo'quere. A'te dia'cū nitiaporo. Āpērā Jesucristore ējōpeorā topu ejacā, narē ñe'etiapu. Āpērā narē añurō ñe'esī'rīrārē ñe'edutitiapu. Narē ñe'ecāma, na me'rā ninemodutitiacju niapu.

¹¹ Ña'arā na weesere ī'acūuticā'ña. Añurō weerā pe'ere ī'acūuña. Añurō weerā Ō'acū yarā nima. Ña'arō weerā Ō'acūrē masītisama.

Demetrio cū añurō weese ni'i

¹² Nipe'tirā Demetriorē añurō ucūma. Ō'acū Ɂaronojōta queoro weeapu. Ũsā quē'rā cūrē tojota ī'awū. Musā masī'i. Ũsā diacjūta ucū'u.

Juā cū añudutise ni'i

¹³ Yu'u peje waro ucūse cuomi'i, cuogu pe'e. A'ti pūrīpūre ojasome. ¹⁴ Yu'u maata topu wa'acā, marī a'merī utamurāsa'a.

¹⁵ Añurō wa'ato mu'urē. A'tocjārā yu'u me'rācjārā mu'urē añudutima. Nipe'tirā topu nirā marī me'rācjārā añuato.

Tocā'rōta oja'a.

Juā

Juda cū ojáca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Juda, Santiago Jesucristore ējōpeorārē sū'ori wejepeogu acabiji nicu niwī.

Queoro bu'ese Jesucristo ye queti na tū'o'quere du'usī'rīcā tū'ogu ojacu niwī. Tojo nicā nisoose me'rā bu'erārē tū'omasīdutigu, Jesucristore ējōpeonu'cūdutigu ojacu niwī.

Juda Ō'acū yarārē ojase ni'i

¹ Yū'u Juda Jesucristore da'rawā'ñaco'tegu Santiago acabiji mūsārē añuduti'i. Marī pacu Ō'acū mūsārē cū pō'rā niato nīgū besecu niwī. Cū mūsārē ma'imi. Jesucristo mūsārē ējōpeonu'cūcā'to nīgū co'temi. A'ti pūrīrē mūsārē oja'a. ² Ō'acū mūsārē pajaña'se, ejerisājāse, ma'ise cūoyu'rūmajācā weeato.

Nisoose me'rā bu'ese cjase ni'i

³⁻⁴ Yū'u mairā, Ō'acū marī Jesucristo yu'rūono'cārārē añurō weesere mūsārē pūrō ojasī'rīmiwū. Tojo weesī'rī'cu nimigū, ni'cārōacārē “A'te pe'ere ojacā añutū'sa'a” ni wācū'u majā. Āpērā nisoose me'rā bu'ecā, ējōpeoticā'ña. Ō'acū Jesucristore ējōpeodutigu cūu'que pe'ere wācūtutua, ējōpeonu'cūcā'ña. Cū tere ni'cāti me'rāta marī cū yarārē o'odojacu niwī. Nisoori masā me'rīse me'rā mūsā me'rā a'mesu'acārā niwā. Na Ō'acūrē mooma. A'tiro nisama: “Ō'acū marī ña'arō wee'quere acobojoyucā, no'o ūaro marī upu ūaripejasenojōrē weemasī'i”, nisama. Ō'acū ma'īgū weese pe'ere dojorēsama. Jesucristo marī wiogu ni'cū nigūrē ūatisama. Cūrē “Ō'acū macū mejēta nimi”, nisama. Dūporopu Ō'acū ye queti ojāca pūrīpu na tojo weerārē “Bu'iri da'reno'rāsama”, nitojano'caro niwū. Tojo weerā wācūtutuaya. Nisoori masā dutisere weeticā'ña. Narē a'tiro niña: “Ō'acū marīrē ējōpeodutise dia'cū queoro ni'i. Mūsā bu'ese pūrīcā diacjū niwe'e”, niña narē.

⁵ Mūsā masī'quepūre apaturi wācūdutigu mūsārē weregūti. Ō'acū cūrē yu'rūnu'cārārē bu'iri da'resami. Dūporopu Ō'acū ūsā ñecūsūmua Israe curuacjārārē yu'rūocu niwī. Na Egiptopu pi'eti'cārārē aperopu miiwijacu niwī. Be'ro cū tojo weecā ī'amirā, āpērā cūrē ējōpeoticārā niwā. Tojo weegu narē bu'iri da're bajuriobutiacu niwī. ⁶ Apeye quē'rārē wācūña. Dūporopu āpērā ū'mūsecjārā Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā cūrē yu'rūnu'cācārā niwā. Ō'acū narē dutise cūumi'quere yu'rūnu'cārā, añurōpu nimi'cārā cō'owijaacārā niwā. Tojo weegu Ō'acū cūrē wereco'terā nimi'cārārē na'itī'arōpu cōme dari me'rā dū'tecūucō'acu niwī. Cū nipe'tirārē beseatji nūmu nicā, narē bu'iri da'rebutiagusami. Narē pi'etinu'cūdutigu pecame'epu cō'abajuriogusami. ⁷ Sodoma, Gomorra, tojo nicā te pu'to cjase macārī na ña'arō wee'que quē'rārē wācūña. Ō'acūrē wereco'terā nimi'cārā weronojō te macārīcjārā quē'rā ña'arō weecārā niwā. Na nūmosānumia nitirārē a'metārācārā niwā. Apeye quē'rārē ūmua se'saro numia me'rā weewūasenojōrē weecārā niwā. Numia quē'rā tojota weecārā niwā. Na ña'arō wee'que wapa Ō'acū bu'iri da'regu, narē ūjūacō'acu niwī. Nipe'tirā ña'arā na weronojōta pecame'e pe'titiri me'epu bu'iri da'reno'rāsama nisere masīyudutigu narē tojo weecu niwī.

⁸ A'tiro nicā quē'rārē mūsā wa'teropu nīrā na nisoori masā todūporocjārāpu weronojō ña'arō weema. Tū'omasītīrā weronojō na ña'arō weesī'rīsere no'o ūaro weesama. Tere wēerā, na basu na upure dojorēsama. Tojo nicā Ō'acū dutisere

yu'rɒnu'cāsama. Ape turicjārā u'musepu nirā tutuarārē bujicā'sama. ⁹ U'musecjārā Ō'acūrē wereco'terā wioḡu Miguemaricā tojo bujicā'ticu niwī. Duporopu Moisé wērīca be'ro Migue wātī me'rā Moisé ya upure du'sasocārā niwā. Migue cū basu wātīrē ne cā'rō tu'ti bujicā'ticu niwī. A'tiro pe'e nicu niwī: “Ō'acū yu'u wioḡu mu'arē tu'tiato”, nicu niwī. ¹⁰ Nisoori masā pūrīcā na tu'omasītisere no'o ɰaro ucūma'asama. A'ti turi cjase na no'o weerobajuro weese dia'cūrē masīsama. Wa'icūrā tu'omasītirā weronojō nima. Na tu'oña'rōbajuro tu'oña'sama. Te me'rā na bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹¹ Ŋa'arō wa'arosa'a narē. Duporocjūpu Caī cū acabiji Abere ɰoḡu cūrē wējē'caro weronojō ŋa'arō weema. Tojo nicā Balaā wāmetiḡu wee'caro weronojō weema. Cū niyeru ɰayɰ'ruaḡu, Ō'acū dutisere yu'rɒnu'cācu niwī. Apī Coré wāmetiḡu wee'caro weronojō weema. Cū, wiorā Ō'acū cūu'cārārē yu'rɒnu'cācu niwī. Cū tojo wee'que bu'iri Ō'acū cūrē bu'iri da'reḡu, wērīcā weecu niwī. Na nisoori masārē Caī, Balaā, Coreré bu'iri da're'caronojōta Ō'acū narē bu'iri da'reḡusami. ¹² Nisoori masā, musā Jesucristore ējōpeorā nerē ba'ari curare bopoyoro weerā weesama. Musā me'rā sī'rī, ba'atamurā, na ye cjase dia'cūrē wācūrā, ŋa'arō weesama. Narē wiopesase marīsa'a. Āpērārē wācūtimirā, na basu ba'a yapisī'rīsama. Aco pejatimirō, acocurari wī'rō wēecā, tuuwā'cārō weronojō nisama. Te curari aco pejatiro weronojō masārē añuse ī'otisama. Yucɰduca ducatiri cura apeyepaḡu dūca marīsepaḡu weronojō nico'tesama. Na Ō'acū yere bu'emirā, queoro weetirā, dūca marīrā weronojō nisama. Na, masā dūca marīcjare paacō'ano'cu weronojō nisama. Narē ne cā'rō añurō weese marīsa'a. ¹³ Pā'cōrī maa pajiri maa cjase ŋa'ase sa'pori sumutopu paaqueō'o'que weronojō nima. Na ucūme'rīmirā, ŋa'ase bopoyase dia'cūrē weenu'cūsama. Ŋocōa burubajudutidijarā weronojō nima. Diacjūca ma'a cjasere du'urā, na'itī'arōpu bu'iri da're bajuriono'rāsama.

¹⁴ Duporocjūpu Enoc wāmetiḡu Ō'acū cūrē masīse o'oro me'rā na nisoori masārē bu'iri da'reatjere weremu'tācu niwī. Marī ŋecū Adā pārāmi nituriagupu nicu niwī Enoc. Seis turiri be'rocjū nicu niwī. Cū, be'ropu wa'atjere a'tiro nicu niwī: “Marī wioḡu pājārā u'musecjārā cūrē wereco'terā me'rā a'tiḡusami. ¹⁵ Nipe'tirā masārē besegu a'tiḡusami. Ŋa'arā na ŋa'arō wee'quere besepe'ocūsami. Tojo nicā dicuse ŋa'arā cūrē ŋa'arō ucū'quere beseguami. Na tojo wee'que wapa, bu'iri da'reḡusami”, ni ojayucu niwī Enoc. ¹⁶ Nisoori masā nipe'tisere tu'satisama; “Ŋa'a ni'i”, nisama. Na ɰaro dia'cūrē weesī'rīsama. Masīrā waro weronojō ucūma'asama. Na yere ɰasārā, āpērārē añurō ucūta'sasama.

Jesucristore ējōpeorārē werecasa'que ni'i

¹⁷ Yu'u mairā, marī wioḡu Jesucristo besecū'cārā musārē toduporopu nī'quere wācūña. ¹⁸ Musārē a'tiro nicārā niwā: “A'ti ɰmūco pe'tiati duporo masā no'o ɰaro Ō'acū yere bujicā'rāsama. Ō'acūrē ɰatirā, na ŋa'arō ɰaripejasere weerāsama”, nicārā niwā. ¹⁹ Jesucristore ējōpeorārē dūcawaticā weesama. Na ŋa'ase ɰaripejase dia'cūrē weesama. Espiritu Santure mooma.

²⁰ Musā pūrīcā yu'u mairā, Jesucristore nemorō ējōpeo, wācūtutuawā'cāña. Musā ējōpeose diacjū nise ni'i. Ō'acūrē sērīrā, Espiritu Santu musārē masīse o'ose me'rā sērīña. ²¹ Ō'acū musārē ma'isere wācūnu'cūcā'ña. Acobojoticā'ña. Marī wioḡu Jesucristo marīrē pajaña'ḡū, cū me'rā catinu'cūsere o'ogusami. Cū o'eatjere e'catise me'rā co'teyuya.

²² Āpērā Jesucristo yere “¿Diacjūta nisariba?” nirārē pajaña'ña. Narē añurō ējōpeocā weeya. ²³ Āpērā nisoori masā bu'esere siruturārē diacjūnu'cōña. Wī'i ɰjūrī

wi'i po'peapu nirārē wejewijaarā weronojō narē pecame'epu wa'abo'cārārē yu'rucā weeya. Āpērā ña'ase weepoyu'rua'cārārē weetamusī'rīrā, pajaña'ña. Musāpu na ña'arō weesere pē'rīpejari nīrā, ne cā'rō na tojo weesere uaticā'ña.

Õ'acũrē e'catituose ni'i

²⁴⁻²⁵ Õ'acũ tutuayu'rugũ marĩ ña'arō weeri nígũ, cā'mota'amasīsami. Tojo nicā cũ tutuase me'rā cũ tiro, cũ asisteropũ marĩrē bu'iri marĩrā nidutigũ miamasīsami. Topure e'catiyu'ruarāsa'a. Õ'acũ ni'cũ nigũ marĩ wiogũ Jesucristo wērīse me'rā marĩ pecame'epu wa'abo'cārārē yu'ruocu niwĩ. Cũrē nipe'tirā “Añuyu'ruami, nipe'tirā bu'ipu wiogũ nimi”, wiopesase me'rā ni ějōpeoato. “Nipe'tirā a'ti turicjārārē dutigũ wiogũ waro nimi”, niato. “Ne waropũ, a'tiro nicā, be'ropũ quē'rārē mejārōta nimi”, ninu'cūato. Tojota nirōũa'a.

Tocā'rōta oja'a.

Juda

Be'ropu wa'atjere Jesucristo Juārē wéréca pūrī ni'i

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pā nise ni'i

A'ti pūrīrē Juā sō'oní'que pūrīrē oja'cūta ojacu niwī. Cū bu'iri da'rero Patmos wāmetiri nūcūrōpu nīgū, ojacu niwī.

A'ti pūrī Ō'acū cū ūa'caronojōta be'ropure a'tiro weegusami nisere wereri pūrī ni'i. Juā quē'egū weronojō cū ī'a'quere ojacu niwī.

Cū siete Jesucristore ējōpeose cururicjārā Asiapu nirārē ojacu niwī.

Jesucristo Juārē quē'ese weronojō ī'o'que ni'i

¹ A'ti pūrī be'ropu wa'atjere Jesucristo wereri pūrī ni'i. Ō'acū Jesucristore “Cā'rōacā be'ro a'tiro wa'arosa'a”, ni ī'ocu niwī. Cū Jesucristore ējōpeorārē tere masīdutigū tojo werecu niwī. Be'ro Jesucristo yū'u Juā wāmetigure tere wereturiawī. Cū Ō'acūrē wereco'tegū ū'mūsecjū me'rā tojo weewī. Yū'uta Jesucristore da'rawā'ñaco'tegū ni'i.

² Yū'u ī'a'que nipe'tisere weregūti. Yū'u tū'o'que quē'rārē weregūti. Ō'acū ucū'quere Jesucristo yū'ure añurō werewī.

³ A'ti pūrī oja'caronojō wa'atjo cā'rō dū'sa'a. No'o a'ti pūrīrē Jesucristore ējōpeorārē bu'egūnojō e'catise bocagusami. Tojo nicā a'ti pūrī Ō'acū o'o'quere bu'ecā tū'orā pe'e quē'rā e'catise bocarāsama. No'o na a'ti pūrīpu oja'quere diacjā weerānojō e'catise bocarāsama.

Juā Jesucristore ējōpeose cururicjārārē oja'que ni'i

⁴ Yū'u mūsā Asiapu nirā siete Jesucristore ējōpeose cururicjārārē oja'a. Ō'acū mūsārē añurō weeato. Mūsārē añurō ejerisājācā weeato. Ō'acū ne waropūta nī'cu nimi. A'tiro nicā quē'rārē ninu'cūcā'mi. Be'ropu quē'rārē apaturi a'tigusami. Ō'acū wioḡu dujiri cūmurō pu'to siete Ō'acūrē wereco'terā bajutirā nu'cūma. Na topu nu'cūrā Espīritu Santure nipe'tise tutuase cuogū nimi, nīsī'rīrā weema. Na quē'rā mūsārē añurō weeato. ⁵ Tojo nicā Jesucristo mūsārē añurō weeato. Cū Ō'acū ye cjasere queoro weregū nimi. Cūta nipe'tirā wērī'cārā dūporo masāmū'tā'cu nimi. Cū nipe'tirā a'ti di'tacjārā wiorārē dutimi. Marīrē ma'imi. Cū wērīgū, cū ye dí me'rā marī ña'arō wee'quere yū'ruowī. ⁶ Cū wērīse me'rā marī wiorā wa'apā. Tojo nicā Ō'acū yere da'rari masā sājāpā. Cū pacu dutisere da'rato nīgū marīrē tojo weecu niwī. Cūrē añurō e'catipeorā. Tojo tutuagū ninu'cūgūsami. Tojota niato.

⁷ Mūsā tū'oya. Ō'acū bese'cu Cristo o'mecururipu dijatigusami. Cū a'ticā, nipe'tirā ī'arāsama. Tojo nicā cūrē wējē'cārāpūta ī'asājārāsama. Nipe'tirā a'ti di'tacjārā cū a'ticā ī'arā, utirāsama. Tojota wa'arosa'a.

⁸ Marī wioḡu Ō'acū tutuayū'rūnū'cāgū a'tiro nimi: “Yū'uta nimū'tāgū, nītuogupū ni'i.” Ō'acū ne waropūta nī'cu nimi. A'tiro nicā quē'rārē ninu'cūmi. Be'ropu quē'rārē apaturi a'tigusami.

Juā Jesucristore quē'ese weronojō ī'a'que ni'i

⁹ Yū'u Juā mūsā acaweregū weronojō ni'i. Mūsā weronojōta yū'u quē'rā pi'eti'i. Marī ni'cārōnojō Ō'acū pō'rā ni'i. Tojo nicā ña'arō wa'acā, Jesucristo marīrē wācūtutuasere o'omi. Yū'u Patmos wāmetiri nūcūrōpu bu'iri da'reri wī'ipu niwū. Ō'acū ye queti, Jesucristo ucū'quere werese ye bu'iri topu niwū. ¹⁰ A'tiro wa'awū yū'ure. Nī'cā soorinūmu Espīritu Santu tutuaro me'rā quē'ese weronojō ī'owī.

Wăcũña marĩrõ yu'u sê'ema pe'e tutuaro ucũcã tu'owu. Cũ ucũse coroneta putiro weronojõ busuwu. ¹¹ Cũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Yu'uta nimu'tăgũ, nituogupu ni'i. Nipe'tise mu'u ĩ'asere ni'cã pũrĩpu ojaya. Mu'u oja'quere Asiapu nirã siete cururi Jesucristore ějõpeose cururicjārārẽ o'óya. Na a'ticurã nima: Éfesocjārã, Esmirnacjārã, Pérgamocjārã, Tiatiracjārã, Sardicjārã, Filadelfiacjārã, tojo nicã Laodiceacjārārẽ o'óya, niwĩ.

¹² Cũ tojo ucũcã tu'ogu, yu'u ĩ'noa niti? nígũ, majãmiĩ'awũ. Sietepagu sĩ'ose uru me'rã wee'quepagure ĩ'awũ. ¹³ Tepagu wa'teropu ni'cũ masārẽ ĩ'awũ. Cũ su'tiro yoarojore sãñawĩ. Cũ cutiropu uru me'rã wéeca dare du'tewĩ.

¹⁴ Cũ poari añurõ butise poari niwũ. Cũ caperi pe'e pecame'e ĩjũrĩ põ'rã weronojõ asiwu. ¹⁵ Cũ du'pocãrĩ cõme asipa'acju pecame'epu ĩjũrõ weronojõ niwũ. Cũ ucũse peje maarĩ pu'eeja o'maburose weronojõ busuwu. ¹⁶ Cũ diacjũcamocãpu siete ñocõarẽ cuowĩ. Cũ useropu ni'cã pjĩ wiori pjĩrẽ cuowĩ. Ti pjĩ pũaperi osoyojaca pjĩ niwũ. Cũ diapoa umucocjũ mujĩpũ uputu asistero weronojõ niwũ.

¹⁷ Cũrẽ ĩ'aucuagu, wẽrĩgũ weronojõ cũ du'pocãrĩ tiro bu'ruque'acãti. Yu'u tojo wa'acã ĩ'agũ, cũ diacjũcamocã me'rã ñapeo, yu'ure niwĩ:

—Uiticã'ña. Yu'uta nimu'tăgũ, nituogupu ni'i. ¹⁸ Catinu'cũgũ ni'i. Toduporopure wẽrĩwũ. Ni'cãrõacãrẽ catinu'cũcã'a. Yu'u masārẽ wẽrĩdutimasĩ'i. Pecame'epu wa'adutimasĩ'i. Āpẽrã quẽ'rãrẽ “Pecame'epu wa'asome”, nĩmasĩ'i. ¹⁹ Mu'u ĩ'a'quere, ni'cãrõacã nisere ojaya. Be'ropu mu'u ĩ'atje quẽ'rãrẽ ojaya. ²⁰ Apeyere masã toduporopu masĩno'ña marĩ'quere wereguti. Ā'rã siete ñocõa a'tiro nisĩ'rĩrã weema. Na yu'ure ějõpeose cururicjārã wiorã su'ori nirã nima. Siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagu quẽ'rã a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te ticusepagu yu'ure ějõpeose cururicjārã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e, niwĩ.

2

Éfesocjārārẽ oja'que ni'i

¹ Jesucristo a'tiro niwĩ:

“Éfesocjārã, yu'ure ějõpeori curuacjārã wiogu su'ori nigũrẽ a'tiro ni ojaya: ‘Yu'u siete ñocõarẽ diacjũcamocãpu cu'o. Tojo nicã siete sĩ'ose uru me'rã wee'quepagu wa'teropu sija'a. ² Nipe'tise musã weesere yu'u masĩ'i. Musã da'rase, musã wăcũtutuasere masĩ'i. Tojo nicã ña'arõ weerārẽ musã uatĩsere masĩ'i. Musã basu āpẽrã na nisetĩsere ĩ'amasĩ'i. Na “Jesucristo besecũú'cãrã ni'i”, nima. Tojo nimirã, nitima. Tojo weerã narẽ ĩ'arã, “Nisoorã nima”, ni'i. Musã na tojo weesere masĩ'i. ³ Yé cjasere da'rarã, musã uputu pi'etiwu. Musã te pi'etĩsere nu'cãwũ.

⁴ ”Musã añurõ weemicã, apeyenojõ musārẽ werenemosĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musã ne waro ma'inu'cã'caro weronojõ weewe'e. ⁵ Tojo weerã musã ne waropu añurõ wee'quere wăcũña. Musã ña'arõ wee'quere bujawetiya. Ne waropu niseti'quereta weeya tja. Musã ducayuticã, musã ya curuacjăgũ sĩ'ocjũre cõ'agũti. ⁶ Apeye musã weese pe'e añu ni'i. Nicolaíta wămetiri curuacjārã weesetĩsere musã ne cã'rõacã uawe'e. Yu'u quẽ'rã tere ne uawe'e.

⁷ ”Espíritu Santu Jesucristore ějõpeorārẽ ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucũsere tu'oya. A'tiro ni'i. Yu'u pacu tiro añurõ Paraíso wămetiropu ni'căgũ yucugu ni'i. Añurõ wee yu'răwetirã ějõpeodu'utirã tigũ ducare ba'a, catinu'cũrāsama', ni ojaya”, niwĩ.

Esmirnacjārārẽ oja'que ni'i

⁸ Apaturi Jesucristo ninemowĩ tja:

“Esmirnacjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigú quẽ'rārẽ a'tiro ojaya: ‘Yu'uta nimu'tāgũ, nituogupũ ni'i. Yu'u wẽrĩ masā'cu ni'i. ⁹ Nipe'tise musā weesere masĩ'i. Musā pi'etise, pajasecuosere masĩ'i. Tojo pajasecuomirā, peje cuorā weronojō ni'i. Apeyere masĩ'i. Āpērā “Judío masā ni'i”, nima. Tojo nimirā, musārẽ ña'arō ucūma. Na judío masā waro nitima. Na wātĩ ya curuacjārā nima. ¹⁰ Musā pi'etiatjere uiticā'ña. Wātĩ ni'cārērā musā ějōpeosere du'udutigu bu'iri da'reri wi'ipũ sājāacā weegusami. Musā yoaticā diez numurita pi'etirāsa'a. Tojo weemicā, téẽ wẽrĩrāpũ tojota ějōpeoyapaticā'ña. Yu'u tiropũ musārẽ catinu'cūcā weeguti.

¹¹ ”’Espíritu Santu Jesucristore ějōpeorārẽ ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. A'tiro ni'i. Queoro wee yu'rūwetirā ějōpeodu'utirā pecame'epũ wa'asome', ni ojaya”, niwĩ.

Pérgamocjārārẽ oja'que ni'i

¹² Jesucristo ninemowĩ tja:

“Pérgamocjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigú quẽ'rārẽ a'tiro ojaya: ‘Yu'u púaperi osoyojaca pjĩ wiori pjĩrẽ cuogu ni'i. ¹³ Yu'u musā nipe'tise weesere masĩpe'ocā'a. Musā ya macā Pérgamo quẽ'rārẽ masĩ'i. Ti macāpũ wātĩa wiogu dutiro cuosami. Topũ nimirā, musā yu'ure sirutunu'cū'u. Yu'ure ějōpeodu'uwe'e. Sō'onícatero musā ya macā wātĩ nirōpure a'tiro wa'acaro niwĩ. Antipas wāmetigu Ō'acū ye cjasere queoro werecu niwĩ. Āpērā cūrẽ musā wa'teropũ nigūrẽ wẽjēcō'acārā niwā. Tita quẽ'rārẽ musā yu'ure ne ějōpeodu'utiwũ.

¹⁴ ”’Apeye musārẽ a'tiro werese cu'o. Dũporopũ ni'cū Balaā wāmetigu nicu niwĩ. Cū Balac wāmetigure a'tiro bu'ecu niwĩ: “Mu'u Israe curuacjārārẽ ña'arō weedutiya”, nicu niwĩ. “Narẽ musā ějōpeogure o'o'que di'ire ba'adutiya”, nicu niwĩ. Cū tojo nicā tu'ogu, Balac na wẽjẽ ñubuepeo'que di'ire Israe curuacjārārẽ ba'aduticu niwĩ. Tojo nicā na ña'arō a'metārābajaque'aticā weecu niwĩ. A'tocatero musā wa'tero ni'cārērā Balaā weeduti'quenojōrẽ sirutuma. ¹⁵ Apeye quẽ'rārẽ ni'cārērā yu'u yabisere a'tiro weema. Nicolaita wāmetiri curuacjārā bu'esere sirutuma. Ne du'usĩ'rītima. ¹⁶ Tojo weerā nipe'tise musā ña'arō weesere bujawetiya. Musā ducayuticā, musā tiropũ wa'aguti. Ya pjĩ wiori pjĩ Ɂseropũ cuori pjĩ me'rā musārẽ bu'iri da'reguti.

¹⁷ ”’Espíritu Santu yu'ure ějōpeorārẽ ucūmi. O'meperi cuorā cū ucūsere tu'oya. Queoro wee yu'rūwetigu ějōpeodu'utigure maná wāmetise Ɂ'muse cjasere ecagusa'a. Tojo nicā cūrẽ ũtāpe butiri pere o'oguti. Ti pepũ masĩno'ña marĩrĩ wāmerẽ ojano'rōsa'a. Ne ni'cū te wāmerẽ masĩsome. Tĩ pere cuogu dia'cū masĩgũsami', ni ojaya”, niwĩ.

Tiatiracjārārẽ oja'que ni'i

¹⁸ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Tiatiracjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nigūrẽ a'tiro ojaya: ‘Yu'u Ō'acū macū caperire pecame'e ũjūrĩ pō'rā weronojō cuogu ni'i. Tojo nicā yu'u dũ'pocārĩ cōme asipa'acjũ weronojō ni'i. ¹⁹ Nipe'tise musā weesere masĩpe'ocā'a. Musā ma'ise, ějōpeose, a'merĩ weetamuse, wācūtutuasere masĩ'i. Ni'cārōacārẽ musā ne waro wee'caro nemorō añurō weerā wee'e. ²⁰ Tojo nimicā, apeye musārẽ weresĩ'rĩ'i. A'tiro ni'i. Musā sō'oníco Jezabere cō'awe'e. Co “Ō'acū wereduti'quere wereturiago wee'e”, nimimo. Tojo nimigō, yu'ure da'raco'terārẽ nisoosere bu'emo. Narẽ ña'arō wee, no'o Ɂaro a'metārābajaque'aticā weemo. Tojo nicā wa'icu di'ire, na yee'cure ějōpeose o'o'que di'ire ba'acā weemo. ²¹ Ti numupũ co ña'arō wee'quere bujaweti ducayudutimiwũ. Ne ducayusĩ'rītimo. Co ña'arō a'metārāsere du'usĩ'rītimo. ²² Tojo weegu co ña'arō weesere du'uticā ĩ'agũ, core

dutiticã weeguti. Co me'rã ña'arõ wee a'metârârârê uputu pi'eticã weeguti. ²³ Co pō'rârê wērīcã weeguti. Tojo weecã, nipe'tirã Jesucristore ějōpeose cururicjārã a'tiro nirāsama: “Cũ masã tũ'oña'sere masĩmi”, nirāsama. “Na po'peapũ wācūsere, ũsã quē'rārē masĩpe'ocã'mi”, nirāsama. “Marĩ nisetisere queoro wapeyegusami”, nirāsama. ²⁴ Āpērã musã Tiatirapũ nirã Jezabel bu'esere sirututirã, wātĩa wiogu ye cjase ya'yiosere masĩtirãnojō pe'ere a'tiro nigũti: “Musārē apeye dutinemosome. ²⁵ A'te dia'cūrē weeya. Musã queoro weesetisere ne du'uticã'ña. Téé yũ'u a'tiri curapũ weenu'cũcã'ña.” ²⁶ Queoro yũ'u ɥaranojō wee yũ'rũweti ějōpeodu'utirã, tojota weeyapaticã'ña. Tojo weerārē wiorã wa'acã weeguti. ²⁷ Yũ'u pacũ yũ'ure nipe'tise macārīcjārã wiogu sōrōwĩ. Yũ'u quē'rã narē mejārōta sōrōgũti. Yarã a'tiro weerāsama. Ña'arārē tutuaro me'rã dutirāsama. Cōmegũ me'rã bapari di'i me'rã yee'queparũre paamutōrō weronojō narē weerāsama. ²⁸ Apeye quē'rārē yũ'u ɥaro weenu'cũgũrē a'tiro weeguti. Narē sũ'ori nigũ weronojō nigũsami. Ñocōawũ bo'reque'ari cura mǎjātigu weronojō nigũsami. ²⁹ Espĩritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucūsere tũ'oya', ni ojaya”, niwĩ.

3

Sardi wāmetiri macācjārārē oja'que ni'i

¹ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Sardicjārã, yũ'ure ějōpeori curuacjārã wiogu sũ'ori nigũrē a'tiro ojaya: ‘Yũ'u siete Ō'acūrē wereco'terã bajutirārē cuo'o. Na Espĩritu Santure nipe'tise tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. Tojo nicã ticurãta tja ñocōarē cuo'o. Nipe'tise musã weesere masĩpe'ocã'a. Musã “Ō'acũ yere añurō weema” nino'rã ni'i. Tojo nimirã, wērī'cārã weronojō ni'i. Cũ yere ne weewe'e. ² Tũ'omasĩña. Musã añurō weese pe'tiro wee'e. Du'saseacārē añurō weeya. Musã weesere a'tiro ĩ'a'a. Ō'acũ ĩ'orōpũre musã queoro weewe'e. ³ Musārē bu'e'quere wācũña. Tereta sirutuya. Musã queoro weetisere bǎjawetiya. Tojo weeticã, yũ'u yajari masũ weronojō weeguti. Wācũña marĩrō musã tiropũ bu'iri da'regu wa'aguti.

⁴ ”Tojo nimicã, ti macã Sardi musã wa'teropũre pejetirãcã añurō weerã nima. Na ña'arõ weesere ĩ'acũu sirututima. Su'ti ũ'irĩtirã weronojō nitima. Añurō wee'cārã niyurã, yũ'u me'rã nirāsama. Su'ti butise sãñarã weronojō bu'iri marĩrã nirāsama. ⁵ Āpērã quē'rã añurō wee yũ'rũwetirã ějōpeodu'utirãnojō su'ti añurō butise sãano'rāsama. Catinu'cũse cuorã na wāmerē ojaō'oca pũrĩpũ cuorã na wāmerē ne coeno'some. Coeno'rōnojō o'orã, yũ'u pacũ ĩ'orōpũre yũ'u “Narē masĩ'i”, nigũti. Mejārōta cūrē wereco'terã ĩ'orōpũ quē'rārē nigũti. ⁶ Espĩritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucũmi. O'meperi cuorã cũ ucūsere tũ'oya', ni ojaya”, niwĩ.

Filadelfiacjārārē oja'que ni'i

⁷ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Filadelfiacjārã, yũ'ure ějōpeori curuacjārã wiogu sũ'ori nigũrē a'tiro ojaya: ‘Yũ'u ña'ase moogũ, diacjũ nigũ ni'i. Yũ'u dũporocjũ wiogu Davi ya sawire cuo'o. Yũ'u ni'cũta masã Ō'acũ tiropũ wa'acã weemasĩ'i. Āpērã wa'aticã quē'rārē weemasĩ'i. Yũ'u pāocã, ne apĩ bi'amasĩtimi. Bi'acã quē'rārē, ne apĩ pāomasĩtimi. Musārē a'tiro wereguti. ⁸ Nipe'tise musã weesere masĩpe'ocã'a. Yũ'u musārē peje yé cjasere wereatjere cũuwũ. Tere weemasĩ'i. Ne ni'cũ tere cã'mota'amasĩtimi. Musã tutuatirã ni'i. Tutuatimirã, yé bu'esere añurō yũ'ti'i. Yé cjasere āpērārē ucũrã, “Cūrē masĩ'i”, ni'i. ⁹ Āpērã a'tiro nisama: “Judío masã ni'i”, nisama. Tojo nimirã, judío masã waro nitima. Nisoori masã wātĩa wiogu ya curuacjārã nima. A'tiro weeguti narē. Narē musã dũporo ejaque'acã weeguti. Yũ'u tojo weecã, yũ'u musārē ma'isere

masĩrāsama. ¹⁰ Musārē mejēcā wa'acā wācūtutuaduti'quere queoro weewu. Tojo weegu nipe'tirā a'ti turicjārā pi'etiri cura musārē co'teguti. Nipe'tirā a'ti turicjārārē ¿de'ro ějōpeomitina? nĩgũ, narē pi'eticā weeguti.

¹¹ ”Maata a'tiguti tja. Musā queoro weesetisere ne du'uticā'ña. Musā queoro weetirā, Ō'acũ musārē o'oboca be'to, cũ “O'oguti” nĩ'quere bajuriobosa'a. Āpērārē o'obosami. Tojo weerā queoro weenu'cũcā'ña. ¹² Añurō wee yu'rūweti ějōpeodu'utirārē yu'u pacu pu'to cūugũti. Na cũ ya wi'i cjase botari weronojō cũ pu'to ninu'cūrāsama. Yu'u pacu wāmerē napure o'aguti. Cũ ya macā wāme quē'rārē o'aguti. Cũ ya macā, ape ma'ma macā Jerusalē wāmeti'i. Ti macā u'muse cja macā ni'i. A'ti nucũcāpu dijatirosa'a. Yu'u quē'rā narē yu'u wāme, ma'ma ape wāme o'aguti. ¹³ Espĩritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucũmi. O'meperi cuorā cũ ucũsere tu'oya', ni ojaya”, niwĩ.

Laodiceacjārārē oja'que ni'i

¹⁴ Jesucristo ninemowĩ tja:

“Laodiceacjārā, yu'ure ějōpeori curuacjārā wiogu su'ori nĩgũ quē'rārē a'tiro ojaya: ‘Yu'u diacjũ ucũgũ ni'i. Ō'acũ ye quetire queoro werenu'cũgũ ni'i. Ō'acũ yu'u me'rā nipe'tisere weecu niwĩ. ¹⁵ Nipe'tise musā weesere masĩpe'ocā'a. Yarā nimirāta, bu'iacā waro ějōpeo'o. Musā ějōpeorā waro nicā, añubopā. Yu'ure ějōpeoticā, ña'a nibosa'a. Yu'ure bu'iacā ějōpeocāma, totā ña'ayu'rua'a. ¹⁶ Musā tojo weesere yabiyu'rua'a. ¹⁷ Musā a'tiro ucũ'u: “Peje cuo'o. Nipe'tise añurō wa'a'a. Ne du'sawe'e”, ni'i. Musā ne tu'omasĩwe'e. Pajasecuorā waro weronojō caperi bajuno'tirā, su'ti marĩrā weronojō ni'i. ¹⁸ Tojo weegu musārē nĩgũti. Musā uru pecame'epu ũjũa apo'que yu'u cuosere ñe'eña. Pi'etimirā yu'ure ějōpeorā, uru cuorā weronojō ni'i. Tere cuorā, musā peje cuorā nirāsa'a. Apeye quē'rārē su'ti butise yu'u cuosere sãñaña. Musā tere sãñacā, bopoyase pe'tia wa'arosa'a. Yu'rũono'cārā nirāsa'a. Tojo nicā caperi piose yu'u cuosere ñe'eña. Musā te pióca be'ro añurō ĩ'arāsa'a tja. Yé cjasere añurō masĩrāsa'a. ¹⁹ Yu'u ma'irā nipe'tirārē tu'tibocure'e. Na ña'arō weesere du'udutigũ tojo wee'e. Tojo weerā yé cjasere uputu weesĩ'rĩña. Musā ña'arō wee'quere bujaweti ducayuya.

²⁰ ”Tu'oya. Yu'u sãjãasĩ'rĩgũ, ni'cũ sope pu'to pisunu'cũgũ weronojō ni'i. No'o yu'ure tu'ogu, cũ me'rā nidutigũ pãosörögũnojörē a'tiro weeguti. Cũ me'rā su'ori e'cati, ninu'cũgũti. Cũ quē'rā yu'u me'rā mejārōta weegusami.

²¹ ”Añurō wee yu'rūweti ějōpeodu'utirārē yu'u me'rā wiogu dujiri cūmurōpu dupoguti. Yu'umarĩcā, añurō wee yu'rūweti'cu yu'u pacu me'rā wiogu dujiri cūmurōpu ni'i. Tojota yu'u quē'rā narē mejārōta weeguti. ²² Espĩritu Santu Jesucristore ějōpeorārē ucũmi. O'meperi cuorā cũ ucũsere tu'oya', ni ojaya”, niwĩ.

4

U'musepu na Ō'acũrē ějōpeosere ĩ'a'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Juā u'musepu ĩ'amorōwũ. Topu ni'cā sope susucā ĩ'awũ. Sō'onícatero coroneta putipju puti'caro weronojō basu'cata tja ucũwĩ. A'tiro niwĩ yu'ure:

—A'topu mujātia. Be'ro wa'atjere mu'urē ĩ'ogũtigũ wee'e, niwĩ.

² Cũ tojo nĩca be'roacā maata Espĩritu Santu tutuaro me'rā yu'ure u'musepure miawĩ. Topu wiogu dujiri cūmurōrē ĩ'awũ. Ti cūmurōpu dujigure ĩ'awũ. ³ Cũ ũtāpe pũrō asipa'ari pe weronojō bajugu niwĩ. Jasper o cornalina ũtā sō'acja wa'teri pe weronojō asipa'awĩ. Ti cūmurō sumutore ni'cā da bu'eda nimajāmisutuawũ. Pũrō ya'sari da esmeralda wāmetiri pe weronojō asipa'awũ. ⁴ Wiogu dujiri cūmurō tiropu veinticuatro wiorā dujise cūmurĩ niwũ. Te dujise cūmurĩpure ticurāta tja wiorā bucarā dujiwā. Na su'ti butisere sãñawā. Nánucũ na dupopapure uru me'rā

wee'que be'torire pesawã. ⁵ Õ'acũ wiogu dujiri cūmurõpure bupo ya'baro weronojõ bajuwũ. Tojo nicã bupo paaro weronojõ pūrõ busuwũ. Ti cūmurõ tiro siete sī'ose tuturi nu'cūwũ. Te tuturinucũta tja Õ'acũrẽ wereco'terã bajutirã nima. Náta Espíritu Santure tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrã weema. ⁶ Apeye quẽ'rã ti cūmurõ tiro dia pajiri maa weronojõ bajuro acostiro niwã.

Ti cūmurõ sumutopũ ãpẽrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã nu'cūwã. Nipe'tiro na diapoapũ, na sē'emapure caperi cuobi'awã. ⁷ Nimũ'tãgũ yai pajigu sō'agũ weronojõ bajuwĩ. Cũ be'rocjũ wecu weronojõ bajugu niwĩ. Cũ be'rocjũ masũ weronojõ diapoatigu niwĩ. Cũ be'rocjũ á pacu wuwã'cãgũ weronojõ bajugu niwĩ. ⁸ Nipe'tirã nánucũ seis wuuse cuowã. Na wuuse bu'i, na wuuse docapũ caperi weronojõ bajuse peje cuowã. Na umucore, ñamirẽ a'tiro busunu'cūwã:

Õ'acũ marĩ wiogu añubutiagu, ña'ase moogũ nimi.

Tutuayũ'rũgu nimi.

Cũta nimi ne waroputa ní'cu.

A'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũcã'mi.

Be'ropũ quẽ'rãrẽ apaturi a'tigusami, niwã.

⁹ Wiogu dujiri cūmurõpũ dujigu, catinu'cũgũrẽ na ba'paritirã añurõ ucũ, e'catise o'owã. ¹⁰ Na tojo weesetirinucũ sō'onícãrã veinticuatro wiorã bucũrã cũ dũporo ejaque'amũjãwã. Cũ catinu'cũgũrẽ ñubuepeowã. Cũ dũ'pocãrĩ tiropũ na ye uru me'rã wee'que be'torire cūwã. Tojo nicã na veinticuatro wiorã bucũrã a'tiro niwã:

¹¹ Õ'acũ ãsã wiogu, mũ'u añubutiagu ni'i.

Mũ'urẽ añurõ ucũrõũa'a.

Mũ'u nipe'tirã yũ'rũoro añuyũ'rũgu, tutuayũ'ranũ'cãgũ ni'i.

Mũ'u nipe'tisere wee'cu ni'i.

Mũ'u uaro me'rã nipe'tise ni'i.

Te mũ'u uaro me'rãta nipe'tise weeno'caro niwũ, niwã.

5

Oveja wĩ'magũ papera tũrũrẽ pãamasĩse ni'i

¹ Õ'acũ u'muse wiogu dujiri cūmurõpũ dujiwĩ. Cũ ni'cã papera tũrũrẽ diacjũcamocãpũ cuowĩ. Ti tũrũ pũaperi ojãca tũrũ niwũ. Sietetiri pi'rabi'aca tũrũ niwũ. ² Wiogu dujiri cūmurõ pũ'to ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegũ tutuagure ĩ'awũ. Cũ tutuaro me'rã a'tiro sērĩtiña'wĩ:

—¿Noanojõ a'ti tũrũrẽ pãomasĩacjũ añugũ niti?

³ Ne ni'cũ u'musepũ nigũ, a'ti nucũcãpũ nigũ, tojo nicã a'ti turi docapũ nigũ ti tũrũrẽ pãamasĩtiwĩ. Tojo nicã ne cã'rõ ti tũrũrẽ pãa bu'eacjũre ĩ'ano'ña marĩwũ.

⁴ Yũ'u Juã ne ni'cũ ti tũrũrẽ pãamasĩticã, te oja'quere bu'emasĩticã ĩ'agũ, pūrõ utiwũ.

⁵ Yũ'u utiri cura ni'cũ wiogu bucũ yũ'ure niwĩ:

—Tocã'rõta utiya. Dũporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu añurõ wee yũ'rũwetitojawĩ. Cũ Judá ya curuacjũ yai sō'agũ tutuamũ weronojõ wiogu nimi. Cũ a'ti tũrũrẽ pãamasĩmi. Te pi'rabi'a'que quẽ'rãrẽ pãamasĩmi.

⁶ Cũ tojo nica be'ro yũ'u Cristo masãmũjãa'cure ĩ'awũ. Cũ oveja wĩ'magũ wẽjẽno'cu weronojõ bajuwĩ. Cũ wiogu dujiri cūmurõ pũ'to catigu nu'cūwĩ. Sō'onícãrã ba'paritirã catirã weronojõ bajurã, tojo nicã wiorã bucũrã wa'teropũ nu'cūwĩ. Cũ siete capesa'ri cuogu niwĩ. Ticuseta tja caperi quẽ'rãrẽ cuowĩ. Cũ capesa'ri tutuase cuogu nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ caperi pe'e a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Cũ Espíritu Santure cuomi. Tojo weegu nipe'tisere, nipe'tiropũ nisere masĩpe'ocã'mi, nirõ wee'e. ⁷ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wiogu dujiri cūmurõ pũ'topũ wa'awĩ. Topũ wiogu diacjũcamocãpũ cuóca tũrũrẽ miiwĩ. ⁸ Cũ tojo weecã ĩ'arã, na ba'paritirã catirã

weronojō bajurā, tojo nicā veinticuatro wiorā bucurā cū du'pocāpu ejaque'awā. Nánucū buapūtēse pacare cuowā. Nánucū uru me'rā wee'que pari baparire cuowā. Te pari u'mutise ũjūamorōsere poosetise pari niwū. Te u'mutise Ō'acūrē ējōpeorā na sērīse ni'i, nisī'rīrō wee'e. ⁹ Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugure apeye ma'ma basasere basapeowā. A'tiro niwā:

Mu'u añugū ni'i.

Mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

A'te pi'rabi'a'quere pāamasī'i.

A'tiro ni'i.

Mu'u wējēno'cu niwū.

Mu'u wērīse me'rā, mu'u dí me'rā nipe'tirā masā Ō'acū yarā niato nígū wapayecu niwū.

Nipe'tise cururicjārārē, mejēcā ucūrārē, nipe'tiropu nirārē Ō'acū yarā wa'acā weecu niwū.

Tojo weegu mu'u a'ti tūrūrē miimasī'i.

¹⁰ Ō'acū yarārē wiorā sājācā weecu niwū.

Tojo nicā Ō'acū yere da'rari masā sōrōcu niwū.

Nipe'tirocjārārē dutirāsama, ni basawā.

¹¹ Be'ro yu'u u'musepu nirā Ō'acūrē wereco'terā pājārārē ī'awū. Na ucūsere tu'owu. Na pājārā a'tiro weewā. Wiogu dujiri cūmurō sumuto, tojo nicā ba'paritirā catirā weronojō bajurā, āpērā wiorā bucurā sumuto nu'cūmajāmisutuawā. Pājārā waro niyu'rūoquejocā'wā. ¹² Tutuaro me'rā a'tiro niwā:

Oveja wī'magū na wējēno'cu añugū waro nimi.

Tojo weegu nipe'tirārē dutimasīmi.

Nipe'tisere cuomasīmi.

Nipe'tisere masīpe'omi.

Tutuagu nimi.

Nipe'tirā “Añuyu'rūami” nino'gū nimi.

Cū Ō'acū asistesere cuogu nimi.

Nipe'tirā cūrē ñubuepeoma, ni basawā.

¹³ Be'ro āpērā ucūse quē'rārē tu'owu. Na a'ticurā niwā: Nipe'tirā Ō'acū wee'cārā u'musepu nirā, a'ti di'tapu nirā, di'ta po'peapu nirā niwā. Tojo nicā dia pajiri maapu nirā niwā. Na a'tiro basapeowā:

Wiogu dujiri cūmurōpu dujigure nipe'tirā ñubuepeoato.

Nipe'tirā cūrē “Añuyu'rūami”, niato.

“Asistese, tutuase cuogu nimi”, niato.

Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rārē tojota ñubuepeonu'cūcā'to, niwā.

¹⁴ Na tojo nicā tu'orā, sō'onícārā ba'paritirā catirā weronojō bajurā “Tojota wa'ato”, niwā. Āpērā veinticuatro wiorā bucurā ejaque'a, cūrē catinu'cūgūrē ñubuepeowā.

6

Oveja wī'magū papera tūrūrē pāawā'cā'que ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ti tūrū pi'rabi'a'quere pāacā ī'awū. Cū pi'rabi'amu'tā'caro pāāca be'ro ni'cū sō'onícārā ba'paritirā catise cuorā nimu'tāgū yai pajigu sō'agū weronojō bajugu ucūsere tu'owu. Cū ucūse bu'po paase weronojō busuwu. A'tiro niwī:

—A'tia.

² Cũ tojo níca be'ro ni'cũ cabayu butigure ĩ'awũ. Cũ bu'ipu pesagu ni'cã buacatjêrê cuowĩ. Āpêrã cûrê ni'cã be'to dupoapu pesari be'tore peowã. Cũ a'mewêjê wapata'a'cu apaturi a'mewêjê wapata'aguti weewĩ tja.

³ Be'ro Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, apĩ catise cuogu wecu weronojõ bajugu nimu'tãgũ be'rocjũ ucũwĩ tja: —A'tia, niwĩ.

⁴ Be'ro apĩ cabayu sō'agũ wijawĩ. Cũ bu'i pesagure a'ti turipu nirãrê a'mewêjêdutigu o'ówĩ.

—A'mequêse marĩrõ niticã'to, niwĩ. Masãrê a'mewêjêcã weewĩ. Cûrê pajiri pĩjore o'owĩ.

⁵ Be'ro tja Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ. Cũ tojo weecã, apĩ catise cuogu masũ weronojõ diapoatigu ucũwĩ:

—A'tia, niwĩ.

Be'ro apĩ cabayu ñigũrê ĩ'awũ. Cũ bu'ipu pesagu ni'cãrõ nucũse queorore cuowĩ.

⁶ Catise cuorã weronojõ bajurã wa'teropure ni'cũ ucũcã tũ'owũ. A'tiro niwĩ:

—Ba'ase a'tiro wapatirosa'a. Ni'cã kilo trigo peri ni'cã numu da'rawapata'ase weronojõ wapatirosa'a. I'tia kilo cebada peri ni'cã numu da'rawapata'ase weronojõ wapatirosa'a. Ŭ'se piritari ba'ase, tojo nicã ũ'seducaco vino pe'ticã weeticã'to, niwĩ.

⁷ Be'ro Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ. Cũ pãacã, apĩ catise cuogu á pacu wũwã'cãgũ weronojõ bajugu ucũcã tũ'owũ:

—A'tia, niwĩ.

⁸ Be'ro apĩ cabayure ĩ'awũ. Cũ butiwijigu niwĩ. Cũ bu'i pesagu Wêrĩse wãmetiwĩ. Cũ be'ro apĩ wêrĩ'cãrã na nirõcjũpu sirutuwã'cãtiwĩ. Oveja wĩ'magũ a'ti turicjãrãrê cã'rõacã deco me'rã dajaro wêjêdutigu o'ówĩ. A'mewêjêse me'rã, ũjaboase me'rã, dutitise me'rã boadutigu o'ówĩ. Tojo nicã wa'icurã, yaiwa me'rã masãrê wêjêdutigu o'ówĩ.

⁹ Be'ro Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, na Ō'acũrê wa'icurã ũjũamorõ ñubuepeowuarore ĩ'awũ. To docapu Ō'acũrê êjõpeorã wêjêno'cãrã ejeripõ'rãrĩ niwũ. Na cûrê êjõpeose bu'iri, tojo nicã Jesucristo ye quetire werese bu'iri wêjêno'cãrã niwã. ¹⁰ Na tutuaro me'rã ucũwã. A'tiro niwã:

—Wiogu, añubutiagu, mu'ũ ña'ase moogũ ni'i. Mu'ũ “Weeguti” ní'quere queoro wee'e. ¿De'ro nicã mu'ũ nucũcãcjãrã ũsãrê wêjê'cãrãrê bu'iri da'rea'megũsari?

¹¹ Be'ro narê su'ti butisere o'owĩ. A'tiro niwĩ:

—Soonĩña yujupu. Āpêrã musã acawererã Jesucristo yere wererã musã weronojõ wêjêno'rãsama. Musã soorãsa'a. Téé “Ticũrãrê wêjêrãsama” ní'que wa'acãpu soorãsa'a, niwĩ.

¹² Be'ro Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu apero pi'rabi'a'carore pãawĩ tja. Cũ pãacã, di'ta pũrõ narãsãwũ. Mujĩpũ ũmucocjũ na'itĩ'a wa'awĩ. Wêrĩ'cãrãrê bujawetirã su'ti ñise sãñarõ weronojõ wa'awĩ. Mujĩpũ ñamicjũ dí weronojõ pũrõ sō'awĩ. ¹³ Ñocõa quẽ'rã ũ'muarõpu ní'cãrã nucũcãpu burũdijawã. Na yucũduca wĩ'mase weronojõ wa'awã. Yucũducamarĩcã wĩ'rõ pũrõ wa'acã, burũdija'a. Tojo weronojõ wa'awã. ¹⁴ Ŭ'muse marĩ paperare tũrêrõ weronojõ bajudutia wa'awũ. Nipe'tise ũrũpagu, opañoa apesepu wa'awũ. ¹⁵ A'ti ũmucocjãrã wiorã ũtã tutiripu du'tiwã. Tojo nicã ũrũpagu cjase ũtãpaga pacase docapu du'tiwã. Āpêrã quẽ'rã peje cuorã, surara wiorã, tutuarã, da'raco'terã, da'raco'tetirã du'tiwã. ¹⁶ Na ũrũgũrê, ũtãpagare niwã:

—Ŭsã bu'i burũpejaya. Wiogu dujiri cũmurõpu dujigu ũsãrê bu'iri da'regu weemi. Ŭsãrê cã'mota'aya. Oveja wĩ'magũ quẽ'rã ũsãrê uputu bu'iri da'regu weemi.

Cã'mota'aya. ¹⁷ Masãrẽ bu'iri da'reatji numu nitoja'a. ¿Noa põtẽobosari tere? ni caricũwã.

7

Israe ye cururicjãrãrẽ Õ'acũ wãmerẽ ñaacũu'que ni'i

¹ Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu te pi'rabi'a'quere pãacã ï'áca be'ro apeye ï'awũ. Ba'paritirã Õ'acũrẽ wereco'terã a'ti nucũcãpure ba'paritise sumutoripũ nu'cũcã ï'awũ. Nánucũ wĩ'rõ na tiro ejasere cã'mota'awã. Tojo weero wĩ'rõ di'tapure, dia pajiri maapure, yucupagu bu'ipure wẽeotiwũ. ² Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu quẽ'rãrẽ ï'awũ. Cũ mujĩpũ mujãtiro pe'e a'tiwĩ. Cũ Õ'acũ catinu'cũgũ wãme ñaacũurõrẽ cuowĩ. Æ'rã ba'paritirã di'tare, dia pajiri maarẽ dojorẽdutino'cãrã niwã. Cũ narẽ caricũwĩ:

³ —Di'ta, maarẽ, yucupagure dojorẽticã'ña yujupũ. Marĩ wiogure da'raco'terãrẽ na diapoapũ cũ wãmerẽ ñaacũuca be'ropũ dojorẽña, niwĩ.

⁴ Ciento cuarenta y cuatro mil masã Israe pãrãmerã nituriase cururicjãrã na diapoapũ ñaacũuno'wã. ⁵ Judá ya curuacjãrã doce mil ojañaacũuno'wã. Rubén ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Gad ya curuacjãrã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. ⁶ Æpẽrã Aser ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Neftalí ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Manasés ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. ⁷ Tojo nicã Simeó ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Leví ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Isacar ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. ⁸ Zabulõ ya curuacjãrã quẽ'rã doce mil ñaacũuno'wã. José ya curuacjãrã doce mil ñaacũuno'wã. Benjamí ya curuacjãrã quẽ'rã ticurãta doce mil ñaacũuno'wã. Nipe'tirã na ye diapoaripure ñaacũuno'cãrã dia'cũ niwã.

Su'ti butise sãñarã pãjãrã Õ'acũ põtẽorõ nu'cũse queti ni'i

⁹ Israe ye cururicjãrãrẽ ñaacũuno'ca be'ro a'tiro ï'awũ. Pãjãrã masã nipe'tise cururicjãrã, mejẽcã ucũrã, nipe'tirocjãrãpure ï'awũ. Na wiogu dujiri cũmurõ põtẽorõ, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu põtẽorõ nu'cũwã. Pãjãrã waro niwã. Ne ba'paqueota basiotiwã. Na su'ti butisere sãña, pũrĩ opa querire cuowã. ¹⁰ Na caricũwã:

Õ'acũ marĩ wiogu marĩrẽ yu'ruogu nimi.

Cũ wiogu dujiri cũmurõpũ dujimi.

Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu quẽ'rã marĩrẽ yu'ruogu nimi, ni caricũwã.

¹¹ Nipe'tirã Õ'acũrẽ wereco'terã wiogu dujiri cũmurõ sumutopũ nu'cũmajãmisutuawã. Tojo nicã sõ'onícãrã wiorã bucurãrẽ, æpẽrã catise cuorã weronojõ bajurãrẽ majãmisutuawã. Na Õ'acũrẽ wereco'terã wiogu dujiri cũmurõ tiro ejaque'a, Õ'acũrẽ ñubuepeorã na diapoarire paamu'rĩque'awã. ¹² A'tiro niwã:

A'tiro wa'ato marĩ wiogure.

Nipe'tirã ñubuepeoato.

“Asistegu, masĩpe'ogu nimi”, niato.

Cũrẽ ëjõpeoato.

Nipe'tirã “Añuyũ'ruami”, niato.

Nipe'tirãrẽ dutimi.

“Tutuayũ'rugũ nimi”, niato.

A'te tojota ninu'cũato.

Tojota niato, ni ëjõpeowã.

¹³ Ni'cũ wiogu bucu yu'ure sërĩtiña'wĩ:

—Ā'rā su'ti butise sãñarā ¿no'ocjārā niti? ¿No'opu a'tiaporī? niwī. ¹⁴ Yu'u cūrē yu'tiwu:

—Wiogu, mu'u masisa'a.

Cū pe'e yu'ure niwī:

—Ā'rā nucūcācjārā pūrō pi'eticaterore na quē'rā pi'eti'cārā nima. Na Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wērīse me'rā na ejeripō'rārīpu ña'ase moorā tojacārā niwā. ¹⁵ Tojo weerā na Ō'acū dujiri cūmurō tiro ninu'cūcā'ma. Cū ya wi'ipure umucorinucū, ñamirīnucū cū uaro weema. Wiogu dujiri cūmurōpu djugu na me'rā nimi. Narē co'temi. ¹⁶ Na ujaboa, acowonemosome. Narē mujīpū umucocjū ũjūanemosome. Asise ñaisere tu'oña'nemosome. ¹⁷ Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu wiogu dujiri cūmurō pu'topu nigū ovejare co'tegu weronojō narē co'tegusami. Aco wijari pepu miagūsami. Tere sī'rīrā, catinu'cūrāsama. Ō'acū nipe'tirā na ya'coco wijarārē tuucoegusami.

8

Papera tūrūrē na pi'rabi'atuo'que queti, tojo nicā uru me'rā weecaga ũjūamorōpeocja queti ni'i

¹ Be'ro Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu na pi'rabi'atuo'carore pāawī. Cū pāacā, nipe'tiro u'musepu di'tamarīa wa'awu. Ni'cā hora deco tojo wa'awu. ² Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā cū pu'to nu'cūrārē ī'awū. Narē nānucū putise coronetare o'owī. ³ Be'ro apī Ō'acūrē wereco'tegu a'tiwī. Cū u'mutise ũjūamorōcja uru me'rā weecagare cuowī. Cū Ō'acūrē wa'icūrā ũjūamorō ñubuepeowuaro pu'topu ejanu'cāwī. Peje u'mutise cūrē ũjūamorōpeoatjere o'owā. Nipe'tirā Ō'acū yarā cūrē sērī'que me'rā morēsu'u ũjūamorōpeoatjere o'owā. Cū uru me'rā wee'caro u'mutise ũjūamorōwuaropu wiogu dujiri cūmurō pōtēorōpu tere ũjūamorōwī. ⁴ Cū ũjūamorōse u'mutise o'me Ō'acū tiropu mājāawū. Ō'acū yarā cūrē sērī'que me'rā morēsu'umājāawū. ⁵ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegu u'mutise ũjūamorōwuaropu cjase pecame'e ũjūamo'a'quere u'mutise ũjūamorōcjapu ōrēsāawī. Be'ro tiga cjasere a'ti nucūcāpure po'odijowī. Cū tojo wēeca be'ro bu'po paacā, uputu bususere tu'owu. Bu'po ya'bacā ī'awū. Tojo nicā di'ta narāsāwū.

Ō'acūrē wereco'terā coroneta putiatje ni'i

⁶ Be'ro siete Ō'acūrē wereco'terā na coroneta putisere apoyuwā.

⁷ Nimu'tāgū putiwī. Cū putīca be'ro yusuase peri a'ti nucūcāpure burudijawu. Tojo nicā pecame'e dí me'rā morē'que burudijawu. Tojo wa'acā, di'ta cā'rō decobocure ũjūwū. Yucupagu quē'rā mejārōta decobocureputa ũjūwū. Nipe'tise tá ũjūpe'tia wa'awu.

⁸ Cū be'rocjū putiwī. Cū putīca be'ro ni'cāgū ũrūgū ũjūcju dia pajiri maajopu doqueño'owū. Ti maa decobocure dí maa wa'awu. ⁹ Dia pajiri maacjārā decobocure wērīwā. Yucusupawu quē'rā ti maapu nise decobocure mirī ũjūacō'ano'owū.

¹⁰ Be'ro, puarā be'rocjū putiwī. Cū putīca be'ro ñocōawū pajigu u'muarōcjū burudijawī. Burudijagu, sī'orī tuturojo weronojō ũjūdjawī. Cū diapure, o'majā maarīacāpure decobocure doquebi'peque'awī. ¹¹ Ñocōawū “Sū'egū” wāmetiwī. Aco a'ti nucūcā cjase cū doqueque'a'caro ejatuario aco sū'ese wa'awu. Te acore sī'rīrā, pājārā masā wērīwā.

¹² I'tiarā be'rocjū putiwī tja. Cū puticā, mujīpū umucocjū decobocure dojowī. Umucore decobocure bo'reyutiwī. Ñamicjū tojota wa'awī. Ñocōa quē'rā pājārā decobocure dojowā. Na decobocure ñamipure ne bo'reyutiwā.

¹³ Be'ro ĭ'awũ tja. Ni'cũ á pacu a'ti umuco decopu wuucã ĭ'awũ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Ăpērã ĭ'tiarã Ő'acūrē wereco'terã puticã, ña'abutiario wa'arosa'a a'ti nucũcãcjārārē, niwĩ.

9

¹ Ba'paritirã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ñocõawũ nucũcãpu burudija'care ĭ'awũ. Cūrē ni'cã sawi o'owã. Cope nibajudutidijari pe cja sawi niwũ. ² Be'ro cũ ti pere pãowĩ. Pãoca be'ro o'me pajiro wijawu. Ti pe cjase o'me mujĩpūrē tuubi'acã'wũ. Na'itĩ'a wa'awu. ³ Te o'me me'rã pãjārã mu'murĩwi'ia wuwijaaawã. Nipe'tiropu wuuse'sa wa'awã. Na mu'murĩwi'ia a'ti nucũcãcjārã cutipa weronojõ toawã. Na sipapure cutipa weronojõ toacja cuowã. ⁴ Narē táre, otesere, yucupagure dojorēdutigu mejēta weewĩ. Masã na diapoapu Ő'acũ wãme ñaacũuno'ña marĩrã dia'cūrē toadutiwĩ. ⁵ Narē toawējēdutitiwĩ. Ni'cãmocuse mujĩpūrĩ narē pũrĩcã weedutiwĩ. Na toase cutipa weronojõ pũrĩwũ. ⁶ Tojo wa'ari curare masã uputu wērĩsĩ'rĩmiwã. Na wērĩsĩ'rĩmicã, basiotiwu.

⁷ Mu'murĩwi'ia cabayua a'mewējēse duporo apoyu'cārã weronojõ bajuwã. Na dupopapu uru me'rã wee'que be'tori weronojõ bajusere pesawã. Na diapo masũ diapo weronojõ bajuwu. ⁸ Na poarire numia weronojõ poanu'motiwã. Na upicari yai upicari weronojõ bajuwu. ⁹ Na upure cã'mota'arã, cõmesu'ti weronojõ bajusere cuowã. Na wuucã, uputu busuwu. Masã a'mewējērã wa'arãtirã, cabayua wejesepawu wa'aro weronojõ busuwu. ¹⁰ Na sipapu toase cuose me'rã ni'cãmocuse mujĩpūrĩ masārē toawã. ¹¹ Mu'murĩwi'ia wiogu nibajudutidijari pejo wiogu nimi. Cũta ti pere sawipãawĩ. Cũ wãme hebreo ye me'rã Abadón wãmetimi. Griego ye me'rã Apolión wãmetiwĩ. Dojorērĩ masũ nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹² Nimu'tãse ña'ase pe'ti'i. Pũaro du'sa'a.

¹³ Ni'cãmocurã be'rocjũ putiwĩ. Cũ puticã, ni'cũ ucũcã tu'owu. Ő'acũ nirõpu Ő'acūrē u'mutise ũjũamorõ ñubuepeowuaro uru me'rã wee'caro niwũ. To bu'ipu ba'paritise capesa'ri niwũ. Te wa'teropu Ő'acũ ucũcã tu'owu. ¹⁴ Cũ coroneta putigare a'tiro niwĩ:

—Ba'paritirã Ő'acūrē wereco'terã du'tenu'cõ'cārārē pãaña. Na pajiri maajo Éufrates wãmetiri maa pu'to nima, niwĩ.

¹⁵ Cũ tojo nĩca be'ro ã'rã pãano'wã. Na ba'paritirã Ő'acūrē wereco'terã nipe'tirã a'ti turicjārārē decobocurepu wējērã wa'awã. Narēta Ő'acũ a'tiro weecu niwĩ. “Ti hora, ti numu, ti mujĩpũ, ti cũ'ma nicã, musã bu'iri da'rerãsa'a”, ni besecũúcũ niwĩ. Queoro cũ ní'caronojõ wa'awu. ¹⁶ Na me'rã pãjārã surara cabayua me'rã niwã. Narē pãjārã waro doscientos millones nima nisere tu'owu.

¹⁷ Cabayua, tojo nicã na bu'i pesarã a'tiro bajuwã. Na bu'i pesarã na cutiroke cã'mota'asere sõ'arõ, ya'saro, ewuro cuowã. Cabayua na dupopare yaijo weronojõ dupopatiwã. Na useropu pecame'e ũjũwijawu. O'me wijawu. Tojo nicã azufre wãmetise ope weronojõ sipise ũjũwijawu. ¹⁸ Te ĭ'tiaro pecame'e, o'me, azufre me'rã masārē decobocure wējēwã. ¹⁹ Cabayua na useri me'rã, na ye pĩcõrĩ me'rã masārē wējēwã. Na ye pĩcõrĩ yapari aña dupoa weronojõ bajuwu. Te me'rã masārē dutida'rewã.

²⁰ Ăpērã masã pecame'e, o'me, azufre me'rã wērĩtirã pe'e na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Na wãtiarē ějõpeosere du'utiwã. Na ějõpeose yee'que uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, bronce me'rã wee'que, ũtãperi me'rã wee'que, yucupagu me'rã wee'quere ñubuepeodu'utiwã. Te queose na ějõpeose yee'que peje ne ĭ'ati, ne tu'oti, ne sijawe'e. Tojo nimicã, ne ñubuepeodu'utiwã. ²¹ Tojo nicã masārē wējēcõ'asere, na

ãpêrârê dojorêsere du'utiwã. Apeyere, na no'o uaro a'metârâbajaque'atisere, ãpêrã yere yajasere ne du'utiwã.

10

Õ'acûrê wereco'tegu papera turiacã me'rã nu'cûse ni'i

¹ Be'ro apĩ Õ'acûrê wereco'tegu tutuagu u'musepu ní'care dijaticã ï'awũ. Cũ o'mecurua decopu dijatiwĩ. Cũ dupoa bu'i bu'eda niwũ. Cũ ya diapoa mujĩpũ umucocjũ weronojõ asistewu. Cũ ñecãrĩ ãjũsébotari weronojõ bajuwu. ² Cũ omocãpu papera pãáca turiacãrê cuowĩ. Cũ diacjũca du'pocãrê pajiri maajopu u'tacũunu'cũwĩ. Cũpe pe'ere di'tapu u'tacũunu'cũwĩ. ³ Cũ topu nu'cũgũ yaijo weronojõ pũrõ caricũwĩ. Cũ caricũcã, siete bu'poa ucũwã. ⁴ Na ucũca be'ro na ucũsere ojanu'cãmiwã. Tojo weeri cura ni'cũ u'musepu nigũ yu'ure niwĩ:

—Na bu'poa ucũsere ãpêrârê wereticã'ña. Ojaticã'ña tere, niwĩ.

⁵ Be'ro yu'u dia pajiri maapu, di'tapu nu'cũcã ï'a'cu cũ ya diacjũcamocãrê sĩomorõwĩ. ⁶ Cũ a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ catinu'cũgũ nimi. U'muse, di'ta, pacase maarĩ nipe'tirã tepu nirãrê wee'cu nimi. Õ'acũ wãme me'rã nigũti. Marĩ yucue'que pe'tia wa'a'a. Yucuenemosome. ⁷ Õ'acûrê wereco'tegu nituogu putinu'cãrĩ curare a'tiro wa'arosa'a. Õ'acũ “Tojo weeguti” ní'que masĩno'ña marĩ'que wa'abaque'orosa'a. Cũ, cũ ye queti weremu'tãrĩ masãrê “A'tiro weeguti” ní'que queoro wa'arosa'a, niwĩ.

⁸ Cũ tojo níca be'ro u'musecjũ yu'ure “Ojaticã'ña” ní'cu a'tiro niwĩ:

—Sĩ'i, maajopu, di'tapu u'tacũunu'cũgũ tiropu wa'aya. Cũ ya turi pãaca turiacãrê miiña, niwĩ.

⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u cũ tiropu wa'awu.

—Mu'u ya turire o'oya, niwũ. Yu'u sêrĩcã tu'ogu, a'tiro niwĩ:

—Miiña. Ti pũrĩrê ba'aya. Mu'u ba'acã, mumia mumi weronojõ i'pitirosa'a. Mu'u paagapu pe'ere sũ'ese dojorosa'a, niwĩ.

¹⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, yu'u ti turiacãrê miiwũ. Mii, ba'awu. Yu'u ba'acã, mumi weronojõ i'pitiwu. Paagapu pe'ere sũ'e nicãti. ¹¹ Be'ro Õ'acûrê wereco'terã yu'ure niwã:

—Õ'acũ cũ ucũsere wereapogu wa'aya tja. Cũ peje macãrĩcjãrãrê, peje di'tacjãrãrê, mejêcãrĩ ucũrãrê na ye cjasere weremi. Tere weregu wa'aya. Tojo nicã wiorã quẽ'rãrê “Õ'acũ tojo niami”, ni wereya, niwã.

11

Puarã Õ'acũ ye cjasere wereri masã wee'que ni'i

¹ Be'ro yu'ure a'tiro weewã. Ārũgũ wi'i wéerã queocju weronojõ bajucjare o'owã. Õ'acũ yu'ure a'tiro niwĩ:

—Õ'acũ wi'ire queogu wa'aya. Na u'mutise ãjũamorõ ñubuepeowuaro quẽ'rãrê queoya. Topu ñubuerã quẽ'rãrê ba'paqueoya. ² Õ'acũ wi'i sumutoma queoticã'ña. Te aperocjãrãrê o'o'que di'ta ni'i. Na cuarenta y dos mujĩpũrĩ Õ'acũ ya macã Jerusalẽ di'tare dojorẽnu'cũrãsama, niwĩ.

³ Be'ro Õ'acũ ninemowĩ tja:

—Puarã yãrã, yé cjasere wererãrê o'óguti. Na peje umucori, mil doscientos sesenta numurĩ yé cjasere ucũrãsama. Na bujawetisere ï'orã na weewuaronojõpuma su'ti wãquĩsenojõrê sãña, ucũrãsama, niwĩ.

⁴ Ārã puarã yucugu olivo wãmetisepagu weronojõ nima. Te puagu olivopagu Õ'acûrê da'raco'terã nima, nirõ wee'e. Náta tja puaga s'osepa weronojõ nima. A'ti

nucũcãcjã wiogu Õ'acũ ĩ'orõpu sĭ'onu'cũma. ⁵ Āpẽrã narẽ mejẽcã weesĩ'rĩcã, na ɯseropu pecame'e ɯjũwijasama. Narẽ ĩ'atu'tirãrẽ ɯjũacõ'ape'ocã'sama. Tojo weerã nipe'tirã narẽ mejẽcã weesĩ'rĩrãnojo wẽrĩsama. ⁶ Na Õ'acũ ye cjase wereri curare acoro pejaticã weemasĩsama. Tojo nicã acore dí weronojo dojocã weemasĩsama. Apeyere, masãrẽ no'o nisenonojo ña'arõ wa'acã weemasĩsama. No'o na weesĩ'rĩrõ weemasĩsama. ⁷ Na, narẽ wereduti'quere weretu'ajaca be'ro ĩ'abajudutidijari pecjũ ña'agũ narẽ a'mewẽjẽgũsami. Narẽ wapata'a, wẽjẽcõ'agũsami. ⁸ Na pũarã ye upure masã na sijaropu pajiri macãjopu cũurãsama. Ti macãjo Jesucristore na wẽjẽca macã ni'i. Ti macãcjãrã ña'arã nitjãrã, Sodomacjãrã, Egiptocjãrã weronojo nima. ⁹ I'tia nũmu ape nũmu deco nipe'tise macãrĩcjãrã, nipe'tise cururicjãrã na ye upure ĩ'arãsama. Tojo nicã nipe'tirã mejẽcãrĩ dia'cũ ucũrã, nipe'tise di'tacjãrã na ye upure ĩ'arãsama. Tere yaadutisome. ¹⁰ Na Õ'acũ yere wererã pi'ecũoro masãrẽ tũ'oña'cã weecãrã niwã. Tojo weerã a'ti nucũcãpu nirã na wẽrĩ'quere ĩ'arã, e'catirãsama. Na ɯpũtu e'catirã, a'merĩ apeyenojo o'orãsama. ¹¹ I'tia nũmu ape nũmu deco be'ro Õ'acũ narẽ masõwĩ tja. Na wã'cãnu'cãcã ĩ'arã, masã ɯpũtu ɯcuawã. ¹² Ni'cũ ɯ'musepu nigũ narẽ tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Mujãtia.

Cũ tojo nicã tũ'orã, na o'mecurua me'rã mujãawã. Na mujãacã, narẽ ĩ'atu'ti'cãrã ĩ'awã. ¹³ Na mujãarĩ cura di'ta pũrõ narãsãwũ. Ti macãpure peje wi'seri bũrũdijawũ. Pãjãrã siete miltiri masã wẽrĩwã. Āpẽrã du'sa'cãrã ɯpũtu uirã, “Õ'acũ ɯ'musepu nigũ tutuayũ'rũnu'cãmi”, niwã.

¹⁴ Pũati ña'arõ wa'atoja'a. Maata apero wa'abaque'orosa'a tja.

Õ'acũrẽ wereco'tegu cã putitũo'que ni'i

¹⁵ Õ'acũrẽ wereco'tegu nituogu putiwĩ. Ʋ'musepu nirã tutuaro me'rã na ucũcã tũ'owũ. A'tiro niwã:

Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ marĩ wiogu nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiogu sãjãmi.

Cũ bese'cu Cristo tojota sãjãmi.

Cũ dutinu'cũgũsami, niwã.

¹⁶ Tojo wa'asere ĩ'arã, sõ'onícãrã veinticuatro wiorã bũcũrã a'tiro weewã. Na wiorã dujise cũmurĩ Õ'acũ põtẽorõpu dujirã cũ tiro ejaque'awã. Cãrẽ ñubuepeorã, na dũpopare paamu'rĩque'awã. ¹⁷ A'tiro niwã:

Õ'acũ, ɯsã wiogu tutuayũ'rũnu'cãgũ, mũ'urẽ e'catise o'o'o.

Mũ'u ne warocjũ, be'rocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũgũ ni'i.

Mũ'u tutuase me'rã ni'cãrõacã wiogu sãjãnu'cã'a.

Nipe'tirãrẽ dutinu'cã'a.

Tojo weerã mũ'urẽ e'catise o'o'o.

¹⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã mũ'urẽ ɯatirã uamiwã.

Mũ'u narẽ bu'iri da'rerĩ nũmu eja'a.

Tojo nicã wẽrĩ'cãrã quẽ'rãrẽ bu'iri da'reritero ni'i.

Ni'cãrõacãrẽ nipe'tirã mũ'u yarãrẽ wapayegusa'a.

Mũ'u ye cjasere wereturiari masãrẽ wapayegusa'a.

Wiopesase me'rã mũ'urẽ ẽjõpeorã wiorãrẽ, mejõ nirãrẽ wapayegusa'a.

A'ti nucũcãcjãrãrẽ dojorẽrã quẽ'rãrẽ cõ'arĩ nũmu ni'i, niwã.

¹⁹ Na tojo nica be'ro Õ'acũ wi'i ɯ'musepu nirĩ wi'i sope pãrĩwũ. Ti wi'i po'peapure ni'cã acarõ niwũ. Ti acarõ Õ'acũ “A'tiro weeguti masã me'rã” ni, cũ ojãca pjĩrẽ cũori acarõ niwũ. Tojo wa'aca be'ro bũpo ya'bacã ĩ'awũ. Bũpo paasere, tojo nicã mejẽcã bũsũsere tũ'owũ. Di'ta pũrõ narãsãwũ. Yũsũase aco peri bũ'a'que peri paca bũrũwũ.

12

Numio ye queti, tojo nicã pĩrõ weronojõ bajugu ye queti ni'i

¹ Be'ro ʉ'muarõpu mejẽcã bajuse paca bajuacã ï'awũ. Ni'cõ numiorẽ ï'awũ. Co mujĩpũ ʉmucocjũpu omabi'a'caro weronojõ asistewõ. Mujĩpũ ñamicjũ bu'ipũ nu'cũwõ. Co ɖupoapure ni'cã be'to pesawõ. Ti be'to doce ñocõa cʉowũ. ² Co nijĩpaco niwõ. Co wuatji ɖuporoacã pũrĩno'gõ ʉputu caricũwõ. ³ Be'ro ʉ'muarõpu mejẽcã bajuse ï'awũ tja. Ni'cũ pĩrõ weronojõ bajugu sõ'agũjore ï'awũ. Cũ siete ɖupopa cʉowĩ. Diez capesa'ritigũ niwĩ. ɖupopanucũ pesase be'tori pesawĩ. ⁴ Cũ pĩcõrõ me'rã decobocure ʉ'musepu nirã ñocõarẽ paastedijowĩ. Cũ numio põ'rãticã, maata ba'aguti nígũ, co tiro nu'cũwĩ. ⁵ Co ni'cũ wĩ'magũ wuawõ. Cũta nipe'tirocjãrã wiogu niacjũ niwĩ. Tutuaro me'rã masãrẽ narẽ dutiacjũ niwĩ. Cũ bajuáca be'ro maata Õ'acũ tiro cũ wiogu ɖujiri cūmurõpu miano'wĩ. ⁶ Numio pe'e masã marĩrõpu Õ'acũ apo'carõpu du'tiwõ. Topu core peje mil doscientos sesenta numũrĩ ba'ase ecawã.

⁷ Be'ro ʉ'muarõpu a'mewẽjẽse wa'awũ. Õ'acũrẽ wereco'tegu Migue wãmetigu ãpẽrã cũ yarã Õ'acũrẽ wereco'terã me'rã pĩrõjo me'rã a'mewẽjẽwĩ. Pĩrõ quẽ'rã cũ yarã me'rã a'mewẽjẽwĩ. ⁸ Pĩrõ wapata'amasĩtiwĩ. Na ʉ'musepure no'o nirõ bocatiwã. ⁹ Õ'acũ pĩrõrẽ cõ'acã'wĩ. Cũta ne warocjũ pĩrõ nino'gũ nimi. Cũ wãtĩ nimi. Nipe'tirãrẽ a'ti nucũcãcjãrãrẽ mejẽcã ẽjõpeocã weegũ nimi. Õ'acũ cũrẽ, cũ yarã me'rã nucũcãpu cõ'adijowĩ.

¹⁰ Tojo wa'áca be'ro ni'cũ ʉ'musepu nigũ tutuaro me'rã ucũdijocã tu'owũ. A'tiro niwĩ:

Marĩrẽ yu'rũose nitoja'a.

Õ'acũ tutuasere, cũ marĩ wiogu nise nitoja'a.

Cũ bese'cu Jesucristo tutuase me'rã cũ wiogu nise quẽ'rã nitoja'a.

Õ'acũ wãtĩrẽ ʉ'musepu ní'cure a'ti nucũcãpu cõ'adijowĩ.

Wãtĩ ʉmucorinucũ, ñamirĩnucũ a'tiro weewĩ.

Õ'acũpure weresãgũ, marĩ acawererã Õ'acũ yarãrẽ “Ña'arõ tojo weema”, ninu'cũwĩ.

¹¹ Õ'acũ yarã marĩ acawererã wãtĩrẽ docaque'acã weewã.

Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wẽrĩse me'rã, cũ ye dí o'maburose me'rã tojo weewã.

Na catiri ʉmucore ma'itirã, Õ'acũ ye quetire werese me'rã cũrẽ tojo weewã.

Ãpẽrã narẽ wẽjẽsĩ'ricã, na weredu'utiwã.

Wẽrĩsere uitiwã.

¹² Wãtĩrẽ cõ'ase ye bu'iri Õ'acũrẽ wereco'terã, nipe'tirã ʉ'musepu nirã, e'catiya.

Nucũcãpu, dia pajiri maacjãrãma ña'abutia'a.

Wãtĩ mʉsã tiropu uadijami.

Cã'rõacã yu'ure ɖu'sa'a bu'iri da'reatjo nígũ, tojo weemi, niwĩ.

¹³ Pĩrõjo nucũcãpu cõ'acã ï'agũ, wĩ'magũ wu'a'core nũrũwĩ. ¹⁴ Õ'acũ pe'e core á pacu wuuse pacare o'owĩ. Te me'rã co pĩrõjore du'tigo, wuawã'cãwõ. Co masã marĩrõpu du'tiwõ. Topu Õ'acũ i'tia cũ'ma ape cũ'ma deco core ba'ase ecawĩ. ¹⁵ Be'ro pĩrõ diajo dojo, core miiburũato nígũ cũ ʉserõpu acore e'ocũuwĩ. Co numiorẽ o'maburodutigu tojo weewĩ.

¹⁶ Cũ tojo weecã, di'ta core weetamuwũ. Pĩrõ cũ e'ocũuse diajo dojosere si'bisãjãcã weewũ. ¹⁷ Tojo wa'acã ï'agũ, pĩrõ numio me'rã uayũ'rũawĩ. Be'ro co pãrãmerã nituriarã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'awĩ. Na Õ'acũ duti'quere weerã Jesucristo ye bu'esere ẽjõpeonu'cũrã nima. ¹⁸ Pĩrõjo pajiri maa sumutõpu ejanũ'cãwĩ.

13

Puarã mejêcã bajurã ye queti ni'i

¹ Dia pajiri maa sumutopure ni'cũ mejêcã bajugu wã'cãpa'awĩ tja. Cũ quẽ'rã siete dupopa cuowĩ. Apeyere diez capesa'ritiwĩ. Cũ capesa'rinucũ pesase be'torire cuowĩ. Cũ dupopapure Ô'acũ yabise wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. ² Cũ yai weronojõ do'rowĩ. Cũ buco weronojõ du'pócãtigũ niwĩ. Cũ pajigu yai weronojõ userotiwĩ. Pĩrõ cãrẽ cũ tutuasere o'owĩ. Cãrẽ ña'arã wiogu dujiri cūmurõpu dupowĩ. “Masã mu'ũ dutisere yu'tiato”, niwĩ. ³ Ni'cã dupoapure ña'arĩ cãmirõjo wã'ñarõ weronojõ bajuwũ. Yatica cãmirõ weronojõ niwũ. Ti cãmirõrẽ ï'arã, a'ti nucũcãcjãrã wẽrĩ masã'cure weronojõ cãrẽ ï'awã. Upũtu ï'amarĩa, cãrẽ sirutuwã. ⁴ Masã pĩrõ quẽ'rãrẽ ñubuepeowã. Cũ mejêcã bajugure masãrẽ dutimasĩsere o'ose bu'iri tojo weewã. Mejêcã bajugure ñubuepeorã, a'tiro niwã:

—Ne ã'rĩ weronojõ tutuayũ'rugũ marĩmi. Ne ni'cũ cũ me'rã a'mewẽjẽmasĩtisami, ni ejõpeowã.

⁵ Pĩrõjo mejêcã bajugure a'tiro ucũcã weewĩ: “Nipe'tirã yu'ruoro ni'i yu'ũ”, ni ucũcã weewĩ. Tojo nicã Ô'acũ yabisere ucũwĩ. Pĩrõ cãrẽ “Cuarenta y dos mujĩpũrĩ masãrẽ dutigu wa'aya”, niwĩ. ⁶ Cũ duti'caronojõta weewĩ. Ô'acũrẽ ña'arõ ucũ, cũ wãmerẽ, cũ nirõ u'musepũ ña'arõ ucũwĩ. Tojo nicã u'musepũ nirã quẽ'rãrẽ ña'arõ ucũwĩ. ⁷ Apeye quẽ'rãrẽ pĩrõ Ô'acũ yarã nucũcãpu nirã me'rã cãrẽ a'mewẽjẽdutigu o'owĩ. Narẽ a'mewẽjẽ wapata'atojagũpu du'uwĩ. Cãrẽ nipe'tise cururicjãrãrẽ, nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise macãrĩcjãrãrẽ, mejêcã ucũrãrẽ dutimasĩsere o'owĩ. ⁸ Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã mejêcã bajugure ñubuepeowã. Na, na wãmerẽ Ô'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wẽjẽno'cu ya pũrĩpũre ojaõ'ono'ña marĩcãrã niwã. Ti pũrĩ a'ti di'ta weenu'cãrĩ cura catise cuorãrẽ ojaõ'ono'ca pũrĩ nicaro niwũ.

⁹ O'meperi cuorã a'tere tu'oya. ¹⁰ “Bu'iri da'reri wi'ipũ sörõno'rãsama” nino'cãrã sãjããrãsama. “Di'pĩjjo me'rã wẽjẽno'rãsama” nino'cãrã ti pjĩ me'rãta wẽjẽno'rãsama. Tojo wa'ari curare Ô'acũ yarã wãcũtutuaya. Ô'acũrẽ ejõpeoya.

¹¹ Be'ro apĩ mejêcã bajugure ï'awũ tja. Cũ di'ta po'peapũ ní'cu mujãtiwĩ. Cũ oveja weronojõ puaro capesa'ritiwĩ. Cũ ucũse pũrĩcã pĩrõjo weronojõ busũwũ. ¹² Cũ mejêcã bajugu yai weronojõ bajugu dutisere cuowĩ. Cũ yai weronojõ bajugu cãmirõjo yatino'masã'cure a'tiro weebosawĩ. Nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ cãrẽ ñubuepeocã weewĩ. ¹³ Be'ro cũ basu pe'e mejêcã bajuse paca weeĩowĩ. Masã ï'orõpu pecame'e u'muarõpu ní'quere di'tapũ dijaticã weewĩ. ¹⁴ Cãrẽ tutuase o'o'que me'rã yai weronojõ bajugure mejêcã bajuse paca weeĩowĩ. Masãrẽ yai weronojõ bajugure ejõpeodutigu tojo weewĩ. Narẽ yai weronojõ bajugu queosere yeedutiwĩ. Cũ yai weronojõ bajuguta di'pjĩ me'rã cãmida'reno'cu nimigũ, catiwĩ. ¹⁵ Oveja capesa'ri weronojõ cuogu a'tiro weemasĩsere cuowĩ. Yai weronojõ bajugu queose yee'quere caticã weemasĩsere cuowĩ. Te me'rã cũ queose yee'quere ucũdutiwĩ. Tojo nicã te yee'que queosere ñubuepeotirãrẽ wẽjẽdutigu tojo weewĩ. ¹⁶ Apeyema nipe'tirãrẽ a'tiro weedutiwĩ. Na diapoapure o na ya diacjũcamocãpũre apeyenojõ ojaõ'odutiwĩ. Mejõ nirãrẽ, wiorãrẽ, peje cuorãrẽ, pajasecuorãrẽ, ãpẽrãrẽ da'raco'terãrẽ, da'raco'tetirãrẽ tojo weedutiwĩ. ¹⁷ Tojo ojaõ'ono'ña marĩrãma ne duudutiti, ne duadutitino'wã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩrã o cũ wãme weronojõ bajusere moorã quẽ'rã mejãrõta ne duudutiti, ne duadutitino'wã. ¹⁸ A'tere tu'omasĩse cuorua'a. No'o tu'omasĩgũnojõ yai weronojõ bajugu wãmerẽ masĩta basio'o. Cũ cuori wãme masã wãme ni'i. Cũ wãme seiscientos sesenta y seis ni'i.

14

Ciento cuarenta y cuatro mil masã Õ'acũrẽ basapeo'que ni'i

¹ Be'ro yu'u Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ũrũgũ Sión wãmeticjũ nu'cũcã ĩ'awũ. Cũ me'rã pãjãrã ciento cuarenta y cuatro mil masã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu wãmerẽ, cũ pacu wãmerẽ na diapoapu ojaõ'ono'cãrã niwã. ² Be'ro u'musepu uputu busudijaticã tu'owu. Peje maarĩ pu'eeja o'maburose weronojõ busudijatiwu. Bupo pũrõ paaro weronojõ busuwu. Pãjãrã buapũtẽsere buapũtẽrõ weronojõ busuwu. ³ Na ciento cuarenta y cuatro mil masã wiogu dujiri cũmurõ pu'topu niwã. Na sũ'onícãrã ba'paritirã catise cuorã weronojõ bajurã ĩ'orõpu, tojo nicã wiorã bucurã ĩ'orõpu basawã. Apeye ma'ma basasere basapeowã. Na dia'cũ tere basamasĩwã. Āpẽrã na basasere ne basamasĩtiwã. Na a'ti nucũcãcjãrã wa'teropu nirã Õ'acũ yu'ruono'cãrã niwã. ⁴ Na ne ni'cãti numia me'rã ña'arõ weeticãrã niwã. Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure no'o cũ wa'aro sirutuã. Na a'ti nucũcãcjãrã wa'teropure yu'ruono'cãrã niwã. Na Õ'acũrẽ, Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugure ñubuepeo o'omu'tã'cãrã nicãrã niwã. ⁵ Na wa'terore nisoogu marĩwĩ. Õ'acũ ĩ'orõpure bu'iri marĩrã niwã.

I'tiarã Õ'acũrẽ wereco'terã na were'que ni'i

⁶ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'muarõpu wuucã ĩ'awũ. Cũ nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ pe'titise queti, Õ'acũ masãrẽ yu'ruomi nise quetire weregu niwĩ. Nipe'tise di'tacjãrãrẽ, nipe'tise cururicjãrãrẽ weregu niwĩ. Tojo nicã mejẽcã ucũrãrẽ, nipe'tise macãrĩcjãrãrẽ te quetire weregu niwĩ. ⁷ Cũ tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Õ'acũrẽ wiopesase me'rã ějõpeoya. “Cũ añubutiagu nimi”, niña. Cũ bu'iri da'reritero ejatoja'a. Cũ u'musere, a'ti di'tare weecu niwĩ. Dia pajiri maa, nipe'tise no'o aco nise maarĩacãnojoĩrẽ weecu niwĩ. Cũrẽ ñubuepeoya, niwĩ.

⁸ Cũ be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Babilonia wãmetiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Na ña'arõ uaripejayu'runu'cãrã, que'a maatirã weronojõ nipe'tise di'tacjãrãrẽ dojocã weewã. Narẽ ĩ'acũu, āpẽrã quẽ'rã na weronojõ ña'arõ weewã, niwĩ.

⁹⁻¹⁰ Puarã Õ'acũrẽ wereco'terã be'ro apĩ bajuawĩ. Tutuaro me'rã a'tiro niwĩ:

—Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeogunojoĩrẽ Õ'acũ uputu bu'iri da'regusami. Tojo nicã cũ ya diapoapu o cũ ya omocãpu yai weronojõ bajugu wãmerẽ ojañacũuno'cũnojoĩrẽ mejãrõta bu'iri da'regusami. Õ'acũ cũ me'rã pũrõ uagu, tojo weegusami. Tutuaro me'rã dũoro marĩrõ bu'iri da'regusami. Pecame'epu ope weronojõ bajuse sipise me'rã uputu pi'eticã weegusami. Õ'acũrẽ wereco'terã ĩ'orõpu, tojo nicã Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu ĩ'orõpu tojo weegusami. ¹¹ Narẽ ũjũacõ'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cũrõsa'a. Ne pe'tisome. Yai weronojõ bajugure, cũ queose yee'quere ñubuepeorãnojoĩrẽ o cũ wãmerẽ ojañacũuno'rãnojoĩrẽ pi'etinu'cũrãsama. ũmũcore, ñamipure ne soosome, niwĩ.

¹² Tojo weerã Õ'acũ yarã, cũ dutisere wéerã, ña'arõ wa'asere wãcũtutuaya. Jesucristore ějõpeonu'cũrã, tojota weeya.

¹³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigũ ucũcã tu'owu. Yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “Ni'cãcã me'rã marĩ wiogure ějõpeorã wẽrĩrã e'catirãsama.”

Espíritu Santu quẽ'rã “Tojota ni'i”, niwĩ. “Na catirã Õ'acũ yere wererã, pi'etiã. Na wẽrĩca be'ro Õ'acũ na añurõ wee'quere wapayegusami. Tojo weerã na a'ti nucũcãpu pi'etisere du'u, añurõ soorãsama”, niwĩ Espíritu Santu.

A'ti di'ta cjase otese cjase ni'i

¹⁴ Be'ro ya'u o'me butiri curuare i'awã. Ti curua bu'i ni'cũ masũ weronojõ uputigu dujiwĩ. Cũ ðapoapũ ni'cã be'to uru me'rã wéeca be'tore pesawĩ. Di'pjicawero osoyojari pjĩjore cuowĩ. ¹⁵ Apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ Õ'acũ wi'ipũ ní'cũ wijaatiwĩ. Cũ o'mecuruapũ dujigũre tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Mũ'u ya pjĩ me'rã otesere tãrãmiiña. A'ti di'ta cjase otese ðaca miirĩteronojõ nitoja'a. Te bopoasepũ ni'i, niwĩ.

¹⁶ Cũ tojo nicã tu'ogu, o'mecuruapũ dujigũ cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase otesere tãrãmiiwĩ. Te ðucare miiwĩ.

¹⁷ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegũ u'musepũ nirĩ wi'i Õ'acũ wi'ipũ ní'cũ wijaatiwĩ. Cũ quẽ'rã di'pjicawero osoyojari pjĩjore cuowĩ. ¹⁸ Be'ro apĩ Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõ ñubuepeowũaro pũ'tocjũ wijaatiwĩ. Cũ pecame'erẽ dutimasĩsere cuowĩ. Ti me'e wiogu niwĩ. Cũ apĩ di'pjĩ osoyojari pjĩrẽ cuogũre tutuaro me'rã niwĩ:

—Mũ'u ya pjĩ osoyojari pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'se tũ'orĩrẽ ðutemiiña. Te ñiatoja'a.

¹⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, cũ ya pjĩ me'rã a'ti turi cjase u'sere ðutewĩ. Tere mii, pajiri tucũjopũ u'seco na bipeatjojopũ cũuwĩ. Te bipesãase “Õ'acũ ña'arãrẽ uputũ bu'iri da'rese ni'i”, nisĩ'rĩrõ wee'e. ²⁰ Te u'sere macã sumutopũ bipewã. Na biperi curare dí pajiro na u'se biperi wi'ipũre wijawũ. Te dí ni'cã maa pajiri maajo wa'awũ. Cabayua wãmũta decopũ dí pacare mirĩtuowã. Trescientos kilómetros yoari maa niwũ.

15

Õ'acũrẽ wereco'terã bu'iri da'retuotje ni'i

¹ Be'ro mejẽcã bajuse i'amarĩase pacare u'musepũ i'awũ. Õ'acũrẽ wereco'terã sietere i'awũ. Nánucũta tja a'ti nucũcãcjãrãrẽ bu'iri da'retuotjere cuowã. Te bu'iri da'retuose me'rã Õ'acũ uase pe'tirosa'a.

² Apeye quẽ'rãrẽ dia pajiri maarẽ i'awũ. Ti maa acostiri maa pecame'e me'rã morẽca maa weronojõ bajuwũ. Ti maa sumutopũre pãjãrã masã nu'cũwã. Na yai weronojõ bajugũre, tojo nicã cũ queose yee'quere ñubuepeoti'cãrã niwã. Tojo nicã cũ wãmerẽ ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã niwã. Na Õ'acũ o'o'que buapũtẽsere cuowã.

³ Na Õ'acũrẽ da'raco'tegũ Moisé ye basasere basapeowã. Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugũ ye basase quẽ'rãrẽ basapeowã. A'tiro niwã:

Õ'acũ ãsã wiogu, mũ'u tutuayũ'rũgũ ni'i.

Nipe'tise mũ'u wee'que añubutiase paca ni'i.

Tere i'arã, ãsã i'amarĩa wa'a'a.

Mũ'u nipe'tise macãrĩcjãrã wiogu ni'i.

Mũ'u weesetise queoro ni'i.

Mũ'urẽ ne nisoose marĩ'i.

⁴ ¿Noanojõ mũ'urẽ uitibosari?

¿Noa mũ'urẽ ñubuepeotibosari?

Mũ'u ni'cũta ña'ase moogũ ni'i.

Nipe'tise macãrĩcjãrã mũ'urẽ ñubuepeorãsama.

Mũ'u queoro wee'quere i'arã, na tojo weerãsama, ni basawã.

⁵ Be'ro Õ'acũ wi'i, u'musepũ nirĩ wi'ire sope pãrĩcã i'awũ. Ti wi'i po'peapũ Õ'acũ Nibutiari Tucũrẽ i'awũ. Ti tucũ po'peapũ Õ'acũ dutise ojãca pjĩrẽ nũrõno'wũ. ⁶ Ti tucũpũ ní'cãrã siete Õ'acũrẽ wereco'terã, bu'iri da'retuotjere cuorã mii, wijaatiwã. Na butise ã'irĩ marĩse su'ti uputũ asistesere sãñawã. Na cutiopũre nánucũ uru me'rã wee'que darire cuowã. ⁷ Be'ro ni'cũ catise cuorã me'rãcjũ a'tiro weewĩ. Cũ Õ'acũrẽ wereco'terã sietere nánucũ bapari o'owĩ. Te uru me'rã wee'que pari niwũ. Te pari Õ'acũ cũ bu'iri da'reatjere posetiwũ. Õ'acũ catinu'cũgũ a'ti nucũcãcjãrãrẽ uputũ

bu'iri da'regusami. ⁸ Te pari narē o'óca be'ro Õ'acũ Nibutiari Tucũpure a'tiro wa'awũ. Ti tucũpure Õ'acũ añuyũ'ruase, cũ tutuayũ'ruase o'mepu'suse'sa wa'awũ. Pũrõ asistewũ. Ne ni'cũ ti tucũpure sãjãata basiotiwũ. Be'ro siete Õ'acũrẽ wereco'terã na bu'iri da'rẽca be'ropũ sãjãata basiowũ.

16

Õ'acũ bu'iri da'reatje ni'i

¹ Be'ro Õ'acũ wi'i Ʃ'muse nirĩ wi'ipũ nigũrẽ tutuaro me'rã ucũcã tũ'owũ. Cũ siete Õ'acũrẽ wereco'terãrẽ a'tiro niwĩ:

—Musã ye bapa cjase Õ'acũ bu'iri da'reatjere nucũcãpũ piodijorã wa'aya, niwĩ.

² Nimũ'tãgũ wa'a, cũ ya pare di'tapũ piodijowĩ. Tojo wéeca be'ro masã yai weronojõ bajugũ wãmerẽ ojaõ'ono'cãrãrẽ, cũ queosere ñubuepeorãrẽ a'tiro wa'awũ. Nipe'tirã ña'ase musũrĩtise cãmitirã dojowã. Pũrõ pũrĩno'wã.

³ Cũ be'ro apĩ wa'a, cũ ya pare dia pajiri maajopũre pioñowĩ. Ti maa dí maajo dojowũ. Wẽrĩ'cũ ye dí weronojõ bu'a'que niwũ. Nipe'tirã ti maajopũ nirã wẽrĩpe'tia wa'awã.

⁴ Puarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere nipe'tise no'o aco nise maarĩacãpũre pioñowĩ. Tojo weecã, te quẽ'rã dí maarĩ wa'awũ. ⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegũ nipe'tiropũ aco wioğũ a'tiro niwĩ:

—Wioğũ, mũ'u ña'ase moogũ ni'i. Mũ'u ne warocjũ, a'tiro nicã quẽ'rãrẽ ninu'cũ'u. Mũ'u narẽ a'tiro bu'iri da'regũ, queoro weegũ wee'e. ⁶ Na a'tiro weecãrã niwã. Mũ'u yarã mũ'u ye cjase wererãrẽ wẽjẽcõ'acãrã niwã. Na ye dí o'mabũrocã weecãrã niwã. Tojo weegũ mũ'u narẽ aco dí dojo'quere sĩ'rĩdutigũ, queoro weegũ wee'e. Narẽ tojota uã'a, niwĩ.

⁷ Be'ro ni'cũ Õ'acũrẽ wa'icũrã ãjũamorõ ñubuepeowũaro tiropũ ucũcã tũ'owũ. A'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Õ'acũ ãsã wioğũ, mũ'u tutuayũ'rua'a. Mũ'u nisooro marĩrõ queoro bu'iri da'regũ wee'e, niwĩ.

⁸ Be'ro, i'tiarã be'rocjũ cũ ya pa cjasere mujĩpũ Ʃmũcocjũ bu'ipũ piopeowĩ. Tojo wéeca be'ro mujĩpũ Ʃputũ asiwĩ. Te cũ asise me'rã masãrẽ ãjũamasĩwĩ. ⁹ Masã Ʃputũ waro ãjũano'wã. Tojo ãjũano'mirã, ne na ña'arõ wee'quere bujaweti, na wãcũsere dũcayutiwã. Õ'acũrẽ “Añugũ nimi”, ne nitiwã. Cũrẽ añurõ ucũrõnojõ o'orã, cũrẽ ña'arõ ucũwã. Õ'acũ bu'iri da'remicã, tojo weewã.

¹⁰ Be'ro, ba'paritirã be'rocjũ a'tiro weewĩ. Cũ ya bapa cjasere yai weronojõ bajugũ dujiri cũmurõpũre piodijowĩ. Nipe'tiro cũ dutise nirõpũ na'itĩ'a wa'awũ. Masã pũrõ pũrĩse tũ'oña'rã, Ʃputũ biritu, cũ'rĩdiowã. ¹¹ Tojo pi'etimirã, na ña'arõ weesere ne du'utiwã. Du'uronojõ o'orã, na cãmi Ʃputũ pũrĩno'rã, Õ'acũ Ʃ'musepũ nigũrẽ ña'abutiario ucũwã.

¹² Be'ro tja ni'cãmocũrã be'rocjũ cũ ya bapa cjasere pajiri maa Éufrates wãmetiri maajopũre pioñowĩ. Ti maa si'bipe'tia wa'awũ. Apeye di'tacjãrã mujĩpũ mujãtiro pe'e nirãrẽ na wiorã a'tiatji ma'arẽ apoyuro weewũ.

¹³ Be'ro, yũ'u sũ'onícãrãrẽ ĩ'awũ. Pĩrõjo weronojõ bajugũre, apĩ yai weronojõ bajugũre, tojo nicã oveja weronojõ capesa'ritigũ nisoose queti weremu'tãrĩ masũrẽ ĩ'awũ. Na i'tiarã ye Ʃseripũ wãtĩa wijaawã. Wãtĩa ta'rocua weronojõ bajurã niwã. ¹⁴ ã'rã i'tiarã Ʃseripũ wijaa'cãrã wãtĩa peje weeĩ'osere weewã. Na a'ti nucũcãcãrã wiorã nipe'tirãrẽ a'mewẽjẽdutirã neowã. Na a'mewẽjẽatji numũ Õ'acũ tutuayũ'ruagũ ya numũ waro nirõsa'a.

¹⁵ Jesucristo a'tiro nicũ niwĩ:

—Tu'omasĩña. Wăcũña marĩrõ yajari masũ a'tise weronojõ yu'u a'tiguti. Su'ti sãñágũ weronojõ yu'u a'tiatjere añurõ wăcũyugũnojo e'catigusami. Tojo weegu su'ti marĩgũ cũrẽ ĩ'aweecă, bopoyasome.

¹⁶ Na wătĩa a'ti nucũcăcjără wiorărẽ hebreo ye me'ră Armagedón wămetiropu neowă.

¹⁷ Be'ro, seis be'rocjũ, cũ ya bapa cjasere u'muarõpu piodijowĩ. Te be'ro Ő'acũ wi'i u'muse nirĩ wi'i po'peapu wioġu dujiri cũmurõpu dujigũ tutuaro me'ră ucũwĩ. A'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanu'cõpe'ono'o. ¹⁸ Cũ tojo nică, bupo ya'ba, uputu paawĩ. Cũ paacă, mejecă busumujăwũ. Di'ta uputu narăsăwũ. Masă a'ti nucũcăpu ninu'căcatero, a'tiro nicărẽ di'ta tocă'rõ ne narăsăwe'e. Uputu waro titare narăsăwũ. ¹⁹ Pajiri macă ĩ'tiaropu ye'ti, ducawatinu'căwũ. A'ti turi cjase nipe'tiro cjase macăripu se'tedijawũ. Ő'acũ bu'iri da'reġuti nĩġũ, pajiri macă Babilonia wămetiri macăcjărărẽ wăcũcu niwĩ. Na me'ră uputu uagu, narẽ bu'iri da'rewĩ. ²⁰ Tojo wa'acă, nipe'tise ũrũpagu, opańopa bajudutidijawũ. ²¹ Tojo nică masărẽ yusuase aco peri bu'a'que peri paca burupejawũ. Ni'cărẽ peri cuarenta kilos nucũwũ. Ő'acũ te peri me'ră narẽ uputu bu'iri da'recă ĩ'ară, ña'abutiaro cũrẽ ucũwă.

17

Umua me'ră a'metărăwapata'ari masõrẽ bu'iri da'rese ni'i

¹ Be'ro a'tiro ĩ'awũ. Ni'cũ sõ'onícără siete Ő'acũrẽ wereco'teră me'răcjũrẽ ĩ'awũ. Cũ sõ'onĩ'que pari cuoră me'răcjũ niwĩ. Yu'u tiro a'tiwĩ. A'tiro niwĩ:

—Te'a, umua me'ră a'metărăwapata'ari masõrẽ bu'iri da'resere ĩ'ogũti. Co pacase maarĩ bu'ipu dujimo. ² A'ti nucũcăcjără wioră co me'ră a'metărăbajaque'aticără niwă. Co a'ti nucũcăcjărărẽ արիբեյսե me'ră que'a maatiră weronojõ wa'acă weeco niwõ, niwĩ.

³ Be'ro Espiritu Santu yu'ure quẽ'ese weronojõ ĩ'owĩ. Sõ'onĩcu Ő'acũrẽ wereco'tegu masă marĩrõpu yu'ure miawĩ. Topu ni'cõrẽ ĩ'awũ. Co mejecă bajugu sõ'agũ bu'ipu pesawõ. Mejecă bajugure cũ ya upu nipe'tiropure peje ña'ase Ő'acũ cũ yabise wăme wăñawũ. Mejecă bajugu siete dupopa cuowĩ. Apeye quẽ'rărẽ, diez capesa'ritiwĩ. ⁴ Co numio sõ'a ñibocurerore, tojo nică sõ'arõ warore sãñawõ. Co ya su'tiro uru, ũtăperi wapabujuse periacă me'ră, apeye butise perla wămetise me'ră ma'masu'ano'wũ. Co ni'că pa uru me'ră wéeca pa sa'ware cuowõ. Dicuse ña'ase ti papure mu'muwũ. Co umua me'ră ña'arõ a'metărăbajaque'ati'que niwũ. ⁵ Tojo nică co diapoapure mejecă bajuri wăme ojaõ'ono'wũ. A'tiro niwũ: “Babilonia pajiri macăjo, nipe'tiră ña'ară numia umuarẽ a'metărăwapata'ari masă numia paco ni'i. Tojo nică nipe'tiră ña'ayu'rũnu'căse weeră paco ni'i”, ni ojaõ'ono'wũ. ⁶ Be'ro a'tiro ĩ'awũ. Co que'ago weewõ. Ő'acũ yară Jesucristo ye quetire wereră wějẽno'cără ye dí me'ră tojo wa'awõ. Core ĩ'agũ, “¿De'ro weero tojo wa'amitito?” niwũ. ⁷ Tojo wa'acă, Ő'acũrẽ wereco'tegu yu'ure niwĩ:

—¿De'ro weegu mu'u tocă'rõ ucuati? Sicore ya'yiosere mu'urẽ masĩcă weeguti. Tojo nică mejecă bajugu bu'ipu pesawă'căsere wereġuti. Cũ siete dupopatigu diez capesa'ritimi. ⁸ A'tiro ni'i. Mejecă bajugu mu'u ĩ'a'cu duporopure nĩmiwĩ. A'tiro nică marĩmi. Tojo nimigũ, be'ropu ĩ'abajudutidijari pepu nĩ'cu mujăatigusami. Cũ pecame'epu wa'adojase duporo tojo weegusami. A'ti turicjără ña'ară mejecă bajugure ĩ'ară, ucuarăsama. Na ne waroputa a'ti di'ta weenu'cărĩ cura na wămerẽ catiri pũrĩpu ojaõ'ono'ña marĩtjără, tojo wa'arăsama. Cũ duporopu nĩ'cu a'tiro nicărẽ marĩmi. Be'ropu a'tigusami.

⁹ »No'o tu'omasĩrãnojo a'tere masĩta basio'o. Cũ siete dupopa a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te panucũta tja ũrũpagu co dujisepagu ni'i. ¹⁰ Tojo nicã te pãta tja a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Siete wiorã nima, nirõ wee'e. Ni'cãmocurã wiorã pe'tidijatojacãrã niwã. Ni'cãrõacãrẽ ni'cũ masãrẽ dutigu weemi. Apĩ a'titimi yujupũ. Cũ a'tigu, yoaticã nigũsami. ¹¹ Ne waropure sõ'agũ mejẽcã bajugu ní'cu a'tiro nicãrẽ marĩmi. Cũta ã'rã siete wiorã be'rocjũ wioгу niacjũ nigũsami. Cũ na me'rãcjũ nimi. Be'ro pecame'epũ wa'adojagusami.

¹² »Mejẽcã bajugu capesa'ri mu'u ĩ'a'que a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Diez wiorã nima, nirõ wee'e. Na dutinu'cãtima yujupũ. Yoaticã, ni'cã horata dutirãsama. Mejẽcã bajugu sõ'agũ quẽ'rã na me'rã dutitamugũsami. ¹³ ã'rã diez wiorã ni'cãrõnojo wãcũsetirãsama. Na mejẽcã bajugure na dutise cuosere o'orãsama. ¹⁴ Na Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojo bajugu me'rã a'mewẽjẽrãsama. Cũ narẽ docaque'acã weegusami. Cũ nipe'tirã wiorã bu'ipũ nimi. Tojo weegu narẽ tojo weegusami. Õ'acũ macũ me'rãcjãrã Õ'acũ bese'cãrã nima. Õ'acũ uaro weenu'cũrã nima, niwĩ.

¹⁵ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu apaturi a'te quẽ'rãrẽ niwĩ:

—Mu'u ĩ'a'co numio sõ'onico ña'agõ pacase maarĩpu dujiamo. Co duji'que maarĩ a'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e. Te maarĩ paca masã pãjãrã nima, nisĩ'rĩrõ wee'e. Peje macãrĩcjãrã, peje cururicjãrã, mejẽcã ucũrã, peje di'tacjãrã nima, nirõ wee'e. ¹⁶ Mejẽcã bajugu sõ'agũ diez wiorã me'rã ña'agõrẽ ĩ'atu'tirãsama. Core cõ'arãsama. Core su'ti marĩgõ tojacã weerãsama. Core ba'arãsama. Be'ro ũjũacõ'arãsama. ¹⁷ Õ'acũ narẽ cũ uaronojo weecã weegusami. Tojo weegu narẽ ni'cãrõnojo wãcũcã weegusami. Na mejẽcã bajugure wioгу sõrõrãsama. Téé Õ'acũ “A'tiro wa'arosa'a” ní'caronojõta wa'ãca be'ropũ wioгу nituogusami. ¹⁸ Numio mu'u ĩ'a'co sõ'onica macã pajiri macã Babilonia ni'i. Ti macãputa nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ dutigu nigũsami, niwĩ.

18

Babilonia macãrẽ bu'iri da're bajuriodijose ni'i

¹ Be'ro, apĩ Õ'acũrẽ wereco'tegu u'musepu ní'cu dijaticã ĩ'awã. Cũ peje dutimasĩwĩ. Cũ asistese me'rã a'ti umucopure añurõ asistequecũuwĩ. ² Tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Babilonia pajiri macã pe'tiwã'cãrõ wee'e. Pe'tiatoja'a. Ni'cãrõacãrẽ wãtĩa, ãpẽrã bajutirã ña'arã na nirĩ macã dojo'o. Tojo nicã nipe'tirã mirĩcũa ña'arã yabiorã nirõ dojo'o. ³ Ti macãcjãrã masã ña'arõ uaripejayu'runu'cã'cãrã niwã. Tere nipe'tise di'tacjãrã que'a maatirã weronojo weesirutuwã. A'ti nucũcãcjãrã wiorã na me'rã a'mesu'awã. Ti macãcjãrã uaripejayu'rumajãrã, peje waro apeque no'o nisere duuma'awã. Tojo weerã a'ti nucũcãcjãrã narẽ duawapata'ari masã niyerubucurã tojawã.

⁴ Be'ro apĩ u'musepu nigũ ucũcã tu'owũ. A'tiro niwĩ:

—Musã, yarã ni'i. A'ti macãrẽ wijayá. Wijatirã, ti macãcjãrã na ña'arõ weesere bu'ipejatamubosa'a. Bu'iri da'reno'bosa'a. ⁵ A'tiro ni'i. Na ña'arõ wee'que peje waro ni'i. U'musepu tu'ataque'aro weronojo ni'i. Õ'acũ na ña'arõ wee'quere masĩmi. ⁶ Ti macãcjãrã ãpẽrãrẽ ña'arõ weecãrã niwã. Na ãpẽrãrẽ ña'arõ wee'caronojõta na quẽ'rã mejãrõta ña'arõ weeno'ato. ãpẽrãrẽ pi'eticã wee'caronojõta puati nemorõ pi'eticã weeato. Narẽ bu'iri da'reato. ⁷ Ti macãcjãrã a'tiro nicãrã niwã: “ãpẽrã yu'ruoro añuyu'runu'cã'a”, nicãrã niwã. Tojo nicã na no'o uaro apeyenojõrẽ duuma'arã pajiro niyeru cõ'acã'cãrã niwã. Na tojo wee'cãrãrẽ uputu pũrĩse pi'etino'cã weeato. Ti macãcjãrã a'tiro wãcũsama. “Ûsã wioго weronojo ni'i. Wapewio weronojo niwe'e. Ne bujawetisome”, ni wãcũsama. ⁸ Tojo nise bu'iri

wăcũña marĩrõ ni'cã numuta ña'ase ti macārẽ wa'arosa'a. Wěrĩse, pũrõ pi'etise, ʉjaboase wa'arosa'a. Pecame'e me'rã ʉjũacõ'ano'rõsa'a. Ō'acũ tutuayũ'runũ'cãgũ ti macăcjārārẽ bu'iri da'regusami, niwĩ ʉ'musepu nigũ.

⁹ A'ti nucũcăcjārã wiorã ti macăcjārã me'rã ña'arõ a'mesũ'a, no'o ʉaro ña'arõ weema'acārã niwã. A'ti nucũcăcjārã wiorã ti macă ʉjũ, o'mepu'sunu'cũcã ĩ'arã, pũrõ utirāsama. ¹⁰ Tojo ʉjũrĩ curare wiorã, marĩ quẽ'rārẽ bu'iri da'reri nĩrã, yoaropũ ĩ'anũ'cũrāsama. A'tiro nĩrāsama:

—Babilonia macārẽ ña'abutiario wa'aro wee'e. Pajiri macă, tutuari macă nimiwũ. Wăcũña marĩrõ bu'iri da're bajuriodijono'cã'a.

¹¹ A'ti nucũcăcjārã duawapata'ari masã quẽ'rã ti macārẽ utirāsama. “¿Noa marĩ yere duurāsariba?” ni wăcũrāsama. Tere wăcũrã, pũrõ dũjasewã'arāsama. ¹² Na miiti duase a'ticũse nicaro niwũ. Uru me'rã wee'que, plata me'rã wee'que, ʉtãperi wapabũjuse peri, butise peri perla wămetise peri nicaro niwũ. Tojo nicã su'ti añuse butise, su'ti asipa'ase, sũ'a ñibocurese, sũ'ase nicaro niwũ. Apeye quẽ'rã nipe'tise yucũ ʉ'mutise me'rã wee'que, acostise butise marfil wămetise me'rã wee'quere miiticārã niwã. Tojo nicã wapabũjuse yucũ me'rã wee'que, cõme me'rã wee'que, bronce wămetise me'rã wee'que, mármol wămetise me'rã wee'quere miitimũjăcārã niwã. ¹³ Apeye na miiti duase canela wămetise, ʉ'mutise, na ʉjũamorõpeosenojõ, mirra wămetise, ʉ'sedũcaco vino, ʉ'se piritari ba'ase, harina pã weese, tojo nicã trigo miitimũjăcārã niwã. ʉpěrārẽ wa'icũrã apeque o'marārẽ, ovejare, cabayuare, tũrũsepawũ cabayua wejesere, masārẽ da'rawã'ñaco'terăpũreta miitidojacārã niwã.

¹⁴ Duari masã ti macă ʉjũca be'ro a'tiro nĩrāsama:

—Yucũdũca musã ʉpũtũ ba'atũ'sasenojõ pe'tia wa'a'a. Nipe'tise musã añuse cũosenojõ pe'tidija wa'a'a. Ne bocanemosome.

¹⁵ Ti macăcjārārẽ duari masã añurõ wapata'acārã nimiwã. Ti macăcjārã pi'eticã ĩ'arã, yoaropũ tojacã'rāsama. ʉpũtũ ui, utirāsama. ¹⁶ A'tiro ni caricũrāsama:

—Añurĩ macă pajiri macă nimica macă ña'abutiario wa'acã'a. Ti macă ni'cõ numio weronojõ nimiwũ. Añuse sũ'a ñibocurerore, tojo nicã sũ'arõrẽ sãñagõ weronojõ nimiwũ. Co su'tiropũ uru, ʉtãperi wapabũjuse peri, apeye peri perla wămetise peri me'rã ma'masu'a'caro weronojõ nimiwũ. ¹⁷ A'te nipe'tise peje wăcũña marĩrõ pe'tidija wa'a'a, nĩrāsama.

Nipe'tirã yucũsũjo auturã, tiwũpu wa'arã, tiwũpu da'rarã yoaropũ uirã tojarāsama. Tojo nicã nipe'tirã dia pajiri maapu da'rarã mejārõta tojarāsama. ¹⁸ Ti macă ʉjũcã ĩ'arã, caricũrāsama:

—A'ti macă weronojõ añurĩ macă ape macă marĩ'i, nĩrāsama.

¹⁹ Pũrõ bũjawetirã na dũpopapũ di'tare ōrẽpeorāsama. Uti, dũjasewã'arã, caricũrāsama:

—Añurĩ macă pajiri macă ña'abutiario wa'acã'a. Ti macă cjase niyeru me'rã nipe'tirã yucũsupawũ paca cũorã añurõ wapata'amiwã. Wăcũña marĩrõ pe'tidijaca macă toja'a, nĩrāsama.

²⁰ ʉ'musepu nĩrã pe'e ti macārẽ cõ'acã, e'catiya. Musã Jesucristo besecũũ'cārã, Ō'acũ ye quetire wereturiari masã, nipe'tirã cũ yarã e'catiya. Ti macăcjārã musārẽ pi'eticã weewã. Te ye bu'iri Ō'acũ narẽ bu'iri da'remi.

²¹ Be'ro ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegu tutuagu ʉtãgãjore miimorõwĩ. Otese perire tũ'odio ărũacjajo weronojõ bajuwũ. Tigare dia pajiri maapu doqueñogũ, a'tiro niwĩ:

—Tigare doqueñorõ weronojõ Babilonia pajiri macăjo nimirõ, doqueñono'rõsa'a. Ne apaturi ti macārẽ ĩ'anemosome. ²² Ti macă nipe'tiropũ basase ne tũ'ono'some. Bũapũtẽse bũsuse, wẽopawũ putise, coroneta putise bũsũsome. No'o nisere da'rarã ne marĩrāsama. Otese peri ărũacã bũsuse quẽ'rã ne tũ'ono'some. ²³ Apeye

quē'rā sī'osenojō marīrōsa'a. Na omocā dū'tecā bosenuṃṃ weeporā caricūse tū'ono'ña marīrōsa'a. Toduporore ti macācjārā duu wapata'ari masā apeye di'tacjārā nemorō duume'rīrā nimiwā. Ti macācjārā tū'oña'masīrā weronjō weeme'rīrā nipe'tirocjārārē ējōpeocā weewā.

²⁴ Ti macāpu Ō'acū ye quetire wereturiari masā, cūrē ējōpeorā wējēno'cārā ye dí niwā. Tojo nicā nipe'tirā a'ti nucūcācjārā wējēno'cārā ye dí niwā. Masārē wējē'que wapa ti macārē bu'iri da'reno'rōsa'a, niwī Ō'acūrē wereco'tegū.

19

¹ Babiloniarē bu'iri da'recā ī'áca be'ro a'tiro wa'awū. Yū'u Juā pājārā masā u'musepu nirā tutuaro me'rā ucūsere tū'owū. A'tiro e'catipeowā:

Ō'acūrē e'catipeorā.

Aleluya.

Ō'acū marī wiogu, marīrē yū'ruogu nimi.

Nipe'tirā bu'ipu nimi.

Tutuayū'rugū nimi.

² A'tiro ni'i.

Cū nisooro marīrō queoro bu'iri da'remi.

Ti macārē bu'iri da'remi.

Ti macā ni'cō numio umuarē a'metārāwapata'ari masō weronjō niwā.

Ti macācjārā ña'arō weerā nipe'tirārē a'ti nucūcācjārārē dojorēwā.

Ō'acū cūrē da'raco'terārē wējē'que wapa ti macācjārārē bu'iri da'rea'mewī, ni basapeowā.

³ Apaturi niwā tja:

—Ō'acūrē e'catipeorā. Aleluya. Ti macārē ūjūacō'ase o'me tojo o'mepu'sunu'cūrōsa'a, niwā.

⁴ Veinticuatro wiorā bucurā, tojo nicā ba'paritirā catise cuorā weronjō bajurā Ō'acū wiogu dujiri cūmurōpu dujigūre ējōpeorā ejaque'awā. A'tiro niwā:

—Tojota wa'ato. Ō'acūrē e'catipeorā. Aleluya, niwā.

⁵ Be'ro wiogu dujiri cūmurō pu'to nigū a'tiro niwī:

Nipe'tirā Ō'acū yere da'rarā cū marī wiogūre añurō ñubuepeoya.

Nipe'tirā wiopesase me'rā cūrē ējōpeorā, wiorā, mejō nirā tojo weeya, niwī.

Ō'acū masārē dutigū waro sājānu'cāse ni'i

⁶ Be'ro yū'u pājārā masā ucūcā tū'owū. Peje maarī pu'eeja o'maburose maarī weronjō busuwā. Bupo uputu paaro weronjō busuwā. A'tiro niwā:

Marī Ō'acūrē e'catipeorā.

Aleluya.

Marī wiogu tutuayū'runū'cāgū ni'cārōacārē nipe'tirārē dutigū sājānu'cāmi.

⁷ E'catirā.

Ejeripō'rārīpu e'catibutiarā tū'oña'rā.

“Ō'acū añuyū'ruami”, nirā.

A'tiro ni'i.

Ō'acū macū oveja wī'magū weronjō bajugu cūrē ējōpeorā me'rā ninū'cārī numu ejatoja'a.

Cūrē ējōpeorā cū numo niacjo weronjō nima.

Ni'cō omocā dū'tese dūporo añurō ma'masu'ano'samo.

Co weronjō na apoyu'cārāpu nima.

⁸ Na su'ti butise ū'irī marīse, pūrō asistesere sāano'cārā nima, niwā.

Butise su'ti na catirā añurō wee'que ni'i, nisī'rīrō wee'e.

⁹ Be'ro Õ'acũrẽ wereco'tegu yu'ure niwĩ:

—A'tiro ojaya: “No'o Õ'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojõ bajugu omocã du'teri bosenumurẽ ï'adutino'rãnojõ e'catiya”, tojo ni ojadutiwĩ.

Cũ yu'ure niwĩ tja:

—A'te ucũse Õ'acũ ucũse waro ni'i.

¹⁰ Õ'acũrẽ wereco'tegu tojo nicã tu'ogu, yu'u cũ tiro ñubuepeogu ejaque'awu. Yu'u tojo weecã ï'agũ, yu'ure niwĩ:

—Tojo weeticã'ña. Yu'u quẽ'rã cũrẽ da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojõ nigũ ni'i. Tojo nicã mu'u acawererã Jesú yere werenu'cũrã weronojõ ni'i. Yu'ure ne ñubuepeoticã'ña. Õ'acũ pe'ere tojo weeya. A'tiro ni'i. Espíritu Santu Õ'acũ ye weremu'tãrãrẽ masĩcã weecu niwĩ. Te masĩse me'rã werecãrã niwã. Mejãrõta Jesú yere wererã quẽ'rã Espíritu Santu masĩse o'ose me'rã werema, niwĩ.

Masũ cabayu butigu bu'ipu pesase queti ni'i

¹¹ Be'ro, u'muse pãrĩcã ï'awũ. Topu cabayu butigu bajuawĩ. Cũ bu'i pesagu a'tiro wãmetiwĩ. Queoro Weenu'cũgũ, Diacjũcjũ niwĩ. Cũ masãrẽ queoro besegu niwĩ. Tojo nicã a'mewẽjẽgũ queoro weegũ niwĩ. Tojo weegu tojo wãmetiwĩ. ¹² Cũ caperi pecame'e ãjũrĩ põ'rã weronojõ asiwu. Cũ dupoapure peje wiorã pesase be'torire pesawĩ. Cũrẽ ojaõ'ono'ca wãmerẽ cũ se'saro masĩwĩ. ¹³ Cũ ya su'tiro dí me'rã yoso'carore sãñawĩ. Cũ wãmetiwĩ Õ'acũ Ucũse. ¹⁴ Cũ yarã surara u'musecjãrã cũrẽ sirutuwã. Na su'ti butise ù'irĩ marĩsere sãñawã. Na cabayua butirã bu'ipu pesawã. ¹⁵ Cũ useropure di'pji osoyojari pjĩrẽ cuowĩ. Ti pjĩ me'rã cũ a'ti turicjãrãrẽ cãmida'regusami. Tutuaro me'rã dutigusami. Na u'sere biperã tutuaro me'rã u'tabujuse weronojõ cũ a'ti turicjãrã ña'arõ weerãrẽ bu'iri da'regusami. Õ'acũ tutuayu'rugũ na me'rã uayu'ruami. Tojo weegu cabayu bu'i pesagu narẽ uputu waro bu'iri da'regusami. ¹⁶ Cũ su'tiropu, tojo nicã cũ usópu a'tiro ojaõ'ono'wũ: “Nipe'tirã wiorã bu'ipu wiogu waro nimi”, ni ojaõ'ono'wũ.

¹⁷ Be'ro, ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu mujĩpũ umucocjũ bu'ipu nu'cũgũrẽ ï'awũ. Cũ nipe'tirã mirĩcũa u'muarõpu wuarãrẽ tutuaro me'rã caricũwĩ:

—Nerẽña. Õ'acũ peje ba'asere apomi. ¹⁸ Wiorã ye di'ire ba'arãsa'a. Surara wiorãrẽ, surara tutuari masãrẽ, cabayua di'ire, na bu'i pesarã di'ire ba'arãsa'a. Nipe'tirã ye di'ire ba'arãsa'a. Da'raco'teri masãrẽ, da'raco'tetirãrẽ, wiorãrẽ, mejõ nirãrẽ nipe'tirãrẽ ba'arãsa'a, niwĩ.

¹⁹ Be'ro, sõ'agũ mejẽcã bajugure ï'awũ. Tojo nicã nipe'tirã a'ti nucũcãcjãrã wiorãrẽ na yarã surara me'rã nerẽcã ï'awũ. Na nerẽca be'ro cabayu butigu bu'i pesagu me'rã, tojo nicã cũ yarã surara me'rã a'mewẽjẽrãtirã tojo weewã. ²⁰ Cabayu butigu bu'i pesagu mejẽcã bajugure ñe'ewĩ. Apĩ yai weronojõ bajugu, oveja capesa'ritigu weronojõ bajugure ñe'ewĩ. Cũta nisoose queti weremu'tãrĩ masũ niwĩ. Cũta tja masã yai weronojõ bajugure ejõpeoato nígũ mejẽcã bajuse pacare wee'obosawĩ. Cũ wee'ose me'rã nipe'tirã yai weronojõ bajugu wãme ojaõ'ono'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Narẽ niso, ejõpeocã weewĩ. Yai weronojõ bajugu queosere ñubuepeorã quẽ'rãrẽ mejãrõta niso, ejõpeocã weewĩ. Be'ro, cabayu bu'i pesagu puarã mejẽcã bajurãrẽ ñe'ewĩ. Na puarã catirãta pecame'e ditarajopu doqueño'ono'wã. Ti ditara azufre wãmetise ope weronojõ sipise me'rã ãjũwũ. ²¹ Æpẽrã na me'rãcjãrã pe'ere cabayu bu'ipu pesagu a'tiro weewĩ. Cũ ya pjĩ cũ useropu cuóca pjĩ me'rã narẽ wẽjẽpe'ocã'wĩ. Nipe'tirã mirĩcũa na ye di'ire pajibutiaro ba'a yapicã'wã.

¹ Apeye quẽ'rãrẽ ï'awũ. Ni'cũ Õ'acũrẽ wereco'tegu ʉ'musepu ní'cu dijatiwĩ. Cũ nibajudutidijari pe cja sawire cʉowĩ. Tojo nicã cõme dajore cʉowĩ. ² Cũ pĩrõjo weronojõ bajugure dʉ'tewĩ. Pĩrõ ne waro a'ti ʉmũco da'rẽca be'rocjũ pĩrõ nino'cu nimi. Cũ wãtĩ nimi. Cũrẽ cõme da me'rã peje cũ'marĩ, mil cũ'marĩ dʉ'tecũuwĩ. ³ Cũrẽ nibajudutidijari pepu tuuquedijowĩ. Be'ro ti pe sopere bi'acã'wĩ. Tu'ajanu'cõ, pi'rabi'acã'wĩ. Mil cũ'marĩ masãrẽ nisoõ ejõpeocã weeticã'to nígu tojo weewĩ. Be'ro mil cũ'marĩ yu'rũca be'ro yoaticã pãowĩrõno'gũsami.

⁴ Be'ro, peje wiorã dujise cūmurĩrẽ ï'awũ. Te cūmurĩpu dujirã a'ti nucũcãcjãrãrẽ besemasĩsere o'ono'cãrã niwã. Āpẽrã quẽ'rãrẽ ï'awũ. Na Õ'acũ ye queti, tojo nicã Jesú yere werese ye bu'iri na dʉpopare dʉtesureno'cãrã niwã. Na yai weronojõ bajugu, cũ queose yee'quere ne ñubuepeoticãrã niwã. Tojo nicã na diapoapu, na omocãrĩpu cũ wãmerẽ ne ojaõ'ono'ticãrã niwã. Na wẽrĩ'cãrãpu nimirã, masãwã. Na masãca be'ro Cristo me'rã mil cũ'marĩ masãrẽ dutitamuwã. ⁵⁻⁶ Na masãse ne waro wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'que ni'i. Wẽrĩ'cãrã masãmu'tã'cãrã Õ'acũ yarã ña'ase moorã nima. E'catima. Na apaturi wẽrĩsome. Pecame'epu ne wa'asome. Na Õ'acũ ye cjasere, Jesucristo ye cjasere da'rãrã nirãsama. Na mil cũ'marĩ Cristo me'rã āpẽrãrẽ dutirãsama. Āpẽrã pe'e ña'arã wẽrĩ'cãrã mil cũ'marĩ yu'rũca be'ropu masãrãsama.

⁷ Mil cũ'marĩ yu'rũca be'ro wãtĩ nibajudutidijari pepu dʉ'tecũu'care pãowĩrõrãsama. ⁸ Cũ nipe'tiro a'ti nucũcãcjãrãrẽ nisoosere ejõpeocã weegusami. Gog, Magog wãmetirã quẽ'rãrẽ mejãrõta weegusami. Na yarã surarare a'mequẽdutigu neocũugũsami. Na surara nucũpori pajiri maa dia sumuto cjase weronojõ pãjãrã waro nirãsama. ⁹ Na nipe'tiro a'ti nucũcãpũre se'sanu'cãrãsama. Na Õ'acũ yarã nirõpu, tojo nicã cũ ya macã cũ ma'irĩ macãrẽ sutuanu'cãbi'arãsama. Õ'acũ pe'e na tojo weecã ï'agũ, narẽ ʉjũacõ'adutigu pecame'e o'ódijogusami. Nipe'tirã ʉjũpe'tia wa'arãsama. ¹⁰ Wãtĩ narẽ nisoõ'cu pecame'e ʉjũrĩ ditarajopu cõ'adijono'gũsami. Ti ditara ope weronojõ bajuse me'rã sipi ʉjũrõsa'a. Topu yai weronojõ bajugu, apĩ nisoose queti weremu'tãrĩ masũ na pũarã cõ'adijono'wã. Topu ʉmũcori, ñamirĩrẽ pi'etinu'cũrãsama. Ne wijasome.

Butiri cūmurõjopu dujigu masã weesere besese ni'i

¹¹ Be'ro, yu'ʉ wioгу dujiri cūmurõ butiri cūmurõjore ï'awũ. Topu dujigure ï'awũ. Cũ ï'orõpũre a'ti di'ta, ʉ'muse bajudutidijape'tia wa'awũ. Te no'opu nirõ bocatiwũ.

¹² Be'ro, nipe'tirã wẽrĩ'cãrã Õ'acũ ï'orõpu nu'cũcã ï'awũ. Na no'o nirã niwã. Wiorã, mejõ nirã niwã. Na to nu'cũrĩ cura Õ'acũ nipe'tise masã wee'que ojaõ'o'que pũrĩrẽ pãawĩ. Ape pũrĩ catinu'cũse cʉorã na wãmerẽ ojaõ'ono'ca pũrĩrẽ pãawĩ. Cũ wẽrĩ'cãrãrẽ a'tiro weewĩ. Na wee'quenucũrẽ te pũrĩpu ojaõ'ono'caronojõta narẽ queoro bese, bu'iri da'rewĩ. ¹³ Dia pacase maarĩ pacapu wẽrĩ'cãrã topu niwã. Di'tapu wẽrĩ'cãrã quẽ'rã topu niwã. Nipe'tirã na wee'caronojõta nipe'tisere queoro bese, bu'iri da'reno'wã. ¹⁴ Õ'acũ masã na wẽrĩsere cõ'ape'ocã'wĩ. Na wẽrĩ'cãrã nirõ quẽ'rãrẽ cõ'ape'ocã'wĩ. Pecame'ejopu bu'iri da'rese apaturi wẽrĩse weronojõ ni'i. ¹⁵ Nipe'tirã na wãmerẽ catinu'cũse cʉorã ojaõ'ono'ca pũrĩpu ojaõ'ono'ña marĩ'cãrã pecame'ejopu cõ'adijono'wã.

21

Ape ʉmũco, ape di'ta dũcayũ'que ni'i

¹ Be'ro, yu'ʉ ape ʉmũcore, ape di'tare ï'awũ. Toduporo nimu'tã'que ʉ'muse, di'ta bajudutidijape'tia wa'awũ. Dia pajiri maajo marĩwũ majã. ² Yu'ʉ Juã añubutiari macã, ʉ'muse Õ'acũ tiropu nirĩ macãrẽ dijaticã ï'awũ. Ti macã ape ma'ma macã Jerusalẽ niwũ. Añurõ apóca macã niwũ. Ni'cõ numio omocã dʉ'tego marãpũre añurõ

tu'sato nígō ma'masu'ano'caro weronojō niwĩ. ³ Be'ro ni'cũ u'musepu nigũ tutuaro me'rã ucũcã tu'owũ. A'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Ō'acũ masã me'rã nimi. Na me'rã ninu'cũgũsami. Na cũ yarã nirãsama. Cũ basuta na me'rã ni, na wiogu nigũsami. ⁴ Na ya'cocore tuucoegũsami. Wẽrĩse marĩrōsa'a. Bujawetise, utise, pũrĩse quẽ'rã marĩrōsa'a majã. Nipe'tise todũporo cjase pe'tia wa'arosa'a, niwĩ.

⁵ Ō'acũ wiogu dujiri cũmurõpu dujigu a'tiro niwĩ:

—Tu'oya. Yũ'u nipe'tise apeyere ma'ma dia'cũ dũcayũ'u, niwĩ.

Apeye ninemowĩ:

—Yũ'u ucũsere ojaya. Te diacjũ nise ni'i. Yũ'u ní'caronojōta wa'arosa'a, niwĩ.

⁶ Be'ro a'tiro niwĩ:

—Nipe'tise tu'ajanũ'cõpe'ono'o. Yũ'uta nimũ'tãgũ, nituogũpu ni'i. No'o yũ'ure upũtu uarã acowuorãnojõrẽ yũ'u catinu'cũsere o'ogũti. Narẽ wapaseesome. ⁷ No'o añurõ wee yũ'rũwetirã ãjõpeodu'utirãnojõ nipe'tise yũ'u “O'ogũti” ní'quere ñe'erãsama. Yũ'u na wiogu nigũsa'a. Na yũ'u põ'rã nirãsama. ⁸ Æpẽrã pũrĩcã uise bu'iri yũ'ure ãjõpeodu'urã pecame'epũ wa'arãsama. Tojo nicã ãjõpeotirã, ña'abutiasere weerã, wẽjẽcõ'arĩ masã topũ wa'arãsama. Æpẽrã no'o uaro a'metãrãbajaque'atirã, yai weronojō tu'oña'masĩrĩ masã pecame'epũ wa'arãsama. Tojo nicã Ō'acũ mejẽtare ãjõpeorã, nipe'tirã nisoosepijarã pecame'epũ wa'arãsama. Ti ditara ope weronojō bajuse sipi ãjũsa'a. Te bu'iri da'rese apaturi wẽrĩse weronojō ni'i.

Ma'ma macã Jerusalẽ cjase queti ni'i

⁹ Be'ro ni'cũ sō'onícãrã siete me'rãcjũrẽ ã'awũ. Náta, nánucũ bu'iri da'retuotje posetise parire cuowã. Ni'cũ na me'rãcjũ a'tiro niwĩ:

—Te'a. Mũ'urẽ Ō'acũ macũ oveja wĩ'magũ weronojō bajugu nũmo niacjore ã'ogũti, niwĩ. Cũ nũmo Jesucristore ãjõpeorã nisĩ'rĩrõ wee'e.

¹⁰ Espĩritu Santu quẽ'ese weronojō yũ'ure ã'owĩ. Ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegu ãrũgũ pajicju u'muacjũjopũ yũ'ure miawĩ. Topũ yũ'ure Ō'acũ tiro nĩcamacãjo dijatisere ã'owĩ. Ti macã Jerusalẽ ña'ase moorĩ macãjo niwũ. ¹¹ Ti macã Ō'acũ asistese me'rã pũrõ asistewũ. Ætãperi wapabujuse peri jasper wãmetise peri weronojō asiste, acostiwũ. ¹² Ti macã sumuto pajiri sã'rĩrõ u'muarĩ sã'rĩrõ niwũ. Ti sã'rĩrõpu doce soperi niwũ. Te soperinucũ ni'cũ Ō'acũrẽ wereco'tegu nu'cũwĩ. Te soperipũre Israe ye cururicjãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ. Na doce cururi niwã. ¹³ Ti sã'rĩrõpũre mujĩpũ mujãtiro pe'e i'tia sope niwũ. Mujĩpũ sãjãrõ pe'ere i'tia sope niwũ. Cũpe pe'ere i'tia sope niwũ. Diacjũ pe'e quẽ'rãrẽ i'tia sope niwũ. ¹⁴ Ti macã cja sã'rĩrõrẽ ãtãpaga paca me'rã tuuñe'eno'wũ. Tepagã docepaga niwũ. Tepagãnucũ Jesucristo besecũ'cãrã wãmerẽ ojaõ'ono'wũ.

¹⁵ Ō'acũrẽ wereco'tegu yũ'ure ucũgũ ni'cãgũ ãrũgũ uru me'rã wee'cũre cuowĩ. Tigũ me'rã ti macãrẽ, soperire, ti sã'rĩrõrẽ queogutigu weewĩ. ¹⁶ Ti macã ba'paritise pã'rẽrĩ mejãrõta bajuwũ. Ni'cãrõnojō e'sa, ni'cãrõnojō yoawũ. Ō'acũrẽ wereco'tegu cũ queocju me'rã ti macãrẽ queowĩ. Ti macã yoaro dos mil doscientos kilómetros niwũ. Æ'muarõ, e'saro quẽ'rã mejãrõta niwũ. ¹⁷ Be'ro sã'rĩrõrẽ queowĩ. Sesenta y cinco metros e'sawũ. Masã queowuaronojō queowĩ.

¹⁸ Sã'rĩrõ ya'sasepaga jasper wãmetise me'rã wéeca sã'rĩrõ niwũ. Ti macã uru waro me'rã wéeca macã niwũ. Uru ãocujiri ã'irĩ marĩse weronojō acostiwũ. ¹⁹ Ætãpaga ti sã'rĩrõrẽ tuuñe'esepaga paca a'tiro weeno'wũ. Nipe'tise ãtãperi wapabujuse peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Nimũ'tã cja ya'sase peri jasper wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã zafiro wãmetise ya'sase peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã butibocurese ágata wãmetise peri me'rã ma'masu'ano'wũ. Be'ro cjã

ya'sase esmeralda wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. ²⁰ Apega sō'ase ónice wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Be'ro cjā sō'abocurese cornalina wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Be'ro cjā ewābocure crisólito wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Be'ro cjā ya'sase berilo wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Be'ro cjā ewābocure acostise topacio wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Be'ro cjā ya'sabocurese crisoprassa wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Be'ro cjā ya'sase jacinto wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. Nituoćapua sō'a ñibocurese amatista wāmetise peri me'rā ma'masu'ano'wā. ²¹ Doce soperi niwā. Te ni'cārē soperi ni'cāgā perlajo me'rā weeno'que soperi niwā. Macā decopu wa'ari ma'a uru me'rā wéeca ma'a niwā. Ēocujiri acostiro weronojō bajuwā.

²² Ti macāpure ne Ō'acū wi'ire ĩ'atiwā. A'tiro ni'i. Ō'acū marī wioḡu tutuayā'ruḡu topu nimi. Tojo nicā Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu quē'rā topu nimi. Tojo weero Ō'acū wi'i marīwā. ²³ Ti macāpure mujīpū ɯmɯcocjū, ñamicjū sī'osere ne a'masome. Ō'acū asistese me'rā añurō sī'onu'cū'u. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu cū ti macārē sī'ogū nimi. ²⁴ A'ti nucūcācjārā Ō'acū yu'ruono'cārā ti macā sī'ose me'rā sijarāsama. A'ti nucūcācjārā wiorā na wiorā ní'quere ti macāpu miarāsama. ²⁵ Topure ñami marīrōsa'a. Tojo weero ti macā cjase soperi susunu'cūcā'rōsa'a. ²⁶ A'ti nucūcācjārā na añuse niseti'quere ti macāpu miarāsama. ²⁷ Topure ne ni'cāti ña'ase miisājāano'ña marīrōsa'a. Ña'arō weerā, nisoosebucurā topure ne sājāasome. Ō'acū macū oveja wī'magū weronojō bajugu ya pūrī catinu'cūse cūorā na wāmerē ojaō'ono'cārā dia'cū sājāārāsama.

22

¹ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegū diare ĩ'owī. Ti maa ũ'irī marīrī maa niwā. Te aco, catise warore o'owū. Pūrō acostiri maa niwā. Ō'acū, tojo nicā cū macū oveja wī'magū weronojō bajugu dujiri cūmurō docapu wijawū. ² Ti macā deco wa'ari ma'apu o'maburowū. Dia púaperi sumuto yucu catise o'ose pī'rīwā. Ni'cā cū'marē docetiri ducatiwū. Mujīpūrīnucū ducatiwū. Tigū cjase pūrī masārē ocoyese niwā. ³ Topure “Masā ña'arō wee'que wapa narē ña'arō wa'arosa'a”, niña marīrōsa'a. Ti macāpure Ō'acū, tojo nicā cū macū oveja wī'magū weronojō bajugu dujiri cūmurō nīrōsa'a. Cū yarā cūrē ñubuepeorāsama. ⁴ Bajuyoropu cūrē ĩ'arāsama. Na diapoapu cū wāmerē cūorāsama. ⁵ Topu ñami marīrōsa'a. Topu nīrā ne sī'osere ɯasome. Mujīpū bo'reyusere ɯasome. Ō'acū marī wioḡu sī'ogūsami. Na topu nīrā Ō'acū me'rā dutitamunu'cūrāsama.

Jesucristo maata a'tigūsami nise queti ni'i

⁶ Be'ro Ō'acūrē wereco'tegū yu'ure niwī:

—A'te ucūse diacjū nise ni'i. Te ní'caronojōta wa'arosa'a. Marī wioḡu Ō'acū cū wereduti'quere wereturiari masārē wācūse o'owī. Cūta cūrē wereco'tegure o'owī. Cū yarārē maata be'ropu wa'atjere ĩ'odutigū tojo weewī.

⁷ A'tiro niwī:

—Maata a'tiguti. A'ti turipu oja'quere ējōpeo yu'tigūnojo e'catigūsami, niwī.

⁸ Yu'u Juā a'te nipe'tisere ĩ'awū. Nipe'tisere tu'owū. Tere tu'o, ĩ'áca be'ro Ō'acūrē wereco'tegū yu'ure ĩ'o'cu tiro ñubuepeogu ejaque'awū. ⁹ Cū pe'e tojo weecā ĩ'agū, niwī:

—Tojo weeticā'ña. Yu'u quē'rā cūrē da'raco'teguta ni'i. Yu'u mu'u weronojō nigū ni'i. Mu'u acawererā Ō'acū wereduti'quere wereturiari masā weronojō ni'i. Tojo nicā yu'u nipe'tirā a'ti pūrīpu oja'quere ējōpeo yu'tirā weronojō ni'i. Yu'ure ñubuepeoticā'ña. Ō'acū pe'ere ñubuepeoya, niwī.

¹⁰ Cũ yu'ure ninemowĩ:

—A'ti pũrĩpu “A'tiro wa'arosa'a” ni oja'que queoro wa'atje cã'rõ du'sa'a. Tojo weegu a'ti pũrĩpu oja'quere Õ'acũ ye quetire ya'yioropu cuoticã'ña. ¹¹ Cã'rõ du'sa'a. Ña'agũ mejãrõta cũ uaro weebata'to. Ña'abutiasere weegũ quẽ'rã mejãrõta weebata'to. Añugũ pũrĩcã añurõ weenu'cũato. Tojo nicã Õ'acũ uaro weenu'cũgũ cũrẽ queoro weesirutuato, niwĩ.

¹² Be'ro Jesú a'tiro niwĩ:

—Tojota ni'i. Maata a'tigusa'a. Yu'u masãrẽ o'omatjere cuo'o. Nánucũ na queoro wee'quere o'oguti. ¹³ Yu'uta nimu'tãgũ, nituogupũ ni'i.

¹⁴ »No'o su'tire coe'cãrã weronojõ añurã nisĩ'rĩrã na ña'arõ wee'quere du'urã, e'catirãsama. Na catise o'ocju ducare ba'amasĩrãsama. Na a'ti macã añubutiari macãpu sãjãamasĩrãsama. ¹⁵ Æpẽrã pũrĩcã ña'arõ weeri masã ti macãpure sãjãasome. Ña'abutiari weerã, yai weronojõ tu'oña'masĩrĩ masã ti macãpure sãjãasome. Tojo nicã no'o uaro ña'arõ a'metãrãbajaque'atirã, wẽjẽcõ'arĩ masã sãjãasome. Æpẽrã Õ'acũ mejẽtare ñubuepeorãnojo, tojo nicã nisoosere weetu'sarãnojo sãjãasome.

¹⁶ »Yu'u Jesú ni'i. Õ'acũrẽ wereco'tegu, yagu me'rã a'ti pũrĩ cjase nipe'tirã yu'ure ëjõpeose cururicjãrãrẽ wereduti'i. Yu'u duporocjũ wiogu Davi pãrãmi nituriagu ni'i. Tojo nicã ñocõawũ bo'reque'ari cura asistemũjãtigũ weronojõ nigũ ni'i, niwĩ Jesú.

¹⁷ Cũ tojo nica be'ro Espiritu Santu, tojo nicã Jesucristore ëjõpeorã a'tiro niwã:

—A'tibaque'oya, niwã.

No'o a'tere tu'orãnojo quẽ'rã “A'tiato”, niato.

No'o acowuorã sĩ'rĩsĩ'rĩrãnojo a'tiato. Aco catise warore o'osere sĩ'rĩrã a'tiato. Te ne wapamarĩrõsa'a.

¹⁸ Nipe'tirã Õ'acũ ye quetire a'ti pũrĩpu oja'quere tu'orãrẽ a'tiro ni wereyuguti. No'o a'ti pũrĩpu oja'quere ojayu'ruogunojõrẽ Õ'acũ bu'iri da'regusami. A'ti pũrĩpu bu'iri da'resere oja'quenojõrẽta cũrẽ weegusami. ¹⁹ No'o a'ti pũrĩpu oja'quere du'agunojõrẽ Õ'acũ a'tiro weegusami. Cũ ojadu'a'caronojõta Õ'acũ catinu'cũse cuorã ojaõ'ono'ca pũrĩpure cũ wãmerẽ coegusami. Cũ yucu cjase catise o'ocju ducare ba'asome. Cũ ti macã añurĩ macãrẽ sãjãasome. A'te quetire a'ti pũrĩpure ojanoo.

²⁰ Jesucristo a'tere weregu, a'tiro nimi:

—Tojota ni'i. Cã'rõacã du'sa'a yu'u dijatijatjo, nimi.

Tojota wa'arosa'a. Wiogu Jesú, quero a'tibaque'oya.

²¹ Marĩ wiogu Jesucristo musã nipe'tirãrẽ añurõ weeato. Tojota weeato.

Õ'ACÛ YERE UCÛRĨ TURI
en tucano
Õ'ACÛ YERE UCÛRĨ TURI
tucano

A'tiro nisĩ'rĩrõ wee'e nise ni'i (Glosario)

Ángel Quetiweredutigũ o'ono'cu nimi, nisĩ'rĩrõ wee'e. Õ'acũrẽ wereco'tegũ ʉ'mũsecjũ Õ'acũ yere da'ra, cũ ye quetire wereco'tegũ nisami. Cũ marĩ a'ti turicjãrã weronojõ nitisami.

Apocalipsis Masĩno'ña marĩ'quere bajuyoropũ ï'o'que ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e. Quẽ'ese weronojõ ï'o'que ni'i.

Arameo Jesú a'ti nucũcãpũ nícaterore cũ ní'caropũre a'te ucũsereta ucũyũ'rũnũ'cãcãrã niwã.

Areópago Atena wãmetiri macãpũre ʉ'mũarĩ bu'a ʉtãperipijarore tojo pisucãrã niwã. Topũ ti macãcãrã “A'tiro weeroũa'a” nirĩ masã nerẽwũacãrã niwã. Tojo nicã topũ nerẽwũarãta tja Areópago wãmeticãrã niwã.

Arca de la alianza Israe curuacjãrãrẽ Egiptopũ wijáca be'ro Õ'acũ na ʉrũgũ Sinaípũ nicã, Moisére ni'cã acaro weeduticu niwĩ. Õ'acũ “Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cuori acaro nicaro niwũ. Ti acaro po'peapũre Õ'acũ diez dutise ojacũu'que ʉtãpjĩrĩ, tojo nicã Aarõ yagũ tuacjũ ñasãwijicjũ sãñacaro niwũ. Apeye ni'cãrũ uru me'rã weecarũ maná poseticjũ sãñacaro niwũ. Ti acaro uru caseri me'rã omabi'ano'caro niwũ. Ex 40.3; Jos 6.3-15; Heb 9.4-5.

Artemisa Éfesocjãrã na ẽjõpeogo queose yee'co nico niwõ. Ӑpẽrã core Diana pisucãrã niwã.

Asõ Apetero ti macãrẽ Aso nisama.

Beelzebú Wãtĩa wiogũre tojo pisucãrã niwã.

Cameyo Wa'icu masã na pesawã'cãgũ, apeqũe o'mabosagũ nisami. Cũ sẽ'emarẽ pacase wacupaga paca tuupeosami.

Capernau Apetero ti macãrẽ Cafarnau nisama. ʉ'mũarĩ bu'a, butiwijiri bu'a nisĩ'rĩrõ weecaro niwũ.

Cebada Dũporocjãrãpũ pajasecuorã te me'rã pã wee, ba'acãrã niwã.

Clauda nucũrõ Ӑpẽrã Cauda nucũrõ nisama.

Coroneta Cõme me'rã wéecawũ puticã ʉputũ busupjũre tojo nisama.

Cristo Griego ye me'rã “Õ'acũ bese'cu cũ o'ó'cu nimi”, nisĩ'rĩrõ wee'e. Hebreo ye me'rã “Mesías” nisama.

Epicúreos “Marĩ catiri ʉmũcore e'catisenojõrẽ weeroũa'a” ni bu'esere siruturi masã nicãrã niwã.

Estoicos “Marĩ nisetironojõta nicã'rõũa'a; mejẽcã weesĩ'rĩsenojõ, e'catisenojõrẽ, pũrĩsenojõrẽ tojo tũ'oña'cã'rõũa'a” ni bu'esere siruturi masã nicãrã niwã.

Fariseo masã Judío masã cururicjãrã wiorãrẽ tojo pisucãrã niwã. Na Moisé duti'quere weepe'odutiri masã, na ñecũsumũa weemũjãti'quere nemopeori masã nicãrã niwã.

Gadara Apetero toreta tja Gerasa nisama.

Genesare Apetero Galilea wãmetiri ditarareta tojo pisucãrã niwã. Tojo nicã ni'cã di'ta, ti ditara majãrõpũ nirõrẽ tojo pisucãrã niwã.

Griego A'te ucũsere Jesú nícateropũre nipe'tirocãrã ucũcãrã niwã. Õ'acũ yere ucũrĩ turi (Nuevo Testamento) a'te ucũse me'rãta ojano'caro niwũ. Tojo nicã Grecia (Acaya) cãrãrẽ tojo pisucãrã niwã.

Hebreo masã Abrã “hebreo masũ” pisumũ'tãno'cu niwĩ. Be'ro cũ Isaare põ'rática be'ro cũrẽ, cũ põ'rãrẽ, cũ pãrãmerã nituriarãrẽ mejãrõta “hebreo masã” pisuno'cãrã niwã. Na ucũsere “hebreo” pisuno'caro niwũ. Gn 14.13.

Hermes Griego masã na ějõpeogu queose yee'cu nicu niwĩ. Romano masã cữrẽ Mercurio pisucãrã niwã.

Hisopo Yucusiti judío masã Õ'acữrẽ ějõpeorã na ña'arõ wee'quere acobojose sữrĩrã yoso pããsteri si'ti nicaro niwũ.

Iglesia Nipe'tirã Jesucristore ějõpeori curuacjãrãrẽ tojo nisama. Masã wéeca wi'i mejẽtare tojo nisama.

Isabe Apetero coreta Elisabet nisama.

Israe Ne warore Jacob wãmeticu niwĩ. Cũ Isaa macũ nicu niwĩ. Be'ro Õ'acữrẽ wereco'tegu me'rã a'mequẽca be'ro tojo wãme đucayucu niwĩ.

Israelita Israe curuacjãrãrẽ, Jacob põ'rã doce cururicjãrãrẽ tojo nicãrã niwã.

Judío masã Israe curuacjãrã Judea di'tapu nirã “judío masã” pisuno'cãrã niwã. Siape'e me'rã nipe'tirã Israe curuacjãrã tojo pisuno'cãrã niwã. Na hebreo yere ucũcãrã niwã.

Legión Ticurã ni'i, nirõ marĩrõ, pãjãrã waro ni'i, nisĩ'rĩrõ wee'e.

Levadura Pã weerã pã'mu, bucuato nĩrã na morẽse ni'i. Te nipe'tise na morẽsepure a'mesu'ape'tia wa'asa'a.

Levita Levĩ ya curuacjãrã nisĩ'rĩrõ wee'e. Levĩ wãmetigu pa'i ya curuacjũrẽ tojo pisucãrã niwã. Ti curuacjãrã ãpẽrã pa'iare Õ'acũ ye cjasere weetamuco'terã nicãrã niwã.

Litro Aco ni'cãgã borewaria ejatuario posetisere tojo nisama.

Maestros de la ley Moisé oja'quere bu'eri masã nicãrã niwã. Ne waropuma narẽ “escriba” pisucãrã niwã. “Escriba” đuporocjãrã Moisé duti'quere ojaturiari masãrẽ tojo pisucãrã niwã.

Maná Israe curuacjãrãrẽ na yucu marĩrõ, masã marĩrõpu wa'acã, Õ'acũ cũ u'muse cjase ba'ase o'o'que nicaro niwũ. Na Egiptopu wĩjarã Canaápu wa'arã, cuarenta cũ'marĩ tere ba'acãrã niwã.

Mateo Apetero cữrẽ Levĩ nisama.

Mesías Hebreo ye me'rã “Õ'acũ bese'cu cũ o'ó'cu nimi,” nisĩ'rĩrõ wee'e. Griego ye me'rã Cristo nisama.

Nardo Æ'mutise ni'cã yucusitipu tigu nu'cõrĩ me'rã wee'quere tojo nicãrã niwã.

Natanae Apetero cữrẽ Bartolomé nisama.

Nicolaíta wãmetiri curuacjãrã Jesucristore ějõpeorã nimirã ãpẽrãnojõrẽ ějõpeo, a'metãrãsenojõrẽ weesetirãrẽ tojo nicãrã niwã.

Niyeru wapaseeri masã Romano masã wĩogure da'ratamurĩ masã nicãrã niwã. Na judío masã na acawererãrẽ niyeru wapasee, ape di'tacjũ wĩogupure o'ocãrã niwã. Apeterore o'ope'otipã. Tojo weerã judío masã narẽ “Marĩ acawererã nimirãta, ña'arõ weema, yajari masã nima”, nicãrã niwã. Apeterore narẽta tja “publicano” nisama.

Õ'acũ wi'i Jerusalẽ cja wi'i, ni'cã wi'i nirĩ wi'ire tojo pisucãrã niwã. Judío masã nerẽ ñubueri wi'i nicaro niwũ. Ti wi'ipu Õ'acữrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeocãrã niwã. Ti wi'ire “templo” nisama.

Paraíso Æ'muse Õ'acũ tiropure tojo nisama.

Pascua bosenumu Judío masã ñecũsumua Egiptopu ní'cãrãrẽ ape di'tapu mii-wija'quere wãcũsiruturi bosenumurẽ tojo nisama.

Pentecosté Judío masã na ote'que (trigore) ñe'erĩ bosenumu nicaro niwũ. Cincuenta numurĩ Pascua bosenumu wa'aca be'ro ti bosenumurẽ weewuacãrã niwã.

Priscila Apetero coreta Prisca nisama.

Saduceo masã Æpẽrãrẽ na bu'ese me'rã ějõpeocã weerã wiori nicãrã niwã. Na judío masã cã'curuacã nicãrã niwã. Na masã wẽrĩca be'ro masãsere, Õ'acữrẽ

wereco'terã nisama nisere ëjõpeoticãrã niwã.

Sauru Judío masã soowuari numu nicaro niwũ. Ti numurẽ Õ'acũ dia'cũrẽ ñubuepeoduti, ne da'radutiticãrã niwã.

Silvano Apetero ã'rĩrẽ Sila pisucãrã niwã.

Sinagogas Judío masã nerẽwuase wi'seri nicaro niwũ. Macãrĩnucũ te wi'seripu Õ'acũrẽ ñubuepeo, masãrẽ bu'emujãcãrã niwã.

Trigo Arusu weronojõ ba'ase nisa'a. Te peri me'rã harina wãmetisere weesama. Te harina me'rã pãrẽ weesama. Tere peje apeyenojõ cuorã ba'acãrã niwã. Pajasecuorã pe'e te weronojõ bajuse cebadare ba'acãrã niwã.

Troa Apeterore ti macãrẽ Troáde nisama.

Wi'seriãcã weeri bosenumu Jerusalẽpure judío masã cã'marĩnucũ ni'cã bosenumu na otesere ñe'éca be'ro weewuacãrã niwã. Na ñecũsumua Egiptopu wijáca be'ro cuarenta cã'marĩ masã marĩrõ, yucu marĩrõpu na sija'quere wãcũsiruturi bosenumu nicaro niwũ.

Zeus Griego masã na ëjõpeogu queose yee'cu nicu niwĩ. Romano masã cãrẽ Júpiter pisucãrã niwã.